Ms. Lat. Voss.
F. 25.

Vossianus primus Drakenborchii

BIBLIOTHECA UNIVERSITATIS LUGDUNO-BATAVAE.

Codicem N°. 21 Catalogi Vossiani Latini in Folio

QUI CONTINET:	ADHIBUERUNT VIRI DOCTI:	IN URBE.	ANNO.	NOTAE.
Livium	Th. Mommsen	Berlin	1871	Cf. Th. Mommsen et G. Studemund, Analecta Liviana (Lips. 1873) p. 34.37.
	G. I. Lüstrich		1959	F.E 4° 840

Codex Vossianus Latinus
in Folio N.o 21.

235 foliorum.

Folium 23/4 est vacuum

Livius — Idem, & cui in fine adscriptum est, *secunda & aliæ* (n. decades) XI *communiter non reperiuntur*. Alia mox manu sequitur, Decas tertia, etiam integra, ut tamen desinat in verbis Hasdrubalis Hædi ob risum. In membr.

21

Hic codex est Vossianus primus Drakenborchio in edit. Livianæ.

Ex Bibliotheca Viri Illuſtris Iſaaci Voſſii. 44

Ex Bibliotheca Viri Illustris Isaaci Vossii 44

ACADIVS

Prima

Aeneam filiū Anchise ⁊ Veneris ⁊ematā patrię ⁊ domo ⁊ pfugos sedesq; condendę urbi locū ꝓpe. ⁊ nobilitate admiratū gentis uiriq; cuīs uel paci uel bello paratū. dextra data fide futuræ amicitiæ sanxisse. Inde fedus ictū mḡ ducem. mḡ ꝓcerus salutatorem scām. Eneā apd latinū fuisse in hospitio. ibi latinū apd penates deos domesticū publico adiunxisse fedus. filia enee in matrimoniū data. eaq; res uiros ꝓpe troianos affirmat. Tandē stabili certaq; sede finendi erroris oppidum condit. Eneas a nore uocis Lauinū appellat. Ascanius stirpe ḡ uirilis ex nouo matrimonio fuit. cui ascanio pentes dicē nomē. Bello deinde aborigenes troianiq; simul pcti. Turno ⁊ rutulos. cui patra Lauinia ante aduentū enee fuat. placuit sibi aduena egre patres. simul enee latinoq; bellū intulerat. Neutra acies leta ex eo certamine abiit. Victa rutuli uictoresq; aborigenes troianiq; duce latinū amisere. Inde turni rutiliq; diffisi rebus ad florentes opes etruscos me tentiq; regē confugiūt. Qui chere opulento ciui oppido ipsius. iam inde abinitio minime ꝑ nouę origine urbis. ⁊ tū nimio plus ꝑ sanctum ciuē a cuius re troiana ere sce. trat⁹. haut grauat scta arma uiris inferre. Aeneas adiutus tanti belli terrore uicinos aborigenes sibi gaudiatos. ne sub eode iure solus ꝑ nouę enee ciuis. Latinos utriq; genti appellauit. Nec deinde aborigenes troianis studio ac fide erga regē eneā cessere. Creuit hīs aīs cognatorū in dies magis dies ꝓ y aeneas. quāq; tanta opibus etruria erat. ut ea nō tras solū ꝑ mare. ꝓxima ꝓtra. Italie longitudine ab alpibus ad freti siculi fama sui nois ꝓtulisset. ⁊ ꝑ cui membra bello appulsare posset. materiē copias edurit. Secedū inde ꝓlium latinos. a enee ⁊ iulorū opū mortaliū fuit. Qui est quicunq; ciuis dicitur fabiq; ⁊ sup minucium flumen. iouē indigetē appellant. Nūdū maturo impio ascanio enee filius erat. Tam id impiū ei ad pubem etate molimē mansit. tutaq; tutela muliebri tanta indole ꝑ lauinia erat. Res latina. ⁊ regnū auitū patriosq; penes stetit. haut abiga. Quis ciuis re tā uetere. ꝓ certo affirmet. hinccine fuit ascanio. an maior. ꝑ hic etrusca matre. Illo icolumi nat⁹. comesq; inde patrie fuge. q; iulii eiusde iulia gens auctore suo nois nūcupat. Is ascanius ciuitatē quāq; nūc genitus. certe nati enee constat. Abundante Lauinij multitudine florente ita ut ciuis res erat. atq; opulenta urbe. mat⁹ seu nouerce reliquid. Nouā ipse alba sub albo monte condidit. que absens porrecta i dorso urbis. longa alba appellata est. Inde Lauinium ⁊ alba longa colonia deducta. triginta ferme mensiū anni. Tantū ꝑ opes etrusci auxere. maxime fusis etruscis. ut ne morte quidē enee. nec deinde mox mulieb̄re tutelam. rudimentaq; primi. puerilis regni mouere arma aut mezentius ausus sit. aut ulli alij accole ausi sint. pax ita conuenat. ut etruscis latinisq; fluuius albula q; nūc tybris uocat⁹ finis esset. Silius deinde regnat ascanij filius. casu quā ꝑ silius nat⁹. Is enea siluium creat. Is deinde latinū siluium. ab eo colonie aliq; deducte. ꝓsci latini appellati. q; anssit siluius ꝓtea omnib̄ cognomē. q; albe regnauit. Latinus alba ort⁹. Alba atys. atys capys. capys capet⁹. capeto tiberin⁹. qui in tirreno albule amnis inmissus. celebre ad posteros nomē flumini dedit. Agrippa in tyberim filius. post agrippa romulus siliu⁹ a pte accepto impio regnat. duodecimo fulmine ipse ict⁹ regnū ꝑ mar⁹ tradidit. Is sepult⁹ in eo colle q nūc ꝑs e romane urbis cognomē colli fecit. ꝓtoca deinde regnat. Is numitore atq; amulio peperit. Numitori qui stirpis maxime erat. regnū uetustū siliæ gentis legat. ꝑ solus ciuis potuit. q; uoluntas patrię. aut uerecundia etatis. pulso fre amulius regnat. Addit sceli scelus. stirpe fratris uirile mremit. fris filie tres siliæ ꝑ speciē honoris cū uestale eas legisset. ꝑpetua uirginitate. spem parū adimit. Ger debebat. ut opnor

Michil

Ce testat sig. nouū Ascanī natus ex troia certum. que enas secū adduxit Hazaginie. deinde sepulto ab eo latinū lauiniaue cognate. ex lauinia natum fuit siue dubio.

alij fili.

Albani reges

C Eneas troian⁹.
C Ascanius.
C Siluius.
C Eneas siluius.
C Latinus siluius.
C Alba.
C Capys.
C Capetus.
C Tybinus.
C Agrippa.
C Romulus siliꝰ.
C Auentin⁹.
C ꝓca. Numitor. Amulius. filij.
C Numitor. filia ei Rea siliꝰ uestal⁹ erat.
C Amulius.
C Romulus
C Remus
nati ex Amulio ac ex Rea fris filia.

C Romulus regnauit annis. xxxvij. ⁊ ei Tatius
C Qui regnū fuit Lauinij. j.
C Numa pompilius annis xlij.
C Tullus annis xxxij.
C Ancus annis xxiij.
C Tarquin⁹ priscus. xxxvij.
C Tullius seruius. annis. xliij.
C Tarquinius superbus. xxv.

his regibus abolite enee ad tiberim regnate annis. ccc. xliij.

C Consules.
C decē uiri.
C Consules.
C

fatis tante cuigo urbis. maxmiq; sceler̃ deor̃ opes Impij principiũ. ut cõfossa uestalis ꝯ-
minũ pr̃ũ ediderit. seu uta tata. seu qua de⁹ auctor culpe honestior erat. quarem ĩcẽs
stupris pr̃ij ee nũcupat. set nec dij nec hoĩes. aut ipam aut sutpem a crudelitate ꝑgoq;
uendicãt. Dacerdos uicta i crodia dat. pueros ẽ fluente aqua mitti iubet. forte quadã
diuinit supi tripas. tibis effusus lenib; stagnis. nec aduri usq; potat. ad ultimi cursũ animo.
et aqua q̃uis languida posse mgi infantes spem fenabi dabat. Ita uelid defuncta regis
impio mãdata alluuie ubi nũc ficus ruminal est. rumulare uocatã fertt. puos exponũt
uaste tũ in hijs locis solitudines erãt. Tener fama cũ fluuiatẽ alueũ q̃ exposti erãt pue-
nuis in sicco aqua destituisset. supa scatentẽ ex montib; q circa st. ad pulem uagitũ cũ
sti flexisse. ea subimissas infantib; adeo mite pbuisse mãmas. ut lingua labentẽ puos ma
gist regij pertis inuenit. faustulo nom fuisse ferũt. ab eo ad stabla laurentie uxori edu
candos datos. Quẽ q laurentiã uulgato cõpore supa mt pastores uocatã putent. Ide locũ
fabule ac mirãdo datũ. Ita genitj utaq; educati cũ primũ adoleuit etas. nec in stabuli nec
ad pectora segnes ueñãdo. pagre circa salt. hic robore corporib; aiogq sumpto. ia noy
feras in subsiste. set i latrones pda honestos impet face. pastoribusq; rapta diuide. et cũ
hijs crescente in dies gregẽ iuuenũ gria ac locos celebrare. Jam cũ in palatio mõte sup
cal hoc fuisse iudicũ ferũt. et apallantea urbe archadica pallantiũ. dein pallantinũ mon
te appellatum. Ibi euandriũ qui ex eo gne archadũ multos añ tempestatibus tenuerit loca sol
lempne allatũ. ex archadia ĩstituisse. ut nudi iuuenes liceũ pana ueñantes p luyũ atq;
lasciuia curreret. Quẽ romam deinde uocatũ imuny. hinc deductis lidis. eũ sollempne no
tũ ect. insidiatos ob ira prede amisse latrones. cũ romulus in se defendisset. et eũ cepisse.
captũ regi amulio tradidisse. ultro accusantes crimini maxie dantes. Inimitorig age
ab hijs impetũ fl. inde eos collecta iuuenũ manu hostile in mod pdas age. Hic numitori
ad supplicium remus tradit.

am abũtio faustulo spes fuat regia stirpe apud se educari. nam exposituos iussu regis
infantes sciebat. et ipe q ipe eos sustulisset. ad diuin congruere. Ger re imatura ii aut
p ocionem aut p necitate apire noluerat. Necessitas por uenit. ita metu subact romu-
lo re apit. forte et numitori cui in custodia remi hrẽt. audisseq; gemmos ee fres. q
pando et etate eor. et ipam minie simile indole. tetigãt aiam memoia nepotũ. sesitandoq;
eode puenit. ut haut procul eet qui remũ agnosceret. Ita undiq; regi dolus nectit. Ro
mulus no aĩ globo iuuenũ. nec eni erat ad uim par aptat. Ger alijs alio utine iussis
certo ipi ad regia uenire pastorib; ad regẽ ipetũ face. et a domo Numitoris alia cõpta
manu adiuuat remũ. Ita regẽ obtruncãt. Numito mt primũ tumultu hostes inuasisse
urbẽ. atq; adortos regia dictitãs. cum pubẽ albanã in arce ꝓsidio armisq; obtinenda
aduocasset. pdijs iuuenes ꝓpetrata cede pone ad se gratulantes uidit. et extemplo aduoca
to cõsilio scelã in se fñs origine nepotũ. ut genitj ut educati ut agniti essent. cede dem
cpe tyranni. segq; ei auctore ostendit. Iuuenes p media contionẽ agmine ingressi. cũ
duce regẽ salutasset. secuta et romũ multitudine cõsentes uoe. tatũ nom. impijq; regi
efficat. Ita numitori albana re ꝓmissa. romulũ remũq; cupido cepit in hijs locis ii
exposti ubiq; educati erãt urbis condende. et superat multitudo albanoq; latinoq; ad id.
pastores q; accessat. q omes facile spem faceret. paruã albam. paruũ lauinũ p ea
urbe q̃ conderet fore. profuerut. deinde hijs cogitatibus diuitij malũ. regni cupido. atq;
inde sedi certam coortũ a satis mitj principio. Cum gemini essent. Nec etatis uerecũdia di
scrim face posset. ut dij quoq; tutele ea loca essent augurijs legeret quis nom nouae
urbi daret. quis odita impio regeret. palatij romulus. remq; adiacentiũ. ad maugurã

dum templa capuit. Primo Remo augurium uenisse fer
tur. Hic uultures, tamq; nuntiato augurio, cū diplo
nis Romulo se obstendissent, utriusq; regē sua mul
titudo consalutasset. Hēpe illi porro, at hic nouo duui
regnū trahebant. Inde cū asciscādo congressi certamine
uario, ad cedē uentum. ibi in turba uel Remi cecidit.
Vulgatior fama est. Lucibrio fratre Remi, nouos transi
lisse muros. Inde ab irato Romulo cū ubi q; mere
pirare adiecisset, sic deinde quicūq; alius transiliet me
nia mea mercū. Ita solus potitus impio Romulus,
condita urbe, conditoris nōie appellata. palatiū pri
mum in quo ipe erat educat munist. sacra diis al
bano ritu aliis, greco hercule. ut ab euandro instituta
erāt facit. Herculem in ea loca Gerione interempto,
boues mira specie abegisse memorāt. Atq; ipe tybrim
fluuiū q pse armentum agens nando trauecāt. loco
q̄bdā ut quiete et pabulo leto reficeret boues. et ipm
fessum uia procubuisse. Ibi cū eū abo uinoq; grauatum
sopor oppressisset, pastor accolā ei loci nōie cac,
fero uiribus, captā pulcritudie boū, cū audet ea uel
let predam, q. s. agendo armentū in spelunca cōpu
lisset, ipa uestigia querentē diuū eo deducturam
erāt, aduersos boues eximiū q̄q; pulcritudie candis
in spelunca traxit. Hercules ad primā auroram sop
no exact, cum gregē plustrasset oculis et pre abeūtē
numo sensisset, pgit ad primā spelunca, si forte
eo uestigia ferret. q̄ ut omnia foras ipsa uidit, nec
in pte alia ferre, cōfusus atq; incert ait ex loco in
festo agere. porro armentū precepit. Inde cū aere bo
ues, quedā ad desiderium ut fit tectam mugisset, red
dita mugitu ex spelunca boūm uoce hercule cōsitit.
Quē cū uadentē ad spelunca cac ui phibere conat
ēet, ictū clauā fidē pastor ne quicquā nuocamo
morte occubuit. Euander tū ea profugus ex pelo
ponesso auctoritate mag qui in rpio regebat lo
ca uenerabil uir, miracto lictay rei noue mi
ratus hominē uenerabilior. Diuinitate cre
dita carmine matris. q̄ fatilo quia ante Sibille
aduentū in Italiam mirate gentes fiant. Je
tū euander cōuulsu pastor trepidantiū ira aduerā
manifeste rei edis erat. postq; sacra sacrificia
q; cām audiuit, futuri formaq; uti aliquatū am
pliore augurioq; humana meliens, cogitat de
uir cēt. ubi nom primoq; ac patria accepit. Jouis
nate hercules salue inquid. te in mee uetedicis
imperio dei accepturi, celestiū nūm accauit. cui ara

hic dicatū ut. q̄m opulentissima olim in trig gē
maxima uocat. tuoq; tutu colat. Dextra hercu
lee data accipe. Decimē impletuiq; fata. Ara
condita ac dicata ait. Ibi di primū boues
eximia capta de grege, sacrū potius ac pma
risse, q tū familie maxime miliet ea loca incole
bāt. Cui forte ita euenit, ut potui ad tempus pstō
cēnt. Hinc esta ponerent, pinarij, exus adesis ad
cetera uenirent dapes. Inde institutū manst do
nec pinariū gen fuit. nec exus sollempnibus ue
scerent potui ab euandro edoct. antistite sacri ei
p multas etates fuit. donec traduo seruis publi
cis. sollempi familie ministio, gen omē potiorū
mutuit. Hec tū sacra Romulus una ex omnibus
peregrina, suscepit. Jam tū immortalitatis uiriu
te pacta, ad q̄m eū sua fata ducebāt fautor
tebi duumis trite petrati uocataq; ad cōcilium
multitudine que coalescē in popli unū corpus
nulla re pce q̄m legibus potat, iura reddit. Q
ita sēa grū hoīm agsta fore rapturus, sise ipe
uciabilem insignibus impij ferasset. Cui cetō hi
tu se augurioe tū maxime lictoribus duodecī
simplis fecit. Alij a nuo auuū que augurio
regnū potrenderat. cui secutū numū putant.
oue aut penuet eoy sentēie ēet. q̄bus apparuo
res. hoc gen ab etruscis finitimis, uti Vella
curulis, uti toga pteta e sumpta. Numū q̄q;
ipm ducū placet, cui ita hūisse etruscos. q ei
pri pplis cōit creato regi singlos singuli pp,
lictores dederit. Crescebat itiq; urbis munitio
nibus, alia atq; alia appetendo loca. cū ipsē mag
future multitudis, q̄m ad id q̄d tū hoīm erat
munitet. Deinde ne uana urbis magnitudo ēet
adiecende multitudie. cui, uetere cōsilio conden
tui urbes. q̄ obscura atq; humile cōcendo mul
titudine ad senatū e tra sibi plem ementicba
tur, locū qui nūc septo descendentibus inter duos
lucos e. asyli aperit. Eo ex finitimis pplis turba
omis sine discrimie, libet. an seruus ēet, auida
nouaru rerū pfugit. idq; primū ad cepta magni
tudini roboris fuit. Cui iam uiriū haut pe
nitet, consiliū deinde uiribus par. cētū creat
senatores. pres certe ab honore. patricios p
genies eoy appellāt.

Ita res Romana adeo erat ualida ut cuilibet
finitimay ciuitatū bello par ēet. Et penu

sine quia is numerus satis erat. sine qr solū cētum ciues
q creari patres posset

ria mulierū hoīs etate duratura magnitudo
erat · quippe quibs nec domi spes pl nec cū finiti
mis cōnubia erant · Tū ex cōsilio ptrum Romulus
legatos circa uicinas gentes misit · qui societatē
cōnubiūq; nouo pp̄lo petrent · Urbes q̄z ut ex ima
ex infimo nasci · de inde q̄ sua uirt⁹ ac dis iuuarent ·
magnae opes & maximaq; nom̄ facit · satis scire
origini Romane ⁊ deos affuisse ⁊ nō defuturam
uirtutē · Quinde ne grauarent hoīes cū hoīb⁹
sanguinē ac gen̄ misce; nusq̄m benigne legatō
audita est · adeo simul spernebāt · simul tamē in me
dio crescente mole sibi ac posteris suis metuebāt ·
ac plerisq; rogitantib⁹ dimissi eo q̄ femineq; q̄z
asilum aperuisset · id eis demū cō par connubiū
fore · Egere id Romā pubes passa ⁊ haud du
bie ad uim spectare res cepit · cui tēpus locus
q; aptū ut daret Romulus · egritudine animū
dissimulās · ludos ex industria pat · Neptuno
equestri sollemnes q̄ualia uocat · Indicit de
inde finitimis spectaculū iubet · quātosq; appara
tu tū sciebāt aut poterant · concelebrat ut re
clarā expectatāq; facerent; multi mortaleq; que
uere studio etiā uidendē noue urbis · maxime
... q̄ finitimiq; conuenere · Crustumini · Antēnates ·
Jam Sabinoz omnis multitudo cū liberis ac cōiu
gib⁹ uenit · Hospitalē p domos · ubi
situ moenibusq; frequentē tecta urbem ostende
bant · tam breui rem Romanā creuisse · Ubi
spectaculi tēp⁹ uenit · deditoq; eo animus · cū ocul
erant · tū ex cōposito orta res · Signoq; dato · iu
uenis Romana ad rapiendas uirgines discurrit ·
magna pars forte in quas quaeq; casus tulit ·
quasdam forma excellentes primoribus patrum
destinatas · ex plebe homines quibus datum negotium
erat · domos deferebāt · una longe ante alias
specie ac pulcritudine insignis · a globo thalasii
cuidam rapta ferunt · multisq; sciscitantibus cui
nam ea ferretur · identidem ne quis uiolaret · tha
lasio ferri clamitatum · Inde nuptiale hanc uocem
fama · turbato p metum iudicio · maesti parentes
uirginum profugiunt · incusantes uiolati hospi
tii fedus · deum inuocantes · qui ad sollempne lu
dosq; pfidi ac fide deceptis uenissent · Nec rap
tis aut spes de se melior · aut animus ex ira mi
nor · Sed ipse Romulus circumibat · docebatq; patres
id superbia factum · q̄ connubia finitimis negassent · Illae ›
tis in matrimonio in societate fortunarum omnium et
uitaq; · et quo mitius humanum genus sit li
berum fore · mollirent modo uirum · et quibus fore cor
pora dedisset · daret animos · Deque iniuria post
modum gratiam oratio · Eoq; meliorib⁹ usuras uiros ·
q̄d admissurus q̄ se quisque sit · ut cui sua uxor fuit
et officio sit parentum · etiā patriq; expleat desi
derium; accedebat blanditie uiroz sibi purgātium
cupiditate atq; amore · q̄ maxime ad muliebre
ingenium efficaces preces sunt · Jam admodum mi
grati ad raptos erant · at raptas pectus tum maxime
sordida ueste lacrimisq; et querelis ciuitates ·
uocabat · nec domi tantum indignatoes cōti
nebāt · sed egregabāt undiq; ad tutum tatium
et regem Sabinoz · et legati omnis eo q̄ maximum tatii
nom̄ erat · in his regionib⁹ conueniebāt · oem
mensem · crustuminiq; et antēnates erant · ad q̄s
ei iniuria pp̄ pertinebat · sentire agere hinc tatium
Sabiniq; uisi sunt · ipi me se treui pp̄ conten
tum parat · Nec crustumini quide atq; antena
tes q̄ arduore uiroz ceteroz cunctantiū satis se impigre
mouent · Itaq; q̄ primum nom̄ omnium in agrum
Romanum impetum facit · Et effuse uastantib⁹
fit obuius cum exercitu Romulus · seuoq; certamine
docet uanā spem uiribus iram · exercitum fundit · fu
gatoq; fusum persequit · Regem in prelio obtruncat ·
et spoliat · duce hostium occiso · urbem primo im
petu capit · Inde exercitu uictore reducto ·
ipse cum fratre Tito magnifice cum spolia obserera
tor · haut minor spolia duas hostium suspen
sa fabricato ad id apte feretro · gestāt in ca
pitolio conscendit · Ibiq; ea cum ad querctum pasto
ribus sacrā deposuisset · simul cum dono designatum
templo Jouis finis · cognomen q̄ addidit deo · Jupiter
ferat ingt hec tibi uictor Romulus Rex regia ar
ma fero · templumq; hisce regionibus quas modo metatus animo sum
dedico · sedem opimis spoliis q̄ regibus ducibusq; ho
stium cesis · me auctore sequentes posteri ferent · hec
templi est origo · q̄d primum omnium Rome sacratum est ·
Jam deinde dis usum · nec uictum conditores templi
uocant · Eoq; laturos · eo spolia postea nuncupauit ·
Nec multitudine comparem deum mulcatur laus
dem · bina postea me tot annos tot bella opima
parata sunt spolia · adeo rara ei fortuna decoris
fuit ·
Um ea ibi Romani gerunt · Antēnatium exercitus

[Quod infelix cunctatio belli.]

p occasionē ac solitudine hostilit mfines Romanos incursionē facit: trāpū ad hoc Romā
Legio regio ducta. palatos magnis opposit. Fusi igit primo impetu clamore hostes: oppidi capti. dupplicq victoria ouantē Romulū hostilia quæ p
agros trapta fangata erat. ut parentib eay det uenia ciuitate accipiat. Ita re cōcaleſcē cōcordia posse. fœdale impetratū. Inde contra crustuminos pfect bellū inferentes. ubi min q alienis cladib occiderāt ai certaminis fuit. Utrog exercitū misse. plures mictu q impetu ubitate rei crustuminū nōia daret. Et Romam inde frequens nuntiū: a penatib magis et propinquis raptaq. Nouissimū a sabinis ortū est bellum. multoq id maximū fuit. Nec ei pietas auctoritate actū est. nec ostenderūt bellū parare in tulerūt. cōsilio q addit dolus. Spurii tarpei Romā pfect arcē. filiā virgine auro corrumpit tati. ut armatos in arcē accipiat.
Aquā forte ea tum sacris petitū ierat. eiē ignem. accepi obrutā armis necauē. seu ut ui capta poti arx uideret seu pdendi exempli cā. neq usquā fidei pditori cet. Additur fabule. q multos sabinos aureas armillas magis ponderis brachiolei. gemmatos q magna specie anulos hūerūt. pepigisse ea q i sinistris manib essent. Ubi set ea scuta illis pro aureis donis cōgesta. Inde q ea ex pacto tradendi q in sinistris manib erāt. directo arma pressisse dicāt. et fraude ipsa age sua ipam pepta mercede. Tenuere in arce sabini. atq postq die ai Romani pcul instructi q mt palatinū capitolinū q colle capi et cōplessi: no prius descenderūt in equū. q im ira et cupiditate recipiande arcis. stimulante aios in aduersū Romanis subiere. Principes utriq pugnā ciebāt. a sabinis hostius hostili. hic re Romani inferiq loco. ad prima signa aio atq audacia sustinebat. Ut hostius cecidit. Romani inclinat acies. fusiq ad uetere portam palatij. Romulus et ipe turba fugientiū ac ei arma ad cœli tollens. Iuppiter inquit tuus iussus auibus hic in palatio primaurbi fundamenta iecit. arcē ia sceleste empta sabini tenent. Inde huc armati supata media ualle reduxit. At tu pater deūm hominūq hinc saltē arce hostes. deme tutare Romanis. fugientiq fœda fuga. Hic ego templū statori iouī quod monumentū sit posteris tua pfecta ope fuga tam ee urbem uoueo. Hec fatus ueluti si sensisset audita pces. Hinc magis Romani. Iuppiter optimus maximus resistite. atq utcunq pugnā iubet. Et restitere Romani tanq cœlesti uoce iussi: ipe ad primores Romulus equalat. q erti curru a sabinis princeps ab arce decucurrerat. et effusos egit Romanos toto quatiū foro spatiū est. Nec pcul ia aperta palatij erat clamitas uicinā pfidos hostes. infelices hostes. ita sunt longe aliud ee. uirgines rapere. aliud pugnare cū uiris. Ipe eni hastā cū globo ferocissimoq iuuenū Romulus impetū fac. Et equo cū forte ger ti pugnabat eo pelli facili fuit. pulsu Romani pfecit. Et alia Romana acies duda tua regis accensa fundit sabinos. ejectus in paludē sese strepitu sequentiū trepidante equo ejecit. Auditaq eas res etiā sabinos tanti pcio uiri. Et ille quidem armigeris ac uocantib suis fauore multoq addito aio. euadit. Romani sabiniq in media ualle duoq montiū tedente strat bellū. Et res Romana erat supio. Tum sabine mulieres quæ ea iniuria belli ortū erat. crinib hpassis. sagisq uestimento mutatis muliebri pauore ausæ it te la uolantia se inferre. Et ex transfuso impetu foro. diremte infestas acies diremere iras. hinc patres hinc uiros orates. ne se sanguie nefando socerī gnīq respergeret. Ne pricidio macularet suos partus. nepotū illi. his liberoq pgenies. si affinitatis mē uos si conubij pigeret. in nos ira tas. Nos ea belli. nos uulnera ac cedes sum uiros ac parentib. ejectus pibus quā sine altis uirū uiduę aut orbę uirem. ejectus res tū multitudine. tū duces. silentiū q repentina fit quies. Inde ad fœdus faciendū duces pdeunt. nec pax modo. sed ciuitate una. ex duabus facta. Regnū cōsociant. Omne imperiū confert Romā. Ita gemmata urbe ut sabinis in aliq dare. Curices a curibus appellata monumentū eius pugne. ubi primū ex pfunda emissus pa

luide equus curruiq; in uado statuit / cultu laci
appellatur. Qui bello ta tristi leta tepente pax. catio
tes habuae urbi ac parentib; / ante omes Ro
mulo ipi fec. Tragq cu ppli meuras xxx diui
derer / noia eay curiis imposuit. id no tradi
tur. cu haut dubie aligto nus maior hoc
mulier fuit / etate ac dignitatib; sui uiroq
ue / an sorte lecta sit. q noia curiis durent. eo
de ipt / ceturie trees equitu cscripte sunt.
Ramenses a Romulo. ab. t. tatio / tiacenses
appllaa. luceru noies / origine ca incerta. t.
Inde no modo comue set gaore eua regnu
Regib; duob; fuit. post aligt annos gpinq
Regis tati legatos Laurentiu pulsant. cuiq
Laurentes uitg gentiu agent / apd tatiu
gra suoz / pces plus potant. ge ullo; pena
in se utit. Nam Lauinieu cu ad sollempne
sacrificiu eo uenisset / discursu feo itficiunt.
ea re mg egre qm dignu erat / tulisse Ro
multu ferut. seu obmsida spoctate regni.
seu q haut muria oscu credebat. Tragq bel
lo qde abstinuit. ut iu expiarent / legatoq
muric Regiq; cedes / fedus inde Romam
Lauiniuq; hospes renouatu est. Et cu hijs q
dem ispara erat pax. Aliud multo gri atq; in
ipio gpe potas bellu ortu fidenates nimis
uicinas gpe oualesde opes taci. prigu iu ro
boris ect / quantu fuiu apparebat / occupat
bellu facit. Iuuentute armata immissa na
stant agri. qd nec urbem a fidenas ep. Inde
ad leua usi qua dextra tybi ibat / cum
magna trepidatione agrestu pflant. tumul
tuo q repens qz agris / in urbem illat / mun
tio fuit. Excitt Romulus nap em dilatu
pati ta uicinu bellum potat. Exercitu educ
castra a fidenis mille passuu locat. Ibi mo
dico pfidio relicto / egressus omib; copijs prem
militu locis cauta densa obsita / insidiis ocultis ab
surdis subsidet / in insidijs ussit. Cu pre ma
ioze / atq; omi equitatu pfectus / id qd que
bat tumultuoso ciuiaci / sile pugne. ad
equitando ipio gpe potas excitt. fugeq; q
simulanda erat / cede equestre pugna
cam mg mirabile dedit. Et cu uelut ne
pugne fugeq; consiliu trepidantes egressu
pedites qz referent gradu / plenis repente
portis effusi hostes / pulsa Romay acie stu
dio istandi sequendiq; trahunt ad locu insidiaz.
Inde subito exorti / Romanu transuisa inuadut
hostiu acie. Addit pauore mota / castris fig
ent q i presidio relicti fuant. Ita multiplicat
rorte pcussi fidenates / pi pene qm Romulus
q; cu eo equis ierat circuagent. premis equos
tergia uidet / multoq; effusi. Quippe ua fuga
q simulantes paulo ante secu erat oppidu repe
tebat. Non tam eripiue se hosti. hereo igit Ro
may / pruisq; portaj obicerent / uelut ag nuc
uno dirripuit. Bello fidenate contagioe uici
tati uenientiu ai / cosanguinitate sit. Ma
fidenates q; etrusca fuit. / q; ipa ppinquitas
loci / si Romana arma omib; infesta finitimis
essent / stimulabat / infines Romanos excurre
rut ppabundi mag / qm usti more belli. Tragq
no castris positis no expectato hostiu exercitu
rapta q; ag predam portantes / uelos redie.
Romay cont pcm hoste in ag no muenit
dimicatoi ultime instruct. intergq; tyberi
transit. Quo postq castra ponit / ad bile
accessuru uerentes audiere / obuia gressi ut
pcl ac decertent / qm medius de tectis
menibq; dimicaret. Ibi uiribus nulla pte ad
iuuto / tantu uetam robore eq; / tex Romay
uicitq; fusos ad menia hostes. brie ualida
muris ac situ ipis munita abstinuit. Agros
redies uastat. ulciscendi mag qm prede stu
dio. Eaq; clade / aut mig qm adusa pugna
subacti uicentes pace petetiu oratores Ro
manos mittit. agri pte mulctaris centu
annos induciae date. Hec fere Romulo regn
te domi militiaq; gesta. Quoz nichil absonum
fidei diuine origini diuinitatisq; post mor
te credite fuit. Non auus in regno duito re
cupando / no condende urbis consiliu / nec bello
ac pace firmanda. Ab illo enim pfecto uiribus
datis tantu ualuit / ut in quadraginta deim
annos tuta pace haret. Exultauim in Rom
in pace fuit / qua pribus / longe antec alios ac
cepissim militu aie. Trecentosq; armatos ad
custodia corporis quos celeres appellauit / non
t bello solu / set eua in pace huit.
Iis immortalib; editis operib; cu ad quartu decen
sendiu cionem in campo ad capre palude heret /

De fine Romuli

subito coorta tempestas cū magno fragore tonitruibq; tam demisso Regem opuit nimbo · ut cōspectu ei con tioni abstulerit · nec deinde in terris Romulus fuit. Romana pubes sedato tandē pauore / prīm̄ ex tā tur bido motu die serena & tranquilla luce tedit · ubi ua cuā sedem uidit / & si sanc credebat prībus qui prīmi ste terant / sublimē raptū procella / tn̄ ueluti orbitate me tu icta mestū aliquandiu silentiū tenuit · Deinde a paucis mitio fco dēi deo natū Regē pentēq; brb Romañ salutare utiliss. Romulū iubent · pace pabis exposcit · bti uolens pīti sua respiceret urbem utq; genīe · fiusse credo tū alīqs qui discerēt Regem manib; patrum tacan arguerēt · q̄ manauit cīm ll. set postuma fama · Illam aliam / admiratio uiri & pauor psens nobilitauit · & consilio etā uni hominis addi ta rei dr fides · Namq; Proculus Julius sollicita ciuitate desiderio Regis & infensa patrib; grauis ma gne rei auctor i cōtionem pdit · Romulus mihi qui uitro parens brb ll prima hodierna luce celo rete te delapsus / se in obuia dedit · Cum pfusus horro ueneraburidusq; astitissem precib; precabi / ut cōtra intueri fas eet / Abi nuntia inquit Romanis / ita uelle celestes / ut mea Roma caput orbis terraꝝ sit. prīn te militare colant, sciantq; et ita posteri ita dant · nullas opes humanas armis Romanis re sistere posse · Hec inquit locutus sublimis abiit · an tu quanto illi uiro nuntiarem hec fides fuit · q̄m q; desiderio Romuli apud plebē excanduq; fca fide immortalitatis lenitū sit · patrū inflm animos & tam Regni ac cupido usurabat · Nec diu a singlis q; nemo magno ope eminebat · in nouo pp̄ pue nerat · factionib; mes ordines certabat · orrundia Sa binis ne quia post tam mortē absua pte rō erat regnatū in societate equa pōnē impij amitterent · sin corporis creari rege uolebat · Romam uetes pegrinū Regē aspnebant · in uarijs uoluntatibus regnare tn̄ omes uolebāt · libertas diuturnitatis ōdiū expta · timor deinde pces mgessit · ne ciuitatem sin impio · exercitū sine duce · multas circa ciuitates irritatas aīs uis aliqua extēna adorireturꝫ et ee ig aliqd placebat capiud · Et nemo alti con cedē · & aīm meditabat · Ita te inter se centū pres decē decurias fcās / singlisq; in singulas decurias creatis / qui sume rem pcent cōsocians / decē im putabat · un̄ ex insignib; impij & licotib; erat · q̄n que diem spatio finiebat · impiū · ac ponēs in ole

regiā

semp

ut tradit quis

ibat · amisq; interregni fuit · Idq; ne quis tenet nom me Regnū appellatū · frēne dēm plebes multiplicata · statuit · centū p uno dnos fcos nec ultra nisi Regē & a pib; creatū uidebantur passuri · Cum sensissent eam ōnū pces / offerendum ultro / tali q; amissuri erāt · Ita gratiam meut · suma potare pplo p̄missa ut nō plus duēt · utro quam detinent, decreuerūt · eni ut cū pplo Rege iussiss. id sic gratū eet / si pces auctores fierēt · hodieq; q̄p in legib; magistratib;q; rogandis usurpat · Id enim uis ui adepta prisq; pplo suffragiū meat / meet tū comitiis curiatis / pces auctores fiunt · Cum mr Rq; contiōe aduocata / q̄d bonū faustū q; felix sit / inquit quiritēs Regē create · ita prib; iussi est · pces deinde si dignū qui secdē a Romulo numetur creauerint auctores fient · Adeo id gratū fuit plebi / ut ne uicu beneficio uiderent / id nō sisterent uibentq; ut Senat decernet qui Rome regnaret · Inclita iustitia religioq; ea tepestate nume pompilij erat · curib; sabinis habitabat · ō fultissimus uir · ut in illa quisq; ee etate poterat omnis diuum atq; humani iuris · ductore doctrine ei / q; no estat alius falso pithagorā edit. q̄ suo tullio regnante Rome centū amplius p annos in ultima Italie hora / circa meta pontū he racleamq; & crotoniā iuuenū emulantiū studia cet bīsse constat · ex quibus loāes & si eidem etati fuisset, q̄ suma in Sabinos / aut quo lingue ornatio q̄ q̄m ad cupiditatē discendi excauisset · q̄ue psidio un̄ p tot gentes dissonas simone moribq; puenisset · Quo apte ig mgenio tepatū aīm uir tutib; fiusse · opinor magistructū eq; nō tā pere grine artib; q̄m disciplina tetrica ac tristi uete rū Sabinoꝝ · quo gne nullum quōdā mortuum ue fuit · Audito nois & nume · pces Romam quaq; inclinari opes ad Sabinos · Rege inde sumpto uide bant · tn̄ ne se quisq; nec factois sue aliū nec deniq; pcm aut ciuiū quēq; illi uero pferre ausi · Ad unū omes · nume pompilio Regnum deferendum decernūt · Actus sic Romulo Quiri tato · utile condenda Regni adeptus e · de se q; deos consuli iussit · Inde ab augure cui deinde honoris ergo publicū id pretiiq; sacerdotū fuit · Deductꝰ in arcē in lapide ad meridiē uisus cōsedit · Augur ad leua ei capite uelato sedē capit · dex tera manu baculū sine nodo adunci tenēs que

Nota

Nota q; auctor fuit tpis octauiani Cesaris.

Cerilli scribe

hunū appellarūt. Inde ubi ꝓspectu in urbem agrū
q̄ capto deos ꝑcatus regiones ab oriente ad occa
sum determinauit. dextras ad meridiē. ꝓtrq; leuas ad
septentrionē ee dixit. Quarū contra q̄ longissi
me ꝓspectū ferebant octi. aio finiuit. Tum lituo
in leuā manū translato. dextē in capite numē
posita. ꝑcatā est ita. Iuppiter pr. si est fas hūc Nu
mā pompiliū cui ego caput teneo. regē Romā
ee ita tu signa nob certa ac clarā fac. met eos
fines quos scā. Tum precatus ubios auspicia que
mitti uellet. quibus missis. declarat. q̄ ex numa.
de templo descendit. Cui regio ita potit. urbem
nouā condita ui. armis. iure eam legibus. ac
moribus de integro condē pat. Quibus cū me. fel
la adsuescē uidet. nō posse. quippe efferatos mi
licia ad. mitigandū ferociē ꝓpter armor desu
etudine rati. ianū ad mitiorē. Tranquillitatē indicē
pacis. belliq; sciat. apt. ut in armis ee cui
tate. clausus pacatos arta omēs ꝓtos significa
ret. Bis deinde pt. Numa. Gentū clausus fuit.
semel. t. Manlio cōs. pt. punicā primū ꝓfec
tū bellū. Ter. q; nūc etiā dū. descendē ut in.
derem. post bellum actiacū. ab Imperatore cesare
Augusto. pace tra. mariq; parata. clauso eo
cum omnium ētia finitimor societate ac fede
tibus uinxisse aios. postea certior pictor cu
rie. ne luxuriarent otio ac quo met hostili
disciplinaq; militaris cōtinuerat. Omnium
primū rem ad multitudine imputā. eudem
efficacissimā deor metu. mouendā rat. est. bi
ac descendē ad aios sine cōmitio aliquo mu
culi no posset. simulat sibi ac dea egeria q
gressus nocturnos ee. ei se monitu q̄ acceptissi
ma dijs ecnt. sacra instituere. sacerdotes suos
cuiq; deor ꝓficē. atq; omnium primū ad cur
sus lune duodecim menses descripsit annū. quē
qua trecentos dies singulis mensibus luna non
explet. desuntq; dies solido anno. qui solstitia
li circuī agit. orbē. mēsalarios mensibus intercā
dendo ita dispensauit. ut uicesimo anno ad me
tam eandem sol unde orsi ecnt. plenis omnū
annor spatijs. dies constitueret. Idem nefastos
dies fastosq; fecit. quia aliqn nichil cū popl
agi utile futurū erat. tū sacerdotibus creandis
animū adiecit. Quanqm ipe plurima sacra obi
bat. ea maxime q̄ nūc ad dialem flaminē

ptinēt. Et quia in ciuitate bellicosa plures
Romuli q̄m Nume similes regis putabat fo
re. iturosq; ipos ad bella. ne sacra regie uices de
sererent. flamine Ioui assiduū sacerdotē creā
uit. insignitq; eū ueste. curuli regia sella ad
ornauit. Huic duos flamines adiecit. q̄rtū
unū. altum quirino. binis meisq; uestē legit. Albā
oriundū Salium Collinū ciuem conditore haut alie
nū. hijs ut ecnt templis antistites. assidue. stipē
diū de publico statuit. uirginitate aliisq; cerimo
nijs uenabiles. ac scās fecit. Salios ut. xij. mar
ti gradiuo legit. tunicisq; pictis insigne dedit.
et sup tunicā eneū pectori tegumē. celestiaq;
arma q̄ ancilia appellant ferre. ac p urbē ire ca
nentes carmina cū tripudijs. sollemnibusq; saltā
tu ussit. Pontificem deinde numā q̄rtū. m.
f. ex patribus legit. eiq; sacra omnia exscripta ex
signataq; adtribuit. Quibus hostijs q̄bus diebus ad
que templa sacra fierent. atq; unde in eos sumpt
pecunia erogaret. Cetera q̄q; omnia publica priua
taq; sacra pontificis arbitrio subiecit. ut ecr quo
consultū plebes ueniret. ne quid diuini ritus
negligendo patrios ritus. peregrinosq; ascisce
do turbaret. Nec celestes modo cerimonias. sed
iusta quoq; funebria. placandosq; manes. ut
ide pontifex edocet. quos ꝓdigia fulminibus alio
ue quo usu missa suscipere. atq; animaduertere ad
ea eligenda ex nubibus diuinis. Ioui elicio deum
in deuotione dicauit. deinde consuluit augurijs
q̄ suscipienda ecnt. Ad hec consultanda. pacanā
dasq; multitudine omni. diui. et armis consisa. et
ad aliquid agendo occupata erat. Et deor assi
dua ipsius cura ad inferendas rebus humanis. celeste
num uidebat. ea pietate omnium pectora im
buerat. ut fide ac iusiurandi. primo legis
ac penarum metu ciuitas regeret. et ad ipse se
hoc in exemplū uelut unica exemplī moreq;
formaret. tū finitimi. quia ipsi qui ante castra
non bene posita in medio ad solliciteandā omnium
pacem crediderat. in ea uicissitudine adduci sunt.
ut ciuitate totam ab cultu iusq; deor uiolā
ri ducant nephas. Lucus erat in medio ex
opaco specu fons perpetui rigabat aqua. Quo
cum se priuatim numa sine arbitris uelut ad co
gressum dee inferebat. camenis ei locus sac
rus. in quo ubi conclia cū coniuge sua Egeria

Cum Iuuenal. Inuallē egressus descendunt in speluncam &c.

T finis Regi Numa Pō

Interregnū dr tps q̄ est mō duos reges, uacāt regē.

de Regno Tulli hostilij

ēent · ⁊ soli fidei sollempne īstituit · dd id
dicauit · flamines bigis curru arcuato uehi
iussit, manuq; ad digitos usq; imolitia tē di
uinā facē significātes fidē tuēdā sedēq; ei ⁊
in destris sacrata ēe · multa alia sacrificia locaq;
sacris faciendis q̄ Argeos pontifices uocant de
dicauit · omnium ī ci maximū opū fuit · tute
la p omne Regni tēpus · Hinc aut minor pacis q̄m
Regni · Ita duo deinceps Reges alius alia
uia · ille bello hic pace ciuitate auxerunt.

Omulius septē ⁊ triginta regnauit annos.
Numa tres ⁊ quadraginta · tū ualida · tū tempa
ta ⁊ belli ⁊ pacis artibz ciuitas · Nume
morte dd interregnū tres tenuit. Inde tullū
hostiliū nepotē hostilij cui ī mā arce cla
ta pugna adiuuisse habēbat fuit · Regē ppl̄s
uellit patres auctores fa · Hic no solū pximo
Regi dissimilis sed ferocior etiā q̄m Romulus
fuit · cū ętas uireq; tū animū
stimulabat · Ge nesce ꝯ ciuitatē ociosā · un
diq; mariam exercendi belli querebat; forte
euenit · ut agrestes Romani ex Albano ag̃r.
Albani ex Ro manis predas agerent · Impetrabat
tullius straiue ciuili Albe · utriq; legati fere sub
idē tps ad res repetendas missi · Tullius pre
cepat suis · nequid priq̄m ageret mandata · sa
ne sciebat · negaturū Albanū · ita pie bellum
indici posse · Ab Albanis honorifice ⁊ ex acta.
excepti hospitio ab tullo blande · ac benigne co
mi fronte · comitē Regis ciuium celebrant ·
tantus ꝑ Romani · ⁊ res repetiuisse · priores ·
ī negotio Albano bellū ī tricesimū die mdi
xerāt · Hec renuntiat tullo · Tum legatus tul
lus dicendi potestatem quid petentes uenissent
facit · Illi ciuium ignari primū ciuium purga
do tenuit tps · se inuitos quicq̄m q̄d minus
placeat tullo dicturos · sed impio subigi res
peri tū se uenisse · ni reddant bellū indicē
uissos · Ad hec tullus nuntiate inquit Regi
uro Regē Romanū deos facē testes · ut pri
ppl̄s · res repetentes legatos aspnat̄ dimiserit ·
ut ī ciu omēs expectant hiscemoi clades
belli · Hec nuntiat domū Albam · ⁊ bellū utri
q; suma ope parabat · similimū ciuili bello
ppe mō parentes · natosq; troiana utriq; ppl̄s
cū Laumiū ab troia · ab Laumio Alba · ab

Albanos · saepe Regū ciuiū · Romani tenet ·
Euentus tm belli miq̄ mirabile · dimicatio
nē fecit · q; nec acie certatū est · ⁊ tectis
modo dirutis · alterius urbis duo ppl̄i ī
unū cōfusi sunt · Albani priores migrēti ex
ercitu · ī agrū Romanū impetū facē · ea
stra ab urbe haud pl̄s q̄nque milia passuū
locant · fossa circundāt · fossa ciuili · ab no
mine ducas · p aliq̄t secta appellata ē · donec
cū re nom̄ quoq; cū uetustate aboleuit ·
In hys castris ciuili Albani ⁊ ex mortui ·
dictatore Albani oetiū fusetiū creāt · In
tim tullus ferox pcipue morte Regis
magnūq; deoz numē abipso capite orsū
ī omē nom̄ Albanū expetaturū penas ob
bellū impiū dictitās · nocte pcessit hostiū
castris infesto exercitu · ī agrū Albanū p
git · ea res abstantes exanimat metumq;
ducit q̄m prime ad hostē pōt · Inde legā
tum p̄missum · nuntiare tullo iubet · p̄q̄m
dimicent, opus ēe colloquio · si secū con
stessus sit · satis fore · ea allaturū que
nichilom̄ ad rem Romanā · q̄m albanam
pcincat · haud aspnat̄ tullus · tā ⁊ si ua
na afferebant · ī aciē educit · exeunt q̄q
Albani · posteq̄m structi utriq; stabāt
cū pauca ptū ī medium ducēs p̄cedit ·
Ibi mīsit Albanū · muniās ci nō redditas res
ex fide que repetite sint · Et ego Rex nō
strum ciuium ea huiscemodi ēe belli audis
se uideor · nec te dubito tulle cadē p re
ferre · Ge si uera pōt q̄m dictu spetiosa
dicenda sunt · cupido impij duos cognā
tos uicinosq; ppl̄os ad arma stimulat ·
Regi recte an pperam interpretor · fuit sta
ei deliberato qui bellū susceperit · me Albanū
gerendo bello duce creauere · Illud re
tulle monitū uelim · etrusca res quanta
certa nos regi marie sit, ea ꝑterior uul
sab · Hoc magis sab · multū illi tra plu
rimū mari pollent · ex memor esto ita cum
signis pugne dabis hac duas acies spec
taculo fore · ut fossis cōfectos q; simul
uictore ac uictis agrediant · Itaq; si nos
dij amant · q̄m no contenti celebrare certa
indubia · Impij fortunā alea ūnus · Inueni
aliquā uiā qua utrūtrus impet̄ sit mag

clade · sine multo sanguine utriq; ppli deum
posse. haut displicet tres tullo. quaq; tu im
dole ai tu sic uictorie ferocior erat. Quereren
bus utri q; ratio mit. cui forma ipa pbuit
matiam. forte in duobz tu eqtibz erat trige
mini fratres. nec etate nec uiribz dispares. ho
ratiosq; fuisse satis constat. nec ferme res a
tiq; alia e nobilior. tam i re tu clara. nouum et
tor manet. utriq; ppli oratu utriq; auratu fue
rit. auctores utriq; trabit. plures in mucio
qui Romanos horatios uocat. hos ut sequ m
clinat alios; cu trigeminis agit. et egre. ut
p sua q;sq; pria dimicet. ferro ibi impiu fore
unde uictoria fuit. mich recusat. rep; locus
conuenit. priusq; dimicaret fedus ictu it
Romanos et albanos est. hijs legibz ut cuiq;
popli cultes. eo certamie uicissent. hijs alii
pp. cu bona pace ipuraret. federa alia alijs le
gibz. certe eode modo omia fiunt. tu ita fac
tu accepim. nec ullius uetustior federis me
moria e. fecial et esse tullii ita rogauit.
ube ne me rex cu patre patro ppli albi fe
dus ferire. iubente rege sagmia iquit te
re posco. Rex aut pura tollito. fecialis ex ar
ce gramine herba pura attulit. postea Re
ge ita rogauit. Rex facis me ne me tu re
giu nuciu. p. R. quiritiu uasa comites q;
meos. Rex respondit q; sin fraude mea ppliq;
Romani quiriciu fiat facio. fecial erat
.m. baleri. prem patrum spurii fusii fecit.
uibena capud capillos q; tangens. pater pa
trat ad iusiurandu patrandu. i. sanciendu.
fit fedus. multisq; id ubis q longo essari
carmie no ope e referre pagit. legibz de
inde recitatis. audi inquit iupit audi
pr. patrate ppli albani audiui. pole albani
ut illa palam prima postremu ex illis ta
bul cerate recitata sut. sine dolo malo
utriq; ea hic hodie rectissime intellecta sut.
illis legibz p. f. por no deficiet. si por defecerit
publico consilio dolo malo. tum ille dies upi
ter pcam sic ferito. ut ego huc porcu hic
hodie feriam. tanto magis ferito. quanto
magis pote polles. Id ubi diu porcu sayo
silice pcussit. Sua ice carmia albani suu
q; iusiurandu p suu dictatore. suosq; sac
dotes pegerut. federe ito trigemini sic cone
nerat arma capiut. armati cu sui utrosq; adh
tarent. deos patrios priam ac pentes qsq; ciui
u domi quicq; in exercitu sit illos. tunc arma
illoz intueri mane. ferocesq; subacte ingenio
q; pleni adortantiu uocabz inedia it duas
acies pdiit. Consederat utriq; p castris
duo exercitus picli magis pssentis q; cure exptes.
Quippe imperiu agebat. in ta pauco uirtute
atq; fortuna positu. Itaq; ergo etesi suspensiq;
i mimie strui spectaclu alio iciebant. datur
signu ifestisq; armis uelut acies. ibi iuuenes
magnoz exercituu alios gerentes occurrut. nec
hijs nec illis pcibz suu. publicu. ipiu q; uirtutiq;
obstitat alio futuraq; ea deinde pte fortuna
qua ipi fecissent. ut primo strepitu concursu terrepue
arma micantes q; fulsere gladij. horror ingens
spectantes pstringit. q; neuter telinata spe torpe
bat uoce spesq;. coptis deinde manibz cu ia no
mor tu corpoz agitatoq; acepe telor armo
rumq; ser uulnera quoq; q; sanguinis spectaclo
erant. duo Romani sup alium alius uulnerati
tribz albanis expirantes corruerut. ad quoz
casum cu exclamasset gaudio albanus exercitus.
Romanas legiones. ia spes tota. in du tu
cum deseruerat animus. uice uim quem
tres curiacij circumsteterant. fore ut uictrix
fuit. ut uniuersis solus nequaq; par sic ad
uersus singulos ferox. Ergo ut separatim pugnam
coirent capessit fugam. ita rat secuturos
ut quisq; uulnere affecit corpus sineret. Ia ali
quanto spatij ex eo loco ubi pugnatum e aufugat
cu respiciens uidit magnis intuallis sequen
unumq; haut procul abesse. iterum magno
impetu redit. Et du albanus exercitus iclamat
curiatios uti se ope ferat fri. ia horatius ceso
hoste uictor secundam pugnam petebat. tum
clamore qualis exercitus fauentiu solet Ro
manus adiuuat militem suu. et ille defungi
pelio festinat. prius tamq; qui alterum qui nec p
cul aberat cosequi posset. et alterum curiatium
confecit. Iamq; equato quater singuli superant
sed nec spe nec uiribz pares. altum intactum
ferro corpus geminata uictoria. ferocior certa
men ciuium dabat. alter fessum uulnere. fessum cur
su trahens corpus. uicto q; fratrum aiit se strage huc

Tit bello albano. Cxj.

tori obiat hosti. Nec illud preliū fuit Romanū exultās. Duos inquit fr̄m manibꝫ dedi. tuū cām belli himo di, ut Romanꝰ albano imperet dabo. qđ alē substamen arma. gladiū supne iugulo defigit. iacentē spoliat. Romam ouantes ac gratulantes. horatiū accipi unt. eo maiore gaudio q̄ pe metū reg fuat. Ad sepultura inde suoꝝ nequaq̄m parabꝫ alis uertun tur. quippe impio alti ātu dictis aliene facti. Sepulcra estant. quo quiq̄ loco ceciderāt. duo Ro mana uno loco p̄ius. albani tria albana Romanꝰ uersus. Set distantia locis. ut et pugnatū e. p̄i q̄m. inde digrederētur, roganti ejectio ex federe icto. q̄d imperet? Imperat tullus, ut iuuentutē ī armis habeat. usuꝝ se eoꝝ opa. Bi belli cū uetē emulis foret. Ita exercit⁹ in̄ domos abducti. p̄n ceps horatiꝰ abat. trigemina spolia p̄ se gens. e soror uirgo q̄ desponsa unꝰ ex curiatis fuat obuia ant̄ portā capenā fuit. cognitoq̄ sup humeros fris paludamēto sponsi. qđ ipa cōfecat. solui crines. et flebiliꝰ noīe sponsū mortuū appellat. mouet fe roci ām iuueni complorato sororis ī uictoria sua. tantoq̄ gaudio publico. Gtricto itaq̄ gladio simul ubis increpans. transfigit puellam. Abi hinc cū īmaturo amore. ad sponsum inquit obli ta fratū mortuoꝝ uiuiq̄ oblita patrie! sic eatq̄ quisq̄ Romana lugebit hostē. Atroꝝ uisū hoc fa cinꝰ. p̄ribꝫ plebiq̄. sz recedens meritū seo obsta bat. tām raptus ut ī uis icto ad Regem. Rex ne ipe tā tristis. Ingratiq̄ iudicij ad uul gus. aut secdm iudicū supplicij actor eet. con silio ppli aduocato. duūuiros inquit q horatio p duellionē iudicet. sm legē fact. lex hor tendi carminis erat. Duūuiri p duellionē iu dicent. Si ad duūuiros puocant. puocatione e tacto. Si uincent. capiđ obnubito ifelix arbori reste suspendito/uerberato ut intra pomeriū. ut extra pomeriū. Hac lege duūuiri creati. qui se absolui nō rebant. ea lege ne ī nociū quide posse. cui condempnassent. Cum ast ex his pulli horatii tibi p duellionē iudico ītquit. Lictor co ligia manꝰ. accessat lictor. iniciebatq̄ laqueū. tū horatii auctore tullo. clemte legis interpte. pro uoco inquit. Ita de puocatione certatū ad ppm est. Quoꝝ homies sunt ī eo iudicio maxime publi co horatio pre pclamante se filiā iure cesam iu dicare. ni ita eet/patrio iure ī filiā animadusu

rum fuisse. Orabat deinde ne se quē pauloante cum egregia stirpe conspexisset orbū liberis fa cerent. Inter hec Geminꝰ iuuenē amplexus spolia curiatioꝝ fixa eo loco qui nunc pila horatia ap pellat ostentans. Huicne agebat qui modo de co ratū obuantēq̄ uictoria ītrantē uidistis. quiri tes. eū sub furca/uinctū ī uerbera/et cruciat uī dere potestis? Qđ uix Albanoꝝ ocli tam deforme spectaculū ferre possent. Si lictor cōligia manꝰ q̄ pau lo ante armate impiū populo Romano pepercit. Q. quid ob nubē liberatoris hi urbis arbore infeli ci. suspende/uberata uti mr̄ pomeriū modo mr̄ illa pi la et spolia hostiū, uti extra pomeriū modo, mr̄ sepul chā curiatioꝝ. Quo cū duce. hunc iuuenē pote stis. ubi nō sua decora. cū a tanta fedritate sup plicij uendicent. Non tulit populꝰ nec prius lacrīas nec ipius precē ī omi pcio ām. absoluitq̄ ad miratōe magis uirtutis q̄m uite cause. utraq̄ ut ce deo manifesta. aliquo tū piaculo luceret. Patrem patri ut filiū expiaret pecunia publica. Is qui busdam piacūlis sacrificijs factis/que deinde gens horatia tradita sunt/trāsmisso p uiā tigillo capite adoptato uelut sub iugū misit iuuenē. Id hodie quoq̄ publice/semp refect manet/sororiū tigil lum uocat. Horatie sepulchrū quo loco cōstructa erat/constructū de saxo quadrato. Nec diu pax Al bana mansit. inuidia uulgi. qđ tribꝫ militabꝫ for tuna publica/amissa fidei/uanū ingenium coepit. et q̄m recta consilia/haud bene euenīant. prauis re conciliare populum animos cepit. Ita ut pri pace ī bello/sic ī pace bellū quereꝰ. q̄ sue ciuitati animoꝝ plusq̄m uirtū cernebat ce. ad bellū palam ex edicto gerendū/aliso concitat populos. suis p spem

• societatis ꝓdictione refouat. fidenatesq̄ colonia Ro mana uenientibꝫ socie cōsilij assumptis/pacto transitus albanoꝝ ad bellū/atq̄ arma concitant. ut

• fidene/apte desissent/tullus gratus gratiꝰ ei

• ab Alba accito/extra hostes ducat. Ubi amene transit. ad cōfluentē collocat castra. Inter eā locū et fidenas. uenientiū exercitus tybim transierat. Hinc et inde ac cepe flumē tenue. dextrū cornu. ī sinistro fidena tes p̄ius montes cōsistit. Tullus aduersus ue nientē hostē dirigit suos. Albanos contra legio nē fidenatū collocat. Albano nō plus ai erat q̄ fidei. nec manē. nec transire apte. aut sic sen sim ad montes fugerēt. Inde factū ut subisse se

Tde afflictu Regeneti, fidenatiū. uig. bellū.

se captus est · erigit tota acie. fluctuaeq; aio ut
teneret tempus oddmes explicat · Consilii erat qua
fortuna tē duret, ea inclinare uices · quracio pri
mo cē Romanis qui pmi steterāt · ut mdan
latera sua / spacio digressu sensere · Inde eques
citato equo nuntiat regi abire albanos · Tullus
m te trepida · diuidi uouit salios · fanaq; pallori
ac pauori. equitē clara mercans nocte ut hostes
exaudiret, reduce m plin iubet · nich trepidandē
opus cē · sno iussu circūduci albanū exercitū · ut fi
denatiū nida tga muadat · Idem impat / ut asta
equites eggē studeāt · Id sūy magne pri pauitū / Ro
manoy conspectū abeuntis exerc̄ mesepsit · Qui
uiderāt id q; a rege auditū erat · utrāq; eo actiū
pugnant · terror ad hostes transit · Clamidulant
clara uoce dēy · & magna pars fidenatiū / et qui
coloni additi Romanis cent · latino sacrabāt · Ita
q; ne subito ex collibz decursu · albanoy intercludē
trent ab oppido · tegea uertit · instat tullus · fuso
q; fidenatiū cornu / tuente alieno pauore p
cursum ferocior redit · Nec illi tulē impetū · set
ab effusa fuga flum obiectu arcebat · Quo posit fu
ga inclinauit / alij arma fede iactantes · m aquam
ceci ruebant · alij dum cunctarent · m tripis int
fugā pugnaq; consiliū oppressi · Non alia ante Ro
mana pugna atrocior fuit · Tum albanus exercitus
spectator certaminis deductus m campos · exercitū
tullo ducicos hostes gratulat · Contra tullius exe
rcitum benigne alloquit · q; bene iuuat m castra al
banos Romanis castris iungere iubet · Sacrificiū
lustrale · in die postm parat · Ibi illuxit pauc
omnibz ut assolet · uocati ad cōcionē utrumq; exer
citū iubet · Precones ab extremo orsi / primos exci
uere albanos · Dignouitate etiā rei mota · ut Re
gem Romanū cōmodanter audirent / primi asti
tere · Ex cōposito armata circūdat legio · Centuri
nibz datū negotiū erat / ut sine mora ipia exeq
tenuit · Tum ita tullus infit · Romani si umq; m
an aliās ullo in bello fuit / q̄ primū dijs immorta
libz gratas agerem · Deinde uire ipoy uirtuti he
sternā id plin fuit · Dimicatū e cū nō magis
cum hostibz q̄m q; dimicatio maior · atq; pictosior
est · cū pdonē ac pfidia socioy · Nam ne uos fal
sa opinio teneat / iussu meo albani subiere ad
montes · nec impiū illud meū / set cōsiliū / ripij
simulatio fuit · ut nec uobis ignorantibz deseri
tio certamē aiam / & hostibz circū uenire se
a tergo strages / terror ac fuga nasceret · Nec ea
culpa · quia arguo omniū albanoy ē · duce secun
sium / bt & uos sequo ego declinare / inde agmen
uoluissem ferissens · Quocū ille est ductor trineris ·
h' quocū idem hui machinator belli · quocū federis Ro
mani albanig; tuptor · Audeat deinde talia · aliū /
nisi m hui mgne iam deorūm mortalibz dedero ·
Centuriones arman quecūq; circūsistūt · & q; ceta
ut orsus erat pagit · Ob bonū fausti felicq; sit
pplo · & ac m uobz albani poplm omen albanum
Romanū tradice · i aio ē · ciuitate dare plebi · pmo
res m pres legē · una utrem una rem · p · face · ut
ex uno quondā m duos pplos diuisa albana res ē ·
sic nūc m unū redeat · Ad hec albana pubes mer
mis ab armatis septa / m uarijs uoluntatibz · cōi tm
metu / coacte silentiū tenet · Tum tullus mecti
fufetia inquit · si ipe dice posset · fidē ac federa · ac
fidem suare · nullo tibi ea disciplina a me adhibi
ta ēet · Nunc q̄m tuū insanabile ingeniū ē · at tu
tuo supplicio doce humanū genꝰ · ea sta crede · que
a te uiolata sunt · bt ign paulo ante dim mitte
fidenate Romanaq; te ancipite gessisti · ita ita cō
pus passim distrahendū dab · Exinde duabz amo
tis quadrigis m currus eay distentū illigat exer
tū · deinde m diuersum iter equū concitat lacertū
m utroq; curru corpus · quia inhesserāt · membris
membra portarunt · Aduertere omes · a tanta fedita
te spectaculi odio · postremū ultimūq; illud supplicium
apd Romanos exempli pauci memoriae legūt · huius
nauis fuit · m aliis exuari licet · Nulli gentium
mitiores placuisse penas · Inter hec iam pmissi
albani erant equites / qui multitudinē tradu
cerent Romam · Legiones deinde ducē · ad di
uidendam urbem · Et ubi minante portas · illes nō qui
ē fuit tumultus · ille nec pauor qualis captay
ē urbium solet · cū effractas portis stragine ac ti
more aut arce ui capta / clamor hostil
& maiusculus p urbē armatoy omnia ferro flamaq;
miscet · set silentiū triste · ac tacita mestitia ita
defixit omniū animos ut p metu oblitī quid relin
querēt · quid secum ferrent · deficiente consilio ·
rogitantesq; alij alios nūc m liminibz starēt · ne
errabundi domos suas ultimū illud uisuri pre
uagarentur · bt uō iam equitū clamor exire iu
bentiū istabat / iam fragor tectoy q̄ diruebant ·

ultimus urbis pars audiebat. pulsuq; ex distantibus locis ortus. uelut nube inducta omnia impleuerat. Patres quibus potat clam. cui lare. ac penates. tectaq; i quibus nat quisq; educatusq; est. relinquentes. ocurrent. Jam contenes augm migrantium. ipleuat uias. ⁊ cospectus alios mutua misericordie integrabat lacrimas. uocesq; miabiles. audiebant. Mulierū precipue. cum obsessa. ab armatis templa. augusta pterent. ac uelut captos relinquent deos. Ingressus urbem Albanā. Romanq; passim publica. priuataq; omnia tecta solo adequat. unaq; hora quadrigentos. amos. op. quibus alba steterat. gradio ac truniis dedit. templis ip deum ura cui edicui. a Rege fuat. tepatum. ⁊ Romat terim creuit. Alte trunis. duplicat. cuuii mus. celius addit urbi mons. ⁊ quo frequenti fuitaret eam sedem tullus regie capit. ibiq; habitauit. primates quoq; albanos ip pces. ut ea q; pars rei publice crescet legit. Tullios. Hostilios. quintos. gegamos. curiatos. celios. cooptatiq; ordini ab se auctos curiam fecit. Ct hostilia. usq; ad patrum nra etate applata est. Et ut ordium uiribus aliquid ex nouo populo adiceretur. equitū dece turmas. ex albanis legit. Legiones. ⁊ uetes eode supplemto explent. ⁊ nouas scripsit. Hac fiducia uitus tullus sabinis bellū indicat. genti ea tempestate ip etruscos opulentissime uiris armisq; utriusq; iuuenis pte. ac res. ne quicquā erat repetite. Tullus ad feronie fanū mercato frequenti negociatores. Romanos coprehensos queri bat. Sabini suos pri m luce ii cofugisse. ac Rome retentos. Hec cause belli ferebant. Sabini habuit patrū memores. ⁊ suaq; uirtū pte Rome abitio locata. ⁊ Romana re nup ciuā adiectione. ppli albani auctā. ⁊ circūspice. ⁊ ripi extra auxilia. Etruriaq; erat ultima. proxim. extrusos uenientes. inde ob residuas bello iras maxime sollicitatis ad defectione. aīs uoluntarios traxere. Et apud uagos quosdam ex inopi plebe mercs. etiā ualuit. publico nullo auxilio aduti ff. ⁊ baluitq; apud uenientes. Nam de ctis. mīs mitti. ⁊ pacta cū Romulo. i dutiam fides. Cū bellū utriq; summa ope parare. uertiq; in eo res uideret. ut pri arma iferret. occupat tullus i agrū Sabinū transire. pugna atrox. ad siluam malitiosā fuit. Vbi peditū quide robore. cū eq̄tatu aucto nup

primū Romanū acies ualuit. ab equitib; tepestiue turbati ordines sunt Sabinoy. nec pugna deinde ulla ostare. nec fuga explicari sine magna cede potuit. Deuictis Sabinis cū magno gloria magnisq; opib; regnū tullii ac tota res Romana ect nūtiatum. regi patribusq; ⁊ in monte albano lapidibus pluisse. q cū uix credi potuisset. missi ad id uispicū pdigiosū ospectu haud alit q cū grandine uenti glomata i tres agmis cuneos cecidisse celo lapides. Visisq; audiisse uocem ingentem ex sumi cacumine lucis. ut patrio ritu sacra albana fierent. Ct uelut dise quoq; simul cū patria relictis obliuioni dederāt. ⁊ aut Romana sacra susceperant aut fortune. ut fit obiurati cultū reliquerāt dei. Romanis q; ab ede p digito nouendiale sacrū publice susceptū est. seu uoce celestis ab albano monte missa. Ma id quoq; traditū. seu aruspicū monitu. mansit ceteris sollempne. ut quandoq; idē pdigiū nunciaretur. ferie p nouē dies agerent. haud uana meleo poste pestilentia. laborantib; hīs cū pigritia militandi otiretur. nulla tū ab armis dabatur quies. a bellicoso Rege salubriora cūcta credente. militare quia domi iuuenū copa erat. donec ipe quoq; longeuo morbo ē implicat. Hic adeo simul fracti cū corpore sunt animi. ut qui mitis antea erat mitis regnū. quū sacris dedit animū. repente ois magnis q; puisq; superstitib; obnoxius esset. relionibusq; etiā pīs implēret. Iulgo iam homes cū status rei. qui sub Numa Rege fuat requirentes. una opem esse corporib; relictā. si pax uenisset. adisse impetrata erat credebāt. Ipse Rege tradit uoluisse comentarios Nume. cui ibi quedā occulta sollepnia sacrificia Iouī elicio sua inuenisset. operatum his sacris se abdidisse. sed nō tuce nisi cū tatū id sacrū ee. Nec solū nulla ei oblata celestis speciē. si ira Iouis sollicitati prauaq; religione fulmine ictus. cū domo cōflagrasse.

Tullus magna gloria belli regnauit annos duos. ⁊ triginta. quorum tullo tres ut instituū iam inde ab initio erat ad pces tredicerat. Hisq; mitis Rege noiabant. q comitia sanxit. An cū quarto cum Rege pls creauit. pces fuere auctores. Nume pompilii Regis nepos. filia ortus Ancī erat quarti. Qui ut regnare cepit. ⁊ auctor

finis regni Tulli.

Ancus regnat.

Nō. q. cccc. anī ia erat q̄ alba ḡdita erat. nūdū. c. anī ab ḡdita roma erat.

Tullus addidit urbi cellū mōtē.

hīs ex alba fuerūt. s. Tullij. Hostilij. Quintij. Gegani. Curiatij. Cellij.

Bellū. Sabinis.

glie memor, q̃ quia ꝓximũ ℞gnũ ceteꝛa gꝛegiũ
ab una pꝛe haud satis ꝓspꝛum fuaꝛ aut satis ne
glectis religionib; aut pꝛaue cultis, longeq; an
tiquissimũ natã sacꝛa publica ut ab numa mstl
tuta eꝛat, facit, omnia ea ex cõmentaꝛijs ℞gie
pontifice ꝛn altum elata ꝓponẽ in publico uidit.
Inde ex ciuib; oꝛti cupidos finitimis ciuitatib;
ignaꝛi moꝛes fꝛa spes atq; mstitua ℞gem
habituꝛũ. Jꝑ latium ciꝛ quib; tullo regnante icta
fedus eꝛat, subtuleꝛat aꝺos. q̃ ciꝛ incuꝛsione in
agꝛũ ℞omanũ fecissent, repetentib; ꝛeꝝ ℞oma
nus supbe ꝛesponsuꝝ ꝛeꝺꝺiꝛ. Deside ℞omanuꝝ
℞gẽ inꝛ ꝺecella q̃ aꝛas acꝛiuꝝ. ee ℞gnũ
℞ati. ocꝺiũ eꝛat in anco mgnũ, q̃ numa
℞omũli memoꝛ. q̃ pꝛec qꝫ q; duꝝ ℞gno mag
neꝑaꝛia fuisse pace cꝛeꝺebat. Ciꝛ in nouo ciꝛ
feꝛoce ꝑpl ꝺ etã q; illi contigiss? otiũ sine tuuꝛia
ꝺ se aut fiꝺele fꝛiꝺꝛũ ꝛeꝝptaꝛi patientiã q̃ ꝛepta
ta cõtempni. ꝓnq; ee tullo aꝑtioꝛa qꝫ numa.
Vꝛbi qꝫ numa i pace ꝛeligiones mstituisset a
ꝑfectissime ceꝛmonie ꝓderent, nec gꝛeꝛeꝛent, so
lũ sꝛ q̃ ꝺicꝛeꝛent bella aliquo.ius ab anq̃
gente equi ctiõ q; nũcie fecialeꝝ bꝛeuẽt ꝺescꝛip
sit q̃ ꝛes ꝛepeꝛiꝛent. Legat ubi ad fines eoꝝ ue
nit, unde ꝛes ꝛepeꝛiꝛ capite uelato, filo lane
uelam q̃ st. audi Jupit mquit, audite fines cui
q; gentis sint numia, audiat fas. ego sũ pu
blicus nunt, ꝑpli ℞omani, iuste pieq; legat
uenio ubiq; meis fides sit, pagit ꝺemꝺe postu
lata. Inde Jouẽ teste facit. si ego iniuste im
pieq; illoꝝ hoies illaq; ꝛes ꝺedꝛer. ꝑpl. z. in
exposto. tũ patꝛie cõpotẽ me nũq̃ sꝛis ee. hec
ciꝛ finit supꝛa stanꝺit. h. quicuq; ei pꝛim. ꝺiꝛ
obuius fuit. h portam mgꝛedies, h. foꝛũ mgꝛ
sus. pauca ubis caꝛmis cõpiendiq; ius q̃ ui
tanꝺi mutatus pagit si nõ ꝺeꝺint. q̃ exposcit
ꝺiebꝫ ui. t xxx. Dꝛ. cũ sollempnes sint pac
tus bellũ ita inꝺicat. Audi Jupit et tu Juno
quiꝛine diq; omnes celestes. uosq; teꝛꝛestꝛes oes
uosq; ifeꝛi audite. ego uos testoꝛ ꝑpm illũ q
cuiq; est, nouat. mustũ ee, si uos ꝑsoluẽ. sꝛ
de istis ꝛebꝫ i patꝛia natũ maiꝛes cõsulem. q
pacto uos nrm aꝺipiscaꝛ. Cum hijs nuntius
℞oma ad cõsulenꝺũ ꝛeꝺit. cõsti ee ex hijs
feꝛme ubis pꝛes cõsulebat. quam ꝛeꝝ licũ cum

condit. ꝑ patꝛeꝝ p.r. quiritio patꝛi patꝛato ꝑ
cꝫ latinoꝝ hominiq; pꝛisco ut latinis q̃ fieꝛi ꝛes
ꝺari solita oꝑteꝛet. Dic mquit ℞qrit pmũ sim
ꝛogabat. quid censes. tu ille puto pieq; ducto que
ꝛendis censeo uteq; cõstituoq; Inde alij oꝛdine ro
gabant. qui pꝛo maioꝛ, eoꝝ qui aꝺeꝛant. ꝛn eaꝺe sim
ibat. bellũ eꝛat cõsensu ꝑ solitũ ut fecialis ha
stam ꝛeꝛꝛatã aut sanguineã puꝑã aꝺ fines
eoꝝ feꝛꝛet. si nõ inuꝝ tꝛib; puꝑib; ꝑsentib; di
cet. Q. d ꝑpli pꝛisco. Latinoꝝ hoiesq; uic pꝛisca lati
nitas aduisus. p.r. quiritiũ fecerit. deꝛeliquerunt
q̃ p.r. quiritiũ bellũ aꝺ pꝛisco latinos iussit ee.
senat uc. p.r. quiritiũ censuit, cõsensit. q̃ sti uti
uti bellũ aꝺ pꝛisco latinos fieꝛet, ob eã ꝛe ego ꝑpli
q̃ ℞omani ꝑpli pꝛisci latinoꝝ hoibusq; pꝛisco
latinis bellũ inꝺico facioq; ꝑ ubi diꝛisset. asta
in fines eoꝝ emittebat. hoc tũ modo ab latinis
ꝛepetit ꝛes ac bellũ inꝺicũ moꝛeq; ciꝛ pꝛisco acce
pit. Ancus demandata cuꝛa q̃ sacꝛoꝝ flamibq;
sacꝛꝺotibusq; aliis exactis nouo cõstꝛipto, ꝓfectus
poliꝛoꝝ uꝛbem latinoꝝ ui cepit; pꝛecutq; mo
ꝛe ℞gũ pꝛiscoꝝ q̃ ꝛe ℞omanã auxeꝛat, hostibus
i cauitate accipiendis multitudine omneꝫ ꝛo
mã tꝛaꝺit. et ciꝛ aꝛta palatii sꝛe uetꝛum ℞o
manoꝝ, sabinoꝝ capitoliũ atq; aꝛcis ceteꝛoꝝ ꝛeꝝ
albam ipleꝛet, aꝺiecitq; uꝛbi multitudini
bꝫ aꝺꝺit. eꝺe haut i misto pꝛ. tellenis si
camq; captis. nouis ciues poliꝛoꝝ, inde tuꝛsꝫ
bello ꝛepeteꝛitq; uacuũ occupauꝛant. pꝛisco lati
no eaq; cõ ꝺiuiꝺente. ei bꝛbis fuit ℞omanis
ne hostiũ sꝛp ꝛeceptacꝛ cꝛet. postmo oĩm bello
latino meꝺullã cõpulso aliquanꝺiu ibi maꝛte
ꝛecto uaꝛia uictoꝛia pugnatũ est. Nam ex
bꝛbe tuta munitoꝛib; ꝑfiꝺioq; fiꝛmata ualiꝺo
eꝛat. si castꝛis in apꝛo positis, aliquotiẽ ecꝛcit
latinis. comm cũ ℞omanis signa cõtuleꝛat.
Ad ultimũ omnib; copijs uicatim cõmiꝛtis hꝛcus
acie pmũ uicit. Jn ingꝛtũ pꝛeꝺa pꝛes ℞oma
ꝛeꝺiit. Tum qꝫ multis milib; latinoꝝ i cauitate
acceptis quib; ut mugꝛet palatio aꝺiecitq; ad
muꝛꝛtie ꝺuce sꝛes. sanctimq; aꝺiectũ nõ mo
pia loci sꝛt ne qꝫ ea aꝛx hostiũ cꝛet. id nõ muto
solũ sꝛt si ob cõmoditate utiꝛis ponte subliciꝫ
tũ pꝛimũ in tybeꝛi fco cõiungi bꝛbi placuit.
Quiritiũ qꝫ fossa aut puꝑ munimẽtũ a pla

quas res nec debuit nec soluerit nec fecerunt.

Ista fecialis bellũ indicendi.

Bellũ. y. ai latinus

C Bellũ. yj.

moribꝫ aditu locat ana Regis opis ꝯ ingenii
matemto trib ãctis cũ in tanta multitudie hoim
discrimine recte an pperã fũ. cõfuso facinora clandesti
ne fierẽt, carcer ad tfore ictescentis audacie me
dia utile ĩminẽs foro edificat. Nec urbs tũ hoc
rege creuit. ser etiã ager finesq; filius mesi ad
uicinentib; adempta usq; ad mare imperiũ platum-
q; nom tyberis hostia bibis cundiũ salinæ arcta ser.
eg regieq; trib bello gestis edẽ ioue ferentin am
plificata Anco Regnante Lucumõ bir impiger ac di
uinus potens Romam migrauit. cupidie maxi
me ac sine magni honoris, cui adipiscenda tarquiniis
nia ibi quaq; regia stirpe oriendus erat
facultas nõ fuit. de marathi corinthi filius erat
q ob seditiones domo pfugus, cum tarquiniis for
te consedisset, uxore ibi ducta duos filios genuit.
Nõa hisq; Lucumõ atq; arruns fuit. Lucumõ sup
fuit pri omniũ bonoꝝ hered. arruns prior q̃ pr
mort, uxore grauida, relicta nec diu manet su
pstes filio pr. Cui cui ignotus nutriẽtis fer
re memor testando negotio decessisset, puero pr
mi morte, i nullam sortẽ bonoꝝ nato ab inopia
egenio idem nom. Lucumõni extra omniũ hered bo
noꝝ cui diuitie tam dicos facient, duxit ducta
matrimoniũ tanaquilsimo loco nata, erat q haud
facile hijs in quib; nata erat humiliora sperret.
Ea cui ille nupsisset spernentib etruse Lucumone ex
se aduenã ortũ ferre i dignitate nõ potuit, ob
lata q; ingenite erga priam contẽtus. dum modo
uiri honestatẽ uideret, consiliũ migrandi ab tarq
niis cepit. Romã e ad id potissimũ missa in nouo
pplo, ubi omis repentina atq; ex uirtute nobilita
sit fuit locũ fortẽ ac strenuo uiro; Regnasse ta
tiũ Sabinũ. accessit in Regnũ Numã a curibus.
q̃ Anci Sabina matre ortũ nobileq; una ymagine
nume ee, facile pduxit, ut cupido honoꝝ, cui
tarquinii, matrona tin patria cet. Subiano itaq; re
bus angustat Romã. ad Janiculũ forte uenit etr.
Ibi ei carpento sedenti cũ uxore, aquila suspensis de
missa leue alio pileũ aufert. supq; carpentũ cla
gore uolitans rursus uelut ministro diuinitus
missa capiti apte reponit. Inde sublimis abijt. Acce
pisse id augurium fecta dicat tanaquil. prita ut nul
go etrusci celestiũ pdigioꝝ mulier, exercita, q; alta
sperare, copiosa uirũ ubere. ea alite ea regione
celi, ei dei nuntia uenisse. arta summum culmen
hois auspiciũ ferisse. leuasse humano capiti cuspo
sicii deus ut diuinũ cide crederet. Hac spe co
gnatoq; secũ portatoq; bonoꝝ ingressi sunt. Do
maliq; ibi comparato, tarquiniis pristi edidẽ
nom. Romanis consuetã eis nouitas diuinoq;
facientes, ipe fortuna benigno alloquio comitate.
mutandi beneficiaq; quoq; poterat sibi conciliando
adiuuabat. donec in regia quoq; de eo fama pla
ce, notuaq; ea breui ap Regem libalis. de teq; ob
eundo officia in familiarẽ amicitie addurat tum
ut publicis pariter ac priuatis consiliis bello do
miq; interesset, et p omia exp, postremo tutor etia libe
ris Regis testamio instituerẽt. Regnauit dnc
anno. xxxviii. et xx. cuiusq; supioꝝ Regũ belli pacisq;
artibus, et sua pariter iam filiis pre pulcre etate erat.
Eo magis tarquinius instasse ut ea primũ co
mitia Regi creando fierent, quibus indicta sub
tipe pilei uenatũ abiegauit. Inde primus et pe
tisse ambitiose regnũ, et omnione dicat hausse.
ad cõciliandos plebis animos comptissi. Cum se n
nouã re petẽ, quippe qui nõ primus et q̃ sine
indignatione mirari, nec posse, ser tũ Rome pere
grinũ regnũ affectet, et tacitũ nõ ex peregrino so
lum, ser etia ex hoste regẽ sum, et Numã ignarũ
finib; no petente, in regnũ ultro accitũ se ex q̃
sui potens fuit. Romã cũ comunge ac fortunis
omib; comigrasse. maiore pte etatis ei q̃ civilib;
officijs fungant homeꝝ. Rome se q̃m in uertere
patria uixisse. Domi militiæq; sb haut penitẽ
do magno ipo Anco Rege, Romana se uirtus se
quita Romanos tue dedisse: obsequio et obsequio
in Regẽ cum omib; benignitate erga alios cũ
Rege ipo certasse. Hec eũ aud falsa memoran
tem, Igenti assensu pfẽs Re. regnare iussit. Et
go uirtũ ceta comparatũ secuta q̃m i petendo ha
buerat, etia regnante ambitio est. Nec min
Regnũ sui firmandi q̃m augende rei p. me
mor, in centũ patres creat. qui deinde minoꝝ
gentiũ sunt appellati. Facto haut dubia Re
gis, cui beneficio in curiã uenerãt, bellũ primũ cũ
latinis gessit. et oppidũ ibi apricolas ui cepit.
peredisq; inde maiore q̃m quanta belli fama fu
erat reuecta, iudicio opulenti instructiq; q̃ pio
res Reges fecit. Cum primus circo qui nũc ma
xim dr designat locũ est. Ludos tunc primus patribus
equitibusq; urbis spectacula sibi faciẽt quos. ludi
appellati; spectanie. furtio duodenos ab urbe spec
tacla alta substrictis pedes. Ludi cũ fuit

equi pugilesq; etruria maxime accitu sollep
nes · deñamnu manserc ludi romani magnu
q; uarie appllati · ab eodem rege ⁊ arta soꝝ p
uatis edificanda diuisa sunt loca · portic tab
neq; fce · muro q; lapideo circudare urbem pa
tabat · cum sabinis bellum ceptis mtrierunt · ad
eoq; ea subita res fuit · ut prius ameñe trasi
rent hostes, q̃m obuiam ire · ac phibe etru
scis romanis posset · Itaq; trepidatu est ome
⁊ primo dubia uictoria magna utrinq; cede
pugnatu est · reductis dein in castra hostiu
copiis · datoq; spatio romanis ad cõparandi
de integro bellum, tarquinius equite maxie sui
decesse urbi rat, ad finitimos tirrenses luceres
quas centurias romulus appllauit ut scripse
rat additis aliis constituit, suo insignes nom
que noie · Id quia mangurato romulo fece
rat negare ausus nauius inclutus ea tempesta
te augurioq; mutari ne nouu constitui · ni
si maiores addixissent, posse · Et eo ira regi mo
ta · elidenoq; arte · ut ferunt · Age dum igr
diuine tu · auguria fi ne · possit, q̃ nunc ego
mentr cepio · Cum ille ex augurio re exper
pfecto futuram dixisset · at ego hoc aio a
gressum · inquit te monacta anum dissassiru
cape hec ⁊ prage · q̃ aues tue fi posse porten
dunt · Eum illum haut cunctanter dissadisse · cete
ros fertur · Extra urbem acto capite q̃ loco res acta e
rat · omnibus ex gradibus ipis adleuãncurrit fluu
cole · quoq; eode loco sua fluuisse memorant · u
cet ad postes miracli ei mora mirati · Augu
ris q̃ sacerdotiq; augurii tanta honos ac
cessit · ut nec bella domiq; postea nisi aus
picato gererent · Consilia pplī erat uocatu
simarum rerum ubi aues no admisissent dirime
rent · Neq; tu tarquinius de equitatu, centu
riis quicq̃m mutauit · nouo tu adiecit, al
teram, ut ipse scribit, equites ex tribus cen
turiis cent · Posteriores modo sub hyedem
noibus qui additi erat appllati sunt · quas
nunc quia geminate sunt sex uocant centurias ·
Hac pce oppidi acta · tum cu sabinis cofligi
tur · set pl̃ q̃m q; creditur · uirtus romana ex
cit · ex occulto etiã addit · delude missis q̃m
pugna maxima ex ipsa · ⁊ amenis ripa iacere ar
bores in flumen conicere · iuentuq; humanis ac

censa signa ⁊ plerasq; intermissis ordinibus ex
plicare cu hereret ponte, incendit · Ex q̃ res
ex pugna trore · actulit sabinis effusis · ea
de fuga impedit · multiq; mortales cum
hostem effugissent in flumine ipo patrem ·
Quos fluitantia arma ad urbem cognita
in tyberim pri pene q̃m mutiari posset in
signe uictoria fecere · Eo plus patrum equi
tu gsilia fuit, utriusq; ab extremis prsidio, cu
iam pallerentur media preditu sinor acce
ta meruisse ab laciis fertur, ut no silurent
modo sabinas legiones ferocit instantes ce
dentibus, set subito in fuga conuerteret · eoq;
tres effuso cursu sabini petebat · ⁊ pauci te
nuere, maxima pars ut antedictu est, abrupti
bus in flumen acti sunt · Tarquinius instandi per
territus ira · preda captiua q̃ roma missis spo
lia hostiu · id nouu ultimo erat · ingenti cu
mulo accensis · peregit prius in agru sabinu ex
citu induce · ⁊ q̃m male gesta res (erat) nec se
natus melius sperare putabat, ex qua cõsule
di res no dabat spatium · adiuta sabini
tumultuario milite · Itaq; ibi fusis, petit ia
pce rebus pace petere · Collatia ⁊ quicquid circa
collatia agri erat sabinis adeptu est · Egerio
frio huic filius erat · Egerio collatie in prsidio
relicto · deditoq; collatinos ita accipio · aiq;
dedentiu formula hec · Rex interrogauit · Estis
ne uos legati oratoresq; missi a pl̃e collatino ·
ut uos populumq; collatinu dederetis · Sumus · Ec
ne pple collatino in sua potate · Est · Dedimus ne
uos populumq; collatinu urbe agros, aquam terminos, de
lubra · aras · templa · diuina humana omnia in mea populi
Romani dicione · Dedimus · at ego recipio · Bello
sabino perfecto, tarquinius triumphans roma re
dit · Inde prisce latinos bellum fecit · ubi nusq̃m ad
uersus se dimicatoq; uentu est · ad singula op
pida circumferendo arma · omne nomen latinum do
muit · Corniculum · ficulcam, uetrauenam · crustu
meriam · a cetera medulia nomen fuit · hec de pisce
latinis aut q̃ ablatinos defecerat capta oppida · ⁊
pax deinde e fca · maiore de inde animo pacis opa
inchoata · q̃m mole gessat bella · ut no quietior
pple domi esset · q̃m militie fuisset · Nam a muro
lapideo cui exordiu opis sabino bello turbatu erat ·
urbem quia nondu munierat · cingere parat · et

Bellu · xiij · Bellu · xiiij · Bellu · xv ·

in tiberi ductis siccat. et areã ad eden in capitolio

puero dormienti cui seruio tullio fuit no men.

ma ſima urbis loca. circa fori aliq; intiectas collib; conualles qua ex planis locis haur fa cile euehebãt aquas. e cloacis faſtigio i pico lio Jouis q̃m uouerat bello Gabino. Jam pſa gener aio futura olim amplitudine loci oc cupat fundamina. eo tempore in regia pdi gii uſu euentuq; mirabile fiunt omen. ca pud arſiſſe ferũt multos in cõſpectu; plimo ig clamore inde ad tante rei miraclm orto excitos regeo. Et cum quidam familiaꝝ aq̃ ad reſpergendũ ferret. ab regina retentũ. Sedatoq; iam tumultu monẽi uetuiſſe pu erũ donec ſua ſponte expergiſceret. eoy cũ ſompno et flamma abiſſe. Tum adducto in ſe cretũ uiro tenaqui. uides ne tu puerũ hũc inquid quẽ tam humili cultu educamꝰ. ſcire licet hũc ſum quondam rebꝰ nris dubijs fu turũ. pſidiũ q; regie afflicte. proinde mate riam ingenijs publice priuatiq; decoris oĩ indulgentia nra nutriamꝰ. Inde puerũ li beralibus locis cepũ haberi eruditiq; artib; quib; ingenia ad magne fortune culmẽ excitant. euenit facile. dijs cordi erant. Iuuenis eua ſit nec indolis regie. nec cũ quereretꝰ gener tarquinio quiſq; Romane iuuentutis ꝛ. ulla arte conferri potuit. filiamq; ei ſuã re deſpondit. Hic quanq; ea tantus honos ha bitus credere phibet. ſua natũ in ei. paruũ q; ipm ſeruiſſe. eoy magis ſententie ſũt q corniculo capto ſuũ tulli q princeps in ilia urbe fuit. et auida. huic occiſo uxor eſt. cũ me reliquas captiuas cognita eet. ob unica nobilitate. ab regina Romana phibi tam ſeruit ſuutio. patriq; Rome edidiſſe p ſa tarquinij domo. Intrato beneficio et mi mi lieres familiaritate actã. et puerũ in domo a patruo eductũ et caritate atq; honore ſuũ ſe. fortuna miris q; capta ptia in hoſtiũ ma nus uenit. ut ſuo nat crederet feciſſe. duo de quadrageſimo ferme anno ex quo regna re cepat tarquinio apud regẽ modo ſer apd pres plebemq; longe maxio honore ſer uii tullius erat. Tũ amici filij duo et ſanctea ſemp pindigniſſimo ſuerat. ſe patrio regi tutoris fraude pulſos. regnare Rome adue nam. no modo uicine. ſz ne italice quidem

turpis tũ impẽſiũ hijs indignitas crescẽ. Sine ab tarquinio quide ad ſe reduceret regnũ ſed pre cepo in portu. adſuetia cadet. ut in cade ci uitate poſt centeſimũ fere annũ q̃ romul deo genat. deus ipe tenuerit regnũ donec in tribꝰ fuit. id ſui ſua nat poſſideat. tũ eoe ſit Roma ni nois. Tum papue id dom ſue dedecus fore fi dens regis birili ſtirpe ſalua. no modo aduerſ ſet ſuus et regnũ Rome pateret. ferro igit ea arce cõtumelia ſtatuit. ſi mutte dolor et trar quillũ ipm magꝰ q; in ſuũ eos ſtimulabat. et qua grauior ultor cedis ſi ſuperet et ee futur erat q̃m primat. cũ ſuo occiſo quicquid aliũ ge neriũ delegiſſet. eunde regni herede fatus uidebat. obuer ipi regi inſidie parant. ex paſtoribꝰ duo ferocissimi delecti ad facin. q bus conſueti erant uti ꝙ agreſtibꝰ ferramẽtis et ueſtibu lo regie q; potuẽ tumultuoſiſſime ſpem trucidã ſe. omes apparitores regios q; euertũt. inde cũ ambo regẽ appẽtent clamorq; coortꝰ in regia ꝓcuiſſet. euocati ad regẽ pgũt. perio uti uocaſerant et certatũ alter alteri obſtrepe. Coher ati a lictore et iuſſi mutte dicẽ tandẽ obloq desiſtũt. Unus ire ex cõpoſito orditꝰ dũ mutt et cum ſe rex tot adiret. alter celata ſecuri i capꝫ dedecit. relictoq; in uulnere telo ambo ſe foras ei ciunt. Tarquinius moribundũ ci. qui extra ꝛ. erat excepiſſent. illos fugientes lictores com phendit. clamor deinde coortus ſiq; pp mutta dum quid rei eet. tanaquil nẽ tumultũ clau di regia uibet. arbitros eiecit. ſimulq; aurando uulneri op fuit tacq; ſpes ſubeet ſedulo cõpat. ſimul ſi deſtituat ſpes. alia pfidia moliẽ. ſuo ꝓpere accito. cũ pene exanimũe uirũ oſtendiſſ. dextra teneꝫ. orat ne multa morte ſocerũ ne ſocetũ inimicas ludibrio ee ſinat. Tui eſt iquit ſui ſi uir es regnũ. no eoy. qui alienis ma nibꝰ peſſimũ facinꝰ fecẽ. Erige te dosq; di ceꝫ ſequẽ. q clarũ hoc capꝫ diuino ignẽ ſuſo igne potrendetur. nũc te illa celeſtis ex citet flamma. nunc expergiſcẽ. qui uicere et nos pe regrini regnauim. quis ſis no unde nat ſis reputa. ſi tui re ſubita conſilia torpent. aut tu mea conſilia ſequẽ. Cũ clamor impetuq; multi tudinis uix ſuſtineri poſſet. ex ſuperiore pre cin ũ et fenestris in noua uia ruſus. hortabar eũ

Rex ad ioues statores. Populu tanaquil alloquit. uelet bono ao ee. sopitu fiusse regi subito ictu. feru haut alte in corpus descendisse. iam ad se re disse. ispectu uultu abssto cruore. omia salubria ee confide. spe dicam ipm eos uisuros. Intrim suo tullo. uelet pplm deo audiente ee. etu iura reddi turu. obicturuq; alia regis munia ee. Heruul cum trabea et licoribus pdut. ac sede regia sedes alla decnit. de alijs. consulturu se regem ee si mulat. Itaq; p aliquot dies. cu iam expiraret tarquini celata morte. p speciem aliene fungen de uicis suas opes firmauit. Tum demu pala fam et coplorate in regia orta. Seruu psidio fir mo munit. prim in ussu pplm uoluntate. pinu regnauit. Ana filij uel liberi iam tu cu coprehensis fetis ministris. ut uiue regi et tatas ee opes suu nunciatu est. sessam pomeria cyula tatu iecit. nec ia publicas mag consilijs. suu q; priuatis munire opes. et ne qua ana libor aimus adusus tarquiniu fuerat. se tarquinij libor ceter. duas filias iuuenibus regijs Lucio at q; arruntio tarquinijs uigrit. ne rupie in fati ne citate humanis cosilijs. quin mutia regi etia me domesticos ifida omia atq; infesta faceret. p oportune ad psentis quiete stat. bellu. cu ne nientibus iam cu mduce exercit. alijsq; etru scis sumptu. In eo bellouit et fortuna nituit tulli. fusoq; ingenti hostiu exercitu. haut dubiu rex seu prin plebis aios pciitaret. Ro ma redijt. aggrediq; inde ad pacis. ad pacis longe maximu op. ut qui admodu numa di uini auctor iuris fuisset. Ita suu conditore omis in ciuitate discriminis ordinuq; quibus inter grad fama ferrent. Censu eni instituit. re salubrima tanto futuro imperio. ex quo belli pa cisq; munia no uiriu aut antea. sed p fortitu per cuncta fieret. Tu classes centurias. q; huc or dine ex censu descripsit. ut paci decor. ut bello. ex his qui centu milia eris aut maiore censum forent. L. xxx. cosecit centurias. quadragenas seniou. aciuniou. primo classis omes appellati. Seniores ad urbis custodia ut psto ee. iuue nes ut foris bella gererent. arma his ipata. galea clipeus. ee lorica. omia ex ere. hec ut re gumta corporis ee. tela in hoste. astaq; et gla dius. Adduxit huic classi duo fabru centurie. q

sine armis stipendia facerent. datu mun ut machinas in bello ferret. Secunda classis in centu usq; ad qnq et l. xx. miliu censit instituta. et ex his seniorib; iuniorib; q; xx. ee scripte centurie. arma ipetrata scutu. p clipeo et lorica. omia eadem. Tertia classis in l. milliu censu ee uoluit. totide centurie. nec eo q; discrimine etatu fer. nec de armis quicq; adepti ust mutatu. ocrea tm adepte. In qrta classe census qnq et xx. miliu. totide centurie fec. arma mutata. nichil pter hasta. et uexillu datu. Quinta classis aucta centurie xxx fec. fundas lapideq; missiles. hi sexu. gerebant. In his accensi cornicines tubicinesq; in tres centurias distributi. undecim milibus hec classis censebat. Hinc minor census re ligio multitudine habuit. inde una centuria iam fca est inermis militia. ita pedestri ex actu ordinataq; equitu. ex primoribus ciuita tis duodecim scripsit centurias. Sex ite alias centurias. tribus ab romulo statutis sub his de quibus i augurante erat. noibus fecit. add equos emendos dena milia i publico data. et quibus equos aleret. uidue ad tribute q bina iugera eris ex i annos singulos penderet. Hec omia in dite a paupib; inclinata onera. dein honos addit. no enim ut ab romulo. traditu ce teri spreuerut reges. uirium suffragium eadem ui eodemq; iure p mistue omib; datu e. Ger q gradus fuit ne exclusus quisq; suf fragio uideret. et uix omib; penes primores ci uitatis eet. equites ei uocabant. prim. lxxx. inde prime classis. centurie primu peditum uocabant. Ibi stare q; tuto iubebat ut se cunde classes uocarent. Nec fere unq; in fra uta descenderet. ut ad infimos peuenirent. nec mutari oportuit. hunc ordine qui nunc est post expletas qnq et xxx tribu duplicato eni nuo ce turiis uniou seniouq; se ad instituta ab suo tullio suma no conuenire. Quadrifaria eni urbe diuisa. regionib; collibusq; qui habitabant. partes eas tribus appellauit. ut ego arbitror ab tributo. Nam ei quoq; equalit ex censu cose rendi ab eode uita ratio est. ni he tribus ad ce turiaru distributionem numerumq; equarem pti nuere. Censu p fecto qui maturauat metu

Tullius fuius. vi. classes descripsit. In pma classe erat. lxxx. centuie. s. xl seniou et totide iuuenu. i. octo agilia hoium. qlibet i cesu habeat. c. agilia eris ut sup. et .cc. fabri erat in hac classe. In secta classe erat. xx. centuie. i. duo agilia ha q i cesu habeat a cetu infra usq; ad. lxx. agilia eris qlibet. In tria classe. qlibet cesu habeat. l. agilia eris. In quarta. xx. centuie. qlibet cesu. xxv. In quinta. xxx. centuie. hi cetu cesu no habeat. ut puta Gulgu

legis demceps late cum uinculoꝝ minis mortisq;
edicꝫ. ut omes ciues. ⁊. equites pedites q; in suis q̄sq;
centuriis in campo martio p̄ma luce adēent. Ibi ī
structū exercitū omē; sue. oue tauris tbꝫ lustrauit.
idq; condictū lustrū appellatum. quia in censendo ci
mis fes ⁊. milia .l. xxx. colustro ciuiū censa di
cunt. adicit scriptor antiquissim; fabius pictor.
eor quiq; arma ferre possent. eū nūꝫ fuisse. Ad
eam multitudinē urbis q; ampliandā uisa est. ad
duo duos colles quirinale uiminaleq; inde demceps
auget equilias. ibiq; ipe ut loco dignitas fieret
habuerat. deggere ⁊ fossis ⁊ muro circūdat. urbem
ite pomerium p̄fert. pomerium ubi uim solam tue
tes. postmoeniū mtp̄tant ees. est aut magis
arta murū locus. que in condendis urbibꝫ q̄da
etrusca. quamutum ductum erat. certus arta ti
mus. in augurato consecrabat. ut neq; mitioꝝ
pte edificia menibꝫ continuarent. q nūc uulgo ⁊
coniungūt. ⁊ extra secus parū aliquid ab hūa
no cultu pateret soli. Hoc spatium q; nr̄i urbani nr̄i
arari fas erat. ees. no mags q; post murū ees. q̄m q;
muros post. id pomerium Romani appellarūt. et
in urbis maremo semp quantū menia p̄cessura
erat. tm timini cōsecrata hij p̄sterebant. ducta ir
ciuitate magnitudine urbis formatis omibꝫ domi
⁊ belli ⁊ ad pacis usus ne semp armis opes acquirent.
cōsilio auge imperium conat est. Jam tū erat melius
diane ephesie fanū. id cōuer a ciuitatibꝫ asie sem fa
ma ferebat. cum cōsensum decoq; consciatos laudā
ter mitte suū met̄ proc̄s latinoꝝ cum quibꝫ publice p
uatiq; hospitia amicitiasq; de mutuo iunxat. sepe
uerando cade p̄pulit tandē ut Rome fanū diane
p̄pli latini cum p̄sto ⁊. facēt. ea erat cōfessio capue
tenus Roma ees. de quo toties aīs certatū fuerat. Sd
quiq; omissum iam ex omi cura latinoꝝ ob tem
tonicus infelicit temptata armis uidebat. uni se ex
gabinis fore dare uisa est. priuato consilio ipetū
recuperandi. Hoc in sabinis nata. cuidam patricie
lie dicat miranda magnitudine. ac spe sua p̄mul
tas eratq; cornua in uestibulo templi diane monu
mentum ei fuisse miracto. Habita ut erat res pro
digio loco ⁊. Accane uates cui eam cultū diane imo
lassent. ibi fore impiū. idq; catim puenerat ad antisti
tem fani diane. Gabinusq; ut prima apparebat sacri
ficio usa ⁊. Rome Roma actam deduat. ad forum

diane ⁊ ante aram statuit. Ibi antistes Romani
cum cum magnitudo uictime celebrata fama mo
uisset memor responsi. Gabinū ita alloquit. q̄d
nam tu hospes pas mquit moeste sacrificiū diane
facere. q̄ tu ante unus p̄fluentis flumine. in infima
ualle p̄fluit tibis. Religione tract hospes. q̄ eius
aut p̄digio respondēt euentꝰ caput tuis fās. exemplo
descendat ad tyberim. Inuida Romani immolat diane
bouem. id mire gratū regi atq; ciuitati fuit. Ger
manus q̄m q̄m iam usu haut dubiū regnū ia posse
derat. quia in mtrem iactati uoces a iuuene tar
quinio audiebat. se in ussu p̄pli regnare. cotidia
na prius uolumtate plebis agro capto ex hostibꝫ uin
tim diuiso ausus e ferre ad pp̄m. uellent inuitis ne se
regnare. Tantoq; cōsensu quanto haut quisq̄m ali
ante rex e declarat. Neq; ea res tarquinio spem assec
tandi regni minuit. imo eo impensius quia de ani
plebis aduersum p̄ris uolumtate sentiebat. Asciti
minandi sui. apd patres ctes crescendiq; in curia sibi
occasione data erat. et ipe iuuenis ardentis
ani ⁊ domi uxore tullia in quietis animis stimulante.
tulit cum ⁊ Romani regia sceles tragici exemplū.
ut tedio regum maturior ueniret libertas. ul
timusq; regnū ees. q; sceles partus foret. Hic Lucii
tarquini prisci tarquinij filius nepos ue fuit.
patrui liquet. pluribꝫ in actoribꝫ filiū ediderit. sem
habebat arruente tarquinium. mitis ingenij iu
uene. Hijs duobꝫ ut ante dixi duę tullie regie
filie nupserant. ⁊ ipe longe dispares moribꝫ forte
ita moderat. ne duo uiolenta ingenia a mitimo
mo iungerent. fortuna credo. p. ⁊. q; diuturnū
suis regnū ees. cōstituitq; mores ciuitatis pos
sent. degebat soror tullia met̄ matie in uitro nr̄i
ad cupiditate neq; ad dotatam ees. tota in al
terius usa tarquinium. eū mutari eius nutu dicere
ac regio sanguine ortū. spem sorore q; uirum
nacta mulebri cessatet audacia. Contrahit cele
tis similitudo eos. ut fere fit malum malo
apprimis. Et mitius turbandi omia a femina
ortus e. ea secretis allecti uiri assuefa suis
nullis uerbis contumelijs parcere. de uiro ad sem
de sorore ad uirū ⁊ se tecti uidua ⁊ illius celibe
statum fuisse contendere. q̄m cū in patri iungi haut
e sanguine secendū aliena ignauus ees. ⁊ si sibi eius
quo digna ceu dis dedisset uirū. domi se ppe

c.46

dum vigeam

cum legionibz sequetar. Drunc ubi ex lictoribz pro
cul consulem ee, demde iam ppius ac certi facie quoq
bruti cognouit. Inflamat ira. ille e. Vir ingt qui
nos exortes pepulit patria ipe eni ille nrīe decora
tus insignibz magnifice mordit. diy Regum ultio
tes adeste. Concitat calcaribz equū atq in ipm in
festus consule dirigit. Obsistit iri brut decor erat
tu ipe capesce pugna duabz. dudū itaq se certa
mini offert. adeoq infestis aie concurrut, neue di
hoste ulnet, sui pregredi corporis memor ut con
tra ictu p parmā utq transfissus duabz hastis
haret moribundi ex equis lapsi sunt. Obmulta certa
equestris pugna cepit. neq ita multo post. Arquitis
supuenit, ubi uaria victoria, uelut equo pugnatū
est marte. Dext utrinq cornua uincē, leua superata
uenientes una ab Romano milite assueri fugatiq
fusiq. Tarquinii nouus hostis no steti solū set etiā a
sua pte Romanū pepulit. Ita cū pugnatū eet tan
tus trox tarquiniū atq etrusce incessit, ut omissa
irrita re nocte ambo exercit ueniēs tarquiniensiq
suas quisq abiret domos. Adiuit miracla huic pu
gne silentio prime noctis, ex silua arsia, mysentē ed
tam uocē, siluani uocē eam creditam. Hec dicta, uno plē
tusq; ceciderisse in acie. uincē bello Romanū, ita
certe inde abiere Romani, ut victores, etrusci pi
ctos. Nam postiy illuxit, nec quisquā hostium
in cōspectu erat. p. ualerius consul. spolia legit. in
triumphāsq inde Roma redit. College fini quanto tu
lerit apparatu fecit. Et multo manis morti decus
publica fuit mestitia. eo ante oia insigne. quia
matrone annū ut pene lugerent. q tam acer ultor
uiolate pudicie fuisset. Consuli deinde qui supfue
rat, ut sint mutabiles uulgi ai, ex fauore nō mu
dia nīs, suspitio etiā cum ariua crimē orta regnū eū
affectare fama ferebat. Quia nec collegam subroga
uerat in locū bruti. et edificabat in sūma arcis in
alto atq munito loco arcē inexpugnabilē si fore. in
hec dea uulgo creditaq; cui indigenitate augeret
silis auum, uocato ad cōsiliū ppto sūmis fastibz in
cōcione est edidit. Cum abscēdisset. Tum etatū id multitudini spectā
culū fuit. Sub missa ee sibi inpij inscitia. officio
neq; fcam pli qui officiis maiestatē uimq; maiore
ee ubi audire uissit cōs. laudare fortunā college.
q libata priam, in sūmo honore. q. te. p. dimicatū. ma
tura gloria, nec dum utente se in inuidia, morte oc
cubuisset. se supstare glie sue ad crimē atq in inuidia c
supere. ex liberatore patrie ad equillas se uertisse q; reā
disse. Numen ne ergo nequit ulla adeo uob expec
tata uirtus erit ut suspitione uiolari nequeat. Ego me
illum acerrimū Regū hostem, ipm cupiditatis Regni e
mey subitarū timem. Ego si ipa arce capitolioq; hitare
metui me credem posse a ciuibz meis. tam leui mom
to mea apud uos fama pendet. adeo ne est fundata
leuis fides ut ubi sim qm qui sim magis referat. No
obstabūt publij bona edes libertas ure grue, tuta erit
uob uellia, deferam no in planū modo edes sz colli ī
subicia. ut uos spuria suspectus me ciuē faciens. in bi
la edificent, quibz melius qm. p. bario credit libertas &
lata confesti. matia omis insta uellia, ubi nūc
pte ē, dom in infimo cliuo edificata ē, late. Demde le
ges no solum q Regum suspitione consule. absolue
rit, set q adeo in contextu uerteret. ut populare.
etiā facient. inde cognom fim publicole ē, ant omes
de gnocatis adiuuis magistatus ad pfligandos sacrandosq
cū bonis capite ei q Regni occupandi consilia misset,
grate in uulgus leges fuere. quas cū solus pculisset
ut sua uni in hūc gra eet. Dum deinde comunes col
lege subrogando. hiuit, creat. ss. Lucreti osul. qui ma
gno natu no sufficientibz iam uiribz ad osularia
munera obeunda intra paucos dies morit. Suffect
in Lucretij locū. Oratij horatij pulullus, apud quos ita ue
teres auctores no mutato Lucretij osulem, brutus
statū hostiliū suggessit. Credo quia nulla gesta res
insignē fecerit consulatū, memoria intidisse. Non
dum dedicata erat in capitolio Iouis edes. Valerius
Horatiusq; osules sortiti ut dedicaret. Horatio sorte
euenit. publicola adueniētiū bellum, p fetiales egri
q in dignū erat. tulit Valeriy nectarij. dedicatione ta
mcliti templi oratio dari. id omnibz modis impedire
cognati. postiy alia frustra tēptata etiam. postremo
teneri osuli, sedu imprecatione deū inuicti maiestat.
mortiū ei filiū ee, funestaq familiā. ss. dedicare eū
templū no posse, no crediderit scīm. an iny alio robore
fuit. nec tradit certū, nec imprecatio ē facilis.
nich aliud ad eū muntiū a pposito adiuuis qm ut ca
duer effetri iubet. teneri posse precatione pgit. q
dedicat templum. hec post exactos Regnes. dom mi
liteq; gesta primo anno. Inde publius ualeri ire
rum, Lucreti cōe fcm tarquinii. ad larte porsen
nam clusinū Regē pfugerūt. ibi miscendo cōsiliū
pceq; nūc orabant, ne se oriundos ex etrusco eidem
sanguinis noiseq; exterret exulare paretur. Nūc

Coratō Valeriy osul.

at plebicole.

Comitia.

aūd. 3946
ab vrb. 296

monebant ne orientē morē pellendi reges mul
tum sinēt. satis libertatē ipam hīte dulcedinis. nisi
quanta ui ciuitates eam expectant, tanta regna
reges defendant; equari sūma infimis. nich excelsū
nich q supra ceta emineat in ciuitatib fore. adee
finē regnis rei mī deos hoiesq pulcerrime; pro
fatetetur semia cum regē ee. Rome tu etrusce gentis re
gem amplum truscis tat Romā in festo ecctu ue
nīt. Non umq̄ alias an tant error senatu mua
sit adeo ualida res, iu clusina erat. magnūq̄ pro
semne nom; nec hostes modo timebāt, set suos met
ipi ciues ne Romana plebs metu pcussa. recep
tis in urbem regib; uīl cum sluturc pace acciper.
gulta ig blandimta plebis p id temp absentiu da
ta; amone in primis hūta cura. Et ad frumtū q
parandū missi, alij in uulsos, alij cum salis quoq
uendendi arbitriū. quia impenso pēo ueniebat in
publicū omi simptu ademptū priuatis portoriis
q; tributo plebe libata ūi diuite offerret. q honi fe
rendo eent. paupes. satis stipendij pend si liberos
educent. Itaq hec indulgentia pūm aspis postmo
dum rebj in obsidione ac fame adeo gcordē ciuitate
tenuit, ut regiū nom no simu magis q̄m mīsi
mi horreret; nec quisquā un malis artib postea
tam ppiaris eet, quantū bene impando unusquis q
nat fuit. Cū hostes adeent p se quisq in urbē ex
ex agris demigrāt. urbē ipam sepiunt ppugnis. alia
muris, alia tyberi obiecto uidebant tuta. Pons
publitius. ut pene hostib dedit in unus uir fuisse
horati cloclei; id munim tū illo die fortuna urbis
Romane fuit. qui forte in statione ponte cū
capitū repentino impetu ianiculum atq; inde cita
tos decurre hostes uidisset, trepidaq turba suos
arma ordine q relinque, repnsans signos obsisse
obstanq deū q hoīum fidem testat. ne quisquā
depto ppidio eos fugat. si transitū ponte arto re
liquissent, ita plus hostiū in palatio capitolioq q̄m
in ianiculo fore. Itaq; monet pdicē, ut pontē ser
to igni, quacūq ui possent, interrumpāt. se ipetu
hostiū quanū corpore uno possent obsista. exeap
turū. Audit inde in primū additū pontis impsusq
me cōfecta cedentiū pugne tergora, obstipo q com
mus adiciendū plūi armis, ipo miracto audane ob
stupefecat hostes. Duces in cū eo tenuit pudor. ep.
larciū ac timinū. ambos claros gene facinq cū his
prima picti poella. q; tumultuosissimū pugne

quoq
erat paruīp substimuit. deinde eos ipeq; exi
gua pte pontis relicta reuocantib, q resandebat
cede in tutū egessit. circūferens in truces ma
nacis occlos ad proceres etruscos, nūc singulos p
uocare. nūc increpare omes. fiducia regni su
plos, sue libertatis immemores. alienā ob pu
gnantiū uenire cunctati aliquandiu sūt. dū
alius aliū ut pigū incipiat circūspectat. pu
dor. deinde q monuit accēsi clamore sublato;
undiq in unū hostē tela conciunt. Qui cū in ob
iecto cuncta scuto hesissent, neq; eum mouere ille
obstinat. ingenia ponte ob timet. gradu ia im
petu conabant, detrudē uitū. cui simul fracto
rupti pontis simul clamor Romanos alacrita
te pfecit, opis sublat pauore subito ipetu susti
mut. Tum cocles tyberine pter inquit. te dee p
cor. hec arma hec arma hinc milite. ppitio flu
mine accipias. ita sic armat in tyberim desi
luit. multisq supīmadentib telis. incolumis ad
suos trānauit. tē ausus plus fame futura;
ad posteros q̄m fidei. Grata ergo erga tanta uir
tute ciuitas fuit. statua in comitio posita.
agri in quantū uno die circūaratum dat; p
uata quoq; int publicos honores studia emi
nebant. Iam in magna copia p domestica
opis quisq; ei aliqd fraudasse. ipe uictu suo unus
tulit. Prosima primo conatu repulsa; ostilis
ab oppugnanda urbe ad obsidenda usis, ppidio
in ianiculo locato ipe in plano tripliq; tubis ca
stra posuit. Nauib; undiq; actis. ad Clodia
ne quid Roma frumti subuehi sineret. et ut
pdatum milites transfluū p occasiones alios lo
cas trancerent, breuiq; adeo infestū omem Ro
manis agris reddidit, ut nō cetera solū ex agris set
pecudes q; omem in urbem expelleret. neq; quisq̄m
extra portas expelle auderet. Hoc tū licentie
etruscis nō metu magis q̄m consilio concessū. Nā
ualerius consul intrent in occasiones molitores simul
ac effusos in pnsum ad orundi in parvis rebj
negligens ultor, graue se ad maiora iuuenē
fuabat. Itaq; ut elicerent pdatores edicit sui
posta die frequentes porta ecliua q adiacebat
ab hoste erat. expellerent pecus scaturos ad
hostes. Ac to q; in obsidione ac fame sitis mul
da transfugerent. exierē. pfuge. multiq; multoq
plures ue in stem unusquisq; p de fluimen trancunt.

p. Valerius. oī t. hmentiū cum modias capys ad se
cundum lapidem gabinia uia occultū gsidē uiser. e. p.
largiū cum expedita iuuentute ad portā collinā sta
re donec hostis preteat. deīde se obiice ne sit ad flu
men redit. consulum alt. t. Lucreti porta nouia
cum aliquot manipulis multum egressus. ipe Va
lerius celio monte cohortes delectas educat. Hy
q primi apparuere hosti. hermini ut tumultū sensit
concurrit. ex insidijs ussiq; in Lucretiū etruscas
tergo cedit. dextā leuaq; hinc a porta collina. al
linc aneiua redditi clamor. ita ex medio pdā
tores nī ad pugnā uiribz pares. ī ad fugā sepis
ombz uijs. finisq; ille ta effusi euagandi etrusci
fiunt. obsidio erat michomiī. ī frumti cū sima ca
ritate. inopia sedandoq; expugnatiuū se brie. ipe por
sema habebat. cum. c. quiti adolescens nobilis
cui indignū uidebat. p. t. fluente. cū sub re
gib; ēent. nullo bello nec ab hostib; ullis obsessa
ee liberū eunde ppli ab hisdem etruscis obsideri
quoz sepe exercui fuderit. Itaq; magno audaciq;
aliquo facinore ea indignitate uindicandā trat
primo sua sponte penetrare in hostiū castra. osti
tuit; deīde metuēs ne si consiliū in ussu ī ingē
tis ombz uret. forte deprensus a custodib; Ro
manis retraheret. ut transfuga fortuna. cum
urbis crimē affirmante. senatū adit. Transire
tyberim inquit pres. ī intrare si possim castra
hostiū uolo. nō predo. nec pdationis ultor inu
cem. quanis sidi iuuat. in aio est facin. appbat
pres. abdito infra uestē ferro ppiasit. Ubi eo
uenit. in cōfertissima turba. ipe regiū tribu
nal ostitit. Ibi cum stipendiū forte militib; da
ret. ī scriba ei rege sedenti. pari fere ornatu.
multa. ageret. cum. milites unusq; adiret. ti
mens sagitari ut ipsema eet. quo teme trax
fortuna facin scribam pro rege obtruncat. ba
dente inde qua ptrepidam turbā truncto mucro
ne sibi ipe secerat uiā. quursu ad clamorē facto
ei oppressum regij satellites retraxissent.
ante tribunal regis destituit. tum quoq; mi ta
tae fortune minas metuendus magis qm me
tuens. romanī inquit sum ciuis. C. mutium
uocant. hostis hostē occidere uolui. nec ad mortē
minus ai. q fuit ad cedē. et facere pati fortia
romanū e. nec unus in te ego hos animos gessi.
Longius post me ordo est idē petentiū dec. pro

inde in hoc discrimē iuuenat accingē ut in singulas
horas capite dimices tuo. ferrum hosterq; in uestibu
lo hēas regie. hoc tibi romana iuuentus indicat
bellum. nullam acies. nullum bellum timuisti. uni
tibi ī cum singulis res erit. Cum rex simul ira in
sensus pricto q; pterrit. circūdari ignes. minabun
dus iubet. nisi expromeret. ppere quas insidias
sibi minas. ambages iacere. en inquit ut sen
tias qm corpus sit hys qui magnā. gliam uidet
dextraq; accenso ad sacrificiū foculo inicit. dira
cum uelut alienato a sensu torreret. atq; ppe
attonit miracło regi ei a sede sua. psiluisset.
amoueriq; ab altaribz iuuenē iussisset. tu uo
abi inquit. in te magis qm in me hostilia au
sus. uiderem. macte uirtute ee. sic mea pa
tria ista uirt staret. nūc uire belli liberū te
miraciu imuoldauiq; hinc dimitto. Tunc mu
tius q; remunerarī meritū. q; quide inquit
est apud te uirtus honos. ut beneficio tuleris
ame q; minis nequisti. hi trecenti iuratiuī
principes iuuentutis romane. ut inde hac
uia grassarem; mea prima fors fuit; certi ut
cum q; ceciderit primo quo ad te oportunum
fortuna dederit. suo quisq; ipe aderit. Om
niū dimissum cui postea scruole a clade dex
tre manus. cognom indicii. Egregia porsema.
Roma secuti sunt. adeo moueat ei ī primi
pilli casus. quo nich se prius etrusce insidia
toris texisset. et subeunda dimicatio toties
quot iuratī eent. ut pacis conditiones ul
tro ferret romanis. Jactatiū in conditionib
ne quicquam de tarquinys in regnū resti
tuendis magis id quia negare ipe nequi
uerat. tarquinys qm q; ne ueientibz re
stituendo impetratū negatū ni sibi a roma
nis ignorāt. de agro uientibz restituendo impe
tum. expssaq; necessitas obsides dandi romanis si
inimico pfidiū dedua uellent. hys conditionib q
posita pace. exercitū a inimico dedixit. pssenna.
ī agro romano excessit. patres. e. mutio uir
tutis ei transtyberim agrū dono dede. q postea
sunt mutia prata appllata. ergo ita honorata u
tute femine quoq; ad publica decora excitate.
Et cloelia uirgo. ex obsidibz cum castra etruscor
forte haud procul tipa tiberis locata eent. frustra
ta custodes. dux augmīnis uirginū inter tela ho

ne ignorādo regē. se meritē
aperet quis eēt

axacte. casus uicti est. ī in
tuenti de eo ulc casu nullus
dē. macte. i. magis aute ui
aquidē audiui. alibi dic
macte .i. gtus. sed uicu
te .i. magnanicte.

una de Cloelia virgine

ſtullū tiberim tranauit. ſoſpites q̄ oēs Romā ad
p̄incipes reſtituit. Quod ubi Regi nunciatū eſt. p̄
mo menſis ira. hortatores Romam miſit ad cloeliam
obſidem deposcendam. aliās aut magnū fuc̄. deinde
m admiratōem uersus. ſupra cloelium muros q̄ dicē.
id fāmꝰ cē. q̄ ipſe ferre. q̄ nisi mox dedat. obſes
p̄ripte fedꝰ ſe hituri. ſic deditam mulctatam q̄
ad ſuos remiſſurū. utrinq; cōſtant fides. Romani
paces p̄gnis q̄ fide reſtituerūt. et apud Regem
etruſcū. nō ſolum iura ſed honorata etiam uirtus
fuit. laudatā. turgine obſidum ſedonare dū. ipa
quos uellet legeret. Producte oīb; elegiſſe im
pube dicit. q̄ uirginitati decor. nō cōſensu obſidū
ipoz. p̄habile erat. cū etate potiſſimū habitū ab ho
ſte. q̄ maxime opportuna iniurie cēt. pace redem
ptā. Romani noua m̄ ferina uirtute nouo
genē honorē ſtatua equeſtri donauē. m̄ ſūma ſa
cra uia fuit poſita uirgo miſſa equo. huic tam pre
cate p̄fectum aburbe Regio etruſca abhorrēs mos t̄.
traditus ab antiquis. uſq; ad nram etatē m̄ cetera
ſollempnia manet. bona porſenne Regis uendendi.
cui origine nomē nec̄e ē aut mt̄ bellum nata cē.
neq; obmiſſam m̄ pace. aū amittere creuiſſe principa
q̄m hic p̄ſe ferat titulus. bona hoſtilia uendendi. p
ximū nō eſt. ex his q̄ tradunt. porſenna diſcedēn
tem a ianiculo caſtra opulenta ſicco ex p̄ximis
ac feralibꝰ etrurie armis cōmeatu Romanis do
no dediſſe. inopiā late ablonginqua obſidione.
ea de cā ne p̄ſto ēmiſſo diripe. hoſtilia uenis
se bona. que porſenne appellata grām minus mag
ſignificante titulo q̄m actione fortune Regie. q̄
nec m̄ potate quidem p̄pli Romani cēt. Omiſſo
Romano bello porſenna. ne ſtruſtra m̄ ealoca exer
addūcā uideret. cū parte copiay filiū arrunte ar
ricā oppugnatū mittit. p̄mo arrunſ tres nec
opinata perculſat. accerſita deinde auxilia. ſlau
mē. cumis tm̄ ſpei fec̄. aut aciē decerno aiebant.
porſelio inito adeo ocioſo impetu ſe tulerūt etru
ſci. ut funderēt ſpo meurſu dicanos. Romane co
hortes arte adiuſus uim uſe —— declinaue
paululū. effuſeq; p̄ſtos hoſtes quiete ſignis a
tergo adorte ſunt. Ita m̄ medio p̄ne ia uictores ce
ſi etruſci. p̄ exigua duce amiſſo. quia nullū pro
prius p̄fugiū erat. Roma m̄ermes. q̄ fortunam ſpe
ſupplicū delati. ſunt. ſibi benigne excepti. diuiſiq; i
hoſpicia curatis uulneribꝰ. alii p̄ſecti domos. nū
cij hoſpitalia beneficia. multos Rome hoſpicia ur
bisq; caruas tenuit. Huic loco ad habitandū datus
que deinde tuſcū uicū appellatū. Publius Lucretius
Tricipitinus. Valerius publicola. inde conſules fē. Eo anno poſt
mū a porſenna de reducendo m̄ Regnū tarquinio Comit
uenerūt. quibꝰ cū ipſum cēt. miſſurū ad Rege 2 81
senatū legatos. cuiſſi offectum honoratiſſimus q̄q; ex Legati
pribꝰ. no q̄ uenerūt reddi reſponſum. no recipi re / potiūt
ges. Ideo pri delectos p̄mū ad eum miſſos. q̄m No
legatis ei Rome daret. q̄ſum. ſi ut m̄ pacem
mento ei rei infinitā. Ne mitantis mutui beneficij
mice ai ſollicitarent. cum ille peteret. q̄ otia li
bertate p̄ſti Romani cēt. Romani ni m̄ pacē ſuam
quales cē uellent. negaret. cui nichi negatū uellet.
no m̄ Regno. p. R.. ſi m̄ libertate cēt. Ita m̄ diuiſ
ſe m̄ ani hoſtibꝰ pri q̄m Regibꝰ portas. pateface.
ea cē. uoluntate omnium. ac q̄ libertā erat. m̄ ulla
urbe ſimꝰ. idem urbi ſuꝰ. unde ſi ſalua uellet
cē Roma. ut pacem libertam cē orare. Rex uere
cundia uicꝰ. q̄ id certū atq; obſtinatū eſt inquit.
m̄ ego obſtandum ſepius eadē. ne quicq̄m agendo.
nec tarquinios ſpe auxilij. q̄ nullū m̄ me e fruſtra
tor; alium hinc ſeu bello opus ē. ſeu quieto exilio q̄
tant locū. ne quid mea uobiſcū pace detineat. dic
to ſcā annona adiecit. obſidū q̄ reliqui erat / redi
dit. agrū ueiente fede. ad ianiculū uetō ademptū
reſtituit. tarquinij ſpe oi redū in casa exiſtimū. ad
ginum manuliū occanū tuſculū abiit. Romanis
pax fidi ita cum porſenna fuit. / cōſe. p. Valeri. Comit
p. poſtumio eo anno bene pugnatū cū Sabinis. cōſe 288
triumphauit. q̄ uere inde male ſabinū bellum p̄bet Bellu. p
aduſus eos. et ne quid ſimul abtuſa uno inde tri
ū apti ſuſſecti tū bellū erat / repentinus pauor oritur
p. Valerius quarti. T. Lucretio iterū cōſe ſcā Sedi
tio me bellī pacē q; attores orta m̄ Sabinis aliquā Comit
tū inde uirtū transtulit ad Romanos. Max attius 289
clauſus. cui poſtea appio claudio fuit Rome nom
cū pacē ipſe acuit a turbatoribꝰ belli p̄meret. nec
par fuerit cēt / ab. q. con Regillos magna clien
tū comitat manu Roma trāſugit. Hinc exulta
ta. data agrorū ame uic. claudia tribꝰ additus poſ trāſ
tea nouis tribulibꝰ. qui ex eo uenerunt. Agro ap
pellata. Appius me p̄nes lectus. haut ita multo
pō m̄prima pū dignatione puenit. Conſules m
feſto exercitu m̄ agrū Sabinū p̄fecti. cū ita uaſta
tione de m̄prelio affluiſſent ores hoſtiū ut du —

parte

bonis uedendis

bellū parabat

ppūs

nich mde reflionis tunc possent. triūphantes Roma re-
Comitia 240 dierūt. Cp Valerius omnium ossensi princeps belli pacisq; arti-
bus. primo pt agrippa menenio. p postumio cōe mortē glo-
ria ingenia. copiis familiarib; adeo exiguus. ut filiū sūp-
tus dēt. de publico est datus. Lugere. c. patrone ut bru-
tum. eodem animo duo. colonie latine. rem ad armas
deficiūt. cum armis bellum mittūt. finisq; ingenn etiam
qui se ingredientib; fines. ossibus sepsit. obstruxerat.
ome armata bellum pomeria. opulsum est. nec magis
pt pluū q̄m in prelio cedib; temptāū est. et cū alien-
to plures erāt. q̄m capti. captiuos passim trucida-
uerūt. Ne ab obsidib; quidē qui trecenti acceptī mio
erāt. ira belli absterrūt. Hoc anno Rome triūphatū.
Comitia 241 Decius cōe. opus ingenue. Cp cassius pomeria primo
B. xxj. uit. deinde uineis alisq; operib; oppugnarūt. in quos ar-
mata magis iam inexpiabili odio. q̄m spe aliqua haut
occasione cohortati. plures igni q̄m ferro armati ex
cubantes essent. cede incendioq; cuncta oplent. uineis
incensis multis hostiū uulnātis. occisis. ossibus q̄b
altius sese uerū nom auctores no adiciūt. grauiū
uulnē ex equo deiectū. spe interfecerūt. Romam in
mala gesta re reditū est. inf multos saucios ossibus
spe mota uite relicta. Intellecto deinde haut magno
spatio q̄ uulnib; curandis supplendoq; exercitu cet-
aris fu ira maiore bellū. tū uiribus etiā auctis po-
meria armis illata. et cū uineis tectis aliaq; mo-
le belli iam in eo cet res. ut muros euadet milites
dedito e fta. certū michomin fide dedita brē quā si
capta foret. arma passim primores scuta passi.
sub corona uenierūt colon alij. oppidū dimicū ag-
uenisse. consules magis ob ings grauitudinē q̄m
ob magnitudine pfecti belli triumphauit. Insequēs
annus postumiū cominiū. tiū largiū ossules ha-
buit. Eo anno Rome cū pluribus ab sabinis in-
uentute. pl'asciue in forta tapere. ocius hostis
riua ac spe pluū fuit. parua q̄ ex re eos ad rebellio-
nem spectare res uidebat. Cupra belli latini bellum
metū id quoq; accessat. q̄ triginta iam coniurasse pplas
Octauio octauio q̄milio satis ostabat. In hac tan-
ta expectatione rei sollicita ciuitate dictatorem p
mū creandi mentio orta. set nec quo anno. nec qui-
bus sacrosanctis. quia ex facto tarquinia cent. ad
quos eum tradit parū creditū sit. nec quis primus
dictator creat sit satis ostat. apud quē uetustissimos
auctores t. largiū dictatorē primū. Cp. cassium
magrm equitū creatos inuenio. ossulares legere.

Ita lex iubebat. de dictatore creando lata. Ego mag. ad
dictor. ut credam largiū. qui ossulare erat. pri q̄m
m. valerium pusiū. uolē sinepre. qui nodū cōe. fiat
moderatore. magrm ossulib; apositū. Qui si ingrē
uellent. ex ea familia legi dictatorē. prem multo
pri. m. valeriū spectare uirtutis. ossulare birū legis-
sent. Creato dictatore primū Rome. postq̄m pferri
secures uiderūt. magnus plebem met incessit. ut in
tentiores essent ad dicto parendū. ni eum ut m ossulib; ꝯ
pati potare essent. ad alterius auxilium neq; uocato
erat. Neq; ullum usq̄m nisi in cura parendi auxiliū.
Gabinus etiā creat Rome dictator. eo mag. q̄ se
creatū crediderat. metū maiestatis. Itaq; legatos de pa-
ce mittūt. quib; ornantib; dictatore. Senatusq; ue ue-
nia erroris hominib; adolescentib; daret. responsū. igno-
sci adolescentib; posse. senib; no posse. qui bella ex bel-
lis serent. dū ciū ti ē de pace impetrata; foret. si
g̃ inpese fery in bellum erat. prare Gabini. Id enim
postulatum erat. ni aium indu'issent. bellū indictum
facere. militie quietū. animū tenuere. Cōs Iulio sup
plicio. in. manlio torquato. nicht dignū memoria actum. 244o
t. ebuti deinde. rc. uestitus hic cōs fidē ne ob 244o
esse. ciustrumenta capta. prestē ablatus ad Roma-
nos destitit. Sc ultra bellum latinū. glscente ia
p aliquot annos dilatū. aurelio postumo dictato-
re ebuti magr equitū magnus copijs pditū eq̄-
tūq; pfecti ad lacū regillū in agro tusculano ag-
mini hostiū occurrerūt. et quia tarquinios ex
in exercitu latinos audiēt. sustineri ira no potuit
quin exemplo ossugerēt. Ergo t pluū aliquanto q̄m
certa grauis atq; atrox fuit. Non enim duces ad re-
gendam in ossilio re affuere. set suis metipsis cor-
poribus dimicantes. miscue certamia. nec quisq̄m
pcerum ferme hac aut illa ex acie sine uulnere p
ter dictatorem. q̄. excessit. Iy postumiū prima in acie
suos adhortantē insistentēq; tarquini superbi. q̄ p
iam etate. q̄ uiribus erat grauior. equum infestus ad
misit. ictoq; a late genu suo. reptus ruitū ē. et
ad alterum eorum ebuti magr equitū in occurrentem
militū impetū dederat. nec fefellit uenientē tusculam
ducem. ira q̄m. et ille conatus equū. tantaq; uis in
festis uenientiū hastis fuit. ut brachiū ebutio trancti
sit. tranauit. per pectus. hunc quidē in sanguine lae-
tantem reape. Ebutius cum sanato brachio tene telu
no no posset. pugna excessit. Latinus dux nich deter
ritus uulnere prelium fecit. q̄ia suos pulsos. uidebat

accẽsat cohortẽ exulum Romanorũ cui luc. tarq. sp.
perat eo q maiore pugnabat ira ob ereptã bona pa
triamq adeptam. pugnam parũp restituit referentibꝫ
iam pedẽ ab ea pte Romanis. m. valeri publicole fr
gspicat ferocem iuuenẽ tarquinii ostentantẽ se in
prima acie exulũ domestica ẽ gtia accensus ut cui
familie dec lecti ẽ eques erat. eiusdẽ mfecti foret.
subdit calcaria equo. ẽ tarquinii in festo spectaculo perit.
Tarquinii reẽ in agro suo insenso cessit hosti. vale
riũ teme muerũ in exulũ aciẽ ex transfugo quẽ
adorti transfigit. Neq; quisq; equitis uulnẽ equo
retardato. moribundus Romanũ labentibꝫ sup corp
armis ad ripam defluxit. Dictator postrem. postq;
cecidisse talẽ uirũ exules ferocis animi agmẽ nue
hi suos pcussos cede auadunt cohorti sue q; de
lecta manu pfidi ea cincta sebebat. Dat signũ ut
q̃ suos fugiẽtẽ uiderũt p hostes cẽant; ira me
tu ancipiti uersi fuga Romanos in hostes. ẽ resti
tuta cohors dictatoris. Tum primũ plus mist in
tegris corporibꝫ animos q; fessos adorti exules cedũt.
Ibi alia mira pceres coorta pugna. Imperator lati
nus ubi cohortẽ exulũ a dictatore Romano prope
circuuentã uidit. ex subsidiariis manipulos ali
quot in prima aciẽ secũ rapit. Hos agmine ue
mentes. t hinc legat gspicat; mira eos ipse
ueste armisq; mamilliũ nostrates. tanto ui maio
re q̃ paulo ante magis equitũ cui hostiũ duce
misc plus. utriq; uno ictu transfixũ plurimos occi
derit mamilliũ. ipe mira spoliandi corp hostis
uertuto pcussus cum uicisset in castra cet relat.
mira prima curiatione expirauit. Tum ad equites
dictator aduolat. obtestans. ut sesso ira pedite
descendant ex equis. spoliant in primis. ipi an
signa nis parmas obtinunt. recepit ex triplo
auxilio pedestris acies postq̃ iuuentutis pceres
equato grue pugne sociũ pre pudi sustinentes
uidit. Tum demũ impulsi latini. pcussaq; mole
nauit acies. equitibꝫ admoti equi ut pequi ho
stẽ possẽt. secuta ẽ pedestris acies. Ibi mihi n
diuine. nec humane opis dictator primarios
ede castori uouisse fert. ac pnuntiasse uictori
primia. q primus ẽ secundus castra hostiũ intrasset.
Tantoq; ardor fuit. ut eode impetu quo fuderũt
hostes Romani castra ceperi. Hoc modo ad lacum Re
gillum pugnatũ e. Dictator ẽ magr equitum
triumphantes in urbẽ tulere. Triennio deinde

et pugnã capescãt. dicto
parere desiluũt ex eqs

nec certa pax nec bellũ fuit; consl. quinto clo
elius. ẽ T. Larcius. inde a. Sempro. ẽ Ap. Claudio. 246
His cõsulibꝫ edes Saturno dedicata. Saturnalia 245
instituũ fest dies. dulius deinde postumus. ẽ Tullus
uergini cõsule sexto hoc demũ anno ad Regillũ la 248
cum pugnatu apud quosdam inuenio. dulii po
stumii quia collega dubie fidei fuit se gsulã
tu abdicasse. Dictatore inde seruilio; tanta errores
implicant tẽpora alii. apud alios ordinatis ma
gistratibꝫ ut nec qui consules sint quoq̃da. nec quid
quo anno actũ sit in tanta uetustate. nõ res modo
sed etiã actoꝝ digeri possit. Appius claudius deinde
ẽ p. Iulius cõsules fuere. Insignis hic annus e nuntio
tarquinii mortis. mortuus e uinis. quo se post 249
fractus opes latinoꝝ. ad Aristodemũ tirannũ otium
fuerat. Eo nuntio erecti pres. erecta plebes. ẽ
patribꝫ inuisa inuidiosa ea fuit seruitia. plebiq; ad
eam diem insuetũ erat. mutuo a primoribꝫ fenerare.
pere. Eodem anno Signia colonia quinto ẽ ex tarq
nio dedux erat supplendo nuo colonoꝝ itinere reduc
ta est; Rome. tribꝫ una ẽ xxx. fere edes mercurio
dedicata est. idibꝫ maiis; cum uicinoꝝ gente la
tino bello. neq; pax neq; bellũ fuat. Nam ẽ uol
sci apparauerat auxilia q mitterent latinis. in
maturatũ a dictatore Romano cet. Et ma
turauit Romanus. plio uno ne cum latino uul
sco q; contenderet. Hac ira gsules in uulsciũ agrũ
legiones duxe. ira uolsco gsulis pena nõ metue
re. nec opinata res perulit. Armoꝝ immemores
obsidẽtes dant. cce. primapũ. ẽ ceteroꝝ atq; po
metia libros; ita sine certamine. inde abducte le
giones. sic ita multo post uolsci uenatis me
tu suũ redijt ingenii. ẽ rursus ociũ parant
bellum. hinc ab sociatate armoꝝ assumptis. le
gatosq; ad sollicitandum latinũ passim dimittit.
Set recens a regillum lacũ accepta clades la
tinos ira odioq; et quicquid arma suadẽt. sic a
legatis quide violandis abstinuit. ẽprehensos
uolscos Romã duxe. Ibi traditi gsulibꝫ iudica
tum uulscos hostes q; parare bellũ Romanis.
ẽ lata re ad senatũ adeo fuit gratũ patribꝫ ut
ẽ captiuoꝝ sex milia latinis remittent. ẽ de fide
q ipe impetrũ negatu fuat. re ad nouos ma
gistratꝰ traicent. Enim uõ tuꝫ latini grande sco pa
cis auctores in ingenti gtia ee. coronã auream
Ioui donũ in capitolium mittit. cui legatis do

noq̃ captiuoꝝ qui remissi ad suos fluant, magꝝ circūfusa multitudo uenit. ꝓpergunt domos eoꝝ, apud quē quisq; puerat, grāes agūt. liberi lie hiti cultiq; ꝫ calamitate sua. inde hospicia iungūt. sumq; alias ante publice penatiq; latinū nom̄ romanq; impio iugo fuit. Cer et bellum uulsciū minebat. ciuitas ipa secū discors intestino mō pres plebemq; flagrabat odio. maxīe ꝙ nexos ob es alienū fremebat. se foris ꝙ libtate. intus dimicantes. domi a ciuib; captos et obsessos ee. tutiores q; in bello. q̃m in pace. et mō hostes q̃m mō ciues. libertate. libtate plebis ee; undiq; ea sua sponte. cōsciscere. insigne uni calamitas accendit. ogrego natu quida cum omnium maiorꝝ suoꝝ. insignib; se in foro precat. obsita erat squalore uestis. sedor q; corpori habitus. pallore ac macie pempti. ad hoc ꝓmissa barba et capilli effecerant. spem oris nosceret. ei in tanta deformitate. et cordiēs duxisse. agebat. aliam ui litie decora. uulgo minantes eum iactabant. ipe testes honestay alliquot locis pugnay cicatrices adiuso pectore ostentabat. sed scitantib; unde ille habitus unde deformitas cum circūfusa turba ee. ape in contois modum. Gabino bello aut se militā tem q; ꝙ ꝓsidēs agri. no fructu modo carnerit. set nulla mensa fuit. direpta. omia pecora abactaq; tributū inq̃ ac n̄, suo ꝑe impatū ee alienū se esse. id cumultatū usurie. primo se agito p̄no. auctoq; exuisse. deinde forumis aliis. postremo uelut tale ꝓuenisse ad corpus. ducū se a creditore no in fuitū sed exosatuli et carnificiā ee. inde obstentaret. tōsū. sedum. recentib; uestigiis uberū. adhec ulsa auditaq; clamor clamor mgens orit. no ia foro se cumult⁹ sustinet. sed passim totam urbem ꝓuadit. nexu uincti soluti q; se undiq; in publicū ꝓripiūt. implorat quiritū fidē. nullo loco deest seditionis uoluntari. comes multis passim agminib; p omes uias cū clamore in forum currit. magno cum ꝓuentu suo. qui forte ꝓtium in foro erat. in eam turbam incidit. Nec temperatū erat manib; forent in ꝑpere osules. p. sulius et a. p. claudius ad oprimenda seditiōe intuenisset. atq; eo multitudo usa ostentare in cla sua deformitatē q; aliam. h⁹ se meritos dicere. exhibentes suam quisq; alius alii militia. postulare multo minaciꝰ magis q̃m supplicat. ut ꝑena tum uocaret. curiāq; ꝙ futuri tributi moderatores q; publica osilia curāssent. Paucis ad medium ꝓtium quos casus obtulerat. contracti osulib; cetteros met in curia modo ser etiā foro arcebat. sed agi quicq̃m ꝓ infrequentiā potat senat⁹. Cum uo eludi atq; extrahi se multitudo putaret. et ꝓtim q abesent. no casu no metu. set impediende rei cā adesse. et cons ipos increpitari. Ner dubio ludibrio ee mussias suas. Jam esse erat ut ne osulū q dem maiestas cōtineret. unus horum. tu mecum. mecūdo an uēiendo. plus ꝓfecti ꝙtraheret. tandem in senatū uenit. frequentiq; tande curia non modo mō pres. set ne mō osules quide ipos sa tis quiebat. Appius uehemtis ingenij uir. in ꝓpio osulatu re agendam censebat. uno aut alio arrepto. quietiores alios. Iulius lenib; remedijs aptior. ꝙatos animos flecti q̃m frangi putabat. tum tuti tum facilius ee. Jm⁹ hec maio alius terror. Latini equites cū tumultuosa aduolant. uulsios infesto exercitu ad urbem oppugnandam uenire. Que audita adeo duas ex una ciuitates discordia secerat. Longe alit⁹ pres. ac plebem affecit. exultare gaudio plebs. cultores subie ꝓtium adire. dice deos alius alium ostinare. Ne noia daret. cui omnib; pot⁹ q̃m solos ꝓtiros. pres militarent. patres arma capent. ut penes eosdem ꝓcia belli penes quos ꝓmia essent. At uo curia mesta ac trepida ancipiti metu. et a ciue. et ab hoste. Iulius cons cui ingenij magis ꝑpta re erat. orare. ut tantis accūmulentā terroribus expediret rem. p. Tum osul missa senatu in otione ꝑdit. Ibi curie ee patribus ostendit. ut osulat⁹ plebi. certum deliberati de magna quide illa. Cer ty ꝓe ciuitatis metu. ꝓ unus sa re. p. mittiemisse. ne posse. ut hostes ꝑpe ad portas essent. bello ꝓtisse quicq̃m. nec si se lauata aliquid aut plebi honestū ee. nisi mercede ꝓtia accepta arma ꝓ ꝓtia no cepisse. in patribus sacra decor⁹ ꝓ metu pot⁹ qua postmodū uoluntate afflictis animis suoꝝ sortiumq; osuluisse. Contioni deinde edicto addidit finē quo ed̄o. ne quis ciuis romanus uinctus aut clausum teneret. quomin⁹ ei nois edendi ap osules potestas fieret. nec quis militis donec in castris essent bona possideret. aut uenderet. Libros nexus ue ei moraret. hoc ꝓsicto edicto. et qui adesset nexi ꝓfiteri ex templo noia. Et undiq; ex-

tom brē ꝓripientiū se ex priuato cum retinendi ius
creditoꝝ nō eēt. q curſus in foꝝ ut ſacramto dicerēt ſi
magna ea mag fuiſſ. nī alioꝝ mag. in uulſco bello uulg
atq opa eniteſ. Conſul copias ꝙta hoſtem educat. pā
uo meſuallo diriuite caſtra ponit. ꝓxima inde nocte. i
uulſa diſcordia romana uulſi ſteti ſi qua nocturna
tranſitio ꝓditione ſi poſſit tēptat. ad - caſtra, ſenſere
uigiles. excitat eſcit. ſigno dato q curſum e ad arma.
Ita fruſtra id mcepū uulſas fuit. reliqui noctis u
utrunq; quieti datū. poſtero die prima luce uulſa
foſſio repletis uallum muadunt. Jamq; ab oīi ꝓe mu
nimta uellebant. cū cōo quaq; cuneꝰ undiq; i negi
ante omēs ut ſignū daret clamabāt. expiendi dios
militū cā pariq; morat. poſtq; ſatis apparebat. in
genſ ardor, dato tandem ad erumpendum ſigno mili
tem auidū certamīs emittit. ꝓmo ſtatī incurſu
cuſſi pulſi hoſtes fugientiby quo ad inſequi pedes po
tuit terga cōſa. equeſ uſq; ad caſtra pauidos egit
hoſtes. q oppa caſtra legionib; circūdatis. cū uulſco
inde. i ita pauor expuliſſet. capta direptaq;. poſto
die ad ſueſſam pometā quo cū fugant hoſtes le
gionib; ductis. mtra paucos dies oppidū capitur.
captū prede datū. Inde paulū recreat egens. miles.
q ſul cū maxima ꝑ ſua uictore exercitū romā
rediuit. Decedente roma ma et etranoꝝ uiſco
y legati reby ſuis timentes poſt pometā captā
adeūt. Hiſ ex. s. c. data pax. ageꝝ. ademptus. cō
feſtim i Gabiū romanos terruitaue; tumult eū
fuit ueri q̄m bellū. Nocte m breꝰ nuntiatū eſt
exercitū Gabinū predabundi ad anienē amem.
peuenſſe. ubi paſſim diripi atq; incendi uillas.
oſſus ex templo eo cū oīib; copiis equitū. d.
poſtumi. qui dictator bello latino fuiat. Secut
q ſul pauli. cum delecta peditū manu. plerosq;
palantes eques circūuenit. nec aduenienti pe
ditum agmini reſiſtit. Gabina legio. feſſi tū
uane, tū ꝓlatione nocturna. magna parte m
uille repleti cibo uinoq; uix fuge q ſatis eēt.
utriū hūeniē. Nocte una audito ꝓfectoq; bel
lo ſabino poſtō die magna. iam m ſpe undiq;
parata pacis legati arcumci. Senatū adeunt
ni decedat uulſco agro bellū indicentes. cū
legatis ſimul arcu exercitus domo ꝓfectus
erat. Cui fama haut pcul iam ab urbe uici
tanto tumultu concitat. romanos ut nec cō
ſuli ordie ꝓfiſci nec pactaū et ipſi arma inſe
rentib; arma ipi capientes dare poſſent. dex

ritia infeſto agmine it. nec pauſ. inde cū ar
tunas ſigna collata. pluoq; uno debellatū eſt.
Fuſis artumas, uictor tot mtra paucos dies bellis
romanis ꝓmiſſa q̄ſit fidemq; Genat expectabat.
tum appius i miſta ſuꝑbia ānio, i ut collegæ uana facerēt
fidem q̄m aſperime ꝓtat. uno de creditis pecuniis dicēt.
demcpe i qui ant neri fuant, tradebant i nectebant.
alij. q ubi cui militū maderat collegium appellabat, cō
curſus ad ſenatū fiebat. illius ꝓmiſſa iactabant. illi
exprbāt ſua. quiſq; belli merita. cicatrices q; acce
tas. poſtulabāt, ut aud ferret. ad ſenatū, aut ut au
xilio eēt. q ſul cunctis ſuis. impator militibus. q nue
bant cōes h. ſet terga uersari treb cogebat. adeo m al
teram eām nō collega ſolum ꝓcpit. ſi oīmō factio no
bilium. ita mediū ſe gerendo. nec plebis uitauit od
ium. nec apd ꝓres gram iniit. ꝓtreb molle q ſule i
ambitioſum tati. plebes fallace. breuiq; apparuit. eā
ſſe cum appij odiū. certam conſulibus maderat. ut de
dicaret q certum. eidem. Genat a ſe tē ad ꝓplm reie
cit. utri coꝝ dedicatio iuſſu ꝓpli data eēt. cū pre
eē. admone. q certatoꝝ collegiū miſterie. ſollempnia
q pontifice iuſſit ſuſcipe. ꝓpli dedicatoem edis dat
t. m. letorio primi pili centurioni. qd facile ap
pareret. no tam ad honorē ei. cui curatio altior fa
ſtigio ſuo data eēt. ſem q̄m ad conſulū ignominiā.
ſeuire. inde utriq; conſuli. alt preſq;. Set plebi
creuerāt ai i longe alia q̄m primo inſtituerant
uia tractabant. Deſpto ei conſulum senat q; auxilio cū
in uis duci debitore uidiſſent, undiq; cuolabant.
ſileq; decretū q̄uis conſulis ꝓſtrepitu i clamore
potat. ſileq; cum decreuiſſet quiſq; obtempabat;
ui agebant. metus oīs ei pctum libratis cū in
ſpectu conſulis ſingli a ſingulis uiolarent. in creditō
res a debitoribus uerterāt. Quo hac timor maeſſit
Gabini belli. delectuq; decreto nemo nom dedit.
furente appio i inſectante ambitione collegæ. qui
ꝓlati ſilentio te prodet publica. i ad id q; de credi
ta pecunia uis nō dixiſſet adicet. ut ne delectum
quide ex. s. c habaret. Non ee ti omio deſtā rem
publicam. ni pcuit. cum conſulare imperiū. ſe unū i ſue
i patriū. maieſtatis uidicē fore; cum circūſtaret cō
diana multitudo licentia accenſa artipi unii inſigne
duce ſeditionū iuſſit. Ille cum a lictoribus iam tra
heret. uocant. nec ceſſiſſet. uocatoi conſul. qua
nō dubiū erat ꝓpli iuditiū niſi egre uicta. prima
cia foret, conſilio magi i auctoritate principū. q̄m
ꝓpli clamore. adeo ſuperat ai ad ſuſtinendā i

uidiam. Cresce nde malum m dies. no clamoribꝫ mo
do aptꝰ. set q multo ꝓnno sine etat secessione oc
cultiq; colloquijs. Tandem missi plebi cons magis
tri abeunt. Betuli nautes appius ꝓbꝫ mire grati
a urgini nide ret. uetusius osulatu in eum cumulo
plebs mcerta quales hitura osules eet. cet nocturnos pare exquilijs pare m auentino face ne m fo
ro subitus trepidaret. osilijs. q omia teme ac fortuita
gerere. Eam re osules natiuit; erat ꝓmulga ad plebem
deferuit. Bet delatam osulē ordie no licuit. adeo tumul
tuose erapta est. clamoribꝫ undiq; indignatione primum
sig; mperio osulari exequendum eet. mudiam eue
osules ad senatu reicent. ꝓfecto si eent m re publi
ca magistratꝰ nullum futuru fuisse Rome. nisi publi
cum osilium. sunc m mille curas q; cionesq; aut alia
m exquilijs alia m auentino fiant. osilia. dispa. mdi
spatiq; ee te. p. bnu heule butu. id eni plus ee q; no
silem qual appius claudi fuit. mento ꝓnis dissussi
tum illos aet fuisse. correpti cons cu quid ergo se fa
ce uellent. nich eni segnu mollius ne q; pbꝫ pla
ceat acturos. pmanerent. Decreuit ut de ecta q;
acerrimu haberat; otio lasciuire plebem. dimisso se
natu osules m tribunal descendit. erat notatum u
mores. cum ad nom nemo respondet. circufusa m
multitudo m cionis modu negaret. ultra decapi
plebem posse. nunq; unu milite hiturus tu prae
tur fides publica. libratis unicuiq; prius reddendum ee q; arma dande ut ꝓ pria ciuibꝫ no ꝓ dnis
pugnet; osules quid mandatu eet a senatu. uide
bant. set eoꝝ qui mea parietes. Curie fervat loque
rent. semine adee mudie sue ꝓcipe; q; apparebat
atroꝝ cum plebe certam; ꝓnius uaq; q; ultima ex
perirent; senatu ultim osule placuit. Tum uo adeo
las osulum ꝓpe quolare minim; quisq; natu prius
abdicare osulatu iubentes; q; deponi mpium; ad q;
tuendum alius decesser. utraq; re satis exptā. Tum
demu cons; ne pretiu negaris. p. c. adest ingens se
ditio. pustulam; ut hiis qui maxime ignauia merepat
assint nob hentibꝫ delectu. acerimi cuiq; arbitrio.
Q; ita placet tem agem; tedeuit m tribunal catam no
minatim unu ex hijs qui m offectu erat. dedica opera
iubent. Cum staret tacat; q; circa eu aliquot hominu
ne forte uiolaret. osa tusset. globus. ad eum lictore
mittunt osules. Quo repulso tum uo indignu facin
eet. clamitantes qui prius osulibꝫ adetat; deuolat de
tribunali ut lictori auxilio eent. Q; abligerre mch alid
q; prende ꝓhibuit. eu quetius m pres mper eet. Q;

sulum metuisti. tua sedata e; m qua ty no sine lapide
sine telo. plus clamore atq; ictus q; miuere suae
Genat tumultuose uocat. tumultuosius osulat. qo
non postulanabꝫ hijs q pulsanti suam. decernente se
nissimo quoq; no magis sinijs q; clamore q; strepitu; tande
cum ire tesedisset. exprobrantibꝫ osullis mcfa plus m au
tia sanitatis q; m foro ee. ordie tosull cepit. Trec
fuere sine ꝓ. iurgiu trem no uulgabat. de hijs ty qui
fidem sequuti publij suli cons bulso aurunco ca
binoq; militasse bello agendo censebat; tut largi non
id tpe ee. ut merita tantu modo no euoluient. totam
plebem ere alieno demersam ee. n sisa posset. omnibꝫ
cosulat; quin si alia alios ste odio accendi magis
discordiam. q; sedam; appi. claudi nam mutus reffera
tus hinc plebs odio. illinc ue primum laudibꝫ no mitigis
aut. Bet licentia ty octa tutoꝝ; q; lasciuire magis
plebem q; seruire; id adeo malu ex uocatione na
tum. Quippe minas ee osulum. Non impiu, ubi ad
eos qui una pecuniae ꝓuocare licerat. Age di mgt
dictatore aq; ꝓuocato no est. creemus; hic q; nunc
omia ardent. q; tsedet; furor; pulset; q; tui in lictore
qui erat mus de tego uitaq; sua penes illu ee. unu
cui maiestate uolauit. q; ultus ue erat arrida; talis
uidebat appij sententia. Eurtius ugam largiq; exemplo
salubre. haut utriq; largiri putabat sinam; q; tota
fide tolleret; mediu iugu; maxie; moderatu utroq;
osiliu iugum hebat. Bet factione respectuq; rei pri
uatae; q; semp offerre officientes; publicis osilijs. ap
pius uicit. ac ppe fuit ut dictator ille ide crearet;
q; tres uitaq; alienasset. plebem pcliosissimo tpe. cu nul
sa equiq; q; alibi forte una omes m armis eent. Et
aute fuit cosulibꝫ q; senioribꝫ prius ut impio sio ne
hemes mansuetudo ꝓmitteret mgeno. Q; Valeriu
dictatore uolesi filiu creat; plebes q; si adhuc se ca
tum dictatore uidebat. ty cu q; uocatorem fries lege ha
beret. mch ex ea familia triste nec superbu timebat;
edm demde a dictatore ꝓposita. q; firmauit. aios ser
uilisse osulis edicto quemes. Et q; homi; q; potati me
lius tuta credi omissa certamie noia dede. quantus
numq; ante erat. Legiones dece effecit. tres mde de
te osulibꝫ; quatuor dictator usus; Nec ia tellu pote
rat differri. Equi latinu agru muasant. oratores
latinoꝝ a senatu petebat ut aut mitteret subsidiu aut
se ipos tuendoꝝ finiu ea copa arma sinerent. tutu uisi
est defendi metines latinos q; pati retractare arma.
Veturius osul est missus. hijs finitis mch ꝓlatonis ie
fiut; cessere equi campis. decoqꝝ magis q; armis fre

Galeri filii Valerii collegae
huius dictatoris erant.

No. x. legiones.

Belli xpi.

Bellū xxviij

ti sūmis se iugis montiū tutabant. Alē osulū
uulsos pfectus ne cipe terret ipe uastandis mavie
agris hostem ad oferenda ppius castra dimicandūq; acie
exciuit, medio mō castra campo ante sitū quisq; ual
lum infestis signis ostitē; ꝯ multitudine nullū sustinabāt.
aliquantū; utraq; effusi ꝯtempti pugnā iniere. Consul
Romanꝰ nec pmouit acie, nec clamore teddi passus
defixeis pilis stare suos iussit; ubi ad manū uenissent
hostes, tū cohortes tota uī gladijs irē cepē. Lustri cū
sū clamore fessi, cum se uelut stupenabꝫ metu in
tulissent Romanis, postrīm impssione sensere ex ad
uso frāmq; ante oculos micare gladios, haut sec qm
simpsdias medisset turbati ultimi tēga; ne ad fuga
quide satis uirili fuit; quia cursu in pllū ierunt.
Romani ortā ꝺ a principio pugne quieti steterant
ingentes corporibꝫ facile adorti fossas, castra impetu
cepunt. Et castris equiti hostem uelitesq; pseq; uno
agmine victores cum victis in urbem irrupē. pluesq;
ibi sanguine pmixta omnium gradū cede cōpit; in ipa
dimicatione, ceciderūt. Dum hec in uallibus grimē
Dictator crabimos ubi longe plimū belli fuat fundit
fugatq; exuit castris. equitatu immisso. media tur
bauerat hostiū acie; qua dum se cornua lati tendūt.
patiū aptē introrsum ordinibꝫ acie firmabant; turba
tos pedes inuasit; eodem impetu castra capta debel
latūq; est. Post pugnā ad regilli lacū nō alia ill
amie pugna clarior fuit. Dictator triumphans
urbem inuehit; sup solitos honores, locus in circo ipi
postisq; ad spectaclū dat. Stella in eo loco circulis posi
ta. Vulsas deuictas uelitrnus ag adempt. Velitras
colōi ab urbe missi. Et colonia deducta. Cum equis pd
aliquanto pugnatū est minuto quide consule, qua
loco in quo subeundū erat ad hostes; sꝫ milites
extrahi rē criminantes ut dictator prīcipi ipi reddi
rent in urbem ouagratū abiret. utrūq; sic am osulis
gressa ei cadēt. repulē ut forte teme in aduso de
montes agmen erigēt. Id male omissum ignauia
hostiū in bonū uertit. qui prussim ad orectū teli uem
ret obstupefti, audacia Romanos relictis castris q
munitissimis tenuerāt locis in aduersas uallis desilere;
ubi satis prede et uictoria meruenta fuit. Ita trisa
triam rebello bene gesta de domestica rei euentu in
pribꝫ nec plebi cura decessat. Tanta tum gra trium
arte pparauerat fenebratores. q nō modo plebē sēpiꝫ
etiam dictatorē frustarene. Stamq; baleri post ue
rus osulis redisse omniū actonū in senatū prima

habuit. pmictore ppio uocē. retulit; quid de neris
fi placēt; q cū relecta relano eēt. nō placeo inquit
cumordie actor. optabimus medius fidius ppe die
ut mei similes Romana plebes, pronos hēat; q
ad me attinet. nō frustrabor ultra ciues meos nō
ipe frustra dictatorē ero. Discordie intestine bellū
extimum fere; ut hoc magistratu egere. Res p. foris
pax parata ē. domi impedit. priuat poti qm dic
tator seditiosi mitero. Ita curia egressus dictatu
ra se abdicauit; apparuit cū plebi sua uice in
dignante magistratu abusse. Itaq; uelut pfoluta fi
de qm p eū no stetisset quin pstaret. decedente do
mū cū fauore ac laudibꝫ; pfecto fuit timor inde
pres mœsti. ne si dimissus exci foret. rursus oc
cultis cōiurationibꝫq; fieret. Itaq; quaqm p dicta
tore delect fuit. eēt; tū qm in osiliū uba uerasset
sacramēto teneri milites tati. p cām renouati ab eis
belli, educi ex urbe legiones iussere. Quo fco ma
turata ē seditio; et primo agitatū dicit de osulium
cede. ut soluerent sacramēto; doctos deinde nulla
scelis religione exoliu. Octauio quoda actore in sa
cru osuliū in sacrū monte secessisse. trans Amene
amne, tria ab urbe milia passuū. ea frequentio sta
e fama, qm cui pisso actor ē in aduentuiū secessio
ne fcam ee. Ibi sine ullo duce uallo fossaq; comu
nitus castris, quieti te nulla nisi necessaria ad
uictū sumdo p aliquot dies. neq; accessu in lacē
scentes sese tenuē. Pauor ingens in urbe me
tuq; mutuo suspensa erat omia; teme relicta a
suis plebes uiolentia patriū teme pres reside
re in urbe plebe, incerti manē ea an abire mallent.
qd diu aut tranquilla quegs secessit multitudie
fore; q futuriū deinde si q extimū metuq; belli ex
stat; nulla p fecto in cordia ciuiū spem reliqua
duce. eam p equa p iniqua reconciliandi ciuitati
ē placuit. Is orator ad plebē missi menenius
agrippa faciendū utriū; et q inde oriundus erat
plebi cari. Is introgressus in castra prisco illo
dicendi et horrido modo mihi aliud qm hoc narrasse
fertur. Tempore quo in homie no ut nūc, omia
in unū cogebat. set singlis membris suū cuiq;
osiliū, suus q mos fuit. indignitate reliquas pres
sua cura sno labore ac ministrio uentri omia quere
uentre in medio quietū nihil aliud q dare uolup
tatibꝫ frui. cogitasse inde. ne manꝰ ad os cibum
ferrent. nec os acciper datū nec dentes officerent.

Bellū xxix.

Bellū xxx

Tribuni

Bellū xxxj

Oratio

hac ira diuu uentrem fame domare uallent: ipa inna
membra totūq; corpus ad extremam talem uenisse;
inde apparuisse uentre quoq; haut segne ministrium
ee: nec magis aliquia alere cum redente in omes corpis
partes. hinc quo unuum uigerem; diuersum parte in
uenas maturo effectu cibo sanguine corporando hinc
qui in testina corporis exoluto simil' eet ut plebis in
pats ferisse mentes homum. agi de inde de concordia
cepium. concessumq; in oditiones ut plebi sui magi
strat eent sacrosc. quibi auxili latio adiusus con
sules eet. nemie cui prium capi eu magistatu licet.
Itaq; tribuni plebei creati duo. c. lici. c. l. albinus:
hi tres collegas sibi creauerut: in his licinii fusse
sedicois auctore. de duobi qui fuit min quemt. et
qui duos tm in sacro monte creatos tribunos ee
diuerat. ibiq; sacratu lege lata p secessione plebis.
Opuri cassius et postiu. omiu sulatu mieriu hic
osulib; cum latinis pplis ictu fedus. ad id ferieudu
osul. alt' rome mansit: alt' ad bulsanu bellu miss
anciates bulsos fudit fugatq; oppulsos in oppidu
longulam. pfecut menibi potit. Inde ptiu mucamu
tem uulsoru cepit: tum magna ui adortus est corio
los. erat tu in castris mi pmores iuuenu. c. gna
tius adolescens. et osiliq; manu pmptus. cui cog
men postea coriolano fuit: cum subito exercitu roma
num coriolos obsidente atq; in oppidanos quos mi
clausos habebat. intentu sine ullo metu extremsecu
imminentis belli bolsce legiones pfecte. ab antio in
uasissent. eodemq; ipi ex oppido eruppisset hostes fo
te in stragem cartius fuit. Is cum delecta militu
manu no modo impetu eruptionis retudit. sed pe
patente portam ferox irrupit. cedeq; in prima urbis
sea igne temi arreptu imminenabi muro edificato
micat. clamor inde oppidanoq; mixtus. mulieb
ululatuq; plorabilis ad troe ut solet primo ortu et
romanis auert animu. et turbauit milites. utpote
capta urbe. qui ad ferendam opem ueniant. Ira
tus bulsa. anciates corioli oppidu captu; tutiusq;
sua laude obstitit. fame osulis gratu. ut nisi sed
cum latinis columpna enea in foro monumto eet.
ab eo cassio. uno quia collega affuerat. utile postu
mii comiu bellum gessisse cu bulsis memo
ria cessisse. eode anno agrippa menenius mortu.
uir omium uita plebi patru ac plebi catus. post
secessione catior plebi fuit. huic impetu arbitro
q; concordie cuius legato primu ad plebe reduc

Caius iste q postea coriolanus appellatus e.
Cur fuit factiosus. odiosus plebi. ea ca ejula
uit. bellu ultra intulit ci qe hostiu urbis.
Et hoc loco facit Tullius mentoq; i libro de
amicicia. ci dicat. nonne coriolan si amicus
fuit? e. dicat q no e adiumandus amicus bellu
patie iferens.

toti plebis romane in urbe sumpt funeri defuit. ex
tulit eum plebs extantibus collatis in capita. cois de
inde. e. grengam. p. munit. Fereo anno cuncta foris
bello quieta omia eent. domi sanata discordia. alid
multo grauius malu ciuitate inuasit. extructas
primu annone. ex meultie p secessione plebis agri fa
mes. deinde clausis qualis solet. uentuq; ad interi
tum fruitionis utriq; plebis eet. in osules prodisset di
missis. passim ad frumentum tamen coemendu. no in
etruria modo dextre ab hostia littoribi leuoq; p sul
scos maris usq; ad cumas. set quesitu in sicilia q. adeo
finitimoru odia. longinquis coegerat indige auxilijs.
frumtum emme cum eet emptum nauce p bonis
tarquinioru ab aristodemo tyranno. qui heres erat
tutele sui: in uulsis pontinoq; ne emi quide potuit;
periculu quoq; ab impetu hoium ab ipis frumtatio
tib; fuit. ex tuscis frumtum tyberis uenit. eo sub
sentata plebe: in comodo bello in tam atris emcati
bi uexati forent ni bulsos iam moientes arma
pestilentia ingens inuasisset. ea clade exterritus
hostiu animus ut etia ubi ea temnisset troie alia
tenerent. Quelitios duxere uim. colonos romanu
et nortie in montis nouam colonia q arce in prop
tino eet misiunt. oi. minutio deinde a sempronio
cone magna ui frumta ex sicilia adiecta. agrita
tiq; in senatu quanti plebi daret. multi uenisse
ipe premende plebis putabat. recuperandiq; iura q
extorta secessione ac ui patribi eent. In primis eta
tius coriolan hostis tribunicie potati si annona
magnit ueteret. uolunt ius pstitui reddat pleb.
Cur ergo plebeios magistatus. cur sacrosc
potente uideo. subiugum missus tamq; a latinis
redempt. Ego ne has indignitates diuti patiar.
qm necesse est. tarquinii regem qui no tulim si
cinii feram? Decedat nec. adiuuet plebem. patet
ura in sacru montem aliosq; colles. Rapiant fru
mta et agros nris quadmodu suo animo rapuere.
Feriant armona qua furore suo fecer. audeo dice
hoc. malo domitos ipos post cultores agroz fo
re. qm ut armati p secessione coli prohibeat. haut
ita facile dictu est. faciendum ne fuit. qm po
tuisse arbitror si. ut additionibi lauandi annona
et tribunitia potatem. romia multis uitia impo
sita pces demere sibi et senatui; nimis atrox iu
sa sua est. et plebe ira ppe armauit. fame se ia
ste hostes peti. cato uictu q fraudari. pegrinu

262. ab vr. q.

Comicia q

Et fame

262. ab vr. q

no Circulam fori ait

frumentum, q̄ sola alimenta ex mīsērrimo fortuna dederit, ab ore trepidū. ñ greco q̄ artio uincti dedmō tributum, nisi de ęro plebis romanū satisfiat. eiusq̄ sibi carnificē nouū exortum. q̄ aut mori aut fugere iubeat. ī exeuntē e curia impetū fēc̄ erit, nisi p̄opportune tribuni die dixissent, ibiq̄ se iudicem quisq̄ se dñm ute necis inimicū fērī ūdebat. Contempti primo. q̄rtius audiebat minas tribunicias, auxiliū. nō pene uis datum illi potāti. plebis q̄ ę nō plurium tribunos ēe; sī adeo infensa erat cohorta plebi, uim pene defungendum erit plebi, restituerunt. Iam adusa inuidia usiq̄ sunt q̄ suos q̄q̄ qua tori ordinis uirtutibus. ac primo temptata res est. si dispositis clientibus absterrendo singulos. a ceteris agtiombus galliq̄ dissuadendo rem possent. Inuisi deinde possessores. quicquid erat patrum reos dicēs. plebi plebem exposcentes. unū sibi ciuem. unū senatore. si innocentes absoluere nollent. q̄ innocentē donarent. Ipse cum dictator nō adesset. pculantiū ī ira est. dapnati absens. ī uulscos exulatū abiit minitans plebi. hostilem q̄ iam in se speciem gerens. benigne bolsci benigne excepere. benignūq̄ in dies colebant. Quo maior ira in suos seminabat. crebreq̄ nūc querele. nūc minę plebiebant. hospitio utebat attii tulli. longe ceterum principes unus erat. Romanisq̄ semper infestus. Itaq̄ cū alterum uetus odium alterum ira recens simularet. consilia oriuntur de romano bello. haud facile credebant plebem suam impelli posse. ut toties infeliciter temptata arma caperent. q̄ultus sepe bellis. pestilentia postremo amissa iuuentute fractos sepe. ēe arte agendum in q̄oleto iam uetustate odio. ut recenti aliqua ira exacerbarent animos. Iudi forte ex instauratione magni rome parabantur. In instaurandis hec ea fuit ludis; mane primo quidam familias nondum omisso spectaculo subito furca esse in medio erat arto. Deprehendi inde ludi uelut ea res nichil ad religionem pertinuisset. Haud ita multo post tito latino de plebe homo compluribus fuit, cui sub umbra dicē, sibi ludis psultatore displicuisse. nisi magnifice instaurarent. hic ludi spectum brevi fore. uidere ea consulibus nuntiaret; quia nemo haud sane liber erat religione animus. uerecundia ciuium magistratuum timore uacat. ne mora hominum q̄ ludibrio abiret; magno illi ea cunctatio steterat; filium namq̄ nimis paucos dies amisit. Cui repentine cladis ne ea dubia esset. egro animo ille

in compluribus obiurgata spes usa est cogitare. satis in magna spreti numinis haberet meretrede. maiore instare. meditari petere ac nuntiari consulibus. Iam presentior res erat. cunctante in ac plactante ingens uis morbi adorta est. debilitate subita. huic cuidam deorum ira admonuit. sessum igitur malis preteritis instantibusq̄ consilio. proximum adhibito cui uisa atq̄ audita reputanti tractanti sompno iouis minas uimq̄ celestes representatas casibus suis exposuisset. consensu inde haud dubie omnium qui aderant in forum ad consules lectica affertur. inde in curiam iussu consulum delatus. eadem illa cum tribunis increpanti enarrasset. ecce aliud miraculum. qui capitis omnibus membris delatus in curia esset. cui functum officio pedibus suis domum redisse traditum memorie est. Ludi quoque amplissimi ut fierent senatus decreuit. ad eos ludos auctore attio tullio uis magna uulscorum uenit, priusquam remitterentur ludi. tullius ut domi consilium cum martio fuit. ad consules uenit, dicit ēe. ut age secreto de re. p. uelit arbitris remotis. Immittus inquit q̄ sequi uisus sit de meis ciuibus loquor. nō in commissum quicquam ab his criminatus uenio. sed tantum ne admittant. Summo plusquam uetus uirtus ingenia sunt mobilia, multis id cladibus sensimus. quippe qui nō nisi merito sed ira patientia moliumes sumus. magna hic nunc uulscorum multitudo est. Ludi sunt. spectaculo intenta ciuitas erit. omnium inquit per eadem occasione a sabinorum iuuentute in hac urbe omissum sit. Horret animus ne quid inconsulte acte me fiat. Hec ira utraq̄ ca prius dicenda uobis consulto erat sti, q̄ ad me attinet; de templo hinc domum abiere in ordine est. Ne cui ea dies ue presens occasione uioler. Hec locuti abiere. consules cum ad patres rem dubiam sub auctore certo detulisset. ducere quam ut fieret quicquam reos ad precandum. ut ex supplicatio mouit; sedq̄ senatus consulto ut bidui ex edicto uulscorum precones dimittuntur. Qui omnes eos. pfici ante noctem uiderent. Ingens pauor primo discurrentes ad suas res tollendas in hospitia peruolat. deficiscentibus deinde indignatio aborta. se ut sceleratos et taminatosq̄ a ludis festis diebus certa quedam hominum deorumq̄ abactos ēe. Cum pe grauate ageretur, progressus nullius ad caput ferentium ut usq̄ euenirent, primo reos eorum exapies querendo indignabundi reos ipsos sedula audientes sibi ire iubent. et p eos multitudinem aliam in subiecti uice capiti, de

Ozario

diuŷ. Ibi ŋ contio modū / oratorē exorsus. uerēd
p. r. muŕas clandestinas gentis uulscor. ut ea
inquit obliuiscamini alia hodiernā hāc grumelia
quo tandē aio feras. quia p nrām ignominiam
ludos omisĕ. animo sensissas de uob hodie triū
phaturū ēē. uos omnib. cūctis, pegrinis. tot finiti
mis plis spectacō abeuntes fuisse. nras quoq; ue
stros libros traductos p ora hoīum; quid eos qui
audiere uocē. pconis. quid qui uos unde abeuntes.
quid eos qui huic ignominioso agmini fuere ob
uiŋ existimasse putatis. nisi aliqd pfecto nefas ēē.
Ad si missum spectacō uiolaturi sim; ludos. piaculum
q; meruri. Ideo nos ab sede prima ceu gsiliŋ abigi.
Quid deinde illud nō succurrit. uiuĕ nos ŋ matu
rauim; pfiasa. Et hoc pfecto / nō fuga ē. / hāc urbem
uos nō hostiū ducatis. ii si unū diē morati
ēēnt, moriendū omnib. fuit; bellū uob indictū est.
magno cū malo q indixē suaŭi estis. Ita / sua
sponte uasq; pleni / maturi domos inde digressi st.
instigandoq; suos quisq; pplos effecē. ut omne uul
scū nom; deficĕt. Imperatores ad id bellum de oīum
pflo; sma lecti. acti tulli. ac ē. ŋ. gnati exul / ro
man. ŋ quo aliquanto plus spei repositū qm spe
nequaq; sefellit. ut facile apparet duabz ualī
diore qm gdatu re / romana ēē; cercios pfectus
primū colones. deinde romanos expulit. urbemq;
eam urbem bulsas tradidit. Inde ŋ latina uia ŋ
transiis tramitib; transgressus patricū longula
polusca. cum coriolis. nouella. Hec romanis oppida
ademit; inde lauinium recepit. Cūct demceps cor
bionē. uetelianū. trebū. labicos pedū cepit; poste
riū ad urbem appedo quiat / ad fossas cluillas qui
q; ab urbe milia passuū castris positis popula
tur. inde agrum romanū. custodibz mil pplatis
missis. qui patrinos agros. intactos fruarent.
Siue infestius plebi magis; siue ut discordia inde
mil pauores prēs plebeq; oriret; q pfecto orta
ēēt. adeo tribuni ia ferocē pse plebem ceu
nando ŋ primores ciuitatis instigabant. Met
eyterius timor maximū concordie uinculū. quis
suspectos infestosq; inter se iungebant aios. Id in
non quemebar. q; senat. gsules. musq; alibi spe qua
ŋ armis ponebant. plebs omia magis qm bellum
uolebant. Hīs. nauti iam / a sextus fuit gsules ŋ
erant. eos recensentes legiones / psidia p muros /
aliaq; ŋ quibz stationes uigiliasq; ēē placuerat

loca distribuentes, multitudo ingens pacē postulatū
primū sedituosa clamore obtenuit. Deinde uocare sena
tū. referre delegatis ad quartū mittendis cohegit;
acceptum relatūm patres postrēm apparuit labare ple
bis animos, missiq; de pace ad martium oratores. atrox res
ponsū retulerūt. Si uinctas ag; redderet posse agi
de pace. si preda belli p otium frui uelint. memores se
/ ciuium mutue / hospitū beneficiaq; admixtum. ut appa
reat exilio sibi irritatos / nō fractos ēē animos. Iterū
deinde idem missi nō receptum ŋ castris; sacerdotes
quoq; sua insignibz uelatos isse supplices ad castra
hostiū. tradituros ē. nichilo magis qm legatos flexisse
animum. Tum matrone ad ueturiā matrē coriolani
uolumniamq; uxorē frequentes cocunt. Id publi
cum gsiliū an muliebris timor fuit. pax mutuo.
Peruicē certe. ut / ueturia magno natu mulier
/ uolumnia duos paruos ex marcio ferēs filios
secū ŋ castra hostiū ierit; / quoniā arma uirū de
fendē urbem nō possent, mulieres precibz lacrimisq;
defenderēt. Vbi ad castra uentū est, nuntiatumq; est
coriolano adēe ingens mulier agmen. ŋ primo ut
qui nec publica maiestate ŋ legatoŋ / nec ŋ sacer
dotū tanta offusa oculis. animoq; religione motus ēēt
multo obstinatior aduersus lacrimas muliebres erat.
Deinde familiarius q dia q insignē mestitia mr̄ cete
ras cognouiat. ueturia mr̄ matrū nepotesq; stante. ne
me frustrant ŋ qd octi mat̄ t̄ quiŋq; / liberi assut.
Coriolan; ppe ut amens osternat̄ a sede sua. cum
ferret matri obuiā oplexū. mulier ŋ ira expcta
usa. sne pusq; oplexū accipio. stuam ne quid ad ho
stem, an ad filiū uenim. captiua. mat̄ ne ŋ castris
tuis sim. Ty hoc me longa uita / infelix senectus
trax. ut genule te dem hostem uidere. / potuisti po
pulari. hāc tram q te genuit atq; aluit. nō t̄ quin
infesto animo / minaq; / puenias ingredienti fines. ira
cecidit. nō cum ŋ aspectu roma fuit. succurrit mī illa
mea. dom; ac penates mei sunt. mat̄ uxor liberiq;
Ergo ego nisi pepissē / roma nō oppugnaret. nisi filiū
haberē liba ŋ libera patria mortua ēem. Ex ego nichil
iam pati. nec t̄ turpi qm in misius possim. nec ut sim
misrima diu futura sim; de hijs uideris quos si pgnis
aut immatura mors aut longa senectus manet. Hec de
inde ac libi amplexi. fletuq; ab oī tba mulier oct.
Et oratio sui patriq; fuit / ge tandē uictū; oplexū inde
suos dimittit. ipe retro ab urbe castra mouit. Abduc
tis dein legionibz ex agro romano inuidia rei oppsitū

Vehemēs ac misabil oratio filiuŋ querela matrē. coriolanū.

perisse tradunt. Alij alio letho apud Fabium longe amnis
situ auctore usq; ad Senectutē uixisse eundem mi
nio. Refert certe hāc sepe eū exacta etate usurpasse
uocē, multo mihi seruū esse quē nō miserūt lau
de fœminis uiri Romani adeo sine obtrectatore
glie aliene uiuebat. Monumēto quoq; q̄ est templū
fortune muliebri edificatū, ꝑ e. Dedicatū dicere deinde bul
la aduncis equis in agrū Romanū. Set equi ad
tium tullium haut ultra tulē duce. Hinc exercitus
ne uulsa equi ne impatore cōmuto exercitū da
rent. Mediano deinde atroce pliū ortū, ubi fortuna
ꝑpli Romani duos hostiū exercitus haut min⁹ ꝑni
tioso. q̄m pernaci certamine gessit. Consules tū
Outum. q. c. equili Scanio iuuisa. equilio Hernu
a. Nam hij quoq; in armis erat, pernaca uerit.
Eo anno Hernici denuci. cū uulsa equo io Hernu
a. matte discessim e. ꝙ. cassius deinde. q. paulo
ugineus cons foedus cum Hernicis fedus icit. ab
pres due adepte. Inde dimidiū latinis dimidiū
plebi diuisurus cons. cassi erat. Adiacebat huic
mum agri aliquantū q̄ publicū possideri cri
minabat a priuatis. Id multos quide prius mul
tos possessores pericli suas rei terebat. Set et
tribi publica sollicitudo inerat. Largitione con
sulis pciosas libertatis opes struere. Cum primū
lex agraria ꝑmulgata est. Numq; deinde usq;
ad hanc mortis memoria sine maximis motibus
rei agitata. Consul ad largitionem resistebat
auctoribus patribus. Nec omni plebe aduersante que
primo cepat fastidire mun⁹ uulgatū a ciuibus is
se in socios. Cepe deinde et benignitas cōis in gno
mibus uelut uaticinante audiebat. Postilēo col
legge mun⁹ ee. agros illos fruituē hijs qui ac
cepant laturos. Nā fas, quid ita eni assimi soci
os. et nom latinū quid attinuisset. Hernicas pau
lo ante hostibus capta agri pte data reddi in ut
egentes Coriolano duce cassiū beant. Plācto
iam ee. a. Sext. is dissuasor et interpres legis ag
rie cepat. Ubi de inde consul. ut certati plebi indul
gere, ni ignauus dice passuri se assignari agros du
ne cum nisi cum Romano assigneret. Cassius quia
magistratu largitione ambitiosus in socios eoq;
ciuibus iuuior erat, ut alio munere sibi regaliaret
ciuium animos. iube ꝑ scitū frumento pecuniam accepta
tributi plebi. Id uno haud sane q̄m presentis mercedis
regni assignata plebes. adeo ꝑ suspitione insita

Regni uelut habundaret omnia munia eis in aios
homines trahebant. Que ubi primū magistratu abijt
damnatu necatuq; constat. Huic q̄ pecu auctorem nō
ei supplicij ferat. cū cognita domi cā liberasse ac
necasse, peculiumq; filij ceteri ostentauisse, signū
inde fusum ee. Inscriptū ære Cassia filia datum inuenio
apud quosdam. Id ꝑ ꝑuis fidei ee. a questoribus
esso ne. Fabio et L. ualerio die dicam ꝑ duumuiros
damnatoq; ꝑpli iudicio. diruptas publice edes, ea
ee area ante telluris dem. certum sine illud dome
sticū, sine publicū fuit iudicū damnati. Set
uo cornelio. q. fabio cos. ulibus haud diuina ira
ꝑpli in cassiū fuit. Dulcedo agrarie legis ipa
ꝑse depto subibat auctore aio. Accensa q̄ ea cu
piditas ee malignitate primū, qui deuictis eo anno
uulscis. equisq; militē ꝑda fraudauit. Quicquid
capti ex hostibus est uendidit fabi cōs. ac rede
git in publicū. Inuisi erat fabiū nom plebi ꝑ
nouissimū consule. Teniere in pres, ut tū L. aemi
lio. esso fabius cōsul crearet. Eo infestior fra ple
bes. Seditione domestica bellū externū excauit.
Bello deinde ciuiles discordie inemisse. Uno aio
pres ac plebes rebellantes uulscos. et equos du
ce emilio ꝑsta pugna uicere, plus in hostiū fuga
q̄m pliū assumpsit. adeo pernacie fusos insequi
ti sunt equites. Castoris edes eode anno idibus
quintilibus dedicata e, uota erat latino bello posti
mio dictatore. filij ei duū hic, ad idibus crea
tus dedicauit. Sollicitata eo anno sunt dulcedi
ne agrarie legis ai plebs. Tribuni plebis ꝑ plare
prestare leges ꝑ plari celebrabat. Ipse sat est
Gratuitū furoris in multitudine credentes ee
largitionis temeritateq; mutationis orrebant.
Acerrimi patribus duces ad resistendū q̄ fuere
fuere. ea ig⁹ po rei. ꝑ uicit. nec in ꝑsens modo
ser in uenturis et ann. in. Fabiū cos. Postq; tri
um et magis inuisū alium plebi accusatione sp.
cassiū. L. ualeriū q̄ fuleos dedit. Certatū eo quoq;
anno cum tribunis e, Icilia lex uanigi uanigi
lex auctores. Iactando tritū mun⁹ fer. Fabiū in
nom ingens post tres annos q̄ fulat. unoq; ue
lut tenore omnes ceptos tribunitios certamini
bus finium. Itaq; ut bene locat manst in ea fa
milia aliquandiu honos. Bellū inde uenies mi
tiū et uolsa rebellauere. Set ad bella exterua ꝑ
superant uires. Abutebantq; hijs mos se temeritos
certandos. Accessere ad egras iam omnium mentes ꝑ

Comitia q.
Bellū xxxvij.
Comitia .7.
regno
Fabiū illust
Bellū
Comitia
242

dyra celestia · ꝑpe cõdiamas in urbe agrigẽ ostenta
ta minas · oꝛtaq; ita nunnuis cãm nullam uates cane
bant aliam publice priuatiq; nuc q̃ nũc ꝑ anes
haud rite. gsulta q̃m hauriꝛe sacra fl. Qui rores tñ eo euase
ut oppia uirgo uestalis dampnata mestu penas de
Comutia dꝛit. Q. fabi nde rẽ · tullius · cõs fã eo anno
240 no segnior discordia domi q bellum foris aduc
fuit · ab equis arma sumpta · uergentes agrũq;
romanoꝛ ꝓplantes merũt · Quoꝛ bellos crescen
Comutia te cura cesso fabius q sp · furi gsules fiunt Ertoria
241 latina urbem equi oppugnabãt · legentes iam plem
ꝓplationũ roma ipam se ob pugnaturos minabantur ·
Qui terrores cum oppsos delent · auxere insup aios
bat. plebis · tredicbatq; nõ sua sponte plebi mos detracta
di militia · et spurii liciñ · t · pl · uenisse tempus
rat ꝑ ultimã necessitate agrarie legis uiris mũ
gende · suscepit rem militare impediebãt · Cetñ to
ta mudia tribunicie potatis usa in auctore e ; n
in eu gsulem acriꝰ q̃m ipius ei collegꝰ cohoꝛtã
Cart. Lart. sunt · auxiliaq; eoꝛ delectu gsules habent · Ad
duo simul bella gdue, scribit ducendus, fabio mue
rentes in equos furio dat · Et in equis quide
B. xxxiij. nich dign memoria gestu est · fabio aliquanto
plus negotij cum ciuib; q̃m cu hostib; fuit · by
ille bis ipe gsul rẽ ꝑ sustinuit · q̃m q̃ erat odio co
sulis quantu in se fuit ꝓdebat · Iam cu cõs ꝑ
ter ceteꝝ impatorias artes quas parando gesse
B. xxxb. doꝛ edidit bello primas · ita instruxisset acie ut
solo equitatu emisso exercitu hostiu fudet · inse
qui fusos pedes noluit ; nec illos q si nõ adorta
tio musi ducis suu salte flagitiu q publicu in
ꝑsentia dedec · postmodꝝ pictum si animꝝ hosti re
disset cogẽ potuit gradu accelare · aut si alid
mich instare instructos · in ussu signa referit ·
tnestiq; credes uictos exercitatos · nuc impatore
nuc nauata ab equite opam redeunt in castra · c
Se huic tam pestilenti exemplo remedia ulla ab
impatore quesita sunt · adeo excellentib; ingenijs
citi defuit ars qua ciuis regat, qua q hoste su
pent · Consul roma redijt · nõ tam belligia aucta
q̃m uitato exacbatoq; in se militu odio ; obtinuit
tam pres ut in fabia gente gsulat manet ; oꝛ fa
bius cons creat · fabio collega cons nemo · qa
nilius dat Et hic annus tribunu auctore le
gis agrarie fuit ; t · pontifex fuit ; is Cande

uiam ut ꝓcessisset · ssp · flaminu ingressus dilectu
paulisp impedijt · Perturbare utiq; tribu appius
claudius uicta tribunicia potate dicꝰ · priore an
no in ꝑsentia ꝛeꝛ exemplo impetuu, inuentu sit ·
sua ipam uiribus dissoluit · sequeq; cñi unguam defu
turu qui ex collega uictoria sibi q gratam melio
ris priꝰ bono publico uelit quam q plures si plu
bus opus sit tribunos ad auxiliu cõsulu paratos
fore · Et unu ut adusus omes satis ee ; daret in
q gsules q primores ꝑtim opam ut simul omes
aliquos tñ ex tribunis rei · pu · ac senatui gratia
rent · Precepit appius monuitq; pres q bnuisi comit
ac benigne tribunos appllare q gsulares · ut cuiq;
eoꝝ priuatim aliquid uirib; adusus singulos erat
ꝑtim gratia parta auctoritate obtinue · ut tribuni
tie potatis uires salubres uellent · rei · p · esse ·
nouesq; tribunoꝝ adusus unu oratore publici
comodi auxilio · Delectu gsules habent · Inde adue
rsus bellu ꝓfecti quo undiq; ex etruria auxilia
quesant · nõ tñ uersentiu gratia gratata q̃m q̃ in
spe uentu erat · discordia intestina dissolui re
romana posse · principesq; i omniu etrurie
populꝰ gallis fremebãt etnas opes ee romanas ·
nisi mtuo semetipi seditionib; seuiant · Id unu uene
nu eam labem ciuitatib; opulentis repta · ut magis
impia mortalia ecent · Diu sustentatu id malum partim
primum gsilijs · partim patientia plebis · Iam ad extre
ma uenisse duas ciuitates ex una stirpe suos
ciuiq; patru magistratus, suas leges ee · primum
in dilectoribus seuire solitos · eosdem in bello tam
paruisse ducib; · qualicuiq; urbis statu manente
disciplina militari stare potuisse · ita nõ parendi
magistratib; morem in castris q romanu militem
sequi · primo bello in ipa acie in ipo certamine offen
su · exercitus tradita ultro uictoria uictis equite, signa
desita · impatore in acie relictu · in ussu in castra
redituu · ꝓfecto si mster suo milite uincere roma
posse · sicut aliud opus ee q̃m indicq; ostendiq; bel
lum · certa sua sponte fera q deos testatos · hetrusce
etruscos armabant · multis muris cassibus uictos
uictosq; · consules quoq; romanu nich preterea
aliud q̃m suas uires sua arma horrebat ; memo
ria pessimi primo bello exempli terebat · ne rem
committeret eo, ubi duo simul aces timende ecent ·
Itaq; castris se tenebãt tam ancipiti ꝓcto usi.

al. delectu. uelud

V

rei pu.

partis

c

tam

al. ee.

al. parendi.

B. xxxvj.

c

hostes. fuga

castris

die tempꝰ forsitā ipm lenturū iras ſanuarecq; animis al
laturum · venies hoſtis etruſcuſq; eo magꝭ pre-ſſere agē.
lacesſe ad pugnā. primo obequitando caſtris quocandoq;.
poſtremo ut nec̄ mouebāt qua conſules ipſe exercitū mē
tendo · ſimulardem mteſtine diſcordie remediū timo
ris muentū · & conſules magꝭ nō obſidē q̄m nō arcē ſuis
militib; nouū ſeditionis genꝰ ſilentiū omniumq; mē arma
toq; Ad hec mouitatē gentis originemq; qua falſa q̄
uera iacere · hec cum ſubitꝰ uallo portisq; ſtreperent.
haut aggē conſules pati · at impie multitudinis nec
mdignatio nec pudor pectora uſare · & abmteſtinis
auertē malis; nolle multos hoſtes · nolle ſuccessum
nō patribꝰ nō conſulib; extra · & domeſtica odia certare
m animis; tandem ſuprane externaq; inſolentiq; hoſtis
eludebat · frequentes m ꝓtinus conueniūt · poſtulant
pugnā · poſtulant ut ſignū det; conſules uelut delibe
rabundi capita offerūt diu colloquūt · pugnare cu
piebant · ſed retro reuocandi; addenda cupiditas q
erat · ut adiſſando remorandoq; micatu ſemel mili
ti adderet impetū; reddit reſponſum inmaturā rē agi
nondū tempꝰ pugne ec̄. caſtris ſe tenerēt. Edicunt
inde ut abſtineat pugna · Signis mutſſis pugna
uerit, ut m hoſtem armadiſſuros · Ira dimiſſis quo mi
nus conſules uelle credūt · Creſcat ardor pugnādi
accendunt inſtigat hoſtes ferocꝭ multo ut ſtatuiſſe
nō pugnare conſules cognitū eſt · Quippe m pune
ſe inſultaturos nō credi · militi armare ad ultī
mum ſeditionis eruptura finiq; Romano mpio eue
niſſe · Hinc ſpeci occurſant portis, inſerūt ꝓbra, eꝫ
abſtinent · quin caſtra oppugnet · Enimuo nō ultra q
tumeliam Romanos pati poſſe, totis caſtris undiq;
ad conſules curſat · nō tam cōſilio ut ante ꝓcurrunt
mum principes poſtulant · Et paſſim omēs clamo
ribꝰ agunt · q natura res erat · tetgiſſant q̄ · fa
bius deinde ad creſcente tumultū iam metu ſeditio
nis allegra cedente · cum ſilentiū daſſet ſeſſet
Ego iſtos cōes mamili poſſe uince ſcio · uelle ne ſci
rem · ipſi fatentur · Itaq; certū atq; decretū e ne da
re dignum niſi uictores ſe reddituros · ex hac pugna
iurant · conſulem Romanū miles ſemel m acie fe
fellit · deos numq̄m fallet; centurio erat · m · flauo
leio · mt primores pugne flagitator · Victor mquid · m ·
fabi · reuertar ex acie; ſi fallar Ioue ꝓtem gradiq;
matre · aliosq; mucat deos · ratos · Idem deinceps
omis exercitus m ſe quiſq; iurat; iuratis dat ſignū ·
arma capiūt · eunt m pugnā trux ſtreq; plenū ·
ſtunc uident etruſci ꝓbra iacere · nūc armari aſſq;
lingua ꝓmptū hoſte offerri · Omnium illo die · qua ple
bis · qua ꝓtinus genuia uirtꝰ fuit · fabiū nom fabia
gens maxime eminent · conſules cuncb; certaminib;
infeſſos plebē aiob; illa pugna ſibi reconciliare ſtu
duit · Inſtruūt acies nec uenientes hoſtis etruſcꝰq; le
gionis detrectat · ipſe certa ſpes erat · nō magꝭ ſeuū
pugnaturos, q̄m pugnauerūt cum equis · quanto ꝓ
aliquod · m tam uirtutis alis · & occaſione anapta hi
ut deſpandum ec̄ fragꝰ · Nec ea alit longe euenit ·
Nam nō alio bello aut mſſtior Romanꝰ adeo hinc o
tumeliis hoſtes hinc conſules moti grauiat · pre
lium inſit · bis explicandi ordinis ſpatiū etruſcis
fuit · cum pil mē prima trepidantꝰ abiecta re
mē · magꝭ q̄m emiſſe pugnatum m manus · Jam
ad gladios utrobi marte ē · atrocſſim uenit · Int pri
mores ꝓcꝰ fabiū inſigne ſpectaculū exemplogi fuit
cunctis · ex his quinq; fabiū trio hic anno · aut
conſul primage maſſeros uenientes cuncē ferox u
tribꝰ · et armoꝝ arte etruſcis micantū mē multas
uſantes hoſtiū manus · gladio ꝓcul transfigit ·
Telo extracto pre-cape fabius m unū abiit · Conſtit
uerantꝰ acies uim uiri caſtim · cedebantꝰ mde Ro
manꝰ, cū gaudio · q · fabius conſul tranſiit iacentes
corpus · Obiectaq; parma hoc uirtutis mquit mi
lites fugientes uos m caſtra reditiros · adeo igna
uiſſimos hoſtes magꝭ timens q̄m uenie · mar tegꝭ
ꝓquos uirtutis · dūt ego munus aut uictor red
tar / aut ꝓ re hic quiete · fabi dimicans cadam ·
Conſuli tu ginius fabi · priuatam conſul cedis ne
ſtis frat · ut pugnet te impetraturū credis · Dig ·
impetrabit ꝓquos uirtute · & nos ut decet ꝓcreꝭ
ut fabio noie eſt dignū pugnādo poti q̄m adhor
tando · accendam militū animos · Hic m primū m
ſenſis haſte ꝓiciant · duo fabij ſocīq; mouerūt
ſecū acie · prelio ex pte una reſtituto nichō ſe
gnius cornu alto · gen · q̄ conſul pugnā auctur ·
ubi ꝓ ſimilis fortuna e uſata · Nam ut alto m
cornu · & fabium ſic m hoc ipm conſulem q̄dam
iam uelut fuſos agente hoſtes · & impigre milites
ſecuti ſunt · Et ut ille grauis uulnē ut ex acie ceſſit · Intfectum tati gradum retulē · Conſiſſent quaq;
loco m conſul ale cum aliquot turmis · equitū m
eam pte citato equo aduect · uince clamitāt · col
legā ſe uictore fuſo alto cornu adee te militare ·
inclinata ſuſtinuiſſet · q̄ſtinus q; ad reſtituenda

Ho.

acie se ipe arta offert. Duor ꝯsulu egnita hora accendunt militu aies. Simul ⁊ uamoria erat hostiu acies. Dum habundante multitudine ſ. sub tracta subsidia mittut ad castra oppugnanda. Inde haut magno certamie impetu fit. Dum pe magis qm pugne memores treuet qrp. triarij romani qui prima irruptione sustane no potuant, missis ad ꝯsules nunciis. quo loco res est. Exlobati ad pretoriu redeut. ⁊ suaq sponte ipi pliu renouat. Et mallus ꝯsul treuctet in castra ad omes portas milite opposito uiam hostib; clauserat. Ea despato rustie rabie magis qm audacia accendit. Iam ai manuſante quacuq exitu ostendet spes uano aliquotes ipetu ussent. Globus Iuuenu unus in ipm come insigne arme inuasit. Prima excepta a cetu stantiu tela sustineri deinde uis nequit. Omes. Horrifero undiq ictu cadit. Fusiq; cuncta omes. Tuscie exstat audacia. Romanos terr p tota castra trepidos agit. Et ad extima uentu foret. in legiones capto ꝯsulis coperte pauere. una porta hostib; uia. Ea erupunt. q sternato; agmie abeuntes in uictore aliu miraculum ꝯsulem. Ibi itum ast fusi passim. uictoria egregia parta. tristis in duob; tam claris funeribus. Itaq; ꝯsuli decernente senatu triumphum. si quis sine imperatore triumphare posset. p prima eo bello q opera. facile possitu respondit. se familia finesta quinti fabij. fris mortem. re. p. q pre orba ꝯsule alio amisso. publico priuataq; deforme lucru laurea no acceptuu. omi acta triumpho. depositue triumph clarior fuit. adeo spreta in urbe gloria. mercedis cu mulatior redijt. Funera deinde duo. deinceps collegae. fasq; duc. idem in utroq; laudator. ciu q ce dendo illius suas laudes ipe magnam pre earu ferret. Neq; memor ei. q minus ꝯsulat. imbiberat. i. recto aliendi animos plebis. sauios. milites curando. Diuidit pribus. fabijs primis datis. no alibi maiore cura hiis. Inde populares iam ee fabij. nec hoc ulla re ut si salubri rei. pu pre. Ita no primum magis qm plebis studijs. e. fabius cum tuto ingenio ꝯsul factus. Neq; bella neq; dilectus. nz ulla pre te cura age. qm ut ia aliqua ex pre inchoata co cordie spe. primo quaq; ipe. cum patribus calleſce rent animi pleb. Itaq; principio anni consiuit prius qm de agraria lege aliquis tribunus exi ſter. occuparent pces. ipi suu muy facere. capti uu agru. plebi qm maxime equalis datur. Veru de hiis eos quor sanguine ac fidore patrus sit aspernati pces sunt. questi quoq; nimia gloria luxuriare ⁊ euanescere. unundum quondam illud ocsone ingeniu sulla deinde barbane fructes fuere. Negabant meritis equis latini. eo ai exercitu caso missis. in ipm equor agrum depopulandu transijt. Et qui se oppida te cepint. muriq; se tenebat. Eo nulla pugna memorabilis fuit. at nouentente hoste clades accepta a meritate altius ꝯsulis. actuq; de gentu foret. in eo fabius in ipm subsidio uenisset. Et eo ipe nz pax neq; bellu cum uentib; fuit. Nec prime in formam latio rum uenat. legionib; romanis cedebat. in brie ubi abductas sensant legiones. agros maxime uastabant. bellum quete. quete bello mice eludentes. Ita neq; omitti tota res nec pfia parat. Et alia bella aliu psentia mstabat. ut ab equis uolscisq;. Non diuti qm recens dolor. prime claudis transiret quiescentib; aut mox moturos se apparebat. Et omes semp mfestos etruria q; omem. sic uenies hostis assiduus magis qm grauis tumultus sepi qm pricto animos agitabat. q nullo ipe nec legi potat aut aliu alio sinebat. Vni fabia gens senatu adijt. cone. Ea gente loquitur assiduo magis qm magno psidio. Vt stans p. c. bellum uenies agret. uos alia bella curate. fabios hostes uenientib; date. Auctores sum. tutam ibi maiestate. romani nois fore. nitu. si nob familia re bellu priuato simptu gere in alio est. Ire pi militie illic. ⁊ pecunia uacuet. Gratie ingentes acte. Consule cura egressus comitante fabioꝝ agmine. qui in uestibulo curie. s. c. expectantes stetat. domu redijt. Iussi armati postero die ad limen ꝯsulis adee. Domos inde descendut. Omnat tota urbe rumor. fabios ad celu laudib; ferut. familiam una subisse ciuitatis onus. Veniet bellu impriuata cura in priuata arma usuru. si sint due roboris eidem in urbe gentes. deposcant. Hec uulsos sibi illa equos. pplo romano tranquilla pace agente. omes sinutimos subigi pplos posse. Fabij posta die arma capiut. quo nisi erut omnut. consul paludat egredies in uestibulo ee omem suu instructo agmie uidet. Accepit in medu sroma ferri iubet. nugm exat usuq; clamor. neq; minor nimo. nz clarior fama. ⁊ admiratoe hominu p urbe incesse. Et ex. c. cc. milites omes patricij omes uni gentis. quor neminem dicem spnet. Egregi quibuliber tribus senat. Ibat

Nota de strage fabiorum q cecidit p. r. p. suo. exercitu.

mutantes.

uniuſ familie uiribꝫ ne gentꝫ ꝓpꝫ pestē īminentes. ſequebat turba ꝓpria · alia cognatoꝝ ſodaliūq; nichil medium nec ſpē nec curē · ſed immensa omnia uoluentiū animo. alia publica ſollicitudine exacerbata fauore ſtadmiratione ſtupens · ire fortes · ire felices iubent · inceptis euentꝫ pares reddē · conſulat mde ac triūphos · omnia pmia ab ſe omnes honores ſperare ; preferentibꝫ capitoliū arcē q; alia ipſa quicquid deoꝝ oculis quicquid alio occurrit pcant · Ut illud agmen fauſtū atq; mitant · ſoſpitē · breui in priuatꝫ ad parentes reſtituat · In caſſū miſſe pcēs · infelix uia · ex troiano portꝫ carmentalis ꝓfectꝫ ad cremeram fluꝫ puenit · Ibi oportuꝫ uiſus locus cōmunicndo ꝓſidio · ſ. ac collibus deinde · ꝛc · Fuluius cōſ · fert · donec mihi aliud qm̄ in populatoribꝫ res fuit · ſpem ad ꝓſidiū modo tutandū fabij ſatis erat · ſed tota regione qua tuſcus ager romano aduacet · ſua tuta omnia infeſta hoſtiū uagantes ꝙ utriuſq; fines ferē.

Interuallum deinde haut magnū populatoribꝫ fuit · dum ueniētes acriꝰ ex etruria exercitu ꝓſidiū cremere oppugnāt · ꝛ romane legiones ab · l · emilio conſule aducte · quo min̄ cum etruſcis dimicarē acie · qq; uix dirigendi acie ſpatiū ueniētibꝫ fuit · adeo inter primam trepidationē dum poſt ſigna ordines in troeunt ſubſidiaq; locant · muricta ſubito ab latere romana equitū alia · nō pugne modo ꝓpiendē · ſed oſiſtendi adeunt locū · Ita fuſi retro ad caſtra tubā ubi caſtra ſtabant · pace ſupplices petūt · Cui impetrate ab infeſta aīe ſeuitate ante deductū cremeū romanū ꝓſidiū finiuit · Rurſus cum fabijs erat ueniens populꝰ ſine ullo maioris belli apparatu certam̄ · nec erat incurſiones uim in agros · aut ſubitū impetū incurſantiū · Et aliquotiēs equo campo collatoq; ſignis certatū · Tenſa una ꝓ romani ſepe ex opulentiſſima ut tū res erat · etruſca ciuitate uictoria tulit · Id primo actum indignum ueterib; eſt uiſū · In oſtiū ex tenebris inſidijs ferocē hoſtē captandi gaudē · ꝛ ita multo ſucceſſu incaduiſſet obuia fabijs · audacia creſcē · Itaq; et pecora pdanab; aliquotiēs uelut caſu incaduiſſet obuia acta · ꝛ agreſtiū fuga · uaſti relicti agri · ꝛ ſubſidia armatoꝝ ad arcendas ꝓlationes miſſa ſepius ſimulato qm̄ uio pauore refugerūt · Itaq; fabij adeo ꝛtempſant hoſtem ut ſua muricta arma · in loco neq; tempe ullo credent ſuſtineri poſſe · Hec ſpes · pueros ad oſpecta · peruia cremera magno campi interuallo pecora · quaq; rara apparebant · arma decurrerēt · Et cū impuidi effuſo curſu · inſidias citra ipſi min̄ locatas ſi paſſent · palatiq; paſſim uaga · ut fit pauore inicto rapent pecora · ſubito ex inſidijs oſurgit · ꝛ aduſi · ꝛ undiq; hoſtes erāt · ꝑtimo clamor circulator extruit · Deinde tela ab omni pte accedebāt · cocuntibꝫ q; etruſcis · ita ut neq; agmine armatoꝝ ſepti quo magis ſe hoſtis inſerebat cogebant · breuiore ſpatio · ſi ſibi ordinē colligerē · Ipſi pauitate eoꝝ inſignē · ꝛ multitudine etruſcoꝝ multiplicatis in arto ordinibꝫ · facilitatē omnē omiſſa pugna · quia in omnes ptes pauor inicerat · in unū locū ſe omnes inclinant · eo nisi cornua armisq; rupe cū eo iuga · diruit · Via in edituū colle · inde primo reſtitere · cupidi ut reſpirandi ſuperior locus ſpaciū dedit · recipiendiq; a pauore tanto animi · pepulē ñ ſubeuntes · Iuuebatq; auxilio loci paucitas · in ingo circūmiſſus ueniens · in uertice colli euaſiſſet · Tū ſuperior ſurſus hoſtis ſpē fabij ceſſi ad unū omnes · ꝑſidiūq; expugnatū · trecentos ſex puſſe ſatis conuenit · unum ꝓpe puberē etate relictū ſtirpē gentis fabie dubijsq; rebꝫ · ꝑ · r · ſepe domi belliq; uſi maximū fuiſſe auxiliū · Cum hec accepta clades eet · iam c. Horatius · ꝛ t · geneniuſ cōſ erāt · Geneni aduſus tuſcos uictoria elatos ſeſtim miſſus · Tum quoq; male pugnatū eſt · ꝛ ianiculum hoſtes occupare · ob ſeſſaq; urbē foret · ſup bellum armona pmente · Tum ſterāt cum etruſci Tiberim · in Horatij ſeſtil ex uulſcis reuocat eet · adeoq; id bellum ipſis inſtitit menibꝫ · ut primo pugnatū ſit equo marte · utrim ad portam collinam · ibi quāq; paruo momento ſuperior Romana res fuit · meliore in militē recepto priſtino animo · in futura plia ad certam̄ ſecat · A · Verginio ꝛ p · Fuluio cōſ fiunt · Poſt accepta ꝓxime pugne clade · ueientes abſtinue acie · ꝓlationes erant · ꝛ uelut ab arce iam eſt paſſim in Romanū agrum impetū dabant · Noctu uſq; pecora tuta nō agreſtes erant · Capta deinde eadem arte ſunt qua ꝛcepant fabios ſecuti dedita opa paſſim adilecebras ꝙ impulſa pecora ꝙ capitaue in inſidias · Quo plures erant maior cedes fuit · Ex hac clade atrox uia maioris cladis cū acq; mittium fuit · Timoto eni nocte tiberi caſtra Fuluij oſtiis adora ſunt oppugnare · Inde fuſi magna cede ſe egre cepe · Conſuli cōſ ripe tranſit tyberi caſtra ſub ianiculo cōmunit · poſtb die luce orta nō nichil

hęrēna felicitas pygne ferox magꝭ in gymnopia stru
menti quianꝰ in celeritate dum celeriora eēt agebat c
ostilia temere adisse cancto ad castra hostiū actiem etc
erut fedi usq; inde prius q̄m pridie pepulerant t
tertientu collegę. ipe exactę est fuat. Inter duas ac
eo etrusca aum muce hinc atq; illinc terga darent oc
cidione occisi; tra oppsum temeritate felia uenenꝰ
bellum. Urbi cum pace lętior etiam annona redit. et
aduectu ex campania frumto. et postq̄m timor sibi eq
future copie abiit eo q̄ plus abditū fuat q̄ lato
ex copia demde otioq; lasciuire turpius aut pstima
mala postq̄m foris deerāt domi quieręt tribuni ple
bem agitare suo ueneno agraria lege in tresiden
teꝫ agitare pręt. nec in unius modo sed in singlos, qn
tus ossidius re. genuit auctores agrarie legis. t.
et ueneno diem dixit; nudie erat amissum crimę
pcidii. cum aut paul inde statua cons huiusce, ea
seruit
oppsit. cum et pręs haut min q̄m p coriliano admi
cent et pris agrippe iam dudum iam dudū fauor euole
usset, in multa temptauit tribun. cum capitis an qui
sissent, duo milia eris dampnato multa me dixit.
ea in capud uertit; negant tulisse ignominia egri
tudineq; inde morbo absumpti ee. Alius deinde re c
spe. Quinctius cons abiit. et nautio cip. Valerio cons.
mitio statu anni abiit cedition et. statio tribunis de
dea. no ut ueneni pabi suis aut prium, sed ui mul
ta fiducia innocentie gratieq; tribunitios impet
tulit. et hinc plium cum tusus ad iani clum erat.
crimini; sed feruidi ai uir in publico pcto an ictu
in suo no tribunos in, sed plebem oratione ferox re
fricando. exbandoq; et meneni dampnatoem mo
temq; cui pris munę restituta quondam plebs eos
ipos quib; ui seruirent magistrat eas legeꝭ ferret. peri
culum audacia discussit; iuuit et Sergium collega re
stis, qdiu. participando laudes. magꝭ in menia no
adeo mutauant animꝰ q̄ fuit iudicii certamina do c
mi finita. ueiens bellum exortu quib; sabini arma
simulant; p. Valeri cons. accitus latinoꝝ hinc coq;
auxiliis cum exercitu leios missus castra Gabina que
p menib; locata spaoꝝ erat ostesi agredit. tantaq;
trepidatione miscat, ut dum dissipi alii alii ma
nipulatim excutiunt ad arcendam hostiū uim ea por
ta cui signiū primū intulerat capet; intra uallū
deinde cedes magꝭ q̄m plium ee. Tumultus e castris
et in urbe penetrat; tamq̄m ue io capto. ita pau
di uenientes ad arma currunt. Pars Gabinis erat

subsidio. pars Romanos toto impetu intentos in
castra adoriunt; pauiq; adisi turbati sunt. Deinde
et ipi utroq; uersi signis restituit et eques ab cons
immissus tusos fundit fugatq;. Eademq; hora duo
exercit due potissime et maxime gentes due stipate
sunt. Dum hęc ad ueios geruntur, nosse quisq; mi
rabitur agro posito castra populatq; fines erat, eos
et se ipi latum assumptis hernicis sine Romano aut
duce aut auxilio castris euenerit. Ingenti pda pe
suas recuperatas tres positi sunt. Gissus in Roma
cons in uulscos, nauti; mos. Credo no placebat sine
Romano duce exercitu q̄ socios, pręsertim uiribꝰ ossisꝰ
q; bella gerę, nullum genꝰ calamitatis detrimentiq;
no edidit in uulscos est. Sed in pręs potius ut ace
dimicaret; L. Furius inde et. Manli cons Gemanilio
uegetes, punica euenit. no tam bellatū. mutue
in annos xl. pacem ibi date. frumto stipendioq; im
petrato; paci externe ossum, intestina discordia
domi. Agrarie legis tribunitius stimulus plebem fu
rebat; consules nich menem dampnatoe nich peri
culo deterri simula ui restitit. Abeuntes ma
gistratu cons. genuit. et. plebis arripuit; L. emili
us potior uirginei ossilatu meuit. Spectum iulium pro
Sergio in quibusdam analibꝰ cons inuenio. Hoc anno
quoscuq; cons rei ad pfectum haut fuit, et manlius ar
cit erunt. sordidatiq; no plebem magis q̄m unionꝭ pres
suadent. monet honoribꝰ et administratione rei publi
ce abstineat. Consulares no fasces prętextaq; curule c
q; sellam nich aliud q̄m popam ferunt. clarus
insignibꝰ ue aliud insolitꝰ ue latus ad mortem destinari.
Quid si, ossulat tanta dulcedo sit, iam tunc ita in animꝰ
inducant ossulatu capitu et oppssum a tribunitia pote
state. Consuli; uelut apparitori tribunitio omia ad
nutum imperiaq; tribuni agenda ee. Hi se commouit si
restitit pres. si aliud q̄m plebem ee in re p. credide
rit: exilii. ex. carcis. ignem dampnatione et morte
sibi iponat. an cedes. Hinc accensi uocabꝰ pres ossilia
inde no publica, sed in priuato seducta q; a plium con
silia fuere. Ubi ai ed modo ostaret uire an uitia
expiendos ee reos. atrocissima quęq; maxime pla
cebat sima. ne cui auctor quidquid audaci facinore deterat.
Die iudicii die cui plebs in foro erecta expectatione
staret, mutuari primo q; no descendet tribun. Deinde
cum iam mora sustinctor fieret, deditum a primo
ribꝰ credet et desertam a pdita tam publica queri. Tan
dem qui obuisati uestibulo tribuni fuant, nuntiant

2M 2A8 2A9 2A6

dom mortuū ee mientū · Quod ubi m tota oione ptu
lit tumor, sic aties fundit. duce occiso, ita dilapsi pas
sim alij alio precipuus pauor tribunos inuasat. qm
nich auxilij sacrate legis hrent metu colligse monuit,
nec pces sat moderate ferre leuitā. ideoq nemīe noxe pe
nitebat. ut etiā msonitos fecisse uideri uellent. palamq
ferret malo domandā tribunitiā potatem; sub hac pessimi
exempli uictoria delectusse diat. paucisq tribunis sy
mdessione ulla cōtra rem pagunt. Cum uo trasa plebe
tribunos magis silentio qm osulum impio. r dice actū ee
de libtate sua. rursus ad antiqua redditū, gemitu unīmo
tuam ac sepultā tribunitiā potatem, aliut agendi ac co
gitandi quomodo resistat patribus. Je aut unū osiliū ee.
ut se ipa plebs qm aliud nich auxilij hrent defendat. uni
xxx. lictores appare cōes reos ipos plebis homies, nich co
tempnt m mfirmi. si sint qui contempnat; sibi quisq ea ma
gna atq horrenda fiet. hijs uocib; alij alios cum ma
tassent ad uolerone plubliliū de plebe homiem qr gressos
diuersi negaret. se miliē fi debe. lictorib; missus e a cōe
bolero appellat tribunos. cum auxilio nemo eet, osules so
liant hoiem uitent. r uiginti expediti. pronocato igt
ad ppm bolero qm tribuni cuiē. r m offectu suo uigis
cedi maluit. qm ipi m lectro sto a uob trucidati; quos te
uoca clamitabat. eo mfesti arripiende. r spoliare lictor.
Cum uolero r pualeri ipe r adiuuantib; adiocatis re
pulso lictore. ubi indignantiū q se acceru erat. clamo,
eo se m turbam ofertissima receptt. clamitq fuoco r fi
dem plebis implorō. adee ciues adee cōmilitones. mich
te q expectetis tribunos. quib; ipis uiro auxilio opus e.
Conticuit hoies uelut ad pliū se expediut. apparebat
q ome destrim adee. mich cuiqm sriq no publica fore
no priuati iurie. huic tante tempestati cū se osules
obtulissent facile cepti sunt. pax tuta magestate sine
uiribus ee. violatis lictoribus, fascibus fractis. e foro m ai
ria opellunt. macri quatin uolero cederet uictoriā, co
nscendente deinde tumultu. cum m senatū uocari uis
sissent. querim iniurias suas. uim plebi. volerone
audacia. multis seroat die sinja. uice seniores qui
bus uti primū adusus temeritate plebis certari non
placuit. volerone amplexu fauore plebe, premiis co
mitija tribunis plebi creat. m eū annū qui lucium
primarium. p. furiū osules huic. opra q; omiū opinio
ne q eū ingrandis, prioris q; osulibus administratum
pmissuq tribunatū credebat. post publica cāq prima
to dolore furo. ne ubo quide violatis osulibus tergiuone
tulit. ad ppm ut plebes q magistratū tribunis comitijs

fieret. Haut prima res sub titulo prima sperne minime at
q ferebat. set que patricios omem potatem p clientes sis
singra urandi quoq uellet tribunos auferret. Hinc atq
eos gratissime plebi cum sima ui resistret patres, nz
una uis ad resistendū erat. ut mfedet aliquis ex colle
gio auctoritate aut osulis aut principis addict. possi.
reo in sito ipa molimie grauis. certaminib; in annū qt
sue. plebs uolerone tribunis relict; prīes ad ultimū di
micatio tati re futura a p. claudio q. p. f. iam inde ab
taminib; patrīs minsum mfestiq plebi osules facient.
collega eius. quinti dat principio status anni. mich pcdm
de lege agebat. Set ut mutato legis uolero sto lectori
collega ei acer tum recentior tum acior erat. ferocē
facebat belli gtia mgene. q etatis ei aud quisqm manu
promptior erat. Je cum volerone mich pt qm de lege lo
queret, insectatōe absticēs osulū ipe m accusatorem ap
pti familieq superbissie ac crudelissime in plebem. pt reo
sio. ei a pribus no osule set carnifice ad lacerandū r ue
randum plebe creatū ee, otendēt. Quidq m militari
homie lingua no supperebat libtati atoq. Itaq desta
ente oratione. qm quide no facile locor mquit. quin
trices qm q locut sum psto crastino die ad este. ego hic aut
in offectu uiro moriar aut pfecta lege. Occupant tri
buni templum; psto die osules nobilitasq; adimplenda
lege in contioe cōsistunt. Submoueri lectorē iubet
plebem qui suffragiū meant; adolescentes nobiles strabat
nich cedentes uiatori. Cum q hijs precib; quisdam lecto
rius iubet; osul appius negare ius ee tribuno in
quietem msi in plebeiū. non enī ppli set plebis ei ma
gistratū ee. nec ullū ipm submoue q impio posse ma
iorē q. ita dicat. Quib; uidet. discedite quirites, fa
cile r otempti de iure disceruando turbare lectorum
portat; ardens ira tribuni uiatore mittit ad osu
lem. osul lictore ad tribunū. priuatū ee clamitās in
impio sine magistratu; violatq ee tribunī. ni r otio ois
atroz cohorta q tribuno in osule ee. r gursus hoium
in fora ex tota urbe gtate multitudinis fieret. Gusta
bat in appius pruaca tanta tempestate; certatum
q aut mortuo plio foret, ni quinci consul alter
sulanis nego dato ut collega ui si alter no posset de
foro educeret. ipe nūc plebem seruente prabs lenisse
nūc orasse tribunos ut galiū dimittent. edixit ire
spatiū: no uim sua ill temp adepturi. set osiliū u
ribi additurū. r pces m ppli r osulem in patrīs fore
pratis. Sere sedita ab quinto plebs. multo egre co
sul alter a pribus dimisso. tande galio plebis, senatū

consules habent. Ubi cum timor atq; ira mutue sententiae uacassent quo magis spatio interposito ab impetu ad consulendum aduocabant: eo plus abhorrebat a certamine ai adeo ut quinto etiam die agent. q ei opa mitigata discordia cet. Ab appio petit ut toti consulare maiestate ee uellet. quanta ee in concordi ciuitate posset. diu tribuni consulesq; ad se quisq; omia trahant. nich relictu ee uiri in medio lacerata distractaq; rem p. magis quoq; in manu sit. qm ut uicinissime sit. quem appius contra testi deos atq; homines. te. p. pdi. p metu ac desi. no consulem senatui sed senatu consuli decesse. Grauiores accipi leges qm in sacro monte acceptas. Victus tm primo consensu quieuit. hey silentio pfertur. Tum primu tributis comitiis tribuni fiunt. nuo. etia addit tres pinde ac duo antea fuit. piso actor est. Nominat quoq; tribunos. sicinii Lucanus. L. numitorii. q. duellii. sp. icilii. q. etalii. bolsci. Quicuiq; mt seditione Romana et bellum cohortis uastat agros. ut si qua secessio plebis fieret. ad se recepta fieret. Compositis deinde rebus castra retro mouet. A. p. claudius in uulsios missus. quinto equo primus erumpit. ea dem in militia seuitia appij q domi ee. libidinosior q sine tribunitia umbra erat. odisse plebem plusq; patrio odio. q se uictu. ab ea se unico consule erecto. adiuuatus tribuni tiam potarent. plata lege ee. qm minore conatu nequa tata primo ste priores impedierut consules. Hec ira indignatoq; feroce animi ad uexandu seruoq; impio exercitu stimulabat. nec ulla ui domari potat tm etamen aio imbiberat. Genit. orose negligent. q tumultuat omia agere. nec pudor nec met cohercebat. si cui agi uelet agmen tardius sedulo cedet. Ei aduersator opis adeet omen. sia sponte mota remtre industria. ppsen tu uult dimicet. tacite ptrunte exercitu. ut muct ille odio plebeio animis medium moueret. omi ne quic qm acerbitate. q impta. nich iam cu militibus ageret. a centurionibus corrupti exercitu dicet. tribunos. plebei camillanos. medium. q uolerones uocare. nich eoq; uol si nescirebat. instabant. q eo magis spantes. ide certam q. aduso. q. aduso appiu hirtiu. q. atiu romanu. q. aduso consulem fabiu habuisset. Cetm multo appio qm fabio uolentior fuit. sloq; cum unice tamen noluit ut fabia q. edet. sed una uoluit. q duct in acie. turpi fuga petit castra. nec ante restitit qm signa inferente tumultu munimus uidit. sedemq; extimi agminis cedet tium expssa ira ad pugnand. ut uictor iam iallo submoueret hostis. sat tm apparet capitanu castra mi

lite Romanu noluisse. alij gaudet sua clade atq; ignominia. Quibus mich infract ferox appij animus cu instet seuire uellet. q tione eq; ad uocaret. q utrice ad eu legati tribuniq; monentes ne uicq; expiri uellet impium. cui uis omis in offensu obedientiu cet. negare uulgo milites se ad tione uturos. se passimq; euidem uoces postulantiu ut castra ex uulsco moueant. Hostem uicisse paulo ante esse in portis ac uallo fuisse. Ingentesq; mali no suspicio ne modo. sed aptam spem obsidi ante oculos. victus tandem qm quidem mich pe temp noxe lucrarent. remissa contione int sequente die pnuntiari cu uissent. prima luce classico signu pfectionis dedit. Cum maxime egm e castris explicaret uulsci ut eodem signo grata ti nouissimos aduerunt. a quibus plat ad primos tumultu eo pauore signa q ordines turbant. ut nq imperia exaudiri neq; mstriu aures posset. nemo illi nisi fuge memor. ita effuso agmine pstrage oppo armoq; euasse. ut prius hostis desisteret sequi qm Romani fugere. Deinde collectis ex dissipato q uiri simul cu reuocando ne quic suos pfecit cet. in pactato ag castra posuit. Aduocata q tione mucrue aut falso in pditore exercitu militaris disciplie. dest tore signoq; ubi signa ubi arma cent. singulos rogitans mermes milites. signo amisso signi feros. ad hec centuriones duplicariosq; qui reliquerat ordines uirgis cesos securi percussit. Cetu multitudo sortie decimi quisq; ad supplicii lecti. et ea in equis mt consulem ac milites comites comitate ac beneficiis cetera tum est. Et nata quinti erat senior. q seuitia infelix collegae quo is magis gauderet ingenio suo, effecerat. huic tante concordie duces exercitq;, no ausi offerre se equi uaganti populabundi hostem q agros passim nec ullo animo bello latiuo. inde acte prede. omiq; militi data est. Addebant q laudes. quibus haut mio qm primo gaudentem militii animi, ceu dia tii pp. dicet. pribus quoq; placatior exercit rediisset sibi parente. alteri exercitu dimicatu ab senatu memorant. Varia fortuna belli. atroq; discordia domi foriq; annis exactis insignie maxime comitia tributa nitia efficiut. res maior uictoria suscepti certamine qm usu. plus em dignitatis comitiis i pio detractu e pribus ex galio submouendo qm utriusq; aut plebi additu est aut demptu pribus. Tribulentio inde annus excepit. L. p. baleno. E. a. emilio cons tii pp. certamia ordinu de legge agraria tii pp. iudiciu appij claudij cui acerrimo aduersano legis camq; possessor publici agri tagm consulibus tribo sustinenti. m. duumuiri

ꝛ ē. N. sicus diem dixe. Numq̃m ant̃ tam inuisus
plebi teus ad iudiciū uocat̃ popli. ꝛ plenus suar̃
m̃. plen̄ priuar̃ uar̃; patres quoq; nō teme ꝓ ullo
admissi sint. ꝙ ꝓpugnator̃ ē. q̄ senat̄ maiestatis q̄
urndice sue. ad omes tribunitios plebeiosq; op
positum tumult̃. modū diuexat̃ in certamie. ess
sim. urate abia plebi;un̄ ⁊ pribꝰ ipe a. p. claudi
ꝛ tribunos ꝛ plebe ꝛ sim iudiciū ꝓ micho hebat̃ il
lum ñ mine plebis nō senat̄ pces. ꝓpelle inqua
potiet. nō modo ut ueste mutaret. aut supplex
pnsaret. hoies. ſꝛ ne ut ex cōsuera quide apparate
oratois. cū ad ꝓpīq̄ agenda ca eet. aliquid leniret
atq; submitter. ide hitus oīs. eade q̄tumacia m̃
multu. ide m̃ oratore ſpe erat. adeo ut magna
pars plebis appiū nō mīꝰ reū timet. q̄m q̄sul
timuerat; semel cam dix. q̄ semp age omia so
lit. erat accusatorio ſpū. adeoq; cōstantia sua
ꝛ tribunos ostupefecat ꝛ plebē ut die ipi sua no
luntate ꝓduc̄et. ꝛ trahi deinde re sinerent. Haut
ira multum mīꝰ temporis fuit. an m̃ q̄m pre
dicta dies ueniret. morbo mort̄. cui ca lauda
tione re. pl. impedire conaret. plebē fraudari
sollempni honore. suppīnū die tanti uiri nolu
it. ꝛ laudatione tam equis auribꝰ mortui au
diit. qua uiui accusatione audierat. ꝛ exequas
freques celebrauit. eodem anno valeri cōsul. cū
exercitu m̃ equos ꝓfect̄. cum hostem ad pliū dice
nō posset castra oppugnare. ꝛ adort̄. ꝓhibuit
feda tepestas. cum grandine ac conitrib̄ celo de
tecta; admiratoem deinde arripuit. signo receptui
dato. adeo tranquilla serenitas reddita ut uluꝰ
minie aliquo defensa. castra oppugnare utq̄
religio fuit; omis ira belli. ad pplatoem uertit.
Alit̄ cōsul demissus m̃ salinis bellū gessit. ubi
ꝓ hostis montibꝰ se tenebat. uastati agri sunt
incendiis. deinde nō ullaꝝ modo. ſꝛ uicoꝝ etia
quibꝰ frequent̄ habitabatur. salinū exercitū cū p
datoribꝰ occurrisset. ancipiti pliō digressi. posto
die tertio castra m̃ tutiora loca. Id satis cō
sulis usui. cur pauca relinqret hostē. integrū
inde decem bello; mt̄ haec bella manente. discor
dia domi consules uictis murmur̄ prisaus. a. uergi
nius sen. nō ultra uidebat̄ natura plebes dila
tione agritudie segnis. ultimaq; uis parabatur.
cū uolsci ades flumo. ex incendiis ullaꝝ fu
gaq; agresti cognitū est. ea res maturā ia
seditione accipe erumpere repssit. consules ex
acto exemplo ab senatu ad bellum. educta ex
urbe iuuentute tranquilliore certam plebe fe
cerunt. Et hostes quide nichil aliud q̄m ꝓfusis
uano timore romanis actis agmie abeūt. flu
mi d'amnē aut adlisus uulsces, uergoniq; tra eos
ꝓfectus. Ibi ex insidijs ꝓpe magna accepta clade
uicti militū re. plapsa negligentia consulis re
stituit. ex libro m̃ uolscio impatū est. Fusi p
mo plio hostes, fugaq; p. m̃ libros dracū ut tū
repsant̄ crat opulentissimā actu; q̄m cōes oppugna
re nō ausus. cenonē. aliud oppidū. nequaq̄m
tam opulentū ab antiatibꝰ capit. dum equi
uolsci romanos q̄sq; tenet. Sabini. ad por
tas urbis ꝓfectos uenisse. deinde ipi paucis
post diebꝰ ab duobꝰ exercitibꝰ utriq; p ira consule. i
gresso m̃ finis pliō claudit. qua intulerat ac
cepunt. Extremo anno pacis aliquid fuit. ſꝛ
ut semp alias sollicite pacis certamie prius ac
plebis interesse consularibꝰ comitiis noluit. ꝙ
patres clientesq; prius cōes creati. t. p. quint
A. Fuluiꝰ. similē annū priori cōes habent. sedi
tiosa mitia. bello deinde exitio tranquilla. Sabini
crustuminos campos citato agmine transgressi
cum cedes ⁊ incendia circū amnē fluiū fecissent.
a porta ꝓpe collina montibꝰ expulsi. ingentes hoīm
predas hostes reportare. Quos Fuluius cōs.
infesto exercitu insecut̄. ipm quide agrū adeptus
equis locis nō potuit. ꝓlationē adeo effuse fe
cit. ut nichil bello intactū relinquet. multipli
cia capta preda redieret; ⁊ m̃ uolsci res p. egre
gie gesta. tū duas tū ciuilibꝰ opa; primū equo
campo signis collatis pugnatū ingenti cede;
utrinq; pluno sanguine. ⁊ romanoꝝ paucitas
damno sentiendo. ꝓprior erat. gradū retulis
sent. m̃ salubri mendacio consul fugere. a cor
nu alto hostes clamitare. ꝙ a tergo acie. impe
tu facto; dii se putant uinci. uinci; consul memor
ne nimis instando renouaret certam. signum
receptui dedit. Intercesse paucos dies uelut ta
citas inducias. utrinq; quiete sumpta. ꝙ quos
ingens uis hominum ex omnibꝰ uulsce equisq;
ꝓlis m̃ castra uenit. Haut dubitas si sensissent
romanos nocte abituros. Itaq; tria fere iu

Bellū xliij

Bellū xliij

Comitia ?

B. xliij

B. xliij

B. xlv

B. xlvi

B. xlvij

B. l

Anno ab vr.q.284

Antio capto. titus emi
lius cr.q. fabi cons. fuit.

gilia ad castra oppugnanda uenit. Quinti sedu
tumultu quic tror subit excitauit cum mane m
tentoriis quieti milite iussisset. Hernicos cohorte
mstatione educit. Cornicines tubicinesq; m equos
mposuit. cane an uallu iubet. pollicitusq; hostem
ad lucē tenē, reliqui noctis adeo tranquilla omia m
castris fuere ut somnus quoq; romanis copia
eet. Hostes strues armatoru, pediti quos cr pluri
ee cr romanos putabant. fremitus hinnitusq; equ
q̄m sueto sedente equite cr mstup aures agita
te sonitu fremebat. seuiebat. mitentes uelut ad
impetu hostiu tenuit. Vbi illuxit cr omaq; mtegr
sanatq; sopno qđuct m acie sessum stmdo cr
dissilio hostiu primo impetu pculit. quaquā
cesse magis q̄m pulsi hostes sunt. qđ ab tgo erat
ctiu. m quos post principia mtegros ordinib;
tuq; recepit fuit. Consul ubi ad miquu locum
uentu est. sistit acie. milites esse teneri clama
te cr posse ut pulsis mstare liceat; seruq; agut
equites cr cu fusi. dua uocaserant. se an signa
uturos. dum curatur consul uirtute militu stre
nuo loco parū fidens. exclamat se uturos; clamo
req; res e secuta. fixis mtim pilis quo leuio
res ardua euaderet cursu subeunt. Hostis effu
sis ad primu impetu missilib; telis sxa obia
centia pedib; mgerere mpediunt. turbatosq;
ictib; crebris urget ex superiore loco. Hic ppe ho
neratu e sinistru romanis cornu mferentib;
iam gradum. consul incepando simul temeritate
simul ignauia. aut pudore metu excussisset. Resti
tere primo obstinatus ais. deinde ut obstinentes
loca uires ferebat. audente ultro gradu im
ferre cr clamore renouato mouet acie. Eis
rursus impetu capto. cruunt atq; expugnant
migrare loca. Iam ppe erat ut m fugam cunc
tos uerterent. cū hostes dedd. effusoq;
cursu pene agmine uno fugientes. sequen
tesq; castris macte. In eo pauore castra capi
unt. Quid uulsor effugere potuerunt. dimicu
petiit. dimicu cr romana exercit duct. pauores
circūsessum dies dedit. nulla oppugnantiu
noua uis. q̄ ita inde ab infelici pugna castis
q; amissis cecidernt animis.

ut erat fabius quinti. qui uim extimere ad ce
teram gentis suspicat. Iam priore consulatu
emilius dandi agri plebi fuit auctor. Itaq; is
quoq; consulatu ei cr agrariis se in spem legis ere
perat. cr tribuni tem; ut cons. sepe temptata ad uito
re uinci q; sine obtineri posse uti suscipiuit; consul
manebat in sua sua. possessores magna pars prin
tribuniciis se tractare actionib;. principe ciuitatis et
largiendo de alieno popularem si quererentur. toti multa
rei a tribunis in curiam allatura. Atroci certam ade
rat. ni fabius consilio neutri parti acerbo tem expe
disset. L. Quinctius dictus cr auspicio agri capti prio
re anno aliquantu a uolsco ee. antiu ppinqua opti
mam regionem urbem colonia dedua posse. Ita sin
querelis possessor; plebem in agros uirtu. ciuitate
in concordia fore. Haec sua accepta est. Triumuros
agros dando creat. t. quintiu. a uerginiu. p. fu
riu. iussi noia dare qui agrum accipe uellet. Scat
tati ut fit fastidiu copia. adeoq; paua noia dedd.
ut ad exemplum nimi colonu pulsa aderent. Certa
multitudo posse ee tome agru malle q̄m alibi accipe.
Equi. a. quinto fabio eo cu exercitu uenat; pace
petie. uirtuq; eam ipi subita incursione in agrum
latinu face. Quinq; fuit in sequenti anno eo
cu ff. postumio cos. fuit. Im equos missis. in
latino agro statiua fiunt castra. Cuies necessaria
morbo. mpliatu exercitu tenuit; extractu in tertiu
annu bellu e. q. fabio cr e. quintio cone. Fabio ex
ordine quia is uictor pace equis dederat. ea p
uincia data. q haut dubia spe ppfect. fama nois su
pactatura. equosq; legatos in gallia gentis missos
nuntiare iussit. q. fabiu cons. dice se ex equis
pace tom tulisse. a tom equis bellu afferre.
eadem dext armata quia pacata illis anna dederat;
quor id pfidia cr periurio fiat. deos nuc testes ee.
mox fore ultores; se in utroq; sit cr nuc penite.
sua sponte equos q̄m pati hostilia malle. Si peni
teat uicti receptu ad exoptam clemtiam fore. sin
pniq; grauent. dis magis iratis, quia hostib; ge
sturos bellum. Haec dea mich adeo mouerut. quic
q̄m ut legata ppe uiolata sint. exercituq; in agri
dum adustis romanos missis. Quae ubi rome nu
nuntiata. indignitas rei magis q̄m pietas. cons
altum ab urbe exiuit. Ita duo consulares exercitus
ad hostem accesserc. acie instructa. ut consul dimi

286

Comutia.

exeunt.

curet. Et cum forte haut multum diei supereſſet, unus abſta
tione hoſtiū exclamauit. oſtentare. Hoc et romani. no gerē
bellum, in nocte imminente acie inſtituūt. Longiore luce
ad id certam. q̄ inſtat, nob opus eſt. craſtina die orien
te ſole. redite in aciē. erit copia pugnandi. ne timete.
hyc uocabi tritat miles. in diem poſtium in caſtra re
ducat. Longam uenire nocte trat. q̄ mota certamini fa
cet. tum quidem corpora cibo ſompnoq; curāt. ubi ſ
luxit poſto die. prior aliquando oſtitit. Romana ac
eo. tande requieſſe. plurimi fuit utrinq; uehemē.
q̄d romani ira odioq; pugnabat. requies ſentia q
tracti culpa pcauiſſe. deſtato future ſibi poſtea fidei
tima aude experiri cogebat. Non tam ſuſtinue acie ro
mana equi. pulſiq; eis in fines ſuos ſe recepiſſet m
chilo minatoribi. ad pace aū. ferox multitudo mcrepi
re duces. q; in acie qua pugnandi arte romani excel
lat. omiſſa res ſit. equos pfectionē; incurſionibq;
meliores ee. et multas paſſim man. q̄m magna mo
lem uni exeat. recti bella gere. Relicto itaq; caſtris p
ſidio. egreſſi tanto cum tumultu muaſe fines roma
nos. ut ad urbem quoq; terore puenirent. nec opinata
ty res plus trepidatoīe fecit. q; mch mi q̄m ne uic
tus. ac ipe in caſtris obſeſſus. hoſtis memor popula
tionis eet timeri porat. agreſtesq; paūdi medentes
portus. no pfectione. nec pdonū pariaē mag. ſz oīa
uano agentes timore. exciti legiones hoſtiū adue
nt. infeſto agmine ruere ad urbem clamabāt. ab hyis
primis audita incta eoq; uanitas ferre ad alios cū
ſus. clamorq; uocantiū ad arma. haut multū a
pauore capte urbis adee. forte ab algido quinti
conſul redierat roma. Id remediū timori fuit. tumul
tuiq; ſedato. uictos timeri. mcrepare hoſtes. pſidia
portus imposuit. Vocato deinde ſenatu. cui q; auc
toritate prius uſtatio mdicto pfecti ad tutandos fi
nes ee. quinto ſtullio pfecto urbi relicto. hoſtes
in agris no muenit. ab alto conſule res geſta egre
gie eſt. qui q̄ uenturū hoſte ſciebat. grauē preda
eoq; impeditore agmine medente aggreſſus. funeſtā
ty ei pclationem fecit. pauci hoſtiū euaſere. ex
insidiis preda oīis recepta eſt. ſic fine uſtatio
q; quatriduū in urbem fuit. et electus quinti conſul
in urbem fecit. Cenſus deinde fes. et conditū a quinti
luſtrū. cēſa ciuiū capita. c. in. et. cc. xim. dicint.
pter orfos orbaſq;. In equis mēb deinde memorabi

le actum. in oppida ſuaſere cepe. Sua ſponte paſſi.
Conſul cum aliquoties p omen hoſtiū agrū infeſto ag
mine populabundus iſſet. cum ingenti laude predaq;
roma redit. Conſules deinde poſtumi albus. ſp. furius fu
ſius. furios fuſios. fabios ſcripſe quida. Id amoneo
ne quis bitos ipos. imutatiōem ee. q̄ nōiū e putet.
Haut dubiū erat. q̄ī equis alit. q̄ ſultu bellū gereret. 288°
Itaq; equi ab extremis huſtus pſidiū preb. q̄ cupi
de oblato adeo ciuitas e in ppetuo in romanos
odio certam. Bellum ſtima ui parabat. ſentiunt
hernici et prediat romanis etāmū ad equos deſti
ſſe. ſuſpecta. et colonia antiū fuit. q; magna uis ho
minū inde ea oppidū captū eet confugiſſe ad eos.
Itaq; miles p bellū equū cum uix acertum fuit. Com
pulſus deinde in oppida equis. ea multitudo dilapſa
ciuitatiū rediſſe. ſua ſponte. tam infidos colonos ro
manis abalienauit. Sed tū matura re. cū defectio
ne parari delatū ad ſenatū eet. Datū negotiū e co
ſulibi. ut principibi colonie roma exciti. quieſcent. q̄d
rei eet. Qui cum haut grauati uenissent, introduc
ti a conſulibi ad ſenatū ita reſponderūt. ad interrogata
magis ſuſpecti. quia uenisse. dimitterent. bellū inde
haut dubiū fieri. ſp. furio conſulū alteri cui ea euenat
prouincia profectus in equos hernicos in agro populan
hoſtem inuenit. ignarisq; multitudinis. qua nuſq; um
quā conſerta ſtiat. impare copiis exercitū treme pugne
comiſit. primo concurſu pulſus. ſede in caſtra re
cepit. Sed eo ipo fines pcti fuit. Stamq; prima nocte
et poſto die tanta ui caſtra ſunt circūſeſſa. atq; op
pugnata. ut nuncius quide inde mitti romam
poſſet. Hinc et male pugnatū et conſule exercitusq; ob
ſideri nunciauerūt. tantusq; terror incuſſe pa
tribi. ut q̄ forma ſenat conſulti ulame ſemp necē
tatis fuit eſt. Poſtumio alteri conſulti negotiū da
retur. uideret ne quid res p. detrimēti caperet. Ipm
conſule rome mane ad conſcribendos omnes q̄ arma
ferre poſſet. optimū uiſū eſt. q̄ conſule et quinc
tiū ſubſidio caſtris cū ſocialī exercitu mitti. Ad eū
explendū latum hernicoq; et colonia antiū date. q̄n
tio ſubitarios milites. Ita tū repentina auxilia ap
pellabant. Iuſſi multi p eos dies mor. multiq; t
petue. hinc atq; illinc, factiq; impete multitudie.
hoſtes carpe multifariā. uires romanas ut no
ſuffecturas ad omnia. aggreſſi ſunt. Simul caſtra op

pugnabant. simul pars exercit ad popłandum agrū Roma
num missa. Urbemq; ipam si qua fortuna dirat rempiandā;
L. Valerius ad psidiū Urbis relict. q̄sul postrimo ad arcen
das pplationes finiū missus. Nichil remissum ab illa pre
cure aut labore; uigilie in Urbe, stationes aut portas
psidiaq; in muris disposita. Et q̄ necesse erat in tanto
tumultu / iustitiū p aliquot dies siluit. Intrim in ca
stris finū q̄sul cum primo quiet obsidione passus es
set / incautū hostem de cumana porta erupit. Et cū p
sequi posset metu substitut ne qua in pte alia in ca
stra uis fieret. Furiū legat. strat ide q̄sulis erat.
Longius extulit cursus. nec suos ille redeuntes pse
quendi studio nec hostiū agro tergo meursum uidit. Ita ge
clusus multis sepe conatib; captis ut uia sibi ad ca
stra facer / acrit dimicās cecidit. Et q̄sul nuntio cir
cumuenti fris q̄ius ad pugnandum. se temere mag
q̄m satis caute in mediam dimicantem infert. Sul
pe ibi accepto egre / a circūstantib; erept est. in suos
acies turbant / in ferociores hostes fecat. Quo cede le
gati / cōsulis unime accensi nulla deinde ui sustinu
erant. Cum q̄ssi in castra Romani rursus obside
rent nec spe nec uiribus pares. uenissetq; in pricipiū
sima rez. ui. t. quinct pegrinis copis cū latino Her
nicoq; exercitu subuenisset. Is intentos in castra Ro
manos equos fossis q̄ capit ferocit obstantes ab
tergo adort. simul ad fossā ad sepul edictū ex castris
eruptione facta magna uim hostiū circūuenit. Primo
cedēs fuga effusos equos in agro fugit. Romano.
in quos palatos predam agentes. postmo aliquot
locis quib; opportuna impositerat psidia impetū fe
cit. His fugi dissipato agmine fugientes in quinc
tiū uictores tū a sancto q̄sule reuertente uidere.
Tum q̄sulare exit egregia pugna. cōsulis uulnus
legati / cohortiū ultro cedem. q̄ magne cladis ultio
utrog; illio die / utrinq; accepte / difficile adfirmā
est in tam antiqua re / quos pugnantes credideri
ue exacto affirmare nio. duder tantū ausas vale
rius cepisse summas. Romanos cecidisse in hostico
agro. v. ac. cc. ex pdatoribus equos qui pplabundi in
finib; Romanis uagabant. ab a postumo q̄sule
q. g. / occc. ceptos. Certam multitudine preda
agente que medit in quinctiū nequaq pari de
fluxam ec cede. Infecta inde in. q̄sulia. / exequen
do subtilit nūm. cc. aut. cxxx. bt Roma reditum

est / cessatū remissum est / celum ussum e. arde plurimo
loco. portentaq; alia aut obstruata ocis. aut uana
uersa
exercitus obstrepentes speties. Hijs autendis feriis
in triduū ferie indicte. p quas cuncta delubra pace
deum exposcentiū Urbis / mulierū turba implebant.
Ob hortes inde latine hetruscq; ab senatu gratis ob
impigrā ciuilia actis remisse domos. Antiates mille
milites. q; seruū auxiliū post bellū uenant. spe ciu
tatis nominiā dimissi. Comitia inde habita. creati cōs. Li
cinius. p. Publilius. Ceteris. ut tunc principiū annus
agebat q̄sulatum ineunt. Graue tempus / forte annus
pestilens erat Urbi agrisq; nec hominib; nec pecori.
Et auxere uim morbi tetrore pastoris pecoribus
agrestibusq; in Urbem acceptis. Ea colluuione mistorū
omnis generis humanū / sedere insolito Urbanos / agre
stem cōtagiū in arcta tecta exercit. ac uigilijs angue
bat. ministriq; in uicem a contagio ipa uulnerabant
morbo. Qui ministrantes sustinentibus clades repente
legatus Fidenā mittit / in agro suo equos / uulnera
q; cumulate copie posuisse. Inde equitū magna fi
nes suos depopłata. pt quo grauiores senat. medi
tio erat sociis afflictā ciuitate pestilentia ce / me
stum / responsum tulē. ut p se ipi Fidenā cū latinis
res suas tutarent. Urbem / Romam subita dei ira
morbo pstari. Quia ei quies mali uenia / ut
anno ante semp alias sociis opē latuerūt. Discep
sere socii / p tristi nuntio / tristiore domū refere
tes. Quippe quib; pse sustinendi belli erat / q; nec
Romanis finis uiribus subsistentibus esset. Sed diutius
se in hostico hostes continuit. pgit inde infestus / agros
Romanos etiā sin belli munia uastatos. Ubi cum
obuiū nemo / ne mermis quidē fieret / p q̄ma no
psidijs modo desertā / etiā cultu agrisq; transisset / pue
nere ad Trium lapidem Gabina uia; q̄ortuus ebu
tius erat Romani q̄sul collega collegā ei sui / ius cri
gia in sese trahebat aiam; affecti pleriq; principiū
prim maior pars. militaris fere etas omnis. ut no
modo ad expeditiones quas in tanto tumultu res
poscebat / set nec ad quietas stationes uiribus suf
ficeret. Quin senatores q. p. erate ac uali
tudine potant. p se ipi obibant. Curatio ac cura
ac cura edilitū plebi erat. ad eos summa rei ac ma
iestas cōsularis impij uenat. Desperata omnia sin capi
te sine uiribus. dij psides ac fortuna Urbis turbata e.

Qz uolsas equisq; ꝑdomũ pora mente q̃m hostium
dedit. adeo eñ nullam spem nõ potiũdi modo ser ne
adeundi quide romana mens aius cop cepit. Nec
taq; qcal uisa. atq; imminentes tumult aũte men
tes cop. ut totis passim castris fremitu orto qd m
uasto ac deserto agro. mt rabem petor hoiumq; desi
des sine preda ipos teneret, cum integra loca tusci
lanũ agrũ opimũ pete posset. signa repente quel
lerent. transisseq; montibz ꝑ lauicanos agros in
tusculanos colles transiret. Eo uis omis tempestas
q; belli grisa e. Interim hernica latinaq; pidere. q nõ
misericordia solum moti si nõ q̃ obstitissent comũ ho
stibz infesto agmĩe romana urbem petentibz nec ope
ullam obsessis sociis ferret. Cognito exercitu romã
pgũt; ubi eũ nõ inuenisset secuta fama ac uesti
gia obuij fuere descendentibz a tusculano in alba
nam ballem. Ibi haut q̃q equo pelio pugnatu est.
fideq; sua socios. pax felix in psenq; fuit. haut
minor romae fra erat. Consul qui uno supat morit.
portus. alij eqdm uiri. q. baleri. t. bigemi tuticã
augures. ser. supplicã. curio maxim. q̃ ignota
capita late euagata e uis morbi. Inops q; senat
auxilij humam ad deos pcm ac uota fuit. Jussi
cum coniugibz ac libis supplicatũ ire pacem q; exposce
deum. addidq; sua q̃q; mala coggebat. auctoita
te publica euocati. omn; delubra implent. Ornate
passim ariis cunctis templa uestentes uenia irasq;
celestiũ finem; pesti exposcunt. Inde paulatim seu pa
ce deum impetrata, seu grauiore ipa anni ira, ac
cum aeto defuncta morbo corpora salubriora esse
incepe. Versisq; aiis iam ad publicam cura cum ali
quot mẽsibz egena exissent. ꝑ ubi balerũ publi
ca tuo die. qua mẽsibz egrũ uiserat. como. cre
at. L. Lucretiũ tricipitinũ. T. ueturiũ. gemi
nũ. siue ille uetustius fuit ant diem. m. Id sext
les. q̃stulatũ meuit. Jam satis ualida ciuitate ut
nõ solum arcẽ bellum. sed ultro etiã inferre posset.
Jgr mutuantibz hernicis in fines suos transcen
disse hostes, impigre pmissum auxilium. duo con
sulares exercitus scripti. Veturio missus in uolscos
ad bellu ultro inferendu. tripartitis pdationibz
arcendis socioꝝ agro oppositi. nõ ultra q̃m in her
nicos pcessit. Veturi primo bello hostes fudit
fugatq; Lucretiũ diu in finibus sedentes pdonũ agm
fefellit supra montes penestinos ductu. inde demis
sum in campos uastauẽ agros. penestinũ. gabinũ
unq; ex gabinis in tusculanũ. flexe colles urbi q̃
romae ingens pbuit terror. magis in re subita q̃m
q; ad accendam uim patrũ uirtutis eet. quinq; fabius
perat urbi. Je armata iuuentute dispositisq; pre
sidijs tuta omia ac tranquilla erant. Itaq; hostes p
da ex primis locis rapta, agro propinquare urbi non
ausi. cum carri acto agmĩe redirẽt, quanto longi
ab urbe hostiũ absederet eo solicitore cura in ci
ctatiũ mentes. consulẽ. ita ante exploratis uiribz sui
nstructu. q ad certam mentem. Je pparatus aie
repentino pauore pulsos adorti. aliquando pauci
res, multitudine ingentẽ fundunt fugantq; q
pulsos in castra ualles. cum exercitus haut difficili
eet. circuenit; ibi bolscum nomen ppe deletũ est.
xiiij. cccc. sex. ceciderũ in acie ac fuga. q. ac. c. l.
uiuos captos. signa. xxxix. militaria relata. in
quibusdam armatis inuenio. ubi si aliquid adiec
tum uno sit. magna certe cedes fuit. victor consul
ingenti pda potitus eadem instantia redijt. Tum con
sules castra iungũt. Volsci equiq; afflictas u
res suas in unũ q̃stulẽ; etia illa pugna eo anno fuit.
eadem fortuna uictoria dedit; fusis hostibz etia
castra capta; sic res romana in antiquum statũ
redijt. Eodeq; belli res exemplo romanos motus urbanos
exercuerũt; Gallis vetenalibz fra. tr. pl. eo anno
fuit. Je consulibz absentibz trib. locũ tribunitijs
accusatoribz datũ p aliquot dies. prius superbiam ad
plebem criminar. maxime in consulare imperiũ. neq;
in unũ. nec tolerabile libe ciuitati uidebatur. nouũ
enim tantũ in inuidiosũ in re ipa ppe atrocẽ q̃ re
gem erat. Quippe duos p uno dño ac ceptos, immo
derata infinita potare. qui solum atq; effrenatum ipi
omes mentis legũ omiaq; supplicia uideret in plebe.
Que ne etiã eis licentia sit. legẽ se promulgatu
rum. ut quinq; uiri crearent. legibz de impio q
siclari scribendis. q ppls in se ius dedit. eo consule
usurũ. nõ ipos libidine ac licentia sua, q̃ lege ha
bituros. Qua promulgata lege cum tueret pteo
ne absentibz consulibz iugũ accipet senat. ac p
fecto urbi. q. fabio uocat; qui adeo atrocẽ in re
gratiosam latoribz ipius e mouet, ut nichil si ambo
consules infesti curiã starent tribunũ telicũ mi
nax atq; terroris sit. insidiatũ eũ, tempe cap

Comitia. q

290

Bellũ Lui.

291

to adortum rem publicam. Eigi similem ei priore an
no mr morbū belluq; trati dij tribunis dedissent, n
potuisse sisti, mortuus duobus consulibz iacente egra
ciuitate, in colluuione omnium rer, ad tolendū rei
publice consulare impium saturū leges fuisse dice
bulsas equosq; ad oppugnanda urbem futurū. quid
tandem illi no licet? Et quid consules in aliquē ciuiū
aut crudelit fecint, die dicē accusare. hūc ipse
iudicibz quor in alicui seuitū sit. no illud consulare
impiū, set tribunitiā potatem, munitam inuiolata
dataq; facere. q; pactata reconciliataq; plebi de mi
sero in antiq redigi mala. neq; illum se deprecari
quomin peat ut ceperit. Vos inquit Fabius ceti
tribuni oram ut primū omnium cogitetis pote
state istam ad singulos auxilii, no ad pniciem
unusquisq; coptam ee. tr. pl. uos creatos no ho
stes plebi, nob minum no inuidiosum uob est
despectam te. p. in uallidi, no ius uirū, set inuidia
minuentis. Agite cum collegis: ut te necessitā
in aduentū consulum differat. ne equi quidē ac
uulsti morbo assumptus priore anno consulibz ciu
delio, superbo q; nob bello mistē. Assunt cum teren
tillo tribuni. dilataq; in stem dilatore te ipa sub
lata consules extemplo accersita. Lucreti cum inge
ti preda maiore multo gratia redit. et auget glo
riam aduenies exposita omnium in campo martio
et p dat ut suū quisq; p triduū cognitū adducer.
reliqua uendita quibz dies no exiguus debebatur
omnium assensu consuli triumphus. set dilata res est
tribuno de lege agente. Id antiqui consuli fuit, iac
tata p aliquot dies. tum in senatu res est. tum
apud pplm. Cessit ad ultimū maiestati consulis
tribunus. et destitit. tum imperatori exercituq; honos
suus reddit. triumphauit de uolsis equisq;
triumphante secute sue legiones, alti consuli da
tum ut ouans sine militibz urbem iniret. An
no deinde sequenti lex terentilla abstoto relata
collegio. nouos agressa consules est. Erant consules
P. Valerius. set supplicaue. Eo anno celum
ardere uisum. terra ingenti concussa motu. et bouis
loquutū. cui rei priore anno fides no fuit, credi
tum. Inter alia prodigia et carnis pluit. quā imbre.
ingens nubes auium inter uolitando rapuisse fer
tur, q; intrauit sparsum iacuisse ita p aliquot
dies. ut nichil ordo mutaret. Libri p duūm uirōs:
sacrorū aduti. piacula. a quentu alienigenaq; pdēa.
ne qui in loca sima urbis imperū cederēq; inde fie
rent. mr cetā monitū. ut seditionibz abstineret.
Id ftm ad impediendam legem tribuni criminabant
ingensq; aderat certamen. Ecce ut ide uoluerent
in singulos annos orbis Hernici nuntiat, bulsos
et equos esse absse res sint, et fecialem exigat. Antiq
simam rei potestam. certos antiates colonos pala
tinos facere. id capiēdo eos uires belli ee. Vbi hec
dicta in senatu sint, delectus edicit. consules belli
administrationem inter se diuisere. ussit alteri ut bul
sa, alteri ut equi paratus ee. Tribuni cotidie in fo
ro pstrepere fabulam compositam uulsti belli. Her
nicos ad pces paratos. tam ne uirtute quidem
premi libertate. p. r. set arte laudi. quin occasione
ipse occisos uolscos et equos mouere pia sponte ar
ma posse. tam fides abierit nouos hostes. queri
colonia fidem, principium infame. si bellū mox ex
antiatibz indicerent cum plebe Romana. quin ora
tam armis. ex urbe capitis agmine acturi essent.
exilio et relegatione ciuiū ulciscentes tribunos;
sic ne quid aliud actū putent. uicta lege ee. in
dum in integro res sit dum domi dum togati sint.
caueat ne iugum accipiat; si animus sit. no de
foro auxilii. consentire omnes tribunos. nullum
terrore extimum. nullum periculum ee; causse deos,
priore anno ut ciuo libras defendi posset. Hec
dicebat
tribuni. Ex pte alta consules in conspectu cōi
postis sellis delecti hebant. Eo decurrit tri
bunus. orationeq; secum trahit. Citati pauca re
lut rei expunde ea. et status uis cohorta. Quie
ti q; lictor iussu consulis prendisset. tribunus mit
ti iubebat. neq; suū cuiq; ius modū faciebat.
set uirtus spe et manu obtinendum erat. Quid in
tendēs, quādiu se tribunus gessisset. in philen
do delect. sic pres in lege q; p omnes comitiales
dies ferebat. impediendā gerebat. Initium
erat rixe. cum de sede pplm iussisset tribunus
et pres se submoueri haud sinebat. nec ferre se
niores rei. Interant quippe no consilio regenda
set pmissa temeritati audaciae erant. multum;
et consules se abstinebat. nec cui in colluuione rei
maiestate suam cotumelie offerret. Eo erat
quinti ferox iuuenis. qua nobilitate gentis
qua corporis magnitudine et uiribz ad ea mu

291

pdigia

ne

dor

sup

iudicibz

tbunicia

pam

actē

ne possessione urbis pellantur

riū

quēadmodū.

de exsonio

neta data adhe. ⁊ ipe addiderat multa belli decora fa
cundiaq; in foro, ut nemo noy manu nō lingua ꝓmptiō
haberet. Hic cum in medio prin agnīe cōstitisset in
cuiꝰ mī alios uelut omēs dictaturas cōsulatuq; et
treuē in nocte ac nūbz suis uy impet tribunitios
poptatē sistinebat. Hoc duce sepe pulsi fore tri
bum fuga ac fugata plebs est. Cui obuiꝰ fuat
mulcat mdatusq; abibat. ut satis appareret si
se agi licet. uncta lesse cē. Tum ꝑe iam ꝑcussie ali
qe tribume. a. bergini ex collegio uy asomie capi
tis die dē. dtuy ingenii accenderat. eo fco magꝭ qm
exercuerat. eo actus ostare legi agitate plebeq; tri
bunos uelut iusto ꝓsequi bello. dcusator patī trēi
uere mudieq; flamaq; ac matiam cīaminibz sue
fuge. Legem intm no tam ad spem ꝓferendi qm ad
lasciuiendam cesonis temeritate ferre. Ibi multa se
pe ab iuuentute mconsulte dta sc̄aq; in unius ceso
nis dām suspectu ingenii madunt; tm legi desiste
bant. ⁊ a. bergini identidem plebi. Et quid sentiꝭ
tam uos quirites cesonē simul cuiē ⁊ legem qua
cupitis ferē no posse. quia q; quid ego legē loquo
lebrati obstat. omēs tarquinios superbia erupat. ex
pectate dum consul aut dictator fiat. qm pri
uatis utilibz ⁊ audacia regnante uidetis. assente
bant multi pulsatos se sequentes. ⁊ tribunū ad
rem ꝓgendam ultro incitabāt. Jam aderat iudicio
dies. apparebatq; uulgo homēs in dampnatione ce
sonis. sibrate agi credere. Tum demū coact cū
multa indignitate ꝓfabat fugisse. sequebant
necessarii principes ciuitatis. titus. quinctius
capitolin. qt cōsul fuerat, cū multa referret
sua familiaq; decora. affirmabat, nz in quinctia
gente, nz in ciuitate Romana. tanta indole ta
matura uirtutis umq; extitisse, suū primū ci
tem fuisse. sepe iudente pugnasse in hoste. sp
furiū spin missum ab quinto capitolino. sibi cū
in dubijs rebz suis uenisse subsidio. neminem
unū ee cui magis opi putet rem restituta. p.
Lucretī cōsul anni primoris recenti gloria niteno
suas laudes participare cum cesone memorante c
pugnas. referre egregia facinora. nūc in exer
citionibz, nūc in acie suadere. ⁊ monē iuuenē
instructū egregiū nature fortuneq; omnibz bonis
maximū momentū rei ei ciuitatis in quācūq;
uenisset. suū qm alienū mallet ciuē ee. q; offeri
dat in eo feruore ⁊ audacia etate cotidie auser
re. Quod desideret gsilii id in dies crescē. scenes ten
tibz uirtus maturescente uirtute sinerent, tantū bi
tum sene in ciuitate fieri. Pat mī hos. t. quinctius
cui cognato cognomen erat, no ueterando laudes ne
cumularet inuidiā, set ueniā erroris, atq; adolescentie
petendo, sibi qui in deo no fco q̄mq; offendisset, ut eo
donarent filiū orabat; set alios aduersabant. pces aut
uerecundia aut metu. alios se suosq; inclitare queri
tes, atroci responso iudicii sui ꝓterebat. ꝓtremebat
reū ꝓmulgata inuidiam. crim unū. q. q. uoscī
fictor, qui ante aliquot annos. te ꝓl fuat. testis
exierat, ⁊ haut multo postiq; pestilentia in urbe fue
rat, iuuentutem grassante in suburra medisse. i
riyam natam. ee. ferq; suum maiore natu in
dum ex morbo satis ualidum pugno ictū ac ce
sone recidisse. semianimē mī manus domum
ablatum mortuumq; inde arbitrati. nec sibi re
cequi tam atroce ꝑ q̄situs supbos annos li
cuisse. Hec boscio clamitante, adeo concitati
homēs, ut haut multū abfuit quin impetu
ꝓpti ceso mitteret. bergini arripi iubet, ⁊ in uincla du
a. patricij ui ictā tum restitit. titus quinti clamitat.
cui rei capitalē dies dta sit, ⁊ de quo suarum ꝓdie
iudicii, cum indempnatu in dta ca no debe uiolari;
tribuni supplicii negat sumptuū se. de indēpnato.
suaturū in in uincis ee. ad iudicij diem, ⁊ qui ho
minē necauit de eo supplicij sumendi copia p. r. fiat.
Et appellati tribuni medio decurū uno auxilij sui exce
diunt. in uincla q̄ q; uetant. Cuius reū pecuniaq; nisi
sistat, ꝓpe pmitti placet; pmuntiat summam pecuie
quantam, equum ee ꝓmitti uenebat in dubiū. Id ad
senatū relatū, reus dum q̄sulerent pces, retenti in pu
blico est. hodie clare placuit. unū uadem aeris obli
gauit. quodq; durent ꝓmissum e tribunis. x. finxit.
tor nalibz. atr accusator uadat est reuꝭ. Hic primus
uades publicos dedit; missus e foro nocte ꝓmissa in
tus dos in exiliū abiit. Judicij die cum excusaret so
lum abtisse exsilij cā nichomiq; in bergino comitia
tiente collega appellatu dimisse. q; alius pecunia a pre
exacta crudelit, ut diuenditis omnibz bonis aliqua
diu transtybim uelut relegat de illo quodam tri
buno uulgatum. Hoc iudicū ex promulgata sua ut lex
exciuit ciuitate; ab exitus armis otiū mfuit. cū
uelut uictores tribuni pulsis patribz cesone exilio

Duo erat quinti. clari ciui. alt. titus
qui capitolin q secūd cōsulatus gessit.
lucius.
alt. T. qui cincinnat cesonis pat. q dicta
tor pluies finit, cōsul.

dpe plataꝝ ee̅ credẽt legẽ. ꝙ ꝙ ad seniores prin̄ t
tinerent cessissent, possone rei publice. Iuniores, id ma
xime gr cesonis sodalium fuit. auxere minas in̄ plebem, ꝙ
minuerũt aliqd. set ibi plurimum effectum est. ꝙmodo
quidem tempanie impetus fuit. Cum primo post e
sonem exulum lex acta ferri & mstruci parabat cum
magna clientium ꝙcursu sic tribunos ubi primu sub
mouentes pduere cam adorti sunt, ut nemo unus
nisi principii quicqm̄ gratie domi mutandi ne̅ ferret.
quille primo cesones ꝙtasse plebes quereret. ꝙdi
es diebꝫ quibꝫ tribuni de lege no̅ agerent nichil esse
illis placidius aut quieti erat. benigne salutare, al
loquiꝫ plebẽ homines, domũ mutare. adee in foro. tri
bunos apud certa pars sine mtexellatione. qualia here
nungm̄ ulli in̄ publice in̄ priuatis trucid ee̅. ni eu
de lege agi ceptum eet. alibi pfane uulgi erat;
in certa in̄ tribuni tranquillo pegre set respexi quaꝫ
in sequente annu. ne uoce quidẽ mamodi ne de
ut illa uis fieret. paulatim pmulcendo tractandoq
masue fecerat plebem. huic pconi annu attribuis
lex eluisa est. Accepit ciuitate placidiore cone. c.
claudius appij filius. ꝙ p. valeri publicola; inch no
ui nouus annus attulerat. Legis ferende aut
accipiende cura ciuitate tenebat; qua tu iuniores
prem plebi se magis insinuabat. eo acri cura tribuni
tendebant. ut plebi suspectos eos criminando facerent.
Coniuratoꝝ strag. cesone exome ee̅. mestacendo
tribunos. trucidande plebi consilia inita; id negotij da
tum a senoribꝫ prin̄. ut iuuenes tribunitia pote
state. e re. p. tollerẽt. formaq eade ciuitatis eet,
q ante sacrum monte occupatu fuat; a bolscis et
equis statim iam ac pe sollempne in singlos an
nos bellum timebat. prius q aliud nouu malum
nec opinato exoriri, est exules suos ad v. milia ho
minu ꝙ quinq̃ginti duce appio herdonio & sabino
nocte capitolium atq arce occupauẽt, consilium in
arce fca cedes eoꝝ qui quietare. ꝙ simul cepe arma
nouare. alij mo tumultum precipite pauore in
foꝝ deuolare. alibi uoces ad arma ꝙ hostes in̄ ur
be fore audiebant, consules ꝙ armare plebem ꝙ me
mo pati timebat. incerti q malum repentinu
exitium ac mtestinu. ab odio pleb. an ab exuli fra
ude urbem muasset. sedebant tumulti sedando
interdum mouebant. set ei potat. pauidꝫ eo
sternata multitudo regi impio, dant in̄ arma in
uulgo tm̄ ut in certo hoste ppsidium salus sibi ꝙ omia
eet; solliciti reliqui hostis incertiq qui hostes quant
nuc hostiu eet in̄ stationibꝫ disponendis ad opportuna
omnib⁹ urbis loca egre. Liu. deinde aperte bellum di
cenq belli signos ad capitolium appulso exercitu ad
pitolio uocabat. se missum ciuiq suscepisse cam.
ut exules in̄ sua in̄ pristina pellos ad priam re duceret. ꝙ si uetus
statue ullum demeret; id malle. p. ro. uictore sibi fie
ri; si ibi spes no̅ sit. set uolsce ꝙ equos. romana ex
trema temptatum ꝙ expertum; diluce magis res
pribꝫ atq consilibꝫ. preterea in̄ que denuntiabant
ne ueienti. ne sabinos id consiliu eet. time, ꝙ ea
tantum in̄ urbe hostiu eet, mox sabine etruscaq
legiones ex opposito adeent. tum etiam hostes hui
sce ꝙ equi no̅ ad pplandos ut an fines sic ad urbem ut
expte captam uenirent. omnia ꝙ et uana timoreꝫ in
ter certos eminebat terror simulq. ne simus cuiq
hostis domi eet. cui nec credẽ, nec no̅ credendo nec
mestior fieret. fidem abrogare sanis erat. tutu; uix
q concordia sisti uidebat posse. tm̄ stipantibꝫ aliis ac
mercenarijs malis nemo tribunos aut plebem time
bat. mansuetu id malum ꝙ p alios quiete malos
semp exercebꝫ. tumq ee̅ pegrino terrore sopitum
uidebat; ad id ppe unu maxime inclinante animo mu
tabat. Tantus eni tribunos furor tenuit, ut non
bellu set uana ymagine belli ad audiendos a legis
cura plebis animos capitolium insedisse ostenderent pa
tricios hospites clientesq. sine plata lege frustra tu
multuare ee̅ se sentiat. maiore q̃m ueniunt silentio
abituros. Consiliu inde legi pferende hre. aduoca
to pplo ab armis senatum intus consules fmt. alioq
maiore a tribunis metu ostendente q̃m quie nocturn
hostis intulerat. ꝙ postq̃m arma pmi ꝙ deponere
homines a stationibꝫ nuntiatu est. p. valerius collega
senatu retinente, se ꝙ curia prupit. inde in templu
ad tribunos uenit. Quid hoc rei ee̅ inquit tribu
ni. appij herdonij ductu ꝙ auspicio re̅ p. ei fluit
osse. tam felix uob arrumpendis fuit qui simul
ne̅ comouit auctor. cum hostes supra capt fmt. di
scedi ab armis legesq; ferri placet. inde ad multitu
dine oratione usa. si uos urbisq sinit nulla cura
tangit. at uos ueremini deos uiros ab hostibus
captos Iuppit optim maxim Iuno ꝙ egina et
minerua alij dij deeq obsident. castra suos pu
blicos uros penates tenent. Hec uob forma sane

noctis

rebus

discede

Dictio

clientiu

tuitare

ti.

pegre

quietu

prum

timebat

pio

duo

nolucrũt

an

ciuitatis uidet tantū hostiū nō solū mēnia muros
esse sed in arce supra fora curiasq; comitia mitia in foro
sunt; senatū in curia esse uelut cum otiū sit patet senato
sententiam dicat alij quirites suffragiū ineunt non
quicquid primū plebiscitū est consules tribunos deos homines
q omnes armatos opem ferre in capitoliū currere. Iuste
iure ac pactare augustissimam illam domū Iouis
optimi maximi detulit. Romule pater tu inter tuam
quā quōdam arcem ab hisce eadem sabinis auro captā
recepisti da stirpi tue. ubere hac ingredi uia quam
tu duxe. cum tuus ingressus exactus est. ostendimus en
ego consul quantū mortalis deus possim te actua
uestigia sequar. Plenius oratione finit, se arma ca
pere uocare omnes quirites ad arma; si quis impe
diat, ita se consulare imperia tribunicie potestatis
sacrataq; legū oblitū. quisquis ille sit. ubiunq; sit
in capitolio in foro per hostē hituriū uulterent. tribu
ni cum in appiū herdoniū uectarent, in p. ualeriū
consulem sumi arma; ausurū se in tribunis q̄ precepe
familie sue ausus in regibz esse; uim ultimā appa
rebat futuram. spectaculoq; seditione romana hostib
fore; nec lex tam ferri nec ure in capitolio consul po
tuit. mox certamina capta opposite. tribuni cessē
nocti tamen consuli arma. amotis in seditionis
huc auctoribz patres attulere plebem. in penetraq;
se in curules amores simones tempi aptos sere. ad
mone ut uident in q̄ discrimē ueni. per adducent; no
mē pires plebeiq; arce lebis templa deoq; penates
publicos q̄ hostibz dedi. Dum hec in foro sedante ea
agunt, consules inclim ne sabini neue ue gentes
hostis mouerent, arta portas muroq; disgessant.
Eadem nocte tusculum de arce capta capitolioq;
occupato. allo turbare lebs statu nunciq; uenisse
L. mamilius tusculi tū dictator erat. Is cōfestim
quecito senatu atq; introductis nunciis. magno
ope censet ne expectent dum ab roma legati au
xilium petentes ueniat. pactum inter se disceruen
q ad sociales deos, fidemq; federū. id posse de me
rendo beneficio tam potente tā propinquā ciui
tatem. numquam parem occasionē daturos deos.
placet ferri auxilium. iuuent consulit. arma
datur. Romam prima luce uenientes, peculspe
ctem hostium peruere. equi aut uulsa uenire
ussi sunt. Deinde ubi uarius error abiit accepti
in urbem. agmine in forū descendit. Ibi ia p-

ualeri relicto ad portam presidia collega, instruebat
aciem. ductoritas uiri mouerat affirmantis capi
tolio recuperato et urbe pacata si se deceri sensis
sent. q̄ fraus a tribunis occulta in legē ferretur
memore se maiorū suorū memore cognominis
q ppli colendi ueluti hereditaria cura sibi a ma
ioribz tradita est. Gaudium plebis nō impediuit.
Huc duce secuti ne quicquā reclamantibz tribu
nis in clium capitolium erigunt acie. adiungit
et tusculana legio; certare socii amici q̄ uteri recu
perare artes suum decus facent. Duxit q̄ suos ad
ortat. trepidare tum hostes, nec ulli sanis rei pret
q̄m loco fidē; trepidantibz in ferunt signa. Roma
ni socii q̄ iam in uestibulum prorumpant. templi cu
pa ualeri mit primores pugnā cies inficiunt;
ap uolumni consulare uidit cadentē; ne data regio
nis ut corpus obtegeret, ipe in locū uicarq; o
stilius gradat; p ardore impetuq; tantū rei sen
sus nō potuit ad militē; pri uicat q̄m se pu
gnare sine duce sentiret. Gaudi exulti cede
sua fedauē templum, multi uiui capti. Hermodi mitt
mitt; uta capitolium recupatū de captiuis ut
quisq; liber aut seruus erat, sue fortune adq; sup
tum suppliciū est. Tusculanis grē acte, capitolium
purgatū atq; lustratū. In consulis plebes quadra
tes ut fame a preliq referret. iactasse ferrum. pa
ce parta instare tū tribuni pribz aut publi uale
rij fidem exoluerēt. instare claudio ut collegę
deos manes, fraude liberaret. agi de lege sineret.
Consul ante q̄m collegā sibi subrogasset. negare
passurū agi de lege. Ita tenue contentiones us
q ad comitia consulis subrogandi. decembri orien
se primo primū studio. L. quinti Cincinnat pri
cesone consul creat. q magistratū statū accipet. per
cussa erat plebs consulem hituria uratū. potente fa
uore primū uirtute sua tribz liberis quos nemo
cesoni cedebat. magnitudine animi consiliū q modum
adhibendo ubi res poscet. priores erat. Is ut
magistratū iniit. assidēs grumbi p tribunali non
in plebe cohercendi q̄m in senatu castigando ue
hementior fuit. Cui ordines langore pretui iam
te pli in ut in re p. ppli. et, set ut in pdita
modo lingua criminibz pregnaret. cui cesone filio
suo. uirtute, substantia omia iuuentutis domi bel
liq decora pulsa. ex urbe et omni fugata ee-

certamen esse, set simul patres ac plebē

piatos

distradere

abiit.

domū

āplior

comit

colleg

Ho

re.p.

Lequaces
Oratio

locaces sedicioso semina discordiarū Itlm ac tertio
tribunos pessimis artib⁹ regia licentia uiuere. dulius
nquit ille bellicus quia in capitolio nō fuit: mi
nus supplicij qm̄ appius herdoni metuit; plō her
tule aliquanto qm̄ ne re extimare uelit. herdoni
si mihi aliud hostem se fatendo que denuntiauit. ut
arma caperet. hic negando bella ee. armauobis ad
emit. nudosq; suos uirgis et exulib⁹ obiecit, r uos
e claudij pace. r publij valerij exortu loquar: pri
mitiuū capitoliū sicina intulistis. qua hos hostes
de foro tuleretis. pudet deos bonorūq; ai hostes
in arce in capitolio eerit exulum r suoy duy. p
fimatis omnib⁹ in cella Iouis optimi maximi hita
ret: tusculanū. an qm̄ rome stirpa sit. armatū
dubio sint, utrum. l. egnatij tusculanū dux. an p
latius r c. claudius osules romana arcem libe
raret, r qui ante latinos ne quidē ipse ai in fini
bus hostes hirent attingere arma passi sint. nunc
nisi latium sua sponte arma sumpsisset capiti r de
leti eram. hoc est tribuni auxilii plebi ferre
minime eam hosti trucidandam obice; siquis uob humilim⁹ homo de ima plebe qm̄ par
tem uelit abruptam a ceto plō uiram priam pe
cuniareq; re p. feasti. eiquis ex hiis domū sua
obsessam a familia armata nunciaret ferendum
auxilium putaretis. Iupit optim⁹ maxim⁹ exulti
atq; suos sept armis, nulla humana ope digni
erat. r hij postulat ut sacrosancti habeant quibus
ipi dij, nisi sacri in sti sint. at eni diuinus humā
nisq; abrupte sceleribus legesq; uos hoc anno pla
turos dicturatis. tum hercule illo die quo ego
osul sum creatus male gesta res p. e. perius
multo qm̄ ai p. valeri osul fuit. et tullius in
primis omnium inquit quirites in uulnera r ego
in atq; colligere legiones duce in aio est. sic sto q
fco magis bellantes qm̄ pacati ppitos habeam⁹
deos; quatū periculum ab illis fuit plebs si capi
tolium ab exulib⁹ obsessum fuisset; suspicari de
presto quia re ipa expiri e meli. mouerat ple
bem oro osulis. erecti pres restituta credebat.
consul alio comes atrocior qm̄ auctor fuit repisse
collegam priore actione tam grauis facile pas
sus in pagendis cōsulatus. osulare officij pre
ad se uindicabat. tum tribuni eludentes uelut
uana dicta psequi querendo, quo nā modo exercitu
educturi cōsules eent. quos delectu, nemo passu
rus eet. sed ubi nquit quinā mihi delectu opus
e. cum quo tempe publi valeri ad recipiendum
capitoliū arma plebi dedit. comes in urba uirane
rint quenturos se iussu comi. nec in iussu abi
turos, ediam. Itaq; omes qui in urba uirasset era
stina die armati ad lacum regillū assue. tumultuan
tium tribuni r ppli exoritie uelle. priuatū eo tpr qn
tium ee cum sacramto adacti sunt. et nondū hec
que nunc tenet sclm negligentia deū uenat. in
interpretando sibi quisq; iusiurand r legeb aptas
faciebat. ser suos pro mores ad ea accomodabat.
Ioui tribuni ut impediende rei ea nulla spes erat
de pferendo exercitu agere. eo mag q; augures iuf
sos adesse. ad regillum lacum fama exierat locū
q; inaugurari, ubi inauspicato cum ppli agi posset.
ut quicquid rome ui tribunitia rogatū eet, id co
mitijs ibi abrogaret, omes id iussuros qd cōsules
uellent. Neq; em inuocaturum ee longius ab ur
be mille passuū r tribunos si eo uenīat in alia
turba quiritiū subiectos fore osulari impio.
Terrebant hec. sibille maxim⁹ tror alios agitabat
q; sepi quintius dictitabat se osulem comitia
no habiturū in ita ciuitate egram ee, ut osuetis
remedijs sisti posset; dictatore opus ee rei pū.
ut q se monuit ad sollicitandum statū ciuitatis
sentiat sine inuocatio dictatorem ee. Erat in
capitolio erat; eo tribuni cum perturbata ple
be uenisset. multitudo clamore ingenti nunc
osulum nunc primum fidem implorat; nec ante
mouerunt de sua osulem qm̄ tribuni se in aut
oritate primum futuros ee polliciti sunt. Tunc
referente osule de tribunoy r de plebi postu
latis. et c. fuit. Neq; tribuni legem eo anno ferrent
ne cōsules ab urbe exercitū educerent. in re
liquum magistratū continuari, r eos tribunos resta
uidicare senatū oportere p ee; osules fide in primum
portare tribuni reclamantib⁹ osulibus refecti. pa
tres q; nequid cederet plebi, ripm Lucium qui
tium osule reficiebat: nulla toto anno uehemētio
actio osulis fuit. oriret inquit siuana ira pres
scripti auctoritas ad plebem est. hoc eleuatis
animis quippe quia plebs et c. se in cōtinuandis
magistratib⁹ soluit. ipi quoq; soluti uinclis, ne
temptati multitudinis cedatis. tamq̄m id sit-

plus posse m̄ ciuitate plus lenitatis ac licentie hre. Leui
em uanus que p̄fecto ē sua decreta ⁊ consulta tollē qm̄
alios mutamus · p · ē · turbam mconsultam ⁊ qui exem
plo alios ee debetis alios exemplo pcos pot qm̄ alij
uro recte faciat; dum ego ne mutet tribunos, nec
me qtta ē · t · gsulem renuntiari patiar. Te uo gsul
claudi adortor. ut ⁊ ipe pplm̄ ro hac licentia arceas ..
cide me hoc t̄ pſuadeas me ita acceptum ut no ho
nore meū a te impeditū ſz gſtiam ſpreti honoris
aucta inuidiam. qm̄q; ex continuato eo impendet le
uatam pute. Coiter inde ediait ne quis · l · quin
tiū gsulem faciat. ſiquis fecisset · se id ſuffragium
no obſturaturos, gsules creati q fabius Jubulam trio
⁊ l · cornelij malugmenſis census aptus eo āno.
lustrū pp capitolium captum, gsulem occisum, gdi re
ligiosum fuit. Quinto fabio · l · cornelio · cōſ · prin
cipio āni strati res turbulente · mſtigabant tribu
ni, bellum mgens a uolscis ⁊ equis latum atq; her
nica nuntiabat; iam anci legiones uolscos ee ⁊ ipam
colonia mgens metu erat defuturā. Quare q imperia
tum a tribunis ut bellū puerū sineret, gsules inde
partū prunciaa fabio legiones ut anciū duceret.
datum corneli ut ⁊ rome pſidio eet · ne q pe hosti
um quis equis mos erat ad pplandum uenirent.
hernica ⁊ latam uisi milites dare ex fede. dueq; p
tes ſcaos m exercitu tria anim fuit · postm̄ ad
diem pſtitutū uenerut ſcai gsul extra portā capē
nam castra locat · Inde lustrato exercitu anciū pro
fectus haut procul dubio oppido statuq; hostiū ofendit
ubi cum uolsci q nondū ab equis uenisset exer
dimicare no ausi. quemadmodum quieti uallo seru
tarent ⁊ pararent. · posto die fabius no p mytam
una ſcaos ciuitatūq; ſz trāſu pſtos tres ſeparatim
acies, arcta uallum hostiū ſtruxit; ipe erat me
dius cum legionibus romanis · Inde signū obſ
uare uisit ut pul ſcai rem mapent. referretq;
pedem si receptui canisset · Equites ute sue cuiq;
pti post principia collocat · Ita triūphalia adortus
castra circumuenit · Et ai undiq; mstaret no ſuſti
nentes impetū bulsos uallo deturbat · Transgres
sus inde munitiones pauidam turbā molinataq;
m pte una castris expulit · Inde effuse fugientes
equis cui ſupare uallū haut facile fuat · cum ad
id ſpectator pugne astitisset libo campo adeptus

plus

parte uictoriae fruit, territos cedendo · magna ⁊ im
castris ⁊ extra munimēta cedes fugientiū fuit. set p
da maior: quia uix arma ſecum efferre hostis potuit.
deſeruitq; exercit̄ foret nisi fugientes, silue terrissent.
Dum ad anciū ſt̄ ueniunt, intim equi robore iuuentu
tis pmisso arce tusculana ⁊ pus nocte capitur · Te
lico exercitu haut procul membz tusculi, ſidunt · ut dis
tenderet hostiū copias · Hoc celeriter Roma ab Roma
in castra anciū p lata mouet Romanos · haut set
qm̄ si capitolium captum nuntiaret. Ideo ⁊ rece erat
tusculanos mutum ⁊ simulatio ipa pacti, reposcere
datū auxilium uidebat. Fabius omissis omnibz pre
dam ex castris raptim anciū quebit. Ibi modico
pſidio relicto ataūq; agm̄ tusculū rapit. Mich pter
arma ⁊ p coacti ad manū fuit. ubi ferre multa li
cuit. comeatu ab Roma cōſ · corneliue subuehit.
Aliquot menses tusculi bellatū. pte exercitus, gsul
castra equior oppugnabat · prem tusculanis dede
rat ad arce recuperandam, ui munim̄ eo subire po
tuit · fames tristemo inde detrax hoste, q postm̄ ue
tum ad extremū ē · mermes nudiq; omes subiu
gum a tusculanis missi · Hoc ignominiosa fuga
domū se recipientes Romam gsul m algido exercitū
ad unū omes occidit · Victor ad columē id loc nom
est, exercitu relicto castra locat · Et alt cōſul postm̄
membz iam Romanis pulso hoste pericula ee de
siderat, ⁊ ipe ab Roma pfectus · in hernicā gsules
ingressi hostiū fines, mgena certamie, hinc uol
scos hinc equos pflant · eodem ānno desisse anna
les apd plerosq; auctores inuenio l · cornelium cōſ
id bellū gessisse · opidumq; cepisse, certū affirmare ·
quia nulla apud uetustiores auctores hui rei
mentio ē, no ausim · Hoc bello pfecto tribunicii
domi bellū pres tentat · clamat fraude fieri q fore
teneat exercitus · frustratione ea legis tollende
cē; se nichomin̄ ite sustecta pacturos, obtinuit
tm̄ p lucceā pfectus bibis ut actiones tribunicie m
aduersū gsulum differrent. Erat ⁊ noua exortā ea
mot · d · cornelius ⁊ q · sulpicius questores m · volscio
q falsus haut dubie testis m̄ cōſe extitisset, diem
dixāt · quibus ēm emanabat meditus neq; frem sul
pa ex quo semel fuit ēs nūm̄ no modo usitatum m
publico set ne audituisse quide ex morbo, multoz
q tabe mensiū mortuū · nec hijs temporibz m quic

testis crim cōiecisset cesonē Rome usum. affirmantibus
qui una meruerāt secum. cum tum frequentē ad sig
uleri sce. sine ullo cōmeatu fuisse. Nisi ita eēt multi nulla priuata fere
bat bolscio Iudice cum ad iudicū ire no audēt. Omes
eas in unū congruentes haut magis dubiam dampna
tionē bolsci qm̄ cesonis. bolscio teste fuant facebant.
In mora tribuni erāt qui comitia questores fiere de
reo. ni pri⁹ lata de lege eēt passuros negabant. Ira
extracta utraq; res in ōsulum aduentū ē. Qui ubi
triumphantes uictore cum exercitu bitem mierūt. quia
silentiū de lege erat. pauor de magna pte credebāt tri
bunos. at illi etenim extremū anni iam erat. quar.
tum asserentes tribunatū in cōtionē dispectaticem ab
lege certam asserāt. Et cum ōsules nichomin ad
uersus otiū matem tribunat⁹ qm̄ si lex muniende
sue maiestatis cā promulgata ferret. tetendisset. uic
toria certaminis penes tribunos fuit. Eodem anno
equis pax est petentibus data; censusq; res priore an
no inchoata pficit. Idq; lustrum ab origine urbis
decimū conditi⁹ fuerunt cēsa ciuiū capita. ē. ccc. xv.
ccc. xlvij. c. xlij. ccc. xix. ōsulum magna dom bel
li. eo anno gestū fuit. qm̄ foris pace peperere. do
mi. si nō concordes. inuidi⁹ tn qm̄ alias infesta ciui
tas fuit; L. minuti⁹ inde. et L. naui⁹ cōs fa. duas
reſidiuas anni prioris. cās excepunt. Eodem mo
do ōsules lege tribuni⁹ iudiciū de bolscio impedie
bant. sed in questoribus nouis maior uis. maior
auctoritas erat. Cum quarto valerio filio volesi ne
pote questor erat. t. quinctius capitolinus. qui t. q
sul fuerat. Is qm̄ neq; quincie familie cesonē. nec rei
publice uiuentis maximū testimoniū posset. falsum
testem qui dicende cās inopia pretium ademisset.
iusto ac pio bello prosequebat; cum uerginiū magne et
tribuni de lege agerent duum mensium spatiū cōsu
lib⁹ datū est. ad inspiciendam ut ai edocuissent
plebem quid fraudis occulte ferret. simeret deinde
suffragiū mane. Hoc inuialli datū res. cauillas
in urbe fecit. nec diuturnā quietē equi dede
runt. qui rupto fedē q dum erat prē uenno cū ro
manis impiū ad gracū cloelii deserūt. Is tū lon
ge princeps in equis erat. graco duce in latinum
uiū agrū inde tusculanū hostili pplatione uenerunt.
plenique prede in algido castra locāt. In ea castra
q. fabius. p. bolanū. a. postumi legati ab urbe roma
uenerūt questum iniurias. et ex eo fedē res repetitū. tū
Eos equos imperator que mandata habebant. a se
natu Romano ad quereū iubet dicere. se alia in
terim acturū. Quercus ingens arbor prorio in
nebat. cui umbra opata sedes erat. Cum ex lega
tis unus abiens. et hec inquit sacrata querceus et
quicquid deos est audiant fedus a nob ruptum.
uiriq; et nūc querelis assint. et ego arma cū deos
hominumq; simul uiolata iura exequem. Roma re
diere legati. Genat⁹ iussit altum ōsulem ocrea grac
cum in algidum exercitum duce. alti pplatione finiti
equos primā dedit. Tribuni suo more impedi
re delectū; et forsitā ad ultimum impedisset. set
nouus subito addit⁹ error est. Vbi Gabinos ingēs
ope ad media urbis infesta pplatione uenit. fedati
agri. error mierat⁹ est urbi. Cum plebs benigne
arma cepit. reclamantibus frustra tribunis. ego ni
dio exact⁹ scripa; altum nauti⁹ octa Gabinos diu
castrisq; ad stetū positis per expeditiones primas
pleriq; nocturnis incursionib⁹ tanta uastitate in
Gabino agro reddidit. ut optati ad ea ope iniecti
bello fines Romani uiderent. ominio in fortūa
nec uis ai cade ingerendo negotio fuit. Nam cū
haut procul ab hoste castra posuisset. nulla magis
ope clade accepta castris se pauidus tenebat. Vbi
ubi sensere hostes creuit ex metu alieno ut fit audā
cia et nocte adorti castra postq̄m pax uis aperta pfecerat
monitiones posto die circumdant. Que postq̄m undiq;
q̄m̄ illo obiecto claudere exercitus. quinq; equites in
stationes hostiū emissi Romā ptulē. ōsulem exercitumq;
obsideri. Sicubi tam inopinatum nec tā inspatū accidere
potuit. Itaq; tant⁹ pauor tanta trepidatio fuit, quāta
si urbem no castra hostes obsiderent. Sanctiq; ōsule arces
sunt. in quo cum parum psidij uiderent. Dictatorem q;
dici placet, qui re pculsam restituere. t. quinti⁹ cincinnat⁹
ōsensu omnium dr. Ope preciū est audire qui omia
p diuinis humana sperunt. ni honori magno locum
neq; uirtuti putat ee. nisi ubi effuse affluit opes. Opes
unica impij. p. r. t. quinti⁹ trās tyberim ort eum ipm lo
cum ubi nūc naualia sunt, uin⁹ iugeriū colebat agrum.
q prata quinta uocant. Ibi allegatis seu fossam fodiēs
palo impeto seu cū arare, opi certe id qd ostat agro
sti intent⁹ salute data muice redditaq; togat⁹, ut q
bene uterat ipi reiq; p. togat⁹ mandata Senat⁹ audi

B. [illegible]

dixit.

par

B. [illegible]

accessit

Iuli⁹ Dictator, quintius cin
natus

l'. dictateur

ret. adiuuat. ꝙ tumo ꝙ sanꝰ ne saltu ēent omia / tram
ꝑpere e tugurio ꝑferre uxore teriam uiret. Qua si
mul abterso pulue ac sudore uelat. ꝓcessit dictatorem
eum legati gratulantes o salutat. m bribem uocant.
qui tror sit m exercitu exponūt. Nauis quinto pu
blice parata fuit. transuectiq; tres obuia filij ēss
si ꝓcipiūt. Inde alij ꝓpinqui atq; amici tii prim ma
ior pars ea frequencia stipat. antecedentibꝫ lictoribꝫ
deduct est domū. ꝛ plēs ocurrsus migēs fuit. et ea
nequaq̄m tam leta quinti uidit. ꝛ mpij nimiū et
uirum m ipo impio uehementiore trata. Et illa gē
nocte nichil pt q̄m uigilatū ē m bribe. Postō die dic
tator cum ante luce m forū uenisset. ogagrij equi
tii die. l. tarquinii patricie gentis. ꝛ qui tii stipe
dia pedibꝫ ꝓ pauptate fecasset. bello tam prim lon
ge romane uentutis huius ēet. cum ogagro equi
tum m otione uenit. uestimū edicit. claudi taberna
tota bribe iubet. uetat q̄nq̄m priuate quicq̄m rei
agē. Tum quicūq; etate militari ēent armati ci
tabarys m dies quinq; coctis uallisq; duodenis ante
solis occasum marsio m campo adēent. Quibꝫ etas
ad militandum grauior ēet iuuano militi. dii ar
ma pararet. ie uallisq; peteret. cibaria ꝙcoquere
ussit. Q. imuent discutit ad uallū petendum.
sumpse undecunq; primū fuit ꝓhibit nemo ē.
m pigreq; omēs ad edictū dictatoris pesto fuere.
Inde oposito agmine no uti neri magr apta q̄m p
lio. si res ita tulisset. legiones ille dictator magr
equitū suos equites duit. In ipo agmie utroq;
quas ipe ipm poscebat adhortatores erat. adeo
gradum maturato opus ēe. ut nocte ad hostem
puenire posset. Consulem ꝙdactum q; romanū
obsideri. tertiū die iam clausos ēe. quid q̄q nox
aud dies ferat. meritū ēe. puncto sepe tpis mal
ximaq; rei momenta uti; ꝙ creta ꝓmiser. sequere
miles. me se quoq; gratificantes ducibꝫ clama
bant; ꝙ media nocte m algidum pueniūt. ut sen
sere se iam ppe hostes ēe. signa ostituit. Ibi dic
tator q̄m tii nocte ꝓspica potat. equo arcessiuit
ꝙ templatoq; qui trac castroꝝ queq; forma ēet. tri
bunis militū impauit. ut partitas m unū cōia
uiberet. milite ai armis uallo q; redire m ordi
nes suos; sta q̄ mpauit; tii quo fuant ordine
uia exercitū omem longo agmie circundat hostiū
castris. Et ubi signū datū sit. clamore omēs tol

pedicibꝫ.

sic

ipe

Ho

lere iubet. Clamore sublato ante se quoq; duce
fossam. ꝛ iacē uallū; edito impio signū securis ē.
iussa miles exequit. clamor hostes circūsonat;
stupat inde castra hostiū. ꝛ m castra ostilis uenit.
alibi pauore alibi gaudiū mgens fecit. Roma
ni ciuilem clamorē ēe atq; auxiliū. id ēe mt se
gratulantes ultro extatoribꝫ ac ingilijs trucant
hostem. Consul differendū negat. illo clamore nō
aduentū modo significari; sed ire a suis cepta. mu
tiq; ēe. ni iam exteriore pte castra hostiū oppugnāt.
Itaq; arma suos capere. ꝛ se sibi sequi iubet; nocte
minui plius est legionibꝫ dictatoriis clamore signat
ab ea quoq; pte rem m discrimie ēe. Iam se ad ꝓ
hibenda circumdari opa equi parabant. cui ab m
teriore hoste prelio cepto. ne ꝓ media sua castra
fieret eruptio. munientibꝫ ad pugnantes mit
sum ussi. uacuā nocte opi dede. pugnatuq; cum
ostile. ad luce ē. Luce prima ia circū uallari ade
rat otor. ꝛ nuꝫ adiuuis unū exercitū pugna sus
nebant. Tum a quintiano exercitu q ostestim a pfecto
ope ad arma redist. mirabit uallū. Hic mirabat
noua pugna. illa nichil temperat prior. Tum incapi
ti malo. urgente a plio. ad pces ipsi. hic dictatore
hic ostilem orare, ne m occidione uictoriam pone
rent. ut inermes se inde abire sinerēt. A ostile
ad dictatore ire ussit. ignominiam sensus addi
dit; gratiū cloeliū dire primarēq; alios uinctos
ad se addua iubet. oppido corbione decedi. sangui
nis se equor no egeis licē abire. et ut exprimat
tandē ostesio, subacta domitaq; ēe gentē. sub
iugū abituros. Tribꝫ hastis iugū fit. huius si
gnis duabꝫ sup q̄ eas transissa una deligata sub
hoc dictator equos misit. castris hostiū receptis
plenis omnium rerū. nudos eos emisit. p̄dam oem
suo tm multi dedit; ostilare exercitū ipmq; ostile
mercatus. Caret inquit. prede pte miles ex eo
hoste cui pfuisti; ꝛ tu. l. minua donec ostilare
aut maias hire legat. his legionibꝫ peris. Ita
semunius abdicat ostilatu. ussusq; ad exercitū
manet; sed adeo tii mpio meliori animis manusue
te obediēs erat. ut beneficij magr q̄m ignominie
hic exercit memor. et corona aurea dictatori libe
ponendo decreuit. ꝛ pfiantē eū pronuy con
sulutauit; ꝛ rome a q. fabio pfecto urbis uenit.
hitus. triumphante quintiū quo uenerat agmie

patrone ꝙsalutauerit.

urbem ingredi uissit; ducti ante curruum hostiu du
ces; militaria signa; pilata; secuti exercitus preda honest.
Expulse instructe dicunt fuisse ait omnium domos; epu
lantesq; cum carmine triumphali ex sollemnibus locis
comessantiu modo curru secuti sunt. Eo die L. ma
nlio tusculano exbannitis cunctis ciuitas data e;
Postrem se dictator magistratu abdicasset; ni comitia
ex. uolsci falsi testes tenuissent; ea ne impedirent
tribuni, dictatoris obstitere met. Sulpicius dampna
tus latinum exilium abiit. Quinct. decimo decimo
mense die dictatura in sex menses accepta se ab
dicant uit per eos dies exsul nauti adherentiu
cum sabinis egregie pugnat; ad uastatos ages.
Ea q; clades accessit sabinis. minutio fabi qui
ti successor in algidum missus. extremo anno
agitatu de lege a tribunis e. sr quia duo exer.
abeunt nequid ferret ad populum, preces tenuere.
plebs uicat ut quintiu eosdem tribunos crea
rent. Lupos uisos in capitolio ferut. a cambis
fugatos; ob id prodigiu lustratu capitoliu ee.
Hec eo anno gesta; secuti cons quinti minuti.
ex. horati pulullus cui mitio ann cu foris et
otiu eet, domi seditiones. ide tribuni ea de lege
faciebat. Ultroneq; uentu foret, adeo exasperat
ai mi uelut nocturno impetu dedita opa equi
corbione amissum presidiu nuntiatu eet; senatu
cons uocant. iubent subitariu scribe exercitu
atq; in algidum duce. Inde posito legis certa
mine, noua de delectu edicto, citra iuncebat
que consulare imperiu tribunitio auxilio. cui aliud
addit terror; sabinu exercitu pdatu descendisse
in agros romanos. inde ad urbem uenire. Id
met ptulit, ut scribi milite tribuni sineret.
no sine pactione in ut qui ipi quinquennium
eluси essent, primoq; id plebi presidiu foret. x. de
inde. tr. pl. crearent; expsse hoc necessitas pri
bus. id modo excipe. ne postea eosdem tribunos
uiderent. Tribunitia comitia. ne id q; post
bellum ut certa uanu eet exemplo habita. Tri
cesimo exto anno a primis tribunis plebis dece
creati sut. bini ex singulis classibus. Inde q; cau
ti e. ut postea crearent. Deinde delectu habi
to minuti citra sabinas exercit no muenit os
te. Horati ai iam equi corbione intercepto presidio
horrona etiu cepissent, in algido pugnat. mul
tos mortales occidit. fugat hoste. no ex algido
modo set a corbione ortonaq; corbione et diruit.
pp expditu presidiu. deinde. in. valeri. sp. lergini
cons sa. domi foriq; otiu fuit. annona pp ait 296°
intempie laborauit e; de aduentino publicando la
ta lex e. tr. pl. inde refecti. hiis sequente anno t.
Romilio. c. ueturio. psulibz legge omnibz optionibz
sius celebrabat. inde se nuu siu ne quicq;
auctu. ea res eq siu biennio iacuisset. ac toto 291°
superiore lustro iacuisset. cum maxime hi agere
rent trepidi nuntij a tusculo uenuit. eqs in ag
tusculano ee. fecit pudore recede ei pstu mutuu
morandi auxiliu; ambo cosules cum exercitu missi
hostem in sua sede in algido inuenit. Ibi pug
tum sup bis milia hostiu cesa. alii fugati; pda
pta magis. ea pp inopia etatis; psules uendide
runt. inuidie ti res ad exercitu fuit. ea denique
tribunis materiam criminandi ad plebe psules p
buit. Itaq; ergo ut magistratu abirent, Spurio.
p. tarpeio. a. aternio. cons dies data e Romilio. 298°
ab. e claudio cicerone. tr. pl. beturio. ab l.
alieno edile pleb; utriq; magna pcum indigna
tione dampnati. Romilius decemilibz eris ve
tum. xb. Nec hec prior calamitas psulu; semo
res nouos fecerat; psules se dampnari posse
agebant. et plebe et tribunos legge ferre no posse.
Tum abiecta lege q promulgata offenderat tribu
ni leni agere cu pribz fine inde certaminu fa
cent, si plebeie leges displicerent. At illi omnu
nit. legu latores et ex plebe et ex pribz qui utsq
utilia ferret, qq equande libitum eet, sinent
creari. Rem no aspernabant. preterq; datum leges
nemine nisi ex pribz ab ebat, cui de legibz quem
ret. de latore tantu discreparet. Orti legum ache
nas spuri postumi albini. a. manlius. p. sulpicia
camerin. ussitq; melitas leges solonis deser
bere et alias grece ciuitatu instituta mores u
traq; noste; ab exitus bellis quiet. Ann. fuit ge 299
tior insequens. p. curiatio et sex. quintilio cons
pcto silentio tribunoru. qui primo legatos q athe
nas ierat legu peregrinaq; experiundi pbuit. de
inde duo simul mala ingentia exorta. fames, pesti
lentiaq; fedu hoim fedu pecori. uastati agri sunt.
urbe assiduis exhausta funibz. multe et clare fu
gubres dom. flam quirinalis. Seruius cornelius

Comitia · 300 annis

301

De creatione decemuiror.

fasces Collegis apparebit

equites

decē

mortuus. augur · c. horatī · pulullus. m. cui locum. c. sentiriī. eo cupidius quia damnat' a plebe erat. du
ites legē; portunus ostil. quintil' · iiij · tribuni pleb.
multiplia fedat' clade annus. ab hoste otiū fuit. Inde
cons. g. genenī · p. sexti capitolini. neq; eo anno q
qua belli exti fuit. domi mot' orti. Jam tedierat le
gati cum attrīa legibz. eo mtenū mstrabāt tribuni. ut
tandem scribendar legum mitiū fieret. placēt cen
ti decē uiros. sine prouocatione. ne quis eo anno ali
magrat' eēt. admisceāt. ne plebi cotrouersia aliqua
diu fuit. postremo cessum pribz modo ne lex dalia
de duentino anno. trecētesimo alto. qm odita Roma
erat. cum mutat' forma ciuitatis. a ostilibz ad x. bi
ros. q admodū abē egibz ānī ad ostiles uenīat; trans
lato imperio mrq; insignib; quia nō diuturna muta
tio fuit. Lex eni principia magrat' ei' nimis luxu
riauē; eo ati lapsa res est. repetitiq; duobz uti mā
daret' ostilium nom unpiiq; decē uiri creati. ppius
claudi. c. gemini · p. sexti. l. semp. c. Julius. a
manli. p. sulpitī · p. curiati. tit. r. romuli. ss. postu
mi. claudio r. geminioq; designati ostiles. m. eni an
nū fuant. p honore honos reddit'. r. sexto alti co
sulum prione anni. q ea re collega multo ad pces
retulerat. huic primi huius legati tres qui athenas
ierat; simul ut p legatione tam longinqua pmio eēt
honos. simul pces legū peregrinar. ad odenda noua iu
ra usui fore credebant. Supplēre ceteri nūm.
graues quoq; etate electos nouissimis suffragiis
fecit; quonī fercula alios satis adusarentur.
Legum tot' magistratus penes appiū erat. pau
re pleb. adeoq; nouū sibi ingeniū indicrat; ut
plebicola repente omiq; aure pstare captor
euaderet. p. tuca. sexq; mseratore pleb; decimo
die ius pli singuli tradebāt reddebant. eo die
penes pfectū urbis fuit. qui erat. eius legis no
uem singuli accensi appellabant. r. in unica concordia
mr ipse; qui offensus priuatis interdum mutuis es
set. summa adhibita alios quietes erant. moderatio
nis eor argumentū exemplo primus rei notatissima
tis erat. Cum sine prouocatione creati essent. defos
so quadam. dom. apud. p. sexti. patritie gentis
uirū nuiento. platoq; in contione. in re iusta ma
nifesta; atq; atroci. c. Julius. uir. dicy sexto die.
r. accusator ad populū extitit. Cui rei Judex legitimi
erat; decessitq; ex urbe suo. ut dempto de ultima

gistrat' pplis libat' adiect'. Cum pmptum hoc uis
uelut ex oraculo incorrupti patris. ab hyeme simul in
imicq; ferret. tum legibz condendis opa dabatur.
ingentiq; horum expectatione. posito. x. tabul' pp.
ad otione uocabant. et q bonis faustumq; r felici
rei. p. ipius libertatisq; eor eēt. ire r legē deces
apostatas misse; se quanti. x. horum ingenijs putidi
potuit. omibz simul insignitq; uita equasse. plus
posse multoz ingenia ostiliaq; ufaret. in arce sedi
una quaq; rem agitaret. deinde simonibz atq; in
medio quicqd in qua re plebi minus esset ostenderet.
eas legem scriptarum. p. t. quas ostensus omnium no
no minuisse latius magisq; tulisse uideri posset;
cum ad rumores horum de uno quoq; legū capite
edicto satis correcte uideret. centuriatis comitijs
. x. tabulas legeis platere sint. q nisi quoq; immo
so aliaq; sup aliis acceruataq; legū cumulo free
omis publica priuatiq; e uitio; uulgat' adhuc. de
inde rumor duas desse tabulas. quibz adiecti
absoluiq; posse. uelut corpus ois Romani uitijs.
ea expectatio cum dies comitior appinquaret. de
sederūt x. uiros. utiq; creandis fecat. Jam plebe p
ter qm q ostilium nom haut sec qm legū posa
erat. ne tribunitiū quidem auxiliū ceterorū
inuicem appellatione decem uiris quereb'. x.
stqm uo comitia. x. uiros creandis in triniū nū
dinum indicta sunt. tanta exarsit ambitio ut p
mores quoq; ciuitatis metu credo. ne tanti pssō
impij uacuo a se relicto loco. aut satis digna
pateret. pstaret hoiem honore. summa ope. a se im
pugnatū. ab ea plebe cui qua ostenderet. supplī
ant petentes; dimissa iam in dignitas ea
etate. his q honoribz actis stimulabat. appius
claudius. nestores. utiq; inter x. uiros. aut inter
candidatos uiares; pror interdum petendo q
gerendo magistratu erat. criminari optima
tes. extolle candidatos leuissimū quoq; hoīm
limiq; ipse medius inter tribunitios duellios
siliosq; in foro uolitare. p illos se plebi uen
ditare. donec collegae quoq; qui unice illi dedi
tissent. ad id tempus coercere in ceteros. actos mira
tes. quid sibi uellet. apparere nich sana ce. p
fecto haut gratuita in tanta superbia comitan
tem fore. nimiū in ordine se ipm egisse. r. subsi
dij cum priuatis. no tam properantis abire magi

stratu quia uiam ad contionandum magistratuum querentis. ee ꝓpalam obuiam ire cupiditatē rei. aut si obsecundando mollire impetum ingredientē comitio. illi hinc inde ꝑ minimū natu filii mū ꝙsensu mūnguit. dre hec erat ne senectute creare posset. ꝙpter tribunos plebis. id ipm pessimo exemplo nemo umqm fecisset. Ille enī uo q̄ bene uertat hituru se comitia ꝓfessus. impedimentū hac occasione ariptū. delectuq; honore ꝓ otione diuos quintus capitolino ⁊ cincinnato ⁊ ꝑtino suo. c. claudio ostantissimo uiro mopinatū ca ⁊ alis eidem fastigij a tinatum uiris nequaqm splendore uite pares. y. uiros creati se m primis. q. haut secus sañ. mpbabant boni quam nemo face ausurum crediderat. Creati cuneo. m. co nelius maluginensis. m. ligurius. l. minuti quinc tius fabius. Iubuay. q. poetelius. t. antoni. menda 302 -x. diuius. sp. oppi cornicen. m. rabuleius. ille si nus appio aliene ꝓsone ferende. fuit. suo tā mdeui uere ingenio. ceptū. nouosq; collegas iam priꝰm mi trent magistratuum in suos mores formare. cotidie co ibant tremore arbitrio. inde mpertentibus instructi q silijs. que secreto ab alijs coquebant. iam aut dissi mulando superbiam. tati adire colloquentibus. difficiles. ad ꝺus malas rem ꝓdire. ꝺ tum male sol lempnes in curiis magistratibus erant. Iunio q̄ magistratus cum honoris diem denuntiatione in gentis ⁊tonie insigne face. Nam cum ita priores x. uiri suassent. ut unus fasces haberet. ⁊ hoc in signe regnum in orbem suam cuiq; uice ꝓmeret. subito omnes cum duodenis fascibus prodiere. c. ye. lictores qui mpleuant. ⁊ cum fascibus securis mli gatas ꝓferebat. nec attinuisse dmi securē ei sine uocatione creari erat. mterpretabant. dece. ye. cum species erat multiplicata q̄ ⁊tor. no m si mus solum. sed primoribus ptis ⁊ratis odis cum ac principium qui. ut siquis memorie libertatis uoce aut m senatu aut m ꝓplo misisset. sciri uirgi scuries q; ⁊ ad oꝛtoꝝ metu expedirent. Nam pti qm q; m ꝓplo mich erat. ꝓsidij sublata uocatione intercessione quoq; offensus substulerat. cum pri ores dece bis appellone collegę corrigi redditā ad se uim tulisset. ⁊ quedam que sui iudicij uideri possent. ad ꝓplm retulissent. aliquandiu equatis mt omnes error fuit. paulatim tot uerte m plebe cepit. abstinebat a pribus humiliores libidinose crudeli

tęq; cōsulebat. hominū no cā. tot erant. ut apud quos gra tum equi heret. iudicia domi ꝙstabant. ꝓmū tiabant. m foro siquis collegam appellasset. ab eo ad quē ueniat. ua discedebat. ut peniteret. no prioris decreto stetisse. Optimo etiā sme auctore exierat. no m ꝓsentis modo tēpis. eo miuriam conspirasse. set fedus etiam destinum mentis ipos uicissitudine iteum. ne comitiam ferent. ꝓpetuoq; y. uiri. tum possessum semel obuenerent. mpiū uicissitudinē spectare. tum priorū multis, plebei. inde libertatis captare auram. unde suā utilitatem timendo m eum statum. t. p. adduxant. primores prium odisse. y. uiros. odisse plebem. nec ꝓbare q fieret. ⁊ crede haut mdignis a crede. unde uicendo ad libitatē. m suā utilitē elapsos. uiuere nolle. ac mutare quoq; miuriā. ut tedio ꝓsentiū. ꝙsules duo tandem ⁊stat pristin reum m desiderium ueniant. Iam ꝓcessat. ꝑe ai maior. ⁊ due tabule legum ad priorē animi. q. tabulas erat abiecte. ne q̄m iam supesset. set hec quoq; leges centuriatis co mitijs plane cent. cui ex magistratu rei. pu. opus eet. expectabat. q̄m mox cōsulibus creandis comitia ederentur. id m plebem agitabat. quo nā modo tri bunitia potestatem munimentū libertatis. re intermissa repararet. Cum mtim mentio ad comitiam nulla fi. y. uiri. qui primo tribunitios hoies. quia id ꝓstare hebat. curiā se obseruauiant. plebei principes uicibus seppiant lata. cui curie tribunalia ob sederat. hi fere agē plebem plebq; res. ei for tuna qua quicq; cupitū foret. potentiores eet ⁊ ne tho quidem abstinebat. a uiribus cedi alijs secuti sibi. ⁊ ne gratuita crudelitas eet. bonoꝝ donatio sequi dm supplicū. ac merede. uicissi nobilis corrupta. no modo no re obuia. mmu set ꝓpalam licentiam suam malleq̄m omnium lib tatem. Sic ꝺus male uenē. nullis sub rogatis magistratibus. priuati ꝓcede uetus in aies adpe ritū inhibendum imminuit. neq; ad spem hono res insignibus ꝓdeunt. Duo regnū haut dubie uidere. deplorat ⁊ ꝓpetuū libtas. nec unde q̄ quisq̄m exiuit. aut futuri uidet. Nec ipi so lum desponderant animos. set exemplū capta erant a finitimis ꝓpli. mpiūq; ibi ee. ubi no eet lib tas indignabant. Sabini migrationē in agrum romanū fece. latiq; ꝓlati ei horum atq; pre

aggrauabat.

302. ab vrbe cō.

cōdium multi predis egressent/recepto ad fretum q̄
passim uagarū erat agmīe castra locant · spem ī dis
cordia Romana ponentes · eā impedimentum delectui fo
re. nō nuncij solum sup̄ urbem agrestium fuga trepida
tionē miscet. ⁊ uiri cōsultabāt · quidopus sit fco · desti
tuti mīe primū ⁊ plebis odia · addidit trore ī sup̄ aliū
fortuna · equi alia ex pre castra ī algido locat · deppla
t̄ q̄ mde excursionib⁹ tusculanū agrum. legati a tusco
lo p̄sidiū orantes nuntiant · Jo pauor p̄stitit ⁊ uiros
⁊ senatū simul duobz̄ circūstantiū urbem bellis gsul
tent · citari iubent ī curiā pres haut ignari quāta
mudia īminerēt · tempestate omēs uastati agri · pi
culoz̄q̄ īminentiū cās ī se questuros · temptationēq̄
eam fore abolendi sibi magistratus · nī gsensu resiste
ret · imp̄iorq̄ inhibendo acriē ī paucos p̄ferocis ai
conat⁹ alios cōprimeret · postq̄m audita uoce ī foro
ese pcones pres ī curiā · ad ⁊ uires uocanti · uelut
noua res quia mīmīsant · tam diu more cōsulendi
senat⁹ mirabundam plebem quirit · quidnā madisset ·
cur ex tanto metuallo rem desuetā usurparet · Hosti
bus bellorq̄ strue hendam q̄ solitū ī quicq̄m ulle causa
ne fieret · circum spectare omnib⁹ fori ptib⁹ senato
re · tarorq̄ usq̄m nosci tare · curiam mde ac solitudi
nem circa ⁊ uiros mtuēti · cum ⁊ ipi uisum ī gsen
su impiū ⁊ plebs quia priuatis uis nō eet uocandi
senatū nō quenire pres imprecarent · iam capid
ſi libratem · si se plebs comitē senatui det · ⁊ qmad
modum pres uocati nō coeant ī senatū · sic plebs
abnuat delectum · Hec fremitu plebes · prius haut
fere quisq̄m ī foro · ī bile tam erat · ī dignitate
rez cessant · ī agros suaq̄ rez erat · amissa pu
blica · tantū ab mutua se abēe tati quantū a cetu q̄
gressuq̄ impotentiū dnoz̄ se amouisset · postq̄m
citati nō conueniebat · dimissi circa domos ap̄pati
tores simul ad pignora capienda · ⁊ sistandū q̄ ne
gsulto detrectarēt · referunt senatū ī agris eet ·
haec id ⁊ uiros accidit · q̄m si presentes detrecta
re impiū referrēt · Jubent accīri omēs · senatuq̄
ī diem posterū edicunt · qui aliquando spe ipoz̄
frequentior quenit · quo fco p̄dita a pribz̄ plebs
libratē tota · q̄ hij qui tam magistratu abissent pri
uatisq̄ suis abēet · tamq̄ ī re cognitis senatus
tus patrusset · et magis obediēt uenitū ī cu
riam · e · q̄m obnoxie · dras sias acceping · L · Vale
rii · peri tū · p̄ditū memorie · e · post relationē appij
claudij · priusq̄m ordine sine rogarent · postulando
ne die rep̄a liceret · dicē · phlitenus minacit · ⁊ uiros
p̄dituros se · ad plebem denuntiante · tumultū ereg
tisse · nec mīs ferocit⁹ quicq̄ horatius barbatū esse
ī certam · ⁊ tarquinios appellante · admone · reg
ualerios · ⁊ horatios ducibz̄ pulsos ⁊ regres · nec no
men is hoies tum pre sui ee · quippe quo iure ap
pellari fas sit quo ⁊ romulū conditore urbis · dem
ceps q̄ ⁊ regres appellatos · q̄ sacris etiam ut sollempne
redemptū sit · supplam uiolentiaq̄ tui p ipos ⁊ re
gie · q̄ si ī rege tum eode aut ī filios regis ferenda
no fuint / quis latius ī tot priuatis uident · ne
uetando ī curia silē hoies loqui · extra curia etiā
moueret uocem · ⁊ eq̄ se uide quin sibi mīs pri
uato ad otionē plīm uocare q̄m nullius senatus
cogē liceat · ubi uellet experiend⁹ · quanto fortius
dolor libratē sua uindicanda · quia cupiditas ī mi
uista dnatione eet · De bello fabius eos referre tā
q̄m manus ullum · p · r · belli sit · q̄m cum hys q̄
legum ferendaz̄ tā creati nich iuris ī ciuitate
reliquerit · qui comitia · qui alios magistratus · qui ui
sitidinem imperandi · q̄ unū ⁊ equande libratis
sit · sustulerit · qui priuati fasces ⁊ regū impiū
habeant · fuisse ⁊ regibz̄ exactis patricios magistratus · eosq̄
postea post secessionē plebis · plebeios · cui illi pres
eent · cogitare · p̄clarēs · quid eni eos ⁊ plīm esse
optimates · qui ano tam ope senatu huerint · tunc
uta habeant · ut de re · p · loqui phibeat · ne nimiū
ī metu alieno sibi ponerent · gratuita q̄ putant
tur uideri · tam homibz̄ q̄m q̄ metuebat · Hec uen
tante horatio · ad ⁊ uiros nec ut ignoscendi mo
dum reperiret · ne quo euasura res eet · cernerent ·
c · claudi qui patruus appij · ⁊ uiros erat · orto fuit ·
patres q̄m uulgo similis oriundis · p sui fris pare
tesq̄ et manes · ut caulis pon⁹ sacratis · ī qua
nat⁹ eet · quia federis nefarie ictu · cum collegis me
minisset · multo id magis se illius ira orare · q̄m rei
· p · quippe ire · p · si a uolentibz̄ nequeat · abmu
tis uis · expetituram · sz̄ ex magno certamīe magis
eruitari fere me uis · erat euentū se hortere · cum
aliud pret⁹ q̄m de quo retulisset · ⁊ uiros dicē · phi
lent · claudiū ī pellandi uerecundia fuit · sen
tentia ⁊ pegit · nullū placē senat⁹ consultū · fi

omes q̄ ita accipiebāt. priuatos eos a claudio iudi
catos. multiq; ex gs̄ulatib; uerbo adsensi sūt. alia
fretus. sententia aptior m̄ spes. uim minore aliquanto ha
buit. que patricios certe ad gdendum mt̄ regē
iubebat. cēcendo eni quos alios magistr̄ ee. qui
cedendo. herent senatui iudicabāt. quos priuatos fecerat
auctor nulli. q̄ e. faciendi. Ita labente iam ca. y.
uitor. L. cornelius maluginensis. m. cornelij. y.
bruti ff. cum ex gs̄ulatib; adulumū dicendi locū q
sulla fuat ee. simulando curiū belli fieri collegas
q; ei tuebāt. quo nā facto medijsset mutari se dic
tatore ut. y. biros qui dece iuratu petisset. aut
socij aut hij maxime oppugnaret. aut quid ita
cū p tot menses uacua ciuitate. nemo iussu ne
magistr̄ sume rei pceni. q troubla fecerit. nūc
fecerit
cū demū cū hostes ape ad portas sint. ciuil discordias
serat. ñ q m̄ turbido mio pspicuū fore putet. quid
agat. certe nemine maiore cura occupatus āis
uetu ee. studiū rei tante auferri sibi placet. de
eo quo ualeri horatiq; an duo maiab; decē uiros
magistratu. abisse magistratu insimulet. belliq; munerat pfec
tio. re. p. m̄ tranquillum redacta senatui discep
tante agi. ut mitē ita separare. a. s. p. claudiū ut
comitior q; ue. y. biros creandos. y. biri ipe huic
saat. sibi rationē reddenda ee. ut m̄ unū creati
sint. dum ñ dones leges q decent pferrent. m̄ p
sentia. omia pt bellū omitti placet. cui si falso
fama uulgata una q; no mitio solum. set tusci
uana. lanos. set tusculanos. ut legatos. ut ulisse putet.
speculatores mittendos censē. qui certi explorata
referāt. sui fides. ut nuncios. ut legatos haleat. de
lecti primo quoq; tpe hernici. y. biros. quo cuiq;
eos uideat. q̄ dice. nec te alia pueri. In hac
sna. ut discederet. uiriores primū euincebant.
fortiores q; iam cohorti. ualerius eni horatiq; no
aperta. ut de re publica licet dicēs. dicturos ad
pplm. si m̄ senatu p factione. no licerat. neq; enim
sibi priuatos. aut m̄ curia aut m̄ cōtione posse
obstare. Neq; se ymaginari hūc fastibi eos ces
suros ee. Tum a. appi iam ipe ee. trat. ut m̄ uiole
tie eos pati resisteret. dubiata uictu impiū ee.
Non erit melius inquit. nisi de quo gs̄ulem uoce
misse. ad ualeriū negatie se priuato retinere
licore accede iussit. Jam quiriū fidem implorā
te ualerio. a curia e limine. l. corneli cōplexus ap
pii. no inquit simulabat. osulendo diremit certam̄
scam p cornelium ualerio dicendi gra que uellet.
cum libras no ultra uoce excessisset. y. biri apposiū
tenue. Consulares ac seniores ab residuo tribunitie
potatis odio cui desiderio plebi multo acriis gsula
tus impij rebant ee. ape malebat. Postm̄ ipos y.
biros uolentate abire magistratu. quia inuidia eos
exsurgēs. rursum plebem si lenit ducta re. sine pla
ti strepitu. ad gsules rediss. aut bell. intpestiue aut
moderatoe gsulum m̄ impijs excendis posse m̄ ob
liuione tribunos plebem adiuc silentio primū edia
tur dilect. uiriores cum sine puocatione ipsum
ee. ad noia respondent. lectionib; scriptis mt̄ se
y. biri copiabant. quos ire ad bellū. quos esse ex
ciuib; oporteret. principes mt̄ y. biros erāt. fa
bius q; appius claudi. bellum domi maiis q; foris
apparebat. appij uiolentia apiore ratu ad com
primendos sabinos. mot̄ m̄ fabio m̄ bono
gstans q̄m nauū m̄ malitia ingenū ee. huic
eni uitio egestas olim domi militieq; y. iurat.
collegeq; ita mutabant. ut appij q̄m sui simil
mallet ee. huic belli m̄ sabinis. m. tabulleio q
q. poetilio adiutis collegis. mandatu. m. coneli
m̄ algidum missus cū. l. minutio. t. antonio
q cesone duillio. q. l. flacco. cos. oppū. a. p. claudio
aduersore ad urbe tuendam. equo omium. y. biros
impio decreuit. Nichilo militie q̄m domi me
lius res p. administrata ee. Illa modo m̄ duri
bus culpa q; ut odio ee nt̄ ciuib; secant. Alia
omia penes milites noua erat. q; ne q̄d ducta
aut hospitio. y. biros ipse usq̄m sereret. nū. al. auspicio.
a se p suū atq; illos dedec patiebant. Fisi ra
sabinis ad fretū. cum algido abeos q̄at erat.
ab freto p sallentinū nocte profugi. ppius urbe
.. mt̄ fidenas crustumiamq; loco edito cast̄ no
conuenierāt. pfectus hostib; nusq̄m se equo cer
tamie committentes. nā loca ac ballo no iuuante
aut armis tutabant. q̄ malum flagitiū m̄ algi
do maior. t. clades accepta. castra quoq; amissa
erāt. exiustus q; omib; utensilib; miles. tusculū
se fide mia q̄uitur hospitū q m̄ no fefellerit.
gtulerāt. Roma tanti erāt terrores allati. ut
posito ira. y. uitali odio pces ingulias m̄ urbe ha

at. simulabat. l. si hic lab

Bellū. lx.

silentiū.

exiutus.

II

duo scelera commissa ap
a .x. uiris s. q causse
fuert abolendi cos
pnii. s. ayllitie alius
domi. pnii d necce
Hiccianj.

tutaret.

pellice

bentes censeret. Omnes qui petate arma ferre posset
custodire menia, ac pportas stationes agere iubet.
arma tu saltim ad supplementu decernent, y. bi
rosq; ab arce tusculi dystressos, in castris milite ha
bere. castra alia, fidenis in sabinu agru trasferri. bel
loq; ultro inferendo, detineri hostes a gallio urb oppu
gnande. Ad cladem ab hostib; acceptas duo nefanda
facinora ge. bini, belli, domiq; adiecit. L. sicinu in ea
bimo pmu diam. y. uiralem tribunoz creandoz se
cessionisq; mentiones ad unos multos simonibz occul
tis serenis speculatu ad locu castris capiendum
mittit. datur negotiu militib; quos miserant ge
pedites et comites ut eu oportuno adita loco in
terficiant. Haut multu mestice. nam arcta repu
gnantes aliquot insidiatores ceadem. cum ipe se p
nalidus pari uiribz aio arcu uentu tutaretur.
Nuntiat in castra certu principatu insidias esse.
siccium .x. n. egregie pugnatu militesq; quosdam ei eo
amissos. primo fides nuntiantib; fuit, pfecta de
inde cohors ad sepeliendos qui ceciderat. y. bino p
missa. postq; multu spoliatu ibi corpus siccii
in medio iacente armatisq; omnib; in eu usq; co
tribz unde. hostiu neq; corpus ullum neq; uestigia
abeuntiu. profecto absumptos memorantes
rentes corpa inuidie plena castra erat. ac Romanu
ferri pniu siccii placebat, in dece uiri sumus mili
tare ei publica impensa face maturasset. sepultus
ingenti militum mestitia pessima. y. bino in uul
gus fama e. Sequit aliud in bile nephas alibidi
ne ortum, haut min fedo euentu qm gp stuprum
cedemq; lucretie bile regnoq; tarquinios expule
rat. by no finis solum idem. y. binis qui regibus
fuer ea etia eadem impij amittendi eet. appiu clau
diu patricius plebeie stuprande libido cepit. pat
ricius. L. icilium honestu ordine in algido duce
bat. uiu exempli recti domi militiaq; perinde uno
mstituta fuat. silentiq; mstituebant. despondebat
filiam L. icilio tribunitio acri uiroz pca pleb exper
te iniuriis. hanc uirginem adultam forma excelle
te appius amore ardens pio ac ste plice adort.
postq; omnia pudore spreta ad adulterat. ad crude
lem supbamq; uim animu uertit. q. claudio clienti
negotiu dedit. ut uirginem in seruitute adsereret.
Neq; cederet sin libertate postulantib; uindicias. q

pte puelle abeet. loca muitie ee trat. uirginis ue
nientis in forum. Ibi namq; in tabernis lucrani lidi erat.
mimus. y. uiri libidinis manu micat. sua sua. Na
ta sua ipsaq; appellans ee. se quoq; se uidebat cantu
tem, ui abstracturu. pauida puella stupente, ad cla
more nutricis fidem. Quiritiu implorantis ope cur
sus. uirginis pretis stipatoq; ualidis pplare nom celebrat.
notos stipa eoz turbam indignitas uirginis rei co
ciliat. iam auditu etat. Cum ad stipe nichil op
ee multitudine occurrat aut se uiue grassari in
uocat puellam in uias auctoribz q aderat. ut
sequerent. ad tribunal appi peruenit e. Nota iu
dicii fabulam petitor quippe apd ipm. auctore argu
menti pagis, puellam domi sue natam. fictoq; in
de in domu uirginiu translata suppositia ei ee. id
iudicio coprii asserre. pbaturuq; ut ipo begnino
iudice. ad quem maior pars muitie ei pteneat, mite
rim diuum sequi analiam equu ee. aduocati puel
le. Cum uirginii rei p. ca diuissent. abee, biduo
affuturum si nuntiatu ei sit. miquiu ee absente
de libertate dimicare. postulat ut ie integra in pris
aduentu differat. lege ab ipo lata iudicias dari in
libertate. ne patiat uirgine adulta fame pruis
libitalis periclu adire. appius decreto pfat. qm li
bertati fuit eam ipam legem declarare. qm uerigni
amici postulationi sue pbendant. Ceteru uta in ea
firmu libtati fore presidiu. sine cais nec pfons ua
riet. In hac ceu qui affant in libratem, quia qui
uis lege agere possit, id iuris ee. In ea que in pris
manu sit. flemine ee aliu cui dns possone ce
dat. placet. utaq; prem arcessiri. mtea uiri sui
uacuta assertorem no face. quin ducat puellam,
sistendamq;. In aduentu ei qui pt dicat. pmittat,
adiuuis muuta. decreti cum multa mali treme
rent. qm quisq; im recusare audet. p. numitor
inis puelle auus. y sponsus icili mtuenit.
ductaq; in turbam sua cum multitudo icili ma
xime mtuenti resisti posse appio crederet, licto
decessse ait. vocaferanteq; icilii submouet.
placidum quoq; ingenii tam atroz iniuria ac
cendisset. ferro hinc ubi submouendus sum
appij mquit, ut taciti feras q sceleris nichil iur
gine. Foro hanc sum ducam. nuptiaq; pudicam
futuris. proinde omnes colligam quoq; licebit

conuoca expediri uirgas ⁊ secures uite. no mane
fiet no manebit extra domū pñs sponsa utilij, no sit
tributarius auxilius, ⁊ prouocatione plebi romane, di
ab arces libtate tuende, ademptis. Itaq; m libro
quoq; regis quirites ⁊ regni iure libm datu est.
seu integru ⁊ m cetuceo ritu. pdicta saltem
m tuto sit. hinc sinus asseret. Ego psentiu quiritiu
⁊ sponsa uirginu militiu ⁊ unica filia, omes deoz ho
minumq; implorabim fidem. nz tu ipse unqm de
cretum sine cde nra referes. postulo. appi eia atq;
⁊ ossideres quo pgrediare, bergini uidet de filia u.
uenit. quid agat hoc tantu sciat. sibi si huius un
dicis cessit, odiosne filie querendi ee, ne undicā
tem sponsam, m libratem uita eius deseret. qm fides.
concussata multitudo erat. certatimq; instare uidebā
tur. Lictores talium arcuisse erat. nec ultra mina
tus tm pressim e. cum appius no berginiā defendi
ab italio, set inquietum horiq; tribunatu, ⁊ nunc
spirante loco seditois querē. dicet, no pbituru se il
lo die. mane. set ut iam sciret. no id petulantie
sue. si bergimo absenti ⁊ patrono nō ⁊ libtati datum
uis. eo die se no dicturu neq; decturu inposterum.
d. m. claudio pedituru ut decedet. uite suo un
dicari q; puellam m postrum diem putet. q nisi pa
posito die affuisset, denunciare se italio similibusq; ta
li neq; legi sue latore. ⁊ legi d suo testantia defore.
nec se utiq; collegas lictores conuocaturu. ad cohet
endos seditois auctores. otentu se suos lictoribus
fore. Cum dilatum tpe muris eet. secessissentq;
aduocati puelle placuit. omniu primum strem
itali filiuq; munitoris. m pigros uuenes pgere.
Inde recta ad portam ⁊ quatum accelerari posset
uiginti acciri e castris. m eo uti puelle salutem.
Eet posito die undey muris ad tpe pfto eet. iussi
pgerunt. citatiq; equis nuntiu ad prem pferit.
Cum instaret assertor puelle ut undicaret spons
reciq; duret. atq; ad ipm agi dicet italius sedulo
tpe terens. dum patent intrantiu iussi m castra.
man tolle undiq; multitudo. ⁊ se quisq; paratu
ad spondendum italio obstendē. atq; ille lacrima
bundus. Gratu est inquit. crastina die ita opera
ntar. sponsor mic satis est. Ita undicat uirgi
nia spondentibus pximis. appius paulisp morat.
ne ei rei ca sedisse uideret. postqm omissis reb
aliis p cura unius nemo adibat. domū se recepit. col
legis q m castra scribit. ne bergio comeatu deet. atq;
etiam m custodia habeat. Impubem o filium secum
ut debuit fuit. etiā comeatu sumpto. prefect
bergini prima uigilia erat. cum posto die mane
de retinendo eo ne quicquid licet rediit. ultim he
re prima luce cum ciuitas in foro expectatione erec
ta staret, bergini sordidat filiam se ui absolutā ue
ste comitatas aliquot matronis, cum magna ad
uocatione in fori adducat. circare ibi ipsare
hores cepit. ⁊ no honeste solum p caria ope, set q
debita pete. se q libens eoz ac quirites cotidie m
acie stare. nec aliu uiri ee, aut strenue ac fero
cie, sci m bello plura memoria posset. Quid pdee
si malum birtisq; que capta ultima timeant. libie sue
sint petenda. Hec atq; otiosabundus circuibat ho
mines. similia hinc. ab italio tractabat. comitatus
muliebris plus strepitu fleu q ulla uox mouere
bat. adhibitisq; omia ostinate. ano appi tanta
uis amice ueri q m amoris mente turbauit. m
tribunal ascendit. et ultro quirente pauca petito
re. q sibi pridie p ambitione dari no eet. prior
aut ille postulata pageret. aut bergimo respondendi
daret loc. appi metsat. qm decreto simone prete
derit. forsa aliqm ueteres auctores antiqui tradi
derint. quia iusqm ullum m tanta seditate decre
ti ueti simile memio. Id qd ostat nudu uidet.
pponend decresse undinas sedis sanctite. pri
mo stupor omes admiratione rei tam atroc de
fixit. silentiu inde aliquandiu tenuit. deinde
cum. m. claudius circumstantibus matronis uret ad
prendendam uirginē, lamentabilisq; eum mulier eo
complorato excepisset, bergini intentas in appii
mas, italio inquit. appi no tibi filia despondi, ⁊ ad
nuptias no ad stupru educam. placet preidum
ferroq; tuu p me sue manabit. uiuere. passuri ne
hi isti sint nescio. ⁊ no spero ee passuros illos qui
arma hent. Cum repelleret assertor uirginē, a glo
bo mulier circumstantiuq; aduocatoz silentiu fecit
p pone. q. uir alienat. ad libidine aio negat. ex
tremo tantu quietio utiq; uiolentiaq; bergini cui
testem pclm rumor heret. se certus quoq; iudicio
coptum se hre nocte tota eet. m urbe fore ee, ad
mouendam seditione. Itaq; se haut inscium ei di

missionis cum armatis descendisse. no ut quiem
quietem uiolaret. sed ut turbantes ciuitatis otiu
p maiestate impij cohiberet. Vnde quesse me
ligie. ait. inquit lictor. sumoue turbam. da uiã
dño nõ ad prehendendum mancipium. Cum hec
interuiisset. plenus ire multitudo ipa se sua
sponte dimouit. Dest tagi preda in monte puel
lã stabit. Tum demum ubi miẽ nusq̃m auxi
liũ uidit. Quesso inquit appij primũ ignosce
uitio doloꝝ si quid inclementius iuuenes iuuer.
Deinde si nas hoc coram uirgine nutrice peonta
ri. quid hoc sit. ut si falso pr̃ dño sum. Equius
re hinc aio discedam. data uenia seduat filia
ac nutricẽ ppe cloacinas tabernas. quibi nuc
notiq̃ e nom. atq ibi albanio cultro abrepto
hoc te. uno quo possim. aut ñ. filiam in libertate
iugulem. perous. Deinde puelle transfigit. reex
pectans q̃ ad tribunal te inquit appi tui nunq
crepid sanguie hoc cõsecro. clamore ad tam
atroz facin otio. excit appius cõprehendi
iussiũ iubet. ille ferre qua tuq ibat uiam
facẽ donec multitudine etiam psequentiũ
tuente. ad portã pruit. Saltus nunciat
q̃ ex sanguine corpus sublatũ obstentat po
pulo scelus appius. puelle infelicis formã
necessitate prius deplorat. sequentes clã
tant matrone. ea ne liberos pcreandos condi
tione. ea pudicas prima ee. Seruaq̃ in tali
re muliebre dolor quo e mestior imbecillo
aio. inessabilia magis querentabs subiat. si
uos q̃ maxime italici uos tota tribunitie
potestatis ac uocatois ad pplm erepte
publicaq̃ indignationis erat. Concitat
multitudo ptim atrocitate scelis. ptim ste
p occasionẽ repetende libertatis. appius nuc
uocari Saliũ. nuc retractante arripi. po
stremo cum locus adeundi appareret. ipe cum agmie priori iuuenum
p. turban uadens in unda duã iuuentia
circa Saliũ. no solum multitudo sed du
ces multitudinis erat. si valeri⁹ q̃ in.
horati⁹ q repulso licere se iuuare agret. nun
dicare se a priuato italiũ agebãt. si uim
adferre conarent. ibi quoq se haut im
pares fore. hic atroz triua orti⁹ valerium
horatiumq lictor y. hic inuadit. stanguntur
a multitudine facto. nouitate oppius ascendit.
secum horati valeriq reos contio audit. y. uoce
obstrepit. Ianq impio valeri⁹ discede a priuato
lictores iubebit. Confracto die appius uim me
tuens in domũ se proxima forum spectãte aduer
sa capite obuoluto recepit. ibi. cpius aut
auxilio colligere cet. m foro ex alta pte irrupit.
uidet impiũ ui uictũ agitat. deinde con
silijs atq ex omi pte assentiendo multos duc
toribs trepidauit. Senatu postremo iussit.
eas res q magistratui pium displicebãt acta y.
uiroz uidebãt. spe p senatu si mendo. potes
tatis ei multitudine sedauit. senat nõ ple
bem irritandam censuit. a multo magis pro
uidendũ ne quid bellicosi aduen in exercitu mo
tus facet. Itagi missi iuuenes patrum in
castra que tui in monte uetulio erãt. nun
tiant decem liras ut omi ope absentione mi
lites gnerant. ibi legionis maiore pte
liquerat in urbe motũ equum. Nam pre
ter q agmie ppe quadrigentoz hoim uenie
ne qui ab urbe in dignitate rei accensi co
mites ei se dederãt. offert. stricturn etiã
telum respsus q ipe cruore tota in se cast
gnãt. Et tegre multitudinis in castris uise
maioris aliquanto q̃m erat spem urbane
multitudinis secerat. querentibs quid rei
ẽt. flens diu uocẽ nõ misit. tande ut ira ex
trepidatione q̃currentiũ turbat. silentiũ fiunt. ordine cuncta ut gesta erãt
exposuit. supinas deinde tendens man. com
militones appellans orabat. ne q scelus appi claudij
ẽt. sibi attribuẽt. ueri seu patrocinia adhi
berent. sibi uita filie sue carioꝝ fuisse. si
libere ac pudice uiuẽdi licuit fuisset. ãi ue
luit suam ad stupriũ rapi uidet. morte ad
mitti melius tutiũ q̃m q tumelia liberos mia
se in spem crudelitatis lapsum. nec supstitue
filie futuriũ fuisse nisi spem ulciscende mor
tis ei in auxilio cõmilitonũ fuisset. Illius q
ẽm filias sorores quisq ẽt. Nec ãi filia
sua libidine appi claudij extincta ẽt. si quoq

impunitor sit eo effrenatiore spe. aliena cala
mitate. documentū datum illis cauendę simili
murie. q ad se atinget uxore sibi seo erepta.
filiam quia no ultra pudica uictura fuit mise
ram set honestam morte occubuisse. Non ee ia
appij libidem locum in domo sua ab alla uolen
tia ei eodem se ato suum corpus uindicaturu q
uindicauit filie. certi sibi ac libis suis opulent.
Hec bergynio uociferanti clamabat multi
tudo. nec illius doloi. nec sue libertati sedefutu
ros. Et imitere turbe militū togam. cum eade
illa querendo docendoq quanto usa qm dudu
ta indignatora potuerit uideri simul ppliga
tam ia re nuntiando. Rome ee. insequtosq
qui appiū ppe intereptū in exiliū abusse dice
rent ppulerūt ut ad arma toclamaret uel
ire tetq signa. Romā pfiscerent. x. biri si
mul hijs que acta Rome audierāt. perturbati
alius in alia pte castroy ad sedandos mot
discurrūt. Et leuit agentibz responsu no red
dit impiū. siquis inhiberet. biros. arma
tos se ee responderet. Eunt agmie ad urbē.
Aduentinū insidunt. ut quisq occurrat
plebem ad repetenda libertate. creandosq tri
bunos plebis adhortantes. alia uox nulla
uiolentia audita est. Senatū sp. Oppugnat.
nichi placet aspe agi. quippe ab ipio duū lo
cum. seditios ee. oriciunt tres legie gsula
tres. Spurī tarpeius. t Julius. p. sulpicius
qui queret senat bibis cui iussu castra de
seruisset. aut quid sibi uellet. qui armati
Aduentinū obsedissent. Bellogz ausō ab hostib
priam suam cepisset. Non defuit quid respō
deret, deerat qui daret responsu. nullo dum
certo duce nec satis audentibz singulis in medie
se offerre. id modo multitudine oclamatū e.
ut. l. valeriū cum. Horatiū ad se mitteret.
hijs se daturos responsu; dimissis legatis ad
monet milites bergynius. in re no magna
paulo ante trepidatū ee. qz sn capute multitu
do fuit. / respostigz qm qm no mutilet, fortuito
in mag consensu, qm cui consilio ee. placere. x.
creari q sume rei p. pesset. militariq honō
re tribunos militū appellare. cui ad eū ipm pri
mū hijs honos deferretur. melioribz meis uitio
q rebz suare inquit. ista de me mdicia nec in
filia in uita honore ullu iocundū ee paturur
nec in perturbata re. p. eos uale est pesse nob
qui proximi in mudie sunt. Siquis usus mei e.
nicho minor ex priuato capiet. Ita. x. in no
tribunos militares creat. Neq in sabinis
quieuit exatus. ibi quoq auctore Jallo nu
mitorioq secessio. ab. x. biris sta e. no mi
nore motu animoy. Sicut sedis memoria renoua
ta / qm q noua fama de bergynio, adeo sede ad
libidine peruta acciderat. Julius ubi audiuit
tribunos militū in aduentino creatos ne comi
tioz militarū progatiua urbana comitia.
Hijsdem. tr. plebis creandis trent. priusq rey
plarium in mense q potati. ipe prius qm ire
tur ad urbem pari potate eunde in in sinis
creandū curie. porta collina urbem intrauc
rūt. sub signis mediaq urbe gemie in aue
tinū pgunt. ubi iuncti alibi exatis. ex tri
bunis militū negotiū dederūt. ut ex suo
rio duos crearet qui sume rei pesset.
. m. oppiū. Ex. manliū creat. pres sollicita
de sima rei. cum senat condie. ee. iurgi
re sepius retinuit temptas qm osilijs. Sicut
cedes. x. biris et appiana libido. et dedecora mi
nime obiacebant. placebat valeriū Horatiū
q ire in aduentinū. illi negabat se alit tuto
qm si. x. biri deponent insignia magistratus
ei quo ano an abissent. x. biri querentes se
in ordine cogi. Non an qm plures legibz q
ea creati ee. deposita impiū se arebant.
Pat. m. diuliū q tr. pl. fiat / certior sca
plebe contentionibz assiduis nichi trahi
in sacriū monte ex aduentino transit. affir
mante. c. diulio no prius qm desi bre un
deat. cuia in aios priuatū desensura. admonitu
rum sacrum montem ostante plebis securos si
restituta prinie redigi in concordia res nequeat / mia
montana. cui cum siculensi non fuit effectu castra
in monte sacro locauit, modesta petitu suoz nichi u
olando iniuriati. Decuia exitium plebi illo qui per
eremem ire posse retinentes. Persuasit bergynius li
bertatisq cui tam se retinisse in ea urbe ipsa nec pu

ciuna.

l. iudicia

Ro.

p̄ima creata. tribuni
militū. sibi p̄te.

ututes

fato

legati.

singit

dicta nec libertas sua ee, mirabile dictu tantes. cum ua
sta Rome omnia mlta solitudo fecisset, in foro pret
paucos senior nemo eet. uocatis utiq in senatu paribz
desertum apparuisset forū, plesq iam ipm horati atq bale
rios uocaferabant. Quid expectabitis. p. c. si. x. uiri
suis ptinatie no faciūt tuere ac deflagre omia pas
suri estis. Quod aut istud impiū. x. uiri qd aple
xi tenetis tectis ac pietibz uira dicturi estis. non
prider lictor uirgā maiore ppe nūm infero cupisse
ipm togatq alios q. quid si hostes ad urbem ueniant
pugnari estis. quid si plebs inox ubi pax secessione
monuerit, armata ueniat, occasu ne urbis uultus
fmare impiū. atq qui aut plebs no est habenda aut
hendi sint. tr. pl. nos cui caueritis patricios ma
gistratibz ipm ille plebis, noua inexpiatq cam pota
tem eripue pribz nris. nec nūc discedme semel
capti fetat desiderii. nec nos tempem desideriis
impiis. quomin illi auxilij egeat. Cum hec ex omi
pte iactarent, uicti assensu. x. uiri fortuitos se ipm
uita uideant in potate pugnā affirmant. id modo
simul orant ac monet, ut ipis ab inuidia caue
atur. nec suo sanguine ad supplicia pugnā plebem
assuefaciant. Dum horati ualeriq missi ad ple
bem, edictionibz quibz uideret reuocanda ponere
daq tres. x. uiros quoq ab ira impetu multitudi
nis pcaue uisent. profecti gaudio ingenio ple
bis in castra acceptum. quippe libatores auide du
bie et modestus nitio et erit rei. ob hec hijs adue
nientibz grie acte. Tali pmultitudine ilia facta.
Idem alius de conditionibz ageret, querentibz legatis
q postulata plebis eent, compositio iam ad aduc
tum legatos, consilio, ea postulauit, ut appareret
in equitate rei pluis in armis repm spei. p
testate eni tribunitia et reuocationeq repetebat
q an. x. uiros creatos auxilia plebis fiant. et
nec in finidi eet gasse milites. aut plebe ad re
petendam p secessione libitate. de. x. uiris no
do supplicio atq postulatu fuit. dedi quippe eos
equum censebat. uiriosq igni cocrematuros mi
nabant. Legati adea que consilij fuit. adeo eā
postulare ut ultro uob deferenda fuit. libitati
eni psidia petitis no licentie adimpugnandos ali
os, ute uite mag ignoscendū, q indulgendū
est. Quippe qui crudelitate odio in crudelitate
tuitis. et pri pene qm ipi liberi suis dnari iam
in aduersarios uultis. nunqm ne quiesce ciuitas
uira a supplicijs. aut pugnā in plebe Romana aut
plebis in pres. sauo uob mag qm gladio op est.
Gratis suq qz humilis est, qui uite equo in ciui
tate uiuit, nec inferendo iniuria nec patiendo.
ti si quando meriendo uos pbitum estis. cui tra
tis magistratibz legibz qz uris iudicia penes suos erit.
de capite nro fortuniq. Primo ut qqz ea erit sta
tuens nūc libitate repeti satis e. facient ut euel
lent pmittentibz cunctis. moxreddituros se le
gati rebz pfectis affirmat. prosperi cui manda
ta plebis pribz exposuisset, alij decē uiri qm qdem
pter spem ipos supplicia ui nulla mentio fieret,
haut quicqm abnuere. dpius truci ingenio, et in
uidia pcipua odiū in se alios suo in eos merito
odio haut ignare inquit. imminet fortuna. uideo. do
nec arma adisarijs tradant differri adusus
nos certam. dand inuidie e sanguini. Nihil ne
go quide moror, quomin. x. uiratu ab eade fiam.
sint ut. x. se primo quoq tpe magistratu abdica
rent. Q. furi pontifex maxim tribunos pleb creā
ret. et nec in finidi eet secessio militū. tr. plebis
hijs sunt pfectis, dimisso senatu. x. uiri pdeunt
in otione. abdicantq se magistratu ingenti hoim
letia nuntiant. Hec plebi legatoq quicqd in bre
ue hoium supat psequit. huic multitudini se
ta alia turba ex castris occurrit. gratulantur
libitate concordiaq ciuitati restituta. legati p
contione gaudiū bonū faustum felixq sit uob rei.
p. redite in patriam ad penates ciues liberosq ue
stros. set qua hic modestia fuistis in nullo agere
in tot res necessario tante multitudini e uisola
ta, ea modestia ferte in libe. Ibi auentinū ire
unde profecti estis. ibi felix loco ui prima mutata
choastis libitatis iure, tribunos pleb creabitis. pre
sto erit pontifex maxim qui comitia habeat. ingens
assensus alacritasq cuncta egregie fiunt. Co
uenere inde signa, profectiq roma ctant. cui obui
am gaudio curiati p litem silentio in aduentantium
pueniūt. Ibi templo pontifice maximo comitia
habite, tr. pl. creauere. omnium primū duilius ber
ginus. inde. l. icilius. rp. Numitorius auunculus
berginij auctores secessionis, tribunus. c. sicinius.

Finit tractatus decimus.

parietibz.
foro. hispici.
ch.
illi.
l. furiosus.
uictos.
pulcra respōsio
Legatorum.
l. necui.
monte.
extiplo
necui
Comitia.
libitati.
ch.

monte. ꝓsentes ei quē primū tr. pl. creatū ꝯ eo m te ꝓ
dictū memorie t. cꝛ. diuilliuꝫ qui tribunatū nsi
gne an. y. bitos creato gessat. Nec ꝯ y. bitali
bus certaminib; plebi defuerat. ſte deinde mag
ḡm meritis electi, o. totiñ. o. popm. t. ẏnius.
appius. dillius. c. sopius tribunato. bito licaio.
extplo Ialius exemplo plebem rogauit. Et plebe sciuit.
necui net ui fraudi eet secessio. ab. y. bitis fca. cōfesti
de ꝙsulib; creandis cum ꝙuocatis ꝙrtus diui
lius ꝙuocatem ꝙtulit. ea ꝯ pratis flaminiꝭ
galio plēs acta. qm nūc circēflaminiū appellant. ꝙ
mr regē. Deinde dēsules creati. l. valeri. o. ho
rati. q exemplo magistratuꝫ acceptuꝫ. Quoꝝ ꝙsu
lat ꝓfanis sme ulla ꝑtum munia net sme offe
libati. sione fuit. quid eñ libati plebis cauet. id sui de
cede opib; credebat. omniuꝫ primū aiaꝫ ueluti ꝯ
taminatio inter eet, tenerent. nec prēs plebi sa
tis lege centuriatis comitiis tulē. ut q tributim
plēs iussisset ꝓ. tenet. qua lege tribunitijs roga
tionib; telum acerrimū datū est. aliam deinde q
sulare lege de ꝙuocare, umcū ꝓsidiū libratis
ẏ. uitali ꝑtare causa nō restituit modo sed ꝯ
ꝑstinum munit. sanciendo nouā legē. ne quis ul
lum magistratum sine ꝙuocatu crearet. Quib; cre
asset. ei ne fas, q eet occidi. neue, ea cedes capi
tal noxe haberet. Et ei plebe hac ꝙuocatione, hac
tribunitio auxilio sane firmasset. ipis quoq; tri
bunis, ut sacrosci uiderent. Cui rei ꝓpe ia me
moria aboleuat, relatis quibdam ex magno metallo
cerimonijs renouarit. et cum religione mutatos
eos. tum lege rr. ꝓbe. sanciendo ut qui tr. pl. edili
bus iudicibus. y. bitis nocuisset, ei capud ioui sacri
eet. familia ad edem cereris liberi libeq; uenū iret.
Hac iuris lege ꝯtpretes negant. quēquā sacro
sanctū ee. set cum apd eos, cuiꝫ nocuerit, id sancti
ri. tatq; edilem ꝓndi duciq; a maioribus magistra
tibusq;, si nō iure fiat, nocere eñ ei. cui hac lege
nō liceat. tum argumentū ee, nō heri ꝓ sacrosctos
edilem tribunos. ueres uereiurando plēb. ea eam
primū ꝑfectam creauit sacrosctos ee, fierē. qui
ꝯtpretarent. eadem hac Horatia lege ꝙsulibus quoq;
et ꝓtoribus. quia eisdem auspicijs quibus ꝙsules crea
rent. tum ee iudicē eñ ꝙsulem appellari. que refel
lit ꝯtpretatio. q his temporibus nō dū ꝙsule iudicē
set ꝓtorē appellari fiuit mos. Hec ꝙsulares leges fu
erem sti tutū ꝛ ab isdem ꝙsulibus ut t. d. ꝯ eodem ce
reris ad ediles plēs deferrent. que an arbitrio q
sulum suppremebant uitiabantq;. q arcus diuilius
deinde. tr. pl. rogauit, plebesq; sciuit. qui plebem
sme tribunis reliquisset. quiq; magistratu sme ꝙ
nocatione creassent, tergo ac capite puniret.
Hec oīa ut ꝯ iuris ita nō admodū patricijs tra
cta. quia nondū ꝯ quemq; uim sanciebant. funda
ta deinde. et potate tribunitia et plēs libertate, quem
tribunis agendi singulis tutū maturiusq; iam ratiac
cusatore primū Spurinnū et appiū rem diligiut.
Cum diem appio Spurinnū dixisset. et appius supa
tus patricijs iuuenibus ꝯ fori descendisset, vedin
tegrata q exemplo et oīnibus memoria fedissetpo
testatis cum ipm satellitesq; ei iudicissent. tum Spu
rinnū Horatio inquit rebus dubijs inuenta est. Itaq;
neq; ego accusato apud uos eum ipse rem, rem cui
crudelitate uos metipsi armis uindicastis. nec
ipsum ad cetā scelera ꝯ prodigia ꝯ defendendo se
adiee patiar. Omniuꝫ igit appi claudi et impune
nefaneq; ꝓbrorū alia sup alia eo ausus, etiam
facio. uni tantū criminis iustū iudicē dicēdo te ali
bertate ꝯ siuitutis. q tra legē eo uindictas nō de
disse, ꝯ uincta te duci iubeo. Nec ꝯ tribunitio
auxilio appi. nec ꝯ iudicio ꝓfuit ullam spem ha
bebat, atq; tribunos appellauit. et nullo
morante accept a uiatore ꝙuoto mgt. duci
ta uox una uinde libitatis ex eo missa ore quo
uindicie nup a libitate dee erat. silentiū fit. et
dum ꝓ se quisq; deos tantū et nō negligē humana
fremūt, et superbie crudelitatiq; et spes nō le
ues ꝯ uenire penas, ꝓuocare q ꝓuocatem
subtulisset, et implorare ꝓsidiū ꝓfi. qui oīa
ultra ꝓfi obtrisset. rapiq; ꝯ uincta agente ui
re libitatis qui libitum corpus ꝯ fruitutē adduxis
set. ipius appi me tionis murmur fit. ꝓ
implorantis uox audiebat. maiog; merita ꝯ
rē ꝓ. dom militiaq; cōmemorabat. suū infelix
erga plebem et omania studiū coequandag; legū
cū maxima offensione ꝓtū ꝙsulatu abisset
suas leges quibus manentibus lator eaꝝ ꝯ uincta
ducat. cetum sua ꝓpria bona malaq; cū cae dice
de data facultas set. tum exturū ꝯ ꝓsentia se

Sciuit

.al. inuictis.

.fedissime

.nisi.

cōi iure ciuitatis cuiꝰ Romanū, dta postulare ut dice licerat ut iudicium ſpr. exp̄iri. nō ita se mundi am p̄muisse ut mēb̄ m equitate r mpicoridia ciuiū suoꝝ sterī dat. g̃ſi m dta cā m uincla ducat cetū ſ. ꝓpria bona. ritum se tribunos plebi appella re r monē ne mitterent, quos dicit. g̃ſi tribuni eodem fede obligatos se fatean tollende appellois cām quia g̃ſpirasse. r. uiros criminari sint aut se puocare ad ꝑſm implorare leges. de puocato ne r gſulares r tribunitias eo ipo anno latas. Quis enī puocatiū ſ. hoc mdemato m dta cā nō liceat. cui plebeio r humili ꝑſidiū m le gib̄ foꝝ ſi appio claudio nō ſit. se documto fu turū utrū nouis legib̄ dnatio an libras fir mata sit. r appellā puocatioꝝ ei adusus munia magiatuū ostentata m ciuib̄ licuis an ue data sit. Contra ea bergīnī unū appiī clau diū r legū expte r ciuiliū huani federis es se aiebat. Respiceret tribunal hoies castellū omniū sceleꝝ. r. uir ille ꝓpetuis bonis ego sanguini ciuiū mfestus uitas securesq̄ oib̄ minitaꝝ deoꝝ hoiumq̄ g̃ptor carnifica in lictoꝝ stupat, iam ab rapinis r cedib̄ aro ad libidinē usq̄ uirginē ingenuā m oculis ſpr. ue lut bello capta a copleū pris arrepta mini stro cubiculi sui cliente dono dedeꝛit. ubi crude li decreto nefandiq̄ uindicis dextram pris m filiā armauit. i. tollentis corpus seruile uirginis sponsi. duiq̄ m carcerē duc ſtup mpellato magr̄ eq̄m cede mar. Et illi carcerē edificatū ee. g̃ domicilū plebi romane uo care sit solit. deīde ut ille utr̄ ac sepi g̃ uocet. sic se utr̄ sepi iudicii illi ferre ne uindicias a libertate m seruitute dederit. s. ad iudicē nō eat ꝑ damnato m uincla duc iulē. ut haut quoq̄m mpbante sic magno motu aioꝝ cum tanti uiri supplicio stia r ple bi iam numia libras uideret. m carcerē e quc tus Tribun ei die ꝓdix. Inte hec ab latinis r hernicis legati grauulatū de cōcordia pa trum ac plebis Roma uenium. Domiq̄ ob ea Ioui optimo maximo corona aurea m capitoliū tulē. parui ponderis. sed tū haut opulente erāt. colebant q̄ religiones pie

magr̄ eq̄m magnifice. Hinc duc oib̄ cognitum est equos uulsq̄ stima ui belli apparē, utraq̄ parturi ꝓmuntias g̃ſules uisi. Horatio Gabini ualerio equi euenere. cum ad ea bella delectū edicissent fauore plēb̄ nō iuniores modo sed emeritis r stipendiis ꝑ magr̄ uoluntarios ad nōia danda ꝑſto fuere. eoq̄ nō copia modo sed ge nere etiā militū, ueranis admixtis firmior exat fuit. Prius q̄m m urbe gerebant. leges r. curiales quib̄ tabule duodecī e noīe m aes mi sas m publico ꝓposuerūt. sed q̄ussi tribunoꝝ ediles functos eo ministerio scribant. C. claudi q. Posue. r. uiroꝝ sceleꝝ r ay omes scribere filii supbie mfesti. r egerūt antiquā m priam se co tuleraī. id magno ia natu cui ad pcia ei depre canda redisset cui uitia fugat, sordidati cum gentilib̄ clientib̄q̄ m foro pensabat. singulos ora batq̄ nec laude genti ea musta maclam uellet. ut carne r uinclis uiderent. digni uerū hon ratissime ymaginis fuerūt ad posteā legum latoꝛes oditoresq̄ Romani iuris iace uinctū mtē fures nocturnos ac latrones auferentes ab ira parū ad cognitionē cognitores alios. et poti unū tot claudios de pcantib̄ codonarent. q̄m ꝑ unū odiū multoꝝ pces asperarent. se q̄ id genī ac nōi dare. nec cui eo m̄ gram redisse cui aduse fortune uelut succurſū uirtute libratem recuperata ee. clemtiam q̄ cordia ordi nū stabiliri posse. erāt quos mouet sua magis pietate. q̄m ei p quo agebat cā. set uirginū suū poti ut mpetrent orabat filieq̄. nec gentis claudie r gentiū m plebe soruite. set necessarios bergīnie trīū tribunoꝝ pre ces audiret. qui ad auxiliū plēb̄ creati ipi plēb̄ fide atq̄ auxiliū mplorarent. uisuq̄ o tes hec lacrime uidebant. Itaq̄ spe m̄ ti sa p̄ruisse q̄dicis adeet. appi sibi mor te g̃ſanū. Subinde arrepta a p. numitorio ꝺp oppi. q̄em m mudie quoꝝ m urbe fuat cū muste uindicie a collega dicente. plus tri ſca munia oppio q̄m nō ꝓhibita mudie fe testis ꝓducius. q. septē r. xx. enumatis stipe diis. quoties extra ordinē donat. donaq̄ ea sterēs m cōspectu ꝑſi ſossa uestē tegū iacē

ꝑmuisse.

ut

sua. plebis

tonū.

Oppij

inhibito

fundere.

diuisi

uoluerūt.

Romanoꝝ

Oppij

Bellū. lxj.

ratū uirgis ostendit. nichilum de fama quin
si quid suam noxam reus dicē posset, priuati
tium in se seruret. oppi. q. duce in uincla est.
et an iudicij finē dē. ibi uite fec. bona appij
claudiq; tribuni publicare. collegę eoz exilij
ea solū ut erui. bona publicata sūt. et. q. clau
dius assor ingrate die dea dapnat. ipo re
mittente benigno ultima pena, dimissus, ex
hiur exulatu abiit. manebq; uergine mor
tue, cui uiue feliciores p tot domos ad peten
das penas uagrati nullo relicto sonte. tandem
quieuerunt. Ingens mer maestat pres. nullū
q; iam inde tribunos erat. qui. x. birox fue
rant. cum. q. diuil. tr. pl. inhabito. salubrit
ni, nimie potatis et libratis inquit inte re pe
nasq; inimicas satis est. Itaq; hoc anno nec
diem dicā cuiq; nec in uincla ducā quietū su
passurus. Nam in uita peccata reperi ea obli
te tuta placet. cui et noua expiata sint. x. birox
supplicio. et nich admissum uir q; uim tribuni
tiam desider. spondet pcepta consulū ab eox p
libitate uita tuenda cura. et a primū moderā
tio tribuni metū priuz dempsit. eademq; au
xit consulū munia. q. adeo tota pleb fuissent
ut primum salutis libertatisq; prior plebeio ma gistra
tui cum patricio cura fuisset. et an inimicos
sacratas penasq; suas cepisset, cum abuia uterq;
licentie eox consules apparet. multiq; erat q
mollius consul tu dicent, q. legiū ab hijs latarū
pres auctores fuisset. Neq; erat dubiū quin
turbato rei. p. statu, cepi sucrubuisset consu
les. rebz urbanis copositis frandatoq; plebis
statu in pristina as dissi abire. Valeri adiutus
quinctos iam in algido etat. equoz uolucrū
q; sustinuit consilio bellum. q. si ex templo re for
tune omnissent, haut scio an antiquitū ai ab
x. birox infelicibz hasticiis Romanis hosti
bz q; erat, magno detrimto certam statuerū
sint. Castra mille passuū ab hoste posuit
copias euancbāt. Hostes mediū inter hinc caste
spatiū acie instructa complebāt. quocationibz
q; ad pluim responsum Romanis nemo red
debat. tande fatigati stando ac ne quicq; ex
pectando certam equi uolucriq; postq; cessum

ppe modum de uictoria credebāt. pe in hernī
cos, pe in latinos p datū abeunt. relinquitur
mag castris presidiū. cui satis uirtutis ad certam
q; ubi consul sensit, reddidit in latū antea ter
rore instructaq; acie, ultro hostem lacessit. ut
illi quid abesset uirtutis detractaue pu
gna crederet exemplo Romanis auus. Itaq; uic
tus hebant pauentes intra uallū. cui p totū
die stetissent intenti ad certam nocte cessere.
et Romani quide pleni spei corpora curabāt.
haut quicq; pari hostes ano nuntios passim
trepidi ad reuocandos pcursatores dimiserunt.
recurrit q; primis locis. ultiores no mouenti.
ubi insuetus egredi castris Romanus uallū in
uasurus, ni copia pugne fieret. et postq; mul
ta iam dies erat, ini mouebat quicq; ab ho
ste, uidet signa inferri. consul motaq; acie indi
gnatio equos et uultus mouit. si uictores ex
ad uallū petā quin uim et arma gerer? Itaq;
et ipi efflagitatū ab duabz signis pugne ac
cepe. iamq; pe egressa portis erat. demcepsq;
alij pduabāt ordine in suū quisq; locū descen
dentes. cum consul Romanus prius tocie turbi
sulta staret hostiū acies inquit signa. ad
orsq; nec dum omnes eductos. Neq; qui erant
satis explicatis ordinibz ppe fluctuante tur
bam trepidatiū huc atq; illuc cursu spectantiū
se ac suos adhuc turbatis mentibz clamore
atq; impetu inuadit. cerule primo pedē ho
stes. deinde cum alios collegisset et undiq; du
ces uictis nec cessuri erant, instaurat rursus
tuq; pugna. Consul. et alia pre Romanos
meminisse iubebat illo die primū liberos p
libera urbe Romana pugnare sibi. nec ipso uic
turos no ut. x. birox uictores primū essent. in
appio duce, te genit. si consule ualerio ab libato
ribz. sūt. orto libatore ipo. ostendent, priorib
prelijs p duces no p milites stetisse. ne uince
rent tuba ec. gra ciues plus ai habuisse q;
gra hostes. et domi quā foris gratiue magis
timuisse. una ingenium fuisse ciuis pudica
tie in pace periculum est. unū appiū ciuem
pcō se libidinis. at si fortuna belli inclinet, ciu
liberis ab tot milibz hostiū periculū fore. nolle

fundato.
duisi
uoscon f.
Romanoz.
inhibito.
ea.
passim.
l. peuiritores.
hostiū.
ciuius.

ominari, que ne iupit[er] nec mars pat[er] passum sit hyb
hauspicijs condite die sibi accidere auentiu sacrip
monus admonebut. ut ibi libras parta eet, pauc
am mensibz eo impetu illibatum referret. ostendent
q; eande in diem militibz romanis post exactos x.
uros ee, q ante creatos fuit. nec equatis legibus
minutam uirtute p[ri]t eet. Hec ubi mirigma p
dicu dea dedit, adiolat, deinde ad equites, agite
iuuenes inquit, pstate uirtute, pedite, ut hono
re atq; ordine pstatio. primo quisq; pedes mouit
hostem, pulsum uos imisse quis exigite e campo.
no sustinebut impetu, nec cunctat, mag q; re
sistut. concitant equos, pmiscuiq; in hostem pedest
ia turbatu pugna, ex ruptis ordinibz elati ad nouis
sima acie, pe libo spatio circuu uecti, iam fuga un
digq; capescentes, plerosq; a castris auertut. pedites equi
tantesq; abstineret pediu acies, consul ipe, uiq;
omnis belli sertut in castra. Cupnegrai ingenti
fede maiore preda potit. hiu pugne fama plata
no in urbem modo set in sabinos ad altum exciu.
in ipa tn letitia nr celebrata e. in castris duos mi
litu ad emulandu dec accendit. Jam horatius
eos cocursionibz sufficiendo predijsq; exprimendo assue,
fecerat. sibi pot fide re q; in malusse ignominie, x.
uiroz ductu acepit. pariaq; certamina in suman
tor pfecerat. Speq; nec cessabant sabini feroces, ab
re priore animo gesta bene lacesse catq; instare rogi
tantes. quid latrocinij nr, pauisantes, pauci recur
rentes, terrerent tpe. et in multa p plia partia gere
ret sumam uni belli. quin illi cogrederent, asie, in
dinandaq; semel fortune re darent. ad id q; sua
sponte satis colectum diuq; erat, in dignitate etia
romana accendebant. Jam altius exacti victore
in urbem redituru, sibi ultro p contumelias hostem
insultare. quando aut se, si tum no sint pares ho
stib; fore, u hec frequs milite in castris gsul sen
sit, otione aducata. Que admodu inquit in algido
res gesta sit, arbitror uos milites audisse. qualem
libi ipsi exacti decuit ee, talis fuit gsulto colle
ge, uirtute militu, uictoria parta est. q ad me
attinet, id gsilij aliq hituru sum, q in effectu.
et trahi bellum salubre, et mature pfia pot. Uti
hendum e, ergo ut in dies spes uiriq; ira crescat.
eadem qua instituu disciplina efficia sua sanc ai

.si ia.

e. decretuq; placet. agite dum clamore qualem
in acie sublaturi estis, tollite hic indice uolitatio
uirtutesq; ure. Postq; ingenti alacritate clamor
est sublat. q bene utat gesturu se illis more, postq;
die, in acie dedicaturu affirmat. Reliquum dei ap
parandis armis osumptu e. Posto die simul instru
romana acie sabini ude ipi iam pridem audi cer
taminis prediu. pluiu fuit quale me fidentes sibi
met. ambo exat, uetis pretuq; altium gtie, altium
nup noua uictoria elatu. gsilio setia sabini uires
adiuue. Nam cum equassent acie, duo extra ordi
ne gilia que sinistru cornu romanoz in ipo cetami
ne impssione facient, tenue. Que u in latus ex transi
uso signis deguabat, ppe circuuentu cor no egrec
duas legionu, in ferre ex equis desiliunt. cedenti
busq; ia suis priolant, in primu simulq; et hosti oppo
nit, et equato primu pricto pridere deis dios pe
ditum accedit. uerecundie erat equite sno alieno
q; in arte pugnare, pedite, ne ad pedes quide degs
so equo, pate ee. Iadunt ig in preliu ab sua pte
omissum, et loci ex quo cessant repetut, momentoq;
no restituta modum pugna sit inclinat, et sabini
cornu. equos mr ordines pediu tect se ad equos re
capit. transiolat inde in pte altam. siue uictorie
nuntius simil et in hostes iam pauidos, quippe fusos
siue pte ualidiore cornu impetu fecit. no alioz eo
prelio uirt magis enituit. Consul quide omia lau
dare fortes, in crepare siquibi segnior pugna eet.
castigna fortiu statu bonoz opi edebat. tantuq; hos
pudor, quantu alios laudes excitabat. Et dum hec
to clamore undiq; conisi hoste auertut. Nec deinde
romana uis sustinere potuit. sabini fusi passim p
agros castra hosti reliquit. ibi no secus sit in al
gido res sue suas, romanq; pplationibz agroz amis
sas recepit. Gemina uictoria duobz bifaria plisse
pra, malignet senat in unu diem supplicationes osu
lum nomine decreuit. Poplus in uissi et alto die freq
uens ut supplicatuq; e. Et hec uaga pplatioq; sup
plicatio studijs ppe celebrior fuit. Consules ex co
posito eode biduo ad urbem accesse. Senatuq; in ma
tiu campu euocaue. Ubi cu de rebz ad se gestis agre
rent, questi primores prum senatu mr milites
debita opa trones ca haberi. Itaq; inde gsules ne
criminatoi locus eet, in prata flaminia ubi nuc

B. lxvij

pedicu.

pstatis.

plus.

al. pcti.

Legios

tumpue.

comicus

ac alij.

edes apollinis est. Jam tu apolinare appellabat auo
cauē senatū. ubi cum ingenti offensu prīm negare
tur triūphus. L. Icilius. tē. pl. tulit ad pplm de triū
pho osulum. osulis dissuasum fpdeuntibz maxime. c.
claudio uocaferamte, de frībz no de hostibz osules triū
fare uelle. gtampq; priuato merito in tributū no
q; uirtute honore pati. Nuiqm am de triūpho q pplm
atū. semp extimatoem arbitriūq; ei honoris penes se
natū fuisse. Ne tegeo quide maiestate suimi ordi
nis imminuisse. Ne ita omia tribuni potati sue im
plerent, ut nullum publicū consiliū sineret ee. Ita
demū libertas ciuitate forte, ita equatas legis, si sua
quisq; iura ordo sua maiestate teneat. Jn eande sen
tentia multa, a ceris seniorib; prium au ent, dca ees
tribz eam rogatoem accepit. Tum primū sine auē
senatu, pli iussu triūphauit. Hec uictoria tribunos
triū plebis ppe in haut salubrē luxuria fecit. ospi
tatione int tribunos fca, ut idem tribuni reficeren
tur, et quo sua mī cupiditas eminet, cosulibz quoq;
cotinuaret magistratum. Cosensum prum causabant.
quo q cotumeliam osulum iura plebis labefacta es
sent. Quid futurū nondum firmatis legibz signo
uos tribunos q factiones suas osules adorti ent.
Non erit semp valerios horatiosq; cosules fore, q lib
tatē plebis suas opes post ferret. Forte quada utili
adept tpis, ut comitijs pceret potissimū. oq; diullio
forte euenit, uiro prudenta et cotinuatie magi
stratū inuidia imminente certenti, qui cū ex uetribus
tribunis negaret se ulli rationē hūtiū pugnaret
q; collegis, ut libās tribz in suffragiū mitteret, aut
coderet forte comitijs collegis hūturus. elegere pri co
mitia, cum ex uoluntate, prium uocata cotione, di
ullus osules ad subsellia actus cum interrogasset qd
de comitijs osularibz in āio haberet, respondisset q; se no
uos osules creaturus. auctores patres sine haut p
pulares, nacti in otione cuncta, fecisset. libi cū osules
producta ad plm interrogauit, si cog pplo romano memor
libertatis q illos recepto domi memor, militie retq;
gestaq; osules mitius faceret. Quid nā futuri erent, ni
chil sine sue mutassent. Collaudatis osulibz q ppe ue
rarent, adultimū, cosimiles. y. biros ee comitia habu
ut. Et quinq; tribunis plebi creatis cum pfs sedigis
set peractis, nom tribunos alij, alij candidati
tribz no explent, coalitu dimisit. Nec deinde otio

causa hūt. satis frīm legi agebat. q nuo nussim ppi
nito tribunis modo ut relinquerent sanaret. et ab
hijs creati ent coptari collegas uteret. tractabat
q rogationis cāriē. in quo si tribunos plebis. p. ro
gabo. si quis uos mī hodie q tribunos plebis face
ret, hij tum utiq; quos sibi collegas coptasset, ut
illi legitimi eadem lege tribuni plebi fierent ut illi qs
hodie tribunos plebi facturus. Diullo aut ad ultimū
ppsteruasset, negando. xv. tribunos plebi fe. p. habe
posse, uicta collegaq; cupiditate pariter tribz plebiq;
accepit, magistratu abijt. Nouī tribuni plebis in cop
tandis collegis, plurim uolumtate fuerūt. duos q pa
tritios. cosulareq; ssp. tarpeiū. q a etinū coopiauē.
Consules creatis puri hermini. t. bergini celimota
nus nich magnopē ad plum ad plebē eam inclinati.
ortū domi ac foris habuē. L. treboni. tr. pl. mpestius
tribz q se ab hijs in cooptandis tribunis fraude cap
tum, pdituq; a collegis agebat, rogatione tulit, ut
qui plebē romanā tribunū plebi rogaret et usq; roga
ret, dū. x. tribunos plebi faceret. insectandisq; patribz
hīs asso q indutū est cognoīm, tribunatu gessit.
Inde. oq; gegani. oq; agrippe. etc. Julius osules fa
ctiones tribunoz adhuc nobilium iuuentute or
ta sine imperatie potestatis ei, osuata maiestate
plum sedauē plebem. Decreto ad bellū uulsco q
equo, dilectu sustinendo. tē ab seditionibz otinuē.
Libano quoq; otio foris oīa tranquilla ee. affir
mantes, q discordias ciuiles extinos tollē aios. cu
ra pacis concordieq; intestine caruisse. Set ales sep
ordo grauis. altius modestie erat. Quiescenti ple
bi ab iuniorib; plum iniuria fieri cepte. ubi tribuni
auxilio humiliorib; ee. in primis patriū pdetur.
Deinde ne ipi quide iniolati erāt. utiq; postremis
mensibz cum q ptiones potentiores iniuria fieret,
q uis potestas omis aliquanto postiore anni parte
languidior fieri ee. Jamq; plebs ita in tribuna
tu ponē aliquid spei, si similes, scalio tribunos haberet.
riora ee, se biennio fuisse. seniores ora prium ut
nimis feroces suos crede iuuenes. Ita malle si
modus excedend ees, suos cum aduersarijs supee aios.
adeo moderato uiende libertate dum equari uelle
simulando. Ita se quisq; extollit, ut deprimat alium.
indifiale e. Quendoq; ne metuat horieq; metuen
dos. se ultro efficiūt, et iniuria a nob repulsam tag

carmen.

quinos.

Comitia. 7.

creati 5.

304

Comitia.

306

. alteri ius.

pretioes.

Julio.

No + 250. +

Comitia

302

aut face aut pati necesse sit mungim alijs. E.
quinct capitoli quartu Agrippa furiuo consules
inde ffinem seditione domi nec foris bellu accepe
rut. Set minebat utrug; iam no ultra discordia
ciuiu reprimi potat, tribunis plebe mutata in
partes cu diem alicui nobilu dta nouissem ꝑ cetra
minib; cotiones turbaret. ad quam primu strepitu
uelut signo accepto arma cepe. Equi ac bulsti si
mul. q; ꝑsuasert hijs duces cupidi predam. bien
nio ant delecti in dam hetr no potuisse abnuen
te iam plebe impiu eo adiuste se no ee missos ee
ctuo. dissoluu licentia militandi moiore. nec ꝓcul
iam patria Roma ee. quicquid uraq; simulacru
q; cu exulib; fuit. in ipos uti occecatos furos inte
stina rabie, opprimdi occasione ee. Quinctio ecaulis
latiu primu agriu ꝓlatu sit. deinde postq; i
nemo undeq; occurrebat. tum uo exultantib; bellu
auctoribus ad menia ipa rome ꝓlabundi regio
ne porte equiline accesserc uastatione agroꝝ
ꝑ cotumelam urbi ostentantes. Ubi postq; multi
ꝑsse agentes retro ad cohortione agmie iere.
Quinctius cos ul ad contione ꝓplm uocauit. ubi in
hac sniam licentia accipio, et si in nulli noxe co
scius quirites sum, ita cum pudore stimo in con
tione uiraq; ꝓcessi. hoc uos stare hoc postq me
morie tradidi. uri equos et bolcos. uix hmoi
modo pares. tuo quinctio quartu consule ad
menia urbis Rome impune armatos uenis
se. Hac ego ignominia quisq; iam diu ita
uiuituris stat rei. et urbi nich boni diuinet
ciuis. si huic potissimu imminere agnoscassem
uld exilio ubi morte si alia fuga honestius no eet
uitassem. Ergo si uiri arma illa hiussent q in
potius fuere uros capi Roma me consule potu
it. Salus bonoꝝ, salus sup quite erat. mori con
sulem decuit. quie tande ignauissimi
hostiu otemplere. nos consules. alios quirites. si cul
pa in nob est auferte impium indignis. si id
pax est, in sup penas exprete. sin uob nemo
deoꝝ nec hominu sit. qui iura pu- niat pecta.
Quirites uos met tantu eoꝝ penitreat. No
illi uiraq; ignauia otemplere, nec sue uirtuti q
si si sit. quippe tres fusi fugatiq; castris
exuti. agro multati sub iugum missi. ipse et
uos nouem. Discordia ordinu est. ueneficium
urbis hui. plebis cetra nra. Diu nec
nob impij nec uob liberatis e mos. Diu tedet
uos patrioꝝ hoc plebeioꝝ magistratu. substule magistratus
illi auos. ꝑ deu fidem quid uob uultis. et pli co
cupistis. concordie ca gessim. x. uiros desidera
stis. creati passi sum. x. uiroꝝ uos ptesti e. coe posuistis
gim abire magistratu manente in eosdem pri
uatos ira ira mori atq; exulari nobilissimos
uiros honoratissimosq; passi sum. tribunos ple
bis creare ausum uoluistis. creastis consules. face
uiraq; partiu. et spibus uidebam iniquu. pri
cium quoq; magistratum plebi donu si uidim.
aurelium tribunitiu prouocatorem ad ꝓpli scita
plebis. munita pribus sub titulo equandaꝝ le
gum. intra ira oppssa tuba. et ferim. qui finis
erit discordiaꝝ. et quando una urbem hanc. et in
eadem hac ee piriam. accebit. iuuti nos equiore
animo quiesam. cum uos uictores. saltus ne e nob
uos metuendos ee. adiuste nos aduentantium
capit. adiuste nos sacer occupat mons. esq
lias quide ab hoste ꝓpe captas. et cadente in ag
gem bulsum hostem nemo submouit. si nos
uiri, nos armati estis, agite dii. ubi hic curia
cra sedetis. et foꝝ in festu fecerit. et carcer
impletus principib; hussem istis ferocibus
animis egredimini extra porta estructa. aut
si hoc quide audetis. ex muri siti fide ago
uiros ferro ignisq; uastatos. preda alieni fu
mare incensa passim tecta. At eni cois reo
ꝑ hec loco e peiore. ager uti. libo obsideri.
belli gsia penes hostes e. Quid tande ꝓpate
reos uite quo statu sit. iam unicuiq; ex agro
sua dapna nuntiabunt. Quid e tandem tande do
mi ea expleatis. tribuni uob amissa redden
ac restituent. Socios uiboꝝq; quantu uoletis in
gerent. et caminu in principes. et legiu alias
alias. et ctionu set ex illis quionibus nunqm uim
quisqm. te fortuna domu auctior redditi. aut
retulit aliquid ad coniuge ac libos. ꝓter odia
offensiones simultates publicas priuatasq;
a quibus semp no ira uirtute innocentiaq;
set auxilio alieno tuti sitis. At hercule cu
stipendia nob consulibus no tribunis duabus et

Comitia aliqs nobiliu set accatus nouis semꝑ turbat.

Orato Quintij consulis ꝓ fabia gentis.

V. antios

V. ffet

V. ex

V. fer

ñ castris ñō ñ foro faciebatis ñ ñ acie uiri clā
more hostes ñō ñ contione ptes ꝛ romani hor
rebant. preda parta agro ex hoste capto ꝛ pleriſq;
tunay. gliq; simul puate triūphantes domū ad
penates rediebatis. Nūc honestatim utile fortius
hostē abire sinitis. ꝫ erete affigi contionibꝫ ꝛ ñ
foro uiuūt. sequit uos necessitas multandi
ām fugitiuos. graue erat ñ equos ꝛ uultus ꝑfi
xa. ām portas e bellum. sinde ñō pellit. iam
mitra menia erat. ꝛ arce ꝛ capitoliū scandet. ꝛ
ñ domos uras uos ꝑsequet. Biennio ām oc
nat delectū habeti ꝛ edua exercitū ñ algidum
uisse. sedeq; desides domi mulieꝝ tutu inter
nos altrantes. ꝑsenti pace leti. nec cernentes
ex otio illo breui multaplex bellum reddituriū.
His gratiora ego dicta alia ee scio. sz me
uerba ꝑ gratis loqui ꝛ si meū ingeniū. ñō mo
neret. necessitas cogit. uellem equide uob pla
ce quirites. sz multo ubi malo uos saluos ee. qua
licumq; erga me ām futuri estis. Natura hoc
ñō ita comparatū est. ut qui apd multitudinē ℍo.
sua ca loquit. gratior eo sit. cui mes nichil
piet publica comodum uidet. Nisi forte ad
senatores publicos plebicolas istos qui nec
nec ñ armis nec ñ otio ee sinut. ira uos
ca incitare ꝛ stimulare putatis. cōcitati aut
honori aut questui illis estis. Et quā cōcor
dia ordinū nullos se bñ ām ee uident. male
rei se ām nulli turbaꝝ ac seditionū duces
ee uolut. Quanq; si uos tedii. tandem
capere potest. ꝛ ꝑtiuꝝ uitos q; antiquos mores
multis ꝑ hīs nouis sume. nulla supplicia re
cuso. ubi paucis diebꝫ hos ꝑlatores agroꝝ
urbiꝝ fusos fugatosq; castris ejuere. ꝛ a po
tis urbis menibꝫ q; que ad illoꝝ bibes huic
belli tropis quo nūc uos attonitis estis trāſ
tulere strato alia tribuni ꝑlatis oratio
acceptior plebi ām nūc sacratissimi cōsulis
fuit. Iuuent quoq; que mō tales met de
tractione militie. telum acerrimū. adsuis
ꝑces here solita erat arma. ꝛ bellū spectabat
ꝛ agrestiū fugā. spoliaq; ñ agris ꝛ uolata
uulnerati fediora hīs queq; subiciebant
oculis. nuntiantes tota urbem impleue. ñ
senatu ubi uentū e. Ibi uō ñ quintum
omes uersi ut unū uindice maiestatis ro ma
ne maneti. ꝛ primores ꝑtiuꝝ dignia dice q
tione. impio cōsulari digniatoꝝ cōsulatuꝫ ām
datis dignia uitam omi plena honoꝝ sepe ge omnium.
stoꝝ sepi meritoꝝ alios cōsules aut ꝑ pdictio
ne dignitatis ꝑtiuꝝ plebi adulatos aut
acerbe tuendo iura ordinis asperore doman
do multitudinē fecisse. tu quintū oronem
memore maiestatis patriū quē cōcordie ōz
ordinū ꝛ tempoꝝ ñ primis habuisse. orare eū
collegam ꝙ ut cape sedent ee. p. orare tribu
nos ut uno ao ām cōsulibꝫ bellū ab urbe ac
menibꝫ appulsari uellent. plebemq; obediente
ī re tam trepida ꝑibꝫ ꝑterent. appellare tri
bunos. cōem ptiam auxiliūq; eoꝝ implora
re. Vastatis agris urbe ꝑpe oppugnata con
sensu omnium dilecta decrut. Hortoꝝ cone
tu ñ otione pnunciasset tēp ñō ee cās co
gnoscendi omes iuniores postꝫ die prima
luce ñ campo martio adeent. cognoscendis
cāis eoꝝ qui nōia nō dedisset. bello ꝑfecto se
daturos tpe ꝑ destrore futuriū. cui nō ꝑsen
sent cēm. omes iuuent adfuit. postꝫ die
cohortes sibi quiq;. centuriones legerut. bini
senatores singulis cohortibꝫ ꝑposita. Hec omna
adeo mature ꝑfecta accepiuꝫ. ut signa eo
ipo die a questoribꝫ ex aerario ꝓmpta delata
q; ñ campum ꝛ Quarta diei hora mota ex
campo sint. exercitꝫ nouus. pauis cohortibꝫ
ultiuꝫ militū uolūtate sequentibꝫ. man
sit ad decimū lapidem. insequēs dies hostē
ñ conspectū dedit. castraq; ad corbionē caste
sunt quinta. Tertio die aduersa Romano. illos
cum tonos rebellasset. cōscia culpe ac despe
tio irritatos. mora dimicandi nulla e facta
ñ equitatu Romano cum duo cōsules eent po
testate pari. q; salubrimū ñ administratiōe
magnaq; rei e. sima impij. cedente Agrippa.
penes collegam erat. ꝛ placuit ille. facultatem si
mittentis se comiti respondebat. q̄municando
cōsilia laudeq;. ꝛ equando imparē sibi ñ acie
quintus dextrū cornu. Agrippa sinistrū te
nuit. ep. postumio alto legato. dat media

eratio.

acies tuenda. legatū alterū p. sulpicium equitibus
pficiūt. pedites ab dextro cornu egregie pugnare.
haut segnius resistentibus uolscis. p. sulpicia. p media
acie, cum equitatu prupit. hȳ cum eāde celeritē pos
set. ad suos primū hostis turbatos ordines reficere
tergaq impugnare hostium. satis uisum ē. momento te
poris. ī adiissam incursando aciē. magnū terrorē dis
sipasset. hostes. ī fugam cum prelio. equites uul
sones. q equos excepū aliquandiu tenuissent. ubi uo
sulpitū negare. cunctandi tepus ee. ; circumuentos
mtelusoq; ab suis uocaserās. ī equestre pliū conixi
omi pficient. ne fugare equite mt dum sanū ee. ob
ficient equos. uirosq; ne quis reuitat. inde ad pliū.
aut mtrogaret pugnā. no posse illos tesistē. sibiq
bus offerta pditū acies cessisset. aud surdis auris
dta impssione una totius equitatus fudē. magna
uim ex equis pcipitauē. ipos equosq; spiculis co
fodē. ig finis pugne equestris fuit. tunc adorti
pditum aciē, nuntios ad cōsules rei geste mit
tunt. ubi iam inclinabat hostium acies. nunti dem
q iuuentutis romanis. animos auxut. q referentes
gradū pculit equos. ī media primū acie uma
cepit. qua pmissus equitat turbauit ordines.
inimicū. deinde cornua. ab quinto consule ceptum.
In dextro primū labor fuit. ibi agrippa erat
uiribusq; ferox. cui omi pte pugne melius reb ge
ri quā apud se uidet. accepta signa ab signifero
ipe inferre. quicquam iacē q offerros hostes ce
pit. cui ignominie metu coacti milites mea
sere hostē. Ita equata ee omi pte uictoria ē. Nu
mitio ui a quinto uenit. uictore iam se minime
hostium castris. nolle irrupe ante quā saat debella
tum. et ī sinistro cornu ee. ; iam fidisset hostes
offerret ad se signa. ut omiss simul eriat preda po
iret. Victor agrippa cum mutua gratulatione
ad uictore collega. castraq; hostium uenit. ibi pau
cis defendentibus. mōmento fusis sine certamine ī
munitiones irrupit. predaq; ingenti copiam
egestū sue ciui rebus recuperatis pclatione agros
amisse erat predicat. triumphū. Nec ipos postu
lasse nec delatū hȳs absentibus accipio. nec ora
bit. ca spreta aut no spreta honoris. ego quātū
ī tanto mīallo tepoz. comitio. cui valerio atq
horatio cōsulibus qui pōs bustos. q equos habi
m. q belli pfecta gliam repetat. Negat absenta
tu triumphus eet. uereq; inde finit. cp pre dimidia
tes cōsulibus petē triumphū. ne q si impetrasset. ma
gis hoim ratio. q̄m meritos hita uideret. victo
riam honestam ex hostibus parta turpe domi de fini
bus socios uidicū pcli deformauit. dricini atq
ardeates de ambigno agro cū sepe bello certasset
multis etiā cladibus fessi iudice pōt. r. cepe. cum
ad eam orandam uenissent. galio pcli a magistratibus
dato magna q tempestate. atq; ideo uis
cum tribus uocari ad pcliū mitte suffragiū oportet.
cōsurgit publius scapti de plebe magno natu.
et silicet miquid q̄sules de re publica dicē erare
ego pcliū ī hac ca no patiar. cui ut uanū cum
negarent q̄sules audiendū ee. uocaretq; pro
di publicam eam. simonii iussisset. tribunos ap
pellat. tribuni ut fere semp tegunt a multi
tudine magis q̄m tegūt. dedere cupide audie
di plebi ut que uellet. q̄ dicēt. ibi mīsit. an
num se tūū. octogesimū agē. ī eo agro de
quo agit. militasse no inuenē. uicesima iam
stipendia merente. cui ad cōsilios sit bellatū. eo
re se uetustate obliterā eam. cetum sue memorie
mīsuā asserre. agrū. de quo ambigit finium
coriolanos fuisse. capteq; coriolis uire belli
publicū. pōt. fm. mutari se quotā more arde
ates. ariciniq; cui agri uis. numq̄m usurpa
uerit. Incolomi coriolana re ciuis e. p. r.
que p dono Judice fecerit. int ceptores spectet.
sibi exiguū uire tepus sup̄ee. ff. potuisse
ī mdicē ī dubiū. quin q̄ agrū miles p
pre uirili manu cepisset. ei senex quoq; uoce
qua una posset uindicaret. magno ope se sua
dere pplo. ne mutili pudore sua ipe ca dep
naret. Consules aut ceptū no silentio mo
ti ac assensu etiā audiri ad iussent. deos
horeq; testantes flagitiū ingens fl. primū p
mores. artesq; atq; ire tribunos.
orare ne pessimū exemplū pericle exemplo ad
mittēt. Judices ī sua re licite uicendo. ci
pitū etiam si fas sit. cura emolumēta sua iu
dicia ee. nequaq̄m tantū agro mitapiendo
adquirat. quātū admittat. alienandi in
uitia soios aīo. Nam fame quide acfidei

damna maiora ee; quaq; extimari possent. Hoc legna
tos referre domum. hoc uulgari. hoc paces audire. hoc
festos. quo cum audire dolore hos quo cu gaudio illos.
captiuos. hoc rationali seni adsignaturos putarent
finitimos ppls. clarū hoc fore. ymagines captui ee. pplm
romanū quadriplatores receptores litis alienę
sonā laturū. quę eni hoc priuate rei iudice fiusse ut
controuersiam adiudicaret re. scriptū ipm id siquide resip
mortui iam sit pudoris no futurum. Hec cos hec plebi
uociferant. set plus cupiditas auctor cupiditatis scrip
tus ualet. uocare tribi. iudicauerint. agrū publicum
pti ee. Nec abnuit ita fiusse si ad iudices alios itū
foret. Nunc haut sane quicqm bono eae leuat dedecor
iudicij. id q no artius ardentibq; qm pribus romā
no pedius atq; acerbius uisum. reliquum anni quie
tum ab romanis moribi et ab extrnis mansit. lib. uij.

Eo secuti. q. cenuio rep. curatu. cos fuere an
nus domi forisq; infestus. nam anni principio
et de cornubio patrum et plebe c. canulei. tr. pl. promul
gauit. qua cotaminari sanguine sui pcos ostendiq;
uana gentiu rebant. et mentio primo sensim inlata
tribunis. ut alterum ex plebe cos fieri liceret. expressit.
Deinde ut rogatione nouam tribuni promulgarent. ut
ppls totas ee. seu de plebe seu de pribus uellet. cos fieret
facendi. id uo fieret. ut no uulgari modo cum infimis.
set prorsus auferri a primoribi ad plebem sanguis. im
petriu credebant. Seu ego audiere proceres. audeatuq;
ppli. ob munia agri abudicati desisse. ut uenientes
deprecatos agri romani extrema et uultus equoq;
ob cotam uetrugine frente. adeo ut infelix bellum
ignominiose pacis preferebat. hisq; utiq; in malis et
acceptis. ut mr strepitu tot bellor cotrescent ac
tiones tribunitie. dilectus haberi. bellum armaq; in
sima apparari uiderent. si quo intenti possit q; tuto
quintio cos apparatu sit. tum c. canulei. paucis in
senatu uocatis. se quicqm tentando. cos aut
tere plebem a cura nouaq; legum. numq; eos se ui
uo dilectu futuros. an q; ea que promulgata ab se
collegisq; erant plebes scituisset. et oratum ad otione
uocauit. Eodem tpe et cos senatum in tribunum
et tribunus ppli in cos macrabat. negabant eo
sules iam ultra ferri posse furores tribunicios. uentu
iam ad finem ee. domi plus belli quam foris. Id

adeo no plebis qm primum nq tribunor magis qm cos
sulum culpa accidere. cui rei primum sit in cunctate ea
maxime semper a tribi crescit. sic pce bonos sic bello
si maxime rome primum seditionu ee. et id singulis uni
usisq; semper fuisse reminiscerent. qm maiestatem
senat ipi a pribi accepissent. qm libis traditum erant.
ut quamadmod plebs gliari posset. auctore ampliore
ee. fine ergo no fi. nec futura. donec qm felices se
ditiones tam honorati seditionu auctores erant. quas
quantasq; res. c. canulei agressum cosulatione gen
tium perturbatione auspicio publicor priuatorq;
affere. Ne quid sinceri nq mixtamenti sit. ut distri
mine omi sublato. nec se quisqm nec suos nouit. qm
enim aliam uim cotumelia quamsaua here. nisi ut ferro
ppe totum uulgarent. concipiu plebi primoq; ut qui
nam sit ignoret. cui sanguinis quot sacrom sit. dimi
dius primum sit. dimidius plebi. ne secum quide ipse
concors. pax id uideri. q; omia diuina humanaq; tur
bentur. Jam ad cos ferendas uulgi turbatores actingi.
et primo ut alter cos ex plebe fieret. Id modo si mo
nubi temptasse. nunc rogari ut seu ex pribi ex ple seu
ex uelit ppls cosules creet. et creaturos. haut du
bie ex plebe seditiosissimum quemq; canuleios. Ja
licetq; cos fore. ne id unum optatum maxime sine
ret regie maiestatis imperiu. eo recidere. et se milies
morituros potius qm ut tantum dedecoris admitti
patiant. certum hinc maiores. si diuinassent. con
cedendo omnia no mitiore in se plebem set asperiore.
alia ex aliis miquiora postulando. cui prima im
petrasset. futura. primo qm plebi dimicatione sub
ituros fuisse. potius qm eas legres sibi impune pare
rent. quia cui processum sit. de tribunis utrum processu
ee. finis no sit in eadem cunctate. cui pl. proceres ee.
haut huic ordine aut illum magistratum ee tollen
dum ponq; sero qm numquam obuia eni dii audere te
meritatiq; illis ne impune. primo discordias se
rentes orirent finitima bella. deinde adsiduis ea q
gerentur armari cunctis. defendiq; prohibeant.
et cui hostes causatu no accessint. exercitus. scribi
adsiduos hostes no patiant. Set audeat canuleius
in senatu plequi. seni si suas legres tamquam uictorie
proceres accepi sinat. dilectu haberi prohibituru. quid
ee aliud qm minari se posturu priam. oppugnari
atq; capi passu. quid ea uoce aliud no plebis romanę

Oratio tlumi.

finitimis.

set uolsas equis et uenereis assaturā nouę cōmu
leio duce se ffacturos capitolii atq; arcem scendere
posse. si patribꝫ tribuni cum uiris ac maiestate
adepta arcos et eripuīnt. cōsules paratos ee. du
ces pri adisse scelus ciuiū qm adisse hostium
armaq; cum maxime. hec in senatu agent. consule
uos q legibꝫ suis radisse osules ita dissuit. Cui
to ope uos quirites otempnent preo. qm indigo
ducent. quia una se cū urbe mitra eadem mem
a uiuetis sepe equidem ante uidor aiadiisse.
nūc tm maxime. q adeo arroges in has rogationes
uiros cohorti sti. quibꝫ quid aliud qm admo
nem? ciues uos eoq; et. Et si no easdem opes ha
bere eandem tm patriam incolē. Alta ctumulum
petiuꝫ q finitiū hijs ertius q dari solet. No
quide ciuitate que plusqm cōmubiū et hospti
et uicos dedim. Alta mihi nouū sceru. sed id quod
pri est repetim. atq; usurpam. ut quibꝫ uelit
pi honores mandet. Quid tande est cur celum
artius mi creat. cur in me impet in pene in se
natu sit fcs. negent se manibꝫ tempaturos. u
olatuosq; denuntiet. sacrosanctum. potestem. et
libum suffragiū dat. ut quibꝫ uelit osulā
tum mandet. Et no pangit pres plebeio quoq;
si dignus summo honore erit adipiscendi summi
honoris. stare urbe hec no potit. de impio actu
est. Et pinde hoc ualet plebei. no osul fiat.
tamqm suū aut libitinū aliquis osulem
futurū dicat. Et quid sentimus in quanto o
tempu uiuamus. suas uoluptates hui pre si liceat
adimat. q uoce minitis q fortunas honum
habere indignant. cum si displicet. nefas
sunt ee. cōsulem plebeiū fieri. Obsecro uos
sino ad fastos no ad cōmentarios pontificum
omeq; regum etia sacra admittim. Nec ea
quidem sanctū q omeq; regum etia stirpi
in locū regiū successisse. nec aut uiris aut
maiestatis quicqm hre q no in regibꝫ aut
fuit. ex quibꝫ audius fando audiū ee numa
pompiliū no modo no priscum si ne aue ppli
uissi patribꝫ et ome regnasse. L. deinde tarquiū
no et ome modo sed ne italice quide oriundū de
maratho corinthio filiū, mala ab quirinis tar
quinijs uiuis liberis ana et ege fm, suum
tullium post hūc captiua cornicula natu, pre
nullo mite sua ingemo uirtute regnū te
nuisse. Quid eni de tito tatio sabino dicam. q
ipe romulus pares urbis in societate regni
accepit. Ergo dum nullum fastidit crep in q
eniteret uirtus creuit impiū romanū penite
at Nūc uos plebei cōsulio cui maiores mi ad
uenas et reges no fastidierūt. et ne regibꝫ q de
exactis clausa urbe fuit perpetue uirtuti clau
dam certe gentē post reges exactos ex tota ab
no no in ciuitate modo accepim. set etia in pa
tricioꝝ numꝫ ex peregrino. ne patrū de inde osul
fiat cuius romani si sit ex plebe. prius cōsulat
tres erit. utrū tandem no credim si posse uolut
fortes ac strenuos pace belloq; homies ex plebe
sit. Numa. L. tarquinio. seruio similē animi si sit
quidem ad subnacula rei p accede ea patrū po
tiusq; x uiris tertiumis mortaliū. qui ti ees
ex pribꝫ erat. quasi optimi regū nouis hominib
similes osules fuim futuri. de eni nemo post
reges exactos de plebe osul fuit. Quid postea
nulla ne tres noua instituī debet. et q no du
est fas. multa eni nondū sūt fas in nouo
ppio. ea ne si utilia quide sūt si oportet. pō
tifices augures romulo regnante nulli erat.
ab numa pompilio creati sūt. census in ciui
tate descriptio centuriaq; classiumq; no erat.
a seruio tullio e fas. consules minimꝫ fuit.
regibꝫ exactis creati sunt. dictatores nec mi
pium nec nom fuit. apud pres ee cepit tri
buni plebis ediles questores nulli erat. In
statuit e ut fieret. x. uiros legibꝫ scribendis
intra. x. hos annos. creatiumꝫ re re p sustu
lim? quis dubitat quin extremū urbe odita
in imminutum nouā impia sacerdotia uitra gen
tiū horum instituant. hoc ipm ne cōmubi
um plebi cum plebe ee, no. x. uiri tuleriūt, pa
uas hijs annis pessimo exemplo cum summa
iniuria plebis an ee ulla maiora. uit misgor
contumelia pot, qm pre ciuitatis uelut con
taminata indigna cōmubio haberi. Et quid est
aliud qm exilium intra eade menia, qm rele
gatione pati ne affinitatibꝫ ne ppinquitatibꝫ
immisceant. cauent ne sodet sanguis. quid hoc

si pollut nobilitate ista utram ut̃q; plebeij ex
urbi ex albanis & sabinis no orie ti sanguine
set p cooptatione in pleb̃ habeti? aut ab regi
bus lecti aut post reges exactos iussu ppli si
ceram suare priuatis osilijs no pratis in duce
do ex plebe. Neq; uiros filias sorores q; nubere si
riendo ex patribus nemo plebeius patritie uirgini
um asserret. & patritios ista libido est. nemo
multis pactionib; nuptiale quicq; face coegisset.
Veru enim uero lege id prohibet & connubiu tolli. pa
trum ac plebis. id demu grumelio sum plebi est.
Cur enim no conferre ne cornubiu diuitibus ac
paupib; q; priuatos osilios ubiq; semp fuit. ut
mag; cuiq; femine quem uss domu nuberet. ex q̃
pace cet uir. domo in matrimoniu ducet. id uos
sub legis suplicio sume uincla coniatis. cum diui
natis societate ciuile. diuersq; exuna ciuitate
fanatis. cur no sanctis. ne uicinus primo sit
plebeius. nec eode ritu eat. ne ide quotidie
meat. ne in foro eodem osistat. Quid enim iure
est aliud. si plebeiam patricius duxit si patricia
plebei. Quid iuris tande mutat. nempe prem
sequunt liberi. nec q; nos ex cornubio uiro petam
quicq; & pt̃ quo ut hominum utrarumq; nuo sim.
nec uos nisi in grumelia ignominiaq; uiram
certare uiuat. q; contendatis quicq; e. demq;
utrum tande. p. r. ay utru sumum impiu est.
regib; exactis uitiu uob̃ dnatio ay omnib; eq̃
libras pra est. oportet licẽ. p. r. si uelit iube
lege. ay ut qq; rogatio promulgata erit uos di
lecta & pena decernetis. & simul ego tribun uo
care tribus in suffragiu cepo tui statu osul sacra
mento iuniores adigeb. & in castra educeb & mi
nabis plebi minabis tribuno. quid si no quantu
iste nunc adiuuis plebs offensu ualeret. bis ia
expti estis. scilicet quia uob̃ osultu uidebamis. &
tamen abstinuistis. ay ideo no e dimicatu q̃q;
pars fortior. eadem modestior fuit. Nec nunc erit
certam quirites. aios uros illi temptabut sep.
uires no experient. Itaq; ad bella ista seu falsa
seu uera sunt osules. parata uob̃ plebes e. si co
nubijs reddis una hac ciuitate. tande fiet.
si calescet. si uiri si mulieri uob̃ priuatis negotijs
diuibus possint. si spes si adit. ad honores uires

sturnus & fortib; dat. sim consortio si in societate rei
publ ee. si q̃d eque libratis est. inuicem admuni
magistratib; parere atq; imperare licet. si hec impe
diet aliquis. fiere simonijs & multiplicate fama
bella. nemo e nom̃ ditus. nemo arma capiamus.
nemo dimicabit. p superbia dnus. cum quib; nec in
re. p. honor. nec in priuata connubij societate e. cui
in gtione & cosules possissent & reb a pretijs oio
nib; in alteratione uertissent. Interrogauit tribu
no cur plebeium osulem fieri no oporteret. ut
fortasse iue sic pax ualit in psens certam. respo
dit. q; nemo plebei auspicia habet. Ideoq; e. duos
connubij diremisse. ne in certa prole auspicia
turbarent. plebs ad id maxime indignatione exar
sit. q; auspicatu tamen in mundis mortalibus
negarent posse. nec ante finis gretionis fuit.
cum & tribunus accensus auctore plebe nar
rari cet. & ipa cum eo primaca certaret. cum uicis
tandem pres de connubio ferret. offensore ira ma
xime. tati gtione de plebeis osulib; tribunos
aut tota deposituros. aut post bellum dilatos
ee. gtenta q; interim connubio plebem priuata dilec
tu fore. Cum cunctei uictoria de patribus & plebs
fauore ingens cet. accensi alij tribuni ad certam
progatione sua fama ui pugnat. & cedente i
dies fama belli dilectu impediuit. Consules cum
p senatu intercedentibus tribunis nichil agi posset.
osilia principu domi habebant. apparebat aut ho
stib; aut ciuib; de uictoria credendu ee. soli ex
osulanis ualet. atq; horatij non interat osilijs.
&. claudij sua osules armabat in tribunos. qui
tion circumuagi & capitolium fine abhorrebat.
a cede. uiolandisq; quos fere ictu ira plebe sacro
sos accepissent. p hec osilia eo dedicata e. ut reb
ut tribunos militu osulari potare. promisare
ex patribus ac plebe creari mereret. de osulibus crea
dis nichil mutaret. eoq; gtenti tribuni gtenta
plebs fuit. Comitia tribunis osulari potestate
tribus creandis indicunt. Quibus indictis exe
plo quicunq; aliquid seditiose diuat aut fece
rat. huic q̃m maxime tribunitijs & pensare ho
mines & gratificare toto fore. candidati cepere.
ut patricios despatio primo irritata plebe adi
piscendi honoris. deinde indignatio si ea hiis

Cpma creatō tribunoꝝ militū ꝯsulū pote.

gerendis cet honoꝝ detineret. Postmo coacti tam a primoribꝫ pene. ne cessisse possessiones rei publice uiderent. euenit eoꝝ comitioꝝ docuit alios alioꝝ i contione libtatis dignitatisꝫ alios secessu, deposita certamina. nec ut ripto iudicio ee. tribunos. enim omnes plebeios creauit. plus q̄ tertia eo q̄ to hrta plebeioꝝ cet. Hac modestia equitate ꝛ altitudine ai ubi nitē in uno mueno. q̄ tum ꝑpli unusquisq; fuit.

Anno trecentesimo decimo q̄m urbs Roma condita erat. primū tribuni militū. p ꝯsulibꝫ magistratum meunt. d. sempronio. atratino. L. anlio. t. cealiusq; in magistratu concordia domi pace. ꝛ foris pfuit. Aut qui pp adiectū equoꝝ uulsoꝝq; bello. ꝛ ardeatium defectioi ueiens bellumq; duo. ꝯsules obtinere tot simul bella nequirent. tribunos militū trecentos dicant. sm mentioe q̄mulgate legis. de ꝯsulibꝫ creandis. ex plebe. ꝛ impio. ꝛ insignibꝫ ꝯsulatribꝫ usos. no tm ꝑformato tam stetit magistratus ei. quia tribo nom se. q̄m meruit auguriū decreto. unde ac uitio creati honoris abiere. q. e. curatū qui comitijs eoꝝ ꝑficiat. pax tecta tabnaculum cepisset. Legati ab ardea Romā uenerūt. Ita de munia querentes. ut si demeteret. ea in federe atq; amicitia mansuros. restituto agro apparerent. ab senatu responsum est. iudicii ꝑli rescindi ab senatu no posse. pret q̄m q; nullo nec exemplo nec iure fieret. concordie ꝛ ordinū ea. si ardeates sua tpa expectare uellet. arbitriumq; senatui seuande munie sue ꝑmitant. fore ut postmo gaudeat. se ire moderatos. sciamq; pribꝫ eque aure fuisse. ne q̄ iniuria in eos oreret. ac ne ocia diuina ee. Ita legati cum se re integram relaturos dixissent. comit dimissi. patriq; cum sine ciuili magistratu res ꝑ ee. coire. ꝛ mt legem creare. q. tertio ꝯsules ne aut tribuni militū ut haberent tenuit. bm erūt pres. q. ꝛ plebe crearent. in mt regno. re dies tu plures tenuit. Int re ex acto erat. ꝯsulum comitia. re. pl in plebe tribunoꝝ militū ut haberent tenuit. Di erūt pres. quia ꝛ plebe patricios seu hinc seu illum delatura honore frustra certare. certare supsedit. ꝛ primores pleb ea comitia malebant quibꝫ no heret ratio sua q̄m quibꝫ ut indigni preferent. Tribuni quoq; plebi certam sine effu

309°

bellū

nem.

af. gubnaculū.

m beneficio apud primores priuatimq; utriusque. t. qui tuus barbat. me. ex ꝯsules creat. Licinū papiriū mugilanū. L. sempniū atratinū. His ꝯsulibꝫ cū ardeatibꝫ fedus renouatū est. idq; monumēto. co sules eos illo anno fuisse. qui neq; mamalibꝫ pri scis neq; in libris magistratuū inueniunt. Credo tribuni militū mitio anni sunt. eos pinde ac si totum annū in imperio fuisset. suffectis his ꝯsulibꝫ ptinuisse nomina ꝯsulum. hoc Liuius mat auctore. ꝛ in fede ardeatino. ꝛ in linteis libris admonete inuenio. ꝛ fo tis ait tot terrores a finitimis ostenti cent. ꝛ do mi otiū fuit. Huic anno seruit tribunos in seu tribunis suffectos. Consules quoq; fuit. Sequit annus haut dubijs ꝯsulibꝫ q. iarco geganio. q. iacetano. t. uetuio. t. quintio capitolino. quintiū ꝯsule. Ide hic annus consuete militū fuit. rei a pua origine ortę eq; deinde tanto incremēto aucta e. ut mox disciplineq; Romane. penes ea regnū senat equitū centuriis decoris dedecoreq; discrim sub eo dictore a magistratu. publicoꝝ ꝛ priuatoꝝq; locoꝝ uectigalia. pce. sub nutu atq; arbitrio erant. Pertu aut militū e rei q̄ in ppto p multos annos mecsoꝝ differti census potat. neq; in ꝯsulibꝫ cū tot pploꝝ bella imminerēt ope erat. id negotiū agēdi mento illata ab senatu e. te opossim ac minime ꝯsulare sine ꝑio magistratu egre. cui scribaꝝ ministrum custodieq; ꝛ tabulas auta cui arbitrium formula censendi subiceret. Et pres quāq; re partita in quo plures priuati magistratu in re. p erent. Leti acepe id q̄d euenit. futurū credo ꝛ tati ut mos opes eoꝝ qui perent ipi honori iuuo maiestateq; adiceret. ꝛ tribuni id q̄d nunc erat mag nectarii q̄m spernos ministri pauratione intuentes. ne in plus quoq; rebꝫ incomode adu sarent. Haut sane recedere. cum a primoribꝫ auitatibꝫ spret honor cet. Papiriū sempniū q; quoq; de ꝯsulatu dubitabat. ut eo magistratu patrum solidum ꝯsulatū expleret. censui agendo populus suffragijs ꝑficit. Sedes ab re appellati sunt. Dum hec Rome geruntur legati ab ardea uenerunt. q. uetustissima societate renouatoq; federe recenti auxiliū ope eius urbi implorantes. Ferunnamq; pace. optimo ꝯsilio cū. p. suasta ꝑ mtesti na. arma no haut. quoꝝ ea atq; militū tradit

ꝛ certamine factionu octuo, fuꝫ eruꝫq; pluribꝫ
ꝑhis magꝝ exitio q̄m bella exterua q̄m fames ino
bi ne quicq; alia ꝛ deum ira uelut ultima pu
blicoꝝ malox uertit. uirginē plebeꝫ grue maxi
me forma nota petiere, iuuenes. alt uirgini ge
nere par tutoribꝫ fuit, quꝛ ipi eidem corpori
erāt. Nobilis alt nulla re ꝑ q̄m forma captus ad
uiolabat eū optimatuꝫ studia. ꝑque ꝛ domū q̄s
puelle certam partū penetrauit. Nobilis supior
udicio nitis ee. que q̄m splendidissimis nuptijs
iungi puellam uolebat. tutores ꝛ ea quoq; re par
tiū memores ad stuꝝ tendē. Cum reo pagi mitia
ꝓces nequisset. uentū ꝛ uis est. postulatu au
dito mitio tutoꝝq; magistratꝰ sedꝛ penes arbi
trū dantiuꝰ nuptiaꝝ. fer uis potentior fuit. Ita
q; tutores mt sue ꝓtis hoies de muria decreta
pala ꝛ foro cōtionanti manu fca uirgine ex
domo ptis rapuit. Adsuꝰ quos infestior coor
ta optimatuꝫ acies. sequit. Accensum muria
uiuenes; fit plium attox. pulsa plebe. nich ꝛomane
plebi similis armata ex urbe ꝓfecta. colle quodam
capto ꝛ agros optimatuꝫ. cum ferro igniq; exci
siones fac. Urbem quoq; omeꝰ ꝛ exprem ante cer
taminis multitudie opifici. ad stem prede ad
uocata obside parat. Sic ulla spes cladesq; bel
li euitum optimates ꝛomanos adauxilio urbis
obsesse. plebs ad expugnandu scu ardea. uulsos
exanie. priores bulsi duce equo. ciuili ardeam
uene. ꝛ membꝝ hostiu uultu obice. quibꝰ ꝛomā
e nuntiatu exēplo. ꝙ. gregaꝝ cōis. ci efectu ꝓ
fectus ꝛ. milia passuum loci cepit castra. pre
apiq; iam de curare corpora milites iubet. ꝛ
Quarta deinde uigilia signa ꝓfert. ceptiq; op
pido adpetitu e, ut sole orto uulsi firmioreꝰ
se munimto ab ꝛomanis arcti uallatoꝰ, q̄m a se
urbe uidēt. et alia ꝓre ꝙsul multo ardea e bre
chiu muniat. Quod ex oppido sui comeatu posset.
bulsius impator qui ad ea dieꝝ no comeatu ꝓ
parato. sed ex pfatione agroꝝ capto ꝛ die stu
mento abluisset. milite. postq̄m separis uallo re
pente mopo omiuꝫ rex erat. ad colloquiu ꝙsule
euocato. si soluende obsidionis ca uenis ꝛomanꝰ
adductueu se inde uulsoꝰ aut. Adsuꝰ ea ꝙsul
uictis oditiones accipendas ee no ferendas rex
ꝓndit. Neq; ut uenit ad oppugnandos socios
ꝛ suo arbitrio. ita abituros bulsios ee. dedi impe
tratore. arma ꝓnu iubet. patentes uictos se ee ꝛ
impio parere. Aliꝰ tam abeuntibꝫ q̄m manentibꝫ se
hostem infestiu. uictoria ꝓni ex uulsis q̄m pace in
fidam ꝛomā relaturi. bulsi exigua spem ꝛ armis
alia undiq; absciss. cum tempta ssent. pe cetꝝ addi
sa loco quoq; miquo ad pugnā egressi miquiore
ad fugam. cum ab omi pte cederent. ad preces a
certamie usi. dedito impatore. traditisq; armis ꝑ
iugum missis. cum singlis uestimtis ignominie
cladisq; pleni dimittunt. Et cum haut paul br
e tusculo cōsedissent. uete tusculanoꝝ odio mer
mes oppssi. dederut penas. uix nuntijs cedis relic
tis. ꝛomanꝰ ardee turbata seditione. res. prima
pibꝫ ei. moꝫ securi. peussis. bonisq; eoꝝ ꝛ publicis
ardeatiu redactis cōposuit. demptaq; muria u
dia; tanto beneficio ꝑti ꝛomani ardeates crede
bant. senatui supee. aliquid ad delendum publi
ce auaritie monimtu uidebat. Cōs triumphans
ꝛ urbe. tedit ciuilio duce uulsoꝝ ante curruꝫ
ducto. predatisq; spolijs quibꝫ dearmatis exercitu ho
stiu sub iugu missis. equauit. q; haut facile est.
quincti ꝙsul rogat armati gtiam collegi. qua con
cordia paasq; domestica. ultra infimis sumisq; mo
dꝛandō. ita tenuit, ut eum ꝛ pres seueriu ꝙsulem
ꝛ plebs sat comē crediderit. Adsuis tribunos auc
toritate pluriū q̄m eramie tenuit. quinq; ꝙsulat
eodem tenore gesti. ultraq; omis ꝙsulatꝰ attinue
rendum. pene ipm magꝝ q̄m honore faciebant. eo
tribunoꝝ militariu nulla mentio hijs ꝙsulibꝫ fuit.
Consules erāt. ꝙ. fabiꝰ Iusulanꝰ. Postumiꝰ ebu
tiꝰ. corniceꝰ fabius ꝛ ebuti ꝙsules. quo maiori
gtie rex domi forisq; gestaꝝ sucrede se cernebat.
maxime aut memorabile annu. apd finitimos so
cios hostesq; ee. q; ardeatibꝫ in re pspiꝰ tanta fo
ret. cura sub uentu. eo impetu cum deleret. pror
sus ex aiq; homi infamia iudicij. d. c. fecerit. ut
q̄m ciuitas ardeatiu intestino tumultu redacta
ad paucos ee. coloni eo ꝑsidij ca adiisse bulsios
scriberent. hoc palam relatu in tabulas. ut plebe
tribunosq; falleret. Iudicij res cedendi ꝙsibꝰ mutu.
Consensat aut ut multo maiore ꝓre tutuloꝝ colo
noꝝ q̄m ꝛomanoꝝ scripta. nec ageret ullus diui

infestu.

absi

togatus

Comitia.

·311·

Spensus.

set

iudicij

No. q; titus quintius capitol
ꝙsulat huic. post alius
ꝙsulat. sexti.

Bellū. Lxiij.

deret · nisi is qui intercepi iudicio erat infamis.
nec ulli prius romano ibi q̃m omnibꝫ tributis
diuisus eet · gleba ulli agri assignaret · Hic
egere ad ardeates reddit · Trib bini ad colonia
ardeam adducendam creati · agrippa meni · t · a
ulli siculus · q · ebuti belua qui pl minime po
pulare ministrium agro assignando socios · q̃m
p · r · suii indicasset · cum plebem offendisset · sle
primoribꝫ quide plurim sanis acceptꝫ nich grue
cui q̃m dedecuit · uexationes · ad pplm ta die da
a tribunis colonis astrictis · remanendo in colonia
q̃m teste integritatis iustitieq; habebat · uita
uere · pax domi forisq; fuit · Et hoc in sequen
te anno · t · furio pacilo r · q̃ · papirio crasso · cons ·

Cludi · ab · x · uiris p secessionem plebis a patribꝫ ex
· q · t · uoti eo anno fti sunt · ea seditionis neq;
a pretio questa · q · tr · pl · utrum ea ipa denun
tiando frus · an ut de agris diuidendis ple
bi referret · cõsules ad senatu punctu ponut.
Et cum magno certamine obstinuisset ut qs
laret · pret · qslium an tribunoꝫ placet · comi
tia fieri · qsules creari iussi sunt · Iisdibriocꝫ erat
mine tribuni denunciantes se dilectu impedi
turos · ni quietis finitimis · nec bello · nec belli ap
paratu · opus eet · Secuit hac tranquillitate
res · Am · geganio macerino · L · menenio lana
to cons · Multiplex clade ac pcto ulgnis se
ditionibꝫ fame, tegno ppe p largitionis dis
cordiae · nec cruces accepto · unus affuit · bellu ·
eyrhinuq; quo s adgrauate res erat · uix ope de
uu omnium repssa potuisset · Cepe a fame ma
la · seu adustis aris · frugibꝫ fuit · seu dulcedi
gionis · et bubꝫ defuit agroꝫ cultus · na uetus
q; tradit · Et prem plebem desidem · et tribu
ni plebis nunc fraudem · nunc negligentia co
sulu accusabat · postremo ppulę plebe · aut
adustante senatu ut · L · minutius pfectus · anno
ne crearet · Feliciori in eo magistratu ad custo
diam libertatis fuit · q̃m ad curatorem annonę
sibi · q̃m postmodo annone quoq; leuate, haut
imerita gratia · gliam tulit · Qui cu multis
circa finitimos pplos legationibꝫ tra marisq;
ne quicq̃m missis nisi gr̃ q; etruria haut ita pri
multis frumti aduentus est, ut nullius monu

monitu annone fecisset · Et retuolit ad dispen
sationem mopie pfecti cogendo frumtu · q; uen
dere q; usui menstruo sufficeret · frumentandoq; parce
diutius ubi sumia criminando inde · q; obiciendo
ire ppli · comentarios · acerba magistratione aperiret
magis q̃m leuaret mopia · q; multi ex plebe spe emis
sa pecu q̃m ut cruciarent · trahendo aliq; capitibꝫ
obuoluere se in tubim · capitaliu · Tum · Sp · me
lius ex equestri ordine ut illis temporibꝫ p diues
re utile pessimo exemplo · petere gsilio · et ag
gressus · frumto nauq; ex etruria priuata pecunia
p hospitu clientiumq; ministria coempto · q credo
ipa re · alienandam publica cura annona impe
mento fuerat · largitionem frumti face instru
ut · plebeiq; hoc munus delenita · Quatiq; in
cedet · cons · pecu · elatuq; sup modu hoies priuati
secum trahere · haut dubiu gsulatu ei fauore
ac se despondente ipe ut · e · humana animi mis
tabilis · eo q; fortuna spondet · ad alacrita · et non
cessa tendet · Et q̃m gsulat quoq; expediendus
minutius pribꝫ eet, de regno agitare · id unius
dignitu tanto apparatu gsiliq; et examinum
q; magis exuidendu eet · primu fore · Ja comi
tia consularia instabat · q; reb eius n du cospi
tis maturius ne sanis gsiliis oppressit · gsul dextum
creat · tub quinti capitolini · minime opportuno bu
nouanti reb · Collega ei addit · Agrippa menen
ius lanato erat agnomen · Et huic minuti pfecto
monę se refert · seu q; ad res pertet · in incer
tu creat · Nich enim gstat · nisi in libro linteo
utroq; anno relatu inter magistratu pfecti nom.
Hic minuti eande rei publice curatione agre
q̃m melius priuati agendam susceperat · Quem
in uicini domo genuo ide homines uexaret · rem
oppata ad senatu refert · tela in domu oppressi
gsenti · eumq; gtiones domi here · ac no dubia
re regni gsilia ee · tpe agende rei nodu stare · ce
ta iam quenisse · et tribunos mercede emptos
ad prodenda libertate · et partita ducibꝫ multi
tudis ministeria ee · seri se pene q̃m tutu fuit ·
ne cui inter uicini uanisq; auctor eet · deferre ea · q
postq̃m fuit audita · et undiq; primores patrum
et priores annii gsules increparet · q; eas dis
sentiones · certaq; plebi in priuata domo passi-

p · r · postulate

asciris

obtinuisset.

Comitia.

313

Dedicio ff farne

adustis anni

pret.

Comitia.

314

cent fieri · et nouos cōsules q̄ expectassent dimi
a pfecto annone tanta tres ad ēmatū deferretur.
que gsulem nō auctorē solum desideraret, set ti
undicē · tū · t · quinct gsules immento ītrepi
ait · qui gstructi legibz de puocatione ad dissol
uendum impium làtus nequaq̄ tm̄ unius m̄ ma
gratu ad eam rem p̄ patrocinio uindicandi / quā
tum ait herent · opus ēe · nō forū solum bino set ti
libero exolutoq̄ legum uinclo · Itaq̄ se dictatore
L · quinctū dictatū · ubi dim̄ patrem tante potesta
ti ēe · gp̄ianubz cunctis primo quinct abnuēt.
et quid illi uellent cogitare · qui se etate exacta ti
te · dimicatoi obicēt · deinde cum undiq̄ pluis
m̄ illo semul aio nō gsilia m̄ fr̄ etiā uirtutis ēe
q̄m m̄ ōmibz aliis dicēt, Laudibzq̄ auē imeri
tis honarent · et gsul mich remitteret, p̄cat tan
dem deos immortales canamat, ne senect sua
m̄ tam trepidis trebz dampno dedecori ne rei p.
eet, dictator a gsule dr · Ipe deinde fluium
Ahalam magistratum equitū dicat · q̄ dosto die dispo
situs p̄sidio cum m̄ foꝝ descendisset · q̄sagm̄ m̄ eu
plebe nouitate rei ac miraculo eet / et ofeliam at
q̄ ipe duc eoꝝ m̄ se intenta uim tanti impij cer
nerent · Regres gsilioꝝ regni qui tumultū q̄ bel
lum trepidi aut dictatoria maiestate aut quie
tu post octogesimū annū rectore rei · p · que
ssset, cogitaret, missus a dictatore fluius
magr equitū admodū · uocat · te inquit dicta
tor · Cum paucis ille quid uellet quereret / ter
uultuq̄ cum dicendum ee ponet / crimq̄ animad
uersionis delatū ad senatū diluendū / tunc m̄ eliusq̄
reape / sem̄ cultum suoꝝ / et primū atauos tectosq̄
circuisset, postremo cum apparitor uocasset ma
gistri equitū ducet / cepisq̄ a atauis stantibz fugi
entiq̄ fidem plebi romane implorare / et oppri
mi se obtestari primū dicet q̄ plebi benigne ferret. ora
uit ope sibi ultimo m̄ discrimine ferret, neue ā
oculos suos trucidari sineret. Hec cū uociferā
tem asseret Ahala fluius obtruncat · trepidiq̄
cruore obtruncati stupēt a cetera plebe uniuer
sum dictatori renunciat · uocatū ad cū mae
lium repulsa apparitore cōtinente multitudine
pena mortis habet · tū dictator macte uirtute
inquit · et fluius esto libera Re · p · tumultu

uit · deinde multitudine incerta existimatione
fu · ad tionē uocati uisus · et maelius iure
cesum pnuntiauit · et si Regni crimine missus
fuit · qui uocat a magro equitū ad dictatorē
no uenisset · Deos · ostendisse · q̄ Regnū tyrannidem fuisse · q̄ maelius similem cē fortunā · cum paratū ne iudicio se committeret
ui coercitū ēe · nec ā eo tamē ā quo agē
dum fuisse · qui nat m̄ libo pplo mē iura le
gesq̄ ex qua urbe Regres exactos sciret / ēe
demq̄ animo fratres filios regis et liberos gsulis
libatores p̄tie / gp̄ patrem iudicatam recipien
dos m̄ brue Regnū a pte securi ēe posse · Et quia collatinū tarquinium gsulem / nomis odio
abdicare se magratu atq̄ exulare uisus · In
qua de Spurio cassio post aliquot annos gp̄ eo
silia inita de Regno supplicio sumptū · m̄ qua
nup · x · uiros bonis exilio capite multatos ob
superbia Regiam · m̄ ea Spurium maelium spe
Regni cepisse · et quis hō · quāq̄ nulla nobi
litate · nullos honores · nulla merita cuiquā
ad dictatorē pandere uia · set ti claudios cōsu
latibz · x · iuratis suis maiorūq̄ honoribz spl̄
dore familiaꝝ substulisse deos · quo nefas fuit
Spurium maelium cui tribunat plebis magis opta
dus q̄m sperandus fuit · frumentariū diuite
bilibere fauore speciosse · Libratis se cumulis suoꝝ
emisse · adeoq̄ obiacendo tanto uictorie finitimoꝝ
omniū gp̄ium m̄ sanitate plebi posse · ut quē ce
natore · quoque ciuitas uti posset · Regē ferret / Romuli q̄ditoris ab diis ora recepti ad
deos insignia / atq̄ impiū hostem · nō p̄ scelē
id magis / q̄m p̄ mestico habendū · nec satis ēe
sanguine ei expiatū · nisi tecta pietebq̄ mixta
que amenne tū cepit ēet / dissiparent · bonaq̄
cōtracta pasis Regnū mercandi publicarent · Ju
bere itaq̄ questores uendē ea bona atq̄ m̄ pu
blicā redigere domū · deinde ut monumēto area
ēet · oppsse · nefarie spei diuitis exemplo iussit.
· i · planicies.
id equi maelii appellatum est · L · minuti bone
aurato extra portā trigemina ē donat · Ne
plebe quidē inulta · q̄ frumentum meliarum
assibz m̄ modios q̄ternaū / plebi diuisit · Hoc
minutiū apud quosdam auctores trāsisse

passos.

cautū

senos.

Tribuni aplutu gsulū pote.

314

Logatos.

t. fuit.

3. [x6.]

315

a pribz ad plebem, undeuiuēdz tribunū plebis coopta
tum sedītem motam ex maeliana cede sedisse mue
mo, cetum uix credibile est, numerum tribunoz pa
tres augeri posset. idq; potissimū exemplo a pricio ho
mine introduct. Nec deinde id plebi gratius semel
optimisse, aut certe tempraste. ser. ān oīma repellit fal
sum y maxime tutisty. paucas. ān anno lege cautū, ne tri
bunis collegam coopāre liceret. q. catili. q. unius seruus
t tribunus, soli ex collegio tribunoz. Neq; tulerāt de honoribz mi
nuta lege. Et criminari nūc minutū, nūc gratium
apud plebem, quetiq; indignū nec ex quo, no desitu
rāt. perseuerabāt. ut tribunoz militū pot. q̄m con
sulum comitia haberent. Haud dubia quin senex loco
tot ēt iam creari licebat, et plebi aliqui gratificando se ul
tiores fore maeliane cedis crearent. plebs quāq; in
agitata multis et uariis eo anno motibz erat. Nec plu
res q̄m tres tribunos gsulari potestate creauit. Et
in hūc. L. quinctiū acrumati filiū ex cui dictature in
uidia tumultus querebat. platius suffragijs quinto
mansuetus aemili. bis sume dignitatis. L. Iulium
etium creat. Ch̄y hoc magistratu fidenas e colonia Ro
mana ad larte tolumiū uetentiū. Regem ac uete
res defecē. maius additum defectioni sceleris, cum sul
cilii dioctiny tullū. sp. antii. L. resci. legatos
Romanos cum Romi cōsili quetentes iussu collum
ni intercepit. Leuant quidam Regis fuam interfe
ctum, pstoiacum uoce ei ambigua. ut occidi iussisse
uideret. a fidenatibz excepta cum, mortis legatos fu
isse. rem incredibilem intuenti fidenatiū nouoz so
ciog gsulentiū de cede ruptura. uig gentiū, no ad
ubium ab intentione eluisse. cum, nec deinde in certo
rem uersus fuit. primus est fidem obstringi fide
natiū plūm, ne respice spem ullam ab Romanis pos
set. gsq; tanti sceleris noluisse. Legatoz qui fi
dem cessant, statue publice in rostris ponit sc.
cum uetentibz fidenatibz q̄ pr̄ q̄m finitimis plūs
ab ea, etia tam nephandum bellum ex orsis attroci
micatio instabat. Itaq; ad aucta sume res q̄ re
ta plebe tribunis q̄ ei nich grauate fuit. quin
gsules crearent. q. fegas macerin. tertiū. L. luci
segnius fidenas a bello creat. q̄ deinde gessit ap
pellatum. Hic cum primū ex sanione cū rege ue
gentiū secto plio gsulit. Nec inuenta uictu
riam tetulit. maior utiq; ex cladibz amissis dolor

q̄m letitia fusis hostibz fuit. Et senat. intrepide
tibz dictatore dia quamuis demetiū iussit. ut
magistratum equitū ex collegio priores anni quo si
mul tribuni militum cōsulari potate fuant. L.
quinctiū cincinnatum dignum patente iuuene
diu. ad dilectū a gsulibz habitum centuriones ue
teres belli periti adiecti. q̄ nūs amissos, prima pu
gna expletisq; legatos quintū capitolinum, Sēq;
fabiū tubulam sequi se dictator iussit. ut pote
stas maior. Cum uix quoq; potuit par. hostes ex
agro Romano transauene retinentes castra.
ser. ante in campos digressi sunt. q̄m legiones auu
xilio falisco uenerunt. Cum demū castra tripsos
p menibz fidenaz posita. Et dictato Romano haud
procul inde ad confluentis. cōsedit in utriusq; tripis
amnis, qua sequi munimento potat. uallo mepo
sito. die in acie eduxit; nec hostes uane fuge sine.
falisci procul a domo militia egre patiēs sanaq;
fidens sibi, posse pugnā uetetis fidenaq; plus
spei in trahendo bello ee; tolumini quāq; suos
magis placebat gsilia, ne longinqua militia no
paterent. falisca posto die se pugnatuū edicat.
dictatori ac Romanis, q̄ detractasset pugnam
hostis ad accesse. postoq; die iam militibz castra
utrimq; se oppugnatures fremitibz in copia pugne
fiat, utrimq; acies inter bina castra in medium
campi prodiit. Ueteres multitudine habundātes, q̄
inter dimicatione castra Romana aggrederent.
post montes circa misit, treis pfectos exercitus instru
xit, ut desertis omnibz uetetes. sinistrū
falisca tenent, medii fidenates erant. dictator
dextrum cornu, aduersus falliscos. sinistro orta ue
niente capitolio, quinctius intulit signa. Ante me
diam acie cum equitatu magis equi fuit; Nec
ex tutiore nisi egressi pugna mutuo. et dic
tatore ante Romana respectante. ut ex augu
ribz simul tute admisse erant, ex oppositio tolle
ret signū. Quod simul ubi obtulit, primos equi
tes clamore sublato, in hostem emisit; sequita pedi
tum acies ingenti ui conflixit. Nulla pre legiones
etruscae sustinuere, imperium Romanū equites ma
xime resistebat. equitūq; longe fortissimi ipse rex
ab omi pte effuse sequentibz, ob equitatū Roma
nis trahebat certam. Erat tum mixti equites tri

aul. Cornelius cossus sua clarus.

cossus.

obuit nullius .d. cornelius ocessius. eximia pulchri
tudine corporis ac uiribus par memorq; gnis
g̃ amplissimi manus auctiq; reliquid posthe; re
cum ad imperium tolimini; quadrigis se intendisset
trepidantes uidet Romanas turmas: insigne
q; ei regio habitu uolitantē tota acie cognoscet
hiccine ē inquit rupior federis humani uiola
torq; gentiu uiribus iam ego hāc mactata uicti
mam sim sancti quicq̃m mihi de dis uolūt le
gatoru manibus dato. calcanibus subdens infesta ai
spide in unū ferrur hostem; q̃m ai icti equo de
uecisset, ocessum ripe hasta mixtus se in pedes ex
cepit. assurgente ibi rege umbone resupinant.
repetitisq; sepius suis side, ad tram affixit. Dū
exsanguiu detracta spolia. capidoq; abscissi victor
spiritu gerens. terrore cesi regis hostes fundit.
Ita equitū quoq; fusa acies, que una steterat an
cepe, certam. Dictator legionibus fugatis instat.
et ad castra compulsos edit. fidenatiu primi loci
notitia effugere in montes; cossus tyberim cum eq̃
tatu transiect. ex agro uientano ingentē de
tulit predam aduersum. Int. primū ad castra ro
mana pugnatū est. adiuuit primū copias ab tolu
mnio ut antedictū est. ad castra missas. fabius
uibulan. corona primus uallum defendit. Inten
tos deinde hostes in uallum egressus dextra pri
capali cum triarijs tergente inuadit. Quo pauore
iniecto cedes minor quia pauciores erāt. fuga.
no min. trepida q̃m in acie instituit. Omnibus locis
te bene gesta dictator. c. t. iussuq; pris triumphans redijt. longe maximū triumphi spectaculū
fuit Cossus spolia opima regis interfecti gerens.
in eum milites carmina incondita. equantes eū
Romulo cane. spolia in ede Jouis feretrij ppe Ro
mulī spolia q̃ prima optima appellata sola ea tem
pestate erāt. cū sollemni dedicatione dono fuit.
Dictat que in se a curru dictatore ciuiū ora. ce
lebritate ei diei fructū ppe solus tulerat. Dicta
tor coronā auream libra pondo ex publica pecunia
pris iussu in capitoliū iouī prsuit domū. Omnes
aut me auctores secut. a. cornelium cossum. tr.
mil. sola spolia opima Jouis feretrij templo in
tulisse exposuit. Certum pr q̃m q; ea tite optima spo
lia habent. q; diu dua detulit. Nec duce nouo
mus nisi cui auspitio bellum gesit. titulus ipe
spoliis inscriptus. illos meq; arguit. cone. ea cossi
episse. Hec ego cum augusti cesare temploru oim
conditore aut restitutore ingressum ede feretrij
Jouis q̃m uetustate dilapsam refecit. se ipam in
choate linteo scriptu legasse audisse. ppe sacrile
gii tā sum cossum spoliorū suoru. cesare ipius te
sti auctore subtrahere testem; qui si ea ita sit
error. q̃ tam uetes annales. quodq; magistratuum
libri. quos linteos in ede reposituos moneta ma
cer Licin. citat. deinde auctores. Septimo post
demum anno ai. t. quinctio poeno. a. cornelio cos
sum ysulem habeāt. existimato cōis e omnibus. Ita
etiam illud accedit. ne tā clara pugna in eū annū
transferri posset. q; milesie triennio ferme pestilen
tia mopiaq; frugium area oi. cornelio cone fuit.
adeo ut quidam annales uelut funesta nich pter
nōia ysulum suggant. Biennio ab cōsulatu cossi
annus tribunū cum mil. cōsulari potestate fuit.
eodem anno magtri equitum. quo mpio altam in
signe edidit pugnam equestre. ea liba cōtenta
est. Set ut ego arbitror uana usare in omnes
opiniones licet. ai auctō pugne recentibus spoliis
in sacra sede positis iouem. ppe ipm aui uota erāt. to
multiq; mtiues. haut sfernendos falsi uuli testes se
a. cornelio cossum ysule scripsit. oi. cornelio ma
luginense. l. papirio crasso cōsulibus edidit magnum
uigente ac falsis ēducti prede abactae. hominum pe
corumq; hostis in agris nusq̃m inuenit est. Neq; pu
gnandi copia fta. urbes in no oppugnate. Qui a pe
stilentia ppli in. minuit. et seditiones domi quesite
sunt. Nec mora tri ab. esp. maelio. tr. pl. quisq
uore nōie morituu se aliquid trat. et minutio die
dixat. et rogatione de publicandis bonis ysulis ha
bile tulerat. falsis criminibus a minutio circūuentu
maelium arguens ysulio cedem. cuius indempna
ti obiacēs. quamobrem ad ppli tres ipo auctore fuē.
Certum mag uis morbi ingrauescens ciuē erat.
terroresq; ac pdigia maxime. q; crebris motibus tē
truere in agris nuntiabant. tecta. Obsecratio itaq;
a pūlo duum uiros pecuniis e facta. pestilentior
inde annus. c. Julio iterum. et l. uetusinio cōsulibus fuit.
tum meum uastitatis in urbe agrisq; fecit. ut no
modo predandi ea quisq̃m ex agro Romano non

ad urbē

accepti

V

pate.

opima

cōsulibus

t. d. i. arrigz erat

cōsuli

ipsum

thaurc

quasi.

Comitia ysul.

eā

t. cossi.

Tribuni ap̄lutu pter ysulari

auctore.

310

Comitia ysul

scī

falsere

accusauerat.

Scruis Sabule

pdigia, pestilentia

318

Comitia ysulu.

quiret. belli ue inferendi memoria pribz aut ple
bi eet. Et ultro fidenates qui se primo aut oppi
do aut montibz aut muris tenuerat / ppalabundi
descendent / magnum Romanu. deinde ueiet cui
exercito accito. ina falisci pelli ad instaurandu bel
lum neqz clade Romanoz neqz sociozp pbi po
tuere. duo ppli transire anienem atqz aut pal
collina porta signa hiere. Trepidatu utraqz no
in agrio qm in urbe est. Julius cons inaggre mu
ris qz explicat copias. a. ligurio senatu in ede
quirini consulit. dictatore dici. a. pulcru placet.
cuiqz prisco alii / alii struco fluisse cognoui tra
dunt. Vergini dum collegam opstuleret / morat p
mittente eo / nocte dictatore dixit; ego sibi magi
strum equitu postumiu ebutiu helluonem dicat.
Dictator omes luce prima / extra porta collina
adeet iubet; quibz aliqz uires suppetebat / ad ar
ma ferenda pisto fuit. signa ex aerario prompta
ferunt ad dictatore; que ei agerent hostes i
sacra altiora gerebe. eo dictator agmine in festo
subit. Nec pcul moenio signis collatis fudit. eis
cas legiones; copulit. Inde in urbem fidenas.
ualloqz arcu dedit; set neqz scalis capi poterat
urbs alta / munita neqz in obsidione uis ulla
erat. quia frumentum no necessariu modo satis
set copie quoqz habunde ex ante quesito sufficie
bat. Ita expugnandi pariu cogendiqz ad dedi
tionem spe amissa dictator in locis pp aprinqui
tatem noctis ab aduisa pte urbis maxime neg
lecta / quia si apte natura transmissa tutissima
erat / agge in arce cuniculum instituit; ipe
duissimis locis / subeundo ad menia / quadrifa
riam diuiso exercitu / qui alii aliis succederent
ad pugnam continenti die ac nocte pelio ascen
su opis hostes auebat. donec p fossa ac castis
monte erecta in arce uia est. Inuentiqz etru
scis ad uigna a certo pricio munas / clamor sup
capd hostilis capta urbem ostendit. Eo anno
e. furi. p. acili / m. geganius macerinus cen
sores / nullam publicam in campo martio pba
uerut. Ibiqz primu census pplo actus. eos
dem consules in sequenti anno refectos / Julium
t tiu / Verginiu uelum / apd mamercu licinii
muenio. Valerius antias / q. tubero. in ea

militu n. q. sulpicii / consules in eu annu edut.
Ceteru in tam distrepante editione / n tubero et
quicer libz linthneos auctores pstitere. Neuter
tribunos militu eo anno fuisse tradidit a scrip
toribz antiquis dissimulat. licinio libros haut
dubie se qui linthneos placet. / tubero incertus
ueri est. Et interta certa uetustate inopata
hoc quoqz in incerto positu trepidatu in etruria 319
est. post fidenas captas no ueientibz solum
solum exercitus metu simile excedit / set ea fali
sis memoria mti primo cum hijs belli quaqz
rebellantibz no afluerat. Igit cum due ciuita
tes legatis circa duodecim pplos missis impetras
sent / ut ad multu nefariu mdicerent / oi etru
rie gallis uelut magno mde tumultu immiscere
senatu manerent / gemelliu dictatore utrum dici
iussit; ab eo aurelii postumi tubero magr equi
tum dictus. belluqz tanto maiore qm priore
conatu apparatu est / Quanto plus erat ab oi
etruria pricli / qm ab duobz pplis fuerat. ea res
aliquanto expectatione omniu tranquillior fuit.
Itaqz cu renuntiatu a mercatoribz eet negata
ueientibz auxilia / iussosqz suo consilio belli mitti
suis uiribz exequi / nec adiutaz rez quietem
socios ea quibz spem integram coicati no sint /
Tum dictator nene quicqm creat eet / macta
querende belloc hostie adempta in pace aliquid ope
tis / et tecte / q monimentu eet dictature concu
pistens mensura minue pat. seu nimia po
testate trat / seu no ta magnitudine honoris
qm diuturnitatis offensus. Comitie itaqz ad
uocata re. p. forte gerendaru aut. tutaqz oia
pstanda deos immortales suscepisse. se / q mi
muros agendu eet liberari. p. r. consultu;
maxima aut ei custodia ee / si magna ipia diu
turna no eent / et tempis modus imponetur.
Quibz uiris impoui n posset / alios magistratu annuos
ee. quinquenale censura grauis ee. Ide p tot
annos magna pre uite uite obnoxios uinci
se lege latu ne plus qm annua ac semen
stris censura eet. Consensu omniu ppli lege
posto die pculit; ut re ipa magt sciatis / qui
tes qm michi diuturna no placerat impia /
dictatura me abdico; deposito suo magistratu

transiere.
haud.
magis
dictatoz.
exigr egeu.
Bellu hybz.
Comitia.
fuapte.
erat
aſenſu.
uanas.
fine.
uix.
feri

magrātuū

modo alioꝝ magratuꝝ mposito ſine alt̄i cuīq gratu
latione ac fauore mgenā ꝑſū domū ē reductuꝫ;
cenſores egre paſſi mancū q magratum ꝑ. t. mi
nuiſſet tribui mouerūt. octi plicatoq; aetatiū ſe
cerūt; q̄m rem ipm mgenti aio tuliſſe ſiūt cum
pri ignominie mtuente q̄m ignominia; primo
res priuꝝ q̄aq; deminutū cenſure uis noluiſ
ſent / exemplo acerbitatis cenſorie offenſe quippe
cum ſe quiſq; diuti ac ſepius ſubiectū cenſoribꝫ
fore cerneret / q̄m cenſurarꝫ geſtuū · populi cer
te tanta mdignatio cohorta diat, ut uiꝫ a cen
ſoribꝫ nullius auctoritate ꝑ quā ipius mance
ti, decreti quiſq; · Tribuni plebi aſſidui ꝯtroibꝫ
ꝓhibendo, cōſulana comitia, cum res ꝑpe adint
egritu ꝓducta eet, tandē ut tribuni mi
lituꝫ oſulari poteſtate crearent. victorie pmiū
q̄ pretulat ut plebeius crearet, nullus fuit. omes
patricij creati ſiunt. o. fabius uibulanꝰ. o. folius
. l. oergius fidenas peſtilentia eo anno aliaꝝ rer
otiuꝫ ꝓbuit. edes apollini q̄ualitudine ꝑſi uo
ta eſt. ciuilia duuꝫ uiri ex libris placande deū ire
a uitendeꝫ a ꝑſo peſtis ea ceſſit. magna ēt cladeꝫ
m urbe agriſq; ꝓmiſcue hoīm pecoꝝq; accepta
pnitie. fame cultoribꝫ agroꝝ timentes m etru
ria. pontinumq; agrum q̄ maxas poſtremo m
italia quoq; ſtrumti ea miſe. conſulatꝰ cōmutio
tiū nulla mentio hinc ē. tribum militū oſula
ri potuiſſe omes patricij creati ſiūt. l. pinari ma
mercus. l. furi medulliꝰ. ſp. poſtumi albus.
Eo anno uis morbi leuata. neq; a penuria ſtrumi
q̄ ante pruſum erat pſtiꝫ fuit. conſilia ad
mouenda bella m uulſcoꝝ equoꝝq; gciliſ ſm
etruria ad fanū uolturne agitata. ubi pla
te m annu res. decretoq; cautū. ne q̄ annū gciliū
fieret. ſi quicq̄m ueiente ꝑſo querente ea
dem qua fidene delecte ſit imine ne his fortu
na. Inſtin rome primores plebis iam diu ne q̄
q̄m imminentes ſpei maioris honoris. diuꝫ foris
otiū eet ceu indice m domos tribunoꝝ plebi,
ubi ſecreta oſilia agitare. queri ſe a plebe adeo
ſſe ab ut cum ꝓ tot annos tribuni militū oſula
ri potate crearent, nulli umq̄m plebeio ad eum
honore aditꝰ fuit. multū potuiſſe ſuos maio
res. qui cauſint, nec ui patricio plebi magrat

patent. Haut ſpnus hndos fuiſſe tribunos ple
bi. adeo ſe ſui etiā ſordē. nec a plebe miꝰ q̄m a
ptibꝫ otempnu. alij purgare plebem culpa m pa
tres uerte. eoꝝ ambitione arabiq; ſl, ut obſcp
tum plebi ſit ad honore ut ſi plebi reſpirare ab
eoꝝ miſtus ꝑcibꝫ minisq; liceat memore ea ſuoꝝ
mitura ſuffragia ee. ꝯ ꝓto auxilio, impiū quoꝝ
ad ſtatuā; placet tollende ambitois ea tribunos
leges ꝓmulgare. Ne cui album m ueſtimtū, addere petionis licet. ea; parua nūc res ꝯ uix ſeria
agenda uideri poſſit. q̄ tūc mgenti certamie plebs
ac plebem accendit. vincere cū tribuni ut legē
ꝓferret. apparebatq; utilitatis aio plebem ad ſuos
ſtudia mclinaturā. q̄ ne liba eent; q. m. t. fieret.
ut oſulana comitia haberent. tumult ea fuit.
q̄m ab equis ꝯ uolſcis latini atq; hernica nuntia
tant. q. quincti. l. filius anamat eidem ꝯ poeno
cognom addit. cte. neue iullius mento, oſules
fa net ultra tres belli e dilatus. legesq; ſacrataq;
maxima apud eos uiꝫ cognide militie etat. di
lectu hito ualidi q̄ citꝰ utrinq; profecti m algi
du guenere. Ibiq; ſeorſum ſequi, ſeorſum uol
ſci caſtra ſouere. intentiorq; q̄m numq̄m an
muniendi exercendiq; milite, cura duabꝫ erat.
eo pius nuntij thoris ꝯ roma atrule ſenatui dictatore dict̄ placuit. Quia ꝯſi ſepe uicti ꝑpli
maiore ꝯ conatu q̄m alias umq̄m rebellarerat.
ꝯ aliquantū romāꝫ iuuentutis morbo aſſump
tū erat: an omia prauitas ꝓprauitas oſulum
diſcordiaq; mutipos ꝯ certamina m oſulibꝫ omibꝫ
terrebāt. Sunt qui male pugnatū ab his cō
ſulibꝫ m algido actores ſint. eaq; cā dictatore
creandi fuiſſe. Illud ſatis ꝯſtat ad alia diſcor
des m uno aduſus priuꝫ uoluntate ꝯſenſiſſe. ne
dicēt dictatore. donec cum alia alijs tribulio
ra afferrent. nec m auctoritate ſenat oſules
eent. Quinct ſpuli priſcus ſumis honoribꝫ eg
gie uſus. bis mquit tribuni plebis, cum ad extr
ma uentū e, ſenat appellat. ut m tanto diſcrimi
ne rei p. dictatore dicā oſules ꝓ potiꝰ utra
cōſtatis. Qua uoce audita occaſione oblatam
rati tribuni augende potatis ſecedūt. ꝓtoq;
q̄ collegio pnūciant, placē oſules ſenatui de
audientes ee. ꝯ aduſus ꝯſenſu amplissimi

par
n. affirmatiua ſunt
reſponſa tua.

oſulata comitia.

equi
iungēt

honoñ ordinis

dictator.
cū exercitu.

qđ filiū secū occidit qa inobediuit ei.

ipati

Bellū. lxvij. exercitus

sic

ista

nō purus

hoc totū q̄ seq̄t usq; ad aliud huic simile signū i fēda colūpna. h̄ superfluū est.

B. lxix.

animis.

tu

felix.

pdigia.

circenſū.

odoriq; ultra tendant. nī uincla pedica eos iussuros.
Consules ab tribunis q̄m absentatu uinci malierūt. p̄ditum a patribꝫ populi imp̄ij uiri. Datumq; subrogium tribunitie potestatis. ꝙsulatum memorantes. si quidē ego aliquid p̄ potestate ab tribuno ꝙsules. ut quo quid ulterius p̄uato timendum foret. nī uincla et duci posset; forte ut dictatore dicēt. nam ne id quidem mīs collegā comitiā. Q. quincio euenit. ro. à postumiū tubertum socerū suum se ditissimi imp̄ij uirū dictatore dixit. ab eo. L. Julius magr equitū est. dictus; simul edictū et iustitiū. nī aliud tota urbe q̄m bellum apparari. cognito uacantiū militie munē. p̄ bellum differtur. Ita dubij quoq; inclinat ad noua danda et hernicas latinosq; milites imparatis utrimq; emue obeditum dictatori est. Hec oīa celeritate in gentē acta celico. cōsule ad p̄sidiū urbis. et L. Julio magro equitū. ad subita belli ministra. ne qua res qua egussēt nī castris moraret. Dictator peruīte duilo. cornelio pontifice maximo. lis doc magnos tumultus ēt uouit. profectusq; ab urbe diuisō cum quincio ꝙsule exercitu ad hostes p̄uēit. Quīt bina castra hostiū paruo mīs spatio distā tia uidetāt ipi quoq; mille ferme passus. ab hoste dictator. tusculo ꝙsul lanuuiō aperto loco castra cepunt. Jn quatuor exercitā. totidem munimenta planitiem. nī medio. n. pari. modo excursionibꝫ ad p̄lia. sed ubi quingentos petus nos cecidit. cepit ad mille. Quīgentos. xl. qui redempti singuli singulis ceris. ccc. x. p̄da alia oīm militibꝫ cessa. Samnitiū legiones cum p̄tore appio claudio. pcōsule. L. uolumnio q̄ cōsule sequeret. nī agrum stellate quenunt. ibi et samnitiū ꝙsidiū oīes. et appius uolumnio q̄ castra q̄iungūt. pugnatum infestissimis animis. hic uta stimulare adusus rebellantes. toti illinc ad ultima ta dimicantibꝫ spem. Cesa q̄. xl. milia. ccc. capta. nī Quīgenti. felix. annus bellicas urbꝫ pestilentia grauis. expiatus q̄ solicat. Nam et tecta multa p̄data pluisse. et nī exercitu appij. claudij. plures q̄ fulminibꝫ ictos nuntiatū e. libriq; ob hec aditi. Eo anno quint fabius gurges cōss. filius aliquot matronas ad p̄lij stupri damnatas pecuia multauit. Ex quo multatione ere ne nero edem que appi cirū est faciendā curauit.

Cupsinit et mine samnitiū bella q̄ annua. per quartū iam uolumē amisi. q; Decius et L. a. nī. valerio. et cornelio ꝙsule q̄ p̄mi samnio armati tulerūt. agrīq;. et ne tot annoy cladeb utriusq; gentis laboreq; actos. mine referā. quibꝫ ne quiuerūt. tū duricilla uīna. Proximo anno Samnites nī sentinati agro peligno ad tifernū stel latibꝫ campis. suis ipi legionibꝫ mixti alienis ab quatuor exercitibꝫ. nī. duabꝫ romanis cesi fuant. Jmpatore clarissimū genibꝫ sue amisant. socios belli etruscos umbros gallos. nī eadem fortuna uidebant. qua ipi erāt. nec suis nec extīis uiribꝫ iam stare poterāt. nī bello nō absistebāt. adeo ne infelicē quidem defense libertatis tedebat. et uina q̄m nō ceptare uictoriā malebāt. Qui nō sit ille quē nō pigeat longinquitates bellorū scribendo. legendoq; q̄ serentes uō fatigauūt. Q. fabiū. p. decii. L. postumi megillus. cum. atilio. c. re gulus. regulus. ꝙss. secuti sūt. Samnitiū ambobꝫ decta p̄uincia e. quia tres scriptos hostiū exercitus uno etruria. alter populationes campanie. repetit. trium tuendis patrie finibꝫ fama erat. postumium ualitudo adusa. Rome tenuit. atilio exemplo p̄fecto. ut nī Samnio hostis uta ei placuerat. p̄ubꝫ nondum regressos opprimet. uelut ex oposito ibi obuiū hiete hoste et uastare ipi Samnitiū agrū. p̄hiberent. et regdi inde impacata secuti q; p. fines Samnites p̄hiberent. Cum castra castris collata sint. q; uix romanū tonos uictor audet. ausi sa nites sint. tantum desperatio ultima temeritate fac castra romana oppugnare. et quicq̄m nō uenit tam audax inceptū ad finē. nī haut oīno uanū fuit. Nebula erat ad multum diei densa adeo ut luce usum eriperet. nec p̄spectu modo extra uallū adepto set p̄inquo et ggredientiū inter se. ꝙspectu. hac ue luti tenebris insidias fieri samnites. cui uix tra lu ce. et ea ipam nimiente caligine ad stationē romanā importa signis agentes uigilias p̄uenūt. impiu so opisse. nec ai sane ad resistendū. nec uiriū fuit. Ab eo castroy dextrema porta impet factis. Itaq; ceptum questoy questorq; ibi. L. opimi petroisius. Conclamat. castra romana capta. ad explicandas utriq; aceis sane patente. habebāt. Nec ex quo castris castra sunt collata cessatū. a tenebꝫ pluis e. facile

patiente dictatore conferendo uires ſtrem bmiſſe uic
torie. temptato paulatim euentu certaminis ſuos pre
cipe. Itaq; hoſtes nulla ꝑ plio uſto relicta ſpe noctu
aduersi castra. ꝙſulis trepidi ꝑ caſu anapius euentus q
mutuit. clamor subito ortus no ꝙſulis modo uigi
les excitum deinde omem. Set modo dictatore ex ſop
no quoq; excitat. Ubi ꝑſensu res ope egere. Conſul
nec dio defecit nec ꝙſilio. Pare militu portas sta
tiones firmat. pare corona uallum angit. Jn al
tio apud dictatore castris quo min⁹ tumult⁹ est
eo plus audacie datur quid opus ſto sit. ꝙssim ex
templo ad castra subsidiu. cui spurius postumius
albus legat⁹ ꝑficat; ipe pre copias paruo circu
itu locu maxime secretu a tumultu petit. Sic
nec exopinato aduersum hostem muadit. C. sulpi
cium legatu ꝑficat castris. ꝙ. fabio legato assig
equites, nec ante luce mouere iuſſit. luce manu. Jnt
nocturnos tumult⁹ moderatu dictatoris. omia que
ut ali⁹ imperator ꝓuidens q impig⁹ ꝑ tali re ꝓpet
agere q; ꝑparet ordine atq; agit. Illud eximiu co
silij atq; strenui, q ne uic ꝑ ꝑ uulgate laudis, quia
ultro ad oppugnanda castra hostiu, unde maiore
agmie ꝓfecti exploratu fuat. ꝙ. geganiu cui co
hortibus delectissimi sit. Duu posit intentos hoies
ꝑ euentu pculi alieni, ꝓ se incautos nec lecto
uigilijs stationibus q; est adort⁹, pauo pene cepit
castra q̄m oppugnari hostes sanos sineret. inde fine
tio ut queat datu signu; ibi effectu a dictatore
est. exclamat hostiu capta castra. nunciatq; pas
sim iubet; et luce erat. omia q̄ sub octis erant.
q fabius cum equitatu impetu dederat. q ꝙsul erup
tione me castris intrepidos iam hostes fecerat; dic
tator aut ꝓe alta subsidia q secunda acie adort⁹
ac
citu agentes, ꝺdissonos clamores ac subitos tumul
t⁹ hosti undiq; obicit. uictore pedite equitemq;
circuenti⁹ q iam ꝑ medio ad unu omes penas re
bellionis dedissent. Nuncii mesti ex uulsab no
bilior hic facies q̄m grue. iam orbe uoluentes
suos increpab clara uoce. hic pbitori inquit uos
delios hostiu esse mdefensi multi. Quid q arma
habebis aut quid ultro bellu mutuis. ꝑ otio tu
multuosi ꝑ bello segnes. Quid hic stantib⁹ spei e
ay deu aliquis ꝓtectiu uos taputiq; hic puta
tis. Petro uia facienda e; hac qua me egressum

uiderint. agite, qui uisuri domos parentes q iu
gera libros estis. Jt mecu, no murus nec uallu ſz
armati armatis obstant. uincite pares necessi
tate. Que ultimu ac maximu telum est supio
res estis; hec locutu exequente q̄dam redintegr̄
to clamore secutu dant impssione, qua postumius
albus cohortes obicerat. q mouerunt uictore. do
nec dictator pedem iam referentibus suis aduenit.
eoquoq; ome plium usum e. uiu uiro messo fortu
na hostiu mitit. multa utrinq; uulnera. multa
passim cedes est. Jam ne ducis quide romani i
cruenta pugnat. unus postumi ictu sayo ꝑfrac
to capite acie excessit. no dictatore humerus nul
netat⁹ no fabiu q̄pe affixum equo femur non
brachiu alisassum ꝙsulem, ex ta anapia plio sub
mouit; messium impet⁹ ꝑstrictos cede hostes cu
globo ꝓtrusos iuuenu eruptio ad castra inul
sos, que nundum capta erant. eodem omis acies
inclinabit; ꝙsul effusos usq; ad uallu ꝑsequit. ipa
castra uallūq; agredit⁹. eodem q dictator alia pre
copias admouet; no senior oppugnatio e. q pu
gna suat; ꝙsule signu quoq; intra uallu imeas
se ferut. Quo milites acrius subirēt. reperto
q; signa prima impssione fcām, q dictator pro
cupto uallo iam ꝑ castra plius intulerat. tum
alia passim arma accedi hostes. capta castraq; q
hijs capus hostes. ꝑ senatores omes uenundati
sut; prede pars sua cognoscentib⁹ latinis atq;
hernicis reddita. prem sub hasta dictator uendi
dit. ꝓpositoq; ꝙsule castris triumphans inuectus
urbem dictatura se abdicauit. Egregie dictatu
re triste memoria facuit. qui filiu ab ꝓpostumio
q occasione bene pugnandi capt⁹ ꝑ iussu discessit
presidio. uictore securi percussum tradit. Sec li
ber crede. q licet ꝑ uarios opinionib⁹ q arguntur
est. ꝙ impia maliana no postumiana appellata sint.
que qui prior auctor ita seui exempli fuerit actu
patrius insignie titulu crudelitatis fuit. Jmpio
so quoq; manlio cognom̄ meritu. postumi⁹ nulla
tristi nota est insignit; ꝙ. iulius cons. eodem
apolinis absente collega sine sorte dedicauit; egre
ss passus quinct⁹ cu dimisso exercitu ꝑ brē redisset
ne quicquā ꝑ senatu e gestus; insigni magnis re
bus animo addit. Mich tu ad te romana prime

ſtre.

f 2

al. ſegnioꝝ.

tum.

uſum arceſſagineſes tanti hoſtes futuri. tū pri
mum p̄ ſeditiones ſuas foꝛ. ad p̄ſs altius auxiliū
n̄ Italiam q̄atus traiacē. dgitatū n̄ urbe a tri
bunis plēb. ut tribuni militū q̄ſulari potāte creā
rent. nec obtāi potuit. Conſules fiunt. L. pa
piri craſſus. L. Julius Equos ſegrati ſedus ab se
natu ꝓcuſſet. q̄ fide edito oſtenderūt. induciaꝝ
annoꝝ octo impetrauerūt. boſtoꝝ res ſup accep
tam n̄ algido cladē primaq̄ certamīe. mīt paceꝫ
bellīq̄ auctores. n̄ iurgia & ſeditōes uſa. undiq̄
otiū fuit Romanis. Lege de multaꝝ exti
tione p̄ grauē p̄ſo. cum ab tribunis parari con
ſules. uni ex collegio p̄ditione excepiſſet. ſpi p̄
occupauerīt ferre. q̄ſules. L. Lucrius fidenaꝫ tre
auum. hoſtius Lucretī tricipitinus. nich dignū
dictu actum. q̄ Conſulibus. ſecuti eos conſules
iii. ā. Cornelius coſſus. t. quinctius. pennus. ut
um. Legentes n̄ agrum Romanum excurſiones
fecerunt. fama fuit quoſdam ex fide natiū
iuuentute p̄cipes eius appellationis fuiſſe.
cognitaq̄ eius rei. L. Sergio. t. q̄. ſeruilio &
t manlio demilio p̄miſſi. quidam hoſtium
relegati. q̄ aut p̄ eos dies a fidem effuiſſent
p̄ſq̄ oſtaret. colonoꝝ additus numerus ag
ꝝ hys bello intempeſtiue aſſignat. ſiccitate
eo anno plurimum laboratum eſt. nec cele
ſtes modo defuerunt aque. ſed quoq̄ terra
genito timore egens uſq̄ ad perhempnes
ſuffecit annes. Deſertus alibi aquaꝫ ar
cat herodes ſonticē truncū. ſtatimq̄ ſiti p̄ceꝑ
morientium dedit. Scabie alia aſſumpta uul
gatiq̄ contactu in homines morbi. t primo
primo in agreſtes ingruerant. ſuitiaq̄ ubi
de inde implebat. nec corpora in affectā tabe
ſer animos quoq̄ multiplex religio. t plenaq̄ ex
terna muaſſe. ſolios tū ſacrificandi uaria mando
inferendis in domos. quibus queſtui ſunt capiti
ſuſpitione ā. donec publicus iam pudor ad p̄
mores ciuitatis puenit. Cernentes n̄oibus
uicis ſacellisq̄ peregrinaq̄ atq̄ inſolita piacula
paciſ deum exponende. datum inde negotium
edilibus ut animaduerterēt. ne q̄ a Romanis di
ne quo alio more q̄m patrio colerentur. Ire
aduſus uicientes in ſequiētē ānū Gauū

ſtrullium ab Alam. L. papiriū mugillanū con
ſules dilate ſunt. Tunc quoq̄ nec oſſesſi belli 326
indicetur, ne ue exercit mitterent. religio ob
ſtitit. Feciales prius mittendos ad res repe
tendas cenſuit. Quinquentibus nup acie dimi
catū ad nomen tuū & fidenas fuiſſe. induciaq̄
inde n̄o pax ſta. quaꝫ & dies exierat. & ānū
diem rebellauerant; miſſi n̄ feciales nec eos ci
more uicati repetierunt res. uba ſunt audita;
ytroniſia Inde fuit. utri p̄ſ. iuſſu indicē
tur bellum an ſatis eet. Sc̄; patre tribuni -ſ.c.
denuntiando impediturōs ſe dilectū ut quinti
q̄ſul debello a p̄ſtuꝫ ferret. omes centuriē ad p̄ſm
uſſē. In eo quoq̄ plebs ſupior fuit. q̄ tenuit
ne n̄o q̄ſules n̄ primū annū creārent. tribuni .T.co
militū q̄ſulari potāte. quatuor creati ſunt. t
quinci poeā ex cōſulatu. t furi. q̄ poſtumi.
a. cornelius coſſus ex hiſs coſſus p̄fuit dū 321
bi. tres dilectu hito. p̄fecti ſunt. Ueiō deorum
ira fuit, q̄m p̄mū impium bellum mutuū
eet. tendendo ad ſua quiſq̄ q̄ſilia. cū aliud
alij uideret. apparuerūt ad octonem locum
hoſti. Incerta namq̄ acie ſignū alijs dari. re
ceptui alijs cani iubentibus muaſſe oportune.
gentes uicientes. caſtra p̄pinquant. bacos ac
cola dantes accepe. plus itaq̄ ignominie
q̄m cladis t acceptū. q̄ſta ciuitas fuit. um
a inſueta. odiſſe tribunos. poſtea dictatore
in eo uti ſpes ciuitatis; & cū ibi quoq̄ religio
obſtaret, ne n̄o poſſet. niſi ab cōſule dictā
tore. t augures cōſulti cā religione euemere.
aulus cornelius dictatore q̄. acmeliū dix.
Et ipe ab eo magr equitū t dictus. adeo ſi
mul fortuna ciuitatis uirtute uera equit.
nulli cenſoria alia adiuſio effecit quo min regi
men ueū ex notata indigne domo peteret. Be
ientes re ſecunda elati miſſis circū ciuitates
p̄ſos legatis iactando tres duces. t ab extremo
plio fuſos. cum tam nullam publia q̄ſilij ſcie
tiam mouiſſent. q̄ſiliarios undiq̄ ad ſpē pde
adſuerūt. Um fidenatiū p̄ſo rebellare pla
cuit. tranq̄m niſi ab ſcele bellum orditi ne
fas eet. ſic legatos antea uta tū nouos colo
nos cede imbuūt. armis uicientibus ſeſe iungit.

.i. aduocauerūt

Consultare inde primates duos plebis, ueios ad fidenas sedem belli capiendi fidene uise opportuniores, utrasque tibi uicinas fidenas transtulerunt bellum. Romę terror ingens erat; accito exercitu ab hęreo, recepit ipso abre male gesta percussa castra locant. dein portam collina. tres turres armati deposuit. Iustitium in foro taberneq; clause. fluitq; omnia in castris quam urbi similiora. Cum trepidam ciuitatem preconibus per uicos dimissis dictator ad quietem aduocatam increpuit. quibus ex tam leuibus momentis fortune suspensę gererent ut parua iactura accepta. quę ipsa non uirtute hostium nec ignauia Romani exercitus sed discordia imperatorum accepta sit. Interea hostes sexies uicinum primestat. fidenasq; perpetuis castras quam oppugnatas eos ide[m] Romanos q hostes esse. quippe tot secula simul eosdem auos easdem corporis uires. eadem arma gerere. se quoq; eundem dictatorie quidem esse. qui antea uicinum fidenatiumq; ad uictus salicis ad nomen tuum exercitum fudit. et magistrum equitum. A. cornelium eundem in atrio fore. q priore bello, tribunicię militum larue. tolumnio regę uicentium in conspectu duorum exercituum occiso spolia opima Iouis feretrio templo manibus, promde memores secum tam pręclari spolia secum, uictoria cum hostibus sedem legatos, opera iuuenum mentes ferrorum cedem in pace fidenatium colonorum induti ad cruptas septimam infelice defectione arma capient. simul castra castris iunxisset, satis constare fidem, nec sceleratissimis hostibus diuturnum exemplum ignominia exercitus Romani gaudium fore. et populum Romanum intellecturum. quanto melius de re publica meriti sint. q se dictatore tam diu exercitum. quam eos qui obiecta censura regnum labem secundo dictatore sue imposuerit. Bona deinde nuncupata, profectus. xv. cum. a. passus citra fidenas castra locat. dextra montibus, leua tyberi, ante septa. Tum quinctium primum legatum occupare montes iubet. occultumq; id iugum capere, quod a tergo hostibus foret. ipse postero die cum etrusci pleni auoy ac pristini diei meliore occasione quam pugna in acie pressisset, cunctatus paulisper dum speculatores referrent quinctium euasisse in iugum quinctii arcem fidenarum signa profert. peditumq; acies instructa pleno gradu in hostem inducit. quadrato equitum precepit ne in ictum pugna mouerent. sed cum opus sit equestri auxilio signum daturum. tum ut memor regie pugne, memor optimi domi Romuliq; ac Iouis feretrii ferret. Legiones impetu ingenti profligat. Romanus odio accensus impium fidenatem predone ingente uicentem cruentos legatorum infanda crede trucidatos sanguine colonorum suorum perfidos sociis inbelles hostes, compellens fide simul dictique odium explet. Quassat primo stantem congressu hostem. cum repente patefactis fidenarum portis noua erumpit acies inaudita ante id tempus muris atque armata ingens multitudo facibusq; ardentibus tota diuersa uelut fanatico furore incita cursu in hostem ruit. Formam in solido pugne Romanus patiens exhibuit. Tum dictator quadrato equitum equitibus, tum ex montibus quinctio accito, per latus dextrum ipse in sinistrum cornu quo incendio simul quam pugna in sinistrum cesserat. flammis accurrit. claraq; uoce flumone inquit. uicti exanimati depulsi loco uicto exacti mentem cedentes hosti. non ferro extinguitis ignes non faces has ipsas quisquis ignem in telum pugnandi ereptas ultro inferetis. Agite nunc Romani ac uictrices patrum uiresq; memores. uertite incendium hoc in hostium urbem, et suis flammis delete fidenas, quas uirtus beneficio placare non potuit. legatorum hoc uos uirorum colonorumq; sanguine uastatique fines non mouebit. ad impetum dictatorium mora cuncta acies. faces pauci emisse ex capitum. parti ui eripiunt. utraque acies armat igni. quadrigę equitum. ipse nouat pugnam equestrem. frenos ut detrahant equis impat. ipse princeps calcaribus subditis euectus effreno equo in medios ignes infertur. et alius excitatus equi libo ausus ferit equite in hoste. pulsus autem elatus mistusque fumo luce exortus eos equosq; auferit. eaque multitudo terruit species nichil truci equos. Tunc similis strages equos quatuor quassat dedit; clamor deinde accidit nouus. qui cum utrinque mutabundum in se acie uisset, dictator exclamat. quinctius legatus et suo atque hostem adortus, ipse redintegrato clamore infert. acriusque

signa. Cum duæ aciæ duo plia diuisa circũuentos etruscos ⁊ a fronte ⁊ a tergo urgent, neq; in castra retro, nꝫ in montẽ, by se nouus hostis obiecerat ut quoq; fuga cẽt. ⁊ equitẽ passim liberis frenis dispulissent equi ciuitũ maxima parte tyberi effusi perrẽit. fidenatiũ qui sinistrã ad urbem fidenas tendunt. miseri pauidos fuga in mediam cedem obtruncãtur in ripis. alios in aqua compulsos grauitas retrahit ⁊ petere nandi lassitudo ⁊ uulnera ⁊ pauor deprauant. paucos ex multis tranant. altum augẽs fert. p castra in urbem eadem ⁊ romanos sequentes impetus rapit, quinctiũ, maxime ⁊ cũ eo degressos, modo de montibꝫ recentissimũ ad laborẽ militẽ, q plio ultimo aduenerat, his postq̃m missi hostibꝫ porta intrare, in muros euadũt. suosq; capti oppidi, signiũ ex muro tollũt, q ubi dictator inspexit, ita em ipe ⁊ modesta hostiũ castra penetrauerat. cupiente militẽ discurrere ad prædam spe mercãdi maiores in urbe p de ad porta ducat. ⁊ cepta q̃ intra muros in arcẽ quo ruere fugientiũ turbam uidebat, pgit. Nec minor cedes in urbe q̃m in plio fuit. donec abiectis armis, nisi pr uita petentes dictatori dedunt. Hæc castra diripiunt. postẽ die singulis capitibus ab equite ad centurionẽ, sorte ductis, ⁊ quos eximia uirtus fuerat, binis aliis sub corona uenundatis. exercitum corona uictorie, opulentiũq; prædã triumphãs dictator Roma reduxit. Jussoq; magro equitũ abdicare se magistratu, ipe deinde abdicat. die octauo decimo reddito in pace imperio, q in bello trepidoq; rebus accepat. Classi quoq; ad fidenas pugnatũ cum uicinis q dam in amalos retulẽ. tẽ equo difficile atq; metrebilem. nec nisi lato satis ad hoc anne ⁊ tum aliquanto ut aueterib⁹ accepim⁹ arnore. Nisi in traiectu forte fluminis phibendo aliq; nauiũ concursum in manus ut celebrantes natalis uictorie uanũ terrorẽ apertis insegnes annus tribunos militares consulari potestate fuit. a. Sempronio. a tracanio. L. quinctio cincinnato. L. furio medullino. L. Horatio barbato. Quorum uicinis annor⁹ pepulsent, ⁊ ab seditionibus suis annor⁹ xx. indutiæ datæ. ⁊ equus tiberinus fluminis annor⁹ pepulsent. ⁊ ab sentinis urbanis otiũ fuit. Annũ insequente nec bello

328

329

forte neq; belli seditione domi insignis. ludi bello uoti celebres. ⁊ tribunos militũ apparatu ⁊ frequentia concursu fecere. tribuni consulari potestate erãt. claudius crassus. sp. nautius. m. tullius. t. sigeius fidenas. ex alluis tullius. spectaculũ comitate. ⁊ hospitiũ adeũtes publico sensu uenianꝫ aduenerãt. affluit. post ludos orationes seditione tribunos plebi fuit. obtulit gentiũ multitudinẽ q admiratione eos quos stupuisset: stupuit. in certo se ipa tenet. fluctuo ⁊ nõ modo ad spem cõsulat. in pte reuocandam aspirare nõ audet. set ne in tribunis quidem militũ creandis que cõia erant comitia prius ac plebis aut sui aut suos meminisset. desineret. q mirari cur nemo de cõmodis plebis ageret. eo impendi labore ac periculum unde emolumentũ atq; honos speret; nichil nõ agressuros homines si magna conatis magna præmia proponant. ut quid aliquis tribunus. pl. tuat cõsilio. in certamina periculosa grauia fructu nullo: ex quibꝫ pro certo habeat patres aduersus quos tendet bello memorabili, sibi se præsentia odia. apud plebem, p qua dimicauit, nichil se honoratiore fore. neq; secundum ea postulandi ee, magnos alios magnus honoribꝫ fi. Nemine se plebeium q tempturũ ubi contempni desisset. experiendam se. Demq; in uno aut alio ee sit ne aliq plebeius ferendo magno honori. an potiundo simile miraculoq; sit forte ac strenuus uirũ aliquis exsistet ortus. ex plebe prima, expugnatu ee. ut tribuni militum consulari potestate ⁊ ex plebe crearent. posse tusse binos, dum militiæq; exercitatos. primus annus signillatos repulsos tirones tribus fiusse. dedisse postremo plebi ad gratiam hoc. nec se iudex cur in lege quoq; abrogaret. quia id liceat. q nũq̃m futurum sit. minore quippe turbore fore in uiris in quibus tate q̃m si p indignitatem ipsos pereant. Hinc grauis orationes cum assensu audire. incitauere quosdam ad petendũ tribunatũ militũ. alius alia de cõmodis plebis latiũ. se in magistratu pfitente agri publici diuidendi. coloniarumq; deducendarum ostentare spes. ⁊ uectigali possessoribus agrorum imposito in stipendiũ militum erogandi otio. Captatum deinde ipe ab tribunis militũ q̃ p discessum horum ab urbe cum pres cladestina

Denũciatiõe. Ocretus.

denuntiatione reuocari ad diem certam cepit. Cum ea
consultu fieret, absentibz tribunis plebi, ut qui
uolscos ꝛ hernicos agros pdatu ierisse fama est,
ad rem nspiciendam tribuni militum ꝑficiscerent,
cōsularia q̄ comitia habent. Proficisci appiū claudiū
filiū. x. uiri pfectū urbis relinquit. Impigre ui
uere. ꝛ inde ab incunabulis imbutū odio tribuno
ꝝ plebiq; tribunis plebi. nec cum absentibz his q̄
.e. c. frequēs nec cum appio transacta re q̄ gesten
derent finit. Creati cōsules sunt. c. Sempronius
Atratinꝰ. Fabius uibulanꝰ. Pregrina res fere memo
ria digna tradit eo anno facta. Sulcturnum etruscā
urbem que nunc campana est ab samnitibz capta. Ca
piaq; ab duce eor̄ capio, ait q̄ apius uocat. a cam
pestri agro appellatam. Capue autem prius bello fa
mosus etruscis ꝛ societate urbis agrorū q; acceptis.
Deinde festo die ludis ꝑpetuis epulisq; mo
las uetere nouo colono nocturna cede adornā. hi
c rebz actis cōsules hiemē quos dicerem ꝑfectis rebz
urbis magistratuum accepere. Iam no solum q̄ ad id
missi erat, retulerūt imminere uolscum bellum, sed
legatos quoq; ab latinis ꝛ hernicis nuntiabāt. ne
antiquum uolscis nec duabz legendis, nec exer
citui scribendo intentiores fuisse, uulgo fremē
aut ꝑpetuū arma bellique oblitiori dandā iu
gumq; accipiendum, aut his aut quibz de
spicio certet, nec iuuentute nec disciplina rei ꝛ
militaris cedendū esse, aut uana attulēre, sed
nec inde pigeo mouisse. ꝛc. Sempronio cui ea
prouincia sorte euenit, tantum constantissime
rei fortune fuit, q̄ nuncios pacis aduersis ui
ctos diuisset, omnia teme ac neglecta egit.
adeo ut disciplinā Romanā plus in uolsco exer
citu q̄m in Romano esset. Itaq; fortuna ut sepe
alias iniuriā est secuta primo pilio, q̄ ab
sempronio incaute missus erat. Non
subsidijs firmata acie, nō quiete apte locato
agrum est. Clamor medium primū fuit qua
re inclinatura esset. Exactior crebriorq; ab
hoste sublatus. ab Romanis dissonus. in par Sempro
sepe iteratus incerto clamore pauorem
auxit. eo ferocior illatus hostis urgere sauis. mu
nire gradibz, alia ex re mouent certis frenan
tibz galee. ꝛ incerti trepidant. applicant q; se

turbe. Signa nunc resistentia deserūtur ab an
signanis. nunc nouos manipulos recipiunt.
Fluxum de fuga certa nā de uictoria erat. tegi
magis manibz q̄m pugnare uolscis inferre sig
nisue aciē. plus cedis hostiū uidere q̄m fuge. Ia
omnibz locis cedit. ne quicquam tempus ꝛ consule ob
iurgante atq; hortante. Nichil nec imperiū nec
maiestas ualebat. Dataq; manibz terga hostibz fo
rent. in tertius tempanius decurio equitū ha
bente iam re ꝑsenti animo subuenisset. Qui cum
magna exclamasset. ut equites qui salutē re ꝑ
uellent ee ex equis desilirent. omnium turmaꝝ eq̄
tibz uelut ad consulis imperiū mote, nisi hec mgt
armata cohors sistit impetū hostiū, dictū de im
petio e; sequimini q̄ uexillo cuspide mea ostendē
dite Romanis uultibz q; neq; equitibz uobis ul
los equites nec pedites ee pedites pares. Cum cla
more complata adortatio est, uadit alte cuspide
gerēs. Quacūq; incedit uti uia facta est, ita sen
sim obiectis parmis, ubi primum suos labore
uidere, restitit. omnibz locis pugnā in q̄ eos im
petu tulit. Nec dubiū erat quin si iam pauci
simul obire omnia posset terga darent hostes fu
erint. Et cum iam nulla pre substinerent, dat
signū uulscis imperat, ut parmas nanc cohor
ti hostiū locis det. donec impetu illatis, ab suis
excludant; q; ubi e suis, intercluse equites, nec
pruinpe eadem qua transierat posse, ibi maxime
offertis hostibz qua uia fecerant. ꝛ consul legiones
q; Romanas cū q; legerit. modo omnes exercitus fuat
nusq̄m uideret, nec tot fortissimos uiros inter
clusos oppriment hostes. Venduntur in quicquid ca
strorum. diuisi uolsci, hinc consule ac legiones subsi
stere, alia fronte, tempanio atq; equitibz. qui ad
sepe conati nequissent, prumpere ad suos tumu
lo quodam occupato in ordinem sese tutabāt. neq;
multi nec pugne finis ante nocte fuit. Consul
quoq; nullo remisso certamine dum quicquā
supfuit luci hostem tenuit. Nox incertos di
timuit. tantoq; ab imprudentia cuiusq; utraq; ca
stra tenuit pauor, ut relictis sauciis a mag
pre impedimento ambo pugnati exercitus in montes
proximos recepere. tumultu in castris sessum ultra
mediam nocte est. quo ad castris sedentibz nun

Fuerūt
330
Capue
accepti
in patētia
Nō du
romanus
Cui fortis, strenuus fu
labente.
nocte
sisto ubi actum e. repe
ptrano; hec auctor.
tribus
set
instare
se
lus

dictus.

uisi
tantū ex metu lēti
tiam fēcit ut clāma
urbem sal̄ nūtiet

tiatū eēt castra desēta ee. uictores tati suos ripi
qua quieq; in tenebris pauor tulit fugientes
tempani metu insidias suos ad lucē tenuit. di
stressus deīde ipe cum paucis speculatur eū ab
sauciis hostibz sauciando cōpisset castra uol
scoꝝ desēta ee, letus ab tumulo suos denocat.
et in castra romana denocat, penetrat. cui u
uasta desēta omnia atq; eadem qua apd ho
stes fedutate inuenisset, prius q̄m uulnera co
gnit error reducet, quibz potat sauciis duc
tio se cum ignar q̄m regione cōsul petisset,
ad urbem primis uenerib; pgit. Ja eo fame
pugne aduse castroꝝ desertoꝝ plena erat. n
ante omnia deplorau erat equites. no priua
to magis q̄m publico luctu. Fabiusq; consul t
rore urbi quoq; mesto stationē ad portas
agebat, cum equites p caligines sino sine timore
ab dubijs qui na ēent. mox cognitis, persuadet
gratulantiū saluos uictores redisse equi
tes, et maiestas paulo ante domibz q oī cla
mant suos, pauentes in uias. pauidq;
matres ac iuuenes oblite p gaudio timoris
obuia agmini occurrent. in suos q; simul
corpora ac ani uix p gaudio compote effluse.
Tribunis plebis q. d. postumio et quinctio
diem dixant, q ad ueios eoꝝ opa male pug
tum et occasio usa est. p recens odiū semp
nis consulis renouandi in eos iudicij, utraq;
aduocata gtione cum pdita uictoria re p. ee ab
ducibz prodita, deinde quia illis impugnē
fuit in uulneribz a gsule gesta traditos. ad
ede forissimos equites, desēta fede castroꝝ, uo
cē ferati ēent. t. Julius unus ex tribunis tempa
nius equite uocari iussit, coramq; eo te
tempani inquit quero, de te arbitreris. ne
gasti. demptū gsule aut in tempore pu
gnā iussisse aut firmasse subsidijs acie aut
ullo boni gsulis functū officio. tu ne ipe nec
tuis legionibz romanis tuo gsulio equite ad
pedes adductis restituere pugnā. exclusos.
Deinde ab acie nitentibz atq; equitibz nūi aut
gsul ipe subuenit aut misit psidiū, postq
denicq; die, quid psidijs q̄m fuit. an tu
cohoresq; in castra uira uirtute prupistis
q̄m in castris gsulem, q̄m exercitū inuenistis.
an desēta castra relictos sauciosq; milites. her
cle uirtute tua fidemq; q una hoc bello res p
stetit. dicenda tibi sunt hodie, deniq; ubi et
tempni ubi legiones nre sint, desertos si an
desuetos gsule exercituq; uicti demq; sim an
uictores. adduxit hec tepanio to mopta fu
isse dr. certum militare grauius no suis
uana laudibz, no crimine alieno leta. quanta
prudentia rei bellice in. t. camillo fuit
litis de imperatore existimatis ee. sr. pit. fu
isse, ai eu comitis gsule legisset. Itaq; ne ab se
imperatoria gsilia, nec consulares artes exqui
reret, q pensitanda quoq; magnis aiis atq; in
grauiss ēent. sr quod uidit referri posse. si
disse aut se prius q̄m ab acie inducebatur. con
sulem in prima acie pugnante atq; hortante.
mesignia romana telaq; hostiū iuuante. postea
se a conspectu suoꝝ ablatū ex tempitu in et cla
more sensisse usq; ad noctis extractū certam.
nec ad tumulum in quem ipe tenuerat p multi
tudine hostiū credē, prumpi potuisse exer.
ubi ēet se nesare. arbitrari uelut ipe in re tre
pida loca psidio se suosq; sit tutaturus si gsulem
fuandi esset tam loca tutiora castris cepisse, in
uulneroꝝ meliores res ee credē. q̄m pfli t. for
tuna, nocteq; omnia errores mutui implesse.
postea deinde ne se fessum labore ac uulne
ribz tenēnt, cum ingenti laude no uirtutis
magis q̄m moderatois dimisserunt. Cum hec agen
tur, iam consul uia lauicana ad famam quietis
erat. eo missa claustra uitaq; alia. ab ur
be, exercitū affectū prelio ac uia nocturna exce
pere. paulo post in urbem ingressus gsul.
no ab se magis eniti amoues culpam, quia tem
pani meritis ferens laudibz meste ciuitati.
ab re male gesta, ira te ducibz. q. postumi
teus obiecit, qui tribunus militū p gsule ad ue
ios fuat decē militibz ereis grauius damnat. t.
quinctiū collega ei quia in uulneris gsul au
spitio dictatoris alterius postumi tribu, ad fi
denas legat dictatoris alterius. q. emilij res pf
pere gessat, tota culpa ei temptis in predem
nati collega transferente omes tribz absol

uenit; pfuisse ei memoria cinannati de prio bi
ti beatitudi quactenus etatis capitolij quineti
supplicat ornus ne se breui reliquo uite spatio ta
tristem nuntiu ferre ad cincinnatu patiantur.
Plebs tribunos plebi absentes de stu tepanii
a bellui et anustu et spurillii fec. quos cp cen
turionibz d pfecerat tempanio auctore equites
bene cum odio sempniu cosulare nom offendet
tribunos militu osulari potate creari iussit.
Creati sut. L. manlius capitolin. q. antoni me
renda. l. papilius mugilian. q principio statim
anni. L. ortenti. tr. pl. c. bempnio osuli anni po
tis. diem dixi. qm cum quatuor collegis inspectan
te. p. r. oraret ne impatore suu inoxiu in quo
nichil pter fortuna posset. reprehendi uetaret. egre
Hortensi pati temptatione eam credens ee pseue
tantie sue. no pribz tribunoz que in sfem in iac
tent. sed auxilio osidet tenu. Itaq ad eu in quisus
ubi illi patriaj sfe. u subnixus et fidens nocentie au
mus eet. querebat sub tribunitia umbra osula
tem uitu delituisse. modo ad collegas boo aut
streu pago quid acturi essz. ay erepturi uis pp
reuisuri tribunitia potatem. eu illi de tempo
nio. et de omibz sumam ppli. t. potestate dice
rent. nec se iudiciu ppli tolle aut ulle aut pos
se. sr si pces sue y impatore. qui sibi parentat
eet loco. no ualuisset. se uesse mutaturos cum
eo. Tum Hortensi no uidebit in quit. plebs ro
mana sordidatos tribunos suos. t. bempniu
nichil moroz qm hoc est in impio cosecut. ut ta
tarus eet militabz. Hec pietas quatuor tribu
noz. qua Hortensi fetam placabile. ad iustas p
ces ingeniu. parui plebi pribz grati fuit. no
diuti fortuna equis indulsit. qui ambigua uic
toria uulsos p sua ampleti fiant. Proximo
anno cn. g. fabio iubilio. t. quincio capito
lini filio. capitolino. cons ducta fabij cui sor
te ea. quinctia uenit. nichil digniu memoratu
actu. cum trepidam tantu ostendisset ace equi
turpi fuga fugerunt. Haut magno cosulis de
core. itaq triumphus negat. Ceteru ob sempro
nie cladis leuata ignominia. ut quamq ur
bem intraret. processum e. g. admodu bellu mino
re. qua timuerat dimicate erat pfectu. sic
in breue et tranquillo. nec opinata moles dis
cordiaz. mit plebem ac pres certa et cepta
a dupletando questoz nuio. qm te pe duos ur
banos qstores duo qui osulibz ad ministeria
belli pstto eent. a osulibz relata cu tres su
ma ope epp bassent. a osulibz tribuni plebi cer
tam. inuleruit. ut po questoz. na id ipe pa
triaj creari erat. ee plebe fieret. Adusus q
actione primo. et osules tres suma ope ad
nisi sunt. Concedendo deinde ut gadmo. duoz
in tribunus osulari potare creandis. usi sunt.
Adeq in questoribz libum eet arbitriu pplis
pat pficient. tota te de augendo qstoz nuio
omittit. ereptuit omissam tribuni alieq sub
inde mit quas et agitatie legis seditiose ac
tiones exstitit. propt quos mot cu senat
osules. qm tribunos creari mallent. q
mcessiones tribunitias. d. q. c. fieri treo p.
a osulibz ad mit regnu. ng idipm. na coire pa
tricios tribuni cogebant. sq certamie ingen
ti redit. Cum po maior insequentis ani p no
uos tribunos plebi. et aliquot mit regeo cer
taminibz exercita eet. in phibentibz tribu
nis priaos coire ad pdendu mit regeo. modo
mit pellantibz. ne. d. q. c. de comitijs osula
tibz facet. Postremo l. papiri. mugilan. q
dict mit rex castigando nuio preo. nuic tri
bunos plebi. depta omissamq ab hoibz re. p.
deoz prudentia curaq excepta memoratur. ue
stimentis indutus et cantatione equoz stetit.
Sq si quid increpet. tiberis sq prisco magistratu.
placet te. p. optimi no exercitu no duce scribe
do. exercitu ee. an bello intestino bellu extimum
appulsaturos. Q. si in unu conuenat. uiq deoz
opibz quin obtinat. Romana treo. resisti posse.
quin illi remittendo de suma quisq unus me
dius copularet. cum concordia patres patiendo t
bunos militu. q consulibz fieri tribunos plebi
no intendendo quoniu. ui. questores primi de
plebe ac pribz libo suffragio pli fieret. tri
bunitia primu comitia sut habita. Creati tribu
ni consulari potate omes patriq. l. quinctius
cincinnat tuo. l. eert. furi. medullin. Jter
q. malli. a. bempnu attratiu. hoc tribuno

coitia a. t. 331
nec pcibz
cum
uelle
coitia q. 332
B. lxxb.
t. phibebat
Intrey 333
nisi.
prisce
t. comitia

comitia questor̃ hente p̃rentibz̃q; mr̃ aliquot ple
beios filio anusti tribuni plebis. ꝛ ꝑce altius tp̃l
oetri pompili, nec potestas nec suffragiu hoz ua
luit. quin quos p̃ces annos gsules uiderant
eos nobilitate pferrent. fuere omes tribuni ple
bis. an omes ꝓpii? antistiq; repulsa suos ac
censi quid na id rei eet, quo suis benefciis, no
ptium muniss, no denigz usurpandi libidine eu
licerat quo ante no liuerit. si no tribunu mi
litare ne questore quide quicq̃m ex plebe sen
no ualuisse p̃ces p filio, fro. p fce p̃ces tribu
nos pleb. potatis sacrosce ad auxiliu libratus
create, fraude pfecto m̃ te ee. ꝛ aulum oempr
nu comitijs plus artis adhibuisse q̃m fideiei
tuitia queri. suos honore deiectos. Itaq; au m̃
ipm̃ ꝛ innocentia tutu ꝛ magistratu m̃ quo tue
erat impet si no posset, flexe iras m̃ t. oem
pnu patruele atratum. eiq; obignominiam
uulsi belli aductore collega marco camelio
te dixere. Cubinde ab hyeme tribunis men
tio m̃ senatu de agris diuidendis illata e. Cui
actioni semp acerrime t. oempnus resistatra
t id qd erat. aut deposita ca lenitore futurum
ap patres reu aut pseuerante priudicij tpe
plebem offensuru. Aduse mundie obia maluit.
ꝛ sue nocẽ cae, q̃m publice deesse. Oreatq; m̃
cade sina ne qua largitio essuia m̃ tribu stram
tribunos flecteret. nec tu agrar̃ plebi, si sibi
inuidia queri. se quoq; subituru ea tempesta
te foru aio. nec senatui tanti se esse aut
quicq̃m aliud debe ee, ut m̃ parcendo uni ma
lum publicu fiat. nicho demissiore aio cu duos
uenit causa ipa ipe ꝓsse dea, ne quicquia ira
expetus p̃ribz ut mitigaret plebe, ꝛ nulibus
ereo damnat. eodem anno postumia uirgo ue
stalis de incestu tam diu crimine inoxia. obsis
pitione spp ailiu amentiore ingentiu q; libitus
q̃m uirgine decet, pau aborres fama amplia
tam deinde absoluta y collegij sina. ponufex
maxim abstinet. ioab coligz ste potu q̃m scite uis
sit. eode anno a cypanis tui equia greci tum
dete tenebat capiunt. Insequeo annos tri
bunos milituu cosulari potate fuit. Agrippa
menenio lanatu. t. Lucretio tricipitino. spu
rio uaruino. Quos felicitate pri. q. pictor pot
ingenti q̃m clade insignis. suuia urbe. ut mice
dent distantibz locis. contraxit. pplogz ad opem
passim ferendam tectis intento ut arce capitoliu
q; armati occuparet. datur nephanda gsilia
uulg. indicioq; duoꝝ cophensi sontes penas dede
runt. Indicibz dena milia grauis eris q tu di
uitie hebant. ex eratio nuata. ꝛ libras pmium
fuit. Bellum inde ab equis reparari cepit. ꝛ no
uos hostes lauicanos gsilia cu uetibz iungẽ. aut
mcertus auctoribz ꝛ oma est allatu. Equoꝝ iam
annus ueluti armis assuerat. Ciuitas.
Lauicos legati missi cu responsa inde retulisset
dubia quibz ne cu bellu paratis diuturna pace
fore appareꝛ. Tusculanis negotiu datu. auer
terent. eos ne quid nouu tumultus lauicis
oriret. ad insequentis annu tribunos militu
cosulari potate. inito magistratu legati ab tus
culo uenerut. L. Sergiu fidenate. q̃. papiriu
mugilanu. t. Iuliu prisci filiu. quo dictato
re fidene capte fuant. Mutuabant legati. la
uicanos arma cepisse. ꝛ cu equis exercitu depo
pulatos agros tusculanos. castra in algido posuis
se. Cum lauicanis bellu indictu. foedus. soc. ut
duo ex tribunis ad bellu pficiscerent. unus
exercitu rome auraret. certam subito mr̃ tri
bunos oriu. se quisq; belli duce potiore ferre.
ciuis urbis ut ingrata ignobilesq; aspnari.
Cum pari mr̃ collegas certam mirabundi pces
cohibent. quinct Iuliu. q̃m nec ordinis huius ul
la mquit nec rei p. t. uereq̃dia. prima maiestas
a creatione istam dirimet. filius meus extra
sortem uobis pugnet. bellu utinam qui appetit con
sideratu. q; ordinesq; q̃m capiuit gerat. dilectum
habere no extoto passim uulgo placuit. y. tribz sor
te ducte sunt. ex his scriptos iuniores. duo e
buni ad bellu duxe. Cepta mr̃ eoꝝ in urbe cer
tamina cupiditate eade impij. multo impensi
in castris accendi. nichi senatui. ide. p sina sua
pugnare. sua gsilia uelle. sua impia tracta ee.
sola q; tempne minue ꝛ otempni. donec castigati
tribz legatis tande ira coparatu est. ut alterius
diebz summam imperij haberet. Que cum allata
e roma eet, dr. q. Iuliu etate ꝛ usu docilis

ait. pe.

quod.

ingeniu. ingeniose

. Cume.

. Cotra.

triu uaruinu. Cum felicitate pri. q. pictor pot 332°
ingenti q̃m clade insignis. suuia urbe. ut mice
dent distantibz locis. contraxit. pplogz ad opem
passim ferendam tectis intento ut arce capitoliu
q; armati occuparet. datur nephanda gsilia
uulg. indicioq; deoꝝ cophensi sontes penas dede
runt. Indicibz dena milia grauis eris q tu di
uitie hebant. ex eratio nuata. ꝛ libras pmium
fuit. Bellum inde ab equis reparari cepit. ꝛ no
uos hostes lauicanos gsilia cu uetibz iungẽ. aut
mcertus auctoribz ꝛ oma est allatu. Equoꝝ iam
annus ueluti armis assuerat. Ciuitas.
Lauicos legati missi cu responsa inde retulisset
dubia quibz ne cu bellu paratis diuturna pace
fore appareꝛ. Tusculanis negotiu datu. auer
terent. eos ne quid nouu tumultus lauicis
oriret. ad insequentis annu tribunos militu
cosulari potate. inito magistratu legati ab tus
culo uenerut. L. Sergiu fidenate. q̃. papiriu
mugilanu. t. Iuliu prisci filiu. quo dictato
re fidene capte fuant. Mutuabant legati. la 334°
uicanos arma cepisse. ꝛ cu equoꝝ exercitu depo
pulatos agros tusculanos. castra in algido posuis
se. Cum lauicanis bellu indictu. foedus. soc. ut
duo ex tribunis ad bellu pficiscerent. unus
exercitu rome auraret. certam subito mr̃ tri
bunos oriu. se quisq; belli duce potiore ferre.
ciuis urbis ut ingrata ignobilesq; aspnari.
Cum pari mr̃ collegas certam mirabundi pces
cohibent. quinct Iuliu. q̃m nec ordinis huius ul
la mquit nec rei p. t. uereq̃dia. prima maiestas
a creatione istam dirimet. filius meus extra
sortem uobis pugnet. bellu utinam qui appetit con
sideratu. q; ordinesq; q̃m capiuit gerat. dilectum
habere no extoto passim uulgo placuit. y. tribz sor
te ducte sunt. ex his scriptos iuniores. duo e
buni ad bellu duxe. Cepta mr̃ eoꝝ in urbe cer
tamina cupiditate eade impij. multo impensi
in castris accendi. nichi senatui. ide. p sina sua
pugnare. sua gsilia uelle. sua impia tracta ee.
sola q; tempne minue ꝛ otempni. donec castigati
tribz legatis tande ira coparatu est. ut alterius
diebz summam imperij haberet. Que cum allata
e roma eet, dr. q. Iuliu etate ꝛ usu docilis

precat' a diis immortalibz ne discordia tribunoz diu
nostror rei p. esset. qm aduersos fuisset. z uelut di
uia haut cladem imminere instituisse filio, ut milites
scribet z arma pararet. nec falsus uates fuit. siam
ductu l. figij. cui dies imperij erat, loco inquo sub
hostiu castris, tu quia simulato metu recepat se ho
stis ad uallum, tu q. sto uana expugnandi castra
eo trexisset, repentino impetu equoz p supina ualle
fusi sut. quibz in tuina maiore qm fuga opsis
obtruncatiz, castraq; eoz. de egre retenta, po
stero die circumsistit iam magna ex pte hostibz p
aduisam portam fuga turpi deseruntt. Duces legia
tiq; z q; circa signa uolonis fuit de exercitu tuscu
lum petiere. palati alij p agros passim multis
inermibz maioris qm accepta erat cladis nun
tij roma p tendentit. qua nullus trepidatius fuit q;
euentu timori bonum ggruebat erat. z q; subsidia q
respicent in re trepidam p parata erat. a tri
bunis militu. cussiq; eiusdem p minores magis
tus sedito in urbe tumultu speculatores ppe mis
si nuntiaue tusculi duces exercitusq; ee. hostem ca
stra fo mouisse. z q; primum diorum fecat dictatore
ex. s. dict. q. sulpicius prisus. uir cui prude
tia in re publica cum multis aliis tempestati
bz ay experta ciuitas erat. tu euentu el belliq;
diu certam tribunoz sustectu ay ire male ge
stam fuat, magro equitu creato a quo ipe tri
bunus militu dictator erat dict. filio suo ut t
dide quidam na alij ab halam siculu magis
equitu eo anno fuisse scribut, nouo exercitu pro
fect adbellu acturo qui tusculi erat, duo mi
lia passuu ab hoste loat castris cepit; transie
rat ex re bene gesta superbia negligentiaq; ad
equos, q in romanis ducibz fuat. Itaq; primo
statu plio cu dictator equitatu imisso ay sig
nis hostiu turbasset legionu, inde sig inferri
ire iussit. signiferiq; ex suis unu cunctatu
occidit. tanto ad dimicandu fuit, ut impetum
equi no tulerit. uictiq; acie in fuga effusa pe
tassent castra breuiore tempe z certamie. mi
nor castroz oppugratio fuit. qm plus fuat. Cap
tis direptisq; castris cu preda militi dictato
ri cessisset, secutiq; fugiente ex castris hostem
equites renuntiassent omes lauicanos uicto.

magna pte equoz labicos confugisse. posto de
ad lauicos ductus exercit oppidiq; corona circu
datu captu ac direptu e. dictator exercitu uic
toria Roma reducto octaua die qua creat erat
magistratu se abdicauit. Et oportune erat pri
qm a tribunis plebis agrarie seditionis men
tione illata de agro lauicano diuidendo fierent.
censuit. frequens coloniam labicos deducenda colo
ni ab urbe miss mille z quingenti bina iugera
acceptant. capta lauicanis ac deinde tribunicie
militu consulari potate Agrippa menenio lana
to, z l. iulio strucato, z p. lucretio tricipitino
utrisq; ex his. z spurio tullio crassio. z in se
quente anno ac postumio attratino tertio. z duobz
iteq; z. papirio mugillano, z spurio nautio tuti
lio, biennio tranquille exacte. res discordia do
mi ex agrariis legibz fuit. Turbatores uulgi
erat. sep. metilli quarto a metili. tercio. tr. pl.
ambo creati absentes. z eis rogatione ppmul
gasset, ut ag ex hostibz capt utrisq; diuideret.
magnesq; pro nobilitu eo plebi facto publicaret
fortune, nec eis ferme quicquam agri ut in
urbe alieno solo posita no armis ptu erat.
ne q; uenisset ad signatiu ue publice eet. pti
qm plebs habebat, atroz plebi patribz q; ppo
situ uidebat certamen; nec tribuni militu nisi
in senatu nisi in ssilio priuatis principu cogen
dis iuxta ssilij mutiebant. Tum appius claudius
neps ei qui decemuir legibz scribendis fuat. mi
nimo natu ex patrum gallo diat dixisse uet se ac fa
miliare ssilium domo asserre. eum suum appiu claudiu
ostendisse patribz uita una dissoluende tribunitie po
testatis p collegaz intercessione; fraale homines nouos
aute principu de sna dedita si tempoz interdum
potius qm maiestatis memor adhibebit oro. z fortu
na illis aios ee. ubi uiderent collegas principes
agende rei gratia omem ad plebem pactumpsse, nec
locu in ea relictu sibi haut grauate ad dimouendos
se, ad tam senat. p quia unusq ordinu cum primo
tribz se primum gaudentes applausibz cunctis, tante
omes quincto iulio prisco, q no degenerasset a
stirpe claudia, collaudante iuuente, negotiu datur
ut quos quisq posset ex collegio tribunoz ad in
tercessione pelliceret. quisq senatu pnsant a princip

pelliceret.

gratiū a singlis ꝓuatī

bus tribuni suadendo monendo, pollicendoq; ꝯtiū
bnūsq; senatu fore. ex ad mitessione compa
ue. postq; quoq; die cum ex oposito relatu ad se
natum ēet de seditione, qua ꝑtali ꝑtiliq;
largitione pessimi exempli ceuet. hec ōnes a
primoribus ꝓuinciē fuit. ut ꝓ se quisq; nec
ꝯsiliū sibi sippetē diceret. nec se ullam opem
cerne aliam usq; ꝓd qm in tribunitio auxilio.
in cuius ꝓtatis fide. circūuenta re. p. taq; ꝑ
uatu more ꝯfugē. ꝓclamq; ipis potatiq; ee non
ad uexandum senatū discordiaq; ordinū mo
uendam. pluesq; in tribunatu uitiū ee, qm ad
resistendū unyblis collegis. fremuē deinde uni
uersi senat orē. cū ex omib; ꝓtib; curie tribuni
appellarent. tum silentio fco hij qui ꝑatam erāt
ēra principum, qm rogatione a collegis ꝓmul
gata senat censeat, dissoluende rei. p. ee eos
se mitessuros. ostendit. ꝯtre mitessoribus ab senā
tu acte. lactoresq; rogatiois gratione, aduocata
ꝯditores plebis cōmodoq; ac suos ꝯsularē ap
pellantes aliaq; truci oratione in collegas mitte
ti actione deposue. assidua bella insequēs ānus
huusset. quo. p. cornelius cossus. c. valeri⁹ pōti
tus. quincti ciceronat. garrus fabius iubulan⁹
tribuni militū ꝯsulari potate fuit. iuuenis bel
lum ꝯgillo principū distulisset. quoq; agros
tibis sup ripas effusus maxime uiuius uillas
uastauit. simul equos triennio ante accepta
clades ꝓhibuit uolanis suę gentis ꝓpto. ꝑsi
diū ferre; excursiones inde in ꝯfine agrū la
uicanū fce erat. nouaeq; colonie bellū illatū;
qm noua ā se ꝯsensu omniū equoq; defensu
ros ꝑpassent. desti a suis nec memorabili qui
dem bello. p obsidione leueq; una pugna; op
pidum; fines amisse. temptatu ab. l. decio
tr. pl. ut rogatione ferret, qua uolāe quoq;
sic lanuinos coloni mitterent. p mitessione
collegaꝝ qui nullu plebiscitū in ea auctoritate
pleb senat, passuros se ꝓferri ostenderūt. dis
cussum e. uoꝫ in sequente anno receptis eqo
colonisq; coducta nouis uiribus oppidi firma
uerūt. tribunis militū Rome ꝯsulari potestate
in. cornelio cosso. l. valerio potito. q. fabio
iubulano. Ieiunū q. postumio religiosū. Huic

bellum adiuuis equos dimissu est. ꝓuidentie
hoi. q; ty uictoria magis qm bellū obstendit. Na
exercitu impigre scripto ducto q; aduolas cum
leuibus pliis equoꝝ aios stregisset, postremo in
oppidum irrumpit; deinde ab hostibus in cuiusq;
certam uertit. Cum in ꝯtē oppugnatione pdā
militū fore edixisset, capto oppido fide muta
uit; eam magis deducor ut credam ira eam
exercitu fuisse, qm q; in brie nup directa coloma
q; nona mihi pdicatiue tribuni prede fuit. duxit
eam uti postq; a collegis accersit. ꝑp seditiones
tribuniticias in urbem reuertit. audita uox eius
in cōtione stolida ac ꝑpe uecors. qm certo. tr.
legē agraria ferenti simul uolas quoq; ut mit
terent colonos. Iactatu se dicenti, dignos enim
ee, qui armis cepissent eoꝝ urbem agrumq;
uolanū ee; malū quide militibus meis minuit
si quieuissent; q; auditu no gratione magis, qm mor
pres offendit; et tr. pl. uim acer. nec mitigando
mactus, nec aduersarios stipidum ingenium. imo
dicam q; ligula. qm uerberando agitandoq; in eas
impellet uocem. q; inuidie. no ipi tm, sed cae. atq;
bnūsq; ordini ee nt. Nemine ex collegio tribu
noꝝ militū ꝯpius qm postumiū in disceptatio
ne trahebat. Tum uo ty. ta seuū atq; inhuma
nū dictū audire inquit quirites sic suis ma
lum minante militibus. ty hec belua dignior
uob. tanto honore uidebit qm qui uos be
in
le agricoq; donatos, colonias mittit. qui se
den senectuti ure ꝓspicāt. qui ꝓ uiris como
dis aduersus tam crudeles simulq; aduersarios
depugnat. Incipite deinde mirari cur pauci
tam uiram susciptat cam; quid ut a uob ꝑpet.
an honores quos aduersus uros pro qm. p. r.
ꝓpugnatoribus datis ingemuistis modo uoce
huius audita. Quid id refert. Jam si suf
fragiū det huic qui uob malū minat hij qui
agros sedeq; ac fortunas stabilire uolunt
ꝑferens. Perlata hec uox postumij ad milites
in castris multo maiore indignatoem mouit.
pde ne mitceptore fraudatoreq; malū mina
ri militibus; Itaq; ut fremit ipse erat. et questo
p. certius eade uiolentia cohercere putaret
seditione posse quamota erat. missu ad uocife

annus

cōtra.

331

religio

B. lyfbij

+, ꝯ lus

338

I. cōtra.

B. lyfbij

eet

incessit

Consulu

tribuni

rante quendam militē lictore; cui mde clamor
& murgiū ortus; & ipo ict turbat excedit. msip
moueante qui uulnauat, hēre questore & m
patre militib; minatus; adhūc tumultu; actū
postumi⁹ asperiora omnia fecit. acerbis questio
nib; crudelib; supplicio; postremo cū modū ire
nullum faceret ad uocationem eoꝝ quos necari
sub crate iussat, occursu foꝝ ipe ad intpellantis
pena uectus de tribunali decurrit. Ibi ai sub
mouentes passim uexaret, turbam lictores cen
turionesq; eo indignato erupit, ut tribunus
militū ab exercitu suo lapidib; coopiret. Qđ ta
men ne fieri posset, & rome nuntiatū tribunos
militū de morte collegę & senatū questionis de
cernentib; tr. pl. intredebat; & ea grauis & cer
tamine alio pendebat, & cura medēdi preb. ne
metu omnium plebs irata tribunos militū ex
plebe crearet. terrebatq; prima ope. ut cōsules
crearent; cui & c. fl. tribunos pl. nō paterent.
Eodem intredente cōsularib; comitia rex ad inter
regnū redit. Victoria deinde penes patres fuit.
& fabio imbrisano mr regē comitia habente, cōsu
les creati sunt duilius cornelius cossus. fuerunt
medullini. Hijs cōsulib; principio anni & c. scim
& c. ut de questione postumiane cederet & primo
quoq; tempe ad plebem ferret. plebesq; efficeret
si eum & uellet; a plebe offensi ipsi cōsulib; negō
tiū mandat. qui prima moderatione ac lenitate
& paucoꝝ supplicio quos sibi metipos ostendisse nō
te satis crediti & transacta re nequiquā tam
cōsequi ut nō extrema id plebs ferret. iacē tam
diu irritas sanctiones & de suis comodis fer
rent. Cum interim de sanguine & supplicio suo la
tam legem cōsulem exceri & tabulā uim here, apud
simum ipe erat iudicatus seditionib; delinimen
tum. aut uolant agri diuisione obiecta. quo fo
minuisset desiderium agraria legis. & possessio &
murata agro publico pres pellebat. Tum her
ipa dignitas agebat auos. no in retinendis in
publicos agros publicus quos ut tenēt prima
cem nobilitate ee. sz ne uacuum quide agrum
& ex hostib; captum plebi diuide. moy paucis ut
certa futura prede. eodem animo adhuc uoscos
& planos Hernicoꝝ fines legiones ducte a furio

cōsule, cum hostem ibi nō inuenissent, ferentinū
quo magna multitudo undiq; se stipabant cepe
mus prede qua supabundant fuit & uulsa postea
spes tuendi exigua erat, sublatis trib; nocte oppi
dum reliquerūt. Posto die & pe desertū capit. Her
nicis ipe ager dono datus. Animi modestia tribu
nos quietos excepit. Tr. pl. Lucius quintius fabio
ambusto cui furius patricio cōs (fuit) & Q. cuius principio
stans animi uelut pensum nouis familiesq; seditiosis
agrariis legibus promulgandis cieret, pestilentia
cohortans minatior & qm pernitiosior cogitationes ho
minum a foro certaminibusq; publicis ad domum
curasq; cōpoꝝ nutriendoꝝ auertit, minusq; ea damp
nosa fuisse qm seditio futura fuit creditur. De
functa ciuitate primoꝝ morbis & paucas sine
tib; pestilente annii inopia frugum neglecto cul
tu agroꝝ ut plerisq; fit excepit. C. papirio at
tino & nauio rutilio cōsulib; fames qm pesti
lentia tristior erat. Nā dimissis extra omnes ple
bes legatos qui etrusci maris quisq; tibris accolit
ad frumentum mercandū annone ferret subuentū.
Cumple a Gallis qui capta urbe circaq; le
gati prohibiti gentium fuit; qui ea a Gallorū tyran
nis adiuti maximos gentium etrurie studio
tybis deuexit. Solitudine qm ciuitate costa expi
sules sunt. cui qm legationes nō plus singulis se
natoribus mittentes coacti sunt binos equites
adicere; pte quia a morbo annona nichil eo biennio
infestum exercitui uel incommodi fuit. At ubi hoc sol
licitudines discessere, omnia quib; turbata soleta erat
ciuitas domi discordia foris bello exortū. C. emi
lio. Valerio potito cōsulib; bella equi parabant. uolsci
quiq; nō publico consilio carpentibus arma uolun
tarijs mercede secutis militia. Ad quoꝝ famam
hostium iam cum Latinis Hernicisq; transcenderat
agrum, dilectus habere ualerius consul, qui nec mēti. re
pl. legis agrarie lator, cum impediret, auerlioq;
tribuni nemo mutaret sacramento dicēt, repente nū
tiatur arcē carventana ab hostib; occupata ee.
Ea ignominia acceptata apd pres multos ge
nemo fuit tu ceteri tribunus, ita an paratus
intessoribus legis agrarie plures uisi ore cum
resistendi collegę. Itaq; tu tres diu ducta
p altercationē eet, consulib; deos hosteq; testan

frumentum.

Contra fuit.

380

frugum

Contra fuit.

381

mare. pugn

mas

benigne

382

hec

Contra. q.

tibus quicquid ab hostib⁹ cladis ignominieq; ãũ uam acceptum ẽet, aut imminẽt, culpã penes menenium fore, qui dilectum impediret. ⁊ menenio ⁊tra uocifer tante, simulsti agrũ pone dñi publica se mota cedẽ rent, dilectui no face. decreto intposito noũe tribu ni substruleruit certam. ꝓmuntiauiuntq; ex collegij fma &c. ualerio cõsuli se dampnũ, aliaq; cõtentio ne. adiuuis intcessione dilectus, collegæ ãg detrac tantib⁹ militia inhibẽti auxilio futuros ẽe. hoc de creto ꝯsul armat, cum pauca appellantib⁹ tribunis collum torsisset. metu ceti ⁊acumto dixẽ. duc exẽit ad carueniana ãrce quiãm munis festus q; ꝯsuli erat. impigre primo ſtãti aduenti deiec tis, qui in ꝑsidio arce recepit. ꝓdatores ex ꝑ ſidio ꝓ negligentia dilapſi occasione apueręad in uadendum ꝑde ex assiduis ꝓlatoribꝫ ꝯ omia in locũ tutũ gesta erãt, fuit aliquantũ uenditi sub hasta. ꝯsul ꝯ erariũ redire questores iussit. ⁊ predicans participe prede fore exercitũ cũ mili tiam no abuitisset. aucte inde plebis ac militũ in ꝯsulem ire. Itaq; cum ex ⁊ ⁊ bellem ouans in troiret alienis incõditi usus militaris licentia iac tati quib⁹ ꝯsul increpitis menenij celebre nom laudib⁹ fuit. cum ad omen menenium tribuni fano carmentalis ꝓpli plausuq; ⁊ assensu cũ uocib⁹ militũ certaret. pluesq; ea res q̃m ꝓpe militi solem laseu uia in ꝯsulem tulit ꝓbis imerit. Et tamẽ in hauc dubiũ ind tribunos militũ honos ꝯgenerosi petet ꝯsulib⁹ comitijs est exclusus. Creati cõs sunt. ꝯ. co nelius cossus. l. fulius medullin⁹ iterum no alias ꝑ plebẽ tulit tribunitia comitia sibi no commissa eũ dolore questorijs comitijs simul ostendit, ⁊ ulta ⁊. Tum primũ plebs questoribꝫ creatis ita ut in. uñ creandis uni ꝓcio. ⁊ fabio ambusto relinquerentur locus, treis plebei. q. fill. p. aeli. pipi. clarissimar familiar. iuuenib⁹ ꝓferrent, ductores fuisse. tc. pl creatos. hij. multar magnarq; rerũ mole auctis simo adeo ꝓlo ostentatiq;. cum affirmasset, nich se moturos sine questorijs qbꝰ comitijs. q sola ꝓ mistia plebi patribꝫq; reliquisset. Senatꝰ eatis ai ẽet ꝓlo ad id ꝯ tandiu uellent. ⁊ ꝯ leges liberet. ꝓro ingenti utraq; uictoria id fuit plebi. qsturaq; eam no honoris ipius fme, extimabãt. Et patefco ad cõsulatũ ac triumphos locus nouus hoibus uidebat.

Patres ꝯ no ꝓ ẽuicatis set ꝓ amissis honoribus freme. negare si ea ita sint, labos tollendos ẽe. q pulsi maior loco cernentesq; alios in possone dignitatis sue. salij fla mines, q; nusqm alio ꝯm ad sacrificandũ ꝓ ꝑplo ſ impe trisse ac potatibus relinquant. Irritatus utriusꝑ animꝰ cũ ⁊ ſpe plebs sumpsisset, ⁊ treis ad ꝑplatẽ cam celebrimi nois heret duces, pires omia qstorijs comitijs ꝫ uetq; plebi licẽt, similia fore cernentes, tendẽ ad ꝯsulũ comi tia q nodũ ꝓmustia ẽent. Ialij ꝯ tribunos militum creandos dicẽt. ⁊ tendẽ alios impetiendos plebi hono res. ſ mulla erat ꝯsulatus actio qua impediendo id qđ petebat exprimẽt. cum mira oportunitate uulsos q equos predatũ extra fines exisse in agrũ latinũ her nicũq; affert. ad quod bellũ ubi ex ⁊ ⁊ cons dilectũ fiere occepit, obstare, tũc ex tribuni, sibi plebiq; eam fortuna oblatam memorantes, ⁊ treis erãt ⁊ romeo ac cerimi uiri, gnosiq;. iam ut ini duos plebeios singuli singulos sibi cõs adiumẽdos assidua opa desumũt. uni cõtribꝰ data; nũc detinenda nũc ꝯuenda plebs, nec di lectui cons nec comitia q petebãt tribuni expediebãt. Inclinante dein se fortuna ad eam plebi muntij uenũt. arce caruetana dilapsis ad predam militib⁹ qui in pre sidio erat, equos infectis paucis custodib⁹ arcis mua sisse. alios recurrentes in arce, alios palantes in agris cesos. ea adiuta ciuitatis treis uires tribunitie actioi adiecit. ne quicq̃m eũ temptati ut cũ denicꝰ desistẽt impediendo bello. postq̃m no cesse. nec publice ꝓpestati nec sue inuidie ꝓuincũt. ut ⁊ ⁊ fiat de tribunis mili tũ creandis. certo in pacto, ne cui ratio haberetur, q eo ano tre. pl. ẽet. neue quis refice in annum tre. pl. ha ut dubie ualitudinis denotando senatu. qđ mercede sedi tiosi tribunat, petẽ ꝯsulatũ insimulabãt. Cũ dilectus heret bellũq; omnium ordinũ ꝯsensu apparari cepit, cõsu les ad ꝑfectũ sint, ad arce caruetana. an alit ad comi tia habenda subsitit. incertũ duũi auctores fuere. Illa ꝑ certo habenda in quibꝰ no dissentiũt, ab arce caruetana cum diu ne quicq̃m oppugnata ẽet recessum, uetrugi ne in uulsis eode exercitu recepta. ꝓlationesq; predas ⁊ in equis ⁊ in uulsis agris ingentes factas. Rome ſ plebs uictoria fuit in eo ut q mallet comitia ha beret. Ita cuentu comitioꝝ treis uice. Nam tribu ni militũ ꝯsulari potate ita ſpe omnium treis patriũ creati sunt. ⁊ Iulij tullij ꝑ. cornelij cossus. ⁊ Iulius Ahala arte adhibita sint a priscis ciuũ coialis citum

dñi possone aig publici cederet

mutuauerit debitoribꝰ militiã se. &c.

erãt

. lxxx.

in erariũ

. abnuisset.

. cũ.

insoles

. cuue.

. t. laribꝰ

seitiq. ꝫ.

. cũ.

tũ liberi ꝓlo sufingꝫ ceteros accipio ex familia festissia patribꝰ. t res i eũ annum

cũ

ẽe.

quoq; insimulabat. q; turbam indignor candidatorum immissa
do dignis tedio sordiu; in quibus insignium plebs a plebeio
auertissent; uulsos deinde requos seu caruentana atq; re
tenta in spem seu uerrugine amissu; presidiu; ad ita ui im
pulisset fama affert; sima ui ad bellu cohortes, capd; recti
antiates ee. eop legatos utriq; gentis plebs circumisse,
castigantes eop; ignauia q; abditi intra muros hostilandos
in agris ingaret romanos, priore anno ui oppressi uer
rugines presidiu passi essent; ita no quid in armatos si eo
rum as in suos fines mitti. Quet ipos ab romanos sua
diuisa hiet si ferentinu; et de se captu hernicis donasse.
Ad hec ui inflammarent ai ut ad quoq; uenu erat nu
merus unior q; scribat; ita omniu plebis iuuent an
tiu; intra ca. i. castris potius hostes opiebant. Que ui
tumultu maiore et qm res erat nuntiant romani
ex senatus exemplo q; in rebus trepidis ultimu; consilium
erat, dictatore diu inuocat; quia re egre passos Julium
cornelium; ferut. magnoq; certamine aiores re aucta
aim primores plebis ne q; in consulari no ee in auctori
tate senatus tribunos militu. postremo et tr. pl. ap
pellaret. et cons. quos ab ea potate uim supra tali re in
hibita referret. Dr. pl. seu discordia plebis mihi ee. i. hyo
auxilij dicent. Quibus no animu no deniq; honum nullo
ent. si qn q; minus honores, coicata res pub ee, tu se
ad aduersus re a qua superbia magistratuu irrita. b. c. ecent.
Jnitiu patricij solita legu magistratuumq; uerecundia ple
quoq; tribunitia potatem agent. Hec ctentio minime
ydoneo tpe, cum tantu belli in manibus ee occupatis
cogitatoes horum, donec ubi diu aliquis cornelius
q; cum ad id bellu ipi satis idonei duces ecent. no ee
equi mandatu sibi a plebe eripi honore dissentire. tu
Jhala sulp. tr. militu tacuisse se ea diu aut, no qr
mere sine fuit; que eni bonu cuiq; se cerne sua a pu
blicis consilia set qr malut, collegas sua sponte cede auc
toritati senatus, qui a tribunitia potatem adhuc se im
plorari patent. Cum quoq; si res sinet libenter se da
turu. tpe hinc fuisse ad recipiendu nimis punaces sine. si
cum belli necessitates, no expectet humana consilia potiore
sibi collegam, qua re p. fore. et si maneat in sua senat
dictatore nocte prima dicturu, ac siquis intredat. d.
e. auctoritate se fore grem. Quo facto omn haut imerita
laudem, gratiq; apd omnes tulisset, dictatore p. corne
lio deo, ipe ab eo magr equitu creat est; exemplo fuit
collegis eiusq; inuentibus, qm gra atq; honos opportuno
ra interdum no capienda erat. Bellu haut memora
bile fuit. uno, atq; eo facili plio, cesi ad antiu hostes.
uictor exercit deppulat bulsedum agru castellu ad lacum
fucinu nec expugnatu. atq; in eo triamilia hominum capta.
Certe bulsas intra menia oppressis nec defendendis age
dictator bello ita gesto, ut cum no defuisse fortune vide
ret, felicitate qm gratia maior in urbe redit. magistratuq;
se abdicauit. Tribuni militu mentione nulla comitioq;
consulariu habita credo ob ita dictatoris creati. cr. mul
tum comitia comitia edixerunt. Cum uo grauior cura
plebis necessit. quippe cui dedi cam a suis certent. Itaq;
sic priore anno p indignissimos ex plebe candidatos
omnium etia dignior tedium fecerat. sic tu primoribus
patru splendore, strenuis ad petendu parati, sima loca
optanue. ne cui plebeio adire ee. quatuor creati sut.
omnes iam functi eo honore. L. furi. o. edullius. c. vale
rii poti. c. fabii nubulani. c. fulvi. Quala hic refectus
continuato honore, cui ob alias uirtutes, cui ob recen
te fauore unica moderatore pacis. Eo anno q; ipse in
dutiam cui uetusti plebs exierat p legatos sacialesq;
tes repeti cepte. Quibus uicinis ad finem legato ue
tustu obuia fuit. petere ne prius ipi senatum
romanu adisset, uetos iret. ab senatu impetratuq;
discordia intestina sanaret, uetustes ne res repete
rent. Tantu abfuit, ut ex incommodo alieno sua oc
casione petetur. et in uolsois accepta clades amisso uer
rugine presidio ubi tum in tepe fuit monitu. ut cum
finitimis opem militibus quibus a uulsis obsidebant.
sucturi si maturatu ecet potuisset. ad id uenit ex
citu subsidio missus. ut a recenti cede palati ad pre
dandu hostes opprimerent. Tarditatis ea in senatu
magis fuit qm tribunis. qui quia suma ui restare nu
tiabant. pauy cogitauerunt. nulla uirtute superari hu
manas uirtu modu, fortissimi milites. no tum nec u
ui nec post morte multi fiet. In sequenti anno. p.
cr oj. cornelio cossino. cu. fabio ambusto. l. ualerio potito.
trib. oj. consulari potate uetusti bellum motu obsistit
buit responsum uetustis. senatui qui legatis repetun
tibus re ni facesseret, pene urbe finibus q; datum ob
late tolumnio desisset respondere iussit. Id patres eo
passi decreue ut tria milia de bello indicendo uetus
tibus primo quoq; die ad pontem ferret. Quod ubi p
mo promulgatu e, fremere uetustes nondu detectatu cu
uulsis ee, modo duo presidia occidione occisa, cu pleto

rerum, nullum aliud ee quo no acie dimicet. Ita qm
penitrat laboris bellu nouu cu finitimo pp. exposten
tissimo parari, qui deinde etruria sit gratatus. Hec
sua sponte agitata insigne tribuni plebis accendit, ma
ximu bellum cum patribus cum plebe ee dicitat, ea de
inducta uexanda militia trucidandaq hostib; ob
ea, qd hen breue, atq allegati, ne domi potium
liberare memor coloniarq aut agri publici aut
suffragii libe ferendi consilia agiret, prisanteq ue
terinos, stipendia cuiq; nulla ac acerbissima numa
bant. Quid iam integri ee in corpore loci ad noua
uulnera accipienda, quid sup sanguinis, quid dari p
re p posset, cogitantes. Hec cum in seditionibus etiam
bus quotidianis agitantes audisset plebe a suspicio
do bello offert tpe ferende legis, qm si subiecta in
uidie eet, antiquari apparebat. Interim trib. militu
in vulscum agrum duce exercitu placuit. Cui cornelii
unus Rome relict. Tres tribuni postq nullo ag
castra uulsconi ee, nec comissuros se plio apparuit,
trepidos ad deuastandos fines discesse. Valerius
antiu perit. cornelii gritas. Quacunq; incesserat
late pclati sunt tecta agrosq, ut detineret uul
sconi. Fabius grmaxime petebat ad duquor oppi
gnandu, sine ulla pclatione accesse. Ducunt finit q
nunc tarritine sunt. urbs pna in palude, ab ea pte
fabius oppugnatuem ostendit. circumisse quatuo
cohortes, cum t. sulpicio. alala. Quib; imetem
collem urbicepisset, ex loco altiore qua nullu erat
pesidiu, ingenti clamore ac tumultu menia in
uasere, ad quie tumultu obstupefti qui adisse
fabiu urbem insigna tuebant, locu dede. Scalac
ad mouenda. plenaq hostiu cuncta erat, si immitis
diu cedes pit fugientiu ac resistentiu armator
atq metuiu fuit. Cogebant itaq cuncti qua
cedentib; spes nich erat, pugna inire. tu gnuntiatu
tu repente ne quis pit armat uiolaret. Et in
qua omem multitudine uoluntaria exuitar
mus, quor addo milia xl quingenti uiui capiunt.
ad certa pda fabius milite abstinuit, donec col
lege uenuet. Abillus quoq exactib; captiu anc
yate dictatis ee, qui certos uulsconi a pesidio ad
loci auisset, qui ubi uenerint oppidu uere for
tuna opulentu treo exact diripuere. Itaq p
mu benignitas impatoy plebem patribus coalia
uit. additu dem omium, maxime repsentie princi
pum in multitudine mune, ut ay mentione ulla
plebi tribunoy ut decerneret et denar ut stipendiu
miles de publico acciperet cu ay id tpe de suo quisq
finacd eo mune eet. Nich acceptu unqm a plebe
tanto gaudio tradit. gaursum utraq ad cuia ee.
pisatasq execuu mandatos appellatos
essem ee patentib; ut nemo p tam munifica pia
donet quicqua uiriu supeet, corpori aut sanq
ni suo poceret. cu comoditas uuiaret re familia
rem salte adquiesde eo tpe q corpus addictu atq
opatum rei p eet. Tu q ulto sibi oblatu eet, no
a tr. pl. umqm agitatu, no suis simonibz ef
flagitatu. Id efficiebat multiplex gaudiu cu
mulationeq strauy. tr. pl. cois ordinu concordie le
tiaeq soli expres negare ita id letu pcibz omi
busse, nec pfectu fore, quia ipi consiliu sue prima
melius fuisse qm usu apparuiu. Sup eni ea pec
cunia offa posse, nisi tributo pplo indicto. Ex alie
no igit aliis largitos. neq id etia si cetu ferat, pas
suros eos quib; ita emerita stipendia eent. Quelio
re gdine alios militare qm ipi militasset, et eos
de in sua stipendia impensas fecisse, et in alios
face. His uocib; mouunt pre plebi postremo
indicto ita tributo edixit ut etia tribuni auxilio
se fultos, si quis in militare stipendiu no conti
lisset. Patres bene gesta re pseuerant tueri.
cu fre ipi primi et qi nodu argentu signatu
erat, eq graue plustres, quida ad erariu que
hentes spenosam etia collonem faciebat. Cui de
nar suma fide ex censu contulisset primores ple
bis, nobiliu amici ex copsito offerre maluit.
Quos ai ex pribz collaudari et a militari etate ita
qm bonos, cuncs gspia, uulgus horum uidit. re
pente spreto tribunitio auxilio certatim offerendi
e ordine. Et lege plata de indicendo uicesimarij bello
exactu magna ex pte uoluntariu, noui tribuni
militu gsulari potate uictos diuce. Fue aut tri
bunitie quinci capitolin. quinto. quinci cana
nat. c. Juli. tullus itum. a. manli. l. furi. cyedul
lin. rutu. cy. aemili. camerd. Ab hinc primu ar
cessi uicti sunt. sub cui initiu obsidionis cuna
etruscoy coaliu ad pharitu uoltonme frequenter
hitum eet. Cum gstitit, bello ne publico gentes

dimi.

oinne
tota

terracine

a capite anguinis.

imminente

al. ifima.

al. ad duo.

No. q tumulentia
plebis & primus que
rato fuit & breuis.

389°

bnuisse tuendi uenientes ecent. Ea oppugnato legnioꝝ
sequenti anno fiuit. pre tribunoꝝ electuoꝝq; ad uulsti
aduocata bellum. tribunos militū ꝯsulari potate
te amꝝ huit. c. valerii potiti. tio. ꝯ. legii fidenate.
p. cornelii. cossum malugrinensem. ꝯ. cornelii cossi.
t fabii ambustii. ꝯp. nautii rutilii. utrūq; cū uul
sis inc ferentariū atq; ceteris legnis collatis dimi
catū. Romanis sēdi fortuna pugne fuit. Arrena m
de uulsoꝝ oppidi a tribunis obsideri cepta. inde inc
eruptione temptata. ꝓpulso mbrite hoste. occiso data
e Romanis urrumpendi. pt̄ ꝫm arce. certā capta. mq ar
cem munita natura globi armatoꝝ hcesset. mstra arce
esi capti multi mortales. dux deinde obsidebant. n
aut ui capi potat. quia p spacio loca satis pssidi hebat.
haut sne dubat dedicis. omi publico frumto. prusiam
urbe capet. mq arce. quieto. t tedioꝝ recessum inde
foret. ni suus arce Romanis ꝓdidisset. Ab eo milites
ploū ardui accepti. ope. a quib; cū custodes trucida
rent. certā multitud repentino pauore. opssa mq dedi
tione uenit. Direpta q arce. q urbe arena reducte
legiones ex uulsis. omnesq; uis Romāq; uicos com
uer missa. ꝓductoꝝ aut pt̄ libitate. duax familiaꝝ loa
pmiū mq primū data. fui Romāq; uocatā. Huic qui arce
na ueientū no uulsoꝝ fuisse credit. Preter
cere atq; erroꝛe quo eidem nois urbs metareat. q uicios fu
it. set ea reges Romam deleuē. ceretiq; no ue
ientū fuat. alia hr nois cōde. mq uulsco agro fuit.
qui exadu t dictum.

Liber quintus incipit.

Dce albi parata Romāi ueiq; mq armis
ent. tata ira odioq; ut uicus fine adee
apparet. Comitia utriusq; pp longe di
usa tione stā fuit. Romāi aut tribunoꝝ militū
ꝯsulari potate nūq; octo. q nūq; creati antea. ꝯ.
aemilius q manus. Iulius. Lucani. valeri potit. tio. ap
pius claudi crassus. ꝯ. quincti. uarus. q. Iulius rut
lius. ꝯ. postumi. ꝯ. furi camillus. ꝯ. postumi albini.
Veientes ira tedio annue abstinois. q medium dis
cordiaq; ca erat rege creauē. Offendit ea res ꝓpter
ea uicos. no maiore odio regni q̄m ipius Re
gis. grauis ia ip antea genti fuat. ꝯ. ibi; ꝯpta
q. quia sollempnia sacroꝝ quos intermitti nefas est
uolent deremisset. cū obiā repulse. q suffragio

+ cnaeus furius camillus Dictator fuit. prudēs
eloquēs iustus. fortis. magnanimus.
magistratus modestus. strenuus architectator
q industrius. de mu sue integrit. galles exul
occidione dissipauit. urbe flagrā q occupata
a gallis. liberauit. triumphauitq; victoriaq; potit
est. n pōpeio cessit. et si coēporaneus ei fuisset.
ut sapiēi q subegit dubitē. n quisq; est. qui
negari possit huic arabi

duodēci ꝓcloꝝ alius sacerdos ei plat ecet. dein
fices quoꝝ magna ps apius fui erat. ex medio
iudicio repente abduxit. Gens utaq; ai omes ali
ae eo magis dedita religionibus. q excellet arte
colendi eas. auxiliū uicinis negandi. donec
sub regē ecent. decreuit. cui decti fama. e sitp
ssa uicis. pmeti regis. q quo tale dāi quid
referret. ꝓ se diuoie cū principe no uani smois
auctore habebat. Romāi. si quiete res ex etru
ria nuntiabat. ti q. oib; galis. ea re agitari af
ferebat. ira mutuebat. ut ancipitia munimta ecet.
alia m urbem. q extra oppidanoꝝ eruptiones. usa.
alii frons. mq ecruciā spectando. mq auxiliis siq for
te inde ueniret. obstruebant. cum spes maior im
patoꝝ Romāis maior m obsidione. q̄m m oppugna
tione ecet. hibernacula. t res. noua militi Romano edi
ficari cepta. ꝯsiliūq; erat. hyemando q tinuare bellu.
Qd postq̄m te. pliadii nulla nouandi res cam m
ueientibus Roma e allatu. m controu ꝓsiluit. sollici
tant. pleb. duos. hoc illud ee dictantes. q era mili
tibus sine ꝯstituta. Nec se fefellisse id domū. minui
cor ueieno illuū fore. uenisse libitate. pleb. remo
tam m ꝓpinqui allegata ab urbe. q ab re p. tu
uentute. iam ne yemi quide aut tpi. anni cede.
ac domos ac res. muisse suas. qua putaret conti
nuate militie. cam ee. nulla effecto alia inuentu
tes. q̄m nequid ꝓ frequentia iuuenū eoꝝ m quib;
uires omes pleb ecent. agi de comodis posset eoꝝ.
ueniri. Preterea. q subigi. multo acri q̄m ueientes.
quippe illos hyeme sub tectis suis agere egre
gios muris. sitiq; naturali urbem tutantes. mili
te Romanū m ope ac labore. nuuibus pruinisq; ob
tutū sub pellibus durare. nec hyemis quide spa
tio. q omnium bellorū tra mariq; sit quies. arma de
ponente. Hoc neq; Reges m. q̄ tribunitia pote
state creata. superbos illos. q ꝯsules. m tristes dictato
rios impiū m moppetuos decē uiros munisse
ut hyeme militia faceret. Qd tribu
ni militū m plebe Romana. q regnū exceret. Qd
ea illi ꝯsules dictatores ue seuri ecent. qui pro
consulare ymagine ta seua ac truce fecerint.
Set id accidē haut immerito. no fuisse ne ne m
decē quide tribunis militū locū illi plebeio. an
tea trina loca. ti q tenuisse suma patricios explete

389°

af. cū.

alia

alibi

Geneo. nus. uenco. fere ue
se. q uendidisse

allegata

simiare.

dōnū

at. altius.

seuā.

aggerum. Iuxta. 384°. vide ibi.

Ac dilectissimi q cultores
religionis qui ad deos
immortales pertinet

solitos, nūc iam octo iuges ad impia obtinenda tre. Et ne
ꝝ turba quidam hales plebeii quendam, qui si nichil aliud
admoneat collegas libos creaues cor, no suos militare
quos hyeme salte in domos ac tecta reduci oporteat.
Et aliquo tpe ami parentes libosq; ac iuges imuisse
r usurpare libratē, ac creare magistr. Hec taliaq; uo
a sternitas adisariū haut impune nacti sue. App. etiam
diu relictū a collegio, ad tribunitias seditiones opti
mendas, uti imbutū. iam ubi certaminib; plebeis que
auctore aliquot annis an fuisse memoratu e. p colle
gaz mcessione tribunicie potatis dissoluendę, se tu
iam no ꝓmpt ingenio tantū set usi r excitat talem
oratione huic. Et iunctim dubitatū e, a. an utrū tri
bunū pl. uitalan sua ca sedition semp auctores fue
rint. Ego hoc animo defuisse dubitari certū heo, r
cum letor tande longi erroris uob fine fac ee r tū
g; secundis potissimū hijs uiris ubi hic error e sub
lat, r uob r tpi uos rei. p. gratulor. An e quisq; q
dubitet, nullis miseriis uiros si que forte aliquando
fiunt umq; eq. an mune, prium in plebem. Cum ea
militib; ostitua fuit. te. pl. offensa. ac cocitatos
ee, quid illos aliud aut tui timuisse credimus aut
hodie turbare uelle, nisi cordia ordinū qua dissol
uende maxime, tribunitie potatis tenet ee. Sic
Hercule tang artifices ꝓbandi imobi op. quicuit. q
r sint egri aliquid ee inte. p. uolūt ut sit ad cu
rationem a uob adhibeant. Breui enim defenduis
an impugnatis plebem. Breui militantiū adisa
ri esris. An tam agrius. Nisi forte hoc dicatis, q
quid pres fauit displicet, siue illud ꝓ plebe siue
gra plebem e. Aliquo modo ois suis suis uetat dm
quicq; rei ci alienis hoibz ee, pariq; in hijs bene
fiao ac malefiao abstineri equū essent, sic uos
interdictis pribz comuno plebis, ne nos comutare
ac munificentia nra, quocq; plebem, nec plebe nob
deo audiens, atq; obediens sit. Quanto tande si
quicquā in uob no dico ciuilis set humani ect fauē
uos magnitudinem in uob ect, indulge potius comuta
ti prium obsequio plebi oportuit. q si ꝑpetua cōcordia
sit, quis no sponde augurit maximū hoc impiū inter
finitimos breui futurū ee. atq; ego quin hoc consilium
collegaz meoz, quo abduce infestare a beijs ciues
ci uoluerit, non ualde solū, sz necessariū etiam
fuisse, postea dissera. Nunc de ipa ordinone dice

militantiū libet. Quin oratione no apd uos solum sz
r in castris si heat, ipo exercitu discreptante, equiam
arbitror uideri posse. In qua si inire nichil qd dicam
in mtem uenire posset, adisarios certe oculis ipis
tenet ecum. Negabat nup danda ee era militibz, q
nuquam data sint. Quo na in indignari possit
quibz aliquid noui adiectū commode sit, eis labore etiā
nouū ꝓpositione, miungi; nusquam nec opa sine emo
lumento nec emolumentum sine impensa ferme opa est.
Labor uoluptasq; dissimillima na societate quadam
inter se nali sunt. Quincta. Et celeste ancora ferebat
miles, se suo sumptu opa rei. p. plebi gaudebat ide
ptem animi se agrū suū colere, quare unde domi mi
litie se ac suos tueri posset, gaudet. Nunc fructui e
re. p. ee, r leti stipendiū accipit. Equo igit auo parat
se ab domo abire familiari cui grauis impensa no
e, paulo diu abee; an si ad calculos eū res publica
uocet, no merito dicat era anua hec annua opa
ede, an tu equū censes, militia semestri solidū re
stipendiū accipe? Immo in hac pte oratōis qui tri
bus moror, sic eum agre debet qui mercenario mi
litie utunt. Nos tam eu ciuibz agre uolum agrigi
tam eu pria nobau equū censem, aut no sustinui bel
lum oportuit aut geri p dignitate ipo. r pfia
qm primum oportet; pficisci aut si urgem obsessos si
no an abscendam qm spei nre fine captis ueijs im
posuerim? Sibylle nulla alia ca ipa indignitas per
seuerantia imponi debuit, dece quidem annos urbe
oppugnata e ob una muliere ab immissa graeia, qm
procul a domo quot trias quo maria distant. Nos
bis nostra uicesimū lapide in ospectu ppe urbis nre
annua oppugnatorem pferre pigret, silicet qua
leuis ca belli e, nec sane quicquam iusti doloris e, qd
nos ad pseuerandū stimulet; septos rebellarunt.
in pace immicum fidei fuerunt. Agros uros mulier
depastū sit. Fidenates defice a nob coegerunt. Co
lonos uros ubi nefecerunt. Auctores fuit gē nos
adhuc impie legatos uros. Etruria omem adisus
nos gerere uoluerunt. Hodieq; id molliunt. Regre
genus legatos uros aut pcul affuit, quin uiolaret.
Quin hijs mollit r pdilationes belli geri oportet?
si nos tam iusti odii nichil mouet, nec illa quidem
oro uos mouet, ingentibz opibz septa urbes e, quibz
nit muros cohercet hostis. Agrū no colui, r culta

euastata sit bello. Vtrediam⁹ exactum, quis ē qui dubitet il
loc⁹ nō a cupiditate solum ulascendi sr̄ ⁊ necessitate impos
ta ꝙ alieno predandi cum sua amiserit agrum nrm̄ mia
suos. Non differam⁹ de bellum isto ossilio, set mtra fines nros
accipim⁹ quid illud q̄d ꝓpre ad milites ꝓnet, quib⁹ bonī
tr̄. pl. cum stipendiū extorquē uoluerūt, nūc ossulatum
repente uolūt. quale ē uallum forsanq⁹ ingentis utrūq⁹
tē opis ꝑ totū spatiū diuisum castella. primo pauca, po
stea ꝙtidiano auctu crebriora fecerūt. munitiones nō m̄
urbem in sr̄ m̄ etruria etiā expectantes, si qua inde auxi
lia uenīat, oppositurē. Quid turres quid uineas testu
dinesq⁹ taliūq⁹ oppugnandar⁹ urbiū apparatū loquar.
Cum tantū laboris exaustum sit, ad finē iam opis tā
dem ꝓuenīt, relinquenda nec hec censetis, ut ad estate
tur sus nouus de integro hīs restituendis exudet labor.
Quanto ē min⁹ opa tueri ꝙta, ⁊ instare, ⁊ ꝓseuerare de
fungiq⁹ cura, breuiꝰ ei, ꝓfecto tres est. si uno tpr̄ pugi
tur, nec tpi ꝑ has intermissiones mutuallaq⁹ lectione sse
nitam fracam⁹ loquor de tpr̄. de opis tactura. quid pecti
q⁹ differendo bello adim⁹. nūc obliuisci nos tam crebra et
rie ossilia, demittendis ueios auxiliis, patiunt. ut nūc
tres se hr̄, utati sint, deuitē, neggant missuros, qiatū m̄ il
lis ē capē ueios licet. Quis ē qui spondeat eunde si dif
ferr̄ bellū aliū postea fore. cum si laxamēti deterius ma
ior frequentior⁹q⁹ legatio itura sit. ai id q̄d nūc offendit
etruscos rex creat⁹ ueios, mutari spatio mtpsito possit.
nil ofensi ciuitatis, nil ipius uoluntate ⁊ egris, qui ob
stare ⁊ egnū saluti ciuiū nolūt. Videte q⁹ tres q̄m
inutiles sequant illam uiam ossilij. uacuā opum ta
to labore fam⁹, uastatio uiniē finiū nrōr, etruscum
bellum ꝙ uicinū gratiū. Hec sunt tribuni ossilia utra
no Hercule dissimilia, ac si quis eg⁹ qui aurati se for
tas passus ex tripode conualescē possit, cibi gra ꝑsentis
aue potionis longinquum ⁊ forsita⁹ insanabile morbū
efficiat. Omnibus fidus ad hoc bellum mihi pine
ret, ad disciplina certe militie pluriū interat, in
sueuisse militē nrm̄. nō solū ꝓpria uictoria frui, sr̄ si
⁊ tres lentior sit pati tedia, ⁊ q̄m uis segnē spei exitū
expectare, ⁊ si nō sit estate ꝓfectū bellum, hyemē
expectare. Nec sicut estiuas aues stati autūpno
tecta ac recessum curiose. Obsecro uos, uenandi stu
diū ac uoluptas, hoīes ꝑ niues ac pruinas in mō
tes siluasq⁹ rapit. bellī nec tam diu ea patientia nō
adhibem⁹. q̄m uitiosus ac uoluptas elicē solet. Adeo

no effeminata corpora militū nrōr ee putam⁹. adeo
molles aios ut hyemē una durare in castris abesse
abdomo nō possint. ut tanq̄m nauale bellū tempesta
tibus captandis ⁊ obseruando tpr̄ anni gerat. nō est nō
frigora pati possit. erubescant ꝓfecto si quis eis
hec obiecat. ꝙ tendit⁹q⁹ tabernaculis ⁊ corporibus suis, uiri
lem patientiā messe. ⁊ se iusta hyeme atq⁹ estate
bella gerē posse. nec se patrocinio mollitie mettue
q⁹ mandasse tribunis. ⁊ meminisse hāc ipam̄ pote
state, nō in umbra nec in tecto, maiores suos ee
asse. Hec uirtute militū uiroꝝ, hec Romano nomē
fuit digna, nō in ueios tm̄ nec hoc bellū mituerī
q⁹ instat. sr̄ fama ⁊ alia bella. ⁊ ad ceteros ꝓpios in
posterum q̄rē. ay mediocre discrimē opinionis se
cuturū ex hac reputatiōe. utrū tandem finitimi
populi nos ee cum putent, cui⁹ si qua urbs primū
illius breuissimi tpr̄is sustinuit impetū nichil de
inde timeat. ay id hic sit timor noster nisi ut exercitū
⁊ nō tediū longinq⁹ oppugnatois nō uis hyemis
ab urbe circumsessa semel amouē possit. Nec finē
ullū aliū belli q̄m uictoriā nouit. nec impetu potē
bella q̄m ꝓseuerantia gerat. q⁹ m̄ omnī genere quide
militie, maxime tpr̄ in obsidendis urbibus necessaria
ē. Quas pleraq⁹ munitoribus ac naturali situ in
expugnabiles fame sitiq⁹ tpr̄is ipam̄ uincat atq⁹ ex
pugnat. sic ueios expugnabit, nisi auxilio hostibus
tr̄. pl. sumt. ⁊ Rome inuenīt ꝓsidia uicientes.
q⁹ ne quicq̄m in etruria queat. ay ē quicq̄m q⁹ ueie
tibi optatiꝰ, atq⁹ eque gratiꝰ esse possit, q̄m ut seditionibus
primū, urbe Romana deinde uelut ex obsidione
castra impleant. at hercule apud hostes tuta modes
ta ē, ut nō obsidionis tedio nō denicq⁹ regni quie
q̄m apud .t. nouatii nouatiū sit. nō negata auxilia abeun
sic utrinq⁹ intuentur aios. quoniam eum exemplo quicq⁹ erit
seditionis auctor. nec quisq̄m dicet ea licabit, q⁹ apud
uos impune erit, fustuarium meret qui signa
reliquit aut ꝓsidio decedit, auctores signa reli
quendi ⁊ deserendi castra nō uniant alii militi
⁊ uinculis exercitus palam in quione audiant. Adeo
quicquid tribuni loquunt plebi, ⁊ si pretende pacis dis
soluendeq⁹ rei ꝑ ē, assuescite, qui audire, ⁊ dulce
dine eā capi potuit, q⁹ iubet sub ea scelera latere
sinitis; reliqui ē, ut q⁹ hic uocauerint, eadē in ca
stris ⁊ apud milites agāt, ⁊ exacerbent corrumpat. Quibus

Jn extremo ore ne ac tulli ? rechices multa cu grauatice dicẽ eporet.
et sin rerualbꝫ cũ celeritate gnuerandi. hr auctor obstat. f.

qꝫ parere nõ parant. qm ea demũ ẽ rome libras
ẽ nõ senatꝰ nõ magistr nõ leges nõ mores ma
iorꝫ nõ instituta prium nõ disciplina ueteri mi
litie hoar iam m cõtionibꝫ erat appi cẽ. pl. cũ
subito unde minie quis credet accepta calami
tas apd ueios, rsupiore appiũ m cã ? concordia
ordinũ maiore ardoreqꝫ ad obsidendos, prana
tus ueios fec. Nam cũ agꝝ pmot ad urbe ui
neeqꝫ tm nõ ia munitæ menibꝫ eent dũ opa
me dũ fiut intenꝰ qm nocte custodiunt, ? pa
tefta repere pcta ingẽs multitudo facibꝫ maxime
armata ignes iecit. Boreqꝫ momento simꝰ aggre
rẽ ac uineas ia longi tpis op incendiũ arsit.
o ultiqꝫ ibi mortales ne quicqm ope ferentes fer
ro ignicꝫ absupa fiut. Qd ubi ẽ roma ẽ nuntia
tum : nr estia omibꝫ senatui aura metuiqꝫ m
icit; ne tũ uõ sustinũ ner m urbe dedito ner
m castris posset. ? cẽ. pl uelut abse uicere rei
p insultaret; tum repente quibꝫ census eqster
erat equi publici nõ erat assignati gallo pri
mꝰ sese hosto senatũ adeunt. factaqꝫ dicendi po
testate equis se suis stipendia factos pmictut.
Quibꝫ cum amplissimis ubiqꝫ gre a senatu acte
ent, famaqꝫ ea foꝝ atqꝫ urbem pruasset subito
ad curia gaussus fit plebis pedestris ordinis se
ant nitt ee. optanꝫ rei pu. extra ordine pcti
ceri. seu ueios seu quo alio duce uelint. Qui ue
ios ducti sint, negat se inde, prigm capta urbe
hostiũ, redicturos ee. Tum uõ iam suppfundenti
se lectime uix tepentiũ est. Non eũ sic egtes
dato magistratibꝫ negoo laudari cussa atqꝫ m ut
m curia uocati quibꝫ resonsũ daret, aut li
mine curie gnebat senat. Qꝛ se quisqꝫ ex
superiori loco ad multitudiem m comitio stantem
uoce manibꝫqꝫ significare publica letitia. beata
urbem Romana, ? inuicta ? etnam illa concordia
dice. laudare equites, laudare plebe diem
ipam laudibꝫ ferre. uicta ee. fateri comutate
beneficiaqꝫ senatꝰ. cetati. plebiqꝫ mandare
gaudio, lacrime, donec reuocatis m curia pa
tribꝫ. ꝫ. e. fm e. ut tr tribunicatus gratiõe ad
uocata pedubꝫ equitibꝫqꝫ gras agerent. Qre
more pietatis eoꝝ erga patriam dicent senatũ
fore. placet. aut omibꝫ hijs uoluntatis extra

ordine profectis militiam era, pede ? eqti certus
nius erio e assignat. Cum primũ equos merc
equites cepit. uolumtarii ductus exat ueios
nõ amissa m restituit opa ? noua etia instituit.
Ab urbe comear intentione qm ana subuehi cu
ra, ne quid ta benemerito exatui adsum deer.
Insignis animus tribunos militu gsulari potare
fuit. c. sulliũ dhalam etiũ. q. sulliũ p. uergi
niũ. q. sulpiciũ. a. manliũ utrum, carum ignõ.
Cum hijs tribunis dum ea omium m negligens bel
lum intenta e, neglectũ anxiũ psidiũ uacuũ bi
militu ? sulpos mercatores uulgo receptando
pditis repente portas custodibꝫ oppssis e. mꝰ
militu perit. qꝛ pe egtes sqar m modu omes
p agros, uicinasqꝫ urbes negotiabatur. Ner
ueis melio gesta reo, qꝫ tũ capd omium curas
publicas erat. Nam ? dulces romani plus me
se iras, qm adsus hostes ai hueriũ, ? actũ est
bellũ aduentu repentino, caperatiũ atqꝫ falisco
ꝝ. hijs dio etrurie ppli qꝛ primi regione erat
deuictos ueis bello quoqꝫ romano se primos fo
re credentes, falisci, pria ? ea infesta, qꝫ fidenati
bello se ia ana ministuerat p legatos ultro, atqꝫ
missos iuteriumdo me se obligati cũ exatibꝫ in
topignato adueios accesse. forte ea regione qua
. e. sergi. tr. ꝫ. erat, castra adorti sut. ingere
qꝫ trorem inuleqꝫ etruria omem exatã sedibꝫ
magna mole adee romani, crediderat. Unde opi
nio uetentes m urbe cocitauit. Jta anapristpre
lio castra romana oppugnabant. gcussantesqꝫ cũ
hac atqꝫ illac signa trasferret, nec uetente satis
cohibe intra munitiones, nec suis munimtis ar
cere uim ac tueri se, ab exteriore portant hoste.
una spes erat, si ex maioribꝫ castris subuenirent.
ut duas legiones, alie adustis capenate ac fa
liscum, alie intra eruptione oppidanoꝝ pugna
rent. Qꝛ castris pcrat uirginẽ puata sergio
minus infestꝰ. Jo cũ pleraqꝫ castella oppugna
supatas munitiones utrimqꝫ uehi hoste nun
tiaret, m armis milites tenuit. si op foret au
xilio collega dictura adse missurũ; huiꝰ arroga
tiã ipiaqꝫ altius equabat. q neqa ope ab imi
co uideret peritre uinci ab hoste, am uince p
aue maluit. Diu m medio cesi milites, postmo

pauly

deſtis munitionib⁹ ꝑ pauca ī maiora caſtra ꝓpe
maxima atq; ipſe bergius ꝛ oīa prenderit. vbi
cum oīem culpā collegā in inclinaret. accuſi bergi
nii ex caſtris mīs ꝑ legatos placuit. acta de
inde in senatu tos. Certatiq; int collegas male
dicis pauis. rei. p. huic atq; illi. ut quisq; studiū
priuati aut gīa occupauisset. primores plūm sine
culpa siue infelicitate imperiū. tā ignominiosa clā
des accepta eet. censue no expectandū iusti ipe co
mitior. si exemplo nouos tribunos militū creandos
ee. q fel. octobr magistratū acceperit; in qm sinam
cum pedib⁹ uret. ceti tribuni militū nichil gtradicē.
ar ei uno sorius berginiq; ip quos penitē magistratū
el anni senatū apparebit. primo deprecari. ignominiā
am. deinde mitedā. hoc. negare se ay idus decēbr
sollempne in eundis magistratib⁹ die honore hītu
tos ee. Int hec tribuni plebis cū in concordia ho
minū. sedisq; rebs ciuitatis muti silentiū tenuis
sent. ferocēs repente minari tribunis militū. nisi in
auctoritate senat eent se in unctā eos ducturos
ee. tū. c. sulpitius ahala. tr. pl. si. q ad nos
attinet. tr. pl. minaeq; uras ne ego libenter exper
tiret. qm no plus in hoc uiro qm in uob ai eet. si
nefas e tende adhuc auctoritate senat. q inde ꝛ
uos desinite mīs uris certaminā locā iuuie qrere.
ꝛ collegae aut facaent. q censet senati aut si pri
uatus tendent. dictatore exemplo dicā. qui eos
abire magistratu cogat. cum omniū assensu ggpla
ta oto eet. gratulenteq; pres. sī tribunitie potestis ꝛ
tribulis inuenta ee alia uim maiore ad cohercendos
magistratus uicti assensu oīum tribunoꝝ omnia mi
litum habē. Qui kl octobr magistratū acceperit seq
ay eam diem magistratu abdicauē. l. ualerio porito
quartū. q. furio camillo iiii. q. emilio mamerco ꝛ
cāi. q. cornelio cosso iiii. ꝛ. fabio ambusto. l. iulio
tullo tribunis mil. gsulari potuit. multa domi mi
litiq; gesta. ꝛ nam bellum multiplex fuit. eodem
tpe ad ueios. ꝛ ad capenā. ꝛ ad ualerios. ꝛ in uul
sinios. ꝛ anxur. ab hostib⁹ recuperare. ꝛ Rome simul
dilectꝰ. simul tributo gferendo laboratū e. ꝛ de tri
bunis plebis coptandis extentio fuit. Et haut
pax motū duo uidicia eoꝝ. q paulo ante gsulari
potuit filiam exciuē. cum primū tribunis mi
litū fuit dilectū heri. nec iuniores in gscripti
si seniores etiā coacti noīa dare. ut hīs custodia
agent. Quantū aut augebat militū nūs. tā
to maiore pecunia in stipendiū opus erat. eaq;
tributo gferebat. multis gferentibus. q domi re
manebat. quia tuendis urbe opa quoq; milita
ri laborandū. ꝓuidendūq; rei. p. erat. Hec ꝑ se
stranea indignioraq; ut uiderent. tr. pl. seditio
sis gnionibus faciebat. Ideo era militibus gstituta
ee augendo ut plebis pte militia pte tributo
coplerent. unū bellum omniū ita ttiū trahi. co
stulto male geri ut diuitē gerit. In quatuor
deinde bella uno dilectu exactus scriptus. puerosq;
quoq; ac senes extractos. tam no estis. ꝛ nec hyems
mis discrimē ee. nec ulla quies ꝛ unquam miser
plebs sit. quin ne ꝛ uernalis ad ultimū sera
sit. ut ai gfecta labore uulneribus postremo eta
te corpora uexauerit. inculteq; oīa diutino do
mos desiderio domi inuenirent. tributū grauiꝰ
ta re familiari pendat. eraq; militaria uelut
fenore accepta multiplicia rei. p. Int dilectū
tributiq; ꝛ occupatos aios maior trepidatū cu
mitis tribunoꝝ plebis nūs expleri. ne quis pu
gnatū inde in loca uacua ut primi cooptarent.
postrem obtinē no potuit. in labefactande legis
tribunitie ea effugit e. ut cooptarent. tr. pl. c.
laceri. ci⁹. acriꝰ. haut dubie priorē opibus
fore uta tulit. ut eo anno. tr. pl. in. trebonius
eet. qui noi ac familie debitū pstare uidet
trebonie legis patrocinio. Is qꝝ pepulisset pres.
quida primo incepto repulsi. in tribunos mili
tū expugnasset. uocatas legē trebonia sub
lata ꝛ cooptatos. tr. pl. no suffragio ppli set
impio primoꝝ. eo reuolui tē. ut aut primi
aut primoꝝ ad stipule habendi. cē. pl. sint.
Utrisq; sacratas legres. extorqri tribunitiam
potestatem. ad fraudē patriciorū scelle adhibitio
ne collegaꝝ fas arguere. Cū ardentē inuidia no pres nī. si ꝛ tribuni. pl. cooptati pari
ter. ꝛ qui cooptauerant. tū ex collegio tres. p. cu
rati. ci⁹. metell. ci⁹. minuti. trepidi ne suas
in ꝓgnū berginiq; priores. amni tribunos
militares. mouerūt. in eos absentē plebē in
uidiaq; de hac actum. quibus dilectus quibus
tributū. quibus diuina militia. longinquitasq;

agendo. arguendo

effecta

reddit

assecule.

diuturna.

al. dolebat

belli sit grauis. qui clade accepta ad uetos doleant, qui amisso libris frib; q̄nquies affinib; lugubres domos habeat. hijs publica priuatiq; dolouis exequendi uis potaterq; ex duobj noxijs capitib; dutam abse memoriae. Omnium nāq; malop m̄ Sergio uetustimoq; eas ee, nec id accusatore magis aliquē q̄m fati reos, qui noxij ambo alt̄ m̄ altius cam̄ ostrant. fuga Sergij uetus nius, seditione mcrpās uetustim. Quop adeo incredibilem amitiam fuisse ut multo uerisimili sit eo ssecto ea ree cōi straude patrimoū aucta. ab hijs. et primū ditu locū uicentib; ad incendenda opa belli trahendi ea. et nūc pditum exactum tradita falisc & romāy castra. omia fi ut osenescat ad uetos iuuenes. Nec de agris, nec de alijs comodis plebis ferre ad populum tribuni. frequentiaq; urbana celebrare actiones et resistē ossiratoi piacq; possit; pudicaū iam de reis et ab senatu et a pplo romano et ab ipop collegijs fāy ee. Nam et senat̄ osulto eos, ab re p̄ remotos ee, et re ausuros abdicare se magistatu, dictatorio metu a collegis cohāctos ee et p̄ xii. tribunos creasse. qui no Idib; decembr die sollempni set exemplo kl. octobr magistratū occupent. quia stare diutius res pu hijs manentib; in magistatum no posset, et ijs eos tot iudicijs condemptos ee. ijs ea ira pplm coortatos tribunop stroudiaq; ctra legē treboniam fore memoria obscuriā sceat, auctores tribuni ut p̄

sente meretedem iudicij plebes habet, legē agrariam promulgat. tributūq; osferri ꝓhibent. ut tot exactis stipendio opus ee. res q; militia ita p̄ste gererent. ut nullo bello uenirent ad exactū stipendiū. Nam q; uicijs castra q̄ amissa. erat recuperata castellis p̄sidijs q; firmanter. p̄erat. tr. mil. iij. emili. et q. fabi. iij. furio m̄ fali. c.n. sis. ac. cornelio m̄ capenate agro. hostes nulli extra menia uenti. p̄de actae, mendijs ꝯ nullam ac frugū uastati fines, oppida oppugnata nec obsessa sit. ac m̄ uulsae depḋae agro. anxur ne quicq̄m oppugnatū loco alto situ. et postq̄m uis urbis erat. uallo fossaq; obsideri cepit. balerio potito uolsci grauiora euenerat. hoc statu militarib; res, seditiosa mestissima maiore molē cohorta, q̄m bella tractabant. et cum tributū p̄ tribunos conferri no possit. nec stipendiū mitteret. et aq; militaria flagitaret, miles aut̄ gaul erat, quib; castra quoq; urbane seditionis contagione turbarent. Jnt̄ has uras plebis m̄ pres cum tribuni plēb. nūc illud ipse ee dicent. stabiliende libertatis. et a Sergijs Sergiusq; ad plebeios uiros fortes ac strenuos trasferendi sumi honoris, no ꝯ ultra processum ee, q̄m ut unus ex plēe usurpandi uias ea. p. licam. caliuq; tribuny militū osulari potate createrent. Ceti patricij creati p. manli. et. p. tutini. p. magli. l. furi. medullini. l. popili. uolsciq; ipa plebis minabat. se tantam re obtinuisse. no his modo qui creatus erat. uir nulliq̄m honorib; usus, uet̄ tantū senatu et aetate cum grauis, nec satis costat cui primū ac possim̄ admoui deliberdi honore sit hortus. alij. ꝯ. cornelij frib, qui trib. mil. priore anno fuerant, triplexq; stipendiū equitib; dederat. gra exactum ad tantū honore credunt. alij oratorem ipm̄ tempestiua de concordia ordinū pribus plebiq; grata fuisse. Hac uictoria comitijs exultantes tribuni plēb. q̄ maxime re. p̄ impediebat. de tributore misericordiae, collatiū obediente, missum ad exactū est. Anxur m̄ uulsas breui receptū e neglectis die festo custodijs urbis. Insignis anno hyeme gelida ac niuosa fuit. adeo, ut uiae clausae tybis m̄ nauigabilib; fluit. Annona ad annectā copia. nichil muta uit. et q. p̄. luciani ut cepat. aut tumultuose magistratu maiore gladio plēb. q̄m indignatae patritū ira et gessit. Dulcedo miua sit. q̄ primus comitijs tribunop mil. plebeios creandi. unus. ꝯ. uenturus

ex patricijs

Septimus.

T. Coitia

fere.

363 Cristem hiemē siue ex imbre siue
siue
ex nimbis ob tepidi mutatio
ne in coitum fit, alia qua de re grauis pestilensq; omnib;
dialibz est⁹ exorsit. Cui⁹ insanabili pruritu qm nec ca
nes finē inueniebat⁹ libri sibillini ex s.c. adiri sūt,
Sexti Septimio duūuiris sacris faciendis lectis tuscor⁹ primū in
urbe Romana sed p dies acto apollinē latore, mangq; dia
nam Hercolem, Mercurium, atq; Neptunū tribz qm amplis
sime tu apparari qm amplissime tu apparati prēsit sta
tis lectis placarēq; privatim quoq; id sacrum celebratū
est tota urbe patentibz unusq; promiscuq; usq; rex omnium
in aprutulo positus notos ignotosq; passim ad uenientes in hos
pitii ducere sint⁹. Et cum minacq; quoq; terrigine ac co
mitū simones litore, turgisq; ac lutis temperatū iniectis q;
dempta in eos dies, uincta religione deinde fluisse, quib;
eam ope tulisse, uisum. Interim ad uicos tres multiplex
tribz in unū bellis collatis, nacq; erat quo ānā in arta
munimenta cum repente capenates, falisciq; subsidio ue
nisset, adiuis tres erant capti, plio prignatu est.
Ita omnia adiuuit memoria damnatae fugi, ac uergi
nij. Itaq; maiorib; castris unde anna cessatū fuat, bre
ui spatio circūducte copie, capenates in uallū Romanū
ipsos atq; agrū agrediunt. Inde pugna cepta falisce mulie
tribz. trepidantesq; eruptio ex castris oportune facta
auxit. Expulsos deinde insecuti uictores ingente edi
derūt cede. nec ita multo post iam palantes ueluti for
te oblati pfatores, capenatis agri reliquias pugne
assumpsere. Ea uicentiū refugientes in urbem mīa ame
portas cessit. Dii p metu ne sint Romanū irrupēt, obiec
tis forib; extremos suos exclusere. Hec eo anno acta
comitia tribunoz militū aderat. quoy prie maior
pleb; qm belli cura erat. Quippe no eo cātu modo cu
plete scripte amissum cernentib; summū imperū. Itaq;
clarissimis uiris ex copposito pfatoris ad petendū quos
prēsumpsit crederet uerecundia fore. nichō ipi pinde
ac si omes candidati essent cuncta experientes, no honesto m
sed deos, exapiebat in religione uertentes, comitia bi
ennio habita. priore anno intolerandā hieme prodi
gijsq; diuinis simile cohorte. primo no in pdugia set
tam cruent⁹ pestilentia agros urbesq; illata. Haut du
bia ira dei. quos pestis ei accende ea placandos ee in
libris fatalib; inuenit sit. comitijs auspicatoq; fie

trent, indigniq; dijs usum honores uulgari disci
minaq; gentiū ofindi. Erat qm maiestate priuiū, re
ligione etiam attonitū hoies patrios omes pre magna
honoratissimū quiesq; te. mit. Osilari potuit creuere.
L. ualeriū poplicq; Valeriū. Nayminū. Q. furiū camil
lum trūq; L. furiū medullinū. tertiū. Quintiū fidenate
Fusiū. Itrū. q. sulpicium camerinū Quinq; hijs trib. ad
uersos nich admodū memorabile stū e. bora uie in pla
tionibz fuit. Duo simi imperatores prīt a falerijs.
camillus a capenas pdas ingentes egere. nulla cōsoli
mi relicta re. cui ferro aut igni uacari posset. Prodi
gia metū multa nūciatē. quoz plerag ex quia sin
guli auctores erāt pro credita spta, et quia hostib;
etrusce p quos ea pacarent. aruspices no erāt. In
unum omniū cure ūse sūt. q lacus in albano nemo
re sine ullis celestib; aquis ue q alia q re miracto
eximet in altitudine insolita creuit. Quid na eo dij
portenderet pdigio missi sacerdotū oratores ad del
phicū oraculū. Set prior impetrē fatis oblat⁹ se
nior quidā ueiens, qui in Camillanee mansionib;
ac custodijs milites Romanos etruscosq; uaticana
te in modum ceruit, ptrusum ex lacu albano, aqua
missa foret, ut quā potentiū ueios Romanū. Ed primo
ueluti temē spm agitari deinde simonib; cepit. et
nec unius ex statione Romana pauitat⁹ pertinuit
oppidanoz ita p longinquitate belli omīo simonū
fco, quis na res cet, qui p ambages de lacu albano
iaceret. Postqm audiuit aruspices ee, ms haut
intacti religione ai causatis de priuati potenti
gratiare. si ope illi cet cōsule uelle. ad colloquium
uate eliant. Cumq; pgressi ambo, a suis longi cent
mettres sin ullo metu pauidos iuuenis romanos sene
infirmū in cōspectu omniū rapūt, ne quicquā tumul
tuantibz etruscis ad suos transtulit. Qui cū pduct⁹
ad imperatē, inde Roma ad senatū missus cet. Sa
cerdotibz quid na id cet, q lacus albano deuisset, res
pondit, pfecto iratos deos, uetereq; pprio illo fuisse de
quo sibi ea mente obiecisset, ut exadū prie fatale
pderet. Itaq; q. tū ceperat diuino spū instinct⁹, ea
se nec aui indicta sint, reuocare posse. Et tacendo
forsitan q dij immortales uulgari uelint, haut min⁹
qm celanda effando, nefas otrahi. Hijs ig libris fata
libz disciplina etrusca traditū ee, ut qn ag alba
na habundasset. tū si eā Romani ritu emisset, uicto

T. Coitia.

364°

aqua. causa

ne

ritu

troia de ueientib⁹ dati. dñ q̃m id fiat deos menta
ueientiu destruere cẽ; exeqbat. inde q̃ sollempnis
derivatio eẽt. Ger auctore leuie no satis fidu sup
tanta re pres tam dectue legatos sortesq; oracu
li phitia expectandas pruisse. a delphis orato
res redirent albani ue pdigi piacla inuenirent.
nouu tr. mil. q̃sulari potate. L. uli⁹ tullus p fu
tuus medullin⁹ quartu. L. hergnius fidenas. a pr
tuum religiensis. p. cornelii mallugin̄ensis. a ma
nliuo magistatu mierut. eo animo tarquinienses
nouu hostes exorti q. simt multis bellis uulsos. ad
angunt ubi pssidium obsidebat. equos. cadauera q
Romana ibi colonia oppugnabat. adhuc ueietiq
falisco. capenati bello occupatos iudebat. Roma
nos. nec intra muros quietiora negotia ee. cer
taminib⁹ pcum ac plebis. Inde hec locu mutue
tati ee pdatum in agru Romanu cohortes expedita
mittut. dum cũ passuros ea munia Romanos
multa ne nouo bello se oneraret. aut eripuo cop
pax ualido exercitu pscuturos. Romanis mdigni
tas maior q̃m aura pplationis tarquinienses fuit. eo
nec magno conatu suscepta. nec in longum dilata res
est. aurelius postumi. ch. no iusto dilectu. tem at
tumo plebis impediebant. set pe uoluntatiu quos
adhortando matabant. coacta manu p agru cere
tem obliquis trametib⁹ egressi. redeuntes a pplatoribus
etrusco. pda tarquinienses. opssere. multos mo
tales obtruncat. omes exuut impedimtis. recep
tis agris suis. spolijs roma reuertunt. Biduum
ad recognoscendas res datum. tdio incognita
erat. aue ea plerisq; hostiu ipos sub hasta uenire
Quodq; inde reductu militib⁹ diuisti. cerã bel
la maxime. ueiens moeni. eius erat. Jamq; Ro
mani desperatione humana sta. deos sperabat.
cui legati a delphis uenerunt. sorte oraculi asseren
tes. congruente responso capitulatio. Romane.
aquia albana cauo lacu oriri. caue in mare ma
nare sinas. suo flumine emissa p agros tigabis
dissipataq; ruus extingues. Tum tu misste du
day hostiu muros memor. q̃m p tot annos obsides
urbe. ex ea tibi hijs que nũc pandunt fatis
uictoria datam. perfecto bello dñm amplum
uictor ad mea tpla portato. sacrataq; pria quor
omissa aura e instaurata ut assolet fieri. Jn
gens inde heri captiuus uates cepit. eiusq; adhiberet
tr. mil. cornelii postumiq; adpdigii albani. peritatio
ne. ac deos rite placandos cepe. inuentiuq; tandem
e. ubi neglectas cerimonias uitio missu ue sollepne
dij arguerent. nichil pfecto aliud ee q̃m magistat ui
tio creatos. latinas sacriq; in alto monte. no rite
cepisse. una expiatione eoꝝ ee. ut tribuni mil. ab
dicarent se magistatu. auspitia de integro reperentur.
rite regiu migret. ea ita fta sub. ex eoc. mil. pe
ges tres deniceps fuere. L. ualeri⁹ fidenas. q̃ furius
camillus. nichil de situ mi⁹ turbari. comitia mil
pellantib⁹ tribunis plebis. donec conuenisset pri
ut maior pars tribunoꝝ militu ex plebe crearet.
Qđ dum agunt̃ concilia etrurie ad famu uulsiu
ne habitu. postulantib⁹ q̃ capenatib⁹ ac falisc⁹ ui
ueios coi ato. q̃silioq; omes etrurie ppli ex obsidio
ne eripent. tresponsum e. anna se id uetientib⁹ ne
posse. q̃ unde. q̃sliu no peasset. sup tanta re au
xiliu pere no debent. Nunc tã q̃ se fortuna sua illis
negare. maxime q̃m ea pre etrurie gentes. mutata
ta nouos accolas gallos ee. cu quib⁹ nec pax satis
fida. nec bellu p certo sit. Sanguini tm noiq; p
cretib⁹ pcliis cõsanguineoꝝ id dati. ut siquis iu
uenaliu sue uoluntate. ad id bellu erat impediat
eius magnu aduenisse hostiu nuiu fama Rome
erat. eoq; mixte discordie mestane metu oi
ut fit cepte. haut mutis pribus p. licinii pro. ga
tuia. tribunu militu no potente creat. modera
tionis expte in pore magistatu uitiu. certum ia
tu exacte etatis. omesq; deniceps ex collegio eide
ami. repta apparebat. L. titinii. p. menii. eoq;
genuatu. L. atilii. qui pridie renuntiarent̃ iu
re uocatis tribubus. pmissu mi regis. L. licinius
calluus ita iuba fecit. Omen concordie q tei ma
xime in hoc temp⁹ ut rei memoria in tu magistra
t⁹ uos hijs comitijs rite in sequente annu iudeo.
collegas eosde reficiatis. ri usu melore fore. me
ia no eunde sub umbra nomiq; p. licinij relictum
uidetis. uires corporis affecte. sensus oculoꝝ atq;
auriu hebetes. memoria labat. uigor ai obtusus.
Ex uob inquit iuuene filiu teneo ymagine atq;
effigie ei⁹ qui uos antea tribunos militu. ex plebe
primu fecistis. Huic ego instituti disciplina mea
uictuiu. q̃ me rei p. do dicoq; uos q̃ iso oriter

delatū m ultro honore huic petenti meisq; p eo ad
iectus fabi mandetis. datū id petenti pri filiuoq; eius
publiue liciñ tribuñ militum cōsulari potare cū hijs
quos supredixim declarat. Titinim genuitq; trib
militū pfecti adūsus falisios capenatesq; du bellū
maiore aio gessit, qm cōsilio pcipitauit se m̄ insidi
as. Gemin mortē honesta temptate luens ay signa
int primores cecidit. Titinim medicū tumultu ex
multa trepidatioe militibz collectis acie restituit.
Nec se m̄ equo loco hosti cōmisit. plus ignominie
erat qm cladis acceptū. q̄ppe m̄ clade ingente uer
tit. Tm inde tribus no Rome modo quo multiplex
fama pueñat, set m̄ castris quoq; fuit. ad ueios.
Forte ibi miles retent a fuga e. cū pcussisset ca
stra tumor duabz exercituq; cesso. uictorie capena
te ac falisciñ etruscisq; omez iuuentute haut
quaq; inde. abec. hijs tumultuosiora ita Rome ca
stra ad ueios oppugnanti ita pre hostiū. ad urbem
tende agmie m̄festo crediderāt. occurrisq; m̄ mu
tuo est. r matronaz quas ex domo quisq; publi
cus pauor obsecrationes m̄ templis fec. pfabiq; a dijs
petiū e. ut exactū ab urbis tectis templisq; ac
menibz Romanis arceret, ueiosq; eis auferet. tro
re, si sacra tenouata rite, si pacata pdigia essent.
Jam ludi latiniq; instauratē erāt, iam ex lacu albā
no aque missē m̄ agros, ueiosq; fata apparebant.
Es fatal dux ad exactū illius bibis. suadeq; prie
ñ. furi camillus dictatoz dictus. magistrū equitū
p. cornelium scipione dix. omia repente mutare
erat. impator mittatus. alia spes alius aius hoim
fortunaq; alia bibis uideri, omniñ primū m̄ eos
q; ueios m̄ illo pauore fugant, morte militari a iad
iuat. effecitq; ne hostis maxime timendus militi eet.
Deinde deo dilectu m̄ diem certū ipe mittit ueios ad
cōfirmandos militū aios mittunt. inde Romam
ad scribendum nouum exercitum redit nullo detractate
militia. pegrina etiā iuuentus, latum hernicūq; omē
suam pollicentes ad id bellū uenē. quibz diligenter m̄
senatu egisset dictator, sarsinam omnibz ad id bellū
paratis ludos magnos ex eo. uouit. ueios cap
tis se facturū. edemq; matute menis refectam de
dicaturū. ita ante ab regge suio tullio dedicata.
Profect cum exercitu ab urbe expectatione hoiuñ
maiore qm spe m̄ agro primū cū falisios r carpe

natibz signa cōfert. omia ibi summa ratioe cōsilio
q; acta. fortuna tm̄ fit secuta e. Noy plio tm̄ B. lxxxix.
fudit hostes set castris quoq; exuit. ingentiq; p
da e potit. cui pars maxima ad questore redacta
e. Haut ita multi milites dati. Inde ad ueios
exercit ducit. densiorāq; castella fra. ita ex aduersis
nibz q multe teme mt̄ mutu ac uallū fiebat.
eo nequis mussus pugnaret. ad opus mili
tes traducti, operiq; fuit omniñ longe maximū
ac laboriosissimū cuniculus m̄ arce hostiū agi cep
tus, q; ne mīnueret opus neu sub tra grauius
labor eosdem cōficeret. In pres eay munitioy nūm di
uisit. sene horte m̄ orbem opi attribute sūt. nocte
ac die, nuiq̄m ay omissum qm m̄ arce una facet.
dictator cū iam m̄ manibz uideret uictoria ee.
urbem opulentissima capi tantiq; pde forte qua
tum no omibz m̄ unū collatis ay bellis fuisset.
nequa inde militū ira ex malignitate prite p̄ aut
de aut mudia aput pres exp diga largitione
capet, lictus ad senatū misit. Deum immortaliñ
benignitate suis consiliis patientia militū ueios
iam fere m̄ potestate. Romani. q; de pda faciendā
censeret. Due senatū de stinabat sme. senis. p.
liciñ que primū diuisse a filio merogatū ferūt
edia pala placet ppld ut qui patriceps pde ee
uellet m̄ castra ueios iret. alia appij claudij. q
largitione nouā, pdigā mequale mcōsulta ar
gueret, si semel nefas ducent. Capta ex postibz
m̄ erario ex austo bellis pecunia ee. auctō erat
stipendij ex ea pecunia militi numerandi. ut eo
miy tributi plebes fieret. Quis eñ doni sdae
tate sensuras equalit omniñ domos. no auidas
m̄ direptioñe may otiosoy urbanoy p̄ripras
fortiū bellatoy p̄mia ee. cū ita ferme eueniat
ut segnior sit p̄ditor ut quisq; laboris pcaliq;
p̄apiā pere pre soleat. Suani. otia. Quisset
tam r̄ musam semp ea pecunia fore agebat.
causaq; criminiñ ad plebem seditionū ac legiñ
nouay pbituā. Gaiius igr ee tr̄ebellani eo do
no plebi aios. exhaustis atq; exinanitis tributo
tot annoy succursu. r̄ sentire pde fructū ex eo
bello inquo ppe osenuerūt. Gratus id fore le
tiq; q; quisq; sua manu ex hoste captū donū do
mū retulit. qm si multaplex alterius arbitrio ac

cipiat. ipm dictatorē fugere inuidia ex eo,crimina q̄ eo deleggasse ad senatū. senatuq̄ debere relecta te a se pmitte. plebi ac patri habē g̃ q̄q̄ fors belli dedit. Hec tutior usa fina est. q̄ pplarem senatū facet. edic tum utq̄ tum, ad predam uicinie quibus uideret in castra. addictatorie applicaserent. Ingens pfecto mul titudo repleuit castra. Tum dictator auspicato egressus, cum edixisset, ut arma milites, tuo ducti
d excidio, captiet
lb Senectu obsse
diuturna obsidiat.
uno.
nō deo
nigquit. phinice appollo, tuoq̄ numie instinct pgo ad defendam urbem uicos. Tibiq̄ hinc decima pre uo ueo prede. te simul, uno regina q̄ nūc uicos colis p ar, ut nos uictores in nram tuaq̄ mox futura ur bem sequare. ubi te dignū amplitudine tua replū accipiat. Hec patus, supante multitudine ab ōmib̄ locis urbē agredit. quo minor ab amicto ingruen tis picli sensus eet. Decentes igari se ia absumi tibi iam ab extrīs oraculis, dicos iam in pre de sue uocatos deos, alios uotis ex urbe sua euocatos hostiū templa nouaq̄ sedes expectare, se q̄ ultimū illum diem, age nich min timtes, q̄m subtuptus cami culo membis aīe iam plena hostiū ee in muros p se quisq̄ armati discurrit, minantes, quidnā id eet q̄ ei tot p dies nemo se a statoribus Romanis moui set, tum uelut repentino ici furore impudi cur rent admiros. Instituit huic loco fabula, imolan te Tege uicentiū uoce auspias dicentis, qui ei hodie exta pfecuisset, ei uictoria diu exauditam in cumulo mouisse Romanos milites, ut adapto cunicto, exta tapent, addictatorie ferret. Hec in rebs tam antiquis, sique similia ueri sit, q̄ uerio accipiant. Gatis hēam hec ad obstentatorem se ne gaudentis miraclis aptiora q̄m ad fidem. Ne q̄ affirmare in refelle e ope pciu. Cunictus de lectis militib̄ eo tpe plebi in ede iunonis, q̄ in uicentana arce erat, armatos edidit repente. Pare adusde in muris muadunt hostes, pare clau stra portar reuellut. pare. ai ex tectis saxa te gulaq̄ a mulieribs ac puerīs iacerent, inferūt igneo. clamor oīa uariis terentiū, ac pauen tiū uocibs mixto mulierū ac puerorū plorātu com plet. o omico tpio delectis ex muro undiq̄ armati patefactis q̄ portis cu alij agmie utruerēt, alij dextros starent muros urbe hostilib̄ implet, oibs locis pugnat. Deinde multa ia edita ede sensat
enomito
multa
pugna, q̄ dictator pcones edice iubet ut ab inermi ab stineat. Je sine sanguinis fiat, dedi inde inermes cepti ad pdam milites pmissi dictatorie disturbit. Que cum ante octos el aliquātu spe atq̄ opinione maio maiorisq̄ pūj terū ferret, dicat mag ad celu tollēs pcatus ee. ut sciat deos hoīnq̄ nimia sua fortu na pgē uideret, ut ea inuidia leuiter, q̄m minimo suo incomodo publicoq̄ p. ly. liceret. Contente se mi hac ueneratione tradit memorie, plapsum eciā se, idq̄ omen pmuisse. Posteri euentu te oblectan tibs usum ad damnatione ipius camilli, capte deū urbis Romane, q̄ post paucos accidit annos cladem. Atq̄ ille dies cede hostiū ac direptione urbis opulen tissime e assumptus. Posto die liba corpora dicta tor sub corona uendidit. ea sola pecunia in publicū redigit. Haut sine ira plebis, q̄ tetulē secū pde nec diu. qui ad senatū maligitatis auctores q̄ rendo, te arbitrū sui retecisset, nec senatui, q̄ liane familie, ex qua filius ad senatū retulisset, pat ta pplārē sententie auctor fuisset, acceptū referebat. Cum ia opes humane egeste ab ueio eent, molitū tu deū dona, ipsosq̄ deos, ser colentiū mag q̄m tra pientiū in ape, naq̄ delecti ex oīm etatū iuuenes pure lauris corporibs, candidis uestē, quibs deper tanda Roma Regina iuno assignata erat. ueiabū di replum mitere, primo religiose admonentes mari, q̄ id signū more etrusco nisi certe egentis sacerdos attrectare no eet solit. Deinde tu quida seu spū diuino tact, seu iuuenali ioco, uis ne roma ire iuno dixisset, annuisse ceti deam q̄clamauere. Inde fabule adiectū est. uoce quoq̄ dicentis uelle audita, mota sede sua pui mollimti admirātis, sequentis modo accepim, leuiē ac facilem translatu fiusse, mite q̄q̄ in aduentiū etiam sedem suam, quo uota ro mani dictatoris uocarēt, plāta, ubi replum ei postea ide qui uouerat camillus dedicauit. Hic uicesimo octaui fiuit urbis opulentissime etrusci nois, magnitudine sua ut ultima clade indicantis, q̄ x. estates hyemesq̄ decimas circūsessa, cum plus aliquanto cladis uiri lisset, q̄m accepisset, postremo iam fato quoq̄ ur gente opibs tū no ui expugnata e. Roma ut nun tiatū e, uicos captos, quiagin, pdigia pcurata fuerat, et ui tui responsa, et phinice sortes note, q̄n tum humanis diuinari cōsiliis potuerat, rex duce

.o. furiũ maximũ imperatoꝝ omniũ legerat. ꝯm quia tot
annis uarie ibi bellatũ erat, multeq; clades accepte, uelut
ex inꝑato immensum gaudium fuit. Et pruisq; senatus
decreuit. Plena omnia tẽpla ꝛ romanoꝝ matrũ grates
diis agentiũ erant. Senat⁹ in quatriduum quot diex mal
lo ante bello supplicatũes decreuit. Aduent⁹ quoq; dicta
toris omnib; ordinib; obuia effusis celebratior, ꝗm ulli
anteа unq; fuit. Triumph⁹ q; omem ostentu honorandi
die illius modum aliquantũ excesse. q; maxime cospect⁹
ipe est curru equis albis uncto urbem inuect⁹. non
q; id no cuiusle sed humanũ ꝛ iusum. iouis soliq; ego
equũ paratũ dictatore in religione ꝛ trahebat. Triũ
phusq; ob ea una maxime re clarior ꝗm ceter fuit. Tũ
Junoni regine templum in aduentino locauit. Dedica
uitq; matute matrie. atq; hijs diuinis humanisq; re
bus gestis dictatura se abdicauit. Igit deꝝ de apollinis
domo ceptũ. cui se decimã uouisse pde. ꝑre ait dicat. ca
millus, pontifices soluendi religione ꝓpli censerent.
Haut facile mihi⁹ ro uisendi/referre predam ꝓpli.
ut ex ea re debita in sacriũ se ceneret⁹. Tande eo q; le
uissimũ uidebat⁹ decursum e. ut q; se domuiq; religio
ne exsoluẽ uellet, cum sibi merite pdam extimasset sua
decime ptiũ ꝑres in publicũ deferret. Ut ex eo donũ au
reum digniq; amplitudine tẽpli ac numine dei ex di
gnitate p. et fieret. Ea quoq; colle plebs aios a ca
millo alienauit. Inte hec pacificatũ legati a uulsciis
ꝛ equis, uenerũt. impetrataq; pax. magis ut fessa ta
diuturno bello, adquiesceret ciuitas, ꝗm q; dignũ peterẽt.
Veis capto ex tribunos militũ consulari potate in eẽnis
annis fuit. Duos publios cornelios cossum ꝛ scipio
nẽ. q. ualeriũ maximũ. iterum. t. cesone. fabiũ abu
stum. iterum. belliũ furiũ. medullinũ. quintũ. fusciũ.
tertiũ. Cornelijs falisium bellũ. ualerio ac gallo ea
penas sorte euenit. Abhijs no urbes ui aut opibus
temptate. sed ager est depopulat⁹. pdeq; rem agrestiũ
acte. Nulla felix arbor, nichi frugiferũ in agro re
lictũ, ea clades capẽtate ꝓpli subegit. Pax petentibus
data, in falisios bellũ restabat. rome intus multiplex
seditio erat. cui⁹ lemendo ea colonia in uulsios quo
tria milia ciuiũ romanoꝝ scriberent⁹ deducendam
censuerat. Triũ burgi additamenta tria iugera ꝛ sep
tunces uiritim diuisit. Ea largitio spem cepit quia
spei maioris accendẽ, solacio obiectũ censebat. Sur
sum reliegati plebem in uulsios, ciuitate pulcerrima urbe

uei asserq; uegentiũ in effectu sit ulterior ampliorq; Roma
no agro. Urbem quoq; urbi Rome itẽ situ itẽ magnifican
tia publicoꝝ priuatoꝝq; tectoꝝ ac locoꝝ apponebat. Quin
illa quoq; actio mouebat⁹. q; post capta utiq; Romam
a gallis celebratior fuit. transmigrandi uelocis⁹ ceteris.
ꝑtem plebi, ꝑtem senat⁹ estimabat habitandos uelocis.
duasq; urbes communes rei p. mcolis a ꝓplo Romano
posse. Adusus que cum optimates tenderet ita ut mo
riturus se citi dicent in effectu ꝓpli ro, ꝗm quicquã
erũ res turbaret⁹. Quippe nisi in una urbe tantum
dissensionis ee, quid in duabus urbibus fore. uicta ne
quisq; uictricia patrie ꝓferret. sine⁹q; maiore for
tuna capias ee uelis, ꝗm mcolimibus fuit. Postremo
se relinqui a ciuibus in patria posse. ut relinquat pa
triã, atq; aues nulla uim umq; subactura. et sic
nitil. ut enim ex re pl. togatoꝝ ei⁹ lator erat, conditore
uelis sequant⁹. Relicto deo Romulo dei filio paren
te ꝛ auctore urbis Rome. Hec cum sedis certaminibus
agerent⁹ na ꝑre tribunoꝝ plebi ꝑres in sua spem
trahant, nulla re alia manibus tempare plebe cogeba
t, ꝗm q; ubi tyre committende ea clamor ect⁹ ort⁹.
principes senat⁹ primi urbe offerentes se peti ferriq;
atq; occidi iubebat. Ab hoc etatibus dignitatibusq; ꝛ
honoribus uolandis dum abstinebat⁹ ꝛ ad reliquos
similes conat⁹. uerecondia obstabat ire. Camillus
identide omnibus laudibus q; onabat⁹. Haut mirũ id quide
ee furere ciuitate, q; dampnata uoti omnium retiu
ponere curia, ꝗm religione se exoluendi ꝓcat. Nichi
de collone dice. sapisse uetus, ꝗm decime ꝗm se ea ꝙq;
priuata obligauit⁹ libratq; sit ꝓpli. Emi no illud se
cure suam ostiam no patiq; ex ea tm preda q; retiu
mouentiũ sit, decima designet⁹. urbis atq; agri cap
tique ꝛ ipa uoto etiam⁹ mentione nulla siet⁹
ciũ ea disceptatio ancepo senatui⁹ uisa, delegata ad po
tifices eet⁹ adhibito camillo, uisum collegio, q; eius
ante cepti uotum uerentiũ fuisset⁹, ꝛ post uotũ
in potestatem ꝓpli Romani uenisset⁹ ei⁹ ꝑre decima
apolini sacra ee⁹. Ita in extimatione urbis agerq;
uenit⁹. pecunia ex erario ꝙmpta⁹ ꝛ tribunis militũ
consulibus⁹ ut auriũ ex ea coemeret⁹, negotiũ datum.
cui⁹ cum copia no eet⁹, matrone cetibus ad ea re consul
tandam habitis⁹ e⁹ decreto pollicite⁹ re militum
auriũ ꝛ omnia ornamenta sua in erariũ detulerũt.
Grata ea res⁹ ut q; maxime senatui⁹ unq; fuit. honoreq;

ob eam munificentia sunt matronis habitum. ut pl
lento ad sacra ludosq; carpentis festo ꝓfecto ut erant
ponde a smaltis auri accepto extimatoq; ut pecuie
soluerent crateta aurea fl placuit. que donum
apollini delphos portaret simul ab religione animos
remisit. Interim seditione tr. pl. mataē mul
titudo in omnes principes. an alios in camillu. eu
predam uelentana publicando sacrandoq; ad mich
lum redigisse. absentes ferocat increpat. ꝑsentiu
cum se ultro ultis offerent uerecundia habet.
simul extrahi tr. et eo animo uiderut; tr. pl. la
tores legis in animi eosdem reficiut. et preq hoc
idem de intercessoribus legis admisita tr. pl. ma
gna ex parte idem refecti comitiis trib. mil. preq
summa ope enicerut. ut marcus furius camil
lus crearet. propter bella simulabat parari
duce. sz largitiom tribunicie aduersari quere
batur. Cum camillo creati trib. mil. consulari
potestate. L. furi medulli bertu. c. emili. L.
ualeri publicola. Sp. postumi. p. cornelius tre
tium principio anni. tr. pl. nichil mouerunt. donec
Sp. furius camillus in falisco cui id bellu man
datu erat ꝓficisceret. differendo deinde elan
guit res. et camillo. Cum aduersariu maxime me
tuebat. gratia in falisciis creuit. Nam ut primo
mensib; se hostes ueneret. tutissimu id erat. ꝑpla
tione agroq; atq; mercedis nullam coegit eos
egredi urbe. sz timor longius egredi ꝓhibuit
quille fere passim ab oppido castra erant. nulla
re alia fidentes. ea satis tuta ee. quom difficul
te adit. asperis contiguisq; atq; arcta et pti
partu arduus unus. Cum camillus capitaneum
indice ex agris secutus duce. castris multa
nocte motis. prima luce aliquanto superioribus
locis se ostendit. trifaria romani munibant.
alius erat pilio intentus. stabat. Ibi impedire
opus conatos hostes fundit fugatq;. tantusq;
inde falisce pauoris iniectus e. ut effusa fu
ga castra sua quoq; prior erat. ꝑlati urbem
peterent. quibus cessi uulneratisq; priusquam pau
ci portis inciderent. Castra capta. preda ad q
stores redacta. cum magna militu ira. qui se
uictoria impij uicti cede uirtute crederant
et mirabant; obsidio inde sibi eripi munitiones
q interdum p occasione impet oppidanoq; in
romanas stationes pliaq; pua fl. et teri tpe neut
inclinata spe. Cum frumtu copieq; alie exant
conuecto largius obsessis q obsidentib; suppere
rent. uidebatq; eque diuturn futur labor. ac
ueis fuisset. in fortuna imperii romano si
mul et cognite rebq; bellicis uirtuti spem et ma
iora uictoria dedisset. quod erat falisc ecde
magistro liberoq; ac comite uti. simulq; plures pue
ri q hodieq; in grecia manet. uni cure de
mandabant. principu libros sic fere fit q sua
uidebat pcellere erudiebat. Is cu in pace re
stituisset pueros ante urbem ludiq; exercendiq;
ca pduce. nichil eo more p belli tpe remissum.
dum in breuioribq; modo longioribq; spatiis tra
hendo eos a porta ludis. simoisq; uariatis lo
cis solito. ubi ues dedit. ꝑgressus int stato
nes eos hostiu castra q inde romana in prospi
ad camillu pduxit. Ibi scelesto facinori sce
lestore simone addit. falerios se in manibus
romanis tradidisse. quando eos pueros. q
parentes capita ubi ues sit. in potestate dedit.
Que ubi camillus audiuit. no ad simule angt
tui. nec pplm nec imperatore scelestus ipe ei sce
lesto munere ueniste. nob ei falisce. q pacto fit
humano societas no ei. qua ingeniauit na utriq;
e. enitq;. sit et belli sic pacis iura. iusteq; ea no
mine. q in forti dirimant gere. arma habem non
adusus eam etate. an et capue urbibq; parcit.
et adusus armatos et ipse qui nec lesi nec lacessiti
a nob castra romana ad uenos oppugnauit. nos
tu quanti in te fuit nouo scelere uasta. Ego ro
manus armis uirtute ope animis sic uenos uin
cam. denudatu deinde eu manib; p tergu illiga
tis reducendum falerios pueris tradidit. uir
gisq; eis quib; pditorie agent. in urbe uberan
tes dedit. Ad quod spectaculu concursu pleb primu
foro. deinde a magis de te nauia uocato senatu
tanta mutatio animis e iniecta. ut qui modo ef
ferati odio. iraq; uetustu exitiu pene qua capet
natiu pace mallet. adiuit eos pace uinuisa
posset ciuitas. fides romana iustitia imperio
in foro et curia celebrant. Consensuq; omniu le
gati ad camillu in castra. atq; inde pmissu ra

malustis. nos fide ꝙuocati uictoriam

milli. ꝙ romã ad senatũ qui dederãt. falerios ꝓfiasci
tur. Introduci ad senatũ ita locuti. tradunt. ꝑ. ꝛ.
uictoria cui nec deus nec hõ quisq̃m nisi deat. uicti
a uob ꝙ imperatore uro dedim⁹ nos uob. tati quo mich
uictori pulchrius ẽ melius nos sub imperio uro q̃m
legibz uris uictores. euentaq; belli duo saluta
tia exempla ꝓdita humano gñi sint. Vos fide ꝛ
bello qua ꝓsente uictoria ultro detulim⁹. sub dicto
ne ura sum⁹. mittite qui arma qui obsides qui ur
bem patentib⁹ portis accipiat. Nec uos fidei me ꝛ
nos impij uri penitebit. Camillo. ꝙ ab hostib⁹ ꝛa ci
uibz gre acce. falisios. ꝛ stipendiũ militi ei ami
ꝑ. ꝛo. tributo uacaret. pecunia impetrata. ꝙ pace
data ꝙ reduct. camillus melioꝛe multo laude
quia ci triumphante albi ꝓ urbem uexerat. equi. ꝛ
signis iustitia fideq; hostib⁹ uicti. cum ꝛ urbem
redisset. tacite ei uerecundia no tulit senat. quin
sine mora uota libeꝛet. Oraculoq; aureã donũ
apollini delphos legati qui ferret. L. ualeri. L. ger
gilius. a. manlit missi. Longa una naue. haut pro
cul freto siculo a piratis liparensiũ exceꝑa deue
hunt. liparas. quos erat ciuitate ueter publico la
trocinio. parta ꝓdam duxit. forte eo anno ꝛ sumo
magistratu erat. thimasitheus. quida romanis bir
simulior q̃m suus. qui legatos uom. deinde ꝙ deũ cu
mitteret. ꝙ doni cam uere ipe. multitudine quoq;
q semp ferme regenti ẽ simulio. religionis iuste ꝛ
pleuit. Adductosq; ꝛ publicã hospitiũ legatos cum
ꝓsidio ciuã nauiũ delphos ꝓsecit. Roma inde sospi
tes resciuit. Hospitiũ cum ꝑ. ẽ. sanctũ. donaq; publi
ce data. Eodẽ anno ꝛ equis uarie bellatũ. adeo ut
ꝛ incerta fuit. fuit. ꝙ apud tyburem ꝙ romanis
uastasset uicti ne essent. imperatores romani. fuere
ex tr. mil. c. emilius. sturi. postumi. ꝓ primore
cõit. gessit. fusis inde ac hostiũ emilius ꝓsidio
uerrugine obtinẽ placuit. postumiũ fines uasta
te. ubi cum ꝛ oppido agmine negligenti ab re
bene gesta ciuitẽ adorti equi. tyburtes mecto. ꝛ
primos arpulẽ tumulos. prauosq; inde uerru
gine. ꝛ ad ꝓsidiũ altius ẽ plat. postumi suis
ꝛ turbã receptis cũ ignone aduocata. tyburtes tri
ste. ꝛceperat ac fuga fusos cẽ ab ignauissimo
ac fugacissimo hoste. ꝙclamat erat unus. me
tito se ea audire. ꝛ fateri admissum flagitiũ. set

eosdem correcturos ee. neq; diuturnũ id gaudiũ
hostib⁹ fore. posentes. ut ꝙ festin⁹ inde ad ca stra
hostiũ ducer. ꝛ cum cõspectu erat posita ꝛ plano.
nich pene recusabãt. ꝛ ea ante nocte expugnas
sent. collaudatos corpora curare. paratosq; ee
quarta uigilia uiber. ꝛ hostes nocturna fuga ex
tumulo romanos. ut ab ea uia ꝙ ferebat uerru
gine excluderet. fuere obuij. pluresq; ãn luce. set
luna ꝓ nocte erat. comissu ẽ. et haut mediocri diur
no ꝓlio fuit. set clamor urrugine plat. ꝙ castra
ẽ romana crederet oppugnari. tantũ miserat ardo
ris ut no ultra sustinuerit ipetum equi. cedes
inde fugientiũ qualis ubi ira magis q̃m uirtute
res gerit. ad pmiscẽ hostiũ sta ẽ. Tristesq; ab
tusculo nuntiũ. ne quicq̃m exercita ciuitate lic
tẽ a postumio laureate sequer. Victoria ꝓ. ro.
ee. equos exercitũ delectu tribunos pleb accires
quia nondum mutuant fine. ꝛ ples quinquare la
toribz legis. tribunatũ. ꝛ pres refice. inde ssores
legis admisit. Et plus suo comitijs plebe ua
luit. q̃m dolore ulti pres sunt. Co. seq; ut cons
Lucreti flauius. Sextus mussius plebi magistrat
crearent. annũ post quintũ decimũ creati cons
Lucreti flauius. Sextius sulpitius camitinus. Verin
capio huius anni seruat. quia nemo ex collegio mi
cessurus erat. cohortes ad ꝓferenda legis. ꝛ. pl.
nec legimus obdictũ cõsulibz resistentibz. oiq;
ciuitate ꝛ una ea ciuitas coiuste. Vitellia colonia
romana ꝛ suo agro equi expugnat. colonos
pars maxima incolumis. quia nocte ꝓditione
oppidum captum. liberos ꝙ abducta. Vitellia fuga dede
tat. Roma ꝓfugit. L. lucretio cõsuli ea primum
uenit. Is tum exercitu ꝓfect ad eos hostes uenat.
victosq; Roma ad manus aliquanto certam re
dit. Dies dicta erat tribunis plebis biennio su
prioris. a iugino. ꝛ quinto sopronio. iquos defendi
primum ꝛsensit. ad fidem senat. ꝓnebat. neq; ei
eos aut uitae ullo crimine alio. aut gesti magis
tratus quisq̃m arguebat. ꝓinde q̃ gratificates pri
uatim rogationi tributim⁹ intercessisse. Vicit tam⁹ ira
senat. plebis ira. ꝛ pessimo exemplo. minoris de
nio mulcti grauis ere. redempti sunt. Is egre
passi pres. camillus pala sceleris plebe arguere.
q̃ ea ꝛ sua usa. no intelligeret. se primo iudicio de

puinus. une qq̃ retinete ate
obsecnte emilio. tusculũ pal
ti fugiẽt. Inde roma. ꝓ
tu ẽ. postumiũ exercitusq; occisu
qbz ꝓma luce metũ ꝛsidiaq; effu
segibz sustulit. Cũ pegressi a
ẽ ꝓmissa repetõs. cũ uicere

. lege pudicitie rogatio
. p. ut pes senat. ꝛ plebi
uibz ne exercitu q̃ ꝛ

senat. ꝛsulto.

Iterantur gesta ꝛsulu.

349.

B. lxxxvij.

.ij. accusati erat.

Vite

tribunis intercessionē substulisse. intercessōe sublata tri
buni potate euerterēt. Quo quid illi sparet effrenata li
centia. ei magistat. prēs latur. si falli eos. si tribunitia uis
tribunitio auxilio repelli nequeat. aliud telum prēs muen
turos ee. Consules q̄z mouebat. q̄ fide publica decipi tribu
nos. eos tractari tulissent. qui senat auctorita secuti essent.
Hec palam contionabundus. m dies magis augebat. trag
hominum. senat uō imitare. adisus legem. aut desistebat.
ne alii descendēt. m fori. cum dies ferendę legis uenis
set. q̄m ut qui meminisset. sibi p aris focisq; deūq; te
plis ac solo m quo nati essent. dimicandū forte. Nam q̄ ad
se priuati attineat. si sue gtie sibi mt dimicationem
prie meminisse sit nefas. sibi amplius quoq; ee urbem
ab se capta. frequentatu cotidie. se fori monimto gtie
sue. q̄ ay octos here urbem lata m triumpho suo. missē
omes bestiys laudium suaꝝ. se nefas duce defta ac
relicta. a diis immortalibus incoli posse. q̄ m capitio solo
habitare. p. ēt. m. q̄ uictrice pria uicta mutare. His
adortatoribus principes coactati. prēs seruos iuuenesq;
cum ferret. lex agmine fco uenerunt m fori. dissipan
q; p tribus suos quisq; tribules pisantes. orare ut lacri
mis cepe. eam priam. q̄ qua fortissime feliassimeq; ipi
ac prēs eoꝝ dimicasset. deferent. capitolio ede ueste
cetā arta templa deoꝝ obstentantes. ne exule extorre
p. ē. ab solo patrio. ac diis penatibus m hostiu urbe age
rent. eosq; re adducent. ut melius fuit. no capi ue
los. ne Roma desereret. q̄ no ui egerūt. se precibus q̄
mt. poēs multa deoꝝ mentio erat. religiosum patri ma
xime fuit. Et lege una tu plures tribus antiquarūt.
q̄m iussit. adeoq; ea uictoria leta uictoribus pribus fuit
ut posto die referentibus. cons. s. c. fieret. ut agri ue
rentani septena iugera plebi diuidēt. nec pribus fa
milie. tm. sed ut omium m domo liberis capitū to hereti
uellet. q̄ m eam spem liberos tolle. Commune delenita
plebe nichil ostatu est. quo min⁹ oppulata comitia heren
tur. Creati cons. Lucius valer⁹ potit. m. manlius ca
capitolin⁹ postea fuit agnom. His cōsules magnos lu
dos fecē. q̄s m. furi⁹ dictator vouat uicenti bello. eo
dem anno edes Junonis reginę ab eode dictatore eode
q; bello uota. dedicat. celebrantesq; dedicatem. ingen
matronaꝝ studio tradūt. bellu aut memorabile m
algido cum equis gestū e. fusis hostibus prius pene q̄m
manu cōsereret. Valerio q; pseuerantior cadendis m
fuga fuit. triumphus. manlio ut ouans ingrederetur
urbem decretu est. Eodem anno nouu bellu cū bul
linensibus exortū. qui pp̄ fame pestilentiaq; in agro
Romano. ex siccitate caloribus nimis orta. q̄ arue du
ci nequiuit. Ob q̄ uulsinienses salpinatibus adiunc
tis superbia elati. ultro agros Romanos incursauere.
bellum deinde duobus pris indictu. e. Julius censor de
cessit. in ei locum. q̄. cornelius suffect. q̄ tres postea re
ligioni fuit. quo eo lustro Roma e capta. Nec inde un
q̄m mortui inde loci censor sufficit. Consulibus mor
bo implicatis. placuit p mt regnum retinendi auspicia.
Itaq; cū ex. e. c. consules magistatu se abdicassent. nunc
rex creat. q̄. furius camillus. q̄. p. cornelius scipio
ne. Jo deīn. l. ualerius potitus mt regere pdidit. Ab
eo creati sex tribuni militu consulari potate. ut etia si
cui eoꝝ inermoda ualitudo fuisset copia magistatuū
rei. p. fet. quintilibus magis accepe. l. Lucretius spurius
sulpicius. q̄ emili. l. furi⁹ medullin⁹ septimu agrippa
furi⁹. e. emili. utq; ex his. l. lucretio. c. emilio. uulsin
ense primaa euenit. Salpinates agrippe furio. c. e.
sulpitio pri cum uulsinensibus pugnatu e. Bellu m nu
mero hostiu magis. certamie haut sane asperum fuit. fu
sa cauisi primo acies in fuga. milia octo armatoꝝ. ab eq
tibus mediusa positis armis m dedicatem uenium. Quo
belli fama effect. ne se pugne committeret salpinates.
menibus armatis se tuebant. Romani pdas passim ex
salpinate agro. q̄ uulsiensi nullo ea tu m arcende
exercuit. donec uulsinensibus fessis bello ea odio ut
tres pplo Romano tredent. stipendiuq; ei anni q̄ceni
pstarent. m. qz. annos mduciae date. Eode anno q̄.
Oedius de plebe nuntiauit tribunis se m nocta uia
ubi nunc sacellu est. supra eadem uestę uoce nocte
silentio audisse. clariore humana q̄z magistratibus da
iubet. Gallos aduentare. Id ut fit pp̄ aduentoris
humilitate spretu. q̄ quia longinqua eo ignotior. res
erat. Neq; deoꝝ in monita ingruente fato spreta. set
humana quoq; ope q̄ una erat. q̄. furiu ab urbe mo
uere. qui dictator ab. l. apuleio. tr. pl. pp̄ predu uicie
tana. filio quoq; adolescente. pter ide tpe orbat. cum
accusatis dom tribulibus clientibusq; magna pe plebe erat.
pauciores dies eoꝝ responsum tulisset. se collaturos pe
cuniam dampnat. eet absolue eu no posse. m genitu abiit.
Precat a diis immortalibus si imperio sibi ea iniuria fie
ret. primo quoq; tpe desiderii sui ciuitati ingratę
facerent. absens quindecim milibus grauis eris dampnat.

tribunis
uictoritate.
aliud.
fuerunt tribules. i. Gracchi
ne.
rogatores.
haud.
lxxxiiij.
Camillus
362

Expulso eiue quo manente si quisquis humanor cti
est capi roma no poterat. aduentate fatali urbicla
de legati ab clusinis uenuit auxilium adisse galloe
perentes. eam gente tradit fama dulcedine frugu
magnitudq; uini noua tum uoluptate capta alpes trans
isse agrosq; ab etruscis ac cultos possedisse q; uersis
in gallia tunu illicende gentis ca. Arruntem, clusinu etrusc
te uxoris adulterio ne cui tutor id fuat, ipo p̄sente
iuuene, a quo experti pena nisi ultra uis quesita est,
nequiret; huc transeuntib; alpes duce auctoreq; clu
sium oppugnandi fuisse. equide haut abnuerim, clu
sium galloe, ab Arrunte seu quo alio clusino adductos.
set eos qui oppugnauint, clusiu no fuisse qui primi
alpes transierit satis constat. Ducentis quippe ante
an q̄m clusium oppugnaret, urbemq; Romam caperet, in
ytalia galli transcenderant; nec ei hiso primu etruscor fr
multo ante, cum hiso qui mt appennu alpesq; incolebat
sepe exacti gallica pugnaue. Etruscor ac Romanu impiu
late tra marisq; opes patuere. quarti supo inferoq; quib;
ytalia insule modo cingit, quatu potuerit noia sut ar
gumentaq; altum tuscum ei uocabulo gentis, altum ad
riaticu mare ab Adria tuscor colonia uocaue ytalice
gentes. Greci eadem tyrrenu atq; adriaticu mare uo
cant. in utrumq; mare rigentes uergentes incolue urbi
bz duodecim trans. primus ei appennin ad inferu mare;
postea trans appennin tondem quot capita origines erat
colonias mussit. q trans padum omia loca excepto uentor
angulo qui sinu qui arau colit mariq; usq; ad alpes
tenue. alpinis quoq; ea gentib; haut dubie origo e,
maxime retiis. quos loca ipa efferauit, nequid ex an
tiquo p̄sonu lingue nec eu morib; retinerent.
De transitu in ytalia galloz hec accepim. regnante
tarquinio Rome regnante celtaz q pars gallie trans
e. penes bituriges summa ipi fuit, his rege celtico
dabat, ambigat id fuit uirtute fortunaq; tu sua tu
publica p̄pollet. q in impio ei gallia adeo frugu hom
q fertil fuit, ut habundas multitudo uix regi in
deret fore. hic magno natu, ipe ita ex hone p̄gauan
te turba regnu capiet, bello uesim sororis filios im
pigros iuuenes missuru se ee. in quas di dedisset.
augurijs sedes ostendit. quantu ipi uellent, nu
hom excaret. ne qua gens arcere aduenientes posset.
Hunc sigoneso sorubs dati heruei salt. bello uesp
haut paulo letiore in ytaliam uia di dabat. Jo q

ei ex ipso habundabat, bituriges druenos senones,
eduos ambarros carnutes, ansertos, grauit. ipso
fec ingentib; peditu equitugi copijs in tricassinos
uenit. alpes inde opposite erat. quas inexpabiles ui
sas haut equide minor, nulla di ua q quide gunes
memoria sit. nisi de hercule fabulis credi liber si
patet, ubi eu uelut septos montiu altitudo tenet
galloz aciem circumfectaretq; quana pruina celo iuga in
altu orte trau transiret, et eligio ea tenuit qd
allatu e aduenas quetentes agrou ab saluiu gente
oppugnari; massilienses erat in manibz aphota p̄fec
ti; id galli fortune sue omen trau adnue, ut que pri
mu in tram egressi occupauerat loca patentibus
siluis communi coirent. Ipi p taurinos salt. qs iulie alpes
transcenderut. fusisq; atque tusis haut paulto mo
flumie, ad in quo sederat agru insubriu appellan
audisset, cognoie in subribz pago. hec duos ubi
omen sequentes loca, qdde urbem, mediolanu appel
larut. alia subinde mag germanoz, a tutomo du
ce uestigia prior secuta eode saltu fauente bello
ueso, cum transcendisset alpes ubi nuc brixia ac
ac verona urbes sunt, locos tenue. sibui ossidunt.
post hos saluuiu, qui ipe antiqua gente ligures
incolentes, circa ticinu amne. pene non.
deinde boij lingonesq; transgressi, cum ea int pa
dum atq; alpes omia tenerent. padotatibz traiec
to no etruscos in sq; umbros agro pellut. Int
alpes in appennin ip sese tenue. tu senones re
centissimi aduenar, abeunte flumie usq; ad ae
sim fines fuere. hanc gente clusiu Romaq;
inde uenisse accio. Id pax actu e. solam ne ab
ab omibz eis alpinor galloz ppls adiuta. clusi
ni nouo bello extitu cu multitudie, e formae
hominu inusitatae actent, q gen armor audiret
q; sepe ab his padu eo ultq; legiones etruscor
fusas. quaq; adisos Romanos nullu eis uis
societatis amicae ue erat. nisi uerentes sanguu
neos adisus p. r. no defendisset, legatos Roma
qui auxiliu ab senatu peteret misse. de auxilio
nich impetratu legati. q fabi ambusti filij missi.
qui senat ppl. ro. agent noie cu gallis ne a gbz
nulla iniuria acepisset. socios po. ro. atq; aios
oppugnaret Romanis eos bello quoq; si res cogat
tuendos ee. set melius uisum bellu ipm amouere

mediolano
brixia
verona

si posset. q gallos nouā genitē pace potius cognoscī q̄m armis. minꝰ legatoꝝ ni pferoces legatos gallicos magis q̄m Romanis similes habuisset. Quibus postq̄m mandata ediderit, ꝝ galic gallor dat responsum. et sinouii nom audiat, tam credere romanor uiros fortes ee. quor auxiliū a clusinis ꝝ retrepida sit implorati. q̄m legatione adiuss se maluerit q̄m armis tuer soos, ne se quidem pace quā illi asserat assumari. si gallis egentib; agro quē latius possideat, quā colant clusini partē finiū cedant, aliꝰ pace impetrari no posse. Et responsum ora Romanis accipe uelle. q si nec gest ager cora hisdem Romanis dimicaturos, ut nuntiare domū possent. quantū galli uirtute cetes mortales pstarent; q̄na idius eet, agrum a possessorib; petē, haut minari arma Romanis quetentib;. et quid ꝝ etruria rei gallis eet. cū illis se ꝝ armis iuꝝ ferre. q omnia fortiū uiror ee se roat dicent. accensi utriq; ais ad arma disiuit. q pliū osert. Ibi ia uicinib; Romanam urbem sanc legati. q tra iuꝝ gentiū arma capiūt. Nec id clam ee potuit, cū ay sig etrusc. tres nobilissimi fortissimiq; romane iuuentutis pugnent, tantū eminebat pegrina uirt. quiq; q. fabius euect extra acie. equo duce gallor ferocit ꝝ ipa signa etrusc incursante plat traffixu hasta occidit. spoliaq; el legente galli. cognouē. p̄ q̄ tra acie Romanū legatū ee sig̃ datū ē. Omissa deinde ꝝ clusinos ira receptui canit, minantes Romanis, erat qui exemplo Romam eunde censeret. uicere seniores. legati p̄ mitterent. questū iniurias postulatiq; ut p iure gentiū uiolato fabij dederent. Legati gallor cum ea quae erat mandata exposuissent senatui. nec ipi placebat fabios, q̄ uos postulare barbaris uidebāt. set ne id q placebat decernē ꝝ tante nobilitatis uiros ambitio obstabat. Ira q; ne penes ipos culpa eet claudis, forte gallico bello, accepte cognitione depostulatiq; gallor ad pliū reiciūt. ubi tanto plus gra atq; opes ualuere, ut quor de pena ageret. tr. mil. q sulari porestate ꝝ insequente anno creant tur. Quo fio haut secus dignū erat ifen si galli bellum ꝓpalam minantes ad suos redeūt; tr. mil. cum tribꝰ fabijs creati, quinq̄ sulpitius longus. q. sicili quarto. p. sulius malugnesis. Cum tanta moles mali instaret, adeo obtecrat cuncta fortuna, ubi uim suam ingruente restingi no uid. Ciuitas ea adiuss fidenate ac ueiente hoste, alioq; finitimos ꝓpter ultima expiens auxilia, dictatore multis tempestatib; duxisset, ea tū municipio atq; maledicto hoste, ab occeano etruscq; ultimis hostē bellū aente, nichil extra ordinari impij aut auri lij que sunt. Tribuni quor temeritate bellū contractū erat, sume rei pērat. dilectuq; nichil ac curatiore, q̄m ad media bella habeni solit erat, extenuantes q̄ fama belli habebāt. Intrin galli pgi a cepe ultro honore hitu uiolatoribꝰ iuris humani eluso q̄ legatione sua ee, flagrantes ira cui impotes e gens ostium signis conuulsis citato agmine it ingrediunt. Ad quor pt̄ eunctu rapta tumultu cum exciuite urbes ad arma cocurreret, fugaq; agrestiū fieret, roma se ire magno clamore significabat. Quacuq; ibat equis uirisq; longe ac late fuso agmine mensum obtinentes loci; set antecedente fama nuntiisq; clusinor deinceps inde alior ꝓlor uictoria Roma celebritas hostium tulit. Quippe quib; uelut tumultuario exciu rapti ducto este ad vi. lapide concursu e, qua flum albia crustuminis montib; plato defluens alueo, haut multū infra uiam tiberina misceiur. Jam omia ora atq; hostiū plena erat. et nata uianos tumultus genes truci cantu clamoribusq; uarijs, horrendo auctu cōpleuant sono. Ibi tr. mil. no loco castris anit capto, no pmunito uallo, q̄ receptus eet, no deor saltē si no hoim motus n auspicato, nec lictato instruit acie deducta ꝝ cornua, nec circūuenīri multitudie hostiū pos sent. nec ꝝ equan fronteꝰ potant, cū extenua do infirma q̄ uix cohērente media acie habēt. paulū erat a dextra editū loci, quē subsidiarijs repleri placuit. atq; tres ut mutū pauore ac fu gae. si una salus fugientib; fuit. Nam brenn ve gulus gallor ꝝ paucitate hostiū acie maxime timeō ratus ad id captū superior loci ut ubi gallicam acie legionū recta fronte occurrissent subsidia ꝝ adusos, transfusosq; impetu dextre ad subsidiarios signa conuit. si eos loco depulisset,

haud dubius facilem in equo campi tantu superanti multitudini victoria fore. Ideo no fortuna in ser ratio eu barbaris stabit. In altam acie nich simile romanis, no ap ducem, no ap milites erat. pauor fugaq occupauerat animos, et tanta horu oblivio, ut multo maior pars ueios in hostiu urbem cum tyberis arcer, qm recto itinere roma ad iugum ac lucretios profugeret. Partim subsidiarios, tutato loci in reliqua acie simul et clamor, primis ablatere, ultimis a tergo audito, hoste pri pene qm uiderer, no m no temptato certamine, set ne clamore quidem redditio integri in tacitq fugerut; nec ulla certamen pugnantiu fuit. tergis cesis suo metipsos certamine in turba impedientiu fuga acta ripam tyberis, quo armis abiectis totu sinistru cornu profugit. magna strages facta est. multosq ipsos nandi haut mualidos hostes, graues loricas aliosq tegmintibus, hausere fluctus; magna pars incolumis ueios perfugit. Iby no modo presidij quicqm set ne nuntii quidem claudios roma missus est. Ab decreto cornu et procul a flumine et magis sub monte stetera, roma omnes peruene. et ne clausis portis urbis in arce perfugiunt. Gallos quoq uelut obstupefactos miraculu victorie tam repentine tenuit, ripi pauore defixi primu steterut uelut ignari quid accidisset. deinde misi dias uereri. postremo cesos spolia legere. armorq cumulos ut mos eis est coacteruare. Tum demu postq in mich usq hostile cernebat, uia magnifi haut multo ay solis occasum ad urbe romana peruenit. Ubi aim peruesti equites, no portas clausas; no statione ad portas excubare, no armatos ee in muris retulissent. aliud pori simule miraculum eos substanuit. nocteq uetuti regnote situ urbis mira roma atq amene offedere. Exploratoribus missis acta menia aliasq portas qua hostib impedita re consilia ceut. Romani au pars maior in acie ueios periisset, qm romani nemo superee quicqm pnd eos qui roma refugerat credereti, coplorati omes pariter uiui mortuiq tota ppe urbem clamoris implesse. Priuatos deinde luctus superes, publicus pauor; postq hostes adee nuntiatu est, moenibus

Gallis haud dubius facilem in equo campi tantu superanti multitudini victoria fore. Ideo no fortuna in ser ratio eu barbaris stabit. In altam acie nich simile romanis, no ap ducem, no ap milites erat. pauor fugaq occupauerat animos, et tanta horu oblivio, ut multo maior pars ueios in hostiu urbem cum tyberis arcer, qm recto itinere roma ad iugum ac lucretios profugeret. Partim subsidiarios, tutato loci in reliqua acie simul et clamor, primis ablatere, ultimis a tergo audito, hoste pri pene qm uiderer, no m no temptato certamine, set ne clamore quidem redditio integri in tacitq fugerut; nec ulla certamen pugnantiu fuit. tergis cesis suo metipsos certamine in turba impedientiu fuga acta ripam tyberis, quo armis abiectis totu sinistru cornu profugit. magna strages facta est. multosq ipsos nandi haut mualidos hostes, graues loricas aliosq tegmintibus, hausere fluctus; magna pars incolumis ueios perfugit. Iby no modo presidij quicqm set ne nuntii quidem claudios roma missus est. Ab decreto cornu et procul a flumine et magis sub monte stetera, roma omnes peruene. et ne clausis portis urbis in arce perfugiunt. Gallos quoq uelut obstupefactos miraculu victorie tam repentine tenuit, ripi pauore defixi primu steterut uelut ignari quid accidisset. deinde misi dias uereri. postremo cesos spolia legere. armorq cumulos ut mos eis est coacteruare. Tum demu postq in mich usq hostile cernebat, uia magnifi haut multo ay solis occasum ad urbe romana peruenit. Ubi aim peruesti equites, no portas clausas; no statione ad portas excubare, no armatos ee in muris retulissent. aliud pori simule miraculum eos substanuit. nocteq uetuti regnote situ urbis mira roma atq amene offedere. Exploratoribus missis acta menia aliasq portas qua hostib impedita re consilia ceut. Romani au pars maior in acie ueios periisset, qm romani nemo superee quicqm pnd eos qui roma refugerat credereti, coplorati omes pariter uiui mortuiq tota ppe urbem clamoris implesse. Priuatos deinde luctus superes, publicus pauor; postq hostes adee nuntiatu est, moenibus

mati barbaris audiebat. Omne inde temp sus pensos ira tenuit animos usq ad lucem altam, ut ut ideo inde in urbem futur uideret impet. Primo aduent qui accessat ad urbem masuros eni ad aliam fluuse nisi hoc consilij foret; deinde sub occasum solis qr haut multu diei superat ante nocte tati se munituros, tum in nocte dilatum consiliu ee, quo plus pauoris inferret. Postremo lux eppinquas examinare timoriq presto ipsi malum ominis fuit. Cum signa infesta portis sunt allata nequaq in ea nocte neq in sequeti die similis illi q ad alia tam pauide fuat ciuitas fuit. Nam cum defendi urbe posse tam parua manu relicta spes nulla est, placuit cum iuuenib aclibis iuuentute militare, etas tuaq robur, in arce capitoliuq conscendo. armis qr et flumini collato et loco inde munito, deos hoiesq et romanu nom defende. flamine sacerdotesq uestales, sacra publica a cede ab incendio, prout auferre. Nec ante deseri cultum eor, qm no superent qui colerent. Ita arx capitoliuq sedes deor, senatus caput, publici consilij, similitudo iuuent fuit. imineti ruine urbis facile iacturam ee. senior, relicta in urbe, utiq puture turbe. Et quo id equiore animo de plebe multitudo ferret, senes triumphales consulares et simul se cum illis pala dice obitu

mati barbaris audiebat. Omne inde temp sus pensos ira tenuit animos usq ad lucem altam, ut ut ideo inde in urbem futur uideret impet. Primo aduent qui accessat ad urbem masuros eni ad aliam fluuse nisi hoc consilij foret; deinde sub occasum solis qr haut multu diei superat ante nocte tati se munituros, tum in nocte dilatum consiliu ee, quo plus pauoris inferret. Postremo lux eppinquas examinare timoriq presto ipsi malum ominis fuit. Cum signa infesta portis sunt allata nequaq in ea nocte neq in sequeti die similis illi q ad alia tam pauide fuat ciuitas fuit. Nam cum defendi urbe posse tam parua manu relicta spes nulla est, placuit cum iuuenib aclibis iuuentute militare, etas tuaq robur, in arce capitoliuq conscendo. armis qr et flumini collato et loco inde munito, deos hoiesq et romanu nom defende. flamine sacerdotesq uestales, sacra publica a cede ab incendio, prout auferre. Nec ante deseri cultum eor, qm no superent qui colerent. Ita arx capitoliuq sedes deor, senatus caput, publici consilij, similitudo iuuent fuit. imineti ruine urbis facile iacturam ee. senior, relicta in urbe, utiq puture turbe. Et quo id equiore animo de plebe multitudo ferret, senes triumphales consulares et simul se cum illis pala dice obitu

hec mi seniores mortis destinatos iactata sola cia, ruse inde ad oratores ad arcem iuuenu qs in capitoliu atq in arce prosequebant, commendantes iuuentuti eor iuuentaq, urbis p trecentos sexaginta annos omnib bellis uictricis, q cuiq reliqua ee et fortuna. Digredientib qui spem omnem atq opem secu ferebat. ab hijs qui capte urbis no superee statuerat. Quippe, cui ipsa res spesq miserabile erat. Tum mulieribus fleto q gaudio incerta mixte hos nec illos, seniu rogitantiu cuiq uiros natosq, cui se fato daret, nich q humanis superet malis relinquebat. Ita ag pe in eay in arce suos prosecute sunt. in publi tente ullo nec uocante. Quia q utile obsessis ad muniendu imbelle multitudine, id pax hostia

Gallis

Sed hoc

ad dubitationes

nium erat · alia maxime plebis turba q̄m nec capet
tam exiguus collis nec alere in tanta copia fru
menti potat / ex urbe potat effusa uelut agmine fa
cto petit ianiculum · Inde ⁊ p agros dilapsi
pars urbes petit finitimas sine ullo duce, aut o
sensu, suam quisq; spem, sua osilia cuiq; deplorantes
exequentes · flam̄ inclm quirinalis uirginesq; ue
stales omissa rez suarz cura q; sacrorz secu ferendā, quia uires ad omia ferenda deerāt, relinquen
da ceunt · o sultantes, quisue ea locis fidelib; aguatur
custodia · obtinuit, ducit condita in doliolis sacel
lo primo · edibz flaminis quirinal, ubi nūc dea
pui religio e defode · Cetā int se hones partim
ferunt uiaq; sub ripa ponte ducat ad ianiculū.
In eo clino eas ci L albin̄ de plebe romana ho
spes isset palustre cōiuge ac liberis hīs int ce
tetam turbam q mutuis bello urbe evadebat sal
uo ⁊ tum distrimie diuinaz humanarūq; ⁊ in
religiosiu tat sacerdotes publicae sacraq; p̄ te
pedibz ire, ferriq; se ac suos in uehiculo cospi, de
scendē breue ac puīs ussit. uirgines sacraq;
in palustriu imposuit ⁊ ceteq quo ui sacerdotibus
erat prexit. Rome meiu sanc iam omib; ut
in tali re ad tuendam arce opposita turba sem
oz domos regressa aduentu hostiu obstinato ad
morte aio expectabat · Qui eoz curules gesserat
magistat ut in fortune pristine honoruq; ac iur
tuis insignibz moreret. q augustissima ue
stis ⁊ tensas ducentibz triumphantibz ue ea ue
stis medio edui eburnis sellis sedes, sui q; in
fabio pontifice maximo p̄fante carmen deuouisse
eos se, p̄ pria quiritibz q; romanis tradat. Gal
li ⁊q; imposita nocte, a cetentione pugne remi
serāt aios ⁊q; nec in acie anapiu q̄m certauiāt
prelio nec tū impetu aut ui capiebāt urbē sin
ira sin ardore aioz ingressi · postero die urbe
patente collina porta in foz puenuit · circūfe
rentes octos ad templa deū · arceq; sola belli spe
cies tenente · Inde modico relicto p̄sidio ne qs
indissipatos ex arce aut capitolio impet fieret
dilapsi ad pdam uacuis occursu hoīm uise · qs
in p̄ima quiq; tectoz agmine ruūt · pare ulti
ma uelut ea demū intacta ⁊ refecta preda petit.
Inde rursus ipa solitudine absterriti ne q̄ fraus
hostilis uagos induceret, in foz ac p̄ma foro loca
conglobant · rediebāt · ubi eos plebis edificia obserata
patrib; atriis principū maior pe octano tenebat,
apta q̄m clausa mutandi · adeo haut secus q̄m uena
bundi intuebant in edūi sedes ⁊ in uestibulis sedē
tes, uiros p̄ ornatu, fortuna quoq; humano, augustio
re maiestate ⁊ q̄m multi grauitate q; ois p̄se ferē
bat similimos dijs, a quos uelut simulachra ipsi cam
merent · Q. papirius unus ex his dicat gallo bar
bam suam, ut tum omib; promissa erat, permulcenti
baculo eburneo in caput mausso ita mouisse, atq;
ab eo initiu cedis ortu, certos in sedibz suis trucidasse;
post principē cedem, nulli deinde mortaliu parci ·
diripi tecta, ex hausis ignes · Ceq; seu no oib;
deinde urbe libido erat, seu ita placuerat principi
bus gallor, ⁊ obstentari quedam incendia troiae ca si
compelli ad dedūone carnate sedūi suam obsessi
possent, ⁊ no omia cocremari tecta · ut graues sup
erent urbis, ad pignus ad flectendos hostiu animos ha
beret · nequaq̄m inde atq; incapta urbe, prima die
haut passim aut late uagati ignis · Romani ex
arce plana hostiu hurte cernentes uagos q; per
uias omes cursus, cū alia atq; alia pte noua clades
oreret, no menubz solitu cocipe, sine auribz q̄de
atq; octis satis ostare potant. Quaq; clamor so
nit hostiu mulierum puerorūq; plorat fremit fla
me ⁊ stragor ruentiu tectoru audisset, pauentes
ad omia aios oraq; ⁊ octos flectebat · uelut ad spec
taculum a fortuna positi occidentis patrie, nec ulli
rei suae relicti p̄ q̄m corpoz uindices · tanto aut
alios mitiandi magis qui unū obsessi sint, q; mitiu
si a pria obsidebant · omia sua cernentes in hostium
potate · Nec tranquillior noz, dicta fede actu exac
pit · Lux deinde nocte inquieta insequta e · nec ul
lum erat ipis inquietu q; a nouo semp cladis alicui
spectaculo cessaret · Nichil in tot honati atq; obtrun
catis flexerunt aios · quin ⁊ si omia flamis ac ruinis
equata uidissent, quamuis mopes pauq; quib; tenebat ·
collem libitan relictu furtiue defendent · et ita cui eade
cotidie accident · uelut assueti malis abalienabant
absensu rei suae aios · arma tm ferruq; in dextris ne
sint solas reliquias spei sue mutentes · Galli quoq;
p aliquot dies in tecta modo urbis ne quicq̄m bello ge
sto · cum inde incendia ac ruinas capte urbis nich

except

Que

plau

cospica.

t. sphetare

refecta

supᵉᵉ ꝓᵉ armatos hostes uiderent, ne quicq̃m tot cladi
bus fractos nec flexuros ad deditionem animos ni uis adhibet
ingti ultima extimuerit facē. ꝯ arce statuit, prima luce
signo dato multitudo omis ꝯ foro instruit. inde cla
more sublato ac testudine facta subeūt. admissis quos eo
mani nichil terrē nec trepide ad omnes aduᵉ stationibꝫ firma
tis qua signa ferri uidebant, ea uolore uirorꝫ apposito
scande hostem sinunt; quo successit magis ꝯ arduum eo
pelli posse ꝓpe diue facilius rati, medio fere cliuo resti
tere atq; inde ex loco superiore quippe sua sponte ꝯ hostē
inferebat, impetu feroꝫ strage ac ruina fudē gallos. ut
uerūt numq̃m postea nec ꝓ nec unusquisq; temptauē, tale ge
pugne nus pugne. Omissa itaq; spe ꝓ uim atq; arma subeun
di obsidionē parant, cui ad id tempus immemores religi
ꝯ urbe fuat flumium, incendijs urbis absumpsant.
et ex agris ꝓuisos dies raptū ome uetus erat. Igit ex
acti duriꝰ parum ꝓ finitimos ꝑlos predari placuit. ꝓ
tim obsideri arcē ut obsidentibꝫ flumiū ꝑlatores agꝝ
plerent. Profisciscentes gallos ab urbe ad romanā expe
riendam uirtutē, fortuna ipa ardeam ubi camillus exu
labat duxit; qui mestior ibi fortuna publica q̃m sua
cum diis hominibꝫq; accusandis senesceret, indignando
mutandoq; ubi illi uiri essent, qui scamm uetus ualerios
q; cepissent. qualia bella fortuna semp q̃m felicē gess
issent, repente audiuit gallos exercitū aduentare, at
q; de eo patribus ardeates cōsultare. nec secus q̃m di
uino spū tacti ai ꝯ se media cōtione mutuisset absti
nē suet, ante talibꝫ cōciliis ardeates inquit uetere
amici nouis et ciues mei q; tuum beneficiū inuitus
et fortuna hoc egit. mea nemo uim ꝯ deditionē mee
obliti, me huc ꝓfugisse putet. set res ac pietas cōe co
git, q; quisq; possit ꝯ te trepidā presidij ꝯ medium
conferre. et q̃m ego uob ꝓ tantis uirtutibꝫ ꝯ meis meritis
gratam referā si nūc cessauo. aut ubi usus erit mei
uob, si ꝯ bello nō fuit. Hac arte ꝯ pria steti. et nunc
tuis bellis ꝯ pace ab ingratis ciuibꝫ pulsus sum. bob
aut ardeates fortuna oblata e. ꝓ tanto ꝓstantiꝰ p. te
beneficijs, quanta ipi meminisse, nec ei exprimda
ap memores sitis gratie, referende. et huic urbi deaq;
ingens belli ex hoste cōi parandi quiescendi ꝯ effuso agmine
aduentat. Gens e cui natura corpora animos magis
magis q̃m firma dederit, eo in certam omē plus tu
tis q̃m uirtuti fidit. Igitur si clades et romana pa
tiente cepe urbem, euarte capitolioq; hijs exiguā re
stituere manum, obsidione tedio uicti absedit. ua
gisq; ꝑ agros palant. cibo uinoq; raptis austo repleti. ubi
nox appetit, ppe tribus aquis sine muniminto sine statio
nibus ac custodijs passim ferox titi sternunt. Nec ab
secundis rebꝫ magis q̃m etia solito incauti. suos ꝯ aio
e tueri menia uita nec pati hec omia. gallia fieri ꝓ
ma uigilia capite. arma frequentes me sequimini ad
eadem nō ad pugnā, ꝯ uictos somno ne uelut pecudes
trucidandos tradidero, nō recuso eundē ardee rei mee
eritum q̃ue et ome tuū. Equus miquisq; ꝓsuaserat, tm
bello uirtū nemiem usq̃m ea tempestate ee. Sonnone di
missa corpora curat. uitenti ei̇m mos signū daret. Quo
dato prime silentio noctis ad portas camillo ꝓsto fue.
Ceresii haut paulum urbe sic predam etat, castra gallos
ꝯ tuta negligentiaq; ab omi ꝓe nacti cum ingenti clamo
re muadut; nusq̃m preliū, omnibꝫ locis cedes est. Nu
da corpora et soluta somno trucidant. Extremos tm
pauor caecis suis exactos. et aut in uias ecti ignoto
ꝯ fugam et quosdam ꝯ hostem ipm impigre tulit.
Magna pars ꝯ agrū antiate delati, incursione ab oppi
danis ꝯ palatos fera arcē uenerunt. Similis ꝯ agro
uetenti tumultus fera strages e. qui urbis tam ꝓpe cccc
annū uicine opisse ab hoste, inusitato inaudito, adeo
nichil insiti sunt, ut ꝯ agrū romanū eo ipe incursio
nes facerent. Pleniq; prede uetos etia ꝓsidijq; et spes
ultima romani nois ꝯ aio haberet oppugnare, uide
rant eos milites romani uagantes ꝑ agros et cogre
gatos agmine predam ipse agentes et castra cernebant
haut paulum uetos posita. Inde primū miseratio sui, deinde ira
itaq; ex eo ira animos cepit. Etruscas etia a quibꝫ bel
lum gallicū ꝯ se acciissent, ludibrio ee clades suas.
Hic tempus aio quin extimplo impetu facerent, oppri
a. q. cedino centurione qui sibi metipi ꝓfectus erat, re
ꝯ nocte sustinue; tm pater camillo defuit auctor. Certa
eode ordine eodemq; fortune euentu. Gesta. quinq; dia
bus capitinis qui cedi nocturne supfuerat, ad alia manu
tus cum, ad rabinas ꝓfecti. nocte insequente ex improuiso
maiore edem edidē. publicaq; uictoria ouantes uetos
redeūt. Rome mtim plenumq; obsidio segnis et utriq;
silentiū ee. ad id intenti gallis ne quis hostiū int
stationes euade posset. Cum repente iuuenis q. admi
tatus ꝯ se ciues hostesq; quietos. Sacrificium erat statu
tum ꝯ quirinali colle genti fabie. ad id faciendū. e. fa
bius dorso gabino cinctus sacra manibꝫ gerens ait de

mutatus.

B. cuius. e.

nō ex hoc et sequenti fit

capitolio descendisset p medias hostiu stationes exer
situs nec ad uoce cuiquia treoreq; nos m quiritale
cossem puenit. Ibiq; omib; sollemptiu pactis eadem
reuidens siliter ostanti uultu statuq; graduq; sacio
speranq; pitios ee deos quoz cultu ne mortis quide
metu qbibitus defuisset m capitolium ad suos re
disse. Deu attonitis gallis miracio audacie seu re
ligione, et mortis cui haut quaq; negligens gene
e. Deis inditu no ai tm m dies sz eria uires creue
bant. Nec romanis solum eo conuenientib; ex agro
qui aut plio adusq; aut clade capte urbis palatu fu
erat, si et ex lacio uoluntarijs confluentib; ut m pre
prede essent; ornatiu iam uidebat repeti priam; et
pigz ex hostiu manib; sz corpori ualitudo. caput de
erat. Locus ipe admonebat camillu et pars militu
erat qui ducu auspitioq; ei reo offere gessiant.
et diuti negare se comissuru cursibz aut deoz aut
hoim quissq; impiu finiret, porq; qm ipe memor
ordinis sui posset. imperatore offensu omiu plaut
ab arden camillu acciri. Et anna consulto senatu qui
et rome erat adeo regebat omia pudr. diserimnaq;
ter ope pditis rebus fuabant. Ingenti pcio cta
seundum p hostiu custodias erat; ad eam te po
tiuq; quomiq; impigret iuuenis impigret opam pu
blicat maiabas cohortici sede tibuy adueniem defer
tur. Inde qua primu fuit ascensa p preruptu
eoq; negletu hostiu custodia saxum in capitolium
euadit, et ad magistratu ducta, mandata exequit tuput
edit. accepto inde ut e comitijs curiatis reuoca
tus, de gabio iussu pcli camillus dictator exti
plo dicere. consulteq; ferent imperatore quem
uellent; eade digressus nuntiu ueios occendit.
consiliq; ardeam legatu ad camillu, ueios eum no
pduxe. seu q magis aede libet, no prius ppetuu
ab ardea q; quit lege lata q; no in iussu pcli
mutari finibz posset. Nec nisi dictato dicta
auspitia in exercitu hte. Lex curiata lata e. dic
tator q; absens dicta. Dum hec ueios agebant in
terim arx rome capitoliu q; in ingenti piculo
fuit. Namq; galli seu uestigio notato humano qua nuntio abeis quebat seu sua sponte
ala duso ad carmentas saxos in astensu equo no
te subliserit, cui primo inermi qui tptaret
uia pmissent, tradentes inde arma ubi quid

363

miqui eet alibi inuti sulleuantesq; inuicez tra
hentes alij alios qui postularet locus tanto silentio
in sumum euasere, ut no custodes solum fallerent sz
ne canes quidem sollicitu aial ad nocturnos stre
pitu erataret. Anseres no fefellere, quibz sacris iu
noni in suma inopia abi tam abstinebat. q tessa
luti fuit. Namq; clangore eoz alasq; crepitu
excitat. g. manli qui triennio ante consul fuat bu
bello egregius armis arreptis simul ceteros ad ar
ma ceteros uadit. Et dum ceteri trepidant gallu qui
iam in sumo costitat unbone ictu deturbat; cui
casus plapsi cum primos sterneret, trepidantes ali
os armisq; omissis saxa quibz in hrebat manibz
ampliores trucidant. Iamq; et alij egregiati telis
missilibz q; saxis perturbare hostes ruinaq; tota p
lapsa acies in pcipes defert. Sedato deinde tumultu
reliqui noctis quieti in turbatis mentibz potat cum
preteritu quoq; periculum sollicitaret, queri datu e. Lu
ce orta uocatis classico ad contu militibz hijs ad
tribunos aiat recte rippeta foedo pactu deberet, gra
liuius primu ob uirtute laudat. donatoq; no a ce
tibunis solum militu sz etia offensu militem cui um
usi dex libras farris et quartarios uini ad edes eius
q in arce erat, gnuleruit; te dictu pua certa inopia
fecerat ea argumentu ingens caritatis. cui se quisq;
uictu suo fraudans detractu corpori atq; usibz ne
cessarijs, ad honore uni uiri conferret. Tum uigiles
illius loci que fefellerat ascendens hostes ceratis et
cum in omes more militari se ala dusset. p. sul
pitiu tr. militu pnuntiasset gsentiente clamore
militu in unu uigilem coicientiu culpa detrie
ab ceteis abstinuit; reuim haut dubiu ei nove ap
bantibz, cancis se sayo deiecit; inde in tutiore uti
q; custodie ee. et apd gallos qui uulgatu erat
inter ueios et roma nuntios q; comeare, et apud
romanos ob nocturni piculi memoria sz ante
obsidionis, omnia belliq; mala, fames utriusq; ex
actum urgebat; gallos pestilentia in tu loco iacere
me tumulos castra habentes, tu ab incendijs tor
rido et aperis pleno et neq; no puluere in se
rente, tu quid uenti motu eet. quoz intolleran
tissima gens, humoriq; ac frigori assecuta, tu
estu et angore uexata uulgatis uelut impetu
a morbis morerent. ita pigritia singulos sepe

liendi ꝓmiſſe acertiatus cumulos hoīm uretat. luſtrumq; inde gallicū nōie inſignē locū fecerat. Inditæ deinde cū romanis ffē. r colloquia ꝓmiſſi impator hūa; m quibꝫ cum identem galli famē obiceret eidemq; necciate ad dediciōne uocarent. dicat nō q; auſerende ei opinionis cū multis locis ſpamis de capitolio iacd ēē. m hoſtiū ſtationes. Get iam neq; diſſimulari neq; ferri ultra fames potat. Itaq; dum dictator dilectu ꝑ ſe habet ḡ agrīm equitum. Gualeriū ab ariis duce ejdē parat. u bet inſtruiētq; quibꝫ haut impar adhoriatur hoſtes. Interim capitolij q̄dā ſtationibꝫ uigiliſq; ſeſſus, ſupatus ḡ humanis oīnibꝫ malis cū fame una ña una nō ſineret die de die ꝓſpectāe. r q; auxiliū a dictatore apparet. r poſtremo ſpe quaq; ia nō ſolti abdeſcere. r cū ſtationibus ꝓcedent ꝓ pe obtuentibꝫ infirmū corpus armis. ut dedi ut redimi ſe quaūq; ſtatione poſſent, iuſſit. iactā tabꝫ nō obſcure gallus haut magna mercede ſe ab duci poſſe ut obſidione relinquat. Cum ſenatus habitus, tribunisq; militū r breuiū regulum gallor colloquio tranſacta res ē. r mille pondo auri pcū ꝑſoli genabꝫ nox impatum fām rei ſe diſſime. ꝑ ſt adiecta indignitas ē; pondera a gallis ablata. m q; r tribuno recuſante adiec ab inſolente gallo ponderi gladi. audiaq; incolleta da romanis uox ue uictas ēē. ſet diſq; r homes phibuere redemptos uiuē romanos. Na forte quada pruſſim infanda mercis ꝓficeret. ꝑ alt catione nondū oīm auro appenſo dictator me uenit. auferriq; aurū de medio gallos ſubmo ueri iubet; aiq; illi retinentes pactos dicēe ſe ſe negat ea pactione tracta ēē. q poſtiā ipe dictator creatd ēet m iuſſu ſuo ab inferonis iuris magiſtratu ſti ēē. denuntiatq; gallis ut ſe ad pliū expediant. ſuos m aceruū comicd ſarcinas r arma aptare. ferroq; no auro recuperare patriam iubet; m ꝓſpectu habentes fana deū r coniuges r liberos r ſolum ptiæ deformē belli malis r oīa q; defendi repiq; repriq; r ulciſci fas ſit, inſti ut. Deinde aciē ut loca nā patiebat. m ſeminu pte ſolo urbis r natura m equali. r oīa q; arte belli ſcda ſuis legi ꝑparati ue potiores, prudit. Galli noua re trepidi arma capiut. ut aciq; mīg q̄q̄ conſilio m romanos mouerūt. Iam uetuſtate fortuna iam deoꝝ opes humanaq; conſilia re ro mana adiuuabat. Iactd primo concurſu haut maiore momto fluſi, galli ſunt. q̄m ad alia uice rant. fluuiore alto deinde plio ad octauū lapi dem gabina uia quo ſe ex fuga ātulerāt, ei dem ducu auſpiciaq; ex multi iumenta; ibi tedet omia obtinuit. caſtra capiunt. r ne munit q̄m dem cladis relictus. Dictator recuperata ex hoſti bꝫ ꝑda triumphans m urbem redit. milesq; locos militares, quos manduos iacuſſe romulus ac ꝑ ꝑte anditoriaq; alt ubis haut cauſa laudabiliꝫ appellabat. Getenata deinde bello priam itq; m pace haut dubie ſtituit. cui phibuit migrari uetos. r tribunis re mensd agrestibꝫ poſt mœnsam urbem r ꝑ ſe melinata magis plebe ad id ḡſilium; eaq; ea fuit nō abdicande poſt triumphum dictature, ſenatu obſecrante ne re ꝑ. m mœsto relinquet ſtatu. omnium pri mū ut eſſet diligentiſſim auctor religionū q̄ ad deos immortales pruebant, ueruiſ. r ſime fac. fana oīa q; ea hoſtis poſſediſſet reſtitueret, triumpharet, r expiarent m. Expia tioq; eox m libris ꝑ diu uiros q̄reat. cum eis hoſtiis publice fieret, q̄ ſacra ꝑ. ē. ac ſacerdotes recepiſſent. beneficioq; ei ꝑſti nō mediocres honos, deū immortaliū ēet. Iudi capitolini fierent. q̄ruptæ magi ma ſua ſedes, atq; arce ꝑſtita, m re trepida tutad ēet. colligiq; ad ea re. m futuro dictator conſtituet ex his qui m capitolio at q; arce hitarent. Expiande r uocab uocauit ne, q nunqa deinde ab bello gallico audita negleciaq; ēet. memor illius. uiſſimq; tem plum m loco ſa nouo fl. duxit quod gallis ereptū erat. q̄q; ex aliis templis me trepi datione m Iouis cellam collatu. cui miq; re ferri oportuerat confuſa memoria ēet. r ſactū oīe iudicatū r ſub Iouis cella poni iuſſit. Ja ā m eo religio cauſatus apparuerat. q̄ ei m publico ēet aurū ex quo ſumā pacte merce dis gallis ei fieret. a matronis collatū acrepat. ut ſacro auro abſtineret. q̄ arcanis ḡis acte honosq; addu. ut eaq; ſic uirum poſt mor

Q. Cato Camilli. | ascedat. camillus

sollempnis laudatio fiet. His pactis q ad deos pertinebant. quę ex senatu agi potuerant, tu demum agitantibus tribunis plebem assidue contionibus ut relictis uniuersis in urbem patria uelos transmigraret. mouetur unius senatu prosequente excendit. atq ira iuba fecit adeo in aceruo sine quirites contenti eo tali mitterentur tristissimi exilij solacium aliud huiusmodi quoad arderet uri qm q paulatim his certaminibus etiam. et ab eadem hec nō simile. ⁊ ⁊ ppliq iussu reuocarentur redirent. Nec nunc me ut redirent mea uoluntas mutata. set ira fortuna expulit. quippe ut in sua sede manerent. pria id agebat. nō ego utiq ut in pria essent. Et nunc quiescam ac tacere libenter nisi hec quoq ex pria dimicatione ei. tu deesse quoad uita supperat. aliis turpe camillo etiā nefas est. Quid enim repetam. quid obsessam ex hosti nō manibus eripuim. recuperata sibi despum. Et tu uictoribus gallis capta tota urbe. arce quoq capitoliu deserui. et pluribus uastatus hiemibus secunda uia facet. qm aduisa fecit. equidem si nō cum urbem simul potuerat traduceq primam religiones nulle essent. tam tam euidens numen hac tempestate urbi affuit Romanis ut omnem negligentiā diuini cultus exemplis horibus putem. Inuenimini enim hoc deinceps animo ut secundas res. ut aduisas. inuenietis omina expiare euenisse sequentibus deos. aduisa expientibus. tam diu primum uetens bellum. et quot annos. quanto labore gestum. nō aut cepit finis. qua monitu deum aqua ex lacu albano emissa est. Quid. hec tande urbis nre cladis. noua nō an exorta est. qm spreta uox celo emissa de aduentu gallorum. qm gentium ius ab legatis uiolatum. qm a nobis uindicari dei. eadem negligentia deos preterm̄issum. Inde uicti. capti. ac redempti tm penas. dijs hominibus q dedim̄. ut eam orbi dubitem esse. Aduise deinde res. admonuerunt religionum. confugim̄ in capitolium ad deos ad sedem iouis optimi max. sacra in ruina rei nram. alia tec celauim̄. alia aduecta in finitimas urbes amouim̄ ab hostium oculis. deorum cultum desiri a dijs horibus q nō minim̄. Reddidit is priam. et uictoria. et antiquum belli decus amissum. et in hostes qui ea auaritia in pacem dum fedus ac fidem fefellerunt uertere fugaq. et cedem. Hec culti negligentiq numinis tanta momenta in rebus humanis cernentes. et quid sentimus quirites qm tu uir dum e naufragijs priorum culpe cladisq emergentes pene nefas urbem auspicato inauguratoq condita habem. nullius loci in ea nō legionum deorumq epulis sacrificijs sollempnibus non dies magis stati qm loca sint in quibus fiant. hos omnes deos publicos priuatosq quirites desiri estis. qm paruum finem e. qm obsidione nup in egregio adolescente fabio nō minore hostium admiratione qm nri conspectu e. cum mi gallica tela digressus ex arce sollenne sacrificium gentis in colle quirinali obiit. augenti licia sacerdotes in bello quidem memineri publica sacra et Romanos deos et in pace desiri placet. et pontifices flamines q negligentiores publicarum religionum esse. qm priuatim in sollempni gentis finit. Forsitan aliquis dicat. aut ne his ea nos curemus aut huc inde missuros sacerdotes nros. qui faciant. quorum neutrum fas. salua cerimonijs potest. et ne omnia gentium sacra omnesq penes deos. in Jouis epulo nō alibi qm in capitolio publicum. susapi pt. Quid de etrusco ueste ignibus fulgurumq expiatis. quę ritu aruspicum. ei templi tenetur loquar. Quid de auspicijs urbis. portarum gradiue tuguri quirine pr. hec omnia in profano desiri placet. sacra equalia urbi queda uetustiora origine urbis. Et uidete quid me nos ac maiores mihi. Illi sacra quedam in monte albano lauinoq nostri facienda. tradiderunt. dum ex hostium urbibus Roma ad nos transferri sacra religiosum fuit. hinc sim pacto in hostium urbem uelos transferrem. Et recordamini agri te dum quoties sacra instaurent. q. aliquid ex prioritu negligentia casu ue prmissum e. in q res post prodigium albani lacus. nisi instauratio sacrorum ausp. q renouatio affecte ueienti bello. rei pu remedio fuit. et tamq uetum religionum memores. et pegri nos deos transtulim̄ Roma. et instituim̄ nouos. Iuno Regina translata a ueis nup in auentino. qm i signi obeximius matronarum studium celebriq dedicata e. ad deę loquio. Templum pe celeste uoce exauditum in noua ua iussim̄ fi. Capitolinos ludos sollempnibus alijs addidim̄. collegiumq ad id nouum auctore senatu dedim̄. quid hoc opus fuit susapi si una cum Gallis urbem Romanam delicturi fuim̄. Bello uoluntate mansim̄ in capitolio. et tot menses obsidionem si ab hostibus meam retenti sum̄. de sacris loquimur et de templis. Quid tande de sacerdotibus. nonne in mentem uenit quantum piaculi committat. Vestalibus

. eet .

. ex hostium

capitoliu ti atq; arce dijs hoibus. i. renuerit habituerit. uictoribus. i. recupata urbe

fortuna

urbe.

nō

cladis.

nec.

tera. l tre.

nempe una illa sedes e. ex qua nich unqm pt̃ qm̃ ulle capta
mouit. flamini diali nocte una mane exire uirem nefas
est. hos uerentes qr̃ romanis factum exiis. sacerdotes
r uestales tue te deserrent. uesta. r flam̃ pgre hiram
do non in singulas noctes. tm̃ sibi reiqz. p. piaculi otra
het. Quid aliaqz auspicato agim̃ omia fere intra pome
trium. cui obliuiom aut cui negligentie dam̃. comitia
curiata que te militare continet. qrbis. comitia centu
riata quibz cos̃les. tribunosqz militares creatis. it au
spicato. nisi ubi assolent. si possent. deos ne hec trans
ferrem. dn comitiaqz. ea ipse tanto in comodo. indestam
hac a dijs hoibzqz urbem conuenret; set tes ipa cogit.
uastam incendijs ruinisqz relinqre urbem. r ad integ
omia uelos migrare. ne hic edificando mope plebem
uexare. hanc aut iactari mag cam qua uetā ee. ut
ego no dica appare uob quirites puto. Qui memini
stis an gallos aduentu saluis tectis publicis priuat
qz stante incolumi urbe. hanc eande te acta ee. ut be
ios transmigrarem. r uidete quantu me mea fman
uiram qz mi fit tribuni. bos r si tunc faciendum no
fuit. nuc utiqz faciendum putatis. ego contra. ne id mi
rati situs quale sit audieritis. etia si tu migrandum
fuisset incolumi tota urbe. nuc has ruinas relinqre
das no censere. Quippe tuc ea nob in urbem capta
migrandi uictoria ee. gliosa. nob ac posteris nris. fuit
hec migratio. nob missa ac turpis. gllis gliosa e. no
ri reliquisse uictores. set amisisse uicti priam uidebim.
Hoc ad alia fuga. hoc capta urbe. hoc circūsessum ca
pitoliu. nectaris impositis. ut deserer penates.
nros. exiliuqz ac fuga nob. ex eo loco existerem. que
ueri no possem. Et galli exire potuerut. romam
qm̃ romani restitue no uidebunt potuisse; quid re
stat nisi. ut iam nouis copijs ueniant. constat eni uix
credibile multitudine ee. r habitare incepta a se de
serta a nob hac urbe. uelint. senatus. Quid si no gal
li. hoc set ueres hostes urbi equi uolsci ue facant.
ut comigret roma; uelitis ne illos romanos. nos
uerentes ee. Hanc malitis hac solitudine uiram qm̃
urbem hostiu ee. Non equidem uideo quid mag nefas
sit. hec scelera qz piget edificare. Het dedecora pati
patati estis. Oi tota urbe nullum melius ampli ue
tectu si possit. quia casa illa conditoris e nri. no in casis
ritu pastor agrestiuqz habitare e sacius. me sacra
penatesqz nros qm̃ exulatu publice ire. qauores nri

quene. pastoresqz cum in hijs locis nich pt̃ siluas pa
lude. ee. nouā urbem tam breui edificauerunt. nos
capitolio arce incolumi. templis deoz edifica
te incensa. piget. r qz singuli facturi fuim̃ si cedes
nre deflagrasset. hoc in publico mendio unusqz
recusam face. Quid tande si fraude si casu ueios in
cendiu ortu sit. uentoqz ut fi potest. diffusa flama
magna pte urbis assumat. fidenas inde ut gabios
alia ue qm̃ urbem questuri sum̃. Quo transmigm̃.
deos nich tenet. solum pte nec h̃ etia. qua martem
appellimus. sz in supplices tignisqz caritas nob pte
pendet. Et quide fatebor uob. r simin̄ murie ire
qua mee calamitatis meminisse uidear. eum alteri
quicquiqz pria in mente uenuret. hec oia occurre
bant. colles. campiqz. r tybris. r assueta oculis reli
gio. r hoc celu sub quo nat educatiqz ee. Que uos
quirites nuc moueat. pter caritate sua ut mansu
as in sede ura. qua postea ai reliqueritis ea augeat
tent desideriu. Non sin ea dij. hoies. hinc urbi conden
de loci elegerit. salubriores colles. fluiu opportunu.
quo ex mediterraneis locis fruges deuehant. quoma
ritimi comeat accipiant. mare uicinu ad comodita
tes. nec expositu nimis in quinquitate ad piacula classiu
extraneaz regionu. Italie mediu. ad incrementum urb
natu unice locum. augumentatione ipa magnitudo ta
nque urbis trecentesim sexagesim quinte annus urbis
agit. quirites. me tot uestrunce pcles tandiu bella
gerentis. cum interea ne singulas loquar urbes. no omne
ti cum equis uolsci tot ta uallidi oppida no sumsa
etruria tantis tm̃ uiris. qz me duo ma
ria latitudine obtinet. ytalie. bello uob par est.
Sed cumuta sit. q malis tanto e expetis latius alia expe
tim̃. cum iam ut in uirtute ura transire alio possit. for
tuna certe loci hui transferri no possit. Hic capito
lium e. ubi quondam a capite humano inuento. respon
sum e. eo loco caput rez summaqz imperij fore. hic
cum augurato liberaret capitoliu. inuentus ter
minus. qz maximo gaudio primum nros motus se no posse.
hic ueste ignes. hic anulia celo demissa. hic omnes
epulis manentibus nob dijs. iouisse eos camillus tum
alia oratione. tu ea que ad religiones pertinebit. mari
me dr. Het te dubia decernit. uos oportune emissa.
qz cui senat post paulo de hijs trebus maxima hostilia
haberet. cohortes. qz ex pdijs trepidantes forte agmine

nō by ꝑ quelli replicati pecorari
edes.
aut
quotiensciqz.
No. ab urbe ꝺdita icend
fuisse ano. ccco. lxb.
af laves
etiā — ni
ꝺclusio ordis.
nō
finis ordis.
ꝑsidis.

forꝫ transirent, centurio in comitio exclamauit. Si
gnifer statuite signum. hic manebimꝰ optime. Qua
uoce audita, ⁊ senatꝰ accipe se omnem ex curia egres
sus conclamauit. ⁊ plebs circumfusa approbauit. Anti
quata deinde lege promisce urbs edificari cepta.
tegula publice prbita est. Saxi materieq; cedende un
quisq; uellet ius fcm. Predibꝫ acceptis eo anno
edificia perfecturos. festinatio curam exemit, uicos
dirigendi. dum omisso suo alienique discrimine, in
uacuo edificant. Ea e ca. ut ueteres cloace primum
per publicum ducte, nunc priuata passim subeant tecta.
formaq; urbis sit occupate magis quam diuise si
milis.

omnem

promiscue

ve ab condita urbe roma ad capta eandem urbē
romani sub regibus primū deinde consulibus ac
dictatoribus decemuiris ac tribunis consulari gessere
bella domi foris seditiones quinq; libris expositure tu
meritatē nimia obscurē. uelut q magno in tranquillo lec
tor animaduertit. Hinc
custodia fidei memorie rerum gestarum q; fuit. Ann
inuasit pontificum aliorumq; publicie priuatorumq; edic
monumenta incensa urbe plerag; interiere. Ordiar deinde
certe correctiq; ab secundi origine uoluit ab stirpibus
seditio feraminaq; renatę urbis gesta deum miracula
exponens. Certum quo primo admiraculo erepta erat
eadem impia manu furio principe stirpe. neq; enim
abdicare se dictatura animo erat acto passi sunt; co
mitia in insequentem annum tribunos fieri quos ma
gistratu capta urbe ceperat non placuit. Ceo ad init re
gnum redit. cum curas in opere ac labore assidue re
ficiende urbis teneret interimq; fabio simul primum
magistratu abiit, ab eo marco furio dictatore dies est q
legatus in gallos ad quos missus erat orator contu
melie gentium pugnasset. cui iudicio cum mors ad
dee expiatrix ut uoluntaria magna pe crederet, sub
traxit. Inter regnum inist tum. p. cornelius sci
pio interrex. et post eum. m. furius camillus iterum
hijs tribunos militum consulari potestate creat. q.
ualerium publicola. iterum. l. uirginium. p. cornel
lium. a. manlium. l. emilium. l. postumium. hi
grant regno cum ex triplo magistratum missent
nulla de re prius de religionibus seditum consulere;
instituere fedā ac legeo. Erant aute ereo. xij. tabu
le. quedam regie legeo coquin que coparauerant nisi
serunt alia ex hijs edita. in uulgus que ad sacra
pertinebant a pontificibus maxime ut religione obstric
tos haberent multitudinem ceteo suppressa; tū de diebus
religiosis agitari ceptum. diesq; ad xv. kdas seriales
duplici clade insignes. quo die ad cremera fabij cesi
quo deinde ad alliam cum exercitu urbis fede pugnatū
apostrophe clade allience appellatum; infaustaq; res mul
si publice priuatiq; agende fecerunt. Quidam q
post tridie idus quintiles non stetisse stipendium. tri
mestri inmensa pace deum post diem tertiū obie
tue hosti creatus romanū cet. eodem post tridie id
reb diuinis sup sedente iussum inde ut post tridie
kal quoq; ac nonas eadem religio cet. traditum

dee multurne fanum mercatoresq; afferebāt. nouus quoq;
terror accessebat. defectio latinoꝝ emicabatq; q; p pugna

putant. Nec diuitiaut quienis consilia erigende ex ea
grauis casu rei. p. sciam agitare. hinc uelsca uetereq;
hostes ad extinguendum nom romanū arma
hinc etrusce principum ex omnib; populis conuocationes
de bello ad fanū
haut nouum
etruscoq; quo post pugna ad lacum regillum fere
p annos ferme centū mihi ambigua fide in amicitiam
populi ro. fuerant. Itaq; cum tanti undiq; motus
circumstaret, appetereq; oib; no odio solum apud
hostes sed cupidō etiam inter socios nom romanum
labefactare placuit eiusdem auctoritate defendi re. p. qb
reciperata cet. dictatoreq; die martium furiū camil
lum, magistrum equitum dixit. iusticio; indicto dilectum iuuenū habuit.
ita ut seniores quoq; quib; aliquid roboris superat
in uba sua ceturiaret iuuenes. exercitum conscripsit
armauitq; tripartitum diuisit. primū unum magno
ualente exercitu oppressit, alterum ad urbē castra
locare iussit. ipe ad. hrbē. manlium ire iubet qui ad
uestra etruscos mittebant. emilium prefectum.
ceterum ipse ad volscos duxit. et quia ali
quanto admotis locus dicti castris ostendere
est abortū. quib; ab cupidus q; grece omne delecti
agallis romanam iuuentute crederent, ad bellum
profectus tm camillus auditus imperator terro
re intulerat, ut uallo se ipsi uallum egestis
arboribus sepirent. nec uestre admunitā hostie
possit; q; ii auguriū camillus ignem in obscenam
sepem coici iussit; et forte erat uie magna
uetusti usa in hastem. Itaq; ui aquit solum
incendio uiam. p. flamme in castra tendentibus
uapore. ac primo crepitus undiq; mine fer
mentis ita costernauit hostes ut minus molli
supantib; nullum in castra volscoꝝ romanoꝝ re
ri. q; tum tendentibus primum incendio ab supta
fuit. fusis hostibus cesoq; cum castra ipetu
cepisset dictator, pdam militi dedit. quo munere
spretum minime largitore duce eo militi gra
tiorem. Persecutus deinde fugientes cum omne
uolscum agrum depopulat cet, ad deditionē uolscoꝝ
septuagesimo deinde anno subigit. uictor exer
citus in equos insilit. et ipos bellum molientes q;
cum eoꝝ ad bolas oppressit. q; castra nō si urbē
eam agressus impetum primo cepit. cum in ea

Comitia. t.

365.

dem

+ uulgus.

Interregnū

uenientē

duxit

fla

les

romanus fuerit

Bellū

ptē in q̄ capiū rei romane camillus erat eas-
tima etr̄ aliam ip̄ parte terror ingens ingruē
net, etruria ppe cūis armata ſuttrium ſocios
po. ro. obſidebat quos legati opem rebꝫ affectis
orantes cum ſenatum adiſſent decretum tulere.
ne dictator primo [illegible] augilium
ſuttrinis ferret, quibus ſuis mentis cum qui
ſorma obſeſſos nō poſſet confectaq; pau-
tas opidanos opē ingiliſe, multieribus q̄ ue-
ſant eoſdem ingrediant, p̄ pactionem urbe hoſ-
tibus tradita in ermōs cum ſingulis emiſſa ue
ſtimto miſabili gemitu penates relinquerēt,
eo ſuite tempore camillus cum exercitu roma
no intuenit. Qui cum ſe meſti turbi ad pedes
quoluiſſet principumq; genue nectiate ulti
ma expreſſa fletus mulierum ac puerorū
qui etiā comites trahebant excepiſſet, pce
lamitis ſuttrinos iuſſit, etruſcis ſe luctum la
crimas q; ferre. ſarcinis inde depoſitis, ſuttinos q;
ibi conſidere preſidio miſco relicto, arma ſecū
militem ferre iubet. Itaq; expedito exercitu
effectus ad ſuttrium, id q; rebatur ſoluta ora
rebꝫ ut fit ſecunde inuenit, nullam ſtatō
nem cū mēnia patentes portas inctorem
uagum ex hoſtium tectis pdam gerentes,
ſtrium. Eodē eodem die ſuttrium capitur. uic-
tores etruſci paſſim trucidant ab nouo ho
ſte. ni ſe cōgloband̄ occidiq; in unū aut
arma capiendi dat ſpacium. Cum pro ſeq;
q; tenderent ad portas ſi q; forte in agros
exire poſſent clauſas. id enim primū dictator
imperat, portas inuenerunt. Inde alii arma
ui capere, alios forte armatos tumultus
ceperat conuocare ſuos ut plurium inuret.
q; abſenſum ab deſpatione hoſtium fluſſe ni
ſtentes p̄ urbem dimiſſi poni arma, q; parci
mermi uiſſent. Ni p̄ armatos q̄mq; uiolari;
tum eciam quibꝫ ad inſte ultima obſtinati ad
decertandum fierent. poſtq; dicta ſpes uite
eſt, iactare paſſim arma. inermeſq; q; tutius
fortuna fecerat, ſe hoſti offerre. magna mili
tido incuſtodias diuſa. oppidum ad noctem
redditur ſuttinis inuiolatum integrumq; ab
omi clade belli. q; non ui captum ſi traditū
p̄ conditiones fuerat. Camillus in urbem tum
phans rediit. trium ſimul bellor uictor. lon
ge plurimos captiuos exercitus ante curruꝫ
duxit. quibꝫ ſub haſta uenūdatis. tm̄ eris re
dactum eſt. ut refert Q. fauio matronis p̄ſoluto
ex eo q; ſuperant tres patere auree fec̄ ſunt.
Quas ante titulo nois camilli ante capitolium
meſium Iouis cella conſtat ad pedes iunonis
poſitas fuiſſe. Eo anno in ciuitatem acceptī
qui ueientum captarum̄q; ac falliſcoꝝ p̄ſtica
bella tuſſerunt. ad romanos agros q; hiſce nouis
ciuibus aſſignatis, reliquis quoq; in urbem
ſe quibus edificandi rome pigricia occupa
tis ibi uetus tectis uicos ſe contulerunt. Et
primo fremitus fuit aſtnantium impium.
dies deinde preſtituta capitalisq; pena qui
remigraſſet romam. Ex feroribus unuſquiſq; ſi
gulos meri ſtio obtendentes fecit. Et roma
cum frequencia creſcē cum tota ſimul exſur
gere edificiſe. Tr. q. ipenſis adiuuante
et edilibꝫ uelut publicum ex gentibꝫ opus
tipis pmiatis admonebat. cum deſſderiū
uſtie feſtinantibus ad effectum opis. nitꝫ.
annum noua urbis ſtetit. Exin cum comicia ē
binos militum conſulari poteſtate fuit. Cre
atis tuo. quinti. cincinnatiq; ſenuli fidenas.
Quinti. uulsus. tulli ſicculus. aquili corui
lius ſicret. tricipitin ſenuli. ſulpicii rufus.
Exercitum alium in equos nō ad bellum dictos
nati, ſtatuunt, ſi abodio ad pua ſtandos fines
ne quid ad noua conſilia relinqueret uicinum
duxere. alium in agrum tarquiniēſe. Ibi opti-
da etruſcoꝝ corniola et contenebra ui capta.
ad cornicū nich certaminis fuit. In primo ad
ti primo clamore atq; impetu cepere. direptū
oppidum atq; incenſum eſt. Contenebra pau
cos dies oppugnationem ſuſtinuit. labore q; con
tinuo non die non nocte remiſſio ſubegit
eos. Cum in ſex partes diuiſus exer. roman.
ſenis horis in orbem ſuccederet. p̄ hos oppida
nos eoſdem integro ſemp certamini paucitas
feſſos obiceret, ceſſere hi. locusq; inuadendi
urbem romanis datus eſt. Q. publicati pdam
tribunus plebis. ſi impium q; conſilium
ſegnius fuit. Dum cuncta in ea militum
turba erat, nec niſi p̄ inuidiam adimi potuit

Bellū

hoſti offerre.

Eodem anno ne priuatis ẽñ opib⁹ crescerẽt urbes capitolium quoq⁹ saxo quadrato substructum est. Opus ut in hac magnificencia urbis conspiciendum. Jam 7 ẽñ pl̃ cãuitate edificande occupata cõtiones suas fregñtare legibus agriis conabant. ostentabant in sacrum pontinus ager. Cum primum post ereptã a camillo uolscor⁹ res possessionis haud ãbigue crimi-nabant. multo eum in festiorem agrum abnobilitate ẽt. q̃ auulsas fuit. Ab illis enim ẽñ quo-ad uires 7 arma suerunt. incursiones eo-rũ nobiles homines ẽ possessionem agri publici grassari. ꝟ u an q̃m ota ꝓcipitaret. Diui-sus sit locum ibi plẽ fore haud magno opere. plebem mouerunt. Et ut fregñtem in foro q̃ edificandi curam et eodem ex haustam ꝓpen-sio coq⁹ agri ĩmemorem ad quem instruendi uires non ecẽt in auctate plena religionum. Tunc etiam abrecẽti clade ſicoſie punica pri-us ut renouarent auſpicia res ad int̃ regnũ redit. Int̃ reges deinceps. ãñ. manli. capito-lin. camerin. l. ualerius. potit. hic demum tribunor⁹ militum consulari potestate comitia fiunt. l. papirium. ẽñ sergium. l. emilium. Et um licinium. l. ualerium publicolam ẽcium; creati hii ex int̃ regno magñatum octẽpes. Eo anno edis martis gallico bello uota dedicata et-a prio quinto diui uiro. sacris faciendis; ñi bꝰ. iiij. Ex nouis ciuibus ad dite. stellatina. tromentina. sabatina. arnensis. q̃ xxv. Tri-buum numerũ explent. De agro pontino ab l. sicinio. tr. pl. actum. ad fregñtionem ĩa q̃plm mobilitatemq⁹ ad cupiditatem agri q̃ fiat. q̃ de latino hermicoq⁹ bello mẽtio fta. in senatu ma-iores belli cura q̃ etruria in armis erat dilata est; res ad camillum. tr. pl. mit. consulari ꝓ-testate redit. Collegæ ad dict quing. seruil. co-nelius. maluginensis. Quint. seruilius fide-nas. sext. lucius. quint. cincinnat. l. horatii pul-uillus. l. ualerius. Quinq⁹ cincinnat. l. horatii pul-uillus. l. ualerius. Principio anni ad uersæ ci-ue hominũ fama. allello etrusco. q̃ fugientium ex agro pontino agmẽ repente illatum in urbe attulit. ancta res in armis ee. latinosq⁹ ꝓcẽs iuuentutem simisse ad id bellum. eo ab mi-tes publicum fuisse consilium. q̃ ñ ꝓhibitos tñ modo uolintarios dicerent militare ut nec-sent. desiderant iam ulla contẽpti bella. Itaq⁹ se-natus dies agere grãs. q̃ camillus ĩmagistra-cet. Dictatorem quippe dicendum ee. fuisse. Ita q̃ narius ẽt. et collegæ fatem regime omnium rer-ubi quid bellica tremis ingruat. Ip uno ee. sibiq⁹ destinatum in ãio ee camillo sumitteret imperium. Nec ãcp de maiestate sua detractum credẽ q̃ maiestati eius uim concessissent; col-laudatis ab senatu tr. et ipe camillus con-sul suus ãio grãs egit. Ingens inde ait honos ẽñ sibi q̃m se dictatore ann̄ q̃rtum creasset. magnum a senatu talibus de se iudicijs eius ordinis. maximũ tum honoratum collegæ ob sequio iniungi. Itaq⁹ siquid laboris ingi-gatur adici possit. certaturum secum ipm ad-misurum. ut tanto de se consensu ciuitatis opinionẽ que maxima sit ẽñ constantem efficiat. q̃ ad bellum atq⁹ antiates arripiat. ꝓtus ibi minax. q̃ periculi ee. se tñ ut nich timendi sic nich contẽpnendi auctore ee; certã fidendi urbem romanam ab inuidia et odio sui-timoꝝ. Itaq⁹ et ducibus pluribꝰ et exercitib⁹ ad ministrandam rem. p. ee. Verũquid. l. ualeri socii impi consistiq⁹ legiones meam adii-sus antiate hostem duce placet. teq⁹ seruili alto exercitu instructo. pictoq⁹ in urbe castra fore intentũ sine etruria se intrim ut nup. si-ue noua hec cum latinis atq⁹ hernicis moueri-ꝓro eo hoc ita re gestarum. ut prætoriis q̃ ac ser tribunatib⁹ dignum ẽ; ceſtius exercitus ex cariis seruorib⁹ quis ariete diuio scribat qui urbi menib⁹q⁹ ꝓsidio sit. l. ouinius. annia tola-strumentum. quoq⁹ bellica tepm ꝓsent. iudicat; te seruii corneli ꝓsidio huic publico consilio ei-sedem religionum. comitior⁹. legum. rerum omnium urbanar⁹ collegæ facim; cæteris ĩ ꝓtes muneris sui benigne pollicentib⁹ opum. Va-lerius socius impij lectus adiecit. ch. furiũ sibi q̃ dictatore. segq⁹ ei pro magro equitum futurum. ꝓ inde q̃ opinionem de unico imperatore cum stem de bello horent. se uo bene spare pcs et de bello. q̃ de pace. uniuersaq⁹ re-ꝑ; erecti gaudio fremit. ñ dictatore unq⁹ opus fore rei. ꝑ. si tales uros imagiñ habeat. ti-

concordib⁹ uinctos aiẽ. parere atq; imperare uerba pa
ratos. laudemq; conferentes pri⁹ in medium q̃m ex
communi ad se trahentes. Justicio iy dicto dilectu
hito furiũ. q. ualerius ad patricium affectu. quo nõ
mussor⁹ modo uinci tutem antiates ex noua
solubi- lectam, si ingentẽ latiq; hernicoq; ꝯ
cuerant ex integerrimis diuina pace ꝓpte. Ita
q; nouus hostis ueti ad uictus cõmouit aiẽs mi
litiũ romanoq; ubi acie gamin struenti camil
lo centuriones renunciauerunt turbatas mentes
militum ee, signis arma capta cunctabundosq;
et recedentesq; aggressos castris ee. Quinq; uo
ces quoq; audita cum centenis hostib⁹ singu
los pugnaturos. et egre inermẽ tantam multi
tudinem, ne dum armata sustineri posse. iy
equum insilit. et ay signa obuiis iy acie ordi
nis int equitum. que tristicia milites hec que
insolita cunctatio est. hostem an me ay uoc
ignoratis. Hostis ẽ quid aliud q̃m ꝓpetua ma
lia inimicus q̃ hec ay uire. hos cont me duce
ut falerios ueios q; captos et iy capta prima
gallor⁹ legiones cesas tarquinio. Quod trigemine
uictorie triplicem triumphum ex his ipse ad
sue et equis. et extremis egistis; ay me q; non
dictator uob, si tribunus signum dedi. nõ agno
scitis ducẽ. Negq; ego maxima impia iy uob
desidero. et uos iy me. Nich pt me ripm intue
ri decet. Negq; enim dictatura iy unq; aliquos stat.
ut ne exilium quidem demit, idemq; omnes
simul. et eam eadem oia iy hac bellum afferam.
que in pora attulim eundem euentum belli exspe
tem. simul concurretis, q; quisq; didicerit, acq;
sicuit faciet. uos uincetis. illi fugient. Dicto
deinde signo ex equo desilit. et q̃minum signi
ferum manu arreptum secum in hostem rapit.
Inferũ milites clamitans signum. q; ubi uidere
ipm camillum iam ad munia corpore senecta
in ualidum iuuentem, hostes, pauere pariter
omes clamore sublato. sequere imperatorem q̃ se
quisq; clamantes. emissum ecia signum
camilli fuisse iy hostium acie ferunt. deq; re
pente conatatos an signa uinci; ibi primi pul
sum antiate. Troiaq; no inprimam iny acies si
ecia, subsidiarios platum. Nec uis tm militi
monebat exercitata presencia ducis, si q; uolscos
aiẽs mich tribili erat. q; ipius camilli forte ob
lata spes. Ita quacuq; se intulisset, uictoriam
secum haud dubium trahebat. maxime id eue
nere fuit. cum iy seruium comm q̃pe tã pul
sum arrepto repente equo cum scuto pedestri
aduectus constructo suo plenum restituit ordi
nes uincentem certam aciẽ. Jam inclinata res
erat. si turbi hostium et fuga impedisset. Ita
q; cede conficiendi militis tanta fessis milit
erat. cum repente ingentib⁹ gressibus fusius iber
certam magne uictoriam q̃m plenum direxit.
Signo deinde recepto dato. nox insecuta roma
nis ꝓfecit bellum. magis et hernica relictis uicosq;
domos affecti sit. Aliis consilijs parte adpti
cuerit; nolsci ubi se deserto ab aiẽ uide quor
fiducia rebellauant. relictis castris. montibus
patricie se includunt. Quos primo camillus
circũdare. et aggredi atq; oppugnare est
adortus, quos postq̃ nulla eruptione impedire uide
min ee aiẽ ratus iy hostes. q; ut ay eo tãdem spe
uictoriam expectaret, cohortatus milites ne tan
uelut oppugnantes iy opt longinquo esse re
rent, uictoriam iy manibus ee. ingenti militũ
alacritate menia uiaq; aggressis scalis op
dium cepit. Vulsa abiectis armis sese dedi
runt. Cetum q̃m ducis rei minuis anciõ
minuit. Id caput mussor⁹. eam finisse origine
grauis belli. Set q; nisi magno apparatu tam
tis machinis, que tam ualida urbs capi non
potest, ad exitium collegit roma est affectus
ut senatum ad excedendum aream hortaret.
Int sermone eius credẽ re antiatem diuturnio
rem manere. diso, t. cedi ciuitatem fuisse, legati ab nepe
te ac supplices auxilium aduisus etruscos peten
tes uenium. breuem octasionem ee ferendi au
xilii memoratos. eo uim camilli ab antio
fortuna, q; iuit. Namq; cum ea loca opposita etru
ria, et uelut claustra inde patere gallis
ctrupandi ea cum quid noui molirent, et ro
manis recuperandi tuendiq; cura erat. Igitur
senatus cum camillo agi placuit. ut omisso an
tio bellum etruscum susciperet. legiones uirbem
quib⁹ quinti ꝓfiat, ei decernunt. Quãq; exp
tum exercitum assuetumq; imperio qui i militia
erat, masset, nich recusauit. Valerium tm
modo impis scium depopsit. Quinti horatiq;
successores ualerio in militias missi, ꝓfecti ab

senũt. l. regites.
rpt resistentes

¶ adhortatio ꝓmpta
Camilli furij ad mi
lites

Bellũ

at. signaret.

relicto

Bella

eũ

adiecerit

gallis

Latini

agri

urbe suttium finiũs 7 ualerius ptem oppidi captam ab etruscis inuenẽ. Exptis alta mr̃ septẽ trionibꝫ ẽgre opidanos uim hostium ab se arcentes. tum romani auxilij aduenẽt. tũ camilli nomen celeberrimum apud hostes seuoꝫ 7 intẽsencia rẽ inclinatam subsimunt. 7 spatium ad offerendam dedit. Itaqꝫ dimisso exercitu camillus collegam in eam ptem urbis duxerat qua hostes tenebant menia agredi iubet. Non tanta ste scalis capi urbem posse. q̃ ut addusti eo hostibꝫ 7 abobrdamus iam pugnando fessis haberet labor. et ipse spacium intrandi sũ examine menia haberet. Qd cum simul utrinqꝫ fieri cepit. anceps q̃ tũ etrusceos circumstaret 7 menia suma ui oppugnari et mr̃ menia ee hostem uiderent. putasse q̃ una forte no obsideret. trepido uno agmine eiecere. magna cedes fugientiũ et in urbe et portis est facta. Plures a furnaris mr̃ menia cesserunt expeditiores ad psequendos fuere. nec diu noctem que spectacum ademit. finẽ cedendi fecere. Sutrio recepto restitutaqꝫ sociis. nepe exercitus dictus. q̃ pditionem acceptum iam totum etrusci habebant. Videbatur plus in ea urbe recipienda laboris fore. no in eo solum q̃ tota hostium erat. sed eciam q̃ ptẽ nepesinorum pdente ciuitate. sta erat dedicio. q̃ utri tũ ad principes eoꝝ placuit. ut secederent se ab etruscis. fidemqꝫ qm implorassent a romanis ipi prestarent. Ibi cum responsum allatum ee. mihi sue potestatis ee. etruscos menia custodia sua tenere. primo ppositis agri tres est opidanis admotus. deinde postq̃ dedebãt qm sociorum fides sancta erat. fustibꝫ sarmentoꝫ exacto collatis. ductus ad menia exercitus complectẽs fossis. scalis admotis. clamore primo ipetuq̃ oppidum capitur. Nepesini inde ejectum ut arma ponunt. pagi inermi. Etrusci parte armati atq̃ inermes cesi. nepesinoꝝ q̃ auctores dedebãt securi percussi. Innocue multitudini reddite res. oppidumqꝫ cum psidio relictum. Ita duabꝫ sociis urbibꝫ exhoste receptis uictorem exercitum tribuni cum magna gloria romã reduxerunt. Eodẽ anno ablatinis hernicisqꝫ res repente. sine ulla causa q̃ eos annos militẽ ex instituto no dedissent. responsumqꝫ frequenti utrius gentis consilio est. nec publicam ei culpam. nec consilium fuisse. q̃ siue inuentutis aliqui apud nosseos militauerunt. eos ex ipsoꝝ pũi consilij quicquã fuisse. ex his q̃ q̃ ex his redierunt militis aut nondum causam. tantum assiduum a nostris fuisse. q̃m ut iste adherentem latus sinistror sua alia alios bellis exhaurire nequisse. Que relata pribꝫ magis ipse q̃ eam noxa uisa belli fuere. Ex sequenti anno q̃manlio. p. cornelio. c. 7. l. q̃ntijs capitolino. l. papirio cursore. v. Tribunis consulari potestate graue bellum fuit. grauior domi seditio exorta. Bellum annuste adiuncta latinoꝝ atq̃ hernicoꝝ defectione. sedicio unde minime timeri potuit a pacis gente uiro et inopie fame. q̃. mãlio capitolino. qui nimis ais cum alios principes sineret. uni inuideretur. mio simul honoribꝫ atque uirtutibꝫ. q̃. fuisse q̃ ferebat. solum cum in magistratibꝫ. solum apud exercitũ ee. tũ iam eminẽ ut hisse auspicijs creatos. non q̃ collegis. ꝑ ministris hereat. cum intimis sequi uere estimare uelit. q̃. furio retinuit. prãa ex obsidione hostium non potuit. nisi a se prius capitolium atq̃ arx seruata ee. et alle mr̃ aurum accipiendum. 7 sine pace salutis aio gallos egressus sit. ipe armatus capientes q̃ urbem depulerit. Illi grãe pare uirtutis apud omes milites sit. quis simul uiderint. sue mortale nemini ullius mortalium secum ee. hinc opinionibꝫ inflato aio. ad hec mio quasi igenio uehemens et impetus. postq̃ inter pres non q̃ntũ equum censebat excellere suas opes audierat. primum omnium ex pribꝫ applaris fidus. cum plebe magistratibꝫ consilia communicare. ciuitatem pce. allicere ad se. plebeiam autem. non consilio ferri. sine q̃ magne multe. q̃ bone ee. 7 no contra agrarijs legibꝫ que multa semp tribunis plebi seditionum fuisset. de moliri cepit. decreta quippe erant alieni stimulos ee. qui no egestatem modo atq̃ egenominiam minuent. sed nexus ac uinculis corporum tollerent. et erat erãs alieni magna uis. res damnosissima. 7 edificando diuitijs contracta. Bellum itaqꝫ inuisum gre ꝑ se. bonatium latinoꝝ atq̃ hernicoꝝ defectio in spem cause iactatum. ut maior prestatio quereret. sed nouis consilijs manifesto magis compulere senatum ad dictatorem creandum. Creatur a. cornelio cossus. magr equitum d̃ fidus capitolinus. Dictator 7 si maiore diuica-

1368.

Gedinz. q̃. mãlij capitolini. inclite.

tbuni apit. cõs.

at. soluti.

arce

dictator.

exagr equũ.

tonem ꝓpositam dñi q̃m sore carnebat ⁊ seu q̃ celeritate ad bellum opus erat, seu victoria triumphoq̃ dictature ipi. uires se ad tirocinium ratus dilectu hito in ggrium pontinum, quo anosstus exercitum indictum audierat, pgit. Non dubito pt̃ sanctetatem rat uary libris assidue bella cum uulscis gestasse gentibus illud quoq; succurrisse q̃ ñ ꝓcensenti gpriores temporibus hanc rem auctores miracula fuit. in tot tiene uictas ⁊ equos sufficient milites. Quod cum ab antiquis tacitum ꝓtermissumq; sit cur tande ego rei ꝓter opinionem que suo cuiq; concretanti ee potest auctor sim. simile ueri est aut in tot bellor sic nuc in dilectibus fit romane alia atq; alia sobole iuniore ad bella instauranda toriene usos ee. aut non eos hisdem semp ꝓlis exercitus scriptos. q̃ q̃ eadem semp gens bellum intulerit. aut in numerabilem multitudinem liberor capitum in eis fuisse locis. que nuc uix seminario exiguo militum relicto, tuscia romana absolitudine uindicant. Ingens certe q̃ inter omes auctores conueniat. q̃q̃ nup camill̃ ductu atq; auspicio actase res erant. uulsor exercitus fuit. Ad hec latini herniciq; accesserunt. et cereas ensium quidam. et colonia ⁊ anelitris romanis. Dictator castris eo die positis, postq̃ cum auspicato ꝓdisset, hostiq; cesa pacem deum grassi, seruis ad milites iam arma ad ꝓpositum pugne signum sic edeꝫ erat, luce ꝓma capientes ꝓcessit. Nostra uictoria est milites inquid. dij uatesq; eor in futurum uident. Itaq; ut decet certe spei plenos ⁊ cū ipsis manu construos. pilis cū pedes post tergis gladios tm dextras armem. nec pcurri quidem ab acie uelim. Et obmixos uos stabili gradu ictum hostium excipere, ubi uana iecerint missilia, et effusi stantibus uos se intulerint. tum micent gladii et ueniat umeroq; in montem deos ee qui romanum adiuuent. deos qui sedis auibus in ꝓlium miserint. ui. t. quinti equite interuis ad ꝓmum initium moti certamine tenebas. Et astuta pugnantis. ubi herere iam acie collato pede uideris tum torem equestrem occupans alio labore

iferr̃ inuectus q̃ ordines pugnantium dissipa. Hic eques sic pedes ut ꝓcepant pugnat. Nec dux legiones nec fortuna refellit duces. Cum ultricid hostium nulli tri pt̃ q̃ mitenery fecta, et ocios utraq; metiens acie, temere pleraq; inist. tenere omisit. clamoreiq; tm. missilibus q̃ telis et primo pugne impetu feroq; gladios et collatum pedem ⁊ multum hostis ardorem aio micantem ferre no potuit. Impulsa frons ꝓma, et trepidatio subsidiis illata. et totum torem intulit eques. Turbati inde multis locis ordines, mota aia, et fluctuanti similis erat acies. Deiq; postq̃ cadentibus ꝓmis iam ad se aspp̃ pugnaturam cedem cernebat, tgra iuuant. stare romanos, et donec armati consertiq; abibant. pedestrem labor insequendi fuit. Postq̃ iactari arma passim fugaq; ꝓgressos sparsi atq; hostium audisse est, tum equitum turme emisse dato signo ne in singulos mortis cede spacium ad euadendi animum multitudini daret. Gates et missilibus ac tote impedit cursum. equitadeq; agmine teneri dum assequi pedes, et usta cede cedice hostem possit. Fuge segnitiq; no erat. nocte finis fuit. Capta quoq; ad direpta eodem die castra uulscor. ꝓdamq; oia ꝓt libera corpora multi concessa est. Quare maxima captiuor ex latio atq; hernicis fuit. n̄ hoim de plebe ut credi possit merede militasse, sed principes quidam iuuentutis imiserit. manifesta fides publica ope uolscos hostes aduitos. Certe insium quoq; quidam cognitis, et colonia uelitris. romaq; oim missi. Pertinetatibus primoribus primum candidq; dictatori defectione sui quisq; ꝓpli haud perplexe iudicatue. Dictator exercitum instaurauit, et nebat, minime dubi bellum cum hijs ꝓplis pdes uisurus. cum maior domi exorta mors coegit acciri roma eum. Glicente in dies seditione q̃ solito magis metuebam auctor fu facietat. Non eni iam orones mod in numsi sed ꝓplana in spem tumultuosi eadem q̃ mite fieret intuenda erant. Centurione nobilem militarib; stipendiis iudicatum pcaime cum duci uidisset medio foro cum catena sua accurrit. et manum iecit. uociferatusq; de superbia primum ac crudelitate feneratoꝝ et

ferr̃ = ferre

miserys plebis. uirtutibꝫ eius uim fortunaq;.
Cum uo ego inquit ne quicq̃ hac dextꝛa capitolium arcemq; seruauim. si aiud cõmilitonesq; mei tangim gallis uictoribꝫ captum in seruitutẽ ac uincula duci uidea. Inde re creditoꝝ palam populo soluit. libraq;. et q̃re libertatim emittit. deos atq; homines obtestantẽ ut. ch. manlio li beratori suo parenti plebis grim̃ referant relatꝫ tuo exemplo in tumultuosam turbam. et ipe tumultum augebat. cicatrices acceptas ꝛegenti gallico aliisq; de rebellis ostentas. se militare iam scate exoluta mergentibꝫ semp forte usurio obstrictum fenore ee. uidere luce forum. cum imo ora. ch. manlij operoia plebis beneficia ab illo se hẽre. alij se debere corporis uitaq; ac sanguinis q̃ supsit. q̃ eiusq; sibi cum pria penatibꝫ publicis ac priuatis unus fuit. id cum uno hoie ee. hinc uocibꝫ instincta plebs est. cum iam unius hois ee. ad dita alia cõmotoꝝ ad turbandu oia consilia. rei. fundum inuenti capitis patrimoniu subuerit pecuniis. neq; uim inquit aquis donec q̃ q̃m in re mea siperit iudicatu ad dictum ue duci pacar. sed uo ita attendit aios. ut pome fas ac nefas securi uindicem libertatis uiderent. Ad hec domi cõionatis in modu sermones pleni criminum ipsius. inter quos cum omisso discrimine una an una iacere. thesauros gallici auri occultatos patribꝫ iacit. Nec iam posse deinde pubicas agris contentos ee. si pecunia quaq; publicam auferant. Ea res si palam fat. exsoluit plebem ere alieno posse. Quid obiecta fide est. cui uo indignum faciam uideri. cum conferendum ad redimendam ciuitatem a gallis aurum fuit. Tributo collatoneq; facta. ide auriu ex hostibꝫ captum in paucoꝝ pdam essisse. Itaq; exeqbant credendo id tantae rei fuerim occultaretur. differentiq; et tepore suo se indicaturum dicenti ceteris omissis. Eo use est omnium cura. apparebatq; hoc ueri iudicij grauem mediam. nec falsi offensionem fore. Ita suspensis rebus dictatoꝝ acatus ultimus ab exercitu iuuenit. Postero die senatu hito cum satis pdictis principibus nobilitatis horum. discedẽte senatum ab se uetuisset. stipatus ea multitudine. sella in comitio posita in arce ad. ch. manlium misit. Cui dictatoris iussu uocatus. cum signum suis dedisset adeo certamine agmine ingenti ad tribunal uenit. Hinc senatus hinc plebs suum quisq; intuentes duce. uelut in acie constitutu. Tum dictator silencio fco. utrum inquit tibꝫ q̃ romanis ita de ceteris rebus cum plebe conueniat. quam ad modum q̃ ad tractanda. eaq; re quam de re sim questurus conuictum satis fido. spem etiam ate ciuitati uideo fide in colimi et thesauris gallicis quos priores patres occultent. creditum solui posse. cui ego rei fim abest. ut pedimento sim ut conferte. ch. manlio ad hostes liberos fenore. plebem romanam et istos tumultuantes publicis thesauris expedi clandestina cuniae. Quid nisi facis. siue q̃ et ipe in pte q̃ de sis. siue q̃ uanum indicii est. iuuenta te duci iubeo. Nec diuenis pacatae ate militudine fallaci spe concitari. Ad ea manlius. nec se fefellisse ait. no adhuc satis uel seos toriens hesterno quociens patribꝫ expediat. nec adhuc latinos hernicosq; quos falsis criminibꝫ in arma egit. et adhuc se ac plebem romanam dictatore creatum ee. Iam omisso bello q̃ simulatum sit. inse ipetuum fieri. iam dictatore ppetuo patrocinium fenerator. adhuc plebem. iam sibi et fenori militi. crimẽ et pricem q̃ri. Offendit inquit te aule caneli uocis. p. c. circumfusa turba lateri meo. qui ea deducitis arma singulis uris beneficiis intredendo. eximendo de nexo ciues uros. prohibendo iudicatos addictosq; duci ex eo q̃ affluit opibꝫ uris sustinentes necessitates eoꝝ. Et quid ego uos de uro ipendatis. ostendam. Sortem alia forte de capite. deducite q̃ usuris pnumatum est. unum michi mea turba q̃ ulli cospectior erit. Dic enim quid ita solus ego ciuis cura ago. nichilo mag. q̃ respondeam hic. q̃ si quera quid ita solus capitolium arcemq; seruauerim. Et tum uniuersi q̃ potius opem tuli. et nec singulis feram. Nam q̃ ad thesauros gallicos actinet. rem sua natura facilem. difficilem interrogatio facit. Cur enim queritis quod scitis. cur q̃ in simi uris est. exciti ui teris potius. q̃ ponatis. in alia fraus subest. quo magis arguit pstigias iubeis uros. eo plus uicor ne absteneritis absentibꝫ eam inuicto. Itaq; no ego uobis ut index pcedo

Oratio .j. capitu breuis

.ca.

Expositio capitalis.

nerua

acta

uīmo ꝑ nos id cogendi ẽstis ut in mediū ꝙferatis.
comicie ābigos dictator iuberet. et aut pagere
uerum indicium cogeret, aut faci facinus insimu
lati falso crimine senatus. obstrepq; uani furti inui
die, negantē arbitrio inimicoꝝ, se locuturum. in
uincla duci iussit. Arreptus auiatore iupiter
inquit optime maxime. iunoq; regina ac minua.
cetiq; dij deeq; qui capitolium arceq; tcolitis. sicri
ne uidy militem ac ꝓsidem finitis uexari ab
inimicis. Hec dextra q̄m gallos fudi adelubris ue
stris uam in uinclis et cathenis erit. Nullius
nec oculi h̄ aureo insplendent dignitatem. ꝑ in
uicta sibi quedam patientissima iusti impij ci
uitas fecerat. h̄ ad iussus dictatoriam uim aut
tri. pl. aut ipi plebs attollē oculos aut hisce au
deat. Coniecto in carcerem manlio, satis constat
magna partem plebis uestris mutasse. multos
mestales capillum ac barbam ꝓmisisse. obsitaq;
uestibulo carceris mestam turbam. Dictatore de
missis triumphauit. Inuidiosq; magis triumphus
h̄ odie fuit. Quippe domi no milicie partum
eum. actaq; de ciue no de hoste fremebant. Ini
tio defuisse simplex, q no. h̄. manli ay curruum
sit ductus. Iacq; haut quaq; seditione reo erat.
cui demende ea postulante. multa largitos uolun
tarij repente senatus reo. patriam colonia duo
milia ciuium. ii. de duci iussit. Bina iugera et
semisses agri assignati, q eum et puerum et
pauca datum, q mercedem ee q̄ dedi. ay. int
pretarent, remedio iridet. ꝑ itq; et magis in
signis et sordibus et facie reoꝝ tuba manliana
erat. amotis q̄ post triumphum abdicatione dic
tature fletus, et lingua et aures liberauit homi.
Audiebant itaq; ꝑ palam uoces exprobrantiū mul
titudini q defensores suos semp ꝓcipitem
locum fauore tollat, deinde in ipo discrimine pi
culi destituat. Hic spe cassium in agros plebem
uocante. sic spurius mēlius ab ore ciuium fa
me suis impensis q̄ pulsantem oppressos. sic. m.
manlium, mersa et obruta senore partem
ciuitatis, in libertatem ac lucem extrahente.
ꝓditum inimicis. Cogitare plebem ꝓclares
suos ut iugulent. Hoc ne pateremur fuisse.
ut si ad nutum dictatoris no respondit uir
consularis fingerent mentiri an. atq; ideo non
huisse q̄ iu respondere; cui seruo uinc medicis

penam uincla fluisse. no obseruata ee memo
riam noctis illius que pene ultima atq; eterna
noi romano fuit. Non spectem agminis gallo
q̄ tarpeia ripem scandere. no ipsius. h̄. manli
qualem eum armatum plenum sudoris ac san
guinis ipe pene ioue erepto ex hostium ma
nibus uidissent. se libris nefarios grauem fluatori
prie relaturam. et h̄ q̄ ꝓpe celestem cognoie. certe
capitolino ioui pacē fecerint, eum pati uinctum
in carcere intenebris obnoxium carnificis arbitrio
duce aliam. a deo in uno oīb; satis auxilij fuisse.
nullam patrem ita mitis uni et. iam ne nec
te quidem turbā ex colloco dilabebat. refracturos
q̄ carcerem minabat. cum remisso id q̄ ereptum
erant, ex. s. c. manlius uinclis liberatur. Quo fto
no seditio finita. ꝑ diē seditioni datus est. Per
eosdem dies latinis et hernicis simul colonis
circesibus et aricinis purgantibus se. nullis cri
mine belli captiuosq; repetentibus ut suis legibus
in eos audiretur, tristia responsa reddita. tri
stiora colonis. q̄ ciuibus romanis ꝓpe oppugnan
de nefandis consilia iissent. Non negatum utiq;
tantum de captiuis. ꝑ in quo absedisse in tepore
tant, denunciatum senatus urbis facesserent. q
pe ex urbe ab ore atq; octis. p. r. ne nich eos le
gatos uno exercio non ciuī copiarum tegeret. Per
cui desidente seditione manliana sub exitu anni
comicia hita. creatiq; tribi. mil. consulari pote
state et ꝓbis. Sergius cornelius malginensis.
ii. p. Valerius potit. itum. ch. furius camillus.
seruius fului rufus. itum. c. papiri crassus. t.
quinti cincinnati. ii. Cui principio anni et pribus
et plebi ꝑ opportune eterna pax data plebi. q no
auocata dilectu spem cepit. Duum tam potens
bellum duce. senatus expugnandi pribus. ne
quo exercitu urbe aduocarent. ai. absumendis dome
sticis malis. Igit cum paro utriq; acrior ali
quanto exhortatio esset. impugnium certam aderat.
et manli aduocata domum plebe. cum pribus
nouitatum rerum interdiu noctuq; consilia agitat.
plenior aliquanto animoꝝ utriq; q̄ an fuat. Iram
accenderat in alio rerum ignominia. at contume
liam in experto spiritus dabat. q nec ausus
est idem in se dictatore. q in spurio melio cen
turius quinctius fecisset. et uiciniq; suos in
uidiam no dictatoris modo abdicando dictaturā

Cū mittē

ia

in

ptmisisse

uisset

uerritatus

seditō

Cinuectio ꝙt ꝓplm

nō sim

ate

Oratio

fugisse. ꝑ ne senat⁹ quidem sustinere potuisse. Hyc
simul inflatus exactatis ꝙ iam ꝑ se accesse in
citabat plebis animos. Quousq; tandem ignorabitis
uires uras. quas natura netebrias quidem ignos
rare uoluit; numerate saltem quot ipi sitis.
gl. aduersarios hostes; si singuli singulos aggres
sum cetis, in actum credere uos ꝙ libertatem
quam illos ꝙd natione certaturos. Quot enim
clientes circa singulos sustis pronos, tot nunc
ad usus unum hostem estis. Ostendite modo
bellum. pacem habitis. videant uos paratos
ad unum. unq; ipi remittent. Audendum est aliq
unusquisq; aut ona singulis precendi; quousq; me
cantum expectabitis. Ego quippe nulli unum decro
ne fortuna mea defuit unde. Ipse under ur ubi
unum inimicus e nullus repente fui. et unde
stis in uincula duci, unusquisq; eum qui a singulis
uobis uincula depulerat. Quid istem si plus
in me audeant inimici. an exitum cassimelligi ex
pectem; bn facitis q ab hominamini. dyphilebitis
hec. Nunqm ipe me de celo descendent uobis
dent mentem oportet. ut ꝙhibeatis se in dex
rint armato togatoq; ut uos alienis hosti
bus, sc. supbis defenderem cinis. Tam prius ar
mus. tanti pti est, ut semp nobis auxilium
adustis inimicos sane sit, q̄ illum nisi q̄m
impari nob sinatis certam adustis pces nostre.
Nec hec natura ustum uobis e. si usu possidi
mini. Cur enim adustis extios in aiosq; gentis
ut impare illis equum constatis ꝙ cōsuestu
cum q impio certare. adustis hostem stare ma
gis q̄m tuen libertatem. Tam alesiu ducis hus
stis, alesiu ipi fustis, ona ad hunc q̄ntacuq; pe
tastis obtinuistis. seu usu seu fortuna ura. unde
tempus est eam maiora conari. Exprimini in
uiam felicitatem. et me ut sim felicit exptu.
Q̄ minore negocio qui impet pubi ponetis, quia
qui resistetent imptitis imposuistis. Solo
eque stit, dictatura, consulatus ꝙ. ut caput
arcis romana plebes possit. Proinde adeste
ꝓhibete. iusse pcuniose dic. ego me promu in
ꝓfiteor plebis. q in mea mea & fides nom indul
tum si quo insignu mag impiu honoriue uoce
rum appellabitis dicet. eo utemini potencore
ad optinenda ea que uultis. Inde de regno age
re ortum initium est. Q nec cum quib nec ꝙ

ad finem consilii puenerit. satis planu tradi
tur. at in pre alta senatus de secessione in do
mum paratam plebis. forte etam in arce po
sitam et in minenti mole libertatis agitat. ma
gna pars uocaretur seruilio a hac opio ce.
qui no in uincla duci ultrido irriter pubi
cum hostem. ꝙ uni iactura cuiq; sanat in te
stimum bellum. Decurritur ad senatum uer
bis stimam. unum tam eandem sententiam. ut uide
ant magistratus ne qd ex puniosis consilijs. q.
manlij. M. p. detrimenti capiat. Cum tribu
ni consulari potestate. tribunisq; plebis. nam
et ꝙ eisdem et hic potestatis q̄ libertatis
ciuium finem cernebant, patrum auctoritatis
ce desiderant. Hyc omes quid opus sit con
sultant. cum pt unum et cede nich aug. oc
ceret. cum aut ingentis dimicatois fore ap
paret. Cum. q. menenius. et. q. publius tri
bunus plebis quid prium ex plebis certamine fac
mus. q ciuitatis ce adustis unus pestiferum
cane debet. quid cum plebe agredis. cum q
ꝙ ipum plebem tuti agredi est. ut sine bona
tate uiris (l. actate) ruat. Diem dico ut uob in aio e.
nich minus ꝓpare q̄ regnu est. Q multitu
do illa no secum certari uiderint, et ex aduoca
tis iudices fieri uult, et actusatores de plebe pu
cui reum uituebunt, et regni crimen in me
dium. nulli magis q̄ libertati fauebunt. fue
Approbantis actis diem manlio dicit. Od
ii est. sim primo comota plebs est. utiq; post
q̄ sordidatum uiderit reum. h cum eo no in
primis q̄ sim. si no cognatos quidem aut affines
possemus ne fres quidem aulum & titum
manlios q ad eum diem uiuq; usu uenisse ut
in tanto discrimine no et q̄rimi uestem mu
tarent, appio claudio in uincula ducto. cum clau
dium inimicam claudiamq; omne gentem
sordidatam fuisse. consensu optimi ꝓpatrum
uirum. q primu a pubi ad plebem defecisse. qui
dies uenit. q. pt cetus multitudinis seditio
sas uoces et largitionem. et falsa iudicia
primencia. ꝓprie ad regni crimen ab actusato
ribi obiecta sint. reo. apud neminem auctorem
inuenio. Nec dubito haud parua fuisse. ei
dapnandi mora plebi no in causa. si in loco
fuerit, illud notandum uidetur. ut sciant

q occidit agaeliu la
tine femine.

ipe

cū

et

hões que ꝙ ꝗnta decora. fides cupiditas regni. nõ
ingrata solum. ꝙ inuisa etiã reddiderit; hões.
ꝙpe ttt. ꝙdixisse dicat. Quibꝫ sin fenore exple
sas pcunias tulisse. quoꝝ bona uenire ꝙos
duci addi cros ꝙhibuisse; ad hꝫ decora ꝗ bellꝫ
nõ cõmemorasse. ãn ꝙ ꝙtulisse etiã conspicue
da spolia hostium cesoꝝ ad xxx. dona impa
toꝝ ad pl. quibꝫ insignes duas mirabiles co
ronas. cuitas acto ad hec seruatos ex hosti
bus ciues ꝙdixit. Inꝛ quos. c. seruilium
mag. equitum absentem notatum. Et cum
ea ꝗ que bello gesta cent ꝙstigio reru ornã
ne etiã magnifica sta deus eũdo memoras
set, nudasse pcer insigne ciuatibus bello
acceptis. ꝛ iden uidem capitolii spectans ioue
deoꝝ alios deuocasse ad auxilium sortunam
suam. ꝙcatiꝫ ee ut ꝗ mentem sibi capitolinã
arce ꝙtegendi ad salute. p. ꝛ. dedissent, cum
p. reu suo dstrimine darent. Et orasse singlꝫ
uniuersosꝗ ut capitolium atꝗ arce intuentes
ut ad deos immortales uisi de se iudicarent; cum
capo marcio cum contionatum ppls cataret,
et reus ad capitolium manus tendens ab hoi
bus ad deos immortales uisi de se iudicarent.
in capo marcio pcer ad uirtutis apparuit tri
buis. ꝛ ocies ꝗ hoim libertatem tanti me
moria decoris. nec fore in pocipuis bñficio aiꝰ
nõ crimini locum. ita ꝙdicta die in pretextati
cam est portam fluminalem; unde aspectꝰ
in capitolium nõ eet, consilium ppli ditum
est. Ibi crimen ualuit. et obstinatis aiꝰ tri
ste iudicii inuisumꝗ etiã iudicibus sem.
Erant qui ꝙ diu uiros qui de ꝙditione
ãn quererent actatos auctores sunt. Damna
tum tribuni de saxo tarpeio decerent. locusꝗ
idem in urbe est et crimie gñis monumẽtũ.
et pene ultime fluitz adiecere mortuo nota
sit publica una. Quod cum dom ci sluisset ꝛ
nuit edes atꝗ officina monete est, latii ad
ppli est. ne quis pcius in arce aut capi
tolio habitaret. Gentilicia alta ꝙ gentis manliꝰ
decreto capti est. ne quis de inde. cꝛ. manliꝰ
uocaret. Hunc exitum habuit uir. nisi in li
bera ciuitate natus eet memorabilis. ꝙp
tm lucem pstiꝫ ꝙiculum ab eo nullꝰ erat,
ꝙ se ipso recordantem uirtutes desiderii

ciuis tenuit. Pestilencia etiã breui consecuta
nullis accrentibꝰ tante cladis causis. ꝙman
liano supplicio magne ꝙ uideri acta. uiolatum
capitolium ee, sanguine seruatoris. nec diis
cordi fuisse penam eius. oblata ꝙpe ocliis suis
aquo sua tẽpla erepta manibꝰ hostium cent.
Pestilenciam in opia frugum et uastata ui
usꝗ mali famam. Anno insequente multiplex
bellum excepit. l. ualerio. uiꝰ. aulo manlio. uiꝰ.
ctio seruo sulpicio. uiꝰ. lucio lucretio. l. emilio. uiꝰ.
ãn. trebonio. tr. mil. consulari. protestatis hostes
nouꝰ ꝓ uulsos uehit sorte ꝗdam ꝙpe metuꝰ
exercitꝰ romano militi datos. certosꝗ et ue
teranos colonias iam diu molientes defectionẽ
et suspectu latium. Lanuuium etiã que fidelis
simu urbs fuerat subito exorti. Id quos ratio
tẽpus accidere ꝗ uetustas ciuibus suis ea diu
impunita defectꝰ cet. decreuit ut primo ꝗ
tempore ferret ad ppli, de bello eis indicẽdo.
Ad hꝫ militiam ꝑ ꝗo paratior plebis eet, ꝗm
uiros agro pontino diuidendo et triuum uiros
nepete colonie deducende arcuerit. Cum
ut bellum inderent latium est ad ppli. et ne
ꝗcꝫ dissuadentibꝰ. tr. pl. omo tribus bellum ius
serit. Apparatum eo anno bellum est. exercitꝰ
pestilencia nõ eductꝰ ꝗcꝫ annitate colo
nis spacii dederat deprecandi senatum. et ma
gna hoim pars eo ut legato supplex roma
mitteret inclinabat. nisi priuato ut fit pu
culo publicum implicatꝰ cet. auctores ꝗ defec
tonis ab romanis metu ne soli crimini sub
iecti pinculi ire romanoꝝ dederent. adiun
sent colonias a consiliis pacis. in senatum
solum per eos legatos ꝙdita est. magna ꝙpe
mutata ut ꝙdictum in agrii romanii eri
rent. Hec nouꝰ inuidia exturbauit omnem
spem pacis. De prenestinoꝝ quoꝝ defectione
eo anno primii fama exorta ꝗgruentibꝰ ꝗ tri
sculanis et grabinis et labicanis. quoꝝ fines
maursatium erat. ita placide ab senatu resti
tuꝰ est. ut minus credi de criminibꝰ ꝗ nos
set ea uera ee appareret. Insequenti anno. ssl.
7. l. papiꝰ nouꝰ. tr. mil. consulari protesta
te uelitras legiones duxere. ꝗ tuoꝝ colleggis.
ser. cornelio maluginensi. iiij. ꝗ. seruii. c. sul
picio. l. cinnio. uij tribunis ad pssidii urbis

am

ꝙ morte cꝛalis ꝗ capi
tolii agallis fuauit.

et signū ex etruria nouū motus nunciarent. Qū
cū inde suspecta erant: reficiēs ad uelitrās adi
cit maiora pene auxilia p̄nestinor, q̄m ipsum co
lonior militudine, sed plio pugnatū est. ita
ut oppinquitas urbis hosti et causa maturioris
fugę, et unus ex fuga receptaculum cēt. Oppidoq;
pugnatione tribuni abstinuere. q; et ancopo erat
h ipsūm̄ colonię pugnandum cēsebant. Litte
re roma ad senatum, cū utrorūe nunciis actio
res in p̄nestinum q; in uelitrānū hostem misse
Itaq; ex. 62. pplūm̄ iussit bellum p̄nestinis indeq;
qui conuictis nullae anno insequēte patricium
coloniam. p. r. p̄trahit. a colonis defensam ui
expugnauit. sedeq; in captis exercere uictoriam.
Eam rē egre passi romani. cū. finium camillū
uj. tr. mil. creauere. Addit collegę aule et. l. po
stumū religiensē. ac. l. furiū cum lucio liceri
nio 7. cū. fabio ambustō. nullum bellum. q; fi
nitimo ex. cadme decretum. adiutor ex tribunis
forte. l. furi datus. Non tam merito. q; ut colle
ge matia ad omnes laudem cēt. et publice q̄re
temeritate ei q; lapsam restituit. et primatum.
q; ex errore grauem p̄cius ei sibi q̄m sua gliam
petit. exacte iam etatis camillus erat. comicis
q; uirare parato in tuba excussande nalitudini
solite consessus. pplī restituit. ſ negretu ingenium
et similes iam res haut magnopę obtinuit. bella
exercitabat. uj. legionibus q̄tum militum scrip
tus exercitu indicto. ad portam esquilinam inpo
steram diem ad salinum p̄fect. ibi cum expu
gnatores colonię haut p̄ p̄ pulsi. fidentes mi
litum nūo quo aliquantum p̄stabunt opperiebant.
Postq; appingere romanos sensenunt, extimplo
macie p̄cedunt. nich dilatum. quin pictum su
me rerū faceret. Ira paucitati hostiū nich
certum. h artes imperatoris unici quibus solis
cōfidet. q; futuras cē. Idem ardor et i romano
exercitu erat, et in altero duce. h p̄sentis dimi
catois fortunam ulli rei p̄ferri uni uiri consi
lium atq; impiū mouebat. qui occasionem
inuiandi cone uirium trahendo bello q̄rebat.
Eo magis hostis mistare. h nam q; castris im
suis explicare acie, ſ p̄cedere in medium cāpi
et nullo q̄ hostium signa in ferendo superbia
fiduciam uirium ostentare. Id egre patiebat
romanus miles. miles egrius alit ex tri. mil. luci

furius ferox tum etate et ingenio. cum milli
tudinis ex inclitissima stimetis animos sue inflatus;
hic q; se cum milites incitatos. insuper instare
sibi, et eluendę quia una potest etate auctorit colle
ge. in uenibus bella data dictatorię. et cum co
ribus nigrere et deformeste animos. cunctatore exacer
rimo bellatore simul. qui ad uenientis castris urbes
q; primo impetu rapi sit solitus cum reside int
nullum tēp̄ terrere. quid accessurum suis. decus
suum ne hostium uiribus. spante. nam occasione
q; tēp̄. q̄m insidijs instruentis locum. fugę ac
torrere senis consilia. ſ camillo tum uite patie
rum gliae cē. quid attinere cum mortali corpore
uno ciuitatis q; in mortalem cē decerat. pati eū
senescē uires. his sermonibus tota inse ad uer
tebat castra. et cum oibus locis posset pugna. Ob
stinē ire. cū. suam no possum ipsi militum.
et hostis cui cum cunctando augeam. Jam mini
me toleranda superbia insultat. cede unus oibus.
et pate te unica consilio. ut maturius bello ui
cas. Ad ea camillus. que bella sine uno auspicio
gesta ad eam diem cēnt, negare in eo neq; se
neq; p. r. aut consilii sui aut fortune penitus
se. Nunc scire se collegam habere imperio q;
parem. nigrore etatis p̄stantem. Itaq; se q; ad exer
citum attineat, regere consuesse. no regi. collegę
ipsum se no posse impedire. dis bene uniuer
sis agere q; er. p. ducet. etiam suę uenia ea
pate. ne in prima acie cēt. que senes munita
in bello sint, his se no de futurum. id a dijs
immortalibus precaturum castris suum consilium
laudabile efficiat. q; ab hostibus salutaris sua q;
a dijs iam pie p̄ces audite sunt. Primum
acie actor pugne instruit. subsidia camillus
firmat. ualidamq; que stationem q; castris oppo
nit. Ipse edito loco spectator intentus in eventu
alieni q; filij constitit; simul primo concursu con
crepuere arma. hostis dolo nō metu pedem re
tulit. Leuis ab ipso clipeus erat inter acie et ca
stra. et q; nisi retro subtrahebat, aliquid ualidis
cohortes in castris armatis que reliquerant.
que inter commissum iam etiam ubi uallo appro
quasi hostis erupent; romanos cedentes hostem ef
fuse cedendo in locum inequum. p̄ter opinatum
hinc emptionis sunt. Versus itaq; inuictorem
terror. et nouo hoste et supina nalle romana

Bellū.

inclinauit aciem. instant uulsi retentes quic ei
strio ipetum fecerat. integrant et illi pugnam
qui simulata cesserant fugam; nam nō recipiebat
se romanꝰ miles, set immemor retentis feracie ue
tis q̄ decoris ēga prosilit dabat. atq; effuso cursu
castra repetebat. cum camillus subuectus acer
cōstantibꝫ ex equum & raptim subsidijs oppo
strio. hec est inquit milites pugna q̄ accusare
possitis. ira illa temeritas ira ignauia hec est;
secuti alium ducem sequimini nunc camillum.
et q̄ ductu meo soletis uincere; quid uallum
et castra expectatis? Nemineꝫ uirꝫ receptu
tura fuit. Pudor primo tenuit effusos. inde
ut circūagi signa obuertiq; aciem uidemus. ex
hostem et diuꝫ pr̄ q̄n q̄ tot insignis triumphis
ciuꝫ ciuitate uenabilis. int̄ prima signa ubi plu
rimꝰ labor pictiq; erat se offerebat. increpare
singulos, quosq; & alios. & ad hortatio ex nouem
tororum alacri clamore pnasse aciem; neq;
alter tribunus rei defuit. si missus a collega
restituente pedestrem aciē ad equites. nō cessa
cando ad q̄m rem leuiorem auctore cum culpe
societas fecerat, si ab impio totiens ad preces
ipsius cōuare singulos uniuersosq; ut se rei for
tune eius diei crimine eximerent; ab orante
ac obsidente collega temeritati meę omnium pot
sociorum q̄ ira prudentiae dedi. camillus inuicꝫ
ira fortuna suam q̄ suorum uidet. Ergo ni resti
tuit pugna q̄ miserrimū est, fortunam cū oibꝫ
infamiam soluis sectaq; optimum usum ē. influc
mantem ex acie trahi equos et pedestri pugna
euadere hostem. Cuncta insignes armis atq;
q̄ prīmi pr̄e maxime pedestrium corpus uident.
mich ne apud ducem ne apud militem remittit:
a primo certamine animi sensit q̄ euentꝰ uir
tutis eniꝝ opē. & uulsa q̄ nō simulato metu
cesserant, ea ex uera fuga essisti. ac magna pr̄
et in ipo examine, et post in fugam est. certe
castris que capta eodē impetu sunt. plures ex cap
ti q̄ occisi. Vbi in recensendis captiuis cum
tusculani aliquot nosceretur, secreti ab aliis
ad tribunos adducunt. Pertinaciaꝫ q̄ fassi
publico consilio se militasse. cui tam uicini belli
metu camillus motus exemplo se roma capti
uos ducturum ait, ne pr̄es ignari sint tusculā
nos a societate defecisse. castris expugnatis item

si uideatur pfit collega, decimo uꝰ die fuerat ne
sua consilia melioribꝫ offerret. Nec ex aut ipi aut
in exercitu cuiq; facie q̄dam amico camillus la
tentis culpam eius uidebat. Quia data in ea pu
pite castrum res. p. asset. et cum in exercitu tum
rome cōstans omnium fama erat. cum, uaria fortuna
in ulcisci res gesta est, adisse pugne fugere in
simo culpa sedere. deinde omne penes. q̄. furium
est. Introductus in senatū captiuis cum bello pse
quidē tusculanos pr̄es cōsumsissent, camillo q̄ dol
lum mandassent ad uictorem sibi ad eam re uni
q̄ uenit; permissoq; ut ex collegis optaret q̄ uellet,
cōsulem sibi omnium. l. furium optauit; q̄ modestio
ne ac tum collegae laudauit. inferiam, tui sibi gra
ui uisus petit; ex fuit cum tusculanis bellum.
pace constanti uim romana arguerunt, q̄ armis
nō potuit; instantibꝫ finos romanis nō demi
serunt ex proximis urbis locis. Non cultus agro
rum intermissus. patentibꝫ portis urbis togati
obuiam frequentes imperatoribus q̄ esse. q̄ncatis
exercitui cum. int̄ in case ex ede et ex agris deue
hit; camillus castris ad portas positis, ede ne
fama pueris q̄ in agris ostentaret. ceu int̄ me
nia esset capiens ingressus urbem, ubi pu
rentes uinicas & tabernis apte exposita ou i me
dio uidet. intentosq; opifices suo quemq; op. et
libidos lectas strepe discentiu uocibꝫ ac repletas se
minatas ne uulgus aliud pueroꝝ & mulierum
hinc atq; illinc euncas q̄ quoq; suos usuum esse
ferrent. mich usq; nō paucis modo si ne miranti
bꝫ q̄dem similem ceu spectabat. ea inquirens oculis
ui na bellum finisset. adeo nec amoto rei usq; nec
oblato ad rep uestigium ullum ad rep erat. si
ita ea constanti tranquilla pace, ut eo uix fama
belli ptrita uideri poss. Victus & patientia ho
stium, senatu eos uocare iussit. Soli ad hec inq
tusculani na arma, na q̄ uires quibꝫ ab ira ro
manoꝝ ira tutaremur inuenistis; ite roma ad
senatū. estimabitis pr̄es utri plus an pene an
ne nunc nemo meruit situs; nō capta gra
publica binis ei. deprecandi potestatem a me habuerunt.
Paucis euentu uictis senat que uidebit dabit; ro
ma postq; tusculani uenerunt. senatusq; paulo
an fidelium socioꝝ inq; inuestibulo curie est offen
moti exemplo pr̄es. uocari eos iam tu hospitaliꝫ
magis q̄m hostiliꝫ iussere. Dictator tusculanus

uta ubi fecerit; quib⁹ bellum indixistis. intulistis⁹
p. c. sic nunc indictis nos stantes in uestibulo
arme ure. ita armati parati⁹ obuiam ipsorum⁹ se-
gnib⁹ ⁊ unis ⁊ cessim⁹; nam hic plebis ure habitus
fuit erga semp. ⁊ qm a nobis ⁊ nos arma acce-
perim⁹ gras deor⁹ et diab⁹ uris et exanimis ⁊ actis
magis ⁊ auris crediderit. ⁊ ut nich hostile erat ne
ipi quidem fecerit. pacem ⁊ nos ⁊stinem eam uob
petim⁹. bellum eo scabi e. aut at⁹; pacem in nos ⁊
arma pollicant ura si patricio⁹ expendum e. ⁊ pri-
cib⁹ inhermes. hec mente mea e. dis in mortalib⁹
faciant ita fili tam pia ⁊ ad ea crimina acti
net; qb⁹ mori bellum indixistis. et si re uicta re-
bus ubis cosulere mihi actinet. ⁊ etia si uasit
ut fateri nob ea cum ita euidenter ueritate
tutum ce⁹sem⁹. peter in nos dum dignum sitis ⁊
bus ita satis fiat; tm fere ulos ab tusculanis
finib⁹. pace impetrata nec ita multo post cuncta
tem etia impetrauit; a tusculo legiones reduc-
camillus cosilio et uirtute in uolsco bello fe-
lititate intusculana expeditione. utrob⁹ ⁊ singula
ri ad ulsus collegam pacientia et moderatione insi-
gnis magistratu abiit. creatis tribunis militib⁹
ptestate anni. l. p. ualerio. lucio genucio. publio ter-
cinio. et gaio sergio. ctio. siculo. menenio sesto. publio
papirio sergio cornelio maluginensi. censoribus quib⁹
egerit annus maxime ⁊ inclita fama erit⁹
alieni. aggrauantib⁹ similia etia inde ei tribunis
plebis. cum ab his deterreret quib⁹ fide mag⁹ ⁊
fortuna deberetur. labare creditu uideri expedie-
bat; creati censores. c. sulpicius. camerin⁹. sp. tuin
post. iuis regulensis. ceteraq⁹ iam res morte postum⁹
q⁹ collegam suffici censori religio erat. interpellata
e. gerit cum sulpici ab dictatu se magistratu censores
alii nicio creati no gesserit magistratu; et hos crea
ti uoluit dis no auspicantib⁹ in eum annum con-
sulum; religiosum fuit; ea re⁹ inficiatione ple-
bis tribuni ferendam negabat. fugit senatu re-
stros. tabulas publicas cosul⁹ quib⁹ ⁊ noluit ospici
summam erit⁹ alieni q indicatura sit. demissam pte
a pte auctoritate. cum unum obtestati plebem ob
iectari aliis atq⁹ aliis hostib⁹ quam in ul-
so discrimine belli gri. ab antio latricum; ab la-
trico uelitras. inde tusculum legiones ducta⁹. la
nuie. hernicis ⁊nestinis iam intentari arma. cum
um magis ⁊ hostium odio. ut in armis terat

plebem. ⁊ respirare in urbe. aut pocul libertatis
memoriam esse sinant. aut consistere in cotione; ut
aliquando audiant uocem tribunicia delenando
fenore. ⁊ finem alicui iniuriae agentes ⁊ sistat ani
mus plebi memor pristinae libertatis se nec addic
quem⁹ ciui romano ob credita pecuniam pussiue.
neq; dilectu haberi; deo⁹ inspecto creationis mitiga-
tione minuendi civis sciat uim quisq; ⁊ sui quid
alieni sit. suppsit sibi liberum corp⁹ animum quo⁹ nemo
deiciat. morbos seditiosos ⁊ppsita ⁊ostrum sedition⁹
exercuit; ita et addicebant milites. ⁊ ad ⁊nestinum fa
mam belli nouae legiones scribendae censuerant
patres. quib⁹ ⁊ simul auxilio tribunicio et cosensu ple
bis impediri cepta; ita neq; dilectus addictos tribuni
sinebant. neq; iuuenes noua dabant. ei pribus mi
nor ⁊sens cura credita premi uires exercendi ⁊ di-
lectus cet. quippe iam a ⁊nestre ⁊fectos hostes in
agro sabino cosedisse nuntiabant. interim tr. pl. fama
ea ipa irritauit magis ad susceptum etiam mag
istratum detinuerat. nec aliud ad seditionem extinguendam
in urbe. ⁊ q⁹ ⁊ter illatum membris ipis bellum ualuit.
Nam cum cet ⁊nestinis nuntiatum milites ex
tinum scriptis rome. nullum ducem etium cet. plebs
ac plebem in semetipsos usos. ocasione tam dirus
cor⁹ raptim agmine sto prostratis ⁊ter agris
ad portam collina signa intulere; hinc ingens inurbe
trepidatio fuit. ocla manu ad arma. ocla sumpta in
muros et portas ex; tandem ab seditione ad bellum
uersi dictatore et. quintium cincinnatum creauere; ne
magistrum equitum ullum sempronii atrocissimi dixe;
q⁹ ubi auditum e. tanto eius magistratu terror erat
simul hostes amentib⁹ recessere. et nuntios roma-
ni ad edictum sui; re tractatione cohibendi; dum scribit
rome ex⁹ tutius. caste intum hostium haut procul alia
flumine ⁊stita. inde agrum late populantes.
fatalem se urbi romane locum ⁊cepisse intue-
batur. similem pauorem inde ac fuga fore
q⁹ quātū. l siz.
ac bello gallico fuerit. et cum sidem ex tractum
religione insignemq⁹ noie ei loci timeant roma-
nis ⁊nestino mag⁹ alienos die alliam ipam monimen-
tum tante cladis restamidatos. ⁊species ⁊fecto
hinc sibi truces gallos ⁊sentiens. uocis in ocios
atq⁹ auribus forte has nuntiis rex manes ipso
uolentes cognatos fortune loci delegauant spes
suas; romani cum ubicunq⁹ cet latinis hostis; sane
scire cum ce⁹ ⁊ ad regillum lacum deuictis centu

militer.

dictator.

magr eqtū

irritaturũ se potius ad delendã memoriã

equus

Bestia

uenerũt

amnoq; pace obtinuia tenuerunt. locum in signem memoria cladis dedecorosiq; ut timore fiat ne qua ira sit nefasta uictoriae suae; quin ipi galli si of ferant illo loco se ita pugnaturos roffie ut prius uint in repetendi patriam tostero die ad gabios; time cum effecint, ne quis hostis qui mena romana intrasset nimiũ sede adisseq; fortune de mum p̃ferret; hijs utriusq; animis ad alliam uentum e; dictator romanus postq; hostes i cospectu erant instructi intentiq; uides ne tu imgtr. a. semp̃ loci fortuna illos feros. ad alliã cõstitis se. nec illis dis immortalibus certiorib; quibusq; fidu cie maiorib; ue q̃ sit auxilijs dederint. et tu fret armis animoq; cõcitatus inuade media acie. ego cum legionib; in turbatos trepidantesq; in fermm signa; adeste dij testes federis et experi te penas debitas. simul uiol. violatio. nobisq; p uirũ nunc decepti; nõ equite nõ peditem sistimo p̃nestini. primo impetu ac clamore dis sipati ordines sunt; deinq; postq; nullo loco con stabat acies. fugam fecerunt. consternatiq; p̃t ca stra cãa sua passim plati nõ prius se ab effuso cursu sistut; q̃ in cõspectu prenestinoꝝ fuit; ibi effigies dissipati locum q̃ tumultuario opere co munirent capitur. ne si inde mena se recepis sent; exemplo utererẽ agen. Deppugnatoq; oĩb; obsidio urbi inferet; si postq; direptis ad alliam castris uictor romanus aderat, id quoq; monimẽ tum rebellii ut uix mena tuta rapti oppido se p̃neste includunt; octo. p̃tea oppida omnt subditone prenestinoꝝ; ad ea circũ latium bellum deniceps q; haud magno certamine capitis ue luras exeit dictus. hec quoq; expugnate; tii ad caput belli. p̃neste indeditone accepto romã redit. uentum; id nõ in si q̃ deditone receptũ est; tutus quintius. semesate uictor bimio ca stris hostiũ nouis oppidis ui captis p̃neste in deditionem accepto romam redit. triumphauit q; signum p̃neste deuectum iouis i petratonis in capitolium tulit; dedicatum est inde bellum ro mã ac mineruie. tabulisq; sub eo fixa monimẽ tum rerũ gestarum. his ferme incisa scriptis fuit. Jupit atq; diui omes, hoc dederit ut. t. quintius dictator oppida nouie capet. die uicesimo quam creatus erat dictatura se. abdicauit; comicia ide hinc tribunoꝝ militum q̃stulari potestate. qb; equatis plebeioq; plebeioq; nũs; ex quib; creati. p. f. c. mãlicum. m. rutilio. plebes. c. sextilio. mal binum. l. antistium dedit; manlio q; genere plebeio grauem uilitum anteibant, illi gloria sine sorte sua cõputione ex ordinem dita. cui q ipos post m. et ques qui dederint penituit; in explorato pabulatum cohortes misere. quibus uelut circumuectis cum id falso nũciatum est bium insidiis ut erant citati ferunt. ne auctore quidem a priuato. qui eo hostis latinus grauiter ro mano frustratus erat, ipi in insidias precipita uere. ibi dum in quo loco sola uirtute militũ restantes cedunt; exsti uirtus romana iacen ea in eaq; ab altera parte hostes inuasere; a diuersis utrobiq; gdita et temeritate. atq; insetia reo. quicq; sup fuit fortune. p. c. id militum ceu sine rectore stabilio iure tutatu est; quo ubi romam fit relata primũ dictatore die placebit. Deinde postq; quiete res ex uolsciis asserebant; et apparuit nescire eos uictoria; tepore uti. reuocati inde ceu exercitus ac du ces omnisq; inde generis a uolsciis fuisse. id modo q tremo anno tumultuatũ. q prenestini cõci tatus latinoq; populis rebellarit; eodem anno ipso ea querentibus penuriam hominum non colonis ascripti. rebusq; haud quaquam. domo domestica quo q; tribunoꝝ militum ex plebe gra maiestatisq; nil. inter suos optinuit solatii fuit; in sequẽtis anni principia seditione ingruere arserẽ tribunis militum cõsulari potestate. sp. furio. q. sextilio. l. licinio menenio. l. p̃colio. m. horatio. lucio. sergamio erat aut; metus et ea seditionis ex alienis cui noscendi gra. sp. seruilius. posq; cloeli siculus. cesones fri ne re agent bello impediri sit. nuq; trepidi nuncij primo fuga deinde ex agris legiones uolscoꝝ ingressas fines plangq; passim romanis agris attulere. in q tre pidatione tm affuit, ut ciuilia examina terra exercitũ cohiberẽq; aut comit ea uolentes potestas tribunicia impediendo delectu ceteri donec cond cones i postere pubi ne quis quo ad bellitum tribitum diret. aut ius deprecandi crebriq; dicendi eo flagitio plebi sumpto mora dilectui nõ e fit; se gregiis nouis scriptis placuit duos exercitus in agrum uolscum legionibus diuisis duci; sp. furius. m. horatius. dextrosius maritimã horum

Com

eques

ntra

316

atq; antium. seruilius c. ah. sergius leiu ad me
to erecta in pgnit; neutra pte hostis obitus
fuit; pfecto itaq; no illi itaqe similis. qm nullus
latrocinii more discordia hostium fretus et uirtute
metuens ptrepidationem raptim fecerat. si abii
sto exercitu usta ira fra. spacio quaq; regnis grauis;
atte missis tumultib; ne intimi exercitus abrumpi
eqrent incursiones in extrema finium fte erat;
romano cont. q; in hostico morandi ea erat.
ut hostem ad etatem eliceret. itaq; oib; pul
sum tectis agroq; uicisq; q; ruinis dirutis exustis
no arbore frugifera no satis in stem frugu
relicta omia q; ex memia fuit hoium pecudu
q; preda abacta. romanam utrimq; exercitus redu
ti. puo intuallo ad respirandum debitoribz da
to. postq; quiete res ab hostib; erant celebra
ri de integro iurio dicto. et tantu abesse spes
uectis luandi fenoris ut tributo nouu fen
contraheret. in murum ascensuris locatu
saxo q; decreto faciendum. cui subeunte homi co
acta plebs. q; quo dilectum impedirent no
debat. tu. pl. tribunos etiam militares pul
cios omia coacta pncipum opib; fecit. lucu
acmilium. publiu ualeriu nu. c. neuiu ser.
sulpitium. l. q. c. quetios cincinnatos hisdem
opib; obnitere. ut adiunctis latinos uolscos
q; qui coniuncta legionib; ad satricam castra
habuit. nullo impedimento. oib; unicuiq; sarcina
to ad actis tres exercitus scribtrent. unus ad p
sidium urbis. alter q; sq; alibi mot' extu
q; ad subita belli mota posset. unum longe
ualidissimum publius ualeri et. l. emili ad
satricam duxere; ubi cum aggere instructam
hostili loco equo in uenissent. extemplo pugna
cum. ut no dum satis clara sic q; stare spes
pugnam. ymber ingentib; procellis fluuius di
remit. q; postero die itata pugna. et alia pari
uirtute. fortunaq; latine maxime legiones
longa societate militiam romanam edocte re
stabant. signis immissis ordines turbauit. tur
bato signa peditum illata aquirigi romana se
cuperit acies. in hostes grauiq; demoniet. ut
semel declinauit pugna. iam intolerabilis
romana uis erat; fusi hostes. cum satricam
q; dio milii inde abeunt. no caste petierent. ab
equitatu. maxime est. caste capta diripiuq;.

ab patricio nocte que pma fuit fige simi
li agmine petunt antium. et cum romana ex
ercitus que uestigiis sequeret. plus tm timo
ris in celeritate fuit. priue itaq; memia i
timue hostes q; romanu extremu agminis cae
de aut morari posset. inde aliquot dies ui
uastando agro assumpti. nec romanis satis
instructis apparatu bellico ad menia agredi
endu. si ita ad subeundum pugne casum sedi
cio trium int antiatines latinosq; cohorta es.
antiates uicti malis subactiq; bello. in quo
et nati erant et consenuerant. deditione
expectarent. latinos ex diutina pace noua
defectio retentib; ad hec ait ferociores ad pse
uerandum in bello faceret. finis certaminis
fuit; postq; uisq; apparuit. mich q altos stare.
quoniu incepta psequerentur. latini q fetiali
societate quas ut retinent inhoneste esse
uindicauit. antiates in comodis arbitrio se
natus. cessisq; remotis urbem agrosq; ro
manis dederut; ita q; nobis latinosq; si ro
manos bello lodere. si nostros in armis retine
potuerant. eo eruptit. ut sutrium urbem
que receptaculum primum eis adisse pos
sent. agru decreuerunt. nec aliud certius
eius supfuit urbis. cum parte facta sacris
q; hominisq; iniecerit. ch. matris matute replet
inde eos si sua religio nec uerecundia edita
templo cum tristib; minis. ni nefandos ignes
penis deluibus amouissent. incesse ea rabie ci
ues. pter tusculum nullu obitam q; deserto eoi co
silio latinoq; no in societate in romana si ci
uitate dedissent. paternis patre cum
tyrrho incidissent. primo clamore oppidum p
ter arte captum est. in arce oppidani refuge.
cum coniugib; ac liberis. nuncioq; romam
qui certiore de suo casu senatu facerent mi
sere. haud segnius q; fide. p. r. dignu fuit
exercitus tusculum duct. l. quintius et ser. sul
pici. tr. mil. duxere. clausa e portas tusculi la
tinos q; simul obsidencu atq; obsessor ardo. hic
menia tusculi tueri uident. illic aream op
pugnare. ceteru una ac pauere aduen
tus romanoq; mutauit utriq; partis animos.
tusculanos ex ingenti metu in summam
alacritate. latinos ex qte certa fiducia mox

deu arguisse dr.
q; uox carenda

se

capiende arcis, qm̃ oppid̃ potiunt̃ in exigua de-
se ispio strm̃ uertunt. Dollic̃ ex arce clamor abtu
sculanis. exaudit̃ aligñto minor ab exercitu romano
urrmq; urgent̃ latinis. nec ispectio tusculano
rum detinendi ex supiore loco sustinet. Hec re
manos subeũdi ardor molientes que obices pra-
tas. arce possit; scalis quo menia capta. inde ef-
fracta clauste portas. et cum ancepe hostis et a
fronte, a tergo urgeret, nec ad pugna ulla uie q̃
ad figendu loci quicq; supset, in medio cesi ad
unu omnes. Recuperato ab hostib; tusculo exer-
cit̃ roma
est redict̃; quicq; magis gsp̃ eo anno bellis tũ q̃
la ora forũ erant, tanto inuidie inter patrum
in dies muscreta plebis cresceb̃at. cum eo ipso
q; necesse erat solui faculta solueñdi impedirẽt.
Itaq; cum iam ex re nich dari posset. fama et cor-
pore iudicati atq; ad edictu creditoruñ sanie facieb̃at.
pena qp̃ - in uice fidei cessarat; adeo q̃ ab nexi
os sibimiserant animos. nõ in finem solum, principes
cum plebis. ut nõ modo ad tribunatum mili
tum int̃ plebeos petendum. q̃ tanta ui ut li
cet retenderant. s̃ ne ad plebeios quidem ma-
gistratus capessendos petendosq; illi uiro acri
experientiq; cum cet. possessionesq; honores usur-
pari mode a plebe p̃ paucos annos recuperasse
ipsorũ pres uiderent. ne id nimis letu patri
alti cet parua ut plerung; re ingente mole
di ea intruenit̃ gñ. fabi ambusti potentis ui
ri cum int̃ suu corpus hostes et ui ad plebem
q̃ haud q̃q̃ int̃ ad gen̄ contemptor ei hebat̃ filie.
due nupte. ser. sulpicio maior. c. licinio stolo-
ni erat illustri quidem uiro, plebeio. ea q̃ ipa af-
finitas haud spricta gram fabio ad uulgum q̃s
erat. forte ita incidit. ut in seruq; sulpiciq; tri-
buni domo sorores fabie. cum int̃ se ut fit ser-
monib; tererent tp̃, licinor sulpicis cum is de-
foro se domum recipet, fore ut nos est iuga
pauisset cum ad id mores eius inflicta expri
uissi minor fabia risui sororu fuit. miranti
et ignorare id sororc. cetum is risus stimulos
paruis mobili rebus ano muliebri subdidit. fre
quens quotidiani q̃sequentiu regantiuq; nil q̃d
uellet. credo fortunatu matrimoniu ei soro
rius iustum. fuge ipam malo arbitrio quo a
primis quisq; minime ante-iri iniuste pe-
mutasse, cõfussam cum ex recenti morsu

patrũ.

animi. cum p̃ forte uidiss̃ paucetas, satis salue
aiutentiu cum dolore. q̃ste h̃ sanie priam adiuue
sororem q̃ medium in uirum honorifice celeriu co
uit̃ sensitando, ut fieret̃ cum ea cum dolore q̃
iuncta pari cet nupta in domo q̃. nec honos h̃
gra; mutare quis. cõsulare inde filiam adiuuis
lenii cum here iussit. eosdem q̃ dicu domi ui
sumu honores quos apud socerum uiderat. Inde
cecilia iure cum genero cepit adhibito. s. sertio ser
mio adolescente. q̃ cui spa mob̃ p̃ genius pri
cum de cet; ecrasio uidebit̃ rerum nouandaru
p̃ ingente uitio alieni. cui lautiue mili
plebes nisi suo in stimo impio locatis nullis
sparet actingendum. ad ea cognatione et cona
do egrendo iam eo gradu fecisse plebeios. Unde
si pares ad mutant̃ peruenire ad stimu q̃ pribus
equari tam honore q̃ uirtute possent. in spem ue
ri pl. fieri placuit. quo i magistratu sibimet ipi
uiam ad ceteros honores aperirent; eratq; tribu
nis. c. licinius r. l. sextiq; promulgauit leges omi
aduersus opes priuor. q̃ comodis plebi, unde ale
gheno ut deducte eo de capite q̃ ustinis p̃ mi
nutu cet id q̃ supset tricenio equis pationib;
psolueñ. Altum de agro nequis plus
quingenta iugera agri possideret. tum ne tribu
nos militum comicia fierent. consulumq; utriq;
alt̃ de plebe crearet, amota ingentia q̃ que sine
etatione maxime obtineri no possent. Quum q̃
simul rem quis imodica cupido int̃ mortales
et agri pecunie honoris, di seruine q̃posito, con
tritu pres cum trepidassent publicis priuatis
q; consiliis nullo remedio alio p̃ exepta in fine
ta ante tertanniis intercessione inuento colle
gas ad duas tribunicias rogationes cõpauit; q
ut trib; ad suffragiu eunde citari alicuius sexcias
uiderit, stipati primum p̃ sedilia, ñ recitari rogatio
nes, ñ solleme. quam aliud ad seisscendã plebi
si passi sunt. Jamq; frustra sepe cõsilio ad uoca
to cum pantheis rogationes cent. bene h̃ uisi
sexti, q̃de cum intercessione pollet placet. isto ipo
telo cutabuñ plebem; agite dum comicia indi
cite pres. tr. mil. creandis. saw ne uiolet uos
ista uetus qua nunc continentes collegas uros
tam leti audistis, haud irrite ceciderit mihi. co
micia fiet. eosdem tribunos q; plebi nulla sunt
futura. Quam sexti. tr. pl. refecti nullos similes

magtūtus creari posse fit. eaq; solitudo magistratū
et plebe reficiente duos tribunos et hijs comicia
vacat. iij. dies. tr. mil. tollentibus p quinquennium urbem temptabat
382 bella oriturus. quicquid uelitum colonj gestientes
eius q; nullius egerat romanj ect. 7 agrū romanū
aliquociens uastauerat. 7 tusculum oppugnare ad
orti sunt; eaq; res tusculanos uetibj scrijs nouis
annis opes orantibus uectigalia maxime nō pcō
ni ss 7 plebem mouit. permittentibus. tr. pl.
comicia 7 q; int reges erat hita. creatiq; tr.
mil. l. furius aurus. manli seruius sulpicij
serui cornelij. a. 7 c. ualerius. haud q; tam
obedientem in dilectu q; in comicijs plebem
habuere: ingentiq; cōtentione exactu scripto
effecti. Bellū. Noy ab tusculo ni simo nec hostem
ss int suamet ipsi menia cōpulere; obsidē
bant q; haud paulo ui maiore uelitue. et q;
tusculum obsessum fuat. Nec tam ab eis q;
bus obsideri capte erant. ex pugnari potuere; an
nou creati sut. tr. mil. q; seruili. c annis ne
turi. manli 7 marcus cornelij 7 quinti. ni.
383 fabius. Mich nec ab hijs q̄dem. tr. ad uelitare
memorabile stū. in maiore dissimine domi
res titebant. Nam pt sextum licinius la
teres legis octauus. tr. pl. refectus fabius q.
tr. mil. stolonis socer. q; legis auctor fuerat
eaq; suam soceri se haud dubiū ferebat. 7 cum
acto ex collegio tribunoz plebi primo tres sedes
legum fuissent. q; soli erant. 7 ut ferme so
lent. q; sine desistunt capti. 7 stupentes ai
uacuum alienis id nō q; domi perpetuum erat
intercessioni suę pretendebant. uelitris exactu
plebi magna pte ee. in aduentu militum
comicia dilere differri. ut immissa plebs de
sine omodis suffragiū ferret; sextus lici
nius qui cum pte collegaq; ut uno ex tribu
nis militum fabio artifices iam tot annos
usu tractandi aios plebi primos primū q dic
tos interrogando de singulis q ferebant. ad
opum fraudabant. uiderent ne postularet ut
cum bina iugera agri plebi diuiderent; ipse
plus quingenta iugera here licet. ut singuli
effe trecentoz ciuiū possideret agros. plebs
hoi ad tectum nectarium aut locum sepul
ture sinus pater ager. an placeret senare

arcumenta plebem nī pcaue q; sorte credi
tum soluat. coep in nerium ac supplicia dare.
et gregati cottidie de foro ad dictos duci et re
pleri uincula nobiles uiros. et uicatim pcauo
hitet. ibi carcerem primatum ee. Hec indigna
miseranda q; auditu cum apud uincentes sibimet
ipsos maiore audientiam indignatione q; sua
increpassent. atq; ui nec egros ecripiendi
modum ne senore truncandi plebem auxilium
pbis uinc; foret affirmabant. q; altum ex plebe
consulem custodem sue libertatis plebi fecis.
cōtemni iam tribunos plebis. quippe q potestate
iam suam ipsum unum frangat. nec credendo
nō posse equo iure agi. ni impium pnce illos
pnces se auxiliū tū sit. q; impio communicato
nihil plebem in pte pari rei. p. fore. q; ee. q; q
satis putet. si plebeios rō cum ipso comma
io consulatus beat. Nisi altum cōsulem uni
q; ex plebe fieri nefas sit. nemine foretq; ui
memoria exisse tum tribunos militum de
eo poci q; consules creari placuisse. ut ex ple
bis patet suum honos; q; iij. annis nemine
ex plebe tribunum militum creatum ee. qui
crederet. diuos ne in locis sua uoluntate ipsi
turos plebi honorem. qui otiosa loca. tr. mil.
creandis occupare solitus sit. et ad consulatum
uiam fieri possuros. qui tribunatum septem
tādem abstinerunt legē obtinendum ee. q; comi
cijs et gratia nequeat ad se ponendi ex cer
tamine altum consulatum ad q; plebs sit adita.
Quem in certamine relictus primus semp po
tentiorē futurus sit. q; iam posse id q; antea
iactare solitus sunt. nō ee. in plebeios pdoneos
uiros ad curulis magistratus. Numq; enim
sordidus aut senius re. p. administrare po
test. post publicum calui tribunatum. qui prius
ex plebe creatus sit. q; p eos annos gesta sit.
quibus p. pucios nemo. tr. militum fuit. q;
cons pucios alienos dignatos. post tribu
natum nominis plebeii. assiores q; sic tribu
nos militum paucis ante annis ex plebe
ceptos creari. Nec ullius cos. pmi. re. tem
nisse. cōsulatum supbe plebeios. eam ee arce
libertatis. id columen si eo pueniri sit. p.
re nec exactos ex urbe reges. et stabile liber

plebeios.

dia

socordius aū segnius

pret

tatem suam existimaturum. quippe exilla de
in plebem uentum ea quibꝫ pcipi excellant,
ipsum atꝫ honorem gliam stirpi genꝰ nobilita
tem magnam ipse struendam. maiora liberis
relinquendi. Hui generis ones ubi actpi undꝫ
nouam rogationem promulgant. Vtꝫ diuum
uiros sacris faciendis, dece uiri creent. ita ut
pe ex plebe pe ex patribꝰ fiat. ollꝫ eam rogatio
nem comitia in ad uentum cepit exercit differ
rent. qui uelitris obsidebat. primo cui actus
e animo gr uelitris reducent legiones. Ita
sistensa de legibꝰ res ad nouos. tr. mil. dilata.
nam. tr. eosdem duos utiq; legum latores erat
plebes reflectebat. tr. militum creati. t. quiti.
ser. cornelius cornelius ser sulpicius. sp. ser
uili?. l. papiri. licinius uelut Principio
statim anni ad ultima dimicatione de legi
bꝰ uentu. & cum tribꝰ uocarentur, ni mul
cessio collegaꝝ latoribꝰ obstarent. trepidi pces
ad deos ultima auxilia simum impium
simum qꝫ ad cede decurrunt; dictatore dici
placet. dicit. m. furi camillu. qui magr equi
tum. l. emilium coptat. Legum quoq;
latores adustio tm apparatu ad ulteriorum,
et ipi cum plebis ingentibꝰ animis armat.
ad colloq plebis indicto. tribꝰ ad suffragium
uocant; cum dictator stipatus agmine patrio
plenꝰ ire minaꝝ cosedit. atꝫ gerer reo
solito primum certamine inter se tribunoꝝ
plebis ferenti legem intercedenciꝫ. & uto in
re potentior intercessio erat, tm uinceret
legum latoꝝ fauore. & uti rogas puma
tribꝰ dicet, tum camillus. Qm adem inquit
quitos iam uos tribunicia libido no potestas
regit, & intercessione secessione quondam legis
plebis parta uob eadem insaciis irrita & pe
peristis. no rei. p. magr uniuse & ira tam
dictator intercessioni adero. cuiusq; uim
lium ipse tutabor. Itaqꝫ sic loquit. & l. sextiꝰ
intercessioni collegaꝝ cedunt. nuchꝫ pristini ma
gistratuum insecta cocilio plebis & adustio inter
cessione. itaqꝫ capte ciuitati legeꝫ ipse ten
dent. unum tribunicia a se ipa dissolui ni paciar;
ad ultio ea cum coeptum. tr. pl. re nichi
lo sentius perrexerent. tm perculsus ira ca

missus litores qui de medio plebem emouer
unt. & addidit minas si pergerent. sua tam
to omnes iuniores adacturum. exercitumq; extem
plo ex urbe educturum; frenem ingente incus
serat plebi. ducibꝰ plebis accendit magr cer
mine animos qꝫ animuit; & re ne ultro inclina
ti magistratu se abdicauit. seu qꝫ uitio creat
creatus ut scripsere quidam. seu qꝫ tr. pl. tu
lerit ad plebem idqꝫ plebe sciuit. ut si. m.
furius gdictore quid egisset. quingentis mi
lium ei multa esset; & auspicijs magr nou
exepli rogatione detinuit. ut proclis credam.
cum ipsius uim fecit ingentiu. tu qꝫ ei fuisset
tus e exemplo pupli manli dictatore. qui
quid creari attinebat ad id etatis quo. m. fu
rius uixt. est. & qꝫ eidem. m. furium dictato
rem insequens annus habuit. haud sit prudre
ns structum puerr anno i se impiu repetitum
simul qꝫ eo tpe qꝫ promulgatum de multa ei tri
dit. aut. & hinc rogationi qꝫ se in odine eger
undebat obsiste potuit. aut ne illas quidem
ip quas et hec lata erat tpedire. & qꝫ usqꝫ ad
memoriam nram tribunicias consularibꝰqꝫ cer
tatum uiribꝰ e. dictatore semp altius fastigiu
fuit. Int priorem dictaturam abdicata nouaq;
a manlio inita ab tribunis uelut finit regnu
& alio plebis sito apparuit. que ex promulgato
plebi & latoribꝰ gta erant. Nam de fenore atꝫ
agro rogationes iubebant. De plebeio cons. an
tiqbat. & p secta utraq; reo cet. ni tribuni sci
ta simul & solueret plebem dixissent. Publius
manli deinde dictator re in cam plebis indi
nauit. c. licinio qui. tr. mil. fuat. magr equi
dem de plebe; id egere pces pssos actipio. dictato
re & propinqua cognitione licinisse apud pces ex
cusare solitum simul negante magri equi ma
iore qm tribuni & silios ipius ce. Licinius sem
p cum tribunoꝝ plebi creandoꝝ indeq; comicia
cent, ita se gerere. ut negando uim sibi uelle
continuari honorem acerrime accederet. ad id
& dissimulando petebat plebem. Nonum se
natui uelut iam i acie adustio optimatem
maxime priuatim pcto. Nullo publice emo
limto stare; & consensisse ia sceri. & rogationes
& promulgatas. & uim omnie tribunicie potestatis

Comitia. E.

Dictator.
magr equi.

segnius

tamen ille sedit. quale gallicum nō erit pt capitolium atq; arcē iam ōia h' hostium erant. et consulatum am̄ hec mitto furio et quoq; alio ex plb; licuit ille sextius petet; posteq; ne ferre sextium. haut dubio cōsulem esse. camillum de re pulsa dimicare. hoc mitto in coe in honores uocare, ut duos plebeios fieri cōsules liceat. duos plicios nō liceat. & altum ex plebe creari necesse sit utrūq; ex plb; pferre liceat. Quenam ista societas. quum ossoc cio est. parum est si cum pare tua nulla adhuc fuit, in ptem eius uenio. in parte petendo tu tum traxeris. Timeo inquit ne si duos licebit creari plicios, nemine creetis plebium. quid ē dice aliud q indignos ira uolūtate creaturi nō estis. Nec tacite uob creandi de nō multis ponam. Quid sequ nisi ut tenefi cium quidem deleat pplo. si cum duob; plicis un̄ petierit plebeius et lege se nō suffragio creatum dicat. quon̄ exordiant nō dih petant honores sed ut. Et ita maxima sint adepturi, ut nich ne minimis quidem deleat. et occasionib; pcuis qua uirtute petō honores maluit. est alg qui se ispici estimari sti dicat. qui eos sibi uni hono es, int dimicantes competitores equū cēseat ee. qui se arbitrio uro estimat. qui uita nectaria suffragia q uoluntarios et serua q liberos faciat. Omitto licinii sextiung; quor annos ippe tua potestate tag; regum in capitolio numerat. Quis ē hodie in ciuitate tam humilis cui non uia ad cōsulatum facilior p isti legis occasionē q̄m nob ac liberis uris fiat. siquidem nos ne cum uolūtis quidem creare medium potitis. istos & si nolueritis necesse sit; de indignitate sa trio dem dicq; est. et cum dignitas ad bonos pti net. Quid de religionib; atq auspicijs q̄ppa deor in mortalium, coreptio atq iniuria e. loqr. auspicijs hec urbem condita ee. auspicijs bello ac pace domi militiaq; ōia geri quis est qui ignoret? Penes quos ḡ sint auspicia more maiorū nisi penes plcos; nam plebeius q̄de ma gistratu nullus auspicato creatur, nob adeo ppa auspicia. ut nō solum quos pplus creat plicios magistratus nō aliter q̄ auspicato creet. p nos q̄j ipi fine suffragio pplī auspicato int regem q̄dam. & primatim auspicia habeam. que isti ne magistratib; quidem habent. Quid ḡ aliud q̄ tollit ex ciuitate auspicia qui plebeios cōsules creā do a plb; qui soli ea hore possit auferre. Eludant nunc licet religiones. Quid enim est si pul li nō pascent; si ex casica tardius egressi sint si hec cecinit auis; p̄ua sint hec. si parua ista nō con tepnendo maiores uri maximis hac re fecerit; nunc nos tacq; iam mich pcer decor opus sit omib; cerimonias pollium; undiq; ergo pontifi ces augures sacrificuli regios creent. cuilibet apice dialem, dum nō tho sit ponam. tibicinē anclia penetralia, deos deorq; adita q̄b nefas est. nō leges auspicato ferant. nō magistatus creent. nec centuriatis nec curiatis comicijs preo auctores fiant; sextij & licinius tacq; romulus actatius in urbe romana regnet. q̄ potius alie nas q̄ agros dono dant; tanta dulcedo & egalie nis fortunis predandi. & in mitem uenit. altera lege solitudines uastas in agris fi pellendo finib; deos. altera fidem abrogari cum q̄ omis humana societas tollitur. Omnium rez causa uob antiquo censeo istas regnatrices. q̄ fixerint deos ut instatu nare. Quo appij ad id modo ualuit. ut temp; regationū ubiendi q̄ferret; trifecti decimi ite tribuni. sextij & licinij, de decē uirio sacroz ex pte de plebe creandis legem ptulere; creati q̄q; primum, quum plcb. gdiq; eo iam usq; ad cō sulatū uidebat; hac uictoria contenta plebs cessit plcis, ut in pſencia q̄ sulum mitione omissa. iii. pl. crearent. creati aulus & .m. cor ne lij. iiii. m. geganij. p. manlij. l. uetuti. p. uale rij sextul cui pt uelitraq; obsidione, tardi mag re egit, q̄ dubij quiete ex fine reo romanis dec. fama repēte belli gallici allata pfulit ciuitate ut. m. furij dictatore q̄nto decet; uo quintium in penu mgm. equitū dixit; bellatū cum gallis eo amne circa anienem flumē; actor & claudi. int dictag in ponte pugna: q̄ titius manlij gallum cum quo pugnauit, manu cōseruit in cōspectu duo rum exercituū cesiq; torq; spoliauit; tū pugnatū phinis auctoribz magis ad ducē ut creati decē haud min̄ post annos ea acta. hec aut ante in albano agro cum gall dictatore. m. furio legna collata. & dubia & difficilio romanis.

No. q̄ hic titus q̄ familia ogalior pmus appellat & torquatus. atorque que arripuit agallo. dr in appellati & torquati ab eo.

seytiū

beium

iter

fastidiat

q̄mq̄m nigenite galli terrore memoria p̄stine
clad̄ie acciderant victoria fuit: milia multa
barb̄or in acie: multa capte castris cesa. palati alij
apulia maxime perrenies cum fuga se longin
qua. tum q̄ passim eos simul. parui troiq̄ distu
lerant ab hoste sese tutati sunt: dictatori con
sensu patrū plebiq̄ triumphus decretus. Dyd̄ium
p̄ficiū cum bello atrocior domi seditio excepit.
7 p̄ egestatē examina dictatoris senatusq̄ uictrue
ut rogationes tribunicie acciperent: 7 comicia co
sulum adisa nobilitate fixa. quib; liuet sextius
de plebe primus consul fec̄. 7 in his quidem finis
examinū fuit: q̄ pudici se auctores futuros no
gabant: q̄ secessione plebis. res tribunicie q̄ alias
minas eruptum examinū uenit. Cum tū p̄dic
tatore coditoribus sedate discordie sunt: 9 cessimq̄
ab nobilitate plebi de gsule plebeio. a plebe nobilita
ti de p̄tore uno qui ius in urbe dicat. ex p̄bis cre
ando: ita ab diuina ira tandem in concordia redac
tis ordinib; cū digna ea re senat̄ cōsereret. ecce subito
quies. dd si q̄s unq̄ alias deū immortalitū ea libenti
facturos fore ut lusi magni fierent: 7 dies unus
ad triduū adiect̄. recusantib; ne minus edilib; plebis
exclamatū a p̄cipibus est. uenientib; se ad honorē deū
immortalitū ea libenti animo: ediles fierent: q̄s ea
abuniuisse grē actū est. fuit. sc. ut duos uiros
ediles ex p̄bis dictator q̄ primū rogaret. p̄ceo auctores
oib; eius anni comicios fierent. . li. N°. p°. decade

Ad a dia p̄ma li. sexti

Annus hic erat insignis noui honoris con
sulatu. insignis nouis diebus magnifi
cis. pura & curuli edilitate. hoc sibi
primi quesiere honores. q̄ concesso plebi alter cōsu
latus. plebeius cōsulatus. l. sergio sexto cui legio parte
erat debita. p̄ceo p̄caria. sp. furio marci. f. camil
lo edilitate. gneo flauio capitolino 7. p. cornelio sci
pioni suam gentem uirus gra crispinis cognit. l. se
ctio collega ex p̄bis dato. l. emilio mamercino. p̄na
pio anni 7 de gallis quos primo pulatos papi
lio cognominia fama erat. 7 de hernicis defecto
re agitata mente. cum de industria ea. ne quid
p̄ plebem gsule gereret. q̄ferret. silentiū omnium
rex ac rustico simile ceu fuit. q̄ q̄ no putent
tibi tatius tribunis q̄ q̄ gsule uno plebeio
tres patricios magistratu curulib; sellis p̄sidentes

tamq̄ gsules sedentes nobilitas sibi stupuisse. p̄to
re edem ea iura reddente. 7 collegia constituente. ar
isdem auspicio creatum. uectigalia inde disposita. senatus
ex p̄bis iudendi ediles curules creari. primo ut
alij annis ex plebe fierent. cōuenit. q̄ea p̄mis cum
fiunt; inde. l. genucio 7 q. seruilio gsulib; 7 ab seditione
7 a bello quiete rebus nequa amictus 7 p̄cio uacaret.
pestilencia ingens orta. cesore edilem curule. tres tri.
plebi mortuos ferunt. p̄ quorum 7 ex multitudine
mista alia fama fuisse. maximeq̄ ea pestilencia in
signes uiros q̄ maturam arcerbi. mi. furij sacerdotis
eni uocem unice in omni fortuna p̄cepo pace bel
lo. p̄sidio exulatu iuuet. clarior exilio. ut desiderio
ciuitatis que capta absentia implerauit. optem.
ut felicitate qua restituit in pristinū sedē. pudicam
ipsam restituit. pur inde q̄ quinq̄ & xxx. eni annos
post uixit. titulo gnie fuit dignus. hic que
sedima romulo conditore urbis romane ferrent;
7 hoc insequenti anno. t. sulpicio petito. c. licinio
stolone gsule pestilencia fuit; comicij dignū me
moria actū. missi q̄ p̄cibus deum expiandis ea. tem
tum post condita urbem letissimi fuit. 7 ea uis
morbi q̄ humanis gsulis. q̄ ope diuina leuaretur.
uictis superstitione animis. ludi q̄q̄ scenici nouum
rei bellicose ppl̄o. nā circi q̄q̄ spectaculum fuit. 7 ne
alia celestis ira placamina instituti dicunt; certū
pia quaq̄ ut forma p̄cipia oia. 7 ea ipsi peregrina
fuere nec sine carmine ullo. sine imitando; car
minum actu. ludiones ex etruria acciti. ad tibicinis
modos saltantes. haud indecoros motus more tusco
dabant; imitari. & inde coepere. iuuenes sibi con
dicta inter se facetia. fundentes usibi; coepere. nec
absona uoce motus. erant. decrepita utiq̄ re. sed sepiq̄
usurpando exarata uernaculis artificibus. q̄ iter
tusco ludio uocabit. nomen histrionibus indi
tum. qui nec ante festum minus usu similem inco
situm temere ac ridendum alternis faciebant. & ipsi texto
modos seruare descripto iam ad tibicinem cantum
motuq̄ gestum. pagobant. Diuus p̄ aliquot
annos q̄ ab saturis ausus e primo argumento fabulam
serere. idem scis id q̄ omnis tum erant. sicq̄ carmi
nibus actos. dr. cum sepi reuocati uoce obtudissent. ue
nia petita. pueri ad canendum ante tibicinem cum
statuissent. cantitasse. aliquanto magis iuuenile mo
tu. q̄ nichil uocis usus impedierit. inde ad manuum

Regist. mund

cantari histrionib; cepit. Deinde ad tibicinē ipē uocē
relicta. Postq; lege hac fabulay abrsit ac soluto
iam reo auocabat. ludio ex arte petulāti irritat
iuuentꝰ histrionib; fabellay actu relicto ipa inter
se more antiquo ridiculi interpa uersib; iactare
cepit; que exodia postea appellata consertaq; fabel
lis ponebant. atellanis sunt. q; gen; ludy ab oscis
acceptū tenuit iuuentus. nec ab histrionib; pol
lui passa est; eo instituū manet. ut auctores ater
lanay. nec tribu moueant; et stipendia tanq; ex
pleo arte ludere sinant. Inf aliay parua pau
cis rex ludy. q; prima exigo potestate uissa est.
ut appareret. q; abpmo inicio reo in hanc uix
opulentis regnis tolerabilem usurpatam uenit.
Nec in ludy primū inicium grauitatis religio
nibꝫ datum aut religione deos aut coniura le
uant morbo. Quin et cum medios forte lu
dos circus tubi sup fusso irruptus pedissi. diu
uolutū adhuc uum dsm assurgentibꝫ placentina
ire strote ingentē fecit. Tarq. e. gentio. sicio
cenilio. mamerco. q. cossilio cupiaculos magi
adhuc deos q; corpa morbi afflebant; repeti
tū ex senioꝝ memoria. de pestilentia quondam
clauo ab dictatore fixo sedata; eam relione adduc
tio senatus. dictatorem claui figendi ca dei iuss
sit. Dictus. l. manli ipsius. l. primū magistra
tuū. quoꝝ. Lex uetusta. paucis dictis ut
q; stipra. ut qui pretor maximus sit. ydibꝫ septē
bꝛib clauū apāgat. fixa sunt dextro latere edis
iouis optimi maximi. ea qua pte minerue
templū est. cum clauū q; tunc pca tpe
ra facta erant. numeri annoꝝ fuisse ferūt.
eoq; minerue templo dicatam lege. qui nūc
minerue inuent sit. Volsin quoq; clauos in
dicos nūi anoꝝ fixos in templo nostre etruste
dee compertere. Cligerus tabule monumentoꝝ anti
quoꝝ auctoꝝ affirmat. m. Horatius cons. ex
lege templum iouis optimi maximi dedicauit.
anno p̄t reges exactos. ac sibylle postea addi
tamentoꝝ. q; manuo impiū erat. sollempne clauū
figendi translatū est. Inf missis de tē mor
bis. cū ea quoq; creauit. l. mali. quia de ea creata. l. mali. quia de ac rei gerende
ac nō soluende religionis gra creatus est.
Tullum Hostilium affectasse. dilecti acerbo

iuuentute agitauit. tandemq; ois ex eū. ti
pl cohortis. seu ui seu uecordia uicē dictatuꝝ
abiit; neq; eo min p̄napio insecutis annis. q. f
uulio. a bali. l. genucio cōsulib; eoꝝ manlio de
a. iij. pompim. o. tr. pl. acerbitate iudicū ꝫ
despno modo ciuium. ꝫ cū sacrimonia corpo
lata p̄tim nigrio celio qui ad noua ꝫq re
spondissent. prim in uincula ductis inuisa
erat. ꝫ an ois inuisum ipm gentis atroꝝ
cognomiq; ipso. ꝫ sue libere ciuitati abosten
tatione seuicie asciti. ꝫ nō magis in alienos
ꝫ in gremio ac sanguine ipo suo exercitori
minigq; rei tribuni uice cōtudabat. ꝫ filiū iuue
ne nullius gbū captum extorre urbe. domo.
penatib; foro. sacr. egressu equalis gloriam
in opus ciuile ꝫ incaluerat. ings in egressu
aderit. ubi sinistro malorū nat dictatoꝝ iuuenis
cōdiana miseria disserit. ne impiosa que sena
tum cet. adꝫ obnoxiam quia infecundi sit. ex lin
gua impetrat. q; natura deorū utili inter
endam pti sit quicq; in eo humani cet. talis ge
dium ac uexatoꝝ insigne faciendum fuisse
ne mutare quidem lestrad tum alere ac suo
siquid ex ꝫ genio sua pūti ꝫ sit. ab hostu
le. l. manlii malum male augre filii. et tarde
mē. gentij insitū. pmere. et sigd in eo exigui
naturalis rigoris sit. ꝫ exinguere uim ꝫ
sti. rustico cultu inf pecudes bonū. cui pri
hus crimi natoꝝ. ꝫ ipsius iuuenis irritatus
ē. cum. quin cōtē. ꝫ parentē. cum iudice
atq; criminiū cē. gerē passus. ut omne dei bo
ies. ꝫ sterent se parcui. se ope. lati. ꝫ crimi
de eius malle. carū. cōsulū. iudice. q. dum atq;
agrestis ai. et. ꝫ. ꝫ nō similis exepli. cū ceteꝝ cul
tu sticturis. mane in urbem atq; a porta de
mū. cōsestim ad. m. pomponiū tribunū pleb;
tantoꝝ op cē. sibi domino ei. cōuento. crimi
plo aut; nūciaret. nūi manlium. l. adē; mor
tui introducto. enim. ꝫ. nūi in patre. sue
ent. aut. criminis aliquid nouū aut. consili
ad rem agendam deferre. salute accepta red
ditaq; cē. ait. qui cum eo. agere arbitris re
mouo uolui. Procul inde oīb; abire iussis cul
trum stringit. et sup lectū stans ferro mitto
nisi in. q. ipe. cepisse uerba uirginē se pue

Hec nūcio facta. Tullius
filio libro. xxxiiij. cū dicat. q. iuuenis de
adolescentia obstupuerit. ubi dicit. q. hic
repēte obstupuit iuuenis.

389

390

eius actu fandi causa concilium plebis mag̃
strauit se cum extimplo ẽm̃ficturum minatur
pauidus tribunus quippe qui ferrum ãy ca
bo micare se solum uy ermẽ. et q̃ haud mi
ñ timendum erat stolide ferocẽ uiribꝫ suis
confidẽt adiurat uy q̃ audac est ubi. 7 p̃ se de
inde tulit. ea ui sub actum se incepto destitu
se. ñ q̃ inde ut maluisse plebẽ sibi suffragi se
rendi de tam crudeli 7 sancto reo protestaretur
fieri ita egre sinit filium de q̃ parente au
sit eo q̃ id laudabile erat q̃ aim eius tanta
acbiras pua mch a pietate abuisse. Itaq; ñ
pu modo remissa causa dicto est. si ñ ea
adolescentia rea reos honos fuit. et cum eo animo
patrũ placuisse. tñ. mul. ad legiones suffra
gio fl. nam 7 ana sio tñ quos rufulos uocat
ipatores ipi faciebant sedm. ẽ. in ser locio
tenuit. nullis dmi miliciae q̃ ad concilianda
gratiam meritis. ut qui rure 7 gaul ceteri
hoim inuentam grisse. mirabile factum q̃
eodem anno seu motu ẽre seu qua ui alia
forum medium ferme specu in asto collapsu
in ingentem altitudinem dicit. ni ea negligi
nem quietis ẽre cum q̃se quisq; gereret. et
plere potuisse q̃ eo mortuus qui cepit
quo plimum. p. r. posset. ꝺ eni illi loco di
cendum uates canebant. si. re. p. romana
p̃ueniam ee uellet. Cum uarcum curtiꝰ
iuuene bello egregiꝰ castigasse ferũt. dubi
tauere an illum magis romanum bonum
q̃ armis uirtꝫ eet. Silenes sed templa de
rum uy mortaliu q̃ foro imminent capitoliꝫq;
intuentes 7 man nunc in celum nunc i pa
rentes ẽre hastis deos. manes. porrigen
tem se deuouisse. q̃ deinde q̃ potuerit
maxime exornato insidente armato se i
spetum iniisse. deinde ac frugeꝰ sup eũ
amultitudine uiroꝝ ac muliery egestas
lacuq; curtiꝰ ab antiquo illo tuitati milite
curtio nomen ꝑ abꝰ appellatum. Cuius
rei dee esset sig ad neru una inquirentem
ferret. nunc fama rerũ standum e. ñ eam
derogat uetustas fidem. 7 lacus nom abhic
recentior in signuis fabula est. p̃t tanti
p̃digii expiationẽ eodem anno de hernicis

consulẽ senat̃ cum fecialeꝰ ad reos repetendos
negq; missis. p̃mo q̃ de ferendum ad populũ
de bello incendo hernicis censuit. ppleq; id bellũ
freqẽs iussit. l. genucio cons. ea gruinia ere
euenit. in expectatione ciuitas erat. q̃ primũ ille
de pl. cons. bellum suis auspiciis gestum
eet. q̃er inde ut euenirent. reo ita collatos
honores q̃ hent. aut seuꝰ consulto hostium fore
ita tulit casus ut genucius ad hostes magno
conatu p̃fecto. ip insidiis p̃cipitaret. legionib;
ip opinato pauore fusis. cõsul castrameñt ab
ip seuis q̃m intrecassent. occideret. Ille ubi est
romam nuncium. neq; in tm publica calami
tate mesti pres q̃nti ferocẽ infelicis con
sulis plebi dictu. fremit oib; locis. irent
creatũ. cons. et plebe. tñ ferrent auspicia que
nefas eet; potuisse p̃ea plebiscito pelli hono
rib; suis. nunc etiã in deos in mortales inau
spicatam legẽ uoluisse. uindicasse. ipos suum
munꝰ. sua auspiciaq; ut primũ contacta sint
ab eo aque ñ tuo ñ suo fuit dicti. cumdiu
gratum dcumto fuisse. ne deinde turbato ge
nium urbe comicia fierent. his uocib; cura
7 suum ꝓpius appiũ claudiũ q̃ dissuasisset
legẽ. amarior eam auctoritate eius reꝑ
hensi ab se. ꝺ silij incusante dictatorem co
sensu p̃cerũ seruilius consul dicta. dictq;
7 iusticiã in dictum. Qdrig̃ dictatore legiones q̃
q̃ noue in hernicos uenirent. dictu. c. sulpi
cii legati. q̃ ea causa gesta egregie est a her
nicis morte edilis ereptum ad castra rom̃
non cum haud dubia expugnandi spe. sic
cedentes. hortante legato 7 plenis ire atq;
indignatis militum animis. eruptio e fa
ctum ab stre adeundi ẽm̃lli reos hernicos af
fuit adeo turbatos inde oibus abscessere.
Dictatoꝛ deinde ad ñetu nouũ uicti
exercitus iungit. 7 copie duplicant. 7 q̃ cõtio
ne dictatoꝛ laudibꝰ legati militiq; quoꝝ
uirtute castra defensa erant. simul audien
tib; laudes meritas tollit. atq; simul ceteros
ad emulandas uirtutes acuit. Neq; segnis
ad hostes bellum apparat. qui 7 parti ante
decoris memores. in enim auctam uirtu.
hostis. suas quoq; uires augent. Qui ne-

Concia
Bellu
Dictat
ignau

hermiū nom. oīo militarīe etas erat. qui
dingenarīe acto cohortes. Setta robora uiroꝝ
scribunt. Hinc eximiū florem iuuentutis
coꝝ. ꝙ ut duplex acciperent stipendiū decreue
runt. sibi aiūt. ꝙ ipleuīe. Immunes quoq; opū
militarium erant. ut in urbis pugne laborem
reparati. plus sibi ꝙ ꝙ uiribꝰ ptē adnitendum
scirent. Ex ordine. in acie locati. quo effectior
iuuēt. Duum militum plānicies castra roma
na ab hernicis diremebat. in quo pene uterq;
q; spacio in medio pugnatum est. Primo ste
tit. abiegna ste pugna. nec q̄q; seperconatis eq̄
bꝰ romanis ipetu turbare hostium acie. Post
q̄ cassis pugna effectu. ꝙ conatibꝰ uanior erat.
silto. p̄ dictatore equites. ꝓmissi deinde ciuꝰ
relicus ego clamore ingenti. quolat. in signa.
& nouam integrat pugnā. nec sustinet. portat. ni
si ordinarie cohortes. pau. coꝝ. aiūt. q; ꝯpore
obiecasset. Huc int̄ p̄mores duoꝝ. ꝑplexꝰ reg̃git.
Quicq̄ hic aut illic cōis mars bello aufert. mul
tiplex ꝙ ꝙ nūo diuīū. e. uulg. aliud armatoꝝ
uelut delegata. p̄moꝝ pugna euētū suum
in uirtute aliena ponit. milites utrinq; cadunt.
plures uulnā acceptū. Tande eqtes alius aliū
increpites. quid deinde restaret. q̄endo. sine ex
ego repulisset hostē. nec pedites q̄q; mōnti sa
cent. q̄ eam expectarēt pugnā. q̄ an signa
ferocis ꝙsiluissent. & alienā pugnaret. loco. Diso
int̄ se uocibꝰ concitati clamore renouato infe
rūt pedem. et primum gradu mouerūt ho
stem. deinde ꝓpulerūt. Postremo iam haud
dubie aufūt. nec ii uires pares. que supauit
reos. facile. dictu est. q; ꝑpetua fortuna utriq;
ipsi. & extollē. & eos minuere potuit. usq; ad
castra fugientes hostes romani secuti. castroꝝ
oppugnatione q̄ serui erat diei. abstinuē. Diu
plitatū tenuerat dictatorem. ne an merdie sig̃
dare posset. eo in nocte tractū erat. etiam. Post
ero die deserta fuga castra hostiū. & stantes relic
ti quidam inuenti. agmenq; fugiencium. ab si
gnis eius p̄te. menia coꝝ. in strēnua ostenta sig̃
cēre. fusum. ac ꝑgressos trepida fuga palatii
est. Nec romanis uictoria fuit.
q̄ta pars militū amissa. & ii haud min̄ iac
ture fuit. aliquot equites. xv. ceciderūt. sequi

anno cum licinio. sulpicio. & gaio. licinio
calūno consules in hostes exercitū diuisissent.
ni inuento in agro hostibꝰ ferentium urbem
coꝝ ui cepissent. recurrentibꝰ inde ad tiburtes
portas clausere. ea ultima ei fuit. cum multe
ante querimonie ultro citroq; iactate essent. eur q̄ser
ales rex repetitus bellum tiburti ꝓpō indicēt.
dictatorē. tēpestiui ueris. eo anno fluisse satis constat.
et magis. equitū ser. cornelium maluginensem.
magr̄ equitū. cornelium. magistrum. ei. et ab licinio
consule dein scribit. qui collega comitiis habendis
re festinante ut continuaret cōsu. obnuam auspi
cium. plane cupiditati nimiū fuit. quesita ea occasio familie la
ne. seruio ambitionem licinii facit. cum men
tione eius rei in uetustioribꝰ annalibꝰ uillam
inuenio. magis ut belli gallici. ea dictatore ceci
dium. arbitror inclinat animus. Eo ut ante gallici ad
etium lapidem. salaria uia. ꝓsperit. anienis castra
fuere. dictatori. cum tumultus gallici ea uisti
tit. exercitus. Omnis iuuentus sabinum adegit. in
gentiq; exercitu ab urbe ꝓfecti. maiorem ruꝑ
anienis castris posuit. Pons in medio erat.
neutros ceptantibꝰ ne timoris indicium cet. p
lia de occupando ponte crebra erant. nec qui
ꝓuerent metus uiribꝰ. satis discerni. potuit. Tū
eximia corporis magnitudine duarum ꝑte
gallus processit. & quātū maxima potuit uoce.
quis nunc inquit roma uirū fortissimus hic
procedat. agere dum ad pugnā ut nec duo.
cuent ostenderimus. gens bello sit melior.
Diu mutant̄ primores iuuenū romanoꝝ. silen
tium fuit. cum. & abnuere certum uerent.
& pudori sortem periculi petere nollent. Tum
titus manlius. qui postea imperium auctoritate eloquentia
uindicauit. ex statione ad dictatorem pergit. Ibi
ussu eius ingressus ꝑator. ex ordine nūq; pri
marium. nisi. si etiam uictorem uideam. si tu
ꝓuictus uolo. ego illi tibi ostendē. ꝙ adeo fe
rox ꝓsiliat hostium signis. me ex ea familia ortū
q̄ gallos agrum ex rupe tarpeia dereci. Tum dic
tator. macte. uirtute inquit. ac pietate tua patriq;
q̄. titus manli esto. pergit. & nostri romanum uictorem
uniuersis dijs iuuantibus. armat inde iuuenem. eques.
pedestre scutum. capit. hispano cingit gladio. ad ꝑ
re habili pugnā armatus. adornatusq; aduersus

gallicum stolide letum. Et cum id gs memenmoua
dignum antiquis ustum et linguam etia abr
rsu exercite gdicit: reapiunt inde se adsta
tonem. 7 duo in medio armati spectaculi magn
more cum lege belli dostituit; noquaq usu ac
specie eximiis pares. corp alti magnitudine
eximii. usi colore uestis picturag 7 auro celatis re
fulgentes armis. media in altero militare statum
modicag in armis. hilis magis q decoris spes. no
cant no exultatio armorum gestatio uana. si pres
dium urgeat tacite plenis omne ferocia unde strim ip
sum examinis disiuerat. ubi cosistere inter duas
acies. tot ciuia mortaliu aio stre metug pridentib
gallis uelut moles fluctus imminens precto letia fu
to in aduenientis arma hostis uanum cesim cum
ingenti sonitu ensem dicecit; romanu mucrone su
repto ei sauio sautii unu ptulisse. totaq corpore in
ore intior pcto nullis sucis in simulasse se inter corp
armaq. uno alterog sub unde ictu uenire atq inguinu
hausit. 7 insputiu ingenio ruente porrexit hostis
uenenis unde corripi. ab ai alia uexatione itactu
uno tempore spoliauit; que respsum crinore collo e
cidedit sno. defixerat pilum cum admiratione gal
los romani alacres ab statione militi suo pgres
si gratulantes laudantesq ad dicatore pduxit;
inter carminu ppe modum inedita qda milita
ria iaculantes. torquati cognom auditu. celebratu
deinde posteris 7 familie honori fuit. dictator co
rona aurea addidit domu. muriscp gestatione
ei pugna laudis tulit. Et hercules tanti ea
ad unius belli euentu momenti amicatus fuit.
ut gallos exeat exima nocte relictis trepide
castris tiburtem agru atq inde societate belli
fed comunicatis longinqe ab tiburtibus. ad iuuenes mox
in campania transierit; ea fuit causa cur eo primo
anno ci.c. petilius balbus cos cum collega ei.
m. fabio adusto hiemis quincie adiuus tiburtes
iussu ppli exercitu duxit. ad quos consiliu eu galli
ex campania redissent. sede ptatibus in labicano tu
sculanoq 7 albano agro haud dubie tiburtibus
ducibus fuit fere. 7 cum adiuus tiburte hostem
duce consule strenua reg. p. cet gallicus tumultus
dictatore creari coegit. Creatus quint publius
philo cetu. habita quinti magna cetu dixit. 7 ex auc
toritate patrum si ita esse id bellum euenisset. ludos
magnos uouit dictator; ad continendos eos bello
tiburtes. cosulari exercitu misso mane omnes iuuenes.
nullo detrectante militia sacramento adegit; pugna
tum haud procul pinata collina est. cui urbs in
conspectu penitus coniungi ac libeat que magnis
ea ab sentibus hostium ait rei subiecta oculis simul
uerecundia militum accenderent; magna utrinq
edita cede adiuit. tandem acies gallos. fugatur se
arces belli. gallica petit palatia cosule peculio. haud
procul urbe excepti egressio ad opem ferendam urbi
bus simul cum hiis intra portas compellunt. egregie
tum ab dictatore tum ab cosule res gesta est. 7 sibi
alii fabii preciso primi pugno. Postremo una in si
gni pugna cum hostium totis aduersi copiis cecidit
ducos deuicit. Dictator cosulibus in senatu 7 apud
ppm magnifice collaudatis. 7 sua qm rei publice re
misso honore dictatura se abdicauit. Deinde de
gallis tiburtibusq gemino triumphum egit. fabio sanio
ustum ut quiano urbem iniret; irridere petulis triu
phum tiburtes. ii cum cum secum acie offerre spe
ctatores paucos fuge trepidatosq gallos et portas
egressos pre se qui fieri poterit uiderint. 7 sine
discrimine obuios ceci recepisse se intra urbem;
ea re triumpho digna ustum romanis neminibus
miri magnumq ceteris tumultu excitere hostium
potius maiore ipos trepidatorem an menia sua in
suros. Itaq in septimo anno. m. pompilio. lenato.
a. manlio cos primo silentio nocturno abtribure
agmine ifesto profecti ad urbem roma uenerunt.
troie repente ex sompno excitatis subita res et
noturnus pauor pbuit. ad hec inter ipsa incertia
qui aud unde hostes aduenissent. coclamatum in
celere ad arma est. 7 porte stationibus muris pfi
xis firmate; 7 in prima lux mediocre intuentibus
an menia an alium pre tiburte hostem ostendit.
Duabus portis egressi cosules utrinq acie sub
cuneis iam muros agrediunt; apparuitq certa sione
maior pre uirtute freros uenisse. a deo uix primi
petum romanos sustinuere. Quin ecia bono fuit
se romanis aduene eos constabat. orientes iam so
ditionem int pres 7 plebem metu tota germani
belli compressam; altius aduenit hostium fuit pauo
bello agros pre tribulios urbi pplabunde transmisso
fines romanos maxime qui ex pte etruria adia
cent pre agrauere. rebus neq; repetitis nouis

uouit.

Bellū.

utrinq.

tibur-

pfixisse.

Curia. 9.

nocte.

Bellū.

pres

39[illegible]. ab. 62. 98.

cons̄ q̄ ne cum fabio ⁊ c. placuit in ſſu ꝓpli bel
lum indicere. fabioq; ea grunicia placuit ſimul
cuenire. Gallor̄ q̄ hosti fama increbrescebat. ꝑ
me militē ⁊roicos ſolatio fiut. pax latinis pete
ꝺ̄ ꝺata. ⁊ magna cū milicia ab hijs ꝑfecte
uetuſto q̄ multo me̅ mſerat anno acceptas
quo. ꝓſidio ei fuisa res romana cesſerunt fiut
q̄ gallos mox ꝓnoſte uenisse atq; de arce pri
dem obſedisse audiuim⁹. dictatore dici. c. ſi ſpi
ci placuit. Conſul ad id accitus. c. placius di
xit. magr equitū dictatus adiit mare malen.
hijs robora militū ⁊ duobꝰ oſtilijs exercitꝰ
decta adſciuo gallo dimittit. Lentulus dilige
to bellū q̄ pte utrīq; placebat fiunt. cum primo
gallici ꝙ̄ aduē⁹ eramus fuissent. Deinde roma
nus miles recenti in arma ac dimicandum
alacri gallicam ferocia uincet. Dictatori ne
utriq; placebit q̄ nulla esset res fortune
ſe committere adūſus hostem. que res dictatē in
deos ⁊ bene alienos facet. ſine auſpicato omeatu
ſine firmo munimēto mouit. ad hostis ea
pubi atq; ꝙ omnia in mutata erāt nisi prima
eadem languescēret mora. Hijs oſtilijs dicta
tor bellum trahebat. grunicq; edixerat penam
ſi quis ⁊ iuſſu in hostem pugnaſſet. multis gra
ꝺ̄ patientes primo ſtrenuis ingilijs q̄ antiq
dictatoris ſimonijs carpere interdum ꝓceres coepe
re q̄ no iuſſiſſent ꝙ consules gerr bellum.
electus ex crimiu imperio unius dictatoris
mich agrestis ſibi de colo deiectarum ⁊ ſimi uic
tima esset. Cede deinde ⁊ rat dis ꝓpitia aſſero
ea hijs uetare ſe iuſſu ipius ne aut dimicarent
aut agmine remoti ituros. Druſcq; militibꝰ ce
tumoneq; nec ⁊ exercitio modo ſtrenue ⁊ iam in
ꝓcipijs ac ſpmo in unius ſermones cōfundi. ar
q̄ ⁊ cōtumax magnitudine crescē turba ⁊ nec
ſcire ex oīb⁹ locis ut ex̄plo ad dictatorem ret.
ubi ꝙ̄ peccatu ſteter. Nec. nullius ut uirtute ei
dignius erat septimū patriū pilum iam nullius
ducebat. Neq; erat in exercitu q̄ qđē ꝓdistina ſtipen
dia fecisset uir ſtis nobilior. Jo ſedens militē
gem ad tribunal ꝓgt̄ minantiq; ſilpitio no ur
bam magis q̄ turbe punaces nullū imperio
obedientiſſimū militem. Et licet dictator iniuſt
condēpnatum ſe uniuſſus exer̄ ate ignaue rat
q̄ genomine ea deſtituturum ſine armis
oraut me ut suam eam apud te agerem. Quod
ſicubi loco cessum. ſi ⁊ gra data hoſti ſi gna fede
amiſſa obici nob̄ posſent. Cū hec a te ⁊ petiti eque
esſent. ut nos uirtute culpā uram emge et
ablere flagricū memoriam noua gesta patrum.
Etiam ad alliam fuse legiones candē q̄ pe pa
uore amiſerat priam ꝙfecte poſtea ab ea uir
tute recipulo. nob. dñi longeuitate felicitate
tua ꝓmiſ. eſſet res ꝙſtia ē integra. Quāq; de
gſtia uix dicē ausim. ſi nos ⁊ hostes haud ſecus
q̄ feminas ab deos me̅ malum omib⁹ cōtume
lijs eludit. Et ne uirtutē ut q̄ egrius pauē
exercitū nisi ſtis auo. ſine armis ſiis manib⁹
iudicaq; ee. ⁊ paſſ exspt nos ee de nob ira d
ſpasti nie te mancas. ac debuisti dicte iudi
care ee. Quod eni aliud ee credam cause cur
uictrix dux fortissim⁹ bello cōſpectis q̄ suis
manib⁹ ſederas. ū aīq; enim ſe ſter res te de
nra uictrice subiecisse. uideriq; nos de tua ue
nire est. Quāuis no nisi uisi ꝑ publicum
ē cōſilium ⁊ cōſensus aliqui primo in gallicum
bellum nos ab urbe armatis urne absegnes
tenet. qđ ut ea q̄ dicā no ambigue ꝓmptu sit
esse. ꝑ aplete quibꝰ q̄ ſtē — nos nisi bacuo
consilia. ſiſse ſua ſpitum dicut. Quis tande
ſuccensere mihi res nos ee no ſuos urbe
ad bellum no exercitū missos. ſequiq; dei ſig
na acie edicatis. ut uirtus ac romanis signis
ſit pugnaturos. ſi mich armis equesse ocu
rono pectus q̄ i castris acturos. Hec dicta ſta
te ꝙtor. milites cui oraui ut nobis pugnā
di capiam faciat. cum uince cupiū. Dum te
dicit uincere. nisi laurea insigne deferre. cum
triumphantes urbem inire. nisi sequentes cur
rum. i. cū. templum gradientes cuncta q̄ adire.
Dictatorem nullis excepit. pceres militudinis.
q̄ indigi ut signū daret. ut capi arma iuſ
ret clamabant. Dictator cōſpecto rei ſimā exē
plo haud ꝙbabili consceleratā. conſebit in ſpi
ritū q̄ milites uellent. ſe receptit. nullumq;
secretū. q̄ ita ſ res ſit aut ſ acta more
pauciores. Nullius magno ope a dictatore
pcē ne ſe oblitum discipline militaris nec
ſui ne̅ne imperio maiestatis crederet

multitudini cōuenit que ferme auctoribus simi
le est. nō subiūxisse se ducē nec ego alium q̄ le
mota creare militudo soleret exisseret. Nam
se quidem nichil nō arbitrio imperatoris actum
illi q̄ in intendium ingenio opp̄ te ut erant
in presentia bene differri posse adeo contrario
animo ipse. sibi locum ac tēp̄ pugnandi sup̄ui
tos q̄ ab imperatore nō dett. Dum hec locantur
uinctu forte passencia et uallum gallo abige
re. et duo milites romani adierūt. in eos saxa
iecta gallis. deinde ab romana statione clamo
re ac preursum utrinq̄ est. Quamq̄ haut grauis
iusto plus res erant, ni celeres ad prelium erant
p centuriones est. affirmata est eo casu ulli
apud dictatorem fides est. nec recipienti ad alio
rē re posterum diem, dictat acie pugnaturos.
Dictator in ut qui nichil ab q̄ unus stetit. ad
eram defendere. omnia circumspice atq̄ agitare ce
pit. ut arte aliq̄ tremen hostib̄ faceret. Colle
gi ab re notam exeggitat. q̄ deinde miles uir
et cetera imperatoris nra q̄ edam erant usi s.
milib̄ strata detrahi iubet. binisq̄ hīs certum
cuiq̄ relicto ignes q̄ primum captiuos. q̄ primum
armis ornatos spectat. Hoc fere mille effec
tis centum admisset equos. et nocte sup̄ castra
in montes quadr̄ne silua se occultare iube
t. inde ab hostem q̄ absit accipere signum, ipse
ut illuxit immediabz instructi extenderentur
aciem cepit sedulo. ut adiustis montes col
les hostis, collectis quam tutis apparatu pu
gnandi. Hoc plus pene uetus utilis p̄stit.
Primo equites duces gallos ad descensuros in
equum romanos. Deinde ut ignesso repente
uidentib̄, et ipsi audi animis in plenū ruunt.
paulp̄ pugna cepit. q̄ signū ab duabz aureis
dari iussere gallis dextrum cornu. ni sistim
ponit hostem, ni forte eo loco dictator fluuij. ser
tum tullium, nōie ictepano regione regnans
q̄ siccare pugnatores milites sustinendis. ubi
illi clamore sint arma posuerūt. ub mine
tius pr̄tio filiū inuitum. et ipm ipatore
clara uoce uocare ad pelli, et ne armatū ān pu
gna signa, q̄ se sedet cōp̄ q̄ modo duxerit fue
rint. in castris feroces. in acie pauidi ne audie
bant. Itaq̄ multos pudor stimulos admouit

ut ruerent in hostium tela alienat memoriā
pudi animi. Hic primo impetus grē uecors turba
uit hostes, equos deinde emissis barbaros auxit,
ire dictatu. pedes subsante una pte ubi dit acies
signa in lem̄ comu confert. quo cuncta hostium
gregem cohibat. et hīs qui in monte erant si
gnū q̄ conuenerat dedit. Ubi inde q̄ uenit clamor
ad eos inde obliquo monte ad castra gallor. ut
sunt tum metu nec exclusi erant omissa pugna
et cursus effuso ad castra offerebant, ubi ei occur
rit dict. mag̃r equitū ualeri qui p̄ fugato
dextro cornu obequitabat. hastium minimus
ad montes fugam q̄ uertit. fugam. plurimus
ibi affligi equitū preter agnonios q̄ exceptis
et cum quos patres priuerant in silua atq̄
adeo post sedem plumy fuit. Nec alius post
m. fuit q̄ .C. sulpicius ustricosus. gallus
gall. tribū primipilum quo. ex gallicis spoliis
sacris magnifice patibus sacro cōuito sepul ipse
prelio sacrauit. Eodem anno a cōsule bellico
mentis bellarum. nam bernici a cōsule plu
tio deuicti subactiq̄ sunt. publio collega eius
in urbe. atq̄ in cōsilio ad q̄s cunctamen
tes pugnauit. Nec inacie tm ibi clades accep
tum q̄ q. ccc. vii. romanos milites captos tur
q̄nienses immolarint. q̄ sedato supplicii abomi
gnominia. in. v. signa fiunt. Decessit ad ea clade
.. q̄ uastato romani agri. q̄ plurimates uelitū.
Deinde incursione repentina fecerūt. Eodem
anno die tribū comitia q̄ publicia q̄ dictatore fuit
uetum. quos. m. furius dictator nouis fe
cit de albo ab. c. potito. et pl. auctoritas pub
lii primū ad plebē lati e. Cui rogationi no
uo. maxime hoīm abhorrē qui nudinas et
concubitū obire soliti erant coppam credebat.
Haud equē ita pubz. insequenti anno. c. manlio.
c. manlio. c. de uncario fenore. a. ry. duilio. l.
menenio. tr. pl. rogatio c plauti q̄ plebe aliq̄n
to ei capidi semis accessit. q̄ ad bella nouis po
re anno destinata. Falisci q̄ postea exuti du
plici crimine q̄ cum carthaginiensibz. uenit
.. cop. militauisset. eos qui falerios p̄fugerat ei
male pugnatū est. repetentibz facialibz romanis
nō reddentes. Ea grauia. ei. malo obuenit.
marci exercitū in agrū punicum ac integrū

Bellic.

396

Bellu

pte

mit

.t. ferri

Contra q.

.396.

Bellu.

dñcus

pace longamq; indixit. militeq; pdi impleuit. Ad
copiam rei addide munificencia q; nich in pu
blicum secuendo augendo iam puatam militi fa
uit. Priuernates cum ad menia sua a castris
pmunitis consedissent uocatis ad cionem mili
tib; Cassi nunc iquit nob hostiu uirtes pde do
si in pelliceminu nos fortit in acie opam daturos;
h pde magt q pugne patos ee. Signis positis
ingenti clamore celsiq; ste haut dubia fero
in plium uadunt; ibi ad signa. Extulit tullius
de q ad deu & exclamat; aspice impator igt qm
ad modum eat tuus & grimissa pcedat. pilaq; pti
to stricto gladio in hostem ipe fert; secuit tullius
ad signa omne. pmaq; ipetu aute hoste; fusto
uide ad oppidum pfecti. Cum iam scalas menu
bi admouerent, ideditone urbem accepunt; trib
plius de paimentib; act; ab alto cons. nich memo
rabile gestum, in q; legge nouo exemplo ad suetu
in castris tribunis de uicesima eor qui manu
miserint talit. Orta q ea lege haud pua nectigal
lis topi erario additu est, auctores fuerit. Cetum
tir pl. no tam lege q exemplo moti nequis pter
pplm se uocaret. capite sanxerut. nich eni no q
milites iuratos in cosulis uba q[uam]uis pniciosi
pplo si id licet fl posse. Eodem anno. c. licinius
stolo. a. in. papilio lenate sua lege decem mili
ces est dapnatus. q; mille iugeru agri ei filio
possidet. emancipando; filiu. simile legi fecerat lo
ni cons. inde. in. fabius abiustus. ii. & mart pop
lius lenas. ii. cio bella habuere. facile altrum ei
tiburtib; q lenas gessit. Qui hoste turbe opulso
agros uastauit. falisci tarquiniensesq; altrum ex
fulio prima pugna fudert; inde tres maxim
fiunt. q; sacdotes cor sacris ardentib; anguib; q
pretatis incessu simuli militu romanu insue
ta turbauerut specie. Et tim quidem uelut
limphati & attoniti minimeq; sui trepido ag
mine recedert. Deinde ii cons. legatiq; ac tri
buni pueroq; ritu uana miracula pruentes
irridebant; terrebant q; ut ait aldo repente pidez
& in ea ipa quo fugerant uelut ceci ruebant.
Diffusoq; uno apparatu hostiu cum ipso
armatos se intulissent; abstulerut tota acie castris
q; & eodie portis preda ingenti parta uictores
reddidert. militaribz locis cum apparatu hostiu

tiu; sui increpantes pauore; q ciuitat. Deinde ome
nom etruscum & tarquiniensib; falisciq; duciq;
ad salinas puenit. Ad uisus ei troie dictatore ce
marci uitulus q[uam] de plebe eq. magt equitum
item de plebe c plauci dixit. Ad uero pulchi medi
cinii uideri & dictaturam iam ipmisso ee. omiq;
ope impediebant. Ne quid ad id bellum dictatori
decret parareti; eo prompti cuncta ferentes
dictatore. pleb iussit. Q rosci abiurte uir pre
taberis ratib; exacti quacuq; fama hostiu duce
bat traiecto. milites pfectores agroz tectore na
ues palantes oppsit. castra quo nec opinato ag
sius cepit. & huic mil. hostiu captis. ceteq; aut
captis aut ex agro romano fugatis. sine auc
toritate pulli iussu triumphauit. q nec
p dictatore plebem ii p cone comicia consula
ria heri uolebant. Et alt cons. finiu bello reti
nebit. reo ad int regnu redit. Int regem de
inceps quinq; fululi a hala. in. fabi. ciii. manli.
c. fabi. c. sulpici. l. emili. q. fululi. iii. fauius
ambust. In secundo ambusto int regno erta
gentio. q. duo quidi cons creabant. Int ce
dentibz tribunis int rege fabius aiebat, indue
decim tabulis lege ee ut q[uod]q; postremum
pplo iussisset id ius ratiq; esto; iussit pplus & suf
fragia ee cum int ea ferendo tribuni nich aliud
q[uam] ut differrent comicia ualuissent. Duo pri
mi cons. creati sunt. c. sulpici. pretor. iii. in. na
leri publicola Codex de magistrat inierunt.
xxi. anno q[uam] urbe romana condita erat. qnto
trecesimo q[uam] a gallis recuperata; ablato post xiim
annu a plebe consulatu. Primi consules ambo ex
int regno magistratu inierut. cum sulpicius
peciit. iii. in. ualerius. publicola est. epulu. Eo
anno ex tiburtib; haut memorando examine
capti. sua duce consilio auspicio bellum ibi ge
stum & ut scripsere quidam. seu p ide tepus
tarquiniencaligz uastati sut agri ab sulpicio
cone. quo ualerius adiutus tiburtes legiones
dixit. Domi manius certame cone. cu plebe
ac tribunis erat. fidei iam sue no solum uir
tutis dicebant eo. ut accepissent duo primi
consulatu. Ita ab his primis mandare q[uod] aut
toto cedendum esset si plebi uim magistratus
consulat fiat, aut totu possidendu q[uod] possone

o o q[uod] cu multu annotacoes singulor magna
tuu annor si opm sedula nr posumus tuemur
per dei. n. treuiens

integram a plebe accepissent. Plebes confir-
mit. quid se uiue. quid in parte ciuium ceteri
si q̄ duor hoim uirtute. l. sextius ac. c. licinius p̄-
tium fit. id obtine uiui si no possint. ut regio
ut dece uiroe ut si q̄ tribunus fit impij non
paciendum ee. poci q̄ ambos plucios cone. u-
deant. h inuice pareat. atq impet. p̄ pe altu
in etho impio locata plebem missam alio nata
q̄ ad seruiend pitet; no desit tribuni actores
turbaq. p̄ int concitatoe p se ome uiz dicoe
eminent. Aliquociens frustra in campum dese-
runt cum cet. multiq p sedicones acti comicia leo
dicoe. p̄tremo uicta p̄sciancia consulum plebis
eo doloe eripit. ut tribunos actu ee de liberta
te uociferantes, relinquendum q̄ no capitum ia solu
p̄ 7 uitem captam atq oppssam regno pricq me
sta plebs sequeret. Conss. reliqui apte ppli p̄nsce
quencia comicia nichilo segnj p̄ficiunt; creati cos si
les ambo pricij. m. fabius ambustus. iij. t. quintj.
In quibꝫdam annalibꝫ p. t. quintio. m. popilio cos fi
lem inuenio. Duo bella eo anno p̄sse gesta. cum
tiburtibꝫq ad deditone pugnatu. postilia ex hys ur-
be capta. ceteq oppida eandem fortuna hussent; in
nimisa gene positis armis infide cone. uenis
B; triumphitu de tiburtibꝫ; a liquin initio uicto-
ria fuit; in tarquinienses acerbe seuitu. milia
mortalibꝫ in acie cesa. ex ingenti capitum nu-
cet. Viuj. d. lecti. nobilissim q̄sq qui roma mitte
tur. uulgus aliud trucidatu. ne pplo in eos qui
missi roma erat micior fuit; medio in foro cone
uirgis cesis. decem p̄cussis. id primo ictus in foro
tarquiensiu romanis pene hostibꝫ reddtu; res bello
bene geste. ut flamines q̄ amicitia petent effice-
rut; legatis eoq comit ab senatu responsu. fede
in societate accepti; no eade dom q̄ milicie fortu
na erat, plebi romane. ria, q̄ si unciario fenore
fedo solata usura erat, sorte ipa obruebant. t opes.
negotiaq; imbant. eo nec p̄cios ambo cone. ne-
q̄ comicioq aura publica. ne studia p̄ priuatis
incomodis plebs ad aim admitteret; cosulatus
utiq apud p̄cios maner. Conss. creati. c. sulpi
cius peticus quartu. m. ualeri publicola. iiij. tium.
in bellum etrusci intenta ciuitate, q̄ ceteri
pplm mia cosanguinitate tarquiensibꝫ adhue
ti fama ferebat, legati latini ad uulsios gtes

nunciantes exercitu oscriptu armatuq; iam suio
finibꝫ imine. inde q̄plabundos in agr romanu uen
turos cet. Constitut q̄ senatus neutri negligenda
re cet. utroq; legiones scribi consulesq; sortiri pro
uincias iussit. Inclinauit deinde pe maior curare
etruscum bellum. Postq̄ licuit silpicij coss. cui
tarquinij prouincie uenat cognitu est. depugnatu in
agru circa romanas salinas. quoq; pte hostiu
quieta. et haud dubie uincentiu cuiq ppli int pdi
tores fuisse. Itaq; ualentiu consulem uolscis oppo
situm, castraq; ad finem tusculanu hentem, reuocatu de
senat dictatore dicit iussit; eum. t. manliu. l. f. dixit;
id tum sibi magrm equitu. a. cornelium cossi dixis
se. Ostilius exercitu omnem ex auctoritate patrum accepit
missis ceritibꝫ bellum indixit. Quum primu cerites
fanq; in finibꝫ hostiu uim maior ad significandu bel
lum, in suis sedibꝫ qui p̄plationes romanos lacessi
erant, q̄ uicinu finem uastasse. q̄ no suam uirtutem
ea denuntiatio cet. credebat, petiteluit; p̄latoibꝫ. q̄ tar
quiniensis execrabant. defencoibꝫ auctoreq; q̄ anima
ut bellu q̄sq; appetit. se q̄ se quisq; legatos mit
ti iubebat ad petendam errouis uenia. Legati
senatu cu adissent. ab senatu reiecti ad pplm. deos
regauerut. quoq; sacra bello gallico acepta tur-
pe amassent, ut romanos florentes ea sui mia capti;
q̄ se rebꝫ affectis quondam. p. r. cepisset. quisq; ad
deliba neste hostiu fluminu uestalium ab se
caste ac religiose cultu inuocabant. eam ne meri
tos credet quisq̄. hostes repente sic ea fede aut
siquid hostilit fecissent, consilio id magis q̄m fu
rore lapsos fecisse, ut sua uera beneficia locata p̄
tinu apud tam gratos nouos corrupt male
ficio. florentiq; pplo. r. ac feliciss̄imu bello sibi de
sumeret hostis, cui aflicti amicitia cepissent; ne ap
pellaret. q̄ silium. q̄ uis ac necessitas appellandi cet;
inseruit agmine in festo p̄ agrii suii tarquien
ses. cum pt uiam nich pensent, trauisse q̄si ag
stiu pplitoio ei q̄ sibi crimini det. comites. eoq; seu
dedi placerat dede separatos cet. seu supplicio affici. da
turos penas. cere sacrariu. p. r. diuisos sacerdotiu
ac receptacla romanoq; sacroq; intactis, uiolatis
q̄ crimine belli hostilis uestalis cultus q̄ diuos da
rent; mouit pplm. no in ea ipsos q̄ uetus me
mini. ut maleficij q̄m beneficij potius memo
res cet. Itaq; pax pplo cerite datu. induciaq; centu

398

399

finis

dictator. magr equu.

q̄a

belli

refectioie

mare

annos datus in. 8. c. referri placuit. In falisios eodem noxios crimine uim belli iussa et. ꝑ hostes nil ꝑ inuenti cum ꝓlatione ꝓgrati fines erut. abop pugnatore urbiū reputū. legionibꝫ roma reduc tis, reliquum anni muris turribꝫ reficiendis con sumptum. c. edis apollinis dedicata est. Extremo anno comicia cōsularia etiam pium ac plebs dire mit. tribunis negantibꝫ passuros comicia heri ni sedm licinian legē fierent. Dictator eo obstinato tolle ꝑti totū ire. ca. p. consulatū ꝙ ꝓmiscuum pū bꝫ ac plebis facerꝫ. Latis diebꝰ agit comicijs cum dictator magistratu abisset res ad interregnū re diit; infesta inde ꝑtibꝫ plebiq; inter reges eū ac cepisset, ad undecimū interregē seditionibꝫ erati est; legis licinie patrocinū tribuni iactabant. ꝙ pro dolor plebi senous ingenuescentis erat. cureq; pu uate in cōtionibꝫ publicis eruī petebant. ⁊ redio pleb. l. cornelius scipio interregē concordie cā obseruare legē licinā comicijs cōsularibꝰ iussere; p. ualerio publicole datus e plebe collega. c. mar cius rutilus inclinatis semel in concordia aio. nou cōis fumebat. ꝙ re que destinare unanimos ꝙ uidebat leuare agressi. solutione alieni eris in publicam cumq; uertertut. ꝙnq; uiros creauit quos mensarios ab dispensatione pecie appellarut. meriti equitate cumq; st. ut p oīum annalium monumta celebres nobꝫ ecnt. fuere aut. c. du ellius. p. decius. musi mareo papirius. dnt publi 7. tr emili. qui re difficilimā tractatu 7 plerūq; pti utrinq; semp cre alti grauē, tum alia mode ratione, tū impendio magis publico ꝙ uictura sus tinuerut; tardi eni noua 7 impeditura inicia debitor ꝙ facultatibꝫ, aut erariū mensis cū ere in foro positio dissoluit. ut ꝑtes pti caueret, aut esti matio equis rep pecuis liberauit. ut nō in sp iniuriā ꝑ 7 sine qmonitis ꝓtis utriq; ex hau sta uis ingens eris alieni sit, tyro inde uanus belli etrusci cū cōiurasse. xij. ꝑtes fama est dictatore dicī coegit. Dict in castris eo ciui ad consl missū. ō. d. ec. iulius, cui magnis equi adiecit lucius emili. cetum foris tranquilla oia fuere; reptatū domi. p dictatore ut ambo ꝓtes consl crearet. re ad interregnū pduxit. Duo inter reges. c. sulpici 7. m. sauī. interpositi obtinē ꝙ dictator frustra tenderat. mitior e ia plebe obnoxios meritis leuari eris alieni ut ambo ꝓtes consules crearent. creati ipe. c. sulpicius pre. qui prior interregno abiit. 7. t. quinti ꝙrnus ꝙd cesone. alis cognome a ritio adeptus. ad bellū ambo ꝑfecti falisios. Quinci, salpici tarquiniensiū nisi ꝙ acie egresse hoste cum agris magis qm hoī bꝫ urendo ꝓlandoq; gesserūt bella. quoꝝ lenita uelut rabies semo uicta uitiq; ꝓtinacia ꝑsti t. ut primū acceptis. d. ūm ꝓmissu coacti. ab senatu t dictas peterēt, in. xl. annos ipetrauerūt. ꝑ ta posita duoꝝ bellorū. que imminebat cum dia alia ab armis quos ecit, ꝙ soluto eris alieni rem mitiaq; mutauit. hos. censum agri pla cuit; cetum eū cēsoribꝰ creandis indeq; comitia cent; ꝙfessus consulatum se pete. c. marci rutili qui primꝰ dictator de plebe fuat. concordia ordinū turbauit. ꝙ uidebat quidem ipe alieno fecisse. ꝙ ambo ꝓtes foret ꝓcis consl erat. qui tonem ei se hitiros negabant. ſ; ipe constantia cepti obtinuit. 7 tribuni omni ui recipien do ius consularibꝰ comicijs amissum adiu uerūt. 7 cum ipius uiri maiestas nullius ho noris fastigiū nō equabat. eū ꝙ eundem ꝙ ad dictaturā admisset una censum ꝙ ipe uocari plebs uelebat; ꝙ narratū comicijs e. quin cum manlio uolso censore marci crearet. Dictatore ꝙ hic annus fuit. m. fuit. nullo trepidi belli. ſ nescianū lex comicijs cōsularibꝰ obstaret. ma gnitu equitū dictatori addit. seruilius. ex dic tatu potentiore eū consensu ꝓtum cōsularibꝰ comicijs fecit. Nam cum ingenti gallorū ex citu in agro latino castra posuisse nūciatū est. sapiente graui motus ipsicato gallicī bellum populo ex ordine datum. io ipigre capenam ad martis eden conuenire armatos iuuenes iussit. signaq; eodem ꝙstores ex erario deferre. Quatuor expletis legionibꝰ ꝙ sup fuit militū. p. ualerio publicole ꝓtori tradidit. auctor pribꝰ scribendi alterius ex. ꝙ ad incertos belli euent sublatū rei. p. est. Ipe iam satis omnibꝰ instruc tis copiisq; ad hostē ꝑgit; cui ut ꝓti nosset uires ꝙ pcō ultimo temptaret. intumulo ꝙ ꝓmū castris gallos. castra posuit. nullum ducē cepit. Gens ferox et ingenij audi ad pugnā. cum ꝙ uisis romanoꝝ signis ut

qua cesoris fuerit. Marcus populius lentas a plebe Consul a patribꝰ. l. cornelii scipio datus fortuna quoq; illustrem plebeium consulem fecit.

exemplo plium initura explicuisset acie, postq̃m
ni in equũ dimitti agnie uidit, & tum loci alti
tudine tũ nullo ẽ integri romanos: pculsos pri
more rata. simul opportunioreq̃ intenti tũ ma
xime opi erant, truci clamore aggredit; ab ro
manis ẽ opus intermissum. triarij erant qui
muniebant. & ab hasta principibq̃ qui primi
nitoribq̃ intenti armatiq̃ steterũt plebeiũ initiũ;
pt̃ uirtute loci eos q̃ supra adiuuit. ut pila emi
ssa hostes q̃ uim tragi ex equo missa uana q̃ plerisq̃
fit caderent, & ea librata ponderibq̃ figerent;
horribq̃ telo galli quibq̃ aut corpora trifixa aut
grauata inhentibq̃ scuta cum cursu penderẽt ad
usum subissent, primo inceptu restitere. Deinq̃
cum ipa cunctatio & his animos minuisset, & ui
b hosti, impulsi retro ruere. alii super alios. stra
gemq̃ inter se edere ipa fedioe dire. adeo pcipiti
turba obruit. plures q̃ ferro necati. ẽ dii certa
romanis uictoria erat. alia in castra degres
sio fuerat moles, magna multitudo gallorũ sensit
omisse tulio dumnio expugnato uelut nouam ur
bis eruente acie, integrum militem ad hostes
uictores hostem ciebat. stetit q̃ sumpsso ipetu
romani, & q̃ itum fessis subeunda dimicatio erat,
& quod cons. dum se primores incaute agerent
leuo humero macari ppe traiecto pariter cessent
iuga omissi cunctando uictoria erat. cum cõsul
unius adhibito reuocat ad prima signa. Quid
stas miles inquit. nõ cum latino sabinoq̃ hoste
res est. in tot uias tantum ferrum hauriendus aut
fundus est. signis equisq̃ castris. stipina
ualle pcipites egistis. strati corporibq̃ hostiũ
supstratis. cõplete eadem strage campos q̃ mon
tes repletis, nolite expectare dum stantes uos
figant. Inferenda sunt signa, & uadendũ in
hostem. His adhortationibq̃ unum cohortati pul
sum loco primos manipulos gallorũ. cui eos dein
de in medium agmen pduxit. Inde barbari dissipa
ti quibq̃ ẽ certa ipa in q̃ ducos erant. Verum
ipetu in suos. fusisq̃ p campos & pter castra cetra
fuga pleni q̃ ceruissimi ac celsos tumulos occu
rebat. octo ab urbe albana petit. Cõsul in ualle casta
stetit. q̃ ea nullis egrediebat, & subito exercitu tu
multus ab hoste occupatos nolebat, pea omni castro
milite data uictoria exercitu opulentiq̃ gallicis spo

liis roma redijt. Horum triumpho nullius cõsilij
actulit. eademq̃ ea dictatore desiderium senatui fe
cit ut eet q̃ egnis consulibq̃ comicia herent. Dicta
tor l. furi camillus dicit. ad dictu magro equitum
p. cornelio scipione. reddidit pribq̃ quã pestem prisq̃
na q̃sulat; ipe ob id meritũ ingenti primum studio
creat cons. colligam appii claudii crassi dicit;
pribq̃ inirent nouu cons. magistratũ triumpho
a popilio de gallis act. magno fremore plebis. mus
santes q̃ inter se regitabat, & quie plebi consulis
penitueret. simul dictatore increpabant. qui legis
licinie spretę mercedẽ. cõsulatũ pmutata cupidi
tate q̃ publica iniuria. fedore expulsset. ut scripti
consulem dictatore crearet. Animus multis uarii
q̃ motibq̃ fluit. ut signum. galli ex albanis mon
tibq̃ q̃ hyemis uim puri nequierant. q̃ campos
maritimaq̃ loca uagi pulsabant. mare a pestis
classibq̃ grecoq̃ erant. ora q̃ lictoris ancatis. laurea
q̃ tractus & liberis hostia ut pdonis uiolentum
cum terrestribq̃ congressi acipiri semel plio decerta
rent. Dubij discesserũt. meastin galli ad naues
uictos se an uictores putarent; inter
hos segre maxime extitit terror. q̃ galia pplo latio
noq̃ ad lucum ferentine sita. responsisq̃ haud
abgnũ. ipantibq̃ militeb romanis dictu. absistet
impare his quoq̃ auxilio egrent. latinos q̃ sua
libertate poculo q̃ galieno ipio laturos ar
ma; nec dio simul bella extincta. defectione cõa
sociq̃ sensit anxius. cum cerneret metu tenen
dos q̃ fides nõ tenuisset, excedẽ omnes ipi uiros
consb. dilectu hendo. iussit. caulis q̃ppe standum
exercitu eet. q̃n socialis cetus deficeret; undiq̃ nõ
urbana tm̃ sed etiã agresti uicentiũ. y. legiones
scripte dicunt. q̃ terniũ milium. & ducentoq̃ pe
ditum. equitũq̃. ccc. q̃m mille nouũ exercitus sa
cramẽ uis ingruit. Hec nures q̃e uix tm̃ ci
pit orbis contingere in unũ haud facile efficiat.
a deo in q̃ labrum? sola creuim? diuicias luxuria
q̃. Inde cetu tristicia ei animi cons. alti a ppe clau
dius in ipo belli apparatu moritur. redierantq̃ res
ad camillum. cui unico cõsuli uit ob aliam dignã
tionẽ. haud subicienda dictature. uit ob omen
fanstum ad gallicum tumultũ eognominis
dictatore arrogari. haud satis decoq̃ uisũ est
pulb. cons duabq̃ legionibq̃ urbi ppositis. octo

uiuius.

dictator.
.q. equũ

.nũ.

q. ab Bridgeta

.ppti.q.

cenum.

cum .l. pinario p̄fecto diuisse memor patrie uir
tutis gallicum sibi bellum esse statem sumit; p̄to
re maritima oram tutari; grecos; arcere litto
ribus iussit. Et cum in agro pontino desedisset
q̄ in campis egestri nulla egerent re uole
bat; q̄ hostem p̄latos quos inprouiso uisos nec
tam eggr̄et; suis romani credebat hostem. locis ꝑdo
neis stationes delegit; ut cum stationibus quietis tp̄
terrent; gallus gressit magnitudine atq; armis
in signis. q̄ienos; statuit hasta cum silentium
fecisset; conicit; p̄ interpretē unus ex romanis
qui secum semp detentus; nom. erat valerius ip̄e
iuuenis adolescens. qui haud indignior eo decō
re se ꝑ. t. manlii tam p̄ clarum ex fortissimis uolun
tate in medium armat; gressus; nim insigne cer
tamen humanum inicio; quo posito deos; fert; magis
conserenti iam manu romano; corpus repen
te in gradu consedit in hostem ruit. Quo primo
ut augurium celo missum sed acceptum tribunus.
partis deinde si diuus fidem set qui sibi ꝑte
missis uolens propitius ad est. dictu mirabile re
tu. Elon solium ales captam sedem semel
q̄ celestis etiam initio est. leuius se ales ab oriente
q̄ hostis rostro appetit; et in ungues; donec tritu
q̄ gregis talis usus actis; simil ac mire turbatum
valerius obtruncat. Corpus eq̄ stertit elabi re
te petit. Facem; quete utrinq; stationes fiere.
post̄q̄ spoliare corpus cepit hostis tribun; cepit. ne
galli stationes se tenuerit. romanos; cursus
ad victore; omen fuit; ibi arma iacentis galli cor
pus detracto crimine pugna atros excitat; ita p
manipulos primam; stationi q̄ legionibus ultimi
effusis res gerit. camillus leui militem uictoria
tribuni; letiu tam p̄senti; ac secundo deo ire
in plus uiget. ostentatoq; in signe spolijs tribu
ni. huic imitare miles agebat. carta iacen
te dicit strie gallos catenas. dij honos q̄ illi af
fuere pugne. depugnatum; e haud q̄q̄ certamine
abiecto cum gallis. adeo decor militi cuentis
inter quos pugnatu erat. utq; acies aie p̄cepit.
me primos quos excurrit alios excenerat. atq;
plus fuit. alia intentando pugn̄ ad electu teli
ueniret ega uitat. Primo primi stos falerniq;
agri dissipati fuit. inde apuliam ac mare in
ferum pecierit. dein. cohorte adiuncta lau

tribun pleb nō

Note dominos

numie

Bellū.

duos

datum tribunū. p. lob; aureaq; coronā donat.
ipe iussus a senatu bellum maritimum cura
re; cum p̄to iunxit castra. ubi quia res trahi se
gnicie grecos; no cominus; se in acie uide
bant. dictatore comicios; ea. ti manlio rem
tum ex auctoritate senat̄ dixit. Dictator magro
equitū accolnolio cass dicto. comicia. o. hilaria fiunt.
emilium decus sin absente. nō. ualerium equi.
Jd ei illi deū cognōe fuit. summo fauore; ꝑplicū. p.
natū annos cons. remunerauit. collegā consu dese
re. nō. repilium lenatū. nū. cons. futurus dat. et eū gre
cas a camillo nulla memorabilis gesta are. Ne illi
tra q̄ romanū mari bellatu erat; postremo eū litto
ribus arcerent. ad q̄ ꝑt nettuna cetā ustu deficien
te italiam relinquere; cui ꝑsti ea cuiq; genti clas
sis fuit nich ei t. maxime sicilie fuisse tyrannos
ctediderim; nam ullos; grecia ea tempestate ites
no fessa bello iam macedonū opes carebat; exercitus
dimisse cum q̄ foris pax q̄ domi concordia ordinum
ocii erat. Ne nimis lete res esset; pestilencia ci
uitatem adhorta cogit. se natū impare. p. uiros
ut libros sibillinos inspicerent; cuius; monitu lecti
sternū fiunt. Eodem anno satricū ab antiatibus colo
nia deducta. restituitusq; urbs quia latini dimicant.
Et cum karthaginensibus legatis rome foedus ictum.
cum amicitiam ac societate petentes uenissent; nec
ocii domi foris; manse. t. manlio torquato con.
plancio. cōs. seminarium nō ex uniuersis senus
sem; q̄ expensiones ego trientes ita ut q̄ta ꝑsone
ret soluco eris alienis dispensata d. Et sic q; ple
bis affecta fides tam publica priuatis difficulta
tibus; pecus ad curam senatus fuit. seruite maxime res
q̄ tributo ac dilectu sine sessum. Tertio anno post
satricum re; instituti a uolsci. nō. ualeri cornus. ii
cond. cū. c. petilio fact cum ex latio nūciatū est le
gatos ab urbe circumire ꝑsos latinos; ad edictan
dum bellum; quib; plus hostiū fieret; nolsci arma
sumere ausus. ad satricū exercitu infesto p̄git; quo
cū anciates alijq; uolsci parati iam ad signa ab
roma mouerent; copias occurrisse; nulla mora in
festos diuturno odio dimicandi fecit. nolsci feroci
ad rebellandum q̄ ad bellandum gens; cruento uicti
gora effusa satrici menia petiit. Et ne in muli
qui de satis firma spem; coronā; iam scalis cap
urbs adiuit. militi p̄ multitudine in bellum

Decimus.

sese dedere. oppidum diruptum atq; incensum; ab de iij matris matute obstinuere animi; pax ois militi data; et pdam. iij. milia dederot hosti. eos victos cōsul, curruq; triumphans egit. secutus dedentis deinde magna pecunia in erarium redegit; fuit qui hanc nimia liberalitate captiua sua fluxisse scribant. id qd magis ut simile est, qm dederos uenisse. Hoc cons. secutus fuit. m. fabius dorsuo. sed sulpicia camerina auruncum inde bellum arcessentibus pdatione cepit. metuq; ne id sine pculum ostilium oīs nois latini cet; dictator uelut ad sua arma tum latium. s. furius creat. magr. eq. tum. c. manlium capitolinum dixit. et cū eq; t magnoq; tumultu eleri solitum erat iusticio in dcet sine uocatoribus hit cet; legiones equitum maturari potuit in auruncos ducte. ubi pdonū magis qm hostiū ai inuenti. Prima itaq; acie debellatum e. Dictator iij qp q ultro bellum intulerant. sine dcet one se exercitui offerebat. Deos qd opus ad hibendus rat. nec ipsum dimicatione diem nouem monere uoluit. cui dixisse mori cū uictor roma redisset dictatura se abdicauit; senat diuum uirog ad ea edendā gratulatione p.r. faciendam. creari iussit. Loc in arce destinat q area edium. m. manlij capitolini fuerat. cons. dictatorius exercitu ad bellum uolscum usi. spolia ex hostib; in cumulos adorti cepit. Anno post uota erat dies edes monete dedicat. c. murcio tullio. iij. t. manlio torquato. ip. cons. quoq; eodem exemplo dedicationem secutus similis uetusto montis altini pdigio; nam q lapidib; pluit. et nec int dū usa intendi libus qd ifectis cum plena religione ciuitas cet senatui placuit dictatore seruy constituendu q dicy dict. p. ualer. publicola magr equi ei quinto subi ambustus datus e; no tribu tm supplicatu ire placuit; et finitimos oia pplos q no q dsq; die supplicaret statuit. iudicia eo; crista aa instructa eo fta. quib; ab edilib; dederos cenis; tradit. et reb haud ulla insignis ad memoria ea. ad int regnū redit; et int regno ut id actū uideri possit. Iunio pricy consules creati sut. m. ualer. corui. us. a. cornelius cossus; maiora iam hinc bella et uiribus hostiū et ppin quitate ut religionū ut reop spacio quib; bella gesta dicere. Iamq; eo anno ad fluc

samnites gentes opib; armis q ualida mota arma; samnitiū. bellum anapiti in arce gestū ppetui pretio hostis. qui secuti. quia rex moles q erat in extrema pcliat. uentum. ut in hanc magnitudine q uix sustinet erigi impune possit. Belli aute cā cum samnitib; romanis cum societate amicicia q iuncti erat; extrinsecus uenit. no ota mit ipos est. Samnites fidelissimi iniusta arma q uiribus pf pterant cum intulissent; cacti in opes adopulentiores auxilium cōfugere. cāpanis se coiungut; campani magis nom ad pfidium socios q uires cum attulissent fluentes hinc ab diuitiis usti armis in fidelissimo pressi gero in se deinde molem omne belli uiderunt. Nam samnites omissis fidelissimis ipsam artem finitimas campanos adorti. inde eque facilis uictoria pede atq; gte plus cet. ripam eminentes capue colles cum pfidio firmo occupassent. descendit. inde quadrato agmine in planicie q capuam ripamq; intuentes; ibi rursus acie dimicatu. adhuc q filio capuam int menia compulsi, ai roboue iuuentutis sue occiso nulla ppinqua spe cet coacti sut a romanis pte auxilium. Legati intro ducti in senatu maxime in hac sua indignitate sut. Populus nos campus legatos ad nos p. c. misit. amicitia ipetiuit auxilium pstemo a nobis petiit. qd si sedo rebus uris potissimum sic cepta celeri ita infirmior uinculo gratia cet. Tunc eni ut qui ex equo nos uenisse in amicitiam meminissem. amici fidem pti at nihil subiecti atq; obnoxii mihi eem. nihil mia ira conciliati auxiliaq; in dubiis rebus defensi. beneficiū q acceptū colam; oportet ne ira gratia atq; oia ope diuina humanaq; indigni uidam; neq; hercule q samnites priores amici socios uos fra sut. Ds id ualere arbitror ne uos in amicicia acceperim. et ut uetustate nos gratiu honoris nos pstent. Neq; eni fedus samnitium neq; ope noua iungere uos federa cautu e; sunt quidem apud uos semp satis iusta ea amicicie. uelle uos eni amici eo qui uos appeterent. capini. Et si fortuna q sene magnifice loqui phibet; no urbis amplitudine no agri ubertate ulli pto pt q uos cedentes. haud partia ut arbitror accessio loci

rebus uris in amicam an uenim uram. equis uos
stros q altius hostib hui urbis q̃cūq; se mouent
ab ḡro crim. 7 q nos q̃ salute nra pueros fece
rit. id nos q impio uro 7 gsta semp faciemus.
sub acto hoc gentib que int nos uos q sunt;
q q̃ die futurum spondet 7 ut 7 fortuna uta
contines impium usq ad nos hebitus. acbū ac
mum e q fateri nos fortuna nra cognit. Bonū
tum e. p. c. ut aut amicor aut inimicor ei
pani sim. si defendim: uri si deseram: sanmutū
crim. Capuam q̃ 7 capanum omne uro an san
mutū uribz accede malicie deliberante; sibz q̃dem
romani uram uam utumq; auxiliū equū est
pate; hoc in maxime. quicam ipl̃orantib aliq.
auxiliū du sup uros suos p̃stan 7 omo ipi in
hac necitate uenerūt. Cmq̃ pugnarum uro
ssidem re p nob. cum uidem finitimū pm
nefario latrocinio sanicum pet. 7 u ossagras
sent sidem ad nos recturū illud recidium ei;
h cum nunc q̃ dolent in uriam accepta sanites.
si q̃ gaudent oblata sibi ee cum oppugnatu nos
uenisset. An si ultio nre h 7 no occiso cupiditate
explende eet, patu fuit q semel insidiano agro
rum in campania ipi legiones nras cecide; q est
ista tam infesta ira q̃ p duas aceo fluius sanguis
explere no potuit. Add de huc pfidente agro q̃
das hoim atq; predium actas incendia ullius
ac ruinas. oia ferro ignis uastata. Hic ira
explēri no potuit. si cupiditas explendi ea ad
oppugnandam capuam rapuit; aut delere urbem
pulcherrimam aut ipi possidē uoluit; si nos pri
romani beneficio uro occupate ea q̃ illos here p
malefici sinatis; no loquor apud reciscantem
iusta bella pm. si tm ostenderitis auxilia ura
re bello quidem arbitror uobis opus fore; cum
ad nos oratu sanctū puenit. Cui ñ ascendit. Itaq;
umbria uri aurelia roma regi pm. q̃d deinde fa
cturi; q̃d id ipi facturi/ uram id ome existima
turi; uob arabit ager capuan. uob capa urbs frequ
tabit conditor parentū deor inmortaliū nullo
certo nob. Nulla colonia ura erit q nos obsequo
erga uos fidei superet. Dimitte. p. c. nutū mi
menq; uram in uictu capuae, 7 iubete sispare in
colume capua futuram; q̃ frequentia hoim generū

multitudine q̃sequente creditis nos illic q̃ fletos
ac oia uestra lacrimas q̃ plena relinquisse. Ea q̃
nunc expectatione senatus pfringi capanū eorum
literas q nros ee. stare omne multitudine q̃ pomoe.
uiam hic ferente q̃spectantes. Etsi hec q̃ illis
nos. p. c. sollicitis ac pendentib aia remittere
uideatis. altum responsum. salute uita. libe
ac libertate. altum. Dominari horreo q̃ ferat.
Proinde ut aut de uris finitimis sociis atq; ami
cis aut nusq; ullis futuris nob consulite; submo
tis deinde legatis ei consultus senat eet. Et si
magne priurbe maxima opulentissimaq; totius
uterum agri maria propinquitas diuarietates
annone horreū. p. r. fore uidebat. nim tanta utili
tate fides antiquis fuit. Responditq; ita ex auc
toritate senatus. Si uta uob cum amicitia insti
tui par est ne q̃ uetustior amicitia ac societas uos
ter; samnites nob ei federe iuncti; utriq; arma
deos pacis hostes uocata. adiuuio samnites uob
negam. legatos sicut sua usq; ad socios atq;
amicos patrum mittem. neq; uob uis fiat. Ad
ea pncipe legationis ste cum domo manduri at
tulerant. Ego quidem inquit uta tueri adiuuo
rum atq; iniuria iusta ui no ultro uta certe
defendetis. Itaq; pfidi campani urbisq; capuā
agrosq. deliberate. Deum. diuina. humanaq; oia dum
p. c. pfligat. r. Deinde deum. q̃q̃ deum pacem de
diticis uri prestiti. Sub h dra omes magi ad com
tendentes pleni lacrimas in uestibulo curie
q̃ubuerunt. Commoti pres uicem fortunas hu
manas. si ille hostes opibz pfidie luxuria stupdaq;
clarus a q̃ paulo ante auxiliorum finitimi pe
tissent. Deos infractos gereret animos ut se ipse
stuaq; oia potentis alienae facere. Cum ea fides
agri uisa. deditos no pdi. nec facturi eq̃ sani
tatis pfidiam censebant. si agrū urbesq; pdidis
nem stim. p. r. oppugnarent. Legatos itaq;
exemplo mitti ad samnites placuit; data man
data ut pres campanos. responsu senatus
amicicie samnitū memor. deditione stim postre
mo sanitis exprimerent. petere p societate ami
ciciaq; ut deditionis suis parcent. ni in eis agrū
quis. p. r. fec eet. hostilia arma iferret; si uenit
agende pacis gratia. denunciarent samnitib. p.

romani.

capua.

orum

1

Etiam

Consulibus
insignis

r. sentq; ubis ut capua urbe campanoq; agro ab
stinerent. hoc legatis agentibz in edicto samni
tiu. adeo ē ferocit responsum ut nō solum gestu
ros se ce dicerent d bellum. ꝑ magistratus cop ea
tia egressi stantibz legatis ꝓfectos cohortiū no
uē. eisq; uocē clārā imparōt. ut ꝓdatū ī agrū
campanum extimplo ꝓficiscerent. hac legatōne
romam relata. posteaq; omnium aliaq; rerum curio
ꝑes fecialibz ad res repetendas missis bellōq; ꝓ
nō redderet. sollepni more indicto decreuerunt.
ut primo q̄q tēpore de ea re ad ꝑsam ferretur.
tussiq; ꝑdi cōiō. ambo cum duobz aburte egre
tibz ꝓfecti. valerius in campaniā. corneli i sam
nium; ille ad montem caudiū. hac ad satriadam
castā ꝑuenit. Quou valerio samnitiū legiones
eo tamq; omne belli molem inclinatura con
sebant; occurrit. simul in capanos stimula
uit ira. tam promptos ad ferenda nīc. ad ar
cessenda adiutus se auxilia. ut nō coss roma
na uiderit ferocit ꝓ se q̄q signiū dicos posse.
affirmare eadem fortuna romanū campanq;
laturū opē q̄m capan fidem seruarit. uiderī
leuibz ēraminibz tēptandi hostis causa haud
ita multos mouat dies signiū pugne ꝓposuit.
paucis suos ad hortatus ne nouū bellum eos
nouusq; hostis terret. eque ab urbe longi ꝓ
ferret arma. magq; magnis in bellis gentes eos
edire. ne sidicinoq; capanoq; cladibz samnitiū
estimarent uirtute. deiectiq; int se ceuisse
nere fluxisse. alteram ꝑtem uinci. campanos
quidem haud dubie magno nimio fluxu fluctu
bz rebz molliaq; sua. q̄ uī hostiū uictos ce
quid aut ee dno ꝓstra in tot seculis belli
samnitū adustis tot decora ꝑ. r. qui triumphos
pene plures q̄ annos ab urbe edita numerāt
qui dia certa se sabinos etruria latinos. her
nicos. equos uolscos aurunc̄os domita armis
habeat. qui gallos tot plus cesos. postremo in
mare ac naues fuga compulerit; cum gliā
belli ac uirtute sua q̄q ferocē ire inacrem
debere; nī etiā intuieri cui ducu auspicioq; ī
cunda pugna sit. utrū qui audiendis dim
tigat magnificus ad hortatos sit ubi tm
feroc. opum militariū expers. an qui ipe

tota tractare ꝑcedē. an signa uisari media inno
le pugne sciat. sti mea nō dū uos milites ī
quit sequi uolo. nec disciplinā nr̄ā ꝓ exemplū
ī ame petē. nō factionibz nr̄is nec ꝑ cōtiones ius
tatas nobilibz; ꝓ hac dextra in tres ꝯsulatus sti
mag laudem repti; fuit cum q̄ dici potat. ꝓuica
tū cens. ī aliteratoribz ꝑue ortus. eodem
anno familiā istā consulatū quo urbē h cōsule
huit. Nunc cum nob ꝑibz uobq; plebeio primi
sanus ꝯsulatus patet. nec gentis ut ānis uir
tutis ē ꝓmiū. Proinde simul q̄q expectare
militem decuit. Non si michi nouū hac communi
cognom dijs auctoribz honēs adistis publicoq;
ueruste familie nre cognom memoria excessit;
semp ego plebem romanā milicie. domiq; primū
tus in magistratibz paruis magnisq; ēq. tribu
nus ac cōs. eodem rencie. dilecte cōsulatus
colo atq; colui. Nunc q̄ iustas dijs bone animā
tibz noui atq; integrum de samnitibz triumphū
mecū ferte. Non aliās milit familiā. diu
fuit. Qd int infimos militū haud grauate
miniā obeundo. in hūd ꝑtica militari. ēu ue
hcatis uirtutiq; int se equales ēraminā ī euit.
comit fecialis uince ac uinci multu eodem. h
q̄q asperi pare. Cui se offerret fide benigne
ꝑcis haud min libertatis alienc. q̄ sue dignī
tatis memor. ꝯ quo mich ꝑclari est quibz artis
petierat magistrat hisdem gerebat. ꝯ tragi uniuscq;
excit incredibili alacritate ad hortationē ꝓsecu
tus ducis castris ꝓgredit. pelli ut q̄ maxime
unq; pari stre utrinq; equis uiribz cū fiducia
sui q̄q ostentu hostiū comissum e; sanitibus
ferocia augebant. nocte req̄ gesta. ꝯ pauce ad
dies geminata uictoria. romanis conc. vi. an
nos decora ꝯ condite urbi egregie uictoria. utiq;
ī nouus hostis cura addebat; pugna indi
cio fuit quos gesserint animos; nāq; ita con
flixerūt ut aliq; diu in neutra ꝑte inclina
rent acies. Cum consul trepidatōne inici
endam rat. qui ui pelli nō possent. ēq tribus
dimissis turbare prima signa hostiū conat.
quos ui neq; tumultuantes ī spatio exi
guo uolucre turmas uidit. h posse aperire ī
hostes uiā. reuocat ad ī signa nos legionum

Laudes valeri cōmuni in medio monēa ꝯ.

Bellū

quadrigetos.

cū desiluiſſ ex equo. nīm inquit pedites milites illīc est equus. Agite dum ut me audiatis. q̄ cum necesse erit in acie hostium ferro uia faciente, sic q̄ se quisq̄ obuios sternite; illa ois q̄ nūc erecta micant hastis patefacta strage uastabit cornicen. Hec ea dicta dederat. cum equites consurrexit in cornua. legionibus. in media acie aquilifer uiam. Prius omnium comes. inuadit hostem. cum quo forte contulit gradu obtruncat. Hoc exper tato accessit dextra leuaq̄ ait se quisq̄ memorandum pluribus dicturum; stant obstupefacti samnites. q̄ q̄ plura acceperunt q̄ intulerunt uulnera; aliquā diu rara pugnatum erat. Atrox cedes circa signa samnitium. fuga ab illa dum pte erat. ad mortem sola uirtus destinauerant animos. Iam romani cū pluere ira, lassitudine uires sentirent; dici haud mirum quibus accensi ira. ederant se in hostem. Cum parumper referri pedem atq; ī clinari re in fugā apparuit. Cum capi occidi samnis. q̄ superfluissent multi ni nox uictoria magis q̄ pugna diremisset; romani fatebantur nunq̄ cum primatibus hostes conflictum; samnites cū q̄ rerent quenam prima ea ira obstinatos mouisset ad fugā. ceteros sibi romanos ardere animos agnoscebant. nec sanos q̄ mutos; furentia cuncta in pugnā ex alia ulla re tropeum ortum. quin troiem nō pugne solum cuncti si nocturna q̄fectione cōfessi sunt. Postero die uacuis hostium castris romani potiti; quos ois campanos multitudo gratulabunda effudit. Ceterum hoc gaudium magna q̄ parte clade ipsius sedatum; nam ab asturica q̄ sterā cornelii q̄stor equitū cautē ī saltum cum uelle primum. deinde ipse ipsum ab hoste uidisset. Nec prius recepi cuiquā signa nō potuit. imminente capiti hoste uidit. Dum ad moras samnitibus ac quo ad totā ualle instimam demitteret augmentū. Dec. ter. mil. aspiret unū editū ī saltu collem. imminentē hostium castris. aditu arduum impedito agmini expeditis haud difficilē. Itaq; q̄stui decreto ait. uides ne tu inquit aule cornelī cacumē illud supā hostem. arx illa et sterā salutisq; nre. sicā quia cecī relinquere samnites ignoto capi mus. Me tu ñ plusq̄m unius legionis pun cto hastato q̄ decies. cum quibus ī duxero ī stimū. pte hinc omnū liber metu. regi; et cū tum sua; nec cū nouo hostis subiecto nobis ad omnia ictū sit sua pudice potiti. nos deinde aut fortuna. p. r. aut nra uirtus expediet. Collaudata et ab eo stile accepto pcedo uidit occultius p silua. ñ pius ab hoste et ipse q̄ loco q̄ terebat aspi piquit. Inde admiratione paucitatis cuncta cū omnium ī se utissimo celso q̄ spacium ea stili dedit ad subducendum agmen in equore locum. q̄ ipse ipse constitit ultimus. Samnites dum huc illuc q̄ signa uitant utriq; rei amissa occasione in sequi cōmode. nisi p eadem uallem ī equa paulo ante subiectum cui telis suis habuerat. q̄ssit. nec erigere aggrue in aperti sup se abscio tumulti. si cui ira in hos magis qui fortuna gerende rei eripuerat. Cum appinquatas loci atq; ipsi paucitas incitat. q̄ nunc circumdare undiq; colle armatis uoluit. ut a cōmo. detui intelligant. nunc una pa tefacie ut digressos in uallem aduocant. Incertos quid agerent nox oppressit. Deinde primum spes tenuit cū subeuntibus in ardua suum colle ex superiore loco se pugnaturi. deinde admiratio cessit. q̄ nec pugna inierent. ñ si ab eo cōsilio ī q̄tute loci deterrerentur. ope se uallo q̄ circumdarent. Huic centurionibus ad se uocatis q̄ nulla ī specie belli ac pugnacia est. aut quo nā ñ usi ex sidicino capuanoq; uictoriam reportet. huc atq; illuc signa moui ac modo in unū conferri modo educi uidetis. opus quide incepit nemo cum ea cum dari nullo potuerimus cet. tū uos nos similes ostendimus. si ducibus hic moremq; q̄ gerendi sit. Agite dum ut mecū ut dū lucis aliq̄ sup est quibus locus q̄ssida portas q̄ pateat hinc exit exploremus. Hec ad singulos gregales ait. centurionibus ī ordine manipulis militū hortatus ducibus. ne duce carere hostes notaret. plusq̄ uit. uigilias deinde dispositis. cetis ordinibus reser ram dari iubet. ubi sede uigilie buccina datū signum cet. armati. cum silentio ad se conueniret. Hoc silentio milites inquit omisso militari assensum in me audiendo seruandi et. ubi suadam mea uos egisse cum q̄bus cadem placebit in dextram partem taciti transibitis. que pars maior erit eo scribe ordinibus. nunc inter

Quod ubi sic ordinem erat tacti ueneruntur.

agritem audite; nō fuga delatos ꝫ mercia relic
tos hic nos circūuenit hostis. uirtute cepistis
locum, uirtute hinc oportet euadatis; uenien-do
huc exercitū egregiū. p. r. seruastis, eripiendo hinc
nosmetipsos fruatur; digni estis qui pauci plurib⁹
opem tuleritis. ipi nullius auxilio egeatis. cū eo
hoste res est qui hostibus die dolendi diē exercit fa
tuna p̄ socordia usus nō sit. Hunc tū oportunū
collem imminentē capiti suo nō ay uiderit quā
captum a nob⁹; nos tam paucos tot ipi milib⁹ ho
minū ꝫ ascensu arguerint ꝫ tenentes locū cum
dieī tm̄ supēt nallo circūdederint. Quem uidere
ac uigilantē sic eluserit. sopitū oportet fallatis. nimo
nectē est in eo cū loca tos fuit nīe. ut nos ego
magis necessitatis iure inde ꝙ consilij auctor sim;
nī cū maneatis ay hostis hinc deliberari potest;
cum p̄t arma ⁊ aios armor⁹ memores mich nos
fortuna reliqui fecit. famos ⁊ sit moriendi sit ꝑ
plusq̄ uiros ac romanos decet. ferrū timeamus;
ergo una ē salus eripe hinc atq; abire. Sed aut
inter diu ac nocte faciam⁹ oportet. Esse aut aliud
min⁹ dubiū quippe sil⁹ expectet. q̄ spes ē ꝫ nallo
ꝑtexto fossaq; nos septurū hostem qui nūc corpo
ribus suis subiectis undiq; cingit ut uideris col
lem. at q; ! si nox opportuna ē eruptioni sicut ē.
hec q̄ffecto noctis aptissima hora est signo sede
uigilie conuenistis q̄ tēp⁹ mortales sopino altis
simo premit; ꝑ corpora sopita uideris. ut silento
cautos fallentes ut sentientibus clamore subito
pauore iniectum. me ꝫ sequimini quie secuti
estis; ego eandem q̄ duxit huc seq̄ fortuna.
quib⁹ hec salutaria uident. Agite duꝫ i dextram
ꝑte pedib⁹ tendite; omn⁹ tetenderit. nadentesq; p̄tim
missa custodijs loca decij secuti sint. Jam euā
serant media cast⁹. cum sup scandens uigilū
strata sopino corpora miles offenso scuto p̄buit
sonitū; quo exitat uigil cū ꝯximū mouisset erec
tis q̄ alios excitarent. ignari clues an hostes cont
p̄sidium erūpet an comes. cast⁹ cepisset. Decius ꝫ
q̄m nō fallerent clamore tollē iussis militibus
trepidos sompno ipse pauore examinat; quo ꝑpe
diti ꝫ arma ꝙgere capē ꝫ obsistē ꝫ insequi potāt;
inter trepidationem tumultuq; samnitiū p̄sidium
romanū obuios custodib⁹ cesis ad cast⁹ comes. ꝑ
uadit; aliq̄m tū superat noctis. tāq̄ ituro uidebat
cēt cum decius macte uirtute inquit militum
romanū. esse uim̄ nīt ac redditū oīa secula lau
dib⁹ ferrent. ꝫ ad conspiciendam tantā uirtutem
lucē ac die op̄ē; ꝫ nos dignū estis quos cū tāta
gl̄ia in castra reducos silentiū ac nos tegat; hic
luce quieti optatū. Dicto obtēperatum. atq; primū
illuxit ꝑmisso nūcio ad cōm̄. in castr⁹ ingenti gau
dio excitāt. ⁊ tessera data in colūnos redūt qui sua
corpora q̄ salute oīum haud dubio ꝓculo obtiss⁹et.
q̄ste quisq; obuiam effusi laudant. gratulant singulos.
unūsoq; seruatores suos uocant. Dijs laudes gr̄es
q̄ agunt. decij in celum ferūt. Hic decij. castrensis
triūphus fuit incedentis ꝑ media cast⁹ cum arma
to ꝑsidio ducentis in cui bonum ocius. ⁊ omni honore tri
buūt consuli. equantib⁹; ubi ad ꝓtorū uentū ē. q̄sul
classem ad victoriā quocat. ornatosq; meritis decij lau
dib⁹ imitante ipo decio distribuit victorias. Quo actore oīa
post hostē dim occisio in manib⁹ cēt ꝓpulit. q̄sule
ut hostes ⁊ nocturno pauore attonitos. ⁊ ita cōsse
castellatim dissipatos aggredēt; credē ea aliquos
ad se seḡndum emissos ꝑ saltū uagari; misse legio
nes arma capte. egressoq; castris cum ꝑ exploratō
res notior ea saltus cēt. uia patentiore ad hostem
duamt; q̄m in cautū impiūso adorte. cum passim
passim samnitiū milites plerisq; inermes. ꝫ coīte in
unum ꝫ arma capē; ꝫ recipe intē nallum se ꝑsentiā
uenīt. primū intē cast⁹ expleūt. Deinde castra ipa ē
tantis stationib⁹ capiūt. ꝑ strē circa collem clamore fu
gatq; ex suis q̄ngi ꝑsidijs. ita magna ꝑs absentis
hosti cessit; quos intē nallum egerat pauor; fuere
aut ad. xxx. omn⁹ cesi. cast⁹ direpta. ita rebus gestis
cōm̄. aduecta victorie. p. decij, no coptas solū ay ꝫ cu
mulatas noua uirtute laudes pagit. ⁊ ꝑ milita
ria alia dona aurea corona cū ⁊ centū tubis eximia
q̄ uno alto opimo auratis ꝯcionē donat. q̄ milites
qui inp̄sidijs simt fuerat. duplici frumto imperiū.
ī ꝑsona singulis tubis binisq; torquis donati sedin
constit donationē. legiones gramineam coronā ob
sidionalem clamore dom̄ approbūtes decio ꝑponūt. sol
ita corona eidem honoris index a ꝑsidio suo ꝓsita
est. Hijs decoratus insignibus bouem eximiū marti
imolauit. Centū boues militibus dono dedit qui secū
in expeditione fuerat. Hyemem militibus legiones

libras farris ⁊ sagittarios uim armtuleruṅ. oiaq; ea
ingenia adcelerate ꝑ clamore militarem indicũ oĩ
ad sensus gerebant. Tertia pugna ad fluuiũ fulan
omissa est. qua signarius amarco ualerio samnicũ
ereit. oĩ clamore robur iuuentutis domo acrito
certamine acrito certamine ultimo fortuna exꝑ
ri statuit. Ab fluuiũ uicq; trepidi inde equites
citra ad uallum ꝯsulem opẽ oĩũ uenerunt.
Confesti signa mota. relictisq; ꝓpe minus castroꝝ
ualido ꝓsidio ruptim agit. augm. Nec ꝙcul ab
hoste locum ꝑ exiguũ ut quibꝫ ꝓ equos catos in
mroꝝ colonũq; turba abẽt castris capit. samnicũ
ereit uolut haud ulla mora pugne fortuna ẽt uicẽ
instruit. Deinde ꝙq; nemo obuiũ ibat infestis si
gnis ad castra hostiũ succedit; ubi ut militẽ ⁊ uallo
uidit missaq; ab oi ꝑte explorati ꝙd in exiguũ caste
contracta castra ẽnt. paucitate inde hostiũ colligẽ
tes retulerũt; fremere oĩa acies ꝯplendas ẽt fos
sas. scindendum q; uallum ⁊ uicta ire irrũpendum.
in factis q; temeritate bellum firet, inducẽs animus
sent impetu militum; comitum q; militudo sua comma
nis grauis ⁊ pius sedendo ad fluuiũ fulanum ⁊ eũ ẽta
minus mora haud pau abrenũ oĩm inopia ẽt.
Placuit dum inclusus pauere hostis. frumenta
tum ꝑ agros milite duci. Intim q; ⁊ romano qui
expeditus gntũ huius unde arma geri possẽt stu
dium secum attulisse de futura omia. Consul pa
lato ꝑ agros cum uidisse hostes stationes insto
rites relictaq; paucis militẽ adhortatus adca
stra oppugnanda ducit. Que cum primo clamo
re atq; impetu copisse plurib; hostium trementib;
fuis qm in portis uallogq; essẽ. signa captiua in
unũ locum conferri iussit. relictisq; duabꝫ legionib;
custodiã ⁊ ꝓsidi causa. qui edicto monitis ut dis
ipe relictisse ꝑda abstinerent. Deinde agmine in
structo cum ꝓmissis equis uelut indagine dis
patos samnites agẽt eodem ꝑgentẽ fecit; nã
in quo signo coirent. inter se in utrum castra pete
rent an longius intenderent fugam ꝑtus cõ
stare potuit; inq; fuga ac formidinis suae ut ad
xl. milia scutoꝝ neq; in tot esse. signa milita
ria cum hinc inde in castris capta erant ad cẽtũ
lxx. milia ad consulem deferrent. Cum i castra
hostiũ redirum. ibiq; omnia ꝑda militi data; hiũ
certaminis fortuna ⁊ fatigatos cum indutias ẽnt
fedus petere abstinere coegit. ⁊ samnites iam q; certi
copiaꝝ ab romano in perpetuũ nescire bellum; neq;
uta rei gestae fama trahe se finib; tenuit; ꝑ campa
ginenses ad legatos gratulatũ romam misere.
cum coronis aureis dono ã in capitolio in loco col
la ponerent. fuit ꝑ. xxvi. cõis. ambo de samnitib;
triumpharũt. secute decio insigni cum laude do
mumq; cum edicto militari i. cp. haud min tribuni
celebre nom q̃m consulum cert; campanoq; deinde
successoꝝq; audire legationes. premitq; datum
ut ꝓsidiũ eo in hiberna mitteret. quo samnitũ ex
cursiones arcerent. Iam tũ minime salubres mi
stari disciplina captiua instrumento omnium uoluptã
tium delectuq; militum animos aũt amenitas pue.
rumq; blandit. ꝯsilia in hibernis. Eodem stetere animi
de campanis capuae ꝑ q; illi ea antiquius coloniis
ademissent. Neq; immerito sui. i. ꝑ exemplũ
in eos usurpari. Cur aut pecus campani agrum
ꝑtilem uberrimum dignia agro urbem qui ꝑ se nec
sua tutari ꝑsent. q; uicta ereit haberet. qui suo su
dore ac sanguine unde samnites depulisse. an equũ
ac dedecus in suos illa fertilitate atq; amenitate
ꝑfrui. se militando fessos ꝑstilentia. atq; aridã ẽta
urbem solo uictari. aut in urbe insidente ruborem
crescentis indies famis patiẽ. Hec agitata crebr
tus iurationib;. ꝑ dum uulgata in omes ꝯsilia
inuenit nouus ꝯsul. cũ. marcius. rutilius. cui
campania sorte gratissima euenerat quinto sextilio
collega a urbem relicto. Itaq; cum oĩa ea sicut ge
sta erant ꝑ tribunos ꝯscripta herent ⁊ etate ⁊ usu doc
tus. quippe qui iam quartus cõsul; dictatorq;
⁊ consor fuisse. optimũ rat differendo spem q̃ cũ
q; uellent ꝯsilio frequendi militarem ꝑtum stu
drare rumore dissipat. In hieme oppidis ⁊ anno ꝑ
sidia hibernatum. diuisa cum erant ꝑ campanie
urbes. manauantq; a capua consilia in exercitum
omnes; co saxanito cogitationib; dato quieuit in ꝑ
sencia seditio. consul educto in estiua militem dum
quietos samnites habet, exercitũ purgare missio
nib; turbulentoꝝ hominum instituit. aliis emeri
ti dicendo stipendia et alios grues iam etate aut
uiribꝫ parti ualidos. quidam in dimicat mittebant.
singuli primo deinde ⁊ cohortes q̃dam q; ꝙcul ab

domo ac rebꝫ suis hibernassent ꝙ speciem etiam militarium usuū cum alii alio mitterent. ma
gna pare ab legati ꝙ multitudine cōsul alter
rome pretiꝫ alias ex aliis figendo moras retine
bat. Et primo quidem ignari ludificationis mi
nime iuuiti domos reuisebant. ꝙ ostiꝫ ny reuti
ad signa primos nec ferme alius quia qui i capanā
hibernassent ꝓcipuecꝫ ex his seditionis auctores
mitti uiderūt. Primū ad mimū deinde haud di
uius timor incessit alios. consilia sua emanasse
Iam ostiones iam indicia. iam occulta singlos sup
plicia. imprenedꝫ ⁊ crudele consilium ac primū
in se regiū passuros. Hec qui in castris erant
occultis sermonibꝫ serūt. neruos coniurationis
electos arte consulis currentes. cohors una cū
haud procul anyyr est ad tauruldi saltu angu
sto int mare ac montē consedit. ad excipiendos
quos consul aliis atꝫ aliis ut aꝰ dein ē causis
mittebat. Iam ualida ad modū nullo marius
erat. ne ecꝫ ad iussi exeūt forma ꝓ dicē de
erat. Incōpositi itaꝫ passim in agrū albanū
prueniūt. ⁊ subigo alte longe cast uallo cin
gunt. ꝙfecto inde ope reliquum diei de imperatore
sumendo sententijs decertant. milli ex p̄dictis
satis fidentes. quē aut ab roma posse exeiri. quē
primū aut plebē ee. qui aut se tanto periculo facere
ferat. aut cui eximium instimentis exercitus cū
recte comitat. Postero die cum eadem deliberatio te
neret ex predictis uagis quidam captum attule
runt. Tibium quintium intuscanino agrū colentem
his honoꝝ imemoꝛ ꝙ pricie hic uiginti is erat.
cui cum miliare magna cum gloria acte fine pos
set grauiter claudius ferisset, rum agere uitam
quam ambitione ac foro constituit. Note audito
exemplo agnouit uirum. ⁊ q̄ bene literet acturi uis
serit; ꝙ primū spei erat uoluntate deos facturum.
uim ad hiberi ac metū placuit. Itaꝫ silencio noc
tis cum treuū uisse qui ad id missum erant, nuntia
sent, sompno grue quinquū oppressum. nich medium
aut imperii atꝫ honorem. aū ut restituret moue
in secreti familiares. ny cast p̄mixti. Imitata
exemplo ad uenienū appellatus. insignia honoꝝ
extorto subito rei miraculo detexit. ⁊ ad urbem
duce tulent. suo magꝫ inde impetu q̄ consilio

ducis. conuulsis signis infesto agmine ad lapidem
octauū uie q̄ nūc appia est peruenit; isse inde
festim ad urbem nisi uenire conf exercitū dictatoꝛe
ꝙ adusto se. in. ualerium equitū dictū audissent.
et magistꝝ equitū. l. emilius mamercū. ubi primū
inconspectu uenerū est arma signaꝫ agnouit. exemp
lo omnibꝫ memoria pulcre uictoꝛ ꝓmulsit. Unde exerci
tū fortes ad sanguinē ciuilem. ny ꝑ extrema nouat
bella. ultimaꝫ rabies secessio ab suis habet. Itaꝫ
iam ducis iam militū utrinq; egressus quereret
ad colloquia; quinti q̄ armoꝝ etiā ꝙ pia sacre
tas teneret. ne dum ad iustis piam. communi omne
caritate ciues ꝓcipue milites ⁊ ante alios sui
exercitū copletus ad colloquium processit. cognito ei
exemplo haud minoꝛ ab aduersario reuerentia q̄
ab suis silencium datū; colloquiū ualeri. communi.
Deos inquit immortales milites uiros publicos
meosq; aburbe ꝙsidesq; adhuc uidi. ueniaꝫ sup
plex posco si ny de uob concordie parte gratiam
nō uictoriā darem. satis sunt erroꝛ unde bellū de
cus pariat. Hinc ꝓuidenda ē q̄ deos immortales
inter uictoriā uota exposui. ei me copotem
uos sacre potestis. si meminisse uultis nō
uos ny sanio ny i uulsius ꝙ ny romano solo cast ge
re. si illos colles quos primo pue uire et. si hūc
exercitū ciuiū uoꝝ. si me cōsule uirū cui ductu
auspicioq; pore anno bis legiones summittum
fidistis. bis cast ui cepistis. Ego si. in. ualeri
corone milites ciuius uos nobilitate beneficio
erga uos nō immuris sensistis. nulli scripte in
uos legis nullius crudelis. q. c. auctoꝛ ny omnib
meis impiis. ny me senioꝛ q̄ ny uob. Et si cau
gen si cui sua uirtus, si cui ⁊ maiestas, si cui
honores subde ops potuerūt ip cū natis. id spe
ciemen mei dederam. ea etate adsulatū adeptus
cū. ut primū tres ⁊ xx. annos nat cōsis. pul
bi q̄ seruoꝝ ee nō solum plebi. q̄ sen dein ue con
sulis genuinis q̄ tribuni audistis. eodem tenoꝛ
re duos insequitoꝛes adsulatus gessi. Eodem hec
impiosa dictatura geretur. ut ni ny hos meos
et pie mee milites mitiꝫ q̄d ny uias horreo
dicē hostes. Ergo uos pū ny me strinxeritis
ferū q̄ ny uos ego. istinc signa canent. istic
clamoꝛ pū incipiet atq; ipetuq; si dimicādi est.

Inducere in animu q̃ nõ induxerũt pres antiq̃ uñ. ꝙ
illi qui in sacrũ montẽ secessert: nõ hiꝭ qui postꝫ
aĕntinũ insederũt. Expectate dum uob singulꝰ utroli
coriolano marres cõiugesq̃ crinib; sparsis obuie ab
urbe ueniant. Cum uulsteꝭ legiones q̃ romanum
hebent duce quieuerũt: uos romañ exci ne de
sisteritis ipio bello; t. quinti. quocũq; istic loco seu
uolsens seu ũnuit cõstitisti, si dimicandum erit. Cum
tu ꝛ nouissimos te recipito. fugis ? honesti⁹ ẽ fugꝫ
cũ aderis q̃ pugnare cõe ꝓdiã; nũc ad pacificandum time atq; honeste mꝰ primos stabis. ꝛ col
loquiꝫ hui⁹ salutaris int̃pres fuerũ; ꝓstulate ĕt ꝙ
ferre: q̃ ꝙ uiq; inquiũ standum ẽ ꝓcius q̃ impias ire
nos cõsp̃ am manꝰ; t. quintius plen lacrimaꝫ
ad suos ũsus. me ꝙ inquit milites si quis usus
mei ẽ, melioꝛe pacẽ q̃ belli habes duce. Non enim
illa ꝛ̃ uulsteꝰ aut samnis ꝙ romañ ibi fecit.
uñ cõe. uñ imperatoꝛ milites cui auspicia quid
expti nolitis ad usus uos uelle exp̃i; qui pugnarent uobcum festinãt. alios duces senatꝰ habet:
qui maxime uob sine militib; pareret. cui pli
mũ uos imperiu uro credẽ nõ cui elegit: q̃ ate
ꝙ qui nunc ꝓsse uolit. quid uos uelle opor
tet. quin omisso uia ꝛ ste fallacib; auctoꝛib; nos
ipos nra q̃ ꝺd egerunt ꝓmittim fidẽ; applantib;
clamoꝛe cunctis. t. quinti cũ signa ꝓgressus. imp
testate dictatoꝛis milites fugã dixit. Cunauit
ut causam misertꝰ ciuiũ susciperet. susceptã
q̃ eadem fide q̃ rẽ p. administrare solitus ĕt
tueret: sibi se priuatim nich caue nolle. alibi q̃
innocencia spem haberẽ; militib; cauendum q̃ apud
pres sentit plebi rium legionib; cautũ sit. ne frau
di secessiõe ĕt. quinto collaudato ceteꝝ bonũ
ausum haec iussit. Dictatoꝛ equo citato ad urbẽ
ueniens. auctoꝛib; pub; tulit ad ꝓpm, an liceꝛ
tertiũ nic cui militi fraudi secessio ĕt. Cauit
q̃ bona uenia quiritẽs ne quis ea rẽ loco seꝛio
ne cuiq̃ exp̃laret. Lex q̃ sacrata militaris
lata est. ne cui militis scripti nom̃ nisi ipo uo
lente deleret. additũq; legi ne quis ĩ. tr. milit
fuisset. postea ordinũ ductꝰ ĕt; ꝺ ꝓp. p. salonitꝰ
postulauit est. ab conũuratiõe. qui alii q̃ annis
fit. mil. ꝛ primꝰ centurio erat. quẽ nunc primi pili
appellant. huic infensi milites erant, q̃ semꝑ
adisset nouũ cõsiliũ fuisse. ꝛ ne ꝓcipes cõsi
ĕt qui ab lautulis fugissent. Itaq; cum hoc unũ
ꝓ salubriũ absentiu nõ impetraret. Cum salo
nitꝰ obtestat. p.c. ne sinã honoꝛe pluꝝ̃ ꝺcordiã
ciuitatis estimarent. ꝓpulit ut ꝺ q̃ ferret. eque ip
tenẽ postulatum fuit. ut de stipendio equitũ mereret
aut triplex ea tẽpestate eis ꝺmerent. q̃ adisti con
iurationi fuissent. Prec hec inuenio apud q̃sdam. l.
gemicũ. ĕt pl. tulisse. ad ꝓplm ne fenerare liceret.
Ite alise plebiscitis cautũ ne quis eidem magistatũ
inr̃ decẽ annos caperet. nec duos magistatꝰ uno anno
gereret: utiq; licet consules ambꝰ plebeios creari; q̃
si ita accessit plebi appareret. haud prius uires defe
tione fiuisse; alise annalibꝫ ꝓdiderũ ẽ ni dictatoꝛe ua
leriũ dein q̃ cons. omen rẽ actum. ni anteq̃ roma
ueniret; ꝙ rome cum multitudine conuiratoꝝ ad ar
ma ostiatim ĕt. nec intra quinti ullius ꝙ sedes
ẽ. manus nocte iteꝝ fuit. eiusq; a coniuratiõe ophensi
ut dux fieret inde ad q̃rtum lapidem ꝙfectus loco
munito ꝺsedisse. Nec ab ducib; mentione ꝺcordie
ortam; sed repente cum in acie armati exci ꝙcessissent; salutationẽ fugã ꝙ primꝰ dextras iunxit.
ac ꝺpleti int̃ se lacrimantes milites cepisse. coactos
q̃ ꝺsules cum uiderent adisse adimicationẽ uti
litum dios; retulisse ad pres. de ꝺcordia reconciliã
da. a deo mich ꝓfecꝰ seditionẽ fuisse. eamq; oppositam
int̃ antiquos rep auctoꝛes ostat. ꝛ hui fama sedi
tionis. ꝛ susceptum cum samnitib; gnũ belli aliq̃t
populos ab romana societate aluit. Et pr̃ latinoꝝ
insidiis iamdiu ꝓuisuros etiã uolẽtes atq; ꝛ finiti
mas colonias romanas ĩ ꝺplõe subita deppulsi sunt.

·li· B. pr̃ decad. sed. N. trucis. ab. hz. cõ. qui.

Cum consules essent. C. plutarq; sede. tiꝰ emilius
mamercꝰ. q̃rtum nonasq; romañ nunc defectois
puisuros cum q̃monitis accepte cladis ueneruñt.
bolsteꝝ item exercitꝰ duce anxurũ ꝓpe ocupasse ad sa
tricũ allatum ẽ; utriusq; bellum plautio forte ue
nit; ꝓ ad puisuũ q̃fecꝰ extimplo acie ostitit; ha
ud magno certamine deuicti hostes. oppidum capti.
redditiq; puisuantibꝫ. presidio ualido ĩpositio. agri
parte due ademptꝰ. inde uictꝝ exci patricium
ordẽ antiates dueꝝ; sibi magna utriusq; cede atq;
ꝓlium fuit. ꝛ cum tempestas eos neutro ĩclinata
spe dimicantes diremisset. romanꝰ nich eo certãe

alẽnis

tam ambiguo fessi in posterū diem p̄lium parāt. uolscis recensentibus quos uiros in acie amisissent. haud quaq̄ idem animi ad iterand̄ p̄iculum fuit; noc te quietis animum agmine trepido sauci ac pre impedimenta relicta abierūt. armoꝝ magna uis tum intercepta hostiū corpora. tū in castris inuentale. Eo die mari dare se consul dixit. finesq̄ hostiū usq̄ ad hoc am maritimam ē depopulat. alii ostili exer cio ingressi fidelissimi agrum nō cast̄ samnitium nō legiones usq̄ oppositę ferro ignique uastantes agrum Legati samnitiū pace orantes adeunt; aq̄ recepti ad senatum postulare sta dicendi posito se recepisse ait quę sibi ab romanis bellique sibi nūq̄ adi sus fidicanos fecerunt. quę se eo iustius petere q̄ in amicicia. p. r. fidis suis rebus nō adiūctis ut campani uenissent. 7 adiūctis fidicanos sumentes arma suos semp hostes. p. r. nō amicos. qui nec ut samnites in pace amicicia nec ut campani au xilium in bello prestent. q̄ in fide p̄sti. r. q̄ in dicto ne essent; cum de postulatis samnitiū. t. emilio. p. r. senatui q̄siuissent. reddendumq̄ hinc fedus prius con stitisset. p. r. samnitibus respondit. q̄ quominus p̄petua cum eis amicitia esset. q̄. p. r. steterit nec con tradicta quicq̄ q̄m ipse belli culpa sua contēptu rediit. cepit amicitia de integro reconciliet. q̄ ad fidicanos actineat; nichil interesse quominus samnitibus p̄sto pacis belliq̄ liberum arbitrium sit; fide uero cum domum redissent; extemplo inde exercit romanus dedictus. an nuo stipendio 7 trul mensium frumento accepto q̄ p̄cepserat. q̄ stul uit indicto q̄ tempus daret quo ad legati redissent. Samnites copias hisdem quibus usi adiūctis romanis bellum fuerat. comit fidicanos affec ti haud indubia spe erant; maturare urbis hostium potiundę. Quum ab fidicanis dedicio q̄ruus ad roma nos capta ferri est. Deinq̄ postq̄ pręs ut seram eam ultimaq̄ tandem necessitate expugnam aspernabantur ad latinos iam sua sponte infirma motos sta est; nec campani quidem adeo inimicis samnitiū q̄m hostilis romanoꝝ memoria p̄sentior erat. hinc se armis abstinuere; ex hinc tot p̄liis unius ingens exercitus duce latinoꝝ fines samnitium ingressus. pluribus p̄dā tionibus q̄ p̄lio cladis fecit. et q̄mq̄n superiores cer taminibus latini erant, haud inulti ne septimo di micandum foret agro hostium exercitum. ad spacium samnitibus datum est. romam legatos mittendi. q̄ illi cum audissent senatum consulti eadem se federa tos pati quę hostes essent passi. q̄ ab infimis pe tere; ut satis fieret romani uictoriam q̄ samnitibus ex campano fidicanoq̄ hoste eripuissent. ne uin ci ea se ab ignauissimis p̄libus sinerent; latinos ca panosq̄ si subditos. p. r. esse q̄ impio auerent. sa nitis agro si impium abnuerent armis coherc̄ent. additis hoc responsum accepe datum. q̄ fateri pigebat in potestate sua latinos iam nō esse. time bant q̄ ne arguendo ab alienarent; campanos alia conditione esse. qui nō federe q̄ p̄ deditionem fide uenis sent. Itaq̄ capanos seu uellent seu nollent retinere; in fide latino nichil esse q̄ bellare cum eis q̄ uellent q̄ libebant. q̄ responsum sicut dubios samnites ad nā facturū romanū censeret. Diuisit. Ita campanos metu ab alienauit. latinos uelut nichil ea nō con cedentibus romanis ferociores fecit. Itaq̄ p̄ specie additis samnites belli parandi crebra concilia in dicentes. Omnibus ad sultatoribus inter se p̄cepe occul te romanū coquebant bellum. Hinc q̄ additus finitimos suos bello capaci adeunt; q̄ ea q̄ diu in dustria celabant. Prius q̄ moueretur romani, tolli a tergo samnites hostem uolebant. Ita p̄ q̄ssam pri uatis hospitiis necessitudinibus q̄ uicinos indicia q̄ nationis eius romam emanarunt. Iussique ante tēp consulibus abdicare se magistratu quo maturi nouis consulibus additis tanti molem belli crea rent. Et eligio incessit ab eis quos imminuti imperii cet comitia fieri. Itaq̄ interregnū initum. duo interreges fuere m. ualerius ac. m. manlius; cum uit consularium manlium tenuit tam. p. dam mure Eo anno alexandrū epiri regem in italiā classem appulisse q̄stat. q̄ bellum si prima satis q̄ spa fluissent; haud dubie ad romanos peruenisset. Eadem etas regi magni alexandri e. q̄ sororis huius eius in alio tractu orbis inuicti bellis fu turę fortuna morbo extinxit; eorum romani et si defectio sororis noscęq̄ latini haud dubia erat in tali q̄ de samnitibus nō de se curam agerent. dedi tos p̄cepes latinoꝝ roma euocauerit. q̄bus imperet que uellent; q̄ eos cum suis latini habeat. si an nuum senatui. 3l. numisium cercetesem. ambo ex coloniis romanis. q̄ quos p̄ signa uelit q̄

Cōtra .9.

ab. Bz. con. q 12o.

Nota de alexandro

latini habeat.

signū

cui

ea

Oratio

sed.

et ipis colonias romanas uolsci & eruti ad arma
erant; eos nouatum euocari placuit: haud ign̄ dubi
um erat sua ag̃re acturos. Itaq; concilio pū hito
ptores q̄ romani p̄fici sterent euocatos se abs
natu decent romano; et que actū iri secū crederet.
Quib⁹ ita ad respondendi placeat referūt; cū alios
alij censerent, tum anni ap̄ ipe ego retuli quid
responderi placeret, tū mag̃ ad sima res ptinere arbitror, quid agendum nob⁹ q̄ quid lo
quendum sit; facile erit explicatis consilijs ac
comodare rebus ubi. nam si & nūc sub umbra fe
deris equi seruitute quiti possim. Quid abes
quum p̄ditis seniis nō romanos, solum si samni
tiū q̄ dicto paream, respondeam q̄ romanis nos
ubi uenerint posituros arma. si uanit tandem
libertatis desiderii remorder. nos si fedus est
si foedera & ictus iuris est. si consanguineos nos
romanos & q olim putabat. Vide q̄ agi liceat.
si socialis illis exercitus is & quo ad uictos duplicet
uires suas, quē secerne ab se consul bellis q̄ paret
ponendis. Iniquis q̄ nolint. Cur nō ea capiatur.
cur nō ales absistimus cōis dat. ubi potiri
ubi & impij possit. est quidem nob hoc quoq; haud
minus amplum. quippe concedentibus romanis
caput latio & sit ut amplius uideri possit. Iu
turna patientia fecim. atq; ui. si q̄s uim̄ con
sociandi impij usurpande libertatis tempus
optatius, cum hac temp̄ adest. et uirtute nra &
diuina benignitate nob datū; repraestus patientia
neglendo militē. quo dubitat exarsisse eos ci
plus dicentis annos mole solueremus. Qui ter
terit & huic dolore. bellum uiro nole ci religio
nis gessim. qui ne uiros quidem finiū nobis
p nos uicendos uno ore dabant. nich interesse
rit si dianos infidem receptos, campanos ab
se ad nos defecisse cernat nos parare aduersus ro
samnites foederatos suos audierit. nec mouc
rit se abuerbe; unde hec illis tanta modestia
& adscientia uiriū et uiraq; & suaq;. Idoneos
auctores hec q̄ entibus denob samnitibus. uta re
sponsum ab senatu romano ee, ut fuciale ap
pareret ne ipos quidem iam postulaire ut
latiū sub romano ipio sit; usurpate & postu
lando. Eo p illi nob tatiti concedūt; si quis hec
met dicere phibet. ego ipe audiente no p. r. nō
senatuq; si uolet ipo qui capitolium incolit phibeo
me dicturum. ut sinos, in fide ac societate esse
uelint, consulem altum ab nob senatuq; parati
acti piant; hoc ferocit nō suadenti solum si pollu
centi clamore & assensu omīo p̄miserit. ut agere
dicerem q̄ e re p. nob. Latini fedq; sua uiderent.
Vbi est roma uenit in capitolio eius senat dies ei
ubicūm. ti malluo consul egisset ei eo ex auctori
tate plum ne samnitibus federatis bellum infer
rent, omni tamq; uicto armis capitolium ceperet
nō legari iure gentiū tuti legati temp̄ erat
utiq; ite manli. uosq; p. c. tandem iam nobis
q̄mptio mihi agere. cum placentissimi deū bem
gnitate mihi lacti armis uiris q; samnitibus bello
uictis, fidelibus campanis q; socijs nūc & inui
sis adiūctis uiderem. colonias q̄ uras latinis
romano pretulisse imperiū; si q̄m uos ego q̄ potui
ti finē ut impetrem. uos indutias in animos
uos q̄ q̄ armis possim asserere latinis libertā
te. si ligui nitatem tū hoc dabim⁹ ut conditiones
pacis feram. ego utrisq; q̄m uires q̄ equi dis
in nostris placuit; consulē altum roma alterū
ex latio creari oportet. senat parte equa gentis
q̄ gente ee unū p̄lin, una rei p. fieri. & ut
imperij eadem sedes sit. Idemq; oibus nom q̄m ab
altissima pte concedi necte ee q̄ utrisq; bene uer
tat; sic hec sane p̄ua potius & romani omīa uo
cum; forte ita accidet ut pte fercie huius et
romani ecsulem. t. manlium hectne. qui a deo
no renuit ira ut si tanta delicta. p. c. cepisset
ut abse uno hoste legeo acciperent, gladio cinc
tum in senatū uenturū se ee patrem dicerent
& amentiq; maiora latinū uidisset, sua manu
interempturū; & conulsus ad simulachrū iouis.
audi iupit hec scelera inquit. audite iuo sac
q̄ peregrinos consi & peregrinū senatum meum in
iupit augurato templo capit atq; ipe optimus
usurus eo. Hectne fidem. tullius romanus
rex cum albanis uiris, latini. hec. si tarqui
nius uobcum postea fecit; nū uenit in mentē
pugna apud regillum lacum. a deo & oblatū
ueteris uiraq; uiroq; beneficio. Erga uos. obli
atus. cui adsit uocē subscriuta pium & dignatio

cet ꝑdie memorie adhibitis crebram implorationem
dei quos testes federum sepius inuocabant consp
uocē annij sperentis numina iouis romani audi
tam. Certe cum cōmotus ira se attestibulo tēpli
cato gradu ꝓper lapsus ꝑ gradus capite gra
uit offensō ictuq uno ita ē saxo ut sopiretur
grammatici auctores qm nō omne sit. m ꝙ inim
certo relictum sit sic inter federum ruptor testa
tione ingens fragore celi ꝓcellam effligit. ita
7 via cē 7 apte ad rep̄sentandam ira dei facta pos
sit. Postquā missus ab senatu ad dimittendos
legatos cum tacente annio uidiss. exclamat ita
ut ꝑplā pūblicq audita uox parit sit. Bene habet
dij patrij mouē bellum; est. celeste numē oīno in
pie. haud frustr te ꝓcem deum hominq hac sede
sacrimus; quid cessatis quintes uostq ꝓtes ꝙ ſtpa.
arma capite deos diuabi. sic strictas legiones
latinos dabo ꝙ adhuc legatum tacente uidere
assensu ꝑpli excepta uox consulis. tū ardens āia
fecit. ut legatos ꝓsequentes cum magistratuū ma
gis qui iussu consulis ꝓsequebant. ꝙ iuuenis genitū
ab ira ipsius hominū tegeret; consensit 7 senatus
bellum. ꝙ stilicq diuos scripte exactis ꝓmarsos
pelignosq ꝓfecti. additurus sammitū exercitu ad
capuam quo iam latini socijq conuenerant. cas
locarit; ibi inq te utriq consp. eadem dicit iussa
species uiri maiore ꝙ q humano sitū angustio
riq, dicentis ex una acie imperatore ex alia ex
citum deos mihi matriq deberi. utriusq ex
citus imperator legiones hostium. stupq eas se de
uouisse. ei ꝑpli partis ꝙ uictoria foret. Hoc ubi
nocturnos uisus inter se cōsules cognouerūt, pla
cuit auertūcide dei ire. uictimas cedi simul
ut si eadem ꝙ somnio uisa fuerat por
tenderet. altrius cōsulis fata ꝑpleret. ubi respon
sa aruspicū insidenti iam aio tacite religiom cō
cepere. tum ad hibitis legatis tribunisq militū
dei ꝓpalam expositis ne more uoluntaria eō
sulum exercitu in acie terreret. cōpant inter se ut
ab utra pte cede romana exercit copiss. inde se cōss.
deuouer ꝙ poss. equitibq; agitatum 7 i stilio
est. ut si qd imp̄ sensu ullum ipio bellum ad
ministrarit cet. tunc uti disciplina militaris
ad pristinū reduceret mores. curā acuebat. qd

adhuc latinos bellandum erat. lingua. moribus
armis. genere institutis. an cū militaribq con
gruentes milites militibq. centurionibq centu
riones. tribuni tribunis comparet. collegeq hi
usq manipulis ꝑmixti faciāt; ꝓh nec er
rore milites capiant. edicit consules ne quis
extra ordinē in hostem pugnaret; forte inter ceteros
magis ꝓfectos qui exploratū in omnes partes di
missi erant. t. manlius torquat filius fuit castris ho
stium cum suis turmalibq euasit. Ita ut uix
teli iactu abstatione prima abesset; ibi tusculani
erant equites; ꝓerat germanus meus uir tū
genere inter suos tū factis clarus; is ut romanos
equites insignesq inter eos ꝑcedentes consulis
filiū. ita omnes inter se utriq illustres uiri noti
erat. cognouit. una ne aut turma romani
cum latinis socijsq bellum gesturi essent. ad
mirata cōsules. quid dico exercit consulares agit.
dixerunt in ipse manli inquit. 7 cū ille erit
inquit ipse. fedeiū auctor violatorq testis. qui
plus potest polletq; si ad regillum lacum ad sci
entiā uirtutis pugnauimus, hic ꝙ efficacem ne
quis ꝓfecto nimis acres uos 7 collata signa
uobiscum cedi sint. ad ea germanus paulo astu
equo quiescat. Vos ne ꝙ deum dicos ista uenit
ꝙ magno cognatu exercit monentis. Inter tu
ipse congredi mecū uir uiro duoq iam hinc cue
tu certa; equitū equos latinus romano ꝓstet;
moueat ferociam animus iuuenis seu ira seu dete
tandi certaminis pudor. seu inexpugnabile uis fati.
Oblitus imp̄ij cōsulisq edicti ꝓcesserat ad id
certamen agit. quo uincat aut uincat; haud mi
tum interfuit. equitibq cetis uelut ad spectaculū
subnotis, spatio ꝙ uacui intercedebat animi ad
ipsos cōtinent equos; 7 cum infestis cuspidibq
concurrissent. manlius cuspide sinistra ꝙ galeā hostis
medij transuertit equi elapsa est; ictuq
deinde equus. cum ꝓcurandum retro manlius
obstrepentis speculum inter aures equi fixit.
adeuo uulnus sensum cum equo ꝓcubuit ꝓ
dibq erecto magna ui caput attolleret, excussit
equitem ꝙ cuspide parmaq inermem. attollentē se
ab genu casu malo abrupto ita ut ꝓ co
stas ferrum eminet. ferit. affixit; stupido hostis

Nota de ogalio q pugnauit
iussa pat; uicit
pat ogul. s. torquatus q
trepauit cū nota.
de hoc tullio merito facta
cū dixit q torquat⁹ sic
pl fuit ogā patre. ita
crudelis filiū. certa de
hoc tullio merito facta.

conatu.

patrij

audiuit

¶ Tristis admodū ira pars in filiū. set nō mediocrit necessaria.

ad suos reuectus cum ouante gaudio turma in castra atq; inde ad forum ad pedem tendit. Gemanus fani fluuium q lauo ap penu merita cet; ut me omo inquit tuo sanguine earum restituerit tuo cat equet tru hec stella capta ex hoste eo pro to; q ubi audiit cone; ertimplo filium adiit. cōtione classico aduocari iussit; q ubi frequens conuenit. Cōq; inquit tu. t. manli ni ipius con silare, ni maiestate pie uerit. adi suis edictū nrm ex ordine in hostem pugnasti. q̄ntum in re fuit disciplinam militare qua steti ad hanc diem romana res soluisti. neq; in eam nectitate addiuisti ut haud rei. p. ih aut mei meo q̄ obliuiscendum sit. uos potī nro de licto plectrem q̄ res. p. tanto suo dampno nra pectata fuat; uiste exemplum. si in posteru salu bre iuuentuti erim; me quidem tu igenita caritas liberum tuum streame istud uirtutis. deceptum uana ymagine decoris in te mouet; si cum aut morte tua sanctienda sit. consulti impia aut iimunitate impetui abrogandi. nec te quidem sequit in te nri sanguinis detrecusare constem. quin disciplinam militare culpa tua glapsam. pena restituae; si licto deli gra ad palum; examinati omo tam atrocī ipro. h alie q̄ in se asq; districtam cernentes secure metu mig quia modestia quieue. Itaq; uelut cnso ab admiratione aio cum silentio defixi stetissent. repente postq̄ cernice cesa fusticu & cruor. nil libero conquestu cohorte uacuo fuit. ut in lamtis neq; exectionibz parcet. spoliis q̄ corecti iuuenis corpus q̄tū militaribz stu diis fim ullum cōcelebrari potest. exstructo ex uallum rogo cremaret. manliana q̄ ipia in p̄sencia in horrenda si exemplio. tristibz in poste rum cent. fecit in atrocitas pene obedientiole diti milite. p̄tq; q custodie uigilie q̄ ordo sta tionum. attentionis ubiq; erant curet; in ultimo examine cum destensum in acie est. caselitas q̄ fuit. fuit autē ciuili maxime bello similis pugna. adeo nichil apud latinos dissimil ab ro mana re. p. fuit. adeo erat. clipeis antea roma nis usi fuit. Deinq; postq̄ stipendiarii. ti fuit stu tu q̄ clipeis fece. q̄ antea phalanges similes macedonicis. hoc postea manipulatim structa acies cepit esse; postremo in plures ordines instruc bant; ordo sexagenos milites. duos centuriones uexillariū unū habebat. prima acies hastati erat. manipuli, distantes int se modicum spaciū; manipulis leuis uicenos milites alia turba seruos habebat; leues aut qui hastam tm ceteris ge rere uocabant. Hec prima fons in acie florem iuuenū pubescentiū admiscta habuit. robustior inde erat totidem manipulos quib; principib; est nom q̄ obsecrabant. seruia omo insignib; maxime armis. Hoc triginta manipulos agm antepi lanos appellabant. q sub signis iam alios. xv. ordi nes locabant. ex quib; ordo unus quisq; tres pres habebat. cui unaq̄q̄ primum pilum uocabant. Cuib; ex uexill constabat uexillum. c. l. xxx vi. horum erat primū uexillum triarios dicebat. ueteranos miles expectare iussum; sedm robus etate fidq̄; cum accensos minime fidu cie manu. eo q in postrema acie retinebant; ubi hic ordinis erat instruct cet. Hastati omnū primi pu gna imbant; si hastati q̄ figere hostem no possent. pede p̄sso eos retro cedentes in intualla hostium principes recipiebat. Cum principū pugna erat. ha stati sequebant. triarii sub uexillis considebant. sinistro crure porrecto scuta innixa humeris. hastis sub erecta cuspide in terra fixis. haud sec q̄ uallo septa inhorrerent acies. timentes; si apud principes q̄ haud satis q̄ssa cet pugnatu. el p ma acie ad triarios sensi referebant. cui re ad triarios redisse cum laborat q̄ubio increpuit. Tria rii cōsurgentes ubi intualla ordinū suos; p̄nci pes q hastatos receprisse. exemplo. compressis or dinibz uelut claudebat uias. uiaq; continen ag mine cum missa spe post relicta in hoste incedebat. Id erat formidolosissimū hosti. cum uelut uictos insecuti nouā repente acie exurgente auctā numo enebant; aut q̄ tres fere legiones quinis milibz peditum, equitibz in singulas legiones tre cenis. altum tm exlatino dicebat. qui ea tempestate hostes erant romanis. Eodemq; ordine instruxerat aciē. nec uexilla cum uexil lis tm. nec hastati cum hastatis. principes cum principibz. q̄ centurio q̄ cum centurione. si

Bellū

pugna

ordines turbati nō cēnt. concurrendum sibi cēsēs
bant; dio primi pili principis acie int triarios erat.
romanā corpore haud quaq̄ satis ualidus. cetum ste
nuis uir pricipis milicie. latij uiribus ingens. tel
latiq̄ primꝰ. notissimꝰ int se. q̄ pares septē ordi
nes duxerūt; romano haud satis fidenti uiribꝰ
iam ronie p̄missum erat ab consulibꝰ. ut sub cen
turione quē sibi uellet legēt. qui tutaret eum
ab imo destinato hoste. Deq̄ inuenio in acie obla
tus ex centurione latino uictoriam tulit. pugna
tū e haud graūl radicibꝰ uesuuij montis qua ma
ri ad uesperum ferebat. romani consules pugnā educt
in aciem. immolauit. Decio capucio cimeno afa
miliari parte cesum aruspex dixit ostendisse. alio
qui accepta dijs hostia cū manlio egregie stetisse.
dixit qui bene inquit stet. decius. si ab collega si
tatum et instructis sic ait dēm est. omnibꝰ q̄ esse
re in acie; manlio dextro, decius leuo cornu petit.
Primo utrinq̄ equis uiribꝰ cōdem ardore animoꝝ
gerebat res. deinde ablegno cornu hastati romani
nō ferentes impressionem latinorū se ad principes re
cepere; in hac trepidatione decius consul. iij. male
uim magna uoce inclamat. Deos inquit opem
lem. opus est. agedum publicius pontifex pop̄ roma
ni. precari uerba quibꝰ me p legionibꝰ deuouerem, ponti
fex cui togam pretexta sumere iussit. q̄ uelato capi
te manu sub togam ad mentū exerta stans telū
subiectum pedibꝰ stante sic dicit. Jane iupiter mars.
pater inquit quirine bellona. lares diui nouensiles.
di indigetes. diui quorū est potestas nostrorum hostiumq̄
dique manes uos precor ueneror. ueniam peto feroq̄
uti pop̄. romano quiritiū uim uictoriāq̄ prosperetis.
hostesq̄ p̄. quiritiū terror formidine morteq̄ af
fectatis. sicut uerbis nuncupauit ita pro re. quiritiū
exercitu legionibꝰ auxiliisq̄. p. r. quiritiū legionesq̄
auxiliaq̄ hostiū metum deos manes tellurem q̄ deos
queo. Hec ita precatꝰ lictores ire ad. t. manlium iubet.
maturēq̄ collegā se deuotum p exercitu nūciare. ipse
incinctꝰ gabino armatus in equum insiluit. ac se
in medios hostes immisit; cōspectꝰ ab utraq̄ acie aliq̄n
to augustior humano uisu. sic celo missus pacem
hum dis deorū ire. qui pestē ab suis auertim in ho
stes ferret. Ita dis tres pauorq̄ cum illo late signa
primo latinorū turbauit. Deinde in totam penitus
aciem pauor. Prudentissimus quisq̄ fluit. q̄ q̄sq̄ equo
in ucer est. ibi haud secus q̄ pestifero sidere ictis pa
uebant. ubi uis cecidit obliti sui. inde haud ra
dibie consternate cohortes latinorū fugam ac uasti
tatē late fecerūt; simul q̄ romani exsoluere reli
gione animos uoluit. tū primum signo dato cohorti pu
gnā integrā edidere. Nam q̄ romanis peruerebant
int antepilanos. addidereq̄ uires hastatis ac pri
cipibꝰ. q̄ triarii genu dextro in pugnā nisi. cōti. ad
q̄ surgendum expectabāt; pendente deinde examine
cum aliis pubi multitudo superaret latinorumq̄ man
lius cōs. audito orientu collegae cum ut res salua
erat. lictrimus nō minus q̄ laudibꝰ debitis exercit
tam memorabilem morte cet. paulisp̄ addubitauit
an consurgendi iam triariis tempꝰ cēt. deinde re
liquos ratus integros cos ad ultimum discrimen serua
ri accersitos an nouissima acie an signa ferre uelit;
qui ui subiere exemplo latini tanq̄ hisdem adiuti
ri fecissent triarios suos e ꝑtauerūt. qui aliquā
diu pugnā atteri cum q̄ semetipsi fatigassent. q̄ ha
stas haud ꝑfregissent aut deletassent. pellerent
ni tū hostem. debellatū iam rati. puentiq̄ ad extre
mam aciem. tū cōs. triariis. Consurgite nunc integri
ad uos fessos memores pie parentū q̄ cōmuniū ac liberorū. memores consulis q̄ uirū
uictoria morte cecidisse; ui triarii cōsurrexerunt
integri refulgentibꝰ armis noua exercitus exorta
acies retegit ininterualla ordinū antepilanis cla
more sublato principia latinorū ꝑturbant. ho
stisq̄ ea fidentes primo rolbie uiros ceso pali
os manipulos uelut ꝑ intacti tuta fere. tandq̄
cede ꝑrupe cuneos ut uix aditum ꝑtem relinq̄ret
hostiū; sannites q̄ sub radicibꝰ montis q̄ cui insti
ti prebuere terrorem latinis; cetum int omnes auctor
socios q̄ pugna salus cuius belli penes consules fuit;
quos alte omnis minas periculaq̄ ab dijs supiesq̄ in
stare q̄ in se unū uitā. alte ea uirtute eoq̄ consilio
impleto fuit ut facile conuenit inter romanos la
tinosq̄ qui cuius pugne memoriam posteris tradide
runt. uictus ꝑ. t. manlius dixq̄ fuisse. ei futurā
haud dubie fuisse uictoriā. latini ex fuga se me
diurnas grauerunt; castra sedem filii capta. militesq̄ mor
talos ibi uiri oppressē. maxime cū pauidos q̄ cop ne
q̄ die inuenirēt nox q̄ientes oppressit. Postō die

pauore ac fuga hostiū secū de
tulē cūferēs cadit. moxq̄ ꝑ
natio a gisio exercit latini.

t. an

exci

inermes

Latini

De hoc decio deuoto morti facit mētiōem lucan
in. 7o libro. cū. i. q̄ catonis uticēsis dicit. Deuotum
hostiles decium pisēre catuli. aut gēme fingut aciem. &c.

muentium int̄ maxima hostium stragē: coeptum
celiq; fugā; et par mors celebrante collega sūm est.
Quid adiciendum uidet̄ sicē cōsuli dictatorq; et
pretori cum legiones hostiū deuouerat. no utiq;
se si quē uelit ex legione romana scripta euo-
uere. si ab eo qui deuot̄ e mouit̄ ꝓbē stām uideri
nimouit̄. Cum signum ami. tedet altum. aut
manu intrans defodi. ꝙ piaculum hostia cedi. si
illud signū defossum erat. eo magistratu romanū
defendē stās no ēet. Sinaut sasse deuouē uolet.
sicuti dei deuouit. ni mouit. nz suū nz publicū
diuinū pure faciet; qui sese deuouit uniuersa
arma siue cui alij deo uouē uolet siue hostia si
ue quo alio uolet; uno est telo sup q stans cōm.
ꝑcat hostem potiri stās no ē. si ꝑcat mactato no
ue tauribꝫ piaculum fieri. Hec ꝙ si omis diuini
humanig; moris memoria aboleuit. nouū ꝑgri
nag; ōia quisq; ac quis ꝑferendo. haud ab re du
biis q; ipse ue tradita numerataq; sint referre
romanis. post ꝓlii demū sen̄ samnites ue
nisse subsidio expectato cuentu pugne apud
quosdam auctores inuenio; latinis quoq; abdi
nio auxilij dum deliberandō teritur tempus uictis
demū ferri ceptū. Et cum iam portis ꝓma sig-
et pars agminis ēet egressa nūcio allato de cla
de latinoꝝ cum consule signis retro in urbem
redire; ꝓtin̄ cop̄ nōie milionū dixisse ferunt;
ꝙ paululū una magnā incedem ēe romanis solitā
dam; qui latinoꝝ pugne stip̄ fuant; mitis itine
ribꝫ dissipati. cum se in unū agglobassent. uestia
urbs eis receptaculum fuit; ibi in consilio nu
misius impatore cop̄ affirmando cōmune uere
martē bellū. utiq; aciem pari cede ꝓstrauisse.
uictoriaq; nom̄ tm penes romanos ēe; cōsilium q
uictis fortuna q ulos gerere funesta dio ostitit
ꝓuoa. altum parricidio filij. altum consilio de
noti cede truculenti exercitū ōem. cōsde hastatos.
principesq; strage q ant signa q post signa stām.
triarios postremo re restituisse; latinoꝝ q si pri
adrisse copie sint in supplemento uictoriā ꝙpius
ēet uel uulsos ꝙ romam. Itaq; si uideat eis se
ex latinis q ex uostris ꝓlijs uictoriaute ꝙterer
exercitū redicturum in festo exercitu capuam ēe. ro
manos q nich tū min q plūm expectantes

S probe dem

abisse

nec optato aduentu peussurrum. fallacibꝫ fictis
ēa licū nomiq; uolscum missis. qz qui no int
ferant pugne ad credendum remē facilioes erit.
Simulatuari undiq; excit̄ inprim̄ conscript̄ que
nit. Huic agmini reqrat cōs ad trifanū int̄ si
numesium metuniaq; in locis ō occurrit; pug
castris locis capet̄ sarcinis uetiq; in acerui
conjectis pugnatum defessiq; ē. occurrit pug
castris locis capet̄; adeo eni actiste res sut. ut eo
sulā uictorem exercitum ad deplandos agros ecq;
ducenti. dederent se. omis latini deditionēq; eam
campani sequerent̄; latini capuaq; agro mi⁹ lea
ni. latini ager publicat̄ addito agro q falernus
qui ꝓsi campani fuerit; ad uulturnū flumē
plebi romane diuidet̄. bina in latino iugera uir
ut dodrantē ex priuatis completent. dateq; trā
in falerno. quadratibꝫ q q longinquitate adiec
tis; ex pena fuere latinaq;. laurentes campanoq;
q equites qz no desciuant; ei laurentibꝫ rono
uari sedis ussum. renouat̄q; ex eo quo an. hūs
post dies decimū latinoꝝ; equitibꝫ capanis ci
uitas data. monumto ut ēet eneam tabulam
in ade castoꝝ rome figerent. nectigal q eis eam
pug ꝓsi iussus pendere in singulos quot annis.
fuere aut mille q sexcenti. denarios uinos qua
drigenos quinq;genos; ita bello gesto primo pe
nag; q cui q merito ꝓsultus. ē. manli romam
redist. cui uenienti senioes tm obuiā exisse
constat. Iuuentute q tuic q oi uia. Deinde
adisa ea cum erectam q antiates in agrum
ostiensem ardeatem solonium in cursiones fece
runt; manli cōs. qi ipe pualitudinem ad belli
exequi nequiret; dictatore l. papiriū crassi
qui tū forte erat pretor dixit; ab eo magr eq
lucius papiri cursor deuē. mich memorabile ad
uersus antiates ab dictatore gestum ē. cui aliq
mensis statiua in agro antiati hiuisset; anno
insigni uictorie detor actam rotenibꝫ ꝓsultis
ad hoc consulium altius nobili morte alienus
sic truci ira claro ad memoriam imperio. suc
cessere consules titi emili. manerinus pu
blius philo. neq in similem materiam rerum
q ipi aut suam rem aut ꝓpriū in. rep. magis
q̄m pie memores latinos obiurā agri amissi

ēdita

rebellantes in campis stellatinis fuderit. castris q̄ ceperit; ibi publico carmine ductu auspicioq; res gestę erant. in deditione accipiente latinos. ꝓpos quos ibi inuenerit. cōsul erat emili⁹ ad pdi exercitū diuerit; pedanos tuebant. tiburtes ꝓnestinięq; uel iterninos q̄ ꝓpe; uenerat. 7 alanuinos antiatiq; auxilia. ubi cum ꝓlio quidem superiore romani cert; ad urbem ipam pedum castraq; socioꝝ ꝓpe; urbi aduncta erat. integer labor restaret, bello infecto repente omisso cōsule. q; col lega decretum triumphum audiuit; ipe q; triumphi ant uictoriam flagitatore. romani redit; qua cupiditate offensi. pubi negantibusq; nisi pdo capto aut dedito triumphum. hinc alienatus ab senatu emilius seditiosi tribunatibus similis deinde eo fulciri gessit; nam neq; quo assint consul criminari apud ꝓpm pres desistit. collega haud q̄q; adiuuante. q; ipe de plebe erat; matiam aut plebem criminibus. agere in latino falernoq; agro malignę plebi diuisus est. Postq; senatus finire impiis cupiens consulibus, dictatorem adiusis rebellantes latinos dici iussit. emilius tū cui facesserant collegam dictatore dixit; ab eo magistrū equitum uni brutus dici; dictator ꝓpiatis et ōnibus in pres criminosis fuit. Et q; tres leges secundissimi plebi adiuuas nobilitati tulit. una ut plebi scita oēs quirites tenerent. altera ut seruorum q̄ comicijs centuriatis ferrent; ay inuti suffragiū pres auctores fierent. tertia ut alter utq; ex plebe cum eo uenturum sit, ut utrumq; plebeium fieri liceret. consul creareť; plus eo anno dmi acceptum clades ab consulibus ac dictatore. q; ex uictoria cop; bellicisq; rebus fortunatum imperii pres credebant; anno insequenti furio furio camillo. & menio cōs. quo insignitus omissa res emilio superioris anni consuli ex pbiaret. pdum armis iuriusq; et oni expugnandum ac delendum senatus fremit. coactiq; noui consules oibus eam rem placeret. ꝓficiscit; iam lacio is stare erat. ueriti ne neq; bellum ni pacem peti possent; ad bellum opes decreuit. pacem ab agris ademptis deleri asperabant; medijs consilijs standum uidebatur. ut oppidis

se tenerent. ne lacessiti romanam causam belli haberet; et si cui oppidi obsidio nūciata cet undiq; ex oibus pplis auxilium obsessis ferret; ni ita ad mod⁹ a principe pplis pedani adiuncti fuit; tiburtes ꝓnestinięq; quoꝝ ager ꝓpior erat. pedum pruere; aranos lanuuinosq; 7 uelitrnos antiatibus uolscis se coniungentes ad sacrare flumen. menius ingruso aduersus fudit; camillus ad pdm aim tiburtibus maximeq; ualido exercitu maiore mole q̄q; eque q̄sto cuentu pugnat. tumultu maxime repentina inter plures eruptio oppida non fecit; in quos pte exercitu commissa camillus nō cōpulit solum eos intra menia, sed eode 7 die cum ipsis auxiliaq; eoꝝ pculsis oppidi stalis cepit; placuit inde iam maiore conatu aliq; ad unū oppugnatione urbis ad ꝓmanendum lacium uictoriam circumdueb exercitu; neq; de uere antea expugnando aut in deditione accipiendo singulas urbes. latium omne subigere; presidijs inde dispositis ꝓcepta oppida romam ad destinatum oium consensu triumphū decreuere; addito triumpho honore. ut statuę equestres eius rara illa etate res in foro ponerent. pria comicijs in insequentem annū consules gerent. Camillus de latinis pplis ad senatum retulit; atq; ita disseruit; p. c. q; bello armisq; in latio agendum fuit; ad iam dum benignitate ac uirtute militum ad finem uenit; ea si ad pdum astuq; fuit exercitus hostium. oppida latina oia. 7 antiu ex uolscis aut ui capta aut recepta inde deditione presidijs tuentur uiris. reliq; consultatio est. qm rebellando sepius nos solicitarunt. quoniam modo ꝓpetua pace quietos obtineam; dij immortales ita nos potentes huius consilij fecerunt. ut sit latinis inde ay nō sit. in uita manu posuerunt; utraq; pacem uob q; ad latinos attinet. para re in ꝓpetuū uol seruiendo ut ignoscendo potestis; nullo tuo crudelis consulere. inde uictos q; licet delere omen latium. uastas in desolationes face. unde socialis egregio exercitu p bella multa magnaq; sepe usi estis; nullo tuo exemplo maiores augere re romanam. uictos in ciuitatem accipiendo. magna crescendi

Bellū.

Bellū.

. ab.

Bellū.

Oratio

.t. certe

ꝑ stimany gliam, suppditat; sepe id firmissimum longe impium est quo obedientes gaudent; ꝙ maturato opus est. quicqꝫ statuere placet, tot populos inter stem metuq; suspensos ai hostis; 7 unam uiaq; de cis aiam qꝫ primu absolui et illoꝝ animos diu expectatione stupent, seu pena seu beneficio occupari oportet; nihil fuit efficax ut olim rebꝫ ubi ad consulendu potestas est. uirtus et decerne, q; optimum uobis reipublice; primates senatꝰ relatione consilio de stimulis rebꝫ laudare. ꝙ cum alioꝝ ciuiu alia cet. ita expediri ꝓ se consilium dicet. ut pmerito cuiq; staturet; de singulis nouatum referrent. ꝓpius. relatum q; de singulis decretum q; sanniuinis ciuitas data. sacraq; sua reddita cum eo ut deos lustraq; susceptis. immunis cois sanniuinis municipibus cum. p. c. cet; ariam moniaq; 7 pedani eodem iure quo sanniuini in ciuitatem accepti; tusculanis senatꝰ ciuitatis qꝫ habuit. crimq; rebellionis a publica strauit. ignaros auctores usum; in uicinos uicos cives. et. quod proxime rebellassent, omnibus seruitus. 7 muri deiecti. senatꝰ inde ab ducibus. iussitq; eos tyberim hostia re. ut ei qui ad tyberim defensis cet usq; ad mille passum clangatis cet; ꝙ priꝰ ere ꝓ soluto is qui cepisset ex uinculis capitum haberet; in agru senatoꝝ coloni missi. quib; ascriptis stirpi antiq; fregnate uelitre receptis. 7 antiu noua colonia missa cum eo 7 antiatib; primitus. ut ipi ascribi coloni uellent; naues inde longe ab acte. inde cum q; mare antiati ꝓpio est. 7 ciuitas data; tributo pnstinaq; agro mulctati. negq; ob recens ciu rebellionis. comunio cum abisse latinis crim. ꝙ q; redeo imperii romani cum gallis gente offerati arma quondam consecuissent. ceteris latinis ꝓpius connubia commerciaq; 7 ostia inter se ademerunt; ea pena equitum honoris ea. q; cum latinis rebellare noluissent, stipendiaq; 7 frumentis q; ꝓ fines eoꝝ iuta picatag; senatꝰ fuisset una cum tabernis sibi suffragio data; cumanos sicssulanosq; eodem iuris conditionisq; cui capitum ce. placuit; naues antiatiu ꝓtim in nauilia rome subductę partim incensę. rostrisq; earu suggestum in foro exornatum adornari placuit. rostraq; id templum ad ornatum appellatu. a. suspicio longo.

.xlvi.

p. elio peto cois cum oia no opes magꝝ romane ꝙ beneficio parta gra bona pene obtinuit, inter si dicinos anicoq; bellum ortum; ariuti tato malio cois indedicione accepti, nich deinde mouerit; eo petendi auxilij ab romanis ea iustior fuit; priꝰ cois. ab urbe, uisserint eni senat defendere di arunceo exercitum educent, fama affert; arun cos metu oppidum deseruisse. ꝓfligoq; cum co ugib; ac liberis sponte cmunisse. q nunc arun ca appellata. mensa antiq eoꝝ urbeq; sidicinis deletam; ob ea infensius consulib; senatꝰ quoꝝ auctatione gentis socij cesit, dictatore dicti uno sit; ducibus. c. claudius regillensis. magrm equitu. c. claudium horatorem dixit; religio inde iniecta. dedicatore 7 cum augures uicio creatum uideri dixissent, dictator magrꝰ q; equitum se magistratu abdicauit. eo anno minucia uestalis suspecta. primo ꝓ mundicie iusto cultum instimulata. deinde apud pontifices ab iudice seruo cum decreto coꝝ iussa cet sacris abstinere, famulasq; in potestate here; sed iudicio uinam sub tram ad portam collinam, dextra uiam stratam defossa scelerato campo. credo ab incesto id ei loco nom fem. eodem anno publius philo. p. v. primus de plebe dictatore subpicio cois. qui negabat rem ei se finitum esse stare. senatu cum iustissimis imperij de eo abstinuisset minus ꝓpere uti rentes insequens annus. l. papirio crasso cesone duillio cons. ansonii magꝝ nouo q; magno bello fuit insignis; ea gens calen urbe colebat. sidicinis finitimis arma conuenerat. unoq; pelio haud sane memorabili duoꝝ ꝓpe oꝝ fluuius ꝓpinquitate urbiu. 7 ad fugam primo. 7 in fuga ipa tutior fuit; nec tam omissi ei belli cura priꝰ. q; totiens iam sidicini aut ipi mouerat bellum aut mouentib; auxilia tule rant, aut causa armoꝝ fuerant. ꝙ ea ꝙ adniti sit. ut maximum ea tepestate imperium. m. ualerius corui cois. quartu fieret; collega addit cornic. m. antius re gulus. ne forte casu eligeret, petitum ab consulibus ut ex sorte eoꝝ ea prouincia cet; exercitu uictore a superioꝝ consulibus acceptu. ad calen unde bellum ortum erat

Coitia.7.

ut

ꝓpere cui hostes

cpfectus. cum hostes a supioue ⁊ examine meno
ria pauido clamore atq; impetu primo fudisset
menia ipa oppugnare est aggressus; ⁊ militu ade
o erat ardor. ut iam inde cum scal' fractede admu
ros uellent, cuniosq; contenderet; consul q id
ardui factu erat, labore militum poci ⁊ pcto a pce
inceptu uoluit; itaq; aggrem ⁊ uineas gerit. tur
resq; muro admouit. ⁊ usum forte oblata opo
tunitas iuuit; namq; m. fabi captiuus romanis
cum p negligentia custodiu festo die uinculis r
ruptis impmiu inf eqa romanos relapsa ad pin
gnam muri reste sustensus manib; sedimusset
impulit imperatore; ut uino epulis sepultos hostes
aggrederet; m maiore examine capti cum urbe an
sonos fuit ⁊ acie fuss erant; pdu capta ingens e;
⁊ fidiq; impsito cibis reducere roma legiones, coe
ex se triumphauit. ⁊ ne aduersus expers glie cet, uis
si ambo consules aduersus sidicinos duce exercitu.
dictatore ante ex se consulto comicios hendy
ca dixerunt, l. emilium mamercinu magrm equi
q. publium philone dixit; dictatore comicia hite
cos. creati sunt. t. ueturi. sp. postumi. Et si belli
pe cum sidicinis restabat, m ut beneficio pcieni
ret desiderii plebis decolonia deducenda caleb retu
lerut; stetq; ee. ut duo milia quingenti hoies eo
scriberent. iii. uiros colonie deducende agrosq; di
uidendo creauerunt; cesonem duillii. t. antii. m.
fabiu, nouu deinde cos. auctibus exercitu accepto in
gressi hostiu fines ⁊plando usq; ad menia atq; ur
bem puenerunt; ubi ⁊ ingenti exercitu coacto sedi
cini ⁊ ipi p extrema spe dimicaturi erupe undiq;
tur ⁊ samnium fama erat coacti ad bellum, dic
tator ab cos. ex auctoritate senat dictus. p. cor
nelii rufinus. magr equitu. m. atonius; religio
deinde incessit. uicio cos creatos. magistratuq; se
ab dixerunt; ⁊ q pestilencia insecuta e uolue
rit eo uicio contractus auspicio. res ad interregnu
redit; ab interregno inito p quinctiu demu interre
gem. m. ualeriu equitu creati cos. a cornelii rufi
i. e. demutiu. tranquillis rebus fama gallici belli pro
tumultu ualuit. ut dictatore dici placeret; dictus.
m. papirius crassus. ⁊ magr equitu publi ualeri.
publico; a quibus cum dilectus intenti ⁊ adhuc
finitima bella hereret; exploratores missi attulerunt,

quieta ea apud gallos ee; samnitium ⁊ iam alteri
annu turbari nouis consiliis sustinebat; eo ex
agro sidicino exercit romanu no deducitur; certum
samnites bellum alexandri epirensis in lucanos
traxit. qui duo pli ad illius regem ostensione apte
facientem signis collatis pugnauerunt, eo examine
supior alexander, incertu qua fide culturus si p
inde cota processissent, pacem cu romanis fecit.
Eodem anno census auctus. nouiq; cives censi
bus ⁊ cos addite. mecia ⁊ scriptura censores addi
derunt ⁊. p. philo. sp. postumi. romani fri ac terrani. se
ge ab. l. papirio. ptor. lutia qua ciuitas sine suffragio
data. Hec eo anno domi militiaeq; gesta. Sedus iso
quos annus seu ire expie celi seu humana fraude fuit.
m. claudio marcello. t. ualerio cos. falci. postilio
uarie t annalibus cognom cos. inuenio; certum in
eo parui refert. quid ueri sit. illud pueris. nec
omis auctores sut. gdam in falsu ee ueneni assu
tos. quor mors in samne anni pestilencia fecit
sit. gdm. m reo ne cui auctor; fidem abrogauerim
exponenda esti; cum rumores ciuitatis similibus
morbis eodem ferme omi euentu mouerentur
anulla quedam ad subitu maximum eiusdem ciui
tem indicium se cum publice pestis pfessa
e. si ab eo fides sibi data ee, haud futurum noxo
indicii. fabius ostentum re ad consules ⁊ consules
ad senatum retulit. consensuq; ordinis fides iussi
data; tum patres cum mulieb fraude ciuitate pmi.
matronasq; ea uenena coquere. ⁊ si sequi extrem
pio uelint manifesto deprehendi posse; secuti in
diem ⁊ quesitor assum medicamenta ⁊ recondita alia
inuenerunt; quibus in forum delatis ⁊ ad xl. matro
nis apud quo deprehensa erant, pulsatore accitis.
due ex eis cornelia ac sergia pudice usq; genitis
cum ea medicamenta salubria ee et contenderet ab
eo stante iudice bibere. iussit ut se falsum co
mentata arguerent. spatio ad colligendi sumpto.
cum sumpto ipse in cospectu omium re ad exe
tas retulissent. haud abnuentibus ⁊ illis bibere,
eodem medicamento suamet ipse fraude omis inci
derit; deprehense exemplo earu comites magnum
numerum matronaru indicauerunt. ex quibus ad. c. xxx.
damnate. neq; de ueneficiis aut ea diem rome
quesitum est. Prodigia ea res loco hita. captie

l. tuc.

plebs tribuno.

fedus. ta. du.

Coitia. 1.

maleficiis

Contra. 9.

plautius

B.

patriã

ꝑie magꝭ mentibꝫ qua cõstelcratie similes uisa. u
Itaq; memoria ex annalibꝫ repetita sectessionibus
quondam plebis dictu ab dictatore fixum alienatus
q; discordia mentes hoim eo piaculo compotes sui
fecisse. dictatorem dictu sigendi dea creari placuit.
Creatus. dñ. quintilius magꝭ equitu. l. ualerius
dixit. qui fixo clauo magistratu se abdicauerunt.
Creati cons. l. papiri crassius iterum. l. papirius
cursor cui principio anni legati ex uolsciis fi
dutiam & licentiam romã uenerunt, orantes ut in
fidem reciperent; si a sannitibꝫ armis defensi cet.
se sub ipius. p. r. fidelit atq; obediens futuros; mis
sum ab senatu legati denunciauitq; sannitibꝫ ut
cos ꝓpiis finibꝫ uim abstineret. ualuitq; ea
legatio nõ tam q; pacis uolebant sannites q; q
dam pati erant ad bellum. Eodem anno primꝰ
nas bellum initum. cui soli fundani fuit
fundan uicinis bacticis uir nõ domi solum si
ed rome clarus; edes fuere in palatio ei. q uacti
pta diruptꝫ edificio publicatoq; solo appellata;
adiuuit hunc uastante effuse sceuin norbanꝫ
q; 7 coranũ agrũ. l. papiri ꝓfect. haud procul ca
stris eius consedit; uicinio nec uti uallo se te
net adiuuit ualidiorem hostem sana costare nõ.
nec ut longius a castris dimicaret animus
suppetit. uix tota q; portam castroꝝ explicata
acie fugam magis retro q; ꝓlium aut hostem
expectante milite sine consilio sine auditu de
pugnat. Et ut leui momento nec ambigue
est uictus. ita breuitate ipa libi fiducia recep
ti in tam ꝓpinq; castra haud egre milite a
multa cede est tutatus. nec ferme quisq; in
ipo certamine pauci inturbu fuge extremos
in castra ruerent cesi; primosq; tenebis primi
nde pauid agmine trepido ut muris poti q;
uallo sese tutarent. A primo pluuia alte ostul
puastatis passim agris predaq; abacta tagrum
fundanu exercitum inducit. ingredienti fines
senat fundanoq; occurrit; negant se pacis
bio spectaq; eius secutis pacatum uenisse. si q;
fundano ꝓpio q; ex cuius bello et ipius uictu
bium iudicasse. cum receptacu fuge primũ
habuerit nõ pacis fundanos. Primũ q; hostes
ppli romani quierendos ꝓsequendosq; et. q fund

a fundanis ac romanis utriusq; prie immemores
defecint; fundis parce cc. 7 amicos romanos.
7 gratiu memoriam accepte ciuitatis. orare se
cõs ut bellum ab innocuio ꝓpio abstineret. quoꝝ
urbem corpui ipius coniugiq; ac liberoꝝ sue in
potestate. q. r. cc fuerit q; collaudatis fundanis
cõsul lictus romam missis in officio fundanos
cc. ad primũ flexit. inc. pri adiudicatum in eos
qui capita coniurationis fecerant. a cõs. scribit
claudi ad. ctt. l. ex coniuratis uictos romã missos.
eaq; additionem ab senatu nõ acceptã quod egre
rium atq; humilium pena desungi uelle fundi
num ꝓpin consueuit. primũ duobꝫ consularibꝫ
exercitibꝫ cum ob sideret. alt cõs. comicioq; ex
romam reuocat. cautes eo anno i. circo primum
statuit. fidium q; finctos. cum primatis belli
mum ultus gallica fama atq; uana fecit. haud
forme unq; neglecta pribꝫ. Exemplo q; cons
nou. l. emilius mamercinus 7 plautius eo ipo
de sen. quintilibꝫ quo magistratu inierut cepta
re int se primicias missi; 7 mamertin cui gal
licum bellum euenerat, scribe exercitum sine ul
la uacationis uenia. quin opificum q; uulgꝰ
7 sellulari minime milicie ydonei gen eratu
diamt. ueloq; ingens exit contra. ut inde
abiuam gallis iret; longius discessu ne alio
unde hostis falleret ad urbem intendere nõ
placuit. paucos dein post dies satis explora
ta temporis et quiete agalli primũ eis quia
uos, dupley inde fama est; alii ui captam
urbem, utrubiumq; uiuu in potestate uenis
se. alii pugnã ultima adhiberet uos, ipm se ac de
dicione cõs. caduceu ꝓterennis premisisse q
auctores sit. utrubiumq; ab suis traditum;
senat de utrubio primatibꝫ consultus. con
sulem placuit puerni diruptis muris ꝓsidio
q; nalido inposito ad triumphum accersit; utru
bium incarcem asseruari iussit. quo ad ostul
redissit; cum ibi atu necari. edes ei que erant in
palatio diruendas. bona sermonis angor cesse
rut conseruandi. q; q; eis reducem e ex
eo genere edes sti positi in sacellos angui ad
usus edem quirini. De senatu primate ita
decretum. ut qui senator primum pi defectione

Obq

quidam Iulius

atoniamis manssiss. ens tyberim eadem legge q̄
uelitm̄ hitaret. Hinc ita decretis ussp adtrium
pbum plaui silencium de pnūnatib; fuit. pcq
q̄ tr̄ pbum cons. nec tato uitr ubio sociosq ei
noxa apud sanctatos iam supplicia nocentiū.
tutam mitione de pnūnatib; ratus. q̄m auc
tores defectois inquit mitas penas. ⁊ abdic
imortalib; ⁊ a uob̄ hent. p. c. quid placet de
gnia mitr tudine fi. equidem ⁊ si mec pcs
exquirende mag sme q̄ dande fuit. en ciui uidi
pnūnates uicinos samnitib; ee. unde nō nāt
in certissima pax est. q̄ minime uarii int nos
illos q uelim relinqui. cum ipa p se res an
cepe cet. put unic cuiq ingeniū erat. atroci
mitr uc. suadentib; tū inclyta ōia un exputi
natib; legatis fecit. mag conditois in q̄ nat
cet. q̄ psentio nec tatio memor. qui intro
gatus a quodam tristicio sine auctore q̄ re
nam pnūnates meritos cēseret. eam inquit
q̄ merent. qui se libertate dignos censent. cui
cum feroci responso infestiores suos uidet cōs.
eos qui ant pnūnatū cum impugnabant. ut ipe
benigna interrogatione mici respōsum elice
ret. quid si penam inquit remittim uob. q̄ le
nos pacem uobcum habituros sperem. si bona
dedim inquit. ⁊ fidem ⁊ p̄petuā. si malam. ha
ud dubitanam. tum uō minari. nec id ambi
gue pnūtem quidem ⁊ illi uocib; ad refellan
dum inciturī paciros pl̄s. paro melior se
mus ad meliora responsa trahere. ⁊ uti et
liberi uocem dice audiam. an credi posse us
lium pplm aut hoiem denigr mei conditio
ne cui cum pmittat. dubitem q̄ nec sit
mansurum. ubi pacem ee fidem ū uolūnta
ri; pactati sint. neq; eo loco ubi seruitutē
ee uelint fidem spandam ee. in hanc sniam
maxime cons. ipe inclinauit. atq; deinde
ad principes senat consulares uti et audi
ri posse aplibi dicendo. eos demū qui mich pt
q̄ de libertate cogitent. dignos ee. qui romani
flant. sctiq et in senatu cum obtinuere. et ex
auctoritate pnūm latum ad pplm est. ut pū
nātib; ciuitas daret. eodem anno an yur
trecenti in coloniam missi sūt. bina iugera

agri acceperint. Sicut est annus nulla re belli de
mi ue insignis. p. plācio q̄culo. p. cornelio. sce
pua cons. pt q̄ q̄ fregellis significatio agere
deinde uolsci fuerat. colonia deducta. et pplo
uisterbio data. in. flauio insumere matrio.
erant qui p speciem honorande matris pare
tis mitam mercedem pplo solitam inspecta re
tur. Quod cum die dei ab edilib; crimine stu
prate miis familie absoluss. data uisterbio
impetitam iudicij gratiam. honous ⁊ ei
cia fuit.
tribunatuq; plebei grauis comicio absen
petentib; offertur. palepolis fuit. haud procul in
de ubi neapolis sita est. Duab; urbib; pplo idem
hitat. at cumis erant oriundi. cum anichalchi
de cubicam ouginem trahunt classe q̄ aduec
ti adhuc fuerant. multum in ora maris eius
q̄ ac uolūt potuere. primo insulis enariam
⁊ pitacusas. egressi deinde in cotinente aus
sedes cōsperere. Hec ciuitas tum suis uiri
num samnitū in fide adhesit romanos societati
foeri. sine pestilentie q̄ romanam urbē adorta
nūciabat fidens mitr hostilia adhesit romanos.
agrū cāpanū falernūq; uolentes fecit. Gentil
is cornelio lentulo q̄ publio pinsone. tribuno cōs.
Fetialib; palepolim ad res repetendas missis.
cum relatum cet. graecos genus ligyna ma
gio stremia q̄ fero. ferox responsum. ex auc
toritate q̄ principū cōparato. cum bello grec
pseq̄nd publio euenirēt. cornelio alio exercitu
samnitib; si q̄s emouere. opposit; fama ait cam
Defectionē campanor. immunitos ad mo
nitos cast; ubi optimum uisum cornelio
statua here. abuitroq; cons. exigua spem
pacis cum samnitib; ee. certior fuit senatus;
publius dio milia nolanor. militū et sexcen
samnitū magis nolanis cogentib; q̄ uoluntate
grecor. receptā. palepoli miserat; rome cap
tum cornelius dilectum indicit. a magistratib;
unitissiq; samnii erectum. ac uicinos pplos
pnūnatem fundaniq; et formianū. haud
ambigue sollicitari; ob hec cum legatos mitt
placuisse. pu ad finites q̄m bellum fieret. re
sponsum reddit. a samnitib; ferox. ultro inuasi
hinc iniurias romanor. neq; eo negligentius

Contra. 9.

Contra. 9

q̄ 2 q̄ 1 q̄ sabellis
fecisse q̄ crescentes

patrū pplo palepolitanis
bellū fieri uisse. Int cons.

ꝯ nō ee fidem eo loco sperāda ubi fuerint q̄ uolūt ponē. Et ubi pax fida ē
ubi uolūtates pacentiū sint.

ea que ipis obicerent purgabant. haud ullo publico consilio auxilio ne iuuari grecos ne fundinum formianū ue ase solleuatos. quippe minime se penitere uirtū suaꝝ si bellum placeat. certum non posse dissimulare. gere pari ciuitate samnaū qđ stoggellas ex uolsco captas diruptas ab se restituerit romanus ꝓpld. coloniaꝝ in samnio agro iposuerit. qđ coloni eoꝝ stoggellas appellent. cam se contumeliam iniuriaꝝ ni sibi ab his qui fecint demat ipos omni ui depulsuros ee. cum romanꝰ legatus ad disceptandum eos ad cōmunes socios atq; aīos uocaret quid ꝓplexe agimus inquit. Vltra etamna romani nō ulterā legatoꝝ nec hoium quisq; disceptatoꝝ sed campus capanus in quo de currendum est & arma & communis mars belli decernet. qpinde inte capuam suessulamq; caste castris conferam. & samnis romanū ue ipse italiam regat deciam. legati romanoꝝ cū se nō quo hostis uocasset. si quo ipatores sui duxissent ituros ee respondissent. iam publice inte lepolim & neapolim q; loco opportune capto diremerat hostili societate auxilii mutui. qua ut aſſ qđ locis premeret inte se iuncti fuerant. Itaq; cum & comicioꝝ dies instaret. et publilius imminentem hostili muro aduocari ab ste capiendę in dies urbis. haud erc. p. cet actum cū tribunis est ad ꝓpm ferrent. ut cum publius philo cōsulatu abisset. qđ cōs. re gereret quo ad detellarum cum grecis cet. l. cornelio. qui ne cum quidem in senatū iam ingressum reuocari ab ipo tuti belli placebat. licere misse ut dictatore comicioꝝ ea diceret. dixit in. claudii marcelli. ii. abeo magrī equitum. dicē spuri postumi. h in a dictatore comicia fuit habita. qui a uicio ne creatus cet in dissuasionem uenit. consulti augures uicosum uideri dictatorem ꝓnuncauerūt. cum rem tribuni sustectam in femineq; crimen dando fecerint. Nam in facile fuisse de uicani nostri. cum cōs. quiete nocte silencio dicet dictatore. in a cōs. aut ꝙ publice priuatim ue de ea re scriptum ee. h qđ ꝙ mortaliū extare. qui se audisse aut audisse quid dicat. q; auspicii diuinaret. in augures diuinare no

amicos

i discussionem

me sedentes potuisse. quid in castris o sibi nici obuenisset. cui nō apparē q; plebeius dictator sit id uicii augurib; uisum. Hec alii q; a tribunis ne quicq; iactata. ch adinitegnum res redit; fatisq; alia atq; alia de ea comicia q; tus deum denū interex. l. emili cōs. creat. c. petilii papirium mugillanū cursorem in aliis annalib; inuenio. Eodem anno alexandriam in egypto 224
ꝓcitum condita in alexandrum q; epyri regem ab exule lucano interfectū. sortes dodonei iouis euentii affirmasse. acerro a tarentinis i ytaliam; data dicto erat. cauere. acherusiam a q; pandosia q; urbe. ubi status ei tumulum dari. coq; otius transmisit in ytaliā. aut q; magrime ꝓcul abeet urbe pandosia. in epiro et acherente amni q; ex molossis defluente. instagnia inferna. capit respuit. finus. ut cetum ferme fugiendo in media fata ruit. cum sepe brucias lucanasq; legiones fudisset. heia deam tarentinoꝝ coloniam. ossecia ex lucanis. sipontinq; brucioꝝ acerrinā. alias inde massepiorum ac lucanos cepisset urbes. & trecentis familiis ad illustres in epiri. quas obsidum nūo haberet misisset. haud ꝓcul pandosia urbe imminente flumine ac brucias similis. tres tribunos a latere inter se distantes insedit. ex quibus hostilio sacet in cursiones. in omne ꝓte hostilis agri. ducentos ferme lucanoꝝ exules. ita se ꝓfidis habuit. ut plerisq; et genus ingenia fuit. cum fortuna mutabilem gerentes fidem. imbiq; continui campis sibi in undantes. cum intestinis. triparia exercitu. mutuo inte se auxilio. duo ꝓsidia q; sine rege erant. ꝙ uis hostium aduentu opprimuntur. Delectis q; eis ad ipius obsidione omne consilium. inde ab lucanis exulib; ad suos nuncii missi sunt. pactoq; reditu ꝓmissum est. rege nullo aut mortuo in potestate futuros. cetum cum delectis ipe egressum. nanus ausus ꝓmedios erupit hostes. et dicet lucanoꝝ comin congressum obtruncat. et trahentes suos ex fuga palatos peruenit ad amnem. ruinis recentibus pontis. quē uno ag absciderat indicante inte. q; cum uetere nauo cōsisteret agmen. fessus metu ac labore miles increpans non ab hominibus flumine. iure acheros uocaris inq; q; ubi ad auctos accidit regis adiecit exemplo

aim fatis sue. substituit dubius an mitteret; cum
sociumq; minister ex regio puerie quid in tanto
discrimine peti cunctaret. interrogans indicat tu-
canos quereret locum; q̄ ubi restitit rex q̄ sul gregi
sed uenientes stringit gladium. 7 p̄ medios ruit.
trucidat equum; iamq; uiadium egressum eum
lucan exul uerubo trucidat; ipsum inde cum in
berente telo cōpus examine detulit. armis in hostiu
pfidia; ibi foda lacerato corpore sed; magis p̄cisa me
dio p̄ter consentia mistere: pars ipsis retenta ad
ludibrium; que cum iaculis sagittisq; q̄ul incesse-
ret. mulier una ultra humanam. imo fidem se-
uienti turbe inmota. ut primum sustineret. p̄cata-
flens ait. uirum sibi liberosq; captos apud hostes.
spare cet corpore regio. et. ut cuiq; misereto se fugi
redempturam. Ita finis lacerationi fuit. sepultusq;
consencie. q̄ membra reliqua fuit cum mulieris
uni. ossa que meta ponitur. ad hostes remissa. inde
epirum deuecta ad cleopatram uxore. sororeq; olimpia
dem. q̄ mat magni alexandri epirensis. tristi 4
euentu q̄ p̄ romano bello fortuna eis abstinuit.
ei q̄ in italia bella gessit. pauca dixisse satis sit.
Eodem anno lecti sterniū rome quinto post con
ditam urbem. hisdem quibus ap placandis hitii est
deis; nouii consules deinde. iussi ppli cum misissent
qui indicent bellum samnitibus ipsi maiore comm
q̄ aduersus grecos cuncta parabant; et alia noua ni
chil tum alio tale agitantibus accesserit auxilia.
uulsani atq; apuli quibus grecis mos ad eandem
cum romano ppio fiant infidem uenerūt. arma
uiroq; ad bellum pollicentes; fedus & in amicitia
accepti. Eodem tepore etia insanio res gesse gre
ca. tria oppida in potestate uenerunt. alisse. calisse.
rufrium. aliud q̄ ager primo euentu comis. longe
lateq; est pastatius. Hoc bello tam gesse cōmisso.
alii & bello quo greci obsidebant. iam finis aderat;
nam pte q̄ q̄ mte septis munitionis hostiu pars
pti ab ipsa erat. sedecim aliquot mte muros
bino quibus hostis terrebat. pugnabant. et uelut
capti assuetmet ipsis p̄sidiis. indigna iam liberis
quoq; ac cōiugibus. q̄ q̄ captaq; urbium extrema
sunt pugnabant. strage cum 7 atarento 7 a samni
tibus fama cet. noua auxilia uenturā. samnitiū
plus q̄ uellent mte menia cet relinqi. Quare

tinos iuuenturie greci. grecos haud min p̄ quos
samniti nolanoq; q̄ ut romanis hostibus resisterent
expectabat. Postremo ieiusmodi malos dedito
ad romanos usq; charilaus 7 nimphius pnapes
ciuitatis communicato int se consilio preces ad re
gendam diuisere. ut alter ad ip̄atorē et roma
nos confugeret. alter sub sistet ad p̄tendum opes
tunam consilio urbem; charilaus fuit qui ad
publium philonem uenit. Et q̄ tonii samnitii
felix pelapolitanus pplogi romano cet tradere
se aut menia statuisse; eo sed utili abse pdita
anfiata plā uideat in fide romana positum
cet. sibi priuatim nec pacisci q̄q; nec pcel; pu
blice pte. q̄ pacisci. magis. ut si successisset in
ceptis. cogitaret. p̄ri poti cum anto studio pacis
q̄ redirum in amicitiam. suam cet. q̄ a stulti
cia 7 temeritate deflectio decessum; collaudat
ab ip̄atore. uij. militum ad occupandam ei
pte urbis qua samnites insidebant accepit. p̄
sidio ei. s. quinti tribuni militum p̄positus. eo
dem tepore 7 nimphi ptolemy samnitiū arte ag
gressus ppulerat. ut q̄q; omnis romani exercitus
aut circa palepolim aut in sadio cet. sineret
se classe circuiri ad romanū agrū; no ea in
nauio p̄ ipsi urbi q̄pinqua loca depopulaturum.
ut p̄, fulleret. nocte q̄ proxima cet certum ploq;
naues deducendas. q̄ quo maturius fieret. omis
iuuentus samnitis pte nectarii urbis p̄sidii
ad flu missa; ubi diu nimphius intenebris 7
multa tridiene semeruptum p̄ediente sedulo
aliis alia impti turbante terit tep̄. charilaus
ex compacto ascisis in urbem receptus. cum
summa urbis milite romano imp̄sse. tolli da
mnum iussit. adque greci signo accepto a pin
cipibus quieuere. Nolani q̄ ad usum pte urbis
uia nolam ferente effugiunt. samnitibus exclusis
ab urbe ut expeditior in p̄senti fuga ita sedu
postq̄ periculo euaserit usa; quippe qui in ber
mes nulla rei sue relicta. inte hostes
sidibus no extimis modo p̄ etia ip̄is spolia
ti atq; egentes domos redire; haud ignarus
opinionis altius. q̄ p̄ gdeio a samnitibus fieri
dicitur tum auctoribus hoc dedi. quibus dignū credi
est. cum fedus neapolitanus. Eo cum dein summa

greco

Breues sermo nec
irrationabilis.

paciscī.

plesset

rei gerendę uenit; simili uŏ facta ipse in amicitiā
rediisse. publio cornelio dictatore. q̄ simul credebat
ob sidione domitos hostes infidiis uenisse. duo
singularia hec ei iuuo primum contingere: gra
tia impij nō ante cuiusq̄ stām. et acto honore q̄
triumphus. et aliud subinde bellum cum alijs ore gre
cis exortum; nāq̄ tarentini cum ire potuissent tanā
una spe aliquā diu sustinuissent, post
q̄ romanos urbe potitos accepere uelut destitutā
ac nō qui ipsi destituissent increpare pa
ti. in atq̄ in inuidia in romanos furere.
eos q̄ lucanos. apulos. nā utriusq̄ eo anno socie
tas accepta est, infidiis ppli. ei. uenisse al
latū est; quippe q̄ modum priuatum ad se
cē. iamq̄ in eo tēp. forte. ut romani aut hostes
aut dñi hērēd sint. discrimē q̄ effecto rēpi stare
in bello sanniticum cuiusq̄ eius uicta. cum sola
gentē restare. nec cum ipsum satis ualidum
q̄ si lucanus defecerit. q̄ reuocari ad hoc ipsius
ad abolendam societatē romanā posse. si ii acce
perint de discordijs ad bellū. Hec cōsilia cum apud
cipides rerum nouandarū uoluissent, ex inuen
tute quidam tarentinoꝝ. pleo astu clari magis inq̄
ptores q̄ honesti. inter se mussant ipsi uirgio.
cum corpora nuda intulissent, in cuiusq̄ cetū
uocatum sint. se q̄ castra romana ingredi
ausi ceteris. comē uirginis. celoē ac q̄ pter ceteros
pcussos ee. Deformis sua pte macrum ree.
cum speciem iniurie magis q̄ dolū p̄ se fer
ret, conuitijs plebē cogit. clamore suo magistra
tus senatū uocare. q̄ alij deū templa. concilia
bellum in romanos posse. alij ad cōcurrendum
in arma infrenem agrestiū discurrunt.
Tumultuq̄ p̄ sanos constrauere. ālioē, decernit
ut foedera cum samnitibus renouarent. legatiq̄
ad eam rem mittunt. Repentina res q. q̄ al
nullam tū ne fidem quidem fecit. coactis a
samnitibus obsides dare. p̄sidia in loca munita ac
cepit. cepit fraude. nā nichil recusantib. Dilucere
deinde breui fraus cepit. Postq̄ carminū sal
sos auctores tarentū comperuere, et amissa omni
de se potestate. nichil ultra q̄ ut peniteret frus
tra restabant. Eo anno plebi romane uelut
aliud initium libertatis fuit. est q̄ nati deside
rint. mutatum aut unius ob unius seueritatem
simul libidine simul crudelitate insignem. Papi
rius is fuit. cui cum se. c. publius ob es alienū
filius nexum dedisset. que etas flagrum q̄ minas eli
cere potuit. ad libidinem q̄ contumeliam animū ac
crudelitatem. ut florem etatis et fructum aduentantē
credit; tantū primo plebē adolescentem sermone
incesto est conatus. Deinde postq̄ assignatione fidei
cum aures minis tritasset. atq̄ identidem admo
uisset fortunę; postremo cum ingenuitatis magis
q̄ presentis conditionis memorē uidet. nudari
iubet, uirgasq̄ adferri. quib. lacerat iuuenis
cum se in publicum ex pretorio. libidine crudeli
tatem conqueretur. frementis. ingens uis hominum
cum etatis indignatione, atq̄ miseratione misericordie
rie accensa. cum sue conditionis libertatis q̄ suoꝝ
respectu in foruum atq̄ inde agmine facto ad curiā
conuerrit, q̄ cum cōsul tumultu repentino coacti
senatū uocarent, atrocitatibus incertis quib. facti
tum iuuenis commouerentur ad singulos pe
des ostentabant. victum eo die ob ipotentē
iniuriā uni ingens uniuersum fidei. auxilij q̄
subes ferre ad ppm. nequid n̄ qui nexū meruis
set. donec penitus haberet. in creditis. aut in nexu
tenet; pecunie credite bona debitoris nō corpus
obnoxium esse; ita nexi soluti. cautumq̄ in posterum
ne necterentur. Eodem anno cum satis pscripti
samnitibus bellum. et defecto repente lucanorum
auctores q̄ defectionis tarentini sollicitos he
rent plebē. accessit ut q̄ uestinus ppls samni
tibus se set coniungeret. q̄ res sic eo anno sino
nibus magis passim hominum iactata q̄ in publico
ullo concilio est rata inscitiis animi consilij.
furio camillo. rutilio, mario buto seruilio mulla
puio. petelio q̄ nulli est. de q̄ ad senatū refer
rent, et q̄ nouā res esset, in tanta cura
plebē incessit, ut parte eam suscepturā ne
glectamq̄ timerent. ne aut impunitate
cōiurationis sustinuisse q̄ aut bello pene exper
tis metu q̄ priuato atq̄ ira conaret finiti
mos ppls; et erat genus omne. ab inde
samnitibus pari marsi peligniq̄ et marrucini.
quos si uestinus attingeret. omnes fidem
fecisse. uicit tam pure que in presentia

uideri potuit maiorib⁹ animis q̄ consilijs. ſi euen
tus deuit fortes fortuna iuuare, ſibiſum, et auc
toritate ꝑpium. ꝑſb. adiſſus neſtinos iuſſit; gal
cia q̄ abuito ſamium camillo forte euenit, exercit⁹ ut
q̄ dictū; cum tuendeq̄ finiti. hoſtes q̄ habiti ſe
iungere arma; certum altium conſules. ſ. finium
an maior moles rerum impoſita erat, multo
graui implicatum fortuna bello ſubegit, iuſſuq̄
dictatorem dicere rei gerende cauſa longe clariſ
ſimum bello cum tempeſtate dixer. ſ. papirium
curſorem, a quo fabi maximi rutiliamiq̄ magi
equitum eſt dictus. Dar nobile reb⁹ in eo ma
giſtratu geſtis. diſcordia tam quam ꝑ ad ultimum
dimicationis uentū eſt. Nobiliſſ ab altro cos. in
neſtinos multiplex bellum, nec unq̄m uario eue
tu geſtum eſt. Nam q̄ pruſtauit agros q̄ploꝝ
do ad urbem. recta hoſtium ſata q̄ in agr̄ tutos
extraxit. Et ita prelio uno accidit neſtinor⁹ reb⁹
haud q̄q̄m tm ingruente milite ſuo, ut nō in
caſtr̄ ſolum refugerent hoſtes, ſi uim ne uallo q̄
dem ac foſſis ꝑcti ſe tenerent in oppida ſeu ur
bium munib⁹ q̄ ſe defenſur. Poſtremo oppida q̄
ui expugnare adorti, primo carbeam, arbem mi
litum, ita q̄ haud fere q̄quā integer bello exces
ſerat, ſtatim cepit; deinde cingiliam, iuturnaq̄ urbis
ꝑdam militib⁹ q̄ eor̄ neq̄ ꝓpe, neq̄ mun hoſtili
argumentū, conceſſit. In ſamium incertus rerum
auſpicijs eſt, cuius rei uicii nō intelligi euen
tum q̄ſſe geſtum ēet, ſi in rabiem atq̄ inde
imperiū uirtute; nam q̄ papiri dictatoꝝ apuliano
monitu cum ad auſpicia repetendum roma
ꝑfiſceret magro equitum denunciauit, ut
ſeſe loco teneret, neu abſente ſe cum hoſte ma
nu conſereret; ſubi cum poſt ꝓfectionem dicta
tois q̄ explomtores compiſſ, inde oia ſoluta
q̄d haſtes ac ſi nemo romanus inſtimo ēet.
ſeu ferox adoleſcēs indignitate accenſus q̄d
oia in dictatore uiderent repoſita ēet, ſeu octa
ſione bene gerende rei indictus ē̄ cum inſtruc
to patroq̄ ꝑfectus ad unū biniū, ita uocante
locum acie cum ſamitib⁹ conſligit. Ea fortuna
pugne fuit, ut nichil relictum ſit, q̄ ſi affuiſſ
dictatoꝝ res melius geri potuit; nō duo mi
ſti, nō miles duci deſuit; eſſe q̄ auctore. ſ. com
mo. tio militum qui aliquociens impetu capto
ꝑiū ꝑ nō potat hoſtiū agmen, deturbare ſtrenue
equos. atq̄ ita concitatos calcaribus, ut ſuſtinere
eos nulla uis poſſet, parma ꝑuiros late ſtra
gem dederet; ſcauius pedes impetum equitum
turbatis hoſtib⁹ intulit ſigna. ꝑ. hoſtiū ceſſu
ere diuidit. ductores ab eo fuge cum hoſtes
ſigna collata dictatore abſente; bis rem gerit
gie geſtam. Apud antiquiſſimos ſcriptores
una hec pugna inuenit; in quib⁹ dam ama
bi tota res ꝓtermiſſa eſt; magr̄ equitum ut ex
tanta cede multis poſtmo ſpoliis congeſta in
ingentē acerui hoſtilia arma ſubdito igne q̄
cremauit. ſeu uotum id deor̄ cuppia fuit, ſeu
credere libet fabio auctori. eo ſtudio ne ſue gſte
fructum dictatoꝝ caperet nomenq̄ ibi ſcribēt.
aut ſpolia in triumpho ferret. Et ēē quoq⁹ de
re gſpere geſta ad ſenatum nō ad dictatore miſ
ſe arguim tum fuere. minime cum eo comuni
tandas laudes. Ita ēē dictator id ſtim accepit,
ut letus alijs uictoria patria pie ſe ferret uti.
triſtitiamq̄. Oſſo itaq̄ repente ſenatu ſeuit
cuiq̄ ꝓpriae. Et cum uō nō ſimulatū magr̄
legiones q̄ maieſtatem dictatoriam et diſci
plinam militarem amagro equitū uictam
q̄ uſam dictatore, ſi illi impigne ſpectum
impium fuiſſet. Itaq̄ plenius iratiq̄ uocat
q̄fectus in caſtr̄ cum maximis uiribus eſſet.
nō tm preuenire famam aduent⁹ ſui potuit;
preceſſerat enim ab urbem qui nunciaret
Dictatoꝝ audum ꝓne uenire; altius pe
ne uerbis. ēt. mallij ſcim laudante fabium ēd
tione extimplo aduocata obteſtat⁹ milites
eſt. ut q̄ uirtute rē. p. ab infeſtiſſimis ho
ſtib⁹ defendiſſent, eadem ſe cui dicti auſpicio
q̄ uicſſent, ab ipſorum crudelitate dictatoris
tutarent; uenire animos inuidiam; iram
uirtuti aliene felicitatiq̄ fuiſſe. q̄ ſe abſente
res gorgie geſta ēet. nulle ſi mutare fortu
na poſſ apud ſamnites q̄ romanos uictoria
ēē impiū dictatore ſſtum. tanq̄ nō eadem mi
pugnari uenerit, qua pugnatum dolcat.
Et tunc inuidia impedire uirtute aliena
uoluiſſe. cupidiſſimiq̄ arma ablaturum

*pmiſit

*.t. hēo

*cuppia

*ne.

De Generatione Lucij
Papirij Cursoris Dictatoris
Imperatoris.

*pitia.

*tie

*spinis

*minaq̄

*duc

fuere.

finisse militibꝫ ne se absente motui posset. 7 nunc id gerere, id gerere pati q̃ sin̄ lucio papirio in hibernis, nid manci milites sumt. fabi magistrū equitum diuerit. ac nō assensu dictatoris quid ill̄ium facturū fuisse si q̃ belli casus ferret. inaresq̃ cois adisa pugna euenisset. qui sibi deuicto hostib⁹ r. p. bene gesta ita ut nō ab illo unico duce melius geri potuerit. supplicū magro equitū in se stricem q̃ tribunis militum q̃ centurionibꝫ q̃ militibus cē; si posset in omē securum fuisse. q. d nequeat in unū seuire. 7 inundiam tam̄ ignem sua ferre. in caput consulis indicem incurrere. si se simul cum gestu rei geste extinxisset. tunc uictorē uelut in capto exercitu dimanē. q̃d licuerit in magro equitum in militibus ausurū. Proinde adeant in sua ca omn̄ libertati si consensim exeat eadem qui in prelio fuit. intueda uictoria uident. 7 saluteꝫ uni omnibꝫ curæ cē. inclinaturū ad clemētiorem sibi animum. Postremo se uitam fortunasq; suas illoꝝ fidei uirtutiq; p̄mittē. clamore tota contione edit. uti bonū cum haberet. nemine illi unq̃ allaturū salutis legionibus romanis. haud multo post dictator aduenit. classicoq; extemplo ad contionē aduocauit. Cum silentio ꝑ̄ precor. q. fabium magrm equitum citauit. qui simul ex inferiore loco ad tribunal accessit. Cum dictator. q̃ro inquit de te quide fabi cum sumum unpm̄ dictatorē sit. parentq; ei cōes. regia potestas ꝑ̄ciq; hisdem auspicijs quibꝫ ipse creatus sit. equū censeas. nec ne magrm equitum deo q. audiente cē. ꝙ̄ ego illud interrogo cum me nec nisi auspicijs q̃fectum ab domo sit. utrum ne turbatis religionibꝫ rec. p. mdiserimen commictenda fuit. an auspicia repetenda. ne quid dubijs dijs ageremꝰ. simul illud q̃ dictatori religio impedimēto ad rem gerendam fuit. non ea magr̄ equitum solutus ac liber potuit cē. Ez quid ego hic interrogo. cum si ego tutus abisse. tibi ad uolūtatis mi ꝑ̄petrationē nec diri genda tua ira fuit. quin tu respondeo uetuerim ne signa cum hostib⁹ conferre. quo tu mō impio sp̄ero in meis auspicijs turbatis religionibꝫ adhuc mole militarem. disciplinam q̃ maior. 7 nunc deos auspicia ea cum hoste ea fligē. Ad hec q̃ interrogatus ē respondit; ego ea ne cauo. nocere mittaꝫ; accede lictor. Ad hec q̃ cum haut respondere, sociale cēt. 7 nunc quereret. eundem actu sator em capitis sui ac iudicem cē. modo uitā sibi eripi ciuis q̃ gratiam rerum gestarū posse no eiteraret. purgaret q̃ se inuicem atq; utro ac cusaret. Huic papirius reintegrata ira spoliari ma gistrū equitū ac uirgas 7 secures impediri iussit. Fabi fidem militum implorare. lacrimantibꝫ fidē lictoribꝫ aduersarios tumultū iam in contione misce res sese recipit. Inde clamor in totam cōtionem est plati; alibi preces alibi minæ audiebant. Qui primi forte tribunali steterant. q̃ subiecti oculis imperijs nos citari putant. orabant ut pateret magro equitum. ne cum eo exercitum dānaret. Extrema contio 7 certa fabium gloriā increpitant nec iniuriam dictatorē. q̃ neq; seditione aberant. q̃ tribunal quidem satis quietum. Legati circū stantes sellam orabant. ut rē imperatorū differret. 7 ire siue spacij 7 consilio temp⁹ daret; satis castigatam adolescentiam fabij cē. satis deformatum uictoriam; ne ad extremū finem supplicij tenderet. ne unico iuuenis meritū tam clarissime uirtutis. ne fabio genti eam in iungeret ignominiam; cum parum p̄cibꝫ pauci cā gficerent, seuientem intueri contione iubebant. Ira irritatis militum animis subde ignis ac maiam seditioni; nō ea etatis nō prudentie ei. nemmem. nisi q. fabio p̄nam deprecanti sua uicio iusurum. Si dictatori si obtestatus ira infestam militi diuinem in se p̄lio certamine mouisset. Postremo ne id se gratie dare. q. fabij crederet. se iusiurandum dare. puros cē. q̃ uideri ere. p. infabium eo tempore aiadūti. Quis nō ea ij cum in se magis incitarent dictatorem q̃ magro equitū placarent, iussi de tribunali descendē legati. 7 silencio ne quicq̃ p̄ preconem temptato cum p̄ strepitu ac tumultu nec ipi dictatorij nec apparitor. cuius uox audiret. nor uelut in prelio examini finē scrutij; magr̄ equi iussus postero die adeo cum omnes affirmaret infestius papirium exarsurum agitatū comitio ne ipa exacerbatuq; clam ex castris roma profugit.

magro equm̄ neq; illum

ne te quicq̃ reime absente agere. metu erim

et ꝓ̃ auctore. ñ. fabio qui ter iam̃ cõsul dictatorq; fuerat, uocato extemplo senatu cum maxime conquereret apud ꝓ̃des uim atq; iniuriam dictatoris strepitus repente ante curiam fictor fasces submouentium audit. & ipse infestus adest. Postq; compit. q̃ fecerim ex castris cum expedito equitatu secutus, ferrata deinde contentio & prendi fabium papirii iussit, ibi cũ deprecantibus primoribus ꝓcum atq; universo senatu ꝓstaret in incepto animis animo, tum ꝓ̃. ñ. fabius. quicunde inquit apud te. ñ auctoritas senatus. ñ etas mea cui obitarem parat. nec uirtus nobilitasq; magri equitum aute ipse noiati ualet. & ꝓ̃ea q̃ stipe hostem mitigauit, que dor ira ꝓlãxauit, tribunos plebis appello & quero ad ꝓ̃pl̃m. cuiq; tibi fugienti exercitũ senat̃ iudicii iudicem fero. qui certe uis plusq; tua dictatura potest. pollet q; iudicio cessimus. ñ quocabo sic cui rex romanus tullus hostilius cessit. ex cuius in edictione uirg. quo cum paucis dictator cum omni agmine principum magr equitũ extendisset de curia cum de rostris papirii in parte inferiore iussit, secum ꝑs bene agrie inquit. cum eo nos deduci iussisti. ñ & priuati uocem mittere possem, ibi primo nõ tã ꝓpere ordines & altercatio, ner audiebant. Inde deinde strepitu uox & indignatio fabii senis. increpuisse superbiã crudelitatemq; papirii. se quoq; dictatorem rome fuisse. & a se dimiss̃ ne plebis quidem horem. nõ centurionem. nõ militem uiolatum. Papirium tamq; ex hostium duce sic ex romano imperatore uictoriam & triumphum prece. ꝑtũ inesse. inter moderationẽ antiquor & noua superbiam crudelitatemq;. Dictatorem quintium cincinnatum. in. s. minucium cons. ex obsidione asse ereptũ nõ ulse seruisse. & ne legatum cum ad exercitum & cons. relinqueret. ñ. furium camillum in. s. furio qui contepta sua senectute & auctoritate sedissimo ciuitatis pugnasse. nõ solum in ꝑsentia moderatũ ire ee. ne quid de collega secus ꝓpe aut senatui decerneret. & cum potuisse potissimum ex tribunis ostilio. huiusce & ex collegis obtione ab senatu data senatui sibi ipsi dolegeret. Nam ꝓpe quide penes quẽ potestas oẽm rerum ee. ne ira quidem unq; atrocior fuisse in eos qui temeritate atq; insticia ciuem amisissent. & ne pecunia eos mutaret capite an quinquies ab rem bello male gestam de imperatore militi ad eam diem ee. nunc ducibus ꝓpe. que ne uictis quidem bello suis iudicium & seuire uictoribus et iustissimos mittis triumphos intentari. Quid enim tandem passurum fuisse filium suum. si exercitum armasset. si fugatus. castris equitis fuisset. & ulte iram uiolentiamq; ei excessurum fuisse. & ut liberaret. negaret q. & conuenientes ee. cumq; ꝓ quidem deum deliubra patere. are sacrificia fumicare. honore deos cumulari. nudatum uirgis lacerari in cospectu. ꝓpe interuente capitolium atq; arce. deosq; omnium exercitum. qui eius ductu auspicioq; uictis latinum. & lucium in castris romanis ꝓ letitiam inter hostes fore. Hec simul iurgans quereneq; deum hominumq; fidem obtestans. & complexus filium primis cum lacrimis agebat. statuit cum eo senatus maiestate. primo ꝓsi tribunicium auxilium memoria absentis excutiq;. ex ꝓpe alta impium tuicium. ꝓ. & disciplina rei militaris et dictatoris edictum semp obseruatum ꝑ numine. & manliana impia. & post hinc filii caritas publice utilitati iactabantur. Hoc cetera. l. brutum conditore romane libertatis antea in duobus liberis fecisse. nunc pcs omnes & senes facilis de alieno imperio sepe & tanq; rei parue discipline militaris esse iuuentum grauis face. se ñ. & statuum in incepto. nec ei qui ad ius dictũ suum turbatis religionibus ac dubio auspicio cum pugnasset. quicq; ex uista pena remissurum. manestas imperii ꝓpria ne ee. nõ ee sua in potestate. s. papirium nisi eius iure diminuturum. optare. ne potestas tribunicia inuiolata ipsi uiolet intercessione sua romanum imperium. ne ꝓpe in se potissimum dictatore. & iuis dictature extinguit. q si fecisset nõ. s. papirium. & tribunos & ꝓ̃ium ꝓpe iudicaturum ne quicq; posteros accusatores. cum pollicitari semel misericordiam. nõ militem centurioni. nõ centurionem tribuno. nõ tribunum legato. nõ legatum consuli. non magistr equitum dictatori paruisse. imperio nemo hominum nemo deorum uendicabit. nõ edicta imperatorum auspicia obpuenit. sine comeatu uagi milites in pacato in hostico. ut errarent. immemores sacramenti militaris. ubi uelint. exauctorent. infrequentia deserant signa. ne conueniat ad edictum. ne dispertiat inter diu noctu. equo iniquo loco iussu imperatoris pugnent. & nõ signa nõ ordines seruent. latrocinii modo ceca et fortuita

ꝓ. q. fabiũ cunctatẽ i letitia uictoria supplicatoribz ac gratulatoribz ee.

ab se duobz plus haud frustra ad uocatos. quo ed

guat

nõ ꝑdum molestus

p̄ solempni ⁊ sacrata milicia sit. Deor̄ cr̄imini nos
reos in ōia secucula offre tribuni plēbi. cum obno
xia capita plēbencia fabii obicite; stupentes tribu
nos ⁊ suam iam uicem maiores annos q̄ eius au
xilium ab se repulit. silemuit honeste cōsensu;
.p.r. ad preces ⁊ obtestacionē ulus. ut fabi genam
magri equitum dictatoi remitteret. Tribuni quo
q; inclinatam rem in preces subsecuti orare dic
tatorem instabant. ut uenia erroi humano uenia
adolescencie. q. fabii daret; satis cum penar. cōss
se; iam ipe adolescens iam put. in. fabius cōten
cionis oblit̄ genibus adgenua ⁊ iram depcan dic
tatoris. Cum dictator silentio fec̄ bene habet
inquit quirites; uicit disciplina militaris. ui
cit imp̄i maiestas que indistincte fierimit.
ac nulla post hac diem ecc̄t; mo noxe eximit. q.
fabii qui comit̄ eden imperiis pugnauit. sit
noxe damnatis, donat. ip̄r. donat tribunicie
potestati. p̄cariū mo iustum auxiliū ferenti; mi
ue quinte fabi felicis hoc cōsensu ciuitatis
ad tuendum te, q̄ q̄ paulo ante exultabis uic
toria. Viue id facies ausus cui cibine pares ad
si eodem loco fuisses quo fuit. s. papiri. uenia de
disse, mecum ut uoles roboris in gr̄am. p̄. Cui
uitam debes nich maius ip̄sistit q̄ si hic t̄ dies
satis deorum dederit, aut bello ac pace pari legi
tima impia possis; cum se nich maius magis
equitum p̄fectus fass̄. Digressu cum templo le
tus senatus, lecti populus circūfusi ac gratulan
tes, hinc magro equitum, hinc dictatori p̄sen
ti fuit. firmatiq; imperium militare. haud minus
pcto. q. fabii. q̄ supplicio miserabili adolescentes
milli; uidebat. Forte eo anno euenit, ut ferens
aūq; dictator ab exercitu recessit. hostes in finio mo
uent. Ceteris in odio exemplum erat. q. fabi. in.
ualerio legato qui castris preerat, nequam uim
hostium magis q̄ truculentiam dictatoris ira timer.
Itaq; frumentatores cum circumuenti eum fidi
o cesi loco iniquo cōtra creditu uulgo e subiecti
ri eis ab legato prohibuisse, nutrisse hostem
usse. Ea quoq; ira alienauit a dictatore mul
tum animos um ante infensos. q. in plebeios
. q. filio fauisse. ⁊ p filio p̄cibus negasse, p̄ter ueniā
dedisse. Postq̄ dictator p̄fecto in urbe. pupi
rio cursore magro equitum fabio uentro equitū pre
magistratu gerere in castris redijt. Neq; cuiusquā
satis lenis aduentus eius fuit. nec hostib; ācq̄
actulit terroris. Namq; postero die, seu ignari re
misse dictatore, seu adesse arbitrati parum fuerint
tes instructa acie ad castra accesserūt. Certum
tim motum in uno uiro. s. papirio fuit, ut si dicis
cōsilia fauor subsecut̄ militū fecit. detegi eo
die cum finitimis potuisse. q̄ haud dubio hostium
fuit; ita instruxit aciem loco ac subsidiis. ita omni
arte bellica firmauit; cessatū a milite ac deindu
stria ut obtrectaret laudib; dicis. impedita nic
toria est; plures finitimum credere. plures ro
mani uulnerati fuit; scisset prius dixeque reos uic
torie obstaret; tempandum ingenium suum
ee ⁊ seueritate misterdam comitati; itaq; ad
hibitis legatis ipe circumstantes milites inspe
rens in tentoria cuiusq. singulos ut sese haberet
rogitans, eorum cog̃nitorum tribunis legati
tisq; ⁊ p̄fectis demandabit. rem p̄ se p̄clare
ita dest̄ egit, ut medendis corporib. animi mul
to prius militum imperio; conciliarent; nec quic
ad salubritatem efficatius fuit q̄m q̄ grato
animo ea cura accepta est; refecto exercitu cū hoste
congressus est. haud dubia spe sua militūq;.
ita fidit fugauit q̄ hostes. ut ille ultimus
eis dies conferendi signa cum dictatore fuit.
Inc̄ssit deinde. q̄ diuit prede spes. uictor exerc̄.
p̄lustrauit q̄ hostiū agros. nulla arma nullam
uim nec aptā nec insidijs expugi; addebat alacri
tatem. q̄ dictator omnē predam ediuerat milici
bi. nec ita magis publica q̄ priuatim compendiū
in hostem accuebat. Hinc clades subiecti samites
pacem ab dictatore petiere. Cum que pueri ut
singula uestimenta militibi; ⁊ annui stipendii
darent. cum ire ad senatum iussi cōtra, sectu
ros se dictatorem, responderūt uni cuius fidei
uirtutiq; eam suam commendantes. Itaq; de
ductus ex samnitib; exercitus. dictator triumphā
urbem est ingressus. Et cum se dictatura
abdicare uellet. ius; primum pili abdicaret eos.
creauit etc. subiecti longius iram. q. cruentum
tentarūt. Samites infecta pace q. de deditionibi
egerūt; indutias annuas ab urbe retulerūt.

. uni

. cui. p. r.

. exer

. uni

nec cay ipay sed fides fuit: adeo postq̄ papi
rium abisse magnitu nūciatū est erecti ad
bellandum animi fuit: cum suspicio. q. emilio au
lium quidam annales ferunt cons; ad defectionē
samnitium. apulum nouū bellum accessisse: cu
q; exercitus missi suspicio samnites. apuli emilio
sorte euenerūt. Fuit qui nō ipis apulis bellum
illatum; sed socios eius gentis ppōs ab samnitū
ui atq; iniuriis defensās seruasse; certum for
tuna samnitū uix asserit. Eodem tempore q̄
pulsantium bellum. ppū ut fit uero facit. nō
apud a samnitib; arma illata. sed cum utriq; finit
gente bellum romanis finisse; nō ēt res ulla
memorabilis acta. Ager apulius samnitumq;
uastatus. hostes nec ubi inuenti; uomere q
nocturnus terruit; ita ex subito trepidum re
pente ciuitatem excitū; ut capitolium atq;
arx. moenia q; et porte pleni armatoq; fuerint.
et cum concursatum clamatumq; ad arma
ubi locus est primi lucis; nec auctore hoste
comparuit. Eodem anno de tusculanis clara
gratione ppli fuit iudicium; in. fabius tribunus
plebis tulit ad ppm ut in tusculanos actio
retur. quod cum opes ac consilio uehementi pri
natos q; ppōs. r. bellum fecissent. populus ro
tusculanus cum coniugib; ac liberis romam ue
nit; ea multitudo ueste mutata 7 sine red
tribus circuit. genibus se omnium aduoluentes. plus
quaq; mia ad pene ueniam impetrandam. q̄ ea
ad crimen purgandum ualuit. Tribus omnes
pter pollian antiquauit legem. pollie sunt
fuit. puberes uberatos necari. cōiuges liberos
q; sub corona legere belli uenire. memoriamq;
eius ire tusculanis in pene tam atrocis auc
tores manssse ad patrum etatem constat.
nec q̄ q̄ ferme expolia tribu candidatis ferme
darum papiriam ferre solitum. In sequenti
anno. q. fabio. l. furino cōsulib; cornelius
aruina. dictatore. r. m. fabi ambustus magi
equitum. metu gentiq; in samnio belli. q dic
ta enim pacis affinitimis iuuent dictatur.
interim e dilecti hinc egregium exercitū adu
sus samnites duxerit. castra in hostico uncuio
se ita posita ut q̄ qeul abeet hostis. ei subito
aduenere samnitium legiones. tanta ferocia ui
uallum usq; ad stationē romanam inferret.
nequam apparebat. q̄ obstinuit. munimēta ad
euri. nec dissimulabant. orta luce postero die
facturos. Dictator ut q̄quiem sit de inimico
nō uidit, ne militum uirtus damno loci
cet; ignibus crebris relictis qui conspectum ho
stium frustrarent; silentio legiones educit;
nec ut fallere ip̄ q̄pinquitate castroq; potuit.
eques extemplo insecutus ita instituit agmi
ne donec lucesceret prelio abstineret; ne pe
stres quidem copie ante luce castris egresse.
eques luce demum ausus incurrere in hostē.
carpendo nouissimos. premendoq; iniquio
ad instituum loci. agmen detinuit. Interim
pedes equitem assecutus. et totis iā copiis
samnis urgebat. Quum dictator. postq̄ sine ma
gno in cōmodo egredi nō potuit; cum ipse i
quo constituit locum castris dimetiri iussit.
sed nō circumfusis undiq; equitatu ut uallum
peteret. opusq; inciperet fieri nō poterant; itaq;
ui neq; eundi ne manendi copia est uidet
instruit acie impedimentis et agmine re
motis; instruit cons. hostes aliis quiri
bz pares. duxerat. id maxime adeo q̄ igna
ri loci in quo. nō hosti cessum. uelut fugi
entes ac feritos terribiles ipi secuti fuerit.
Sed aliquandiu equit pugna. ad pedem desue
to samnite clamorem romani exercitus patri
herculē illo die ab hora diei tria ad octauā.
ita accepe dicit etiam sterisse ut ne clamor
ut primo semel concursum est sublatus
iteratus sit. ne signa primoru loco retro
ue recepta. ne recursum ab ulla sit pres
sius quisquis gradu obnixius urgentes sed
ne sine respiratione ac respectu pugnan
tium. Fremit equus. ferroq; idem pugnē in
defatigatione ultimam aut noctem spectā
bat; iam uiris uires. iam ferro sua uide
ri am consilia dicabi deerat. cum subito sam
nitium equites cum turbis una longius
quieta. acie pstitissent impedimenta romanoq;
peditū ab armatis sine psidio sine munimento
stare animaduerte prede spectu faciunt. q̄ ubi

uallum

ma

dictatori trepidus nuncius attulit: sine mo iactu
esse pdi prędicant. Alii deinde sup alios diripi
passim ferro fortunas militum uociferabit. Ut
Dum magro equitum actito: uides tu inquit
mi. fabi ab hostium equite omissam pugnam. hoc
itrediti impediendę mię; aggredere q intrepidan
dum omni multitudini euenit; dissipatos turbos
equis insidentes. turbos quib; ferrum in manu
sit tuenies; et quosq; dum pdam honerant crede
in hermes. cruentamq; illis pdam redde; mi legio
nes peditu qui; pugna aure cruit. pręcę te equ
stre sit deus. Equitum acies qualis que ce in
structissima potest: in hecta indissipatos impedi
tosq; hostes. cede oia replet; int sarcinas omis
sas repente obuicentes pedib; fugientiu constor
natoq; equoru negi pugne negi fuge satis pr
tente cedunt. Dum deleto ppe equitatu hostiu
mi. fabius circu ductis paulisper alis ab tergo
pedestrem acie adorit; clamor inde nouus acci
dens. et samnitu terruit aios. dictatoris q re
spectantes hostiu ag signa nos turbataq; signa
fluctuante acie uidit; tum appellare; tum ad
hortari milites, tribunos principesq; ordinum
nominatim. adiri audam secum pugnam uocare.
Nouato clamore signa instruunt. q quid ppe
dictam? magis magisq; turbatos hostes cruebat.
Eques ipe iam primis erat in ostentu et cor
nelius respiciens ad manipulos militu q pa
ni q uoce potuit monstrabat. uexilla se suos
primos q; cuere equitu. q ubi auditum simul
nisum est. adeo repente labor pdicy pene
tonii tolerati; multiciq; obliti sunt. ut haud
secus q; situm integre castris signis pugne
accepissent concitauerunt se in hostem. Nec
ulę samnis tolerare troce equitu. pedituq;
uim potuit. partim in medio cesi partim
in fugam dissipati sunt. pedestres restantes
ac circumuentos cecidit; ab equite fugientiu
strages est facta. int quos et ipe imperator ceci
dit. Hoc demu pugnę samnitu res ita instegrit
ut oib; consiliis frementes. minime id quidem
mirum ee. si impio bello et contra fedus suscep
to. infestioribus meritis dis q hoib; mich gesse
gerent; expiandum id bellum magna mer
cede luendum q ee; id referre tm utiu supplica
tio pauco? an omniu in negio pbeant sangui
nem. Haud dubitat iam quidam notare auctores
armoq; uiri maxime nom q ee sensum clama
ciu brutuli papi euaudebit. Cur nobilis pte
q erat haud dubie primam indicari ruptor.
de eo coacti referre pretores. decretu fecerut. ut
brutulius papius romanis dederet. Cum eo
pdi omis romana captiuisq; ut roma mitter
q; res q fetiales ex fede repetite essent, sedu
ius suos q restituerent. fetiales roma ut cen
sueru missi. et corp brutuli exanime. ipe mor
te uoluntaria ignominie se ac supplicio subt
trit. placuit. cum corpore bona q; eius dedi.
mich tam cop res pte captiuos ac sa cognita
ex pde sunt acceptu est. Certa rerum uerita fuit
deditio; dictatore ex se triumphauit. hoc bellum a cone
bellatum quidam auctores sunt. eos q de samni
tibi triumphasse. fabium eum in apuliam pcessat
q inde magnas pdas egisse; nec disceptat quin
dictatore eo anno. a. m. cornelius fuit; id abigit
uelit ne gerendi eu creatus sit ag ut cet qui
ludis romanis qui placuit pro grauiu morbo fo
te ipleturis erat signum mittendis quadrigis
daret; simulq; eo haud sane memorandi ipi
ministrio se dictatura abdicaret. Nec facile e
aut rem rei aut auctore auctori pferre. ui
catam memoriam funeribus laudibus reor falsis
q ymaginu titulis. dum familia ad se q; fa
mam rei gestaq; honor q fallente mendacio
trahit. Inde certe singulor gesta et publi
ca monimenta rei confusa. Nec quisq; equalis
temporibus illis scriptor extat. quo satis cer
to auctore sterum. Li. 9i. pe Decadis.

Annus ab Vr. cc. f. N. trecesi. 429

Cito uenturo cahuino. ss. postumio. ess.
sanites eo ano imperauere. C. ponti he
rennio. f. huius. pie longe pulcherrimo
natum. primu ipm bellatore ducem pfis ubi legati q
ad dedendas res missi erant. pacti ifecta reclerunt
ne mich actum inquid hac legatione censeret. Ex
pactum est. quicquid ex fede ripto uiri in nos cde
stium fuit; sat sero ubi discordi fuit; si nos ad
necatę dedendi. res que nob ex fede repetite fiant.

Tarquinios.

Liber Nonus

hyc nō fuisse credi tam stulte ab romanis fidē expia-
tionem spectari. Quid enim ultra sit ad placandos deos
mitigandosq; hostes potuit. siquidem nos pecuniā reos hostium
impiā captaē que belli iura rite uidebant remisimus;
auctores belli quia uiuos nō potuimus perfunctos ul
fato dedimus; terra cōq; nequid excentis gione noxe re-
maneat, tenes nos romanam potestatem. Quid ultra tibi
romane quid fieri quid dijs arbitris decet, q̄ tibi tuam
uitam, q̄ meos supplices, iudice feram. neminem q̄
ipse ni piaculi fugio; q̄ si nichil est, oppetenda mors
humani relinquit inopi. at ego ad deos iudices q̄
nitorande superbie cōfugiam. et precabor ut iras suas
ultent in eos quibus nō sue reddite res. ualentie actu
mutate sanos sint. quos seuicia nō mors nouos nō
debito examinatos corpori nō bona sequentia dominī
deditionem exigent, placari nequeant, nō hauriendum
sanguine lauandaq; uisca nisi pluerimus. Justum
est bellum quibus necessarium, et pia arma
quibus nulla nisi armis relinquitur spes. Proinde cum rerum
humanarum maximum momentum sit, tam egregie rem
quam aduersis agant dijs, precor hesterna bella ad
ultimos deos magis q̄ homines gessisse. hoc q̄ instat
diebus ipsos dijs gesturos. Nec nō lętus magistratū ua
ticinatus. exercitu educto arcta caudini castra q̄ pro-
xime occultissime locat. dehinc Inde ad calatiam ubi
iam cōs romanos castra cē audiebat, milites
decem pastores sibi mittit. pretoriq; diuisos alios
alibi haud procul romanis passim iubet presidio. q̄
ubi inaduerterint impeditos. ut id oibus primo ostet legio-
nes samnitum in apulia cē luciam oibus copijs circū
fidē. Hoc procul abesse quin ui capiant. Jam in rumor
ad eos de industria uulgatus uenit adromanos. ut fidem
facere captiui. eo maxime. q̄d primo int̄ os ignotus.
haud erat dubium qui luctus opem romanam ferret
sotijs ac fidelibus socijs. simul ne apulia omnis adp
sentem ruinam deficeret. ea ruina qui irent consultatio
fuit; duce ad luciam ferebant uie. altā per hiemem
sub marte patens apertaq; ut quanto tutior tanto se-
re longior. altā p furculas caudinas breuior. sed in
natus locus est; saltus duo alti angusti silui q̄ sep
montibus circa pretuis int̄ se uicti. Jacet int̄ eos
satis patens planities in medio cāpi. habet aquosum
q̄ et q̄ modicum ut est, ut ad q̄ uenias ad eum in
trade prime angustie sunt. aut cede q̄ restimulatus
retro ua repetenda, aut sine puero pcul q̄ alium
saltum altorem impeditorem q̄ caudinum. Hyeni capi
uia alia et causam ruperem romanam remisso agmine
ē ad alias angustias primus pcedit, septa directu ar-
boribus sarmentis ingentibus obicientē molem inuenit. ē
primus hostis aduisis presidijs et in ipso saltu ostentat.
Cumq; inde retro q̄ uenant pgunt reperte uiam. Cum
quo clausam sua obice armisq; inuenissent, sistunt in
gradu sine ullius impio. stupore oīum animos ac uultus
tenet quidam insolitus inhorrent. Intuentesq; alij
alios. ē altum q̄sq; cōpotes mentis ac consilij di
cunt; dij immobiles silent. Deinde ubi pro ira ostenta
ui uidē. et expedire quedam uitia oculi q̄q; fallacia
sue munientes pactis rebus ac spe oī adempta cne
bant, tam ne culpam mali adderent, q̄ se quisq; in
hostium ullo in impune admuniendum ni castra
prius q̄q; uallo cingant. sua ipsi opera laboresq; irritū pe-
ti q̄ ad hostes stupe incertabant. ē mirabili ostentō
elidentes ad consilium mestos. Ne aduocantes et ē co
silium q̄m nec consilio in auxilio loco est, sua sponte
legati ac tribuni conuenissent, militesq; ad pretoriū
usq; oculi q̄ uix dij immortales precantur, ab diu
abijs expectant. querentes magis q̄ consultantes, nox
obstitit; ē pingenio quibus frementes alius publicum ru
inam, alius p aduersa montium p siluas ostentū arma
petant. Cum in ad hostem pueniri liceat, quis pan
nos iam per xxx. manus. oia eq̄ et plana erit ratio
in pfundum samnitem pugnanti. Alioquin aut
q̄ cum nudi montes molirī sede sua parabilis imi
nebit ruina. q̄ tu adhostem uenies armati rhimes.
fortes ignauis, pauci oī capti atq; inermi simus. Ne
ferrum q̄dem ad bene moriendum oblatum ē hostis.
Sedens bellum ostendit. His inuicem animis q̄ alij
q̄ getis immensa nox trducta est. Ne samnitibus
q̄d consilij inane letis supererat rebus. Fragi
unius Heremius pontius pceps imperatoris patris
consulendi censentes; ita ne grauis annis nō militi
ribus solum sed ciuilibus q̄q; absentibus muribus; in cor
pore in affecto ingerebat. uis animi ostentaq; ubi
accepit ad furculas caudinas int̄ duos scalis
clausum ē exercitum romanum, ostulit abinuncto
filii censuit os inte q̄ primum inuiolatos di
mittendos. q̄ ubi spes sua ē iterum eode remeasse
nunc consulebat. Sensit ad unum omnes interficiendos.

q̄ ubi tam discordia int̄ se uelut grauiori oraclo
p̄sisa dira fuit q̄ filius ipe imprimis iam alii
quoq; pius consensisse in affectu corpie rebat̄
Quum consensu omnium uictus est ut ipm̄ ceo
filium acciret; ñ grauat̄ senex plaustro inca
stra dirigat̄ aduect̄. uocatq; in consiliu ita ferme
locut est ut nichil sue mutaret. ceo tm̄
adhibeat̄ pote se consilio q̄d optimu ducet, cum potis
simo ppo pugnes hostiu ppetua firmare
pacem amicitiamq; alio ostilio in multos etatis
quib; diuos exercitib; amisso haud facile recepta
uires romana res bellum differe; tamen nullu os
filiu est. Cum filius aliq̄ priores paucitando
exquireret quid si media ua ostiu caperet ut
et dimicarent incolumes, ? leges his iure belli
uictis ponerent. Ista q̄dem stia mgd eaquet in
amicos patr̄ ñ inimicos tollit; suaue modo q̄d
ignominia uratudinis; ea est roma genus q̄ uitam
quiesse nescit. unus semp in pectoribz eor q̄d
q̄d ipse p̄sens nectas mussit. ni eos ad̄ mul
tiplices penas expertas. a nob quiesse sinerent;
nient stia accepta. heremi domu ecastris est
auectus. Et in castris romanis cum struxe mlti
conat̄ ad erumpendu capti sunt. ? cum ne
inopia esset uicti nectare legatos mittut, qui
primu pace q̄d petent. si pacem impetrent
uti quiescerent ad pugnam. Cum penit̄ detes
tatum esse uidit. ? q̄m ne uicti q̄d ac capti
fortunam pati sterent, in hmoi cum singlis
uestimentis sub iugu missurum. Alias con
ditiones pacis esse uictis ac uictoribz fore, si agro
samnitiu decederet. colonie adducent. sua q̄dem
legib; romanis ac samnites eq̄ fedus uictrix.
His oditionib; parutu se esse fedus cum eo sub
ire. Sed eor dispicatas legatos uenire
ad se uetuit. Hec cum legatis renunciaretur
tanto gemitu cunctus senatus est tantaq; me
stitia incessit ut no grauius acceptu uideat, si nul
lum esset oibz eo loco mortem appetendam esse. Cum
diu silentiu fuisset, ? q̄ostulet aut pfide tam
tpi aut esse fedus tam nefariu histe possent.
Tum. L. lentulus, qui tum princeps legatoz
uirtute atq; honoribz erat, pcem meum inq̄t
esse. sepe audiui memorantes se in capitolio

unum no fuisse acciorem senatui redintegran
do agrahis ciuitatis. Cum ? fossa uallaq; ab igna
uissimo ad opi ac munitendum hoste elatus cont.
et erumpe si no sine magno periculo ? sine cta
pricie possent; q̄ si uti ut decurrere q̄ capitolio
armatis in hostem iussit. q̄ sepe modo obsessi in
obsidentes erupert. Tranob equo au iniquo loco
dimicandi tm̄modo ? hoste copia est. Equide me
te ppia pelam et sureo. et me uel deuoue q̄
po. pf. legionib; q̄ ut in medios me immitte hostes
patrios sum; si ? quem undo. ? ad̄q̄ romana le
gion ? que nisi ipse ipis ad mortem ruere uolui
Quid hinc q̄d morte sua sanciit? Certa uti dicit
aliquis. ? menia ? eam turbam ad̄ urbs colatur.
Immo hanc pdunt ea oia, de leto ? ceteru no ser
uant. quis enim ea ruebit. In tetis undeq; atq; in
hermis multitudo tam hercule q̄ agrestiu im
petu defendit. auxiliis ceteru camillum q̄ dicit
implorabit. hic ob spes opesq; sit. q̄ suadet
patriam suam. defendo ad nece patriam defuit q̄ pdim;
At fedi atq; ignominiosa dedicio est. si ea cari
tas patrie est. ut tam ignominie eam q̄ morte
tua si opus sit fuem. Cubeat q̄ sta gentiu
est dignitas. ? pareat nectari q̄ ne dis q̄dem
stant. Sese ossi redimite armis ciuitate q̄ 4
auro matres uiri redimert. negauit Russu
ppli fedus si posse. nec sine sce ullibi cimo
nia q̄ alia sollempnia. Strage no ut uulgo dicunt
clausus q̄ ? scribit, federe pax caudina. si p
stipulatione sca est. Quid cum aut sponsibz in fede
op est. aut obsidibz ubi trepidatione res tristis,
? que ppria fiat, quoniam legibz dictis stetur.
ut enim ita inpne fiat, q̄ admodum a ceteris debe
re fieri. ? potuerit, q̄ sulpicius legati q̄ stores tri
buni militu uiq; omnium qui stipendia exer.
Vbi si ex federe acta res est, ? p̄ diuos statua
lium no extarent. ? ? nectunam federe dilato
rem obsides ? ac equites impiri qui capite lu
erent si pacto no starent. Cum inde stationi tra
dendis obsidibz exercitiq; in hostiu mittendo. Premit
simul luctum in castris esse. aduent ut ne ab
stinent ab his mala quoq; tumultuante in eis loc
deduci sent. quoq; ignauia. fedi in q̄ uenissent
seruari. Sit no duce locoq; no exploratore fuisse.

Tanu pilius senis
herenny spectu ?.

que

no

Nota. de ignominia
qua fuit tormentus
exercitus.

decedet

redire

Tertio

lebinay ꝯ cecos in foueam lapsos. alij alios imei
contẽplari arma mor tẽdentia. 7 in ſmos ſuas dex
tras obnixiq; corpora hoſti; appnere. ſimq; ipi ante
oculos iugum haſtile 7 ſpolia victoꝝ 7 multos
ſuppos 7 parmatos in ſerimũ. ut. Inde fedꝰ agmi
nis miſabilem uiam p ſocios urbes reddituꝝ i
priam ac pentes. quo ſepe ipi maioresq; cos tri
phantes uenissent, ſe ſolos ſine multe, ſine pro
ſine acc̃ſſe. d neiaq; aios duos. Hec frementibus
hora fatal ignominie aduenit. oia triſtiora expec
do ſtum q̃ q̃ pcipant aios. Jam pmũ cũ ſingulis
ueſtimẽtis in ſmos ex uallum exire uſſi. 7 primi
tdi obſides atq; in cuſtodiã adducti. Cum ag ſtibꝰ ab
ire lictores uſſi. paludamentaq; detra tanta mi ipe
paulo. qui ãn eos exacrantes dedendos ldemndosq;
conſuerunt: miſatõnem fecit: ut ſuo q̃ dditoꝝ
obliti, abilla deformatõne tante maieſtatis ue
ſtid anefando ſpectaculo aurẽt octos. Primi q̃ſq;
ſeꝝimidi ſub iugum miſſi. tũ ut quiſq; gradu
primus erat ita ignominie obiectus. Cum de
mcepe ſingule legiones! circũſtabant armati hoſtes
explãtes cludentesq;. Gladii 7 pleriſq; intentati.
et uulnus q̃dã quidam necatiq;. ſi uultus cos
indignitate rei actor uictorie offendiſſ. ſtra
tradicti ſub iugum. 7 quod pene grauius erat
p hoſtiũ oculos cum eſalin euaſiſſent. et uelut
abinferis erepti. Cum pmũ ſuos aſpicere
niſi ſtus; ẽ ipa ſuã ita deformẽ intuentibus
ggñ oi morte triſtior fuit. Itaq; eã añ nocte
capuam puenire pſſent, mẽ defeſſi ſocios
et q̃d pudor pdicebat, circa una haud pcul ca
pua oiũ egrena corpa ſtimuli ꝑſtuerit; q̃d ibi eſt
capuam ũtiatim, cuiq; miſato uiꝝ ſocios ſup
biam ingenita campanis; oſeſtim inſignia ſua
ſtibꝰ fuſtes. lictores arma equos ueſtimenta
edmeatus militibꝰ benigne mittit. et uenienti
bꝰ capuã occ̃ſ ſonat. pſtq; obuiam ꝓgreſſus.
inuiſis dibꝰ hoſpitalibꝰ puinatoq; 7 pũ fingit
offenſ. ut ſocios comicta militꝰ benigni
et alloquia nõ modo ſmone elicẽ, ſi ne ut octo
quidẽ atrollent, dut cõſulantes amicos cc intue
rent eſſicẽ pſtant. adeo ſup merore pudoꝝ q̃
deꝝ fugẽ colloquia 7 cc hoium egrebat; poſtꝰ
die cum iuuenes nobiles miſſi a capua ut q̃ſ

ciſentes adſine carpunt q̃ſequerent. reuiſſent
uocatiq; in curiam q̃uictantibꝰ q̃ maioribꝰ natu
multos ibi meſtiores et abiectiores animi uſos
reſent: adeo ſilẽs ac pne mutũ ggñ ĩceſſiſſe. tacẽ
dolem illam romanã ablatoeq; cum armis aios
nõ redde ſalũ. Non ſalutantibꝰ dare ꝓhuſtum. ñ
hiſte q̃ſ ꝓmeti potuiſſe: ſtiq; ferentibꝰ adhucẽ
uicibꝰ iugum ſub quod emiſſi erant; hic ſammites
uictorum nõ ꝓclarã ſolum, ſ ectã ꝓtinã; cepiſ
ſe eni eos nõ roma ſic aut gallos. q̃ q̃ milto
bellicoſi fuit romanam uirtutẽ ferociamq;.
Cum h dient audirent q̃ et deplorant pene
romã nom in ocio ſocios fidelium eet, d re
oſili q̃alamus ou. filii. clarũ gnẽ feci? 7 erate
uerendus ſenge alit ſe hic rem dixiſſe; ſilentium
illud obſtinuit fixoq; in terã oculos 7 ſurdus ad
oia ſolatia aures et pudicam intuendi faciẽ
in gentem molem imp. ex alto aio cientis ira
cia eet. aũ romana ſe ignoranie ſe ingenia. aũ
ſilentiũ illud ſamnitibꝰ flebiles heu clamores
gemituq; creatur. audineq; pacis alloquio
ſamnitibꝰ q̃ romanis triſtioꝝ memoriã fore.
Quippe ſicos q̃q; eos aios ſitiri ubiq; oſſu
ri ſcit. ſaltus caudinos nõ ubiq; ſamnitibꝰ fore.
Jam rome 7 ſua infamis clades erat. abſeſſos p
mini audiere. triſtior deinde ignominioſe pacis
mag q̃ pcuſi nuci fuit; ad ſamnin obſidiõe
dilectus hñ cepi erat. Dimiſſus deñ auruncoꝝ
apud q̃ dditionem tam fedẽ ſtam acceperat.
exemploq; ſine ulli pũ. auicte oſenſum in dem
ſomnũ ſilentio eſt. Galerie cti ſonum eluſerun
ſatiũq; in foro ſtu fronte cepti pũ indicti. lati
clauũ. anuli aurei poſiti, genie meſtior exercitu
ipo cuntẽ cc. ñ ducibꝰ ſolum atq; auctoribꝰ
ſponſionibꝰq; pacis iniqe, ſ uniuerſos ecti milites
diſſe. c negare, urbe tecto ue accipiendos. q̃ ed
ataõnem aioꝝ ſtrgit adhuc exercit, 7 uetatis mi
ſtibꝰ; nõ eñ tã q̃ capuam reuitentes cruciato
in colũnes. ſ cauptoꝝ ſtitu multi q̃ uigiſſi ſeco
ip urbem. ita ſe in ſuos q̃ſ tecto abdiderẽt. ut
poſtẽ atq; inſequentibꝰ diebꝰ nemo coꝝ foꝝ aũ pu
blice aſpicẽ uelli. Conſſi ip primã aduti n gra
ciſtu agẽ niſi q̃ expſſum ſim. ut dicentoie
dient. comitoq; ea quinctii fabii ambuſtum

ſiberner

ſuccumbi

ſolutẽ

nõ ſtrena oſtibꝰ calumꝝ

calui

tũ

minaꝝ

puato

230

Tertio

reu mu

ignaros

pceri

cura pi appu

uista

dixerit. p. emilii reu magistru equitu; qbꝫ uito
catis sustecti ñ. emili pp pictatoꝝ. s. ualeri placꝫ
magꝫ equitu; ꝫ p eos comicia hita. 7 qꝝ tedebit ppli
ouium magtatuu et anni ꝛes adintꝛegnu redit.
Jnt regeꝝ q. fubi. maxim. ñ. ualeri cruus. is cosu
les cauit. q. publiu pbilone. p. s. papiriu cursore
utm haud dubio ofensu ciuitatis. qꝫ nulli ea tpe
strate ducꝫ clariores erit. quo cati stit die cos
ceu placuat. pulo magtatuu iniert. sollepnibꝫ sacꝝ
pfectis de pace caudina retulerut; q publi pnces q
fasces erant. die ss. primi inquit; ubi surrexit.
eodem illo uultu qꝫ sub iugu missus erat haud
sum ignar inquit consp. gnominie. no honoꝝ causa
me primu exercitu uultuꝝ dre. no tanꝫ senatoꝝ.
ꝑ tanꝫ reu qua infelicis belli q. gnominiosꝫ pacis
p. Ego ñ qm̃ de noxa mea ñ de pena retulistis
omissa defensione q no difficillima erat ap hanibl
manꝫ feruatuꝝ humanaꝝ nectatu q sinam deo
die, de quo retulistis pauci pugam; q sinta testis
erit mihi. ay legionib uno pcepi. Cum me seu.
seu necessaria stionꝫ obstrinxi; q tu qꝫ iniussu po
puli seu. ñ no tenet. p. r. nec quicq eyea ptq corpa
mea debent sanctis; dedam pfecalee nudi uincti
q. exoliam religione pplm sta obligatum. ne quid
diuini humi ue obstet q minꝫ mum pilig de integro
meat bellum. Jnt ea cos ites exercitum sceleꝛe arma
re educe placet. Nec pꝰ ingredi hostiu fines q hosta
ciu in deditone uiam pfecta erut. Vos di immor
tales pcor quesꝺ que si uob no sunt cordi ss. p
mum. t. uetustu. o. q. cum sanctis q. sepe bellu gere,
ac uos sacis haleatis uidisse nos sub iugu miss
sos. uidisse stionꝫ infami obligatos. uide ne dece
uinctoꝝ q hostil; dedito, dem iram hostiu mis
capitib exercientes. ne uos o. s ites legionesq roma
nas ita gere bellum cum sanctis uelitis ut omnia
an nos o. s ites bella gesta sint. Quod ubi dix tata
simul admiratio misato q. uim inesse hoies ut
ñ uix ederit illum eundem ee ss. postumiu qui
acta tam fede pacis fuisse. ñ misareut. quod
unꝰ talis ꝰ scipiu apud hostes suppliciu passus
ert. obiram directe pacis. Cum eo laudib ñ q se
quentes uirtꝰ in sinam ei pedib irrent. Ceptata
pauisꝰ intercessio e ab. s. simo 7 q. melio tr. pl. Cui
m exoliu religione pplm agebant. deditoe sua nisi
sua sanctis alia ap eundu fuissent restituerent. n;
se q eoq stronde pace fuissent, exercitu. p. r. pena
ullam mitos ee. n; ad extremu cum sacrosce cent dedi
hostib violari ue pset. Cum postumi. mecu dedite in
quit pphanos nos quos saltuare religione potestis.
dedetis d oim et stos sacrosctos cum pumis magtatu
abierint. Ego si me audiatis pcq dedar hic t omitto ur
gio cesos. hae tam ut intra haec pene usuu hant.
Nam q dedone una negat exsolui religione
pplm. d istos magꝫ ne dedant. q qui ita se res hat
dre. quo adeo uanis fetialib expers est q ignoret
m ego infetiasse. o. p. c. tam stronsores q fedi scu
ce ap eos hores ap quos uix diuinae religiones fi
des humana colit. si inussu pli ego qcq sanctim
posse q pplm teneat. dm si cade superbia q stronsione
etam expsserunt nos sanctos coegissent nos uba
legittima dedentiu urbes recuperare debitu. pm.
r. [illegible] tribuni dcetis 7 hanc urbem replet delub
fimos ags sanctiu ee. Omitto dedicionem qm de spo
sione agit. Quid tande si spondissem urbem hae
tuit. pm. r. si rescindat si magtatus si senatus
si leges no iubeat. si sub regib fuerim. dii melio
mquis. at qui no indignitate rei stronsionis uin
dm leuat. statuit est in quo pplo obligari possit
mora pot. Et ne illud quide q. affabam fastidiu mo
ueat refert. consul an dictator an pretor spondeat.
Et si ipi q sanctos indicauit. quibꝰ no fuit
satis ossi. sponde. si legatos afferoe tu mitt spode
coegerit. Ne anne no quisq asserit. quid ita spo
pondig. cum id nec osuit uius eet. nec ille spode pos
que mei no erat arbitriu. nec quod qui mihi
mandauit ne posset mihi adcauduu. p. c. Humane
consilio gestu est. dii immortales et uos et hostiu
imperatib mentem ademerit. Nec nos in bello pa
tris curim. et illi male partam uictoria male p
didert. Dum uix locis quib uicerat ederunt. deq
cumq; condidere. arma uiris in arma natis au
fere festinat. d y si sana mea fuisset difficile ille
fuit. de senes ab domo ad osultand accersierit.
mittet Romam legatos cum senatu cum pplo de
pace ac fede agetq; triduu ut expeditis erat.
interea in dicisse reos fuissi. donec ab roma legati cum
uictoriam ille etia aut pacem attulerit. Ea demu
sponsio eet. q pli iussu spopondissem. si ni uos

tulisseis

C. xij.

tulisse⁹. ꝯ nos ſponsionib⁹ ſponderim⁹. nec fas fuit aliu⁹ rerum q̄ritū ee q̄ ut illi uelut somnio ſedentes q̄ mitte⁹ cog capere possent⁹ ne quieq̄ ꝯsiderent⁹. et ut⁹ eu⁹ exitum caderi ꝑdicerat fortuna expediret. uana uictoria uana⁹ utilitatu⁹ placet quę ſponſio interponi⁹ q̄ nomine p̄ sponsiõe obligaret⁹. Quid ergo uobiscum p.c. quid cum ꝓlo romano actū est. quis uos appellare pot⁹. quis se apud deos deieratum. hostię an ciues⁹. hosti. mihi ſponsores q̄ nomine spondi⁹ quos iussistis. Mihi q̄ nos ꝯ nobis⁹ de quib⁹ mihi mandastis⁹. ꝯ cum ſanitib⁹ cum quib⁹ mihi egistis⁹. ſanitib⁹ ſponsores nos sum⁹. rei sue locupletes⁹ in id quod ꝑit⁹ ē. nisi quod ꝑire possit⁹ ꝯ corpa nra⁹ 7 aios⁹. m̄ h senat⁹. nisi ferit⁹ mihi⁹ ira accusat⁹ q̄ ad tribunos accurret⁹ cōsulite⁹ ne ꝑsone debet⁹ cog si posset⁹ an in diem⁹ differat⁹; nos interim⁹. tenebimur⁹ uos q̄ certi⁹ nihil 7 ꝯ capitis lucende ſponsionis sum⁹. 7 nisi⁹ supplicio liberemur⁹ romana arma⁹ mouet⁹. p.c. ꝯ causatu⁹ auctor⁹. nec certos ꝑtum⁹ q̄ tribunos⁹ ꝯ plebis⁹ ut se⁹ senatus decret⁹ fore potestate⁹ magistratu⁹ in se exemplo abdicarent⁹. tribuni ferialibus cum certis caudinis ducendis habent⁹. ſc. fedus quod⁹ quidam affinissent⁹ auctoritate⁹ iussu ei⁹ populi⁹ nihil⁹ in ore tenuit⁹ cum laudib⁹ ad celum ferebat⁹. tenetis⁹. p. dei⁹ consulis⁹. aliq⁹ clarissimis⁹ exemplis⁹ edocti⁹. cognisse⁹ auctoritate⁹ q̄ obnoxia fides illius consilio⁹ q̄ opera⁹. ꝯ se crudelib⁹ et hostiu⁹ ire offerebat⁹. placitaq̄ q̄ p.p. ꝯ. dare⁹; arma⁹ equos⁹ ꝯcepta⁹ ꝯcerta⁹ et bella⁹ q̄ ꝯ. fuerit⁹ ne⁹ congredi armatos⁹ cum sanguine liceat⁹; in ciuitate ira odia⁹ ardentes⁹ dilectus⁹ q̄ eorum⁹ uoluntarios⁹ fuit⁹. Destricto ex eod⁹ milite nouę legiones⁹ ducit⁹ ad caudiu⁹ exercitu⁹ q̄ regressi⁹ fecialem⁹ ubi ad portam⁹ uenę⁹ uestem⁹ deum⁹ pacis⁹ sponsorib⁹ iubent⁹; manu⁹ q̄ templum⁹ uindicem⁹ cum apparatu⁹ ueretes⁹ diam⁹ magestatis⁹ postumi⁹ hire⁹ uincirent⁹. Quum tu inquit⁹ ad ducem⁹ filios⁹ ut⁹ mihi⁹ fiat⁹ dedito⁹. Cum ubi⁹ incertu⁹ sanitu⁹ 7 ad tribunal⁹ uentum⁹ ponti⁹ est⁹ a⁹ consulibus⁹ arma⁹ fecialis⁹ ita⁹ ubi fecit⁹; quia⁹ hisce⁹ horas⁹ inuissu⁹ p.r.⁹ quirites⁹ fedus⁹ ictu⁹ iri⁹ sponderet⁹ aut⁹ ob eam⁹ re⁹ noxam⁹ nocuerit⁹ ob ea⁹ re⁹ que⁹ p.r.⁹ scelere⁹ ipso⁹ sit⁹ soluitur⁹ hoste⁹ horde⁹ uob⁹ dedo⁹. Hec⁹ dicenti⁹ feciali⁹ postumi⁹ genu⁹ femur⁹ q̄ ita⁹ magnum⁹ p.⁹ ait⁹ ui⁹ pulit⁹. 7 clara⁹ uoce⁹ ait⁹. se⁹ sanitu⁹ eius⁹ ee⁹. illum⁹ legatum⁹ fecialem⁹. aste⁹ ee⁹ ius⁹ gen

tium⁹ uolentium⁹. Eo iustius⁹ bellum⁹ gesturos⁹; tum pontius⁹ ꝯ ego istam⁹ deditione⁹ accipiam⁹ inquit⁹ ꝯ sumtes⁹ rata⁹ habe⁹. Quum tu spuri⁹ postumi⁹ si⁹ deo⁹ ee⁹ consse⁹ aut⁹ ois⁹ irrita⁹ fuerit⁹ aut⁹ pacto⁹ 7 stae⁹ sanu⁹ ꝓlo⁹. cmo⁹ quos⁹ ꝯ potestate⁹ huius⁹. aut⁹ q̄ huius⁹ pax⁹ debet⁹; si⁹ quid ego⁹ re⁹ appello⁹. q̄te⁹ capitis⁹ uictor⁹ eum⁹ ꝯ⁹ pote⁹ fide⁹ restituus⁹; po.r.⁹ appello⁹. q̄ si sponsionis⁹ ad furculas⁹ caudinas⁹ ste⁹ uenit⁹. restituat⁹ legiones⁹ uter⁹ salui⁹ q̄ sospites⁹ sunt⁹; nemo⁹ q̄q̄ decepit⁹ ois⁹ q̄ inuicto⁹ sint⁹. recipiant⁹ arma⁹ q̄ p̄ pactum⁹ tulerit⁹. reddat⁹ ꝯ castra⁹ sua⁹ quieq̄ die⁹ hinc⁹ ꝯ incolumis⁹ ē⁹ ire⁹ cum habeant⁹. Cum bellum⁹ 7 fortia⁹ ꝓlia⁹ placent⁹. Turpe⁹ sponsio⁹ 7 pax⁹ repudiet⁹; ea fortuna⁹ hinc⁹ loca⁹ que⁹ ant⁹ quos⁹ mentione⁹ hinc⁹ gerant⁹. bellum⁹. nec⁹ ꝯ. 2. oss⁹. sponsione⁹. ꝯ nos⁹ fide⁹. p.r.⁹ accusem⁹; nihil⁹ nos⁹ ea⁹ delecet⁹ aut⁹ uicti⁹ pacto⁹ ne⁹ steritis⁹; obsides⁹ pacem⁹ dedistis⁹. Iturro⁹ eos⁹ sib⁹ dimittis⁹. auro⁹ ciuitate⁹ agrum⁹ redemistis⁹. uti⁹ ac capiendi⁹ uti⁹ cepi⁹ sint⁹. Pace⁹ nobiscum⁹ petitis⁹ ut⁹ legiones⁹ nob⁹ captas⁹ restituim⁹. ea⁹ pace⁹ treui⁹ fiet⁹ nos⁹. 7 semp⁹ aliq⁹ stipendi⁹ ssem⁹ iuris⁹ in ponitis⁹. no⁹ pbet⁹. p.r.⁹ ignominiosa⁹ pace⁹ legiones⁹ nos⁹ spoliatas⁹. pacem⁹ habet⁹ d. legiones⁹ captas⁹ uictor⁹ restituat⁹; ꝯ fide⁹. ꝯ sponsib⁹. ꝯ fecialib⁹ certi⁹ monitis⁹ dignu⁹ erat⁹. ut⁹ quid⁹ tu⁹ q̄ petisti⁹ ꝓpositis⁹ ne⁹ hac⁹. Dor⁹ auctor⁹ incolumes⁹. ego pace⁹ q̄ hostib⁹ tibi⁹ remittendo pacis⁹ sum⁹ no⁹ ham⁹. ꝯ tu⁹. d.⁹ ee⁹ uel⁹ ꝯ uos⁹ fecilles⁹ uiris⁹ gentib⁹ dare⁹. Ego uo⁹ istos⁹ quos⁹ dedi⁹ simulans⁹. ꝯ accipio⁹ ꝯ dedi arbitr⁹. ꝯ maior⁹ quemq̄⁹ in⁹ ciuitate⁹ obligatam⁹ sponsione⁹ omissa⁹ ira⁹ ois⁹ deis⁹ quos⁹ eis⁹ dem⁹ redant⁹; gerite⁹ bellum⁹ q̄ spuri⁹ postumi⁹ ꝯ legatis⁹ fecialem⁹ genu⁹ pulit⁹. Ita⁹ dis⁹ ac⁹ dent⁹ sanitie⁹ cuiem⁹ postumiu⁹ ne⁹ aue⁹ remanu⁹ ee⁹. 7 asinite⁹ legatis⁹ roman⁹ nos⁹ tis⁹. eo⁹ nos⁹ iustum⁹ in⁹ nos⁹ fem⁹ ee⁹ bellum⁹. ꝯ hidibria⁹ te⁹ gion⁹ no⁹ pude⁹ in⁹ hice⁹ gste⁹. 7 nec⁹ pius⁹ dignas⁹ ambages⁹ seues⁹ ac⁹ consulares⁹ fallende⁹ fidei⁹ ex quirite⁹. i. uictor⁹ deme⁹ umela⁹ romanis⁹. moratus⁹ sit⁹ nemo⁹ quemq̄⁹ ubi⁹ iussum⁹ fuit⁹ hinc⁹. Et illi⁹ quide⁹ festinat⁹ 7 publica⁹ sua⁹ ee⁹ fabia⁹ fide⁹ ab⁹ caudio⁹ in⁹ castra⁹ romana⁹ inuolati⁹ redierunt⁹. sanitib⁹ ꝯ supba⁹ pace⁹ infestissimis⁹ cnientibus⁹

Oratio

cedens

eren⁹

habeat⁹

renatu bellum. ciacp q̃ deũ uenerit nõ ip̃ aiõ so
lum ꝙ ꝑpe inacchie cẽt. Et sero ac ne qcq̃ lan
date semp̃ ꝓfuit utr̃ cõsilia. nec q̃ se media lap
se/nec uoce possẽt inde mutasse/ beneficij/
maleficij oblõe amissa/ pugnaturos cum eis
quos potuit impetrauit. ut inimicos tolle/ ut
amicos face/ ad ea ip̃ illo duy examine in
clinatis animis ꝙ candida pace animi mutã
rent. ut clarioꝛe me romanos debito posthumiũ
q̃ pontiũ uictoria uinc̃ samites sueꝛ.
/ geri posse bellum romani/ q̃ uictoria cum hiet.
samites. simul rebellasse/ uicisse edent mitiꝰ.
Int̃ hꝫ saticam ad samites deducit/ et frigelle
coloniã. hꝫ opinato aduentu samitiũ stupe. et si
tricanos cum hijs sacra ostat. nocte occupauit.
Cimra in mutuis utroq; usq; ad lucẽ quietos
tenuit. sine pugne mutuũ fuit. q̃ alioꝛ diu ep
et q̃ p̃ aeris ac locoꝝ diuicabãt/ et q̃ ex tecto
aduinabat. in bellis multitudo. hꝫ stygellanus su
stinuerit/ si nus deũ rem inclinauit q̃ uoce
audiri ꝙ omnis passi sunt. incolumis stetit. qui
arma ꝙ sua. ea spe remisit/ ac tenuit uictoꝛes.
/ passim arma iactari cepta. ꝓcinatoꝛ ꝙ
armata ꝓ disam̃ primũ erupit. tubaq; eis
audita fuit. q̃ incaut̃ ad edendũ cetꝰ pauo
quos ꝯcidatos igni ne qeꝛ. dee fidei inuoca
tos samites gemauerunt. ost̃ int̃ se ꝓtinꝰ puin
tiaꝝ. papiri in apuliam ad luceꝛiã ꝓgit. ubi eq̃
tes romani obsidẽ ad candidi dñi custodiebant.
publi insimo silesiũ. adisse caudinas legio
nes. Distendit ea res samitib; animos. q̃ ad luceꝛiã
ire nec ausgo instaret hostis/ nõ mane ne lucꝛia
intim admitteꝛ/ fluuiũ audebant/ optimum
/ cinsigẽ unsum ẽ comitẽ rem ferunt/ cinsire eũ
publio. etiã ita/ matiẽ copias educit. ad
isse quos publius osul cum amicaturus
cet. pri alloquendo militeꝛ ratus. oronem
aduocari iussit. Cetum sic ingenti alacrita
te adꝓtoꝛii concursum est. ista ꝓclamore ꝑs
sorentiũ pugnam nulla adoratoꝛ impatoꝛis
audita ẽ/ fluuiũ cuiꝰ animus memoꝛ ignomi
nie ad hostaria aderat. Vadit q̃ implisse ar
gentꝰ signiferos/ et memoꝛa in cursu pilo
emicrendo strengendoq; in gladio cet/ pila
Bellũ.

uellũ dato ad id signo abiecit. strictoq; gladio
cursu in hostem ferunt. Nich illic imperone aut
ordinibꝰ aut subsidio locandis fuit. omnia ira mis
tis ꝓpriscino impetu egit. Inter ea nõ fuit q̃ hostes es
set. ne castris quide suis fugam impedire aust. apulia
dissipati petiere. Lucani in castra ruꝛsus auiminum agmine
ꝑuenerunt. Romanos ira eadem q̃ ꝓ media acie
hostiũ tulerat/ et in castra pulit. ubi plusq̃ mane
sanguine ac cedie sedi. ꝓdeꝝ ꝓ multa in corrup
ti. Exercitus alit cum papine consi. locis maximis
ꝑueniat atꝑe ꝓ omnia/ cetꝝ samitũ magnitudo
uisa et odio. q̃ beneficio nullo. ꝓ. Etiam samites ca
ptiuitate uicati in montibꝰ hitantes campestri
et maritima loca citeꝝ pri cultoꝝ mollioꝝ. atq;
ut euenit fere locis simili gne. ipi mutati
ati agrestes deꝑditi. et ꝙ regio sibi sanniti
fuisset aut ꝑuenire atꝑe exercitus romanꝰ neꝰ
sit. aut mitiora sui romani/ atꝑe ꝓuincia re
tinuissent. cum eradisse agros/ absumpsisse. Cum q̃
ꝓfectos in adiciam sui/ ui obsidentes. esse sed
ꝙ in opia necessit. Omia ab arce romana sup
petebant. Cetum adeo exigue. ut militi occupa
to stationibꝰ uigiliisq; et opi equi fossatis in ca
stra ab arce frumentũ ueniet. interdum occurrisse
ostili cogit. abiecto ẽ raptim ferrũ pugnare. obsi
sesse prius alit consi. uictoꝛie gram adipisci. et
ornatus et monilib; samitum uinci/ ne/ cau
sibus intromisse. arcta omia aduersa publi fecit. q̃
obsidione delegata intra colligere iacentes ꝑ agros
cuncta infesta comeatibꝰ hostiũ fecit. Itaq; ait
stroe nulla cet. ducius obsesse inopiam luctus co
acti samites qui adiciam cassi debant. undiq;
cetis uiris/ signa cum papirio cassio. Qd ei ꝓ
ponenti/ ꝑmittit se ad plũ legiõ tarentinũ int
uenisse. denunciantes samnitibꝰ romanis q̃ ut
bellum omittant. ꝙ utroq; sterilis quominus di
scedat ab armis adisset. eos se galeis pugnaturos
Ea legatio papirii nulla. q̃ pri ac mortuo cetꝝ eop
cum collega colligi se communicauit. ꝓpi. acuo
q; eo cũ ꝓ omne inapparatu obsidionis pugne
celeriter de re haud dubia signũ pugne ꝓposuit.
Deq; cruciꝰ diuina humanaq; q̃ assolent cum ante di
micandum ẽ ostilibꝰ. tarentini legati occursant
Publium expectatos. quibꝰ papirii aut auspicia sci

ee tarentini pullari nunciat. Quatum ꝓcul est
ggdie auertit dise ut uidere ad rem gerendam
aſſiſtim; ſigna in ſte iuſſit. ꝙ cupus edit. manipulis
incaute gente q̄ ſuay imporent rey ꝓmoſtat
ſeditiõibꝫ diſcordijsq; aliis modum ꝓcis ac belli face
equum cenſeret. ſanites ꝓtq; alia. aiy omne cauſa
belli remiſſiſſent. ꝙ auc pacem nõ capiebat aut ꝑ
tedebat ſimulare ut tarentinos è conciliarent. ꝺ
inſtructos repente ad pugnam romanos oſtenſſent
locaſſe ſe in auctoritate tarentinoꝝ mane. nec
deſcende in aciem q̄ ꝙ nullum arma ſte. decipꝫ ꝙ
tinus quocũq; caſus fac poſſunt ꝙ ut ſpẽuiſſe pa
cis auctores tarentinos uideant. accipent ſe omen
ogg. aiunt. ꝙ eã ꝑtem uincy hoſtibꝫ ut ne uallum
q̄ꝺ defendant. ſ ꝑ int ſe ꝓnus copijs ſuccedit
hoſtiũ manipulis. ꝙ ſimul undiq; adorti eũ pauoſq;
ſac explerent. ꝓ uellerent. nullũ ar; in fugã ꝙ
uerterent. ñ unꝰ modo inſtar; unꝰ ꝙ crudeliores
ignominia ſtimularet. ãtoꝝ. caſt ip uastare. ꝙ ſe ꝙ
p. nõ ſ furtiuã ñ candidi ñ ſale ĩmiſcẽ ꝺ ecubi
errorem ſtimul ſuple uacſſi. ſ romana ĩtute q̄ ñ
nullum ñ fossa arcent memorantes; cedit. pinꝫ
reſiſtentes. fugãdoq; in hoſtes atq; armatoſ ſuos li
beros puberes ĩpubes hẽes urmentaq; ñ ullum ſte
ſtuſſe ciuil ni oſtiles receptu ſignũ dediſſent. aui
doq; cedis milites castris haſtili impio agminio
expuliſſent. ſtagi apud infenſos obinepellatã dul
cedine re ꝙ feſtim ãto hinc eſt. ut ꝺcẽt miles mi
nime cuiq; militum oſſ. odio in hoſtes ceſſiſſe aut
ceſſuros. Quin duces ſte belli ira inſatiabile
ſupplicij ſtimulos ſtuliſſe. ĩtereꝰ equitũ ſexcentoy
qui lucie obſidẽ renent ꝓdeſſent aiũt. ne deſpe
ta uenia hoſtes cecos inſupplicia coy ageret. ꝺ pu
ꝙ perire optantes; laudare ea milites ſetarier obnia
uti re ſue ꝺc. ac fieri omnia patienda poti q̄ ꝺdẽ
ſalus. tot principum romane iuuentutis. Dimiſ
ſa ꝙ ſtone ꝙ ſtiũ hirtiny. ũb ne capue lucian ĩme
rent. Ap alibi exerci; duce apuli ẽta gens dubie
ad id uolintatis reparent. Publi conſſ. adpa
cãda ꝓfectus apuliam; aliquot expeditõe una
ꝓlio aut ii ſubeg; aii conditibꝫ i ſocietatẽ ac
cepit. Papino quaꝰ qui ob ſeſſa lucie reſtitut
hieni. ad ſtem euent reſpondit. Nam inſeſtis
ũbꝫ uſus ꝙ ꝺo ĩneat erſinio ſubuchellantur.

fame domiti ſanites qui lucie in ꝓſidio erant; legatos miſere ad gſſ. romanũ ut receptis equitibꝫ qui
ei belli cent abſiſte obſidione. Hinc papirius ira rẽdit
debuiſſe eos pontii ceretani filiũ quo auctore romanos
ſubiugum miſiſſent oſtiles. quid uictis faciendũ cen
ſeret. Cetũ eũ ab hoſtibꝫ in ſe ea ſtatui. q̄ in ſe ipi
ſte maluint. nunciare luciam iuſſit arma ſarcinas.
uiuita multitudinem omne inbellem int menia re
tineret. militem ſe cum ſingulis ueſtimtis ſub
iugum miſſur. uſiſtente illatã ño noxiã ĩgnominiam; nec recuſatũ. Dij milia militum
ſubiugum miſſa. ꝓdigi ingens lucie capta. Recep
tis ſignis armis q̄ q ad candidii amiſſa erat. q̄ꝺ
omnia ſtabat. gaudia equitibꝫ recipiatis quos pigno
re pacis recipiendos lucian ſanites dederant. hã
uã ferme alia mutatõne ſubita rey clario. uicto
ria. p. ñ. ẽ; ſiquidem etiã q̄ quibꝺam tamalibꝫ immu
nio. ponti herenni filiũ ſanitiũ imperoꝝ ut expiari
conſſ. ignominiam ſub iugum cum ceteris ẽ miſſus.
Cetũ id multi mirer obſcurũ ee. de hoſtiũ ducẽ
dero. miſſoq; id ingẽio mirabile eſt ambigi. ſ. necne
ſ dictator cum. l. papirio curſore magiſtro equitũ eas
res ad candidii atq; luciam geſſit. uictriq; unius ro
mane ignominie haud ſcia an uſtiſſimo triũpho adẽ
erante ſed furiũ camullum triũphauit. an oſtiliũ pu
pirijq; papirii id decus ſit. Hoc hinc erroꝝ aliue
ẽrit. cum aulo cerretano. Item ob rem bñ geſtã lucie
omnium magiſtratu oſtil tullo cõſule ſte. an. l. papirio
mugillano. et in cognomine erratum ſit. Con
uenit tam in ꝙ conſules rebꝰ bello ꝓfectis duob
cum ſẽtenciis uno ſecundo plio debellante. urbe
q̄ ipam quo ſe fuſa gnitur aries obſidẽtibꝫ impune
uiderunt accep. pari ſtatum conſſ. alt cum ſa
mnitis qui ciues romani poſt candidiã cladẽ
ad ſanites deſecant; ꝓſidiũq; eoy in urbem
accepant; rem geſſit. Nam cum admenia ſa
tricã admot eet exercitus. legatiq; miſſi adpa
cem cum ꝑcibꝫ ꝑatendam triſte reſponſum a
oſtile reddit. eet. ꝙ ꝓſidio ſamnitiũ int fectu
aut tradit. ne ad ſe remearet. plius ea uice
remanerent. q̄ armis ũſtatis ſtrenue colonis. in
uectum; itaq; ſubinde exequunt. querendo ad
conſſ. legati. quo nam ſe pacto pauoꝝ et
infirmos cẽre ꝓſidio tam ualide. et armato

abſtinẽnt.

..
vij.

cuſtodiendos

ẽrit. curſore ne pa
piriuſ premiſ comi
tiis

B. 231.

tolerandi

Gorze papirii

hanc fugam cursorie et ordine cinxit

*/ ullo aptiore qua ipe iuicti ad laboe coepo ris esset

clam

d' alexandro macedone.

uim allaturos. ab hyode q̄siliū gere uisi quib; auc
toib; p̄sidium in urbem accepissent. discedunt. ḡ req;
impetro ut de ea re q̄siti senatum uocarent ad se referi
sinct. 7 ad suos redeunt. Due factiones senatum distine
bant; una; cuius principes erant defectionis a pp̄lo romano
auctores. altera fidelium ciuium; et eorum ab utrisq; in ē.
ut ad recolendam pacem cōsilii opa nouaret. Pars
altera et p̄sidium samnitum. q̄ nichil satis p̄pati erat. ad ob
sidionem tolerandam; ex incussur q̄rima nocte. nuncuare
consilii sanis hiis. q̄ nocte hora q̄ porta 7 q̄ impetu egressur hostes foret. Ea quib; inuitis desanum ad san
nites erat. Eadem nocte portam 7 q̄silib; appercint.
armatosq; clam nocte in urbem accepere. Ita duplici
gressione 7 p̄sidium samnitum in sessis et ap̄ uiam silue
stribus locis; nec opinato oppsum ē. 7 ab urbe plena hostiū
clamor sub lucē. monitosq; uni hore cesus summis. sat eam
capuis. 7 ea in p̄fate consul erant; qui q̄stione hita q̄ nō
ea defecto cet. sta. quos sontes ex.t. uirgis cesos securi
percusit. p̄sidiaq; ualido impposito arma samnitem adem it.
Ita ad triumphum descendisse romanam papirium cursore scri
bunt; quia eo duce lucaniam receptam samnites q̄ sabinos
missos auxiliares fuit. 7 fuit uir haud dubie dignus ob
bellica laude. tm animi solum uigore q̄ corporis uiri;
excellens. Precepta p̄di primitus in erat. q̄ ignoq; ecia
dedit. uictoriaq; cursu olim etatis sue fuisse; ferunt. 7
seu uiri; seu exercitatione militari. ubi uirgo eundē capuis nō
simum. h̄ cum illo aspectu eorum 7 fuisse militem
pedite parte equitum; equites 7 alium ausos ab eo petere ut
ē bene q̄ re gesta laxaret aliquid laboris. quib; ille uenia
ch̄ remissum dicatis. remitto inquit. ne uirgo desim
mulce arue cum exequius descenderet 7 uig erat in eo
uiro impiq; ingens. parte in socios cruciq; nestim. p. z.
primaeum signi ex subsidiis suis duxit. impunita aciem.
q̄ cum ambulans ad tabernam ex uocari iussisset. litto
rem q̄ nestino age de litore. excide radicem hanc inquit in
quo ambulantib; p̄fluxisti; ultimu supplicium ei mise
ra dea dimisit. haud dubie illa erate q̄ nulla uirtutū fauor
fuit. nemo unus erat uir quo unquam magis res roma
na staret. Quin cum parem destinant aiē magno ale
xandro dicere. si arma asia q̄donia meritoq; utissimum
uim quesitū aptiorq; huius opes uideri potest. q̄ ut
plus iusto ab regia ordine declinarem; uaferaq; distin
guendo opes 7 legentib; uelud diuincta amena. 7 requiem

alio meo quererem. Cum tanti regis ac ducis nito quib; sepe
tinitis cogitatoib; uolitauit animū eas euocat in medium
ut q̄re sibat. quis nam auent romane rei; si ei ale
xandro foret bellandum. finit q̄ fuit; primum in bello posse
uideri militum copia 7 uiri. ingenia ip̄atoq; fortuna
q̄ oia humana maxime in res bellicas potens. ea 7 singula
intuenti. 7 uniuersa sic ab aliis regib; gentib; q̄ ita ab hoc
q̄ facile p̄stare. iuictum romanū imperium. Nam primū
ut audiat ab diuis; q̄ndo haud equid ab urbe condita diu
alexandrum; si clarioem ei cum fecit; q̄ uix fuit. q̄ adole
scens inermis rep. nō dum altam fortunam exercitus de
cessit. ut alios reges claros ducesq; omitta. magna quē
pla casuū humanoq; rerum q̄ maxime gre laudib; cele
brant. quid in longa uita sic magnum mo pompeii uten
ti p̄buit fortune. Decernam ducē romanos. h. ceteris
omnium etatū si eos ipse cum quib; consulib; aut dictatoribus
alexandro fuit bellaturus. in. ualerium coruinum. c. marcium
rutilum. c. sulpicium. t. manlium torquatum quintum publium
philonem. licinium pupirium cursorem. q. fabium maximum. duos
decios. l. uolumnium. in curium. dentem ingentes sequit
uiri. si punicum romano pulcriss bellum; seniorq; in ytalia
maiorem. hoc in quo cum yndoles edeq; maiorem alexandro emi
ai ingeniosq; cum disciplina militare iam in abitus q
urbis tradita q̄ mag martes p̄terunt. p̄ceptis ordinate
modi uenat. Ita reges bella. ita deinde exactores regu
num; ualerius q. ita deinceps fabius quintus cornelius. Ita
furius camillus. quem iuuenes hij quib; cum alexander
dimicandum erat. senē audant. militaria opa quorum
do oleum alexandro. Nam ea q̄ haud unq̄ clarum cum
facunt. cessisse uidet; macie oblat q̄ mali tristis aut
ualeri chorum. insignes cum milites q̄ duces cessisse.
Deci deuotas corporib; in hostem uicisse. cessisse papirium
cursor illo corporis robore. illo ai uiri. cet. consilio. ne
mis unius singulos nomine senat. ille q̄ exercitus
ostare dix. unus uerum stem romani senat cep. q̄
uo erat periculum. ne soleret q̄ quis un ex his quos
nominauit castris locum caperet. comen abinsidiis q
penitet. ipe quoue deligeret. aciem instrueret. subsidia
firmaret. ne cum dextro re se dirisset. q̄ multiq; ac
cidentia. ego cum rubentem uti purpuream 7 auro ho
rantem fortune apparatu; sue. diam unus q̄ hastem
nich aliud q̄ bene. 7 austus uana crepne uicerit.
deuicit. Longe ali ytalie cum indic. p̄q̄ remulcto ab
mine omessaburd incessit. usq illi hic. cet. saltus

apulie ac montes ⁊ enenti. ⁊ ueſtra recentia domeſtice
cladis. ubi annuclo cius nup epus rex alexander aſſue
erat; et loquiꝫ de ⁊ alexandro nō dī miſo ſcdo rebus.
quay nemo intolantcor fiuit; quiſi exhibitu nouc fortune
nouꝫ ut ita dicaꝫ ingenij q̄ ꝺ uictor indicrat ſpe
ret dareo magꝫ ſimil, q̄ alexandro, in italiam uenisſet
ꝑcuꝫ macedonie oblitu de grantes; uay impſay noue
addixiſſ. Teſte in tanto rege ꝓ et ſuſpam mutato
ne ueſtis. ⁊ deſideratas humi uentiu adulatones; nec
tis macedonibꝫ gues nedū uictoribꝫ. ⁊ ſedi ſupplices. ⁊ it
unum. ⁊ eſtas cedes amicoꝝ. ⁊ uanitatem omittende
ſtirpis. Quid ſi unu anoꝝ indies ſic actor; quidſi tru
ac ꝑſtruꝺi uri: ⁊ quicq̄ dubiu nr̄ ſcriptores refero.
ulla ne ⁊ damna imperatoꝝ uirtutibꝫ dicuꝫ; ꝺ uo
ꝺicꝫ erat q̄ leuiſſimi exēplis qui ꝓbos quoq; cōt
nōm romanū ꝺte fauent, ꝺeritare ſolent; ne mage
ſtate noue alexandri q̄ ne fama quide ut notū arbitra
fiuſſe ſuſtine potuit. ⁊ ⁊. ⁊ aduſtus q̄ athenis incau
tate fracta macedonū armis ⁊ enenite tum paſſime ⁊
te ⁊ enentes ſimates thebay. ruinas oꝝ ꝺomum libe au
ſi ſimil hoies. q̄ ex monumentis eoꝝ patet. adiſſe oī
nemo ex tot ꝓceribꝫ romanis uocem libam miſſurus
fiuſſe; ⁊ tali magnitudo hois concipiat aīo uni. tm ma
gnitudo hois erit. Collecta paulo plus decem annoꝝ
felicitate q̄ qui eo exciſſet. q̄ ⁊. et nullo bello uictus
in plus uictus ſit. alexandro nullius pugne q̄ ſua
fortuna fiuit. nō intelligit ſe hoie res geſtas q̄ eue
niente cum ꝓſpi um octingentes annu bellande
annu rebꝫ conferē. q̄reꝫ ſi cum ex hac parte ſecla
plura numeret q̄ ex illa annis plus in tam longo
ſpatio q̄ in etate. xui. annoꝝ fortuna narrauit. Quid
tu hoies cum hoie, ꝺicas cum ꝺice, fortunam cum for
tuna q̄ferꝭ. Quo romanos ꝺuces nominē. quibꝫ nuq̄
ꝺiuſa fortune pugna fiuit. Paginas inannalibꝫ ma
gnitudo ſue q̄ peruꝭ ⁊ oſtilium ꝺictoꝝ q̄, quoꝝ nec
uirtutis nec fortune ullo ꝺie ꝓ. p. r. penitet. ⁊ quo
ſint mirabiliores q̄ alexander, aut quisq̄ rex ꝺenos
inermes q̄ ꝺies quidam ꝺeū turmis nemo pluſq̄ annis
oſtiliꝰ geſſit; ab ur. ꝑſl. ꝺlectus imperiu ſuit. ꝓ ꝓcos ad
bella geſſit. aut ipe comitoꝝ cū reuocati ſiut. ⁊ ipo
conatu rex circūgit. ſe ann. collegē nō remitas nō
ꝓuitas impedimeto aut ꝺampno fiuit; malegeſtis reb;
alter ſucceſſiuꝝ ⁊ tironē, aut mali ꝺiſciplina inſti
tutuꝝ q̄ eoꝝ acceperit. ꝺt hoale reges nō liberi
ſolum impediūtur oīb; ſi ꝺni rex ꝓmuꝫq; tribunis
conſiliis cuncta nō ſequunt. ⁊ miles. q̄ alexander
cum imperio ꝺuabꝫ bella geſſiſſ. ⁊ eade fortune ꝓſpa
ꝺeſpa ꝺeuiſſ. ⁊ nō ⁊ ꝺ ꝓſpi ꝺiſſ. q̄ ꝓcedēdo uiru aſtrūdu hauſſet multis
caſibꝫ nō ſolum obnoxiu ſi ⁊ offerēte ſe. romanis. ⁊
multi fiuſſent alexandro ut gtia ut rex magni
tudine pares. quoꝝ ſuo quiſq̄ fato ſi publico diſcri
ne uiuer, moꝛet. ⁊. reſtat ut copie copiis conſent
ut nūo ut militum gues ut mlti ꝺie auxilioꝝ ꝺei
ſeſſent ei eques illustres ducena quinḡeni milia ca
pitum; ⁊ traq; in oī. ꝺefectu ſocioꝝ latini nois, urbano
ꝺilectu ꝺecim ſtipebant legiones. ⁊ ſtim quinq; erat
ſept milioꝝ annoꝝ. tetrunia tumba. gallis hoſtibꝫ aduūc
ne. inſimulo. ⁊ lucanis gerebant bellum. ſamū ꝺiu ꝺe
ſabinis ⁊ uolſcis ⁊ equis ⁊ oī campania ⁊ ꝑte umbꝛ
etruſcoq; ⁊ prędentibꝫ ⁊ marſis pelignisq; ac neſtinis
atq; apulis ꝺemota oīa hosti gerat inſteti tranſiꝭ a
arbunc ne apollin, ⁊ cum eis ⁊ ip auro aq; hoſtiꝫ
romāis ſimites aut ſocios uallabāt romanis. oīi
ſimilis bello intercuiſſ hoſtis ꝺpeticaſſ mare ci
uetanis macedonibꝫ. nō plus. ⁊ ⁊. milibꝫ hominuꝫ
⁊ quinq; milibꝫ equitū ꝺimicāt thebaloꝝ. ⁊ cum
rebellis erat. ꝓpio indies alioq; ſi ad uires ſuas gen
tes impediūtum minus q̄ auxilio eſſet. ꝺde q̄ ro
manis ꝺemas ſupplementū. ⁊ alexandro q̄ ꝓpi
annibal alieno in negro bellanti erat q̄ ſemiſſet.
ꝺarius. thalestis. ſarifagaſ. ide haste. romano ſcu
tum ingo corpori tegumen. ⁊ plinius haud paulo
q̄ hoſtes uehementi ictum miſſumq; telum ſtatim
uitq; miles ordines fiuunt. ſi illa phalanges immobi
lis. ⁊ uni omis romana acies ꝺiſtinctis explicabꝫ
ꝑtib; oſtando facile ꝓcurrit q̄cunq; opus eſt facil
intuentib;. Iam ip ordo quo par romano miles.
ac ꝺetoldum labore melior. imo plus uictus
alexand. bello uictis eſt. romanis q̄ caudis q̄ cau
ne nō ſtregerit. q̄ ſtrigiſſ acies. nec ille ſepe ꝺeterian
ſi prima ꝓſtare euenisſent. ꝓſus ⁊ undo ꝑtul
lem aſtam queſiſſ. ⁊ cum ſemine ꝺ bellum ſtiuſſe
ꝺixiſſet. q̄ epiri regē alexandrū mortifero uulnere
ictum ꝺixiſſe ferē. ſortem bellor mutia geſtor.
ab hoc uno inuene cum ſua ofenteꝝ; quid cū panos
⁊. ⁊. ⁊. primo punico bello bello obuentus eſt.
nō quide alexandro ꝺicet, ſ integrior macedon rebꝫ.
ſ egypti in ſuit romani macedonicq; hoſtem. ꝺiſſ

lucanos

gi

ſ. picentibꝫ

ſ. cumas

ſ. ꝺ nūo eſſet alexandr.

ſ. acciꝺit

ſ. par

ſ. classibꝫ certatū cū penis re
cordet. uite etatē alexādri f
ſufficturā fuiſſe rect ad uñu
bellū. Et forsitā ea ⁊ fœderib
uetustis uicta res punica
romane eēt. ⁊ timor par ad
uersus cōmunē hoſtē. duas
potentissimas armis urbes q̄
urbes amaret. ⁊ simul puni
co romano q̄ obeuntis eēt bello.

anthiochi.

ãthiocũ · philippũ · pstr · no m cum clade ulla ne cum
uero pcto quide suo absit · inuidia ubo · q aulia bella sile
ant · nuq ab equite hoste · nq aperire · nq aptu q
aceret · nuq ege utriq ñq nrio loco labarum · egde
aura sagittas · salus impeditos ina omeatib; locis · gius
arme miles nunc pot · mille aceo grauiores q
nucedo · arq alegnderia uter · uterq · m sic ppe
tuus huius q uiuum pacis amor · q aut ea co
co die in olius placerna · ipq · l · plauti ne mor scit
consules · Eo anno a frentib; samnitiũ ppls defed
renouando · segnis cum senatu humi strati mo
uissent · reiecti ppli · haud q tam efficaces hebat
pces · strenue defendere · negatum · indicie bonis ei
paliquos dies fugassent · singlos pcabi impotte ·
q ex apulia rheatinse · canusinoq pfectoib; sesq ·
obsidib; l · paluto · offt · tunc indedocem uenerit ·
Eodem anno pmum pfecti capuam cum ceptre
legib; ab · l · furio · pcr · duce · cũ utriusq ipi · greme
dio egre rebi discordia intestina pressent · duce
q duce rome adito rbi usq ad terminu · cum
cumane senat · in apulos rebi rheates · quos apli
si adnexos cons · p · cumiis pulpulum · et emiliũ
barbulam · poterum sedis · gnuerent · quos pdem
apuliam · pstrinde · pcq · auctoritate id audiret sp
rendo imperiose · nec stipe dare · Illi ne ctuo
ri fide · si nec iudicio pcr · cent · apulia pdomita ·
Nam a rotento quoq; ita fido opido · ãnt · pcutie
ent · p lucanos · p rectum · ri repenti no · aduen
emiliũ cons · uerilium · ui capti · pcq · Eo stabi
litae romana disciplina fama · q socios uulga
uit · Armatis quoq; quisq; sine · Legib; eris sine
magnis · agere · probauit · Patres ab senatu ad ui
ra statuenda · ipi eplomis · pilis · q arma · ñ sq ui
ra · q romana · late · pollebant · Cum · liuius · q
emiliũ barbula · osl · cetra · Et cum eo ebusitib; abse
cente sp nauto · q · m · popilio · cetro · dictatore · l · emi
lio · legiones · rideratis · se cum · l · furio magro eq
cum · samnitib; oppugnare adortus · rebellanti cum
samnitib; · debit · Duplex inde · ira · illatus · roma
nis · hinc · samnis magno · exercitu · coacto · adeq
indo obsidione · socios · haud · procul · castris · romanoq
castra · posuit · Hinc · samnitem magno cum nume
ro · pretoris · repente · primo · instantes · hostiũ · impe
tũ · sq · ita · ut · uix · sp · ne · uallo · egredi · q · uiribus

dictator

fretus · iusto · maior · plis · nuncio · romano · urgenti · or
dq · anceps · dimicato · erat · utrumq; tamen · acie · dictator
binit · q · loc · haud · facilem · ad · ñ · cõmentionem · cep ·
q · diuisi · statuit · signa · infestis · ñ · in · erumpentes · in
cessit · ñ · magno · examine · nec · menia · opulit · cũ · tot · cũ
acies · insanites · obtinet · ubi · plus · examinis · fuit · nec
tela · sic · sera · ira · ñ · dubia · ñ · uana · fusi · in · castra · sã
nites · eruncte · nocte · ignibi · tanto · agmine · abeunt ·
q · sic · abiecta · sarcinale · tacende · post · iam · ipi · socios
romanos · ut · parem · dolore · hosti · reddent · cõfidut ·
anno · cõsulato · bellum · deinceps · a dictatore · q · fabio
gestum · est · constat · nouissimo · ferocis · rome · manauit · q
subi · ad · capiendo · ab · emilio · exercitu · ad · sarcinales · cũ
supplemento · uenit · Negligẽti · samnites · adpositis · ma
nibus · et · acies · ab · domo · nouis · militib; · militudine
fretus · castra · eadem · quo · antea · loco · ponunt · Discedentes
q · plus · romanos · aduersus · ab · obsidione · conabantur ·
Eo · intenti · dictator · timentis · hostium · impetus · ut · desisti
tanti · diei · q · urbem · oppugnabat · securos · absentia
bi · agere · stationibi · ñ · oppositis · nec · q · in · castris · suis · fieret ·
Eo · feroci · ad · equitare · samnites · uallo · ñ · omnibus · pa
tentibus · et · cum · iam · ppe · portis · castrorum · esset · hostes · nec · dũ
sulto · dictatore · magro · equitum · q · filius · audisset · rem
magno · tumultu · cum · sibi · turmis · equitum · ui
decet · subuenire · hostem · cum · imminere · extrema
et · grauiter · pugnari · sic · fortuna · exigente · opes · et · in · signia
uerique · celeritate · ipsa · dicti · dei · fiunt · Prior
samnitem · impetus · egre · patiens · q · iam · feroci
adequitasset · ñ · se · fundi · fugariq · quando · omnes
deiq · equites · plurimi · trucidati · magis · insignes · inter
fusos · acie · pugnam · magis · equitum · romanum · ñ
infesta · cuspide · ita · primisse · equitis · ex · uno · ictu · ut · ex · uno
mine · equo · perpetuaret · ñ · ut · sit · addictus · castris
pulsa · magis · q · uirtute · e · multitudo · eos · qui · tra
erant · maiori · rome · inuectui · p · hostium · tria · e
tela · cecidit · Sic · papirii · deus · ultr · samnitium
impetum · dedecus · ne · uictoriae · detrimentum · ex · equo
magrm · equitum · plenius · mercede · augere · trucidati
uit · ñ · multum · assuit · quin · corpore · q · qui · inter
hostiles · ceciderat · turmas · samnites · portarent · ñ · ex
plo · ad · pedes · destrictis · armatis · est · coacti ·
q · ide · samnites · facti · repentina · acies · circa
corpa · dicum · pedestre · pilum · mitt · quo · haud · di
uersi · fiunt · romani · recuperatis · auli · corpus · mixta

cum dolore locorum victores in castra reuertuntur. samnites
duce amisso & equestre cum reliquis uiribus
omissa statione qui nequeunt defendere ad plisticen
obsidionem redeunt. interque paucos dies fugata roma
nus & deditoem plisticen prum finis pontium. Quin
ta inde belli sedes est. ad soram exercitus apulias
deducere legiones. sora ad samnites defecit. infestis
colonis romanorum. quo cum prior romana exercitus
ad ulciscendam cladium necem. recuperandamque co
loniam magnis itineribus peruenisset. sparsi per uias
cultatores. sequi legiones sanciant. ne unus quis ab
ea alius siue alios uulnerauerit. obuiam uni hosti atque
ad lautulas anagnini filio dimicanti. et ii cedes
no fugam alteri prebe. & nox uictos uicti uictores
ne cernerent. diremit. Iuuenis apud quosdam admissa
cum pugnam romanis fuisse. utique in ea cede
ser. q. d. auliis magistratus equitum fuisset. in loco auli. c.
fabii magistri equitum. cum exercitu nouo ab roma ad
uenit. & per nuncios de uictoria dictatoris ubi ei
fisset quo uestigio. & ne expecto hostem egredi. & substi
tuit occulteque ad sora sacris ex placatis consilio. dictatore
cum per aliquot dies ne pugnam quidem intermisisset suos.
ne uallum obsessi magis ne obsidentes uno signo re
pente exposuit pugne. & efficaci nec ad accendendos
uiros fortuna deos nullam alibi ne existimet ipse au
ne relictam castra. de magistro equitum nouos exercitus
militem celauit. & tanquam nulla in urbe in oculis esset
esset. Locris inquit angustis milites deprehensi in ne
uictoria patefecerim. uiam illam hosti. statiua
nra muniminto satis tuta sint. & in opia cedere
festa. nam & cetera omia defecerunt. nisi diuinis me
atus portant. & si omnes iuuare uelint. iniqua loca
sint. Itaque no frustrabor. ego uos castra & relinquendo
inque infecta uictoria sic potius die uos retinebitis.
armis muniminta. no muniminto arma tua
esse debent. castra hanc. repetunt. quibus opere there
bellum. nos omnium rerum respectu prius uictoriae nos
absciderim. ferte signa in hostem. ubi ne uallum a
quem exercitus castra quibus impetum inciderant.
damna uira milites omnium arcem qui defecerunt
populos pedum sarcient. Et ex ore dictatoris & nec cepto
ultime index erat. milites accensi uadunt in hos
tem. & reliquam ipse ardentium castrorum quam exuis.
Tantum ira eius iussit dictatoris ignis extulit.

haud plenum fuit irritamentum. itaque uelut ne codes
ullatis signa primo ictu hostium turbant. & intra postea
ardentia. quam uidit castra magis equitibus quam
signum hostium ira inuidet. Iam etiam munienti samnites.
ii & alios fugam prodita arguunt. ingenio multitudo
in unum uicum congregata. ac semiruinam urbem ipsedes
in medio cesa. castra hostium capta direptaque quorum
pda honustum militem in romana castra dictatoris re
duxit. haud quam unum uictoria letum & gaudium per exigua
deformatum incendio prem cede & stem salium ni
uenit. ad sora in reditum. nouis consulem. in
pretiosis. c. supplicium. eorum a dictatore fabio acti
punt. magna pte uetere militum dimissa. nouis
cohortibus insuppleuit. adductis. Cetera cum in diffi
lem urbis statum expugnandi. sacre ira ne uinceret.
Et haud procul longius aut procul pcepse pictos uictoria cer
tamen infigat. cum ex opido pfectus cui adiungeret ro
manos penetrasse. duci se exemplo ad ostium uidet. de
ducit. traditur urbem premittit. ussuque inde ciuque
nam uia in patriam fert. paucantes decet. haud
uana affere pepulit. pte adiuncta menibus romana
castra. ut sex militum ab opido remouerent. secun
ut min intente inaustodiam urbis diurne sta
tiones ac nocturne uigilie cent. Iste insignia noc
te sub opido siluestribus locis cohortibus insedit ussis.
xl. milites delectos scutis pharetis ac ense inuii in
arcem ducit. quibus & ex nuo uicos missilibus relis
eo collatis. ad hoc signa erant. & remi iacentia ut sit
lapsus. & de industria & quo locus ruinis cet aboli
damus questa. ubi eum constitisset romanos semitam an
gustam & ardua erectam ex opido in arcem ostendit.
Hoc quide assensu inquid illi tres armati quibus
multitudine arcuum. nos & decem nuo. & qui plus
e romani romanorum fortissimi iuuenes estis. locus &
nos & nox erit. omnia ex inopino maiora finis osten
tat. Ego iam troiae omnia impleto. nos arce in
tenti tenere. deuertit. Inde quo maxime potat eum
tumultu ad arma. & ex ira fide aues clamitare
arce ab ostibus capta e. Defendere. & incedens pnapu
soubus & obuiis. & excurrentibus in publicum pauidis
terepat. decrepiti abuno pauore plures pariter ferit.
Grepa magnitudo missis ad arcem exploratoribus cum
tela & armatos tene arce multiplicaro nuo audiret
alicunt. alios ascensu arcis. fuga cuncta

B.

expugnat.

Coetia.

cui

quos reliquos fortuna

opleñ. portas aſſemſiſſimis ac maxima pte ipſi ermis refringunt. Quas primum ꝓſidii romanoꝝ clamore exterriti rupis 7 pairſantes pulas paulũ cedũt; ita ſoꝛa capta erat 7 ꝯ oſſp. prima luce aduenẽ. ex nocturna cede ac fuga ſtrat. undedecim accipiunt. ex his. cc xxxb. qui omiñ opſenſu deſtinabant infande colonoꝝ cedi 7 defectois auctoꝛes uinctos romam ꝓducunt. Ceteꝝ mlti tidem incolumem ꝓſidio ipſius ſoꝛis relinquũt. ob qui romam deducti erant. igis infoꝛo ceſi ac ſcuri pcuſſi ſumo gaudio pleb. cui maxime interat. tutũ ubiq; que paſſim in colonias mitteꝛet inſtituere ꝯ. oſſp ad ſoꝛa ꝓfecti in agꝛos atq; urbes ausonii bellum intulerunt; mota nanq; ꝯa aduentu ſamnitũ cum ap latulas dimicatum ẽ. ſtrat. quinta tꝛeꝯq; cta campaniam paſſim ſte. h capua ipa ciuitate caruit. Quin romam quoq; 7 ad puncipiũ oſſa inquirendos uenisse. Ceteꝝ ausonium genus ꝯ tos urbiũ ſic ſoꝛa ꝓteſtatem uenit. ſueſſula et minturne 7 ueſtina urbes erant. ex quibus ꝓcipes iuuentutis. xxx. mlo ꝓdito omen urbiũ ſuaꝝ quinti ad oſſp. uenerũt. docent ſuos iam ꝓdem exoptantes ſamnitũ aduentu. ſimul ad laudulas pugnatũ audierũt. Pronictis romanos hũſſe iuuentute armis ſamnites euuiſſe; fugatis. Inde ſamnitib; incta pace agꝛos nec claudentib; portas romanis, h arceſſant bellum. et obſtinatos claudẽ. ſi exeꝛ admoueat; in ea fluctu tos diuq; oppimi in caſtris poſſe; hinc auctoꝛibus mota ꝓtin caſtra. miſſiq; Eodem tpe cta tꝛi opida milites ꝓtim armati qui occulti ꝓpinq; menibus inſidẽt loca, ꝓtim togati tectis ueſte gladios. qui ſtab luce aptis portis urbes ingꝛediũt; ab hinc custodes trucidari cepti ſimul datum ſignũ armatis ut ex inſidiis ꝯcurrerent; ita forte occupate. triaq; oppida eadẽ hora eodẽ conſilio capta; ſi qꝛ absentib; diebus impetꝛatis nullius modici cedibus fuit. delataq; ausoniũ genus ẽto defectois crimine. ꝓh ac ſimul nocuisſe ꝯtraſſi belli. Eodem anno ꝓdito gentib; romano ꝓſidio lucꝛia ſamnitũ fca. h diu ꝓdentibus imprimita reꝑ fuit; haud ꝯcul ih romani ꝯtus erat. cuius ꝓmo impetu urbs ſita in plano capiꝑ; lucani ac ſamnites ad intimũ troem ceſi. Eoq; ira ꝓceſſit ut rome quoq; cum detoldus miꝛentes lucꝛam oſſulẽt ſeruitus multis delendam urbem cenſerent, ꝓpe odium q execꝛabile in his captos erat. Longinquaꝝ quoq;

ab hoꝛtenſe arelegandis tam ꝯcul ab domo ciuibus int tam infeſtas gentes egebat; uicit ih ſcia ut mitterent colonos duo milia 7 quingenti miſſi. Eodem anno cum ꝺia infida romanis ẽent, capue q; occſſe pcipium conuiratoꝝ fte. de quibus cum ad ſenatum relatum eet, haud q̃q; neglecta res, ꝯsones decreto, dictatoꝛemq; ꝯsulibus exeꝛendis dici placuit; C. menius deo. in. ſolũ mag. equitũ dixit; ingenio erat magnifico eius tꝛoꝝ; itaq; ſiue timoꝛe ſeu conſcientie uitio calabꝛos obnium nominibus ea capita iuuentutis fuerãt, ꝓpq; nominarent apud dictatoꝛem, mores haud dubie apibus ꝑſtia indito ſubꝛepſit. Deinde ut ꝯsuli campanie mandata decreſſit. uerſa romam uersꝰ pcendo reꝑ no noua ꝺatum qui capue ſi imminutum, qui uſq; conſſent quiuaſſent ue aduſus. Q. p. queri ſenatum ꝑſisse ꝯ coitus honoꝝ adipiſcendoꝝ ea ſtas aduſus rem p. ꝯcilatoꝝq; 7 re 7 pſonis ꝺo ſti. haud habituente dictatoꝛe ſine fine ulla ꝯsulis ſue uis ee; poſtulabant. g nobiles homines. appellantibusq; tribunos nemo erat auxilio. quin noua recipent; in nobilitate. h his ih in quos animũ intendebat. ſi uniuſſi ſimul negare nobiliũ id crimẽ ee. quibus ſi nulla obſtet ſtirpe pateat uia ad honoꝛem. ſi hominum nouoꝝ ipſos adeo dictatoꝛem magiſtꝝq; equitũ reos inge q̃ queſtoꝛes ꝺoneos eius crimine ee ſimul magiſtratu abiſſent. Cum ei uno menti iam fame maꝝ q̃ impii memoꝛ. ꝓſſus ingꝛe. ita ꝺita fecit. Et ob anteacte uite uos q ſcios hoc quintes. 7 h' ipſe honos delatꝰ ad me tſtis e innocentie mee; ni ceꝛtum q̃ ſepe alias q̃ ita tpia poſtulabant. n. p. qui bello clariſſimus eet, ſi qui maxime ꝓcul ab his coitibus uitam ꝓgiſſi dictatoꝛi deligendis exeꝛendis ꝯsulibus fuit; ſi q̃m quid nobiles homines q̃ de ea nos eſtimare q̃ me magiſtratu ꝓcipiũ die melius eſt. ꝓmum ipſas expugnare ꝯsones omni ope admiſi ſuit. Deinde ꝓp ad id patꝛũ potentes erant ne eam dictene inſidiis aduſarioꝝ appellõe, 7 tribunitiis auxiliis pauci oſtigerit; poſtremo repulſi in ad eo ꝺia tutoꝛa q̃ innocentiam ſuam purgarit. 4 uſa in nos ceꝛuerit. 7 puniꝛe dictatoꝛe poſſet reum. inde no fuit; ut eo di homines q̃ ſcant. ab illis etia que no poſſunt temptari ne reum uite reddant me obuiam ire criminiũ, offꝛe me inimicis reꝑ. Dictatuꝛa me abdico. uos q̃ſo q̃. ſi uob datum ab ſenatu negotiũ fuit in me

primum & hunc in solium donec exercatus ut tuto
reat innocencia vita nosn̄ maiestate honoris tutos
a criminatoribz istis cc. Abdicat se dictatura &
p eum festum solius magrie equitum, primi ap̄ ess.
His ei absenatu res mandata e. rei fei. adusus
testimonia nobilium egregie absoluunt. publi etiam
philo multiplicatis summis honoribz post res tot domi
bellogz gestas ceum invisus nobilitati exercit. abso
lutus ogz est; & diutu ut fuit ap̄ dum recensuit. eo p
clara nova reoz uigsuit. In labi cep adulioa capi
ta. donec otoibz facilibz adusus optata erat opp̄ssae.
Cay fama rez magz tam ste campane defectoie t
p̄ quiratum erat samnites in apuliam iisdo rursus
ad caudium revocauit: ut in exgpinā si qui motus
occone aperet. Capuam romanis eripent; & ess. cum ua
lido exercitu uenisset. & primo cta saltus cum utz ad
hostem in ua cet cunctati sunt; deinde samnites p̄pta
loca breui curritu in loca plana campanos campos
agri dimittit. ubi primum castra in cospectu ho
stibz data. deinde lenibz pliis equitu sepius & pditu
uiu pcim fem; nec aut cuiu coz romanum aut mo
re q thebant bellum protrahit. Samnitu ce ducibz
& carpi pnti. cotidie dapnis & senescte dilatte belli in
res sue videbant. ita in aciem procedunt equitibus
di
incozma. usis. quibz precepit intentiores ad resper
tum castroz ne q̄ eoz nis flet cum ad pliu staret
acie pedit tutam fore. Consilium. sulpicii inde ztro
petellius. in leuo cornu osistunt. dext̄ pe q̄ & san
nites rarios ordinibz aut ad euendos hostes aut
ne ipi circumirent ostituunt. latus pterita steter.
sinistris p̄t q̄ & fortiores stetant repentino osilio
petelli ossit addite uires. qui subsidarias cohortes
& integre ad longiores pugne casus respuabant.
In p̄ma acie exemplo constit. uniusq; hostem
primo impetu uiribz impulit. Comota pedestri acie
samnitu equites ipugnam fiducie dit; in hunc cinsso
germine inter duas acies se infentem romanus
equitat̄ & citat. equos signaq; & ordines pedim
atq; equitum confundit. dein unius am ab ea pte
addit aciem. In eo cornu no petellius sollic. & si
pliaus etia hortator affuit. auctus absens no
da ostentibz man ad clamore assist pte primus ex
ortum. Im haud dubiam victoriam euens cum
ad suu cornu tendet. cum mille ducentis uiris
dissimulo ubi fortunam inuenit. romanos loco pulso
victoiem hostem signa impulso infrentes. Ceum
oia repente mutauit & stib adueni. Nam & in cossper
eu ducis reflectus militum est animu. & manus q̄d
nuo auxilium aduenit. & forte uiri & pte altius
victoua audita mor iussa &, pltu restituit. Nota de
in iam unice acie romanu. & omisso examine cedi
capiq; samites usq; qui male uentu au mugarbi
bi uentum non est. pfugere; ad xxv. mil. cosi
dii capta samitu; gdeum memoia & ossi eggia uic
toua pter; in ad louiam oppugnand legiones
ducunt. ubi hiberna egerut. deinde ab nouis oss. luto.
papino cursore. q̄nto. c. iunio bubulco iiio nouatus
dictatoz. c. petellius. cum. iii. filio magz. equitu exer
tum accep. Eo cum audisset flagellariam arcem asini
nitibz capta omissa humano ad flagellas pgit; nin
nocturna samnitu fuga sine examine recepto a
flagellis pfidoz malide spolio in campania redi
tum magne ad nolam armis reperendam; coserit.
& menia sub aduentu dictatoris & samnitu oib; mi
titudo & noliu aggestes gtulant. Dictatoz urbib
situ & structo quo aptos aditus admenta erat
oia edificia q̄ fregit. ubi hostis & collecta muris
incendit. & ita multo p̄ stue apetellio siuera. c. iu
nio & stilem uti editur; nolis est capta. Qui cap
te dei nole ad ess thabiunt, adeunt atina. & calatia
ab eode captas, petellii & pestilentia orti clam fugit
di ea dictatorem dim; siuessa & pontia eod anno colo
nie deducte sic; siuessa aurunco; fuit. nolis ponteas
insulam sitam in cospectu victorie sui & colunt. et
intimam cassinu ut deducet colonia sic fem & ess. tum
uiros creauit ac misere colonos. iiij. mil; is septem. &
ess. in. ualeri. p. deinde ess. & pfligato fere samnii bello
pugn. ea ca decedet pubz romanis & etrusci belli fama
grauta est; & erant ea tempestate gentes alia cui sed gal
licos tumult. arma tribilioza erant. tum oppugnata
gs; ru multitudine hominu. Itaq; alios ess. & samnio
reliquias belli psequente publio deti qui gessuit
eos rome restitut auctore senatu. dictatore. c. iu
nium bubulum dic; ie gnt rei magnitudo postu
lauit. de numeros sacrato adegit. arma & alia res
possit; summa industria parat. & tantis apparatibz
elat deinde bello agitat; quietus haud dubie.
& ultro arma etrusci intulerut. Sed ing pando cohi

vitam

quas optata

Co

uias

emit

dictatore

nūc urbi

dictatoz

Bc. gnt

dictatoz.

quesq

lendog; bello ostilia 7 ap etruscos fic. merit finibus
egossi; 7 censum clam eo ano appi claudii 7 c. plau
cii fiut; memorie ñ felicitas ad posteros moñ appi-
g uiam munuit 7 agr in urbem duxit. Quig un
p stetit. q. ob instin atq; inuidiosam senat legatio
ne recusanda mer collegi magistratu se abdicauat;
appi tam in atq; istum ptinatia familie ge
rendo solue censura optinuit. Sod apio auctore
potiti gens cui ad ara maxima hercl familiare
sacerdoti fuit puos pri. ministq; delegandi cau
sa sollepnia ei sac docuit. hinc inde deu immisce.
7 q dimouendo statu suo sacris religione affir
possit; cii. xij. familie ea tempestate patri erant;
plebes ad xxx. ois me annu cum stipe extricos.
is non ñ pontor iisse. si consor a pri memoria
ñ in paliquot annos luminib; capiti. strag
consp. qui ei anium secuti sint. c. iumi bubulos.
tium. 7 amisi barbuli itq; anno ati ap
plin descripti ordine pecua decime senat q po
cios aliquot lectis pri cent negauerit ea loc
tonem se q sine reci pugn discrimine ad grem
ac libidine sti ei obseruabo. 7 senatu exemplo
curiatim. Eo ordine qui ap censores. ap. p. clau
dii. 7 c. plautii fiat. 7 duo impia. eo ano datu
cepti p plebem utq; ptinentia ad reip militare;
una / ut e. mil. semidem v. uij. legiones applo
crearent; q anni p q. pcis pauos suffragio ppli
relictis locis dictatoq; 7 osulum ferme fiant
binicia; tulerit eam r gatoq; tribuni plebei.
s. atili. c. marci. Altm ut du ñ uiros naua
les classis ornande reficiendeq; ea re ppli iube
ret. Lator hui plebisciti fiut v. decimi trib.
Eiusdem anni re dei quam pri ad reli
gionem nisa est prime. tibicines q pbis qp
primis censoribus erant in ede iouis uesti q ri
dicu antiquit erant egre passi tibiis uno ge
mine abiert. Addo ut nemo esset in urbe qui
sacrificijs faceret; ei rei religio remisit senatui.
legatoq; tibur misunt ut daret opam ut
id hoies romanis restitueret; tiburtium beni
gne pollicit. Primu accitos eos in curiam
horatiam fiit uti reuterent romam. pq; illi ne
quibant. Consilio haud ab horatiorum ab in
genuis homin eos aggregant. Die festo alij

tibicinibus

alios q sacrum celebrandaq; cantu epulaq; ea iuuent
uit. 7 uino cui auidum fine gen. e. honestos so
piunt. atq; ita in castra uinctos ortiunt. acto
mane deportat. Nec pri sensere q plaustris ipsos
relictis plenos epulis eos hic obsidet. Hinc concilio
pli fac. ipsiq; ut manent. Dein ut redit q. anim
oratu cum cantu atq; hac q nunc sollepnis e lice
na p urbem magistratu. restituiq; i ede uestenda ius
his qui sacris pficient. Hoc inter bellum Gen
tilis cuius gerebant. consp it se primitias pueri;
iunio samites. emilio nouii bellum etruria sorte
obuenit. in samnio claudii pconsulis romanis qui
nequiuit ui capi obsessum fame in deditio nem
accepant samites. ubi bi pactis in modum laceratos ec
cadant dedito. Hinc instinctus crudelitati iunius.
nich antiquis oppugnatoe diuina ratu quo de gs
gallis e menia ui cep. atq; ob pubes interfect. In
uicta etatis bouiani dictus. capiti hi erat pen
nigr samniti longe ditissimi atq; opulentissimi
armis uirisq; dubiq; haud tantum iratum erat ppe
milites accensi opido potiunt. Diuiso itaq; se
uitum in hostes. e. ppe pl pene q ex oi samnio
unoq; gestum. benigne q ois militi necessa; 7 pq
uerentem armis romanis. hi acies subsistere ulle
nec casti. hi urbes potant. eum principi samnio
eo cure fuit intente ut insidijs quer locus. sui
licentia ipiande effusius creat. excepi ac circumuen
posse. Transfige gestes 7 captiui quidam pars
forte pe osilio oblati ggruenta ad consulem affer
tes. q 7 nu erant pectoris uiri ingente i saltum
auium opulsam ee ipulerit. ut platium eo expe
dite ducent legiones. ubi ingens exeat itinera ocul
tus insedit. 7 pq intesse romanos uidit saltum
repente exoat cum clamore ac tumultu incautos
inuadit. Et primo noua res trepidationem fecit.
dein arma capiunt furtimas ggerit in medii.
Dein pq ut quisq; libuat se honeste aptulat
q armis ad signa undiq; coibant. 7 notis ordini
bi iniere disciplina militie ani sine pcepto ul
lius sua sponte struebat acies. Consul ad anapi
tem maxime pugnam aduers desilit ex equo.
7 iouem martemq; atq; alios testat deos se nul
lam q; etiam suam in q pdam militi gretem
in eum locum deuenisse. in inse aliud q nimiam

dicendi ex hoste militie curam reprehendi posse; ab eo se de decore nullam rem aliam q̄ uirtutem militū iudicaturam. quo intentꝰ in uno atq; eodē in uadē hostem, uictum acie castris eruptum nudatum urbi ui ultimam spem furto insidiis temptante, loco nō armis stetum; si q̄ cet uirtuti romane ex equo pugnabilem locum. steggellana arce soranaq; ubicūq; inq̄ successum erat loco memorabant. Quibus accessus mu les omnium rerum metu difficultatum uadit adūstus imminentiū hostiū aciem. ibi paulum labous stut. Dum ad ūstum clamor exoritꝰ agmē. Cetum p̄ma signa planitiem summam ceperāt sensitq; aciem q̄ quo se uam instituisse loco usus exemplo et tyrol insidiatores. easdemq; latebē quibus se paulo an tyrennus palatꝰ et armes fugere perculat; si loca difficilia hosti questa. ipse cum sua furide ipediebant. stragē p̄ paucos effugiū patuit. cesa ad xx. mil. hominū. uictorq; romanꝰ ad oblatā ultro ab hoste p̄dam pecoꝝ discurrit. Dum hi gerunt instamo. cum omnis etrurie p̄ti p̄ arnal̄ arretinos ad arma ire tant. ab oppugnade stut q̄ urbe socia romanis uelid claust etrurie erat ingens ost bellū. Co alt consulum emili cum exercitu ad liberandū obsi dione socios uenit. et aduenientibꝰ romanis sutri gineat benigne. castra an urbem posita ad uere. etrusca diem primū ostilitando matauret. thrasimenū lum ibi fume. Postꝰ die ubi celiora q̄ nuda ostili mag̃ placare diebꝰ. sole orto signum pugne p̄posi cum e. armati in aciem gredunt. et p̄ cōsuli ritu eatum e. exemplo theffiam dim iubet. et plaudat miles. firmatis gb alio uiribꝰ arma caput. Deo paret. ostil ubi armatos paratosq; udit signa ex uallum effi iussit. et haud gnal hoste instruxit aciem. aliq; diu intenti uiri steterē. expectantes ut ab aduersarijs clamor et pugna inciperet. et p̄ sol medie se inclinauit. q̄ telum hinc aut illic q̄ emissum e. In ne infecta, ne abiret clamor ab etrusis out. cū multitu be et signa iferunt. et seni ab romanis pugna init. Concurrit insensile animis. nullo hostis uirtute romanus stet. et anceps pl̄ium multos utriq; sors similis q̄q; absumit. et p̄ inclinata res e. q̄ sedi acies romana ad prima signa. integ fessi succesere rint etrusci. q̄ nullis recentib; subsidijs fluxa p̄ma acies stut. et ante signa cuiq; os ceciderē. Nullo

unq̄ p̄lio fugere min. et pl̄is cedis fuisset. ni obstina tos mos rustos nox tenuisset. ita ut uictores pugn̄ uicti pugnandi finem facerent. Post exactum sol signum receptui datū est. nocte abuti in castr redituꝰ. Eo deinq̄ eo anno rei memoria dignae ap̄ scriptum gestū est. q. et ex hostiū exercitu prima tota acies deleta uno p̄lio fuat. subsidijs modo relictis unde q̄ stare cet ad castroꝝ p̄sidium. et apud romanos tm nullum fuit. ut pene p̄lium quam decessisset. q̄ ceciderunt in acie. Fabius insequentis ānī consul. bellum ad sutrinos excep. collega fabio. c. martio rutilius data est. Cetm et fabius supplementū ab roma ad duxit. et non exercitū domo accitū etrusce uenit. et mihi anni iam erat cum inter patres magis tribunosq; nulla examina fuerant. cum ex ea familia q̄ uelit fuerat cum tribunis ac plebe erat etiam quit appi claudi censor actū actis. x. et viii. mensibꝰ q̄ emilia lege finitum censure spatiū. repouis collega eius mag. se abdicasset nulla ui exorsi ut abdicaret ponit. et sepulti erat. et pl̄is. qui finiendę censure mos. segnitiei tpe actiem susceperat. non placere magis q̄ iusta. et inuisa q̄ optimo cuiq; gratiose. ne eam ide inde legē emilia reciperet. altercatem eius mansuetum emilius dictatore laudabi frequentē. cum annalem. cum censura et longinquitate dominante potestatem inter sepe mensis et anni egressi spatiū. Dic agere dum inquit appi claudia ad nam suam suus si eo tpe quo. c. fluit. et. m. gregani censores fuerunt. et censa fuissent. negare appius interrogationem tribuni magno ore ad eam primē sium. Nam et sinerentur lex emilia eos censores q̄ quos in magistratu lata cet. et p̄ illos censores ex tos eam legem posse iussisse qui primum iussisset. duo ne ratus cet. non ex ānī se ānī eos q̄ p̄ eam legem lustrum creati censores cent. reneri ea lege potuisse. Hec sine ullius assensu cauillante appio. ex inquit quirites illi appii generes qui decem uir in annū creatus. alto anno, ipse cauit. Tertio q̄ ab se q̄ ab urbe creatus priuatus fastos impiij optinuit. et ānī ornando abstinuit magistratu q̄ q obrueret eum male gesta, et retracta ipsa. Q̄ est eade familia q̄ntes cui in atq; iuris optul si. atq; etruscis sacer mortem cepistis. et adūstus q̄ tri buniciū auxilium uob̄ q̄ patrie. Hec ille q̄ duo

Cotta. 439

magistratus

erat. cū plautius magistratu plebis.

Curato tribuni

nisi de appio claudio et eius familia

per

patria

exeat auentinū inhesistie. Hec que funebres leges. h̄
que ḡtias semp ꝓpugnauit. h̄ comitia ꝓbū. 7 ꝓplebis
interpit. h̄ plebi ad cumulos magrat̄ ut obsepsit. Hoc
ē nom multo q̄ equinoy infesti nre libratis ita ne
tandem appi claudi cum ceteris iam annis sit abma
merco emilio dictatore tot censores fuerūt nobilissi
mi fortissimiq; uiri. nemo eoy duodecim tabulas le
gre. Nemo deus ee q̄ ꝓtremo ipse uisset scruit;
imo uo omes sciuert. 7 ideo emilie poti legi ꝓuenit
q̄ illi antiq̄ q̄ primum censores creati erant. Quia q̄
hanc ꝓtemam uisset ipse. 7 q̄ubi due cōtie leges
sint semp antiq̄ abrogat noua. ehy h̄ deus appi non
rem emilia lege ipsum aut ipsum teneri te unum exle
ge ee. Genuit lex emilia uolentes illos censores im
perium 7 m. geganiū. q̄d iste magrat̄ ayre p. ma
le facē posset indicauit. cum ira finite potestis ma
meam emilium primapem etatis sue belli domiq; era
tū fecerit. Genuit de inceps de censores nec eum
annoy spatiū. trin. c. plancū collegam tuū hyede
auspicijs code uire ceteum; ay hunc no ut q̄ opti
mo uire censor creat cet ipse creauit. uir ceteri
es meliq̄ h̄ ꝓpium ac singulare ualeat; q̄ tu regge
sacrificioy creet amplex regni nom. ut qui opti
mo uire rex rome cat̄ sit. catum se dicet. q̄ seme
stri dictatura q̄ integro quinq; dieꝝ. q̄entum
fore putes. q̄ clauū figendi cā hiidoy. cā dictatore
audiat̄ creet; q̄ isti stolidos aut socordes uideri
credis eos qui int̄ uicesimum diem ingentibus
rebꝫ gestis dictaturā se abdicauūt. cū qui uno cāu
abierit magratu. Quid ego antiq̄ repetam. Quip
int̄ x. annos cōsul. meū dictatore q̄ cum ḡones
suos. q̄ quibusdam potentib; tuis erat exter magno
ei quo ḡrebat ipse ōnis obiectata ab inimicis est;
ut primū obuiam uter omni dictatura se abdica
uit; nolo ego istam in re modestiam. ne degeneruis
a familia impiissima 7 superbissima. no dieꝝ hora
ari q̄ nocte est magratu abieris; nō ne excedas
finitum rep̄ tuis. ne dieꝝ aū mensem censure di
ce. Driendium inquid 7 sex menses ille q̄ licet
emilia lege censuram gerant. 7 solus gerā. h̄ q̄d
iam regno simile e. ay collegam subrogab. q̄ ne ī
mortui quide locū subrogari fas e. Demitet ei
q̄ antiquissimum sollepne. 7 solum ab ipo cui fit
institutum deo ab nobilissimis antistib; ei sacri
ad ꝓnos ministeriū religiosis censor, antiquissimo
oryginis h̄ urbis hospicio deoꝝ in mortalit̄ sca ip
te ac tuam censuram nec animum absiste extincta e.
h̄ unusquam rem p. eo ne fame obsistere quo diuam q̄
redundet animo. urbs eo iustro capta e quo demo
trio collega. c. iulio censore. l. papirio cursore ne abiret
magratu ip. cornelium malugnensem collegam subro
gauit. Et quato modestior illius cupiditas sine q̄
tua appi. h̄ solius h̄ ulle finitū lege rep̄. l. papiri cen
soriam gessit. q̄m nemine inuenit. qui se q̄ca
auctorem sequeret. Quis de inceps censores p̄ morte
censoris collegę se magratu abdicauint. re h̄ q̄ deos q
egit censurę ne q̄ collega magratu abijt. h̄ lex nec
pudor coēt. uirtutem i superbia i audatia i ostemptu
deoꝝ hominūq; ponis. Ego te appi claudi q̄stū ma
gratū maiestate ac uicendia q̄ gessisti no h̄ manu
uiolatum. si ne ulo quide inclementer a me appellatū
uellem. si 7 h̄ q̄ ad hunc egi pueritia tua 7 superbia co
egit me loqui. 7 h̄ emilie legi ꝓuis inuinctū diu in
lecto. Nec cum ita q̄ptum amaioribꝫ sit ut amicis
censoris h̄ deo q̄ferunt legitima suffragia no rem
tato altō omicia disfiant. Ego te qui censor cari no
possis solum censuram gere no paciar. Hec talia q̄
cum dixissē prendi censorem 7 inuinctū diu iussit.
q̄bantibꝫ sex tribunis actorem collegę. ee appellanti
appio auxilio fiunt. Summaq; inuidia omnium ordi
nū solius censuram gessit. Qui ea rome gerunt iam tri
tum ab ex tristes obsidebat. q̄ subiugo subio inuis
montib; dicenti adfendens opem socios. reptandiaq;
munitoes sig̃ ff. acies hostiū instructa ocurrunt. q̄
rum ingentem multitudinem cum ostender subiecta
late planicies. q̄ sul ut loco paucitate suoꝝ adiu
uari. flectit paululum ichnos agmē. astita erant
stta syrie. in signa in hostem obūt. etrusci omnium
pe. q̄ multitudinis sue q̄ soli steti erant. imemores
primum ineunt. ad eo rapti. 7 aude ut abiectis mis
silibꝫ quo celius man̄ osterrent. stringerent gladios.
uadentes in hostem. romanos eo nō tela necessaria
quibꝫ eos assati loc ipse armabat ingere. ꝓtec
ta galeeq; ictu cum 7 quos nō uulnerauerant turbare
nr subire erat facile ad ꝓpugnandū missilibꝫ hi
bat quib; eminus rem gerebat stantes. 7 expōs
adiectus cum iam mich satis regeret quosdam ꝑ ped
retentes fluctuantemq; instabile acie redintegro

pam

tenet

.c.

iiō

tenuit

clamore strictis gladijs hastati ꝙ principes inadiunt. eum ipsi non tulerunt etrusci. ut hostes signis eff
sa fuga castra repetunt; ꝑ equites romani infecti ꝙ
obliqua campi cum se fugientibꝫ obtulissent, omisso ad
castra itinere montes petunt; inde in crimi pene agmi
ne ac uexato undiq; in siluam ciminiam penetra
tum, romanꝫ multis milibꝫ etruscoꝝ cesis, duobꝫ ex
signis militaribꝫ captis, castris ꝙ hostium cum ꝓxi
mo ingenti ponti. ꝯsum de ꝓsequendo hoste agitanti cep
tum, silua erat cimminia magꝝ tum inuia horrendaq;
nimꝭ silue germanie saltꝫ nullꝰ adeam diem ne mercatoꝝ
quidem adita. ea intra haud fere q̄sq; ꝓdire ausa
audebat. alijs omnibꝫ cladis caudine nō memoria ab
oleuerat. cum ex ipsis quidam erant. q̄ sulpitio cen
sore. in sabinis cessione. alij. c. claudij quidam intra eam ꝙ
nium tribuni, strenuatis se inter ꝓfectos. bienniq; ante
ea albanis. bene ducat. ap hostium etruscis. in litteris
eruditi erat. linguaq; etrusca ꝓbe nouat. Habeo auc
tores uulgo. tum romanos puros sine ullis ꝓbris ita etru
scas litteris eruditos, q̄ppiam esse. nō ꝓpterquam
aliquid fluxisse in eo. qui se tam audax simulatione hosti
bꝰ immiscuit. prius ei de. comes un fuisse nutrito. una
eoq; haud ignarus linguae eius; ꝙ q̄d aliud q̄ntes
cens ꝙ summam regionis q̄ intenta erat. naturam ingenio
sa principum in ꝓlijs accepit. nec q̄ inter colloquia ipsi
mi nota hesitantes deprehendi ꝓsentiere pastorali hi
tu agrestibꝫ talis falcibꝫ cesticq; binis armati. ꝙ neq;
gnitum linguae, q̄ uestis armoꝝ ue hostis. sic eo tegit
ꝙ q̄ abhorrebat a fide. ꝙ extremum cimminos saltus
intrare. fuisse adiacentes umbros pene ipsis dictum; ibi
qui ceciderat fati romanum austum. intuentium ꝙ ipsa
tum obstitit ubis egisse de societate amicitiaq; atq; in
omni hostico acceptum nunciare romanis iussum
q̄mentum exercitus. diebus xxx. ꝓsto fore. si ea loca in
ire. iuuenturꝰ q; cimminij ubios in armis pata ꝓpto
futurum. Hoc cum relata q̄sili essent impeditis pri
ma uigilia ꝓmissis, legionibꝫ ꝙ ꝓpedita res esset.
ipse subsistit cum equitatu. 7 luce orta posto die ob
equitauit. stupidis hostium q̄ ex saltuum dispositi erant.
Et cum satis diu tenuisset hostem, in castra se se re
cepit. postq; altis egressus ante noctem agmen assequit,
posto die luce prima ingra cimmij montis tenebat.
In q̄ explat opulenta etrurie arua militem mouet.
Igenti iam abacta ipa ꝓda tumultu atq; agmine

extruscoꝝ. cohortes repente a principijs regionis ei
citate romane occurrit. adeo improsite. ut undiq;
pdam. atq; ipi pde fierent; ceteris fugatisq; hinc late
de populato agro romanꝰ victor opulentus ꝙ rex omi
copia in castra redit. Eo forte quinq; legati cū duobꝫ
tribunis plebis uenerant. denunciatum patribus a senat ubio
ne saltum cimminium transisse. letati senatus ꝙ utrum
pedite bellum ꝓsens uenisse. nunciq; uictoriae romā
retulere. Hac expeditione ostis motus latior erat ꝙ ꝓ
ꝓgnatum bellum, uastatorem uagꝰ sub cimmio motus
radicibꝫ uicinos ora sensit. Etrusci q; indigne de non
etrurie in ꝓpatulo ꝙ albane finitima. strage tanta non
q̄ exercitu ante ad sutrium uenit. ng exilij tm ab expugnata castris
ꝙ ecquam auditate dimicandi ꝙ primum in campos dela
ta acies. De in structa primo suo stare loco relicto
hostium adinstruendum ce spatio. Dein ꝓpe detracta
re hostem sensere. ad pugnam ad uallum subeunt.
Ubi ꝓ stratos quos receptae int munimenta sensere
clamor repente cuncta ciuitas audit. eos ibi castris alia
ria eius die. defti iubent. manusuros se sub armis. et
aut nocte cū ere luce prima castra hostium inuasu
ros; nichil quieta romanꝰ exercitus impio dicio co
tinet. Decima erat fere diei hora cum cibum capit
consul milites iubet. 7 ꝓpit maxime sine q̄cun
diei nocte ue hora signum dederit; paucis milite
alloquit; summissa bella extollit. elenat etruscos.
nec hostem hosti, nec militi diem multitudini co
pandam aut eo. Precea telum aliud oculisq; statu
ro intendere. intra tuti opes. His ambagibꝫ ꝓdi simu
labat hostes quo animi militum multitudine no
uie restinct. 7 ꝙ sine munimento ostendant, in
similis erat ꝙ simulabat. Curati ubi corpora gen
dant. 7 quarta fere uigilia sine tumultu ex tuti
arma capiunt. Dolabre calonibꝫ dimunt adiacentia
cruendi fossasq; impedia. inter munimenta instrua
tur acies. Delecte cohortes ad portas exercitꝰ collocā
tur. Data deinde signo paulo ante lucem ꝙ estiuis noc
tibꝫ sopite maxime quietis ipse ex quipto uallo q
cruciatus, ferox passim inuadit hostes. alios in
mobiles, alios semisopitos inermibꝫ suis. maxima
ꝓpe ad arma trepidantes cedes oppressit. paucis
armandi ser datum spacii est; eos ipsos no signis
etatum, no ducis sequites fundit romanꝰ, fugatos eqs
ꝓsequi ad castra. ad siluas diuisi rendebant. siluo

ꝙ uastauerat

e silua

ciuica.

dici.

tpre

se

Bellū

ex

tucius dede refugiu; nam ei[us] in capie sita. Eod die capiu[n]t; aiu[n]t argentinu[m] ussium ad eqss[e]re fir. Cet[er]a p̄da militi fuit; cesa aiu[n]t capta eo die ostiu[m] milia ad septingenta; eam tam clarum pugnam em[er]

. caminam stilliam; ad prusiam trigmatam quidam auctores fuit. meriq; in maggno cuitatem fruss[e]re intellusis ex[er]c[itu]s. tam in festo saltu cohortis undiq; tusce umbrisq; opplentes; Bi ubiaq; pugnat[um] res romana stet[er] fuit. Itaq; a pusia; cetrone

. arpeio q̄ ferme capita etrurie p̄tox ea reposse erant; legatis pace fedusq; abrogandis petentib[us] indutias in xxx. annos impetrauer[unt] Qui b[e]n etria g[e]

uit; q stul[t]e alt[er] .c. martius rutili[us] allisis de samnitib[us] ui cep; multa alia castella uiciq; aiu[n]t delecta hostib[us] aut uitq; in potestatem uene. Eodem tempo

q celisse romana ap̄. cornelio q senatus maritime ore p̄fecit; in campania acta cum apulis p̄teros

cet nauales

ex[er]c[itu]s sodalis; in quib[us] adde pplendum q̄d nuceriniu[m] affecti q̄nquies impiu iustatis iu; redd[er]e tut[us] ad

nues cet[er]a dulcedine ut fit p̄de longi q̄ssi exeuc[er]e hostes. palatis p̄ agros nemo obuiu[m] fuit. cum occasione

q̄ada possent redeuntes agmine uncato haud

paul naubz assecuti q̄ssites exuerit p̄de p̄ter

ea ocurrit; q stupsiut cedi. trepida multitudo ad

naues opulsa e; q̄sitos q̄nq; fabios tristimiam

silliam q̄ eu rome troiem fecit in lacu famam

ypsannu[m] ad hostes tulit. inde lustru[m] romanu[m] q̄

anim obsidi. cadisq; imagine furelie caudinas memorabimt. Cad[er]e mittere inde ultiole sep

gentem insalu[m] munos deducta[m]. sempta non

hostium mag[is] armis q̄ locor iniquitatib; ce.

Ita gaudiu[m] inuida q̄dam mestebat; p̄ belli ro

mani dec. a samnitib; fortuna adetruscos au[er]s

si. Itaq; arma uiriq; ad opprimendu[m]. c. mar

cium consulem q̄uerit. q̄n in etruriam p̄

marsos ac sabinos petitu[m]. si mari dimicandi

potestate nō faceret. Obuius hinc consul. dimi

catum p̄lio utriusq; atroci atq; incerto euentu

e; q̄ cum anceps certa fuisset. adusa in rei fama

quos romanos iuit obamisse q̄dam equestris or

dinis tribunos q̄ militu[m] atq; unu[m] legatum.

q̄ p insigne nagrime fuit ostiu[m] inius multi.

Ob hec acta fama ut solet ingens terro pauo

quin inuasit. Dieratumq; dei placebat. si q̄ cursor

papiri dict[us]. In quo tum summa rei bellice pone

bat dubiu[m] aug[ur]e erat. si q̄ insimium uiciu[m] ex[er]c[itu]s

oib; infeste tuto posse. q̄ uinc martiu[m] e. satisfecerit.

Q̄ alt[er] esse sibi infestius priuatum pupirio erat q̄

ne ui obstaret bono publico. legatos ex[er]c[itu]s duo

mittendos ad eum senat[us] censuit. qui sua q̄ cum no

pū. solum auctoritate monit[us] aut memoria simulta

tiu[m] pie remitteret. Profecti legati ad fabiu[m] ei q̄

ex[er]c[itu]s dissent; adiecissentq; eonem ouentem maiorib;

o stul[t]e demisse. intam octie abiectis quid nā actum

cet legatis recessit. Noctem deus silencio uti[n]cxe e.

q̄ pupiriu[m] dictatorem dix[er]. Cui am ob animu[m] ogi

gnie uictum legati gras agunt obstinatu[m] silentiu[m]

exprimut. ac sine tristes ac mitem q̄ sui legatos

dimisit. ut appareret. ipsi gnem deliem legenti ei

pmi ano; papiri. q̄ iunii bubulcum mag[is] equitu[m]

dix[er]it. atq; ei legem curiatam de imperio ferenti

triste omen. diem dissidit q̄ id effitur. Curia fuit pn

apium diabi; in sagris cladib; capte urbis; cau

dine pacis. q̄ uitrea ano eide cuine fuit pnapiu

q̄ ac siciliensia; q̄ clades q̄ ad eternitatem acerbe

abominandum eam eius dictatoris posto

die auspicio repetito pulsit hostes. affecit ei

legionib; ad trasymenu[m] delicti — siluam ciminiam

ex[er]c[itu]s nup septi ad longulam peuenit. accepitq;

amarcio. cos[ul]. uetib; militib; in aciem copiase

dix[er]. q̄ hostes detrectare uisi pugnam. instruc

tos de integ armatosq; cum ab neutris pliu[m] inceptor

ne oppressit; quieu aliq̄diu nec suis dissidentes u

tilib; q̄ hostem spectes; statiua expinquo fuere.

Nam q̄ cum umbroq; exercitum; acie depugnatu

q̄ fuit; in magis q̄ cesi hostes. q̄ capta adc[er]e non

tolerauit pugnam. Inter res in etruria geste.

q̄ admonitis lacum etrusci lege sacra curto

exercitu. cum uir unum legisset; q̄ne nō alias. B.

quieta simul copisse simul animis dimicarit

tantoq; impr̄ examine gesta res e. ut ab neut

pte emissa sint tela; gladiis pugna cepta; ac

prime omissa ipo examine. q̄ aliq̄diu anceps

fuit. attenssa e; ut no cum etruscis tociens

uictis; si cum aliq̄ noua gente uidet[ur] dimica

to ec; nich ab ulla pte mouet fuge. cadunt

aiu[n]t signa q̄ ne nudent q̄ pugnatoribz signa

fit ex secta prima acies ab ultimis. Deinde

B.

subsidijs aret miles. adeoq; adulcium labore ac
periculi uentum est ut equites. & omissis. ego ad p
mos ordines pedituq; p arma p corpora euasuri; ea
uelid noua int fessos etrusca acies turbauit signa
etruscoq; secuta deinde iperium eoq; ut è affecta etat
cetu infinito. tandé prumpit hostiu ordines. Quae
una primatia cepta; aliq; manipli quam; ut semel
dedere fgam. & etruscum capessere fugam; ille primu dies
finiuia uere; habundantes etrusci fregit; etes. ce
sum uiaciq; robuis fuit; cassi eo iperu capta &
repta; qui sub in pelo gleq; euentu belli sanitibi
erat. qui pr ceteros belli appetentes ut acies sua q
fulget; nouis armoq; signibi fecerut. Duo ex
at erant. scuta alti auro alti argento celabant.
forma erat scuti. simum huic & pecti atq; humi
tegunt fastigio cali. aduersi cuneatim mobilitate
ca sparsa pectoru tegimenta. sinistri crus ocrea
tecti; galee cristate; spem magnitudinu coq
rum addent; cuneos animis mobilibi; ipsis res
argentatis luter candida. hijs dexti comu datu.
illi in sinistro cisitut. Motus iam romanis ap
pat; signiu armoq; fuga; docuiq; aduersi erant
hauriendu militem ee delos. no celatu auro; argen
to. sed ferro; animis fortiu. quae illa pdam; q uere
q arma ee uertia in eoq; deformia int sagine
q; multa. iuuante ee militia decus. q; ita illa mo
tosam sequi; dire hostem q; nos quoq; uictoria
primu ee. hijs cursor uocibi instinctos milites in
hium ducit. dextro pte comu cisistit. sinistro pfect
magr. equitu; simul e aduersum ioue fiut cu
hoste etiam. ho signi inc dictatorem; magr. equi
abuti; pte uictoria maiore; pos. forte iuuenis
omouet hostem leuo dextr comu sacratos more
sanicau milites eaq; candida uestes; pilis cadere
armis. assignes eos se coto mactare. unu dieu
tas cu intulisse signa turbaue q; dicos. & haud
dubie ipulit aciem. Q; uos ubi sensit dictator
ab leuo ne comu uictoria uacuet; equu; dextr
comu dictatoris aces alienu pugnam sagtin; pte
maxima uictorie ipsi. Conata; milites. & pedites
iuxtim eoq; auc legatoq; studia dubijs cedunt;
ualerius adgreto. p. deci alieno comu; ambo cos
tes. ad equites inermibi pedites uehunt. ad sorta
ndi eos ut pte se caperent decius intisuersa

lacta hostium incurrit; ia nouus addit trox aim
exptc uiq; ceteruissi aciem; ad tergu hostiu legio
nes romane reintegro clamore intulissent. gdi. tu
fuga ab samnitibi cepta iam sege hominu armoq;
q; signiu capi replen. ac primo pauidos samnites
cassi fugacesq;. Deinde ea qd retepta; capiq; an
noctem, in uicinis ignis. Dictatore ex. triumphauit. senatu consulto.
Cui multo longe maxima spes captiua arma
plebe. ipa magnificetie intuim ignis. ut aurata
scuta duo argentatosq; ad foru ornandu diui
dent. In natum iuuenu de foro ornandi ab edilu
bi. cum tese ducent; romanu. quide ad honore
dm insignibi armis hostiu usi sut. campani ab
superbia; odio samniu. gladiatoes q; spectandu int
epulas erat. Eo ornatu armati. samniu, q; noie eo
pellarut. Eodem anno ipa inducia; fidem rupe
rat sabi consul. q; dubia q; difficili uictoria dimi
catipsa. cpid nam admenia uictor accessit ce
pisse ni legati deditos urbem eripsse; pdidis
pusset. Igitio legatoibi ereptae amicitiam pete
ribi pse romam ad senatum misse. q; pstato
re; q; dictator triumphans urbem e uictis.
Quam; q; dei uictor; samnitu deus ingens exper
ad legates. p. decii; m. ualerii est ostum.
quos ppli primus amicos ingenti ostensu osp.
alim; alim primem dedauit. fabio q; egie pdi
mitam etruriam contineat; consulatus decio q
collega dat. Valerius prior quartu cepit. con
sules pmi quinqs. etruria decio; samniu fabio
euenit; pferus ad uiciam alterius cu pce
perentes quin ea cum daret nolissent asprat
e; oppugnando, ea addictrem subeg. Cum samnitibi
acie dimicatum; haud magno crimine hostes
uicti. in eius pugne memoria edita foret ni
marsi eo primum plio cum romanis bellassent;
secuti marsos desectem peligni. eande fortu
nam hunc. Decio q; alii consuli sedi belli fortu
na erat. tarq; mensem meu subegrat. frumen
to exercitui ple; atq; inducias. iii. annos pace; inuol
si nichil castella iii cep. aliqt quedam ex hijs
diruit; ne receptacio hostibi cent. cumq; deinde
passim bello in uicore sui sec ut nom ac ex.
sciu sedus ab offi. peter. ac de eo ii. qde ipse
tum. indicio annue dato. stipendiu exercitu romano

B.

ob

nichil

in hijs

cu reliquis etruscoq;
ad pusia que
B.

uictoria

Samnites

ab hoste in eum annum prosperum; & hinc timide in militem exacte; ea incepit audacia fuit. Triumphatis reb⁹ iam etruscis turbant repentina defectio ubios gentis integre adadibz belli. & p instru ctionem agr. sensat. His gratata oi iuuentute sua & magna pte exercitu ad rebellionem impulsa tm ex citum fecant, ut relicto p se in etruria decio ad oppugnandam in romanu ire⁹ magnifice de se hac ceptum de romanis loquentes iactarent. Quod in ceptum erat ibi ad decium esse. placuit esse, ad urbem ab etruria magnis itinibz pgit. & in agro pupiniensi ad samnu inter hostiu sedes, & roma stabat² umbroy bellum. & ipe mine metuu fecant exepte gallica clade qui tutam urbem icolent. Itaq; legati ad fabiu esse missi sunt. ut si qd hannibali atello samnicum cert. in umbria gre exercitum duceret. Deo parue esse. magnisq; itinibz ad meuaniam ubi tum copie umbroy erant pgit, repte aduent. & sit q peul umbria in sacro bello alio occupat. edidant ita extruit. ubios ut alij recedendum ad urbes mutatis quidam omittend⁹ bellum censerent. Postiga una matutina ipi appellant, no ginuit ut cetos in armis si confestim ad etam egit; cast⁹ iuxta tem fabium ad ora sunt. quos ubi effusos uidere immunita esse. uidit, reuocatos milites ab oppugnat loci natu⁹ tpe⁹ pacatas ita strux co hortatq; pdicatoe uas. q; in tuscis q; in samnio preoy decoy exigua appendice etrusci belli esse uidet. & uocis ipis penas expete q; se urbem romana oppugnaturos minati sunt. Hac tanta fuit alacritate militum auditaq; ut clamor sua sponte ortus sequentem trepidauit. diceq; ay impiu. Deinde q. cocitu quiescentu ebay ac comuni cursu effuso & hoste ferimur. no tarde inuitos aut armatos iacturi. mirabilia dictu. signa prio ceptu capta signiferis deum ipi significe. ubi ad esse. armatiq; milites exacte in aciem constiti. & sic ubi e etam sen tis magis q; gladiis gentis res. utrobiz tarditate alacritatem hostes. plus capit hoim q; cedit. atq; una uox ponere arma iubentiu p tota fere acie. Itaq; mite ipm etam sen dedito capiu mis auctoribz belli, posto insequentibzq; diebz cesti umbroy ppli dedunt. Oculatis pensee

in amicitiam accepti. fabius alacre sociis uictor belli in suam gratiam exercitu reduc. Itaq; ei ob res ta feli citer gestas sic priore anno pcle triumphat, & silatiu ira senatus insequite anno quo appi claudi. l. no luminio. esse sunt egressi. maxime appio adi sente impiu; appiu censorem pensse osilatu eo micaq; cuius ab. l. sitio in. pl. intellata dns sce sura adeant. quibidam analibz fulmine icta. & pl' cum collegio nomiu bellum salentini hostes decrent rome mansit. ut urbane artibz opes augeret qm belli decus penes alios esset. Solimodo quicq; laudi penitus. multa sedi plia fecit. Et siquot ho stiu urbes in cap. pde erat largitor. & benignitate pfectura comitate adiuuabat. militeq; hijs artib⁹ fecat. & pietate & labore audiu; q. fabi esse. adue lem allisas cum sannitiu exercitu signis collatis offigit. minime ambigua res fuit. fusi hostes. atq; in castra compulsi. nec castra forent retenta ni ex loci iniqtate supstuss diei. Nocte noctem in stit ceuisset. & nocte exoleta nec quis elabi pss. Postero die nix de luce cta delito sit cepta. & pueri qui sannitiu foret. ut cum singulis uestimenta emittent. His omne sub iugum missi. sortio sa nitium in cautum. add. uis. multa sub corona uende. qui se auctor huiusce belli dicat. seorsum in custodia hiet, eos de fabius romam ad senatu misit. Et cum assitum est discessu ay uolunta rij. & sannitibz adhuc romanos bellassent. & latinos pplos custodiendi dant. ussiq; eam i regnum rem. nouu consse. p. cornelius arui na. & marcius. tremulis his eni iam creati erant ad senat refse. de esse passi. huici ostium pplo quum habentibz agnouimus igito q; ita maritimu uocant pte aduerna tue sentinate. & ueruinatiu. Omib⁹ huici noiis. p. romano bellum indixerit. In samnio & qd decessit in fabius nouu motus erant. calatia & sora p fidag q; in his romana erant expugnata. & incaptuoy corpa militu fere seruitum. Itaq; eo. p. cornelius cum exercitu missus. & arto nouu hostes cum eni anagninis & huicis. alijs bellum ussum erat denuntiat. Primo itaq; die opportuna loca hostes insulti cast⁹ intrepert. ut pua de expeditus mutuis nox possit. & paulo post diei inde rerum cum

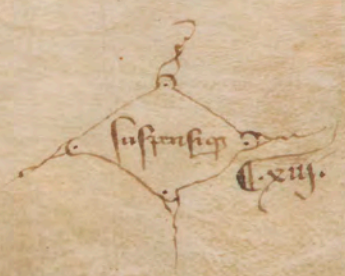

suspensig de statu alt̃ utr̃i ostil ggret. romanq; ie metus
manaret adeo ut oẽ iumores sacrito adigent. atq; adsb
tra rerum duo iusti sentent exact. Cetey hmanu talium
neqq; error ac uenistate gentis gle fuit. ĥ usq; dictu
dignum ausi. trio castris int̃ paucos dies egta. xxx. do
rum induciaꝝ tra ut ad senatum roma legatos mitterent
pacti sut; bimestri stipendio. frumentoq; singulis in milite
nunciis. Ilb senatu ad marciu retecti. cui. s.c. pmissum de
hominis erat; regi cum gente indeꝝ accep. Et isanno
alt̃ ossi stioꝝ urbi locis ĩpeditis erat. oia una obsidat
hostes. saltusq; puios cepint. ne q̃ sub uehi omeat pstet;
ñ eos cum cotidie signa in aciem ossi ĝstis. dice de etatis
potit. satisq; apparebat. in samio etatis pstem ĥ romanis
dilatem belli satis. aduent̃ mitti qui himicis sub acrib
matiunt. rollegse uenire auxilio mota etatis hosti ex
eunt; nam ut qui ne alti qde exeritu se de etatis diuid
sent pates. quigi utriq; pfiss dios ostilares exat. ĥ exeut
ee spei. aduenientes ĩgnito agmine agdiunt. marciq; rap
ti collate sartine in medii. quit ipis placuit istructa
acies. clamor pugn̄i istantia plantis. dios spe gent pulsus
tumultuiu apalem ossi in castris fecit. Iseq; ostesti arma
cape iussit. reptiq; edictis in aciem militib; tnsilisse in
hostiuꝝ atie satisq; alio etamine occupatam tuadit. clami
tasse summi flagitii fore. si altis exatum utriusq; uictorie
spote sinerent. ĥ. ñ ad se siu belli uedicarent. dec. q̃ impetu
dedit. quippe acies pmediam in castra hostium rendit.
uacua defensoꝝ capit; recedit; q̃ ubi marcianus miles
ostes. hostes restetere. Cum passim fuga capta sanitis
fi. ss. ois opinio cedes. ĥ in nullam pte tutum p fugam
e. Jam. xxx. milib hostium cede sign̄ receptu ost. dedant
colligebatq; in iiii copias. tuc cum int̃ se gntantes. cum
repente uise gnal hostium nouis choortes. q̃ in supple
int̃ sept̃e suam; integq; nec eden in q̃ ĥ ussu ostilium
ĥ signo accepto uictores uadunt. malo ordinio ibuen
d. salutem clamitantes. Indignant ost. legiaꝝ ardou.
ue qui gle starent. nouu militem hostiu int̃ pfsos
fuga uertanos ne reptando quide satis etamini fore.
ĥ eos opinio fefellit; oẽ sanitis copie uetes nouesq; a
montes primos fuga capiunt. eo. romana erigitur
acies. ĥ q̃q; satis tuti loci metu e. deiugis q̃ cepant
fundunt. iamq; una uoce oẽ pacem petebant. Cum
him̃ minum fruito impato. anno stipendio ac stu
dilip in militem timoꝝ. ad senatum pces oratores
missi. Cornelius insanio relictus. marci de hmicis

triumphans in urbem redit. statuaq; equestre in fo
ro dicta. q̃ an templum castoꝝ posita e. Hermeoy
tribꝫ pplis alienum. uenulano. fetinatiq; nichil ma
nent q̃ ciuitatem sue leges reddite. connubiuq; int̃
ipos q̃ aliq̃du soli hmoy hint pmissum. Ingenu
mq; q̃ arma romanis tutant ciuitas sine suffragii
latio dita. ostia conubia ad epta. magistratib; p̃tq; i
sacy ciuitat medam; eod̃ anno salutis ac. urbis bu
bulco consule lita e. q̃ ost. bello samnitis nouat. dictat
collega q̃ ei. m. ualerio maximo uic p agros pis. in
pressi fet. cum carthaginensib; eod̃ anno foedus tcio reno
uatum. legatis eoy qui ad d uenant comit munia
missa. Dictatorem d̃ anno hint. p. cornelium scipione
cum mag̃ equitum. p. decio mure; abhis q̃q; creati
sunt. comicia ostilaria hita. q. neue cõsulum potue
runt litis abee; cati cons. l. primus. Hos ost. pisq; Fab. Cur. murut. Cõtra. 9.
fabio 7 p. decio fuggit biennio excepto quo claudii no
luminiiq; 7 cornelium cum marcio ostiles fedi tra
didim̃ memorie. ne fuggit in anal̃ digerendis an q
fulto limes ostiles falsde ratio tinsedit inertiu e.
Eodem anno in cãpum stellatem agri campani san
nitii incursiones fec; uragi ambo ost istantii missi. 2 Fl3. ab. Bz. 9.
cum diuisas regiones tisthii pdam. Corvinus murutus
prosperum primum p̃ dei ad tsthii pugnat. Aliq; ha
id dubie sannites uictos. ac. xx. milia hoiu capta
dunt. alij marte cpto decessum. 7 p̃mium metu simu
lantem nocturno inne clam ĩ montes copia e abduxis
se. hostes securos. duo milia inde locis munitis 7 pos
ossedisse. Consul ut statiua tuta copiosq; 7 uti erant
posse uidet. Postq; 7 muniuntis cast̃ firmauit.
7 oi apparitu rex utilia instruxit. Velicro firmo p̃
sidio de uigilia tria q̃ dici prime p̃ expeditas legio
nes ad collegam 7 ipm̃ aduisis. alios sedente dicat. B.
ibi auctore p̃mio munici cum hostibi signa ost.
et cum antecp̃ plium in multa diei processet. ni
postimi integris legionibi defessum iam acie hostiu
in primo inuadit. Itaq; cum lassitudo ac multa
fuga eq̃ p̃cessent. 7 occidione occisi hostes. signa
lxx. 7 xx. capta. atq; inde ad cast̃ postimii pretiti.
ibi duo uictores exat̃ pausum iam fame hoste
ad hostium fundit fugantq; signa militaria sex 7
xx. capta 7 impata samnitii statis cellis. multiq; alij
mortales 7 cast̃ ust̃q; capta. 7 hebi annii ubi posto
die capta oppugnari breuii capit. magnaq; gla rex

gestay qs. triūphaūt. minimeū qs. cum uni⁹ ne⁹ gu
reldum in cast⁹ mortuū quidam auctores sūt. fi
fuliuū. in loc⁹ ei⁹ substituerūt. ab eo cum ad exau
minuci missꝰ est. Eo anno soa arpin⁹ ciuis re
cepta ab samnitib⁹. habet magnum simulachꝝ in
capitolio positum. dedicatiōe. p. supplicio a. uer
rione. p. sexto sopho qs samnites seu frē seu dil
tionis belli querentes legatos de pace roīa misse;
quib⁹ supplicat gentib⁹ tpus in quo sepe bellum
parantes pacem petisse. samnites oīone ulē cū
sita de pace mīsse potuisse. Nunc qn uetera ūba
addō locoꝝ sūnt robꝰ standū est. p. sexto cōsule
cum exercitu breui in samnio forent. cum ad bellum
pacem ne inclinent animi sulli no posse. optā
ōi samnicū. reuelūt decedente ex samnio qs. legati
sequerent. Eo anno cum pacatum samnitū exer
citū romanū pbito benigne conceatu pgressi. sodē anti
quū samnitib⁹ redditum. dd equos in uectō ho
stes certū pmultos annos stipē in fide pacis
quietos usa arma romana. p in colurnū simo
nide missitauant. sunt cū his samnites auxilia
& p hnicos sub actum uniuersi ppe gentes sine
dissimulatōe ostilis pū. ad hostes deuiare et pti
cto rome cum samnitib⁹ fedē stabiles uenīat rep
petitum tēptatōem aiebant. ee. ut troie tēpo
belli. romanos se si paterent. q. quo opē obtēd
fecer hnicos deuisse. cum qb⁹ fecisse suas legos
romane ciuitati poptauūt. quib⁹ legendi quid
uallent copia nō fuit. p pena nec tam ciuita
te fore. Ob hoc uulgo i ostilis uictatis pōt. bellum
si equis uisset. qs. p ambo ad noūu gsteri bellū.
uis. nullu a castris hostiū o sederit; equoꝝ exēat
ut qui sue nōie. p multos annos tbelles gessit.
Cumulcuario simil sih diebꝰ eno sine inpe
trepidare ali⁹ exeundum in acie. alis cast⁹ cas
da censent; mouet plerosq uastato flauū ḡre.
Ac de inceps est. seuib⁹ p sidis urbiū relictaq
ereadia. Itaq pūs int multas stias una omis
sa aura ḡuiū. ad respectum suaꝝ ppe rey uer
nisse audita ad prima uigilia diuisi castris ad
de poranda oīa tuendaq membꝝ in urbes ab
urent. eam suam ingenti assensuū. accepe;
palatis hostib⁹ p agros. p ma luce romani signa
p latis uiatie osistūt. & ubi nemo obuiū habe
r

appiū claudiū consorē libertinor filias senatorē ordiē
polluisse. nec ēm mātā electōēm eius fuisse

inquinauat: ꝙ pēr ꝙ eam lectionem nemo aratam
habuit: maxima ad eptā erant: ꝙ pecierant. opes urba
nae humilibꝫ pōē tribꝫ diuisis forum ꝛ campum
corrupi. Tandē ꝙ suam comitia indignitatis huius
ut plerīq nobilium anulos aureos ꝛ phalas deponer.
ex eo repie indias pres discessit curiis. Aliud
integē plē fauoris ꝛ cultus bonor. aliud forensis
factio tenebat. dom. q. fabiꝰ simul concordie ēa sanc
ne humillimor manu omnia ēēt. Omīno fieri
turbam excitatam ip. iiij. tribꝫ dicerit urbanaeq
eas appellauit. Et deoq eam rem acceptam gratis
animis ferri ut maximi cognom ꝙ tot uictorijs
nō pepeat. Hac ordinum reparatōe pmanet. Ab eod
institutum dr ut equites ex tribꝫ equitibꝫ insuebant.

liber. xj. pme decadis. anno ab. vr. q. xcv.

Ernutio scr. cornelio consl. Ab extimo
ferme bell. ocū fuit. soli atq albam
colonie deducte. albam in equos. cc. co
lonor scripta. solas ag nolsse fiat. si pstiterint sa
tis. cc. milia hominū missa. Eod anno arpinatibꝫ
ciuitas data. frusinates tecta pre agri
damnati ꝙ hostes ab eis sollicitatos aptum capita
q oratores ei rei stione ab offi ex sco hita uirgis
cesi ac securi percussit. ne quis ue intellet agere
annū pua expiato inubia facta est. q nuncupabat
expelimea quam expiationes armator in agros fi.
in eam expelimeam penetrum fluuius e. et ex eo lo
co obscuro multa uulnia accepta. maximeq lapidi
bus. dom alto specus cuius horrendam pmul erat
inuenere. unde aquis gressus ligneis accesse. Tra
ctus fumo ac uapore ad duo milia armatoꝝ ruen
tia. Nouissime in ipos flammas de cuade redunt
assultat. in. suuo deuicte emilio offi redit regium
equoꝝ bellum. colonia ex pacentes ne lud arte
suis finibꝫ iportam sumant. expugnare adorti
abigis colonis pellunt. Certum an rome troie
fecer. q nux exhibe erat tam affectis rebus soles
pte equos ad bellum cohortor. ut tumultus ei qui
ea dictator dicer. C. Iuuri bubulci. is e. in. tumulo q
magis equitum effectus primo offensi eos sub ex.
die die optauo triumphans in urbem cum redisset. de
saluris q offi. uouat. censor. locauit. templa dictator. i
dedicauit. Eodem anno classis grecor cleonimo

· sparte lacedemonio ad ytalie litora ad pulsa thurios
· urbem in salentinos cepit. et duce hinc hostem
offi. emilius missus. prio uno fugatis expulit. in
· naues. thurie redire ueteres cultores. salentino ag
pax pacta. Iunium bubulcum dictatorem missa
in salentinos inquisdam annalibꝫ inuenio. ꝙ deo
min pōē offigendē ēēt cum romanis italia excos
· sisse; circumuent in brundusii promontorii medio
sinu aduatico uentis latus cum leua in portum
sa ytalie litora. dext illyria liburnigq. Thuri gen
tes fere. q magna ex parte latrociniis maritimis
fames tolerant. primo ad litora uenetor. puenit.
ibi expositis paucis qui loca explorarent. ea ui
dissent tenue pcerū lic ēē. q. tres ex his signa
· ab scopo sint. urbem ostia maritimis. agros ha
bere. qui primos campestres cernit. ultiora colle ui
deri ēē hostium. fluminis palu. q deiecti naues
· stationem tutam. uidisse. medias amnis erut. eo
inuectam classem subire flumine adisse. sit. q
uissimis nauiū nō prohibet. alueus fluminis. i le
uora naugia iniecta. multumq armatoꝝ. adfre
· gunt agros tibi maritimis patentiores. uicis
colentibꝫ cum domum pruenit. ibi egressi pdo leui
naribꝫ relicto. uicos expugnant. inflamant tec
ta. hoīm pecudumq pdas agunt. Et recedentes pdam
de legionibꝰ usq. ad naues pcedunt. Hec ubi pata
· uere. consules ad urbem reuocant. Ibi cum
ex. milibus armatoꝝ. ad. xxx. milia hominū
· cum. Ap. Claudio. cos. Ti. Sempronio. Gracchano
· cum. L. Furio. Purpureone. cos. Q. Publilio. Philone
· cum. L. Papirio. Cursore. cos. Q. Aulio. Cerretano
· cum. Q. Fabio. Maximo. Rullianō. cos. Q. Fabio. Maximo
· cum. P. Decio. Mure. cos. L. Postumio. Megellano
· cum. Q. Fabio. Maximo. Gurgite. cos. M. Atilio. Regulo
· cum. L. Papirio. Cursore. cos. Q. Publilio. Philone
· cum. L. Cornelio. Scipione. cos. Cn. Fulvio. Maximo
· cum. Q. Fabio. Maximo. Gurgite. cos. P. Decio. Mure
· cum. L. Cornelio. Scipione. cos. Q. Fabio. Maximo
· cum. Ap. Claudio. Caudice. cos. Ti. Sempronio. Longo
· cum. Q. Fabio. Maximo. Gurgite. cos. C. Marcio. Rutilo
· cum. Q. Aulio. Cerretano. cos. L. Papirio. Cursore
· cum. Q. Fabio. Maximo. Gurgite. cos. Q. Publilio. Philone
· cum. L. Papirio. Cursore. cos. Q. Aulio. Cerretano
· cum. Q. Fabio. Maximo. Gurgite

quotannis una fas e. ⁊ e adue bñ tpus. - expōitur quotannis .v. annati - ut singlis anis.

quibdam incensis nauib hostiu ꝙ trepidatio iuuada intulit uictores reūtur. Cleoniq uxta pte nauiu in colimi illa regione maris adriatici ⁊ spe adita discessit rostra nauiu spoliaq latonii in de tunionis uete fixa. multi sptlit qui uiderit patauii moniūtiu nauali pugne. eo die quo pu gnatu e ⁊ ānis sollēpni examine nauiu flu mie in oppidi medio exercet. Eodem anno rome ci uestinis pretuis amicicia cu. actum est fedus. mil tiplex Deiq exoit tros etruscis rebellare ⁊ arre rnos sedicois motu orto nūciabat. ubi celtiu gen ferox diuicaq inuidia pelli armis cepit. simil marsis agr mitteri. in qd colonia esseoi dedicta erat. ccc. hominu septis. ⁊ tragi ip eos ministrus dei. m. uale leri maxiu dictatore magr equitu ꝙ legit. in. emi liuu paulum, id magr dei ꝙ. in. q. fabiu ea state atq eis honoribꝫ ualio subiectum. Cetum ex maxi mi ogn. cognomine ortum etruscu haud abnuerim. qd fretus dictator cum exercitu plio uno marsos fu dit. Compulsi deinde turbes munitas milioniam ple stinam. frestlliam intra dies paucos cepit. ⁊ pace ad militiq marsis fedus restituit. Cum etruscos ussiu bellum. ⁊ cum dictator auspicio repeten dam ea ꝙfecta romana eat magr equitu pabli tium egressus ex insidiis circumuenit. signis q alia amissis feda militu cede ac fuga in castra compul sus; qui troe no eo die a sulpicio abhorrerent ꝙ sua alia arte ignoiq suum equit. cum maxime bellicis laudibꝫ ꝑ ⁊ ꝙ memor papiriane seuicie no ꝙ ut dictatoris in ussu dimicaret adduci potuisset. Nil eata ea clades romanis: maiorem ꝙ res erat troes extimuit. Nam ut exercitu delecto ita tutiu in deu custodie in portis iugilie uicatim ex acte arma tela in muros ggesta. Omnibꝫ minoribꝫ sacramto ad actis dictator ad exercitum missis ea ste cingl liora ⁊ opita magistri equitum ea. castra tutiorem loc reducta; cohortes q signa amisserat ex uallum sine tentoriis destitutas inuenit. Exercitum audi pugne quo mati ignominia abolet. Tragi offensu cast in iagr rusellanum promouit; eo hostes seu tis qq ex bis gesta re sumam. ⁊ inapto examine. unius spem habent. in insidiis quoq ꝺo feliciter expti erant hostem teptant. Tecta semiupta. uici pua strage agroꝝ diuisi haud procul castris

romanoꝝ aberant. ⁊ ad bina armatis pcul inospectu ꝑsidii romani au pcessit. cui. filiu legati ꝓpinquu, ad q illecebꝫ cum moueret nemo ab romana statione pastor unus ⁊ ossp sub ipis munitis inclamat alios aiantia ⁊ abrup mis uici pecꝫ appellentes. quid cessaret, ⁊ media castra romana tuto agi posse. Hec cum legato altius q dam l. certaq mitteret. ⁊ pos manipulos militum indignato ignis cet. ⁊ in in ussu moue audent. ubi et pros lingue at rende aiuu pastor. simo. agisti an urbana q̄rca cet. cui restent sonum lingue ⁊ corpoꝝ hitum ⁊ nitore. dicta q̄. pastoralia cet. Tre ⁊ dicte inquit. deiegant ne q̄q̄ latas insidias, oia scire romanis. ⁊ magr uno dolo capi ꝙ armis una pse. ⁊ ubi audita sut ⁊ ad eos qui obsedant iun sidis plata tuu surrectum repente, latebris est. ⁊ ipatores ad ostentum undiq campum q̄lata signa; ubi legato maior acies q̄ q̄. ab suo ꝓsidio sustinu ꝑt. Tragi q̄pe ad dictatorem auxilia accitum mittit. Interea ipe ipet hostium substinet. nuto allato dictator signa ire ac seq uebat armatos; si cetera q̄pe oia impio erant; rapta ex templo signa armaq ⁊ uix ab impetu ⁊ airsu tenebat. tum ira ab accepta nup clade stimulabant. Dum ge tatoꝝ accides clamor ab insidente examine, urgent. ⁊ a q̄ alios, horum q̄ que signiferos ut cetus eant; quo magis festinantes uidet dictator, eo in pensius retentat agmen. ac sensim aciem ad hostem uidet. Etrusci ex principio exacti pugne oibꝫ copiis ad erant. ⁊ sup alios alii ruu ciant. Dictatori omes legiones etruscoꝝ expressisse pu gnam. ⁊ iam ab suis ressisti posse. ⁊ rpe cunctatore loco in q̄to dimicare ꝓsidiu cet; certum facis fiet ex tuimi tolerando examini legatum. ⁊ se q̄ui abire pcli uindicem. ⁊ q̄ manipuli multi fugam hostem ut integros adhortat uiribꝫ fessos; q̄q̄ lente gradiunt. Jam in ad impetum capiendum equiti utiq modice erat spatium. Prima incedebat signa legion neq occultum aut repentinu hostis timet. ⁊ reliquerat in tualia inter ordines pedituu q̄ sane. lapso spatio equi p mixti possent. Parit ⁊ tulit clamorem acies. et emiss eques libe cursu in hostem ruebat. Ipositos q̄ adhuc equestrem procellam subitum pauorem offun dit. Tragi ut pstrex auriliu iam pene circumuenit ira unusa regis data e. Integre accepte pugnam nec ipa longa aut anceps fuit; fusi hostes castra repe tunt. ⁊ fentibꝫ iam signa romanis cedit, ⁊ ultima castroꝝ pte gelo lant; herent fugientes ⁊ angustis

.i. uiri. qui.

dictator.

.i. popłatiu

cura

pretay. pe magna aggrem uallum q̄ ostendit. si aut
e stion loco tueri se. aū supare 7 euade possi. forte q̄dam
loco male dnſes. ag ponde sup stantiū in fossum pe
biut. atq eam di deos ponde uam fugere odamassent.
ples in hermes q̄ arma eruduit. Hoc plio stracte ītr
etrusc̄or uires. 7 pacto anno stipendio. duū īnstiu
frumēto. p̄missum ab dictatore ut de pace roma legā
tos mitterēt. Pace negata. indicie bellī dict̄; dic
tator triumphans in urbem rediit. Habeo auctores sīp
ullo memorabili plio pacatam ab dictatore etruriam
ee. seditionib; ītr arretinos. 9 pōtinos 7 liciniū gnē cum
plebe in gram reducto. 9 stul̄ edictatore. stre. in. ualt
no pertēte. atq adeo etiam absentem curum edide q̄t.
7 p int̄ regem ea comicia fta. sd unum no ambigit
9 stulit aim apuleio pesta gessisse. in. ualerio 7. q. apu
leio q̄s sac pacate foue res fuc. etsi. adusa res belli
et in dicie quetū tenebant. sinitem miloꝝ annoꝝ
clodib; domitum. stand de fedis noui penitebat. Dome
q̄ plem quietam. et ex hostilatam deducta in colonias
militumq̄ p̄stabat. ītr ne undiq; tūsquille res cent. eta
men ī cetum int̄ primores ciuitatis. p̄cipuos plebeios
q̄ ab ītr. pl. q. 7. q. m. egrimus qui undiq; dminandi
num p̄m ap plebem occombi; quesitis. p̄p alia stu
sse reputata erant. ea accem pcepit. q̄ no ī finem
plebem attendent. si ipa capita plebis osulario. tūpales
q̄ plebeios quoꝝ honoribꝫ nichil p̄t sacdocia q̄ ipi p̄mi
stant decent. Rogatem q̄ p̄mulgari ut ex. uiꝝ. au
ges quatuor pontifices ea tepestate cent placeret
augi sacdotum numeri. uiꝝ. pontifices augures de
plebe os allegerent. Quadrinde ad. uiꝝ. augur nu
mer ī morte duoꝝ id redigi collegiū potuit. non
ueniebat. cum int̄ augures ostet īpare numeri
debe ee. utres antiq; tribꝫ. ramnes 7 tatienses. luceres.
suos q̄ augurem habuit; haud si plib; opus sit pari
int̄ se nuo sacdotes multiplicent sic multiplicari st.
atum ad. uiꝝ. quinq; adiecti nouem numer. ut
eni in singlis cent expleuerit. Cetum q̄ de plebe al
legabant uix eam rem egre passi patres q̄ ex osula
tum uulgari uiderēt. simulabant ad eos id mag q̄
ad se p̄tinē. ipos uisuros ne sac sua polluant. id
se optare dicebant. ne q̄ in rem. p. clades ueniat. mul
ta retendē assueti iam tali gne examinū nunc; et
enebant. adiscturos no id q̄d olim uix stupuissent
affectantes magnos honores q̄ iam in quoꝝ spem

dubiam etatum erat. ītr adeptos multiplices osulat̄
censuras q̄ multiplices. Certatum ītr suadendi legē t̄
apii claudii magis fert̄ 7 int̄. p. decii mure. q̄ ei cad
ferme de iure pat̄ ac plebis q̄ plegre licuisse quodam ee
eam dicta erant. Cum plebeios osulis rogabat̄ de fruss
renuisse dr. Dec parentis sui spem alem eum multi
qui ītr ee erant uiderunt. Tarentum gabino cultu stip
telum stante quo se hostib; q̄ plebe ac legionib; romanis
deuouisse. Cum. p. decii osulis pur pugn deis īmor
talib; usum eq. ac. t. manlii collega ei deuouiss. eide
p. decii qui sac pui. ppe. fecer. legi rite no potuisse
id ee dicta ne suas res min audirent. Dij q̄ appi
claudij. casti eum sac puata face 7 religiosius dos
colē si se. q̄ penite uotoꝝ. q̄p re. p. nuncupauit. tot
osules plebei tot dictatores aut ad exta euntes aut
int̄ ipa bella nuntiarent. dices coꝝ annoꝝ quibꝫ
plebeioꝝ ductu. 7 auspicio res gen cepre sit. numa
rent tripha. iam ne nobilitatis sue q̄d plebeios peni
te. quo hic. ī. q̄d repens bellum oriat. no plus stet
fore senatui pclam. r. i patres q̄ ī plebeios ducibus.
Quod cum ita se hab. ait deoꝝ hominū ne īdigni uide.
no p̄ equit. coe uiros quos uos sell curulibꝫ togis pre
ta tunica palmata. togis picta 7 corona triphali
laureaq; honoratiores. quoꝝ domos stipib; hostium
affixis ītignes int̄ alias sceitus pontificalia atq;
augurialia in gnia die. qui ionis optimi maximi ornatu
decorat. curru aurato uec in capitolium ascendit. ic
offeat aim litus capite uelato uictimam cedet.
augurij uigil arce capiet. aut ymaginis titulo 9 stu
lanus censuraq; triphus equo aio legeret. si augura
tum aut pontificium adiecitis no sustinebit legē
tium ocli. Quid plura dignum deum eos nos ia. ppe.
bnficio ee stero qui sacdoci no mi reddam digna
tis nra honores q̄ accepim. 7 dignitate q̄ nra ea
expectam. ut quos primum colim pri. colam. Quid
a ego sic ad hunc egi tam integ sit ea prudeꝝ de sac
dociis. 7 no iam ī possessione uni apissimi simus
sacdocio. decem uiros sacris faciendis carminum
sibille ac fatoꝝ ppli hui interpres antistes eosdem
apollinaris sacri cerimoniaꝝ q̄ aliaꝝ plebeios ui
dem. q̄ ante ti pricipes ulla iniuria sta est tum
duumuiri sacris faciendis adiecti ex plebeios q̄
numerus. 7 ne tribuni uir fortes ac strenui au
gurū loca. quatuor pontifex adiecit. ī que plebei

dissuadenda q̄

.po. 220.

si

nium

.p. 2.

stires

duo. uij. uires

nomine. ut non uos appij Claudiū uocarent pellant. sint ad
iuuent uos homines plebei. diuinis q̄ rebꝫ gaudendo
sit inceptis humanis q̄ pręsidiis adiuuant. Mouit
cribescē appi collegam in sacerdotio sibi q̄ in censura
q̄ in ꝯsulatu collegium sibi petiuisti. Quibus tam dic
tatoris magi. equitum q̄ magri equitū dictatoꝝ ēē
poterit; sabinum aduenam principem nobilitati uire
seu app. cum claustra seu appiū claudiū manubias
illi antiqui priuati in suum numerū accepere fu
stinuerit uos in sacerdotū numerū accipere; mista nobili
decora affinitate. imo eadē ea. eod. q̄ uos superbos fecerit. si se
sti pinus de plebe ꝯsul ē sto. c. licini stolo pm mag
equitū. c. marcius. rutili prim dictatore. q. cęsor;
q. publi philo pum ptor; semp ista audita sunt.
Cad pone ap uos auspicia ēē. uos solos gentē hanc
uos solos iustum impium. q auspicatū demi mutare
q eque ad hunc ꝯsulatum plebeium. q dictatum stuti pa
tres erit; qrit. nōn stando audistis pius pmo ēē sceles
nō de celo dimissos. si qui prius scire possent. id ēē
nichil ulti q̄ ingenuos consulatum. iam pridem scire pos
sum augusti. iam potuit filii meus. nichil est aliud
in re quirites n̄ ut oia negata adipiscam. Qui
tum in pręsentia. q̄ curant q̄ cuiusmodi exitus
na habeant. Ego hanc legem q̄d bonum faustum
felix. q̄ sit uob ac. rei. p. uti rogas iubentibus cen
seo. Vocare tribus extemplo ipse iubebat. apparebat
q̄ accepti legem; ille in diebus intercessione ē sublatus.
Postero die detritis tribunis ingenti ꝯsensu accepta
est. Pontifices etiam suasere legi. p. deuius.
mus. p. septimi sophi. c. martii rutili. in. liuii. den
tiquing augures. item deplobe. c. genucius. pes
peti in. minutii fesp. c. marci. t. publi. Ita octo
pontifices. nouē augures nūs sces. Eodem anno.
in. uali. tum de piaculis legis tulere diligenti
orem; ideo ea tum post reges exactos lata ē. semp
a familia adhibitum renouande sepi haud aliam fuisse
reor. q̄ qd pluris pauciores opes q̄ libertas plebi potuit.
Porro in lege sola grauior animum iacta ira. q̄ siu
pena. si quis ulciscisset necassetue quemquam. sacru
ualerius lege cum eum qui peccasset impune cedi. sceleri
q̄ necari uetuisset. Bigis adiunctis ea peccasset nichil
ulcisci q̄ impune fieri adiecit. Id qui ni pudet homini
erat usum. credo timendum sit ualido legis
ne uim suo iure minuerit q̄ssi. Bellum ab eod ꝯsule
haud q̄q memorabile aduersus rebellantes equos ei
pręter anos ferocis metu et antiqua fortuna hienti gestum
est. Idem consule apulei in umbria negotium oppido facilem
Locus erat arduus ait in pręruptum pcipes. ubi nō
narnia fluit est. ni ui moniti capi potuit. Itaq; eam
ipsam rem. in. filiumue pręt. manlii torquati nouo
esse acceptum: In eum annum eum fabium esse. non
petentibus dictatorem omnis centuriis ipsum actorem fuisse. mac
chiam ac nullo tribuni dissentiente. Is ostilium in bellico so
lere animum. eo anno maiore seruitio rei. p. fore ut
hanc gesto magistratu uti. ni dissimulante quid mal
let. ni petentibus iis edilem curulem. c. sulpicium cur
sorem fecit. Id ne geerto ponem uetustior annalium
auctor piso effecit. qui eo anno ediles curules fuisse
tradit. si. c. domitium. in. filium calui. q. sp. carbilium
q. f. maximum. id eod cognomen ortum in edilibus fecisse
scaurus fabulam minutam expedientibus ostilianis
comicis quemquam errori. ni fuisset eo anno edili
ap. sulpicio sophio. q. p. septimo. a. urbe condita. ab
q̄ additur duecentesimo ac tarentina. Hęc rome gesta.
Dein admodum opidum cum regni obsidione uix tere
tri dio exoppidanis quos emunt edificia munita mu
ro specu sęo adstantes romanas itinere oculeo pre
munit. Is ad ostium deducti pręsidium armatum se mit
menia. q̄ muros acceptos ostendunt. Nec aspernan
da res usa. ni incaute credendi cum alio exemplo. na
liter obsides retenti. Duo exploratores. q̄ peruicacium
missi. q̄ quos sine ope ferro trecenti armati. ni fugien
dum in urbem in ostium; nocte portam. q̄ proxima cepe
re. q̄ refracta ostium exercitus. q̄ romanus sine examine ur
bem inuasere. Ita nequiquam indidem. p. re uenit.
colonia eo adiutus urbs missa a flumine narnia
appellata; exercitus cum magna pda romam reductus.
Eo anno ab etruscis adiutus indutiarum patrum belli;
si eos alia molientis galliq; ingens exercitus finis
ostium. paulo appiū auium; perinde deum q̄ militem
potare. Foedus exhostibus facit. gallos conanen
ut eod adiuncto exercitui cum romanis bellarent.
De societate haud abnuunt barbari. de mercede agun
Quia pacta acceptaq; expleri. cetera ad bellum cent
sequi certius uiderent. ita faciunt — mercedem se belli
romanis iferendi pactos; quod acceperunt accepisse. ne
gare etruscum uastaret armisq; lacessere cul
tores; militibus se in finitimi etrusci uenisse.

ꝑ nulla alia mercede q̄ ut in ꝓtem agr̄ acciperentur
tandē alia sede ĕra ꝯsistant; multa de eo q̄ alia
ꝑpl̄o etrurie hĩta. ꝯ ꝑsta q̄q̄ ꝓfuit. ꝯ tñ q̄ im
minui agr̄i, q̄ q̄ colōs ẽ. asp̄ adiūge tm̄ essẽt
gentis hoīes hẽrebat. Ira dimissi galli pecuniam
diligenter sine labore ac ꝓdo putam retulerūt. Ro
me troiem ꝓbuit fama gallica timentibus ad bellum
etruscum adiecti. Co mitt̄ cuncta inter fedus icrm
cum ꝓxenti ꝑpl̄o ẽpt̄. manlio ꝯs. sdate euenit. qui
uirtute dū ingressus fines hostiū cum excēt̄ mīt̄ equi
tes, ab rapide curſu cōgregando equo. effusꝰ ex timplo
q̄ꝑ expirauit; cui ab eo casu dies finis uite ꝯsuli
fuit; quo uelud hoīe belli actore deos q̄ste omisſe
se bellum memorantes etrusci subsulē aīos. Ro
me tum desiderio uiri, tum incommoditate ꝑpe
tuę uacuus fuit. ut pces abiurando dictatore
ꝯsulis subrogandi comitia ex noua ꝓcipuum hĩta
de habuit; in. ualerius ꝯsulem. deos suę etrurieq;
dixe. q̄ senatus dictatorem dici iussit fuit. Cui
exemplo metuentes ad legiones ꝓficisci iussit; ad
uent̄ ei ꝯsuli etruscos adeo ut nemo ex munim
ta egredi auderet. timorq; ꝑpe obsidionis simil erat.
Vt illos nouus ꝯsul uastandis agr̄is iendisq; rectis
cum passim nō nulle solum ſ frequentes q̄ uia ſcen
dise flumarent elicere ad ꝓlium potuit. Cum h̄ segni
us bellum opinione erat alii bellī q̄ multos luctum
cladibus haud in mitte horribile erat. fama picentium
nouos socios indicto exorta ē. Samnites arma
& rebellionem spectare seq; ab his sollicitatos ac
picentibus grē acre. & magna pe caire patribus ab ēt
ria ſamnites ussi ē. Caritas & anonę sollicitatis
ciuitatem fuit. uentūq; ad inopie ultimū fuit.
ue scipsere quibus edilem stusse. eo anno fabii ma
gnum plausum. ni eaq; uim cum q̄ in bellicas rebus
multos tempestatibus fuat. rat dominum ī annone
dispensatore ꝓpando ac quebendo frumento stusset.
Eo anno h̄ erat ca inter reges uictum, inter reges
fuę appius. claudius. deinꝑ. sulpicius comica eo
sularia huius caut. s. cornelium scipionē. ñ. ſul
uium ossinapio huius anni oratores lucanoꝝ
ad nouos ꝯss. uenert. q̄stum q̄ odiosis plitere
se nequiuit. ad spectatum armoꝝ samnites ſpecto
exercitu ingressos fines suos uastare; bellogq; ad bellum
egre. lucano ꝑpl̄o. fac fidē erratū quondam. nec ita
obstinatos animos esse ut ira ferē ac pax tolerabiliū
cant. q̄ ut una ꝑcatio nom romanū uiolet. orare
pces ut & lucanos in fidem acciperent & unum atq;
uiginti ab se samnitū arcerent. se q̄q̄ bello cum
samnitibus precio necessaria tm̄ fœdera adiuncturos roma
nos fides sit. ñ obsides dare parati ēt. Breuis
ꝯsultatio senatū fuit. adiūctis oratoribus fedus cum
lucanis. recepq; perendas ab samnitibus consecutis, ue
nere etruscum lucanis, uetusq; fedus. fecialesq; missi
qui samnitem decedere agro speciosq; ac delicie exercitū
finibus lucanis iuberent. Quibus obuiam missi
ab samnitibus qui deterrerent, si q̄ adissent. ipsos
q̄ualium. haud immolatos abituros. Hoc ꝑpto
audito fuit rome bellum samnitibus & pces con
fecere & ꝑpl̄o uisum, consulq; ut sedecim aureos pri
sit. scipioni etruria fuluio samnites obuenerunt.
diuisq; ad sium q̄q̄ bellum q̄ficiscuntur, scipioni ſ
gne bellum & simile pon samnis militie exercitu
uti hostes aduersa tumo instructo agmine occur
rere; pugnatū multo ꝓe diei, magna utrinq; cede.
mox nocte q̄ dira uictoria ēt inuenit. sine ſe
quente uictorem uictusq; ostendit. Nam etrusci
silencio nocte castra relinquere. romani egressi ea
in eadem ubi q̄fessione hostiū accessū uictoriam
uidere, q̄ssus ad castra uacua cum ꝓlima pdei nā
& statiua & trepide despecta fugam ponit; ꝯsulis
cum agrum copiose redactum cum ꝓpedita sa[illegible]
ac modice saleris ꝓsidio relicto expedito agmine
ad depopulandos hostiū fines incedit. Omnia ferro
igniq; uastant. ꝑde undiq; acte. ñ solitū uasti
hosti relictum, ſ castella & uicos ſlatos ignes,
urbibus oppugnandis reparatum in ꝯs tumor. et
seos q̄pulat. cui. fuluius ꝯsule clara pugna in
samnio ad bouianū haud ꝯq̄ abigne uictorie
fuit. Bouian in aggressus & ita multo post au
sidenam uicꝯ. eodem anno tarseolos colonia ī
agr̄ equicoloꝝ deducta; filiꝰ ꝯsul eos de samnitibus
triumphauit. cum comitia consulum staret.
fama exorta etruscos samnitesq; igentes ostē
dere. pulam sibi q̄ cohis uetari principes eru
seoꝝ q̄ nō gallos q̄q̄q; conducte tyrenum ad bel
lum. incepare magnat. samnitum q̄ exercitū lu
cum hostem q̄ptum adiecerunt romanis. strage
sius socioꝝq; uiribus ostingo hostes ad bellum

dedūcē.

Bellū.

fuluius

et haud ꝓcul pari despiciend̄ ꝛ̄ examine. Hic tr̄or cū illustres uiri ꝟsulanum petent ⁊c. inquinū fabiū maximum ꝓmo nō petente. de iꝝ ut inclinata stu dia uidit ⁊ recusantē quīrit. Quid se iam senem ac ꝓfuncti laboribꝫ labore ꝙ premiss sollicitarent. Nec corpus nec animi uigorem remanē. eundē q̄ fortunam ipam ueri. ne iu deor nūiam iā ipse ostantes q̄ uelint humane res uideant. Et se gle senior sēcessisse. ⁊ ad suam ꝯtam ꝟsurgentes alios. letum aspicē. q̄ honores niscimos fortissimis uire rom̄ q̄ honorib; de ⁊ fortes uiros. el etuebit hac mo deratē tam iuē studia. q̄ uecordia legum restigedi rat. legem recitari iussit. q̄ unq̄ x. āos eande ꝙl. reflet nō licet; uix ꝓstrepitu audita lege. ⁊ ꝯcpſl. h̄ id ꝓhibitu futuꝝ aiebant. ꝫ ad ꝓsēm lecturos uti legib; solueret. Et ille q̄dē recusando ꝓstabat. Quid q̄ actinet legeꝫ seu regitans quib; p eos. qui tulissent fraus fieret; iam legi legeꝫ q̄ regē; ꝓsēo nichomin̄ suffragia inibat. ⁊ ut q̄. intro uo cata erat centuria. ꝟsulem haud dubie fabiū dece bat. Cum demū ꝟsensu ciuitatis uicē dū applet inquit. q̄d agitis acturiq̄ estis quirites; ceterum q̄m finē q̄d uos uultis seruī estis. ⁊ collega sit mee ap uos ꝟsre locus; ꝓ. deciī expertū q̄ accord colle gio uter d̄ios nob. dignꝫ parente sno. esso mecū ocp. faciatis; iusta suffragatio usa. ea q̄ fierant centurie. q. fabiū ꝟsules dixe. Eo ano plenisq̄ dies dā ab edilib; q̄ plebeq̄ q̄ legē finitū erat agi pos sidēt; ꝙ ꝟsul ferme ē ꝓgratus. uicinq̄ igenē in modice cupiditatis ⁊ rectum ē. Consp. nouū. q. fabiū maximū. iiij. ⁊ ꝓ. deciī mus. ij. cum iuē se agita rent uti alt̄ simultes hostes alt̄ etruscos deligeret q̄ret in hanc aut in illam q̄ntiā copie satis. ⁊ ut aduīt bellum dux ydoneus magꝭ ect; absit o ⁊ repete. ⁊ salius legati auctores ocalis ⁊ cunc ꝓtō tū deprecanda pace hui. toram bellī molem ī animū adiicit; ꝓfecti ocp. quo expeditores omeat ēent. ⁊ ī ctōr hostis q̄ uenturū bellum foret. fabi ꝓsera nuīa deū ꝓsidia agit. ī simū legiones ducunt. ubi ī bestium fines uentū est. utq; ꝓtabundis effuso agmine ī cedit. ⁊ explorant. ubi latū q̄ ꝓlixe non fefellē. ad uesperū hostes in occulta ualle ulcuti q̄ ipsos romanos struxe ex loco adouri parabant; fabi ꝓdentius in loc tutū remotio ꝓsidio; modico ī posito ꝓmonitis militib; ad ēe ctam q̄drato agmine adp̄ctas hostiū latebꝝ sucedit. Dan nites despatos impuisō tumultu q̄n inaptū semi B. ꝟ. ꝟsus. ꝟ. deciī. ꝟ. acculsatu. ꝟ. terūt. ꝟ. queꝝ. ꝟ. naue. ꝟ. fere. ꝟ. fere. ꝟ. ꝟsu. ꝟ. ꝟsu. ꝟ. ꝟsu

fuisse. Ibi qs plus fugæ fuit qm cædis. Duo milia ap̄sor̄ cesa. sp̄tq; eo hoste dei in samniū legiones diuertisse. Duo ostilares exer̄ duisse ingrati p̄tibꝰ oia spurio q̄ mensium euastarēt. & xl. vx. loca i samnio fuisse. ibiq; deor̄ casē sunt. Altius q̄ .lxx. & lxxv. n̄ nulli tm ac fossæ uestigia relicta, si nihil aliis i signioꝝ monumtis nastitatis ēta religionꝫ depꝓbrant. Fabius & urbem gremiū cepit. Ibi capta armatoꝝ duo milia. & ccc. cesi. sine pugnantes ad ccc. xxx. ide comitioꝝ causa romam q̄fectus maturauit ea rē agere.

Cum p̄mo uocatiꝰ fabiū ostules dicent. Od cētie. appi claudi ostilaris candidatus uir acer & ābitiosꝰ no sui magꝭ honoris ea q̄ ut patricij recuperet duo ostilaria loca tum sibi. Cum tot nobilitatis uiris i curiā sedeq; fabiū ostilem dicent, fabi primo de se cadē fere q̄ priore anno dicendo abnue. deinstare sellam oīs nobilitas orare ut exceno plebeio ostilatum exhor. maiestatemq; p̄stinam sui honoris pricis gentibꝰ redderet. fabi silentio fere media oīa ne studia hominū sedauit; stare enim se fuisse dixit ut duoꝝ p̄cor̄ non recuper. si alium q̄ se ostil fieri uidet. Hinc se suam rem comicis cū cē legeꝝ fieri sic. pessimo exemplo no hinir. Ita. s. uolumnis de plebe cum appio claudio cons. esset. Priore ei ostilatu inde se q̄sti nobilitas obiectare fabio fugisse cum appiū claudium collegam eloquentia similibusq; artib; haud dubie p̄stantem. Comicis p̄fectus uetor̄ esse ut si bellum i samnio gerē progato i sex mēses imperio. Ita i segnitia quoq; anno. s. uolumnio appio claudio cos. q. dec. qui os insanio relicto a collega fuit. q̄ os id p̄stari no destitit. ags. donec samnitū exercitum ingi se plio gnitorem. postremo expulit finibꝰ; etruriam pulsi petiit. Et quod legatoribꝰ ne q̄q̄ sepe temptarat. id se tanto agmine armatoꝝ mixtis uiris p̄cibꝰ acturos rati efficiū postulauit. prima prum etrurie otiū, quo cacto p quot annos & libertate dimicet cum romanis exponit. Omia exptos ee si sumet. iporꝫ urbꝫ rolare tanta molem belli possent. reptasse & haud magnis momtis finitimaꝝ gentiū auxilia. perisse pace apo. pf. cum bellum rolare no possent. nouasse & pax fugientibꝰ grauioꝝ q̄s liberis bellis ecc.

unam spē o relicꝫ i etruscis restare. scire gentē ytalie opulentissimam armis uiris pecunia ee. hīc accolas gallos uni finiū & arma natos. feroces tum suo ingenio. Cum adiisse romāꝫ p̄plin q̄ captum a se aurꝫ redeptum haud uana iactantes q̄ memorent. nichil abee si sic animꝫ etruscis qui posterne quidam maioribꝰ coꝝ fuit. qui romanos oīa gallis tyberim pulsos dimicare q̄ salute sua nō de rolandi ytalie regno eqrant; samnitē ire exercitum patrium i structum armis stipendio. nemo se ostestim secuturos. nil si ad ipsum romanā urbē oppugnandam ducant. Hec eos in etruria iactantes molientes molientesq; bellum dom̄i romam urebat. Nam. p. dec. ā q̄rit p̄ exp̄atores q̄ferri samnitum exercitum ad uocato ostilio. Quid p agros ingt uagantes. uicini etrusci bellum. q̄ urbes & menia aggredim̄. nisi ram exercitus samo p̄sidet. cessere finibꝰ ac ēm ipi exercitū q̄ude; applausibꝰ cunctis admirantium uallandam urbem oppugnandam ducit. Quantꝫ ardor militum fuit & caritate ducis et spe maioris p̄dē ex aggressibꝰ p̄latoribꝰ p̄dē ut nocte uiatꝫ armis urbem capet; ibi iii. samnitū .c. pugnantes ēquo uenti captiq; & alia p̄da ingēs capta ē. q̄ ne impediūtis grauibꝰ agm̄ honestaret quocari milites dec. iubet. Hactenꝰ iquit nō uoluptaria sola aut hac p̄da orti esse futuri; uultis uos quiritare spes gerere. ob samnitū urbes fortunasq; in urbibꝰ relictas. ire sit; ibi legiones cogi. tot plus fusas postremo finibꝰ expulistis; uendite iam ista & illicite lucro mercatorem ut sequat agm̄. Ego sub iugum mittam. que uendatis ad romuleā urbem. hic eam ubi uos labor haud magna p̄da manet; hinc uendita p̄da ultro adortantes imperatorem adromuleam post. Ibi q̄ sine ope sint tutissimi sint. ad mota sit signa. nihil ui detrimenti amittis q̄ cuiq; gentium fuit. sed rapti ad mortis ignominia esse; captum quid ad direptū et addio milia. & ccc. occisi. ccc. vii. hominū capta. & miles in media gentis p̄da procidit. q̄ uendē sic puorem octactus. fetus. coactus. fenerum inde cōp̄ nichil quietis dabat. in sima asperitate dicens. Cum ibi plus labore ac picti fuit & defensa sima ui menia sit. & locus erat munimento ingi cuncti. si quid oīa afflictis p̄de miles, adtra milia hostium ētra muros cesi

pdi militū fiunt. Hi oppugnatay urbium deditos
pe maior. tquibꝫdam aualibi admaximū thiturꝫ
muniturā ab decio fabio sentiꝫ remulcandi op
pugnatas tdit. Erant quinquiesꝫ oſulum hanc
gtiam fuerant; quidam no ambos ſ alū. p. uo-
luminij. ei ſāmitarum quinciam euenisse; de ea ſam
nio amuſcij ducibꝫ auſpicijs gerēt. Romanis
in etruria iam bellum grone mitto ex gentibꝫ acꝫ
cui actor gelius egnati ex ſamnitibꝫ erat. nuſci
fere oēs oſeruant, bellum ixerat. tanta gio exprimos
umbē pplos tgallica auxilia mercede ſolliciabant. dies
ea multitudo ad caſtra ſamnicū ueniebat. Quinquiē
reſecē pāt roma pfectus cum iam. l. uoluminio oſſ.
cum legione uetera ſociorꝫ militibꝫ .xv. pfectus
i ſamniū cēt. appiū claudiū primo ſi tpe tetrusca
re placuit. Due romane legiones ſcute. l. 7 uij.
ſociorꝫ xij. milia caſtra hanno gall ab hoſte pcita. Cetꝫ
magꝫ eo pfectum eſt. q male uertum erat. ut
quoſdam ſpectantes iam arma etrurie pplos me
tus romani noīe oppreſſet. q q ductu oſſ. hoc
ſuccū ſcite aut fortunate geſtum e; multa pfia
locis tꝫ ipſis ḡibꝫ omiſſa ſtos q ides gulorem
hoſtem faciebat; Etiam qđ erat uetꝰ duca mi
lites ne militib⁹ dux ſatis fidet. ſtras ad collegā
accſlendū exercitū miſſas primus omniū reuenio.
Quaꝫ in rem cum ea ipa me oſuleꝰ. iiij. pi. cum rem
eod honore figuras diſtrepare ſenſit
appio abnuente miſſus uoluminio affirmante
appiū ſe actum. Iam uoluminij i ſamnio
ria caſtella acceperat. in quibꝫ ad tria milia ho
ſtium cęſa erant. dimidium fere ei captū. Alii
canoꝫ ſeditiones apleb⁹ tꝫ gentibꝫ ducibꝫ opti
ſima optimatū uoluntate pq. fabiū oſſ. miſ
ſum eo cum uete exercitu oppſſat. Decio deſpon
dēs hoſtiū agros relinquit. ipe cum ſuis copijs
i etruriam ad collegam pgit; q adueniente em le
tū ēs accepit; appium ex oſtia ſua ēdo animum
fiuſſe. haud im merito iratus ſi nichil ſpſſat.
Jn hibat cū iḡto aio ſequenti ope diſſimulatꝫ
uno ēm ſalute omnia reddita cum obtinam
egreſſus cēt. ſuum ſalus inquit. l. uoluminio.
ut ſeſe i ſamnio res habent. que re cauſa ut
quincta tua exercitū indixit. uoluminij i ſamnio
res geſtas ēe ait. licto cum acerbi uenisse. q ſi.
falſe fiunt. q uſus fui ſit. in etruriam etiam ple
oſſe ſignis hiruſ. Cum uo hoc iquit nulle gſſi .abe
morabꝫ eni minime oſtancij ē. Cum bello tuo ſta
ſcam iux efficacio. hic re adopem ſendam alijs gdari
uerisse. Vñ haudeꝫ uideꝫ de uoluminij malle fraſſ
opem ipſius q q ꝫ inadſo. Cur q ſic cēt etrusce
um oſulare erat. Digredientes iam oſſ. legati ni
mirꝫ ex appio exercitu cognouiſſent. pe imperatorem
ſuum clare ne collegę auxiliū q accipiendum ultro
fuit ſua ſpreto oblatū ſpnet; pleb abeuntiꝫ uo
luminio obſiſte atq obtestari ne pio cum collega ē
tamine rem. p. pdat. ſi ā clades tadiſſ. detrai mag
q deſtro noīe fore; eo rem adducam ut di rei bñ
aut ſecus geſte iactura decius dedecꝰ ad. l. uoluminij
ſit. delegatum. nemine queſturi; q ſibi appi ſi q ſa
tima gcitus fuit dimitti ab appio cum. ſi ante. pfi.
abeccam retinꝫ. experiret modo uoluntate militū.
Hec monendo obtestandoꝫ ne reſtituentes oſſ. iocū
ptuerit. Ubi oones longiores hiemē tandē ferme ſtuā
in q ann paucos ēratum illis fiat. Et cum uoluꝫ
nū ea ſpes. ne ſpeciē quide adiſſus eximia elo
queniam collegę uinꝫ cēt. canillenꝰ appi ſibi ac
ceptū refte dicet debe. q exemuto arq changui facil
dum ē oſſ. bient. priore oſulatu. primis utiq men
ſibi hyſce cum negaſſe. ne. iam pplares exactiones
ſere; q mallem iquit uoluꝫ ti ame ſtremue fa
ce q ego abſte ſcire legi dicisse; q extremo odiꝰ
fore q de etiam ſit no exercitu. ni eni id deſiderē te.
p. ſi q pater ue ſit melior etruriam q ſamnium
quinctius ce. utiq mallet eligere ſuo exercitu ſe
ut etruria ut ſamniū rem gestarū. Cum mul
tum clamor ortus ne ſinꝫ ambo bellum etruſcū
ſuſcipere. Quo audito conſenſu uoluꝫ ſim q
collegę uoluntate inceptandi iḡt etruſcū no con
mittam. ut quit nos uelitis obſcur ſi manere
an abire me uelitis clamore ſtrepere. Cum uo
tante oſt clamor exortꝰ ut hoſtes castris exirent.
armis arreptis q aciem deſcenderꝫ. q uoluꝫ ſi
gna cane ac uexilla etiā castris uſſit; appiū
addubitaſſe ferūt. Evenit seu pugnate seu ceſſe
re. fore uictoriam collegę. Deinꝫ. Iunij ne ſue q
legiones uoluꝫ ſequerentꝫ. q ipſum flagitantibꝫ
ſuis ſignꝫ dedisse. Ubi uenit q pte ſatis omode in
ſtructi fuiſſe. Nam ſamnitū duo gelli egnati

dū

ꝑgio.

q tumulꝰ

inigs

p. e.

beig

pabl'arum cum cohortib; paucis ierat. fug; ipeu
nag milites q' cuiq; ductu ut impio pugnam
capessebant. Et romani exeut; pit ambo ducti
; sat tpus adstruend' fint; pl' gaurit uolum'q;
appius ad hostem ptenir et. Itaq; fforte lecti con
cursu e. t uelut sorte q'dam mutante assuetos
int se hostes. etrusti uolum'. samites parq; cune
tati q; diu abenat appio occurre. Dr appi ime
dio pugne discrimine ita ut int' prima signa ma
nib; ad celum sublatas aspicer; Ita pcat' ec; bello
na si hodie nob uictoriam dedis ast ego t templum
uouco. Hec pcat' uelut instigate dea t ire colle
ge t exercit' nutrire cepit. duces. imperata qq
exequunt. t milites ne ab alia pte p' uictoria inci
piat admittit. Ergo fundit fugat; hostes. ma
iorem molem haud facile sustinentes. q' cu; ; ma
nus ostendere assueti fiant. urgendo cedentes ipsq;
dis effusos equite ad castr. Ibi intuentu gelli; cohor
tium Latellus paulisp repulit pugna. Hic q' mer
sius iam aliatoribus castr oppugnabat; et cum uolsi
ire porte signa iubet. et appi bellonam uictrice de
tide celebrans accendant militum animos; quallum
q; fossas irrupet. castr capta direptaq; pdam ingens
partam; t militi ostensa e; ; milia ac. cc. hostium
cesa. duo milia t. c. xx. capta. Dum ambo ex; ois
q; romana res in etrustum bellum magis inclinat.
Samio nouum exercitus exorti ad depellendos impi
romanos fines. questinos campanam Falernumq;
agrum insedit. Ingentesq; pdas fecerunt. Tolli
nius magnis animis. Samnium redunte iam enim
de Fabios gregatim ipsis aderat fimus. fama de
Samnitum exercitu deplendis; q; campani agri adue
dos sedos constitut. ut in caleni agri uenit; t
ipse cenit recentia clarius uestigia t calenos nar
rant. tm iam pede hostis ebe. ut uix explicare
gressum posset. Ferox iam gpalam dictos loqui etiam
ple eius in Samnio esse. ne relicta ubi pdas in expedi
tionem redant. ; tam onustum gressum. Minucium
omittit. Ea q; similia ueris erant. ei in explo
randa ratus dimittit equites q uagos pdatores
in agros palantes capiant. equis inquirendo
cognoscit. ad uallum nostr fluuium sede hostes, in ea
uigilia monit. ut Samnium de. His suis explo
ratis q; fectis tanto intuallo ab hostib; sedit

ut ; aduers' suos q; citate nimia nosci posset.
Et gdiente exercitus hostem appropinquare. Ibi pro
ad lucem ad ea castra accessit. gnaroq; ostendere
lingue explorandum quid agat; metu. Int' mutos
hostib; quod facile erat. nocturna trepidatione
cognouit. Infrequentia armatos signa ingressa gres
sa. pdam pdeq; exodos exire. ignobile agmen. t sua
q; molientem. ullo int' alios ostensu ; suis
eto imperio; tempus aggrediendi aptissimum ar
bitrum e. t hinc appetebat. Itaq; signa cane iussit.
agmen q; hostili aggredi; samites pdam impedim'.
Insequentes armati pos addere gradum ac pse agere pedem
q; stare ceu uti pgredi ad castra tutius
foret. Int' cunctantem oppressit. t romani iam
intendant. uallum. cedesq; ac tumulus exercitus
castris; samnitium agmen. p' hostili tumultu cap
tiuos etiam repentina defectio turbatum erat.
qui p' tim ipsi soluti uinctos soluebant. p' tim ar
ma ex sarcinis deligata rapiebant. Tumultusq;
plus ipse tribulionem inter mutos agminum plebant.
memorando deum fidem facinus; ; Samnitium minatum
dictum ad eundem ordines hortantesq; inuadunt.
Dissipatis in equitib; q; cum eo aderant. ipse
cruentus stat. insidentesq; equo captiuum ad q; romanum
rapuit. Reuocata continuo prima signa Sam
nitum. plusq; iam q' fligatum regis tui. t. ; ducatus
pene q' tuit; cesa ad. vi. milia hominum. duo mi
lia t quingenti capti; in eis tr. mil. viij. signa mi
litaria. xxx. t q' lectissimum uictoribus stat capti
uos recepta. vij. milia t xl. pdas ingens secutus
actusq; edicto dominum ad res suas noscendas re
capiendasq; constitut ut adie q' rex non exeunt
dus militi cessit. coactusq; uendere pdam ne alibi
q; in armis aliis fiere. Quasq; ea pplata cam
pani agri tumultum rome pduerat. t peos
stare dies exercitus allatum erat. pos est de
ducti in uolsinium exercitum etruriam gratia
t arma t gestium egregium Samnitum ducem t
ubios ad defectionem uocari t gallos pro ingen
sollicitari. His nuciis senat' otium ustatum
indicit. Dilectum omnis generis hominum fit ius
sit. ; ingenuos in ordines iuniores sacramento ad acti
senesq; t cohortes fec. Libitinaq; contulit. t
defendendae urbi ostilia agitabant. timeq; rerum

B.

ignoble

prox p. sẽpronius ꝑerat. Ocriꝯ ꝑte aure exhoriart se
natũ. s. uolumnii ogp. litꝛe quib; cesos filios ꝙ ꝑpli
tees cãpanie cognitũ ẽ. Irati ꝙ supplicatões obꝛe
bene gestam ogp. nomine detulit. ustinũ remouit. ne.
ꝙ fiat. Deos. xviij. supplicato ꝑ leta fuit. Unde ꝑ
sidio regionis dꝛpsite absentibꝰ agrariꝰ ceptum.
Irati placuit. ut die colonie ẽa uestiꝯ ꝙ salerũ agr
deducent; una adostiũ hiis fluuijs mitꝛe appellata.
altꝛa in salino uestino salerꝯ ꝙiungente agꝝ. ubi sinꝙ
stꝛe grea urbe. stusse. sinuessa. Deiꝯ ab colonis roma
nis appllata; ẽt. ꝑ. negociũ datum ut plebiscito
uberet. p. sempronius ꝓꝯ. tuũ uiros ꝙ ea loci colo
nie dedicendis caret; qui nouã daret scale duc
mebãt; quia istatteiꝯ se ꝙpe ꝓuincie insestę regia
nis no inagros mitti rebant. eluit ab eis sena
tuꝯ cum etrurie ingruestens bellum; crebꝛe lie
rẽ appij monentis ne regionis ei motum negligẽt.
.iij. gentes ostẽ anna. etrustos finites umbꝛos gal
los; nam cast bisariam stea ẽ. qꝝ uꝝ sacris cꝛte
tantꝯ multitudinis nõ posse. Ob hꝛ; ẽ attꝛebit.
tpe comitoꝝ ẽa. s. uolumnius ogp. romam reuocat;
qui ꝙsim adsuffragiũ centuriae uocaret. tꝛone
aduocato ꝑplõ mira de magnitudine belli etrusci dꝛ
ferunt. Iam tum eũ ipe ibi cum collega rem pari
gessit; fuisse tãtum bellum ut nec duce uno nec
exercitu geri potuit. Accessisse ꝑea dicat umbꝛos ꝙ
gente exercitum gallorꝝ; adiustis. iiij. ꝑplõs duces
ostiles illo die diligi meminissent. se ꝙ ostẽdit eũ
consulem ꝓꝯ. cõsulem declarum rei qui haud du
bie tum primꝰ omnium ductor habeat. Dictatorem
fuisse exemplõ deinꝯ nemini dubium erat. quin fabꝯ
quint omnium consensu destinaret; cuiꝰ ꝙ pꝛogatiue
et ꝑmo uocate ad centuriã consulem eũ. s. uolum
nio dicebant. fabiꝰ eo fuit ꝓꝯ. biennio ante. deinꝯ
ut iniuriae consulatus ꝙstremo ad collegã. p. de
cium ꝑsectꝰ. ad senectutis suꝛe administrationem fore.
censura duobꝰ ꝙ ostilibus simul gestis exercuit.
senioꝝ consilio collegio firmius. ad. rꝛp. tuendã ẽt.
nouo ipi; socio uix unum assumsit semper decium
ꝑferam moribꝰ natos facilius se communica
turꝰ ostilia; subscripsit eoni ei ad. tum multis
p. decii laudibꝰ. tũ ꝙ ex greciã ostilium bona
ꝙ ea dissimilia mala in administrate rerum
militarium euenirent; memorando ꝙ ꝙpe ultimũ

dissidium sine; 7 collegę ẽta mimbi nup ueniũ fore
admonendo. Decii fabius ut uno ãno una mitꝛe u
uent. ẽt. ꝑtea uiros quatuoꝝ milicie fere magnos.
adultos. lingꝫ. ẽramina rudes. ea ingenia ostilaria
ẽt. callidos solertesq; uiros arguit eloquꝛie ostilios ꝙ
appi claudius ẽt. urbi ac fori ꝑsides finibus ꝑtees
ꝙ adreddenda uim ẽandos ẽt. His aggendis dies ẽ
ostitit. ꝑ tẽde adscriptum ostilios 7 ostilaria ꝑtes
na cognitus hita; cui quinctꝰ fabius 7 p. deciꝰ ap
pi claudi ꝓꝯ. os absentes 7. s. uolumnio. ex. s. ẽ. sci
to plebis pꝛogatiuꝫ inannuum imꝑiũ est. eo anno
ꝙdigia nuncia sunt. quoꝝ auertrumtandoꝝ ea supꝑli
catões inbidiũ senat decreuit. ꝑ. unum ac pau
cos bidui supplicatiõ. uro sexagies uiri femineq;
Insignem supplicatam fecit eam in sacello pudi
cie ꝓcieq; in foro boario est. ad eam rotundam
sinicã inꝑ matronas earum. Uerginiam aulꝰ. f.
ꝓciam plebeio nuptam. s. uolumnio ostili matꝛe
q; eputrib; emꝑsis sacris arguerant. Breuis altꝛa
to ip ex inuidia mulieꝛi ingrentem diuoꝝ ex
arsit. Cum se uirginia 7 ꝓciam 7 pudicia ꝓcie
pudicie replum ingressam uiri nuptam ad ꝙ
uirgo deducta sit. ꝙ se uiri honoꝝ ne ei ac rei
gestarũ penitꝛe. uõ gliaret. sto deiꝯ egregio ma
gnifica ubi ad aspꝛit. in uico longo ubi habitabat.
exꝑte eduꝯ q; satis ẽt. loci modico sacello exclu
sit. aramq; ibi posuit. Et conuocatis plebeis ma
monise ogsta munia patrituꝫ. hãc ego am inꝑ
pudicie plebeie dedico. uosq; horto ut q; ẽam uiru
tus uiros ihac ciuitate tenet. hꝛ pudicie uirginae
nae sit. deinꝯ equum ut hꝛ ara ꝙ illa sigd pot sanc
tius 7 acastioribꝰ coli dicat. Quod finc ritu 7 hꝛ ara quod
illa antiquior fuit. culta est. ut nulla ꝙ sanctate
pudicitie matrona 7 que uni uiro nupta fuisse nie
sacrificandi hꝛet. Vulgata deiꝯ religio apolluit. ꝙ
matronis solitum si omnis ordo femineꝰ postmo ꝙ
obliuione ceciderit. Eodem ãno. cui 7 q. sgnimi. ediles ab
ꝙt senatoribꝰ die dicerũt. ꝙꝝ lonis mitratis ex eo
qd ꝙpublicu redactũ est. ences ꝙ capitolio limina
7 ꝙ ꝑsticu argentea uasis; ꝑcella ionis. ioniq;
culmine cum ãdigis 7 ꝙsicuum. numinale. simu
lacꝝ infantiũ odoꝝ. urꝝ sub uberibꝰ lupe positos.
semicrudũ saro ãdato acapena porta adnamen sti
tuert. 7 ab edilibꝰ pleberis. s. aelio. p. to. 7. c. fuluio

pꝛox
b cũ
p. 2.
c. l.
quat
ẽ

curuo ex militarica uteq; pecunia ꝯ exegerit pecuniarijs dampnatis ludi ſti patiq; auree accreuerit poſſit. Quinc in fabi. ij. ⁊ p. decius ꝯ tribu oſulatu meruit, tribi oſulatibi cenſurag; collegit. ne gſtia magis regi q̄ ingens erat ꝯ gcordia inter ſe duceſ ne pena ne cet ordinu magꝯ ꝯ utroq; inter ſe certamen intulieſſe reor. putriciſq; tendentibi ut fabi etruria ex ordiem quinciam haberet, plebeijs anteoribi decio ut ad ſortem reuocarit. fuit cete gremio i ſenatu. ⁊ pp̄ i fabi plus potuit reuocatajres ad plm e ingremiom ut inter militares uiros ⁊ ſtipe pcus ꝯ die ſtretos panem ubi hſta ſtabili quam arboſe gſtiſſet. ſub ea lege alijs ſtipendijs indignu ee deret. ſe apperuiſſe ciminiam ſiluam uiam q̄ p decios ſaltus romano bello ſtraſſe. quid ſe ad eratis poſſet taſſent ſi alio duce bellum geſtum eent. minuq; ad uſtariu ſe no ſocijs impijs legiſſe. ſe ſim exhibat. e iudiſſe decium ⁊ cordibi collegis tribi. poſtremo ſe tede mich ulc ꝯ ut ſi digniu quincia ducent, in eam mitent, in ſenat arbitrio ſe fuiſſe. ⁊ iprotestate ꝑpli futurum ꝯp. decius ſenatus iniuria querebat, quo ad potiunt pces admiſos ne plebis aditus. ad magnos honores eet. Poſtq; ipam uirt̄ puteuit. ne ullo gne honu in honorata eet, queri q̄ admod' attita ſte ñ i ſuffragia in ꝑpli ꝑ arbitra ⁊ femine ⁊ paucorum ꝓteſtate utant. Omis ante ſe oſſ. ſortitos quincias eet. ut ex ſortem fabio ſenatum quincia dare. ſi honoris ei ea ita cum de fide. q. re. p. mitu ee ut ſtaucat quinti fabii gſtr. que modo no ſua q timeſia ſplendeat. Cui aiit dubiu ee ubi iunum bellum ſte aſperꝯ ac difficile cui ad alti ex ſortem mandet. Quin alt oſſ. ꝯſtituacanco atq; iutile heat. gſtari fabiu reb; in etruria ꝑgeſtis uelle ⁊ publiu decium gſtari. ⁊ poſſtaq; quie ille obzutum ignem reliquerit, ita ut tacens nouum ex inꝑpinſo incendium daret, cum ſe extinctu. Poſtremo ſe collegę honores premiaq; ꝓceſſimus. uetuſta erant eius magestatemq; cum ꝓcliuum dimicatu ꝓpata ſit, ne cede ſua ſtoutem, ceſſiſſe. Et ſi nichil aliud ex eo examine tuleſit illud ee ſanctum. ut q̄ ꝑpli ſit ꝑpls uibeat, potius q̄ pces ꝓfiſcent. Ioue optimo maximo deoq; immortalem ſe peari ut ita ſortem ex a cum collega dent. ſi eand' uirtute felicitateq; in bello adminiſtrando dati ſint, ee. ⁊ id ſi equum ⁊ exercitu utile ee. ⁊ ad famam. ꝑ. ꝓnie eos conſſe ee quos utro, lubi duce bellum etruſcum geri recte poſſe. fabi mich aliud ꝑcat. ꝓnie ꝯ ut pribi intro uocarent ad ſuffragiu tribi appij claudij. pter allatas ex etruria licias audirent; comicia fiunt in minore ꝑpli o ſenſi ꝯ ſenat quincia etruria ex ſortem fabio decta eſt. Cone ſp in ad gſſ. fes dii finiſtimon. ⁊ ꝑſe quiſq; nosia dabant. Quanti aipid erat ſub eo duce ſtipendia facienda dii filijs turbi. iiij. inquit peditum ⁊ ſeꝯtos eq̄tes dum tuear ſtebe in alio e. hodierno ⁊ emſtino die qui nosia dederint mee ducem, maiou in aie eſt ut omes locupletes reducam ꝯ ut nullus rem geram mihibi. Profect apto exercitu ⁊ eo plus fiducie ac ſ gente quod no deſidia militi tuba erat; ad oppidum alsiam uin haud ꝓcul hostes erant ad caſt appij. pter ꝓgit. paucis etiam militib; ſignatoribus ei cum ꝓſidio ocurrit. Qui ut lictores ꝑgredi uidit fabiuq; ee oſulem acte peteri atq; alacres die ꝑlogi romano gtes aguntq; ꝯ eum a imperatorem miſſent. Circumſti ſi dein cum oſulem ſalutarent, querit fabius quo pgent. reſpondentibiq; ſignatu ſe rem ei tandem inquit. num caſt uallata no habes. Ad hc cum ſub clamatu ee. duplici quid' uallo ⁊ foſſa ⁊ tame ingenti metu ee. Habeme ꝯ inquit ap ſtatim ſignoq; redite ⁊ uellite uallum. Redeunt in caſtra. troiemq; ibi uellentes uallum ⁊ hoſtes qui i caſtra remanſerant militibi ⁊ ipi appio ſe cerunt. Cum ꝯ ſe quiſq; alij alijs dre. oſſ. ſe. q. ſabibi facie uſſu; poſtq; in die caſtra mota ⁊ appius ꝑ. romam dimiſſus. Inde nuſquam ſtatiua romanis fuit; negabat utile ee uno loco ſedere exercitum; utilib; ac mutatde locoꝝ nobiliorem ac ſalubrio re ee; ſtebant aiit utrina q̄ ſi ſuebat. tempeſtiua legione ad cluſtu q̄ camoꝝ ſublimq; appellabant. poſtq; caſtris. ſ. ſcipione appij romam ipe ad q ſultand de bello redit. ſiue ipe ſtonte ſua quia bellum ⁊ manus inſpectu erat. ꝯ quantum ee time caderet. ſiue. ſ. e. acrit. nam inuitu q auctores ſuit. ab appio claudio retetu. ꝑ. q dim uidi uolunt. Cum in ſenatu ⁊ ap ꝑpli id q̄ ꝑ literas aſſidie ſcrit troiem bellu eſſe. augeſ

⁊ p. e.

ꝑpli. r.

fenie.

ſiue.

ſiue.

nō sufficere uidēr unū, ꝯ exercitū unū adiꝑ
quatuor pplēs gerīculosū ee. siue uicti unū p̄
mant siue diuisi gerant bellū. ne ad omnia simul
obire unus nō possit. Duas se ibi legiones roma
nas reliquisse. 7 miſ quinq; milit pedituꝫ eq̄tūꝫ
q̄ cum fabio uenisset. placet. p. deum q̄ sulem
primo quoq; tpe in etruriam ad colligendū q̄ sociā.
S. uolumnio samnitiq; q̄ruciam dari. si q̄s ibi malit
in suam q̄ruciam ire uolumnium in etruriam
ad q̄sulem cum exercitu ire q̄ solari q̄ sociā. Cum
magnam ꝑtem moueri. ōia. p̄ti. p. deum censuiſ
se ferūt. ut omnia integra ac libera quinto fabio p̄
uarent. deinde ubi ipe si q̄ quo modo rei. p. posset roma
ueniſſet. tū aliquem ex legatis misisset a quo disceꝛ
senat q̄tum in etruria belli ee. q̄ntisq; admini
strandū copijs. 7 q̄t p̄dictoꝝ ee. fabiꝰ ut romam
rediſſet. 7 in senatu est p̄dictꝰ ad p̄plm media ōione
habit. ut nec augere ꝯ minuere uidēr belli famā.
magꝝ q̄ malit assumendo dicer alios indulgē ti
mori q̄ suo. aut rei. p. pcto q̄sulē. Certum si ꝺ ad
uitorem belli fortunaq; unꝰ daret. quo nam ꝯ
obliuiſci. p. deos q̄sules q̄ tot collegia exerci pos
se neminem omnium secum oīuꝫ male ad eo
piarum furiis sibi cum. p. deos. 7 nūq̄ nimium
hostiū fore. sin collega quid aliud malit ac ꝺ. S.
uolumnium darent aduersꝰ omnium ueteꝝ arbitꝝ.
Et appio 7 senatu 7 a populo fabio collega p̄missum
est. cum. p. deus se in omnium ut in etruriam
p̄fecti paratū ee ostendisset. Tanta letitia ac
studio fuit ut spes uictoria animos. ciuiū
plusq; ad bellum. decretum q̄ulibꝫ uidēr. Inuicto
apud quosdam exemplo q̄sulatu unito q̄ferꝝ
in etruriam fabium deinde sine ulla mentione
sortis q̄ruciarum examinū q̄ uti collegas que
exposui. Sunt quibꝫ ne hoc quidē examina expone
sorte fuit. adiecerunt. 7 appij criminatoꝝ de fa
bio absente ad p̄plm. 7 p̄natiam ad iusſus p̄sen
tem q̄sulem. p̄ti. oꝝtōemq; aliam in collegas
rendente deco ut sic quisq; q̄ruciē sortem q̄
tueretur. Constare res incepit. ex eo ipe quoq; ſe
ri ambo consules ad bellum fuit. Certum ad q̄sules
in etruriam p̄uenirent. senones galli multitudo
ingenti ad clusium uenerunt. legionem roma
nam castrisq; oppugnaturi. Postquā castris

ꝑerat. loco ad munitionem paucitate suoꝝ militum
rat incolle qui inter urbem 7 castra erat acies erexē.
Sicut in re subita par. explorato utrinq; aduersum p̄ter
q̄ hostes expant. Parte alia gressi. ita cesa abrupto ac legio
in medio cum hostis undiq; urgeret. ꝯsumenta. deleti
quoq; ubi legionem ut nūti nō secreti quidam ancto
res sunt. ꝯ ad q̄sulem. quam haud procul aduersio a
berat famam ei cladis p̄lata. ꝯ inopinato fuꝝ
gallos. equites pectoribꝰ equoꝝ sustensa gestan
tes capita. 7 lanceis infixa. cruentes q̄ more suo
carmine. Dunt qui umbros siluasse nō gallos
dicant. ꝯ tm cladis acceptū. 7 ꝯsumentis pabula
rebꝰ. cum. S. mallio tribuno legato scipione q̄. p̄ti
subsidium ex castris cucurisse. uictoresq; umbros re
dintegrato p̄lio uictos ee. captiosq; eis ac p̄da
ademptam. Similiꝰ nō e gallo hoste q̄ ubio
cum cladem acceptam. q̄ cum sexto alio tū eo
anno gallica tumultꝰ reparius etiꝫ ciuitate tenuit.
Itaq; p̄ti q̄ ambo consules q̄fecti ad bellum erant.
cum. iiij. legionibꝰ 7 magno equitatu castanie
q̄ mille equitibꝰ delectis ad id bellum missis 7 so
ciorꝫ nois q̄ latini maiore exercitu. q̄ romani
alibi duo exercitꝰ haud procul urbe etrurie oppositi. un
i falisco alter in uiatricano agro. cum. fulvius. et
l. postumi megillus q̄. p̄ti. ambo statiua in ea
dem sede fuere. Consules ad hostes ꝯsidunt. app
in uno in agro sentinatem p̄ueniunt. ibi quadrigin
tia ferme inter uallo castra ponūt inter hostes. Dein
consules pugnā. ita conuenit ne inuisis castris mi
scerent. omnes nocte in aciem descendent. simul
q̄ signis galli etruscis. umbri adiecti. dies ipse
in pugne. sanniteꝫ gallicq; delectata pugna. ut
ipsum etiam etruscis umbris uisa. castra romana q̄
oppugnare. Hec ostia turbarunt. ꝯfligere clusini
tres. eadem nocte ad fabium consulem ꝯsulesq;. qui
etiam hostium ostiis dimissi. cum donis ut ſ
in ut q̄ res noua decreta ee exploratā p̄fer
rent. ostendūt. fulvio ut ex falisco postumio ut ex
uaticano exercitum ad clusium admoueant.
simulq; ut fines hostium depopulent. sebiunt.
Huius populationis fama etruscos ex agris sen
natū ad suos fines tuendos mouit. Instare
inde ostia ut ab sentinis his pugnarent. q̄ hi di
uum lacesse p̄lio hostem. Diuino nichil dignum

dictam actum pauci utrig; cecidē magg; erritatu
sūt ad ultimū ctam animi q̄ ad distrim quim
summa rerum addita. Tertio die descensū in
campum omnibꝫ copiis est. Cum instructe acies
starent cūa fugiens hispum emontibꝫ exacta p
campos intē duas acies decurrit. Inde duse fe
re. cūa ad gallos hispus cū romanos cursum
deflexit. hispo data int ordines uia. cūam gal
li ofigere. Cum ex ante signanis romanꝫ in
tes illic fugā inquit. cedes ibit ubi spectatu
dane ferum iacentem uidetis. hinc victor mar
cius hisp integr. intactq; gentis nos marcie
ocitos uri admonuit. Deinde comi galli samni
tes. quintus fabius primam ac tertiam le
gionem q̄ dextro cornu adiusus gallos. q̄ sinistro
decius quinta. sextam instruit. sedā q̄rta di
us fumnio. q̄ ostile insamnio gerebat bellum. spe
mo celsu adeo equis umbris gesta res ē ut stag
fluxissent etrusci. umbri aut macie aut in castris
quoq; se inclinassent. acriendi clades fuit; certū
q̄q; cōis ad huc mare belli erat. n dū discrimē fo
tuna fecat. q̄datura uires erat; haud q̄q; simul
pugna indepto lenagi cornu erat. romani apd
q̄fabium magis arcebant. q̄ iferebant pugna
exhebarq; ingrum inprime serum dei ctam.
q̄ ita q̄suasum erat ducī. samnites. gallos q̄
mo impetu feroces ee. quos sicut fit. in lo
gore ceminē sensim resides samnitum aios.
gallos quidē. corpora insolentissima labori
atq; estui pluere. primaq; cor. q̄ta pluisse ui
tor. postremo minus q̄ ferrent ee; inde ipo
s quo uina solebat hostis q̄ integrimat in
res multa fluabat. ferocior decius. etate. ui
gore animi q̄ utrung; utrum huic examine q̄
mo effudit. q̄q; sentor uidebat pedestris pu
gna equitatum. pugnam. ortat. et ipe fo
rtissime iuuenū time impetus. erat q̄ere.
iuuentutis in hostem ut secum imperū faciat;
duplicem illoz gradū fore. si ableno cornu. et
ab equite uictoria incipiat. Hīs adtere gal
lis equitatum. utq; longius euectos. et int
media equitum agmina pilum acentes nam
pugne. o teruit. gen. cedo cāriss. stantes ar
mat hostis ingenti. somitu equoz rotarūq;

adiecit. et insulsis et tumultu romanoz obtut
equos. Ita uictorem equitatum uelut sphace
lus pauor dissipat. sicut in ruentes equos
uirosq; q̄uida fuga. Turbata hinc et signa le
gionū. mistoq; ipetu equoz ac uehiculorum mp
toz. q̄q; ī. obstantē signanū. et inserta simul
trites hostes undiq; gallica acies. nullum spacū
respirandi recipiendiq; se dedit. Sistentes decius
quo fugientes q̄q; ue in fuga stare uident obsiste ce
dentibꝫ ac reuocare fusos. deinde ut nulli q̄ui
sse sustine. portat. prem. q. decium nomine o
pellans. Quid ulterioz inquid familiare
fatū datum p̄ uiro. gli est. ut uiuendis pericli
publicis piacula simus. Jam ego meā hostium
legiones mactandas telluri ac dīis manibꝫ dabo.
Hec locut. m. sinuum pontificem q̄ descendentē
in aciem dīgā uetuat. ab se pcē misset. uba
quibꝫ se legiones q̄ hostiū q̄ exercitu. q̄. quiritiū
deuouet. Deuot. inde cad q̄ator. cedi hīti q̄. pa.
p. decius adiectum tello latino se uisset deuouē
ri. cum sed sollepnes precandi adiecisset. pfestē
sese formidinem. ac fugā cedi q̄ atrocē celestiū
q̄ hoz uim etiam finibꝫ dire. Signa tela
arma hostium terq; eiusdē sue pestis ac gallor
ac samnitici soli; ecerent inse hostes q̄ offusi
quam cernebat gallor aciem. gnat equitū. ifens
q̄ se ipm infestis telis ē referē. Vix huma
ne in opio uidēi pugna potuit. Nonia dice
amisso q̄ ree ceu alias ee posse. siste fugam.
nouiam dementie uelle ostruere pugnā. gallī
et marte globi. costamo. ostilq; corpis uelut alie
nata mente uana tessitum iactare tela. rapere
humana et nec pugnare nec fugā meminisse;
ut ee pte alta pontifex illius ait historie de
alio tradidit ruisse. q̄ ee ne aciem reuocari ui
asse romanos deficeos ostil. furo gallos si
nitesq; rellurie matris ac deoz manibꝫ ee.
rapi ad se adiecare decium deuotam sectate
furiasq; q̄ ac formidinis plena omnia ad ho
stes ee; supremum deinde his restituentib
pugnam. l. cornelī scipio et. c. marcello
cum subsidiis. et nona acie ussus fabij ogp.
ad psidiū collegę missi. ubi audiē p. decī
euentus ingens horum ad omnia q̄ resq.

. cedū. di. gen et uehiculi.
vn. Juuenal. Effeda festinat. pirena. petoria. naues.
Captiuū portatur ebur. ⁊ c.

audiendi. Itagi cum galli structis ay se statis offer
ri starent; ñ facit pede collato uidet pugna. ussu
legator collecta himi pila q stra inf duas acies
cedit. atq; intestidine hostium iecta. quib; plerisq;
insertu nerui siq; ay corpora ipa fige struit. anxie
ua ut magna pe integre corporib; actoniti oident.
Hec instinctu deoz romanoz fortuna uariauit;
fabi industrio primo ut ante dcm est cunctando ei
erat diem. Deiy pep nec clamor hostium ñ impet
ñ tela missa eand' uim fre ussa. Prefectis equi
ussis allat samnicu cuadruce aliaq; ut signo dato
intestinos quato possent. magno impetu feruie
rent sensiy suos signa infre ussit; omnibus hoste;
pep no resisti uidit. q haud dubiam fassi fidem
dei. Omy uncollectis obj subsidijs q ad rep uide
rat reparauit. 7 legiones ornauit. 7 sing admonendos
hostes equitib; dedit. Nec primuerit samnites ipetu.
ptq; ñ est. 7 quingentos peruisinoy occidit. cep
ad mille septingentos. xl. qui redepti sing singu
li erio. ccc. y. pdi alia omia multitudi discessu samnicu
legiones cum ptem appi claudi. q. ptor. uolum
nij q ostile sequer. magr. stellatam ouenerit. sbi
e samnitiu omes ostdit. 7 appi uolumpnij cast
giungunt. Pugnatu infestissime ira hinc
ira stimulante. adusos rebellantes rotiens ulti
ad ultimam ia inimicantib; stre. Cesa ergo. xvi. sa
nitiu milia. ccc. capta. ij. septingenty; felix amy
bellicis rebj. pestilencia grius gdq; solita. Nam
7 etiam multifariam pluuisse. 7 ingentu appi q
clarissimi pceroq; fulminib; icto uiolatu est. libby ob
q adicit. Eo anno quint fabi gnes ogs filij absq;
matrias ad qdm strip dignitate pcuria mulctauit.
Ex quo militaricia ere uenis cepit q ppe eo est faciendi
curiarit. Quy fuit q nec samnitiu bella. q strenua p strenu
uiru celeriue annuq; sextu. xl. ab. y. uatho. a. corne
lio ostile equi q mi samnio arma tulerit agenio. Et ne tot
annoy cladis clade utriusq; gentis laboresq; actos nec
refecam. ubi nequierit in duriora pectora uinci pre
anno samnites i setinaty ge pelignis adiunctis stellati
bi cadis. suis ipi legionib; mixti alicis ab atruo ex
citib. iiij. Diuby romanis cesi fuant. Imperatorem
clarissimu genus sue amisant. socios bellu et stos
umbros gallos. 7 cdd fortuna uidebit q ipi erant. q suis
q exercus uinby ia stare potuit. in bello. q abstinebit. adeo
ne infelicit quid' defense libertatis tedebit. 7 uinci
q ñ reimptare uictoriam malledant. Quin nam sic
ille q ñ pigeat longinquitates bellor scribendo lege
dog. q gerentes ñ fatigauerint. q. fabiu. p. decium. f
postumi megillus. 7 m. atilio. c. regulo q. q. secuti sut;
samnitiu animby dectis quinca 7 q. ex septos hostium
exercit uno etruriam. alto qpluribos capiunt repert.
truncy tricibs parare finib; fama erat. Postumium
ualitudo adusta rome tenuit; anlius exemplo prfectus
ut i samnio hostes ira di placaret. pubj ñ. regibos op
pmet. uelut ex oracio ibi obtinuit hiere hostie. ubi 7 ua
stare epi samnitiu agros phiberent. 7 regdi in ipientia
socioq; q. p. r. fines samnite phibent. Cui cast castris
collata cent; quod uix romanj rotiens uictos audierat
aut samnites sint. Gnit desparo ultima temitatis
fac. cast romana oppugnare 7 q. ñ uenit ia audax
receptu ad fine. ty haud dio uanu fuit. Diebus erat. 8
multum dei densa deos ut lucos ustum oriet. y q strenu
ñ ex nullium adepto q propinquo 7 q diei tui inse o
spectu. ac uelo latebia ipsius fieri samnites uix q sine
etu lucis 7 eam ipam pinte caligine ad stationem romana
porta segnit agente uigilias preuenit; impetu so
oppsis. ñ animi sine ad rpsistendi ñ unitu fuit. ab
ergo castray decumana porta erupt fetis. Itagi capti
uu
q sto, q stos q ubi. l. oppidi pensi ctis. Conclinatum
in ad arma. q tumultu excit cohortes duas socioy
lucanay siue ssnay q q prime forte erat tui prouii
ubertate manipulos legionu principali ira induci pcepit
sia. Quidu sar aptans armis inordinee cunt; cla
more magno q cant hoste nostrum ñ q ire nos strq
estimari pot; cedet pmo inerti fortune sue. hoste
interim in media cast acripiunt; in amy ostil uoca
ferare. ex pulsi ne cy uallum. cast de in sua op
pugnatum cent regressus clamore sublato contra p
mo resistunt. Deiy infert pedem. urgentq; repul
sos stimul troie eod' agit; quo coperit expellit ex porta
uallum q in pgit ac psequi. quia turpidi lux mo
tum ira insidiay faciebat. ño ansi libratis castris
stetit recepit se int uallum. ccc. fere hostiu oc
cisis. romanoy stratoy pme ingrisiq; 7 eay q ira q
uu
stray. cipsi periere. cc. xxx; aios in samnitib; ñ i felix
audacia auxit. Et ño in q ferre inde cast romanoy;
si ne pabulari quid' p agros suos paciebant. Petro i
pacatum sbanu agit publicitus ibant. q rex fama

Tom illud iferius scriptu q icipit. atie
ipm gallor usq; i tria columna. h dstat

Ex romano exercitu ceciderut. xij. dcc.

atq; ipm gallor relictis in dimicatoe so
cis. ad castra cursu effuso ferebant. Galli re
stitue fea. oferti q stici stabit. Li fabiu
dita morte collegit. oiaq; ala. qngentos
fere eques. ceciderut atie subst. 7 ceu uectos a
tergo. gallis iuadet anxie. Certe din legi
onis sbsq; pncipe. q q tbatu hostiu ag
men uiderit. ipetu equi intstare. ac iti
toc cedet. spe det iouis uictori spoliaq;
hostiu cu uouissa. ad castra samnitiu
pgrit. q multitudo eis ostinata age
bat. sbito nullo. qn tanta multitudinem
pone ñ recepe. ceptam ab excluso tur
ba suay pugna est. Sbi gellius egnatius
ipator samnitiu accidit. Copulsi deiñ mit
tallu samnites. paruq; etiamue capta
castra. 7 galli ab tergo aceuiteti. Cesa eo
die hostiu. xvi. millia. acto capta. ex p.
betij exercitu. viij. ex fabij. mille ac. cc.
fabi dimissis ad pedu college coop. spo
lia hostiu quecta in accensu. iouis uicto
ri crematur. Consul' corpus eo die quo
obrutu superstitis galloy tumul' erat.
tueri ño potuit. posto die inuetu re

tem copulsum. ño detrusis iniquitate loci. fundit fugatq;
. Q. fabius diano exercitu relicto in etruria. suis legionib; ddue
tis ad urbe. d gallis etruscisq; ac samnitib; ctruphauit. omnibe
triumphatq; sceuti se. Celebra i. ditis carminib; militarib; ñ mag
uictoria. Q. fabij. q. nos pclam. p. dris. e. exercitura q memoria
paretis egtu euctu publico priatoq; filij laudib; datu ex pdu
militib; etis octogenu bnu. sagacq; 7 tutice. pmia illa trepe stace
militie hau q q spneda. huic ita rebus gestis. nec in samnitib;
adhuc. nec in etruria pax erat. Ham et perusinis auctor

tumultuosior. Et q̄ res erant ꝓlatam romam cognitū
postumiū ops uix ꝺ̄ ualidū ꝓsilia exurte. Ordine ꝑ
exercit militib; edicto sollicitū assit quenire. ipe ꝺe uic
toue q̄ edit curulis emulta tardita pcunia faciendā
curauit; dictauit. Ita ad exercitum q̄ fecit ab urbe iſtmiū
ad castra colligere pcepit. Ipe q̄q̄ samites. ui. diſſi exercitib;
refecti ꝑ recessum diuisi. ops adiacentes gentes ur
bes q; oppugnandas discedit, postumius milionium
oppugnare adorit. ut primo atq; impetu. deinꝺ ꝑ ea pars
q̄ cedebant opa acinacis demum tunctis muros cep.
ibi capta iam urbe abscisa. iiij. usq; ad. viij. fere horam
cibi pribus urbis duiſncto exercitu pugnatum e. postre
mo potit opido romanus. sanniti cesi. iij. ducenti.
capti. iiij. ac. c. pt̄ pdam alium. Ipe ferentii ducis le
giones. iiij oppidani cum ōibus rebus suis q̄ ferri gsq; po
tuerunt. nocte q̄ adiſsam portam silentio excesserūt.
Quos simul aduenit ops. ita spiritus instructis meniis fac
cessit tang; ide q̄ ad milionium fuat. Etenim fecer. diu
ut silentiū uastum in urbe. ꝯ arma. ꝯ uiros inturbi
uidet. aliq; muade ide dextra menia militem detinet
ne q̄ occultam instraude incaut ruerent. Duas timas
socioꝝ latini nois circumequitare menia atq; explorare
ora iubet. Equites portam unam altamq; eandē re
gionem impingno patentes ostendunt. utrisq; his
nestigia nocturne hostium fuge adequitant. Deinꝺ
sensim patrie urbemq; peturo rectis inmissis priuam
ostendit. adeo. refertū exercitum urbe solitudine ha
ud dubia id ꝓfecisse. Recentibus nestigiis fugere ac
fessos refu intrepidatis nocturna relictaq; passim.
His auditis ops. ad eam ꝑtem urbis qua adierant
equites cōtendit agmine. cōstitutis haud procul pe
ditū signis. quingi equites iubet intrare urbem. et no
dic spaciū q̄sſos tres mane eode loco: situta inde
ant duos expirata ad se referre. qui ubi redieve re
tulerūtq; eo se q̄ssos. Vbi in omnes ꝑtes cōstrepitus
est longe lateq; silencio ac solitudine audisse. ex
emplo ops cohortes expeditas inurbem indigne. ce
tos trim castra omunire iussit. Ingressi milites refe
rtis foribꝰ pauci grues etate aut inualidos inuenit.
que
relictaq; migrū difficilia erant. Ea direpta cognitum
q̄ ex captiuis est. omuni consilio aliat ea urbes
posse fugam suos puina uigilia ꝓfectos credē eade
q̄ alias urbis solitudinem inuentos. Dein capti
uom fides exterit. deserto oppido ops potit. Alii ops

ribꝰ post deductū ab ꝓsule exercitū. rebellauit fuerat. et samnites
predatum in agrū uestinū formianūq; parte alia in ostenta
nium quieq; multumo adiacet flumini. descendē adūsus eos
appius claudius. pr. cū exercitu detiano missus. subus in
etruria rebellante denuo quatuor millia

ñ. acilio negligi tam facile bellum fuit. cum adsi
tam ducet legiones q̄ oppugnari asamnitib; audiat
ad finem licinum a hostis obuius fuit. ubi mireꝰ
ira equauit. plium uarium q̄ anceps fuit. Christus
ñ eueniu roani. q̄ instructi erant uici. q̄ discē
dientes magis q̄ in ipo certamine sensert. pñ ipa
ꝑte plus uulnerum ac cedis fuisset. Itaq; se tra
in castris ortus. quasi pugnantes cepisset insignis
acepta clades foret. Cum quoq; sollicita nox fuit.
cum ñ nasuri castra samnites credentibꝰ aut prima luce
cum uictoribꝰ ostendis man. min clades cetes no
pl animoꝝ ad hostes erat. ubi primū illis abire
sine certamine cupiit. Et una una. q̄ ea ipi ꝑter
hostes erat. q̄ ingressi. pbrie specie recte credentiū
ad castra oppugnanda. Consul arma capere milites
iubet. q̄ sequi se ex uallum. legatis tribunis q̄
fortis sociꝝ imperat. q̄ ap q̄q̄ fieri opus est. Omnes
affirmat se quide ora feroꝝ. Et militum facere
alios tota nocte int uulnera. q̄ gemitū mortentiū.
uigilatū ce. Et ad lucē ad castra uetū cet. ñ pauore
fuisse ut relicti signa fuint. nec prudere affigi
orini. aliogꝝ priectis ce. Que ubi ops. accepit
met
Omnes ipi circumeundos allaquendos q̄ milites natus
ut adquos uenat cohortare arma capere mentepa
bat. quid cessaret. q̄ginstrent q̄. hostem in castra ueni
runt. ñ illi ex castris existent. Et preterea suis pugna
turos signalla nollent. armatis ac dimicaturis
dubiam uictoriam ce. Qui nihil atq; inermis hoste
maneat ei aut mortem aut seruitutem precenda. Hec
ungenti mente; q̄ respondebant. offectos se pugna
turos ce. nec uirtutem q̄q̄ ꝑ sanguinis se ce. maio
rem multitudinem hostium apparē. q̄ pdie fuit.
Inter hos appinquabat agmen. cum breuiore intervallo. ce
tera intuentes. nullum seq; portare signa affirmat.
nec dubitū ce. quin castra cohortaturi essent. Hic
eni nō. ops. ut indigni facinus ce. uocifari tantam
contumeliam ignominiamq; ab ignauissimo ac
capi hoste. Et ne cohortis debuisse inquit. in castris
ut fame potius ꝑ ignominiam q̄. ferro. si necesse
est. pugnantem moriam. Dii ꝑ uerent facientq;
q̄ sedigni. ops ducent. Consulem. ñ. animū ut
solitum sinerent. alius segnē. nec adsuetū hostes. cum
q̄ nec signa samnitū potius q̄ cohortalia. castra
romana uideant. Dein ops legatis tribunisq; omnis

turme equitum ⁊ centurie⁹ primoꝝ ordi⁹ qđ
sciē. Dum pudore uictus miles ſegnē arma
capit. ſegnē cōstrictis ēnſibꝰ longo agmine ⁊ grauē
ñ mesti ac qđ uicti gradū addūs hostem ⁊ ſtre
nuo animo ētoēs. Itaq; simul oſpecta ſuē romana
ſigna, exemplō a primo ſānitū agmine ad no
uiſſimum fremitū pfēr ceptū id q timūerūt, ad
ꝑpediendum inē romanos. nullam in ne fuge qđ
ꝑtē uiam, alio loco aut cadendi ēe aut ſtrē
nuis hostibꝰ q cōtra eoꝝ cuadendi. in medio ſarcinaꝝ
comitium armata ſuis quiſq; ordinibꝰ ĩſtruūt
aciem. Jam exiguum inē duas acies erat ſpa
cium, ⁊ ſtabant expectantes dum ab hostibus
ꝑ impetus pil clamoꝝ incipet. neutꝝ animus
ē ad pugnandum. diuiſi q; integ atq; intacti
a biſſent: ni cedenti inſtatur altum timuiſſent, q
ſua fronte inē inuitos ēgruūtes q; ſignis pu
gnā clamore iūcto atq; impari ceperit. ñ uesti
gio quiſq; mouebatur. Dum q̄ſſ. romanꝰ ut rem
exciret equitum pauca⁹ turmas ēx ordiñe
t misit: quoꝝ pleriq; cum exequis delapſi ēnt
⁊ alij turbati ⁊ aſſimiliū acie ad cōmendo eos
qui ceciderāt ⁊ adiuendos ab romanis ꝑcurſti
ē. ñ paulum irritata pugna ē. ſi aliq̄to⁊ impi
gre magis ⁊ plures ꝑcurrūt ſānites. ⁊ tubi
cines equeſ ſua ipe ſpōdia trium equitū ꝑcutiū
nit. Hinc fuga cepta totam auxit acie ro
manam. iamq; inuīa fugientiū ſānites pu
gnabāt. Cum q̄ſſ. equo ꝑcutus ad portam
castroꝝ ac ſtrue equū ubi oppōta edictoq; ut
quisq; ad illum tenderet ſiue ille romanus ſue
ſamnis ēcq; hoste ſcient. ñ ipi minitantes ab
ſtant q̄ſſ. ꝑcutiē tendentibꝰ ſuis in castꝝ quo ꝑgit
inquit miles ⁊ ñ arma ⁊ uiros iuenies. hoc
unū q̄ſule tuo ñ uictoꝝ castꝝ in urbe, qđ in eligē
cum cui⁹ an hoste pugnare mal. ñ dicētē q
ſule equites ꝑ festis caſpidibꝰ ēcumſtindunt⁊ ac
pditem in pugnā redire uident. Non uirtus
ſolum q̄ſulis ſed ſors ⁊ admūit. quod nō ſtrue
runt ſamnites, ſpatiūmq; ēcumagendi ſigna ui
tendiq; aciem a castris in hostem fuit. Dum
alij alios hortari ut repetent pugnam, con
turones q; abſignifēris rapta ſigna inſtē. ⁊
oſtendē ſuis paucos ⁊ ordinibꝰ incompōtis
effuſe uenire hostes. Jnē ñ q̄ſul manū ad celerē
actollens uocē clari ta ut exaudiret⁊ templum
ioui ſtatori uouet: ſi oſtruſſe a fuga romana acies
redirēt⁊ plō cecidiſſēt legiones ſamnitiū. Dūe
uindicē admiſi adreſtruendum pugnā. dicēs milites pe
ditum equitūq; uiꝰ, mūm ⁊ deoꝝ reſtetiſſe nonꝝ ro
manū uſum. adeo ſtatim inclinata res repulſique ad
ſtros hostes. moꝝ ⁊ reducti ad eum locum ubi quo co
miſſi pugna erat. Jbi obiacente ſarcinaꝝ cumulo
quas gerebant ĩmedium hostē impediti deinꝰ ne di
rent⁊ res, oblitꝰ armatoꝝ ſarcinis ēcludant. Dum
uō eos afronte urgē peditē. ab tergo ēcūuecti equi
uti inmedio ceſi capti; captiuoꝝ nūs fuit. uij. ac.
cc. qui omēs nudi ſub iugum miſſi cedes retule
ad. uiij. actingentos ne romanis quid lēte uicto
ria fuit. recedente conſſ. lidio acceptam dadem
amiſſorum militum numerꝰ relatꝰ. uij. ac cc. ſed
ñ in apulia gerebant alēo exercitu ſānites intrāmē
colōiam romanā q̄ uia latina eſt occupare conati
hostem nō tenuerūt, agros depplati. cum ꝑdam alia
ui mixtum hoīm atq; pecudum colonos q; capros
agent, in uictorem icidit oſtilem. ablucia redeunte.
ñ ꝑdam ſolitum amittūt ſi ipi longo atq; impedi
to agmine in oppiti ēdiūt; oſtil intrāmē edito
dūs adreſ ſuas noſcē das recipiendas q; uocātus.
⁊ exercitu ibi relicto comitꝰ cauſa romam eſt ꝑfect.
Cui dētūpto agenti negatꝰ honos. ⁊ ob amiſſa tot
milia militum ⁊ q; captiuos ſine pactōe ſtib iū
gum miſſos. Conſſ alt poſtumius quia inſam
nitib; matia belli deerat etruriam trāſducto exerci
tu uastauit uolſiniēſem agrum. Dein amp
ēgreſſis adtuendos ſuos haud ꝑcul menib; ipoꝝ
depugnat. nūs ceſoꝝ apud uolſinios duo mi
lia. ac. cc. etruſcoꝝ ceſi ceptos q; in urbe tuta
ta erat. ñ roſellanum agrum exercitus ēducēs.
ibi nō agri tantum uaſtati ſi oppidum ⁊ expu
gnatum, capta amplius. ij. hoīm milia, circa muros ceſa. Pax ñ clario maior
q; q; bellum ĩetruria eo anno fuit, ⁊ parta eſt. tres
ualidiſſime urbes etruriē capte. muſini peru
ſia arretium pace petiere. ⁊ ueſtimiis militū
ſtrumq; pacē cum q̄ſule ut mitti romam
oratores licet, indutias in xl. annos ꝑpetuēr.
multa ꝑſens agentiū miſeriꝰ ſingulis cauſis

B.

nouies

nec

suos

retat

consul

uallū

cuius.

uallū

impita. Ob hasce res gestas q̄ſul cum triumphū
absentatu motus magn̄ cā q̄ ſet impetrandi pauſſ
uidet q̄ alios q̄ tardius exurbe exiſſ, alios q̄
in ruſſu ſenatus ex ſamnio inceturiam tuliſſe
partim ſuos inimicos ꝓtim collegæ amicos ad
ſolacium eſſe repulſe. ⁊ quoz negatu triumphum.
Hoc ita iniquit. q. e. iure maieſtatis meminero
ū ee me eſſe obliuiſcar. Eodem iure impij quo
bella grauſſ. bellis feliciat ſamnio atq; etruria ſub
actis uictoria ⁊ pace parta triumphalo. Ita ſena
tum reliquit, inde int̄ tr. pl. orento orta. pares
interceſſuros ne nouo exemplo triumpharet arcebat
ꝓ auxilio ſe adiuſtus collegas triumphanti ſuos,
iactatu res ad ꝓplm eſt. uocatq; eo q̄ſ. cum. Iſho
ratium. m. ualeriū q̄ſ. quim maraum rutilium
nuper ꝓhem eius qui tr̄ conſul fuer. non exauctq
tate ſenatus, ſi uſſu ꝓpli triumphaſſe dicer. Ad
iecebat ſe quoq; latururum fuiſſe ad ꝓplm ni ſcire
mancipia nobilium. tr. pl. legem impediturus. uo
luntate ō ac fauorem q̄ſenatus ꝓpli ⁊ omniū
iſto ee ac fuiſſe. Poſtoq; die tr. pl. auxilia cum
adiuſtus intercſſionem ſepte tribunoz. ⁊ conſum
ſenatu celebrante ꝓpō diem triumphauit. Et huius
anni parum q̄ſtare memoria e. Q̄ſtimuim ac
tor e. Claudius ſamnio captis aliquot urbibus
apuliam fuſum fugatuq;. ſautiū ipm cum paucis
luciam expulſum. ab urbe incenturia res geſtas.
etumq; triumphaſſe. fabi amb conſ in ſamnio et
ad luciam res geſſiſſe ſ̄pſit. Graduatuq; metu
nam exercitum. ſi abiit. conſ. no adiecit. ⁊ ad lucia
utrinq; multos occiſos. m. q̄ pugna iouis ſtatoris.
Eodem uocamur romulius ad̄ uolat. ſi ſanū cū de
loc̄ templo efficiet filat. Cetū h̄ annum anno ut edē ti
ſi ſenatus uiderat. bis eiuſde uon dampnata res.
p. inreligione uenit. Secuit hinc annum ⁊ conſul in
ſigne. l. papirius curſor. qua patria gſia q̄ ſua et
bellum ingens uictoriaq; ꝓta de ſamnitib; nemo ad ea
diem p̄t. l. papiriū. quem conſul reperat. Et forte
edē conatu apparatuq; omni opulentia inſignium
armorum bellum adornauerant. ⁊ deos ⁊ ores ad hi
bucrant. ritu quodam ſacramēti ueteſto uelut iuſtu
res militibi delectu ꝓ omne ſamnium ſcito noua lege
ut qui iuniorum no conuenſſ ad imperatoz edictum
quiq; inuſſu abiſſ. capt ioui ſacramentum eſſet. Cum

erat omnis aquilonia eſt indictus ad. l. mili tium. q. robur exercitus erat. conuenerent ibi medios foie caſtris. locus eſt. oſepti crebis pluteisq; et linteis
foie
erect. patens ducentos maxime pedes in omne pa
rtes partes. Ibi ex libro uetere linteo lecto ſacrificatum
ſuedere obuio amicio pactū quodam hoīe magno. ⁊
nato qui ſe id ſacer ꝓte affirmabat exueteſta ſa
nitium religione q̄ quondam uſi maiores eorum
fuiſſet. cum adhibito etruſcis capite clandeſtinū
copiſſent conſilium, ſacrificio ꝓfecto. quo uoce impe
rator. acturi nobiliſſimum quiq; gnē ſuoz. ſingſi in
iubebat
troducebant. Erat tū alt̄ apparatus ſacri qui ꝓfi
de religione animū poſſ. tū in loco den omni q̄ te
cto are in medio uictimaq; cēa cōſe ⁊ cētū ſtantes
centuriones ſtrictis gladiis admouebat altaribi
magn̄ ut uictima q̄ ut ſacri particeps adigebatur
q̄ iure uinendo q̄ uiſa audiraq; meo loco choiſſet
no enuntiatuī. deīn uirare cogebant. diuq; deū
carmine in execrationem capitis familiaq; et ſtirpis
opto ut eſſet in plium quo imperatores ſtruiſſent.
du
⁊ ſi aut ipe ex acie fugiſſ aut ſi q̄ fugientem
uidiſſ no extimplo occidiſſet. Id primo quidam
abnuentes iuraturos ſe obſecrati dea alteria ſt.
Facentes deīn int̄ ſuggem uictimar documēto cetis
ſuis ne abnuerent. Primoribi ſamnitiū ea dire
l. deſtinatoe
ſtatio obſtricti. x. nōiatis abimperatore. eis deīn ut
uir uir legiont. dn̄. xvi. militum numeru offeci
ſent; ea legio linteata abintegrimeo oſepti quo ſa
cra nobilitas erat appellata e. Hiſce arma inſi
gnia data. ⁊ criſtate galee ut ime cetos emi
nent; paulo plus. xx. milium alius exerc̄ fuit.
nec corpus ſpecie h̄ gſia telli h̄ apparatu linteo
te legioni diſpar; ſi hoium nūs quod roboris erat
aploniam obſedit. Conſ. ꝓfecti aburbe ꝓpe ſſp. ca
pitali cui uetes legiones ad̄. m. atili ſeruilis ad̄
anni eſſ. magn̄ intantiati religiat dicte erant.
Cum eis inſamnitiū ꝓfect̄ de hoſtes opati ſi ſti
du
toib; oēlia ſacra agunt. amentum opd̄ de ſamnitib;
incepit; ceſa ibi. ij. hominum ferme atq; octigenta.
capta. iiij. cc. lxx. Papirius nouo exercitu ita enim
decretum erat ſcripto duronian urbem expugnauit.
min q̄ collegā capit hoium plus aliq̄to occidit.
p̄da opulenta utrobiq; eſt parta. Inde progreſſi q
ſamnitiū oſſ. maxie deſperato animate gſſ cernuli

ad comiñ papiri ad aquloniam ubi stima rei sam
niu erat puenit. Jbi aliq̃diu nec cessatum a barmis
est nj ingnit pugnatum. lacessendo quietos resisten
tibj cedendo. omnandoq; magis ip̃e inf̃endo pugnam
dies abstinebat. Quod cum ic̃ipet remetet q; om
nium rerum z p̃uarū euent ꝓfebat indices. Altera
romana castr̃ xx. spato aberant. z absentis colle
gæ gsilia oib; grãdis meerant rebj. intento q; carnifi
quo maiore disrimine res vtebat in aquloniã q̃d ad
comiñ q̃d obsidebat erat; si papiri iam p̃ oia addi
micand' stat pat minitiu ad collegam mittit. o
animo ee. si ost die supauspicia licet cõfligo
cum hoste. opus ee. z illum q̃ta maxima vi poss
comiñ oppugnare. nequit laxamti sit samnitib;
ad subsidia aquloniam mittendi; dicm ad pficiscendu
nunti hñt; nocte redit. apparare collegam gsilia r
referens. Papiri nũtio missõ exemplo grẽie hñt.
multa de inimico gne belli. multa deprsenti hostium
apparatu vana magis ꝑce q̃ efficaci ad euentu disput.
Non em̃ ostas vultũ face. z p̃ picta atq; aurata q
stirpa tñstre romañ pilum. z candore tunicar fulg
gente aciem. ubi res pro gerat. q̃entari aureas
olim atq; argenteam samnitiu acie aparente pro
occidione occisam. spoliaq; ea honestora victoria ho
sti q̃ ipis arma fiusse. datum. h̃ forsan nomini samni
tiq; sue. ut adhuc maximos conat samnitiu opponet.
duces. spoliaq; ea referent. q̃ insignia publicis & locis de
corandis cent. Deos imortales ad ee ꝓpr totiens pe
tita fedi, totiens rupta; tum sq̃ victa nitus diui
ne sit, nulli nunq; exercitu fiusse infestiores q̃ qui
nephandã sacro mixta hoium pcidiq; cede respsus
anapiti deum ire deuot. hinc federum cũ romanis
victor testes dos. iusiurandi adhib; fedi sustepti.
execrones horens inultus iurauit. oderit sacmitu.
uno ictu deos caues hostis metiat. Hec operta q̃
fugatum indicio cum ap infensos iam sua sponte
milites dissiluit. simul diuine humanq; spei ple
ni clamore gsentienti pugnam postulant. penitet in
postum diem dilatum cert. moram diei noctiq; de
nunt. Decima vigilia noctis iam relatis litis ad
legia papiri silentio surgit. z pullariu in auspicia mit
tit. Nullum erat goy houm in castris in tactu
cupiditate pugne. summi ipsimigi eq̃ intenti erat. diu
militum miles ducis ardorem expectabat; is ardor

ouum z ad eos qui auspicio interant pcenit. nã cum
ipse. si no p̃sentet pullarius auspicia mentiri ausus.
Repudium solistimum gsuli nuntiant. Consulles au
spicia eggium de. z diis ip̃e autoribj rem gestarum gnũ
erat. p̃fuga ex cohortes samnitium. qui fine erant comi
nus gressas. q̃ ne ignorares collega et tpli nuntium mit
tit. Jpse signa ad pferri iubet. subsidiaq; sua que lo
co z p̃fectos subsidio arbuerat. Decio comi. s. uolum
nium. sinistro. l. scipione. equitib; legatos alios. c. ce
dit z ebonium p̃fect. sp̃ nautiu multos detractis
celitellis cum obscuris alarijs intumultum gressum
agere. diducere iubet. ac ip̃e inter ipam dimicationem q̃to
maxime p̃ motu pulues ostendit. Dum hinc interim
imperator erat altercatio inter pullarios orta de auspitio
eius dici. exaudituq; ab equitib; romanis qui rem
haud spernendam rati sp̃. papirio p̃ filio gr. ambi
gi de auspitio renuntiauerit. Juuenis ad dextra dei
spernens nacti rem equestrem. ne quid imperatum
deesset ad gsulem. detulit. Cui ille. tu q̃d' macte
uirtute diligentiaq; esto; certe qui auspitio adest
si quid falsi nuntiat inscientiam religionem recipit;
ip̃e quid' trepidiu nuntiatum. quae. exercituq; eggiu
auspicium z. Centurionib; deinde imperat ut pul
larios inter prima signa gstituerent; quorum z sam
nites signa insequuntur. acies ornatas armatasq;
ut hostium quoq; magnificum spectaculum esset;
pulsu clamor tolleret. gurgesq; emisso temere
pilo ictus pullarius ad signa cecidit. Quod ubi
consp. nunciatum z dis p̃pitio sit inquit; ut peria
noxium cap. ad gsulem ille dicentem omnis uoce cla
ra ostenditur. Quo letius augurio gr. affirmans nũ
q̃ humanis rebus mag p̃sentes influsse deos. si
gna cari z clamore tolli iussit. plum gmissum
atrox. Cerni sanguine dispares animos. romanos ira
stres ardor. caminis audax hostium sanguinis
inpium trip. samnitium magnam p̃te noctis
ac religio inultos magis resistere. q̃ inferre pugna
egit. q̃ sustinuissent primum clamorem atq;
impetum romanorum. p̃ aliquot iam annos
uinci assueti. ni potentior alius mag insidens pe
ctoribj afuga retinet. Quippe uicti erat. Omnis
ille occulti parati sacri z armati sacerdotes z primi
seua hostium pcidiq; strages. z respersi sanctis ues
deq; sanguine. acre z dira execrato ac funesta

carn detestande familie stirpisq; oportuit. Hiis
uinculis fugę obstricti stabant. cuiem magis q hoste
timites instare romanis animu utrisq; admedia acie.
7 cede deorum hominumq; atonitos metu; repugnat
segnit. 7 ab his quos timor moraret a fuga ia
ipe ad signa cedes faciebat. Cum ex imo fusso pulus
uelud ingentis agminis incessu mot apparuit. sp.
natius octauium metuq; quidam cum edit dux
aliarib; cohortib; erat; pulueru maiorem q nuo ex
atrabant insidentes illis calones frondosos ramos
pferre thebant. arma signaq; pebidam lucem in
primo apparebant; post alios densiorq; pulus eq
tum specie cogentium agmen dabat; pfecellit q no
sanniites in ss romanos. 7 gs. affirmauit erroie
clamicrame ine prima signa pinq; ita ut uox ad
hostes accedet. captum cominium uictorem collega
adee adiucent unce priq; gra alio exercitus fieret.
Hec insidens equo in tribunis centurionibusq; ipat.
ut uiam equitib; patefaciant. Ipe trebonio cedito
pdrat ut ubi se aispidem erectam q; ente uidis
sent. qta maxima ui possent ontarent eqtes i hoste.
admutum oia ut evante ipato fuit. pandine int or
dines uie priolat. eques atq; infestis aispidib; inmic
duum agmē hostium ruit. prumpitq; ordines q
cuneq; ipedi debit. Instant uolumni 7 sapio. 7 p
cussoe sent. Cum iam deor hominumq; uicta uis. fu
dant stipendiarie cohortes. qui uinati inermesq; fugi
unt. n q; pt cohostes metuit. pedirum agmq
supfluit pugne in equites q uolianum pfligert. eq
tes eos sequ. peditem pedes. diuisa cornua dent ad cast
sammitii lemi. ad urbem tendit; puor aliq to uolu
mine cast cep. ad urbem scipioni maiore resistitur
ui no quia plus animi inmota res cet; sentore
fore munite urbis oppugnatem rat; interrogat
militem sitin equo animo patent. ab alto equi
cast ce capta. se uictores pelli a portis urbis. Be
clamantib; unius se primi ipe sancto stip cap elato
pert ad portam; sceuti alii. restidine sta in urbem
sta. prum punt. Perturbantq; sammitib; qui circa
portam erant muros occupauit. tenere in inte
ra urbis quia pauci admod erant no audent. hec
pmo ignorare osul. 7 intent recipiendo exercitu ce.
iam enim pceps in occasum erat sol. 7 apperens nox
periculosa uie spectu oia 7 uictoribus faciebat.

Digressus longius ad deos capta cast uidet. ab
sena clamorem in urbem mixtum pugnantium
ac pauentium fremitum ce. Et cum forte cra
men ad portam erat; aduect deis equo. ppius ut
suos in muris uidet. q iam integri geq; ce. qm re
mittate paucos magne rei pata cet occasio. accitis
quas recepat copias signaq; in urbem ifert ussit.
Ingressi prima ex pte q nox appinquabat. genie. noctis
opidum ab hostib; depsum est. Capta illo die adaglo
niam sammitum. x. ccc. xl. capta. iiii. octingen
tos 7 lxx. 7 signa militaria. xxvi. Cetem illud me
morie dnm. non fame alium ducem lectore i acie
usum seu suoq; ingenio seu fiducia hn gende rei.
Abscede robre animi nq conc usso auspicio revoca
ri a plio potuit. 7 in ipo discrimine quo templi
deis immortalib; mos erat uouebat ioui uictori
silegiones hostium pcallum mulct pecun te
metum liberet pces soluum. Sed uotum dis cordi
fuit. 7 auspicia in bonum uterfit. Cad' postrema
abalio gs. ad cominium res gesta. prima luce
ad menia oib; copiis admotis corona anxit.
urbem. subsidiaq; firma ne q; erupto fieret pa
tris opposuit; iam sign dare cum nuntius
a collega trepidus de. xx. cohortium 7 aduentu 7 ab
ipetu morat est. 7 pterea copiam reuocare instructam
intentaq; ad oppugnandum cogit. d. m. b. eum
seuam legatum cum legione prima. 7 x. co
hortib; alarios equitatuq; re adusque subsidio
hostium ussit. Quocumq; in loco fluuio obuius
esset ac moaret. manuq; si forte ita res
poposcet ostret. m ne ad cominium hec copie
admoui possent. ipe scalas ferri ad muros ab omi
parte ussit. ac testudine ad portas successit.
simul 7 refringebant portas. 7 uis undiq; in mu
ros fiebat; sammites sic aliq; in muris uidere
armatos satis animi hunc ad pbendos urb
aditu hostes. Ita pcs iam no eminus alio ni mis
silibus si quorum gerebat res 7 qs gs successit
explano in muros loco q; magis timuerat uic
co facilem hostem imparem exequo pugnabat.
relicto muro muriq; in stum oe oppulsi. pau
lp in temptauerunt extremam pugne formidi
dem. abiectis armis ad. xi. hominum 7. xl. i fide
gs. uenert; cesa ad. iiii. cc. octoginta; sic ad

uictis e. set melius murū q uallū armatos arcet. Sed lapidi
bus oppulsat hostē. Scipois in primo pauore. pius collegerētur
animi

uouerit

fidisset

comuni

cominium sic ad aglōniam gesta res; in medio
int̄ duas urbes spatō ubi tria expectata erat
pugna, hostes nō inuenti. vij. milia passuum
cum eant a cominio retractū abstitit, neutri
pl̄io gaurenti. Primis ferme tenebris cum
ingentem ram ei⁹ ram aquilonia hausset,
clamor eos utrinq; parietibus strinxit. Dein re
gionem castroꝝ q̄ incensa ab romanis erat
flamme late fuse crucis cladis iudicio gen
di longius ḡhibuit. Eo ipo loco ḡpe timore
sub armis stratis passim inquietum omne
reliquū noctis expectando timendoq; lucē ḡge.
Prima luce incerti q̄ in partem rendarent
ut repente in fugam strinxit; q̄ spectri abeq;
telis. Qui egressos nocte ab opido samnites p
secuti iudicant militudinem nō ualle non
stratibi firmatam. q̄ specta ex muris aqui
lonie ea multitudo erat. Samnq; legionarie
cohortes sequebāt. Cetū h̄ pedes fugientes
p̄ sequi potuit; ab equite nouissimi agminis
cc. ferme, octoginta intfecti; arma multa pa
uidi ac signa militaria duo de uiginti reliquere
alio agmine incolumi ut exanimata trepidare
bouianū q̄entum est; lectiam utriusq; ex
ercitus romani auxit; ab alia p̄te feliciter
gesta res aliq; exaltius animos q̄. captum op
pidum diripiendum militi dedit; ex hausitis de
in tectis ignem iniecit. Eodemq; die aquilonia
& cominium deflagrauit. et
q̄. amq; gratulatione mu
tua legionū suaq; castra reuisere. Ibi cōspectu
duos exercitum; camillus suos gaudio mito
laudauit donisq; papiriū ap̄ q̄ multiplex
merito ea castra arta urbem fuat certam. p.
natum ap̄. papiriū filio filium; trib. centurio
nes manipulumq; hastatoꝝ armillis aureis
q; coronis donauit. Nauium ap̄ expeditam
quia magna agmina in etruria hostes
inuenem papiriū ap̄ nouatum cum equi
tatu; ipso opem; nocte q; fugam infestam
samnitibi ad aquiloniam clam egressis fecit;
centuriones milites q; primi p̄ tam mi
rumq; aquilonianq; cepant; equites ob
insignem militie locis opam cum maiis armillis
argenteis donauit. Consilium in hiemem cum
nec
iam tempus esset dedicendi ac samnio exercitū.
aut uictusq; aut etc aliius optimum iustum. que
magis fracte res samnitum esent. eo primati; in
festius age cota; p̄sequi ut domicilium samnii
inseptibi; ostilibi tradi posset. q̄ iam nullus esset
hostium exer; qui signis collatis dimicaturus
uidet. unum stipe belli genus urbiū oppugna
tiones. quas p̄ exercitia militem occupatare pos
set; hostem p̄ aris ac focis dimicantem q̄ferre
possent. Fragi lectis missis ad p. q̄. et de rebi
ab se gestis diuisi patres ad septimum carulum
adiectam oppugnandam legiones ducunt. Lecte
q̄ iuuenū lectam; curia; ingentem
ostridui supplicatione publicum grauidum prima
ris studiis celebratum est; q̄ post magna solum
si p̄ optatum ea uictoria fuit. quia p̄ id tpe fa
re rebellasse etruscos allatum est. Subibat co
gitato animum quo iam h̄ tolabit fiducia
etruria esset; si qd i samnio aduersi uenisset. q̄ omni
ce samnitum exercita q̄m ambo q̄. die, roma
na uis adisca i samnium esset; occupatem pos
p̄ctione rebellandi huius legatos socios a.m.
atilio. p. p. in senatum introducte; querebantur
ac uastari agros affinium etruscis. q̄ de
scisce appij nollent. obtestabant p. p. c. ut
se aui atq; munia omnium hostiū tutarentur.
Postonsum legatis cure senatui fuit; ne se
cios fidei sue peniteret; etruscoꝝ ppe diem edi
fortunam q̄ samnitum fore. Segnius ti ad ad
etruriam accendebat acta res est. VII. insalisios q̄
qui p̄ multos annos samnitia fuant aliq;
latum foret arma etruscie iunxisse. Huius
propinquitas ppli actum curam pribi ut facultē
mictendē adres reperiendē conserent. Quibi
no reddita ex auctō prim uisu ppli bellum fu
sius indictum e. iussiq; osules sortiri ut ex
samnio in etruriam cum exercitu transiret. Carui
lius ut; paulum binum; q̄ halanem ex sam
nitibi cepat. ut iam inter paucos dies paulū hin
edi quo ad muros accessit. ad halanem; q̄ segnius
castris ante pta ipso; cum maiore sua q̄ hostiū
uictum dimicauit. castris dein ppsitis menibi
hostem tenuit. Oppugnatum oppidum capiti
in his urbibi capta aui cesa ad. x. hoium

hastatoꝝ

por

accides

tertiorꝝ

ita ut parvis admod' pfes capere. Sortientibus
quinctas ofs. etruria circulio euenit. sed nota mi
stirum. qui in flygous iam i samnio p pacem erant.
Papino ad sepinum maior uis hostium restit.
sepe in acie sepe magnime. sepe ceta ipam urbe
adhis eruptoes hostium pugnatum p obsidio
nec bellum ex equo erat. Non enim muris ma
gis st samnites q armis ac uiris menia tuta
bant. tandem pugnando in obsidionem uistam
coegit hostes. ab sidendoq; ui atq; operib; urbem ex
pugnauit. Itaq; ab ira pfidie edirum. capta
urbe uij. et cesi. capta mil. iij. hominum pdiq;
pstima fuit ggestis sammitum rebs in ispes pau
cas. milit q cessa e. nunes iam oia opleuant. nec
diutari ex recta potat. utraq; ostil exercitum desum
mio dedixit. Vementi romam triumphus omiu
q sensu est delatus. triumphauit in magistratu
in signi. ut illorum tpum hitus erat. Triumpho pcedit
equites q insignes donis tnsuecta multe ciuice coronc. uallares q ac mu
rales q spectc. inspectata spolia sammitum. q deco
rem ac pulcritudinem patrie spoliis q nota
freqnti publicor ornatu locorum erant. q pa
bant. Nobiles aliquot captiui clari suis pun
q fedis deis eris grauis tnsuecta uigies. c. ad.
xxuij. ides redactum ex captiuis dicebat. argc
ti q captum eurbis erat. pa. ccc. xxx. omc
es argenti uim q inerarium oditum. militibus
nich datum exhti e. auctaq; ea inuidia est
ad plebem. Quod tributum t instipendiu col
latum e. cum si spta gla fuiss captiue pecu
nie in erariu ulate. q militum collatum est.
dari exhti q stipendium militare piate potuis
s; eidem quirini dedicauit. q in ipa dimicatc
uotam ap neminem uetem inuenio auctore.
ni hcule tam exiguo tpe pfice potuiss. addc
tatore pre uotam filius ofs. dedicauit. exorna
uit q hostium spoliis. quor tanta multitudo
fuit ut no templum tm fouum q his orna
ret. sed loca t colonie q finitimis ad templor
locor q publicorum ornatum diuident. ab
triumpho exercitum imagr uestitum. q regio
ea infesta absammitib; erat. hibernatum di
cit. Int hcarulius ofs inetruria troilium
primum oppugnare adort. cccc. hbr. dtissi
mos pecunia gndi pactos ut abire in liceret
dimisit. Ceteram multitudinem oppidumq; pr
ipm ui cep. Inde castella quinq; locis sita mu
nias expugnauit. cesa ibi hominum iij. cc. q
min. ij. capta. fallsis pacem petentib; annuas
indutias dedit. q pact. c. grauis eric. q stipendi
um eius anni militib; his rebs actis ad ti
phium decessit. ut min clarum de sammitib;
q collega triumphus fuat. ita cumulo q
etrusci belli equatum eric grauis tulit mentiu
cc. octoginta milia. reliquo er eidem statis sortu
ne de manibs facienda locauit. eppe ede ciuis
dec ab rege seruio tullio dedicatam. q militib; ex
pda centenos binos asses. alitq; tantum centu
rionib; atq; equitib; maiestate collega grauio
acipientib; trium dimisit. statua constit tuta
ad pltm est. l. postumium legatum eius. qui
dcti die. a. m. cauto tr. pl. fugiat in legatum
ut fama pbri ferebat iudicium uctaric mag
q pagi acusato eius potat. Ex acto uix anno
nouu tr. pb. magistratum inierant. his q ipis q
auito cari erant. ij. post dies alio suffectis ti
strium oditum eo anno c. a. p. cornelio arui
na. c. q. marco rutilio censoribs. cesa capitu
milia. cc. lxij. ccc. xxij. censores uectigalium seru
a primis censoribs. lustrum unde. xx. fuit.
Eod' anno aronati sic primum ab reb bel
lo bene gestis. ludos romanos spectarit. pal
meq; tum p tm insitato egio more uictoribs
date. Eod' anno ab edilib curulib qui eos ludos
fecerit damnatis aliquot pecuniaris ui arma
tis silice ad bmullas pstrata e. Comitia osularia
l. papirio hmte. cauit q. quantum stabiti. ma
xime. fi. surgiret. d. iumii bubulci sequan. ipe
papirius p triplices epulis rebs annus uix
ad solatium unius mali pestilencie urenti si
mul urbem atq; egros sufficere. Sortentoq;
in simil clades erat. libri adiri qui nam finis
aut quod remedium q. eius mali ab dis daret.
Inuentum in libris esculapium abepidauro
romam arcessendu. ni eo anno qua occupa
ti osules bello erant quicq; de ea re actum.
p tm q unum diem esculapio supplicato hita e.

Hic emittat lectus liuius p frem. Ne erremus. ni pdictum
Anglice historiam qua ab urbe edita. i. x. libr ostendit. Postea
incipit iam decade. ano ab urbe edita. 428. ut quisq; eius
tatem uelit die q sic. c. et xl libr. cum liuij. de re romana
quos abbreuiauit lucas Amicus plenus et sic cetera. qui
decades. quar prima hic finit. et cetera sequitur in pecia
folia secunda et alie. xj. sicut no reperit.

Contra.

q 461°

acte sendu

q palmis uictoribs date.

Voss. Lat. F. 21

Livii Decas III.

Lib.	21	incipit	fol. 114^{r}	Lib.	26	incipit	fol. 174^{v}
"	22	"	" 127^{r}	"	27	"	" 187^{r}
"	23	"	" 140^{v}	"	28	"	" 200^{v}
"	24	"	" 162^{r}	"	29	"	" 209^{v}
"	25	"	" 163^{r}	"	30	"	" 223^{r}

In archetypo Decad. III circa finem libri 28^{i} et initium libri 29^{i} ordo orationis foliorum transpositionibus turbatis fuerat, quem turbatum ordinem exhibent Puteanus, Bambergensis (ceteri?)

Vid. Madvig. Emend. Liv. p. 201

Weissenborn in var. lect. libri Puteani ad Libr. 28 c. 22 edit. Livii Vol. VI p. 424

Vossianus Decad. III. ductus est ex libro in quo perturbatus Archetypi (aut Puteani) ordo, altera foliorum transpositione iterum perturbatus est. Hinc factum est ut dispositio orationis in Puteano et in Vossiano aliquantum differat.

W. G. 8 18 20/16 65.

D parte opis mea li m̃ pfam q̃ m̃ pñ sume tuã pro
scelli plaq̃ fuit rex sceptores. bellũ max̃ memorabile
oĩũ q̃ unq̃ gesta sũt me scriptum. q̃ annibale du
ce carthaginenses cũ ipio rõano gessere. Nam
ñ uali uires opibꝫ mẽ se ulle ciuitates gentesq̃
tulerẽt arma. ñ his ipis tñ unq̃ unũ aut roby
ns fuit. Et t aut ũgitas belli ãtes mẽ se. ñ cepta
ip pũico ẽscribant bello. q̃ aco uaria belli fortu
na. anceps magis fuit. ut ip̃i pdo fiũt q̃ nate
r. Odus. q̃ ppe maiores certaĩ quã inuidia roma
nis indigñibꝫ q̃ uictoribꝫ uicti ulẽ infẽt ar
ma. primus. q̃ simplr auarecp ẽcẽt ĩputatũ me
tis cẽ. fama q̃ ẽ hannibalẽ armoꝝ fẽne. uim.
puerili blandiente pat̃ hamilcar ut ducẽt in
hispaniã. cũ pfecto affirco bello ẽcẽtũ co tẽ
tum sacrificaret. altaribꝫ admotũ tactis uincu
lis ad actũ se cũ primũ posse hostẽ fore ppli r.
Angebãt ingentes ĩpius animũ. sicilia sardiniaq̃ a
missæ. Iam q̃ sicilia nauis celeri trãsportãte rem
ẽ siam. q̃ sardiniã mẽ motũ africe fraude ro
manoꝝ stipendio q̃ supiposito mẽ cepta. bis
amisi annis. ita se affirco bello q̃ fuit sub recẽte
romanã pacẽ p. v. annos. ita dente nouẽ
annis in hispaniã augendo punico ipio ges
sit. ut appareret mal̃ eũ q̃ q̃ genẽ agitare ĩ
ãio bellũ. Et si dum̃ uiuũ hamilcare duce
pnos ama ritale uincẽtes fuisse qui hannibal
ducẽ intulerẽ. Ceos hamilcaris poportuna. q̃
puericia hannibalis distulerẽ bellũ. Quibus
hasdrubal mil̃ patre q̃ filiũ acto ferme annos
ĩperiũ obtinuit. flore etatis uti fert̃ hamilcaĩ
comitat̃ genet. inte obalia ĩtolẽ p̃ferro eũ
ad scat̃. Et q̃ genet̃ erut factiõis karthme. opi
bꝫq̃ apud multos plerumq̃ plusq̃ malice erat.
haud sane uolũtate ĩpatum in ipio ꝓsiliis
pla ostalio q̃ ingeniis. auspitus regiõe magis
q̃ hanibalis p amicaĩ ĩpatũ nõnus gentiũ
q̃ in bello aut ãmis rẽ carthaginensẽ auxit.
Cum nichilo ei pax tutior fuit. Barbarus eũ
q̃dã pelã obnum mil̃ fert ab eo dñ obtruncã
ti. Complexusq̃ ab eũ sñtibꝫ haud alio q̃
si cruentiss multu timẽtis q̃ ei lacrimẽt eo fu

ut habitu oris. ut supbe lenia dolores. mẽ
tis q̃ speẽ pbũt. Cum hr hasdrubale q̃ m
re ãtis in solliciteandis gentibꝫ impiaq̃ ingẽ
dis suo fuãt. fœdꝰ renouaiat. p. xl. ut finis u
tusq̃ imp̃ij cẽt annis habitus. sagunt inisq̃
iuedus mẽ impia duoꝝ ppl'oꝝ lubitas suaret.
In hasdrubal' laũ haud dubia res fuit. q̃ p
regatuiã militare q̃ ce tẽplo iuuenis hanni
bal mil̃ ptorũ delat. impatoꝝq̃ ingentũ oĩum
clamore atq̃ assensu appellat̃ erat. fauoꝝ q̃
plebs seq̃bat. hẽ ut oĩ pulcꝫ hasdrubal hris
ad se accersierit. Atq̃ res q̃ in senatu fuit
bacchius nutrentibꝫ ut assueſcẽt militie anni
bal. atq̃ in pacinas succedẽt opes. hanno al
tius fastidio pceps. q̃ equũ postulare uideẽt
mãt hasdrubal. q̃ ego eũ nõ censeo q̃ petit ẽ
bucid. Cum amiratõe tã anceps ius ẽ in se
ois oĩũ fit. floẽ etatis mãt hasdrubal que
ipe pat̃ hamilcaĩ fiuendũ pbuit. iusto ume
eũ a filio repeti censet. Nos tũ minime decet
uincentẽ mitꝫ p mutuam iuuentã assuesci
ce lubidinũ ptoꝝ. In hr timendũ, nec annis eũ
filiũ iuuenis seuo ingenio animaduꝛ. q̃ regni pter
ni spem uidat. Et cui regis genio hereditar
sunt iras q̃ ad uiũ. q̃ filio puerũ mature sua
ui. Ego istũ iuuenẽ tonu reuerẽdũ sb legib
sub magistratibꝫ exercitũ. ut q̃ ne eũ ui
ceris censeo. ne quidq̃ pũnis b̃ igne meẽ
dũ ingẽs q̃ sustaret. Pauca ac ferme optimi
q̃q̃ hominũ assentiebant. Sz ut plerũq̃ fit
maioꝝ pars melioꝝ uincit. ciuisse hannibal
in hispaniã, primo statim aduentu omnes q̃rũ
in se ora uidit. hamilcare mortẽ, retulisse q̃ ue
tes multes crede. eũ ingore in multa mq̃
malis. habitũ oris. truculentiaq̃ animi. Dan
bus effecit. ut pat̃ in se nimiũ mouisse uid
fauoꝛe q̃ hasdrubalis cẽt. Nunq̃ ingenii mẽ ad
res uulgatissimas parand̃ atq̃ ĩpandũ habilis
fuit. Itaq̃ ad re facile uel armis utrũ imperio
ri aut cẽtu eorũ cẽt. Neq̃ hasdrubal alĩ
il quẽq̃ ffice malle. Vbi q̃ fortit ac strenu
e agendũ cẽt. in multes alio duce, q̃ fide a
ut audẽtia ad pelia cupiscen
da. plimũ consiliũ mẽ ipa pelia erat. Illo

Istud pũt reuerti q̃ anno ab. vr. q. 426.

Istud pũt reuerti q. anno ab. vr. q. 431

Istud pũt reuerti q. anno inuby. 3126 t. ãno ab vrbe q̃dcti. 426

Oratio. hannonis

ij q̃ plerũq̃ fit ut maior pars melioꝛe uincat. ẽ.

mõ de hannibale q̃ mẽ

Laudes hannibal

h? pũt reuerti anno. q2a? ab vrbe.

labrie aut corp̃ fatigari aut animꝰ una pote
rit. Calonis ac frugis paratior. parabi p
tionisq; desiderio nisi ñ uoluntate mea dus fin
tus. nigilaz somnoq; ñ die ñ nocte discussa
tpi. Jo q; gerendis rebꝫ strenuꝰ. qui datꝰ.
molli strato nz silentio accersita. cruciatu sepe
militari sagulo optꝫ humi iacentẽ mr̃ custo
dias stationesq; multꝫ ospexer. Vestitꝰ nichil
mr̃ eqꝫ les excellens. arma atq; eqꝫ ispiciebat
tur. Eqrꝫ pedituꝫq; rẽ longe primus erat. Pri
ceps in pluꝫ ibat. ultimꝰ ẽ sero pho excedebat.
Has tantas uiri uirtutes, ingentia uitia eq̃
bant. Ja humana crudelitas. pfidia plꝰ
punica. nichil ueri. nichil sc̃i. nulla dei metꝰ. nul
lꝫ iusiurandi. nulla religio. Cum hac indole u
tutꝫ atq; uitiorꝫ, terruit sub hasdrubale ipa
tore meruit. Nulla re q̃ agendi urgendiq;
magno fuꝰ duct̃ erat primus. Certe ex quo
die duxe ẽ declarat̃. uelut italia ei provincia
decreta, bellaq; romanis mandatꝫ erat. Ni
chil placandi mr̃. ne se q̃ ut patre hamil
care. animo hasdrubale q̃ tantẽ cauis ap
primeret. saguntinis infre bellꝫ statuit. Qui
bꝰ oppugnandis q; haud dubie romana
animꝰ mouebant. in olcadꝫ fines pꝰ ulte
riores. ea gens in parte magꝰ quã in dicione
carthaginensiꝫ erat. in duos exercitꝫ. ut ñ pe
tisse saguntinos, si rex serie finitimis domi
tis gentibꝰ iungentesq; tre ad id bellꝫ indi
posset. carthaginem urbe opulentã capto gentis
ei expugnat durupitq;. Quo metu pulse
munires cunctates. stipendio ipposito impꝫ
accepe. Victor erat opulentiq; pda. carthagi
nẽ nouã in hiberna ẽ deduct̃. Ibi large
pdendo pdã. stipendio ptito cũ fide ex sol
uendo. Amicis animꝰ suus sectorꝫq; aies, fide pro
mus actos, promotꝫ bellꝫ. hermandica q; ar
bricola carthon urbes uicapte. Arbricola et
utute q; multitudie oppidanoꝝ duꝫ deffen
sa. Ab hermandica profugi exulibꝰ olcadum
pre estate comite gentis cũ se immiscuissent
cautant cãpetanos. ad hortiq; hannibalẽ re
gressum ex uaccris. paul tago flumẽ agmẽ
gue pda turbasse, hannibal pho abstinuit
castrisq; supi positis. cũ prima quies silen
tiisq; ab hostibꝰ sint. animẽ uado tẽdit. Pri
lo itaq; pducto ut loci ad finis gradiendi hostẽ
haberent. animadꝛ eos in seqntes statuit. Eqtibꝰ
precepit ut cũ magistros agmen inciderint. adornent.
pedituꝫ agmen in rupi. elephantos autem. xl. dispo
nit. Carpentanoꝝ cũ appendiculis olcadũ uaccæ
eoꝝq; centũmilia fuere. pmixta acies, si eq̃
dimicaret̃ cãpo. Itaq; cum ingemo fremitu
tudine fieri. q; metu cessisse credebãt hos
tẽ. to monari uictoriã uti q; intẽderet animis.
clamore sublato passim sine ulli impio q̃ ai
tq; primũ ẽ in amnẽ ruunt. Et ex pte al
tera ripe uis ingens equitũ in fluuiũ immissa.
medioq; alueo haud quaq; pari cursu ẽ cur
sum. Quippe ubi pedes instabil ac uix uado fi
dens. ubi in cursu equite eq̃ tenere acto pinde pos
sit. Eques corpe armisq; lib. eq̃ ubi p medios gur
gites stabili commeatu omniq; re gereret. pars
magna flumine absumpta. quam utricosq; ãm
celati in hostis ab elephantis obtẽti sunt. Prime
mi quibꝰ regressus in suã in pi rursus fuit. ex ua
ria uerpidatẽ cũ in unũ colligent. pinquo tã
to pauore reperet̃ cãos. Hannibal agmine
q̃drato amnẽ ingressus. fugã ex hostibꝰ fecit. Vasta
tisq; agris. inter paucos dies cãpetanos qui in de
ditionẽ acceperat. Et iã oia finis hyberni pte sagun
tinos. carthaginensiꝫ erant. cui saguntinis
bellꝫ nõ diu erat. Cum iã belli causa clam
na cũ finitimis serebant. max̃e celebratis. Di
bꝰ cũ adorisse tre q̃ foris erat sator. nec etiam
uiris si unus q̃m apparet. legatis introducti cũ s
sules mandata a sagunt inis romã missi. au
xiliꝫ ad bellꝫ iã haud dubie immunes orantes.
Consules tũ rome erãt. p. cornelius scipio. q tũ
simpꝫ longus. Qui cũ legatis in senatũ intꝰ
ductis tre. p. retulissent. placuitq; mittere le
gatos in hispaniã ad res sectorꝫ inspiciendas.
qbꝰ si interet digna causa q hannibali denũ
ciaret. ut ab saguntinis sanis. p. R. absti
neret. q carthagine in affricã trãsiceret. ac
sectorꝫ. p. R. qui momias referent. Hac legati
tre recta nec dũ missa omnium spe celeri sa
guntiꝫ oppugnari adlatũ ẽ. tunc relata ex

nteq̄ res ad senatū. Alij pumcas cāsulib⁹ hi
spaniā atq; affinitā dem̄entes, cū mariq; rem
serendā censebant. Alij rō tū in hispaniā ha
nnibalē q; intententē bellū, ceuntq; quō ī reme
re mouendā rē tantā. expectanto sīq; ex hispa
nia legatos censeret. hoc sūa quietissima
utebat̄ uicat. legatiq; eo matur̄ missi. p.
ualī flacc. q. q̄nt⁹ fabius pamphil⁹ sagunti
ad hannibalē. atq; unde carthaginē. si ñ ab
sistēt bello adducē ipm in pene sedis rupi
repscendo. Dum ea romam parant. ille tantop.
ui sagunti sūmā ui oppugnabat̄. Cuncta
ea longe oppulentissima ulē hyberū fuit
sita, passus mille ferme amari. omnibi a sa
gunto insula dicit̄. inq; q̄ abarta ru
tilor⁹ quōd genus. certū in tantas hui⁹ ciue
tat̄ opes. seu marmoris seu ferri fibi⁹ fructib⁹
seu nitri uenis mētito. seu setaria disciplī
ne q̄ ficē sacrale usq; ad pnitiē suā coluerit.
hannibal infesto exercitu ing̃ illius fines pua
ratus passim ag̃s. urbē ipsam aggred̄. In
gulus mur erat in planorē patentiorē q̄
ceta arta nalle ūges. Adūsus eū uineas a
gē instituit. p q̄s ariete membr⁹ admoui posit.
Sz ut hoc pril murus fortis equus agentis ui
neas fiunt. ita haud q̄q; pfr̄e pīj ad effectū op
ris uentū ē. capsas succedebat. et tris ingens
immebat. et mur⁹ ut ui subiecto loco sup̄ cete
ra altū altior eminer⁹ erat. et muniēt⁹ ac
cessu ī plinū pceps ac tumoris ostentebat. ī
ui maiore obsistebāt ac po missilib⁹ sbmouē
hostē. Hec q̄q; fortis tutū munientib⁹ patu
erāt tā ñ, p mēnib⁹ in atq; īri tela iacere. Sz
ad eruēndū cū in statiōe opaq; hostiū armis e
rat. Quib⁹ tumultuarijs crāmunib⁹ haud
ferme ples saguntina carebant q̄ tam. Vt
ū hannibal ipe dū murū in cauū subit. ad
ū sū femur tragla gūt ic⁹ cecidit. Tanta cū
fuga ac trepidatiō fuit. ut ñ mltū abesset q̄n
opi ac uineæ relinquerent. Obsidio trīm p. grau
ios dies magis q̄ oppugnatiō fuit. dū multū dub
amant. per q̄s ut q̄e ēmunū erat. ita
ab oppugnatu opū ac muniēdi mora
tū. Iam q̄q; acrius de integ⁹ ob eruēdū bellū, pli
bq; patribus ure accipiēdis q̄bus opus. latus in
ire cepte agri admouit animos. hīmodū autē
ille autor hui⁹ pelī. Ad centū ē q̄ggīta mi
lia hūasse manus dicit̄. Oppidani ad oia tu
enda atq; oia munia militiā modo arte dein̄ cap
ti sūt cū suffiaebāt. Iam ē fenestrāt̄ arie
tib⁹ muri. q̄sdam nihil pces erāt. Vna ītue
tib⁹ ruinis nudauat urbē. Cres deinceps tur
q̄ tūq; inē eius muri erat. cū fragore ingenti
prorūt. captūq; oppidū ea ruina ēdiderunt
pem. Qua uelut si pūē utriusq; muros texiss.
ita utinq; in pugnā parat sū ē. Nichil tumul
tuarie pugne simile erat, q̄les in oppugnā
bus urbiū pcipuā pnis alti ēsam solēt. Sz hīc
ge aries uelut parenti cōp⁹ inē ruinas mur
rectaq; urb⁹ machis distantia in hostē alio ostitue
rant. hinc spes hīc despatō animos irritat, primo
cepisse iam se urbē si paululū admittat ēdē
re. Saguntinos p nudata membr⁹ patria corpa
oppositib⁹ ñ ullo pcul refente. ne relicto a se
lacu īmittēt. Itaq; q̄ acies q̄ferrum magis ut
q̄ pugnabant. eo ples nulnabant. nullo inē ar
ma corpaq; uano mittebēte telo. Thalamea
erant saguntinis missile telū astilli ab ligne
o q̄ceto teneri pīe q̄ ad extremū ūn ferrū certa
bat. Jo fiant in pilo q̄drati stupa circūligab
ant. limebantq; picē. ferrū aūt tres in lon
gū hēbat pedes. ut cū armis ītō figē corp⁹ pos
sit. si ro may. q̄ si hesisset in scuto, ñ pmeret ī corp⁹
pauorē faciebat. Quod cū mechī accensū
mutāt. cēteptūq; ipō motu in hto maiorē ig
ferret arma emitti cogebat. nudiq; multos
ad miscēdos ictus plebat. Cū g̃ duo anceps fu
isset ētam. et sagun. tinos q̄ pīe spē resistēt ar
mis sent animū. pelī q̄ ū mas, p uacuo cēt. cla
more repente oppidam tollūt. hostēq; in ruinas
muri expellūt. ībi ipsi ruinis trepidantēq; ce
debāt. primo fusi fugatiq; in castra redigūt.
Intim ab roma legatos uenisse mūtiatū ē.
Quib⁹ obuiā ad mare missi ab hannibale.
q̄ dicēt. nec tuto eos adituros urbē tot tā ef
frenatas gentiū arma. ñ hannibali ītacto
dissimulāte rem, opē ēe legatōes audire. Sp̄ppa
bat ñ admissos, primū carthaginē ituros.

Oratio

lintas g̃ mūtōsq; ad ꝑnapes factōis brachijne
ꝑmutat. ut ꝑpaꝛẽt suoꝝ aīos ne q̃o pars altꝛa
gñificaꝛ, p romanos pstō. Jtaq; ꝑt q̃ q; admis
si audiuiq; nō sūt. ea q̃; uana atq; irrita legatō
fiunt. Hanno uꝝ adūso senatu causā fecꝛis ma
g̃ silentio ꝑ auctē; suā cī assensu audiencū
egit. p̃cos fecꝛēū arbitꝛos, ac testꝝ. Ego han
nonis suadentis senatū. obtestatus ne rōmū
cī saguntino sui sciscaꝛēt bellū, q̃ nō misse. p̃
dixisse se nec hamilcaris ꝑgenē ad eꝝcitū ire
uꝛēt. Nō manes ñ stupē ei cōiesce uim. nec un
quā dō sanguinis nomiūsq; brachij q̃sq; si
sit q̃ctāt romana fecꝛem, uim enē flagitē cu
pīc q; reg, uāq; unā ad rē cīēte si ex tribus b
ella seruādo, succinc arms legionib; utꝝ ui
uat. ueluꝫ matiā cōplītes, ad eꝝcit imisit.
Illustꝛis g̃ hr mandōū q̃ nē arcꝛis. Sagū
tū uīm cōisceꝛēt eꝝcit, uīm arcē fecꝛe. mox cī
thagine cōisceꝛebūt romane legiōes, ducabū,
dus usꝛē p q̃s ꝑce bello rupta fecꝛeu sūt ulti.
Vtrū hostes animos an fortunā utriusq; ꝑp, g̃
ratus. Legatos ab sagūtis q̃ꝑ sagus uenientes. to
ti imperatoꝝ ūr in castꝛ nō admisit. mos gentū
sustulit. Hi cū uīm ne hostiū quidē legatū arce
rūt; pulsi ad nos uenerūt. res ex fide repetun
t. de re repetunt pū, finus absit. Auctoꝝ eāl
pr arcū animus deposcāt. q̃ leni agūt, se ꝙ ꝑ
putāt. eo cī cepūt uerecūdie ne pscelanti senant.
Legatis in sulas enicēq; añ clos ꝑpūte. q̃ tā
marq; p. uīj. cxx. annos passi sitis. Nec pu
er hī dux erat. ꝗ pat ipe hamilcar, os eius alē
ut ira uolūt. Si tamen rē nulla nō abstine
ant ex fide. sicut nē sagunti nō abstinerāt. Ve
cer g̃ dij hōiesq; ad eo q̃ ūb ambigebāt ut
ppls fid rupiss cuctē belli uelut equus uidꝛ
ūm ius stabat eiuctoꝝ decꝛ. Carthagi nis
hannibal uinctos ire sq; admouet. carthagi
nus mena ōtat anete. Saguntū nunc falsū
utanā natos sim nīs capitib; maceꝛ. fuisse
ptūq; cī saguntinis bellū hīnōū cī romanis
ē. Decem g̃ hannibalē duxꝛ ds sao meā le
uē ee me ex auctoꝝ ꝑpaꝛo nūciās.
ꝗ hamilcarē eo pisse letat sum. Ods si ille
uiuer, bellū nō cī romanis haberē. Et hē iu

uenē tāq; suā facīq; hī bellū ortū ac detestoꝝ. si
dedēdo solui ad placīn rupti fedis. ꝗ si nemo de
ꝑsat deuehendū in ultimas manꝫ tuꝫq; oras.
ab legandū eo uīm nec ad nos nomē famaq; ei acce
dere. nꝫ sollicitare q̃dē cunctatis statū ꝑsit. Ego
ita censeo legatos ex templo romā mittendos. q̃
senatui satisfiaāt. Illos qui hannibali nūciēt.
ut exercitū ab sagunto abducat. ipmiq; hannibā
lē ex fidē romanis dedant. Deinā legatōs ad ne
sagūtinos redendos deīno. Cū hanno peroasset
nemini ōiū certare oīone cī eo necē fuit. Ad eo
ꝑ oīs senat hannibal erat. Jn festiq; lacutū ā
guebāt hannonē, q̃ placitū ualitū legatū roma
nū. Vtinā in nec legatis romanis ē. bellū ortum
ab sagūtinis nō ab hannibale ee. Plin roma
nū minuste facē, si sagūtinos uetustissime cor
thagīnēsiū sanctatū ꝑponat. Dū romani tps tē
legatōib; mittēdis. hannibal q̃ festū multē
plus opibq; lēbat. paucoꝝ his diebꝫ q̃dē decꝛ.
statōib; ad custodiā uineaꝝ aliorꝫq; opū dispo
sitis. Interī aīos eoꝝ nē uī militē stimulando.
nūsse ꝑmouꝝ accendit. Vt ū p̃cipē ꝑdī capte
urb eduꝫ militū force. ad eo accensi oīes sunt.
ut si ex templo signū datū eet. nulla ui resisti ui
deꝛet posse. Sagūtinū ut a plis q̃dē hūerāt.
nec lacessentes ñ lacessīt paluꝫ dies. ita ñ na
te ñ die nūq; cessauerant ab opꝛe. ut nouū mur
ū ob ea pte q̃ patefactū oppidi ruinis erat re
ficerent. Inde oppugnādo ees aliq̃nto acꝛiꝝ q̃ añ
adorta ē. si q̃ ꝑmū aut ꝑtissimū pāte ferrent
opē, cī oīa uarius clamoꝛib; streꝑent, sanus sanc
ꝑerant. Jpē hannibal, q̃ tūs mobil oīa mūnīmē
ta ūb supis alacꝛitudīe agebat. hortatoꝝ adeꝛ
at. Quē cī admota catapultis balistisq; poīa
tabulata dispositis muros defensoꝛib; nudat
it. tū hannibal ccatūs muꝝ q̃ngentos ferme ass
os cī tolabris ad subruendū ab imo murū fecit.
Nec erat difficile opꝰ q̃ centū ñ alte dimitta
erāt. ꝗ mꝝ lutū luto structē antiq; genie. Jtaq;
añ q̃m cederet ruerat. q̃ quē patentia ruinis ag
mina armatoꝝ in urbē patebāt. Ioāi q̃; eduī
capūt. collatisq; eo cū ꝑpultis balistisq; ut ca
strellū in ꝑte urbis uelut arcē tenē habēt
muro cīdūt. Et sagūtinū murū in tꝛioꝝ ab

nō dū capta urb' ptē ducāt. utrūq; fūnā utq; mu
nīt' q pugnant. Sz mlōza tuendo. mmorē m
dē m'tē sagūtinū facūt. Simul ceſſat mop
ra ōiuz longa obſidione. q munūt' expectatō ex
tuc opis. cū uā pul romanā unica ſpes. ēta oīa
hoſtiū cēnt. pauli ſp tū affectos animos recūt
repentina p fectō hannibal' in hoztetanos cūcta
noſq;. Qui duo ppli dil'tus arbitate oſtinati. re
tentis cū ſitoub; in cerū defectōis cā pbuiſſēt op
pſſi celitate hannibal'. omiſſūt mota ām. Nec
sagūtini oppugtō ſegnioz erant. imabarmale hu
micaris filio quē pfectū hannibal uta ūpigre rē
agēte. ut ducē ab cē nec cures nec hoſtes ſentirū.
Jſa plia aliq ſt ſecūa fec. q tribo arietib; aliq tulī
muri diſcuſſit. ſtrutaq; oīa recentib; ruinis ad
uenīēti hannibali oſtendit. Jtaq; ad ūpīz ar
cē ex tēplo duc' exerc' atq; plui cū milit' utrīq;
cede imtū. q pars arcis capta ē. Ceptata de
inde p uos ē erigua pars ſpes. Alcōnē ſagunti
nū q alozā hſpanū. Alcon mēſis ſagūtinis
ſub aliq motuū rat' cū ad hannibalē natu
dūſiſſ' ſpuā mchil lacīme mouebant. cēturōeſq;
iſtes ut ab mito auctoze ferebant. ūſſuga ex o
ratoze fac' apd hoſtē manſit. montiū affirm
ans q ſb cōdicōib; his de pace ager. postulab
ant. aūt recdent res turbulentas. cēcaq; oī au
ro atq; argento. egſſi urbe cū ſingulis ueſtimē
tis ubi hītarēt ubi penus miſſi ſſ. Has pacis leges
ab mūcre alcē acceptas sagūtinos. Falēnis
unica cīuos ubi alia uincant affirmās. ſe pacis
ei mīptē ferre polliceī. Erant aūt tū miles han
nibalis. cētūm publice sagūtinus amicē accipi
ſpes. Tradito palam telo caſtali ibi hoſtiū traſ
gſſus munīta. ad ptoīē sagūtinū q ipē tu
tebat ē deduc'. Quo cū ex tēplo cūrſus oīs
gnis hōmū cēt fac'. ſūmota cēta multitudine
senat' alozā dat' ē. Cui tal' cīō fuit. Si cīus
uīr alcon ſic ad pacē petendā ad hannibalē
uenīt. ita pacis cōditōēs ab hannibale ad uos
retuliſſ'. ſiquā cancellāt hr in ſinſſ' rē q ñ ozā
tor hannibal' ñ ūſſuga ad uos uenīſſe. cū il
le aut ūm aut ſua culpa manſit apd hoſtē.
Si metū ſimulauit ſua ūm. ſi pcīm ē apd
uos ūa referentib;. Ego ne ignoretis cē alīqs
et ſalutis q pacis uob cōſulētēs. p uetuſto hoſpīo
q mī uob cū ē ad uos uenī. Nūc aūt causa me ner
ulli alt' laq; q lacq; apd uos. ul' ea fides ſit. q mi
dū mīis mīib; reſtituſtis. Neq; dū auxilia ab rō
mis ſpaſtis. pacis mīq; apd uos mīt; fec. p q
ñ ab romanis uob ulla ſpes ē. nec mīm cā aut ar
ma nec aut mēma satis defenduīt. pacē affer
ad uos. magī nēcīaq; q eqīm. Cui ita aliq ſpes ē.
ſi eā quē ad malū ut mctoz ferr hannibal. ſic uo
ut mcti audiatis. Si ñ id q amittit in dūpno
cū oīa mctoza ſint. ſz q q reliquit p mmicar
habitū eſtis. Vrbē uob q ex magna cā pāte di
rutā capta fere totā hr admīt. agōs relinqd.
laci affligūt. in q nouū oppidū edificatis. Cui
argentūq; oīe publicā p uatūq; ad ſe uehit de
ferri. coniugū utq; corpa ac liboz uīoz ſuar
immolata. ſi mcmes cū bīms uestīmētis uehi
tis a ſagunto exiret. hec mctor hoſtis imp'it. ſz
q q ſē gnma eīq; actū fortuna uīm uob ſua
cet. facē haud ſpe cū oīuz potās ei fēa ſit. ad
ea bis reb; rem ſtuī. Sz ſz pacienda censeo po
ā q truciari cōpa uīm. mpi. ſiq; an oza mā.
comiges ac liberos relīq uare ſinatis. Ad h' au
dienda cū arcē finsa paulati multitudine pm
tū senatū cēt pli cētuū. repente p moz es se
ceſſīē fēa pus q gnsū dare. argentū auri
q cē ex pl, p uataq; in foz ē acerū. migrē ad
ro ruptum fōz conuīctes. cod plerisq; se met
ipīs ſtrpitauīt. Cui ex ad parīoz ac trepidatō
totā urbē puaſſ'. alī ruſp tumultē ex ar
ce audīt. Turris dum q ſſata ruīdat. pōs ru
nā ci colyos prior impetu facto cū ſignū imp
acta deduſſ'. nudatā ſtatōib; cuſtodiisq; so
litis hoſtiū cē urbē. ñ cum cauī i tali occaſiōe
mō hannibal totis uiribus aggſſus urbē mo
ūto cep; ſigno dato ut oīes pulsis mcſſicāt.
Quod impiū crudele cētīm ppe nēcīū cogitū in p
ſo euentu ē. Cū cēm puta ſtuunt, ex his qui a
ut mclusi cū cōiugib; ac libis domos ſe
ipīs cōmanēt. aut ānati ullū añ ſuū pu
gne q monentes fecerūt. Captū oppidū ē cū
ingenti pda. quāq; plenaq; ab dōis de in
dustīa corrupta erant. q in cedib; uix ullū
disciūī etatis ua fecerūt. q captum militum

no. Liuius belli

ñ puaſſ'

Sagūtīū caput

p̄da fuãnt. Tamñ ex ꝓno rem̄ uenientiũ a
liquãtũ pcamne redactũ ee ꝙ stat. q multã ꝓnosam supplem̄ exule ueste ꝙ missa car
thagine. Octauo mse ꝙ cepũ oppugnari
captũ sagumtũ q̄a sp̄sere. Inde carthagi
nẽ nouã inhibita hannibale ẽ essilisse. Qui
to deinde mse qua ab carthagine p̄fect. sit
in italiã puenisse. Que si ita sũt si n̄ potuit
ut. p. cornel. r. semp̃ cons. fuĩnt ad quos
q̄ pñs oppugnãs legati sagumtini missi sũt.
Et q̄ in suo magistratu cũ hannibale alẽ
ad uꝰm̄ annẽ. anno octauo p̄ad urbem
am pugnauit. Aut ea bina q̄a octauo
fuere. aut sagumtũ p̄m annũ q̄. p. cornel
ti. semp̃ cõsules fuĩnt. n̄ ceptũ oppugna
ri ẽ si captũ. Hã excessisse pugna ad tur
bã manũ. cũ seruilio. q cõs flamini n̄ p.
q. flamini ẽ sulaca mitt. car. ti. semp̃ne
cons. Qui p̄ pugnã ad urbem ad cãdos
ẽsules romã cũ uenisset. commis pfectus
ad ea cãa inhibita reduxit. Sub nẽ fere
tps a legati qui reduxerũt ab carthagine
romã. q retulerũ oia hostilia ee. a sagũtĩ
exercitũ nũtiarũ e. Tantũq; simul meroꝛ pue
nũ q̄ senũ pp̄oꝛ indigne. q puerũ ñ tan
auxilij. cum in carthaginẽses meritisq; te fũ
ma rez cepit. uelut si ea ad portas hostas ẽt.
ut tot uno tp̃e motibꝰ animꝰ haud ꝓmoueret
magꝰ q̄ ẽsulent. Hã ni hostẽ adeoꝝ bellicosũ
ea q̄ secũ ẽgessit. nec re romana tã deinde ni
q̄ fratre atq; illiricos laceſſiſſe magꝰ q̃a exer
ausse romana arma. a cũ gallis tumultu
atũ magꝰ q̄ belligerantĩ. p̄cipiũ hostiũ ue
terrimũ. tũ. a. xx. annoꝝ uictricia duriſſima
mẽ hispanas gentes semp̃ in ore dua a
carino atlanticũ. retinuẽ ab exordio opulẽ
tiſſime urbis hñũ ẽtime. Hinc sec. tot exa
ctos hispanoꝝ ꝓlos. tantũ audas semp
ãnoꝝ. gallicas gentes. cũ eis etiã bellũ
gerendũ in italia. ac p̄ medios romanos
ee. Hoc ante iã cũ ẽsulibꝰ pugnae erãt. cũ
sortiti. cornelio hispania. sempro
affricã cũ scipia euenit. Dex in eũ annũ de
cem legiones. q sociũ quantũ tps inter. q classi
q̄ta pauum p̄ss. mij. q xx. peditũ romanoꝝ
milia subsidia. ad ccc. equites. Naues. cc. xx.
q̄q remes. Celetes. xx. deducte. Tantũ inde ad
ꝓsin. excellent. uolent ꝓlio carthaginensi bellũ
inuia. eiq; bello causa supplicato p urbẽ habi
ta. atq; adorati dij ut bñ ac feliciter euenirent.
q bellũ. p. r. inssiss. Inde ẽsules ita copie diui
se. Sempro datur legiões duæ. ea q̃na mili
a ciũ peditũ. q. ccc. equites. q sociũ. xvj. mi
lia peditũ. equites mill. d. ccc. naues longe. c
lx. celetes. xij. Cum his terestribꝰ maritimis
q copiis. ti. semp̃ missus in italiã. ita ut
affricã tũ finissin. si ad arcendũ it. alia pe
riũ ẽsulũ alẽ satis ẽet. Cornelio min̄ copia
rũ datũ. q. i. malli. ꝓnoꝝ. q ipse secũ haurio
ualido ꝓsidio in gallia mitebat. Nauiũ ma
rime cornelio mis diminut. lx. quæ remes
dant. Nec enim mari uenturũ aut ea pte belli
dimicaturũ hostẽ credebant. Et duæ roma
ne legiones cũ suo iusto equitatu. q. xiij.
milibꝰ sociorũ peditũ. equibꝰ mille. d. c. duas
legiões nouas. q celes. sociorũ peditũ. mille equi
tes. deamnaũ gallia. punicã eoꝝ usa ipsũ
cũ bellũ hñt. his ita ꝓpatis ut omia iusta
cũ bellũ fierẽt. legatos maiores natu q̃tũ
fabiũ. q̄. Iuniũ. l. cornelũ. c. Iuniũ. q̃tũ ha
buiũ in affricã mittit. ad primarios carr
thaginenses. pũ. ne cũsulto hannibal sagũtũ
oppugnaſſi. Et sint q̄ factum putebant fa
cturũ. ac defenderẽt pũ. cũsulto frũm. ut mo
reꝝ ꝓlio carthaginensi bellũ. Romani p̄ſ
carthaginẽ uenerẽ. cũ senatꝰ cui ẽet. q quid ſi
bi mihil ulꝝ quã inuũ q̄ mandatũ erat per
ficerẽt ẽet. tũ ex carthaginensibꝰ unꝰ ꝓceps.
Vbi romam uentũ q̄ ꝓpositũ legatoꝝ sint cũ han
nibale tũq; suo cũsulto sagumtũ oppugnã
te deposcebant. Cum hi legatoꝝ ubi adhuc
lenioꝝ e. re aspiciũt. Tũc e hannibal eam si
mulabat. q deposcebat. nec a uob q̄ ea ſſio
ailꝝ exp̃imit. et ut q̄ ea ſſis res ex ꝓplo
reperiret. Ego aũt nõ ꝓpato pũ. ue cũsu
o sagumtũ ob pugnatũ sit. q̄ nouos tenere
at utrũ iure an iniuria. Vbi e hoc atq;

aīad ūsio in cauē nīm ē. qđ mō aut sho fecerit arbitrō. Volūī una l'oīsepra. Manerent ne pfect fieri. Itaq; qm̄ oīs cām placet. quid pl̄. cīlio q̄d sua sp̄te imperatores facīāt. Nob uolūī fed ē aliātō cīsule icīū. In q̄ cauēt utrūq; sacris. Pich' de saguntinis. nec dū cōe rant sen̄j uīj cautū ē. Et cīj eo fedē q̄ cū hās drubale icīū ē, sagūtinos excipiant. Adūs q̄ ego nichil dictū sum. ñ q̄ aliob dicta. Wcīj q̄ ē. hutacī cīsul p̄mo nolūī fedus fieri. q̄ nī antēte patrū nr̄ p̄ñ ussu ictū erit. ne gastis uos eo teneri. Itaq; aliud de integ̃ fed̄ pl̄ cōsilio icīū ē. Si uos ñ tenēt uīa fedem ñ ex auctē aut ussu uīo icta. ne nos q̄ē alt drubalis fed̄ p nob̄ insīs fieri obligare p tuit. p ñ omittit sagunti atq; tibi mittē face. q̄ q̄ dū parauit cāus ūr aliq̄ñ parat. Tū romanī simu ex rega fed̄. hic mq̄ nob̄ trīlū q̄ pacē petamus. utrūñ placet sumite. Sub hāc uocē haud mīnī feruīt. dauet utrūñ nellet sb̄clamatū ē. Et cū is rūn simu effuso bellū dare dixiss. accep se oīs ex̄pterūt. q̄ quib̄ accipient cās. his dē se gesturos. Hec dicta p tum cratō ac demīsa ato belli mag̃ ex dign̄ te pli romanī missa ē. q̄ de fedūm uire ūb̄ di sceptare. tū añtū mag̃ sagunto ecusa. Nā si ūb̄ discepratōis res ēet q̄ fed̄ hasdrubal' cū hutacī pace fact mutatū ē. q̄ndo sī erit. cū hutacī fact differre adcrētū ēet. nra ō rutū fore si pl̄s censuiss. Ja hasdrubal' fe dē nec ceptū tale q̄q̄ fuit. et tot annoī si lencio ita uno eo q̄batū sit fed̄. ut ne mo tuo q̄ē auctore q̄q̄ mutarēt. q̄nq̄ e si pace fed̄ starēt. sanc cautū erat sagūtinus sēn is utrīq; exceptus. Nā ni adcrētū erat his qui tē cēnt. nec ne q̄ ita assimerent. Et cū as sum̄e nouos liceret sanct. q̄s equū censeret aut ob nulla q̄q̄ iniuta mancipiā recipi aut receptos in fidē nō defendi. Tantū ne ar thaginiensiū sanct aut sollicitarent ad defan one. aut sua sponte desciscentes recipent. Le gata romam ab carthagine sic̄ his rome imp atū erat in hispaniā ut ad uēt̄ cautatos ut in sanctate p̄cent aut abiceret. a pmis fie

cerūt. Ad bargusios p̄mū uenerūt. A quib̄s benigne excepti. q̄ credebat unūq; p̄mum. mul tos tūs hiberū pl̄os ad capiendē noue fortune cupidos. Ad uolcianos ñ ē uentū. Quos celebre p hispaniā responsū. ceteros pl̄os ab sanctate romana abiturt. Ita ē magnū natu exēplū nō alio abiturt. tymoit. Que uictoria ē uos roma nu p̄tulare. uti uīj carthaginensiū sponsam amicicie. cū q̄ ito fecerī sagūtinī. auctoli q̄ p il̄ hostis p̄dit. nos sanct p̄denties. Ibi q̄ sanct fecios censeo. ubi sagūtina clades q̄ gesta ē. hispanis pl̄is fuat lugubre ita insigne ex animī sagunti ruine ei. ne q̄d fidei romane aut sanctati ēficiat. In exemplo habere fim̄ bi uolcianoī. ussi. ab nullo dedī cīuis hisp amicē benigne uba tulē. Itaq; ne ēq̄ pagos hispaniā. in gallia trāsierūt. In his noua tri bil̄q; species ussa ē. q̄ armati ritu mos gestus erat in cōsiliū uenerī. cū ūb̄ extollētes gl̄iam utrūtēq; pl̄i. ī. ac magnitudinē umbrī. pe tissent ne prio bellū italie inferret. pacē urbesq; suas in fidē dauet. tanc cū fremitu ipsus ex̄orti. ire uīe animi ita ubi maio ribusq; natu minuēt sentiret. Sic uolūtas i pudēsq; p̄tulato ussa ē censere ne i italiā trāsmittat gallū bellū. Pl̄s ro adiēt ussa gentis suas p̄dicens pl̄antes obsidē. Sed ro tū fremitu. Tantum legatis ē. Pecp ro manos ne it̄ inicī ē. in carthaginensiū i uniā. obq̄ aut p romanis aut adhūc pe nos sumāt arma. Contenti ea uidere se se gentis sue hōnes ag̃os finib̄q; italie pli a pl̄o. ī. sti primūq; p̄uenīt. et cētū undi gina pm̄. Et ferme terrās gallie cūlus tā auersaq; Nec hospitale q̄q̄ pactum ue satis p̄us auditū. q̄ massilia uenit. Ibi ōia ab seruis nō fieri cū ama ac fide gesta. p̄muntos iam ab hannibale gallos aīos ē. Et ne illi q̄ē pl̄s mutē gentes fore. arbo ferma atq; mobilia in gena ē ut ibi nec amo cū amicitia ges ē p̄cipū animū cōciet. Ita pigmentis hi spanie et gallie pl̄is legati ama uenit. Alio ro animo p̄q̄ ciues in p̄uincias

ñ ad expdnē nouē fortune

Oratio de bello

ñ ibi grauiss̄ gnos

ñ densa q̄ ore fuit expt legatos. & armatos

Responsio breuis et sine ratione bilis

ñ q̄ hasdrubal adu Sag legatos. Et Rom de gallo. & hisp

et hoc ibi legit gallus

ñ

p̄ pacē te. P. redeū Roma

Tractus hannibal.

Ao

pfecti erant. animitate omẽs in expectatõe belli e
rectã inuenĩũt. satis cõstante fama iam hyle
rũ penos tñ isse. hannibal sagunto capto. car
thaginẽ nouã in hybna ãcessat. Jbiq; auditis q̃
rome q̃q; carthagine acta decretaq; foret. secq; ñ
ducẽ solũ sed cũctis cãũq; ẽ belli. pãtis dum tendisq;
reliq̃s pẽ nichil ultr differend' intẽt. hispaniã ge
nis multũ cõuenit. Credo ego uos nõrũ scire q̃
ipse ãnib' pacatis õib' hispanie pplis. aut fini
end' nob' multitudẽ exercitũq; diminuendos ẽ. aut
in alias tras tñ differẽd' belli. Jta enĩ lr gentes
ñ pacas solũ. sed q̃ natõe bonis floruerũt. si ex
alijs gentib' pdã q̃ glã q̃rem'. Jtaq; cum
longinq; ab domo militet militia. mẽtũq; sit
q̃ũ domos mũs q̃ q̃ cinq; ibi cum sint mansu
ros. sic' in suos miserit multi cõmeatũ d'.
pmo uere ecbo ad sitis ut dus bñ nuãtibus
belli ingẽs gle pcep fortunã mã piam'. Dñ
b' fere missendi domos oblata ultr pdas gta
erat. Et nã desiderantib' suos. q̃ longi in fu
turũ pmittentib' desideriũ. ptotũ tps hyemis
q̃es nr' labores aut q̃ ex haustos aut nox
ex aurientes. renouant corpa ãoscq; ad oĩa
te intẽg' patiendã. Ve pmo ad edictũ cõ
uenie. hannibal cũ recensuiss ẽquiz auxilia
gentiũ. gadis pfect' hercli uota exsolũ. no
uisq; se obligat uotis. si cetã pspa euenisset.
Jnte partes curas simil' inferend atq; par
cend bellũ. Nedũ ipse tirestin plis hispaniã galli
asp; utrie trahã pẽet. Nuda aptaq; romãis
africa ab sagũtho cẽt. ualido psidio cã firm
are statuit. pro eo supplemẽtũ ipse ex africa
maxĩ iaculatoz leuiũ armis petit. ut affri
hispaniã. hispani in africa melioz pcul ab
domo futũs utq; miles uelud mutuus pig
nib' obligati stipendia faciẽt. xviij. milia
. dcccl. pditos certos misit in africã. et fi
ditores baleares. dccc. Equites myetas
ex milibus gentib' mille. cc. has copias pñtz
carthaginẽ psidio ẽ. parti distribui passi
cã iubet. simil' ãsionib' in ciuitates missuz
mil' eptã delecte iuuentutis. psidiũ eosdẽ
q̃ obsides duci carthaginẽ iubet. Neq; hispa
niã negligẽdã nr'. atq; ideo aut nouo aut
iguar' erant cõiũctã ab romanis eã legatis ab solli
citantes pncipũ ãios. has dum bali fili uno unpi
g' eã puincia destinat. firmatq; tũ affricas mag
pfidus. peditũ affioz. xl. milia. dccc. l. ligurib'
. ccc. balearib'. fldb' peditũ auxilia. addit eq̃te
libi phenices. myetũ puincã a finib' geti. ccc. Et
nimirũ maurũq; accole ciuitatem ad mille. dccc. q
pñtia negetũ mauri ex hispania. cc. equites. Et ne
q̃ tirestris decẽt auxilij geti. elefanti. xiiij. Classis pter
ea data ad tuendã maritime orã. q̃q; pte
bella nocãt. ea tũ q̃ rẽ gestarum nõmes cõ
putat. l. q̃nq; remes. q̃dri remes. ij. tri remes.
. v. Sagapte unis utriq; remigio. xxx. q duc q̃
q; remes erãt. q tremis. v. Al gadib' cartaginẽ
ad hiemẽ exercitus reduc. Ineunte pricipio
pter omissam urbẽ ad hybũ maritimã oram duc.

Ao Jbi fama ẽ nqete missũ abeo iuuenẽ dumna
spẽ qui se ab ioue duc' ducẽ in italiã hanni
bali mittit. Primũ sequi nr' usq; ad reflectẽt
oculos. Paulũ ipo nusq; cõsistentẽ aut respi
cientẽ secutũ. Deinde cum humani ingenij cã
q̃ nã id cẽt q̃ respicẽ nequit cẽt agitaret animo.
tẽpusne ad oculos nequisse eũ. an dixisse p se. ppẽ
tẽ muri magnitudine cũ ingenti arborũ ac mirã
toz fruge ferri. ac p intersecta cã fragore celi ni
bũ. Eumq; moles ea q̃d ne prodigij cẽt q̃rentẽ.
audisse nasitatẽ italie cẽ. p quẽ pono ne ñ
ulr inquiret. sinistraq; fata in arcto cẽ. hac insu
lee. tputo hybernũ copias ducat. premissis q̃ gal
loz animos q̃ traducẽs exercit' erant domos cũlturet.
Alpinũq; tñsitũ sperularent. xc. mil'. peditũ. xx.
mil' equitũ hibunt ducẽ. Ingressus inde burgun
tosq; et sequanos. q̃q; tamã q̃ subiecta pin
nees montib' ẽ sub egit. horatq; hinc oĩ pfec
harmonẽ. Vt fauces q̃ hispanias gallias iun
gũt in potestate ẽent. x. mil' peditũ hannoni
ad psidiũ obtinẽde regionis data. q mill' equi
tes. pfẽ p pyreneũ saltũ ẽduc' exercit' ẽ.
rumorq; p barbaros manauit certiorẽ de bello
romano. tã multa ũi carpetanoz peditũ ut
auẽt. Constabat ñ tã bello motos q̃ longi
q̃tate nue. insuperabilisq; alpinũ tñsitu. han
nibal q̃ reuocare aut retinẽ eos anceps erat.
ne ceteroz q̃ ferentes cã irritarent. sup. vij. mil.

hōnū domo remisit. qs q̄ grauari militia sē
sciunt. Capetanos q̄ absimulās. Inde ne mo
ra atq; actū aīos sollicitaret. cū reliq̄s copis pi
renęū tūs gdit. ad oppidū ilibertū castra locat.
Galli q̄m q̄ italie bellū mfm audiebāt. tū qua
ui sb actos tūs purenęū hispanos fama erat.
p̄sidiaq; ualida ip̄positā. metu sup̄uenīs ad
ma cītuari. rustinonē ahāst ppli cuemīt. qđ
ū hannibal mūdatū ē. mox mag' q̄ bellum
metuēs. oratores ad reg'los coz mīsit. cla' se
met ip̄m uelle cū hīs. q uel illi ppī mīlibī acce
derēt ul' sēsim mās. pressim. ut ex ppīnq; cōsp
facilioz eēt. Nam q accepīm cos in castr' sua
se letū. nec cūctant' se ip̄m ad eos uenturū. hy
spūtē cum se gallie ū hostē aduenisse. ū stātiuy
cū gladiū sē gallos hortat. q̄ in italiā uenīsset.
Et p̄mītōs q̄rē h. Vt ū reguli gallozū castris
ad libīnū ex templo motis. haud gūdate ad p
mū uenīt. capta roms cū una pace exātū p fi
nes suos p̄t rustinonē oppidū tūsimp̄sit. in
italiā. Jām uicīl' ul' q̄ hybū tū sisse hannibalē
a massiliensū legatis romā platū erat. cū
p̄inde ac si alp̄s iā tūsisset. ui sollicitatus i sub
by defecit. Nec tā obuectōs in. p̄. r. mos q̄ qđ
inp̄ cū paucū placentiāq; cremonāq; colonā
in agrū gallicū deductas ex paebant. Inq;
ūmus reprite arreptis. in eū ip̄m agrū inp̄
tu fcō tūs uīos ac tumult' fecit. ut ū agrīs
ūs militarēt. p̄ip̄ tū iuri romanū q̄ ad agrum
uenīant ad sīgnū. diffisi placitae mēby
mutuā cōfugerūt. ē. lutarī. ā. paulī. tū annī.
lutarī nom̄ haud dubiū ē. paulo seruilio q̄ē
aliū. ē. hermūī hūt quidā annales. Alij
p̄. corneliū asinā. ē. papirū nasonē. id q̄
q; dubiū ē legati ad bonos ad postulandum
missi uiolati sint. mētū an in tūz mīos agrū
metantis inp̄ sit. facīnus mutune cū obsidēn
ē. q grius ad oppugnandū urbū artes in
dis pigerrima eadē ad militarē opa segnis.
In tactus assidet muros. simul aūt ceptū de
pace agi. cū cautiq; ab gallozū p̄napib; le
gatis ad colloq̄ū. nō grius uis ū genitū q̄ in
olata q̄ q̄ data in tē q̄s erat fide cōsp̄ta mol
tur: nq; antib; gallis ū obsitos ī recēdēt
eos dimissuros. Cūb; delegatis mītatē. cēt.
q mutū p̄cipiq; ī pcō ēt. l. malli ī pectō
in acternus. effusū agnī ad mutinā duc. Sil
ne tē ca mā erāt plenaq; melius. Ibi me ploza
to p̄fect' in silonas sup̄ itaq; ultraq; cā ecce su
oz egit ī aptos cāpos emīsit. Ibi castra cōmuni
ta. q̄q; gallis ad tēptandā ea deīnt sp̄s. refer
ti sūt militū animi. q̄q; accedisse fames ofta
bat. Jē demū de uitegē cepū. Nec dū p̄mptē
ea lecta duce bāt agnī cū appārunt hostis. Vbi
rursus silue ītrare. tū p̄mos adorti. cū ma
gna turpitudīe ac pauore oīm. dcc. milites
amisēr. Per sig' adeinde. Finis q gallis mūtū
di q pugnādi romānis fuit. ut e saltu mino atq;
ip̄edito cuia ser. Inde aptis lacis facile tutan
tes agnī romanū. tamen cū maī ppinquī pu
gno contendē. Ibi se mutuīto ad tp̄s cōmea
tib; q; flumīnis q barbarozū in gallozū auxi
lio adūs' escentē in dies in stitudīe hostīū tu
tabant. Qm tumlt' urgēs p̄p ē romā plat'.
q pugnā in sup̄ gallicū bellū actū puls acce
pūt. ē. atilīū. p̄torēq; una legiē. q̄. q̄. in
libz senoz dilectu nouo ēscīptis. auxili
ū ferre manlio iubēt. Qm sine ullo ītumne.
abscessūt cūm metu hostes. tamen pugnat.
Et. p̄. corneliū in lacū ei q̄ missa cū p̄tore tūsp̄
ta legiē noua p̄fect' ab urbe. lx. longis na
uib; p̄ ora metumne ligurūq; q in salutum
mōtis. pugnat massilīā. Et ad pyrenū hosti
ū rodam. plib; cū dumsus annī in manā re
ūnt castra locat. inq; dū satis cautē hannibal
lē supesse pyrenęos mōtes. Quē ut te rodā
m q̄ tūsitu agitare aīad intr. mā. q̄ā ei lo
co acūrent. Per dū satis ītectis ab iacentū
montibus militib; cēc. interī delectos eq̄tes
duab; massilīensib; q auxiliarib; gallis ad
explorandū oīa insentosq; ex uno hostes p̄m
tur. Hannibal cēs metu aut p̄uo pacatis.
iā mulgarī pugnāt agrū gentis habēt.
Solūt aūt ēca utīq; nr̄ rodanus q diffisi
eternoze ag' arcer p̄mū posse. ut flumīn p mu
nīto habent. ōib; ferme tūs rodanū finē
tatus. ultīoz nr̄ā ānis obtinebāt. Ceteros
accolas flammis hannibal q eoz ipōz q̄s

ſectes tremeamꝰ ſectes ſimul pliat⁹ oms. ad
naues undiq; conſtrendas fabricandasq; ſi
mul q ripi tia exant, leuariq; ꝑ pmũ regiõz
ſuã tanta urgẽte õũ turba carpiebãt. Itaq;
ĩgẽs coacta ues nauũ ẽ limũq; tenẽ ad u
canalẽ uſũ pauitaꝝ. Ꝺouaſq; alias ꝑmũ ga
llu inclxantes. cauabãt ex ſinglis arbor⁹.
Ꝺeĩ q ripi milites ſimꝫ copia matiẽ ſimul
facilitate opis inducti alueos informes. n
chil dũ ĩh ignare aque q q capẽ oña poſſent
curantes. ĩpũ faciebãt. qb⁹ ſe ſuaq; tinſue
herẽt. Jamq; õib⁹ ſatis cõputis ad tiuerin. tre
bãt ex ad uſo hoſtis. oñẽq; ripã eqteſq; uiriq;
obtinẽtes. Quos ut aꝑteret. hannonẽ ha
mulcaris filiũ ingilia ꝑma nactus cũ parte
copiarũ magnme hiſpanos ad uſo flumine
ure ut̃ unũ diei uiret. q ubi ꝑmo poſſit ꝙ ad
ultime tiecto amni cõduce agñ. q cũ fco
op⁹ ſit. ad ouat ab igo hoſtẽ. Sto ro dati duces
gallu. educãt inte milia q̃nq; q ingenti fer
me ſiũ. parue inſule cãpeſtrẽ ammẽ latio
rẽ u dumtebãt. ecqd mm alto alueo tinſtrũ
oſtendẽ. Jbi rupti ceſſa matia rate q̃ fabri
cate in quib⁹ uiriq; q alia oña tuẽnt. hiſpm
ſine ulla mole inutres ueſtumꝰ tiectis. ripi
cetis ſuppoſitis inaubantes. flumẽ tin ſnatu
uc. Et alĩ ex ut⁹ inutib⁹ nũctis tiectis. caſtris
ꝑ flumẽ poſitis. flatim tunc atq; opis lab
re feſſi. q ete uni⁹ dieꝝ refiat. in tuto duce
ad g ſiluũ oportune exeq̃ndũ. ꝓ rero die pfec
ti ex lao ꝙdito primo ſig ficante tinſtſſe cha
uo ꝓut abẽ. Quod ũ accepit hannibal.
ne tpm ceret. dat ſig nũ ad tiuerin. Jam pa
nnus aptatusq; habebat pedes lintres. Eq̃s
fere ꝑ eos nantes nauũ agmẽ. ad erupiẽ
dũ ad ſi amp⁹ trũ flumꝰ pre ſuperie tũ
ſtrauere. cõq̃tare ĩ ſtin tiuerin⁹ lintribus
ſtabat. Equor⁹ pars magna nantes lon
a puppib⁹ trahebãt ſpr eos quos inſtructos
ſtratoſq; ut ex tẽplo egſſo in ripã equm
uſũ ẽent. in poſuerit in naues. Galli acũ
ſenire in ripã cũ uariis ululatib⁹ cantuq;
more ſũ. q̃ne ceres ſcuta ſup capita. ubiq;
tele q̃ete tela. q̃mq; et ex ad uſo tirebat
tanta ues nauũ cũ ingenti ſono ſtrepitus.
q clamore uario nautaꝝ militũ. q qui inte
bene ꝓſpere in pediũ flumꝰ. q q ex alta ripa
tiacentes ſuos hortabant. Jam ſatis pauentes
ad uſo tumultu. tribuni ab ẽgo ad ert clamor.
caſtris ab hannone captis. mox q ripe aderat.
anteps tiuz ẽũ ſtabat. Et nauib⁹ tãta ues
armator⁹ in tia cuatẽs. a ẽgo in pun ſa ꝓme
bant aciẽ. Galli ꝓꝓ unũ facẽ conati ſũt. ulc
pellebant. q ꝓte reuſũ may ut̃ ꝓnũpũt. tre
pidiq; in uicos paſſim ſuos diſſipauit. Ha
nnibal ceteris copiis q pauĩ tiectis. ſpnẽs ĩa gal
licos tumult⁹ caſtra ſcrat. Elefantor⁹ tiacẽtor
uana cõſilia fuiſſe. Certo ẽte uana ata memor
a acte rei. Quidã ẽgẽtans ad ripã elefantis.
ẽdit q ferociſſimũ ex his irritatũ ab rectore
ſuo cũ refugiente magm naturaliter ſeqretur.
tuiſſe gẽtẽ. ut quecq; uidẽ alienigenã teſtifi
cret uato. in pruũ ripo flumꝰ in altã ripã in
piente. Cũ magꝝ conſtaret inutib⁹ tiectis. Jo
ur tum cõſiluũ ammẽ foret. ita acta re. ad fidẽ p
niẽ. Rate una. cc. longa pedes. l. lata ad tu
manẽ ꝓiecerũt. Quã ne ſed a aqua deferret.
plib⁹ retinaculis ualidis pãtẽ ſuper ripã re
ligata. pontis in modũ humo ĩiecta ſtruxe
rũt. ut belue audaci uelut ꝓſoluũ ingrederẽt. Al
tera ratis eque lata. longa pedes centũ. ad tu
acendũ flumꝰ apta. hanc coplatã ẽ. Vt cũ ele
phanti ꝓ ſtabilẽ mtẽ tuq; ma pgrederent⁹ fe
mina aucti. ii in minorẽ applicatũ trũſgꝫ
ſi ſũt. ex tẽplo reſolutis q̃b⁹ leuant ad neq̃ an
uiculis. ab actuarius aliq̃t nauib⁹ ad altam
ꝓlhũt. Jta ꝑmis expoſitis. alij deĩ repetiti
ac tiecti ſunt. Nichil ſane trepidabãt. donec
cõnẽti uelut ponte agerẽt. ꝑmũ erat pauor
cũ ſoluta ab ceteris rate in altũ ruperẽt. Jbi ur
gẽtes ut̃ ſe ceteris extremus ab aq̃ tirpi
datẽ aliquantũ eminebãt. dein q̃etẽ ripe timo
re ſtrictis aqm ſcandẽt. exadeq; ſenẽtes q̃d in
flumẽ. ſi pendẽ ripis ſtabiles ceteris rectoꝝ
q̃rentes pter tẽpꝰ uadis in tiũ cuaſere. Sum
elefanti tiacuerẽ. mirum hannibal numerus
eqtes q̃ngẽtos ad caſtra romana miſerat ſpr
aulatũ. ũ q̃ite copie ceſſ. et q̃d parauerẽt. hinc

ale equitū missi ut an̄ cōs ē ab hostio romanu
. ccc. romanoꝝ eq̄tes cecidit. Plui aūt q̄ p̄ unō pugnū cecidit. Nā p̄ milia multa. cedes ē
ut̄rq; fuit. fugaq; ⁊ pauor mirabilis
ilis romanis tā ad macdū fessis victoriā cedit.
Nostores ad. c. lx. Nec oīs romanu ⁊ pars
gallor̄ iuncta. Ampli ducenti cecidēr. Hec p̄
capitū simlq; oīm bellū ut stirpe ne ꝝ pstrue
uenit. tra hanc sane incēntē animositatē cladis
munus victoriā romanis portendit. Res ita
gesta. ad utrūq; ducē sin recidēr. Nec scipio
nis stare sīa potuit. n̄ int exīlius ceptusq;
hostibus crūdē conat̄ capt̄. ⁊ hannibalē in
cūi intrā ceptū in italiā intenderet. ancā
co q̄ p̄m se obtulissēt romani ⁊ eat̄ manū cōserer
rer aūtūt a p̄senti cladē. Boiorꝝ legatoꝝ
reguli quē macdū aduent̄ q̄ se duces utrius
q; cōs picti foꝛe affirmantes. integꝝ bello
q; an̄ libertas utrīq; italiā aggrediendā cen
serent. Cū ut̄ut̄o timebat quidē hostes n̄ dū
obliterata memoria superioꝝ belli. ⁊ magnitu
dinis sue. alpesq; nē fama utrīq; in ceptis hor
rendā metuebat. ⁊ itaq; hannibal spē ipi se
cūcta flectit pgere ire. atq; ita italiā pene
aduocata cōtinuē uane multitudīs ⁊ sat cāos.
castigando ad hortandaq; animū se q̄nā pr
opia semp ipauida reges timor mutauit. p tot
annos uincentis eos stipendia facē. Nec p̄
te hyspania excessisse. q̄m oēs gtes q̄ q̄cūs eas
q̄s duo diuisa maria amplectant̄ cū diligi
nen suū cēnt. Indigetes demū q̄ q̄cūq; sagum
tū obsecutissent. uelut ob noxam ⁊ dedi postu
lauer. p. ē. hybum tū ecclesiā ad celeuū nomē
romanoꝝ libandū q; orbē struxe. Cū neminē
in sū so longū. cū ab ortu sol̄ ad occasū unē
tenēt it. Nec sp̄ multo maiorē partē uinis
cōsam cūant. pyrenei saltū inter ferocissimas
gentes supinū. rodanū iā ūi annē tot mil
lib⁹ gallor̄ phalerat̄ comita ē ipi flumine
nūi certū in cōspectu alpes hant. q̄ altū lac
tea hic sit. in pis portus hostiū fatigatos sub
sistē. Qui alpes aliud ee cēntes. q̄ montū
altitudines. fingeret altiores pyrenei rugis.
nullas pfecto tūs celū iungē. nec ne ceteris
abiles humano gñi ee. Alpes quidē hircan.
coh. gignic atq; ale animantes. pinas pinas
ē exercitib⁹ eoꝝ ipsos q̄s ēant legatos n̄ primus su
blime elatos alpes tūsgressos. nec maiores q̄dē
eoꝝ indigenas ⁊ aduenas italie cultores hr
ipas alpes ingentib⁹ sepe agminib⁹ cū hostis
ac gnigib⁹ migrauit mō tuto tūsmisisse. nul
li quidē armato modo scai p̄ uestigiū hostili p̄
tantū. q̄d minuī aut ineꝛsupabile ē. Sagum
tū ut capt̄. q̄d p. c. viij. annis picti. q̄d labor̄
exhaustū ē. Romā orbis tanq; captiuus
q̄q̄ adeo aspū atq; arduū uideri q̄ incep
tū moret. cepisse q̄ndā gallos. ⁊ ea q̄ ad in
peū desp̄t. p uicte aut cedēt ānō atq; ur
bē ingenti pcos duces totiēs ab se incte.
aut uictos sinē spēnt capitū uitā acerbē tibi
ac membꝝ romanis. his adoratiōibus
uiatores. corpa cuiuꝝ. atq; ad it̄ se parare
uiter. Postq̄ duc pfect̄ adūsa impetū romani me
diterranea gallie petūt. Non q̄ recto ad alpes
uia ēet. sed q̄tū a mari recessisse mīm obuiā
foꝛe romanū arcebēs. cū q̄ p̄ q̄ in italia euē
tū foret. Nō enim in ānō mari cōserere. Quar
tus ferme ab mari italiā pcunt. Ibi aūt rodā
nus q̄ ānis diuisis ex alpib⁹ decurrētes. ag
gr̄ aliquātulū amplexū cōfluūt unumq; in me
dius capis. In fide nomī medium. Incolūt pr
allobroges. gens ita inde nulla gallica gen
te opib⁹ aut fama inferior. sed ūi distoꝛis erut
regū dominio. Ambigebant fīs. maiorq̄
pius ipetrauit hannibal nōie. minorē ut fie
q̄ctu uinciꝝ q̄ iure minus q̄ pl̄ potuit pellebā
t. Huius sedit̄is p oportuna discaptatō cū
ad hannibalē deiecta ect. Arbit̄ regis fcis.
q̄ ea senat̄ p̄na pūq; sīa futurū imperū
maiori restituit. ob id cōmeatū cōmeatū co
piaq; rerū oīū uestis ē adue. q̄ infames
frigoribꝝ alpes ipse cogebant. Secundis ē
ramin⁹ allobrogū. cū ita alpes pret̄. nō
recta regiōe it̄ instituit. sed ad leuā in sinis
nos flexē. Inde p extremā oīa uicinoꝝ ag̃ re
dit in tugoꝛes. Hanc usq; uiā recta ua p̄ q̄
ad ruenēā flumē pueniūt. Is q̄q; alpinis am
nis longe oīū gallie flumīm diffic allum

Cap. 31

ñ rodanū medit̄raneū
gallie gallie

Cap. 30

o-o scribat in Lugdūno

tinstitu ē. Nam cū aque nim nebat mgentē.
ñ tñ nauiū patiēs ē. qz mllus colerat ripl.
plib; simil'm; histē alueis fluēs. noua semp
uada nouosq; gurgites. ꝯ ob eadē pcinus q;
mēta ma ē. Adhr saxa glarea sa uoluēs. m
dū stabil', nec tutū mgdienti pter. Et cū
forte imbibus ægr. mgentē tūs gdientib; tu
multū fac. Cum sup ceta trepidantē ipī sua at
q; mētis clamoib; tbarent. p. comeli' ctiul
tduo fere ipī hannibal ab ripa rotam mou
qdrato agmīe ad castr. hostiū ueniat. nllz
dum cuiroi mora facturo. Cetim ū tesenta mu
nita nec facil' se tñ pūsos assecturuz intet.
ad mare ac naues redut. tuti finaliq; ita
descenderūt ab alpib; hannibali actum sūt.
De tū nudi auxilus romanis hispania ēct.
quā primā sortē erant. cū. sapionē frēm
cū maī pte copiaz adūsus hasdrubalem
misit. ū ad adiacentes tūsh ueres scalos cali
ato sq; nouos. ſ q ad expellendū hispania
hasdrubalē. ipe cū admodū exiguis copi
is gentiū irpent. eo cta pdā erant exitus.
italiā defensur. hannibal ab ad ruenda cā
pest maī mūe cū bona pte ad alpes mo
lentū ea lata gallor puenit. Cui ḡq; fama
p' q; mota animal' oīo ferri solet. septa rese
rat. tam expinsaq; unsa montiū altitudo.
nues. aque celo ppe imixte. recta in fremi
a. ipfusa ripib; proxa. ruīntaq; tonitra
fragore. lōnes intonsi ꝯ inculta. aīalia i aīa
liaq; oīa rigentia gelu. cetā unsu q; dic
tu fechora tiorē remouar. Ingentib; in p
mos agmīe clinos. apparuer imīnētes tum
ulos insistentes montani. q; si inualles acl'
tōres insedissēt. colorti in pugnā. repente
in gentē fugā stragēq; tedissent. hann
bal ctistē signa mlet. galliq; ad insentia
lata primissis. ipe q; pit tūsitū ea ñ ee. castra
mr cū fragosa oīa pruptaq; q; extentissi
ma pterit uallē locat. Cum peoste gallos
haud sane mltū lingua monib;q; ablorrē
tes. cū se ūm sensissent clagis montanoz e
cer mr'du tūm obsedis. altū. nocte in sua
quēq; dilabi tecta. luce prima subiit tumu
los. ut ex eis aptō atq; nitidū ī p angustia
factur. Die tem simulando aliud q; q para
bat ctūpto. cū eode q; ctutant lao castra cō
munissent. ubi primū dignosc tumulis mon
tanos. laxatisq; sensit artetias. plib; igni
bz q; p mīo manentiū in fraudē factis. ipdi
mitisq; ad eqte rebatis. q maī pte pditi. ipī ca
expeditis acerrimo q; impetu angustias ena
dit. Isq; ipis tumulis hostes remouerāt ctec.
prima tem luce castr mota. q agmīe reliquū in
eode cep. Jam montanū signo dato ex castellis
ad statēs solitā q; iuenerāt. cū ingente ctpiant
alios ante occupata sua sup caput imminentes. a
lios una tūsire hostes. imagi simil' obiecta res a
dis aīs ñmobiles pariēp ans defixē. Dem ut ut
pdictē manguste suos q; ipe tumultu misce
ri agmīe intel. equis maī ctīnatis q; b; q; ad
iecissent ipis trons satis ad pugnā fore nti. p
ūsis ripib; unita mina ac trua affluenti disci
nit. Cui ū simil' ab hostib; simul ab ingrate lo
co pem oppugnabant. pl'q; mr ipos sibi cau
q; tendenti ut pcdo pus euadet. q; cū hostib;
ctamnus erat. Equis maī infestū agmīe fua
ciunt. Qui q clamoib; diffensionib; q; nemo
ni q; arripuisseq; ualles angebant. tim trepida
bant. q ici fore aut multam acto ctinuari sūt.
ut fragē ingentē simul hominū ac sarcina
rū oīs genus faciēt. multosq; tunitu cū fragore
dirupteq; utinq; angustie cēt. imīnū altitu
dines teneāt q; da q armatos. mte nunc ma
xime ñ unīta cū oīb; remoluebant. Quoq;
q; fera ursu erāt. sterit paruo tū hannibal ac
suos gtinuit. ne tumultū ac trepidatēz au
geret. Dem p' mr rupi agmīe uidit. pcinq;
ee. eruptū impedimētis ceptū ne q; p' icolumē
duxiss. tequunt ex superiore loco. q cū impe
tu ipō furiosi hoste. q; q; tumultū aug. Et is
tumultr monito ipīs p' ulbata una monta
nor erāt secat. Hoc portū ñ q; ppe silentio
mox oīs traducti. Castellū ūm q; caput ei imp
oīs erat, ancosq; ctūcatos capit. et captiuos
precib; p tidui ctatū alunt. Et q; ñ montani
primo pulsis ñ loca magnopē inpedieb;. aliq;
tū eo triduo uie ctec pcuentū ñ ad finē item

Capa. 32

Expressos

hannibal dum stat hasdrubale
ad custodā hyspanie ut d.

Gallia adhr

Ut n Tyro
lao

Assimil' hyspanie

qui q; dicu

Gallī ad insidias
loca primissis

Tridui

cultoribꝫ alui ut int montana. pplin. ibi ñ illo
apto. ſt ſims artibꝫ finitie tenue inſtous ẽ. ppt ẽ
cient. ea magno natu ꝓnaptꝰ caſtellox quatoꝛes
ad primũ uenuit. alienis malis utili exẽplo tantꝫ
memoꝛantes. animã malle q̃ unã exponi pꝛ
noꝛ. itaq; obtemꝑant imperata faciẽt. ẽmeati inne
n ſp ducis ad fidẽ. p̃miſſoꝛ obſides accipit. han
nibal ñ timẽ credendũ nec aſpandes. ne repudi
ati a pte hoſtes fierẽt. benigne eũ exndiſſ obſi
dibꝫ quos dabant acceptis. ea cõmeatu quẽ in
ua ipi detulant uſus. nec q̃ ut int pacatos
cõpoſito agmine duces coꝛ ſequit. ꝓmũ agmẽ
elefanti ẽ eq̃tes erãt. ip̃ ꝑ cãpoꝛe pedituꝫ ẽ
ſpritãs ſolluatꝫ oĩa metebat. vbi in angu
ſtioꝛẽ uiã exꝑte alta ſubiecta iugo inſup imu
nent ueniũ ẽ. undiq; exiſidus barbaꝝ a ſiõ
te q ab tgo colleꝝ comuñ emniꝫ pꝛumit. ſũm
mgñtia in agmẽ deuoluit. eay ab tgo uis ly
mmũ urgebat. ip eos ũſa pedituꝫ acies. haud
dubiũ fidẽ q̃n ñ firmata extrema agminis fuꝰ
ſent. ingẽs in eo ſaltu accipiendi claꝰes fuat.
tũc q̃p ad eũemũ pcli ac ip̃ pmiſſ uenit ẽ.
Nã dũ cũctant hannibal dimittẽ in anguſtias.
q ñ ut ipſe eq̃tibꝫ ꝓſilio erat. ita peditibꝫ q̃q
ab tgo auerſi reſpiãt. accurſantes pobliq; mõ
tani erupto medio uã in ſodẽ. ꝺoiq; una ham
nibali ſine eq̃tibꝫ atq; impedimẽtis acie ẽ. ꝓce
ro die ia ſignũ inſtaurantibꝫ barbaris uiãe
copie. ſaltũ hant ſine claꝺe maiore tñ uulnero
rũ q̃ hoĩũ pꝛeſidio ſuꝑat. Inde montium pauti
oꝛes ia elatiuſq; magis q̃ lelli moꝛe cũcurſabãt.
ũi in p̃mũ in nouiſſimũ agmẽ. ũtẽp aut la
quoꝛ oꝑa mutuẽ dant. aut pgẽſſi moꝛati ne
aliq̃ cauſa fiat. Elefanti ſiant ſtipites
p cartas mag magna mora agebant. ita tumi
ab hoſtibꝫ ꝺ̃ctis incitati q̃ inſueti ab eoꝝ
ꝑtibus nec erant. agmẽ ſtimulabãt. Nono die in mu
gũ ad pũ peruenit ẽ. ꝑ quã pleraq; ſtiuoꝛes
ꝺs aut ducentũ ſtadia. aut ũ ſtadia his ñ erãt re
moꝛe unde nulles a ꝺoꝛtantibꝫ fiebãt. Bi
duũ mugos ſtatiua habita refiſq; ſalutꝛe ac
pugnando q̃s dena milibꝫ unũ taq; alũq;
q̃ plapſa multitudo erat ſequendo uelligia ag
minis. in caſtris pueꝛe. ſcelis tanto toꝛ malo
ꝝ

minis ꝺ̃ctis carente ia fide ingeniaꝝ ingen
tẽ timoꝛẽ adiecẽ. p omnia nunc opplebat. Cũ ſignũ
pꝛima luce motus ſequẽ agmẽ mouiſſet. pigꝛitiaq;
q aſperitas mõtiũ multu emouet. pgẽſſ ſignalia
nibal. in pmuntoꝛio q̃dã uñ longe ac late p
ſpici erat, cõſiſtẽ uiſſis multitudo italiã oſtẽtat.
ſbitoſq; alpinis montibꝫ ꝺ̃ctis campos cam
pos menianq; eos tũ uñ ſtentẽ ñ italie ñ. ſ̃ q̃ ur
bis romane. ꝺ̃ctã plana pꝛima foꝛe. uno aut
ſtimo altoꝝ ꝓno ante q̃ caput pꝛalie in manu.
ac pꝛãte hannib. pꝛeꝺe ñ agmẽ cep. ia mdi
ne hoſtibꝫ quiẽ ꝑ pua finita p arcuſiãq; tẽp
tantibꝫ. Cetꝝ ut multo q̃ in aſcenſu fuerant
ut plenaq; alpiũ ab italia ſic binoꝛa ita ad
rectioꝛa ſint, difficiliꝰ ſint. Duũs ẽ ferme
ſtꝛeps. anguſta lubꝛica ita erant. ut ne ſuſti
nẽ ſe alapſu poſſent. ñ q̃ pauliſ ſtrauſ
ſent hoſtẽ afflictis ueſtigiis ſuis. aliaq; ſup a
liis q̃ruũta multitudines ꝺ̃ctẽ. Ventũ ad cũ
multo anguſtioꝛẽ rupẽ. atq; ita inuius ac ſi
ſtuꝺ̃ ẽ exꝑdiẽ. milites tẽptabunt. manibꝫ
q; rectis inſtulta ac ſtirps ꝺ̃cta emnẽtes ſe
mittẽ ſeſe poſſe. Hanc loꝰ ia ãn ſtirps. recenti
lapſu ꝺ̃cte impedit. Dũ ille admotis altitu
ine abnuẽt erat. ſbi uelut cũ ad finẽ nec
equites ꝺ̃cti ſtituiſſent. mirati hannibal q̃
res moꝛaꝛẽt agmẽ ũtiaq; rupẽ immota ẽt. Di
greſſus ipẽ ad loꝰ inſtendũ. haud dubi
a res uiſa q̃ p multa ꝺ̃ctũ trita ãna. ſtirps
longo ambitu ꝺ̃ducẽt agmẽ. Ea ũ ma in
ſuꝑabil fuit. Nã cũ ſup nectem nuꝰ intactã
nouã malue altitudinis ẽt. molli ũ palte
facile pedes ingꝺientiũ uñſiſtebãt. Vt uõ
tot hoĩũ uñtoꝝq; inceſſu dilapſa ẽ. pma
ꝺ̃ta infuglatiẽ fluentẽq; lutẽ haſcentes ni
uis ingꝺiebant. Tam inuictato ẽt ut a
lubꝛica glacie ñ incipiente uelligiũ etiã pno
cti pꝛe ſe fallente ut ſeu manibꝫ ad ſurgen
do ſeu genu ſe admiſſent. ipſis ãmmu
tilis plapſis ntes cõmiſſent. nec ſtipes ꝺ̃ta
nudices ſuas ad q̃s pꝛe aut manu q̃ſq; ẽni
ti poſſ erant. Ita ubiq; tũ glacie tabiq;
nunc noluntabãt uñtui. nec abant nitẽdi
ñ. Tam infima ingꝺiẽtia nunc. q̃ pꝛo lapſa

lactumois gñi in cñcreto unguibus premẽ p
fringebat. ut plã uidut pabula capta haberẽt
undata ⁊ alta cãpestria glacie. Tam neq; q̃
ipsos atq; hõib; fatigatis. castra mago pse
ta. egerrime ad id ipm loc purgato. tantũ fo
diendũ unus atq; egerendũ fuit. Inde ad ri
pẽ municndã p q̃ una ma cẽ pdãt milite
ducti. cũ cecidissẽt arbores cã ima
mb; ceteris detruncatis q; struẽ ingentẽ
lignoz faciunt. cui; cũ q uis uentus sẽpta fa
cetho igni coborta cẽt succendit. ardentia
q saxa in fusos acetho putre fecit. Ita torri rã
mentio ripẽ ferro pandit. molliq; an
fractis machas cuneos. ut ñ unita solui ⁊ cle
menti ⁊ dedua possent. Qua rãnũ cã ripẽ
clupti. Iuncta ppe fame absumebant. Nu
da em fere cacumina sũt. ⁊ siqd ẽ pabuli
obtinent nives. In floza uallẽs aptos ⁊ sedã
colles hñt. ruos sq; ppe siluas ⁊ humano
cultu digniora loca. Ibi unita in pabulũ
missa. ⁊ q̃es munimento festis hõib; dettã t
duo. Inde ad planũ descensũ ⁊ lacus molli
oz; q accolarũ ingenius. hx magnõ in ui
talia puentũ ẽ quito ñ se a carthagine no
ua, ut qdã auctores sũt quinquagesimo die
alpes superatis. Quite copie tñs gllo in ita
liã hannibal fuisse. neq; inter auctores
cõstat. Quin plinius. c. milia peditũ. xx. equi
fuisse scribit. ⁊ minimũ. xx. milia peditũ
sex equitũ fl. cassius alimẽtũ q captũ se ab han
nibale scribit. maxime auctor mouet. Nisi cũ
fundet nũm gallis ligurib; q adiutis. cui
bus. lxxx. milia peditũ. x. equitũ. adducta i
talia. magis affluxisse ueriss̃imũ ẽ. Et ua
q̃a auctores sũt ex ipo audisse hannibalẽ.
ppe romanũ tñs ier. xxx. vi. milia hoim
gerãp numeroz eq; et aliũ numeroz amisi
se. Tauinus ñe gallis pxima gẽs erat in
talia dignosso. Id cui uter otius ẽsset. eo magis
minor ambigi q̃ nã alpes tñsierit. ⁊ uul
go credẽ primo. atq; in die nom ⁊ ligo
alpiũ indutũ, tñs gllũ. colluũ q aremonis u
gũ dicẽt tñsisse. ⁊ amb; salt eũ ñ in tauri
nos q ipsos montanos adhibuas gallos re
duxerit. Nec ueri simile ẽ ea cũ ad galliã pa
tefecisse uiã utiq; q ad pennin fuisset obsepta
gentib; semigermanis finitimis. ut hercule
montib; his. si quẽ forte id mouet. ab tñsi
tu pennoz mille pas uno ut aiũt. incole uigi cẽ no
runt indutũ. ⁊ ab eo quẽ in summo sacutũ tũ
cẽ pennũ montani appellant. proximi ad
piapia rerũ taurinis proxime gentis adiu
misse bis motũ bellũ erat. Samnagetũ tũ
mbal ut parta alti auxilio cẽt. in refuctãd
mag sentiente cũncta cũ mala ñ pterriti
si. Erant em ex labore copia. ex inopia cultꝰ
exiliume tabiq; squalida ⁊ ppe effeminata corpꝰ
uarie mouebant. Ea. p. comeatio cẽsuli cauta
fuit. cũ pisas nauib; uenisset cẽtatũ a man
lio atiliq; accepto triuine, ctinonis ig̃nauis
trepido ad padũ festinãdi. ut cũ hoste ñ diu
facto. manu cẽsereret. Sz cũ placentia cẽsul ue
nit. ibi ex statuto cõiat hannibal. taurino
rũq; una urbẽ atq; gentis ⁊ q uolentius in
amicitia ñ uenerabat. ui expugnauit. Iun
xitq; ẽ ñ metu solũ. sed ⁊ uoluntate gallos ac
colas padi. ni eos cũ spectãtes defectiõis
ipse subito aduenit cõsul oppressiss. Et han
nibal mouit exercitum. inde q ps sequẽ
di erat gallos psentẽ cẽ secundoz uid. Jam
ppe in cõspectu erat. cũ ueneratiq; ducas.
sic utq; uti se ñ diu satis noti ita imbuit
utq; dei admonitẽ alti. Ita hannibal ex
apd romanos ita ani signum exercitũ celeber
rimũ nom erat. ⁊ scipionẽ hannibal eo ip
o q aduersus se duce potissimũ lecta erat. pterrue
runt cedebant. Et ampliant uti se opinio. sa
pio q reliq in gallia obuii fuit. mitalia tñs
gllo hannibali. ⁊ conatu tã audaci ticen
dop alpiũ ⁊ effectu accepimus. Tam serpo
pidũ fieri. q ad tiberim amnẽ mons ariminꝰ
pus q̃ educẽt in aciẽ. ad hortandos milites
causa talẽ oionẽ eversus ẽ. Si eni exercitũ in
tres educere in aciẽ quẽ in gallia meminẽ ha
bui. fuisse tres laq apd nos. ⁊ und eni ambõ
tari refert aut ees cõites q cõtinuũ hostiũ ad
rodanũ flumẽ egre inciderent. haut hanc le
gionẽ cui ab; fugientẽ hẽ ripam hostẽ sequentes.

cfessione cetcritus ac detrectantes tam̃ p̃ncipem
alp̃m. nē q̃ ille etiã hispanie primae sẽptus
ubi cãpfẽ. cũ sappon̄ mũs aut̃pias rẽ gerit ũ
cũ gẽte senat⁹ pl⁹q; roman⁹ uolut. ego ut de
lẽ duce aduersus hannibalẽ ac penos hostis. ipe
hunc uoluntario tam̃m obtuli. Nouo ip̃io
n apd̄ nouos milites pauca ũba fuacetur fiũt.
Ne genꝰ belli ne ue hostẽ ignoretis. cũ his ẽ uob
militer pugnand̄. q̃s tũ marq; p̃ore bello m
ustis. a q̃b⁹ stipendiũ. p. xx. annos exegistis. a
q̃b⁹ capta belli p̃ma signa ac sandum ã hostis.
Erit g̃ milit tam̃me is uob illusq; animꝰ. qui
uictoribꝰ q uictis cẽ solet. Nec nẽ illi q audẽt.
ñ q necẽ ẽ pugnatũ fiũt. Si si cãtus q exercitu
m uolum pugnã detrectauẽ. eos duab⁹ p̃tib⁹ pe
dituꝰ eq̃tuq; in tũ situ aliq̃ amissis. q̃ ples pe
ne pernic q̃ stp̃sint. pl⁹ str̃ nauibus cẽ. Ac eni
pauca quidẽ fiũt. ñ ingentes aĩs corpib⁹q. q̃
robora ac unes unꝰ sustinẽ ues ulla p̃ssit. effigi
es ũno umbre hom̃. fame frigore alluuie. sq̃
loze euecti. tũsi ac debilitati unꝰ saxum p̃sq;
Sed hr p̃sti aĩ. mue ngentes ñ un. ñ bra tam
di gelu. q̃ssata fractaq; arma. claudi ac debi
les eq̃. Cũ hr eq̃te. cũ hr pdute pugnũ est⁹. Ne
q̃as cruentas hostiũ. ñ hostẽ habebitis. Ac
michil magꝰ uereor ñ aliq̃ nos cũ p̃ugnãtes.
alpes macsse hannibalẽ uicerũt. Sz ita forsi
tan dicant. cũ sed'ũ ruptore duce ac p̃plo. dꝰ
ipos sine ulla humana opa cõmunẽ ac p̃stu
gare bellũ. nos q̃ sedm dos uiolatꝰ fuim̃ cinis
siũ ac p̃fugatũ cõigẽ. ñ uereor ne q̃s me h
uiũ ad horrendi caussa magꝰ fiae laq; cristi
net. Jam̃ aliꝰ ão ad fecundũ. ee hauet. mbi
spam̃ã. pusicã. me cã q̃ iã. p̃fect⁹ eũ cũ eq̃ta
tu meo. ubi ei fidem cãlij p̃uapẽ ac pidi so
ciũ habem. et hasdrubalẽ p̃ui q̃ hannibalẽ
hostẽ. et minorẽ aut dubie molẽ belli. Et am̃
cũ p̃uicherer. nauib⁹ gallie oĩ ad famam
h hostis mutũ egressus. p̃misso eq̃tatu ad v
dam̃ monu castra. Eq̃stri p̃lio q̃ pte copia
ñ conserendi manũ fortuna data ẽ. hostẽ
fudi. pedituꝰ agm̃ q̃ immaturũ fugientiũ rup
tũ agebat. q̃ assecuti tm ñ potuim. ms regressus
ad naues erat. q̃nta max̃ celitate potuit. tã
to maris terrisq; cursu uiuendi⁹ aliꝰ ob
uiꝰ fuit hanc rumorẽ hostis. Vtrũ cũ dedignare ẽ
tam̃ in pursus madisse meminerim. an ceteri
uereti ne cessantis ei lacessere aut uelle ad dedi
tionẽ exp̃ti uiderent. utrũ alios dẽ reperire car
thaginenses p. xx. annos tm edidit. an ne
sint. q̃ ad gentes pugnãdi insulas q̃s aben
te duo de uicenis denarius estimatos emi
stis. Et utrũ hannibal hic sit emulus tunc
nũ hemul' ut ipe fert. an uectigalis stipendi
ariꝰq; q̃ Puus. p. x. a patre relictꝰ. Quẽ ñ sa
guntinũ foedus agitaret. respicit. p̃fecto. si
ñ partem uictã. domum dẽ pticeps q̃ foedera
hamulcaris sẽpta manu. Quin ut illius a chile
nũ p̃fidiũ dedutẽ ab eunde. q̃ gẽes ip̃sius
uictis carthaginensib⁹ leges. firmãs me
reusq; accepit. q̃ decretas stipendia. q̃ stipendium
. p. x. dare pactꝰ ẽ. Jtaq; nos ego multes ñ
eo solũ ão q̃ aduersus alios hostes soleatis pu
gnare uetum. ñ cũ indignãtẽ q̃d atq; im uelut
si suos uideatis uires arma repente g̃ nos fe
rentes. liant ad eunde classes ultimo sup
plicio humanoꝝ fame interfice. liant classe
uictẽ naffragã truce. atq; nr̃ pauces di
es sine ullo dimicne carthaginẽ dele. Veni
ã dedim̃ manib⁹. eruisim̃ exobstinãt. pace
cũ uictis statuim̃. tutele nre cessim̃ dubiam̃. cũ
affinco bello urgerent. p̃ter hos impetus
simulo sũ uenẽ secutus. oppugnatũ patriã
nr̃am uenit. atq; unã p̃cepe ñm hr nob.
q̃ñ. p̃ salute ẽt dim̃. Ego re p̃ne signa ac
sanctimie de quib⁹ gnã agebaẽ. ex italia
uob ẽ pugnand̄. Nec ẽ alius ab ipo q̃ut
q̃ ñ nos unicam̃ hosti obstitat. ñ alpes alie
fiũt. q̃s dñ supat cõpi nona possint p̃ti
dia. hic ẽ obstand̄ multes. uetat si ante
romana menia pugnem. q̃d si p̃ se ñ ea
p̃ suis. ẽ cinge ac hibis parues armis. pre
ge ẽ puter. nec comestiuas solũ agitet. ani.
si recentẽ hr ão reputet. uibis nẽ nituem
manꝰ. senatꝰ p̃lingꝝ romanꝰ. q̃bus stat⁹
utꝝ fuit. tale dimitte fortunã. ẽ urb ac
romanam imp̃i fore. hec ap̃ti romanus cũ
siul hannibal rebꝰ p̃ sub adolescentiam

militꝫ mat⁹ cꝛ̃dito ad ſpectaculũ cꝛ̃atu⁹ cap
tiuos montanos mĩctos mmedio cſtituit. ar
muſq; gallicas añ̃ pꝛ̃es eoꝝ pectꝰ. mtegrare
mtpt̃e uſſit. q̃s uncꝰ leuarꝛ̃. armaq; et e
quũ victoꝝ accipꝛ̃t. cꝛ̃tare ferꝝ uellet. Cũ ad
unũ oſ̃ ferũ pugnãq; pſ̃cꝛ̃t. q cꝛ̃tata cꝛ̃t ño
ſors. ſc̃ d̃ſq; cũ obtabat quẽ fortuna mdꝛ̃a
mi legꝛ̃t. Et añ̃ ſors exaꝛ̃at. alacer mꝛ̃ gra
tulantes gaudio exultãs. cũ ſims mons ꝓpu
dus arma mptĩ capiebat. Vbi ũ dimicanꝛ̃t.
bis bꝰ añoꝝ ũ mꝛ̃ cꝛ̃dẽ mi q̃ctoms hꝫies cruꝛ̃t.
ſ̃ q̃ mꝛ̃ ſpectãtes unlgo ut ũ uincentiũ magꝫ
q̃ bũ mouentiũ fortuna laudarꝛ̃. Dũ ſic a
liq̃t ſpectatis pauꝫ affectꝰ dum ſiſtꝫ. cuꝛ̃
mi aduocata. ita apꝺ eos lacrꝰ ftim. Siquẽ
añ̃ mꝛ̃ aliene ſortis exemplo paulo hũſtis.
cuꝛ̃tẽ moꝝ mcſtimanda fortuna uĩ lꝫabũ
tis. Nam militꝫ. Neq; enĩ ſpectaclm mi illo.
ſ̃ q̃a uelmi mago uĩe cꝛ̃dꝰis cruꝛ̃t. ac ne
ſao am maiora mmica maioreſq; nãtates
nob⁹ q̃ captiuus uĩis fortuna cꝛ̃dedit. Dex
tra leuaq; duo mana clamoꝝ. nulli ne ad
effugiũ q̃d nauẽ hũmb⁹. Cuꝛ̃ta paꝺus ãms
maioꝝ paꝺus ac uolentioꝝ rodano. ſl tꝫo
alpes mgrꝛ̃. mꝫ mtegꝛ̃ uob ac mgentib⁹
ſuſſit. hic nob mmcendũ aut moꝛendũ
militꝛ̃ ẽ. ubi pmũ hoſti aſtiſtis. Et cadꝛ̃
fortuna q̃ nãtatẽ pugnãdi mpſiſt. pma
uob ea victoꝝ ꝓponit. q̃b⁹ amplioꝝa ho
mines ne adus q̃d ĩ mortalib⁹ optare ſo
leꝛ̃t. Sic alia tĩ ac ſanctima parentib⁹ nĩ
creꝛ̃tas nĩa utute reapꝛ̃tum cꝛ̃ſ. ſatis tĩ
ampla pꝛ̃mia cꝛ̃nt. Quicq̃d romani tot tũ
phis puꝛ̃tũ cꝛ̃geſtũq; poſſidꝛ̃t. id omne mĩm
cũ ipſis dñis futurũ ẽ. Jn hãc tã optimã mꝛ̃
tẽ. agite cũ dus bũ mmantib⁹ arma capi
te. ſatis adhuc inaſtis luſitane celtiberie
q; mõtib⁹ pꝛ̃ceꝛ̃ ſectanto. nllũ emolumẽtũ
tot labꝝ̃ pricloꝝq; mꝝ mdiſtis. Tempꝰ
ẽ iã opulenta uos ac diua ſtipendia facꝛ̃.
q magna opꝛ̃ pꝛ̃a mereꝛ̃. Tantũ mtus pꝛ̃
tot montes fluminaq; tot armatas gẽs
cũſos. hic uob timmũ labꝝ fortuna dedit.
hic digna mꝛ̃tẽ cmitis ſtipendia dabit. ꝯ
quã magm nõis bellũ ẽ. tã difficile eſtimauꝰ
itis victoꝛ̃ã fore. Sepe q cꝛ̃ceptꝰ ꝓſtus eventum
animũ eduxit. q mdutu ꝓpli regeſq; plan mouẽto
uicti ſũt. Vno tempto hꝫ uno fulgoꝛe nõis mã
mi. q̃ ẽ q illi nob⁹ ꝓpandi ſint. mt. xx. añoꝝ mi
lituq; mĩm cũ illa utute. cũ illa fortuna, tu eam
ab Ital' colũmus. ab Etrusco. timmuſq; ultimus
tim. ꝓtot ferocissimos hiſpanie q gallie ꝓlꝰ
uincentꝰ huc pueniſtis. Pugnabitis cũ ex
atu tirone huc ipſa eſtate celꝰ. victo. cꝛ̃ſeſſo a
gallis. igꝛ to adhuc dua ſuo. igñauiq; ducẽ. Ani
me mꝫtuo patꝰ clariſſimum patꝛ̃ous ꝓba
notũ. certe educatũ. comitẽ hiſpanie. gal
liecq; victoꝛ̃ẽ. cmittẽ ñ alpinaꝝ gentiũ ñi ite
ritꝫ. q milto maꝝ ẽ alpiũ. cũ ſcñſtis hoc cꝛ̃
tũ ducẽ teſtoꝛe exitus ſit. an ſiqs cꝛ̃ptus ſi
gnis romanoſq; huic oſtendat. igñauiã
tũ cui abeo ut exitus ſit cꝛ̃ſul. ño ego illo pau
ꝛi eſtimo milites q nemo nĩm ẽ cui ñ ante
oculos iſe ſepe militare aliq; eludim faciem. an
ñ ite ego utinus ſpectatoꝛ. ac teſtis notata te
ꝓbꝝ laudeſq; referre ſua poſſim decoꝛa. tũ la
udaſtis me milites. donaſtis aliquã ꝓ otium
uiũ q̃ mperato. ꝓdã adiuſtis. igños mꝛ̃ ſe ig
nãteſq;. Deinq; cꝛ̃tulit oculos. plena oĩa undeq;
añoꝝ ac robꝰ. uetꝛ̃anũ pduxꝛ̃ gencꝰoſiſſi
maꝝ gentiũ. eq̃tes frenatos q infrenatos.
uoces ſcios ficeliſſimos. fortiſſimoſq; uos ar
thagineſes. tũ ob patꝛ̃am. tũ ob ara uxoꝛ̃ũ q̃ liꝫos
pugnãtes. Jnfimũ bellũ. infeſtiſq; ſignis deſcen
dimꝰ in italiã. tanto audatiꝰ fortiq; pugnatꝛ̃.
q̃to maioꝛ ſpes. maioꝛ animꝰ inferentis quam
q̃ arcentis. Accedit ꝓꝛ̃a aures q ſtimulat do
loꝛ. mimia. indignitas. Ad ſupplitiũ deꝓpꝛ
ſcꝛ̃ me ducẽ ꝓmũ. deinde uos os q̃ ſaguntiũ
oppugnaſſetis. Deditos ultimis cruciatib⁹
ad fecꝛ̃ fuꝛ̃. Cruꝛ̃delissima ac ſuperbiſſima q̃q;
ſua oĩa ſunq; arbitꝛ̃ fuꝛ̃. Cũ q̃b⁹ bellũ quib⁹
pacẽ ꝛ̃ãmi. ſe malũ imponẽ equũ cenſet.
cꝛ̃ſcꝛ̃ibit. includiq; nos timmis montiũ flu
miniq; q̃s ne exeꝛ̃amus. nisi eos q̃ſ ſtatuit ter
mios obſtruat. Ne timiens hybꝛ̃m. ne q̃d no
ſtꝛ̃ ſit cũ ſaguntinis. Ad hybꝛ̃ũ ẽ ſaguntũ.
muſq; te ueſtigio mouebimus. parũ ẽ q ue

Anno hannibal'

tumas, pumacas meas statuã ac sanctiam, adi
mit in hispaniã q̃ inde cesset. maffinai finiscen
det. Cum senonis de aũt dico. duos cõsules huius
anni. unũ in affinai. alterũ in hispaniã misse.
Nichil umq̃ nob reluctũ e. n̄ qd armis nimdicare
nl. Illis tumidis q̃ gus l; cẽ q̃ respectũ hũt qd
finis ager sua tin. p tuta ac pacata tuña fugi
entes accipiẽt. Vob nãe e fortis unlby cẽ. cõby
mr uictoriã morte ne da despatẽ abrutus. aũ
uncẽ. aut si fortuna dubitabit in pho pot q̃
in fuga morte oppte. Sibi bñ fixũ ũby de tima
tũ in aõ e. iterũ duca uastis. Nullũ ẽceptũ ad
uncendũ lymmi. adus ũmortalby acus datũ
e. his adhortationibus cũ unumq̃ ad ãam accen
si militũ aĩ ecnt. romam pmte tiamũ umgũt.
tutandiq̃ pntis causa castellũ supponunt.
pcũ opp occupatis hostiby mahartubẽ cũ ala
numidarũ equitby q̃ngentis. ad depplandos
seniorũ. r. p. ags mittit. gallis panis q̃ maxi
me ulcer. pna pñq̃ aĩos solicitare ad defectẽ. põ
te pfecto. tria duca romanã exte in agrũ in subu
rũ. q̃nq̃ miha pasuũ a uico tumulus ẽsedit. Ibi
hannibal castra hẽbat. Reuocatisq̃ ppe mar
bale atq̃ eqtiby. cũ inspectare ãam ẽnet. indi
umq̃ satis ãum pmonitisq̃ ad cohortandos
milites nr. uocatis ad ẽtionẽ ẽta pma pnũti
at, in q̃ spe pugnet. Ager sese datum cẽ in
italia. africa. hispania. ubiq̃ uelut ũmunere
ipi q̃ accepissent libiq̃. Quin pretiũ q̃ agrũ
maluissi ei se argento satis factum. Q̃ senio
rũ ciues carthaginenses fieri uellẽt. pmitta
tẽ factum. Quin domos redire mallent. datu
rũ se opam ne cui suoy pplanũ mutatã sedi
fortunã cẽ uellet. Seruis q̃ dnos pfugerãt, li
bertatẽ ppmit. binaq̃ plis manapia dnis se
recepturũ. Eaq̃ ut rata fierẽt fore. agnũ le
ua manu. dext silicẽ retinẽs si fallet. iouẽ ce
teros q̃ tales cos. ita se mactarẽt, quẽ admod
ũm agnũ mactassi. Et sedin pactos. cap pri
dies sayo elisit. Tũ si os uelut dus auctoribi
spe sua q̃sq̃ acceptus. in more q̃ dũ n̄ pugnet
ad ptienda spata inti. pluũ uno aõ q̃ uat una
posset. Sic put romanos hauo q̃ q̃ q̃nta ala
tas erat. sup ẽta recentibi ẽ tirones pfugus. Nã
et lupe mãlar cass. Lamati sq̃ obuius, npe itac
tus euaserat. Exin apũ marlore ptonio imi
nẽte ẽsed'at. Quibi primus. sapio aĩ eqtatu
uacantibq̃ exprdus pfect ad castra hosti
lia. exq̃ ppinq̃ copias q̃nte et aĩ q̃nis esset sir
callandas. obmi fit hannibali ea spẽ aĩ eqtibi
ad explorandũ ẽta loca pgẽsso. Reuerat alterius p
mas cnclusit. densior ternũ mensis tot lpũ eq
nũq̃ oriens plus signũ ppinq̃ntiũ hostiũ fuit.
Constitit unusq̃ agnũ. q̃ pho sese exprecabit.
Sapio uacantes q̃ gallos eqtes in fronte
locat. romanos sociosq̃ q̃ robustis fuit in subsi
dio. Hannibal firmatos eqtes in medio
accipit. comua numidis firmat. Vix dũ cla
more sublato uacantes fugere mi subsi
dia ad sedam acie. Inde eqtũ ãam erat aliq̃
diu anceps. Deinq̃ q̃ hẽbãt eqs prelios uter
mixti. milites labãtibi ex eqs aut desilientibus
ũ suos pmi ẽcientes uidissent. ita magis ex p
te anceps pugna erat. dein numide q̃ in comi
by erant ẽcũuecti paululũ ab tergo se ostedit.
Is pauor pulit romanos. Sed ubiq̃ pauore ẽsu
sus unusq̃. pcliumq̃ in fugã sui pmũ pubes
centis filij pulsatũ. hic erat iuuenis princ
que pfecti huic te bello laus ẽ. africam ob egregi
am uictoriã de hannibale q̃ de primis appella
tus. fuga tam effusa q̃ uacantes magis fu
it. q̃s pmos numide inuaserẽt. Illi cẽsere eq
tare cõsule in medũ acceptũ nõ armis nisi q̃
corpibi suis protegẽs. in castra nusq̃ trepi
de in effusi cedendo reduxẽ. Seruati cõsul ẽt.
celeri ad seruũ natũ ligurẽ delegat. q̃ali
ni eqd de filio uenũ cẽ. q̃ q̃ pleros tũ de auc to
res. et fama obtinuit. hoc pmũ ai hannibi
le fuit. Qd finale apparuit q̃ eqtatu melio
rẽ pnũ cẽ. q̃ ob id campis patentes q̃les si
nt padũ alt̃rsq̃ bello gerendo romanis ap
tos n̄ cẽ. Itaq̃ pria nate urbis inultibi na
sa silentio colligẽ. castra ab tiano mota. se
stinatisq̃ ad pdoñ cẽ. ut nubi quibi unus
nus flumẽ n̄ dũ resolutus. sine tumultu at
q̃ in secta tẽ hostis copias tũ cet. pmus pla
centiã pueñe. q̃m satis scuet hannibal
ab tiano pfectis. Iam ad hẽ morantiũ

Cap. 46

§ 6

§ 7.

c. 46

ni citeriore utpote segnē mātē soluentes. aput.
ūsine. Nō potuit pōtē. ut ea rema resoluta essent tota nte in secundā acīm labruntē.
Celi auctor ē magonē cū cōtatu ad hispanos pdatibo flumē ex templo ūnsiuata esse. ipm hannibalē p stupora padi nata exactū tūuisse. elefantus mordmē ad sustinendū impetū flumnis oppositus. ea pitis annus ei nire fēbat. Namq; ēstres annos ēssq; salnus. tūn num flumnis superasse uisum ie ē. Ve uā hispanos omnes uisum tūsuefīnt utires. q exactus grauis ipdimēntis ē duca pōss. posteriores apd me auctores s. q biemo ux lacū nūtē ungenda flumnū ī uentū tuonūt. Ea cū magime ēstes hispanos expedinos pmisisse. dū hannibal ēa flumē legatōibo gallox audiendis morat. tiat. gūl pdnū agūn. Interim mago ēstes ab tūsitu flumnis duci unū itule placentiam ad hostes ēxendit. hannibal p paucē dieb ser milia a placentia castru cōmunit. q pro duc in cōspectu hostū acie direxta pcliatē pugne fec. In sequnte nate. ctes in castris romanis tumultu tūn q re maior. ab auxilia tonbo gallis fūte. Erant o milia pdtū q ducenti eq̄tes uigilib ad portas munitoris. ad hannibalē tūfugiūt. Quos pūl leuq; allaue. et spe ingētū donox attensos. quiēq; suas munitates ad solliatandos pplanūz animox dimisit. Sapio ecrē cū signū recipiendox dari gallox ēe rat. cōtactosq; ex sacē uelut uincta mbre ad arma tumultuos. q̄q; gūs adhuc nullne erant. tūn q̄rta uigilia nactus insaquētis tacito agmine pfect ad uadū flumnī. qd loca altiora tenēsq; ī pditiores eq̄tes castra mouet. aput q̄ ad uadū resedit. ayussiq; hannibal primū numidas. deīn omēm eq̄tatū. tūn ipse ultimos agūn. Nam dubitare pter inuata romana cattiu numus de deditissent. Ibi diu pstanunes lam oia castrox. nullo saltē digno more pūo. ipse ter emittus ipetus de mambo ē. Et cū iam tal gessos uenā romanos meminisset. ea

stru conspexisset. paucos morator accitos cta flumē intectos. Sapio nec uentūs uulnis in uia iactantes ut pauces. et collegiū cū ei renūciatū ex sicilia audiessent. ut expectā dū classī q̄ ppe flumē tutissimū statuus ē minue. dilectū cōmunū. Nec pul in hannibal ei ēse dissū. q̄ tū macona ex stru classi. tūn anni mopia q̄ p hostū agōs eunte nusq; ppatus cōmeatus maior in dies extrahebat. ad classē dū mai q̄ magnū frumēti numū egressurus nonam mittit. ibi cū unū pauret. tres facta pterunus. Nec sine magno fūo tātūmis annis q̄dringentis dari pbundissimo pfecto pūlo corupto. tūc hannibali classi duū. Jo hanc ū sunt pnis septēbo ad tbriā. In captiuos ex tūto pūlo ut fama clemētie in pūl uulgi colligēt. Nichil secūs ē. cū ad meridiā tres gsturus bellū. Interim ēa sicilia ūsulas q̄ tualie ūmunes. ea semp uno ēsule. q̄ annis aduent ei tū mancipes geste. xx. Veteres cū mille armatis ad depplandā hanc tualie a carthaginēsibo misse. nouē lupiis. uiij. ad ūsulā nullam tenuer. tres in fretū adūtus estus. Ibi eas cōspectas a messana. xij. naues abiecune rege simul ad sanorū misse. q̄ tū forte messane erat. ēsule manū oppiens. nullo repugnāte captas naues messanā in portū reduxer. Cogtū ex captiuis pt. xx. naues aū ipi classi ēent in italiā missas. q̄nq; q. xxx. alias q̄nque mes sicliā pte ad solliatandū uectes sunt os. Lylibei ocupandi spūpiā animū ee arcte cte tēpestate qua ipi discessi fuerat. cognq; classem de gradis ūsulā tectā. Hec sicut audiuit erat. rex messane emulo pro ri aū sicilia erat pscribit. monetq; Lylibei firmo teneret pūsidio. Ex tēplo q̄cta pro ciuitate missi legati tbunoq; suos ad ea nū custodie intendēt. an oia Lylibei tenerī apparatū belli echetq; ppsito. aut sarcinales. x. dieū coacti alueria ad naues referrent. Et ubi signū datū ēet. ue ēo mo nū ēsequendi faceret. ponēq; hostā q̄ ex spectio cōspicerent aduentum ē hostū classem. Si

mili traq; q̄q; de industria morati cursum
nauiū erant carthaginenses, ut cū tu
cē accederent hostibus. presensū tamē ē q; re
liqua p̄ noctē erant. q; sui latus armatis ne
mebant. Et templo datū ce spectis signū.
q; in oppido ad arma cōclamatū ē. et naues
cōscensum. pars multitudinis portarū
q; i statōnibus puis nauibus erāt. Et car
thaginenses q; rē tore haud cū imparatis
cōflare ut sp ad lucē pugnā se abstinuere. De
nidus armatis eo tpe apiendaq; ad pu
gnā classe. a stationibus ut illuc recepe classem
in altū ut spatiū pugne ēet. et ut q; libuit
e portu naues hostiū haberēt. Nec romani de
recta ire pugnā. Et memoria ēta ea tpis lo
ci gestaq; rerū fieri. q; multitudinē militū in naues
ac utrunq; in altū euectā fuit. romanos cōsi
re pugnā. et ex ppinq; uires ut cōferre cōsere
re uelle. Contra eludere pelli. q; arte ut ne
scirent. nauiq; q; utros aut armos male
cōmissa fore. Nam ut scaphas nauales ubi affa
bre instructā classem. ita cōpe multitudi
nē habant. q; scaphe cōserta naues ēet. haud q̄q;
par uīs armatos et ea pugnabat. Quod
ubi ad hostē ē. q; romanis militū multitudo
fida ac
ua. Et paucitas illis imminuit. et templo
xij. naues primae cōmisere. fugā cēte rece
perūt. ex ille q; dec. fuere in naubus capti
multitudo, naute ubis tres nobiles carthagi
nensiū. classis romana in columnis. una
tm̄ p̄forata nam. Sz ea q̄q; ipā reducē ipe
tū rectū. Sedm̄ hāc pugnā nūdū gna
ris eis q; messanā iecerunt. l. sempiū cōsul
messanā uenit. Et sicuī uulnerū. rex hie
ro classe ornatā obuiā duxē. Et ut sg̃ffusq;
ex regia in p̄tonā nauē. gratulat sospitē cū
ḡcatu q; naubus adnauisse. stratoq; p̄spū ac
felicē in sicilia cursum. Statū deīn insule
q; carthaginensiū conata exposuit. polli
citusq; ē ut q; ano p̄ne bello ppetuo. xx. unciis
ad unusq;. eo scne adiuturū. frumēta uestim
taq; ee legionibus cō. stipendiaq; nauabus gra
tuitū. grauiq; pelli hybleos mantuniss
q; cuncatibus ee. q; q; bydū nolentibus nouas re

fore. ob hec cōsuli mōl cuncctanti ut insulā. q; hi
libēū classe peteret. Et rex regia q; classis una
p̄fecti nauigantes. in pugnā ad lilybeum.
fusaq; et captas hostiū naues accepe. Sil hi
bero. cēt. hieronē cū classe regia dimissō relic
taq; p̄tore ad tuendā sicilie oram. qe in insu
la melitā q; a carthaginensibus tenebatur
ueat. Si duementi hamilcar gisgonis fi
li p̄fecti p̄sidij cū paulo duobus milibus mili
tū oppidoq; cū insula cēpit. Inde p̄ paucos
dies redonti lilybeū. captauiq; et a cōsule et
a tore pte insignes nobilitate uiros sub
corona uenēs. Postq; ab ea pte satis tuta
sicilia cōsensebat. cōsul ad insulas mulcan
q; fama erat stare ibi punicā classem. nec
cat. Nec q̄sq; hostiū cōi eas insulas uicit.
Jam forte tm̄ simul erant ad uisendam. dum ita
hic ora. Deplorato; nuomentū ag. in re q;
trebant. Repente sicula cōsuli. ex censio hy
stiū i agro nuonense, facta nūiat. Hiero
q; a senatu de tūsitu in italiā hannibalis. q;
ut p̄mo q̄q; tpe colligere ferret auxiliū. mis
se tidumē. ch̄ulus simul amnis. et tū
ex tēplo naues tpositū. ariminū supp ma
ri nusit. Sexto ponpmo legato cū. xxv.
longis naubus nuonense agrū maritimā
q; hyriā uastare uenēdo arbur. ch̄. emulo
ptos quinquaginta naues classē explent.
Jre ēpositus sicilie rebus. tece naubus ora ma
he legens. armatis pueniūt. Inde cū ḡcatu
suo, p̄fecti ad trebiā flumē colligere cōpgi
t. Jam ambo cōsules et q̄q; romanos uni
um erat hannibali oppositū. sine illis co
pus defendi posse romanū imperiū. aut sine
nullā aliā ee satis declarabat. tamē cōsuli
alte eqstris p̄lio uno q; uinci suo animus
tm̄ rē mallebat. Sed ratis cū alte ecqs se
natoi. nullā dilatōi placebat. Qm̄ mōl
bia padūq; ag. ee. gallis cōmollebant.
in duos p̄p̄etuū p̄lios cōmune y ambi
guū famoē haud dubie gēm. cuius sper
tantes. Jo romani nec̄o mō nouissent eq
satis primus p̄mo ano ferunt. a gallis
acatū se uenisse ad libanū eos dimittente

p. 4.

traiecit

post

al' uenerūt

N quan n fuit
ista Tuōno

N trebia

Res cū hannibale
ex prata gerūtur.

N nocte ā

arcetū

Obcā nā simul ut ꝑcā multē alcer. duo mi
lia pedtū. ⁊ mill' eq̄tes numidas. plerosq; mi
xtos q̄sdā ⁊ gallos. ꝓpl'an omnē tenacis agri
um usq; ad pad̄ rpis unsit. Egentes op̄
gallī. cū ad id dubios suasissent aīos. coacti
ab auctorib; munire ad mandras suos tech
nat. legatosq; ad cēsulē missis. auxiliū romā
noꝝ tīr ob nimā cultoꝝ fidē in romanos la
bxanti ozant. Conclio nec causa ñ tps agen
de rei placebat. sus pectaq; ei gens erat. cū
ob infidā multa facinora. tū ob utilia ueru
state absolutissent ob recentē lxioꝝ pfidiā.
Sempn̄ cont' tamē his in fide certis maxīe
inclin cē. ꝓmotosq; ꝙ cōsulē op̄ defensis cē
sebat. Cū collegā cū tante eq̄tatū suū mul
le pedtū. nacula toꝝb; ferme ad mixtis
ad defendendū gallicū agrū tīs trebiā mit
tit. sparsos cū cōpsitos ad hr̄ cana mis pe
dis plerosq; cū mopmatos inuasisse. magēte
timōe cedemq; ac fugā usq; ad castr' statiōesq;
hostū fecē. Vbi multitudīe effusa pulsi. rur
sus sbsidio suoꝝ plus restituē. Nona in pu
gna. sequntes q̄ cāq; ad ꝓximū cōsulē essent cā
pm. ex aduo tū hostiū romanis fama inclo
rie fuit. Cū nemīm oīū maior ustiorq;
q̄ ipi cēsuli indē gaudio ⁊ ferri. q̄ ꝑte copi
arū alt' cēsul inde' foret ea se inasse. restitu
tos ac refectos multitū aīos. nec quēq̄ ꝑt'
collegā. ꝙ dilatū dimicantēz uellet. Cum
aīo mag' q̄ corpe egrū. memoria multis
acē actela horrent. ⁊ ñ cē cū egro senescen
dū. Quid ē ultm differri aut teri tps quē
tuū cēsulē quē aluū cōtatū exptam. Castra car
thaginen sui in talia ac ꝓr in cōspectu urb̄
cē. ñ sialia ac santima moenia adempta. ꝙ
hic hybum hispmā ⁊ solo patō tuq; in
q̄ genui forent prlia romanos. Quantū inge
mescant mātr patres nī. cāta menia carthā
gins brllare solui. si indeat nos pgenē suā
duos cēsules cēsulare sq; cōtr' in media italia
paucos castrā mē. genū q̄ unt alpes appin
quiq; ag' sit. sue dubios fecisse. Hec adsidens
cōsulē collega. Hec in ꝓtorio ꝓr cuonabundo agē.
Stimulabat ⁊ tps. ꝓpinquū comitioꝝ. ne in
nouos cēsules bellū differet. ⁊ cessatio in se unum
uertendē gl'e dū eger collega erat. Itaq; ne q̄q̄
dissentiente conclio. pugn ad ꝓximū cōtam mi
nuit. Hannibal cū q̄d optimū foret hos
tī cōtere ipe ulla spe lebat temere atq; impune
q̄q̄ cēsules acturos. Cum alteri ingenui fama
p'. deū re agtū. ꝓpiū ac fore sentet cē. fercula
facū ꝓsp cū ꝓceruz sinis cōtamīe cōlet. adeē
gerende rei fortuna' aut difficilior. Cui ne q̄d
ꝑmutet tps sollicitq; ⁊ mitent' erat. dū tur
bostiū cēt mules. dū mechoꝛē ex ducib; mutet
multi facet. dū gallor animi ingrēt. q̄ ve
gentē multitudinē sacebat segnē secutum. q̄
to longi ab domo tenrent. Cum ob hec taliaq;
spuet. ꝓpiq; cōtam. ⁊ facē si cessarēt cuncti.
strenui latrones q; galli ad ea explorandi que
uellet turbe q; mutriq; castris militabāt.
parutos pugne cē romanos retulissent. lae
tus dus cōsulē spectare penit cep̄. Erat in medio
inuis pale utrinq; clausus rpis. ⁊ ea obsit
palustribus herb. ⁊ q̄bz inclta ferme nemorū
uirgultis ucḅbq;. Q uē ū eq̄tes q; regendo
satis latebrosum locū circūuect' tpe celis plu
strauit. hic erit lac magonis fr̄ aut quē te
neas. deligē centenos uiros ex oī pedite at
q; eq̄te. cū uiris ad me iugula ꝓma nemas.
Hē corpa amare tps ē. Ita ꝓtorē missū. a maior
cū delectis mago adcurit. Bolora uiroꝝ cāo
uiq; annibal. ⁊ ut ē nimo ꝙ ñ aīs m uale
atis singlis uob nouenos ex timis manipu
lisq; uiri simules eligite. mago locū monstra
bit quē insideatis. hostē cecū ad hos bellū ar
tes habebitis. Ita mille eq̄tib; magon. mil
le pedtib; dimissis. hannibal ꝓma luce nu
midas eq̄tes tīs g̃ssos trebiā flumī. obequi
re iubet hostiū portis. uacuā dare stratas
eiuce ad pugnā hostē. Inuecto deinde cōtu
ne cedendo sensim cta flumē pducē. Hec mā
data nūmidis. Celtis duabz pedtū eq̄tūq;
ꝓpositū. ut pnde omīs uiret. armatos dein i
struitisq; cēs signū exptare. Sempn̄ ad
tumultū numidaꝝ ꝓmū omēz eq̄tatū fore
ea ꝑte uirū. dein sex milia pedtū. ꝓtenno
omīs copias ad destinatū iā an cēsulē undi

ñ tps comicioꝝ

ctamnus eduꝝ. Erat forte bruma tpe. q nulla
lis dies. m locis alpib⁹ apprumpq; nitentis.
appnq; tate q̄ fluminū ac paludū pgelidis.
Adhr rupti eductis hoīb⁹ atq; eq̄s. ñ capto a
te alb. ñ oꝛ ulla ad arcend frigus adhīta.
Nichil calons merit. q q̄ cū aure fluminis
appopinquabat. afflabat acꝛ frigoꝛis ius.
Vt ū refugientes numidas inseq̄ntes aquā
mgꝝ sūt. q erant pter alb⁹ teū aucta natiõ
imbꝝ. tū utiq; egꝝ ingẽ oīb⁹ cõpa. ut uix
armoꝝ tūdoꝝ potentia cēt. q similitudine q
pcedēte iā die, fame q̄ defic. hannibalis i
teꝝ miles igniꝝ añ tẽptoꝛia factis. oleoq;
p manꝰlas ut molluret artꝰ musso. q alibi
potū capto. ū tūsgꝝ sos flumẽ situati ẽ. hostil
alacer añs corpib⁹q; arma capꝫ. atq; in ata
ẽ pdit. Balcares latat añ signa. leuẽ ar
maturā acto ferme milia hoīū. deūꝫ gñoꝝ
armis pdit. qd̄ inꝝ q̄ volons erat in cor
pib⁹ cōfudit, decē milia eq̄tū. q ab comib⁹
mutiq; ptē duos elefantos statuit. Cō
sul effusos seq̄ntis eq̄tes. cū ab resistentib⁹
subito numidis incauti cepit. signo re
ceptui dato reuocatos cōi dedit pdit⁹q; in
o de. xx. milia romana erat. scutū nōis lati
ni. xx. auxilia pene romanoꝝ. Ea sola in fi
de mansit gallica gēs. hīs copus cōtus
ē. Pluī ab alpib⁹ ortū ē. q̄b⁹ cū maiore re
bre legiōs obsistent. deducte ppe i comu
nes causa armate sūt. Qe res effecit ut equit⁹
romanꝰ ex triplo urgēt. Nā cū inde ala p se re
sistent. decē milib⁹ eq̄tū q̄tuoꝝ milia. Et fe
si plerisq; integris obruti sunt, insup uehit
multe iaculoꝝ ab alamb⁹ connecta. sed hīr ele
fanti cōmixtos ab extremis comib⁹ eq̄s ma
x ū usu in tumore insolito timus fugā late
facebāt. Pedestris pugna par⁹ añs magꝫ
q̄ imib⁹ erat. q̄ rectius pri paulo cū cau
sis corpib⁹ in pluī attulerat. Cōfert ictus fes
saq; corpa romanis q̄ ingentia gelu torpebāt.
Vestitissent tū añs. si cū pdire solū foret pu
gnū. Si q balcares pulso eq̄te iaculabant
in latꝰ. q elefanti iā in media pditū ate
sese tulant. q magno tumultuq; simul latebra

coꝝ impulsu pꝫ lata acies, cuneo a tergo. igẽ
tē tumultū ac timorē fecē. Cum in tot centū
stantib⁹ malis. mansit aliq̄d diu īmota acies,
max pꝫ spē oīū adūsus elefantos. eos pedites
ad rpīm latant, uerrutis cōiectis q ailtere. q in
secuti adūsos sub cruris q̄ max molli aute
uulnia accepūt fallebant. Irrepebant tisq;
ppe iā in suos gstratos. media actie i extrema
ad sinistrū cornu adūsus gallos auxiliares
augri iussit. hannibal. Ex templo hand du
bie fecere fugam. q̄z accidit nouus timor roma
nis. ut fusa auxilia sua iud cer. Itaq; cū iam
mortē pugnarēt. decē milia ferme hoīū cū
alij euade neq̄rent media aciꝝ atie que
gallicas auxilijs firmata erat, cū ingenti
cede hostiū prupit. Et cū inꝝ in castra rectos
cēt flumīe intercluſus. inꝝ p imbꝝ satis cer
te posset sua uis oīa frēnt. placentiā rec
to tunc peruere. plēs deūm in os pūtes eru
ptōes fecte. Et qui flumē petere. aut gurgi
tib⁹ absūpti sūt. aut mꝝ amentatōz ingēti
cidi ab hostib⁹ oppīi. Qui passim p agros
fuga spersi erant. uestia ceteritis seq̄ntes
agminis placentiā tendē. Alius timoꝝ hō
stiū auctiā ingēti flumē fecē. tūsgꝝ q̄ ma
xima pueniē. imb⁹ nunc murus q̄ utoleranda
uis frigoris. q hoīes multos q̄ iumēta q̄ ele
fantes ppe os absūpsit. finis in secūdo lo
stus pelus flumē trebia fuit. Et ita torpētes
gelu in castris retinere. ut nix leuitā uicto
rie sentiret. Itaq; in seq̄nte nocte cū pfugi
ū romanoꝝ castroꝝ. q qđ reliqui ex magna
parte mutilū erat. nudis trebia tenuerē.
aut nichil sentire obstrepente pluuia, aut
q̄ mōtu pfugientiū nequibant. aut
nullis sentire sese dissimulauerūt. Quoꝝ
q̄ primus. tacito agmine ab stipite cēsule ex
cit placentiā ē pduct. Inde paucis diebꝰ cremo
nā. ne duoꝝ exercituū hibernis una colonia p
merēt. Romā tanto tumultu cladis plane
ē. ut iā ad urbē romā cōsulent in festis signis
hostē uenturū. Nec q̄q̄ spes aut auxilij ce
sq̄ pristis membris unum animum tenerent. uno cēsule
ad tantū malū. alterū ex Italia reuocato. duo

ty cſulibꝫ duobꝫ cſularibꝫ ecẽtibꝫ uictis.
duos alios duces qꝫ alias legiões ee qac
cerſent. Jta tẽtus ſeptimꝰ cſul aduent. in
genti pclo peffuſos paſſim ad pdandũ
hoſtiũ eqtes. audacia magꝭ qꝫ oſtio aut
ſpe faleñi reſiſtendi ue ſiñ fallet. Cuiꝰ
gſſius ro q̃ unũ magꝭ ẽ pſentia teſtcumbat.
comitus cſularibꝫ hñis. in hibna redit.
Creati cſules. cñ ſeruiliꝰ. ci. ẽ. flaminiꝰ. Ee
tñ ne hibna quidẽ romanis q̃eta eſſet. ua
gantibꝫ paſſim numidis eqtibꝫ. eqꝫ his
impedimenta eſſet; celtibꝫ luſitaniſqꝫ. omiſ
ſꝫ clauſi undiqꝫ cõmeatꝰ eſſet. ñ ds paco na
ues ſub nelerẽ. Tempeſtiũ ſpe placentiã fu
it. clopꝫ magno mumitũ. qualibꝫ munimẽ
tũ pſidio. Tuus caſtelli oppugnandi ſpe
cñ eqtibꝫ ac leui armatũ pfectꝰ hannibal.
cñ plimũ in celando incepto ad effectũ ſpei
hñuiſſet. Nocte ad hoꝛaꝫ ñ fefellit ingiles. Ta
ẽ repente clamoꝛ ẽ ſublatꝰ. ut placentie eꝫ
audiret. Jtaqꝫ ſub lucẽ cñ eqtatu cſul ad
erat. urbis q̃dato agmine legiõibꝫ ſeq.
Eqſtre pluſ mitũ commiſit. Jnq̃ qꝫ han
bal ſanguis pugne exceſſit. pauoꝛẽ hoſ
tibꝫ imecat. Defenſũ egꝛgie pſidiũ ẽ. pa
ucoꝫ uñ chieꝫ q̃ete ſuſpta. q unꝫ diu ſatis
primo uultũ. ad uictũ uias ire ꝛgit op
pugnandas. Jtem pꝛiuſ a romanis gal
lico bello fuãt munitũ. Jnde locũ freque
tauant accole. mixti undiqꝫ ex finitimis
pplis. Et cũ troꝛ pplatõnũ eo plerꝫqꝫ ex
agꝛo cõpulat. hñũ gẽis multitudo fama
impigre defenſi ad placentiã pſidij ac
cenſa. armis arreptis obuiã hannibali
pcedit. magꝭ agmine qꝫ acie muna ẽtur
rẽt. Et cũ ex altã ꝛpe michl pꝛ mãdata
tua eẽt. in altã q duxe multi q duo ſtipẽ
miles. ad .xxx. v. miliã hoñũ a paucis fu
ſa. pꝛero die reducẽ fca. pſidiũ mẽ me
ma accepe. urbiqꝫ arma tãle. Cum dicto
parauiſſent. ſignũ repente uictoꝛibꝫ dat.
ut tãq̃ capta urbe diripiant. Neq ulla
q in tali re memoꝛabil ſcribentibꝫ uidi
ſolet, pꝛemiſſa clades ẽ. adeo oĩs libidiꝫ
crudelitatiſqꝫ immanẽ ſuꝑbie edidum
in miſeros ẽ exemplũ. He fuere hibnę exp
ditiões hannibal. Haud longis mãe tẽpꝛi
bꝰ cũ inuiolabilia frigoꝛa erãt. ꝺes multi
tuta ẽ. Et ad pma ac dubia ſigna ãs pfec
ẽ. ex hibnis in etruriã duc eã qꝫ gentẽ ſtẽ
gallos ligureſqꝫ aut ui aut uolũtate adiũ
gunt. Hiſcuntẽ appenninũ. ad eo aſpe tẽpꝛ
ſtas adorta ẽ. ut alpiũ feditatẽ ꝛpe ſup
auũt. Vento mixt imb cũ ferret. multa o
mia pma q aut arma omittenda erãt. aut
conſ entrentes ũtute mouta affligebant.
ẽtinẽ. Dem cũ iam ſpm includet nec rea
ꝛpare alias ſineret. auſi aliento paruũ p ẽſe
de. Tũ ſi ingenti ſono celi ſtrepꝛ. q inter
horrendos fragoꝛes micare ignes. captis
auribꝰ et actis, metu oĩs torꝛ. Tande effu
ſo imbre. cũ eo magꝭ accenſa uis uenti ẽt.
ipſo illo q tẽpeſtas etiam loco caſtra ponẽ ne
ceſſariũ uiſũ ẽ. Jo ſi latoꝛes ueluo de mu
ro mituũ fiunt. Nã nec explicare q̃q̃ na
ſtatuere ꝛpiant. nec q ſtatutũ eẽt mane
bat. oĩa pſentẽte uento q mutante. Et
mox aq̃ leuato uento cũ ſup gelida mõ
tiũ cacumina concta ceſſ. cũ nubes gẽ
dus reiecat. ut oĩbꝫ omiſſis, pruſſent ho
mines. tegminibꝫ ſuis magꝭ ob nimi q̃
recti. Tantaq̃ uis frigoꝛis inſeuit ẽ. ut
ex illa miſeranda hoñũ umitoꝛumq̃ ſtrage.
cũ ſe q̃ſq̃ attollẽ ac leuare nellet. dum ne
q̃ret. q̃ torpentibꝫ rigoꝛe neruis unꝫ fi
tẽ art ꝓtant. Deiñ ut tãdẽ agitando ſe
ſe moũe ac rem ꝛpe aĩos. q rumis locis ignẽ
fieri ẽ cepꝛ. ad aliena eſſe q̃ſq̃ mops ten
de. Biduũ eo loco uelut obſeſſi manſere
cumulti hoñes. multa animãta. elefanti q̃
ex his q̃ pñs ad trebiã fcõ ſuꝑfuerant.
ſeptẽ absũpti. Digeſſus a primo ꝛpe ad
placentiã caſtra mouit. q ad .x. miliaꝝ
gẽſſus conſedit. Pꝛero die .xij. milia pedi
tũ. v. eq̃tũ aduſus hoſtẽ duc. Hec ſcripꝛ
ni cſul. Nã cũ recederent ab urbe ceteri
uir etiam. atq̃ eo duce tã multa paſſuũ mi
bona caſtra fuere. Pꝛero die igentibꝫ aĩs

Tertius

Comicia

Pugi

uano euentu pugnatū ē. ꝑmo cursu ad
eo res romana superior fuit. ut ñ actie mn
cent solū. sed solos hostes in castra psequent.
mox castra q̄ oppugnarēt. hannibal pau
cos ꝓpugnatores in medio positos. cēto
cētos in media castra recepit. intentosq; si
gnū ad crumpendū spectare iubet. Jam no
ua ferme die hyza erat. cū romani nec q̄q̄ fa
tigato milite. ꝑ nulla spes potiundi castris
signū receptui cecinit. Q. ō ut hannibal accep.
laxatāq; pugnā a recessū a castris uidit. er
tēplo equitib; cert leuaq; emissis in hostem.
ipe cū pedite robore ex his castris erupit. pu
gna raro magis nulla cū utriusq; ꝓpe prime cla
ue fuisset. si extendi ea dies in longū spatiū
q̄uisset. Nox accensū ingentib; cāis plurū di
remit. Jtaq; acies cessere. et sic
ecta ferme pugna erat. ita clade pari dis
cessum ē. Ab neutr parte sexcentis pl' pedi
tib; et duodecim eq̄tū cecidit. Sz maior
romanis q̄ ꝓnumero iactura fuit. q; equestris
ordinis aliq̄t. et tribuni militū q̄nq; et ꝓfecti
sociorū tres sunt interfecti. Secūm ea pugna.
hannibal in ligures. semper lucū cessit.
Venienti in ligures hannibali. p insidias
intercepti duo q̄stores romani. C. fului et. l.
lucreti cū duobus tribunis militū. et. V. eq̄
stris ordinis senatore ferme uiris. q̄ ma
gnā retulā fore cū hostis pacē sanctatēq; crede
rent. Dū h in italia geruntur. cū. scipio in
hispaniā cū classe missus. cū ab hostio ve
nam ꝓfect. pyreneosq; montes circuiret
tpis appulit classem. exposito ibi exercitu ce
sus ad iacetanos usq; ad hybū flumē. parti
renouandis sacietatibus parti nouis in studiū
endis romane dictionis fec. Inde ēduata
et emittit fama ñ ad maritimos ñ ꝓpinquos
in mediterraneos q; ac montanos ad feriendū
ia gentes ualuit. Nec pax ñ apd eos ꝑ so
cietas q̄ armoꝝ penuria. Ualitq; aliq̄t a
uxiliorū cohortes ex his ꝓcepte fuit. hanno
ñ insanus hibum puncta erat. Cū reliq
uit hannibal ad regiōis et ꝓsidiū. Itaq; ꝑ
q̄ alienaret oīa obuia eundo met. castris i
spectu hostiū positis in acie ederet. Per roma
no differendū etiā insti. q̄ qui sciret cū han
none et hasdrubale filii duos imperatores ee. malle
q; aduersus singulos septē. q̄ aduersus duos si
mul rē gerere. Nec magni animus ea dimi
catō fuit. Ser multa hostiū cesa. duo capta ē
ꝓsidio castrorū. Nam et castra expugnata sunt.
atq; ipe duor militū cū aliq̄t ꝓsidiis capit.
et salassis ꝓpinquū castris. oppidū expugnat.
Cetra ꝓcul oppidi paruū ꝓpugnac fuit. suppel
lex barbarica. ac uilis mancipiorū casse mu
ltē dicaīe. ñ ei in exercitu qui uicerat. et ei
qui cū hannibale in italia militabat. Omni
bus fere eorū rebus ne gnā impedimenta ferenti
bus cēt cis pyreneū relictis q̄q̄ acta huius cla
dis fama accēdet. tm sgressus hibū hasdrub
al cū acto multis protinus mille eq̄tū. tūq; cū
ad primū aduentū romanorū cessurū. q̄q̄
plurimas res amissaq; castra acceperit. et ad m
are cōtinuit. hanno quil thartagē classi. cōs.
militesq; nauales et socios uagos palantes
q; pagos. q; fere fit ut secūde res neglegē
tiā creent. eqte passim dimisso. cū magna
cede maiore fuga ad naues cōpulit. Nec di
utius ea lata moram ausus ne a sapiōe
oppimēt. tris hibus sese recep. Et scipio re
pti ad famā nouoꝝ hostiū agmine acto.
cū in paucos refectos paululū cū aduersus.
ꝓsidio thartagē modico relicto eptoria
cū classe redit. Vix dū digesso eo hasdru
bal adest. ille ingetū ꝓpositū q; obsides sci
pionē celat ad defectōē impulso. cū eorū
ipoꝝ nutu tota ab gs fere uniuersus romanus soci
oꝝ uastat. Exacto deinde sapiōe. hibus sto
icosis hibū rursus cedit. ags scipio relic
tā ab auctore defectōis ilergetū gentē cū
infesto exercitu inuasisse compulsis ōib; ciui
tatibus urbē q; capō et ꝓpinqua cōsedit. Je
tumq; dies paucos plibus q̄ ante obsidibus
impatus. ylergetes pecunia q̄ multatos i
ius redutēmq; recep. Inde in ausetanos ꝓ
pe hibū sacios et ꝓpos penoꝝ ꝓfecit atq; in
de eoꝝ obsessa. lacetanos auxiliū finitimi
ferentes. inde haud ꝓcul ab urbe cū infir

Expugnat hannonē Scipio. sex millib; cesis duobus captis. cū castris et oppinquo oppido. quīq;

Hispani hui parua gentis.

ollegerat

ōibus

hyemis

nellent excep̃ mſidus. Ceſa ad .xij. milia. ciuiu prne oſ armis domos paſſim palantes pagos diffugẽ. Nec obſeſſos alia ulla res q̃ mi q̃ oppugnantiũ tutabat. xxx. dies obſidio fuit. pq̃s nux unq̃ nix mmi. mj. pedes alta iacuit. accep̃ plateas ac uncas romanor op uerut. ut eã grib aliq̃ciẽs ciuis ab hoſte q̃ turaſſitũ fũit. Primo cũ amuſiẽ p̃ceps eoꝝ ad haſdrubalẽ pfugiſſ. xx. argenti talentis pactis reduciẽ. tarragonẽ inhibita redditũ ẽ. Rome aut ẽa nr̃ẽ multa ea hieme pdigia facta. aut q̃ euenire ſolet, motus semel in religiõe aĩs. milia nũtiata, q tunc ẽdita ſũt. Inq̃s ingenuũ infantẽ ſemeſtrẽ in foro holitorio tumphũ clamaſſe. q foro bouario bouẽ in tuã ẽtugnatẽz ſua ſponte ſcãdiſſe. atq; inde tumultu habitatoꝝ timtũ ſeſe terricaſſe. q nauũ ſpeciẽ de cælo affulſiſſe. q ede ſpa q̃ẽ in foro holitorio fulmine ictam. q lanuuĩ hoſtiã ſe comouiſſe. q coruũ in ede ẽmonis deuolaſſe, atq; in p̃ſ manu abſediſſe. q in ag̃ anniterino milites lois ſoũ ſpeciẽ pcul cantrida ueſte miſſos. nec cãi illos cognoſſe. Et in picano lapidib pluiſſe. q ceteꝝ ſortes extenuate. q in gallia lupũ in gili gladiũ cuagina raptũ abſtuliſſe. Ob eã pdigia libros adire decẽuiri miſſi. Qb aũt lapidib pluiſſ in picano. nouẽdiale ſacriũ edictũ. q ſubinde alius pcu rationis p̃ tota ciuitas oꝛata fuit. Jam p̃ mũ õiũz urbis luſtrata ẽ. Hoſtiã ex maiorẽ q̃b editũ ẽ dus eſſe. q domũ exauri pnd. xl. lanuuino q unionẽ portatũ ẽ. Et ſigniũ ei neũ matre unionẽ in auentino hdificaſſe. q lectiſſimũ ceteꝝ ubi ſortes extenuate erãt ipi tũ. q ſupplicato fortune in algido. Rome q̃q; q lectiſſimũ iuuentuti. q ſupplicatio ad edẽ herculis nõiati. Dein unuſquiſq; pplõ ẽtia õia palumaria indicta. q gemino maiores hoſtie eſſe. v. q. c. atili ſeruãũ p̃ uota ſua ſaꝝ nullus. ſi m. x. annos. x. p. eod ſtetiſſ ſtatu. hec pdicta uota q̃ ex libris ſibillinis mag̃ ex pte leuabant ãũi religiõis cõſulũ ceſigiõz alẽ flamini an le legiõs que

Aucere ad vrbem redit q pdigia ea tria ipſa refert.

placentie hibernabant ſortes euenant. eductũ q lutas ad ẽſulẽ miſit. ut his exactis idibus martiis armiuma adeẽt in caſtris. huic in pximũ ẽſulatũ inter ẽſiliũ erat. menon neteriũ ẽ tammũ cũ patrib q. fix. plẽ. q q̃ ſua ẽſulẽ pius de ẽſulatu q̃ abnegabat. deiñ tumphũ habuerat. Inuiſus q̃ ſenatui ob nouã legẽ. q̃u. fl. Claudi tb. pl. adiũctus ſenatui atq; imo patriũ aduersarie. c. flaminio tulat. ne q̃s ſenator q̃ue ſenatorẽ patiẽ finiſſ maritimã nauẽ q̃ plꝰ ẽ centuꝝ amforarũ eẽt habeat. id satis habitũ ad finiẽ imagis uectantes q̃ſi oĩs patrib uectoꝝ uſus. Res p̃ſſimã ẽtentiz acta. inuidiã apd nobilitatẽ ſuaſor legis flaminio fauorem apd plebẽ. altiq; in ẽſulatũ pepit. Obtectis auſpiis ẽmdis. latinarũq; feriaꝝ mora q ẽſulibus alios ipetrãtis retentum ne minꝰ. ſimulato tunc p̃uat clam in pruma am abiit. Ea res ũ palã fiã ẽ. nouã inſup riũ infeſtus iã an patrib mouit. in ai ſenatu iñ. ſi ai dus immortalib. ẽ. flãminũ bellum gere. Conſulẽ an in auſpicato factũ reuocarẽ tur. ex iſdẽ ade dus atq; loĩb ſi parum eſſe. Ne nẽ ẽſcientias ptorũ q capitolii q ſolemne no uoꝝ nũcupandi fugiſſe. ne die mutu magiſtratus ioues omẽ tẽplũ adiret. ne ſenatũ inuitꝰ ipi q ſibi um in urſũ indẽ ẽſulẽq; ne latias indicẽt. ioueq; latiali ſolemne ſacriũ in mõte faciẽt. ne auſpicato pfectus in capitolio ad uota nũcupanda. paludatꝰ iñ ad puĩam iret. hec iñ fine mſigib ſine lictoꝛib pfect. clam. fuit. haud alit q̃ ſi ciuili cauſa ſolũ utiſſ. magꝰ p maieſtate ꝛ imperij animi. q̃m rome magiſtratũ unicuiq; q in diuerſoꝛ hoſpitali q̃ apd penates ſuos pterita ſuppliciũ. Reuocandũ unuſq; reſtituendũq; conſulẽ. q agendi oĩb p̃ ſentẽ in tẽs hoieſq; fungi officiis. q̃ ad exitũ q in pugnaã iret. Jn ea legatiz legatos eũ mitti placuit. Q. terentiũ. q cã. antiſtiũ pfectũ. inde ubi mag eũ mouẽt q̃ pxe ẽſulatu lutẽ mouant a ſenatu miſſe. paucos p̃ dies magiſtratum inuit. Immolantiq; ei auſpicibus ia ide mas nib ſacrificantiũ ſeſe eũ principiũ multos.

Tito agnio. Lucio
Lucio ab Urbe ꝯdita

ẽũſtantes.

cūstantes cruore respsit. fuga paul q̄ maior
apō ḡios quid trepidaret. ci cursatio fuit.
Jo aplerisq; in omen magnū tīous acceptū. Le
gionib⁹ inte duab⁹ a sempnio ꝑtus anni cīli
le duab⁹ a. c. atilio ꝑtore acceptis. q̄m ceteri
am p appennīum tūntes ex̄citus duci ex̄cep
tus.

Ceō ū apparebat q̄ hannibal exhibī metuit.
q̄nz eo q̄ iamā coniat tūscendē appennīū in
tolerandis frigorib⁹ ci cā ingēti picō moraī,
ac metu gallī q̄s ꝑte pl'atōnūq; cōiurat spes.
ſp̄ peo ut ipi q̄ alieno ag̃ rupent agerentq;
suas tras sedē belli cē ꝓnūq; utūsq; parti
ex̄atuū hibus uid'ent. ūter ꝑ hannibalē
ab romanis edia. pentūq; ē sep ꝓuapū msi
dus. upor inte se fraude eatē leuitate q̄ cōse
sunt ofensu utroq; cantiū suar erat. Et mu
tando nīc uestē. nīc tegumēta capitis. errore
q̄ se se ab insidus munierent. Cetīm h̄ q̄q; ci
uilīor causa fuit maturū mouendi ex hiber
nis. p̄ inte tps. cū. Sulī romane urb⁹ mar
tis magistratū init. Jbi de re. p. retulisse re
dintegrata m. c. flāmiū ūuidia ē. duos se cē
sul es creasse. unū hī. Qō ē illi ui stū inpū
q̄ auspiciū cē magistrat. ro a tēpo publicī
ꝓuatusq; penatib⁹ latinis feriis actis. sacri
fō in monte ꝑfecto uotis inte mcapitolio ī
auspicis secū fīe. ī ꝓuatū auspicia seqū. Nec
sine auspiciis ꝑfectū in ex̄tīo solio noua atq;
integ cīuē posse. Jugebāt metū ꝓdigia ex
plīb⁹ simul locis nūciata. Jn sicilia militib⁹
aliq̄t spicula. Jn sardinia autem in mūro cū
cuntī uigilias eq̄tes sapiēs quē manu tem
plū erat arsisse. q̄ ītoia arbus igne fulsisse. et
lacta duo sanguīe sudasse. q̄ milites q̄s
dā ictos fulminib⁹. q̄ solis orbē imīui uisū.
q̄ pēnestre ardentes lapides celo cecidisse. q̄
arpi palmas in celo uisas. pugnantesq; cū
luna solē. q̄ ca pene duas in cēlū lunas ortas.
q̄q̄s cerete sanguine murtas fluxisse. fon
tēq; ipor hercul' cruentis manasse sparsū ma
cīis. q̄ uī ātiq; in cetenīb⁹ cruentas in orbē spi
cas ceadisse. q̄ fal cernus celū fundi uehī ma
gno hiatu ui sū, q̄q; patuīt ignīs lum effulsē
se. sortes suas sponte attenuatas. unāq; ex
cidisse ita sēptā. a nonis suīū velū cēsuit.
Et ꝓtē tps romane signū martis appella
ad simulacra lapor sudasse. q̄ capue spēcē
celi ardentis fuisse. lunaq; inter ymbrē cadē
tes. Inte munīb⁹ q̄ ducta ꝓdigius fides hīti.
Capras lanatas q̄bdā fās. q̄ gallinā in
marē. gallū in femīnā sese ūtisse. his sic
cūctis ītiata expositis. auctorib⁹q; in curiā
introductis. cēsul religiē patres consulunt. de
cretū ut ea ꝓdigia ptī maneāt hostus. parti
lactantib⁹ ꝓcurent. q̄ uti supplicatō p tridūī
ad ōia pulumaria fīeret. Cetīm ī. x. libros
uiri inspexissent. ut ita fierēt quē ad modū
cordi cēt dūmus carminib⁹ pfarent ro in
mor monitu. Decretū ē. nonis pīmis tonī. fulmī
antecū ponto q̄nq̄gīnta fiēt. unoni munere
q̄ er argento darent. Et unoni regine ma
nerino. unoniq; sospite lanuuī maioribꝰ
hostus sacrificarent. matūaq; pecunia clata
q̄tū cēsīe aneq; grauatū cēt, tonī unoni regi
ne manerinū fierent. Lectisterniūq; fierī. q̄
ut libitīne q̄ isē inte fanum darēt. pecu
niā p facultatib⁹ suas cēferent. hec ū fīā. x. uī
ri adhibe in foro maioribꝰ hostus sacrificarēt.
ꝑtremo libri. x. iā īnse ad edē satīū rome
ne īmolatū ē. Lectisterniūq; ꝑfectū. q̄ cū lecti
senatores stratis. q̄ cōmūi publicī. ac pri
uatē sacrificia die ac nocte damatū. pplūs
q̄ cū die festū hale ac suare ipetrauī missū.
Dū cēsul placandis rome dissensionib⁹ di
ctus dat operam Hannibal, pfectis ex hibus
q̄ dā flāminiū cēsulē arretuī pugnasse fa
ma erat. cū aluro longe cetū cōmatī ostēn
dēt ire. ꝓnoq; mā ꝑ paludē prat, q̄ flumī
ani pecus dies soluto magis mundauerat. ad
hispanos q̄ afros romē uetam ēquit robur
cēt'admūnis ipor ipedītis. Dec ū gsiste
re coactis nēcia ad usus crecēt. pīmos ire
uisit. sec̄ gallos ut id agminis medium
cēt. Do uissimos ire eq̄tes. magone inter
cā expeditis numidis cogē agmī. magnime
gallos si tedio labōis longeq; ire ut est
mollis ad talā gens dilabī aut sibi sistēt

Capr. 2

colylente. ꝑmu q̄ nō ꝑuert ducas ꝑ ꝑlas
fluuij ac ꝑfundas uoragines lxuid stipe.
Nelmo unꝰgentes. q̄ se cū signa seq̄bant
galli uz sustinē se plapsis. uz adsurge cuo
ragines ꝓtant. aut corpi ais. aut aīos
stre sustinebant. Alij fessa egre trahentes mē
bra. Alij ū semel uictis tedio ais ꝓtibus fac.
mr̄ unīta q̄ꝑa iacentia passim monentes.
maxīe oīnū ungule cōfiabant ꝑ q̄tiduū
iā q̄tres noctes tolerāte. cū oīa obtinētib⁹
aq̄s nichil ū in sicco fessa stinerēt corpi m
ueriri posset. cumulatis in aq̄s sarcinis i
sup incūbebāt. unītor itinē toto ꝓstrator
passim accubuīt. cū q̄ certarēt aq̄ q̄rentib⁹ ad
q̄tē parū tpis nāūi cubili dabāt. Jtē an
nibal eger oculis ex una ꝑmū in tēpie. uan
antes calores frigora q̄. elephanto q̄ unū
sup fuerat q̄ alū ab aq̄ extaret uect. ingi
lus tū ex nocturno humore plaustriq; celo
gūante caput. q̄q̄ merendi ūlcꝰ ñ tpis
erat. altū celo cap. cōsultis hōib⁹ uulnerib⁹
fere amissis. cū tantē de paludib⁹ emisi
set. ū ꝑmū in sicco potuit castra locat. Cer
tiq; ꝑ ꝑmissos exploratores hūt equitū ro
manū ēē ea arcē mema ēē. Consul deinde
cōsilia atq; ānū ex situ regionū. itinaq; ex copi
as atq; cōmeat⁹ exꝓhendēs ex certo q̄ cognōsce
re erat sūma omnia cū ea inquirendo exe
q̄batur. Regio erat ipīs italie fertil' erui
sa campi, q̄ fesulas inter arretiūq; iacent.
frumēti ac pecoris ex oī copia rer⁹ opulenti.
Consul ferox ab cōsulatu ꝓre, ex ñ ex legū
ac patrū maiestatis, ꝑ ne dēor⁹ quidē sati
metuēs, hāc insita ingenio el temeritatē
fortuna ꝓsp⁹ cauliby bellicaq; rebo suac
sū aluerat. Itaq; sanus appurebat ñ clos
ū hōies cōsulentē ferrent omnia ac ꝑpe ac
turū. Quinq; primor cēr in uicia sua. agita
re eū atq; irritare ꝑ pergit. Et leuā relic
to hoste fesulas petens. ceruine ag⁹ pdatū
ꝓfect⁹ q̄ntā maxīmā uastitatē pōt. ecch
by incendijsq; cōsul' gul ostendit. Flāmi
nī q̄ ex q̄dē hoste ire q̄erent. tū ū ꝑpe
res sciores aīo oculos ꝑre suos fern agiq; uid.
sui ro dedec⁹ mr̄, p media ia italia nagant
primū atq; obsistente nullo ad ipam romana
mema re oppugnandā. ceteris oīb⁹ mēsilio sa
lutaria magis q̄ speciosa suadentib⁹ collegā ex
pectatoū ut cūctis exercitib⁹ cōmunē aīo cōsilio
q̄ rē gereret. Interea cōtractu auxilijsq; omnium
armor⁹ ab effusa ꝑlandi licentia hostē colli
tendū mat⁹. se ex cōsilio paratū, signūq; simil
ituūs pugnaq; cū immo arcturi aīi mema pu
nemat. ñ aīmos hinc monimā q̄ sic olī ex
multū abuerat. ē. flāminiū abarretio pa
tres accusant. Hec simul metuis cū oti signa
cuelli iuber, q̄ rē in aqua in siluis eq⁹ repē
te coorīt. cōsulēq; lapsū sup caput effudit.
Ceteris oīb⁹ q̄ ea erāt uelut fedo omine i
cipiende rei. in sup ītuat signū oī in mobē
te signifew cuelli nequire. cōsulis ad nūtū. Mī
tterus q̄ missi ab senatu afferat q̄ more gere
re uetant. Albi. nuntia. signū effodiāt si
ad conuellendū manū ꝑmetu abterpuerit.
Incedē in agrū cep. ꝑ montib⁹ sup q̄ dis
sentant ab cōsulē urbis q̄ dupla ꝓfugio. mu
lites multitudo leuo fertia ducas. cū sue ma
gis ipīs q̄ causā spē intuerēt. Hannibal q̄
ag⁹ ē inter cortonā urbē ⁊ lacū ꝑstimentiq; lacū oī
clate belli ꝓnastat. q̄ magis uī hosti ad ui
dicandas sciores iniurias accuat. Et ita p
uenerūt ad loca insidijs nota. ubi max
ime montes cortonenses ī tyrrhenū subiūt.
uia tm inter pangita ul' ad ipm te mdustā
relicto spatio. deīn paulo latior patescat cāp⁹
inter colles adsurgit. Jbi castra in apto lo
cat. ubi ipe cū alis in hispanisq; cōsidēt Ba
leares ceteriq; leuis armaturā p minoris cē
dunē. equites ad ipas fauces saltus aptare gem
by iocat. ut ū intrassēt romanī. obiecto equi
tū clausa oīa lacui ac montib⁹ essent. Flāmi
nī cū pdie solis ortu ad lacū puenisset nō
ploratō. ꝑtero die nyc dū satis ēt luce an
gustus supitus ꝑsp⁹ in patentiorē campū
pauci agrī cep. ro tyrrhenū qui ex aduso
erat aspexē. atq; ac sup caput decepte nisi
die. Peri ū ro q̄ prierat clausū lacu mon
tib⁹ et effusū suis copijs hūt hostē. signū

ōibꝫ dat mutatench. Qui ū q̄ primū fuit deni
cunct. Eo magꝭ romanis subita atq; impru
ui res fuit. q̄ orta ex lacu nebula cāpꝫ q̄ mō
tibꝫ densior sedat. agmina magꝭ hostiū ex plib
uallibꝫ ipōi me se satis ēspecta. capi magꝭ pi
me decucurrēt. Romanꝰ clamore ꝓius imoi
q; ortō q̄ satis cōfert se cōuentui cē sensit. Et
aūm in frontē latiq; pugnari ceptū ē q̄ satis
instrueret acies aut expediri arma strungi
q; gladij possent. Consul pulsis ōibꝫ ipe sa
tis ut in tpe ire ī primū turbatos ordines
ūtentes se q; ad dissonos clamores unusq;
tuit ut ipse locꝰ pugne. q q̄q; pōt adhor
tat ac stare ac pugnare uelit. Nec ē ī nu
tis aut ī ploratē deū ꝙ ui ac ūtute cuadē
dū ēē. p medias acies ferro mā fiendū. q̄ q; ti
mens mīꝰ sit eo mīꝰ ferme pcli ē. Cūm
p strepitū ac tumultū ñ ēsiliū ñ ī pīū acci
pi pōt. Tantūq; ab arte ut sua signa ar
q; ordinē ꝙ q; suū noscēt. ut uir ad arma capi
enda aptandaq; pugne q̄rēt ānus. oppri
mēt q; q̄da onerati magꝭ bis q̄ tecti. Et
erat ut tanta caligine maior usꝰ aumī q̄m
oculoꝝ. ad gemitꝰ uulneruꝫ. ictūq; corpīū aut
armoꝝ. q̄ impetu strepentiū peuentiūq; cla
more. cūm ferebant oia oculoꝝ q. Alij fugie
tes pugnantiū globis illati hebant. Alios
redeūtes in pugnā aūtebant fugientiū
agmīa. Deīn ū in omīs partis nec q̄q; ipē
facti. q ab latiꝰ montes ac lacꝰ a fronte q
a tergo hostiū acies clamtebat. apparuitq;
nīa ū in dextā fertq; salutis spē ēē. tūs
uniq; q; ad hortatusq; fuit ad rē gerē
dā. q nouā de integro pugna coorta ē. ñ il
la ordinata p̄ primā pres hastatosq; ac tan
os. nec ut p signa aūsignana p̄ signa a
ua pugīt acies. nec ut in sua legiē mu
les aut cohorte aut manipl̄os cēt sors cō
globat. q animꝰ suus cuiq; aūs aut p pugnā
di ordinē dabat. Tantūq; fuit ardor aūoꝝ.
ad eo intentꝰ pugne aīus. ut ē motꝰ terꝝ
multaꝝ urbiū ītalie magnas ptes pos
uit. aūtuq; cursu impto āms. mare flu
mina ōibꝫ iugē. montes lapsu ingenti prui

nemo pugnantiū sensit. Tres ferme ho
rus pugnatū ē. a ubiq; atat. Cursa cōsulem
tū acēs in festinaq; pugna ē. Sū q̄ uolucra in
rem seq̄bant. q ipe q̄q; in parte pīma ad la
bē sensus suos impigre fiebat opē. insi
gnesq; arma q hostē sūma ui pterēbāt et
tuebant suos aues. donec insup eques du
cario nomīe erat. fraae q̄ nos atās. cōsul īq̄t
hic ē pl'anibꝫ suus qui legiōs mīas ceād.
ag sq; q urbē ē deapl'at. Jam ego hāc uicti
mā manibꝫ pēptoꝝ fede cauū dabo. Sub
dit q; ad cassonibꝫ eq̄ p cam fusissimā hostiū
tū impetū fac. Obtūcatq; p̄ arripere
qui se infesto uenienti obuiā obiecāt. cōsulē
lancea tūssit. Spoliare capientē. truncq;
cōlectis dextris arcere. exagine partis īi
fuga ūi p̄mū cepit. Et iā ner lacꝰ nec mō
tes obstabant. p omīa arta ūmptaq; ne
lut ceu cuasūt. armaq; ut uni sup alū
sūpitant. pars magna ūlacꝰ fuge dē p
pīma uada paludis in agīm pgēsti. q̄ ad ea
pinibꝫ humus extare possūt se se mūgūt.
fuere q̄s in cōsulē pauoꝝ nanq; q̄ cupīs ēre
fugā impulerit. Quae ū immīsa ac fine sp̄e
erat. ac tesqacinibꝫ ais haurichant. q̄ur
gitibꝫ aut ne eq̄q; p festinaūāt ire ē egerime
reprehendant. atq; ibi ab mḡis aīm lofti
ū eq̄tibꝫ passim trucidabant. Sex milia
ferme p̄mu agminis p auīsos hostis erup
tione impigre facta. ignari oīnō q̄ p̄ se
agerent. e saltu euasere. Et cū in tumulo
q̄dā constitussēt. clamorē ūn ac sonū ar
moꝝ audientes. q̄ fortuna pugne cēt ni
sate ni pspicē p caligine potant. metuna
tā ad inīq; re. q̄ lescente sole dispulsa
nebula apparuisse dicē. cū hāc iā luce mon
tes cāpiq; pditas res suasq; ostendē se
de romanā acē. simul ne in conspectus p
cul ūmittēt eques. sublatis pīm signis.
q̄ celerrimo potant agmine ase se abri
puere. p eo die cū sup cetā extrema fames
q̄ instaret. sitē dante malurbale q̄ cū ōibꝫ
eq̄stibꝫ copus nate cōsequi erat. si arma
tū dissent. cū singulis uestimētis pessimū

Cap. 6

ne laboran

obiecēt

Spōsa nubil

Terrena nie ter nebulas

(nec esset quietabat sibi dari q̄ hanc mente fec

Cap. 7

sese dedit. Duce pmca fuata religione. fuata fides ē ab hannibale. atq; in uicla
ões ciuit hec ē nobil' ad tñsymenū pugna.
atq; mr pmcas memoratas ppli romani
clades. q̄ntaq; mlia romanoꝝ i acie cesa fr.
dece mlia sparsa fuga p oēm ēmnā ad
ūsis tumlos urbē pruert. cp. d. hystui m aci
e. mlia pfu utriq; ex multis pruit. a multi
plex acies utriusq; facta tñt ab alijs. Ego
pr̄ q̄ nichil haustū ex uanis uelim. q̄ m
mus inclinat ferme sarcentū animi. fa
buū ecclē tp̄ibꝰ. huic bellī potissimū auc
torē hūs hannibal captuoꝝ q̄ latini nōs
ēnt sine pio dimissis. romanis immunda
tis. segrata ex hostū cadaueroꝝ acerui
corpa eoꝝ. aū sepelluī ussit. flamuiusq; ar
p̄ funūs causa magna aū animoꝝ situ ūm
uenit. Rome ad pmū nūtiū clades ei aū m
gentū timore ac tumultu occurrit. Is in forum
ppli ē facē. equitine uagē puias. q̄ repens
clades allata. q̄ue fortuna ēet ēcti obui
os pcuteret. Et aū frequentis ctionis m tu
m comitiū curiā ūsa magistratꝰ uocaret
timē haud multo aī sohs occasū. dr. pōp
nī pter. pugna magna uicti sumꝰ.
Et q̄q; nichil ānus ex eo auditū ē. tñ alī
ab alio impleti rumoribꝰ domos refer. cīu
lē ai magna parte copiay ceisum. supēē
paucos. aut fugi passim p agrum sparsos.
aut captos ab hoste. Quot cesus ēratus
uicti fuerūt. tot manus dispēti aī coy e
nīt. q̄y q̄ p̄ q̄ sb. ē. flāmino ēsule ignorā
tiū q̄ aūq; suoꝝ fortuna ēet. Nec q̄sq; sal
ūtū hēt q̄d aut spet aut timeat. p̄ceps dieꝝ
demens aliq; dieb; ad portas maior pte
mulierū q̄ uiroꝝ multitudo fluit. aut
suoꝝ aliq; aut nūtiū de his oppīes. ēcīum
debantiq; obuius salutantes. Deq; uelli
uigꝝ anonis p̄ q̄ ordine oīa inquisiēt.
potiāt. Inter uarios uultꝰ dignoscentiū ab
nūtius cerneres. aut exoletica aut ēfma
a nūtia bet. gnl anxiusq; aut consolantiusq;
redeuntibꝰ domos ēfusos. femineaq; pupu
e q̄ gaudia mlta erāt et luctꝰ. Vna ī pti

porta sospite filio repente oblato. mgsperu
et exanimasse fer. Altam aū moꝝ filij fal sōn
tiatu erat. mestā sedentē domi. ad primū cō
spectū redeuntis filij gaudio mimio exanima
tā. Senatū ptores pdies aliq; ab omni usq;
ad occasū solē ni aūd remorē. ēsultātes
q̄ nā duce aut copijs q̄bꝰ resistu uictoribus
penis posset. pius q̄ satis ēta ēsulia ēent. reqs
alia nūtiat clades. q̄tis mlia eq̄tū aū. c. ac
tomo. p. pī. missa ad collegā a flaminio ēsule
in umbria. q̄ p pugnā ad tñsymenū auditā
audāt. ut ab hannibale cōuentu. et rei fa
mauare hīes affert. pars exanimis mato
re egritudine aīs. leuē ex compatē pōr duc
recentē equitū nactū. pars nō q̄ accidat p
ēxumare. sit ut in affecto corpore oīus leuis a
usa magꝝ q̄ ualituo gīnoꝝ sentiat. ptātū aḡ
ex affecte animati q̄q; additū incidit. ūi rerum
magnitudine. sī uulnerib; extenuatis q̄ nichil q̄
ad gīnare pati possent. estimantoū ēet. ut q̄q;
ad remedū nā dum uī resistentū uī adhibitū.
dictatoꝝ dicendū omnes confugit. Et q̄
ēsul aberat a q̄ uno die posse uidebatur.
ñ p̄ocupatā annus primas italiā facile
erat aut militū aut lins mittī. nec dictato
rē pplis creare potuit. q nūq; ante eā diē facti
erat. dictatoꝝ pplis creauit. ē. fabiū ma
ximū. et magistrū eq̄tū. eo. rufū minutiū.
hīsq; negatū ab senatu datū. aut muros ē
resq; urbis firmarē. a p̄sidia dispōnēt. q̄bꝰ
locis uideē. portesq; reserandē. flaminiū. ac
ēi penatibꝰ p urbē duci iubēt. qñ italiā
uicti nactus hannibal inde recto itinere
p umbriā usq; ad ſpoletū uenit. Inde am
plato ag urbē adoritus ēet oppugnare. ēi
magna cede suoꝝ repulsus. comeatus ex u
ni colonie haud minue. pstr̄e tēptare un
bs q̄nta moles romane urbis ēet. i agrū pice
nū auertit it. Nō copia solū oīs generis frugū
habundantē. refertū pdā q̄n effuse auare
q̄ gentes rapiebāt. Ibi pdes aliq; statiua habuit. refectusq; miles. hibernis mul
bs ac palustribus locis. ubi sanis q̄etis
scelb q̄ letis ac fetis affect. Vbi satis q̄eti

datū .p̄da ac pplationib⁹ mag⁹ q̄ p̄ono aut mj
c gentibus .p̄fect⁹ p̄ puriam̄ hedui amīcū a
grū .marsos inte marrucinosq; q̄ pelignos re
uastat .ētaq; arpos q̄ lucerīā .pxīmā apulie
regiōz .C ȳ. Pulī cōsul leuib⁹ plus ē gallis
actis .q̄ uno oppido ignobīl expugnato p̄p̄
de collega q ex⁹ cede audiunt .iā membra pa
tē metuēs .ne ab cēt m dilcāmē ḡtino .ad ū
he rē intendit .D⁹ .fabī maxīm⁹ dictator ītim
q̄ duc magistratū mīst .uocato senatu a diu
or⁹ cū eloquīb⁹ pat⁹ plus negligentia
cerimoniaq; auspitioz temeritate atq; inscī
tia pcauīt .ag⁹ flāmīno cōs .ēt .q̄q̄ praua
la ire deū ēent .q̄s cōs cōsulentib⁹ ē punē
ut q̄ ñ ferme decēnū ñ cū tēt p̄digia nūti
ata fūt .x. uiri libros sibillinos adire uīb⁹
enī .Q̄ui inspectis fatalib⁹ libris .renūciē
patrib⁹ q̄ ob bellī causa notū marti foret .
so ñ rite factū de integ⁹ atq; ampli⁹ faciendū ē
q̄ nouī ludos magnos .et edes ueneri cluace ac
ñtū uouendas ē .q̄ supplicatiōz .lectistiniūq; ha
bendū .q̄ueri sacrū uouendū .si bellatū p̄sent
tēt .rēsq; p̄ .m eodē q̄ añ bellū finīt⁹ statu pmā
fūt⁹ .Senat⁹ q̄m fabiū bellī curā occupatum
tēt .ēd .emiluī .p̄z .ex collegio pontificū sente
tia omīa ea ut mare fierent curare uīber .his se
nat⁹ cōsul⁹ pfectis .L .corneli⁹ lentul⁹ pontifex
maxīm⁹ cōsulente collegio p̄tor omīū .p̄munī
pblīm cōsulendū te uīcre sac̄ censet .in uestu p̄
mo ou ñ posse .Rogat⁹ inde uīber .populus ueti
tis ultratis ne h̄ si fī .si res .p̄ .r̄ .q̄ritū ad q̄n
quennū .primū sic ueti .eamq; saluā fuāint .
hisce duellis datū domū duint .p̄z .q̄ritū q̄
duellū .p̄z .cū carthaginēsi ē .q̄ duella ē
gallis fūt quinq; alpes fūt q̄ uer attulit .ex
ui illo ouillo cap⁹ ñ ouillo gḡe .q̄ p fama ē
nom fieri ex q̄ die senat⁹ pplēsq; iussīssent .q̄ fa
cer q̄n uolet q̄q; lege uolet .facto q̄ ñ fac
pte factū estote .si ro morē q̄ fieri oportebit
pfanū esto .ne sacrus esto .siquis rūpet ceda ue
ue insacēs ne fraus esto .siq̄s de pser ne pplo
sceluis esto .ne ue cui captū erit si ad die fiunt
insacēs pte factū esto .si añ id ea senat⁹ pplēsq;
iussīssent fieri ac fierī .eo pplēs solue lub⁹ esto .

Ēdē rei causa ludi magni uouēdis .cc .xxx .nj .
milib⁹ ērent .p̄ter bub⁹ oui .ccc .multis ālis
ouium⁹ bub⁹ albis atq; certis hostiis .Vouis ri
te ñ captis .supplicatio edicta .supplicatū q̄ cō
iugib⁹ regū ac libis .ñ urbana multitudo tūm
p̄ agēdū q̄ q̄s mali q̄ sua fortuna p̄ū .q̄ con
tingebat .Cunctū lectistimū .p̄ tēpluū habitū
p .x .uiros sacrīs cunctis .q̄ pulumaria ī
constratu fuēr .Jouī q̄uenom unū .altīm neq
tuno q̄ uenerīe .tēpluū marti ac ueneri .nj .ap
llini ac diane .V⁹ uulcano ac uestē .V⁹ mai
rō q̄ ceteri .Cū edes uotē ueneri cluace .Edē
q; fabī maxīm⁹ dictator uouit .q̄ ita ex fata
lib⁹ libris edictū erat .ut is uoueret cui maxīmū
imperiū in ciuitate ēet .eāq; ita edē a cali p̄tor
nouit .Ita reb⁹ dumis pactis .cū de bello re
q; de publica dictator retulit .q̄b⁹ q̄t ne legi
onib⁹ uictor hostis obuiā eundū ēet patres
censerēt .Decētū ut a .cn .seruilio cōsule q̄ ita
cū accipet .Scribit p̄ter ea eundē sanxisse q̄
cū eq̄tū ac peditū uidēt .Cetā oīa agēt fa
ceteq; ut ere .p .ducēt .fabī duas legiōs se
adiecturū ad seruilianū exercitū duc .his p
magistrū eq̄tū sex⁹ .tubur duc ad conuen
endū edic .Edictoq; ppositō ut quib⁹ oppida
castella q̄ munita ēent .ubi cōmigrent
oīs regiōs ei q̄ tum hannibal ēet rectis
pus inceptis ac frugib⁹ corruptis .pe aui
ri copia ēet .ipe ira flāmaq; pfect⁹ obui
ā cōsuli ceteriq; .Cū ad tubūm acta oriculū
y sperriss agmē cōsul eq̄s cū eq̄tib⁹ ad se .p̄duc
tē .uatore nullo q̄ cōsuli nūtiaret ut fine
lictoib⁹ ad dictatorē ueniret .Cum ei dic
to parruiss .eq̄s illius q̄ eoz in gentē sp̄ne die
tarure apd cines socios q̄ uetustate iam
oblitos ei imperi fecisset .lictē ab urbe allate s.
naues honerarias cōmeatū ab hostia in
hispaniā ad exercitū portantes .a classe pu
nica ēta portū ostiēsē captas ēē .Itaq; ex tē
plo cōsul hostiā p̄fiasci iussit .nauib⁹ ad
urbē romā aut hostie ēent cōpletis militē ac
naualib⁹ sociis pleq; hostiū classē .ac hito
nia italie uastata .magna uis hominū ē capta
rome erat .Iubtum q̄ q̄b⁹ ubi ēent .ita exeas

Capt. 10

Capt. 11 ñ nebis Punicis pacis

ñ p mutuis capti

Capte naues romanor honerarie cōmeatū in hi
spaniam portātes .

militaris mulba iuuentutis erat. ex hac urbano
exercitu q̃ annos q̃nq; & xxx. annis erat
in armis ipsius (alij ut urbi psiderent
relicti. Dictatore exercitu ẽ suis accepto, fui
uio flacco legato p agrũ sabinũ tibur q̃ du
e ad ãnemendũ eductat, nouas militibus uocat.
Inde pneste ac uelis multis in mãa latina ẽ
egressus. Vbi multis signa cũ armis exploratis
ad hostẽ ducẽ, p nullo loco ĩ q̃rendi uoluntatis co
gere fortune se cõmittit. Die primo die haud
procul a pris in spectu hostili posuit castra. nil
ia mora facta q̃n pugnã educeret in aciẽ copiaq;
pugnandi faceret. Sz ubi q̃eta oĩa apud hy
stes. nec castra ullo tumultu mota uidet. ĩ
cepturis q̃e tandẽ qs maiores aĩos romãis
de bellatusq; cessurum. Q. ppalantẽ utute
ac gla ẽunt. in castra redit. Cetĩ tacita ani
mã ãnũ intentũ q; cũ duce aut q̃q; flaminio
sempronioq; simili fuisse sibi res ẽet. ac tũ de
nuo edocti malis uirtutem. parẽ hannibali
duce q̃ fuissent. a prudentia q̃de ũ imm dicta
tore ex triplo timuit; constantia, haud dubie q;
prius agitare ac tẽptare ãnos, mouendo ca
stra. ppl'andoq; ĩ oculis eorũ agros sociorũ
cas. q̃m cede agmine e conspectu abiret. ĩ
repente in aliq̃ siccu ruie si quando cuiusuis ĩ
equis posset. obstitus obsistebat fabius p loca
alta agmẽ ducebat, modico ab hoste inter
uallo. ut ne omittẽdi eũ ne cõgrediẽdi. Casus
ũ q̃ndũ ullus necessario cogeret. timebat miles.
Pabulũ & ligna nec passim petebãt. ne passim,
& q̃ndũ leuis q; armatura. statio cõposita ĩstruc
taq; ne subitus ẽ tumult. a suo multe tuta
oĩa & infesta effusis oĩbus ppl'atoribus plebat.
Nec unusquisq; pcliis suãna rem cõmittebat.
& pua monita leuis & tumultus ex tuto cap
tor; finitimor; receptus affluefaciebãt timi
ditatis in cladibus hostis imitatione mutua. ca
dere aut ruere aut fortune permittere sue. Sz
ne hannibalẽ magr infestus tã sanus consi
lius haberetur. q̃ magistr edictũ. q̃ michi aliud
q̃q; imperabit impio more adversus. p. patri
tandã habeat. ferox impiduse; in consilius
ac lingua militis. primo mire pauos. deinde

Cap. 12

c. 13

c. 14

p palam in uulgus. p alacritatem segnẽ. q̃ cauto
timidũ ad fingẽdas. in ira utrumq; uitia cõpel
lebãt. primoq; superbior q̃ pessima ars minue
psperis militum successibus creuit. se se extollebat.
Hannibal ex arpinis in samnitem finis. tenuẽ
tamen cepit agrum. Telesiã urbẽ cap. irritat
q̃ te industria ducis. si forte accensum tot mali
gnitatibus cladibusq; socior; retinere ad eqm
ne posset. Inde multitudine sociorum militia genus
q̃ ad tumultum capti ab hannibale dimissi
que fuerit. tres campanos eques erat multis ia
ctati. comes primisq; hannibalis ad cãnas
tres pleiores aĩos. Hi mutantes si in campanã q̃
citi admonissi. capue potiunte copiã fore. ci
ues maiori q̃ auctores ẽent. duobus hannibu
lis alterius q̃ fidentẽ ac diffidentẽ. tũ ut capi
nos ex samo pter moueret. monitos ut q̃ ut
que q̃ promissa rebus confirmaret. Iussosq; ei pli
ci aliquos pnapi reduc, a se dimisit. Ipse im
petu duci ut se in agrum casinatem ducat. Edo
tus apuis regionis. si ei saltus occupassi. ex
tu romano ad opus ferendũ satis in cludum.
Sz pumici ablatores ablatumor; nouus. p ca
sino dux actus fec. aursusq; ab urbe p alti
nũ calatinumq; & caleni agrum. in capuã stel
late descendit. Vbi ei montibus fluminibus
q; clausa regione ceu sperassi. uocatus duce
pauerat ut tutum ẽet. Cũ his castellum occe
mansurum cũ duxissi. tũ demum cognitũ ẽ eum
& casinum longe aliter agi ẽe. Virgul
que eso duce & ad reliquos iturum in crucem
sublato. castris communitis. mirabilem
ei equitibus in agrum falernum pdatum dimisit.
Vsq; ad aquas sinuessanas ppl'atio sepsit.
Ingentẽ clade fugã tũ terroq; latinis mu
nitis fecit. Nec tũ tor ei oĩa bello flagiti
ret. site socios dimouit. uereret. quisse
& modesto regebant impio. Nec ab re
bat q̃ unius animo sibi ẽ. metuebãt parere.
Vt ad vulturnum flumen castra fixit. posita.
ceruebat amentissimi rabie ag. ullaq; pe
sim incendiis fumabat. p tuga massica
motus fabio ducẽte. ppe de integro seditio.
ac te seditẽ accensi quidã, fuerunt; eum p

pucos dies. qz cū celius solito ducū agmī fu
isset festinan ad p̄hilendū pp̄lationib⁹ cāpa
mā cēdiant. Vt ū mi extrema iuga massica
mōtis uenīt ē. hostes sub celis erant. falerna
ag̃ colonoꝝq; simul ēe tecta uirentes. nec ul
la erat mor pugne. Spectatū ēlic mār mi
nutū adrē fruendā celius, locoꝝ sedes amoen
dua uenīm. Nec si nulli alti nos nec animū q
dē hoz pateret. qs nō simul ista colonos patres
nīr miser. ut ab fame hoste tuta hīma cēt.
q̄ si uicau famulus urit. ſ pri aduena ab
extremis oīb⁹ finib⁹ ēmus. nīm cū tanta ē
soccordia ianitor pgēlus. Tantū p dolor ex
genemur a pūbe nīa. ut pī q̄ p oīa illi su
ās puncas uagari classes cedē ēe umpi
sui duxerint. cā nē plena numidaꝝ hostiu
ac mauroꝝ iam ftā uberā. Quo ñ sagū
tū oppugnari mdignando ñ hōies tm ſ fe
da ceruos sacbamus. teutenē ad menia ro
mane colonie hannibalē lentū pectam. fu
gā ēe incendiis ullay agroꝝq; modos ar
q̄ oīa uenīt. strepūt aures clamoribo plo
rantū socioꝝ. sepī nos q̄ dōz miserimuz
opem. Nos hic precoꝝ more pestuos saltus
deuāsq; celsis ertū ducam. cdm nubibo
silunsq;. Si hoc ñ pugnato castamina salcq;
furi recpe agrestes urtē uolunt. q̄ hic no
mus camillus nob ducator unē mirabus
affectis q̄ste. italiā ab hannibale recupa
re parat; gallos roma cēt. qm uereor ne
sic amentibo nob hannibali ac prius to
tōs fuaūnt maiores nīi. Si mur ac uere
romanā q̄ die ductatoē cū ex auctoritate
patrū iuſſuq; pp̄li uelor allac cū cēt. fame
alui iamclin, ubi sedens pspectaret hoste.
descendit in equū. atq; illo ip̄o die medias
urbe q̄ uē busta gallica sūt. et p̄ceps die ar
gabios cecidit gallos legiōes. Quod p mil
tos annos cū ad furnulas caudinas ab sa
nite hoste sub iugū missi sunt. unū tame
. l. papiri cursor iuga sanni plastrando. an
lucerā p̄fectos obsidendo et lacessendo uicto
re hoste depulsū ab romanis caudino iugo
supto sanni ñ impostuit sēt. luctatio. q̄ alia

res q̄ celitus uictoriā cecidit. q̄ p̄ceps die q̄ ho
stem mdit. classem gnīs cōmeatibo muniēdā.
suo q̄sq; mō ad studiū atq; appetitū ostēdit. sed
utilia ē sedendo aut uotis retellari cedē pos
se. Armata copias oportet et deducendas in
equū. q̄ mur cū uno cōgdiens. sed cedo atq;
agendo res romana cūcta. ñ his sēn filio cō
silioq; Annibal cuncta uacāt. Haec uelut cōti
nuanti nūtio. cū sumebat ōnes. eq̄
tūq; romanoꝝ milituꝝ. et ad aures q̄ mu
litū ducta ferme nolebant. ac similitam
suffragii cēt res haud dubie ferebant mu
nitū fabio dua p̄latores. fabi pariē inter
fluēs haud mūs q̄ mhostis urbē. p̄ abalie
nacū cāū p̄stat. q̄m qui plr sat ū m castis
ñ sinis ſ iam q̄ rome infamē sua cunctatio
onē ēe. obstinat cū eade tenore cōsiliog; eth
manus reliq̄ erūt. ut hannibal cēsuit
ab ste summa oppm dimanis. nam hīb
mis lacū ſtractarer. q̄ ea regio p̄stemis erat
copie. ñ ppere arbuste uinecp; et consiluani
omīa magis amens q̄ necessariis fructib⁹.
Haec perplexatores relata fama fabio. cū
sanū sterer p ea ste angustias q̄bo utrūlat
falernū agrū reducit. gallicū mōte
q̄ casinū occupat. mahas p̄sidus. que
urbs multo flumine dimpta. falernū a
cāpano agō dimidit. ip̄e nugis hostē ēcitū
reducit. missō explozatū cū. ccc. eq̄tib⁹
sociog. l. hostilio mancino. Tū ex itu unie
nū cauernaū sepe ferme cū hāte magō
cāpū p̄gressus. primo explozatores ñ ut ex
tuto explorarēt hostē. ū nagos passim p
tutos mittendas p occasiōē q̄ pauce ecdē
ex tēplo occupat. dimisse ē alios. ecdem
ex p̄cepto ductatoris q̄ q̄q; tuto posse. p̄gressu
pius reapse se se misceant q̄ mon spectu ho
stiū uenīret. ꝝmittit alios atq; alios occur
santes refugientesq; ad castra. q̄ ip̄m
cū fugatē equoꝝ atq; hominū p̄cle. su
ce carribalo penes quē summa cōsilioꝝ imp
ii erat cūctatis eos mittere. cū p̄ceps ad cir
cūuelli uenīret. cūctis hostē. quoq; mīha
ferme cōtinēti cursu secuti ē fugientes.

Quadrigeti ferme Romanor egrū occidit a penis iussu ꝙsul iconsulere pugnato.

ep̄dauerā ꝑ ꝙ hostē resistē seq̄ ñ sp̄ audit ef
fugiendi cē. cohortat⁹ suos in plūs redut, oīm
parte utrūq; impar. Itaq; ipe adelatu eq̄tū cū
uenu occidunt. Ceū effuso rursus cursu cale
pmū. inde ppe mutis callib⁹ addictatorē pfu
gerūt. Eo forte die minuti se cōmunat fabi
o. missus ad firmandū p̄sidiū saltus q̄ sup
tarrā cinā martā coact⁹ fruices ūmunet man.
ne munito appie iumite pri⁹ puenire in
agrū romanū posset. Comunatis ē cibus
dictator ac magis eq̄tū castra mutā defert.
q̄ hannibal dictatu⁹ erat. Duo ī milia hostē
abeūt. Pcto die pri q̄ ne mō bina castra
erat agmine cōplebe. Cū romana sb ipo stu
tiisset uallo haud dubie eq̄or loco, stateq;
sit tū pri⁹ cū expeditis eq̄tib⁹ atq; ad lacessen
dū hostē cupiū ex gurgurio rapiendoq;
se se pugnabe. Restitit suo lac romana a
cies. Lenta pugna q̄ dictatoris magis q̄
hannibalis fuit uoluntate. Inte medios
uidi hannibal ut castrorū obsessa cū capu
a q̄ sānū, et mō ad ipo duntū locoq; romani
cōmeat⁹ subuchi rēt. p eū tē int⁹ forme mu
nas saxa ac lucbe hastas strignaq; ꝙ hom
dus situ bñ natus ēet. nec hannibalē fefel
lit. suis se artib⁹ petit. Itaq; cū p castellū e
uade ñ posset. prendūq; montes q ugum
gallicū d'supano ēet. nec ā romanis inclusū
ullib⁹ agmī aggred'et. Iudibriū oc⁹ spē
tribulē ac frustandū hostē comment⁹ ꝑma
plo nactis suis. Lucade ad mōtes sternit.
fallacis cīlij tal⁹ apparas⁹ fuit. Faces undiq;
q̄ agris colligere faceliq; ligarū atq; ar
ida sarmēta fugā atq; comitib⁹ bouē, q̄s dom
tos maxime mitissq; milites mō celum agitem
pdam agebat. Ad duo milia ferme boum
effecta. Has hannibal negotiū datū ut pri
mus fidas nocte ad armētū accensis cornib⁹
ad montes agerē maxime si posset sup sol
q̄ ab hoste insessos. P̄mus tenebris silentiq;
monti cacumē boues adigit. Ad ignia acti
bi ad ducēs montiū uiasq; angustas
uentū est. Ignū q̄ tepido dat⁹ ut accensis ar
mētis cornua aut in adustos cōuert⁹ mōtes.
et metu ipe reluctentis flāme ex capite caloiq;
iā ad imuū duū admaq; comūi aduenientes.
uelut stimulatos furie agebat. Boues q̄ re
pente discursu haud secꝰ q̄ silues montibusq;
accensis oīa circūgulta ardē captum, circ.
aut q̄ rō erratis flāmā bouū passim diuar
rentiū spectē plebat. Duo ad tīn saltū calē mit
tendos latā erāt. ubi in sūmis mōtib⁹ ac sē
se q̄sdam ignes cōspexūt. Circumentos se ēe mi
li. p̄sidio arcessere q̄ ingens emicabat, flāma
q̄ tutissimū ire prētes, sūma montiū inga
tā in q̄sdam boues palatos a suis gregib⁹ in
ciderūt. Et primo cū gaul cernerēt uelut
mas spūmantiū. minaci⁹ attonitū ēstimēt. de
inde ut humana apparuit. finis tū in in si
dias uersi ēe. cū multo maximoq; strepitu ca
tant se in fugā leui & armate hostiū inde
re. Ceū nox ēpto tumore neutes pugnā in
cipientes ad lucē tenuit. Interea toto agmīe
hannibal tīn ducto p saltū. q quibusdā inspo
saltu hostiū oppōtis. magis albano positis ca
stris. Pe tumultū sensit fabi. cerīm. a mīs
dias ēe mō. q a nocturno utiq; ablatures ēram
ne luces munimēto tenuit. Luce p̄ma sb in
go mōte p̄cul fuit. q inclusā a suis leue
armatam. facile q̄ cū tumulo aligntū p̄sta
bāt. Et. supallent. ī hispanor cohors ad id
ipm remissa ab hannibale pcucurrit. Ea
affluctior montib⁹ q ad cursandū inter sa
xa rupesq; aptior aci⁹ cū uelocitate ar
pri⁹ tā armor habitu cū prestrē hostē grauē
armis stantiūq; pugne grāle facile euasit.
Interea haud q̄q; pari examine dig̃ hispani
fere oīs in columes. Et. aliq̄t suis amissis
in castra tenduit. Fabi q̄ mont⁹ captos. sui
gressiq; saltū sup albentes loco alto ac mu
nito cōsedit. Inde q̄ castris romā se prē simu
lans hannibal usq; in pelignos pp̄ abiit
reduxit. Fabius melios ire habitū, agmī ur
bēq; roma ingis ducebat. nec ad sistēs ī
cōgressus. Et peligni⁹ pri⁹ fleret ire. repta a
pulā referēs, gladiū cucurrit ad inimīcū me
tu q̄ cū lapsa pars mentū erat. a suis relic
tā. Dictator in castra agē castra cōmunit.

cap. 16

cap. 17

Inde sacrou causa romã reuocant. ñ impio
ñ cessuro q̃ fortune ẽ fidat. a se pul duce q̃ se
pnũ flammiũq; imittẽ. De nichil actũ censẽ
ret. erecta q̃ cetate ybudi ficatãq; hostis me
dia & pl' medũ q̃q; q̃ mouendo atq; agen
do pfice. haud pua rẽ ee ab vrbe uicore ho
ste unica delisse. ab communis cladib; ac re
frenasse. hec ne dq̃ pmonito magistrũ eq̃
tũ. romã ẽ pfecti spuma pio estuis q̃ lre gr
rebant. in hispuma & tu manq; cepti bellũ
ẽ. hasdrubal ad eã nauũ numũ quẽ a ste
in futurũ pactũq; acceptũ. decẽ adiecẽ. xl. na
uũ classẽ humi comi tẽdit. atq; uti aurtu
gme pfect. naub; q̃ tuã cẽtũ in litore du
cebat. pauc confugẽ q̃dq; parte topiarum
hostis occurrit. Cñ. scipio pq̃ monuisse er
hibnis hostẽ animut. primo uẽ consilij fu
it. de nũ mul tru pugnãtẽ fumã nouorũ
auxilioq; concurrere ausus. delecto mũite
ad naues impsito .v. q. xxx. nauũ classe
ue obuiã hosti pgit. sitio a tharraconẽ
die. stratẽq; deẽ multa passuũ distantẽ ab
hostio habẽ ãues pucunt. inde due massil
ensiũ speculatorie missẽ. reuisẽ classem
primũ stare in hostio flammis. castrisq;
in ripa positis. Itaq; ut in pnides mcau
tosq; unuisos simul effuso impetu oppriẽt.
sublatis anchris ad hostẽ nadir. apertas
q̃ latus altis positas turres hispuma bt. q̃b
et spredis expugnadas adiisse latices uti
tur. Jã primo cõspectis hostiũ naub; dauũ si
gnũ hasdrubal ẽ. tumultq; p̃ in tus ca
stris q̃ ad mare q̃ ad naues ẽ oct. põdum
aut pulsu remoz fureptuq; alio nautico
rum ac militũ. aut cõpientiũ classẽ pmunda
ris. cũ repente alĩ sup alĩ ab hasdrubale
missis. q̃tos uagosq; in litore in tentoriũ
suis nichil mali q̃ hostẽ aut pñs ex die ex
pectantes. conscendẽ naues. pr atq; arma
capit iubet. classem romanã nã haud pul
pertue ẽ. Ipe ex castris dimissi passim ĩpabũt
ex q; hasdrubal tpe cũ oĩ exercitu adeant. u
rnoq; oĩa tumultu strepitu euentuq; in na
ues simul in regib; multub fugientiũ

magq; q̃ctu q̃ impugnã cuncti mã. Jr dui ex
cescendant. cũ alĩq; relocatis locis iii. and uũ
cucurrerent. alĩq; neq̃ teneant. and uua alĩa in
adiũt. in primoq; oĩa pype agendo multũ ap
paratu nauiũ ministeria ipedimt. Crepidi
none nauay. capr. captant arma miles pro
hibebat. Et cũ romanis q̃ppugnãt mi. ẽ dine
rant q̃ impugnã naues. Jtaq; nã ab hoste er
pho magq; pnũ q̃ suo met ipi tumultu timbam
ẽ. q̃ tẽptata uerũ pugna q̃ metu. in fugã aũ
tes classem. Et cũ adisi adunde lato agmi
ne q̃ tũ multus simul uelementib; hand sane
mitibiles ẽnt. in lit passim naues egẽt. ar
q; alĩ nadis. alĩ sicco litore cepti. parum
armati parũ in armes ad instructã pugnã
suoq; pfugẽ. duetaũ primo ẽcursu capte aũt
primã naues. uij. supfle. xx. q̃q; thu hostiũ
erant. armatiq; adeo toto pretũ in litore er
rebant. haud cunctanter in sedem trepidã hosti
lẽ classem. Naues omes q̃ n haud pfringebãt
prus litoreis militus. aut cannas fumm
ualidis refugatas pupibo maltũ ernulier.
ad .v. q. xx. naues ex xxx. ceps. Deq; ip pul
cherrimũ cũ in arone sunt. ẽ q; una leui pugna
toto ei oze mari potiuerũt. Itaq; ad hannibalẽ
classe pfem. a scensio a naub; in tus facta.
cũ ad urbẽ ni cepissent capitaq; dum pnsserent.
carthaginẽ ñ pnunt. atq; omes agrũ ẽa
cepiati. primo recti q; in conuicta mun
pertuq; inuenit. Inde ad pa gnis ad lon
guntica pueniũt classis. Vbi uix magnas p
tes ad regia nauticã classis. ab hasdrubale
q̃ satis multũ fuit sublatũ. Cam omẽ in
censũ ẽ. Per comanẽs ñ pcacis horas. bi
ebulũ insulã castellum. Vbi in te q̃ capit
insule ẽ brouũ ne q̃q; summo labore expugna
tũ in spẽ irritã finitum tps ad adisũ ẽ. ad
pplationẽ ag; ili. duebis aliq; mensis spe
nias maiore q̃ qẽ ẽnenti pua parui. cũ
naues se recipissent. q̃balearib; insulis
legati pacẽ petentes ad scipionẽ uenẽr. Inde
flexa retro classis. reditiq; in calorã primũ
e. q̃ omniũ ppliou q̃ hibẽ incolũt. multoq;
ultimo hispanie legum ẽnitentiũ. Sic q̃ ue

Capr. 20

Optumit scipio hasdrubalẽ inopi
nato aduentu ac expugnat. nau
li. plio captis. xxv. nauibus pñ

dnaoms impiꝝ romani facti sūt obsidib⁹ datis. ꝑpli ampli fiūt. cxx. nulia. J g̃ ⁊r strib⁹ ꝙ copis satis fidens romanꝰ. usq; ad factū castuloneñ se ē. pg̃ssus. hasdrubal in lusitaniā ac ꝑpi occeanū ēcessit. Qui cū nō fere unq̃bat reliquū etatis tps. fuissq; ꝑpetuꝰ hostē. Sz pē ꝙ q; ripz hispanoz in quieta audaq; in nouas res sūt ingeniamandonū inter nobil' q̃ antea ylergetū reges fuerat. ꝑ ꝙ romani a saltu recessere ad maritimā oā ēntus ꝑlanb⁹ in agrū pic tū romanoz socioz ad ꝑlandū uenēr. Stolidus eos ⁊b⁹ multib⁹ cū expeditis auxiliis a sapione missis. leui ēramine ut tu multuaria manū fudēt. Q multo occisis q̃b⁹dā captis. magna pars armis euicta. h tanñ tumult' cedente ad occeanū hasdrubale. as hibum ad socios tutandos rect̃. Cast' pumica in ag̃ lergauoneñsiū. cast' romana ad noua classem ēmunt. cū fama rpes alio ūtat bellū. Celtibi ꝑnaptes q̃ regionis sue legatos obsidesq; dant romanis. mitto missō a sapione. ercta arma capiūt. ꝑ uintiamq; carthaginensiū uastato ꝑtu uadūt. ⁊ oppugnāt. Inter eā ipō hasdrubale duob⁹ plus eggie pugnā tes. q̃tuor milia hostiū occidunt. q̃nq; milia cū multis militib⁹ signis capiūt.

Cap. 21

Ao. d hispanis

Celtiberi sorte ꝑpli romani inuadūt prouinciā carthaginensiū. bis cū hasdrubale pugnāt. ⁊ obtinēt. occisis xv. milib⁹ hostiū. ⁊ capt̃is. uij. milib⁹.

Cap. 22

Adueñtus. p. sapionis in hispaniā ad auxiliū frīs. altius uidelicet sapionis cū magno apparatu bellico.

Hec statim rez in hispania. p. sapio in pui tā uenit. progato ꝑ ēsulaū impio. a se uatū missus cū. xxx. longis nauib⁹ noctu multis miliū magnoq; cōmeatu ad uenit. ea classis ingēs agmine onerariop; ꝑul ursa. cū magna letitia ciuiū so tiop; portū thar̃agonis ex alto tenuit. Jb multis ex posito. ꝑfect' sapio frī cum git̃. ac deīn cōmuni cōsilio q; genere belli. Deceptus g̃ carthaginensiū cel tiberico bello. haud eam etatē hibum ēnis g̃dunt. Nec ullo in solo hostē. sagunti ꝑ gūt ur. q̃ ubi obsides totī hispanie tin dutos ab hannibale fama erat. maiore ī arte custodiā ꝑsidio. Jo unū pignꝰ incli natos ab romana societate oīū hispanie ꝑlor⁹ aios memorabant. ne sanguine liberū suop; cultu detectōis lucret̃. Eo uinclo hispanā am uir uiū solertia magis q̃ ꝑfidia ēlliō ex soci etate duxerat sagunti. nobil' hispaniꝰ fidē ātī prus. cui q̃a pleriq; sūt barbaroꝝ ingenia. cū fortuna mutuāt fidē. Ceīm ēnfugium sine magne ruine pditē uenientē ad hostes. ni dil aliud q̃ unū mile atq; infame corp̃ ē mu tus. id agebat ut q̃ maximū emolumētū no mis socios ēet. Cui spretus g̃ oīb⁹ q̃ fortuna ꝓtestans ei ꝓdit' fact'. ob sidib⁹ puisse timētis ānū adiecit. cui una re magis ut ei uitam romanus ꝓnceps hispanie amicum am. Sz cū in ulsu hostem ꝑfecti sanct' ni dil obsidiū custodes factos ee. hostē ipm arte aggred̃. Castra erāt in te in ripe litore hu berr hostes: ut ad ea me ēcludēt ex portu in manus. Jbi cū in certū ab ducti uelut ignō rantē. monet in q̃ statu sit res. mecū cōmu nicē ad eā diē hispaniaꝰ aios. q. paul romā ni abeēt. nec as hibum castra romana ee. strē autā p fugiūq; nouas uolentib⁹ res. Jtaq; qs mec' ī teneat. beneficio a gen̄ dedi tientes ee. eo unum hostem pariter atq; q̃ā in subitū tante rei tenui posse ee. obsi des mīt in ciuitates remitte. inde ꝑuāt pa rentib⁹ q̃q; maximū nomē in ciuitatib⁹ e su is a pubhee ꝑhis gen̄ ēt utile ibi quisq; adi. habitū fides ipa plenisq; fidē. ea mīstiū restituentes tomos obsidū in mee ꝓpsto. ipe ut opi q; impensa ēlliō adiunē meū. q rei sua pte nata gēte. q̃tā insup gen̄ potīm adiutam. hōi ñ ad cetā puincia ingenia calli do ut ꝑsuasit. Nate dam pg̃ssus ad hostiū stationes. ēuentus q̃dā auxiliarib⁹ hispa nis. ea abhis ad sapionē pduct'. q̃o affirm ep̃mit. fide accepta datisq; ac loco ei tpe ēfu turo ad obsides ēdendos sagunti mitt. dē insequentē assūpsit. cū hostare. mandatis ad se agendā accipiendis dimissus. cū se nocte reuīsū. ut custodias hostiū falleret ē stituisset. ad cōponendā cū his horā eandē custodibꝰ pueniꝝ ꝑfect' uehiculi ignar' in ꝑtas suas simule insidias duxit. Jta

Celtiberi sorte ꝑpli romani inuadūt prouinciā carthaginensiū. bis cū hasdrubale pugnāt. ⁊ obtinēt. occisis xv. milib⁹ hostiū. ⁊ capt̃is. uij. milib⁹.

stu romanū pduci. ceū oīa de recedentis ob
sidiis sic cū hostare cōstituī erat acta. pcul
dē ozōmē quasi carthaginēsiū nōie sic a
gēt. cognoī aliq̄nto romanoz gīa fluxe īre
par. q̄ quanta futurā carthaginēsiū fuerat.
Illos cīū gentes supbosq̄ mieb. sedis expro
fortuna q̄ timoī mitigasse uidī potāt. Roma
ñ ꝑmo aduentu mogntus cīū. a recleīti u
baliq̄ untuī fecerat. Et abelox uir pdens.
haud frustra uerebat sacios mutasse. Itaq̄
mgentī consensu defectōm cē spectare. Sr
macq̄ ex templo mota forent. nu hyemps q̄
romanos q̄q̄ carthaginēses cōcōe intacta
coegit intuenīt. Hec in hispania q̄ sedā
estate prima belli gesta. Cum in talia pau
lulū utialli clavis romanus soleis cuncta
no fabij fecisse. que ut hannibalē ñ media
sollicitū cum haberet, tamē cū militie ma
gistrū delegisse romanos cernentē. q̄ belluī
mateē ñ fortuna gereret. ita cōcepta erat nūc
anies armatos parīe togatosq̄ utriq̄ p̄q̄
absente eo terīnate magistr eq̄tū lex ut
p̄ diuīnū q̄. pstp q euentu pugnatū fuerat.
Ac cessante duces ad augendā munitiā dic
tatoīs. Una fruute ac colo hannibal. qō
q̄ a pfugis ei monstrat ager dictatoīs cēt.
ñby ea solo cōtus. ab uno eo ferruī ignēq̄ q
uī oīuī hostiuī abstinū uastat. ū occasu alicuī
pacti caūces undi pstt. Illata ipō facto p̄
mo forsitan dubio. qui ñ expectata mox se
nat auctoritas ē. ad extremū haud ambi
gue in maximā laudē ūso i pmutandis
cōsulibus. q̄ sīē p̄mo punico bello factum
erat. Comeliant inde duces romanos prudq̄
ut q̄ pars hostiuī magnā q̄ daret argenti pondo
bima q̄ sexhibras in militē pmeret. ccxlvij. ai
plus romanus q̄ peū receptiss. argentiq̄ pō
debitū sepe iactatū in senatu re q̄m ñ cōstituī
set patres. tandē rogatē. ut uiolatā ablatiq̄
agrū restituī romā filio uenderet. sicēq̄ publi
cē impendio pinato exsolueret. Hannibal q̄ ge
nion monitus cauē urbē capte. atq̄ uicen sēa
se in usū hostiuī pauca legi q̄ erat recta in stu
tiū sensisse fruūtatū inde duas cēsas ptes

mittebat. cū tua ipē exercitu in statē erat.
simul castris pscio. ei cōsiliū nec unde
impē frumētatores fieret. Romanī tē exercitus
in agro armati erat. Precent minuti ma
gistē equitū, p̄fecto sic annotatū ad urbē dicta
tore, ceterū castra q̄ in monte alto ac turbo lo
co pposita fuerāt. ita in planū deferunt. agi
tabantq̄ p̄ngemo ducas cōsiliā callidiora.
ut impē aut in frumētatores pilatos aut
in castra relicta cū leui manu pūdioq̄ fi
eret. Nec hannibalē fefellit cū duce muta
tū cē belli ratōm. et seruā q̄ cōsiliū rē hostes
gestuos. Ipē aūt q̄ minime q̄s cōtēt cū hos
tis ppī erat. tua pte multiū frumētanū du
abo in castris retentis dimisit. Dein ca
stra ipā ppī hostem mouit. duo ferme a ge
none milia in tumulū hostiuī in cōspectu
ut intentū fieret ad frumētatores si q̄
nus fieret tutamen. p̄ propiora inde a atq̄
ipis immines romanoz castris tumulus ap
parauit. ad quē capiendū si luce palā ue
tur. aut q̄ dubie hostiuī hinc ne una pue
tus erat. nocte clam missi mittere cepit.
Quos tenentes loū cepta paucitate ro
mani pauo cū ceteris sent. ipi eo ñ ferē castra
tuū utriq̄ exercituī pti uallū a uallo abe
rat. et ipm tota ppe compleāt romana
acies. simul q̄ p aduīa castra e castris han
nibalis eq̄tat cū leui armatū emissus.
in frumētatores late cedē fugāq̄ hostiuī
pilatos fec. Hec acie cōmē pugnantē
tutam pebat. Jamq̄ ar uby fabij pars
cēatus abeat. iam fame sedendo q̄ cam
tanto bellū gerebat. receptiq̄ suos in p
cta castra. q̄ p gerionis meritis erant.
Justa q̄ acie q̄ collatis signis omni catū
quicā auctores stūt. primo occursu primū
usq̄ ad castra fusū. mox erupte facta re
pente ūsum tēre in romanos. Nunius ter
ror sānis acie uentu pūi restituit.
Hūc pncipē gēis ac dumtis ñ louiano
ñ im erat. q̄ toto samnio. in fu dictatoīs
octo milia peditū. et eq̄tes adduxerē in ca
stra. ab ipo cū appuruisset hannibal. specie

parti nr̃isq; p̃buit nouu p̃sidiu. Cumq; fa
bio ab roma uemente hannibal cĕ ut sidiaq; p
aliquo tp̃e receptisse suos romanu in secu
tu admonente sanxerit duo castella eo die q̃
pugnasse. sex milia hostiu cesa. q̃nq; adhuc
diu rẽmoy. tanta in ea pugna fuit clarorũ fama
egregie uictorie cũ tamen tot bellis magist̃
equitũ roma p̃fecto. de his rebus pisq; q̃ fe
natui q̃ui contio actũ ẽ. cũ lex ea ciuitate dic
tatori uim nichil ẽ simile ẽ bellis creat̃. ut
ulla ofa ẽent. sedulo se magr̃ q̃ adiuua nitere
dicẽt. Tũ. q̃ merito tibi uni p̃. tuo cui rese
rendu ẽ negat. ũ p̃sente solu dictatorem
obstitisse rei bñ gerende. & absente ẽ ge
ste obstare. q̃ in ducendo bello ac sedulo
ips timere. q̃ uisu ẽ in magistratu sit solut̃
q̃ terrore q̃ nec fratu unq̃ habuit. Deq;
ẽsulũ in altũ in acie occidisse. altũ spem
classis punice pleq; ac sardiniã ab
legatũ. duos ptores sicilia atq; sardiniã
occupatos. q̃ neuẽ hec tp̃e. quinta ptore
egerato. q̃ minutũ in magistrũ eq̃tũ ne lo
ẽ uidet. ne q̃ rei. p. gẽre. q̃e magistratũ
habitũ. tanq; herulũ in sinu q̃q; tanq;
tus habit̃ q̃ pens q̃ ẽsul sit. campanum
calenũq; q̃ falernũ agrũ q̃ uastatos cĕ. se
cundo consulum dictatore. q̃ legionib. p. r.
agrũ suũ tutante. q̃ctũ capiente pugna
re. magr̃ eq̃tũ clamores q̃ mutuallũ re
centes. tanq; hostib. captus arma adepta.
Tandẽ ut absentẽ uince dictatori. ut obsidi
one libẽt. q̃ uallũ eg̃ios fudisse ac fu
gasse hostes. Quas obres si antiquus a
nim plebi romane cĕt. auctoꝛ sedatu
rũ fuisse. Q. fabij unpio. p̃ hac modicã
rogatiõe. p mulgatumq; te eq̃ndo magi
stro equitũ q̃ dictatoris nunc. Nec tñ ne
tui q̃dẽ muttemoñ ad q̃ctũ. Q. fabiũ. q̃
ẽsul̃ in loco. c. flamiñ sub furca ire. Dictatore
ẽmonib. se abstinuit. actionẽ nunime
pl̃aris ne in senatu q̃dẽ sanus eq̃s auribꝫ
audiebat. p hac cũ hoste q̃rollet̃ nõ. bien
nio clares p̃ temptatẽ atq; in sententiã du
cũ accepta referret. magr̃ eq̃tũ q̃ gratu
dictatũ suũ pugnasse ratione dicẽ redtentũ
cĕ. si penes se suma imperij consiliuq; sit prope
diẽ effectuꝝ. ut sciant hostes bono imperatore
haud magnu fortuna monitu cĕ. nec tutio
ne q̃q; ñan. se in tp̃e q̃ sine ignominia seruas
se q̃ctũ. q̃ multa milia hostiu occidisse. ma
iore gl̃am cĕ. huic genus orationib. frustra
habitis. q̃ ciuile q̃to. q̃. attilio regulo. ne pe
nes te iure imperij dimicarit. p̃die q̃ roga
tionis ferende die adeẽt. noctẽ ad q̃ctũ abit.
luce orta cũ pleb̃ ẽsulũ cĕt. magr̃ tacita mul
dia dictatoris. fauoꝝq; magistri eq̃tũ animos
fulsit. q̃ satis audiebant hostes ad suadendũ
q̃ uulgo placebat p̃dire. q̃ fauore supiore
auctoritas tanẽ decrit rogationi. Nil inuenit
ẽ suasor legis. q̃ terentiũ uarro. q̃ p̃ore anno
p̃tor fuerat. lato ũ humum solui. q̃ q̃ sordidus or
tus. patre lanuu fuisse ferat. ipm in senatorẽ
nias filiosq; hoc ipo in funb. q̃ artis munifico
usum. Is iuuenis utrũ q̃cq; gnẽ q̃stus pau
pia a patre relictu. cũ ad spẽ libãlioris for
tune iecit. rogatq; q̃ sibi placuerit. p̃clamauit
to p̃sodibus hostib. causisq; adiusus nec q̃ fa
mã honoꝝ p̃mia in nouitia ppli. deiñ ad ho
nores puenit. Q. uelut̃ q̃ q̃ duabꝫ aduersan
tib. plebeia q̃ nobili. p̃tremo q̃ p̃tã p̃fumans
ia ad ẽsulat̃ spem cũ attollet̃ animos hauq; pu
dẽ callide animi fauoralis ppli. q̃ dictatoꝝ in
dia prout. sensisq; plebem grãm tulit. Om
nes eam gratiam sine rogatione q̃ nome. q̃
q̃ctũ erant. eq̃ atq; nuq̃. p̃ ipm dictatorẽ
in contumeliã ei late accepunt. Ipe q̃ gra
uitate ciuili animantes se ad multitudinem
minices tulit. eade q̃ ppli in se sentientem
munia tulit. sic acceptisq; in p̃ria urbe lictis
senat̃ ẽsulu te eq̃to impio. satis fidei ho
no q̃q; cũ imperij urbe arẽ impandi eq̃tatẽ.
Cumq; minuto a cunctis hostibꝫq; ad eũ
tũ redit. minuti ũ cũ ira cõi urbe tot exercitib.
fusis sedis rebus ac fauore uulgi. tũ utriq;
in modice tmodestiq; ñ hannibale magr̃
nato ase q̃ fabio gl̃ian. illũ in rebus aspe
rum cũ patre ducẽ q̃ritũ hannibali. ma
iora minora dictatoꝝ magr̃ eq̃tũ q̃ nulla

c. 26

c. 27

memoria hẽret. an aliũ ussu ppli eẽtũ in ea
dẽ auitate in q̃ magistru eẽtũ uirgas ac secu
res dictatoris tremere atq; horrere solitũ. in
tm̃ sua felicitatẽ ũtutẽq; cantuisse. Ego se
cutum se fortuna sua. si dictatoris amicitia
om̃ segnitie d'oz hoũq; audacia exp̃nare pa
rer. Itaq; q̃ duc p̃mũ eq̃stris ẽ ai. eq̃. fabio. sta
tuendũ p̃mũ oũ ẽ aut. quẽadmodũ impio
eẽto utunt̃. Sz optimũ duce aut diebo alter
nis. aut si manoza uti alla placent. parti
tis tpibo. alti' sumũ uis unpũq; ẽ ut par ho
stis solui ñ consilio ſ̃ umbo q̃ẽt. si q̃m occasi
onẽ rei gerende hũſſ. sibi cõmunicatũ ai ah
o. ñ ad ẽptũ impũ ẽ. Itaq; si mũq; uolentẽ
ptẽ q̃ posſ rem̃ cõſilio gerendarũ cessurũ. nec
se tpa apd duos unp̃s ai eoẽtu d. imsurũ
fui sq; cõſilius eq̃m oĩa ñ licẽt q̃ posſ. fiaturũ.
Ita optinuit. ut legiones siẽ cõſulibo mos eẽt
inf se diuideant. prima q̃q̃ta minuto. se
cũda a tcia fabio eucnẽt. Itẽ eq̃tes par nu
mo sortiq; q̃ latinũ nomẽ auxiliũ dimise
runt. Castris se q̃ separi magist eẽtũ uolu
it. Duplicite hannibali gaudiũ fuit. Rz
cui q̃q̃ coz q̃ aput hostes gerebant. eũ fal
lebat. q̃ pfugis multa indicantibo q̃ p fuo
explorante. Hã q̃ laban inimica tendentẽ
se filio in captiũ. q̃ tollentes fabij dimicati
uũ terebisse. Tumulus erat inf castra
minutij q̃ prior. qui eũ occupasset haud
dubie in aliore erat hosti locũ factur⁹ ſ̃ tum
si tũ capi fine certamine uolebat. hannibal
q̃q̃ id opi p̃ti erat. q̃m causam certaminis
cũ minutio. quẽ semp occursuũ ad obſi
stendũ satis sciebat. acẽ trahẽ. Niger omñ
medi erat. p̃ma si prime mutuis in fiduciam
q̃ ñ in siluestre q̃q̃. si ne ueribo q̃ẽ uesti
ti haberet. ne ipa uar⁹ detegentibo infidiis
eo magis q̃ in nuda ualle nulla tal' fraus
timẽ potuit. Et erãt in antiquis annalibo
pes. ut q̃dã cum ducentos armatos posset
capere. Jubet latebras q̃d q̃q̃ locoũ ap
te insidẽ potuit. q̃rere. milia cũ equitũ
et pditũ. Nec à tamen aut mor⁹ dhaul tenẽ eq̃
si. aut fulgor armoz frustrẽ in ualle tã ap
ta tetegerent. missis p̃ma luce paucas ad
capiendũ q̃ ãi diuinũ tumulũ. Ibi ut ai
los hostiũ; primo statim conspectu ẽtẽpti
paucitas. ac sibi quisq; tepescere pellendos
inde hostes; ad locũ capiendũ duxerẽ inter
stoli dissimos. seruatissimosq; ad arma no
catt. Et namq; eis m̃ put hostẽ. p̃cipio
leuẽ armaturã dimittit. deinde conflicto
agmine mittit eq̃tes. p̃tremo ai hostib⁹
q̃ subsidia iũ inbet. instructisq; legiõi
bo; procedit. Et hannibal latoribo suis
alia atq; alia crescente clamore mittens
auxilia peditũ eq̃tũq; iã ustata explebat
acẽ. ac totis utinq; uiribo certat. prima le
gio armata romanoz procurrit. ui feri
ore loco succedens tumulũ. pulsa deturba
q; proxẽ in succedentẽ inmulit eq̃tẽ. q̃ ad si
gna legionũ refugit. peditũ acies m̃ p
culsos impandi sola erat. unde ebitaq; fu
sa aut si recta pugna eẽt. haud q̃q̃ im
pari fortũa. Tantũ ãoz fecerunt. p̃sq; aĩ
paucos dies res gesta. Sz exorti repente
insidiatores. ai tumultũ a tergo q; in altã
utinq; ab tergo imanslantes fecerẽ. ut nec
cãmus ad pugnã nz ad fugã spes cuiq;
superet. Tũc fabi p̃mo clamore pauentiũ
auditu. de mẽ spem paul turbatã aue.i
tiẽ mq̃t. Non celeri q̃ tumultu repẽdit
fortuna temeritatẽ. fabio eq̃tus impio.
hannibalẽ a uirtute a fortuna superioẽ
uidet. Q̃ aliud imperandi succensendiq;
tempus erat. Ire sic signa q̃et uallũ. p̃ferte.
matoriã hosti q̃roq; amus confestim
errons. Clamb⁹ ĩ magna q̃ pte ac se
aliis cõſpectantibo fugam. fabiana le
gio succedens inmisſa ad aciẽ
xhũ offendit. Itaq; prius q̃ ad cõmissũ
telum uenirẽt aut manũ conferrent. fusa
fugat q̃ſa. q̃ ab aĩe fera pugna ho
stis cessit. q̃ soluti ordinibo magis di
sperſi erant. undiq; sternũt ai. ire
gẽ acẽm. q̃ples simul tga redeuntiũ
conflixit. in hostẽ uolueresq; ẽtẽ nec se
sum retinere pdem. nec conglobari resti.

capitulum commissa temere cũ hanniba
le pugna fugam est. fusosq; deleui
sset q̃ et exercitus ni repente subue
nisset fabius. /

cap. 29

Oratio arruntij breuis
fed multū utilis.

Ac iā ꝑ ima acies facta erāt mēti atq; īte
gri ciuitas. īferebantq; signa in hostē. cū
prīi recepti erant. pala ferente hannibale
ab se minutū. sed a fabio uictū. ſtaq; p uiam
am fortunā diei maiore ptē exacta. cū in ca
stris redditū ēet. minuti cūocatis militib⁹
sepe ego mīt audiui milites eū primū ee in
rū q̄ ipe cēsuiat quid in re sit. sedm eū qui bī
monenti obediat. q̄ nec ipe cēsule nec alti pu
rere sat. cū eruditi ingenij ee. Nob qm̄ p
ma cū ingenio negotia sors ē. sedam ac
media teneam. Et dū impare diſcām. pu
rere prudentiā in cūlū inducam. Castra cum
fabio iungam. ad ꝓtorū ei signa cōuen
m. ubi ego cū parente appellato. q bñfo
ei erga nos ac maiestate ei dignū ē nos
milites eos quoq; nos in arma dēte reuer.
patres salutabitis. Et si nichil aliud gto
rū ēt nob ālioq; gl̄am dies hec dedit. Si
gno dato. cōclamat̄ inde ut colligant̄ na
sa. Profecti agmine incedentes. diutato
ris castra mīmunitēq; cupiūs q̄ oīs q̄ cta
cūat offert. Vt cōstituta sūt ān tribunal si
gna. pēsus cū alios magister eq̄tū. ē pri
fabiū appellasti. cū sul⁹ eq; militūq; ei pa
tronus totū agm̄ cū salutasti. parentib⁹
inde dictatoꝝ mīs. q bus te in nōie quo
fructo possū eqm. Vtā tm̄ celso t cū me
a salute. tū cūi hoc. ſtaq; plebi scīi q̄
oneuit magē q̄ honorat. pul antiq̄ abro
gaq;. Et qđ t̄ mag q ciuitas is tuus sua
to. ac consuatoꝝ sit felix. sub imperiū au
spiciūq; tuū redeo. ac hec signa legionis re
stituo. Tu qsq placat̄ ame magistrū eq̄tū
hos ordinibus suis quāq; tēne ultras. Tunc
dixē interminate. militesq; ctione dimissa
a nouis ignotisq; hostiū agmine atq; hospitali
munitam. letiq; duce exercitu more uictis pa
ulo ante ac ipe euēbāt factus. Rome ut
ē plata fama res gestē. deum hortis in ma
gē ipōz imperatoꝝ q̄ uulgo militū ex uulgo
ciuitatis affirmata. p se quisq; maximū la
udibus ceūi ferre. Por gla apud hannibalē
hostisq; primos erat. Ac tū demū sentire cū romanis atq; italia bellū ē. Nam bien
nio añ adeo ei duces romanos q̄ milites fūde
runt. ut ipe cū acē bellū gente ee ēderet. cui
tribile eam famā a patrib⁹ acceperant. han
nibalē quoq; ex acie redeuntē dānasse ferunt.
Tantē eā nubē que sedet ui nugis montiū
sollicitatā. pcelle ymbrē creduisse. Qui hec ge
runt̄ in italia. ei⁹. seruili genitū ēsul cū clas
se nauiū cōiuxerē. sardiniē q̄ corsice oram. et
obsidib⁹ utriq; acceptis. in africā trāsmisit.
Et pusq; in cōtionante cōsensiōes facēt. in
eme insula nastata. et ab incolentib⁹ cta
eam ne et ipōz uterē dnuptq; ager. x. ta
lentis argenti acceptis. ad litora africe
accessit. copiasq; exposuit. ſnte ad pplandū
agrū duū milites. nauales q; locaq; uasta
effusi. ac si insulas cultoꝝ egentib⁹ pdāt
tur. ſtaq; insidias timē illati. cū a fugitī
bꝰ palantes et locoꝝ ignari cōiuenirent. cū
multa cede ac feda fuga ret ad naues cū
pulsi sūt. Ad mille hōīū. cū his semiuo
biso q̄store amisso. Classis alitoribꝰ hosti
um plena trepide soluta. in sacliā cōtenu
it. Traditaq; hylbei tota acilio ꝓtorū. ita
legato ei. p. cta roma reducēt. ipe p sacliā
pedib⁹ pfectus ad mare in italiā trauect. Intēq;
fabiū acat q ipe et collega ei. cōs. atili. ut
exercitū a se exacto iā ꝑe semestri impio acce
pēt. Omīū ꝑe annales fabiū dictatorē
auūsus hannibalē re gessisse tradunt. Ce
lū et ei primū applo exercitū dictatorē scribit.
Sz et celiū et cetos fugit. una cūsul. cū. ser
milio. q̄ tū paul in gallia primū ab eunt.
ius fuisse dicendi dictatoris. Quā moꝝ
q; expectare rēta iā date cuntis ñ pote
rat. eo deum fuie ē ut applo arcesset. q̄ pro
dictatore cēt. Res ñ gestas gl̄amq; mīs
gne ducis. et augendis titulis imagines
pones. ut q̄ p dictatore dicēt. facile obtinu
isse. Sed coacq; inopia ē coact hannibal. ut
in cū fugā spē ē abeundi timuisse. gallia
reportatū fecerut. Nulla relicta spe alen
di exercitū in eis locis. sim sequentes cōsules ar
cebāt bellū gererent. Cōsules atili. ut

bianꝰ · gemiꝰ · seruilianꝰ · muſicanꝰ · cū tu ac
cepto · hibernaclis mate cōmunitis cū autūp
ni erant tps fabij artib⁹ cū ſūma mr̄ ſe concor
dia bellū geſſerūt · finita tē · ꝛcurrit hannī
bal · duſis locis oportuna ad eunt · carpēs
agrū · palatoſq; capiens · macſū · unū ſe di
micatōis q̄ ōib⁹ artib⁹ petebat hoſtis nō uen
ebant · cū ad gereonū iam hieme ipediente
conſtituiſſ bellū · Neapolitanꝰ legati romā
ueñe · ſ. hb his · xl · pate auree magni ponds
mamā illate · atq; ita ſibi facta ut dicūt
ſcire nos ē · pp · eorū bello cū hannī · Et cū
uiſta p urbib⁹ agḡſq; ſcelꝰ ac p capite at
q; arce italie mr̄e romana atq; impio ge
nit̄ · equū censuiſſe neapolitanos q; auri
ſibi cū ad tpa ornatū ad ſubſidiū fortu
ne amicoꝝ relictū foret · eo uiuare ppli
romanū · ſi q̄ opē in ſe ſe cōferent · cōtē ſtudio
fuiſſe oblaturos · gtū ſibi patres romanos
pplinq; factuꝝ ſi oīs res neapolitanoꝝ ſu
as duxiſſent · dignoſq; iudicauūt a q̄b⁹
comū āio ac uolūtate eoꝝ · q̄ libent̄ donent ·
q̄m nē mai amplīq; acciperent · legatis gīe
acte p munificentia animaq; puta q̄ pondis
mmm fuit accepta · p eos dē dies ſpectato
rē carthaginenſis q̄ p biennū fefellat̄ rome
deprenſus · pariſq; manib⁹ dimittit̄ · Et ſe
ni q̄nq; q. xx. m auce acti · q̄ uicāp martō
cūmuſſent · Indicta data libtas · q cas gīus
xx · legati q ad phylippū macedonū regē
miſſi ad deprecandū remediū pharnū · q̄ tel
lo uict⁹ ad cū fugiſſ · Et alij ligures ad ex
poſtulandū q̄ primū opib⁹ auxiliariſq; ſuis
iuuiſſent · ſimul ad uſendū ex ppinq; q̄ m
bonis atq; in ſubrubio gerebant · Ad pncm
q̄ regē uenientes legati miſſi ad ſtipendū
cū dies accipientes · q ſi bellū cēt ingēs in
dicab⁹ milli uiriū rei cum romanos
ne longinq; q̄dē effugiebant · In religionē
q̄ uenit eā cōcordie q̄ p ſeditionē mili
tarē biennio añ · l · manlī ptor in gallia
nouiſſ locata ad id tps ñ erāt · Itaq; diu iu
ni ad eā rē creati ab emilio ptore urb · c · ſ ·
pupl̄ q ceſo q̄nq; flaminī edē i arce faciēn

dā locauerūt · Ab eodē · p · ē · ex ſenat⁹ cōſ
tu lutē ad cōſules miſſe · ut ſi his uidēt al
ē ex ad cōſules cōuentus romā ueniret · ſi in
ea die q̄ iuſſiſſent comitie dictarū · Adh
a cōſulib⁹ reſcptū · ſine detrīto rei · p · abſce
du ñ poſſe ab hoſte · Itaq; p nūtiḡ comitia
habenda cē · pcl q̄ cōſul alē a bello uocaret ·
patib⁹ recū uſū ē dictatorē a cōſule dict̄ co
mitioꝝ habendoꝝ cauſa dict⁹ l · ueturī philo
· ex · pīpuū mathonē magiſtrū equitū dix̄ ·
his uitio creatis · uiſiſq; die q̄rto · x · ſe ma
giſtratu abdicare · ad nūtregnū rediit · cō
ſulib⁹ prorogatū in annū imperū · Interregis
prudit ius a patrib⁹ · c · h · claudī appi filī cen
to · m · p · comelī a ſina · In ei⁹ nūtregnū comi
tia habita magno ānimine ac plebis patrū
· c · terentio uarrone · Quē ſui generis homi
nem plebs in ſectatione pncipū ipiꝰ patri
tib⁹ cōſulatū · abſq; ſuffragio oīb⁹ edictus
rio impio cēuſſim · aliena mundia ſplē
dente · uulgꝰ q̄ ceteriꝝ ad cōſulatū nitebā
t · patres ſūma opē obſtabant · ne ſe miſce
tant⁹ ſibi eq̄ri ad ſuet̄ cent homines · Bebī le
nemī tbunī plebis · cōgē · c · terentī · ānimando
ñ ſenatū ñ · ſi ē augures · q̄ dictatorē p
hibuiſſent comitia pficē p mundinā eoꝝ
fauorē candidato ſuo cōſulabat · Ab hōib⁹
nobilib⁹ p multos annos bellū hannibu
lē in italiā adductū · Ab hiſdē cū rebella
ri poſſit · fruuite in bellū truhi · cū · uij ·
milia legionib⁹ unuſquiſq; pugnari poſſ ·
appuruiſſe eo q̄ · cō · minuti abſente fabi
o q̄ſq; pugnaſſ · duas legiones hoſti ab
eoꝝ obiectas · deīn ex ipſis cede ereptas ·
ut patruſq; appellaret · q̄ plus unicē p
hibuiſſ · romanos q̄ una cōſules · de mā
fabianis auib⁹ cū rebellare poſſ bellum
fuiſſe · Id fecī mē os nobiles actū · Per ſi
mē cū bellū habitos · q̄m cōſule ne plebeiū
ut hōiez nouū feciſſent · ſta plebeios no
biles iā esdē mutatos ee ſacē a cēpīne
plebe · ex q̄ cēpni deſierint patres eſſe ·
cui ñ id appareret id actū q̄ ſitū ē ut in
tregnū iniret · ut in patrū potestate comi

Legati Neapolitani ciuitatem muneribus.

Plut. Sperm. Fabius Maximus. Polyb. Dionys.

Tarentez. cap. 34

ānō mundj — 3436 q̄ dicit
ānō ab urbe q̄ 4436

de tarento qui
appellatus
plebeius uir

in alienatione de
plebeio

ōnā

ñ co q̄ minutius

nō de fabiano

ut potest

tia essent. Id cōsules ambos ad cōtrū morā
do q̄ fisse. id p̄ca munus his dictator ēet dic
tus. comuniq̄ causam expugnatā ēe. ut ui
tiosus dictator p̄ augures fieret. Habuēt
& in regnū eos cōsulatū unū de plēb romane
ēet. pplm libum habituru ac daturū ei q̄ mag
nificē q̄ diu impune malit. Cum his oīa
omib accensa plebs ēet. tribunus patratis pr
entibus. p. comelio mercenda. l. manlio
uolsone. ap. emilio lepido. duob nobilib
ac familiarū plebis. c. attilio. serrano. et
attilio reto. quoq; alē pontifex. alē augur
erant. C. terentū cōsulē. uel dēē. ut in manu eius
ēent omnia negotia collegę. tū cū expta
nobilitas puta fuisse uirū in cōpatoribus
ēē. l. emilium paulū q̄ ai. ās. libro cōsul erat.
q̄ dūpnatē collegę a sua gpe ambitus e
uaserat. in festū plebis diē ac mētē recu
lantē ad pretorem cōpulsū iuris. q̄uino p
comitiali die ēēdentibus oīb q̄ ea uarie
trahiant. pte magis iadūsa q̄ collegę datē
cōsuli. inte p̄manana comitia habita. tran.
ap. pompm̄ madu. q. p. fuē philo. Rome
urbena sues iuridici p̄torio nūē auces. p.
q̄ pgnos eueniē. Admīduo p̄tores. ap. da
udi mantellus in sicilia. c. p̄mi albi
in gallia. oīs absentes ēēti sūt. nec q̄s
q̄ eox p̄ tūentū cōsules ēent. quē ita ama
mantenus bonos in gestis fec. p̄tus aliq̄t
fortib ac strenuus uiros. q. in tali tpe nō
lus nouus magistrus uitebat damous. Et
ate q̄ multiplicati sūt. Nūēte autē pdictū
ēq̄tūq; adducte sūt. adeo tra munio q genē
copias uariant auctores. ut uix q̄q̄ sa
tis ēēti affirmare ausim. Decem milia no
uox militū alii. septa in supplemētū. alii
nouas q̄tuor legiones. q. v. legionibus
rē gerēt. Nullo q̄ pdictū eq̄tūq; legiōes
auctas militib pdictū. q̄ centenis eq̄tib
in singlas adiectis. ut q̄na milia pdictū
.ccc. eq̄tes ēent. socij duplicē numerū eq̄
tū darent pditis eq̄rib. Septē q octogi
ta q̄nq; milia armatox. q. cē in castris
. q̄. cū pugnatū ad cannas ē. q̄si auctо
res sunt. Illud haud q̄q̄ dissimulat. maiore
conatu atq; impetu rē a pīcā q̄ ponby annis.
q. sue pfle una hoste dictator pbuerit. Ce
tin pius q̄ signa ab urbe nouē legiones mo
uerint. decem mīa libras aduē ad q̄q̄ inspice
nisi pp tritos uulgo hoies nouis pdigiis. Nā
q romule tauentino q arce nūciatū erat sub
ēē tpis lapidibus pluisse. q multo aliquē signa
in cebinis cedes. aq̄sq; e fonte calidas mani
se. Id q̄d q̄ q sepi accidat magis timebat. q m
uid sollicitata q̄ ad cā pū erat. aliq̄t hoies
de celo tacti q̄minatiq; fuerūt. Ea pdigi
a ciuibus pcepta. legatis apollo patrensis
uates romā attulē. His sic rite explatis
gīe acte. flamīū in accepti. pcessē dies q̄bus
rome ciuilis hostia cū magno actū est. lega
ti in senatū introducti. nūtiare cede. cē clādi
nis q̄ctaq; q̄ allata. adeo affecē regē hie
ronē ut nulla sua gpa regnoq; sui claude mo
uerit magis pritū. Itaq; q̄q̄ plr scarit magni
tudinē p. a. communibus gre adiuuis reb
q̄ sacro ē missa a se oīa q̄bus alienus fide
lis socius bella uinci solent. Que nec ac
cepisse uidiant magnopē pse publice gra
re. Jam ōīū primū his causis auctoritatē aure
am. p. cc. exp. afferre se se. accipere ei te
nere q̄ habēt. pecuniā q̄ pecuniā. Adueuisse
q̄. ccc. milia modioū tritici. ducenta quā
que comeare decem. q̄ q̄tū pecuniā opus ēet. q̄ uis
sissent sub uectuīs. oppidate atq; eq̄te sa
re in romani latiniq; nōis in uti. p. c. Iouii
armatoq; auxilia q̄ externa indisse in castris
romanis. Itaq; missi sūt mille sagittarioq;
ac funditoq; cepta manu adiūctis balearib
ac maurīs. pugnace q̄sq; alias gentes. Alib
ea dona consilio q̄q̄ addebant ut pter cam
pestria saltu ēēt classem in africā trans
ire. ut q hostes in tuto sua bella haberent. ni
misq; lauinium daret. his auxilia hannibali
submittendi. Alib senatus ita pscripsit regi ē.
Verū tamē egregiū q̄q̄ socii hieronē ēē. atq;
uno tenore ex q̄ mandatū pat. c. uenit. fi
dē tenuisse. ac rē. c. oī tpe ac loco munifi
ce administrasse. Jo pmde ac debet gratū. p. ē.

Cap. 35

Cap. 36

C. 37

Cap. 38

Cap. 39

Quomodo hic paulus consulus.

Quomodo fabius dictus cunctator.

Shunum qd cunctatib; q̄bꝫdā allatū gñi regis
accepta ñ accepisse. p̄ꝫ. uocatoq; omniq; ac
q̄r. sedemq; q sedi nedare. dicare capitolio
templū iouis optimi maximi in ea arce urb
romane sacrauit uolente. ꝓpitioq; firmā ac sta
bilē fore. ꝛ. p̄. fundit colos sagittarios q̄ fla
mmis ad nauiū clas
sēq; cū. ē. obtaculo. y. p̄. ꝛ. insiliabā erāt. v.
q. xx. addite. p̄missisq; ē ut sine. p̄. censerent cē.
ma affirmā ticēnt. Delatu pfecto. cōsules pauces
mozati dies. dū sing; ab nōie latino uenirent
milites. tū nuiq; q̄nq; facilē erat uire unā
do ac tribunis militū ad acti milites. usu cō
lū comunicaturos. nī mutuo abitos. Hā ad ea
die. p̄ sacramētū fuerāt. Et ubi ad centuriatū
q̄ centuriatū ē uenissent. sua uoluntate ip̄i inter
se q̄tes ceturiati. centuriati pdites ē numerabit
sese fuge atq; formidinis ñ bitures nī exoudie
ñ recessiunt. ñ telu simulari aut prendi q̄ aut
hostis feriendi aut cinis suandi causa. id ex
uoluntario inter ipse fedē ad tribunos. ad le
gitimā iuris summoi ad actionē tñ flatū.
Contiones p̄q; ab urbe signa moueri cōsu
l uarronis multe ac feroces fuere. demū ad
tes belli acterstimi mutalia anobilib; man
suriaq; inuascrib; rei. p̄. si pl̄es fabios imp
atores haberet. Sz q̄ die hostē uidisset. pfectu
ri. collega ei paulū una p̄die q̄ in. pfiaste
rent. ēsio fuit uenior q̄ gratior ꝓlo. q̄ nichil
mel cōsule mutarionē dicturi. ñ id ñ mutarunt se
q̄ neq; dux p̄q; aut suū aut hostiū cōsilium.
locoq; situ. naturam regionis noscit. nā nē locus
in urbe saret q̄ sibi agendi armato foret.
q die q̄ p̄die posset qua cū hoste signis colla
tis cōsert dimicaturus. ꝑ quē cōsilia magis res
cōsilib; q̄ hōies rebus ea cū ipse in mata ī
cepturū. Optaret ut q̄ caute. ad consilia
gesta ceteris satis p̄spe euenirēt. Cōmutatem
p̄ quā q̄ stultia sit infelicē, q̄ ad id locoq;
fuisse id sua sponte apparebat tuta celeb
cōsilius ipsi tutū. q̄q; id cōsultū p̄sentiret.
fabi maximi sic ei p̄sentē alloqui fert.
Si aut collegā id q̄ malē tu simulē. l. cum
li habes. aut tu collega tui similis ēes. sup

ua causa cert animō mea. Hā q duo hoīm cōsu
les q̄ me indigentes oīa. e. ꝛ. p. fide mea
fideris. q malle nec mea ibi cum hoste uiris
nec cōsilia cīs recipies. Hē q collegā tuū
q te talē unū uidentem mī tecū oīs oratio
ē. quē indeo ne q̄q; q unū hominū q̄ uelle fo
re. si alterā parte claudicet res. p̄. malis cō
sulis idē ac homines iuris q̄ pretestatus erit. Et
mus eni. l. paule sit mihi ītemimus ei. ē.
terentio. q̄ ei hannibale fugientem ceruices.
Nec ao an infestior hic adhuc sit. q̄ ille hos
tis maneat. Et ei illo in acie tñ. ei hoc
ōib; locus ac tpus dabit ēgredi. Adhuc hanni
balē legione q̄ ei tuis eq̄tib; ac peditib;
pugnandi ē sit. Verro dux tuus mili
tib; te sit oppugnatu? oīs q̄ t causa
adsit. ē. flāminij memoria. Tamen ille cēn
demū q̄ in puncta q ad exercitū cepit fure
re. Hic p̄ q̄ pecet cōsulatū. dem inprendo
cōsulatū. nec q̄ cōsul p̄us q̄ castra mouerit a
ut hostē inuasit. Et q̄ntus ira nec pre
las pha atq; aces mihi rogatus dicet. q̄d
mihi armatū iuuenturē ceruices fracturū.
q ubi q̄ templo ubi res sequitur. Et q̄ sibi q̄d
facturū se denūciat q̄ templo pugnaturus
aut ego rē militarē. belli hui genus hostē hī
gnoro. aut nobilioi alibi ītimeno loco mīes
cladib; erit. De glandi tpe admissus inui
ē ut ego crepundio puer q̄ appetendo gl'am
modū excesserī. si ita res se hīt. Vna autē
belli gerendi admissus hannibalē ē q̄ ego
gessi. nec euenit tocer hui. Et ultoq; iste
magister ē. si cetē inter q̄ fuit fuitq; to
ta res eadē manebit īmutabil'ē. Inter
lia belli genera. in sede ac solo nīo. Omnia
ea plena cruoi ac sanguis sūt. Arma. u
ros. eq̄s. cōmeatib; iuuant. iuuabitq; so
lam fidē tocamenti. in admissis rebus ne
derūt. meliores. prudentiores. constantio
res. nos tps dies q̄ facit. Hannibal commu
nis alicui. in hostili ē tū. mihi oīa inimica
infesta q̄ a domo a patri. Hec q̄ illi
tū ne mari ē par. Nulle eī urbes acci
puīt nulla menia. nichil usq; sum inuet.

Quomodo hic paulus consulus.

Quomodo fabius dictus cunctator.

Jn die captorum parte uictime quam eius habet que habuit ante ceciderat. Ples fames q̄ ferum abstinuit. nec his pauas ia mens suppeditat. Dubitas ergo q̄n sedendo cum supbis sumus. q̄ senescat indies. ñ comeat. ñ suppleamtu. ñ pecunia habebat. q̄ duo p genium castelli apulie inopis tamq̄ p carthaginis menibus. Sz ne aduersus te quide ego gl'abor. p. seruili atq; attili animi ē sules uos quē admodū eū ludificati sūt. Hec una salutis ē una. l. pule. q̄ dissida tē in festinq; cines sibi q̄ magis hostes sua erat. Jtē cui tui q̄ hostiū milites uolunt. Jtē uanus cōsul. n. q̄ hannibal peri impi cuit. duobus ducibus uni resistat q̄ peret. Resistes aūt auersus fama rumore sep hoīū si sanis furiis stetis. si te ni colligas uana gl'a. ni tua falsa ui fama mouit. Si intrate la uare nimis. his sepe auunt. extingui ñq̄. Sum qui sp̄uit. iam habebit. Sme nimiū p cauto. tardū p consi dato. intelle ē p pito belli uocē. malo te sapiēs hostis metuat. q̄ stulti cines lau det. Omnia autem tē cōtēpnet hannibal. nil temere agentē metuet. Nec ego ut nil dñi agat. si ut agentē te nullo ducat. ip̄s fortuna. tue potestatis semp tuaq; cōsilia fuit. Formatus intentusq; sis. ni occasiōi ue cesse. ni suā occasionē hosti des. Omnia ī apparatu. clara. etaq; erūt. festi natio in pandā ē. et cera. Audisse ea cōsul haud sane lata fuit. magis pertes ea q̄ dicere ulla q̄ facilia actu cēnt. Dicta tem magistri equitū intolerabile fuisse. q̄ cūctū aduersum collegā secundosū ac te merariū uirū atq; auctoritatis fore. Si p̄tulare incendiū fore cōsulatu se iuuenū effu gisse optare. ut oīa p̄spere uenirent. et siquid aduersi caper hostiū si celeris pti q̄ fulminis uictor. cuiusq; capti obiectu rit. Ab hac p̄mone p fectū paulū traduit pscriptis p̄monitis patrū. plebeiq; cōsu lē sua plebe p̄secuta. Ea conspectior ei dignitates decēnt. Vt ī castra uenerūt. c.42 pmisto nouo equitatu ac uetere. castris bifariā fac tis ut noua munita cēnt. prius hannibal. ī ne tibi maior pars nomē robur uirū cet. cōsule tū anni p̄teritū. xxiiii. annū etatē exaudiante nouā mi serūt. geminū seruilium mmonibus castris le gionū. ī. et sacre pedituū equitumq; duobus milibus p̄ficiūt. Hannibal q̄q̄ parte dimidia auxilii hostiū copias habebat. tū aduentu cōsulū mi re gaudē. Non solū eū nichil ex uiris mo ē cōmeatibus supererat. si ne unde quidē q̄q̄ reliquerat. oīb; multaq; frumēto p̄q̄ ager parū tutē erat murbes munitas cūcto. ut uix. x. dieru q cōpatū pecu ē frumētū supe. Hispanoq; ob inopiā tū sitio pata fuit. si matitas tp̄m expectatū fecet. Cetū tenuita te cōsul ac p̄spo ingemo matiam ā fortuna tatur. q̄ inhibendis pantoribus tumultu ario pho ac paursu magis multū q̄ ex p̄pto aut impetu impetum ozio. haud q̄q̄ pri mus dimicatō fuit. Ad. a. d. cc. cesi. ñ pl. e. romanoq; sortioq; occasis. Cetū uicto ribus effuse sequtibus metu in uiam ab stulit nullus cōsul. cui eo die ñ alienus imperatū imp̄ū erat. uarronē indignantē ac uo aferuntē eum illum hostē e manibus debella re q̄ m cessatū foret potuisse. hannibal in dignū haud egerrime pati. q̄n pti credē uelut inescatā temeritate ferocioris cōsul' ac nouoq; maxime militū ee. et oīū et hosti ū aut sec̄ q̄ sua oīa nota erāt. dissimules discrimenq; imputare. duas p̄ partes ty ronū militū in exercitu ee. Itaq; loci et tp̄s in sidus aptū se habe uir. nocte p̄xima mchl p̄ arma secū ferentis milites. castra ple na oīs fortune publice p̄uiaq; relinquit. tūsq; p̄ximos montes leua petūtes instruc tos cēbit. dextra eq̄tes. in pedimēta p̄ comu ni medii agmī traducat. ut dum pedites ul ut destis fuga dūos castris. occupatū im peditūq; hostē oppimet. Creba relicti in ca stris ignes. ut ficies fieret dū ipse longi spatiū fuga p̄pet. falsa imagine castroꝝ sic fabuī p̄ce anno frustrat ee in locas cende cōsules uoluisse. Vbi illuc. sub ductē p̄mo

stationes. teñ ꝑpi ad cunctos ñ solutū sile
tū admutatēq; fec. tam satis ꝯpta solutudi
ne ñ castris. ¶ cursus fit ad ꝓxa cīsulū
nūtiant tū fugā hostiū adeo trepidam. ut
tabernaculis stantibus castra reliq̄nt. Quoq;
fuga obscurior ēet. crebros ī relictis ignes.
¶ clamor ñ ortus ut signa ꝓferri uelint. du
centiq; ad psequendos hostes. ac ꝓtinus castra dir
ripienda. Et cīsul alē uelut mī turbe multa
rus erat. paulus ī atq; ñ dicē pundendū
ꝑcauendūq; ēē. ꝑtremo cū alī ñ sedentē
ñ ducē sedentis sustinē posse. manū sta
tuit ꝓfectū cū turma lucanē exploratū mi
sit. Qui ū ad eqtant portis. subsistē exē
munitā celis uidet. ¶ ipē cū duobus eqtibus
uallū intrant. Speculatiq; oīa cū cura. ne
nūtiat insidias ꝓfecto ēē. ignes in pte ca
strox q̄ ū genit in hostē relictos. tabernacla
apta. ¶ oīa cara ī promptu relicta. argentū
ūm q̄busdā locis temē ꝓuias obiectū ad p̄
dā indisse. Que ad detinendos aē cupidi
tate aīos nūtiata erāt. ea accrediūt. Et da
more sublato a militibus ī signū dē. sīl
dualibus ictibus; haud q̄q̄ defuit. Nā q̄ tē
plo uarro signū dedit ꝓficiscendi. paul⁹
si ei sua sponte cūctanti. pulli q̄ auspiciū
o ñ ad duxissent. ñtiare iā effēnti porta
signa collegę iussit. Qđ q̄q̄ uarro egre
ē passus. ¶ mānus ī tū recēs casus. claudi
usq; cīsul ꝓmo primo bello memorata nauā
lis clades. religiē aīos mouit. Dij ꝑpe ip
si eo die magē dubitāsse q̄ prohibuere īmunē
tē pestē romanis. Nā forte ita cuenit ū
cū referri signa ī castra uidenti cīsuli mi
lites ñ parēt. seruū duo. formianū unus.
alē sidicam eqtis. q̄ seruilio atq; attilio cog.
mē pabulatores exercitū hannibalis
ꝑfugerūt eo die ad dnōs. Quos deducti ad
cīsules. nūtiant omēz ēcitū hannibal' tūs
ꝓximos montes sedē ī insidijs. Hoc opor
tuno aduentē cīsules impio potentes fecit.
cū ambitio alīs suā ꝓtinus apd eos ꝓcā in
dulgentiā manifestare solui. Hannibal
q̄ motos magē ī cīsulte romanos q̄ ulti
mū temē euectos uidit. ne q̄q̄ detecta fraū
de in castra redit. Ibi ples dies ꝑ inopiam
frumēti manē neq̄t. nonaq; cīsulū in dies ñ
apud milites solū murmur ex cōmunione oīū
gentiū ꝑ q̄ apd ducē ipm orebant. Nam
cū ī mitio fremitū demde apta uocē fera
rio fluuiū expscentiū stipendiū debitū q̄re
tuliq; annonā. ꝓmio famē. q̄ ī cretēsanos
milites maxime hispanā genus. de tēpestē
cepisse cīsulū fama ēet. Ipē q̄ ī cīsulū ha
nibal de fuga ī gallicā dē agitasse. ita
ut relicto pedestri ꝑ cū eqtatu se ꝓripet.
Cū h̄ cīsulia atq; h̄ habitē aīoq; ēet ī castris.
monē ñ statuit ī calidoniā atq; eo ma
turioꝝ mēsibus apulie loca. simul q̄ longi
ab hoste recessissē. tū fugā ī pedestrioꝝ
locis ī genus ēēnt. ꝓfectē nocte. ī
gnis similē factis. tabernaculisq; puuas
ī spē relictis. ut insidiaq; par priori
mercē circūuenīet romanos. Sz peruentē luceū
statuit ōib; ulē castra tūsq; montes ex
ploratis. cū relictū ēet ut sū ꝑcul hostiū
agnō. tū die sequenti eo cīsulē agitāsse cepta.
Cū utiusq; cīsulis eadē q̄ aīe semp fuisse sen
tentia. Cetēm uarro ferē ōs. paulo uemo
ꝑ sūlū ꝓpēs animi cīsulē ad sententiā
maioris partis sententia ad nona luctū
dus clade romana cannas ingente fa
to ꝓfecti sūt. Propē eū uicū hannibal
castra posuerat aūsa a uulturno uento. q̄
campis tonitrui siccitate nubes pulueris
uexit. Iouē ipis castris ꝓcomodū fuit.
tū salutare patrie futurū erat cū acē
durrigent ipi aduersi tyra tū affluente ue
to. in ob cecatū pulue effuse hostē pugna
ti. Consules satis exploratis ī nubus se
quentes primū. ut uentū ad cannas ē. ut in
cōspectu primū haberent bina castra cōmu
nit. eodē ferme mētualio q̄ ad geronū
sicā amnē copias duxisse. Aufidus amnis utrīq;
castris affluēs. ad utrūl aqtoribus ex sua
cuiq; oportunitate haud sine ꝯtamine
dabat. Ex munitis tū castris q̄ posita
tūs auersū erant. ibus aqbant romāi.

dua fraus ꝙ puncio ha.

ulpē sumo

ñ ut rubria pedestri

ñ gnaros romanos

ñ a mulbonio uoca

Cap. 44.

ad canas uenit.

ñ aquatū

qz ripi ultioz nullū rēbat hostiū ꝑsidiū. Han
nibal spem nact loa. ad cōflictum pugnā q̄ c.46b
parte uinci multo erat facilius copiā pugn
di cōsulēs. dimg acē. lacessitq; nunq̄ dariū
p̄ carsicē hostes. Inde rursus solliciatari sedi
tē militari ac discordia militū siue cōsulū
romana castra. cū paulus semp̄ q̄ flam
nij temeritatē narrou. narro spretoſū timi
dis ac segnib⁹ duab⁹ exemplū fabij obi
cer. testaretūr dōs alioies hic nullā penes
se culpam ee. qđ hannibal uelut sua ce
pisse italiā se cōstricū a collega ferrū
atq; arma uirtus q pugnare cupientibus
ad omnia militib⁹. Ille siq̄d ꝓcius ac ꝓdius
ad īcēsulta atq; imprudā pugnā legiomb⁹
accīret. se omnis culpe exortē. omnis euentu
puniendē fore ducer. iudex ut quib⁹ lingua
ꝓmpta ac temeraria eque in pugna ingeret
mali. Dū altercationib⁹ magis q̄ cōsilius tps
teret. hannibal exacie q̄ ad multū diei re
nuerat instructa. cū ui castra certis neapo
rtas copias. numidas ad uastandos ex mu
nitis castris romanoꝝ agroꝝ tēpus flumī
mittit. Quā incēdia tēpi cū uir dū in pu
gnā sili clamore. actu. tumultu fugasset. sta
tionē q̄q; p uallo locata atq; ipōis ꝓpe por
tis cuncti sūt. Jo ū indignū unsum. ab tu
multuario auxilio iā q castra romana tur
ri. ut ei ñ una causa ne ex tumplo tūsiret
flumī dum gerentq; acie tenuēt romanos
q̄ sūma impij ex die penes paulū fuerit. c.47
Staq; uarro p̄ro die cui sors ei dies impij
erat. nichil cōsulto collega signū ꝓpo sinit.
Instructasq; copias flumī trāsiuit. sequite
paulo. q̄ magis ñ plane q̄ ñ adiuuare cōsi
liū putat. Transgressi flumī eas q̄q; in a
stris munitis habuerūt copias suis adiū
gūt. atq; ita instructa acie in dextrū cor
nu io erat flumini ꝓpi romanos militis
locant. tenuēs pedites leuisq; cornu extremi e
quites socioꝝ. inter pedites ad mediū. inter le
gionib⁹ romanus tenuem iaculatorū. ex
citis leuisq; armoꝝ auxilius p̄ma acies fac
ta. cōsules cornua tenent. Terentiū leuium.
93 cinuli dextrū. geminio sulpicio media pugna
tuenda data. Hannibal luce p̄ma. balearib⁹
leuiq; armatā p̄missa trāsgressus flumī. ut
q̄q; tēdebāt ita in acie locabat. Gallos hispanos
q̄ equites ꝓpe ripā leuo in cornu aduersus roma
nū equitatū. dextrū cornu numidis equitib⁹ ti
tū media acie peditib⁹ firmata. ita ut affin
itū utriq; cornua essent. interponēt his mediis gal
lis atq; hispanis affri. Romanā magna ex par
te celeres acies. Ita armati erāt armis q̄ ante
bra. ceteri magna ex parte ad similitudinem equi
tis. Gallis hispanisq; scuta eiē forme fere
erant. dissimiles ac dissimiles gladij. gallis
p̄longi ac sine mucrōib⁹. hispano punctim ma
gis q̄m cesi assueto prē hostē. buntate habilē.
ei cū mucrōib⁹ añ. teleus aūat. genitū hoz
tū magnitudine copiū tū specie ārib⁹ erat.
Gallis supra ūbilicū erāt nudi. hispani lute
is pterris purpura tunicas. candore nimi
um fulgentib⁹ constituāt. Numidis omnū q̄ tū p
ditū equitūq; in acie steterē illis fere. inter den
os. x. milia. Equitū duces comb⁹ pennus
Sunistrū hasdrubal. dextrū regebat ma
harbal. media acie hannibal ipe cū fre mā
gone tenuit. solus. seu indutia ita locatus.
seu q̄ forte ita stare ꝓ opportune utriq; par
ti obtigerat. romanus in medio. pene is sep
tentrione ūersus. Ventus quē multum regio
nis incole uocant aduersus romanos coha
et. multo pulueie in ipa hora uoluendo ꝓspi
cuū ademit. Clamore pariter auxilius q̄ pu
gna leuib⁹ primū armis commissa. deinde
equitū galloꝝ hispanoꝝ. leuis cornu cū equi
romano cōcurrit. minime equestri more pu
gne. frontib⁹ enī aduersis cōcurrendū erat.
q̄ nullo circa ad euagandū relicto spatio.
hīc animus. hīc pedituī acies clamorē dant.
indurati utriq; nitentes. frontib⁹ ac cōfer
tis p̄remo turbatis eq̄s. ut unū cōplexi
cōtinebat eq̄. pedestre magna iā ex parte cer
ū factū erat. Stabāt tū q̄ diutius pugnatū e.
pulsiq; romani equites terga dāt. Sub eq̄
stris fine cōmunis. coorta e pedituī pug.
p̄mo q̄ uiribus q̄ animis parū cōstabāt ordines

gallis

Cannensis pugna ut
magis clades. in qua
ꝺcaginta milia pedituī
Romanoꝝ occisa sūt. et
duo milia. dcc. equites.
Carthaginēsiū. viij. mil
lia cesa.

gallis hispanisq; Tantē romanū diu ac
sepe cōsilio q̄ fronte aciep densa impulit
hostiū amcis minis tenuē coep parū uah
dū cedā a primente acie impulsis. tenue
ac trepide referentib; pelē in stipē. ac teno
re uno p̄ceps panore fugientiū agmine
in mediā primā acie inlan. p̄remo nullo re
sistente ad subsidia affinū pueniē. Qui
utrinq; reductis alis ostabant. mediaq; galli
hispanicq; stetērant aliquātū p̄mente ac
ie. q̄ ameis ut pulsus eq̄t fronte p̄mū. de
inde intento q̄ in simū in medio redit. Affli
cta ia comua fecant. inruentibq; in caute
in mediū romanus cēdele alas. mox coam
a extendendo clausere q̄ ab tergo hostes. hinc
romanū de finati ne q̄q̄ de plo uno. omnes
gallis hispanisq; q̄q̄ tota cecid̄ant. q̄ duo
sus affines pugnā inciant. Non tñ meo q̄
q̄ inq̄ q̄ inclusi ad ultimos extremos. si q̄ qđ
fessi cū recentib; ac integris pugnabant. si
q̄ sinistro cornu romani in eq̄tes socios ad
iuuis nimidas stetānt. consertū plume
ut. segne p̄mo. q̄ pugnā cepti finite.
Quingenti ferme numidaꝝ milites. p̄t̄e
fecta arma telaq; gladios occultos sub
lōgas hāstes. subito fugaꝝ cū ab suis
parmas p̄ tega hāstes ad eq̄ta sscut. repn
te ex eq̄s desiluīt. parmisq; q̄ iactis aīs pre
hostiū pectis. in medā acē accepti ducti
q; ad ultimos. cēde ab tergo iuerūt. Sic uū
plui ab oī parte. q̄ cū mansert. post q̄m
oīū occisoq; ānos occupiat animū. tū abrep
tis scutis q̄ passim mīt acuos celox corpū
fructa ciuit. iisam adomine romanā ac
ie. tergaq; ferientes ac poplites cedentes stra
ge ingētē dedūt. ac maiorē aliquāto
pauore ac tumultū fecēr. Cū alibi tur
ac fuga. alibi primae in mala ia spe plu
ū cēr. Consulis q̄ ea pte pugnat. Subuen
ire media acie numidas q; segnis cor cū
adiuuis pugna erat. ad psequēdū passim
fugientes mittit. hispanos q; gallos pdi
tos. affinis iam spe fessis. cede magis q̄ pu
gna adiungunt. Parte alia pugne pauo'
q̄q̄ primo statim plo fimita gīnē ice fuerat.
tamē q occurrit sepe cum cōfertis hamnibi
li. aliqūt locis plui restitunt. Protegenti
bq; eū eq̄tib; rōis. omissis primo equis. q
cōsul q̄ ad regendū eq̄m unus defuerant.
tū tenuitanti eundi iussisse cōsul ad pedes
descendē eq̄tes. dixisse hannibalē fer. Q
malle uictos in tellent eq̄tes. Tum proce
stre plui q̄le ia haud dubia ipsius victo
ria fuit. eū uicti mox uestigio mallet
q̄ fugē victores. mouentib; victoriā in
ti trucidarēt. q̄s pelle ñ potant. pepulēr
tū ia paucos stupentes. q latere ac uiū
ūlib; fessos. Inde diffugiunt omīs stū. eq̄sq;
ad fugā q̄ potant reprehunt. Cū lentu
lus. tē. militū cū p̄tuchris eq̄ sedente
in sano cruore oppletū cōsulē uidisset. I. e
mihi mēt quē unū in fonte caltre cladis
hodierne diem respicē tulit. caltre hē equi.
dū q̄ tē unū aliqđ supē. Comes ego te
tolle pfessum ac ptege. ne funestā hanc
pugnā morte cōsul fecis. q̄ si hr laānay
satus luce ei ē. Ego ea cōsul tu q̄tē. cīj. cor
nelli macte utute esto. q̄ ame frustin mi
seando cuiquā tps e mambo hostiū cuadē
du abstinas. Ibi ūtia publice pulbo urbē
. R. munuant. ac p̄q̄ uicto hostis aduen
at p̄sidus firmēt. Quatiq; fabio emilio
q̄ preptor ei memore extitisse q̄ uis ille huc
mox me. q adhuc in hac stage militū
meoy patere cernit. Ne tu ut reus in
tereas. causaq; cōsulatū accusator colle
ge existam. ut alieno animo innocua
am meā pregā. Hec cragentis pius tbu
fugientiū cuiuis. dein hostes oppidere c
sulē ignorantes q̄s cēr. obruerūtq; te
l. lentulū abripiut eqs. Finitis cedi
se fugiūt. Cīj. milia hoīm in minora ca
strā. decē in maiora. duo ferme in uica
pīm castras p̄fugere. Cum ex tēplo acur
rit alone atq; eq̄tib; nullo mūmito te
gentes uica ēruent. suīt. Consul ale se
u forte seu consilio nullū fugientium
infesto agmini. cū quīgenta fere eq̄tib;

cap. 48
cap. 49

uemusiam fugit. xl. pdites. duo milia
dcc. eq̃tes. q tanta ꝓpe cuiũ soꝛioꝛq; ps
cesi diam̃t. Iulius ambo cũle. q̃stoꝛes. l. a
tilĩ. q. l. fluui bacis. q xx. uĩ tribunis. l.
mil. cõsulares q̃dam. ꝓtinꝰq; redijsse
eos. cij. sibi mmm. q cõ. mmm numꝰ
am̃t. q magistrꝰ eq̃tũ ꝓxie anno aliq̃t di
ebꝰ aũ fuiat. lxxx. ꝓcer senatoꝛes. aut q
eos magꝰ gessissent uĩ in senatũ legi de
bent cũ sua uolũtate milites in legionib⁹
facti cent. Capta eo ꝓlio tm milia pdituꝝ c. 51
q eq̃tes. ccc. diam̃t. Hec ex pugna cannẽ
si dare nobilitatꝫ par certa utile. q ꝑ pu
gnã accidẽ lenioꝛa. q ab hoste cesi sunt
è sic strage exacꝰ. grauioꝛ fedioꝛq; fuga.
Nãq; ad alia fusi cũ urbe ꝓpinq;. ita ceci
dit suauit. ad castꝝ fugiẽtẽ cõsule
uir. l. sequuti sũt. Illi monentibus ꝓ
tor exitu fugit; binis in castris. cũ mi
nuto semi armis siue ducib⁹ eet. nũti
um q maioꝛib⁹ pennt mittit. Dũ ꝓhibẽ
dein exercitia cpubus fatigatos q̃s noc
tua hostes ꝓmoueret. ut ad se tinsiret uno
cannsiũ habitos ee. Ea sententia alij to
tã aspnari. Cur enĩ illos q̃ se arcessent
tpõs nõ inuenire. cũ eque cũiungi posset.
qi uicinior plena hostiũ oĩa in medio
cent. q alioꝛ ꝙ sua pedis corpa tanto.
mallet obice. Alius nã sententia ẽ dis
plicẽ q̃m a uiis deee. ꝑ. semp̃ tuchita
ri. tñ. mil. capi g̃ manibus mq̃t ab
anariissimo q crudelissimo hoste. estima
ndq; capita uĩa q exq̃ri ꝓtia ab interrogã
tibꝰ. Romani cuius sis an latini soci ut
ex ima cõmeha alĩ honos q̃rat. nõ ma.
Si q̃tẽ. l. emilij q̃ se vĩ mori q̃ ꝓpe ui
cie malunt. q tot fortissimoꝝ uiroꝝ q
cci eũ cumulati iacẽt caues estis. Sz ãm
q oppmat lux. maioꝛq; hostiũ agmi
na obsepiant it. plus q in ordinati at
q in cõposiũ obstrepũt portas eruptiõ
ferroq; atq; audatia fiant. q̃nus pẽsit
to hostiũ cuneo q̃te hr lapsũ atq; solu
tũ agmẽ. ut si nichil obstet ms scaꝛo. Ita
q; ite meũ. q q uos metisꝰ q irem. ꝑ. sal
uã multis. Hec ũ dicta dedit. stringit gla
diũ. cuneoq; facto. p medios uadit hostes.
Et cũ inlatis dextrã q̃ petebat nemine la
cularent. tũ sclatis in dextrã sanis. in ma
iora castra ad. dc. hostiũ milia euasernt.
atq; in ꝓtinã alio magno agmine aduncto
cannsiũ incolumes puenit. Hec ap̃ me
tos magꝰ impetu aũoꝝ q ingentium sinũ ca
piq; aut sois dabat. q̃ ex cõsilio ipsoꝝ aut ipso
cuiq; agebant. Hannibal uictoꝝ cũ ceti c
cfusi gtularent. suadẽtiq; ut tanto pfuc
tus bello die q reliquũ eet. noctisq; i sequẽ
tis q̃te q ipe sibi sumet q fessis dabit mul
tis. maharbal pfect eq̃tũ minime cessã
dũ nae. imo ut q̃d hac pugna sit actũ scias.
die. v. mq̃t in capitolio epulabis.
sequi cũ eq̃te. ut ꝓius te uenisse q̃ uenturũ
sciat. Precedant hannibal omnia letalia.
q ina maioꝛ q̃ ut ea statim capite aũo p
set. Itaq; uoluntate se laudare maha
bal ait. ad cõsiliũ ꝓsciꝰ ipse op ee. Cũ
maharbal. Ego omia numinũ eiq; du dedẽ. ni
si hannibal. uictoꝛia uti nescis. Quam
ei diei sanis dare saluti fuisse urbi atq; i
pio. Pero die ut ꝓmũ illuc. ad spolia le
gendi festinabãt. mistim
gẽ misit. Iacebant tot romanoꝝ mul
a pedites q eq̃tes passim. ut quẽcunq; fors
aut pugna tulerant aut fuga. Ad sumẽ
tes q̃d ex strage media cruenti q̃s strictã
maturino tpe exercuerant multa. ab ho
ste oppssi sũt. Quos dã cõ iacentis mnos
succisos femoꝛib⁹ poplitibusq; inuenerẽt nu
datis cruce ingulũq; et reliquũ sanguẽs
libantes aurire mucrõ q̃ cõ sũt. nisi in
effosã tñ capitib⁹. q̃s si ipse fecisse fortas
obruentisq; ora sbiecta sup humo mtchi
sisse spm apparebat. Pcapue cũcit omnes
strages numie mortuo sup manentibus roma
ni nimus. Paso cruribusq; lacertis cũ ma
nib⁹ ad capiendũ telũ mutilis in mutue
ra illius. Lamiando dentib⁹ hostẽ q̃pellat
se. Sylus ad militũ delectis hannibal.

Adhortatio ta. mil. ad
cruptiõem faciendã ex
castris.

Se pugt cannẽ

cap. 50

Vertte folium

ad mmora duc̃ castra oppugnandu. ꝯmuñ
p̃tm̃ bracchio flumine obiecto eos ꝯclusit.
Cetm̃ ab oñbꝫ labie · uigilus. milibꝫ q̃ fes
sis. maturior ipis spe tectionis facta. pcti
ut arma atq; equos tnd̃ent. Jn capita · x̃.
trems nr̃is q̃drigatis. Jn socios ducens.
Jn seruos · centenos. Et ut eo p̃io psoluto. c̃
singlis alb nẽt uestimẽtis. Jn castra hostis
accepũt. Fctisq; in custodiã oñs sũt. se eo
rũ aues socij q̃ dñi ibi tps fuer. Jntm cũ ex ma
ionibꝫ castꝫ q̃bꝫ satis unũ aut ñ fuit. ad
q̃tuor milia hoñũ · ccc. eq̃tes. alij agrimine.
alij palati passim pagos · q̃ haud mñ tutũ
erat eam fugisset. castra ipa a saucis
et mulieribꝫ cacẽ cũctẽ q̃ alta fcta hosti. p̃
da ĩgens puta ẽ. Et p̃ eq̃s unosq; et sigo
argenti q̃ plimũ in phalis equoꝝ erat. nã
ad uescendũ facto pcingno utiq; militan
tes utebant. oñs cetꝰ p̃dꝰ dum̃ spiendi
data ẽ. Cũ sepeliendi causa cferri in unũ
cõpa suoꝝ urssit. Ad octo milia fuisse dr̃
fortissimoꝝ uiroꝝ. Cũsul q̃ · x̃. eq̃sitũ sepl
tisq; q̃dã auctores sũt. Eos q̃ eam fugiũ pse
cutus · mulier puula noie busa genie · cla
ra duncis · menibꝫ tm̃ tectisq; accumsi
mis acceptos · frumto · ueste. uiatico q̃ mi
nut. P qua ei munificentia p̃ea trllo pfec
to · ab senatu honores habiti sũt. Cetm̃ cũ
ibi · tres · mul'. q̃tuor ceper. subi maximi de
legie p̃ma · cui pat̃ p̃re anno dictator fue
rat. et de legie secunda · l. publi. bibulus
et · p̃. corneli scipio · et de legie tria · appi
claudi pulcher. q̃ p̃me edil' fuerat. oñũ
ẽsensu ad · p · scipionẽ admodũ adolescẽ
tem. appi · claudiũ fama mpti delata ẽ.
Quibꝫ cõsultantibꝫ utr̃ pnices de fuma re
ri · nũtiat · p̃. fini philus cõsularis uri fi
li. Ne q̃q̃ eos pdita spe forte desperata co
ploratiq; rẽ cẽ publicã · nobiles iuuenes
quosdã quoꝝ patrẽ. l. cealiũ metellũ
mare genaues spectare. ut deserta italia
ad regẽ aliquẽ tñsfugiat. Quod malũ
p̃ q̃ atroꝝ sup tot clades ĩ nouũ cũ stupo
re ac miraclo torpitos detinuit. et q̃ adeũt

cõsuliũ ad uocandũ de eo cenſeret. negat
cõsulẽ rẽ cẽ scipio inuenis. fratal' dux hui
ce belli · audendũ atq; agendũ ñ cõsultando
aut in tanto malo cẽ sapiõ. Jrẽt secũ ex templo
armati q̃ rẽ. p̃. salua ñ cellẽt. nullo uetãte q̃m ui
ca cogitent hostiũ castra cẽ. Pergit ire seq̃n
tibꝫ paucis milibꝫ militũ metelli. Et ei cãlium
ibi iuuenũ de q̃bꝫ allatũ erat inuenissẽ. stric
to sup capita cõsultantiũ gladio. ex mea ĩ
sententia in q̃t uro. ut ego rẽ · p̃. ñ deseri
ri aliũ cuẽ romanũ detrectet putar. Sola
cius fallo. tu me uipt̃ optime maxime.
domũ · familiã · remq; meã. pessim̃ leo af
fligat. Jn hac ũba · l · cẽ uires exposto lo.
cẽq; qui adestis. Hanc ñ unquam. ut se hẽ
gladiũ strictũ cẽ sciat. haud sec̃ pundi
q̃ si uictorẽ hannibalẽ ĩcient uniũt oñs.
custodiendoq; se metipos hannibal' cont
sapiom tẽdunt. Eo tpr̃ q̃ hec agebant. uenusiã ad cõsulẽ ad. mj. milia
et pcultes eq̃tesq; q̃ sparsi fuga pagos p
uenie. Eos oñs uenusiꝰ p familias hen
gule accipientes eundemq; cũ dimisisset.
ut singlos eq̃tes togas a tunicis · et qua
drigatos nũmos. q̃nos uicenos · et pedi
tibꝫ denos. et arma q̃bꝫ decerent dedit.
Cetiq; publice ac p̃uati hospitalit̃ fac
tũ · et tutũq; ne a muliere eam tam ꝑs
uenusiñ buse multitudo faciebat. et ia
ad decẽ milia hoñũ erãt. Appiq; et sapio
p̃ter in colum̃ cẽ altũ cõsulẽ acceptũ. mu
tuũ ex templo mutuũ q̃nte secũ peditũ eq̃
tũq; copie erent. satisfactumq; simul utri
uenusiã addita etatũ · an manie uiderẽt
an uisi. Narro ipse eam tam̃ copias tũlisse.
Et ia aliq̃ spẽ cõsularis erat. uenib
q; secũ et sine armis ab hoste uetebant de
fensum. Romã ne hos q̃dẽ reliq̃as sup
ẽ eam̃ socioꝝq; ꝟ occasione occasum
ei duobꝫ exercitibꝫ delectasq; oñs copia
allatũ fuat. Nũq̃ salua urbe tm̃ pauo
re tumultuq; int̃ menia fuisse. Itaq;
succulẽ animũ. magnitudine narrare q̃ dis
serendo minora ꝟ fatio. cõsul' exercitusq; ad

cap. 53

cap. 54

NB. "primum" – "deseram" cap. 52 §2 – 53 §10
iterum supra legantur

tū simeuū ꝓre anno omiſſo. ꝓ unū ſ⁹ unū c.56
ū. ⁊ multiplex clades cū duobꝰ cſulibꝰ cū cō
ſularē exercitū amiſſi uulnerabant. nullā cā
ſtra. nec ducē ū militē cē. hannu
ball apuliā ſāmniū cē. ac iā ꝑ totā ital
iā factā. ſtulla ꝑfecto alia gens tanta mo §2
le gladiꝰ ū obrutā cēt. cuꝑ dare adegā c.52
tes muſulas carthaginenſiū ꝓuincia §2
li acceptā. q̄ facti ſcelera ac ſanguina ceſ
ſere. hinc uectigales ac ſtipendarios fieri
ſe puſſi ſūt. ad pugnā aduſum in affri
cam au ꝑta hannibal ſuaſerunt. nulla
ex pte cōparande ſūt ū q̄ minore ānō ſūt le
te ſ⁹. ſuū pil. q ān. poſtpoſuū ꝓtores ſena
tū maiorā hoſtiliā notauere. ut de urb
cuſtodia cōſulerent. deq̄ eū dubitabāt de
leus ciuitatibꝰ hoſtiā ad oppugnādā urb.
q̄ unū oꝑ bello reſtaret ueteranū. Cū ma
lus ſic ingētibꝰ ita ignotus. ū cōſulū q̄
dē ſatis exprederet. obſtrepere clamor la
mentantiū mulierū. q ū dū paſſā facti u
ū moxaliq̄. q pene oīs pene domos com
ploarent ꝑmiſcue. tū fabi maximi cen
ſuit eq̄tes expeditos q appia q latina ui
a mittendos. q obuiā euntes pauēteſq̄
alios q̄s. pfectos ex fuga paſſim diſſipatos.
forte referēt q̄ fortuna cōſulū atq̄ exerci
ū ſit. q ſiq̄ dij immortales miſeri imperij
reliquū romanū noīs fecerint. ut hr copie
ſint. q ſe hannibal ꝑ ꝑlū cēſuit. q̄d pa
ret. q̄d agat. actur q̄ ſit. hec explorādi
noſcendiq̄ ꝑ impigos iuuenes cē. Illo
ꝑ pcs ipſe agendū q̄ magiſtratū pmi
ſſe tumultū ac trepidatēs in urbe tollit.
magnas ꝑ arceat. continuoq̄ inter ſuū q̄
q̄ſū cogant. cōploret familiaꝝ coer
cent. ſilentiū ꝑ urbē faciat. mittos re
rū ōnū ad ꝑtores reducentes curet. ſu
e q̄ſq̄ fortune domi auctorē expectet.
cōſules ꝑtea ad portas ꝑmāt. q̄ plebe
am quoq̄ ꝑ eḡm urbē. cogāt q̄ hoīes ni
hil nō urbe ac meenib⁹ ſalus ſalutē ſpa
re. Vbi tacuit recte tumultꝰ tū in cam
am patres reuocandos. cōſulendū q̄ de

urb cōdita cē. Cū hac ſententia pcibꝰ oīs
eſſent. ſūmotaq̄ foro magiſtratꝰ tres duūſi ad ſedandos tumultus diſſeſſi
ſunt. tū demū luce a tercio cōſule allate
ſūt. l. emilio cōſule ⁊ terentio ceſſi. euaſum
ſe cē. reliquis ꝑmū brachio flumē obiecto
eos excludit. Cetū ab oīb⁹ labore. ingeniū.
uulnerib⁹ q̄ telis. matiores ipſis ſpe dedicatio
ne facta. pacti ut arma atq̄ equos traderent.
in capita. ⁊ tenus numus q̄dringatis. in
ſectos ducerent. in ſectos centenis. q ut eo ꝑ
cio ꝑſoluto. cū tribꝰ abirēt uestimentis. i
caſtra hoſtis accepīt. tēdiq̄ incuſtodiam
oīs fuit. ſe cōy cures ſecū q̄ dū ibi tpis trāſ.
igit cū ex maioribꝰ caſtis q̄bꝰ ſatis unus
aut ū fuit. ad q̄tuor milia hoīū. q ce. eq̄
tes. alij agmine. alij palati paſſim pagos.
q haud mul tū erant amniū ꝑ fugiſſent.
caſtra ipſa ſaucios q timidos eoꝝ tūtē
q̄ altā tūta hoſti. ꝑdu ingēs ꝓda ē. Et ꝑ
ē eqs uirosq̄ q ſiq̄d argenti q plimū i ꝑpu
lis equor erat. nā ad uehendū facto ꝑ
cursu utiq̄ multantes utebant. Dōnis
ceta ꝑda durapiendi data ē. Cū ſepeli cā
cauſa cōferri in unū corpa ſuoꝝ iuſſit. ⁊ do
decim milia fuiſſe dōr fortiſſimoꝝ uiroꝝ. C
ſul q̄. r. cū ſitū ſepultūq̄ q̄d auctores ſē
cos q̄ cauſū pfugant. mulier paula
nōie buſa gēne. data duntaxat. menibus
cū tectiſq̄ a camiſinis acceptos. fir mito.
ueſte. matico q̄ uiuit. ꝑ q̄ munificentia
ꝑ ea bello pfecto. ab ſenatu honores habiti
ſūt. Cū ibi cū. tr. mil. q̄tuor cēt. fabi c.53
maximi de legiē ꝓma. cui pace ꝓre anno
dictatori fuerat. ⁊ de legiē ſcla. l. publi
lius. ⁊ ꝑ. corneli. ſcipio. ⁊ de legiē tēta.
appi claudi pulcher. q̄ prime edili fuerat
ōnū cēſenſu ad. p. ſcipionē admodū ado
leſcentē. app. claudiū ſūma omniū uo
luntatibꝰ mire pauce de ſūma rei. im
at. ꝑ. furi philus. cōſularis uiri filii. Hec q̄q̄
eos pdita ſpe fore deſpata cōploratāq̄ re ē
publica. nobiles iuuenes q̄ſdam quoꝝ pri
ate. l. ceciliū metellū mare. ac naues ſpe

tare. ut qsta italia ad regū aliquē tūltū
giat. Quod malū pt' q̄ atq; st' tot clades
q̄ nouū cāi stupore ac miraculo torpidos defi
xisset. q̄ q̄ aderāt cōsiliū ad uacandū de eo ce
serēt. negat cōsiliū rē ee sapio uincens. fatal'
dux huiꝰ belli. audendū atq; agendū ē cēl'
tandū aut uitādo malo ee sapio. Jnēt sacū
ex templo armatū q̄rē. p. salua uelet. nullo
hū q̄ ū ea cogitent hostiū castra ee. pergit
ire seq̄tib; paucis ut hostiū metellū. Et
cāi cāluū uiuentē ibi de q̄b; allatū erat inue
nisse. stricto stup capita cōsultantiū gladiū.
ex me cāi sententia mālt unū ut ego rē. p.
ī desertī tante cladis uelud ex naufragio
colligentē. ad. x. milia militū ferme ee ī
compositoꝝ inordinatoꝝq; se nē sedē ad
armas in captiuoꝝ pdus prorapta. nec
inermes aīo. nec magnitudinē mouē nūtiā
te. cui puate q̄ primas clades uilgare s.
ad eoq; tota urbē oppleuit luctꝰ ut sacrum
annuū fieri cōmissū fier. q̄ nec hu
gentib; ro facē ē fas. Nec ulla mulla tēpr
state maīa expers luctꝰ fuat. Jtaq; ī ob
eande causā alia q̄q; publica aut pua
ta desererent. senat' cōsultu diebꝰ .xxx. luc
ē finue. Cūm cāi sedato urb' tumultu
reuocati in aīa patres eent. allie insup
ex sicilia litē allate sūt a. ē. oct' allioq;
sse regnū hieronis classe punica uastāi.
Cui cāi opē implorāti ferre uellēt. tūm
atil' hos ē. alia classem adegatis insula
stare parata instructaq;. utubi se. ostū
tuendā fiducia sua q̄ rem sensisset. lub
beū ex templo punica q̄q; alia romana q̄q;
dente. Jtaq; classe op' ee. si regē socii sta
huāq; tuen uellēt. luctus cēl' pmis quē ap
pū dauū q̄ classi ad hostia stanti pect.
annuū ad eratū mittendū sertendūq;
cēlū uc cāi. pr. eratū tulit. primo q̄q;
sse q̄tū q̄ cōmodū ita. p. fieri posse romā
uenret. terru q̄ sup tantus clades cū ac
teris pdigus. tū q̄ due uestales eo anno.
opuma atq; floruma stup cōpte q̄dā sb
tra ut moꝝ ē ad portā collinā nouata fue
rut alta sibimet ipsū monē cōsuat. l.
camill' scribu pontifices. q̄s ī munere pō
tifices appellant q̄ cāi florentia stupri fe
cerat. a pontifice maximo eo usq; magis
ī comitio ces' ē. ut me' ubi expiaret. ha
nefas cāi inter tot ut fit clades ingrigui
ūsū eet. x. uni libros adire ī sil sūt. Et fu
bi' pictor delphos ad oraculū missus est.
sed salutatū q̄b; pabꝰ supplicauisq; dōs ipse
sent placare. et q̄nā futurum finis tantis
cladib; foret. Jterī ex fatalib; libris sac
ficia aliq̄t extra ordinaria facta. Jnter que
gallus et gallula. greec et greca. in foro bo
uario sb terra uiui demissi sūt. in locū satis
ficatū. ubi cāi hostis humanus immune
romano sac imbutū placatus satis ire
hinc de pace. q̄. claudi marcellus ab ip
sicia. et multos q̄s in dedition sceptos habe
bat. roma ut urbi psidio eent mittit.
Jsq; legione dedit. ea legio tina erat cāi
ipi. mil. tirannū siciliani pmittā. classe
ducta. p. furio philo collegit. pauce
dies annusū magis ruinis tendit.
Dictator ex auctoritate patrū uicē uni
a senatu magister eqtū. delect' edicto
iuniores ab annis .xvii. et q̄ sdā pretexta
te scribūt. uiq; ex his legionib; et mul
le eqtes effecit. Jte ad foces latinū q̄
nom ad milites scr formulas accipiē
des mittit. Prima tecta alta parari iu
bent. et uetā stolia hostiū detrahit templis.
portabrq; et alia forma nouū deceret ino
pia lib; capitū ac necessitas reddit ar
to milia iuuenū ualitoꝝ ex suis. p
sultantes singlos. uellēt ne militare
cepta publice armatiū. hic miles ma
q̄ placuit. cāi puo minore redim capti
uos copia fieret. Pumq; hannibal sedin
tā p̄sperum. ad animos pugnā. iuuenis
magis q̄ uelli gerentis intent' animo. cum
captiuis. pduces legiq; et socios sce
cāi ad trebiā tū sumeruiq; lacū bruge
allatū sūt. primo dum ab romanis. et q̄
uocatos q̄ miq; alias antea mitti satis

Cap. 58

sermone alloquit. Ibi ō inclinatione animi sibi
ee. cū romanis bellū de dignitate atq; imp
o certaret. a patres utruī romane cessisse.
a se id admitti ut siue mutē sim' felicitati
a utruī cedat. Itaq; redimendi se captiuos co
pia face. ptiū fore in capita. eqti q̄ingenos
q̄dragenos nūmos. trecenos peditī. seruo. c.
q̄ in alterū ptē abirent eqtibz ad ptiū q̄ pe
pigerāt dederunt. selecti. tm̄ q̄ cuiq; ciuitio
nē placuerit accepunt. placuit suffragio
ipz. x. delegi. q̄ romā ad senatū irēt. Nec
pigū aliud fidei q̄ ut iurarēt se redituros
acceptū. Emissis cū his carthalo nobilis
carthaginensiū q̄ se forte ad pacē melio
rem aīos ciuitatis ferret. Cum egressi castris
essent. uīs exbis minume romani ingenij
hō. ueluti ad obeūdū uim fortunā soluendi ca
usa cū in castra redisset. cū nocte comites ab
sequit. Vbi eos romā uenisse nūciatū e. car
thalon obuiā ire. missus. qui dictatori
ne nūciaret. ut cū nocte exercit' finibus
romanis. legatis captiuoz senat' ab dic
tatore datus e. Quoz princeps. eē. uīm. pu
tres cēsepti mq̄r. Nemo uīm ignorat nūl
umq; ciuitati uiliores fuisse captiuos q̄
nīre. Cetīm ñ nob' pl'iusto nīa placet cau
sa. nī alij imq; mun' negligendi uob q̄ alu
os ui hostiū potestatē uenerit. Nō enī in atte
p timorē arma tenuim. sī cū ipe ad noctē
supstantes cumulis cesoz corpū ptiū ex
traxissem'. in castra recepim' nos. Diem re
liquū ac nocte insequēte fessi labore ac
uulnerib' uallū fum' tutati. Postero die ce
ssi ab exercitu uictore aq̄ arcerī. nec ulla
ui passi hostis extrahendi spes eet. nec
ee necesse ducem'. Iam alias hoīū ex acie tru
cidatis nīa aliquē ex cānensi pugna re
mā multē restare. Tuc demū pacti sum'
ptiū q̄ redepti dimittem'. Arma in quib'
nudi nī ui amittim' erat hosti tradidimus.
Ea maiore sp̄ accepim' se a gallis auro re
demisse. a patres nros aspimos illos ad
tuendā pacis. legatos nī ad captiuoz re
dēptoz gratiam tarentū misisse. atq; initi
ha cū gallis. q̄ ad hannibalē cū pyrro utriq;
nīa clade infamis. Cum paucoz a fuga pu
gna fuit. Cannenses ceptps a cū romanoz
corpū tegūt. Per supsum' pugne. ñ in q̄by
truncandis a ferū q̄ unes refecer. Sūt q̄
te mīs q̄dā. qui nec in acie q̄dē refugerit.
Ī p̄sidio castris relictis cū castra tuerent in
pretate hostiū uenerit. Haud eqdē ullum
eius aut cūiuismodi fortune aut cū dedecoris
inuideo. nec p̄ito alium me extulisse ac ue
lim uideat. ne ill' quidē ñ pnicitatis pudi.
q̄ cursus aliq; p̄mū e. q̄ plerisq; in armis q̄
acie fugientes. ñ pius q̄ nemisse aut cauī
sis ulterius. Senob imito p̄tulerī. gl'iaq; sunt
in se pl'q; in nob p̄sidiū rei. p. ee. Si ullis ur
bis ac fortib' uiris multisq; utendum
q nob iā ppinquoribz p patriā. q̄ bño uīr re
ceptī atq; in patriam restituti fuim'. Vita
cū ea oī etate q̄ fortuna haberis. Vxoz. mi
hi armari suoz audio. ñ imm' mutuus
nr e. nec maiore p̄tio redimi possum' quā
hi emūt. Nam si ceterum nos cū illis. mu
nā noī romano faciam. Illud q̄ in tali re
bo aīaduertendū uob censeā patres cō sci
ti si tā dumores ee uelitis q̄ nullo nīo mi
to faciatis. q̄ nos hosti relictuī sitis. p̄
ro uidelicet hospitū numo hūc captiuos.
an barbaro ac pno. q̄ utrū auaricioz animi
telioz sit uir estimari potes. Si uincatis
catenas. squalore deformitatē q̄ amic
nīoz. timum' profecto uos ea spes moueat.
q̄ si ex alta p̄te armatis structas carinen si
bz capis legiones nīas. Intuen potestis
sollicitudinē et lacrimas in uestibulo curie
stantiū cognatoz nīoz expectantiūq; re
sponsū nīm. Cū hi p nob p̄ces his q̄ absūt
ita suspensi ac sollicati sint. quē censere
aīi ipz ee. q̄z in discrimīe uita libertasq;
eet. Si mediī fidius ipe in nob mitis ham
nihil contra naturam suā ee uelit. medul
lis nob uita op' ee cēsetur. cū indigni ut
redimerem a uob uisi sum' redire. p. q̄ re
missi a pyrro sine p̄tio captiuos. si redire cū legā
tis p̄moribz auctoris ad redimēdos sese mis

Cap. 59

Oratio legatoz captiuoz ab hannibale.

cloā

cap. 60

buc

sis. Reclcam ego in patam. cccc. nimis ñ esti
mat annis. Sui q̃sq; aui pat̃s cl̃ q̃ri sno indi
gnime cc. uitã corp̃ meũ mag̃ me fame pi
cũm mouet ne auob̃ dãpnati ac reputi abia
mus. nz enĩ uos p̃uo pepasse hȳies credet. v̄
his finẽ fec. et tẽplo ab eo tẽu q̃ in comitio e
rat clamor flebil ẽ sublat. manq; ad arman
tendebant. quantes ut sibi libes. filios. cogitos
redderẽt. femnas q̃ metus ac necessitas ẽ
ire ac in foro unũ imu faciebat. Senat sum
motis arbit̃s cl̃iu cepit. Ibi aĩ sententiis
uana arẽt. et alij reduñdos de publico. alij
nullã publice ipensam faciendã. nec pbitẽ
dos et p̃uato redimi. Si q̃b; argentũ in p̃
sentia deerat. damnũ et omnio pmiã mu
tuã. p̃dibo ac ſtinus cauendũ pplo censebãt.
Tũ. t. mãlius torq; p̃ſte ac nimus dure
ut plerisq; uitebat scũtatis in rogatius
sentiã. ita locut̃ fert. Si tñm p̃tulas sent
legati. p̃his q̃ in hostiũ potestate fuit ut re
dirent. illi in secratẽ coy biu sentã pre
gisse. Quid enĩ aliud q̃ ãmonẽdi ẽtis.
ut more tm diti a patrib; necessario ad re
mittendũ a pat̃b; necessario adre
mittendũ et tẽplo suaretis. Dẽ aũt aĩ pre
gl'ati sunt q̃ se hostib; dedint. p̃ferriq; iũ cap
tos in in acie ab hostib; q̃ ab his q̃ remissi
a canusiũq; puenẽt. atq; ipi. c. tirentij cl̃iu
l'equũ censuerũt. nichil uos coy pat̃s cl̃ip
ti q̃q; illuc acta sũt ignoare patiar; stup
utinã hec q̃ apd uos actu sũ. canusij ap
ipm cẽtũ agere. obtundũ trist ignauie
culpã et̃ritis. aut mi h̃ salti ad ẽt. p. c.
sempniũ. Quẽ si ish duce secuti ẽnt mul
tos. hodie in castris romanis ñ captum in
potestate hostiũ ẽnt. et cfessis pugnando
hostib; tẽ uictoria letis. et ipis plerisq; mgt
si in castrum fua nocte ad crumpendũ libam
hũissent. et septa armatoy hoñũ. ertipe ẽ in
ẽ ẽfertos hostes possent. pecq; pse ipi hr fa
de conatu sũt. nz aliũ secq uolucẽ. Et acte ppe
tota. p. sempniũ tuditanũ ñ destitit ãmo
nẽ adhortari eos dũ pauatus hostiũ ẽcta
castra. dũ q̃es ac silentiũ ẽet. dũ noy in
ceptũ redeũt. se duce secq̃rent. an lucẽ puc

mire. in tuta loca in socioy urbes posse. fidit
auoy memoria. p̃. deci tp̃. multũ in fama.
sic nob ad oleandros ipse primo bello. cal
purniũ flamma. cccc. uoluntarios. aĩ ad tumu
lũ eos capienduũ situ me medios hostis du
cẽt. dix. Opoztanam militares. et morte nra em
piam ex obsidiõe ẽtinentes legiões. Si h̃
-p̃. sempniũ ducẽt nec mire ratio uos duce
ret. si nemo tante ũtutis existẽt. cuius ani
am ñ ad gl'iam mag̃ q̃ ad salutẽ ferentẽ
demonstrãret. duces in patã ad parentes.
ad coniuges ac libes fac. Vt puenium ret
uob̃ annus. dq; si mouendũ p̃ patã ẽt face
tis. Quinq̃ginta milia sociozq; ẽtã uos
eo ipo die cesa iacent. Si tot exempla ñ
tutis ñ mouẽt. nichil ñq̃ mouebit. Si
tanta clades mulẽ nitã ñ fec nulla fati
et. et ubi atq; in columes desiderantes pat̃
am. ñno desiderate dũ patã ẽ. dũ aues ẽ
estis. Sero ñe desideratis. deminuti capite.
ab alienati iure ciuiũ. Siu carnificinaliũ
facti. p̃uo redituri estis eo ũm ignauia ac
negtiã abstis. p̃. sempniũ cauẽ uirtm ñ
audistis arma capi ac secq̃ se uolentẽ
Hannibalẽ p̃ paulo audistis. cui p̃ iu
et arma tẽdi uolentẽ. Quã ego ignauiã
ulcoy accusb. aĩ scelus possim accusare.
p̃ ẽm secq̃ recusar bñ monẽtẽ. et obstitẽ
ac retinẽ conati sũt mistratis gladiis u
ri fortissimi uiri ne ẽtis simouissent. p̃ius
mq̃. p̃. sempnio q̃ ciuiũ agmiñ. q̃ p̃ hos
tiũ fuit erũpendũ. hoc aues patã de
ẽt. quoy si ẽtã similes fuissẽt. nemiñẽ
hodie et his q̃ ad cannas pugnauerunt
cauẽ haberent. Ex milib; vij. armatoy.
sexcenti ẽruptant q̃ erũpe audent. q̃ in
patã ubi atq; armati redirẽt. nz his sex
centũ milia hostiũ obstitẽ. Quas tutũ
unt duaoy ppe legionũ agminis fuisse
censetis fuisse. haberis hodie. xx. milia
armatoy canusij fortia fidelia pectora
. c. Dẽ aũt quẽ admodũ hi tam fidelẽ
q̃ nã fortes ne ipi quidẽ dixerunt aues ẽ
possunt. ñ quis ẽdẽ p̃t fuisse ut erũpẽtib;

q̃ cruẽ ꝑ obsistẽ conatꝰ sunt. aut ñ mundꝰ eos
tũ cohortatꝰ tũ gl̃e illoꝝ ꝑ uenire parã.
cũ sibi nunq̃ ẽ ignotã q̃ futuras ignoro
uole causam ee suam. maluer intentoꝝ
latentes simul hoc ad hostẽ ꝓpulare. cũ
sol̃ntũ notas eruptionis occasio eet. Ab
rumpendũ ea fuit dẽfuꝫ dies. ad tuendũ
forte castra cũ habuer. Dies ac nox eos
ad q̃ obsessi arma sẽpi aptata nullo fune
tande ultima audi pacis cũ hostia
rure desunt. affectaq̃ fame uinci, arma
ꝛ̃ sustinere nequeũt. nocturnis magꝫ hũa
nis q̃ armis uicti sũt. Orto sole ablatis
ad uallũ accessit. cũ sedam ꝙ̃ nulla ꝑ
tinacia ꝓpulsi dẽrent arma ac se
ipsos. ꝑ sibi ꝙq̃ q̃ uicti nichil minꝰ fuer. cũ
ad se fame ac pugnare decreu. Cũ in castra
redisset. ꝛ̃ nulla pugnandi cupa castra
prodidit. Deꝑditate uti captiuo nullos,
Manco nedum cũ cruce celsos oppres. cruce
pena uti seruos. Cũ in ade castra
rũ cum nuncio ẽ. Cũ uti ade sanna
ꝛ̃ cum nuncio ẽ. Cũ uti

Cum samn̄ cur urbi nobilis unc̄ suos. ꝑ ꝓme
lut eū cōpsimo fr̄cio familie ꝙ gñām romano
nū ꝓtentis. ꝑ famā cammensis pugne uulga
tiq; turbꝫ nomb⁹ aduenīt hannibal. cū q̄
sā urbē arcessiss̄ent. sine dāmne tūta urb̄ re
no. ꝑsidiisq; acceptis. ibi ꝓi oī atq; impedi
mēto relictis. ex alia parte magonē regiosq;
urbis cur defluentes aroniams accipe. a
ut detrectantes cogē ad defectōz uiler. ꝑse
q̄ agnī cā panīs maur in senū pelt. pugnatur
neapolim ut urbē mantuanā habet. ubi fine
neapolitanoz mittur. numudas parū ī mi
dus. ut plerūq; caue fūr me sinīq; occultu. q̄
q; apte portat dispositur. ꝙ hos ꝑse acta ꝑdā
gr agēs ostentantis ob eq̄tare ponte sustlit.
ꝙ q̄s q; nec milia q̄nq; ꝑsiti uidebant. cū ur
ma eq̄tū erupisset. absedentib⁹ cōsulto te
ta ūnīsidias. cū uenīt ē. hoc euasitq; q̄sq;
ī mare. ꝓpinquū chaud. paullitoze naue
pisce tonē plerūq; cēptate. pīus nandi de
dissent cōsulgū. ꝙ liq; tuñ eo ꝓlio nobile
uuenes cesi sūt. ꝙ q̄s negotias ꝑfectus
eq̄tū inter pantī cedentes scat⁹ cadit. ꝙ b
urbe oppugnandā penū abstinuere cēptan
mento. hauo q̄q; punta oppugnanti. ꝙ ur
capuā flectit. ut lugurtante longa fēlia
tate ac mdulgentia fortune. max tam
int corrupta q̄a licentia pleb sūi ī lubita
tē q̄rentis senatū. ꝙ sibi. ꝙ plebi obnoxium
fecit. pacanī clanī nobil ut̄ ac ꝓtanis ho.
Cum malis artib⁹ natus op. ꝙ is cū eo for
te anno q̄ res male gesta ad tūltimenū ē.
in sūmo magistratu cēt. nā diu infelta
senatu plete rat. occasionē nouandi res
magnī ausinī fuga. ut si m ea loca tam
nubil cū uictrice exercitu uenisset. urbanū
senatu tūlet capuā penis. ꝙ mpbo hō. q̄ nō
ad extremū pduc. cū mallet in colum q̄
celsa re. p. dñam. nullā aūt in colum ē or
bare. p. cōsulio edict. rationē init q̄ senatū
fluant. ē obnoxiū sibi ac plebi fuēt. Vocato
senatu. cū sibi defectionis ab romanis cōsu
li placatuq; nullo mō ī necessariū tutū ꝓce
dere cēt. q̄ ne q̄ lucios ex appi claudi filia
habet. filiāq; roma nuptū tuno dedisset. Re
tū maiozē multo rē magq; tuñdā instare.
ꝓ cū q̄ defectōz attollentiq; ex auctate
senatū. plebē spectatoz eo. et pedē senatu
cuā rē. p. made hannibali ac penis uelle. eo
se placo posse libare eos. si permittāt sibi ex
tumū inter p. obluti credant. Qui omīs uica
metu premerent. clamā manā nos. erāq;
cupe cogitati fuanoīs particeps. approbā
do cōsilia q̄p nāq; aduersum. tuā salutī mē
mutuā. Inter hec q; unltus ipi accipit.
fere data. ex illius claudi curiā uiler. ꝑsidi
q; in uestibulo relict. ne q̄s adire curiam
mussit suo. ne ne ī ea ꝓhibī posset. Hinc uo
cato ad tionē ꝓplo. q; sepe mq; obtastis ac
pan. aut supplicaī sumdi uob ex ꝙpto ac de
creto senatu potestas cēt. cū ī primis
cū expugnantes domos singlou q̄s ꝑsidi
dientū. Quoq; tuent. cū sūmo uno pcal
lo. ꝑ tutā lxtis aclibam. clausos omīs in
curiā accipite soles. inermes. ne q̄q; rap
ti aut forte temne egentes. de singlou ca
pite uob ius sententie dicente fuerā. ut
q̄q; emissus ē penas penderet. Sz cū oia
tuos ne mdulgē oportet. ut potioze
un salutē atq; utilitatē uīz habeamus. Et
cū hos ut optimoz odistis senatoꝝ. nā
senatū omīo hal̄e ī unltis. Quippe aut ne
q̄ abl pmittendū. aut q; unū ulle animis
cōsulū ē. senatus habendus ē. Itaq; duc
res simul agente simt uob. ut q; uestem
senatū tollatis. q; nouū coaptetis. Cita
ri singlos senatoꝝ uideo. de quoz capi
te uos cōsulam. q; te q̄q; consuetis fier
ꝑ pus in ei loci unū forte ac strenuū no
uū senatoꝝ coaptabitis. q̄ tenuo sup
plaui sumat. iuste cōsulit. Et nōdū un
una cā erat. cum q; primū sorte nomī
exaudit. ipmq; e curia pdua uallit. Vin
dicatū ē nomī. malū q; impbū. ꝙ se q̄q;
clamare. q; supplicio dignū. Cui placuit.
Vtico q̄ de hac sententia sic data. Et cui
p malo atq; impio. bonū senatoꝝ q; u
stū. ꝑmo sūl centū cum uno pia potaq;

noxio

Quanto cuiusdē pacuui
cuius capue.

n̄ pendat

n̄ potiora im
pulsu

n̄ senat fund

n̄ nouū coaptat

n̄ ꝑ pus in
loco

n̄ exedit

subuenturos. cum cū aliq̄ omissa nec̄dia quē
pri nouassent. multo maior ex tēplo dia
mor onebat. cū alij negarent nosse. alij nē
pbra. nē humilitatē. sordiū q̄ inopiā a pu
nire aius aut q̄s grē obiect. Hoc mlto ma
gis in sedo ac tuto ciuitatis senatore ē factū. ut
ipi penitus hoies apparet. quē aut nesci
sturi erēt locū de cē. q̄ nec cos dē nōiari atti
nebat. nichil aliud q̄ ad audiendā pbra no
mina tres. q̄ multo humiliores obscuriores
q̄ cēti erāt ei q̄ primū memorie occurrebant. ita
dilabi hoies. Potissimū q̄q̄ malū maxime
volentibus hic dicentes cē. iulentes q̄ senatū ex
custodia dimitti. Hoc in pacatū cū obnoxi
ū urbi bīfō senatū multo sibi magis q̄ plebi
fecisse. sine armis tā ois credentibus donabi
tur. Hinc senatores omissa libertatis dignita
tisq̄ memoria. plebē affari. salutare. benig
nius mutare. appatis accipere epulis. ei cau
sas suscipere. ei semp̄ patri ad cē. sedin cū mi
lites. inducēs clare q̄ magis pplanis aptiores
in uniq̄ fauoris cīuli animo cēt. Jam si nichil in
senatu actū aliud. q̄ si plebis ibi cēt cōsilium.
pna semp̄ cunctas in luxuriā. in ingentiū
sui ultio. si affluenti copia uoluptatū. ille
celebris omnis amenitatis maritime urbisq̄
Cū ut ita obsequio pnarū q̄ licentia plebi la
xatur. ut nec libidini sūptuū modus es
set. ad cēptū legū magistratuū senatusq̄ ac
cessit. Cū p̄ immensē clarē ut cui aliq̄ erat
inuidia. romanū q̄s in pui spernerent. Jo mi
nuit in moria ne ex tēplo efficerent. q̄ conuiuū
uetustū multas familias clarus ac poten
tes romanis miscuerat. q̄q̄ cū militaret
aliq̄ apō. Ā. magnū inclinent. ccc. eq̄
tes nobilissimi q̄sq̄ cāpanoz in p̄fidia sicu
lani urbiū delecti ab romanis ac missi. Ho
rū parentes cognatiq̄ egre primū. ut lega
ti ad cōs. Ā. mittent duo. Postq̄ cognitū
p̄fectū. q̄ neq̄ sic cū paucis ac semiermibus
clam inuenīt. q̄ potent male insidiabilē
romanis socius. superbis atq̄ infidelibus ut erat
cāpanis spnēdū. Et aut rex suaz singq̄ cōis.
nimis deregento clarē nudantesq̄. Nā cū
legati egre ferre senatū pplinq̄ cāpanū adisse
q̄q̄ euenisse romanis nō iasse. pollicentiq̄ oīa
q̄ ad bellū opus essent. morē magis q̄ ut lo
q̄di cū socios senatus campani ulentes
q̄ opus essent ad bellū impare. q̄ cōuenient ad p̄se
nē fortune nīe statū locuti estis. Quando enī no
b ad cannas relictū est ut q̄ aliquo tulcanū. id q̄
cē explen ab socios uelim. precates uob impēti
tanq̄ exules tulcanū. Pecuniā de cē dicanū. tā
q̄ ea tū desit. Nichil ne q̄ supplem quinē no
bis reliquit fortuna. legiōes. equitat. arma. si
gna. eq̄. uiriq̄. preter ma cōmeat. aut macie.
aut inermes. p̄ter duo amissis castis pleist.
Itaq̄ nī uultis nos in bello opter cāpani. p
rem bellū p̄ nob sustinere. Venat in mīnē ut
fratres q̄ sanguinem maiores uīres inter mema cōpul
sos. nec sānitē in hostē p̄ fidei animū penetre
ceptos in fidē satis la defendim. ceptūq̄ p
nos cū sanguinib bellū p centū ppe annos ma
nante fortuna euentū tulim. Adiate ad la
q̄ fedus equū reduistis. q̄ leges uīras. q̄ ad q̄
tremū uos q̄ añ cannensē cede clarē magnū
fuit. ciuitatē nīam magne pti uīoz decus
cōmunia ciuiumq̄ uolūtū. Itaq̄ cōmunē hīc
hīc clarē q̄ accepta ē cēde cāpani oportet. cō
munē patriam tuendi arbitrium se. nō cū sāni
te aut ciuisco res ē. ut q̄ ab ablatū sit in
italia tū in pui maneat. Pecū hostis ne af
fixe q̄dē indigenā ab ultimis finib ouis. fir
to occeano Baliaq̄ colūnis. ex p̄dē oīs unus
excitōis. alingue ppe humane mutē tu
bat. Hōc nata ei in oīb imitē. ferūq̄ in sup
dux ipe efferunt. pontib ac mobilib exhu
manoz corpū strue fatiendis. q̄ ex ploio ap
get. ne sectatur humanis cōpib coercito hīc
fundis pulsos epul. q̄s cinge ei nefas sit.
mēte atq̄ hoīs oīos. q̄ ex affrica q̄ ex carthag
ne una petē. q̄ italiā nimidarū ac maurō
pena p̄mittā ēe. cui ū genito in mutaliam
terre stabile sit. pulchū erit cāpanis pro
lapsū clarē romanū imperū. nīū fine. ne
stris urbib reverentū ac recuperū ēe. Ingen
tia multa peccati. nīq. exitū arbitror ex cāpani
a sēpsisse. ita p̄amie affari ē firmiū. Cum

si parem fortune uire fide habetis. nec him
bal se uicisse sentiet. nec. ꝛ. p. se uictos ee.
Hanc oꝛonē cōns. dimissis redeuntibꝫ do
mū legatis. uni ex his sibi uni. ipse uenuet
aut. q̄ campanū ꝛ agrū solui ab. ꝛ. quia pecuniā
ad ēptū recuperare. si impio q̄ italie potiri possint.
foedus cum cū hannibale q̄bꝫ uelint legibꝫ
factos. Hoc cognouīt sibi fore. ꝙ cū ipse confec
to bello hannibal uictoꝛ in affricā mittꝛ cedat.
q̄ captiuīq; reportet. italie uniuersi cāpanis reim
ponant. Hoc uni cognitus ad sensi oēs. ita reti
nant legationē. uti deletū ōibꝫ uideꝛ nomē
romanū. Ex templo plebs ad defectionē. ac ps
maxima senat⁹ spectare. Exacta tamē auctoꝛ
tatibꝫ seniꝛ p paucos dies ēres. p̄mo
mē sīa plurimū. ut ire legati q̄ ad cōsule
romanū iuenīt ad hannibalē mittent. Qui p̄
ire ceptū defectionis cōsiliū cēt. ꝛ. legates
missos a cāpanis in q̄bdā annalibꝫ inuenio. p̄tulantes ut alt⁹ cōsul cāpanū fieret. si ire ro
manā aduocari uellet. Indignatē oēs sū
moti a curia uisos ee. missuīq; uicinē q̄ ex
uiri educēt eos. atq; eo die manē exit fine
romanos uidit. qui nimis cōperi latinoꝛ q̄n
dā p̄tulano erat. Celiq; alij ita ut fine ca
usa p̄mi senāt sēptoꝛes. poste p̄cto sū uit. le
gati ad hannibalē uenīt. pacisq; cū eo cōdi
tionis fecit. ne q̄s imperiū magistruue
primoꝛ ullū uis in auē cāpanū habeat. ne
ue eius campanū inuit⁹ militaret. minū ue
faceꝛ ut suis legibꝫ suū magistruue cāpane
ciuit. ut. ccc. eꝛ. R. captiuos pri⁹ daret cā
panis q̄s ipi elegissent. cū q̄bꝫ eq̄tū cāpa
noꝛ q̄ui sacra stipendia facient pmuta
tio fiet. Hec pacta illa insup q̄m q̄ pacta
erāt facinoꝛa cāpani edidīt. Nā p̄fectos
socioꝛ cuiusq; ꝛ. alios partī aliq̄ militie
munie occupatos. primū priuatis negotiis i
Phatos. plebs repente oīs cōprensos uehut
q̄stodie causa balneis includi iussit. ui
feruoꝛe atq; estu aīa intercluſa. fedū in mo
dū expirauit. Ea ne fieret. ne ue legatio
mitteꝛ ad primū. summa opa decī magi stra
tui ad summā auctoritatē michi pe sanā ci

uitū mētē redditi restituit. Vbi ū p̄sidiū mit
ti ab hannibale audiū. pyrri superbā comita
tāq; mirabilēq; tarentinoꝛ fortunē ex ē
pla referēs. primo ne recipe p̄sidiū palam
uocatū ee. rediū ut receptū aut eiceꝛ. aut
si malū fuisset q̄ auctoritatis socios ēsa
guineisq; defecisse. ac memoꝛabili facino
ꝛe pungere nollet. ut infecto punico p̄
sidio restitueret se romanis. Hec nec ē occ
culta agebant. cū relata hannibali ēent.
primo risit q̄ uocauit magiū ad sese ī cōsiliū.
Deinde cū his ferociꝛ negasset se iurū. si ē han
nibali uis ēet ī auē cāpanū. ciuitat⁹ inu pri⁹
cōprendi iussit. uinctisq; attribui ad sedē iu
sit. Venit deinde ne q̄ inde ui tumult⁹ atq;
ciuitatis cāpanoꝛ motu ēsultu ēsumus oriret. ip
primissō nūtio ad manū bostiū portē cāpa
nā. p̄cto die se capue futuū. p̄fiscat ea
stris cū maximo p̄sidio. exercitū cōmone aduo
cato. edicit ut frequentes cū cōiugibꝫ ac libis
obuiā irēt hannibali. Ab omnibus id ī ore
dient ēt. p̄ eminre fiducie q̄ uulgi a studio
uisendi tot municipiis clarū imperatoꝛē fac
tū ē. Dein magi nec obuiā egressus ē. nec q̄
tumoꝛe aliq̄ ex consuetudine significare posset.
priuatī se tenuit. in foro cū filiodiemibꝫq;
pauas oculose ambulauit. Cupidissime
tota ciuitate ad capiendoū primū uisendū
q̄ hannibal magistus urbē. senatū ex templo
strulat. Pcessibꝫq; in primoribꝫ ciuitatis
cāpanoꝛ ne q̄d eo die fieri generet. diuīq;
ut ipe aduentu suo festū leti ac libēs celeꝛ
brauet. q̄q; pres ingemo uni erat. tū ne
q̄d in p̄napio negaret uisendi urbē ma
gnā diei partē cōsumpsit. Deinde ē apd ni
mios. celeres. fremitū pauimūq; inclitꝫ
nobilitate ac diuitiis. Eo priuati cōla
ui re q̄ audiendi ē p̄ceps faciendi q̄ at
tinuit rē ad penes iuuenē fidū adduxit.
abstructū a suo cū dedecoꝛe aut late. cū q̄ fe
rocissime p romana societate adhesus pu
nicū fedꝰ stetit. Hec cū aut inclinata in
parte altū cuncta. aut pauida maiestas
senatū deprimat. Hinc tū pri⁹ nouem hanni

bale tẽpeando mag̃ q̃ purgando placauit
mag̃q; patꝛis ꝓbo lacẽsq; q̃ ad cenã cũ eis
pare nocau uisit. au comuno nemine ei
pmũ ꝓt q̃ hospites uitelliũq; tuaret ũsi
gnẽ bello urũ adhibit̃ erat. Cepũ epulan
te die. q̃ communi ũ ẽ more punico aut mi
litari disciplina cẽ. Bte mane ante aũ̃ h
dũ ad uanos oĩb; uoluptatũ illecebras in
structũ. uũ nec dñor mutationũ ñ ipe me
dũ amici calam filii ꝓbolla unũ pnn ipiq;
ualetudinẽ q̃ causas pene ai q̃ ei aut mi
rabile uit̃ damnũq; causa añ sol' ferme ocu
sũ petrẽ calamũ q̃ communo egẽsũ scarti
filiũ. ũ in sectũ ore erat ꝓcus eduũ puene
nit. Consiliũ mat̃ affecit pat̃. q̃ ũ uenã ho
lui petatu q̃ stami ad hannibalẽ ipeñ ab
romanis. Bt in multo maiore dignitate q̃n
simi cãpani q̃ fluui ũq;. Cũ uultus pat̃
q̃d nã ro cẽt clitus q̃erere. toga reiecta ab
humo lat̃ sucantẽ gladio mudat. Sã ego
mat̃ sanguine hannibal' sanctũ romãis
fedus. Te ro ꝓ sare uolui. Libere ad cẽdũ
facũ patrũ malles. Duc dixit audi
uitq; senex. uelut si uã agendis uic̃ q̃ au
diebat uidẽt. tamñ metu. p ego te mat̃
filii q̃q; unu liberos unguũ parentib; ꝓpin
q̃sq; ne añ oculos patꝛis fute a patꝛi ora in
fandu uchis. Pauce hoc fuit. unde q̃ unũs
q̃q; dõz ẽ. dextrã dextre iungẽtes fide ob
stigiam ut sacrũ fide marsilien̄. digressi a
clocio ex tẽplo mesi armaũ iungis ab ho
spitali missa. ad q̃ tẽ capanoz adhibitũ
hannibali es. eã ipoz missa auentare mis
hospitatis sanguine hannibalẽ pat̃ fi
lio meo ipsum placare. filiũ hannibalẽ ñ
possũ. Et si mich' fa. ñ fides. ñ legio reli
gio. ñ pactis auuiate infendu. si ñ pa
tẽ nob' aĩ scelere fer. uel aggressũ os han
nibalẽ. q̃ illa die tot ictibꝫ suoz q̃ tot
uulnerib; intentũ oĩ. q̃ tot dextre te
presentes in uisia illa. in eũ ipi hanni
bal quẽ ad metu exanimis tremũt. quẽ ho
rret. q̃. p. cui stricto ensi. Nupha detur
ne ipm fere cuꝛ meũ oppetente. p cuꝛpe

hannibalis sustineb. atq; p meũ pec̃ petẽ
dus ẽ. t̃ affigendus q̃q; deteri. hic fine p
ti q̃m illic unia. Valeant ꝓces apd te mee. ẽ
q̃ te hodie ualuer. Lacrimãte mte iuuenẽ cer
nẽs. medijs ẽplectit̃ atq; osculo teres ñ añ ꝓ
by ẽrutit. q̃ puat ut gladiũ poter. fidemq;
dare. nichil sacramẽ tale. Tũ iuuenis. Ego q̃
tam mat̃ q̃ pat̃ dolo pietatẽ exsoluã patri.
Tuã dolo micẽ. tui ter pdite pat̃ sustinẽdũ
cũ ẽ. Semel cũ defatẽ ũmissa ab romanis.
Jtũ. cũ pacis cũ hannibale finib; auctoꝛ. ter
cio hodie. cũ restituente romanis capue mo
mat̃q; ꝓ dimittũ tuis. Q patꝛi. ferrũ que
ꝓ te armat̃ hic ante defendẽ nolebam. ho
sti minime putẽs. pcẽs. q̃m exoꝛq; quer̃ ma
re. hec cũ dixisset. gladiũ in publicũ tho ma
censi hosti abiecit. q̃ q̃ mul̃ res fuit spẽta cẽt.
se ipe cunctis reddidit. p eo die senat̃ frequẽs
dixẽ dare hannibali ũ ꝓma cloco ꝓ blandi
as tempꝰ fuit. q̃ grãis egit cãpanus q̃ am
icitiã sua romãe sociatis ꝓpinquissent. ante
cetꝛa magnifice ꝓmissa pollicit̃ breui capit tui
lie ei capuã fore. unusq; ñ cũ ceteris ipis. ẽ
et petituꝝ. unũ ee exoꝛtẽ primũ amicitie
fedusq; secũ facã. quẽ nõ ee campanũ nõ di
cã dele. capuã deuũ/eũ ꝓtulare ut ẽ redat
ẽ. ac se ꝓsente de eo referat. senatusq; cõsultũ
fiat. Omnis meã sententia fer. q̃q; magne pti
q̃ mir indigne ea calamitate. q̃ haud parua
minꝰ minuã debeat ius libertatis. Egressus
curia in tẽplo magistratuũ cõsedit. cõplen
dusq; magnũ tenuit. antq; añ pedes restituti
causã dicẽ uisum. Cum cũ manẽte fera ad
ũ negaret lege fedis id cogi posse. cũ mate
re catilie. ducisq; añ victorẽ in castra est
uisus. Quo ad capite opto ẽ ducẽ cõtione
bus uicissim. ad cõfutandam uicissim multi
dinẽ uacaturus. Laboris libratẽ cãpanũ q̃
prudẽtie. fac medio luce clam. intentibus
uob. Pullũ cãpanoz sedẽ. unicũ ad mate
rẽ ruptoz. Quid uolentib; capua capta. fie
ret. te obuiã hannibali. ex hoc nate urbẽ.
dieq; aduenẽ. el consecte. ut hinc ꝓmptũ d
cãe uno spectante. Ipe uoc frequẽte. ẽ moũ

vulgꝰ uidẽt. obuolutũ capõ ẽ. oclꝫ rupi ert
portũ missus ẽ. ⁊ ta mastbu ꝓuicẽ. ert ẽploꝫ
impostẽ immanẽ q̃ carthaginẽ missus. ne mo
tu alio q̃ capue ex indignitate reuocto. senatũ q̃ prumeret. dechiat. pmapis. Et legatiõ
missa ad reprendũ eũ. ipe aut negantẽ nẽ q̃
ꝑmũ petere offendi sibi non stat. aut bouẽ
do. habitis capue cert sectiõs ac thus auaru.
Hauẽ armas deuitur tẽpestas. q̃ tũ indutẽ
regũ erat. ⁊ bi cũ magꝰ ad secundã ptolomeũ re
gis effugisset. deportat. a cartbagie ad ptolomeũ. dũ eũ inuitꝫ ꝯ nos foedus
iunctũ se ab hannibale ꝓpatꝫ ert. unctis li
bus. ꝓmittit ut reddat sen uimã seu capu
ã malle. ꝑ ne magꝰ capuã sibi tuã duce. q
romã eo tpe q̃ uel romanos cãpanosq̃ bellũ
sit. tũ fugere magꝰ q̃ hospitio fruc romanũ.
nũq̃ magꝰ malle q̃ inuenio. et uũc. quẽ un
duce atq̃ auctrẽ habt. ⁊ hannibalẽ. ꝺ ũb genũt.
q̃ nũc fidẽ ꝓtector legat. a delphis romã re
dut. responsũ ex sẽpto ueritatẽ uerum q̃
meo erũt. q̃bꝰ q̃ matis supplicaret. Tũ su
ta facatis romanam uim res meliores facilio
resq̃ erũt. magꝰq̃ ex suã. ⁊ ꝓ. uiru uob
ꝓclet. uictoriaq̃ duelli ꝓ ⁊. ert. ꝓmo ap
llinis ⁊ ꝓ. uiã bũ gesta fuarũq̃ luctũ. uiri.
domũ mutatore. deq̃ ꝓa manubiis spolũ
q̃ ꝓmore lẽtote. ꝓcerũ q̃ to cunctis uic
ꝓtata ert. ut. dũ se macio ex fidẽ q̃ rẽ
plo ens ũbꝰ dnis rẽ dumã thure ac uino
fecisse. nullũq̃ abauũ sine sẽ coronat. la
urea corona. q̃ coniugẽ ulũ. ornss. eũ dumã
fecisse. ⁊ ita coronatũ nauẽ ascendẽ. nec cũ
de prile est. q̃ romã puenisse. Sic q̃q̃ magna
sunt ei sũma religiõe ac diligentia q̃ cauisse
coloniã rome in ant apollinis ꝺepositũ esse. q̃
natus decreuit. ut he res dumne supplicati
ones q̃ ꝓmo q̃ tpe ẽ una fierẽt. ꝺ. ⁊ rome
atq̃ italiã gerunt. ⁊ uictorie. ad annos
carthagine uexat. magoq̃ amilcaris filio
il. q̃ tpe ad missus. ⁊ rerũ ab hoc dies ꝛ
recipiendis cuntatoꝛ bruttioꝛq̃ defec
bant. ⁊ cũ ea senat. dat. res gestas in
italiã a se ꝙ exponit. cũ ser imperatoꝛ eũ

q̃ q̃uor ꝛsules duo dictatores ac magi
stꝛi eq̃ti fuerũt. cũ sep ciuilibꝰ ante cladẽ
fuisse. occidisse ꝙli fuerũt. mulia ꝺiuina. mu
lta ipsũ expiasse. q̃ ꝛsulibꝰ duos occi
disse. a q̃ duobꝰ fuerũ altũ. altũ uoto a
misso q̃dam uer cũ ꝛsulibꝰ effugisse. magi
stratũ eũ. ⁊ ciuilẽ ꝓtestatẽ stetisse. ꝓfu
gatum. dictatorẽ q̃ se uocasse. nũq̃
cõmodũ. unũ cũ habuisse. ꝓmẽ. Brucios
appulosq̃ ꝑte sementũ ad romanos ꝺe
fecisse ad penos. Capuã q̃ capi. ⁊ cõpedẽ
ri. ⁊ ꝑ affinitatẽ rẽ romanã cum eis pug
nasse. ⁊ hannibalẽ uicisse. ꝓ hoc. ꝓcer
tesq̃ uictorias. sacrũ deos immortalibꝰ agi
habitũq̃. ꝙ fide de ũ tẽ. ⁊ annũ regi. ⁊ ꝺu
du nuisse. in uestibulo aree multos annos.
Dum tamen ꝙ annus fuit. ut mortalibꝰ dimi
dũ supꝝ tres modios expleuisse. ⁊ ꝺoꝛ
autores. fama tenuit. q̃ ꝓ uiꝛ haud
plus fuisse modio. q̃ mei deũ uꝛ. q̃ auꝛ
ros dactios indutũ. ⁊ annũ. ⁊ ensem. ⁊
q̃ eoꝝ ꝓcures. ꝓ genere uirtutis. ⁊ fi
ma fuit. q̃ mõ. q̃ ꝓ bello ꝓcendi
set. ⁊ magꝰ ordie. q̃ ꝓcũ cum ꝛsule. ⁊ mabilẽ
ẽ. ⁊ equũ ẽ. ⁊ annos uiginti. ⁊ nouẽ. ⁊ q̃
stitutũ magnũ. ⁊ ꝓ. uiru. ꝓ. ⁊ ꝺictatoꝛ
q̃ esse. q̃ ꝓ. ⁊ ꝺictatoꝛ. ⁊ magꝰ equitũ. ⁊ ꝓ
pendiũ. ꝓcuꝛ. ⁊ auꝛi. ⁊ ꝓ. ⁊ ꝺictatoꝛ
magistꝛũ. ⁊

hūileons

n desierūt ee

.l. peteres

n admitterunt

tribuly

uictoria

sue. Ptrā mgt hūileonē n̄ desisse prmr̄e
me lelli. nz detrimū ee añ imeti uim̄ patrie
meusare. q̄ fuit aliq̄ tolerabili cām̄ lelli
mādo. Nec in pcas antiq̄ desidiū ulla alia r̄
q̄ pax noua fuit. Itaq; ista q̄ in mago iac
tauit hūileonis certisq; hannibal' satellitū
bꝰ iā leta sūt. cū possūt leta ee. quis bello
bene gestis si uolūt fortuna uti pace nob eq̄
orē dabit. Nā si pmittim̄ hr tps q̄ magis au
re q̄ accipr ꝓsum̄ mōi pacē uictor. Nec h̄ q̄
letitia lugubre nob ac uana euadat. Que tū
nec q̄ quis eq̄ occidi equꝰ hostiū. mitti mulcres
in. q̄d aliud uigiles si ees mcl̄. hostiū capi bi
na castra. pde mcl̄uer plena. a cōmeatū. stu
mtū. a pcam̄ dant. q̄d aliud q̄ si spoliar. si
quis. castris ee pcēs. a ne oīa ipe mitter. in
q̄ eni q̄ ires pondi hūileonis. mirabit ms
fals̄q est. uelim̄ seu hūilem̄ irsondat. Cum
ad mēnitū romanū um pū pugnatū ad ca
nas sit. constetq; in defectē tota ītalia ee.
pmū q̄ q̄s latinū nois pl̄s defecit ad nos. de
inde q̄ q̄s lr̄ ex. v. ex. xxx. tbꝰ ad hannibalē
trāsfugit. Cū utriq; mago negauerit. hostiū
q̄ee mgt adhuc multū supe. Sz multitu
do eoꝝ q̄o q̄oꝝ q̄o ne spm̄ haberat. sane uelim.
Cūq; negasset mago dicer. nichil facili sa
tis ē mgt. Et q̄s legatos ad hannibalē in
manu missos ac pace. q̄ q̄ demū mōnē
pcas romane facta ee allatū ad nos ē. Cū
do q̄ negauit. bellū g̃ iā mgt integrū hēm̄
q̄ hūm̄ q̄ die hannibal mutauit ē mgistus.
Quāuis mictoria ioue primo bello fuit
plenaq; q̄ memoriā sup sum̄. ꝑ ūq; tū ma
gis mag̃ pstre res nre uisa fuit. q̄m añ. cōs.
lutatiū. q̄a. primū fuer. lutatio q̄ primo
. cōs. uenerit ad egatas insulas sum̄. Q.d
si ro q̄ diu omen auerter nec q̄ fortuna aliq̄d
uariabit. tū pace spans eī unicam̄. q̄ nec
eī unicam̄ dar nemo. Ego siq̄s cōsulet seu
de ferenda hostib; seu accipienda. haud q̄
sententie dicā. Sz de his q̄ mago ꝑtulat re
pres. nec uicarijs mitti attinere puto. a fu
turis uobis nos falsa atq; mendā multo mi
ul censeo mittenda ee. haud multos mouit

hannonis oīo. Nam q̄ simultas cū hannibale
bxachine lenitatē auctorē fuisse. q̄ occupati
cū p̄senti letitia. nichil q̄ uanū fieret gaudiū
suū animis admittebant. de tellure atq; mo
re si adnuti paululū uoluiss̄ rebant. Itaq; in
genti consensu fit senat' cōsultū. ut hannibu
li. xl. numidarū mil. in suppletionē mitterē.
q. xl. elefanti. q argenti multa talenta. De
tatorq; cū magone in hispaniā pmissus ē.
ad cōcitandā. xx. milia peditū. iiij. equitū. q̄b
equat' qui in italia q̄q; in hispania erant sup
plerent. Cum h̄ ut in sectis rebꝰ sequitur ac
cessere gesta. romanos p̄ insitā industi
am̄ fortuna q̄ amatam plurimū. Nā nec cō
sul ullu rei q̄ pcul agendi cēt decus. q̄ dicta
tor. cōs. unq̄ prelio dimmis pfectis. latere ut
solet ad pl̄im ut equū ascendē licer. p̄ter du
as urbanas legiones q̄ p̄ annu a cōsulib; cō
scripte fuerūt. q̄ suoꝝ delectū. cohortesq; qua
gio piano q̄ gallico collectas. ad ultimū p
re despute. Q. p. auxiliū cū honesta utilib;
coēt. descendit eq̄. dumq; q̄ capitale frau
dē auferā q̄q; pecuniā in dictatu in mīclis cēt.
q̄ eoꝝ ap̄ se milites ficer. eos noxa pecuniā
q̄ se exsolui iussum̄. Sa ser multa hostiū gal
licas spolus q̄ cumplo. c. flammā tūsfata e
runt armauit. Itaq; ai. xxv. milib; armato
rū aburbe pfiasat'. hannibal capua recep
ta. cū utiq; neapolitanoꝝ animos parui spe pacis
metu ne q̄q; cōcepta ferret. magonē nolanū ex
citū educat. Et ut ī hostiū statū q̄ ī cō
spabat nolūtariā deditōē. ita simoꝝ ani
mē spē. nichil eoꝝ q̄ petebant mīne posse ex
pedire. Senatus ac maxime primores ci
uitatis in ea etate romana pstare. plebs
nouarū ut solet rerū atq; hannibali tota ad
dicta. q̄ pcenda multitudo. a prauis consi
lionē multa grauia indigna q̄ppe ciue.
Neq; auctores defectionis deerant. Itaq; ī
senatū mer accepē. si placatā tendent resisti
multitudinem ciuitate ī posse. si clā simulan
do dilatōē mala immeuit. placet eī sibi ac
fectōē ad hannibalē simulāt. Quibus auctē
ditionibꝰ in fidē amicitiāq; nouā cōsciunt

parū ēstare. Jtē spūto sūpto. legatos ppe ad. p.
R. marcellū clamorū q̄ catilim cū exercitu erat
mittit. docentq; q̄nto mō disanimē sit uolana
ros. signū hannibal' ēe. et prior urbē ex tīplo fu
tam. ū subuenīat. cōsulendo plebi senatū. ū
uelint defectos. senatū se ne deficē pfestina
rē effecisse. exanimat' collatinus nolanus. e
adē simulatōe certū rē unsuū aduentū nūsit.
Jurerū celan q̄ secū actū ēent. sperabq; omnē
auxilio romanū. Jpē a catilino galliā prot.
ītē multīo āne tūcato pq; agrū sauculanum
tbianūq; supq; suessulā p montes nolā pucēt.
Sub aduentū. p. R. pen' a. nolano exercit.
q̄ ad mare pxime neapolim descendit. atq;
marinū opidi portunū q̄ cursus nauiū tut
ior q̄ affrica ēet. Cerīm pq; neapolim a pfecto. R.
tenī accep. q̄. nūl silan' erat ab ipis neapoli
tanis acciū. neapoli q; sē nolano āmissa.
prot nucerā. Tam cū alīq̄nd ēēsedisset. sepe
mī sepe solliatandis ne q̄q; nē plebe nē pnapi
bus fame demū in dedītonē accepit. pacē ut
mermes cū singlis abirēt uestīmtis. Dein
ut q̄ a pnapio mitis oībus italicis. pe. R. indi
ceret. pmā atq; honores qui remansissent ac
militare uellent secū ppsiit. nec ei spe q̄ qua
tenuit. Dilapsi oīs. q̄q; hospita aut fortu
ti cū impetū tulit pcāpane urbes. maxīe nolā
neapolīq;. Cū feme. xxx. senatores. ac fōr.
mī quisq; capuā pfugissent. exclusi inde. q
portas hannibali clausissent armas se ctu
lēr. Ducenā pēda multū diuā ē. urbs durep
ti atq; incensa. Nolā marcellus ī sui magī
fidutia pficiq; q̄ uolūtate pnapū habebat.
Plebis tūmebat. q. aūōis. l. hamī quē cōsē
su atte pmanē defectōis ac mēt a pīore. R. nē
ad pcūrōs parte. nē si ei duc fortuna defuisset.
ad īmfugiendū simulabat. Erat iuuenis
acer. q̄ socios cū tempestate nobilissimi e
qs. Semulecē cū ad armas in actuo cessor exper
ī iuuentū animūq; temere q̄ cū dom hā
nibal domū remisit. ob ei grām nūm. rē
nolanā minus dubiōnēq; dare uoluerunt primo.
aprūq; cū q̄ solliatū animū nouandi res pīor
ciebat. Cēm cū aut prīa cohibērī ēet aut

Benigna allocutio
marcelli ꝙ fulcra.

bīo cōsulandī sibi affūpsisse q̄ hosti ademis
se forte ac strenuū malut sociū. Acatilīq; ad
se tremgne appellat. multos in cū inuidos,
inē pplares hī. Inde existimatū facile ēe. q
nemo eius nolanī sibi indicaūt. q̄ multa
ei egḡia fuanora militanā ēent. Si q̄ in mīs
nis militarīat castris ñ posse obscurī eius
uirtutē ēe. multos ē q̄ cū eo stipendia fe
cerāt referre. quib' erāt ille. q̄q; q̄tiēs p
icla, psalute ac dignitate. p. R. adisset. ui
q; cauncusī pugna ñ p̄ pīo abstinīt. q̄m p
re er sanguis ruina supīa cadentū uinor.
equor armorūq; sit oppletus. Jtaq; marte ī
tute esto inq̄t. apō me t oīs hostes atq; pre
mū omē ent. Si q̄ strenuī mecū fūs. sem
es cā rē t dignitati atq; emolumīto ēe. leto
q; iuuem pmissis. equū eximū et donabīt.
bigatosq; quingentos q̄storē numerare iubet.
q̄storibus imp̄t ut se adire quīs uelit pati
ant. Hac comitate marcelli fessus animus ad
eo ē mollit. ut nemo inte socior rē. R. for
tī ac fidelius iuuit. Cū hannibal ad pr
tas eet nolanū rursus a nucerīa mouet ca
strīa. plebesq; nolana te intes ad defectionē
spectaret. marcellus sb aduentu hostīū
inē inuius se recepit. ñ castris metuens.
si ne pdende urb occasiōi minus multis
mei ūmunītibus esset. Justrui teī utīq;
acies romanor cepīt p medios nole. pmo
rū aīe castra sua, plia hinc pna mē urbē
castraq; q uano euentu fiebant. q̄ du
ces nec, phile pugnā teīne rogantes. Nec
signū dare unū se pugē uolebant. Jn hac
comitia ia duor q̄rtuū stanē. pnapis
nolanor ūtiant marcello nocīna cloqa
mē plebē ad pacē facī. statutīq; ēe ut
cū romana acies egressa portis erit. nup
dūīta eor ac sarcinas dimittāt. claudēt
teī portas murosq; occupēt. ut portē
tes rerū suar atq; urbis teī inde p uictoria
no accipent. Hec ubi nūtiata sūt marcello.
collandis senatoribus nolanis. pfectis
mēt mīnis omēt. fortunā pugnē expi
ri statuit. Si re portas inhostes ipse

tuto q̃ cauti instruxĕ. impedimenta sb̃seqũ iussit. ca
lones. hyrsos armatos multos nullū ferre. ĕspedia porta urbis legionū romanos
ĕquites duabꝫ cū portis. nouos multos. leuĕ
q armaturā ac suos ĕquites seqũtur. Nolam mu
ros petiisse audiuerat. Subsidiaq; destina
ta impedimentis data. neq occupatas plo le
gionibꝫ in ea impr̃ fiĕt. Ita instructi mr̃
portas statuunt. hannibalis sb̃signus ad q
paucꝫ dies fecĕrat ad multā diem in acie sta
ta p̃mo mane dĕ. q nec q̃ntū r. porta egrĕ
tur. nec armor̃ q̃sq̃ unus ĕet. nec̃ tm̃
pedita dimissa ĕt. mensq; refectas fusas pu
mulatū in castra remittit. missos. qui appro
pũ omnĕ oppugnandæ urbi in p̃mā auĕ affe
rĕt. fatis fidens si ancipiti bello instrui. mor
q in sua q̃sq; mūdia dilecturi utpotiam ad
p̃ma signa. sine dubio ad muros arces. pa
tefacta repente porta. marcellus signa ante
clamorĕq; tolli ac pedites p̃mū. deinĕ ĕques
quo maximo possent impetu in hostĕ erumpi
iubet. Satis ĕquis tumultusq; in acie medi
a simulant. cū duabꝫ ĕa portis. p. uallū fue
rus. q̃q; aucti legionū in comunia hostiū ru
pe. ad duplĕ clamorĕ tyrr. et alonesq; valida
ĕla. eodĕ impetu q̃q; applicuit. ne paucā
rĕ mq̃ sp̃nĕbꝫ prius ingentis repulse
q̃ntū spretĕ fecit. Vtq; ĕquĕ ausum assimula
re. q̃q; dā auctores sūt. ū. mil. a cer. hosti
ū ĕesse. ĩ p̃ romanoq; amissse sue tan
ta sue memor victoria fuit. ingens eo die
res ac nec̃ro am magnitudine illo bello gesta fe.
p̃ma ĕa ĩ abhannibale unicamꝫ duxi
dū fuit. ĩm̃ pedum̃ĕ. hannibal sp̃ pa
ruĕ nole ad aupta. cū acerras rerĕ sit
set. marcellus q̃ĕ plo dionis portis custodi
bꝫ dispositis ne q̃s egrĕt. q̃nĕ ĩ spe ore
bis q̃ dimicaturus hostiū fudam habuit.
Sup̃. tyr. adpinquare pditionis seam pus
sit. tota acies missile pubtim ĕ. Et sima
rem̃ sors amnĕ data. cū q̃ntum oi p̃sen. sup
ĕstitū arĕs poterat ĕdit. spĕ acerras
p̃mū ad voluntatē dedunctĕ. cohortes p̃lu
ĕq. p̃q; undiq; ĩ obstantes. obsidĕtes

oppugnare pant. Ceĩ acerr̃ plus cū
q̃ murū erat. Itaq; desperata urbis. ur
rĕ cūctis mentis mdunt. sp̃q; ĩmunitā
tĕ eor̃ opa. p̃missa munimĕta neglecta q;
custodias sil̃entio noctis dilapsi. p muros
fugĕ. q̃q; quĕq; aut ĕssui aut ĕq; cuiq; ur
bes ciuĕ. q̃ sano dĕ erat ĩ mutasse
fidĕ. p̃fugĕrĕ. hannibalĕ. a cuius duce pras et
q; uicensis. cū a cetro dicunt̃. Ex. legio
nesq; omnes accepi. nas fecit. nec q̃sq; tã m
ppinq; hostiū castrĕ capue q; recumbit. ĕ
rat̃ ad castrum̃ tm̃ĕ. Castrum̃ eo tp̃ĕ p̃sidi
habebãt cã. xx. pauci. q̃ annos nõis. q̃
cohĕ autem̃ cumensis. dicas dullat. Ipi
ĩ cheru p̃cĕdĕ ad diĕ dilecta. finis. p̃fecti
domo. cū castrum̃ ĕat. ad hostĕ pugne fama
uenisse. ĕ. duas agĕ armatĕ sese. xx. s. sed
q̃ p̃fecti a castro. cū suis magno agmine
uĕt. audito eos rĕ castrum̃ nostrū cumensis
pugne. sb̃ eã duces aduĕ. suscepti. cãpus
tamen̄ sp̃ cunctatus ac timendis immicĕ in
fidus. ĕduxisse tutu de capue defectĕ. q̃
accepiq; hannibalĕ satis p̃cto habĕ. mox
ferme nocte appropinq. pĕ urbĕ. q̃ cta uolĕ
mĕ. eo cū duxerunt̃ animo occupandi. imp
p̃fecti castrum habent romanu. dubĭ. q̃ pu
sint an hostes hostes. cccc. alĩ. eodĕ mitto. q̃ p
nostrum paucos. cū dies castrum̃ cõpulĕ
q; sarcinis ferme armatos. ad tã exiguã me
ntã. ĕ. flumine obiĕ. ĕte cuncta tuendi e
rat. primum tumultu numĕ. q̃ ut nudĕ hr
stiũ ĕssĕ. hannibal cãnã ĩ haut gr
cĕt. gentes cã p̃fecto nole. ĕ. sata. p̃mit
tur. Ille p̃mo si flor ĕlaĩ copia. ubi tempus
ad pacis aperiendas. p̃ fidũq; accipiendam
pluĕ ultro. Sin pugnam p̃fert. ne rĕgen
re ac tĕptare fidĕ. q̃ ne mucle urbĕ possĕ.
sibi ad mania accessit. q̃ silentiũ erat.
solutus ut sanĕ. q̃ cessit barbarus mi.
nori. pauis. q̃ sensi clamorĕ. q̃ et fugĕ
re. ĩ pace facies repente pugnĕ. ĕ. hostes
duce ad id̃ ĩpm̃ instructe mr̃ ingĕs. ĩ numĕ
ri cõpulĕ. fugĕrĕ hostiũ fugam̃. ita pu
nus repulsis. malzarbal cũ magne volue

urbẽ nullius · nec ire eruptionẽ cohortiũ sustu
nuit. Primo hannibal castris cũ tpã me
nia oppositis · pua ut ẽ puãq; pfidui fuma
ui atq; ũib; copiis oppugnare pat. Sic dũ u
stat lacessitq; cohors una undiq; arcũdat is me
nub; aliq; multos q̃ptissimi quãq; emuu
tibusq; ictos amisit. Sensit ult cũpenius iag
nũe elephantoy oppsitu qre intẽclusit. re
pidoq; cõpulit ut urbẽ. satis multis ui ex
tuma pulatate ut fertis. plis cecidisset.
tu noc pluo intuenisb. Pcau duc oĩ cũ ad
oppugnandũ accedunt. utiq; pp cohors au
rea nouũ ppositu. statuq; ire duc castelli
plano loco positi. segnẽ oppugnatẽq; sagit
tis q; pugnatoub; eppbabat. Tandem fi
nemq; q trebie. singlos admones unuer
soeq;. Inde unice & cepte agi. nec aliq;
nec ad uarios conat hostiũ aut uis ulla a
rte ars deerat. Socij romanoy ppugnacla
dbusus uineas statuere. tursitis armatis
hostiũ anclos eruere. q palam q clã cep
tis obuiã ire. donec puersa q hannibalem
ab mcepto auertit. castrisq; ãnumus ac pfidi
o macico ipsito. ne omissa res mdẽ. cubi
bula capuã ccessit. Ibi parte maioꝛe hye
mis q̃tũ intertis hũt. ac uisus oĩa humu
na mala sepe ac diu dumnẽ. bonis ẽrptũ
atoq; infuctũ. Itaq; qs nulla mdũ intermi
nis, pde numia bona. ac uoluptates ĩmo
dice. q eo impensi q̃ antea. q̃ insolentia ĩ
eas se ĩsertãt. Somũ eni. q̃uiũ. q epule.
q scorta. dies noctq; q otiũ. consuetudine idu
es blandi. ita enuauũt corpa animosq; ut
magꝭ deũ pitie uictoꝛie eos q̃ presentis tuti
tenẽ uires mallq; Io pcessũ duas apo pi
tos annũ militarũ habẽt. q̃ q ñ ẽrammẽ
si acie pugnãdo urbẽ. q. duxiss. Illa eni ac
tatis dubie fuisse ñ uacuã mdi potuit. Ib
erroꝛ. uires ad emisse ad uincendũ. Itaq;
hercle uelud si cũ alio ẽrtu a capua ex
ire. nichil usq; pristine discipline tenuit.
Nam q reducẽt plerisq; scortis implicati. ẽ
ubi pmũ sb pelibus habẽ cepti sũt. unaq; q
alli labe militaris ẽrcit ruinã ĩ corpib;

cibusq; destruebant. Et ut mil pome estiuo
rũ tps magna ps sine cõmeatub; ab si
gnis dilabebatur. nã alioq; latebre q̃ aipu
a deserentib; erant. Cetũ mitescente hy
eme duces ẽrcitus multe cassimui
redit. Vbi q̃q; ab oppugnatõe cessatũ e
rat. obsidio tuta ũtinuata oppidanos p
fidaq; ad ultimũ inopie adduxerat.
Calatis romanis tẽ sempniꝰ pene dicta
tor; aut sptoꝝ repetendoꝝ causa pfectus
. Q. marcellũ q ipm cupiente ferre auxi
lia obsessis. Q uolentes ãmis in fidẽ adse
q̃ites nolamoꝝ atq; acerranoꝝ tenebat.
cãpanos timentes si pfidia romanis absẽs
sisset. Fuciis adsitẽs tũ cassilino. q̃ pre
dicta erat dictatoꝛis, nedo absente eo re
gente. nichil mouebat. q̃q; que facilis
omnẽ periculũ uincẽt ĩtrabantẽ a cassi
lino. Vbi q̃ sũptasse secessiõ ñ tolerans
tes tamẽ constabat. ad stare inermes ĩmu
nes tamẽ cõstabat. ad stare inermes ĩmu
nes nudi corpa ad missilia telo; ictꝰ pre
bentes. Ea egre passis gentibus. cũ ns pug
ẽ serere dictatoꝛis imussu audet. pugnã
dũ arbr ee si pala fruẽtiũ ĩportare u
delur. neq; eã ĩportunã ipes ee. fur
re ex agris ẽrcitũ undiq; conuocato. cui ãm
plura tolia cõplesse. nũtiat. ad magistra
tũ cassilinũ mittit. ut exigente tolia q̃
ãms deferret. Insequitur nocte intentis
ũib; in flumẽ ac spe ab urbe. Q. frac
tũ dolia medio amne destituẽt. Eq̃ut
mẽ oĩs fruẽtũ dimissũ. ut pene q̃ de
ac tuo fructũ ẽ. Pcare. q mittebant. q̃
uenebat. eo custodias hostiũ fallebat.
Imbribus denice cũctis ernatq; solito. a
nis tũ fuso utriq; tolia impulit ad ripã
q̃ hostes seruabat. Ibi pena mẽ obna
ta ripis saluta ẽspectumẽ. nũciatur q̃
hannibali ẽ. Et denice mlto q̃ custodia
cautũ me so fallet uolũto ad mare mittit.
Pueros tũ fuisse ab romanis captos cũ me
dio ãm ad cassilinũ defuerẽ. ĩdq; ẽru
pebant. Postremo ad ue nentes inopie ẽ
ut loca detritus q̃ scortis pelles ũ femiꝝ

H.

Sepulcre finẽ p. tũdẽ deprehensum.

in salicta

Dedicio Casilini.

molliſſent aq̃ mandẽ conarent. ſi nunq̃ alio ne aĩalꝫ abſtinerẽt. aq̃ oĩe herbarũ ꝫ aĩq̃ genꝰ aggeribꝰ in ſimꝫ munimẽ cingerẽt. Et cũ hoſtes obarauiſſent q̃ q̃ herbi tremẽ cẽt mu rũ cingat. rapiũ ſemẽ iacerẽt. ut hannibal con cuſq; dũ ea naſcant. ad caſilinũ ſeſſum ſũ er clamarer. Q. ui nullã antea pactionẽ animꝰ admiſcuat. tũ demũ agi ſecũ ẽ paſſus de re dẽptẽ libꝰ capitũ. Septimoq; anno in fin glos ꝑtũ cuenit. fide accepta ſeſe tradide rũt. donec oĩe aurũ ꝑſolutũ ẽ mũdis ha bitꝰ. tũ remiſſi armas cũ fide. Jo uerũ ẽ. q̃m ab eq̃tẽ malemnis ĩmiſſo ut fecerẽ. Pũice ſtimi maxima pars fuere. Ex. dixꝫ. q̃ in ꝑſidio fuimꝰ. mini dimidiũ ferũ fame q; abſtĩ pſit. Ceti nicolumes pũeſte. cũ. p. q. ſuo manicino ſcribas ante fuerat redierẽt. Statua ei in foro ſtatu ta. loricata. amicta toga uelato capite. q̃ ta ſigna cũ titulo lamine enee inſcpto. ma nitũ ꝑ militibꝰ q̃ caſilinũ in ꝑſidio fuimꝰ uo tũ uouiſſe. Jdẽ titul' ꝛbꝰ ſignis in cele fortu ne ꝑſitis fuit ſubiect'. Caſilinũ optimum reddidũ campanis ẽ. ſimat' ſeptingentoꝝ militũ de exercitu hannibal' ꝑſidio. ne ꝺ pe rim abſceſſiſſ. q̃. ꝛpugnarẽt. Pueſtibꝰ mi litibꝰ ſenat'. q̃. duplex ſtipendiũ q̃ q̃q̃ nimiũ q̃ nacionẽ dedit. Cunctate cũ do narent. obiectũ ẽ mutauiſſe. Puſinoꝝ ci ſus obſcuꝝ fama ẽ. q̃ ũ ipꝝ monimẽto ullo ẽ illuſtrat'. nec dicto romanoꝝ. Fabꝫ ꝑpetuos q̃ am exercitus manſerunt in amicitia romana. ñ carthaginenſes ꝺ q̃ regionẽ optinebãt. q̃ hunc q̃ ceꝝ ob ſepta a ſe ciuia oppugnabãt. Q. uibꝰ ai obſiſtẽ malis neq̃rẽt ꝑpetuũ. legatos. q̃. ad ꝑſidiũ petendũ miſerũt. Quoꝝ ꝑces lacrimeq; miſeſtus ceu flebiles cũ ſibi met ipſi cũſule miſſi ſiũt, ſeſe in ueſtibulo curie ꝑſtiterũt. ingentẽ miam patrꝫ ac po pulo mouerẽt. Cũ ſultus ter. cõ. emilio. pr. patres cõſpectus oĩbꝰ in ꝑſidiis uiribꝰ fu turi coacti. nichil ꝺ longinquis ſociis ĩ ſe ꝑſidij ẽ. q̃ edere domũ. fidei q; ad ultimum expleta. cũſulẽ ſibi met ipſe in ꝑſenti fo tima miſerũt. Hoc ꝑq; nũciata legatio pe tellinus ẽ. tam' ĩpiente memoꝝ pauoꝝq; ſenatũ coꝝ cep. ut pars ꝑfugiendi q̃ quiſq; poſſ ac de ſerende urbis auctores eẽnt. ad ũgendũ ſe ce teris brutus. ac pecus tẽdentes hannibali. Nec tamẽ ea pars q̃ michil nuptum nec reipe agendi cũſulendiq; de integꝝ cenſuit. Q. elapſata ꝑ ui die ꝑ minoꝝ metropatiãꝝ retinuer optimate. ut conuentis oĩbꝰ ex agꝝ urbẽ ac muris firma ret. ꝑ ite fert ipſe litte ex ſicilia ſanctimaq; ꝑ allate. ꝑores ex ſicilia otiali ꝑ. ꝑꝛ. in ſena tu recitate ſũt. l. fimiũ. ꝑꝛ. cũ claſſe ex affri ca lilibitanũ uenuſſe. Jpin gimẽ ictũ ſanctũ ĩ ch ſarmine iuxte ẽe ultimo. multitudinẽ nauali bꝰ cais in ſtipendiũ in fruẽtũ ad diẽ tam. in ũ tet ẽe. adagio ꝑſuade ut q̃ ꝑmiũ ei mit tant' ſibiq; ſinita indeat ex nouis. ꝑꝛ. ſuc ceſſoꝛẽ mittãt. Eademq; ferme ſtipendio fu mitoꝝ ab. a. cornelio mãmula ꝑ. ꝑꝛ. ex ſar dinia ſcripta. Hanſiũ utiq; uiũ mittet. Juſſiq; ipi claſſibꝰ atq; exercitibꝰ ſuis cõſulent. Oratiõ ad unicũ ſubſidiũ. ꝑꝛ. hieronẽ cũ legatos miſiſſet. in ſtipendiũ q̃nti argenti ſunt op. q̃ ſer miſiũ frumẽtũ accep. Cornelio in laudi nia ciuitates ſocie benigne cũluer. Et rome q̃ pp penuriã argenti. tũ uti miſarum rogati õe minuti. ꝑꝛ. pl. facti. l. emilij q̃ cũſul ẽ ſocioq; fuãt. q̃ cn. attilij regulꝰ q̃ bis cũſul fue rut. q̃ lucij ſcipionis lib. q̃ tũ. ꝑſ. pr. erant. Et duũ uiri cãti. cn. q̃. attilij. eclẽ consecrãdi q̃. l. manlij ꝑtoꝝ uouiãt dedicauer. Et tẽ pifices cãti. c. cecilij metellus. q̃ q̃. fabij maximꝰ. q̃ q̃. fabij fului flacci. in locũ. p. ſci pionis demortui. q̃ l. emilij pauli cũſulis. q̃ a. clipeatꝫ. q̃ ceciderat pugna cannenſi. Cũ ea ta q̃ ciuius cladibꝰ fortuna minuerat. q̃ tũ conſulis humanis aſſeq; potuit patres cr pleſſent. tandẽ ſe q̃ q̃ ſolicitudinẽ anie pu uatarũq; ciuentiũ ad pubicũ cõſiliũ re ſtrexer. Neq; eni ꝑ. i. emiliũ. q̃ c. flaminiũ cenſores ſenat' electꝰ fuãt. cũ tũ ſenatoꝝ ad ũſe pugne adhĩ ſint quẽq; caſus ꝑ q̃nquen niũ abſtiterant. Cũ de eare. cn. emilio ꝑco

dictatorē p̄ casū unū amissū ꝓfecto. tā ad exēt
tū exposcentib⁹ cunctis retulisset. cū puī carū
li cū longa oīce nō solū mo piā ꝫ pauca tamē ēa
unū ex quib⁹ un pānes legent cōstues ēet. explē
du senat⁹ causa q̄ ungendi arī latini nōis. ē
p magna re se suadē dixisset. ut ex singlis po
pulis latinor⁹ binī senatorib⁹ patres. ꝛ. cen
sus essent. cunctas dantē. atq; mox uīor lē in
senatū cunctas legent. Eā sīam haud eq̄or
b⁹ aīs q̄ ipor q̄ndā ꝓtulatū latinor⁹ patres
audiet. Et cū fremit indignantū tota cu
ria cēt. q̄ ꝓpe malū ē. enīc ei stupis unū
dicēt q̄ quam in capitolio cōsul minat cēt.
quē latinū quē in aula audisset. cū sua ma
nu se interfecturū. q. fabī maxīm alienore
tē sīone facta in senatu dic. q̄ mēta sus pē
sos socior aīos metāq; fore intactū q̄ is sup
sollicitaret eos cā unī ꝑis temeraīa nocē
silentio oīū extinguendā ē. Et si quo unq̄
archana sā ue ad silendū in aula fuit. id oī
um mag regendū. occulendū. oblui sēdū.
p̄ dicto hīdū ē. ita ei res oppīsa mītio ē.
Dictatorē q̄ censor an fuisset. uerissimūq;
ex his q̄ uulent censoris ēet. cū placuit.
q̄ senatū legeret. accinq; ē. terentiū. ac dicta
torē dicendū iussēt. Qm eo ex apulia relic
to ibi ꝑsicho cū magno numb⁹ roma rediss.
a nocte ꝓxima ut mos erat. ap. fabiū hunc
onē ex. c. sine magistro eq̄tū dictatorē in
ter ñses dix. Vbi cū utroq; in rostā alte
dit. ne duos dictatores tpe uno q̄d nūq; an
tea factū ēet. pbare se dix. ne dictatorē se si
ne magistro eq̄tū. nec censoriā unq̄ pmissā
uni. et tē tūn nec dictatora ī rei gerendē ca
usa cato in sex ñses datū unq̄. quē ēmo
data fors tps ac necessitas fecit. his se
mocū unq̄ posituī. Ita ne senatū quēq̄a
mortuū. ex q. ē. flāminū. l. camū censores
in senatū legissent. tū scribi tū recitarique
eos iussurū. nec pnes unū ulciscī uidisse ar
bitūq; de fama ac mor⁹ senatoris fuerit.
q̄ ita ne mortuor⁹ locā sub uectuī ut ex
to ordine. ī hō hoī placuisset. ꝛ. actato ue
te senatu unde ꝓmū intermortuor⁹ locā legit.
q̄ p. l. camillū. ē. flāminiū censores camillē
magistratū cepissent. Per eū in senatu lec
ti cēt. ut quisq; eor⁹ senat⁹ ꝓmū erat⁹ erat.
tū legit q̄ cōules. tr. pl. q̄ stores ne fuant.
Tū ex his q̄ magistrat⁹ cepisset. q̄ sp̄ha. ꝛ.
hostē fym tom habent. ac cunctā. ꝛ. acte
pisset. Ita. c. lxx. vij. cū ingenti approbati
one hoīū in senatu lecti. ex templo se magist
tu abdicauit. ꝓnatq; de rostris descendit.
lictorib⁹ abire iussis. Utiq; se minuisset.
ꝓnatas agentiū res. ēps lex sedo terēs. ne de
ducendi sui causa ꝑ̄im de foro abduc̄t. Ne
q; tū elanguit animi hoīū ea mora frequēte
q; eā reduxūt domū. Consul nocte insequ
ti ad eq̄tū redit. ñ facto cūore senatu ne
comitior causa mutate reuisēt. ꝑero die
cōsul a. cō. pontifo. p̄r. senat⁹ dedit duc
tatori scribendū. uti sic. ꝛ. p. censerent cē.
ad cōules subrogandos ueniret cū magist
eq̄tū. q. p̄z. ap. mancello. ut ex his ꝑ seu
tib⁹ noscē patres possēt. q̄ statu res. p. ēet.
cōsiliaq; ex rebo caperet. Cū accīti essent omīs
uenisset. relectis legatis qui legionib⁹ pēnt.
Dictator de se pauca ac modice locut. in
magistro eq̄tū. ti. sempniū gracchū magna
pte gle dixit. comitia q̄ edixit. Qnibo. l. pu
mū tantū abs cōs q̄ tū gallia. p̄uincia obti
nebat. acti. sempronius gracchus q̄ cū mag
equitū. q. ad current cōs. castrent. p̄z. ide
citu. ap. ualiū leuinū. ap. claudī pulchr.
fului claudī flacci. minutiq; strenua. Dic
tatore citis magistratib⁹ teanū in hybrna
ad eq̄tū redit. relicto magistro eq̄tū pce
dens ꝑ paucos dies magistratū unius
cēt. de eq̄tib⁹ scribendis cōpromisit. q̄
in annū patres essēt. Cū de res maxīe a
gerent. noua clades nūciata alia sup alia
cumulante in eū annū fortuna. lucaī pu
milio. cōs. deligit⁹ in gallia ꝑim atq; exer
citū delatus. Silua erat uasta. uirgulta gra
ui uocat⁹ q̄ eq̄tū trucidatur⁹ erat. Pius
silue exercitu leuiaq; ēta manu gallos arbores
ita mactat⁹. ut ne mote starēt. mortuo
leui ꝑpulse occidunt. legiones duas ro

manas ꝓbat ꝑmũ. sanũq; a sup̃ma mari tñ
conscꝑsent. ut. xx. v. nulla armatura magis
hostili indurassi. Galli qa extreme silue cũ
cassedissent. ũmãnt agm saltũ. tũ ẽtm
arbor fulta sup̃ uelluũ aliã in aliã inflabile
ꝑse ac male hãtẽ madentes ancipit strage
arma. uiros. eqs obruerũt. ut uix. x. hoies
effugerent. Nã cũ examinati pleriq; ẽnt ar
bor trũcas stagnũmq; numor/certam mul
titudinẽ inopinato malo turpiat. galli
saltũ omnẽ armati cũsedentes infecerit.
paucis e tanto numo captis. Dum summi
pontẽ ꝓsentes. obsessio añ absolutos ꝓte
rrebuit sumt. sbi ꝑmũ oĩ uirtute capẽ occa
burit. Et pulla cõpta carpunt prasũ. lo
uiantes templo q̃ sãctissimũ e apud eos in
colas. Purgato in capite ut mos e his.
aliuã auro celauer. idq; sacrũ. ualis ẽt
q̃ solemnib⁹ libauit. proculq; ide sacrifi
ẽt ac tẽplũ antistitib⁹ ꝑdat q̃ haud multo
gallis q̃ uictoria fuit. Dum e summa ps
ciãlũ strage silue oppleta erant. tñ cet⁹ no
q̃ mãsil dissipatũ fuga e. Fleuit ꝑ omnẽ ca
strus agmen. q̃ dñẽ uincente fuit. Spac
uisitata clare cũ ꝑ dies multos uix tanto pa
uore fuisse crederes, ut tabulis clausis uelut
noctiua solitudine p urbẽ fuerit. Senat⁹ cdi
bus negociũ dare ut urbe deberẽt. apiũ
q̃ tabernas q̃ mestitie publice finẽ urbi
cenũ uiderent. Cũ ti. sempro senatũ ha
berẽt cõsolatiq; patres e, q̃ adhuc ne q̃
cumensi ruine ñ fluctuabant/ad animo
res calamitates aĩos sumerẽt. Quod ad
carthaginenses hostes hannibal cap arma
nec ꝓsparuerẽt. sic ꝑare fortia. galliẽ
bellũ q̃ omitti tuto q̃ differri posse. ultro
neq; cũ frontis in dõo. ac ꝑti romam po
situr fore. respbe primo q̃ctabq; p q̃s
ro bellũ gerẽt cõsultandũ. atq; agitandũ.
Ipe primũ quid pecuniã ea res/quid cumu
quid sociorũ exercitũ ẽt/dicendo cõsterne
re. Cũ marcellus fuga. q̃ prius fugã ex
posuit. Dum e in apulia cũ ẽ tarento clu
r ẽt. apius q̃ sati e. ne sc̃is cõsulares qñ

tus satis firmar tanctũ bellũ efficẽt imitat
rentio. Itaq; gallia q̃ simulabat uultu
ra. omissa eo anno placuit. Et centus dictato
res cõsuli delectus ẽ. De q̃ctatu q̃ fuga q̃ cõsi
cumensi cẽt/in statiue castra ducũ. atq; ibi mu
nitare donec in ualia bellũ ẽt placuit. eodem
q̃ in dictatores legionib⁹ roia multe mini
mũ quiq; robis, nullo ꝑcutiente mulcte ꝑ
ñ q̃ stipendio legitimor ẽt. Due legacõs
urbane aliã cõsuli qui in ciã. l. ꝑmus sulpi
tius cẽt dedit sũt. eusq; cũ ꝑmũ salutis aus
pitius ꝓsectum placuit. legiõe ꝓcta duas q̃
q̃ ttẽ q̃ sacra actum. atq; in. cõnes. cum legi
ones urbane euenissent militũ. sumer ꝑ
tũ op cẽt. c. trentio cõsule ꝓpugnat manũ
ũtũ. ꝓcq; de eo exercitu quẽ ad ꝑsidiũ api
lie habet q̃q; numa. Dum h militia geni
tur appiusq; michile legiõ in hispania hã
lũ erat. et ad eam dionem magis q̃ spẽ uictu
rus ẽ; ꝑ. q cõ. q scipionib⁹ uter ꝑ pretores
pus, ut. cũ. tiu. ꝑ. mari nauibusq; ire gere
ret. Hasdrubal pyreneo. imotoq; neat par
tumũ sarus cites. gall ablo sue mutatio ac
loris tutis tenebat se. Nuo ro militũ acce
u ob bellantiũ. mq; multa pecuniã a ciuibus ꝑ
supplemẽtũ missi q̃ assiduis tũ. Dum refe
ro tandẽ ssr. castra ꝓpius hostẽ mouẽt. cõ
semq; q̃ ꝑ mutuũ pauq; uiter ad insulas
martimãq; q̃ oã tranantiũ. Sup̃q; impru
mouendo. de integro nrã. pauere cepit ꝑ
fectoq; nauiũ tũsitio. Itaq; ꝑ classem ad
hybã ꝑ pauorem desertã grauẽ uãpiũ. nullo
dũ satis fida. reduxit aut carthaginensiũ
rebꝰ fidauit. Frequẽs hispãfuge motũ in cã
resq; gentẽ. desiliantq; his auctoritate ꝓ ur
bes aliq̃. una q̃ ab eis ui capta. Incitat
in eã gentẽ usum ab romanis bellũ ẽ. ut
festoq; q̃ctu hasdrubal magistratus agrum
hostiũ. ꝑ captiue cũ duce pauos mobilib⁹
menib⁹. deducit. Ille tarentio. ducem
cũ nudo exercitu castris se dantẽs agrẽ
stratum. ꝑmissa. Hannibal q̃ duce
sis ad pugnã. pdita. ꝓcul ab reperiri
agos passim dimisit. ut pdantes caperẽt.

simul

simul. q ad castra tumultꝰ ceptꝰ. q pagꝰ fu
gaq; q cedes. deinde undiq; dissipatis itaꝫ
bꝫ cū in castra se recepissent. ad cōpescē
dē deceptē aīos pauoꝝ. ut nō ad tuendā
m defendendā satis aīoꝝ cēt. q; q ad lacē
sendū hostem pluoꝝ erūpūt. g agmine e
castris ꝓpudiātes moꝛe suo. repentinaq; eoꝝ a
udacia ꝓcē hostē paulo cū ultē lacessiendi m
cussit. Itaq; q nisi hasdrubal in collē satis ar
duū tutū flumīe ꝯobiecto tū copias subduc.
q ꝑmissam leuē armaturā eq̄tesq; palatos. co
d recep. Nec aut colli aut fluminis satis fid.
uallo castra ꝓmunit. Inter alīno pauoꝛe cō
mixta aliq̄s fuit cōfusa. nec numida hispano
eq̄s par fuit. nec iaculatoꝝ manꝰ cernto ue
locitate pari robore cū uirtū q; sunt alig̃tū p
sternit. Postq; in eluce primū ad cōmīo/obūsa
ti castris potiunt. in castroꝝ oppugnatō fra
lis erat. uirtē asdrubalis q; finis hostiū ingediens
hasdrubal fiduciā tū cōm eaq; alios conuerte
rat. in eapūt. oīq; cōi agit ꝓtinꝰ. Nec iā
aut i agmine erat in castris nullo impio cōsili.
Qm ū neglegentiā ei re ut fit bñ gesta. oīa
n sensisset hasdrubal. colligit militēs ut
palatos sine signis hostes aggrediant. deg; sp
olle pgit ire atq; instructa ad castra. Quē ut
q ee tumultuose ītrare fugientes et spectā
lis statim omibꝫ q; attulē. ad arma cōclamatū.
Vt q; sq; arma ceperat. sine impio. sine signo.
i cōpositā. in ordinatā in plā ruit. Iam ꝓmu
scerucīē manꝰ. cū alij cadūtiā currere. alij
ū dū e castris exirent. tū ꝓmo ipū audatia tū
ere hostē. Deīn ram i confīes illam. cū paucis
parū tuta cēt. respicē alij alios. q; unciq; pl
si/coire uolē. Et dū corpib; applicant. ar
maq; armis iungūt. in artū cōpulsi. cū ur
mouendis armis satis spatij cēt. corona mi
litū cincti ad multū diei cedunt. Exigua
pars erupte facta siluas ac montes petit.
punq; ītre e castra fuit desita. q; unusq; ge
ad die in deditionē uenit. Nec diu pax
to mansit. Hā sub inde ab carthagine abla
tū ē. ut hasdrubal ꝓmo q; tpe in italiā ēat
tū duceret. q; nul gratia res p hispaniā. oīum
fere aīos ad romanos adūtit. Itaq; hasdru
bal q; tēplo litteras carthaginē mittit. indicās
q̄nto fama ꝓfectōis sue cūcto fuisset. Si ū
in ꝓpatet. ꝓ q; hybū tū fuisset rōanoꝝ hispa
niā fore. hāc ꝑtē q; q nec ꝑsidiū nec ducem
haberet. quē reuīq̄ret ꝓse. impatores ee rōa
nos. q; bꝫ uix equis uirbꝫ resisti ꝓssit. Itaq;
q si ulla hispanie ciuitas. successiōe sibi ci
uitatū ēstatui mutent. cui oīa. ꝑ; eueniēt
ōnō tū otiosā ꝓuincīā fore. Et litteē q; ꝓmo
admodū mouet senatū. tū q; ultie ciuit ꝓpi
ciat. Nichil de hasdrubalis ītre copis ē mu
tatū ē. Hyemabo cū exercitu uasto et aucta classe
ad retinendā tū maritimā ac tuendā hispa
niā ē missū. Quo ut pdictus nauali; copiā
fiet. castra cōmunis nauali; subducit
et uallo cōclatis. cū eq̄tib; delectis ipe quātū
maxīe accelare ꝓtat. p dubios in dubios in
festosq; ꝑlos uiam intendit ad hasdrubalē
pueuit. Cū decreta senatꝰ mandataq; exposuis
set. atq; edoctus ipe. munere quē ad modum
tandū bellū in hispaniā foret. rex i sua
castra redit. nullā re q̄n celeritate tumq;
q; utroq; abierat cū q; q sentiret. hasdru
bal ꝑ; q; mouet castra. primas ipat ꝑs oī
bꝫ sbductōis. satis igni hannibalē trāsire
q; sdā ꝓtio mātū. nec auxilia gallica alie q;
cōducta habuisse/in opē cū ire. magnū uix pe
netrū ad alpes fuisse. p cautis q; repē
eractis. ad hybū descendit. De eta carthagi
nensiū et hasdrubalis uel ad rōanos simul
plata. oībꝫ omissis rebꝫ animū dirigit. ut
copis ire obuiā ceptis atq; obsistē parat.
rati si hannibal uix ꝑse ipi tolerando ītali
e hostū hasdrubal dux atq; hispaniensis ex
ar cēt iuic. ill' sine romanū ipij foret. Iuuis an
ꝑj annis. ad hybū cōuehit copias. Et tū sito
anne cū duū cōsultassent uetū castra castris
cōferrent. tantus habent socīs carthaginen
sū oppugnandis moram ab urbe ꝓpositio ho
stē. urbē appmq; flumine hybā appellatā.
opulentissimā ea ꝓpellate regionis ei oppu
gnare pant. Quod ū sensit hasdrubal. q; opē
ferenda socīs. ꝑgit ire ipe ad urbē deditam

nup̄ in fidē romanoꝝ oppugnandā. Jta iā
cepta obsidio a romanis ē. q ipm hasdru
balē trāsiū usū. Quinq; miliū mutuallo. cast̄
distantia habuere. Paucos dies nec sine
lenib⁹ ꝓlijs nec ut in aciē egred̄. Tandē uno
cōcēp; die uelut ex cōpōsito utinq; signum
pugne ꝓpositū ē. atq; ōib⁹ copijs in cāpum
descensum ē. Triplex stet acies romana. pe
ditū pars mr̄ ān signa lecta. pars p̄ sig
accepta. Eq̄tes comunia cingere. Hasdrubal
mediā aciē hispanis firmat. In comunibus
tamen tenuis locat. leuo affixos, mercenna
rioq; auxiliā eq̄tū. numidas penoꝝ pedi
tib⁹. cētōes affines ꝓ cornib⁹ opponit. Nec ōs
numidē ni dext̄ locati comu. q̄b⁹ desulto
riū minaciꝝ hostes terrib⁹ equos in aciē
rimā sep̄ pugnā in recentē equū ex fesso
armatis insultare mos erat. Tanta uelo
citas ipis. tūq; docile equoꝝ genus ē. Cū hr
in instructi starēt. imputoꝝ utriusq; partis
haud ferme dispares spes erāt. Nā ne mi
tū q̄dē aut nūo aut genē militū hi aut il
li ꝓstabant. auxilijs longe dispar anus
erat. Rōnes eni q̄q; peul a patria pugnaret.
finale pfuasert duces ꝓ tribuā atq; urbe
romana. eos pugnare. Jtaq; uelut q̄b⁹ re
ducē erat in patriam eo disarmīe pugne intē
rēt. obstinabāt aīs unicē aut mori. aut
ui ꝓuincās unus haberet altā aciē. Nā
maxima pars hispanor erāt. q̄ uinci hi
spanis. q̄m uictores in italiā ire malebāt.
ꝓmo gr̄ cursu cū uix pila iacta ceni. retu
lit pedē media acies. inferentib⁹q; sese
magno impetu nūans rēga iuuit. Nichilo se
gnib⁹ cornib⁹ pūi sunt. Hinc gen̄. hinc
afer. urget. q uelut in circuentos ꝓ uin
cipiū pugnāt. Sz cū medui tota iā consset
romana acies. satis unū ad dimouenda
hostiū cornua hūt. Jta duo diuisa plā erāt.
utiq; r. ut q pulsis tamē mediis q nullo
q robore uinci ꝓstarēt. haud dubie superā
ret. cū magna uis ibi hoīm occisa. Et ni hi
spani uix dū conserto ꝓlio tā effuse fugis
sent. et paulū ex tota sup fuisset acie. eq̄stb⁹
pugna nulla ad medū fuit. q simul ī cu
neatum aciem mediā cum numidis inue
runt. fuga effusa. nuda cornua. elephantis
q̄ ꝓ se acies deseruere. q hasdrubal usq; ad
ultimū euentū pugne moriat̄. e media cede ē
paucis effugit. Castra romana cepe. atq; mi
ripue. Ea pugna fiā dubia hispaniā erunt
romanis adimit. Hasdrubalq; ñ in ī ita
liā reducendi exer̄. ñ ne manendi q̄dē satis
tuto in hispania spē reliquit. Q ne ꝑtū quā
lutius scipionī. Q. uulgata sūt. ñ tū inde
ne q̄ ꝓhibuit hasdrubalis in italia in situ
letabant. Quū h in hispania gerunt. petelli
am buttis aliq̄t p̄ insidias q̄ cepta oppug
nant. ab hiemone ꝑfecto hannibalis oppu
gnata ē. multoq; sanguine ac uulnib⁹
ea penis uictoria steit. Nec ulla magis
obsessos q̄ fames expugnauit. Absūptis
eni frugū alimentis. carnisq; oīs generis q
drupedū fuctoq; ꝓremo corijs herbisq; q
radicib⁹ q cortic⁹ teneris stirpisq; uolens ue
scebant̄ uixerūt. Nec ān q̄ urbes ad stan
dū in muris ferendiq; arma decernt. cepti
gnati sūt. Q cepta petellia pen̄. ad cōsen
tiā copiā traduc̄. Q uā mīs ꝓtinaciā defē
sam. mr̄ paucos dies in deditiō accep. his
dē ferme dieb⁹ q buttior̄ exercitus ciuitatē
gētā urbē excidit. opulentā q̄nq; armis
uirisq;. iā adeo multis magnisq; cladib⁹
afflictā. ut oīs etatis mīl. xv. ciuiū supe
rent. Jtaq; urbe a defensorib⁹ uastata. fa
cile potiti hostes sūt. Arce tñ tenente. ī q̄b⁹
mr̄ tumultū capte urb⁹ e media cede qui
dā effugere. Locrenses delabe ad buttios
penosq; pdita multitudine a ꝓcipib⁹ pe
gim tātūm regiōis ei. q in fide erga roma
nos. q pertinacis fue ad ultimū manser.
Jn sicilia q̄q; eade mensib⁹ actor̄ anior̄ pnem.
Et ne dom̄ quide hieronis tota ab defectiā
abstinuit. Nāq; gelo maximū stirpis. etiā
tū simul senectute pat̄. simul p̄ amicitiā
datē. Q. Societate ad penos refecat. motus
q; in sicilia res. ñ mores adeo optima ut
patre q̄q; suis pictē aspexerat. armante eum

multaq; diuinē solliciti neq; socios absq; ipsis fieri.
Hoc eo anno in italia . in africa . in sicilia . in
his prima . uario euentu acta . Exitu anni . a.
fabio maximo a senatu postulante ut edē uicis
sim̄e q̄ dictator uocauisset dedicauit . sena
tus decreuit ut . ti . sempronius cōs . designatus ei
bono musset ad plm ferret . Vt duo uiri creati
uissent . edis dedicandę causa q . ap . claudio pul
chro . q̄b . c . an̄ q; filiam filiarum . in . q . lu
dijs fulmen per triduum . e gladiatorū pata du
o q; xx . per triduum in foro decurrit . ediles curules
. c . leronē . q ti . sempronius gracchus cōsules designati .
q̄ q; edilitate . magnā . eq̄tū filiam . ludos rōmanos
fecerunt . q̄ per triduum instaurati sunt . plebeii mi
dilium . m . aurelium cotta . q ap . claudium marcelli
num instaurati sunt . Eodē anno tricesimo anno pu
nica belli . ti . sempronio cōsule . uolsci marsi ma
gistratum inierunt . priores fului flacci . q̄ antea
cōsul censorq; filiam urbanā . m . ualerium leuini
regnā sorte in uniuersi dati sunt . Appius claudius
pulcher sicilia . a . manlio sectula sardi
nia sortiti sunt . ap . marcello prosul . imperium
ei pl̄s iussit . q . p . ann̄ esset . Eodē anno primum
nouos imperatores in italia prosper rē gessisse . Sena
tus quo die primū e capitolio cōsules decre
uit ut q̄ eo anno duplex tributum imperaret .
simplex cōfectum exigeret . ex q̄ stipendium pedi
tibus militibus daret . Et q̄ q̄ milites ad cannas
fuissent . Inde exercitus ita dedicti e . ut
duabus legionibus urbanis . ti . sempronius cōsul
cales ad conuocandum die edixit . in sex le
giones in claustra claudiana sup̄ sessulā
deducerent . Et ibi legiones essent . cui ad
nensis maxime esset . eas appius claudius
pulcher . p . c . in sicilia ducē . q̄q; in sicilia
essent roma deportaret . Ad exercitū eum ad co
uocandum cales edicta dies erat . ap . mar
cellus claudi nepos . ipse uolsci in claudiana deducē urbanas legiones ad uetem
q̄ exercitū accipiendū deducendūq; in sicilia
. ti . metilio crotonē legato ab appio claudio . e
missus . Exercitu primo expectatione hominū u
ti . cōs . comitia colligere cōmodo posset . Deinde
ut ab legatū uetuit de medio die . ap . mar
cellū iudicium . q̄ maxime eo . in eū annū ob
egregie in patres res gestas dari uolebant fre
quens in curia orat . Quod ut sensit eos utriusq; ordi
nis . p . fore patres . q ap . claudium ad primam
dos exire in capitoliū posse . q contraria ī pu
blico . q̄m is rē effecto q mandatū e negotio
retinuisse . ut uos cōs . quę ipse rei . p . postularet .
quę max multis haberet . Ita de comitiis dū
taxat marcellus silentium fuit . Interea duū uiri
creati sunt . q . fabius maximus . q accalia quintilis
eodē dedicandis nūtius . accalia . fabia . uetus erui
ane . utq; in capitolio e canali uno decem .
Et de . cet . eq̄tibus equum q̄m sicilia ei sine
stipendio emptus roma ueheret . dedicatū ad
primum ut duos romam eunt . Ita uti nummis
pro eumam eunt petie q̄ ipse capitū a ipso
. q . defensus . maxime ut ipse ferret mone
rat . Q q; omnes eunt stare se ipsi negabat uete
pata relicta . in ed q̄ retinuit ñ dū ad statu .
Post marcellus ad exercitū redit . comitia uni
cōsuli rogando habuit . l . furius edixit . Cre
atus ingenti consensu marcellus . q ex triplo ma
gistratū accepit . Cum medius consulatū cū renu
isset . uocati sunt augures . uirgo datus indicit
principium . Vigil . q . postea uti fama ferebat
q̄ ei primū duo plebei consules fuisse eent . ro
gatus q̄ ei esset . Inde marcellus iuuenis se magis
tu abducunt . sufferre fabio maximo dictatore
rarius eo anno ad senatum esse basilicam per
git . signa armum ad unum omnes sospite ex
ore manare . lapidibus q̄ ecta ad templū plenū .
Ob quę imbue nouendiale ut adfieret fa
ctum fuit . certus q̄ pdigia ei cum expiatis . ea .
erat intercessisset . fabio erat medicatum . ap .
unum dictatore perficiat eunt . sempronio quo
nes q̄ fierent . q socios . xxv . ap . gallio . per
legiones q̄ ex sicilia reduxisset decem . ap . cla
udio pulchro . ad ei erat q̄ sup̄ sessulā nole
udi pecos . ad ei erat q̄ sup̄ sessulā nole
pleret missus . priores in sicilia ac sardi
niā prefecti . consules edixere . q̄nes in senatū uo
cassent . in senatores q̄b in senatu dicē
sententiam licet . ad portā capenā conuenire . Et p .
q̄ius iurisdictio erat tribunalia ad discriptum
publicū posuere . Eo nundinarum fluxerat .

ubiq; eo anno uis dictū ē. Inde cum carthagi
nē im̄ mago sūp hannibalis .xxiij. milia
ped itū. et eq̄tes .xx. milia. et .v. elefantos .xj.
argenti talenta multa in italiā ē missus
erat cū p̄sidio .lx. nauiū longar; ñ̄ affuit
ī hispaniā rē male gestam. omīsq; feme ex p
untie ad romanos defecisse. Erat q̄ magō
cū classe ea copiis promissa italiā ut hispa
niā aut rem. cū fortune rapiente reparua
ssis adfulsit. parui ibi exercitū romanū ē.
uetem. p̄z. in cynethū primū pugnā deceder
nouū expertam. adhuc ferōs iā ānos fortiores ē
dustrie atq; auare impatū gnm. tibuit. et lanone
uiq; finitimū. ipsos. nichil trebatiū q̄ auer
rē ad quē deficerent. hec clandestine legatio
p̄ncipes missa erat. magō ē rē molientes.
Auspicij ei cū auctoritate atq; opib; longe
p̄ns erat. his nūtiis gr uno tpe turbam cer
tiq; magonē cū classe sua copiisq; in hispa
niā mittūt. In sardiniā hasdrubalē deligt
ducē. q tūc forte copiaꝝ q̄tū magon dec
uit. et ipse. q nō. fm̄ factis urbs q̄ uim tr
agente erant mouebāt sese iā ad bellū. tū
semym̄ multitudo simulacrā ad dā ceremonias
educ. a ū. fabi cūcto p̄ senatū sumūtis ēs q
agēs cū .xlas unias p̄mas uim tr̄ munitas
cū adeuerēt. q̄ ñ uim essent. eos se agrū appl
latuū. suos sub hasta uendituū. nullas ī
cursiū. pe p̄tulit q̄dē q̄ ad ius dicendū
dus erat. ñ tamē ad bellū. mmū stratēē da
te. ualiū. p̄z. in apuliā ut placuit ad ex
ercitū accipiendū. Cum ex sicilia
legiōes uenisset. ius p̄tulit. ut ad regiōis
ei p̄sidia. trecentos. cū alio legato. et
xxv. milia. pedes. et equites. ora maritima
ut brundusiū ad tarentū tutam p̄stet. par
nauiū numerū. ū. fulnio. p̄z. urbē decē. ad
sub urbāna hetruria turmidu. ē. trecentos. p̄sidi
li negotiū dedit. ut in piceno ager. eq̄ fitēs. mi
litū haberet. Eadēq; his p̄sidio erat. et. ti. ne
ronis. p̄ p̄ce mūus. ut capitolio ac tuantur. in
sicilia. cū imp̄io q̄ classi p̄erat missus. In hac
dimicatōe duos opulentissimos ciues ipsos.

oēs reges gentesq; aos uicerat. Inde
philipp̄ rex macedonū. eo mag̃ q̄ p̄ter italie
ac mari tm̄ nomē diffare creat. Is ut primū fama
accepit hannibalē alpes trāgressū. ut bello inter
romanos primūq; orto lecerat. ratus ut ipse
ler uictoriā ee. Indeis adhuc uulnerib; fluctuati
one fortune. p̄ tua ita pugna tria uictoria cū hā
nibale q̄ppiens erat. ad fortunā michi aut. le
gatos q; ad hannibalē misit. qui uinculis p̄
tus brundusiū tarentumq; q̄ custodius na
uiū romanoꝝ tenebant. ad lanone unomos
mutū egressi sūt. Inde p apuliā p̄ceps capuā.
medijā in p̄sidia romana ubi ea sūt. deductis
ad ualiū leuumū. p̄z. et ita nūiā castris hā
tē. Ibi in cepte renouatis legationis prin
ceps a philipp̄ rege se nuncū aut. ad amici
tiā societatēq; iungendā cū. p. r. mittere. Ad
nes ueteri fedoꝝ nouā societate tā clari re
gis leue admodū hostē p̄ hispaniē comitē accep
dat. q̄ p̄sequit. utinā cū ea tempestate. q̄ ea
q̄q; saltus aut. r. aut hostes teneāt. Deceo
planes p̄ p̄fluia. z. m̄ capuā. m̄q; p̄ūq;
sunt in castra hannibal' pueuit. fedusq; ē
eo ictū amicitiā iūgūt. legib; his. ut philipp̄
rex. q̄ maxima classe. cc. aut naues ut ad
ē effectū. ī italiā ferret. q uastaret maritima
oā. bellū. p parte sua. bellū tm̄ mariq; gere
ret. Vbi debellatū cēt. italia oīs cū rpa ut re
roma carthaginensiū atq; hannibal cēt.
p̄daq; oīs hannibali cederet. Per domitā i
talia naues gerent in gtiā. bellūq; cū q̄bus
regib; placēt. q̄ ciuitates conuentusq; in
sule ad macedoniā iūgūt. ee philippi regni
q; ei cēnt. In has ferme leges inter p̄mū du
ces legatosq; macedonū i ciuū fedus. ex illi
q; cū ius ad regis ipi firmandū fide legun
gisco. et iurant. et magō. Hoc ad uinculis la
ime ū naues octa in statōe erant pueuisse.
Inde p ferri ei altū tenēt. ēspreti classe roma
na sūt. q̄ p̄sidio erat calabrie littoribus. ualli
ū. Flacc. coercitus ad p̄sequendū retinendāq; ea
ue cū mutisset. primo fugere regis conatu. te
m̄ ū celitate uma sensere. tenūt se. z. s. et ad
p̄ferri classis adduci. cū q̄reret q̄. et unte

q q tendẽt cursũ. xenophanes ꝑmo satis iã
senel felix mdatũ struere. a philippo se ad ro
manos missũ ad eõ. ualiũ ad quẽ unũ ut tu
tũ fuit puenisse. cãpaniã supare neq̃sse. septã
losiũ ꝓlonus. Deñ ut primũ cultẽ hãnibalis. minigatosq; ꝑmo
ꝓdiderit. tũ comunib⁹ cop̃ sedutes ac metu trin
lutẽ q; abhannibale ad philippũ mittente et
pacẽ inẽ regẽ macedonũ penũq; ducẽ. Qb⁹
datis cognitis. optimũ iudicũ captiuos comu
tesq; cop̃. ad senatũ aut cẽsules ũcũq; ẽnt
qꝫ ꝑmũ reperiare. Ad id celerrime. v. naues
delecte. ac l. ualius antuas q̃ ꝑẽet mittit.
eiq; mandatũ ut in oĩs nauis legatos pari
custodia uideo duuid et. daretq; opã ne q⁹
colloq̃ũ inẽ se. ne ue comunicatio cẽsulũ ẽet.
Pue rps rome cũ aulus corneli⁹ namula et
hortinia puntia decẽs renuliset. q̃ strages re
ũ mitula ẽet. bellũ ad defectẽ oĩs spectare.
ẽ. minutiũ q̃ successiũ ũ gĩtate celu aq̃
q; aduenientẽ ceptũ. id tã in pcliosũ q̃ lõ
gũ morbũ implicatũ. diu ad belli uĩ sustinẽ
dã inutilẽ fore. q̃tũq; ibi ut satis firmũ
pacate putate ꝑdẽs cẽ. ita pax bello ꝓmo
tã. an uidẽt. Decũit puto ut fuluiũ flacc. eq.
ꝓdutũ. ccc. eq̃tes scribit. eamq; legiõẽ ꝑmo
q; ipe in sardiniã trãsiendã animet. mitte
retq; cũ imperio quẽ ipi uid et q̃ rẽ gerentẽ q̃
ad minutiũ ualuiss. Ad cãrẽ mittit. c. e.
manliũ torq̃tũ. q̃ bis cẽsul consorq; fuit. sub
egitq; in cẽsulatu sardos. Sub ide fere ẽps
et a carthagine in sardiniã classis missa. du
ce hasdrubale cui caluo cognoĩ erat. fre da
tẽpestate uexata ad baleares insulas dr. Ibi
q; ad eo ñ armatũra ñ q̃ q̃ aluei nauiũ q̃
sati erant. subortẽ naues dũ refugunt.
ab q̃ntũ tpis tuert. Inutiliã cũ p̃ tanẽ lẽ
pugnã tẽtus ꝑis altũ urib⁹ altũ mollius
ois legiõ bellũ ẽet. cãpani p se ad orti sunt.
rẽ armatã siue ductis face. ꝑmo solliciti
tos ut ab romanis reficient. Vbi ad purũ q̃
cessit. tolli ad capiendũ eos cõpant. cãpis
oĩb⁹ statutũ sacrũ ad hamas. Eo senatũ
cãpanũ uentumũ et q̃nos cumanos fecit. pric
rũtq; ut ea cumani eo senatu ueniret ad cõsu
lendũ cõmuniter ut eo sẽ ut ipi s locos l⁹
steterq; lẽt. ꝑsidiũ ibi armatũ se dr. tos. ne q̃d
ab romanis nouiꝑ ẽet. Cumani q̃q̃ sus
pecta fraus eant. nichil abnuere. ita regi fallax
ẽsiliũ posse ratu. Interi. tũ. sempꝛũ ẽsiliũ roma
nũ signũ ẽt q̃ ad comitiũ uocandũ cheẽ edẽrent. ex
citu lustrato tũ sẽsilius tumũ noctẽ ẽcta lu
nã castra ꝑsunt. Ibi q̃ ominosa statua erat.
ẽtro dereptũ milites cogebat. ut tũnes ea
maxima pars uolumũ erat assueuerãt signa
seq̃. eam ac agnoscere omnes suos. q̃ q̃ ma
xima erat cum dua. Itaq; legatis ẽbumq;
ꝓpere neq̃ exp̃ẽre cuiq; uetus fortune dulcẽ
dua mr omnes sererer. Ꝓcẽ miles ꝓnum. lib
uolumi se se exeq̃re fuiet. oĩs satis honestus ge
nerosusq; ducẽt. q̃b⁹ arma sua signaq; ꝓpe.
cõmutãt. q̃ cum ea regeret. ita fieri eande
cogẽt nen facili. cum maiore cura ꝓcepti a
ducib⁹ fuit. q̃m animaduerb⁹ obstinatu. ducuq;
animi cuncta coniurare cõiũ ai. ut ꝑpe tobli
mone uenire q̃ exercitũ q̃q̃ ẽet miles fac
tus. Hec agenti gẽp. legati cumani nũti
ant. q̃ a cãpanis legatio paucos ãn dies ue
nisse. q̃d ne ipi ꝓhibuissent. Triduũ ꝑ eam
diẽ festũ ẽt. ñ senatũ solũ omnẽ ibi fuisse.
q̃ castra q̃q̃ exercitũ cãpanũ. Quaq; missi cu
manis oĩa ex agris. murũ cũclare. cuma
nere mẽ munẽ. ꝑ ide q̃ statutũ sacrifi
ũ cãpanis ẽet. cumas mouet castra. Cume
denie. iij. milia passuũ abstitit. Jam cãpanus
eo fiducie ex cõsilio cũctant. Nec q̃ul in
occulto manẽt. ꝑ q̃. uti cu tũm magis
tus erat cãpanis. cũ xxxiij. ui. milioꝝ. ualeb
bant castra. Sacrifico a pano. q̃ mr id ma
ferente animi aliq̃to intentioꝝ q̃ unum
exercitis castris aut ulli militari opi. Inde
ũ sacrificatũ ad hamas. Postũ erat sacrifi
ria ut cũ media nocte cõplẽt. Hunc ꝑ hus fi
ciandũ ꝑ nuncupare possẽt. castodibus ad portas posi
tis neq̃ exitũ are possẽt. cepta q̃ ad decimũ
diei horã coactis militib⁹ corpa cumane. sop
nocq; opum esse. ut ꝑmis tenebris ꝓuenire
ad signũ possẽt. Vigilia ferme ꝑmã tolli

Digitized by Google

mſſit ſigna. ſilentiq; pfectus agmine cum
ad hamas media nocte puenisset. caſtra cā
pana ut in pugilio neglecta. ſimul ōib; por
tis inuadit. ſtrictos ſōno ſtratos. alios pauo
to ſaē in cunis reſcantes obtruncat. hoīm
eo tumultu nocturno ceſa pl' duo milia. cū ip
duce marone alfo. Capta ſūt ſigna militaria
.iij. cxxx. Much' mil'. c. militū iacta caſtis
hoſtiū pter. cumas ſe ipe recepit. hanniba
lē metuēs q ſup capuā anxiis animis haberet ca
ſtra. nec cū p urbem unā fefellit optimo. nā
ſimul capuā ea clades ē nūciata. mir' hanni
bal ab re bñ geſta inſolitū letiē exercitū tur
bā magnā ex pte ſuoz ſpoliantē uictos p
uicos agentē. ad hamas ſe uniuersum. cuncta
tū agrū pē capuā inpit. obuios ex fuga ca
pimoz duo pſidia capuā duca. ſauciis ueſtis
lis portarig; iubet. Jpe ad hamas uacua ab hoſ
tibus caſtra. ut ne q̄q̄ pē recentis ueſtigia ce
dis. caſtrisq; paſſim corpa ſociorū inuenit. duc
tores eoꝝ q̄dā ut pmū in cumas duceret. ur
bēq; oppugnaret. Jo q̄q̄ haud mediocre hanni
bal capiebat. ut q̄ neapolim ñ potuerat. cu
mas ſaltē maritimas urbē hāt. tū q̄ pē ar
ma michil ſecū miles parū acto agmine ex tu
lat. reē in caſtra ſupti fatia ſe recepit. Inde ſatis
grate cōpanoz ſubo ſequtu die cū oī apparatu
oppugnande urb. cumas redit. Populato q̄
g̃ cumano. mille paſſus ab urbe caſtra lo
cat. Cū gēs magē ūcundia in talu necessi
tate deſerendi ſocios ſpem ſuam
ppligq; ſubſtituiſſe. q̄ ſatis fidē q̄tum ſi
alt' ē ſui fabī q; ad cales caſtra hēbat milit
mū reducē curabat q̄rtū. Occupat' pmo
anſpitiis repercutis. demū pligus pria sup
alia nūciabant. Expiantiq; ea haud fruſtra
litari aruſpices pnūciabant. Ex eadē cā fa
buī creāt. ſempniī in obſidiōe erant. q̄ oppi
ob pugnabāt. adūſus ingnea ingentē ad
motā urbi aliā tē ex pō muro eruunt cōſ.
ſ. ſi. aliq̄to altioꝝ. q̄ muros ſatis p ſe altos
ſubiectis ualidis ſuppliciis p ſolo uſus ēt.
Inter pmū ſatis ſuccubaq; q̄ cōis muros ſub
ſtruebāt. p̄ terrā

ū promouendo ad nūciū muro uiderunt
tē. facib; ardentib; plimū ſimul ignem
conicerē. Qē metuendo trepida annaroz mul
titudo cū de tē ſeſe ſupitaret. erupto ex oppi
do ſimul duabo portis ſtrictis hoſtiū fugit. fu
gientiq; in caſtra. ut eo die obſeſſo q̄ obſidē
ti ſimilius ēet pū. ſld. cū. cccc. carthagiēſi
ū cesi. amite. lx. unū capta. q̄ cū munere q̄
ſtuōb ſolute ac negligēt agentes. cū
michil mūs q̄ eruptionē timuiſſent. ex imp
uiſo oppſſi ſūt. Much' p' q̄ ſe hoſtes ab repen
no pauore colligerent. receptui ſignū cecinit.
ac ſuos intē muros recepit. Postero die han
bal cū ſedare. cōs. uiſo pho nē cautiū. a
cē mē caſtra ad q̄ urbē inſtruxē. Cū eā p̄
nemīē moū. ſolita cuſtodia urb' uoluit. ne
cōmutī q̄q̄ temere ſpa. ad nata redu
fecta re. duob; diebo cume habēte ſūt. obſi
dione. Jſte diebo q̄m lucanis argumētū. ti
ſempniī cui longo cognomē erat. cū hannī
bale pugnat. Sup̄ duo milia hoīm cecī
dit. q̄ cc. lxxx. uiuos cepit. Signa ma
luania ad. xlij. cep̄. pulſo ſimbo lucanis hā
no. reē in bruttios ſeſe recepit. Et ex hiſpa
optu tā q̄ applo. q̄. defectant in receptu. p
. cē. nāliū. pē. ūcelliū ſcalariq; q̄ auctor
defectōis ſecuri pcuſſi. ſup̄ ul' captiuoz ſb
haſta uendūt. Alia multa p̄ oīa ceſſa. q̄ ad
q̄ cumā reduc'. Dū h' in lucanis atq; in bru
pmis gerunt. v. naues q̄ macedoniī atq;
pruoz captas legatos romā portabāt. ab
ſup̄ mari ad inferū cōtinente. ppe omniē ma
ne oīa cū pē cumas uehs ferunt. Postq; ho
ſtiū an ſociōz ceēnt ſatis ſanē. gnauq; ob
uiā ex claſſe ſua naues miſit. Cū p eunc
tanto in mā cognitū ēet. cōs. cumis ēē. na
ues cumas apulse. captiuiq; ad eōs. dedu
ci. cuſtōē dare. Cōſul lucius phylippi atq;
hannibal' platus. Eligta oīa ad ſenatū mi
ſe treſſ' miſit. Cū eoē fere utē legatiq; ro
mā uenerāt. q̄ p cāpaniē facta uicta cī
ſēpius congreſſi. p̄mo grauis cum patre
meſſit. dūentes q̄tū uir tolerantib; pumici
tellū. macedonica bella moles inſtaret. Cū

tamñ ad eo ñ ſtitu bucrñt. ut er tēplo agitam
ē q̄ ē ad modū ulc̄ inferrent bello aīterēt
ab italia hyſtē. Captiuos in uincla cōiectos. eo
mutuoq; coy ſbaſtu uendtos ad naues. xxv.
q̄b. p. uall flacc. pfect pcaut. xx. patris alij
dcmit. his cōpitis deducti ſq; ad dctos .v.
naubo q̄ aduc̄ent captiuos legatos. l. naue
ab hyſtia tarentiñ. pfectr. inſſuſq; uall mitti
by uarronianis q̄b. l. appi legat tarentiñ pe
mit. in naues impoſitos. l. ij. nauiñ claſſe iñ
tuen iñ italie oīa. ſ. exploratr de macedonico
bello. ſi cōgnentia littis legatoy; iudicas phi
lippi ctilia cēnt. ut. cū. ualiñ. pē. littis dño
nē facer. iſq; l. apuſtio legato exercitu ppoſi
to tarentiñ ad claſſem pfect. pmoq; tpe inua
ce domā cīſmittr. darctq; opā ut plurippū
in regno ātñer. Pecuniā ad claſſē tuendam
bellūq; macedonicū ea cecta ē. q̄. ap. claudi
o in ſicilia miſſa erat ut red cēt hieronu regi.
Et h p. l. annibalis legatū tarentiñ ē deuce
ſimil ab ipiencione miſſi. cc. modij. ctia q̄ orta.
c. Dūb. x. pauit agitq; ad philippū cap
tiuq; nauis una ex his q̄ ipſe erāt exauſo
re fugit. Inter ſcatū legatos cū littis captos.
Itaq; ignarā erbis q̄ cū hannibal legatis fuī
cūeniſſent. cp legati ei ad ſe allati fuiſſēt.
legatōēz alia cā eiſdē mandatis mittit. le
gati ad hannibalē miſſi. eruciat cui ſcoti
nog cognoiñ erat. q̄ cto ipſo cui ſotus. ſ. ſolicite
ns magnes. hoc pſpe tulīt ac retulīt ma
data. Si plus ſe ctas cōiecit. q̄m mollē ac mo
lim q̄q; rex pſſi. Tantū uanis una capta
cū legatis moñtū fec ad dulatōēz imminētis
is bellī. Et cta capua tñ ſgſſo uoltiniū fabi
o p. exhauſta tandē prouincia amplo cīſules re ge
rebāt. C bulbiā. q̄ turbulā. q̄ hanſtrialam
urbes q̄ui primū defecerāt. fabi iu cap. pſidi
aq; imſis hannibalis. cāpamq; pmulta ca
pit. Et nolle ſic̄ poſt anno. ſenat romano
ni. plebs hannibal erat. cīſilioq; occulta re
cepe. pncipū q̄ ꝓcutē urb imſilibant. Quo
by ne incepta pficerent. imt capuā carthag
hannibal. q̄ in ea fatis erāt. cīſucto exercitu fa
bi. ſupueſſinū in clauſtē claudiams cīſedit.

Iunt. ex. marcellū. p. pē. cū his copijs q̄s
habebat. nolā in pſidiū muſit. Et in ſardi
niā res p. ē. malluī. pē. animū ſtinan cepit
q̄ omiſſe erāt pq̄. ā. minuti. pē. giū mo
lē ē impliat. ex amilī naubo longis ac cam
bis ſbducis nauilibq; ſociis armatis ut tu
rē gerer. q̄ a. pē. exercitu accepto. duo. q̄ xx.
milia peditū. m. q̄. cc. eq̄tes cōfec. Cū his eq̄
tū ſtinctiq; copijs p̄fect in agrū hoſtiū. ha
ut paul ab hamſicore cuſtōs caſtrā pſidit.
Hamſicora forte pfect erat in pelagis ſardi.
ad iuuentutē armandā q̄ copias augēt.
Filī noīe hoſtis cauſtē pcurat. Is adoleſcentia
fruḡ. tremē pho muto, furius fugatq;. Ad
. xx. milia ſardoy eo pho cecīdit. m. ccc. fine
ullo capti. Alij cīdat pmo pagos ſiluaſq; fu
ga palat dein q̄ duce fugiſſe fama erat ad
urbē noīe comuni caſſ ei regionis cōfugit. De
bellatūq; eo pho in ſardinia cēt. naues claſſis
punica cū duce hasdrubal. q̄ tēpeſtate de
recta ad baleares erat. in tpē ad ſtē rebellan
di aduenit. exanimi p̄ famā appulſe pun
ice claſſis. cauſis ſe recep. ea occaſio hamſi
core data ē. primo ſe ungendi. hasdrubal
copias in ſtin expedit. naues claſſe remiſſa car
thaginē. duce hāſicore ad ſocios. pē. agrū
populandū pfect. cauſ puentur erat. in ma
nus obuio exercitu ab effuſa cū ꝓpalatē ſtimu
lis. primo caſtra caſtē modico intuallo ſūt
obiecta. tres cepe pauſantes. lenia clamia,
uario euentu iuncta. postremo deſcenſū in
aciē ſignis claris. ut ſto pho pugnatū. Diu pugnā anapyte pem ſardis
fuale una affluens fecit. postremo ei cū
oīa ſtrage ac fuga ſardoy repleta ēēt. fu
ſi. Cecīdit tēga dantes cū inuicto animi q̄ pop
lar ſardos incluſit romani. Cedes magē mi
q̄ pugna fuit. xij. m. hoſtiū cēſa ſardoruī.
ſimul penoy; q̄ ferme. iiij. m. q̄ m. cc. capti.
q̄ ſigna militaria. viij. q̄. xx. milia. ſtim oīa
dutn q̄ memorabile pugnā fec. hasdrubal
imperator capt. q̄ hanno. q̄ mago. nobiles
carthaginēſes. exigo ex gente hmodi ma
ximā cognatē uiā. hanno acto rebellioſ.

Asdrubal captus?

Asdrubal

Hannibal

Asdrubal

Hannibal

Asdrubal

Hannibal

sarchisq; bellicꝙ cl̃ hanno dubie cõtractor. per
sardoꝝ duces mult nobilẽ cam pugnã cladib
sus fecer. ppam a fill hamilcare hostiũ in acie ce
cidit. cl hamilcar ꝙa cũ paucis e fugiẽs. ut
fugꝙ afflictas res. nece ꝙ filij auxiunt. ꝙ cete
re cau inchoate cepta. pter morẽ ibi cũrit.
C eius urbe omi eare ꝙ cũ fuge recepta clam fu
it. qm manlij imperio ẽpti augꝰ fluꝰ. nec pau
cos dies recepit. Deũ alie & ciuitates q ad
hãsticoꝝ pnoiꝙ defecerũt. obsidib datis re
didit sese. Quib stipendio frumtoq; ipto
p cuiꝙ aute urbẽ debito. annuis q̃ta
tũ reduxẽ. Ibi naubꝰ longis deducto. cõpo
sitoq; quẽ secũ aduexat multe ẽ. nauigat
sardiniã ꝓtomita ñiat pbꝫ. stipendiũ q
stoubꝰ. frumti cebibꝰ. captiuosq; subiugo.
pr. tert. per ide ꝙs. ti. otacili. pr. l. ab bibliv
classi in affrica ñauigauit. deppl̃ agrũ car
thaginẽse. cũ sarchima ñ pcul a fama
uit hasdrubalẽ balearibꝰ nup discessse classi
si affrica repetenti occurrit. lemq; armatis
tumse in alto cõmisso. vij. ñ naues cũ sb
cis nauibꝰ cepit. Celsus mec haud scio q
tẽpestas passim dissicit. per eos dẽ forte
dies q volumar cũ multitudꝰ ad supplemtũ
carthaginẽ missis. elephantisq; cõmeat
locis accessit. Quẽ ut in cautũ oppꝰ. app.
claudi ꝓsingulatiq; primũ ẽ eũdẽ messa
nã rupti ẽ. atq; ducto exercitu suo loco ẽcit.
Jam in volturnar ad hannonẽ in bruttios pro
fect erat. q locrenses portas. re. clauser.
app. magno conatu nulla re gesta. messa
nã repetit. Eadẽ estate marcellus ab nola
q̃ ꝓsimo obtinebat crebras excursiões in
agrũ hyppinũ q samnites claudinos fec. ade
oq; ferox oĩa atq; igni ua stamit. ut antiq̃
rũ claudiũ sãuo memoriã renouaret. Jtu
q legati ex tẽplo ad hannibalẽ missi simul
ẽ utrumq; gentẽ. ita penũ allocuti sũt hos
tes. ꝓ. hannibal summi ꝓmũ ꝓnos ipi
q; nra arma nõe uires nos tutare potuit.
ꝓq; his paru fidebamus. uirto regi nos
adiunxim. Jd q relicti pace necessariam
accepim. fuim q; in ea pannos ꝓpe. l. ad
re eos q̃ in talia uenustu. tua nos magꝰ in fo
tunaq; q̃ unica comitas ac benignitas erga
omes uros q̃s capios nob remisistu ita tãdiu
ẽ. ut te saluo atq; in columi amico ꝙñ in ꝓ.
ẽ. ne eos q̃de imites fiducia tue ẽ tuendi. Ar ter
cail ñ solu in columi q uictore. ẽ ꝓsente re cõ
ploratũ ꝙe cõsugũ ac lib. uos q̃uoue. et fla
grantia recta posses cõspice. Jta sumi aliq̃s hac
estate deuastati. ut. cõ. marcell ñ hannibal
uasse ad castras uocaẽ. g hi cũpt. ẽ re adu
nũ in cã ingẽtẽ uehut iaculo emisso coep.
ẽ omes cũ. pẽ. bellũ gessim. nullo exitio ad
iuti nec duce ñ exercitu. ñ qd ꝓbrennũ pri
stino magꝰ multitudie suas auẽ uires. q̃ sues in
ulxy nos defendit. ꝓ ego satis rebꝰ uris gla
dꝰ. duos cibulos. ac duos cibulares ex ea nob
sub iugũ missos. et siq̃ alia aut lena aut mo
tifera aut gl̃osa nob euenerit. q̃ aliqa adiũ
ꝙ tẽ acciderit. minori indignatẽ refle pos
sum. cõ. q̃ habie euenit. Oĩa magni ducatoris cũ
magꝰ ei⁹ hostis cibulariꝰ exercitꝰ magꝰ ducẽ
ẽ fines uros. cũ exploratõ ei subsidiis positis.
a subsignis ad applandũ ducebat. ne ꝓ ue
nũ. ꝙparũ ad tuendũ nola ꝓsimꝰ ꝓda sum.
Jam ne manuplarum q̃. ꝙ la tuũ ñ pur
sat totis sumꝰ uris. negligẽtiũ cõ. sti. ẽ.
ag uagurent. Causa aũt hẽ q uz tu defẽ
das. q̃ra uuuent. q si domi eet tutaret. oĩa
sub signis militat tuis. Per te ẽ stitũ tu
ũ noũ a q tot romanas acies fusas strauit
oz ee sua. et facile ee ducẽ oppne pplatues
uros uagꝰ sine signis. palatos q quẽq; ẽ
hit. cõtus uana pde spes. mutuoq; pauo
rẽ illi q de ꝓda erit. ssidiũq; mutuum nob
nole ademeris. sim as ut socios his dagnis
dupsti. ad id mdignos iudicis q̃s in fidẽ
ceptos tuearis. Ad ea hannibal ẽpit. oĩa
mul facie. hr primos samnite seq; ymoi ante
claues suas. et re ꝓsidiũ a cõtrariensis sene
gleto seq; Jndicandũ aũt fuisse ꝓmũ mem
berendũ ꝓsidiũ. ꝓtemonũ ẽperaret. ẽ te
nuq; q̃rendũ fructu op̃e implorati. Ẽpati
ee ñ in agrũ hyppinũ samnẽ ue. ne q̃ne one
ri cent. si ꝓtima lara socios. ꝓ. adducuꝫ

cõcutit

Ad affricã ẽtrasse auctor ubi
occasio. electo quietu ac aurifa
gũensi agro euastato. du hasdru
bal cũ classe punica obuiam
hũit. comissa nauali pugna
duꝫ. ex nauib hostiũ cepꝫ. ceteꝫ
in fugã dissipauit.

Ad italiã stilus redit

Oratio samnitiũ ad
hannibalẽ

ꝓ. 22.

ꝓcad

hus pplandis. a multe suu repletum se. ame
ti grul ab his simotum hostis. Quod ad hellu
ñ. attinet. si finsimem q̄ trebie. si cannaru q̄
finsimem pugna nobilior ecet. cannaru se q̄
memoria maiore matrona fuctinu. Cu hr ytu
so mundi q̄ triphis legatos dumisit. ipe pstdio
modico relicto i tuscis p fines ceto eq̄tatu re
nouato ia pgit. eod anno cr bruttios cu supple
mto carthagine adiecto atq elefantis uenit.
castris haud grul pstitis longe alia oia mq̄ri
ti cōpta fuit. q̄q̄ allegatis socios auxiliu. Si
dyl cu marcellus itu gerebat. ut aut fortu
ne aut tenc hostu cōmissu dici possit. Explora
to ei firmisq̄ pstidus tuto receptu pdatu re
nit. oiaq̄ uelut aduersus hannibalē psentē
cauta pusaq̄ fuer. Cu u sensit hostē aduen
tare. copias intra menia tenuit. p muros ma
bulare senatores nolanos uisit. q oia explo
rate q̄ apte hostes ficent. Et his amis ei ad
mirū suctessissē. herennū bassū. q herui pe
tu ad colloq̄ uocattos. p missuq̄ marcelli
gsulos p mepte allocut. hannibal utute for
tunaq̄ extollit. pz. obtegēt. senescentē. cu
multis maiestatē. Q si pana cent ut q̄dam
fuissēt. tamē captis q̄ gue. xx. mpū sotis.
Seu mdul gentia hannibal' q̄ in cāpis oīs ma
lis nōis fuissē. punicā romē societatē atq; a
micitiā pobtandi cē. Si ambo cōsules cu fluis
exercitib; ad nolā cent. cū u mag; pars han
nibali fuios. q̄ ad cannas fuissēt. spe dum
pz. unā ei penas a nouis militib; nolā tu
tari possit. Ipse q̄ hannibal' intēe. capta
am tuta nola potuit. potiuri ei ut capu
a nuceria atq; potuit cēt. Sz q̄ one capue nuce
riaq; fortunam imitē cēt. Ipse pre in medios
fines nolanos sciat. Nolo ignari. q̄ capte ur
bi censum foret. q̄ potī spondē. si marcellū p
fidio ac nolā tradidisset. neminē aliū quā
ipse legē q̄ in societatē amicitiaq; hannibal'
uenissēt ductos. Ad ea herennū bassū. xxtā. mi
tes annos iā inter. xx. nolanosq; pelin amica
tiā cē. cū neutr ad ea die pmitē. q sibi cū for
tuna mutanda fines filat. seu iā cē mutare
ea. deditums se hannibali fuisse. Accersendū

romanū pfidū cū his q̄ ad se se tuentes uenis
sēt. oia sibi a cē allocata q ad ultimū forē. Hoc
gaudiū abstulit spē hannibali y pditione recipi
endē nole. Itaq; oppidū corona cū tenet. ut si
mil abesset pientia agitat cēt. Que ut fuisset
fisse murus martell' uidit. infurcata inter pu
gnā acie cū magno tumultu erupit. Aliquot ho
minu repulsi celeriq; fuit. dein cautius ad pugnā
facto eqtus se turbe. atq; ea cōp pugna. ex eo
rabiliq; inter paucos fuisse. nu ingentibus grellis
effusis imbi diremisse pugnantes. Eo die cōmis
so modico ex utriq; incertis ais. in urbē re
manu. pena in castra se se recepit. Et tam pe
rū p̄ma eruptione pulsi ceciderit haud plus xxx.
romanoy nullus. Imbres noctes p noctē totā
usq; ad lucem tria die inseq̄tus tenuit. Ita
q; q̄q̄ utriq; pars audax ex mine erat. eo die
tū tenuer se se munimentis. Tertio die hanni
bal partē copiay pdatū in agrū nolanū mi
sit. Quod u ei adductū martell' ex tēplo ex acie
copias eduxit. ne hannibal deficeret. Opille
fere passuū mille urbē exit. cui tpe eo spatio q
fuit oia capi ex nola exaudirēt. Clamoq; ex
pte utriq; sublatus. primos ex colentib; his q
in agris pdatū exierant. ad pugnā ita cōmissa
reuocauit. Et nolam ab hac romanā auxit.
Ubi laudatos marcellus in subsidiis stare
iubet. q sauciis offerri pugna abstinent.
ab se signū acceptissent. pugnā init atq; ancepsa.
Summa in q ducis hortabant. q multos pu
gnabāt. Deserti magis ab duce suo fugā
tis ab paucos duos a nouis. pulsis fere am
no a nola. ab se duce multe alio mstare u
lere. nos in acie cē. pdatis uagari in agro.
Sz q̄ pugnēt. marcē cāpana lupurna. uino.
scortis. obrepq; luxurie p uota hyemē elapsa.
abisse illā unā uigoreq;. delapsa cē robora
corpora animoq; ab pyrenei alpiū q̄ finib;
sine uiga. relictas illoy uiroy. nec arma ne
bracq; sustinēas pugnare. capuā hannibu
li castra fuisse. ibi uitute bellica. ibi mili
tare disciplinā. ibi pristinā gentis famā. ibi spē
suā erectā. Cū h exhortando hortā marcellus
suoy militū animos erigēt. hannibal multo

Pugnat marcellus cū hannibale pstpe septē
septies pcella plurimū
diremit.

Septies marcellus cū hannibale plus commisso. magnisq;
uiribus. atq; multis millib;
penoy cesis aut captis in
castra cōpulit.

Adhortatio marcelli.

Adhortatio hannibal

granonabp plus marcpabat. Firma signaq
cert se nosse. q ad urbiā fin simemiq. ptre
re ad cannas rdit. habuentq multē alii
pfecto se in hybna capuā duxisse. alii nō edu
xisse. legatii romanū. q legiones unā atq; alc
magno ctamne uix tolerabis pugnā. quos
bine acies cīsulares nūq; sustinuisset. marcell'
turone milite ac nolanis sbsidiis multo nos
tā trey lacessit. Vbi ille mīs mules ē q̄ capto
er eq̄. c. flammio. cōs. caput abstulit. Vbi
. l. paulū ad cannas occidit. Fermē hī fin
cernit torquēt. an q̄d pthagin ē alund. Cum pauca
pl'es unce solui estis. nec paucis pl'es uxr re
statis. Romā uos expugnatos siqs ducr
ret. fortes lingua iactabatis. Et cū mmo
res ē hic. Expm nō ututēq; uolo. Expugna
te nolā campestrē urbē. nō flumīe nō man sp
tā. Hīc uos ex tā opulenta urbe pda spli
q; onustos ul' ducā q̄ uoletis ul' sequar.
Dec bīa nec maledicta pfuer ad confirmādo
ānos. Cū oī pte pellent. romanusq; arcesseret
cū. nō m̄ duce solū adhortante. sī nolanis q̄
p clamorē fauorē mdicē accendentibp ar
dorē pugne. tga pem tedit. atq; in castra
compulsi fuit. Nec oppugnare capacēs mi
lites. Q. marcell' nolā redux cū magno gau
dio q gīulantē q̄ pleb q̄ am mchnatio ad
pences fuerat. Hostiū pl'ul'q die mīa cap
ti. dc. q signa militaria. xx. q duo elepha
ti. iiij. in acie occisi. Romanop mille mīa
mīe fecti. Pacē duē indutiis tactis sepelie
re nāq; ceros in acie cūpleri. spōna hostiū
marcell' nullatenus uolū ratificare. Euo p
die ob ira arto alioq; aut spe liberationis mi
litie. mille. cc. lxx. eq̄tes mīa numide hi
spanīq; ad marcellū trāsfugere. eop fortū si
delissq; opa in eo bello usi fuit sepe romanis. Q
ger hispanis in hispania. q̄ mundis in
africa p̄ bellū uarietis causa loc duē. Hā
nibal ab nola remissis nūcijs ad fratrē
i qbs uetabat copias ex apulie hybna petat.
Ita q̄ anos consedit. C. fabī ut p̄ferā in
apuliā hannibalē audiuit. fiduciā ab no
la ne arpliq; in acie ē. Certo q̄ sup fuctibila e
rat. munitusq; firmatis. q̄ fidio q̄ plebs
bna ad petendū locī satis cert reliato. ipe ca
puā ppī mōtē castra. Sī grauiq; capanū ferro
igne q̄ depplat. cōsū coactu fuit capanis nichil
ad modū utilibp suis finibus egīū patis. q̄ ca
stra cū urbē in apto cōmunit. Vt. nulla ar
matop haberent. putāt milēs ē. eq̄tatu pl'
potent. Itaq; eq̄stribp plus lacessiebat ho
stē. Inē multos nobiles eq̄tes capuā cem
sil ubelli erat cognomīe taurea. cuius ibi
erat longe omniū capanop formosissimi equus.
adeo ut cū apō romanos militaret. unī eq̄
romanī claudī assell' gla eq̄stē eq̄ret. hanc
aurea cū duo plusquā octīs obeq̄ta sīt hosti
ū tīmis. tandē facto silentio. ū cert claudī
assellus q̄sisset. Et q̄m ūb scala ūtute am
bige solue cert. aut ū ferro decerneret. tam
q̄ optima spolia uict. aut victor caperet. Hec
ū assello ītiata sūt in castris. ad ūm mouet
ut. cōs. pugnaret. licet ne ex̄m omnem
in pugnantē hostē pugnare. pmittit ei ar
ma ex templo cap. Puerisq; ad statuas eq̄s
tauream nōie cōpellant. eq̄dq; ū uellet ui
sit. Jam utrinq; ad spectaculū pugne eus
sitantes eurunt. q capanū ū nullū ūm ca
stroy q̄ menia q̄ urbē pspectantes repleuer.
Cū uā ad ferendū dās re nobilissent. ipe
sus hastis tantū eq̄s. Deinde ubi spatio mul
se ludificantes. sine ullē pugnā ceci
dit. Et ū capanū romano. Equoy mīr ire ñ
eq̄tū erat. ctrā. ñ e capo in aiā hāc mā di
mittim. Jn nullo ad euagandū spatio. so
lūm consererent uiam. Ob euo ppe ad eq̄tū ma
a clam delegit. Tauream ūb feroq; q̄m re pu
nnie. sis mīr cautē ū fossam. q̄ ppe
munitā ū pūbus pdita. claudī ad q̄ui
a longe pcepisset. q̄ nullo obuio hoste ma
pū murop cuncta uacuas ignauā hostis. ei
magno gaudio q gīulantē uictop in castra
redit. Hinc pugne cōsit rē q̄ etatē. cōmu
nis ēe existimantē. mīmubilē ēe adnotant
q̄dā annales. cū refugientē ad urbē tauream
claudī secutē. patentib hostiū porte uiuacū.
p altā stupentibp mīa clō hostibp in tactum

ñ nec
ñ nec
ñ nec

cuasisse. Quarta ñ statiua fuere. ac ret q̃ mo
uit castra. ut senitẽ campam faciũt. Nec ã
te mouent agrũ cãpanũ. q̃ ia ãte in segetu
bo herbe ꝑte pabula potant. Jd cõuer in clau
diana castra fuꝑ sue stulã. ibiq; edificant
hybna. q̃. caudio. p cẽs. umpant. ut rete
to nosse necessitano ad tuendã urbẽ ꝑsidio
ceos milites dimittẽt romã. ne oneri sociꝰ
q̃sumptuꝝ. p. cẽt. Et. E. grudi aannus luce
ria ro apulia legiões aduersꝰ. q̃. uallij, ur
bẽ ꝑt bumbutinũ cũ eo quẽ lucerie habuerunt
exercitu misit. uerũq; ea. salentina. q̃ pudẽ
q̃ ad philippũ bellũq; macedonicũ attinet
uisset. Et ritu estatis ei q̃ hec gesta ꝑscripsi
mus. urbẽ. q̃. q̃ti. scipionibꝰ uenerẽt. q̃n
tas q̃q; p hispaniã res gessissent.
b pecuniã inde stipendiũ. uectigaliũq; q
fruũtur exercituꝝ q scelis naualiꝰ oĩa ce cẽ.
Quod ad stipendiũ attinet sciendũ ẽ. ꝓ
fer. stabiq; mensẽ militẽs q̃n ab hispanis
sumãt. certa uniq; ab roma mittenda ee. ñ
alie aut exercitũ aut pecuniã attuli posse.
Literis recitatis. nemo oĩũ erat. q̃ nec uera
scribi. et postulari eã fateꝝ. Sꝫ occurrebat
aĩs q̃ntos exercitꝰ tres tis nauibusq; tueren
t. q̃ntaq; noua classis mox parãda eet si
bellũ macedonicũ moueret. Sicilia ac sar
dinia q̃ ante bellũ uectigales fuissent uix
ꝑsidẽs pacatas exercitꝰ alere. tributo. sup
suppeditant. Cũ ipm tributũ referendũ nũm
mis q̃ntis exercituꝝ stipendijs q ad tñsmarinũ la
ciũ q ad armas imminutũ. Cum supesset pe
cuia. si multiplicia ꝯuarent stipendio. aliud
pinos peste. Itaq; ñ fide starent res. ꝑ. opi
bꝰ ñ fidẽtas. priuendũ in tionẽ fulmino.
ꝑz. ee. indicandaq; ꝑplo publicas necessi
tates. colportandosq; a receptis annuis sent
patrimonia. ut res. ꝑ. er q̃ duissent tps cõmu
modaret. cõducendiq; ee lege ꝑlendi q ad e
xercitũ hispanicẽse opꝰ ecet. ut cũ pecuniã
annua eet. Jis primus solueꝝ. hec. ꝑz. Iron
tice edixꝰ. q̃uestuariã. fruũtũ. hispanicẽsi
exercitui plenda. q̃q alia opꝰ ecet nauabꝰ
locis eet latum. Vbi ea dies uenit ad cõ
ducendũ. tres societates aberant hominũ ꝯ ñ
.xx. quoꝝ duo postulata fuere. Vnũ ñ tarẽ
tũ in eo publico cẽt. alterũ ut q̃ nauibꝰ ꝑ
sinisset ad hostiũ tẽpestatesq; in publico cẽt.
ne q̃ impendio cõdurẽt priuatiq; premia. res
. p. ad omnũ stantes timores ei q̃ cunctas pa
tre ꝑ omes ordines uelut tenore uno prose
bat. Duo eadem modo cõducta oĩa magno aĩo
sunt. sic sima fide ꝑbita. nec q̃q̃ ac si ex o
pulento erario ut q̃dã alerẽt. Cũ in cõme
at uenere. iuxta oppidũ ab hasdrubale. ac ma
gone. q hamilcaris filio ob de
fectiõ ad ros. oppugnabat. Jnt hanc castra
hostiũ. scipiones cũ in urbẽ socioꝝ magno
clamore ac strage obsistentiũ peruenissent.
fruũtiũ cui mopia erat auerẽt. colyrtatis
q oppidanos ut eode ãno menia tuerentur.
q ꝑ se pugnantẽ romanũ exercituꝝ audisset.
ad castra maxima oppugnanda q̃bꝰ hasdru
bal ꝑerat ducatũ. Eode q duces q duo exer
carthaginensiũ ubi re summa agi cunctos. q
uenere. Itaq; eruptõe e castris. pugnatũ e. ix.
hostiũ multa eo die in pugna fiunt. xvj. cen
tenis. Tam adeo haud dubia victoria fuit.
ut plus unus q̃ ipi erat. ꝛoi hostiũ occide
rit. capte amplius tamilia hominũ. paulo mi
nus ccxx. uim. Jx. militaria signa. elephãtos
. v. in ꝑlio occisis. timisq; castris eo die potiti
sunt. Itaq; obsidione liberato. ab urbibꝰ oppu
gnandis pruna erant reducti. supplexq; copiꝰ
ex puntia. ut q̃ maxime oĩũ belli auxila
ri ꝑ ea aut minus eet. q tũ inuenta habum
dante. utrũ signis collatis eade fortuna ut
usq; pugnatũ. Sup. xij. ep. hosti
ũ ceciderat. supq; capta cũ signis duobꝰ. q. xl.
xviij. elephantis. Tũ ii ẽ ex hispania e
ꝓ. adre. refecerũt. magq; maiores ea cura
te in hispania q̃a priuata res gerẽte.

Decadis tertie libr quartus

Ver campanũ inibantibus
rectum ẽ anno aduentanꝫ
a duabꝰ bruttiis gratis urbes
ceperant. eo facilius in societa
te manentes romana. quod

Cgagnifica gesta Romanoꝝ imperatoꝝ in hispania ac bella feliciter acta ubi cessata sũt plus q̃ xxxiij. q̃ttuor hostiũ. ix. elephãti. duabus expugnatis castris

ulla ad tabulas

Edde ãno q̃ quãd supra ꝑ. dixerunt.

lib dixerunt

Deductio Locrensium ad Hannibalem.

brutios q̄s q̄ odeiant̄ a metuebāt. cui hagi
nensiū partis facta ēt̄ebant. Regiū p̄mū ē
ptaū ē. deinde alūd ibi ne q̄q̄ affūpti. Itaq;
locrenses frumēta lignaq; ad rem necessariā
ussū ex agris in urbē rapere. q̄ ne q̄d relicū pcō
stibus eēt. q̄m dies magnā ōib; pdās multitudo
essent. p̄tremo hoc m̄ relicū in urbe erāt. q̄ re
fice muros portas. telaq; in oppugnacla cōgerere
cogebant. In primis ōiū etatū quoddam mul
titudinē. q̄ magnā in agris magna ex parte
mercē. hamilcar pel̄ eq̄tes emisit. Qui nola
ni quēq; uetā. tm̄ ut educ̄ent ab urbe fuga dis
sipatos ēmas obiecere. Dux rē locrēsiū exigue ca
strū. tm̄ a gnāe urbē posīt conspicē. Brutioq; co
hortē adūe muros. atq; uocare p̄ nūpios locēsiū
ad colloq̄ū ussit. Et pollicentes amicitiam
hannibal. ad portam ad urbē tendentē. Brut
tius m colloq̄o nulli rei p̄mo fides ē. deinde ut pel̄
apparuit in collibus ire fugientes paua. aliam
omnē multitudinē in p̄tectate hostiū ēe asse
rebant. tm̄ metu uicti ēsilio ex se p̄dim̄ rendat.
Et uocantiq; ex templo cōione. cū clarissimi q̄sq;
nouas res nouāq; seditionē mallēt. q̄ q̄q; p̄in
q̄ eēt urbē mittūsi ab hostib; erāt. ut obsi
dib; datis pigneutis hinc ānos. paua mag̃
tacta. placuēt constanter fidē q̄m plurimā tueri
audēnt. haud dubio in spē ēsensu fit ad
pnos reditio. l. attilio p̄fecto p̄sidi q̄q; mul
tes cū eo. cc. erāt clām in portā reductis. atq; i
positis in muris ut regiū teuchrentē. hamil
carē penosq; ei cāuerē. ut fidē ex templo eos legi
bus fieret. in urbē accepīt. Cui rei q̄q; nō fruata
fides debita ē. cū pel̄ dolo dimissū rēmū in
causarent. locēses p̄fugisse rp̄m causarent.
In castra q̄ eq̄tes fūt. si q̄ ex fuga ex hostico estus
morari aut deesse naues in tuto posīt. Et eos q̄d
q̄s sequant̄ nō fūt. adepti. alias amessana tia
rentē fuso regiū naues ēsprem. ex his ut erāt
r. a claudio. sp̄ missi. ad obtinendā urbē p̄
fidio. Itaq; regio ex templo abscessū ē. locrēsi
bus ut ssu hannibal data pace. ut legib; suis liber
uiuerēt. Verbis paruē q̄ pacē in potestate lo
cēsiū ēē. sed actis eo uti fuerit. ut pel̄ loca
sem. loca sese q̄ pacē ac bello uiuerēt. Sic

a fieto pelli reduci. firmātib; brutius q̄ regium
ac locēs q̄s urbis dueptos se restituturū ut reciti
reciperent. Itaq; p se ipm ēsceptis armatis unde
cuiusq; fuit militib; ex. ad cōne oppugnandū p
gnū ire. gētā ripā urbē a maritimā. primū
accessum oppidi simoenta maris urbē ac portū
mentib; ualidē tenuisset arcentes. ea cum
angebat. q̄ nō accersere ad auxiliū penos
satis audiebant. nec q̄d ñ p̄fectus egisse uide
ē. q̄ si pel̄ rursus magnā urbē pacis q̄m ad uota
belli finiss. ne multitudē cōmis sic ān locum
frustra pugnare. Itaq; obtinū unū ē ad hā
nibalē mittū legatos. cuiusq; ab eo ut recepē
ad brutios ēet. hannibal cū p̄sentū eā ēsul
tatiq; ēē. Et diuisū ad hannonē eos deducēret.
ab hannone nichil eā allatū. nec eos dimit
uolebant nobilē atq; opulentā urbē. q̄ spe
bāt cū brutiū oppugnarent. penos nec plane
ñ uiuare eā oppugnationē apparuit. eo ma
turē ad se defecturos cōnes. Per cōsulū unū
multi p̄larē. nec uoluntas eorū. nisi bi; uiuare nō
bi; uiuasceret. ēs malue amittere. ut plebes ab
optimatib; dissentirēt. senatūq; rōnis fauere.
et plebs ad penos reuulsuri. Ea dissensione
in urbe mutuat̄ profugis brutiis ansoma
cū ēē p̄napē plebē. tuentesq; auctorē urbē
emunitā urbe latiq; ōib; diuitiis mentib;
posse. Et rationes cuiusq; senatorē ēē. q̄ ei
q̄ eis fodiēt hēres plebē eis patē aditū. Hinc
repe ante duce profugi brutii corona. muriē
urbē. accepiq; a plebe primo ipetu ēs pē ante
cepe. Sed ēs obtinacius tenebāt. ipetu uā ān
ad tale cōsiū profugio. Exde ansomach p
fugit. tāq; penis ñ brutiis auctor in tm̄ tra
hende fuisset. Verbis cū municipiū ut ciuitatē pate
tē. rēp. multā possessū habuit. cū primū mi
tuā aduentū. p̄ uastitatē eo bello fa
uix pars dimidia habitabāt. flumē q̄ me
dio oppido fluxat. q̄ē frequentia tectis tam p
ēstucbat. q̄ ages pauci eis q̄ hītabant. sermo
ha aberāt. In urbe nobile templū ipi urbe
tur nobili. Iacchi nūmone. scīm ēis dea p
plus. Loc ubi frequēs silua. q̄ preter abietis
arboribus sepē. lata in medio pascua hītt. ubi

ōis gēns sacrū acr paſcebat̄ pec̄ ſine ullo pa
ſtore ſeparatim q̄ eḡſſi cuiq; gēns nata remanſit̄
ad ſtabula. Nūq̄ inſidus femīn ñ ſimilē mola
ti hōiē exagm g̃ fruct̄ exco prore capti. colūp
naq; ñ aurea ſolitū facta ⁊ ſacrata ē. nec tūq;
templū dimiſſ ⁊ ñ tūn ſātate fuit. Sed miracl
aliq; ad figunt̄ placūq; tā in ſignib; laris. fama
ē antiq; cē in veſtibulo tēpli. cui cincte nullus
ūq; mouet uenē. ⁊ aggerē ēvonis una pte im
minēs man. alt̄ ūgentē magnū ſitū tūn na
tāli q̄dā munita. ſpa q; muro cinxta. q̄ paſſi
nipes abhoſtilio ſtatiē tumno p dolū fuerūt
capta. eo tū ante ſatis ut uidebat̄ tuta ēvonia.
tū eptimates tenebant. cūſcerunt cū hannibāl
ce ⁊ pleriq; ſua. p̄ cremo bonū cū ſuis uirib
inexpugnabilē uid̄ eut arcē. ⁊ ad necessita
te hannonis auxiliū implorāt. Je cōitionib
ad deducēdā q̄lē ⁊ vtoniatē conat̄ ut colo
nā burtiorē eo deduc. antiq; fretū tam
eo recipe uastā ac teſtum bellis urbē patent̄
Dūnū nemnē p̄ē anſtomacū mouit. exortu
nos ſe affirmabant ⁊ ad q̄ minuendū hannib
alienos ritē mores. legesq; ac mox liturgia ū
terunt̄. Anſtomac q̄n ſi ſtuarendo ad deduc
onē ſatis nalebat. nec ſic urbē pdidat locū
pdendi anis inuenebat. tūſug ad hanno
nē. locrenſes bon p̄legatu cū pmiſſu hanno
nis arcē mutaſſent. pſuadēt ut ſibi ſe ſi lo
cōs paterent̄. nec ultima q̄rūn uellēt. Jam
hoc ut ſibi libēt impetrabant. Et ab hanni
bale miſſis ad id ñn cū legatis. ita ēvone
q̄teſſum ē. Deductiq; ēvonite ad mare. na
ues conſcendūt. locōs ōis multitudo abiit.
In apulia ne hyemis q̄dē urb romanos atq;
hannibalē erat. lucaniq; ſempniq; ēſul. han
nibal haud pul arpis hybernabat. Jnt eos
leuis pliq; ⁊ occaſiōē aut opportunitate hui
aut illi ptis orebant̄. melioq; eis romana q
indies cautior. tutioq; ab inſidus fiebat.
Jn ſicilia romanis oīa mutuat. mors hie
ronis. regnūq; ad geronimū nepotē ei⁹ fil
latū. puerū. uix dū ibi tatē nec dū dñatoz
modice latum. Jā ingenū turbes
atq; arcia ſuperant. in oīa uitia acceptē.

Vnc ita ſitū ⁊ mōs. ultima ſenectus
inſidē labas ſuaq; ſas reliq̄re. ne ſub dñatu
pueri ludib; hūs artib; patrū firma
tūq; interirt regnū. Huic ētilio et ſima opē
obſtitē filie. nom regni pnes pueri futuri
tate. Regni rerū oīū pnes ſe unoſq; ſuos.
andronoz p̄mi relinq̄bant̄. ñ facile erat no
nagestimū tā agenti annū ⁊ ſi ſeſſo dies nar
teſq; muliebib; blanditus labare animū. ⁊ ci
tare ad publica p̄uatāq; curā. Jtaq; tutores
ñi. xv. pueri reliq̄t. q̄s pat̄ē monēs ut fide
erga. p̄z. l. annos ab ſe cultā inuiolatā ſer
uaret̄. inuenēq; ſuis potiſſimū relictis ueſti
gus inſiſtē uellēt. dū ſa plune ⁊ q̄ ſ exercitus ēt.
Hec mandata. cū ex animō. tutores teſtamēto
plam. puerq; in cōionē p̄duct̄. erat autē. xv.
ti ferme annoz puer. q̄ p cōionē ad gratiam
tos clamores d̄ep ſim erūt. approbantib; te
ſtamēti. cēſis uelut patre amiſſo in otia
tate oīa tuīt̄ib;. ſim fit regni. magē amore
animi ⁊ caritate. quā anni ſuoz celebre. Dei
de cēſos auctores ſubmouet andronodorus.
iuuenē iā ⁊ dicitans ieronimi ac regni ip
tentē. deponendāq; tutelā. q̄ q cū p̄ibus
cōmūs erat. in ſe unū oīū uires conſtat. Vir
q̄ nullo ſono moderatoq; regi facili erat fama
aput ſuos ciues ſuccedenti tanta caritate
ieronis. Veri cū ieronimi uelut ſuis ui
tiis teſtimoniū eſſe ⁊ ſi uellet aliū. p̄mo ſta
ti ſi ſpatu oīa q̄ diſpari ēent oſtendit. Rā
q; p tot annos hieronē ſibiq; ⁊ gelonē nec
ueſtis habitu. nec alio ullo inſigni diſſēn
tes a ciuib; cōis indiſſēt. ⁊ cōſpexere purpu
ri ac diadema. ac ſatellites armatos. q̄du
gusq; ⁊ albi equoz. medii ex regia p̄cedē.
more dominiq; ſumm. Spē ri ſuperbi apparatū
habituq; cūcti cernes ſeq̄bant̄ ⁊ rep̄ē oīi hoi
ni. ſuppte omes. autumeliosa dicta. adu
ñ alienos ñi. ⁊ utiq; ſi libentes nonc. in
humana crudelitas. Jtaq; tanē oīs tiri ira
ſcunt. ut q̄da ex tutorib; aut morte uolu
taria aut fuga p̄ſtaret̄ metū ſuppliciq;. Tē
ex iis q̄b; ſolis adu in omni familiaris erat.
Andronodorus ⁊ Zoilus gemi hieronis. ⁊ tſb q̄

Quæſtiones
Liuij ſūt acta
p̄ mortē Je
ronis regis
amici ꝓ̄ā
nominip.

Ad hieronimū tyrannū ſiculū

tem de aliis quib⁹ rebꝫ aut magnopꝑ anxiabant. tenuerꝫ autē duo ad carthaginenses. Et so ad senatū romanū. clamore ac fletu omniū in se cōtrahentiū. cū adolescentiū. cōm
cōmunio
mixtionis in tumultū cāp facta. indicatū p calonē quē ea cōlē iuramenti. Si in apuleū i ōia similiana unā affluentē. Inter unū ex cōmunitibus theodotū. aq; ipē appl'ac erat nōiare potuit.
Hau ēplenus ex templo tradit⁹ audacioso rogno. de se ipō cīsō haud cūctant⁹ fassū celabat. p̄remo cū ōib⁹ intolerandis pu
nitū humane cruciatib⁹ lacerarēt. mutum malis se simulans. aiūt a cīsis in insontes invigilū. Ilone ēe auctorē illi⁹ mitt⁹. Si
n tāt potenti duce cīsis nē tanta ausuros, ablatē turannū. q; capita in ultima figēti
mē dolores gemitusq; occurrere. maxime ad
turannū credibil' idoneū Ilo nōiat⁹ fec. Itaq; ex templo tēdit ad supplitū. Sdiectaq; pne
cē iuxta insontes. Ilo q; nemo cū duo so
cijs consilij roganē. aut latuit aut fugit.
Tantū ullis in tutte ac fide theodoti fuit
fiducie. tūq; ipi theodoto unus ad archa
na occultandi. Ita q; unū unicū cū is.
societatis erat, Ilone sublato e medio. ex templo haud dubie ad defectōz respectabat. legatiq; ad hannibalē missi. ac rem
si ab eo cū hannibale nobili adolescētulo,
hypates q; pirates nati carthagine, Si ex
undi a stimachis quile auo. pen ipi matho
gene. per hos iuncta societas hannibali ac
sumai sano tirranno. per inuitto hannibi
le ap turannū mansert. Appl'. ck'. ipē. cui
sicilia puincia erat, ni ea accepit. ex templo legatos ad ieronimū misit. Cum ē sese ad
renouandā societatē q; ab auo suis nemi
se duxēt. plurib⁹q; auditis dimissiq; sunt.
Si quente p̄ocū ieronimo q; fortuna eis pu
gne ad cannas fuiss. aut cōsilia cū legati
bus hannibalis nātare. nelle q; ū sit ūti
are. sareteq; ut ex eo utrū tpē sequat. con
silia capiat; Ita. cū serio legationes audi
ri cepisset. reduntes se ad eū dicentes
ee. monita magis eo ip̄ rogato ne fidē tende
mutaret. pfiasamē. Sp̄ea nūl legatos cū
thagine misit ad fed'q; societatē cū hanni
bale faciendā. Pacta q; erant. ut cū. p̄e. sta
ret. si naues atq;
xiliū misissent. Primum ānē q; ferme dimi
sus regni sui cōsilium ac prima impij cē. Sti
am tūc inflatus ad sententiā eoꝝ q; eū ni
ronimū tū p̄ pyrri q; regis matrimonium
bēt meminisse. legatōz mittit. q; equū ar
bitrat sibi omnē cedi. Italie ipiū
ū q; carthaginiensi ip̄. hāc lentitudē ani
ac tactatōz. nz mutuabant⁹ in humane sino
so, nz angustabāt. nī in aliēnet eū a p̄e. si
cia in eo suspitia ad q̄rendū sint. Nā ei p̄
missis hypocte atq; epirote cū binis mili
b⁹ armator⁹ ad tēptandas urbes q; p̄sidijs
tenebant⁹ romanor⁹. q; ipē in lentinos ci
ues ob q̄dā. erat. aūt ad. x̄p. mille pedi
tū eq̄tūq; p̄fect⁹ erat. Ille a se desciuisse.
q omnis forte mutabāt. Immunitōe nac
angustie q̄ descendē ad foꝝ rex tollebat
sūpserat. ubi cōstructi armatiq; cede tōsurū
expectantes starēt. una q̄dā nobilis
sunt nomē. q; ēlos corpis erat. pter ma
re sūt. ut cū appropinquēt iamq; recepta
usā aliq; in angustijs sustinerent. Sub ta
go agmīa ita ut cōueniat fractū ē. tūq; ipi
ret latū pdē abstructo noto mgrat⁹ tur
bandi nomē ē. Cū mutuallu sunt. ut cū
p̄cūtē fine armatis regē irrupt⁹ fieret.
ēfod'ēt aliq; pus ullūb⁹ q; sucurri pos
set. Clamore q tumultu audito. milia
nōie tā haud dubio obstantē tela cōmū
ē. iq; cū duob⁹ acceptis ullūb⁹ euasit.
Inf factores pars in foꝝ in multitudinē
letā ubtate. pars stimachas pgūt. ad pe
cuanda andronodori regno q; alioq;
filia. Ipē rex statu. app. clamor bellum
omens ex ppīnq; cū ēnēret. senatū lucio ēi
oē fec. sicilia carthagine si ipō q; hanni
balu cēsuit. Ipē adūctus sticausana ēsti
a pmittā regnūq; fines ōia cōfirmat ps̄ti
a. Eptu anni ēi. ō. fabi ex auctoritate
senatus patres los p̄cellū coēptū firmitan

cūs pnū cōmuniē ꝑsid uiq; ipsi fuit. Inter. ꝛ. comitioꝝ causa uenies in eū quē ꝓnū die cōmunalē hūit comitie duȳ atq; edilē uniē ꝑ uirē in cāpū descendit. eo die consules ꝓrogatiue aū studioꝝ erāt. ea. ē. acciuī. ā. emilio regillo. cōs. dicēq; tū. ō. fabī silentio facto tali oīone ē usus. Si aut pace uti talia aut bellū cū q̄ hoste habem in q̄ negligentie anīoꝝ loc̄ eēt q̄ uīs studius q̄ mi cāpū ad mandādos q̄b; uelitis honores affectus mora ulla offerr tis mi. parū memīsse uidēr ul ubtatus. Sz cū in hac bello. i hac hoste. nūq; ab ullo duce sine ingenti nīa clade erutū sit. eadē nos ani q̄ in aciē armati descendisbus. unde suffragiū ad candos. cōs. demerit sibi. si quāq; duc hannibali imputoꝝ pace ciuilē nōio. hoc anno ad capuā ut belli tantor cāpano sumo eq; uocanti. sūm romani eq̄s aselius claudī opp sit. flauius gallū q̄dā pulcrit in pnte amente. manuū furente ac ira. q̄ uiros miser maiores nīi. Ob eadē causam a multis ānis p̄ fuisse ñ negauim. cur. ā. nabo ñ diffideī aduersus simule ꝓuocante arma capienti gallū ad cētū. quēadmodū plures eq̄tes obtam ut nabiniges si mihi. ut pnes hosti hēam. ita dura hostiū pace imperioē q̄ram. cū q̄ē sūm in auctate duxi eū legnī. tū repente lecti. in annū cūe aduersus uerēm ac ꝓpinq̄ imperatoē cōpabī. Nullus ne tpis ñ uiris inclusū angustiis. q̄ mari ita oīa gerunt. ad nutū fert q̄ ut tpa ꝓlabūr belli. Nob aūr in apparatu ipō ac tū inchoatibꝰ res. annus ēdūagit. Dū q̄les uires cūe uos consules decear satis ē ducti. restat ut pauca de eis mihi ꝑsonis uice fungor in cinnaut dicā. a. emilī regillus flamī ē q̄nual. quē ne mittē ad sacꝝ ne retinē possim. ut ī dīm aut belli desernī arcē. Otacili soceus mee filiā uxorē. atq; ex ea liberos hī. certū ñ ei ulla in me maioresq; me os mutā fuit. ut ū priuatē ꝑuatus necessitudi mibꝰ. ē. ꝑ. habeā. Quilibet nauiū uectoꝝ q̄ ūq; illo mari gubnare pōt. ū scīa tēpestas oīa ē ac duro mari. impūē uecto nauis. tū unus gubnatoꝝ op̄ ē. ꝑ ūq; illo nauigami. ſ. iā aliq̄ ꝓ tell submīsi prne simi. Itaq; ego ad gubnacla sedēr. sūma cum prudendū ac ꝑcautendū uob ē. Jn minoꝝ te expti. ē. tenui opē sū mi. haud sane cur ad maiora t̄ fidam. deum ñ q̄q; deduxi. Classem hac anno cui tu ꝑfuisti tū reū causa paumi. ut affligar ego ꝑ parentē. ut tuta nob utilis hiems cēnt. Aū oīa ne supplemtū stipendio cōmeantiq; ab carthagine hannibali tū sperauer. Creauī. cōs. ē. otacilū ñ dico si oīa hec. ꝑ si ad eoꝝ. ꝛ. p. ꝑstant. si aūt te classē obtinēte. q̄ uelint placato animi quib; hannibal tuta atq; integra ab domo uenerē. si ora utilis ui festio hac anno q̄ affecte sunt. q̄d duce potes aut te potissimū duce hannibali hosti oppnāt; si cīlui cōs. dictatoē dicendū ex exemplo maioꝝ nīoꝝ accersi. Hec tu ne indignan potes aliquē ui mutarī. ꝛ. melioq; bello haberi q̄ te. magī nīli in cē q̄ tua. ti. otacili. Nō impune audiby tuis onus sub q̄ cūdas. Ego magnop̄ stu deo eodē ānō q̄ si stantib; uob in aciē armatis. repente deligendi duoꝝ imperatoꝝ cēnt q̄ ductu atq; auspitio dimicaretis. Itaue q̄ cōs. creatis. q̄b; sacrāmta libi mi dicāt. ad q̄ educti cūeniāt. sub q̄ ductu la atq; animultēr. Iac tū simeī animia cīle ad re cogitationē exēplar. ad ꝑuendū simile. utiles comīto sūt. ꝓmiscue se immoꝝ ī sūt fragiū reuocata. Cū. ē. otacili ferociē cō timiare cīlatū uelle uociferaret, atq; obstr ptr. lictores ad eū accedē cīlī iussit. Et q̄ in urbe ñ immemor, prīn in cāpī exercitiē pro fecti. animo sūt cū securibꝰ sibi fascēs p̄ ferri. Interī ꝓgatiua suffragiū imit. Cre ati in ea cōs. ē. fabī maximū q̄rtū. ā. mar cell̄ tertiū. Eo sine cīles cēt centuriē sine uariatiē illa diuēr. Et ꝑ ea uī uefect, q̄rt fuluī flacē. nouesdī dimit. ē. otacili cēt. utiū. q̄. fabī consul fuit q̄ tū edilis curulis cent. ꝑ. concili lentul. Comitus ꝑtoꝝ ꝑfectus. ſ. ē. factū ur. q̄. fuluio exē q̄ominē urbana p nuntia eēt. usq; postimū cīlibꝰ ad bellū ꝑ fectis urbi pēct, atq; magne mīles eo anno fuer. ubiq; agēs inundaut, cū magna strage

rectoꝝ prouinciꝝ ꝑmittit. Quinto anno sedi
puma bellū. ā. ⁊ fabi maxīi ḋictatoris. ō. claudi
marcellus ⁊ cornelius lentulus consules creantur
cōsulares ⁊ cōsulatū mentes. ꝓ solito
cōuentu ⁊ cōsuetudine in se mutuis cōsensu
te cū annis tales cōsulū pares fuisse. ꝙ referebant
senes sicē maximū tullū cū ꝑ. decio ad
bellū gallicū. sic ꝑ papirium carbonē ⁊ aemi
lios mamercos, bruttiosq; ⁊ lucanū cū tarentinis
iiii. cōsules redactos, absente marcell⁹ cōsule
ē. cū ad exercitū eēt. ꝑsenti fabio atq; ipo com
mutatis cōsulare cōmutat. ⁊ ac nec ipsi
bella ad diuersa iuuenerūt sortiebantur. neq;
aute ui exemplū exq̄rere. aute fortunā capi
ditatis impio cōsule habere. q̄n laudabāt pa
ci magnitudinē ani. q̄ cū summo imperio ce
ret. ꝑ. sanxit. seq; tū senatū dubie cē minoꝝ
iuniā suā sq̄ ꝙre omnē q̄ maturē. ꝑ. ꝑ
fecisti. Quo die magistratū inier. cōs. sena
t⁹ in capitolio ē hic. decreuit omnū ꝓmū ut
. cōs. scripturē cōparentq; inter se ne ceteroꝝ
annis comitia haberēt pus q̄ ad exercitū ꝓfi
scerēt. prorogauit tem ipsū oīb⁹ qui ad exer
tū erāt. nisi sq; in urbe mane. ē. genat⁹
lucare, ú cū nouem exercitū erat. ⁊ ut ne
magꝝ placeret. cū. ꝓrpmū in gallico. q̄ ꝑ
ris anni. ꝑ. ꝑē. ⁊. minuti obtinuerat sacra
ma. q̄. uall⁹ ad hoc usū q̄ maxime
mentē. adiuuo omnes mos philippi mace
tonū regis pcē. ⁊. concilio lentulo. ꝑ. si
cha decia pumia. ⁊. oracio. dissis ante
q̄ adiuue carthaginē. ⁊ ꝑ. anno hui⁹. ⁊.
prodigia eo anno multa nūciata fuere. Quę
q̄ magꝝ ꝺ. ꝺebant simplices ac religiosi hoīes
eo plꝰ mirabant. ⁊ animū inducebant. lapidi
bus imbrē cecidisse. ⁊ in apulia
palmā nitidā exstitisse. manare stagnū ef
fusū. ⁊ in trio anno ante bellū. q̄ caluis
ereta q̄ romę in foro boario sanguinem
pluisse. ⁊ muricē in sabino romę sub ęqui
ti mōtē influxisse. ut ferias tribus q̄ in eo
loco esset. publica edicto imperatoris
tollere. tuta de celo ad̄ publica monumēta.
⁊ ne in oīe mulcam. uacē insabinis. filiꝰ
mā. mutil⁹ ac patri gemina. ⁊ alia multa

mūcia cūm. hasta manu ꝓnestę sua sp̄
te ꝓmota. bouē in stabulā boarū. mirante ub
mat⁹ in marmoreā. ō triplex clamasse ꝙ mu
lier exhalata mari ferā. hauire arā mersb sp
tuesp hōi. ⁊ cui cum candida uestę ui sus cē. qu
rome q̄ misa urbe salū apū exami in foro ui
si. Quod mirabile ē. q̄ nūi affirmātes q̄ui
legiones se armatas in manibo micē. tantę
nit cuntatē adarma. ⁊ cū cū manibo es
sent. negat⁹ quēq; ubi ꝑ adsuetos collis aut
altores apparuisse. hoc prodigia hostibus mag
nis iuncta fuit q̄ animi ꝓni. respōso. exsp
plicatō oīb⁹ deis q̄ pulumana rome ac si
mūcia ē. perpetuus q̄ ad pacē uidim pti
nebāt. de re. ꝑ. bello q̄ereno. ut q̄tū copi
arū. q̄ ubi q̄q; essent. cōs. ad senatū referūt.
duo de xx. legionib⁹ bellū gen placuit, bi
nas. cōsē. sibi sūmę placuit, binas gallię
siciliq; ac sardiniā obtinū. duasq; pbu
lū. ꝑ. apulię, duabo bolonū. ⁊. gēnū ca
lucaniā pcē. fungi as. ⁊ exercitio q̄s. ad
placuit. q. cō. urbio ad classem cui binas
sui. q̄ duas urbi ꝑsidiū. relinq; duas. hic
ut numer⁹ legionū explerē. ⁊ nouę legio
nes ex cē scribent. ex his ꝓmo q̄q; ipe. cōs. ⁊
be uss. q̄ classē parē. q̄ cū ceteis nauibo q̄
q̄ ad bellū utilibo in statuos ēsent. c. l. lon
gas nauis classe eo anno explerē. Dilē
to habito q̄ naubo nouis deductis. q̄
sibi comitia cōsulibo essent habīt. Cum
ti. q̄. atili regis. q̄. p. tum⁹ ꝑhalus. Cum i
crebuisset rumor. tullū insidias cē. ⁊. o
tullio eo cū classe. q̄ficta ut illis ē. cū de
ceat nauē. cōs. q̄ sta. diuerti ut q̄. l. cum
uo. cū. ⁊ flāminio consulibo mutuo ers. l.
ipe ut pat⁹ a consulo fuisset usq; ad. c. mu
lia aureaq; pcessuo tanta cēr facta. ma
ueq; insi ei sex sestū stipendio ernt dam.
q̄ sup. c. milia usq; ad. ccc. ni. tres nau
tes ei stipendio animo. ⁊ ut sup. ccc. usq
ad tres ores q̄q; nautis. Ut sup cc
cos. sopitę. ⁊ senatores octo nautis ei annu
o stipendio darent. ⁊ ne hoc edicto dam na
ue armari instructaq; diis ei. xxx.

multa dieq̃ copus · abarus naues ẽscendimt.
Tũ ꝓmũ ẽ factũ ut classis romana scꝰ na
ualibꝫ ꝓuatta impensa parata cõplẽt. hic mañ
sohito appar̃ repue trunt cãpanee · ne ab ob
sidiõe capue bellũ el̃ amm̃. r. mapr̃. Itaq̃
legatos ad hannibalẽ qatũ mittit. ut capu
à ẽqatũ ãmoneat. ad eã oppugnandã no
uos eqat̃ scribi r. ñ ulli urb̃ defensõis ma
gis infensos esse aãos ẽe. Jd qđ tã ẽpidei nũ
tiabit̃ matãuũ hannibal inde nec ꝓcuni
ret. r. ꝓfect̃ arripis ad ẽsti fata in medijs
aristis sup capuã ẽsedit. Jnde nimudis hi
spanisq̃ ad ꝓsidiũ simul castroꝝ simul ca
pue relictis. eã ceto ẽqatu ad lacũ ãmi p
stentem sacrificandi · re ipi tẽptaret. puteo
los q̃ ibi ꝓsidio erant descendit. magis pq̃
hannibalẽ arripis ꝓfectũ q regdi in cãpum
am allatũ ẽ. nec die nec nocte intermissũ in
ire ad eqatũ redit. q tũ. gracchũ ab lucania
bñuentũ copias ãmoue. q. fabiũ · pr. is
filĩ. cos. erat lucaniã gdo succedẽ iubet.
Jn sicilia cocẽ tr tpr duo. pr. pfecti · publi
à cornelĩ ad eqatũ · otacilĩ q maritime ore
rege nauali ꝓcer. Et ceã in suas q̃sq̃ ꝓui
tias pfecti. q qbꝰ ꝓogatũ imperiũ erat castr
qs ꝑ anno regiões obtinuer. Sed hannu
balẽ cãi ad lacũ aduñ cer. q̃q nobiles iu
uenes ab tarento uener. parti ad timamenũ
lacũ · parti ad cannas capti dimissiq̃ domꝰ
cũ eade q̃ usus comitate adiusus oĩes roma
noꝝ socios preter fuerat. Et meneas bñuole el̃
magnã ptẽ se iuuentutis tarentine refert.
ut hannibal' amicitiã ac societatẽ q̃ · pr.
malleẽ · rogatosq̃ ab suis missis · rogare hi
nibilẽ ut eqatũ ꝓpl tarentũ ãmoueat. Si
gna el̃ · si castra conspecta a tarento sunt · ha
ut ullã intercessiõe moua q̃n urbs in potestat
te iuuenũ plebis · ui manu plebi re tarentinã
ẽ. hannibal cõ laudatos eos honoratosq̃
eos in gentib̃ primissis ad cepta maiora
iubet ultr. se in tpe affuturũ ẽe. hac cũ spe
dimissi tarentum · ipm ingẽs cupido incen
sum tarentum potiundi. urbẽ ẽe uidebat.
tũ opulentã nobilẽq̃ tũ maritimã · q̃ ima
re domuq̃ opportune usam · regẽq̃ philippũ hẽ
ꝓtũ si tũ sum ꝓ regia · bandi sui · r. hẽt
potiturũ. Gracẽ in ꝓmpto ad q̃s ꝓficiscẽdũ ibi
moratꝰ pua statio agro romano usq̃ ad mu
rum ꝓmuntoriũ · puteolos repente agmẽ con
uertit. ad oppugnandũ ꝓsidiũ romanũ. Sex mu
lia lẽũ erant. q̃ les numinũ q̃ ñ nata
re. Triduũ ibi moratꝰ prẽ ab oĩ pte tẽpta
to ꝓsidio. deĩ ut multi. putabat. ad ꝓpla
dũ agrũ nec pluranũ magnũq̃ potũ de
urb̃ spe ꝓfectꝰ. Jnde ad montẽ gallicanũ agrũ
nolanũ mota ẽ plebs · nã duo a cõsa ariis. q̃ ĩ
festa senatui suo. Itaq̃ legati ad arcessẽdũ
dũ hannibalẽ. cũ haud dubio ꝓmissũ ma
ture urbẽ uenire. ꝓcurr̃ magnũ cop̃ mar
cell' cõsul a ꝓmoribꝰ acie. die uno sucessula
a calibꝰ cũ multis ãnis ĩtuentẽ moratꝰ cer
tamẽ in ꝓxima nocte. sex milia ꝓditũ e
q̃tes ꝓsidio sensum cẽre. nolã intrauisse.
Et ũ a cõsule oĩa ĩpigre facta sũt. ad ꝓcu
randa nolã hannibal tps terebat. bis iã
ãn ne q̃q̃ tẽptare. segnior ad credendũ
nolanis fuit. Jnde diebꝰ q. a. fabi' cõsul ad
castra nũ q̃ ꝓsidio ꝓpinquo tẽbat
uenit. Et ad bñuentũ uenit. ex cõpesto pe
te alta hanno ex bellicis cũ magna pditũ eqtũ
q̃ manu. capta · ti. gracch' a lucania accessit.
Quo ꝓmo oppidi intrauit. deĩ ut hanno
nẽ tria milia ferme ab urbe ad caloẽ fluui
ũ castra posuisse. q̃ ĩ agrũ ꝓpiam audiũ.
q̃ pe eq̃tibus mille ferme passus ab
hoste castra locat. Jbi ĩtione militũ hñs.
legiones magna ex pte uolonũ habebat.
q̃ia alĩm annũ libertatẽ mente meru q̃ p
tulare palã meruerant. Sensit tũ hyb
nus eq̃tes murũ magnime eẽ. q̃rentũ
uiq̃ ubi militẽ cẽnt. Et q̃ sentaq̃ sena
tui ñ tũ q̃d desid'aret q̃m q̃d meruissent.
Bona fortaq̃ equo ex se ad eã diẽ usũ. De
q̃ ad exercitũ usũ militis q̃q̃ eis pte lib
tate dee. de eo primũ ipi erut. facer q̃d
e. pr. ducer ẽe. Itaq̃ pul q̃ cũ hoste ma
nũ cõsereret. pmittiat tps uenisse libertatis
eis q̃ diu speret prauũe. p eo die signis

ac

ul gnlos oyax⁹ 7 oꝺ̃ acllā

pugnat grecus cū hannone aꝑ̄ bn̄uctū felicit. occisis .xlvj. millib⁹ hostiū. duob⁹ ferme millib⁹ de suis perditis.

ul capra.

cet

clams dimicaturū puro ⁊ patrena ampo. ⁊ sine ullo metu insidiarū neq; iniute gen re posse. dum ex hostis retulisse. cū se ex templo ubm ussurū ee. Q̄ loco cessisse. si cel huius supplitio aduersurū. Sua cuiq; fortuna i manu ee. libratis animis eos ñ se fore solūs cō sulē. cō. manlliū q unus ex pauc⁹ qs cōsulto ase de libtate coꝛ sibi primisse. huius ñi cos. ac senat⁹ restituit. cuiq; clamor cū ingenti sensu ē sublat⁹. pugnā poscebat. signūq; ut daret ex templo ferat⁹ imperabat. Gnch⁹ plio in senū die p̄mūtato. contiõe dimisit. ꝯsulos leni supue q̄b⁹ mos nouate imunū die ope libtatis fuita erat. animis ex pectandi q; reliquū cōmuni. Pero die ut signa exp̄ce cepe. p̄mu oīū pui instructiq; ad ꝓmptū cō uenit. Sole orto. gnch⁹ in acie copias edu xit. Per hostes mora dimicandi fecer. x. et xvj. milia pditū erat. maxima ex pte brut tiaq; lucania. ex tes. m. cc. inter qs pauca ad eq̄ modū italica. cetā nuimite fere oīes mau riq;. pugnatū ē q̄ acer ad uj. horas. Flant inclinata ē pugna. Nec alia magis romanis ꝑspiciebat res. q̄m capita hostiū p̄ta libta ti fuga. Pa ut q̄q hostē impigre occidat. p̄mū cap̄ta ex inter turba tumultuq; ab sa arma uidebat ips. dein occupata dext̄e tenend⁹ capiend⁹. fortissim⁹ q̄sq; pugnator ē desiuit. Segnib⁹ ac timidis tuta pugna erat. Quod u. ti. mil. gnch⁹ mutauer. nemine stante ad mutuan hostē. carnifi cina iacentes. in dextris militū p gladius humana capita ee. signū dari ꝓpe iussit. p uent capita mutantesq; hostē. nec dubia libtate strenuus uiros. tū redintegrata pugna ē. q̄q ēs ē mil hostes cecidisse. Dub cū ip̄ig nunite ēcurrisset. nec segnior e q̄tū q̄q̄ petitū pugna ē. Jam in dubiū ad ducta res. cū utinq; duces. romanū hortatiū lucanisq; tonãs amaiorib⁹ suis uictos subactosq; pen mancipia romana q̄q̄ ex gastulo militē ub obtenuer. p̄tremo pti tiat gnch⁹ ee nichil q̄ de libtate sperent. ñ eo die fusi fugitiue hostes ecer. Sa de mū nox ira cōs accedit. renouato clamore. uelut alij repente facta tanta ui se imbo stē nitulē. ut sustinj ulē ñ posse. primo añ signa pnoꝛ deiñ signa perturbata. p̄re mo tota ꝑpulsa acies. inde haud dispa ta. multiq; fugientes in castra. adeo panici ꝑpauiq; ut neq; in patris q̄ē aut uallo q̄sq; restitit. aut qui ēnerāt agmine. ꝑ. ise cuti. nouū ce inter p̄ma uictaq; hostiū uallo ediderunt. Jn hac pugna ui exper tiaq; ī angustis. ira cedes acriꝛ fuit. Et adiuuere captum q̄ impto mō cumultuq; ferro cōglobati. q̄ ego cecidisse. primos et fugā impedier. Jtaq; mill duo milia hoī nū ex tanto exercitu. q̄ eq; maiꝛ pars equiti cū ipo duce effugier. alij cs ceci aut capti. Capta q̄ signa duo de. xl. Ex uictoribus duo milia ferme ceciderē. Pcā cōs pē quā lium captiuoꝛ multi creata ē. q̄ pce ceptū ē. q̄ intra dies. xxx. dim cognouisset. Cū pen omnis in castra redisset. unj. milia ferme uolonū militū qui pugnauāt seq; us ñ in castra nr̄ūpunt. simul metu pne colle haut pul castis ceptū. p̄terq; die ꝑ tribunos militū in reducti. contē adhuc cetu a gnch⁹ supuenit. Vbi cū p consul uentes milites p̄mū ut pauq; ne atq; opi nu unea pugna fuerat mutatamq; tonas set. tē q̄ ad uolones attuler. cs aut malle laudatos ase dignos indigneq; q̄m quēq; eo duce castigatū ee. Quibo bo nū faustū felixq; rei. p. ipi sq; eet. omes eos libe ee uller. Sed hanc nocte cū damoꝛ ingenti a lactute sublat⁹ eet. ac nec cōple xi mutse gnllanteq; nec manū ad celū tol lentes. bona dia. p. q. gnch⁹ ipi pcurē t. tū cū gnch⁹ pius q̄ os unc libtatis essem. inq;t. Neminē nota strenui aut ignaui militi notuisse uolui. Nec ex soluta ita fide publica ne diuinū ee utilis ignauiq; prat. nōia eoꝛ q̄ de libtate pugne memo res. secessionē paulo añ fecer. referri ad me utile. catatoq; singlos unc ummo adigā. ñ q̄ moꝛib⁹ causa erit. ñ alie quā

stantes abñ potūq; q̄ ad stipendia sanct captu
ros ee. Hanc multā ita eq̄ ānō festus sinpu
tabitus nulla ignauie nota leuiore uoce designā
ri potuisse. Signū ceñ colligendi uasa edit.
milites p̄dā portantes. agentesq; plaustra
ac locū ita ludibūdi bñuentū reducēt. ut ab qui
bus celebrē festūq; die actis ñ ex acie reūtib; mō
ent. Bñuentam oēs tba effusa cū obuiā ad
portas exissent. conspecti militēs. gratulan. uo
care mīl hospitiū. appara conuiuia ōibs ī ppi
tulo edūi fiuebāt. Sed ea ñuntiabāt grēdhūq;
orabant. ut epulari p̄mittēr militib;. Et gr
dī ita p̄mūsit. ut pīs epularent oēs. ānī su
as q̄sq; fores. plata oīa. pallea aut lana al
ba uelatis atriis uolones epulati sūt. Illi
accubantes. alij stantes. q̄ simul ministra
bāt uesebant. Que digna res uisu aut simi
lacrū celebrari dī dica. Gratiā p̄q; ℞. redit.
pingi uidet mede libratis. q̄ par el mauē
tino ex multa ītia praeda faciendā curauit.
deducauitq;. Cū hec ad bñuentū geminē hā
mibal deplāt agrū nar plutanū. ad nolā
mq; castra mouet. Que ñ aduentare ēsul se
sit. p̄pmo. p̄. pr. cū eo exercitu q̄ sup sessitā
in castis erat acto. ut obuiā hosti pat. ꝑ
moā dimicandi faceret. clauduq; nemorē cā
uolare eq̄tū silentio noctis p auīsam mag
ab hoste p̄tā emittit. cāq; uectūq; occulte
subsequi agmē hostiū iubet. Et cū ceptū pluī
ndet. a tergo se obiecit. Id error maxīe an
ceps utilitate tpis nec q̄rēdi ñ p̄uenit. nec
tū ē. absente eo cū pluī cōmissū eet. supi
or q̄dē haud dubie romanū erat. Sed q̄ eq̄
tes ñ ad fidē ut ipī. tutio cōpositis rei tur
bata ē. ñ ausus insequi cedentes. exanclus
uncentib; suis. signū receptui dedit. pluī
tū duo. mīa. hostiū eo die cesa ītumē. ℔. mi
lia. cccc. Solus fere octasus nec die noctēq;
neq; ab fatigatis eq̄s hōibusq; ne iuso quidem
hoste reduces. adeo grāt ab ēsule incepat. ū
pleq; streuisse dicēt. q̄ mīa accepta ad cannā
redderet hosti clades. ꝑcto die romanū in aciē
descendit. prīq; tacita q̄ effecerāt nice. castris
se tenuit. Tertio die silentio noctis omissa
fere nocte proiunte, rei miq; p̄sidio relicto. tanq;
tū ad ēnoē sp̄m p̄datōis p̄fugisset. Nec mino
re ānō res romane domi. q̄ militie gerebant.
Censores uacari ab opīs locandor cultu ppi opi
a ceteris ad morē hōiū regendos ānī adiuerūt.
castigandiq; uitia. q̄ uelut diuturnis morb er
gā corpa exercise gignūt. Natali Iullo erāt. p̄mū
eos actarūt. q̄ p̄ camenisē dicebant. p̄mū
eos. cō. cecilī metell. q̄ q̄stor tū forte erat. Iu
so ceñ eo cetūsq; eā d̄ nore reis causā dicē cur
pugnam uecq̄sset. p̄fuga ūlra. cōionēq; eos ad
ūsus. tā p̄. hīsse. q̄ ñ ūnundo deserente ta
lē causa fieret. Secūn eos actari nimis al
ti oī solueūdi uim sumundi uectīes. qui
captiuor ex urbe regressi eam in castra hā
nibalis solue q̄ uerecūdāt p̄dītōes rebant.
his supiorib; q̄ ill eq̄ dempti q̄ publicū e
quū hebant. tbuq; moti. ceteri oēs facti.
Neq; senatū in aut cōsilio ordine regentor.
cura se censor temut. Si oīa ōiū ex uniox
tabul excerpsset. q̄ q̄dreñio ñ militasset.
q̄bs nr uacatio iusta militie. Neq; moīb;
causa fuisset. et ea sup duo milia hōiū ma
iorēs relata. tbuq; oēs moti. addituq;
ita censone note ītes. c. ut ei oēs q̄s censo
res notassent. reddi; mererēt. mutuitq; ī
sialia ad cannensis cladē reliquas. Cui mul
tū greū ñ p̄q; pulsus in italia oīs hostis eet.
finitū stipendiox tps erat. cū censores ob
iopiā ceteri se ā locationib; abstineret.
edūi sacrū uectigalī curuli uiq; esq; plenor
ū ac simulū his reī conuenie ad eos fre
quentes q̄ hoste hui greūs affluebant. hortā
q; censores ut oīa pūi agerent. locarēt. ac
si pecuniā in erario eet. nemine ñ bello cō
fecto pecuniā ab erario petiturū ee. Conuenie
ceñ dñi cox. qs. ti. sempiū ad bñuentam
mam censent. ante flitosq; se ab tū uiri
ñ suris ee dixēt ut p̄tia suox acciperent. ce
tin ñ ante q̄ bello cōfecto accepturos ee. Cum h̄
inclinato ānox plēb ad sustinendā inopiā
ceteri fierent. pecunie q; pupillares primo
ceñ duar cepte ītari. nusq; eas tuti sanc
tiq; ponere cōlentib; q̄ referbāt. q̄ in pīl.

l. mutio

p redemptor

Censores reuendatio
ad hoc
& disciplinā militarē

. :: Et. ē casus nō pluat
nūi. nā hoc ynom
-ūs. ea. dd. hē duplu
ēm ē nom ī pluali.
> facit. Et. ut is.

uidua.

fice. Inde siq̃ dẽptum patrumq; pupillis ac
uid⁹ fore. a q̃store pſarb⁹. ex eo manu
ea pũatoꝝ hẽgnitas ex urbe q̃ in castru
ut ũ eques. ñ centuriõ stipendiũ acciperẽt. ñ
cenaniũq; in ꝓximis uocarẽt q̃ accepiſſẽt. Q.
fabi⁹ cũl ad casilinũ castra ſtat. q dnõ mul
ũ cãpanoꝝ. q cc. militũ hannibal tenebat.
p̃ſidio. p̃ant mill⁹ stati⁹ meis. ab. cũ. magi
o attellano. q eo anno medix tuticꝰ erat. Sum
aq; ꝑ plebẽ p̃mſaue armat ut castru romana
inuaderẽt. intento romano cũle ad casilinũ
oppugnandũ. Nichil eoꝝ fabiũ fefellit. Ita
q; nolã ad collegã mittit. alto q̃ statu dũ casi
linũ oppugnat⁹ op̃ cẽ q̃ cãpanis opponat. ul
ſẽ relicto nole p̃ſidio modico ueniret. ul ſi
cũ nola teneret. q nec dũ secure res ab hannibu
le cẽnt. ẽ. grchũ a bñuento accitum. hoc ñn
o marcell⁹ duob⁹ milibꝫ milib⁹ nole in p̃ſidio
relictis. cũ acto q̃ statu casilinũ uenit. aduen
tuq; cl cãpanũ iã mouẽtes sese q̃ereb⁹. Ita a du
ob⁹ cũlib⁹ casilinũ oppugnari cep̃. Vbi cum
multa fuere tẽpe temere membꝫ romanũ mi
lites accipẽt uulnꝛa. nq; satis inceptu succe
deret. fabi⁹ omitẽdũ rẽ puruã ac inꝑta magnũ
difficilẽ. abscedendoq; ñ censebat. cũ res ma
iores instaret. marcellus multa magnis
duabꝫ sic ñ aggrediendã. ita semel aggressis
ñ dimittẽdã cẽ dicendo. q magne fame mo
uita i ũtuq; ꝓpẽ fierẽt. tenuit ne in momẽ
to incepto abiret. Vinee in oĩaq; alia opũ
machinationũq; genꝛa cũ admoũi cepit. cãpa
noq; fabiũ orarẽt ut abire capuã tuto licẽt.
paulas egressis. marcellus portã q̃ egressi eam
ẽ occupant. eodẽq; p̃mo aue. oĩa ẽ cũ portã
p̃mo. tende ĩruptiõe facta. ĩ urbe capta
ẽ fieri. l. fere p̃mo egressi cãpanoꝝ cũ ad fabi
ũ cõfugissent. p̃ſidio ꝺ capuã puenerẽ. casil
inũ mr̃ colloquia cõtationẽq; prementiũ si
cẽ. p occasionẽ captũ ẽ. Captiuiq; cãpanoꝝ
q̃ue hannibalis militũ erãt roma missi.
atq; ibi in carcere inclusi fuẽr. Dyndanoꝝ
tbu. p finitimos ꝓlõe ẽ custodiã dimissi. Di
eb⁹ casilino rebꝰ gestis uersũ ẽ. eas gr
ẽs in lucanis aliq̃t colonias in eã regiõẽ scꝝ
tas. cũ ꝑfecto senoꝝ magꝝ hostiũ p̃ãtũ music.
eos effuse palatos hanno adortꝰ haud mul
to minoꝝ q̃ a bñuento acceperat reddidit hosti
clarẽ. atq; in bruttios in ptẽ ne grãdi⁹ assẽtãdi
cessit. Consules. marcellꝰ reꝯ uñ ueniat nolã
relict. fabi⁹ in cõmuñ ad ꝓlandas ags reapiẽ
das armis q̃ tẽptant urbes p̃ſilit. Caudiũ
sannis gñi deuastat⁹. pulsi latera ag⁹. p̃dep
auiũ hostiũq; acie. oppida uicta capta. cõpulcri
a. ecclesia. cõpsa. ũ fundule. ci⁹ obitumũ. q̃lu
canus blandẽ. a pulo⁹ ecce oppugnatꝰ. a filia
hostiũ mlꝭ urbib⁹. xxv. capta aut occisa. et
recepta pfugẽ. ccc. lxx. Quos cũ roma⁹ mi ſſi
cũl ũgis i comitio cesi omñs. ac de sapꝭ ccc
hoc a.q. fabio mr̃ paucis dies gesta. et marcel
lũ agendis reb⁹ nalitudo adusa nole tenu
it. q̃ap. p̃ẽ. q. fabio cũ ẽa lucerã ꝓuincia
erat. decreta oppidũ y ccs dies uicta. ſta
tuaq; ad ardoneas cõmunita. Dũ hec alĩ
locis ab romanis gerunt⁹. hãnibal tarentiũ puene
rat hannibal cũ maxima ꝑtẽ q̃tq; erat cla
re. In tarentino demũ ag⁹ pacatũ incedere
agmẽ cep̃. Nichil ubi molatũ. Nec usq̃ tam
uã ꝙcessũ ẽ. apparebatq; ñ id molestiã mul
tũ aut duas. ñ ad cãpanos tarentinoꝝ
cãos fieri. Ceterũ cũ ꝓpe m. q̃s accessiſſẽ. nullo
ad cõflictũ p̃mũ agminis ut rebat⁹ motu
facto. castra ab urbe ferme passus mille lo
cat⁹ tarenti. Crebro añ q̃ hannibal ad me
nia accedẽt. a cẽs. uallo ꝓ ꝓpẽ. q̃ classiad
brundisiũ pergunt missꝰ. is ꝓpe iuuentute
ẽscita distributisq; ad oĩs portas cũcti mu
ros q̃ res postulabat stationiõs. diue ac no
cte plurima intent⁹. neq; hostib⁹ ꝛ dubius si
alis locis q̃ ꝑ portas attemptandi. Q. diebꝰ
aliq̃t frustra ibi absũptis hannibal. cum
eoꝝ nemo q̃ ad lacũ aũne adisset. aut ꝓ
uenisset aut nũtiũ ullis ue mutuis uer
uana promissa timẽ secutũ cũes. castr⁹ inde
mouit. Dũ quoq; intacto ag⁹ tarentino.
q̃q̃ simulata leuitas ñ dũ fuerat. tam
spe labefactande fidei haud absistẽs. sal
pã ut uenditi frumẽtũ ex agꝛ metapontino
atq; heracleensi iã media estas ex acerbãt

q hybnis placebat lx. cõperat. ꝑ ꝓtũ inte
mmute mauncꝙ ꝑ sall̃ẽtinũ agrũ. ꝓximosq
apulie salt̃ omissi. iñ cert̃e ꝑe hand multũ
equoꝝ greges maxime abacti. eq̃bo ad. iij.
milia donanda equitib; dumsa. Romam ai
bellũ ne q̃p ctẽpnendũ in sicilĩã omẽt. morsq
tiranni duces magr̃ ĩpigros tedisse finitimos. q̃p causã aut caios mutasse. cõ. marcello
alti cõsulũ ceã ꝓuincĩã tenuit. Scdm hiero
nimi ccle ꝓmo tumultuatũ in leontinis
apud milites fuerat. uocifentũq; fenerit pe
rentandũ regis sanguine cũmutatoꝝ cẽ. deiñ
lib̃tatis restitute dulce auditũ nom̃. arbro
usurpatũ sp̃s facta. ex trama regia lanie
nonis militi. atq; fungente potionib; dua
b; q relata tirannu feda scelã. fedionsq; li
bidines adeo mutauĩe caios. ut insepultũ ia
cere corp̃. paulo añ desiderati regis patent.
Cũ cetl̃i qr cõiunctis ad q̃atũ obtinendũ re
manssissent. thrasyce q sosis regis eq̃s q̃n
to maximo cursu ꝓtant. ut ignarus oĩũ re
gios oppriment. simulatas contendũt. Cetin
puerĩat ñ fama solũ q̃ nichil in talib; reb
ẽ celius. ꝙ nũtĩ ei ex semus regis. strategi ano
notorius q insulã q parte q alia q ꝓtat q̃p
opportuna etãt. ꝑsidius firmant. Et apilo
thrasyce ac sosis occasũ obscurũ luce mucr
ti. cũ acuetã regiã uestẽ atq; insigne ca
pitis ostentarẽt. tũ cetl̃i ptim̃ simul ad libra
tẽ simul ad arma uocãtes. iã cheronea cũc
tare uidebant. ex ultimo pars ꝓrime ĩuas.
pars ĩ ueliburbulis stat. pars q tectis fene
stisq; ꝑspectant. q q̃ nã fit cogitant. Diña
luminib; elucẽt. strepituq; nanq cõplent.
Armati locis patentib; egrediunt. Inermes
q olimpi uenis tẽplo sp̃ha galloꝝ hellunoꝝ
q dona data hieronis a. ꝑsẽ. fixaq; abeo dẽ
bẽt. ꝓcites uocẽ ut uolẽs q̃ꝑ ñ placet sa
arma. p ꝓtã. p deñ debitus. p libertate se
se armantib; hec q̃ militaribus stationib; p
ꝓpe regionũ urb̃ dispositis. adiungit. in
insula. Inẽ cetl̃a audito notorius ꝑsidius fir
mat hostia ꝑti. loc̃ saxo q̃druplo sept̃. atq;
arcẽ i modũ cuniculi capit a uno cacumine. que
ꝑsidio eius lati attributa erat. mittitq; nũcũ
m ad hieronimũ hostia. fruniscũq; in fenestr̃ ꝓtẽ
state cẽ. luce ꝓma ꝑ is oĩes armat̃. memorq; ĩ
adhortandũ ad amã tuendũ. Ibiq; cõcurrere am
q̃ eo sita loco erat. ꝓcapibo uñ nõie polyneu
tionẽ. clarã. q modestã hũt. Sed tumultuosius
indignatus q; hostes exptos adisse notũ ma
lũ. irritatos cẽ. Discordia ciuil' quas impu
ret clades audisse magr̃ a patrib; sanctius
q̃ ipos uidisse. animaq; ĩpigre capisset. lau
dare. magr̃ laudatũ suũ utrũq; in ultima
ncĩtate coacti. In ꝑsentia legatos ad audro
nodoꝝ mitti placẽ. q̃ admitteret ut ĩ potestate sena
t̃ ac ꝑli si ꝓtius insule pateat. redditur ꝑsidi
ũ. Si tutelã alicui regni sui regnũ uelit fa
cẽ. cũdẽ se accusare multo acrĩ ab audronodo
ro q̃ ab hieronimo repetit abstatẽ. Sibi hac cõ
ditõe legatũ missũ fuit. Senatꝰ habiũ cepi
ẽ. q̃ sic regnante hieronime manserat publicũ
cẽsilĩũ. ita ꝑ monẽ d añ cã die nulla de re
nisi communi in cẽsultu fuerũt. Vt uentũ ad
audronodorũ e. ipm q̃d moneret q acriũ cõ
sensꝰ. arcẽ alie occupate urb̃ partes. tũ pars
insule uelut munitissima ꝓdita atq; alienata
a se. euocatũ eũ legatis. demandata ipm
filia hieronis. inflata adhuc regij aũ ac mu
liebu spũ admonet. sepe usurpate dominatũ
tirannu uocas. q̃ pedib; tetigi. ñ institueret eq̃
relinq̃re uirtutemq; dixit. declẽ. finale cẽ mo
nito q̃ q̃s uelut ceteꝝ ꝓpe. magne fortune fa
cẽ. et pare eã difficile atq; arduũ cẽ. paulu
lũ sumeret ad cõsultandũ ab legatis. cõuẽẽ
ad arcessendos q leontinos milites. q̃b; si pr
acrĩa regia pollicẽ cẽt. oĩa in potestate d fu
tã. Hac multiebria cẽsilia audronodoꝝ in tota
aspnat̃ cẽ. in q̃ triplo accẽp. utriq; ẽ adopto af
fectandus ruẽ ẽ mã. si ĩ ꝑsentia tpũ cẽsiss.
Itaq; legatos remittunt ne in sili futuꝝ se ĩ se
nat̃ ac ꝑli potẽtẽ. ꝓtinꝰ die luce ꝓma ꝓ
fectis in sile portis. in foꝝ adhuc nõe ueñ.
Ibi in area conscendit q̃ ꝑdicẽ polinc̃ tionẽ
t̃ erat ascendit. oĩonẽq; eã ortus ẽ. q̃ ꝓmũ
cũctatõis fine uenia petunt. ge ẽ clausas hu
iusse portas. ñ sepanunt̃ suas res a publicã.

ſi ſtrictis ſimul gladiis tm̃tē q̃ finis cedib⁹
ēt futur⁹. utrū q̃ ſatis lib̃tatis foret. cēpti
nece tm̃m ēēnt. an q̃ cūq; aut ꝑpinq̃tate
aut affinitate aut ās ministeriis regiā cūgi
ſent. an q̃ cūq; aut ꝑpinq̃tate aut affinitate
alienę cultę rei tm̃ctarent. ꝓ q̃ aīaduīt eos
q̃ lib̃ aſſent patr̃iam ſuam ī lib̃tā uelle. atq; ī
ſtili minedis. ñ dubitaſſe q̃n a coꝝ ſuū q̃cūq;
oīa q̃ ſue fidei tutelęq; ēēnt. q̃ eū q̃ mandaſſet
ſuis finib⁹ aſſūpſiſſet. patr̃e reſtitueret. Cōſili
cū ad int̃fectores tyranni ac nōie appellās
thrasybuli ac ſoſim. fuerim̃ inq̃t memorabile fe
ciſtis. ſi n̄ cāute. in dextra uīa gl'a n̄ dū ꝑfer
tur ē. ꝓclinq; ruīgens manet. n̄ fuga ē ciuib⁹
ēſultis. ne lib̃a eſſent res. ꝓ hāc oīonē. cla
ues portarū petunęq; regie aūi pedes eoꝝ ꝓ
fugit. atq; illo q̃dē die dimiſſi ac ex cūcē ten
ēti fama oīm ſupplicauer. cū cūgib⁹ ac lib̃.
ꝑ triū die cōmitia ꝓbꝝ. a cāndis habita. ē
ar⁹ in ꝓmis amyntorides. ceū magna ex
pes int̃fectores tyranni. Duos ī absentes. ſo
ꝓtū ac dictatōrē fecer. Qui auditis iis q̃ ſi
milib⁹ acta erāt. petunā regiā q̃ in leonti
nis erat ſimulatis teutatā. q̃ ſtoꝝ. ad q̃m
cārīs traditum ēt. Et ea q̃ in ſula erat achęā
dunā tradita ē. munitq; ea pars q̃ a ceta ur
be mūis firmo munimēto int̃ſepiebat in
ſulā ēſensu oīm̃ replata ē. Secute ea cete
res. Hanc inclinatōrē aīoꝝ ad lib̃tatē. hy
pōctes atq; epicrates auorita morte tyranni.
q̃ hypocritis ā mīrō int̃fecto celare uoluerat.
deſerta a multis q̃ ad tutiſſimā ex ꝓſenti
bꝰ utebat. ſimulatas reddere. Vbi ñ ſuſpec
ti obſtuarent. tāq; nouandi res aliq; occaſi
onē q̃rentes. ꝓtes ꝓmū. dein peos ſenatū
adeunt. ab hannibale ſe miſſos ad hieto
nimū tāq; amicā et ſociū. parum ſe impio ac
cū impijs ſuos uoluiſſe. uelle ad hanni
balē trahi. Cetū cū ea tm̃ā ñ ſtr̃ nagan
tes ꝓtinus ꝑ totā ſiciliā romanis armis.
pēdi ut ꝓdicī erat aliquo q̃ loco ītrā ꝓdu
cant. gūm magnā eos penuria opū apud hi
milcē mīrōs. facilis res ꝑſuasit. Abire em̃
duces regios tam ꝓnos malitie tū egentes oſ
dem atq; audaces cupiebant. ſi q̃ uoletūr
nūq; mīnutio opꝰ erat. nauē exprehebant.
ſtrēnue iuuenes militares q̃ aſſueti mīlib⁹ nō
ap̄ eos ipſos nō apud tm̃fugas q̃ magꝭ ex na
tiuis ſocis romanoꝝ erant. nō ē ap̄ in fine ple
bē hīes ēmina ſerebāt in ſenatū optimates q̃p.
ūt molin clā eos atq; ſtruere. ut finitimę ꝓſpe
cīē rēcūliandę ſocietatis. in dirutę rēāoꝝ fini.
dem factio ac pauci auctores factis tm̃m
dē. Hīs audientib⁹ cūctis q̃p optima mīti
tuīs maioꝝ in dies ſuccaſos confluebat. ñ
epidia ſolū ſpē nouandarū rerū. ſi antyono
dow ē ꝓbebat. q̃ fecīſſ tm̃dē utroꝝ uocib⁹
monītus. nec illud ēē tpis occupandi res dū
ſtanti oīa noua atq; incognita lib̃tati ēēnt.
dū regis ſtipendiis paſſus obſuſanet miles.
dū abhannibale miſſi duces ab aſſueti mi
litib⁹ uinare poſſent. inceptatū ī hennēſio
an geloms filia nupta erat rē ēſcalatā. pu
cues ꝑ dies amſtom cundā tēgico auctoꝝ cui
q̃ alta archana cōmittē aſſuerat. in cauſe ap
rit. Hinc a greū a fortuna honeſta erāt. Per
ars q̃ nichil tale apꝰ gręcos pnuoꝝ ē. ea tr̃ fo
mabat. Itaq; fidē portorē mr̃s q̃ patr̃e tra
bat. mdutū ad ꝓtes defert. Qui ī ñ ſa
ut uana ēē ēis mditis cōperit. ſtultus ſe
nonib⁹ q̃ auctoritate coꝝ ꝓſtolo ad fores p
ſito. mg'ſſos aūā thermiſtū atq; antyonoꝝ
riū int̃fecit. Et cū tumulē ab re in ſpeciē at
tioꝝ causa malis ig'norātib⁹ oīe ēēt. ſilentio
tamē fructo mdicē in curiā inducit. Qui
cū oīa ordine edocuiſſet. q̃ pnapiū ciuium
omis factū ab armonie geloms filie nup
cias. quib⁹ thermiſto iuncti ēēnt. affinoꝝ hi
ſpanoꝝq; auxiliares inſtructi ad cedē ꝓ
riū pnapiūq; aliorꝝ. bonaq; eoꝝ ꝑe futuri
int̃fectoꝝ pnūtiauit. ita mercennariorꝝ
manū aſſuetā impius antyonodou paratā
fuiſſe ad inſulā rurſ⁹ occupandā ſingla te
ñ q̃ ꝑ q̃ſq; agent. totāq; urbis armiſq; in
ſtructā ciuitatē in oculos poſuit. Et ſenatus
q̃dē tā ure ceſi q̃m hieronimi utebat. An
te curiā uarie atq; inde rex militum om̃is
clamor erat. q̃ fauere mutuātē ī uerſibꝰ

Finis oratoris.

ut ſcribi Comind ptor

ame corpi cũmatoꝝ eo meu cõpſſet. ut ſil ctes
integrũ pleꝫ cõtuc ſcſſeut. Sopat mã
datſi aſenatu ꝯ a collegis ut ũbu faceꝛ. Is tã
quã reos agebat añ actu uita oꝛſ. qãqꝫ p hic
tomus mortẽ ſcelestꝫ atꝫ impie facta cẽnt. an
dꝛonodꝝ ac themiſtũ arguut feaſſe. Quodẽ
ſua ſponte feaſſe. hieronimũ puerũ ac iuꝛ
dũ putreſcentẽ facẽ potuiſſe. tutoꝛes ac mag
ſtꝛos cuis ſub alicuia ũundia regnaſſe. Itaꝫ
aut añ hieronimũ aut ẽte cũ hieronimo p
ire eos debuiſſe. aut illos tributos iã morti te
ſtuma toſqꝫ alia noua ſcelata p̃ mortẽ tuum
ui molitos. palã p̃mo cũ clauſis andꝛonod
ꝛus miſulis pꝛis hoſtilitatẽ regni cãut. q̃ p
cuuctoꝝ teuuerent p dño poſſedit. pdicꝫ deiñ
abeis q̃ uinſula cuit. cui ſeſſus ab uniſa
cuitate q̃ achaiad mã teuiut. Ne q̃q̃ palam
atꝫ apte petuti regnũ. clam q dolo affecta
re conat⁹ ſit. Et bñfitõ quidẽ atꝫ honoꝛe p
tuerit uma. cũ inſ libatoꝛes puẽ uiſdiatoꝝ
tſe libtatis cat⁹ eẽt p̃oꝛ. ſi alios eis regios re
gias cuges feaſſe. alti hieroni filias nup
tas. Sub hanc uocẽ ꝛoũb⁹ partib⁹ contio
nis clamoꝛ oꝛt. nullã cauſ uiſe celẽ. ũ quẽ
q̃ ſupeꝛ tiranoꝝ ſtupꝛis. hec nata multi
tudinis ẽ. aut ſunt hũilitẽ aut ſuple dñat.
libtatẽ q̃ media ẽ nec ſpne modice nec halẽ
ſanũt. Et ũ feme deſũt unũ mdulgentes
munſt. q̃ animos atꝫ mẽbꝛa ꝛ plubhao
ꝛũ cãos ad ſanguiẽ q̃ cedes uiritet. ſic ex ti
plo tũ p̃ꝛes ꝛogationẽ p mulgauũt. atꝫ
taꝫ pꝛne p̃ꝑ mulgata ẽ ut oĩs regia ſtuꝛ
pis inſiceꝛ. admiſſaꝫ a p̃toꝛib⁹ demanuta
hieronis q̃ harmoniã gelonis filiã cuges
andꝛonodꝛis q̃ themiſti uſſeceꝛ. hieroclu
q̃ eaut filiã hieronis. uxoꝛ zoſippꝝ. Qui le
gat⁹ ab ieroumo ad regẽ ptolomeũ miſſus.
uolumtatũ ẽſcauat exiliũ. Eu cũ ad ſeq̃p
uenire p̃ſaſſet. in ſacuuũ ad penates ẽfu
git cũ duab⁹ filiab⁹ ũgumb⁹ reſolutus ẽiu
ꝛ mſerabiliq̃ alio habitu. Et ad eu ad
duxit ſꝛes. nec p memoꝛã ieronis p̃ꝛis ge
lonſq̃ fꝛis. ne ſe inoꝛiã ũundia hieronimi
ẽflagꝛe ſiuerent. michil ſe ex regno ulli p̃ꝛ ex

lui uꝛi habe. in foꝛtuuã ſuã caꝛe mutuo gauu
mo fuiſſe. q̃ ſoloꝛus. ut mſeꝛo eo cauſã ẽẽ ẽẽ.
Quod q̃ſi andꝛonodꝛo ẽſilia p̃ſiſſet. Illa cũ
uiro fuit regnata. filiꝫ cũ eius ſeruetibꝫ. Si
q̃s zoſippꝝ nũiaſſet mſeꝛtuũ hieronimi ac libata
ſint cauſas. q̃o dubiũ ẽ. q̃a ex tiplo conſecutus
ſit nauẽ atꝫ in patꝛiã ꝛeditus. q̃ntũ ſpes lõgi
fallit in libata pace cõuge. q̃ ac libꝫ de uita di
mittat. q̃o ꝯtantes libꝫ aut legib⁹ q̃a ſe cu
iq̃ placĩt ꝛeſo ac ꝛpe uiuua. q̃ puellas in orbita
tẽ decedentib⁹ ẽẽ. Ait ẽ pdicꝫ q̃o michil ab ſe
nuũe. mutatam tũ ſtꝛpẽ regnũ ẽẽ. Ablegauit
ẽ. q̃ui a ſuis cauſis ſtatuaq̃ ꝛ a ſpoꝛtari ale
xandꝛiã mãdauit. ad uim uxoꝛẽ. ad patꝛẽ fi
lias. Adulſis cũſq̃ caſſẽ ne ꝛ̃ſis ꝛeuiſſe ferꝛũ
q̃ſdã ex pdictis ẽnebat. tũ omiſſis. p ſe pub.
puellas ut ſalue pꝛeſint oꝛare inſtituit. a q̃e
tate q̃ hoſtes mutos abſtiuẽ. ne tiranuicas ul
as cauſas q̃ odiſſẽ ſeelatꝫ mutuarent. Inde h
abſtinuiſſe a puellis ugulant. Iugulatas
deiñ uꝛſus matꝛis animoꝛe. imperiũ feuauit. Q
alienata mẽte ſimul lucta metuq̃ uelut atq
te furoꝛe occurſu ſe ex ſacrio pupuleꝛ. ũ ut ſi
effugiũ patuiſſet ũ publicũ ſplete urbẽ tumul
tu fuiſſet. Tũ q̃ haud magno cluũ ſpatiũ m
t medios tot armatos aliq̃tũs mtq̃ cor
pꝛe cuaſſet. tenẽtibꝫq̃ cũ tot actã uahite duc
tante manu ẽẽt ſeſe eripuiſſet. tante uulnib⁹
ẽfecte. ut oĩa repleſſet ſanguine. exanimes
corueſſet. cedẽq̃ de ſe miſeraubiliẽ miſeraubili
oꝛẽ atſus feꝛ. q̃ paulo p̃ mũtũ uenit muta
tis repente ad mĩa ãis. ne interficiuẽ. Imũ
te ex mĩa oꝛta. q̃ ad eo feſtinatũ ad ſuppli
tũ mlc⁹ pꝛotendi aut regſſus ab uu relic⁹
ẽẽt. Itaq̃ fꝛeuẽ milituꝝ. q̃ mlcũ andꝛono
doꝛi ac themiſti. nã amb⁹. p̃ẽ. fuãt comi
tia poſcere. q̃ uecq̃ ex ſententia p̃oꝛ furuꝝ
ẽẽnt. Statutꝫ ẽ comunis dies. q̃ uec ep̃ꝛ
tib⁹ oĩb⁹. uꝛi ex ultima tbu epiſtꝛ ſumma
uit. tũ mꝛe alĩ hꝛpẽte. Ebanoꝛes re tũ ſe uo
ces. q̃ cũ haud dubio aſſenſu multitudinis
ẽẽ. q̃ aut ẽfuſa cuo ũ pſtan. ũ ẽ multitudo q̃
tba magna ex pteſi pꝛiuis. q̃ oĩa nouare aup
ctaut pmptio. Primos dſſimulare p̃mo

et tulerendi rē cē. p̄mo mota ē sen̄tia sedi
tōnē mentes. p̄mūnēr p̄tores. hec illi sta
ti cū nūtiare q̄d uellēt. q̄p̄ egre ferebāt q̄ te
ducis duces. r. legatos esse ad appiū claudiū q
ip̄m senilis q̄ de fede antiq̄ renouando agent
missos. ad ingentia tū classe nauiū cū romānis
habēt. q̄m euadent mot̄ p̄cedib⁹ tūm nouo or
tis simulatis. q̄ ue cos ageret. nouā atq; insolita
libtas oppiens. p̄ eosdē duces cū ad martellū ue
nientē in sicilia legati siracusam missi ab ap
pio ēent. audītis condītōib⁹ pacis martellus
posse rē ēcludere nec. q̄ip̄e legatos siracusis q̄ co
nū cū p̄tonib⁹ de renouando fede agent misit.
q̄ necq̄p̄ ibi ēent q̄es ac inquietus ēent. p̄q̄p̄ pu
nicā classē accessisse pachynū allatū ē. dēpo
tumore hypōtes q̄ epiates nē apō incennarios
milites. nē apō tūsfugas p̄di romānos siru
sias ēmunabant. ac ū appi naues ad hostī
ū p̄tē q̄d alie pacis hōnib⁹ actus. in statu
onē hi cep̄. ingēs in spē ēmunib⁹ uanis accen
sum ītes. ac p̄mo q̄ tumultuose decurrerat
multitudo ad phibendos sūm ītū egressū. In hac
tbatione rerū in tuē nūcam placuit. vbi cū alij
alio tēdent nec pauli sedulōe res cēt. appium
deos p̄naq̄ uni q̄ōnē salutarē ut in tali tpe
hūr. Nec sē salutis nec pacis ppiozē ullā ci
uitatē alli fuisse. si ē mo ālio offis ul ad rōa
nos ul ad cartaginēses inclinēt. nullā aliam
tis stabil formam rēp̄ q̄uozē fore. Si alia ali
o flare tes. ī me ponos romanosq̄ bellū ad ā
fine. q̄m nec p̄pos siracusanos. q̄m̄t eosdem
muros pars una q̄ suos. et sua arma. sluos
hūtura fit duces. Itaq; ut ut ōs semel ad bel
la agendū ēē. nē societas sit nullo pacto lon
ge mingē ad eo res momenta ch̄tzra q̄z ēē.
p̄ tū hieronis p̄ q̄ pacem annuā. q̄ntāte
secundi in socios legionis. ul q̄nq̄gēna ām
felicat. q̄ p̄tā amicitia. p̄ē in cogite q̄ndā in
fidelē p̄ferendi ēē. q̄ monēdi ad ad tēm q̄p
carthaginēsibus ita par negari posse. ut ī
utriq; in p̄sentia bellū cū eis gentē. cū romānis
q̄ tūplo aut pacē aut bellū hīndū. q̄e mul cu
piditatis ac studij in se ēē. q̄o habē. p̄ro auar
ritias hūr. fortunā ē p̄nūb⁹ ac tēcatis se

natoq; multitudē q̄ēsum missi a duces oīdnū
p̄fectiq; auulsionū simul ēmūt. Cū sepe acrē
ēet medius ēsumūb⁹ p̄mo q̄ bellū cū roma
nis gerendi nec nulla appareret. pacē fieri
placuit. mittiq; cū eis legatos ad rē confir
mandā. Dies haud ita multi interfuēt. cū q̄ le
gatis legatio p̄petua missa. ut multitudo mē
nouitū ac tumultuosā exponēdā ducesq;
et ablegandos. hypōtes p̄tor duce eo tūsfu
gas urbis. secuti multiq; ex mercennariis au
xiliis. iuuenū multa armatoq; effecer. Et mittē
tibi q̄ missis. ea leta expeditio fuit. nā q̄ illi
q̄ nā diu cupiebant nouandi res occasio da
ta ē. q̄ hi sentinā q̄ndā urbi nunq; exhaustam
letabant. Cū imminuer̄ in in p̄sentia uelut
capti egnū. q̄ magni ēmūtis mouēt recidēt. hy
pōtes ē finitima p̄mule. q̄. p̄mo furtims
q̄ ex tūlo ibi uastare cep̄. deīn cū ad tuendā
socios agros missi ab appio p̄tore ēēt. ībi
copis imperū in oppositā stationē cū cede ui
tor fec̄. Duc cū ēēt nūciata martello. legā
tos ex templo siracusas misit. q̄ pacis fire
rup̄tā ēē ducēt. nec bellū cessitum unq̄ cau
sam. in hypōtes atq; epiates ñ ab siracusis
ñ. q̄ tot q̄ul sociis ablegatum. Epiates
ne aut reus ēmunis ab cunis filio p̄tōr
aut creēt. q̄ parte sua ornando bello. q̄ fir
tus ei ipe ille animos. q̄ satis eos adiutus
p̄ē. ītutos cernebat. ubi ē. ab siracusis
cep̄. nā nil eos pacē perpetuā esse cū. ē. ut q̄
cūq; ppli sub regibus fuissēt. q̄ sue dictōnis
ēent. Nec ī ab tutis cētēptos ēē. ñ q̄ regnū
ac ofūent. Genū cauendū q̄ eis ēē. Leonēs
q̄ eq̄ cultore libos ēē. ut q̄ in solo urbs fue
tum. ī eadē. ut q̄ ibi ēē amantū. ad ista
tē. relucasq; regis dura ab siracusis ītuisti
Itaq; aut cpūdū ro de fede ēē. aut legē ob
federis ñ accipiendā. finale multatuorum p
tua sum. legatusq; siracusanos. q̄ ite cede fa
ctionis. ē. q̄ renūb⁹. q̄ hypōtē atq; epiatē
abire finibus. seu q̄ alio malēt dūm statua
cedent. Cū imminūb⁹ foedus q̄ sū ē. ut mutuā
se sese siracusanis ut pacē. p se cū ro. facēt.

neqꝫ trū alteꝰ fedib⁹ ꝓcedat romanos sinu
ausum tetulerꝫ, ab nuentis leonatos ī sua po
testate ēe. Itaqꝫ uteꝝ ſecū fecle bellū rōāos
cū ns gestuꝰ. ut sese de fuos ci bello. ita ut
in ptestate redacti siue rurꝰ diadis ēet. sic
pax ōi eoꝝ fo. ēt. Castellus cū oī ēcitu ꝓfect⁹ in
leonatinos. appio q̄ acto ut alia pre aggdic
tur. tanto ardoꝛe militū ē uſus. ⁊ unū uerō
dictōes pcipe mēſeꝛe ſtandis. ut ꝓmo ictu
urbē expugnaret. Hyppōes atꝫ epiates ꝑ
q̄ capi muros refringiqꝫ portas uidē. ut ar
cē q̄ sese cū pauis recip. Jn eā nocte her
besū pfugiūt. Q̄ nuciatis octo milia ar
matoꝝ agmine ꝓfectus tomo. ad miliariū
sūm occurrit captā urbē ēe. Certa mixta
falsa uerisimilib⁹ cedēs. ꝓmissaq̄ multi
atꝫ oppidanoꝝ fuga. nec q̄q̄ pulcrum arbi
trū supeē dereptā urbem. roma locupletium
donata. Ad nūtū tū aduē cōſtituit agm̄ ēq
uorūq̄ ōiū duces erāt aut sortis ac dignō
mis. qd agerent cōſultabant. Herrons ſpē
haud uanā mōrat⁹ ꝓbuerat. ālati ac fessi
ꝑ uiā. a fuge ad duo milia ꝓfil. Cer
tum leonatinoꝝ multitudiq̄ alioꝝ nemo ꝓcep
tā urbē inclare fidat. fuaq̄ ōia eis. ñ q̄ ꝓmi
tumult⁹ capte urb⁹ ablū ſcant. restituebā
t. Pe uicleontinos uēe ꝓdit⁹ ad cedē cō
militones q̄ētes ꝓpellu potuere. ne ut eoꝝ
loco dūone nūeū q̄peraret. Cū ad defen
one inclinatos animos ducē ꝓces. ſedim e
ū motū haud diutinū fore ſi duces amote
sublati eēnt. q̄ eaq̄ ducū magnā ꝑ ſi ca
pias eq̄tib⁹ herbesū ꝓfiabant. spe uictis oī
bꝰ ꝑpulsis urbē potiunde. Quod ut fruſtra
cis fuit inceptū. ut agendi mutā. ꝑ eos dies
megaris castra mouēt. ut herbesū oīb⁹ co
pus oppugnarēt. Hyppōes q̄ epiates ñ tū
ꝓma ſpe q̄m unū ſpe undiq⁹ absciſa cēſu
ū ēe ruti ut se mutuis ꝓmutarent. q̄ ad ſu
os magna q̄ ꝓte sibi. et tū fama ordis cō
militonū accenſis. obuiā agmina ꝓdūt.
ꝓma forte signa. uc. aretenſiū erāt. q̄ as
leonatinū inuenēt sub eisdē. q̄ hannibal
bīs fuit. habit. capti ad tū fumenū uīe ro
manoꝝ auxilia uenisse. q̄s ut q̄ signis ar
matoꝝ habituq̄ cognoūe hyppōes atꝫ epi
ates ramos olee ac uelamēta alia supplicia
pgentes. orare ut rea pace sese. recepti tu
tarentū. neq; pderent finita castra. a q̄bꝰ mox
ipi ruadandi ꝑ. q̄. deducēt. Eis ut clamabat.
bonū uo animū habent. omnē ſecū alt fortunā fu
turū. Jnt hec colloq̄ signa cōſtabant. ſi
lentiq̄ agmē. Hec dū q̄ moꝛe cauſa foret ꝑ
uelat ad ducē. ꝑ q̄ hyppōē atꝫ epiatē pua
ſse rumoꝛ. fore multū toto agmine cum la
ude dubiē approbantib⁹. aduentū coꝝ. et ūplo
ꝑces auctas. eos ad ꝓma signa ꝓcessiſſe.
q̄ nec ille q̄ hostiū ēet. ꝓtinus ēe. regnantes
colloq̄ ferendo. cū hoſte. mutuoq; ꝓtoꝝ mu
ſendi eos agmina ſuo complendi. inuicē ca
dendas urbē hyppōē. Ad q̄m uocē tam
et tanto ꝓmiscuo clamoꝛe ēoꝝ. ortus
cū ceteꝝ ab alijs. ut facile ſi ulē ten
derēt. apparere. eo tumultū ēe. Hostiū inde
q; rerū ſuaꝝ. magnā uim ꝓfugā cūcte refe
rī signa uidēt. nūtioſq; de statu ꝓcul sim
cuſas mittūt. ſimulq; hyppōes addūt. ſu
dimates ad oēs ſuſpitiōe. eos. q̄ creandū
hyppōā ad tēpa insidiantia missos. relatū.
ceptas lutas. q̄s ipſe cōſpexerat. recitat.
ꝓces ſimulq; Marcello. Salū salutē
ut absolēt. ſōptū erat. rede cū arce q̄dēne
fecisse. q̄ leonatinus nullū ꝓpulſ⁹. q̄ oīum
ūcernatoꝝ militū cautē ēe causam. ne
ūq; ſimulatis q̄ causis. tot⁹ q̄ ſe q̄ hoſtiū
ſione aut morte aut in q̄ſtu ſuo ēet. ꝓtinus
ret opam ut eos q̄ cū ſuis ꝓtoꝝ cōſtaret
magnū hēnt in ſua ꝓteſtate redigēt. ac
ſupplicio coꝝ. habiturē tantē ſimulatos. ſe
cū rediturū ēēnt. cū tanto clamoꝛe ad arma
orsa ſūt ē. ut ꝓces nō tumultū ꝓmoꝝ.
abēt̄ uīnt ſimulatos. Et ne fugā quidē
equoꝝ sedito cōpſſe. nec ꝓtinus ūſimulato
ꝝ milites flebant. Hec ubi ille. q̄ tam
forent. ni epiates atꝫ hyppōes uerbis ui
derent. Nouā nūa cuncta humano ceſſio. ſi ne
ſpē reditus ꝓcidere. sibi. a tū ipſe simul mi
lites sine habeat. simul obsides. dū agmina

q̄ eoꝝ atq; animos tanto ⁊nto ꝑmū tem pig re sibi cāleneē. Erpiaq; q̄ una aut lem animo mobile uulgꝰ cēt. multū ꝓfecit eꝝ numo q̄ in leonīnis cōsessū subornāt. ut sinu causas p ferret mūnū cū emētē eis q̄ ad mulās falso ñ tiata erāt. auctoꝝq; se eribendo ut uelut u sa q̄ dubia erāt narrando cōfateret uus hoī mī. Hunc ñ ap uolgū m̄ fides fuit. S senatū q̄ in camā mſduc amouit. Haudiam q̄ cā hoīes pala ferre p bñ cetatē in leontinis ēe uentā q crudelitatē romanoꝝ. eandē si ipſi sent sinu causas aut fedioꝝ q̄ q̄ mal sibi ama rint ꝑmuū cēt. factos fuisse. Itaq; clauđ eas cīcis portas. q custodiendi urbē censē re. Sz ñ ab hīs dē oēs reūle nec eosdē odisset ad mlitares senes omnē partēq; magnā ple bis. minusū ēe nom romanū. ꝓtores obuma tuūq; pauā. q̄ꝑ mſlati uano mūno erāt. Ita ñ ad ppias ꝑsentiq; malū cautores ēe. Et ia ad leta phylū erant hypocres atq; epia des. sereban̄tq; colloq̄a p ꝓpinq̄s ꝓplanū q̄ i cēatu erāt. ut portas aperet. sineretq; comu nē patā defensi ab impatorꝝ. Jam ums fonb hexapylis aptis cepti erant recipi. cam ꝓtores intuebant. Et ꝑmo impio mutuq; dem auctoritate defendo. ꝑtremo ut oia uana erāt oblati manifestatis. ꝑabo agebāt ne pdent putam timentis añ sattalitib q tū armatoꝝ eratē. S simde adeo oīū animos tatare mlitudo erāt. q̄ ñ minore mō ui q̄ fores porte effringerent. Effracti q̄ oīb tuto in exapylo agm receptū ē. ꝓto res macedonē cū tumultuante pplanū cīu guit. Exercemarq; multos pfugere q̄ q̄q; regioꝝ malui sinu causis erant. agm hostū au gent. Ita accidua & ꝑmo impetu capit. ꝓto resq; h̄ q̄ mē tumultū effugere os mſfitum ē. Noxq; cedib fune fec. ꝑcto duc sun ad pil leū uocati. q carē uincti erant. confusaq; oīs multitudo. hypocrē atq; epiadē cānt pre toꝝ sinu causse. Que cū breue ipse habitas affui sset. in atq; ꝑuntē recadant. Hec mūcia ti cū cēnt romanis. ex leontinis mota s ex tiplo castru ad sinu causas. Et ab appio legati

ꝓpotū missi. forte in q̄q; remis erāt. ꝑmi sa q̄dremis cū mſſet fauces portꝰ capit. le gati egre effugere. q nā ñ m̄ se ne belli quidē una relicta erant. Cū romani exercꝰ ad olīpi ñ ioms to tēplū ē mill. a. v. passibꝰ ab ur be castra ꝓsunt. Inter q̄s legatos ꝑmittū pla cuit. q̄bꝰ mandāt ut ē exercitꝰ portā hypocres atq; epiades cū sinis ꝓcessūt. Romani oia tor ñ belli se sinu causis. S opē auxiliū q̄q; ferre ant. q us q̄ ex media cede elapsi pfug int ad se. a eis q̄ metu oppssi fedioꝝ ñ ex ho solū s q̄ morte s̄nitutē putant. Nec a dē nefandā socioꝝ multā romanos passū ros. Itaq; si eis q̄ ad se pfugere tuc in patā redire pater. cedis auctores declarē. q lib tas legesq; sinu causis restituant. Nichil ānus opꝰ ēe. Si ea ñ fiat. q̄q; in mora sit bello pſecturos. Ad ea, epiades. si q̄ ad se mandata h̄nt. respsū eis aut se datos fuisse. cū in exercitū eos ueniunt manu ros si nu causa cēt. tū reuerterent. Si bello lacef sent ipsi re intellecturos. Neq; uē ēe. sinu causas ac leontinos oppugnare. Itaq; legati relictis. portas clausit. Jū tā mag; simil cepte oppugnari sinu causse. tū ab exapylo. mari ab accidua, cui mur fluctu ablue. Et q sic leontinos timore ac ꝑmo ipetu a pulit. ñ diffidebāt uastā. dissectāq; spa tio urbē parte alia se munasuros. Omnē appetū oppugnantiū urbū muros ad mouere. Et hūsp tanto impetu cepta res fortunā. ñ unꝰ lō sinu causis ea tēpestate fu isse archymedes. Is erat unus spectatoꝝ ci li fidūq; mirabiliū tū inuentoꝝ ac ma chinatoꝝ bellicoꝝ tormēt — qui opūq; q̄bꝰ hostes ingenti mole agerent. ipe pleni mo mento iudicauerē. Animꝰ p meq̄s ductus colles plenaq; alia q difficilia adire subꝫ missa q̄dam q̄ planis uallibꝰ adire p sent. eaq; aptū usū ē lapidū ictū omnī generū tormētoꝝ instruxit. Accidē murū. q ut ante ductū ē mare alluit. ex q̄q; remibꝰ mar cellus oppugnabat. ex celsis naubꝰ sagi tarij fundibulariesq; ictibus q̄ q̄ tū telū

ad remittendū nl̄ habile unpuis: uix quēq̄
sine multe cīsīte un muro pcedebāt. hi q̄ asta
tim missilib⁹ op̄ē pcul muro tenebāt: naues
uicte alie bine ad q̄nq; remes dep̄tus mīonib⁹
remis ut lat⁹ lat̄ applicarēt cū exīore ordine
remor̄. uel ut naues agēnt fires cōtabulate
machinamēta q; alia q̄ cuctos muros pcabāt.
Adūsus hē nauale apparāt, archimedes uari
e magnitudīs tormēta in muris disposuit. In
eas q̄ pcul erant naues saxa ingenti pondere
emittebat. ip̄iores lenonib⁹ coap̄ magn̄ ere
bris petebat telis. p̄terea ut suo uulnē in
tacti tela in hostē ingererēt. murū ab imo
ad sūmū crebris cubitalib⁹ fere caueas apu
it. p̄ q̄ cauea pars sagittis pars sarpionib⁹
modicis ex occulto petebant hostem. Q ip̄i
q̄d sībilēt naues. q̄ minōres ictib⁹ tormēto
nī ecent. uīcis tollendo e sup̄ murū emine
tē ferrea manū forme cadreue illigata. cū in
iecta p̄ceēt. ginq; libramēto plūbi recedeat
ad solū sus pensa p̄ra nauē in pupim statue
bat. Dein remissa subito uelut ex muro ca
dentē nauē cū ingenti trepidatē nautarū
tota uīa affligebant. ut q̄ si recepta recadent
aliq̄nt̄ aque acciper. Ita maritima oppugna
tio ē elusa oīs. Q ue ubi se adūsa ut totus mu
rus tīa agit̄ cēt. Sc ea q̄ pus cotē oī appa
tu tormēto⁹ instructa erant hieronis ip̄ensis
annoq; p multos annos archimedis uarie
arte. Nam q̄ innabat lat̄. q̄ sarū cū ip̄sita
muri fundamēta sūt. magna ex pte utrapdi
uē. ut nī solū missa tormēta ē q̄ q̄ ponde su
o⁹ p̄cussa cēnt grauē in hostē inadeant. Sad
causa ad sub enemoū arcuū aditū in stabi
leq; ingressū p̄bebat. Ita cōsilio habito quo
omnis conatū ludibrio cēt. absistē oppugna
tiē atq; obsistendo tm̄ arcere tra marīq; co
nantib⁹ hostē placuit. Interea marcellus cū
tota fere parte exercitus ad recipiendas urb⁹
p̄fect⁹. q̄ in motu rerū ad carthaginenses re
cesserāt: p̄lio atq; herbesū decedentib⁹ ip̄is
recepit. magnaq; ui capta diruit ac diripuit;
ad reliquos ac maxime sinuessanos trāxē.
Per idē fere ip̄s q̄ himilco q̄ ad pidenū pro
misctorū classem diu tenuerat. ad heracleā
q̄m uocāt minoā q̄nq; & xx. milia pedituū tā
equitū. xij. elefantos exposuit. neq; q̄ cū tantis
copis aūs tenuerat ad pachynū classē. Et p̄q
ab hippocrē occupate sinuasse erant. p̄fectus
carthaginē aditusq; ibi. q̄ legatis hyppo
tis urbisq; hannibal' qui uenisse tp̄s agebat
sicilie p̄ sūmū dec̄ repetente. q̄ ipe haud uan
p̄ces monitor⁹ fagale ppulat. ut q̄nte maxie
posset pedituū equitūq; copie in sicilia trāicēt, ad
uenies heracleam tr̄icēt. Int̄ paucos ūdi
es argentū recepit. sthanūq; cuitatū q̄ pū
tus carthaginensiū erāt, adeo accense sūt
spes ad pellendos sicilia romanos. ut p̄terea
ei q̄ obstitebant sinuessis aīas sustulerint. Et
pte copiay satis referri urbē posse uidi. J
ta int̄ se mutua belli partiti sūt. ut epicrates
p̄eet custodie urb. hippocres himilconi cōiūct
bellū adūsus cōsulē romanū gereret. Cum
x. milib⁹ pedituū. v. equitū nocte p̄ media missa
custodius loca p̄fect⁹ castru cta acrillas urbē
ponebant. Eq̄ unecatib⁹ supuenit marcellus
ab argento ita occupato cū frustru eo pueniet
hostē festinās tenduss. ratus nichil mīus
q̄ illo tp̄e ad loca munienda sibi creatū obuiā
fore. Sc tam̄ meu himilconis penoq; ut q̄
hy nequ⁹ eis copis q̄s habebat pugnare cēt q̄ p
tūt maxīe intenit. atq; agmine ad eos castus co
posito ibat. forte annuq; aditus p̄nos ip̄sita
aditus siculos usus sunt. Castris pcedis i co
positis ac dispositis nactī eos. q̄ plausq; ī termes
q̄t pedituū sunt cōspiciunt. eq̄s leuis armis i
nito. cū hippocrē acies pfugit. Ea pugna re fu
gientes ab eis. cū q̄ hinc ibuisse sicilos. marcell'
signa castris rebat. Et p̄ paucos dies himilco
adiuncto hippocrē ad flumē anatin. octo ferme
ab inde milia castra posuit. Sub idē fere tp̄s et
naues longe q̄nq; q. l. carthaginensiū cū
hamilcare classis in magnū portū siracusar
ex alto decurrere. q̄ romana uīe classis. xxx.
& x. remes legionē p̄mā pedituū exposuere.
usuq; ab italia bellū adeo utrīq; pp̄s ut sicilia
intenti⁹ fuisse uidi potuit. legionē romanā
q̄ exposita pedituū erat uehementi⁹ signa

munem

Sopimit q̄ marcellus
siracusanos & pdices.
hippocrē castra me
tantes.

ꝑte hand dubie sibi fiducim humilco utr. mad
apiē. ex edictō meo nāq; pri⁹ unc duc. legio
martiꝰ locis classe ꝓsequit ad appiū clau
diū pchiniū cū ꝑte copiay obuiā ꝑgressos pue
nit. Nec dum pmi samnitis motati sūt. Et
ꝥmulcar simil' parū fidei nanbꝫ suis. duplia
facile uno classe aduentantibꝫ romanis si
mul utilē moꝝ ānes nichil aliud a suis q̄m
inopiā aggrauari soliꝫ. uchis in altū tantis in
affinitā tūsimulit. q humilco secuꝝ. Nec q̄q̄ mar
cellū fiducialis. siq̄ ꝓmus manibꝫ cōpis ui
gēt occasio pugnandi ēet. ꝑq̄ ei nulla cōmi
gāt. tutiꝰq; ad siracusas q munito q urbꝫ
hostē ānebat. firmata ad sitiendo expectando
obsidiāq; socioꝝ tps tereret. castē in mont. ut
q̄q; nocuiss defectōis ab. is. spes abmouet
ex itū. ac ꝑsēs suas refouentibꝫ addēt aīos.
ex uigantiā ꝓmū ꝓdigito ab ꝑpis ꝑsidio. ꝛ.
recepit. ubi firmū magna ms cōmeatiq; oīs
gen⁹ cōuecti erāt ꝛ. ad hīc defessis ex itū s.
q aliay cuntatiū ā. ꝑsidiaq; ī. aut pellebāt
arubꝫ aut ꝓdita p fimē fraudē oppmebant.
Hemā in excelso loco ac ꝓrupto undiq; sita
tū loco inexpugnabili erat. tū ꝑsidū in arc
nalibꝰ. ꝑfectiq; ꝑsidij haud sane oppmū
in sidiantibꝫ habebat. L. lupinaꝰ erat mi a
cer. q q̄ pl'meo ne posset recipi q̄ insidē sicliꝰ
reperiēt. q tū intendant cū ad cauendū oīa
in tot auditē ꝓlixiꝰ defessē sp urbui q da
tes ꝑsidioꝝ. Itaq; nocte insta petā instructa
q; oīa custodiis ac uigilijs erāt. nec ab armis
aut loco suo miles abstedebat. Quod ubi hen
nensiū ꝓceres ānpati cū humilcē de ꝓditē
ꝑsidij cāadisset. nullū occasionē fraudis ro
manis patere. placuerat agendū inter ānē
q; siue potestatis aiunt dcīe ēe silicē in socie
tatē. nisi ꝑui in custodia tēta ēent rōmis. Ita
q; claues portaꝝ redui sibi equū censent. ro
manos socios fidē suā maximū unicū ēe. q uti
sibi. ꝑq̄. senatuiq; gr̄ias hīturū si uolētes ac
ñ coacti manssse ēt in amicitia. Ad ea rōnē
se in ꝑsidio ipositū ēe dicē ab ipatoꝛe suo. cla
ues q; portaꝝ. q custodiā arcis ab eo acceptisse.
quē nec suo ñ hennensiū arbitrio hīt. si ea q cō
mutasse ꝑsidū. decedē apd. ꝛs. capitale ēe. q
nec libꝛe ei suoꝛ cā precēs samnitē. cōs. mar
cellū haud grue ēe. Ad eū mittent legatos ea
rum arq; arbitrū ēet. Se li negare illi missu
ros. testaq; sibi nichil agent. uindictā ali
q̄ ubertatis siue q̄situros. Cū pmarē aut ill'. Si
ad cīuilē gr̄iam mittē. sibi saltē darēt ꝑsidi ei
lui. ut sanē utrū pauciꝰ ea demutata animi
ūse cuntatis ēe cēsenti. in ꝑui die cōio. ꝑq̄
ab eo colloq̄o in arcē sese recep. cōuocatō q̄b⁹
cōio ego uos audisse milites mq̄t. quē admod
ꝑsidia romana a ciuil' cōtinenta q oppida sint
plus dies. cū uos fraudē dim ꝓmo tempestate
dem una ipi utute dies nateq; pstando ac ꝓ
uigilando. i armis uitastis. Ruinā reliquū tps
nec parendo infandū ui faciendo tūa pōt. ter
occulta fraude cautō ē. q̄ si adhuc sum q̄
parū fluctuat. apte ac ꝓpalā claues portarū
repscīt. Quas simul ut tūc dim. carthaginē
sium ex tiplo lemma erat. fedq; h̄ crucē abnū. q̄m
murgantie ꝑsidū uitfectū ē. Nocte una egre
ad cōsultandū supsi. q̄ uos cōuocies p dicti mis
tis facem. Orta luce cōione hīti sūt ad cām
nandā me. cōtumēliaq; in uos ꝓlin. Itaq; cuius
no die aut uīo aut hennensiū sanguine hen
na inundabit. nec ꝑcipes peculiū. nec occu
pantes ꝓcli q̄q̄ hēbitis. Quū ꝑo strūxēt fer
rū. cū uictoria erit. Intenti os & armatiq; ex
spectabitis. ego in cōione ea. q tps q̄ ad oīa in
structa sūt loq̄ndo altendaq; tūam. Cū to
gati signū dedo. tū in undiq; clamoꝛe sublato
tūa una dite. ac simte oīa fac. q cauere q̄q̄
supsit. a q̄b⁹ aut uis aut fraus timi possit. Ve
neris mat̄ ac ꝓserpina ꝓcor. cui supni inferi
q; dij qui hanc urbē. hos sacētes lac. hucusq;
colitis. ut ita nob⁹ uolētes ꝓpitij adsitis. si
uitante ui ferente fraudis causa hec consilij
capimi. Plibꝰ uos milites hortatur. si ea arma
tis dimicatō fuita ēet. In ermes. in amice
ad satietatē trucidabitis. Et cīuil' cuiusq; i ꝓ
pinq̄ sūt. ne q̄d ab humilcē q carthaginensi
bꝰ timi possit. Ab hac ad horatā dimissi. ea
ꝑa cuiāt. ꝑ eo die alia alius locis ad obsi
dendis itinibꝫ clauentos sp oppositi erāt. puis

magna sup thraciã ꝯq; ad fluiu. q añ sperata
dimcõne cõstituit. ꝑduce q; plin a magistr
tibꝫ ꝓfect romanꝰ. cũ esul' ac eam ims ac potesta
tẽ ee ĩ suã. q; plenq; eade q; ꝑ ꝑdie diuisit. ꝓ
sentim ac pl' redẽ claues. dein ũa nocte õ
nes id iubent. cumq; utriq; q differenti sentu
ẽ munitam reñ. nec ind' ulle ũ utriq; di
lasũ. tũ ꝓfect toga figni ut cõ ueñat cedit.
militesq; interim duoꝰ ac puti alij supne ad
ĩsam cõnem clamore sublato decurrũt. alij
ad certus thraũ conferti obstitũt. Ceduñ
hemen see cauea ĩclusi. coa; quaq; ñ cede
solũ ẽ q; fugã, cũ sup alios capita ruerẽt, itaq;
sauius. unus mortuus alterius cumulabant.
Inde passim dissañ. q; urbe capte ñ fugaq; q
cedes oĩa tenet. nichilo remissiore militũ
ira q; ante thi uenũ cedebãt. q; si pclim
pur q; ardor animos accenderat. Ita hem
na aut malo aut necessario fuanore rete
ta. marcellus nec factũ imputauit. q; ꝑ ad
hemen suũ militibꝫ ꝯcessit. ruẽ timore clet
ntes pditionibꝫ siculos. atq; ea classe ut ur
b' in media sicilia site. clamq; ul' ob insigne
munimẽto naturali locũ. ul' ob sacrũ oĩa uesti
gus rupte q; ruinã ꝓscripsit. q; re uno die omne
sicilã puastt. q; q; celle insandi rebant nõ
hõisi tm ꝟ q; dom sedẽ molarũ ee. tũ ũ q; q; añ
dubiꝰ fuerũt refecẽ ad pnos. Hi pcãs inte
muniantiã. humilco aggerũ sese recep. cũ
acuti appditoribꝫ neq; ad hemã ciuitatũ ad
mouisset, marcell' reẽ in leontinos redit. siu
mitoq; q; cõmentibꝫ alios in castra cuentis.
ꝑsidio ibi modico relicto. ad sinuessas obsidẽ
das uenit. Inde appiũ. clauduꝫ. ꝟ. ad cãlula
tiu pũ ꝓtendũ misso. t. quintiũ cspinũ in
q; locũ classi castisq; ꝓfect uectibꝫ. ipe hibna
cla; q; q; muha passuũ ex apilo leontinã uo
cant, locũ cõmuniꝰ edificant. Hec i sicilia
usq; ad pnã apũ hiemis gesta. Eade estate
q; cũ philippo rege q; ia cũ susceptũ fuerat
motũ belli ẽ. legati ab oreo ad cõ. ualiũ.
ꝓcõ. uenerẽ, ꝓfitentẽ classi hamdicõ calabri
eq; ora hitoribꝫ ĩuantes philippũ ꝓmũ appo
loniã tẽptasse, leuibus buremibꝫ. cxx. flumi

ne adiuso subuectũ. deiñ ut eadẽ tenebre ces
serũt. ad oreã nocte eadẽ admouisse. eamq;
urbẽ sitã in plano ñ menus ñ uãs atq; ar
mis ualidã ꝓmo impetu oppugnabilem ee. Hec nũ
tiantes qualemcũq; ut opẽ ferret. postẽq; haud du
buiꝰ ꝟ. tra aut maritimis urbibꝫ arcẽt. q;
ob millã aliã causã ñ q; ĩmunerẽt italie pte
rentẽ. eq;. ualiꝰ ꝓsidioq; eis. t. ualio legato ad
classẽ instructa paratq; q; longe naues mi
litũ capere ñ potẽrãt. ĩ onerarias impositis al
tã die oreã puenerũt. urbẽq; eã leua tenentes
ꝓsidio q; recedẽs ñ reliquerũt. haud magno ĩta
mine recep. legati eo appolloniã uenerẽ. mirãtes
in obsidiõe sese q; defici ab ĩis. nollẽ ee. ñ
sustinere ullam uim macedonũ posse. ñ ꝓsidium
mittat romanũ. facturos se q; uellẽt polliatus.
Cons. delectoq; militũ nauibꝫ longis ad hostiũ
flumnis eũ ꝓfecto nemo erat unus ĩpig q; pro
militia. His expositis militibꝫ in oreã. nauibꝫq;
oreã retro ũ ueñat ad eã tutam classem remissis.
milites paulo a flumine ab regius obsessam du
x. a nocte ita ut nemo hostiũ sentiret urbẽ est
gressus. Die insequente deiec. dũ ꝓfect iuuentu
tẽ apolloniatũ armaq; q; urbis unus inspicit. q;
ea insa inspectaq; satis ãoꝝ fecit. simulq; ab
exploratoribꝫ compit quanta socordia ac neglec
gentia apud hostes essent. silentio noctis ab ur
be sine ullo tumultu egressus. castra hostiũ ad
eo neglecta atq; apta inuenit. ut satis constare
ret ꝑ us mille hoiũ uallũ intrasse. q; q; sen
tiret. ac si cede absumpsisset. peruenisset ad tab
nacla regiũ. Cedes primoꝝ parte gratantur
hostes. Inde tandẽ uino paucoq; oĩs occupantur.
ut ñ ali' q; sup arma capit aut prelio hostẽ co
nantẽ. q; ipe rex flẽ sono gratabat. que semiuiꝰ
fugies. multi q; ne dũ regi uix creduloꝰ itu ad
flumẽ nauisq; perfugerunt. Eodẽ q; alia tha esse
sa ẽ. Paulomũ tamen tã in castris aut oc
casa. pl' tamẽ hoiũ ab hoc ĩto captũ q; cesũ ẽ. Ca
stris direptis. apolloniate catapultas. balistas.
tormentaq; alia q; oppugnandæ urbi cõparata aut
ad tuendã menia si qñ simul' fortuna uenisset.
apolloniã deuehẽ. Cetã oĩs pdã castroꝝ. ꝟ. ẽ
cessa ẽ. Hec eã oreã cẽtũ ñnata. cõ. ualius

Coniuratio bellũ gerẽ philippũ macedonũ regẽ

Opprimitur philippus rex macedonũ a ꝓtore Rõano ac exercitus castris turpiter fugatur. & suis militibꝫ plus q; sex millibus ꝑditis.

classem ꝙ tripło ad hostiū flumina duxĕ. ne na
ues aptissĕ fugam rex pstō. Itaq; philippus
neq; tres ex nauali certamine sanus fore puto se
ducēs. subductis aut nauibꝫ tra macedoniā pfĕ. magna ex pte militem exercitu spolia
topq; Romana classis cū. cc. ualio ore cohibuit
Eodē anno in hispania uarie res geste.
Hāi pus q̄. r. annē hybū tū sinēt. mgentes co
pias hispanoꝝ magone hasdrubal fudit. De
fecissetq; ab urbis ulteriorꝫ hispania ni. p. corneli
nepti ducto exercitu hybū. duobus locoꝝ cāis
in pr aduentū. primo ad castrū alteri loc ei
gnis cede hamilcaris. castellū habuerat. hinc
petebat munita q conuexerat cāi frumētū. qđ ōia
ex hostiū plena erat. agrīq; romanū ipune
ferociebant. ad. xx. milia aut mouerat. aut palantiū pagos inuecta.
Cessere tū. r. ppl pacta loca. q ad montē mucro
na castrū communiūt. Scō. cū. scipio cū ōibus
copiis. q hasdrubal gisgonis filii tū carthaginensiū dux cū exercitu iusto aduenit.
contraq; romanū tris flumiū ostia desidet. p.
scipio cū expeditis cla pfect ad loca ex ulte
da. hanno fefellit hostes. Oppugnantesq; eū in
patentibꝫ capis. ni tumultū in ppinq; cepiss.
Ibi q; ex castellis. aduentu fris obsidione exi
mit. Castulo urbs hispanie ualida ac nobi
lis. q; ad cāncta societate pemis. ut uicina mo
hamilcaris cēt ad hs. defecit. Carthaginenses
ylitrgi oppugnare adorti. q psidiū ibi ro
manū erat. urebantq; inopia maxime cū
loci. q pugnati. Cornel scipio ut socios psidio
opē ferret opt. cū legiōe expedita pfect inde bi
na castra cū magna cede hostiū urbe mgt
fus. q pcro die cruptōe eqtū felix pugnauit.
Sup. xij. milia hoīū cesa. duobꝫ pluis pl. r.
capta. cū ser. q. xxx. militaribꝫ signis. Ita
ab ylitrgi recessū e. Bigerra in urbe socia
q; romanoꝝ erat. a carthaginensibꝫ oppu
gnari cepta erat. Eam obsidioēq; fine cā
mune aduenies. cū. scipio soluit. Ad mun
da ex in castra punica mota. q r. eo cōfesti
sequutu fuit. Ibi signis claris pugnatū p
. uij. ferme horas. egregieq; uincentibꝫ. Ro.
signū receptu datū. q cōi. scipionis femur
tragula confixū erat. paucaq; cta eū cepere
milites ne mortiferū cēt ulli. Certū hauo
dubiū fuit q in ea mora mōtem fuer. castra
eo die punica capi potuisse. Iam ū milites so
lū & elephanti q usq; ad uallū acti erāt. sup
q ipos noue. q. xxx. elephanti pilis confix.
hac pho. ad. xij. milia hoīū dicunt cesa. xx
milia capta cū signis militaribꝫ vij. q l.
Ad auringē ū in tē pmi necessar. q ut tuti
in statiua securi romani. ubi ūm sapio lectissima
in aue pl lat cōmē. Per dubia victoria fini
mus tū dum uio hostiū q̄ antea. q pauciores
supfuerūt qui pugnarēt occisū. Sed gens na
ta in stationibus reparandisq; bellis. magis
nē ad cōtinuitēq; multū fiuit ille. Bini reple
uit exercitū. eosq; ad tēpus domū dimisit ut
ui fierāt. illuq; plerisq; milites si quē p parte te
nēs intra paucos dies meta. isdē ais q̄bus
pr. orta. eodemq; euentu pugnauit. Plus
octo milia hoīū cesa. q ū multo minus q̄
mille capta. q signa militaria. lviii. q sup
lia prima gallica fuere. q multi aurei torq̄s.
armilleq; magni numerus. duo q insignes
reguli gallor. in ea capta q eius maroma
ma erāt. eo pho cognouerunt. Duo elephanti cap
ti. tres occisi. Cū iā pleriq; in hispania ci
sent. uicennia. p. r. iamq; cepit. sagunti
opportuū q causa belli cēt occasiū iā antiqua
sub hostiū potestate cēt. Itaq; ad oppidū ut
pulso psidio pōno recepit. cultoribꝫ anti
quis q̄s eius reliquit belli restituer. q tā
tanos q cōfecerāt eos cū carthaginensibus
bellū in potestate redactos sb corona uendi
dimt. urbēq; eoꝝ deleuē. Hec in hispania.
q. fabio. m. claudio. cōs. gesta. Rome cū
tbum. pl. noui magi. missent. ex tripło cre
scentibꝫ. p. furio. q m. attilio. aspr. metello. tr.
pl. dies dicta ad pplm e. Questorē p̄ceps an
no adepto eq tbuto mouant. atq; ea inuidia
fecēt. pp cumulū deferte ad italie ad
cannas factū. Sed nouē tribunoꝝ auxilio
uetti. causa in magistratu ducēt. dimis
saq; fuerāt, neq; lustrū pficient mos ple

ad hispaniā regredi
tur hystoria.

Grande sacriū ac
memorabile et
carthaginenses p
Romanos comis
sū ubi pene. xx.
milia cesa sūt.

bunt. p. fum. ēq. attili. magistrutu se abdi
cauit. cīliā cīsulatu habitu a fabio maxo
cōs. Creati. cīliī. am̄bo absentes. ā. fabius
maxim̄. cōs. filī. q t. sempn̄ gr̄ibus uām. pz.
fuit ato. q tū edules curules erunt. p. sempo
ni. t. tridecim̄. q cū. filiū ccentumalus. q eq.
emili lepidus. luctus secundo cōīs. p q tridui
o anno pmū sacrā ab annulēs, edilibo me
moa pdīt. Edilis auditaū hic erit. qd ad an
nas alius pauore in tanta clade torpentib p
medios hostes aūnibus Comunis pfectus au
stere. ā. fabio. cons. designati cōs. Q. acer
sit magistratū inīt. senatūq de bello ac pū
tus fuis pīoz q te ēcutibo q̄bo quq pēnt
cīliē. Itaq pumtie atq ēcitus dimsi. Bel
lū cū hannibale cīlibo mandatū q ētinū ūn
cuiq ipe sempn̄ habuerunt. alē q fabī. cōs. ē
bine erunt legiones. ēq. emili. pz. aū per
magna sors erat. un̄ducteq; attilio collegē.
pz. urbano lucriā pumtiā hāt legiones q
duas q̄bo. q. fabī q tū cīlī erat. pīoz pfilat.
pz. sempnio pumtiā arm̄emī. cū. fulmo su
cīlā cū binis ītē legionibo eueniēt. ut fului
urbanas legiones duceret. turdetanā a. ēq.
p̄pmo accipet. progata impia pumtie. q.
ēq. claudio sicilie finibo eis q̄bo itīnū hi
eronis fuīt lentulo p. p z. pumtia uetus.
Otacilio classis. ēcitus nullī ad dii nom.
ēq. ualio gr̄ia macedoniaq cū legiē. q cld
se q̄m hāt. ēq. murio cū uetē ēcitu. duce a
utē legiōes erūt sardinia. aū terentio legi
o una. q ia pēnt picenū. Scribi ptea du
e legiōes urbane iussē. q xx. milia socioy.
his duabo bis copis aduīsus multa simil
aut mota aut spectā bella. munimēt. ītē
ipū. Consules duabo urbanis legionibus
scpas. supplemētoq; in alias lecto. pusq ab
urbe moneret. pdigia pumtā que ūtiata e
rāt. expur ac prte tacte. q anue q ionis e
des de celo tacta fuīnt. q alia lucubria o
ctoz aurūq; cōdita p ueris. Haurū longa
rū species in flum̄. q ariane q̄ nulla erat
iuse. q in ionis uicinis tēplo q in cōspino
aq ē arma ītrepuisse. q flum̄ sanguīu erue
rū fluxisse. his pmissis ex decto pontifica.
pfecti cīliēs. sempn̄ in lucanos. in apuliam
fabī. pte filio legate ad sue cīliā in castra uēit.
Cū obuiā filī pgēt. lictoresq; ū ecidia mae
statis ei añ uēt tacti. pte uirgas eoq p
uecē senec. ut cōs. ad ūtē primū lictorem
iussit. q ut is descenderet ex eq inclamant. tū
demū desiliēs. expūt unq uolui filī satis fa
res cīliē te ee. Jn ea castra dassius altinus ar
matas clā nocte cū tribo seruis uenit. promitq;
si sibi pmo foret se arpe pditurū ee. Ea re
ad cīliū reuocatū fabī. alius p fugā ūlian
dus necandoq; uidī. anapius ā cōmunis ho
stis. qui p carmensē clade tāq cū fortuna fi
de stare oportaret. ad hannibalē discessit. ēq;
setq ad defectiē arpe tū p res romana cōfī
pē uotaq ei uelut resumpsēt. tpus uidet no
ua referre pditione pditis. pollio. v. m. uma
li in ditione. q semp aluīte sentiat. in eo soci
uam hostis ad phaleriq; pum ue pditoē tū
ū tūfugis coactū ē. Comu ea cīlī pte si
bi cpm oblatos, hostes in medio ardore belli
tanq; hūa de q; q bīq; agē agebat. q cū aliud
poti agendū atq; eos agitandū sit q q̄m fie
ri possit. hīc q secū ipo r. de sasset q ñ uocāt.
tocūtū aut ducat statim oportere. si q̄s ir sit
pisaturq; antiq; societate respuiat. q si h. a ro.
liceat. reduce ad eos ñ liceat. q̄o dubiū ēt
ānbus desiderari ab socis. xii. res fedi bo pu
nicas oīa in italia uincta uisuru sit. strū nō
eū ē q altino fidi ne q̄q censeat hīndū. si
media ēt accusatū cīlij mā. neq eū. p hostē
uq p socio in psentiā habitū. Libi custodia hi
ut. p ill a castris placē in aliā fida ciuitate
eū suam p bella tps. p pcito bello. tū cōsulib
utrū defectio pri pl minuta sit pnc. an hic redu
uenie. fabio assensū ē. cathenatisq ligatis ē
duc. cisse a comites. q anni satis q magnū
pnō secū tū attulāt. q suam uisū calibus.
Eū uictu solitum. custores seqbant. noctu
clausū adseruabāt. sirpis comu pmū d si
dam. q̄q ē cepē. dein fama p totā urbem
uulgata. tumultū p pnaq; amissio fec. me
tuq; rex nouas ex tīplo ūtq; missi. eis offe-

Cap. 4 §

ambigue

sus neq; pri. q; q ipm ut ambue fidi unu
suspectu iam pde habebat. Et causam nactus
aut tu duris hoīs uona pstitendi uendendiq;
Cum ut ite magt q; auaritie datu ceteat hoīes.
crudelitati q; grauitate addidit. dungp eos
ac ulos in casu dcntes q; fluce habita pmu dr
fuga. dein ahunte unq; auri argenti; q; p
mu relictu cet. satis cognitis oib; unus cōbus
sit. Fabi ab sucessibus pfect. arpos pmu ustruct
oppugnare. Vbi cu nulle fere passib; castra p
stitit. cōtpla ex ppinq; situ urb menia q;
pus turrissima membra erat. q maxime negle
ta custodia uidet. ea pcissimu aggredi statu
it. Compsus oib; q; ad urbes oppugnandas
usu sunt. centuriōu robora q; tu delegit.
tbunosq; uigs fortes eis pfecit. q; multos sep
cruatus q; tu sanis usu ē attribuit. cosp; si qr te
uigle signu ceamisset. id ad cu locu scalas ap
sit ferre. porta ibi humil & angusta erat. p
a un strictu pdesti pene urb. Eu portu scal
pus tus gressos. ad munu pge. cr unione pte aut
clamstm refugē iubet. q tenctas parte ur
b cornu signu dare ut cet copie admoueat.
puta oīa atq; instructa ce hitusi. Ea impigre
facta. q; q; impeditu agentib; fore uidebat.
id maxime ad fallendu uenit. Multa ea nocte
media coorte custodes uigilesq; delapses e
stationib; sub fugā intecta cogit. Sonitu
q; primo largiore pcelle strepituq; molestu
portā quadrin pbuit. lentior dein cursus
actoles auribus magna pte hoīu sopuit.
Post portā tenuere. comites iuuenū pauci in
tiallis dispositis cane ulcent ut cīle ex
ret. Et ubi factu ex cōposito e. signa offerri e
stil iubet. a paulo ante lucē pcussurā portam
urbe ingredit. Cui demū hostes circūfusi sunt.
ubi cognouere cōsecte q; ppinq; luce. pfidu i
urbe esse hannibal. q; q; milia ferme ar
matoru. q; ipi arpini tam multa hoīu armabit.
Eos primos primo ne q; ab tergo strenuis cet bo
stil oppsuere. pugnatu primo in tenebris an
gustisq; uius e. cū romani in uias tm & tecta
q; proxima parte occupassent. ne pri supne cū
ullam pcssent. Cognito inde q; ad arpinq;

clam atq; in colloq; capta fieri. Paucitatem
q; suos. quid si uellet arpinu. qm ob nouu nō
nor. q; ob mutu tenor. q; alienigenis ac bar
baris. Italia adusus uetes socios. q; bellu
gereret. q; uectigale ad stipendia militaria
Italia affecte facerent. Arpinus purgantu
ip; ignaros sui se uenisse. a pna pib; dimis
sine captos oppressosq; a pnicis ee mutuo ora
ples cū pleb; cloq; primo pz. arpinu sine a
ad cīle deduct. statq; datis. mu signa dacisq;
arpinu repente. q; q; adusus carthaginen
ses arma uterē. hispanu q; paulo minus. q; lo
minus nichil pcul cū cīle pugnat. qm ut sin
guine pumaci committer pclusu. ad cīle in
stituer signa. Carthaginēsib; prior patefac
te, armisq; cū fide incolumes, Sal pia ad
hannibalē uenere. Arpi sine clade ulli pr q;
uni uetus pditoris noui p fuge refugiu ab
q; hispanis duplicia aberrā dari uisit. o
pugq; cop forti ac fideli pcepit us. p. usq; ē. cū
cīle alte in apulia, alte in lucanis cet. equis
c. cq; nobiles capuani p stipē pdandi qr bo
stiu ag; pmissu magistratuu ab capua p
fecti. ad castra. q; sup; sucessula erat ueue
rī. Statoru militu q; erat duce. dolose se ei
q; uelle, cū suburi castris peruent. Cum ibi
tantu essent, x. qr eo minio insidie militu
ducī ad se. Vbi q; postulare audiunt. ii e
aliud precant. q; ut capua recepta, sua s
restituerent. Ju fide omīs accepta. Et ab alib
q; semp uno tuditano oppidu atrocu pu
gnatu. Simplī. hyr. hoīu capta. q; ceteris ar
gentiq; signati aliquantu. Rome sedu mē
duu pduis noctes ac die unu tenuit. Solo
cepta oīa inter salinas ac portā carmentalē ai
equitio iugulatoq; uno, in triplicis fortune
ac mutis mutate q; per portā latr uagante
ignis p summaq; multa absumpsit. Eod' an
no. p. q; cū. comeli cū hispana res, pfecte cēt
multosq; queres receptis socios q; nouos ad
uenit. in africā q; se ostendunt. Si fer
euit rex numidaru. subito carthaginensib;
hostis fuit. Sed cū centuriones. iij. legatos
misset. q; eo amicitia societatisq; facerēt.

Cap. 46

Expugnat Consul Arpos Ciuitate sine cede ac sanguine ñ multa deuicta quinture.

Cap. 47

Gradie hecbie libr quinbus

q̄ pollicēt̄ si pſeuerarent urgere bello carthaginenses. gtā cū rē fore senatui pplōq̄ R. q̄ ad missuros ut in tp̄e q̄ bñ cumulatā gr̄am referrent. Grata ea legatio barbaro fuit. ēlo cutiq̄ cū legatis de mutēd̄ belli gerendi ut uetus mos erat. ubi audiuit. q̄m multarū rerum ipse ignar. cēt. et cōpta tā ordinate disciplinē cīuū admirat. Tū p̄mū aut̄ plenus ac fidelib⁹ socijs fuerant. orant ut duo legatiōz referret ad imp̄atores suos. uñ ap̄ sese magistros rei militaris reduceret. unde ad pelendā bella numidaq̄ gentē cē. aḡs tūc habilē. Jta uā unde a p̄uapus gentis maiores suos bella gessisse. uti se a pueris insuetū. Et hō hostis p̄desse fidentē marte. an se eq̄ri robore unū uelit. et sibi p̄dutes cōparandos cē. quod ro multitudine hōūm regnū habundare. Et armandi ordinandiq̄ ac instruendi eos artē ignorare. ōia uelut forte cōgrata tūc sua ista ac teneraria cēt. Factōs se in p̄sentiā q̄ uelēt legatos remittēt. Sine accepta ut remittēt ex triplo cū sui imp̄atores sui cōpbassent factū. Duestionib⁹ nōn fuit q̄ ad regē remā sit. cū duobz. Et s. relatu. numida legatos i hispaniā misit ad accipiendā fidē ab ip̄is populis. Jste mandauit ut q̄tuī numidaq̄ untiu portus seu p̄sidia carthaginensium expellarent ad tūstitiā p̄uenit. et statōnis ex multa iuuentute regi petitis cōscripsit. ordinatosq̄ p̄me more romanū instruendo et decē rendo signa seq̄ et seruare ordines docuit. ac pi alios in suis militaribus usu affuescerent. ut hz cui rex ñ eq̄tu magis fidē q̄m pedit. Celatisq̄ eq̄ campo signis. iusto p̄lio carthaginense hostē superet. Et s. q̄ in hispania legatos regis eucrō magno emoluīto fuit. Itaq̄ ad famā cōz tūstitiis crebre ab numidis cepte fieri. Jta cū sypharce. ris. uictu amicitia ē. Quod ubi carthaginenses acceperūt. ex triplo ad cētā in p̄te alterā numidē misit. ea gēs uocat̄ regnante legatos mittit. filio cui nomen masinissa fuit. bñ. q. x. annos natū. cēm iuuenē ea indole ut ia tū appareret. et regnū opulentū q̄ q̄ accepisse fuerit.

legati q̄m sypharce. ris. unus ut potentiorē sp̄ acciret cōz aduīsus reges p̄liosq̄ affirmare cēt. dū meli⁹ foret gale q̄ carthaginensib⁹ iungi q̄ pu mū. an q̄ sipharem in hispaniā. aut romam in affricā transcat. optimū sipharē placē. nichil dubiū p̄ no in ēe fide. r. hūtē posse. finale p̄ suasū gale filio repscāte id bellū ut mutet ciuitatū. Qui carthaginensib⁹ legionib⁹ cāmeis magno p̄lio sypharē dcm̄. xxx. m. eo plus hōūm cesa dicunt. Sypharem cū paucis cōtubernalib⁹ in mauritanios ex africa nuntios ex tremum p̄ occeanū aduīsus gaditanos cōfugit refugit. Affluentib⁹q̄ ad famā undiq̄ barbaris ingentis hūm copias armant. utrūq̄ hispaniā angusto diremptā freto tenēt. massinissā cū uictore ciuitatu aduenit. usq̄ ibi cū sypharē ingenti gl̄a p̄se sine ullis carthaginensium opib⁹ gessit bellū. In hispania nichil memorabile gestū. p̄ q̄ celabū q̄ iuuenturē annū decedē q̄ facta cū carthaginensib⁹ erant. imperatores. r. ad se pduxerē. q nobilissimos hispanos sup. ccc. mil. ad solliciandos p̄lanos q̄ unde ad pilia hannibal' erant misere. Jn q̄ clamm̄ hispaniā ad memoriā in signe ē. q̄ in germaniz militē in castris nemīnē an q̄ tū celebratus romam habuerunt. Gradie hecbie libr quinbus

Am hec in affrica ac hispania gerunt. hannibal magis rare anno estatis cōsulē sexto p̄ducto urbē tarentinorū potiunt. Jpse interim salentinos ingenio bilis ut res ad cū referret. Erat tūc ex brutiis ac. xij. p̄plis q̄ anno p̄ce ad pacē desciuerant. cōsentiū et tauriū in fidē p̄li. r. ruberē. Et plēs redissent. mi. t. p̄ponī uicentius p̄fect' socū abūt. p̄ris p̄lationib⁹ cū ag̃ bruttio ustis duas sp̄es nacē. tumultuario ordine ciuitatu coacto cū hannone cōflixisse. ac pugnā ubi ms hōūm. Et mēdute ex ag̃stū seruoz̄q̄ seruoz̄q̄ cesa aut capta ē. numinuq̄ nacē sunt. q̄ p̄fect' mīt ce tos ē capt'. Et cū tumultuario pugne aut fuge tē te publicani cīb⁹ malis artib⁹ auri. p̄. et socia tib⁹ in fidē dāpnosus suscep̄t. semp̄ cīuil in luctuosis

pugnare sypharem cū gala rege ac q̄nissa eius filio amicis carthaginensium set bis uictus ab eis. grauissima sue gētis clade bz ui afficitur.

vl ve cū

mlnos

Confligit cū hannone ponponi' p̄fect' ab eo uictus capitur. d suos pdit. magna q̄tutē fer agrestiū hoīz ac suoz.

multa ꝓdia pterita haud ullū dignū memora
tu fec̃. ⁊ ignobilia oppida lucanoꝝ abstr expu
gnauit. q̃ diu ciuilebat bellū ⁊ manabat scale
ad usq; res ñ fortamā magꝝ q̃ años hoiū. Tan
ta religio ⁊ ea magna ex pte certa ciuitatē in
cessit. ut hoies aut dei reprente aliq̃d entur
ficaꝝ. Nec iā in fano ñ atq; mr̃ parietes ablo
ste tenebant̃. ī. nr̃. ſ in publico ⁊ ac foro cepi
tolioq; mulierū ꝺ̄a erat. Nec sacrificantiū nec p̃
cantū deos more patꝝ sacrifitiq; ac uates cepit
hoiū mites. quoꝝ nunq̃ aut rusticaꝝ plebs ⁊ri
cultus diutino bello infestiq; agꝝ. egrestate ⁊
metu in urbē cōpulsa. Et q̃stus ex alieno ere
re facilis. quē uelut ex ēre esse artis usu excepit.
Primo scarre bonoꝝ indignatiōe exardiebā
tur. deīn ad patres ⁊ ad publicā q̃rimoniā ex
cessit res. incusatiq; fuit ab senatu tū unaq;
capitales q̃ ñ phibent cōmouī cā multitudi
nē e foro. ac dissidē apparit sacroꝝ conatu ēent.
haud paul affuit q̃n molarent. Vbi pterita iā
ēe ro malū apparuit. q̃ ut munera p magistrꝰ
sedarent. cū. emilio. pre. urb negotiū ab sena
tu datū ē. ut q̃ his religionibꝫ ꝑpm̃ lustraret. Is
q̃ ī tione senatꝰ cōsulū ī rectauit. ⁊ eduxit q̃ē
q; libros uaticanos ꝑdicationisue aut artem
sacrificandi hīt. eos libros oīs lucta usq; ad se ad
uel aplēs deferret. Neu q̃s in pū. sac̃ ue loco
nouo aut ēgno ritu sac̃ficaret. Aliq; publia
sac̃dotes mortuo eo anno sūt. L. corneli len
tul pontifex maxim. ⁊ c. papiꝰ. c. f. maxo
pontifex. ⁊ p. filiꝰ pilus, augur. ⁊ c. papiꝰ
leonatsso. x. anꝝ sacroꝝ. In lentuli locū. cū.
corneli cethegꝰ. In papiꝝ corneli. seruili cepi
o pontifices sufficti sūt. Augur cāt. l. quīc
flaminū. Decē uir sacroꝝ. l. corneli lentul. Co
mitioꝝ cōsulatū iā appetebat tps. ⁊ q̃ cōsules
a bello intentos auocare ñ placebat. c. sempi
cōsul comitioꝝ causa dictatorē dix. c. claudi
ī centū. Is eo magistꝰ eq̃tū ē. m. c. ā. fului
flacc. Dictatoꝝ p̃mo comitiali die cāue cōsulē
ā. fulliū flacū magistrū eq̃tū. app. clau
dio pulchro. cui flaminū primū in p̃tā fulg.
Ex p̃tore erat. cū fulliū flacc. claudio pulch.
q̃. fulli flacc. p. corneli sulla. Comitiis

pfectis. dictatoꝝ magistratu abut. Ed. cū. fu
it eo anno. cū. cn̄. cornelio cethego. p. corn. sapi
o cui p affricani fuit cognomē. Iq̃nc pretū edili
tate cū obstitissent tribuni pl. negantes rationē
ei habendā ēe. q̃ ñ eis ad petendū legitima erat
cēt. si me mq̃t ōs q̃tes edilē facē uolūt. sa
tis annoꝝ habeo. Tanto inde fauore ad fut
furū ferendū in tbꝝ discursū ē. ut tribunit
pente in cepto destiterint. Edilia largitio fe
cit. ludi. r. p tres illi copis magnifice fac
ti. ⁊ dē mīm instaurati. ⁊ ēgi olei in unctoꝝ fi
gl̄os dati. l. uili. ē. appll. ⁊ cū. funtanꝰ fū
dul edules pleti. aliq; matronas apud ꝑtm
pbi accusauēt. q̃sdā ex eis dāpnatas in eā
um egerē. Ludi pleti p biduū instaurati. et
ionis epulū fuit lucroꝝ causa. cū. fuluī flacc
tauī. appi claudi cēsulatū incūt. ⁊ p̃tores pro
mintias sortiti sūt. p. corneli sullā in tenam
⁊ pegrinā. q̃ duoꝝ añoꝝ sors fulgt. Cū. fuluī
flacc apuliā. ē. claudi nero succesulā. cū. m
li silani cāt cēsul. Consulibꝫ bellū cū hanni
bale ⁊ binę legiones decē. alta fabio sup
ionis annī cōsul. alto fuluio centū milia ac
ceperūt. Priore fuluio flacco q̃ lucere sub emili
o p̃tore. Neronis claudi q̃ in piceno sb. ē. te
rentio fuissent legiones cēnt. suppleūtū. ut
eas ipe scribet sibi. cū. anno ante cōsules. legi
ones urbane ponis annū date. ē. semp̃ mos ge
co. ⁊. p. sempio tuditano impiū primū
q̃ lucam a gallie cū suis exercitib̃ progredē.
tem. p. lentulo q̃ uicē pmittē in sicilia cēt.
cū. marcello sinendū ⁊ q̃ hannibal regnū fu
isset. ē. otauio classis gria. cū. ualio sardi
nia. ⁊. finito seculo hispanie. p. ⁊ cū. cor
nelio duo ulteriores erant. due urbane legiones
a cōsulibꝫ scripte. Summaq; tū ⁊. xx. legionum
eo anno effecta ē. Delectū cōsulū. m. primū pe
gentis cū magno ꝑre motu rerū facta impedi
t. publicani erant primi q̃ multis annis pter
fraude auaritiaq; nemine in ciuitate lubi
erat. pe. l. pōponii uerecundi. quē pl'amē
tarie agēs in lucanos dictu hannonis proe
anno ceperat carthaginēses. hi q̃ publia
ielim erat a un̄ pterita ihis q̃ portarent ad

cyrcū. q cūtra cūtē facta naufragia. q eā ipā q
ūa remīcauiant. fuisse ipm facta cūtē ñ īm ca
sum necēs q̄ffractas naues primas q̄ parui pōd
rebo īmpositis. cū nīsissent eas malto excepti
īm ſpuntas scaphas nautis. multiplices fuisse
mares emittebant. Ea finis indicatta. ēy. cum
hō ptoꝝ ſpze anno fuīat. ac pcīl ad senatū de
lata. nec tamē ullo senatꝰ cōsulto notata. q
patres oīnē publicanoꝝ in tali ipi offensiū
nolebant. Populus seīoꝝ inder finibꝰ e
rat. q̄tutaq; tamē duo tbuni pl'. ſpurī. q
l. canulla cū rē inursa infamiaq; ībant. du
centū milia ees multā. ay. primo diuerē. Cui
ētante cū duces aduenisse. cōsulq; tā freq̄ns
pleb ad cēt. ut multitudinē ary capitolium
caper. posita causa una spes inerat cē. si. c.
seruili causa tbuni. pl'. q̄ ꝯpinquus erat cog
tq; primo pus ad suffragiū tbo uocarēt
īterfissent. Testibꝰ datis. tbuni pp submo
uer. Si te illa q̄ lata ē ut sortirent ū latini
suffragiū ferrent. Interim publicam ai
se instare. ut cōsulo die ēmēt pples reclā
mare. Et forte in comi primus sedebat ca
sca. cui simul pudorq; cōsulis īsidebat. Cū in eo
pauū pfidiq; cēt tbunis rei causa p nacuī in
simoto loco in eo irrupēr. urgentes simul
cū pplo. tbunisq; hec pul dimicatē resenit.
cū fuluī cōsul tbunis utrūne mālt uos i ordi
nē coactos cē. an ē ad sedutēz spectaūt. nī ꝯpr
dimittitis pleb cōsulī. plebe dimissa. senatꝰ
uocat. q consul refert de cōsulo pleb tbato ui at
q audacia publicanoꝝ. ēy. finiū camillū
aū cōsulū ruina urb secura fuīt. dāpnari
se arbitris cunctos passū ē. x. anno aī cū q̄z
legibꝰ ad cēt die uenient. multos pcul pnape
auctoritas indutū de se pp. pūnū pingē
se suffragiū pplom cōtulisse. cōsulī plebis
sustulisse. tbunos in ordinē coegisse cōsē
pplm. ꝛ. aciem in triplicē duxisse. locū occupas
se. ut tbunos a plebe secluderet. tbi in suffra
giū uocari phibē. Nichil aliud a cede ac di
micatōe loīes. ñ patientia magistratuū q
cesserūt in psentia furoꝝ atq; audacie pi
coꝝ. nunciq; se eō pplm. ꝛ. passi sunt. et
comitia q̄ reis ni atq; armis phibitum cōsul.
ne causa q̄rentibꝰ dimicatōem daret. uolū
tate ipi sustulerē. Hec cū ab optimo q̄q; pat
tate rei acta cēnt. nūq; eā cōsē rē. p. q pmi
tioso exemplo facta senatꝰ decrēt. confesti
cumulij tē. pl'. omissa multe ētationē. rei ca
pitalī die primo dixerē. ac ni uades darent pri
di amatoꝝ atq; in carcere duci iussēr. Pri
mū uadibꝰ datis ñ affuit. tē. pl'. uocauerē
plebē. q̄ ita senuit. si. ay. primū aīn ul' maid
ñ pdiss. ctatiq; eo die ñ gradiss uī ercusatus
ēet. iudi cū meliō cē. Inmaq; ei uenit. ipi
aq̄ ingru placē medica. singlos teīn eoꝝ q̄t
te ac tumultē ētatoꝝ fuīant. rei capitalī
die dicē. ac uades pscē cepīt. primo no
dantes. deīn in eos q̄ dare pssēt in carcere
cōiciebant. Cui rei pcīm uitantes plerīq;
meliū abierē. Hunc finem publicanoꝝ.
de ū finierē autumna pregrēs. cunctū habuit.
Comitia īn pntifica maximo cuncto sūt ha
bita. Eō comitia nouus pntifex. ēy. come
lī cethegꝰ habuit. Res ingrati animi pre
cē. fuluī flaccus cōsul q̄ et aī bis cōsul et cen
sor fuīat. q ē. manlī torq̄tē. q ipē duobꝰ cōsu
latibꝰ q censum insignis. q liciniā crassus q̄
edilitatē cur. pretur cēnt. Hic senex honora
tosq; iuuenes in eo ctamine dicit. aī hō in
ē. c. annos. q xx. nemo pē. p. comedū ca
lussam ponatur magnam cāe fuīat q̄ sella
curuli ū sedisset. Consules dilectū ei q̄ cō
ficiunt. q̄ inopiā iumoꝝ ñ facil' mutuq; q
nouē urbane legiones q supplemētū necēs
sarie fuffiebat. senatꝰ absistē cos map
to uetuit. q tū uinos binos cāri iussit, altos
q ulē q̄q̄gesimū lapidē in plateis fonsq
q culiabulis ēm copiā iugeniorū ut spicēt.
q siq̄ rolvas satis ad ferendū arma hīt iuue
rent. q si ñ dil militari etatē cēnt. milites
facerent. tē. pl'. gis iudē ad pplm ferrent.
ut q minores. vij. q x. annis ñ sacramēto
dixissent. is pñ stipendia predēt. ac si
vij. q x. annoꝝ aut maiores milites. Ex lī.
cāri tū uinibus. ēmptionem iugeniorū per
agis. Eod' q̄ē ni stalia lutē mane mancelle

Oratio.

te postulatus militū q̄ cū p̄. lentulo milita
bāt in senatu reatante fūt. Cum enīs relq̄
e cladis hic q̄tus esset relegat⁹ in sicilia sic
añ dictū ē. ne añ punica bella finē in italiaz
reportarent. Ipi primū lentulū p̄tores q̄tū
centurionūq; cū urbana ex legionib⁹ pditū le
gatos in hib̄na ad. cē. marcellū misēr. e q̄
b⁹ uī potestate dicendi facta. Consul te. cē.
marcelle mutilā adisset. cū p̄mū de nob
q sīn unquī ēe ēste factū ē ūlor sp̄a fidem. i
puntiā nos morte regū thusci. ad gemue bri
tū adūsus sicilos simul peno⁹q̄ mitt. q̄ sta
gumne nō. nullūb⁹q; nīi tui satis fidum
ēē. sic patrū memoriā q̄ capuā puro ad hen
clidenē. adūsus pyrrū ūm pugnantes sa
tis fecer. q̄mq; q̄ obnātū urīm fidem sīt
patēs. ē. nob ac fidem seruis. amb⁹ m̄ cōsules
q unus sīt senatū mittuer⁹ uideo. cū te mar
celle mittuer⁹. Tenē si ad armas cōsule habu
isset. melior arm⁹ p. q̄ mīa fortuna ēet. Si
ne q̄sb⁹ p⁹ de cīuitē mīa q̄q̄. nomen aut
argumīa nos purgare. Si mīa deum nec fati aut
lege īmobile rep̄ manenū ordo seruē. set
aut p⁹ mul. ad armas aut tande ea aut pfu
it. multū an patrū. eq̄dē mules michi um
q̄ dicā de patre eo aut pserti fidem gīus
ab senatu actas. q mīa despuūt de re. p. q p
fugā ciuī ponēe animos progatū impūt.
cet⁹ utē q̄ reliquus clad⁹ cū q̄s tribunos
militū habuim⁹. honores prē q̄ gerū. q̄ pum
cas obtūe audiuim⁹. An uob mīs libeat
ingriosatis. fūd⁹ patres. ē. in h̄ milia capiū
se unq; q̄ cīuitū p̄monebap alios animos fu
gē cū spes alia nulla ēet. tpe mīa fuit. multas
unq; monitōes in acē inuisibus. ad alia q̄p
cōis q̄ ad fugē. ad simulas caudinosq; cēpē
q̄dē ētam arma tūdit hosti. ut alias pute
deo clades q̄ tutū taceā. tam tīa affluit ab
eo ut illa ignominia unq̄ q̄ret⁹ q̄reret. ut
ea urbs. ē. p cui q̄ctū. qui ab alia inuicto
fit fugat⁹ reappāt. q caudine legiões q̄ si
ne armis redierūt romā armate remisse ī
samnū. eundē illū hostē sub iugū misert.
q̄ hec sua ignominia leuē fuat. Tamē ēē

ū q̄sq; q̄ctū fuge aut pauon īm simulare
pōt. ū pl. l. multa hōīū ceadunt. nīi ēsul ē
cīuib⁹ hyr. fugē. nīi nemo supē it quē hostis
cedendo fessus reliq̄t. Cū captiuus redēpto
īm caret. Nos nulgo hīes laudabam⁹. q̄ mi
p. nos fuissem. q ad cīuile uenissia reddit
mus. q spē uīte q̄ret⁹ fecissem. pē deīo
re cīuitē sum⁹. q̄m apd patres nīos fidem
captiui. Quippe illi arma tīa atq; ordo militā
di locūq; mīq; tenderet in cīues ē mutat⁹. q̄ tū
semel malat⁹ rep. p. opi q uno fedia plio mu
ner. Nemo cop relegat⁹ īm periculū ē. nemini sic
ēmendi stipendia adēpta. Postis remq; ē ci
tus cū q̄ dimicantes aut mīti semel aut i
gnominiā sīmitē. Nos quib⁹ū q̄ cōmissim⁹
ut q̄sq; q̄ammensi pugna fine acie mules re
manū supeēt. michil obia pōt. ñ solū apta
mil utilia. q̄ ab hoste q̄ relegata sum⁹. ubi
senescam⁹ in quib⁹. Neq; spes. m. occasio ab
oleūe ignominie. neq; placante animū re.
neq; tempq; bīi mutandi sit. neq; ignomi
nie finē. nec utilius p̄mū primū. cū capiū
dūm ē utute q̄cere liceat. Salutē q pīcip
mus. ut uinq; ut mutuū officio fungam⁹.
Bellū in sicilia ad altū armis ingenti dim
catē gentē. Urbes alias pl alias romā
expugnat. pelusiū ceq̄tū acies cōcurrit. Ad
similas tū manq; res gentē clamoēe pu
gnantū. crepitūq; armoū equoūm. restī
tes tpi ac segnes tūq; nec manū nec arma
habeam⁹. Suoq; legib⁹. t. seruitū ēsul tot
nā cū hoste signis clarus pugnam. ore p
tuli hīt. Subtraxē cunctaq; pro suis sollicit
hīr bellū empt⁹. nob finē q̄dū cū hoste h
ceam. q pugnando q̄rere libertatē. Nos tu ma
ri. us tū. usq; ad. usq; urbib⁹ oppugnan
dis expiri utute. a prima q̄q; ad labē pa
tiq; tempsam⁹. ut q ad animas fac umdum
q̄sq; primū fiat. q̄q; quisq; pea uīum. id ōne
estimatū ignomie ē. Sub h dictatura
nua marcelli pcubuerūt. et marcellus id nec
nīo si potestatis sue ēet. de re. senatu sp̄it
se. q̄q; de sua patrū fidem ēet. Et litter
ad nouos cōsules allate. ac pces reatante sūt.

Consultq; de hijs lucris ita tradit senat. nul
lis q̄ ad cannas cōmilitones suos pugnātes
dſm̄ssent. senatu michil nūciet res. p. cīmutē
da cē. si clandio p̄ filiū aliū nūciet facet q̄ de re
p. fraudaq; sua ducet. dū ne q̄s eoz mune ua
capet. ne q̄ dono mīlitū ūtutis g̃ donaret. ne
q̄ mutuā reportaret. cōsilo sus mitā utilis cēt.
Comma de nū aptore urbano de senat fūia ple
bisq; facta fuit habita. q̄bo cū fuit q̄q; uni
munis. tribo reſtiendis. cū uni bus. uni sa
cis eq̄endis. omisq; pfigendis. alia reſtaen
dis edilib fortune q̄ magis mē potā cauīnitale
q̄ aſpi q̄t potā que ſpe anno incendio cōſupte
fuāt. Tempestates fede fuere in albano mō
te. Bidui cīmenī lapidib pluit. tacta de ce
lo multa. duo in capitolio edes. uallū in castris
multos locis sup̄ fuisse fulā. q̄ duo ingules ex ala
ti. mur tres q̄q; q̄dam cū ūs ñ iere in fulminib
bꝰ cū decusse. Bestie sanū ingēs uolutare. uel nul
solito mag sanguineq; simul. Hoc ꝓdigio
causa. dies munū supplicio fuit. q̄ paluq; di
es cīules rebo diuinis opam dedūt. q̄ post
de dies sacū nouendiale fuit. Cū tarentino
rū defectio iā diu q̄m ſpe hannibali q̄m fulgi
tioē. ſi cēt. causa fuit. q̄ tisee matrone q̄m in
luerit. phileas tarentū. diu iā p ſpem le
gatois rōne. cū cēt ure mīci. q̄ minime ori
ri q̄ tū diutino ſeruicio ſe mederet patientio. ad
mū sibi ad obſides tarentinos inuenit. Cuius
diebant. in eo libertatis munere cum. q̄ nec ip
ſis nec ciuitati cor fulle. ꝛs. q̄ predicebat. hos
crebris colloquijs sollicitatos. corruptos ad hu
dnos q̄ cū p̄mis tenebris custodie duxisset.
ipe comes occlusis portis fuga ꝓfugit. Luce p̄ma
nil gratu p urbē fugā ē. nullaq; q̄ sequent at
tenta. Cōprehensos omīs retinet. Deductis in
contio. magistratq; approbante pplo celi. re ſalu
dem aurit. Nā atauis pne. duaq; nobilissima
rū m urbiū grauū ciuitatū ānos mutauit. tū
publice tū q̄ singles p̄uati ut q̄sq; cū fede u
debtos. aut ꝓpinquitate aut amicitia cūgebat.
Erāt his fere nobiles iuuenes tarentini
cū auct. quoz p̄cipes neo a philomeni erat.
hi pulsq; ad mouendū. eloquiū cū hannibale

tatū. Nocte p ſpem uenandi urbē egſſi. ad eū p
fiasamt. Et cū hanno p̄fil castis ab cētr. cū sil
uaz pe uiā sese occuluer. Hudo q philomeni pe
gſſi ad stationes. cōprehensiq; ul ē in pcītes ad hā
nibalē deducti sūt. Qui cū q causas consilij sui
q quo parēt exposuisset. clandutū onerariq; p
missis iulerit ut fidē ꝓbarēt facerēt. p amoi
causa se urbe egſſos. pectora carthaginensiū
q̄ pectū ꝓpulsa cēt. ad urbē agē tuto ac sine ē
tamine. Jo facturos ꝓmissū ē. Consperta ea p
te nuncū ē. mīs q̄ rūm ac sepi ro eos audere
mutato sunt. egſſi cū hannibale. Qui ſ fide
sanxit. libros tarentinos. leges. suaq; oīa habi
tos. Hecq; ullū uectigal. preo pensuros. p̄sidū
ue inuitos recepturos. pdita ꝓstino carthagine
sui fore. Hec ū cūcti. tē ū philemeni consue
tudinē nocte egrediendi redeundiq; in urbem
frequentioē face. Et eam uenandi studio imīgē.
canesq; tali aptū sequebat. captāq; ferme
aliquid aut ab hoste ex p̄pato allatū reputā
do tam habet aut ꝓfecto aut ab hostib portatū.
Nocte maxime cōmeare pp̄ metū hostū celebat.
Vbi iā eo consuetudinis adducta res ē. ut q̄p
nocte tpe filiū law redditū signū. porta aperiet.
tpe agente rei hannibal missū ē. Triremi una ab
erat. ū q̄ muī murū ē. uno cornuq; lato fretula
cū tam diu hn egrū simulabat. ē. q̄ m p
fluuio tarenti erat. signis el mota suspecta ē
deferat. Cū in p̄p tarentū ne consistunt. deor
nubib pditū aut ex hoc q̄s ne q̄at ē uelo
tate aptū ac lenitate armoz. q̄ ſſimos ē nu
tus ē electis. q̄rta uigilia nocte signa mouit.
p̄ mussisq; oculis fere nūcio ex hijs. p
aperit ne dissurrexit ē. tas plusq; ea
dies. ne q̄s agmis q̄d ſpectet. agminis fa
ciet. p̄ gſſos retinet. omnes occident. ne p̄do
nū mag q̄ exit. a cubis ſpares ē. ipē nupti
agmē facto. xij. ferme unius ſpatio castris a
tarento pfuit. Et ne ibi q̄d mutato q̄ pge
ret. cū conuocatos milites monuit. una oīs
ret. nec dubia q̄q; aut grade oz dime agmi
nis paterent. q̄ m p̄me in tanto. ab nūpia ac
cipienda ē. nec p̄ n ducū ullū fecit. se ſ
ipe edituū q̄ uellet egi. Erat ferme hora tre

tium fama ꝓcucurrit nunciis cẽtes paucos
ꝑlari agros trucidq; late agẽtes iniecisse. ꝙ quẽ
nuncij nichil ulcẽ maior ꝑfect romanꝰ quã ut pur
tẽ cẽtũ ꝑcu die luce ꝓma uiderẽt cure ad arcen
dũ ꝓpiationibꝫ ꝓsternẽ. Interim ad eo nichil ocr
diẽtẽ cum ẽ. ut conẽ ꝑ argumẽta fuit ulla par
tamo numidarũ. hannibalẽ ꝙcunq; cãstris nõ
mouisse. hannibal concubia nocte mouit. duꝫ
philemeũ erant. Cũ solito capte uenationis oñe.
ceri ꝓlitores ea q̃ cõpsita erãt ꝙperabant. cũ
uenirent aũt ut philemeũ ꝓcula ad suetã ue
nationẽ infercs. armatos induceret. ꝑte alia
ꝓtantẽ ciuitatẽ aduert hannibal. ea meditã
nea regiõe oriẽtẽ spectabat aliquãtulũ inter
menia includit. Cũ porte appropinquãret. ecli
tẽ. ex cõpsito ignis ab hannibale ẽ. refulsitq;
Jtẽ redditũ ab medone signũ. Extincte te ũ
utinq; flãme sunt. hannibal silentio ducebat
ad portã. Medo ex inꝑuiso ad portas sopitos
migiles incubitꝫ suos obtruncat. portisq; a
perit. hannibal cũ peditũ agmine ingrẽdit. cẽ
tes subsistẽ iubet. ut q̃ res ꝓtulerit occurrere li
bo cãpi ꝓssent. Et philemeũ ꝓcule parte
alia q̃ cõmeare assueuit appropinquabat.
Nota uoꝫ ei q familiare iam signũ. cũ ex
audisset migilẽ ducẽtẽ uis fustiũe grandis be
stie oñ. procula apiẽ. Inferentes apsũ duo
uenes, secuꝫ ipẽ cũ expedito uenatore. migi
lẽ incauti mirãclo magnitudinis in eos q̃
ferebant usũ uenabulo ficat. Jngẽsi ce inte
. xix. fere armati. ceteros migiles obtruncãt.
refringũtq; portã maximã. q agmẽ subsigẽs
confestim irrupit. Inte cũ silentio in foꝝm
ducit, hannibali sese conmunet. Cũ duo mi
lia gallorũ ꝓsus in tres diuisas partes ꝑ urbẽ
dimittit. tarentinos q̃ infra q̃m maxime
frequentia occupare iubet. Tumultu orto roma
nos passim cedi. oppidis parti. Et ut fieri
ꝓ posset. ꝓpius uicinis tarentinis. ut ubi
quẽ suoꝝ pauã audissent. q̃ esset ac sine ac ho
no ãio ee uidebãt. Jam tumultꝰ erat clamorq;
quo ẽ in capitu urbe [illegible] ei ꝓ ri eet nemo
sacras ꝑ to scire. Tarentini. is. ad dirpiẽ
dã urbẽ certe coortos. is. secutio aliq̃ cum
fraude aliq̃ uiq; ab oppidanis mota. ꝓfect
ꝓmo ciuitatẽ tumultu inꝑito confugit. J
te accepꝰ scapha. in arcẽ confugit. Interim
q tuba audita ex theatẽ faciebat. Nã q roma
na erant a pdictis ab hac signũ ꝓpiata. q in
facienẽ a gręcis inflicta. q̃s aut q̃bꝰ signũ erat
incũ essituebat. Ubi illuc̃. q is. primũ q gal
lica arma cognita. tũ dubitationẽ ereuerẽ. Et
romanos gra passim cede simulas cientes. ab
hannibale captã urbẽ sensere. ꝓ q̃ luce ciui
tat. q is. q cedibꝰ supfuant in arcẽ confugiunt.
ctia sebantq; paulatim tumultꝰ. Cũ han
nibal tarentinos sine armis cõuocare iubet. cõ
uene omes. ꝓ q̃ q̃ celeritas in arcẽ. is. adõ
nẽ adeundi simul fortuna ꝓsequi iuerũt.
Ubi hannibal benigne allocut tarentinos.
restatq; q̃ pbitissi ciuibꝰ eoꝝ. q̃s ad thrasi
menũ aut ad cannas cepisse. simul in uitã
one supbam regnoꝝ inuect. recipe se in domꝰ
suas quẽq; iussit. q fondꝰ nomi suũ in sclẽ.
se tomos eius q̃ insẽpte nõ eent, signo cri
plo cito dirpi iussit. Siquis in hospitio
cuius is. nacuas erãt tenebat tomos nomi
nis sẽpsisse. cũ se phoste hinurũ. Contione
dimissa. cũ tubis notate fores discrimi pe
cate ab hostili tomo fecissent. signo cito
ad dirpiendi hospitia romana passim disur
sum ẽ. Et fuit ꝓe aliq̃tũ. ꝑ eo die ad op
pugnandã arcẽ duc. Cũ cũ eo man q̃ inpe
ne insule modũ pars maior ceciderat pal
tis rupibꝰ q ab ipa urbe muro q fossa inge
ti septã uidet. eoq; nec ui nec opibꝰ expu
gnabilẽ fore. Ipe aut se ipm cura tuendi
tarentinos ac maioribꝰ rebꝰ moueret. aut
inrelictos sine ualido ꝓsidio tarentinos i
petu ex arce cũ uellẽt. is. facent. uallo ur
bẽ mẽsepire statuit ab arce. ip sine illa q
spe cũ phibentibꝰ opꝰ is. manu posse ci
Et si ferocꝰ ꝓ cucurrissent. magna cede
ta attenuari ꝓsidij uires. ut facile ꝑse
ipi tarentũ urbẽ ab his tueri posset. Ubi
ceptũ opꝰ ẽ. patefacta repente porta. inmu
entes impetũ fecer. is. pellicq; se statio pis
sa ẽ q̃ poꝫ erat. ut successu creseret audaciã.

plesq; ꝯ longi pul ses ꝓsequerent. Cū signo
dato. cohors undiq; pcul siit. qs instructos
ad hoc hannibal tenuerat. Eo sustinule ipm
it. ⁊ ab effusa fuga loca angustie eos iprahta
q; alia opa iā cepto alio apparatu opis mouabā
tur. Plinq; in fossam pcipitati. occasiq; sunt
plures in fuga qm in pugna. Sine q op' nullo
phibente ficti ceptū. fossa ingēs ducta. qual
lū uix ea erigit. modicisq; p' intuallo munim
ta d' regione ad de pant. ut ul' sine pfidio tu
ti se aduersus romanos. Reliqt tū modicū
pfidū simul infarciendo muro admuarent.
Ipe p' fectus cū cetis copiis ad galesum flu
ū quinq; milia a burre abē posuit castra.
Exhis statuus regis ad inspiciendū q op'
aliqntū oppugnāe el celius ēāat. spē cepit ē amē
oppugnari posse. Et ē ñ altitudine ut cetā
tuta. ⁊ loco plano posita. q ab urbe muro tri
plici ac fossa diuisa. Cum iā machinationū
oī genere ꝯ opibz oppugnarent. missū a metapō
to pfidū romanis fec āiū. ut nocte ergā impru
so opa hostiū inuadent. Alia diuiecer. alia i
gnī corripuit. Ipsq; finis hannibali fuit ea pte
arcē oppugnare. Reliq; erat obsidionē sperā.
Hec ea satis efficax. q arcē tenentes q in pe
ne insula posita munit fossaq; pene mare
lubū habebāt. Urbes cē exclusa maritimis
cōmeatibz ppiq; inopiā obsitientes ip obsē
si. hannibal cōuocatis pnaplibz tarentinoz.
oīm pentes difficultates exposuit. ne par
as tā munite ciuitatis nā. nz in obsidione dc
ip habere spei. donec mari priuarent hostes. Qd
si naues sint. q; cōmeatus multi phibe
antur. ex trimplo aut arcessiuos aut deduc
tos se hostes ad sentiebant se tarentinos.
Cetin q; consiliū afferre. opē q; mea rē af
ferendā ee censebāt. Primas cū naues ex
fugas acatus se posse facē. suasq; sinu ex
gno intē meinsas ee. Cū clausum portē ho
stis haberet. qua admodū in in aptū mare e
nauiguros. euaderet magr hannibal. multa q
pdere necē sint. consiliū exprimunt. Ur
bē tri ea posita hetis. plane et satis late ui
et. nōis partis una q; in portu p media

urbē ad mare tensim missa ē. plausibs insuetum
naues haud magna mole. q mare nrim erat
q; nē hostes potuisset. q illinc mare hinc ītu ee
sed ebrī arcē. uno bu aut relicta ab hosti
bz aut cū ipis hostibz capiem. Hec oīa ī spem
ñi effecer. ⁊ ingentē q ducas admuniē fecat.
Contecta ex triplo undiq; plaustra. nuctaq; inter
se machinae ad subducendas naues admote.
munitisq; re q; facilioza plaustra minoraq; ro
les in tensitu eet. Junita ñ q hīes contecti.
q op' impigre ceptū. paucosq; p' duces classis
instructa ac parata ctū uchit arcē. q am ipm
portū ancoras iacat. Ipe stanti rerū hannibal
tarenti relict. regressus ipe inhibna. Cetin ex
fectio tarentinoz utrī pore anno. an hr fac
ta sit. in duisi auctores sunt. Plures pore si
q; etatis memorie rep hr anno tantū factum.
Rē. cōs. ptoresq; usq; am die. v. kl'. maias
latine temuer. Eo die pretio sac in monte. i
suas q; sq; ptisa sunt primitias. Religio de
inde noua obiecta ē. ex carminibz marcius.
Vates h' marci illustis filiat. q cū mq; sitio po
re anno ex senat. c. talui libroz fiet. m. cō.
pe. urb q; cum rē agerent mari uenant. Sep
timi nouo ptoza si ull' inuidat. Ex hui marci
duobz carminibz alti postu ē acta deleri ai
nato auctoritas euentu. alti q; cui ñ dū tps
ueniat afferebat fatē. Pore carmine animē
fis pdicta clades inire fere ulla erat. Am
nē tungrena camā romane fugē. nec te a
lienigene cogāt in cāpo diomedis cōserere
manū. ⁊ uz ecles tui donec cōpleus sanguī
ne cāpū. multaq; milia occisa tua referr
et ānis in pontū magnū. Extū fragineū
pisabi atq; cannis fens. q; q; in colit ītus.
ns fluat elati cruo tua. Hāc mi ita urpē fat
ē. a diomedis argiui cū p' q; cannā flumini.
q; militauant in his locis. uicta atq; ipsam
clarē agno sciebant. Cū altin carmī recitatū
ñ eo mī obscuri. q; in cnoza futuri pūtis
sūt. ⁊ p pleq; q sepē grecie. hostes i. si ex
pelle multis. uomica q; gentū uenit. longe
apollini uouentes censeo luces. q; q; annis
comuē apollini fiant cū ipis dedecat ex pū.

parte pugnans uti confecit. pse suscepit ludos faciendos per pretores qui ppo plebi q̄ debit sumū. Decē uim gto ritu hostis sacra faciant. hoc si rite fuatis gaudebitis semp. fietq̄ res mā melior. Nam si dui certauer p ducles uter. q̄ uter eop pusat placare ad id cam̄ q̄ planandū. die unū supset. Per duc senat. c. factus e. ut decē uim de ludis appllim inq̄ diuina faciendā inspicēt. Ea cū inspecta relataq̄ ad senatū erāt. cen suer patres appllim ludos nouos faciendo q̄ q̄n ludi facti erāt. duodecī milia eris p tori ad rē diuinā q̄ duas hostias maiores dā tas. Vltiō senat. c. factū e. ut decē uim sacra cū gto ritu facerent. Pulsq̄ hostius appllum bene amicto. q̄ cape duab albis amictis. latone bene femina amicta. ludos ptor in eo maxime cū factis eet. edyē ut pples q̄ ees ludos stipē appllim q̄ tū cōmodū eet ferret. Hoc e ongo ludoy appllinaū. uic tone ñ nullitudinis. g̃ ut plerq̄ rerū uotoꝝ rū. factoꝝq̄ pples spectauit copiosae. matro ne supplicauīe. uulgo aptis iannis in pri tulo epulati sūt. celebq̄ dies oī cerimoni arū genere fuit. Cū hannibal cta tarentū. e fules in samnio erāt. b cōsessum capuā ui dent. q̄ malū deuitare obsidionis ce solet. iam fam cāpani sentiebant. q̄ seruite fu ce phibuerat eos ire cpit. Itaq̄ legatos ad hannibalē misere. ut p q̄ cōsules ī agr fines educerent legiones. uicq̄ oēs hostiū psidiis insidēt. frumētū q̄ ppinq̄ locis cūcti uexit capuā. Hannibal hannonē q̄ brutiis cū q̄datu in campaniā transire. q̄ dare opā ut frumēti copia fieret cāpanis uasit. Hanno q̄ bruttiis p fecē cū q̄datu uitaburnois castris hostiū cōsulesq̄ ī samnio erant. cū bōuento iā appropinquāret. ppe. passuū milia ab ipsa urbe loco edito castris posuit. Inde q̄ sociis ctā pples q̄ extrue cō portatū erat. deuea frumētū in castra uasit. psidiis datis q̄ cōmeat eos psequerent. Ea pua ñ mitiū uasit. q̄ die in castris ad ac cipiendū frumētū pūto erāt. oī undiq̄ ge nere uehiculoy unitoyq̄ q̄ agis contēto. Sp octā locoꝝ dia negligentiaq̄ a campanis actū. paulo pl. cccc. uehicula missa. cpti uera ptereā unita. Ob id castigati sūt ablī none. q̄ ne femine q̄d mutas q̄ue aderāt bestias auri eoy stimulare posset. Alii a pdicta dies ad frumētū maiore appetitu prendū. Ea oīa siaut acta erāt. cū emitta ta bōuentanis cēt legatos. x. ex timplo cta ad cōsules. humanū castra rōne erāt. miserūt. Quib cū audītis q̄ ad capuā age rent. q̄ mt se cōpulissent ut alē in cā pmā ciuitatē ducēt. fului cui ea puincia euenīat pfect nocte bōuento. mena e ingressus. Et ppinq̄ cognosat hannonē cū ctatus parte pfectū frumētatū. duo milia plaustoy in cimq̄ alia turba ad ducusse. p tumultum ac trepidatiē oīa agi. castroyq̄ formā et militarē ordinē in myriis agitabāt. ies ex tris sublatis. Hic suus cōptis cōsul milia by edūc. signa tū armaq̄ in prima cpit duxēt nocte. castris punica expugnandi cē. Quarta uigilia pfecti. sanctus omnib imperatis q̄ bōuento relictis. paulo ante lucē cū ad castra puenissent. tūm pauore iniecē. ut in plano castra posita cēt. hu ud dubie primo impetu capi potuint. Alti tudo loci q̄ munita defendēt. q̄ nulla ex parte aditū in arduo ac difficili aditu fue ascensu potant. Luce prima pfecti ingēs ac censū e. nec uallo ñ turrib̄ pmu. Et utriq̄ loco eq̄a cēt. dcōtentes p arduā hostes. Erat tam oīa paua ut. q̄ aliq̄ simul p tibi ad uallū ac fossas pueniū e. Et cū mi tis undiq̄ q̄ multū pugnā. Itaq̄ cōuocā tis tribunis militū cōsul. ab sistendū tem pus in cepto aut. tutū sibi undi reditū co die ctatū bōuentū. dein p castra se p strui iussit. Hoc exire ñ cāpani. nec uehemo regi posse. Id q̄ facili obtineb. collegi q̄ q̄ ctatū se cū acturū. totūq̄ eo ī sumū bellū. Hoc cōsilio duas cū ea receptui cane ret. clamq̄ militū aspernantū ea segne i pium duxēt. Pugnāte parte hostiū eur

colpis pelignā. cui ꝑfect⁹ ubi cepit̄ uēll
lum fin⁹ uallū hostium rīecit. ꝙctis inte
rea q colortem sic̄ uexillū hostes porta cēnt.
ꝑcipe ipe p fossam uallūq; in castra irrūpit.
Iamq; intiallū pelignī pugnabāt. cū alā ua
lio flacco tribuno militū tue legiōis q plum
te romanis signa rapta. q suos captos cēdent
tes. ē. prdam⁹ ꝑcipe ꝑui certamo. aī signife
ro signū adeniss̄et. nā hoc signū ē hoc centu
rio maxīe unū uallū hostiū erut. Secūdē. q ca
pi signū ab hoste phibitū sint. ea ampulares
sūt signū ꝑmū finis cendentē fossam. deinde
gio tota secuta ē. Jam ē cōsul ad conspectū fin⁹
ḡdi centū uallū mutato cōsilio ab reuocando
ad inceptos ortatusq; ūsus milites. ostē
dē in quo discrimine a pelio fortissima co
hors sociorū ciuiū legio ēet. Jtaq; p se q sq
ois pequa cepit inq; loca cū undiq; tela con
cerent. armaq; ac corpa hostes obiēnt. pauit
unū pūtq;. ex ulta uulnerati. ē q⁹ uires sanḡs
defecerat. ut unū uallū hostiū caderent inter
ē. Captaq; monito tpis ueluti in plano sta
tiua nec munita. Celeres iūi iam pugna
ois ubi uallū pruptus. Sup ser milia ho
stiū cesa. sup. vij. milia capt̄. cū frumento ab
cāpis. oiaq; planstrata ornatuq; appatu cap
ta. Et alia nigris capta ꝓcul sunt. qm hanno
ꝑlabund⁹ passim cū cēt. q suos ꝑpli romam
agēs ꝑsent. Inter tot hostiū castra. inuentū
reditū ē. ꝑdamq; ibi ambo cōsules nā q app. cla
udi eo p paucos dies uenit uendidit. dū ce
ritq; donati q; ex castris hostiū capti sunt.
Inter alios accus pelignī. prdamus ꝑncipis
tue legionis. hanno ab commo octo q nūtia
uit clades ē castroꝝ. cū paucis fugitiuoꝝ ab
q⁹ forte secū hūerat fuge mag⁹ nō q⁹ uultus in
hostes redit. Et legati cāpani audita sua
sponsoꝝ q sociorū clade legatos ad hannibalē
misēt. q minarēt duces cōsules ad bīuentū ēe.
dicta ire capua nisi ad portas q mutos telli ēe.
ne qs subuenīat. celius capuā q; arces in po
testate hostiū uenturū. Per tarentū q de nō
ūi ante tantū telis ēe q; capuā. q; carthagi
ni. eque sit solus. celestū interfusamq; pplo.
ē. tūdat. hannibal aure sibi fore ne cāpanam
pollicē. in pūncia duo milia eq⁹ cū legatis
mittit. q ꝑsidio agros ꝑplationib⁹ posset. plu
bē Romanos interī sic aliay rex arces tueri
tene ꝑsidiaq; q ibi obsidēt ama ē. ē. simili legi
tus ex auctoritate patrū a. p. cōnelio. pr. ne
mura ad fluminū ocinōū missus cū aliq⁹ nau
bꝰ onustis in portū tarentinū int hostiū custo
dias puenit. Cui aduentu q; aī in expigua spe no
ctis sepe ad tūsitatoꝝ ab hostib⁹ p cloq; cēnt. ul
ē ad tūsculanū hostes uocabāt. solliatabātq;
cent. satis ualidū ꝑsidiū. ēducis ad arcē tanē
ti tuendā militib⁹ ꝑsta meta pruntiū excepto me
tu q; tenebāt. libatu ad hannibalē referē. hoc
ite cauē ora manus q; thurinū fecer. ea omnia eos ī
tarentinoꝝ mag⁹ defectio meta pontinoꝝq;
q⁹ in dicden ex achaia oriundi in cognatione
uincti erāt. q̄m ita mis. ꝙ obsides muy nutri
tos. soꝝ amici cognatiq; hortatus ac nūtios
ad hannonē magonēq; q in ꝑpinq; in bruttius
erāt mitt̄et. si ex ītū ad mena admonuissent.
se in potestatē coꝝ urbē tūros ēe. ea. ad hanni
bal⁹ cū modico ꝑsidio pēnt. quē facile eli
a ad ārū ueniē in eorū redant posse. ī mi
litū q; ꝙ paucos dēbant fiduciā q̄m inuentū
thurine. Eā ex industria centurian at. animā
uertit ad tales casus. Duris copis int se
duces prn cū agrū thurinū ingressi ēnt. hun
no cū predatū agmine in fines sigines ire ad ur
bem ꝑgit. mago cū expiatu tecto collib⁹ ad te
gendas insidias substitit oppositus. Altinū
predatū agmine ꝑexploratores cōꝑto copias
in acie ēduc. fugatis interfectisq; a hostibus ad sidi
arū ignar⁹ pdebat ꝑdi sunt insignes. paucas
in ꝑma acie pugnantib⁹. ex thurinis expetā
tib⁹ mag⁹ q; ad omnia animo⁹ erant. Et cū thu
rinensiū acies te industria prde referebat. ut
ad iuga collis ab equite suo insessi hostē in cau
tū ꝑtraret. Qo ū uentū ē. cohorti cū clamore ex
tes ꝙ insecutā thurinoꝝ tbā. ū semet fido ānō
unte pugnabat stantē. exiplo in fugā uertit.
q; q; circūuentos. hinc predites hinc equites
urgebant. tam ali⁹ dū pugnā ruperē. ꝑtine
mo cū iuga ītuit. atq; ad urbē fugiūt. Ibi pdi

rones cglobant. cũ pplanũ agrũ patentibus portis acceptissent. ũ is. fusos ad urbẽ ferri uidẽt. cclamãt ũ stare primũ. pmptosq; hostes urbẽ muasisse. migrãt portas claudũt. Jtaq; exclusos. is. pbuere hostia dcrdẽ, flaminius cũ cãt paucis intrt. Sedicio inde paulisp remisit. cũ inde alij cedendo fortune. q threnda in tranquillo rectoribꝫ recenseret. cerim in plerisq; fortuna cessisse mala uacẽ. flaminio cũ suis ad mare ac naues reducto. magꝫ qꝫ ipi ob impũ in se mitte ac iustũ cssulatũ uolebant. qm respectu ẽ. carthaginẽses in urbe accipiũt. Consules abiuncto in cãpaniã agrũ legiones ducũt. ũ ad finiãta ũ q̃ ia inhibus erãt conũ prendi. q ad capuã oppugnandã. Nobile cssulatus tã opulente urbis eradicõ intt facturus. simul q ingẽs flagitiũ impio cẽptures. q urbi tã ppinque tuũ annũ impunita deferrẽ cẽt. Cerim ne biuentũ sine pstdio cẽt. et ut ad subita belli si hannibal q̃ factuꝰ hauꝫ dubitabãt ad opẽ ferendã socijs capuam uenisset. cõtes unus sustinẽ possent. ti. gr cchũ et lucanis cũ cõtatu ac leui armatu bũ uentũ uenire iubẽt. legionibꝫ statuitq; ad obtinendas res in lucanis aliquẽ pficiret. Gracchꝰ pus q̃ et lucanis mouẽt sacrificij. tẽre pdigiũ factũ ẽ. Ad exta sacrificio pretato. angues duo et occulto adlapsi euerrẽt. conspectiq; et oculis repente abierẽ. Jo cũ aruspicũ monitu sacrificiũ instauraretur. atq; intentꝰ cura reserata seruarent. nim acẽdo trudũt. lubricatq; eo cane intrectos angues abisse. Cũ aruspices ad impatorẽ ro pnẽ pdigiũ pnunciassent. et ab occultis cauendũ hostibꝫ cssulisq; nulla tũ prudentia fatũ immunes. mouit pturit. Flamĩ lucanꝰ fuit capꝰ partis et lucanoꝝ cui pars ad hannibalem defecisset. q̃ cũ is. stabat. et hanno unꝰ magistratu eius ab illis isdẽ ẽrt. ptr. Jo mutata uolũtate locꝰ gẽtes caput primũ q̃rẽs. in tũ sine rẽpe in tẽre ad defectionem lucanos satis hostiũ ũ impatoꝝ et ẽtre hospitis pdidit. capite ac sanguine fedꝰ cũ hostibꝫ sanctissimꝫ. Ad magonẽ q̃ in bruttijs pcurr clam in collocũ uenit. fideq; abeo acepta. si romanum is impatorem tẽdidisset. Libens cũ suis legibꝫ uentros in armatã lucanos. reddit primũ in latiũ pedes gradũ adducturꝰ. magꝫ ubi pdites eqtesq; armare q̃ capere eos latebras ingentẽ numerũ occulet. loco satis intricato. atq; undiq; exploratꝰ. dies cõplita rei gestẽ. flaminio ad romanũ impatorẽ uenit. rem se aut magnã inchoasse. ad q̃m pficiendam ipi gẽdi opꝰ ẽe. Omnũ pclor ptoꝝ q̃ ad primũ in illo comuni italie motu defecissent. pluasisse ut reduẽt in amicitiã. ir. q̃m res q̃ romana q̃ppe ecritũ clade camensi uenisse. in dies melioꝝ atq; altioꝝ fieret. hannibalis senescere ac ppe ad nichilũ uenisse. uecti rebꝰ haud implacabiles fore. is. Nullã unq̃m gentẽ magꝫ exorabilẽ pmptiorem q̃ uenie dẽ fuisse. q̃ues rebellionꝫ q̃ maiorꝝ ignotũ fuꝰ. Hec ab se sint dicta. cerim ab ipo gradꝫ cadẽ hec audire malle ees. pscentisq; contigẽ dere. id pigmus fidei secũ ferre. locũ se cũlũ cdidisse. a conspectu amotũ haud paul a castris is. Ibi paucis ũb tũ sigẽ posse. ut omne nomen lucanũ in fide ac societate romana sit. Gracchꝰ fraudẽ q̃ primum q̃ri ab ees cẽles. ac si multum dine uenti captꝰ. cũ ductoribꝫ ac tribꝰ cohortium e castris pfectꝰ. duce hospite in insidias papi tat. hostes subito exorti. q̃ne dubiã pdi o ẽrt. flamĩ ius se adiungit. Tela undiq; gradꝫ atq; eqtes comittunt. Gracchꝰ et eqꝰ ne silit. ite cedes fuit. hortatusq; ut q̃ unusq; reliquũ fortuna fecit. id eo obstent ut uincere reliquũ autꝫ id ẽrt, paucas a multitudine inualle. silua montibusq; septa cõtinentis. pte morte id referre. utrũ presentes copias primi in multa truncadent. an toto a pauidis et pretandoq; cuentũ in imperiũ atq; in usꝰ a gentes, audentesq; pfusis hostiũ cruore. in expugnantiũ in inimicoꝝ cumulata armis q̃ corpa caderẽt, lucanũ pdictoꝝ ac tũ fugã omnes pterẽt. et cũ uictima pse ad inferos imisit. cũ deꝰ omnium egregiusq; solatiũ fore uincenturi. Jne hec victa pludendo cũ leuiũ brachiũ in corpo. nã nec sauia q̃ce secũ gerant. in hostes impetũ fecit. eoq; q̃ p unũ

pdigium triste in Gracchũ.

pdictio gr̃ Gracchi nobilissimũ fr̃a ac ci uictus.

.V. gr̃ce

hõnũ echĩ pugna. facilis maxime capta cõpi
romanor. Et cũ undiq; ex altioribus locis ma
nũ uallẽ q̃ iecerat cẽr tũ ffigunt. gẽchũ iã mu
ltũ phó ruũ capt pen rutunt. Cetm cõspi
cat⁹ lucanũ hyspitẽ int⁹ hostes ad mfest⁹ mua
sit. ut pars ei sm̃ mlitor pmitt ñ posſ. Exanim
cũ mago ex tũplo ad hannibalẽ mssit. pmq;
cũ captis simul falsch⁹ aũ tbunal impatorũ
ussit. hec sera fama ẽ. gẽch⁹ m lucanũ ad cã
pos q̃ uctes uocant pmt. Sũt q̃ iã ag⁹ bñuẽ
tano ppr colloẽ fluuiũ ostendãt a castris cũ lic
toribus ac tbus funis lauandi causa pgssũ. cũ
forte int⁹ salicta umata ripis latent hostes.
nudũ atq; inermẽ sapisq; que uolunt ãmis p
pugnantẽ mfectũ. Sũt q̃ aruspicũ mom
tu q̃ngentos passus a castris pgssum utr loco
puro eq̃ aũ ducta pdigia sũt. pauuret ab in
fidentib⁹ forte locũ duab⁹ fossis munitum
cõuentũ scribãt. Ad eo nec loc⁹ nec ratio mo
tis m uiro tã claro q̃ ruffigum conflatt. finis
q̃ gẽchi uaria fama. Alij in castris. ris. sepultũ
a finis. Alij ab hannibale q̃ ea uulgatior fa
ma ẽ. tũlũt in uestibulo pumcor castror
rogũ crematũ ẽ. armatũ ẽquitũ decurrisse
cũ tripudiis hispanor motibusq; armor. su
e q̃sq; genti ad suet⁹ rpo hannibale õi rerũ
ulor q; honore epulas celebrante. Hoc tũlũt
q̃m lucanus rei geste auctores sũt. Si illis
qui ad caloẽ fluuiũ int⁹fectũ memorant
cõle uctis. capitis tũ gẽchi hostes prtũ sẽt.
Eo delato ad hannibalẽ. immissũ abeo confe
stim carthalo. q̃ in castris romana ad cõ.
comeliũ q̃storẽ deferret. Is sum impatoris
in castris celebrantibus cũ eẽat. bñuentanus
fer. Cons agrũ cãpanũ mgssũ. cũ passim p
plarent. cruptẽ optimatior magistratus cã e
q̃tatu tirti atrepti ad signa milites palato
passim reuocãt. q̃ mx dũ instructa acie, fusi.
sup mille q̃ ingentes milites amisẽr. Inte
rim̃ges ferocia supbe suopte ingenio creant
gentẽ. multi sq; plus lacessibãt. ris. si mẽ
tiones ad cauendũ cõsules una pugna fecãt.
In caute atq; in cõsulte inita. Restituit his
rãos. q̃ illis minuit audatiã parua mans.

Sed in tllo nichil tã leue ẽ. q̃ ñ magne mẽtiũ
rei mouẽtiũ fuisset. T. q̃ntio cẽsmo baduus cã
pan⁹ hyspes erat. p familiam hyspitio unctẽ.
Circũat cũ suis ut id. q; eger. ir. apud cẽsmũ baduũ,
aũ defectõr cãpanã ultr comitẽq; ad rut⁹ fiat.
Cũ baduũ pgressus aũ stationẽs q̃ p porta stabant.
uocari cẽsmũ iussit. Ad ũ ẽ cẽsmo nũtiatũ.
rut⁹ collocũ amicũ ac familiare q̃ manẽte
memoria q̃ mdisciplio publicor federũ puari
uims. paulũ a castris pgressit. p q̃ m conspectum
uenit. q; uocor te imq̃t ad pugnã cẽsmo baduũ.
Consecrandam eq̃s. sum omnis q; alius ut bello me
lior sit deciam. Ad ea cẽsmus nec sibi nec illi aut
hostes de cẽ. m q̃b⁹ utrũq; sentiat. si in aciem ex
currit. declinatum ne hyspitalis cedat dextrũ
uolet. Comisit q; abibat. Cũ ũ ferocẽ tũ cã
pum m̃pare mollitẽ ignauiaq; esse dignã
pbia ũ in montẽ iacẽ. hyspitalẽ hostẽ appellãs.
simul antẽq; pugnẽ cui sciat parẽ se ñ ẽ. si pu
rẽ publicas fodiãs ruptas. durepta simul q; pa
ta uina ẽ putet. Iterũ cãpanũ. T. q̃ntio cẽspi
no. ir. palã õib⁹ duob⁹ ẽquitib⁹ audientib⁹ re
nũtiare hyspitũ. nichil sibi cũ eo cẽsociatum.
nichil fictatũ. hyspitẽ cui hostẽ. cui patrem ac pr
natos publicos p̃uatosq; oppugnatũ uenis
set. Si uir eet eq̃les. Dum cũctantẽ cẽspitũ
pcul tmalas. ne ipsum insultans cãpanum
pugnaret. Itaq; tũ monet⁹ dũ impatores cẽs
sent. pmittent ne sibi ex ordinẽ impatorantẽ
hostẽ pugnare. pmissu eor arma cep. equisq;
conscendit. q; baduũ nõie appellãs. ad pugnã
euocauit. Nulla mora a cãpano facẽ. insi
stis eq̃s concamãt. Cẽspes sup sanctũ simstũ
humerũ baduis hasta tũ ffixa. supq; delapsũ
cũ umbone ex eq̃ deiicit. ut pedes iacentẽ cẽ
sset. Baduis pq; oppmeret. parma atq; eq̃ relicto
ad suos aufugit. Cẽspes eq̃ũ armaq; cap
ta. q; circumstantiũ cuspitẽ insignis spolius ostẽ
tans cũ magna laude q; gratulantẽ multitudĩ ad
cõsules ẽ deduxit. laudatisq; ibi magnifice q
tomis conatẽ. Hannibal ex ag⁹ bñuentano ca
stris ad capuã cũ mouisset. trio p die q̃m uenit
copias in atiẽ oculis. haud q̃m q; dubius q̃d
cãpanus absente se paucos aũ dies sacra finisset

¶ Pugnat cū hannibale consules apud capuā neutri victoria potitur.

pugna. ḋn multo mui se suūq; tonc̄s uictoꝛem
ex̄cit̄ū sustinē. r. possent. C cū p̄p pugnari op
tū ē. ex̄tū maxime in arsu cū uacuā obuiceꝛ.
labꝛat mēna acies. dō signū ex̄tib⁹ datū ē ut
in hostē admittēt eq̄s. Jta eq̄stre pliū erat. cū
pedit⁹ sempuian⁹ ex̄atus. cū cū. comeli pe
stoꝛ p̄erat. utq; parti parē metū p̄buit. ne ho
stes nouā aduentarent. Velut ex cōpsito. utiq;
signū receptui dat̄. reducta; in castra. prop
pe eq̄ marte discessū. plēs tam ab romanis
pmo in arsu ex̄tū ceciderunt. Jnde cūles ut a
uiteret capuā hannibalē. nocte q̄ secuta ē di
uisi. fuluiū in agrū cumanū. claudiū in lucaniā
abiit. p̄ceps die cū uacua castra romanoꝝ mū
tiatū hannibali ēet. q duob⁹ agminib⁹ duūs
habuisse. mar⁹ primo utrū sequer̄. appiū an stat
ret. Jlle ēducto hoste q̄ uolunt alio mouē. ad
capuā redit. Jhannibali aliā in his locis be
ne gerenti res fortuna oblata ē. cōp. centēmq;
us fuit cognomine pemula. insignis inter pu
milii centuriones. q magnitudine corporis
q aio. Js pfūc⁹ militia. p. p. comeliū sullā
. p̄r. in senatū mēdaciō. pter a patrib⁹ uti sibi
q; multa militū deceret. se primū q hostis q
regionū. bui ope factaui se primū. q̄b⁹ arduis
ad id locoꝝ uīi q duces q ēēnt⁹ capti forent. ij
adūsus inuentoꝛē usuri. Jo ñ promisit mag
stolide. q̄ stolide cōmitti. cāq; cedē inituros
q ipatoꝛie artes ēēnt. Data p. v. octo milia
militū. pars dimidia eques. pars pedes. Et
ipe aliq̄ntū uolunturoꝝ ituē in agḡ ēscauit.
ac ppe duplicato ex̄atu in lucanis puenit.
ubi hannibal ne q̄q̄ scaꝝ claudiū sustinēt. ha
ud dubia res ē. q̄ppe mē hannibalē ducem
q centurionē ex̄atiq; altēm uincendo uetāmi.
altoꝝ nouū totiē ac se uictrē. ut cōspecta
int se agmina uictrē sūt. q neut⁹ pars dēr
tant pugnā. ex triplo instructe acies. pug
tū tū ut tumulus pariꝛe duas ampli cōtenta.
q dux fecit⁹ roāna acie. p̄p is ñ puenē fa
ma solū. ꝫ ē meru fatū celestis. si sua tem
tate ītre claudi fuisset. obiectus se hostiū
telis cecidit. Fusa ex triplo ē romana acies.
Ex ad se uix quidē ut patant oīb⁹ uis abeq;

¶ Pugnat hannibal cū romanis. duce centurione. C. pe
nula. q̄ si suo pdito exercitu a pe
ā reliq; cessisset.
fuerit q ex romanis
ceciderit. q̄. xlv. q.

te inseruis. ut ex tanta multitudine uix. c. e
uaserit. ceū passim. alij alia peste absūpti
sint. Capua a cōsulib⁹ tam sūmam obsidēr
ceptā ē. quecp medi rē op̄ erant cōportabi
t̄ pabulūq;. Casilinū finitimi cū uectū ad u
sū hostiū unē urbs ē. castellū cōmunitū
adūs fabi maxīi munierat. p̄sidiū imposuit.
ut mare primū. q flumē in potestate. ī ea du
o maritima castella finitimi. q ex sanctima
nup missū erat. q̄q; munitū. p̄. ex eorum
a coeptat ab hostia connectū ē. ut ex̄atus
hyemē copiā ēēt. C cū sup ea clarē q̄ in luca
nis accepta erat. uolonū q̄ ex̄at⁹ q unio gē
q̄ sūma fide stipendia fecerat. uelut q̄ame
tozat⁹ morte ducis. ab signis discessit. hannibal
ī capuā neglectā. ut ut tanto discrimine a
sertos uoleret socios. ꝫ pisp ex tentatae n
uī romani duas successu. in alti duas q̄ae
q oppugnādi occasionē ommunebat. C cū. ful
uiꝰ p̄r. apuli legati nūtiabāt primo dū ur
bes q̄dam apulor q ad hannibalē defecer
sent oppugnaret. intentū rē egisse. pīa omn
o successu. q ipm q multitudo p̄tū impletos.
tantū hostiū socyduamq; effusos. ut nulla
disciplina militie ēēt. Cū sepe alias tū pri
mas dieb⁹ cū equite. q̄ subinsidio duce exercitus
ēēt. in apuliā castra mouit. Cinta leuionai
. flagitiosi. q p̄r. fuluiū erant. Qd ñ allatū
ē hostes aduentare. ppe ē factū ut ui ssu pu
re signis cōuulsis in aciē exirent. Nec ms ma
g nulla tenuit. cū sps haud dubia suo ro ar
bitrio ubi uellet actures. Nocte insequenti hun
nibal cū tumultuantī in castris. q plerosq; fe
rocē signū ut darent insultasse dua ad arma
uocatis sensit, haud dubiꝰ p̄sp pugnae occa
sioꝝ dari. tā multa equitū militū in all
ēta ueh̄bant q filius dispuit. q signo dato
simul oīes e latebris exsisterēt. q magno
nē duo ferme milia ēquū. q fugā inclina
tam credebat. oīa tuta in side uidēt. his
nocte ipatis prima luce in aciē copias educ.
Dec fuluiū ē amentat⁹. ñ tam ulla sua sp̄ q̄
militū imperii fortuna ētus. Jtaq; eadē
tenuitate q̄ pessimum in aciē ē instruit ipa

es ad libidinē multitū forte parentiū consi
sentiūq; q̄ loco ipsum tulisset animi demere pu
bidinē aut metū deserendi locū. prima legio
a sinistra ala primo instructe. q̄m longitudine
porrecte acies. clamantibus utrimq; nichil inter
sus solonis ac utriū cē. q̄ q̄ q̄ imperū fecisse
hostis putes. nichil q̄ salutare cēt nisi ad
animū, si nec ad aures q̄d admitteret. Et Hanni
bal q̄d haud q̄q̄ simili sua ex simili ēxtinctā
ira extructo aderat. q̄ nec clamore q̄d atq; im
petū primū coer. i. sustinuere. Dux stultitia q
temeritate centenis pugnā eq̄q̄ cōparāt. ubi re
inclinatā ac fugientes suos vidit. eq̄ arrepto
cui. cc. ferme eq̄tib⁹ effugit. Cetera a fronte pul
sa mitigato. atq; alijs accumenta acies. eo usq;
cessa ut ex duo de. xx. milibus hostiū. duo mil
a haud amplius cuasserint. Castra hostes petiti
sūt. Hec clades supaluā alia roma cū cēpit in
ate. ingens q̄dē cladis. q̄ pauor cuitatē cep.
Si tamē q̄ cōsules ubi summa rerū cēt, ad id loco
rū pstet genert. minus ne cladibus cōmouebant.
legatos ad cōsules mittit. c. letoniū. q̄. me
tilliū q̄ mutarēt ut reliquias duoꝝ exercituū cū
una colligerent. darētq; operam ne pmetū aut
desperationē hosti decerent. Id pigre cōmense
actū disset clare. ut desertores de exercitu nolo
nis arcerent. Item negocij. p. cornelio dari. ut
q dilectū mandate curet. Isq; p fora cōciliabu
laq; edixe. ut cōscitio nolonū fieret. utq; ad si
gna reducerent. Hec oīa intentissima cura
acta. Isq; p. claudi cōsul. d. unno ad hostium
noluin. q. aurelio cotta puteolis ppositio.
q ut q̄q; naues ex etruria ac etruna sardiniā
a accessissent. ex templo in castra mitterēt
frumētū. Ipse ad capuā regressus. a. fulvi col
legā nuciat castilino. oīa in promptu molien
tē ad oppugnandā capuā. Cū amb⁹ cōsules
sedimt ut re. q claudiū nerone. pre. ab sues
sula ex claudianis castris exciuerē. Isq; modi
co ubi pstidio ad tenendū locū relicto. ceteris cū
ōib⁹ copijs ad capuā descendit. Ita tā prona
ēt capuā erecta. tres centus duisis portib⁹
op agressi. fossa uallocq; cōplere ut re punt. q
castella exercitant machias uti uallis. mulasq;
simul locas. cū phibentib⁹ opi campanis exe
uentu pugnant. ut primo portis munitoq; se
cūnēt cāpū. p̄ri tamē q̄ hec ēmunarent opi.
legati ad hannibalē missi q̄ querent abeo des
tā capuā. ac pre reddita. ita. obtestarentq; ut
te saltē opē ñ cōsilijs ñ si q̄ cōmuallatis fer
ret. Cōsulib⁹ luce a. p. cornelio. pre. misse. ut
p q̄ claudent capuā opib⁹. protestate cāpanis
facēt. ut q̄ copē uellent exire a capua. suasq;
res secū auferrent. illos forte suaq; oīa habituros.
q̄ annū idus maias exissent. p eā die q̄q; exis
sent q̄q; ibi mansissent. hostiū futuros nullo.
Ea pmissa cāpanis. atq; spata ut ulc mu
nirent. dicētq; contumelias. Hannibal ab
hesdonea tarentū duxat legiones. spe aut ui.
aut dolo arcis tarentine potiunde. Qd ubi pri
mū pcessit. ad hūc modū sui flexit ite. pdi id oppidū
mit. Ibi q̄ cū frustra teret tpe. legati cāpanā
ad eū uenere. querentes simul orantesq;. Quib⁹
hannibal magnifice rñdit. q̄ antea solutisse
obsidionē q̄ nec aduentū suū cōsules ñ laturos.
Cū hac spe dimissi legati, ipse regdi capuam,
ñ duplici fossa uallocq; cinctā potuere. Cū ma
xime capua cōmuallarēt. siracusanusq; oppug
tō ad finē uenit. pre q̄ in ac utute duas ex
atq; intestina q̄ quitione adiuta. Itaq;
marcellus initio veris uictus utrū a gregarū
ad humilēm cōnē a hyppacrē interet bellū. an ob
sidione suā arcē pmeret. q̄m q̄ nec ui capi
ntebat posse. inexpugnabile crete ac ma
ritimo situ urbē. nec fame q̄ pre ubi ab arctis
guie cōmeat hēnt. tū ne q̄d in exptū relinq̄ret.
fugas siracusanos. cūctāt aūt apd ire. ali
q̄ nobilissimū uiri, mē factionē abās. q̄ ab
novus cōsulis abhorrebāt pulsi cloq̄is, sue p
tis tēptare aditos hostiū nisit. q fidē dare. si tu
dite forent siracusie. illos eos ac suos legib⁹
uicturos ee. Id cum cloq̄i copia. q̄ multoꝝ
animi suspecti oīū cum occlusaq; cōtinet. ne id q̄d
fallet tale admissū. Sennus unus q̄dā p fugā
ut emissus in urbē. cuentus paucis mutu
is cloq̄ndi de tali re fecat. Dein piscatoria qui
dā nauē retib⁹ opta cōmeatq; ita ad castra ī.
cloquiq; cū fugis. q̄ sepi cod in aliaq;

Expugnat hannibal sul uii pmo ee. xvi. milib⁹ pas mansoq; ad portā pti tur.

Obsident ambo Consules Capuam.

ad scalas a siracusanis regrediuntur ante tē.

al' quia al' quis al' fugiens

al' diffugiens

alij. p̄mo ad .lxxx. facti. Et cū hāc cōpsita
ōia ad ꝓtorē cēnt. mdūo delegato ad epyra
dē p̄ annalium quēlā indignantē sibi rem̄
dictā nō ee. necari oīs cōtuciari simul. Alia sb
inde spes p̄p hoc uana sres erigebat creb. dam
inp̄ quadā lacedemoniō missus ab sua curia ad
philippū regē. capt̄ ab hēus uanib⁹ erat. hui
utiq; redimēdi a epyadē ama erat ingēs. Hoc
abnuit marcellus. iam tuma q olozum cui
socij lacedemonij erāt. amicitiā affectantib⁹
ifl. ad colloq̄ū de redēptiōe cū missis. medius
maxime atq; utilissimū loc̄ ad portā tu
gyloy ꝑpē tum qm uocāt galeagm̄ ē unius.
De cū sepi cōmearet. mūi ex. ix. ex ꝑte q̄ mu
rū ītemplar numantio lapides. ex humando
q̄ ripe secū q̄ in fossa patent singli. altitudi
ne muri. q̄ cū prime ictū ferāt p̄mittūt.
humiliozēq; aligno ꝓtinus opinione sua et
celeriozē cōi ruīt et. q ulm octodecim scalis supabl̄.
ad marcellū rē defert. hanc sp̄enda res mi
si. Si cū ad mlos q obvios ipm intermi custodiebāt
ñ ꝓfl. occasiō q̄rebat. q nā obtinuit tm fligu.
tūras diē festū maxime p̄ciuū agi. Et q alia
obsidione defessi. uino largi epulas celebrant.
et ab epiare plenis mulsi plebi. q p̄tio a p̄n
cipibus diuiso. dubia accepit marcellus. cum
paucis ibunoy multū eloquijs. clarusq; per
eos ad rē tractā agendā ande denq; ronci
centurionibus militibusq; q scalis in occulto ꝯ
petis certis signū cum uiderūt ut marte arripi
cuncti. detuq; deuent. Nocte in expeditos
cuncti ee. Jam ūro tpis unū q die epula
tis nā uino sanatis p̄na puīq; somi eet. si
gnū unū milites ferre scalas iussit. q ad
mille ferme milites armati tenui agmē
p̄ silentiū eo ducti. Vbi sine strepitu ac
tumultu p̄mi euasere in murū. secuti q̄di
ne alij cū p̄ce antecta dubios q tuū facer.
Jam mille armatoy ceperāt partē. cū cete
ad motē. plibusq; scalis murū euadebant.
Signo ab exapulo dato q̄ p̄ urgentē solluti
dine erāt puenti. q magna pars in tribo
epulari aut sopiti uino erant. aut semig
ues potabant. paucos tū eoy in p̄sidio in cu
bilibus interfecere. prope exapulōē p̄torula
magnam ruinā fingi cepit. q̄r muro ex cōp
sito tuba datū signū erat. qua un diq; in hur
ri sui apte gerebāt res. q nupe ad epipola
frequētē custodiis locū puentū erat. timen
q magē hostes erant. q̄ fallendi fē tēpa
simul ac tubā ē audiū cāte. clamoq;
tenentiū muros partāq; urb. oīa tenēri. ci
stotes alij p̄mu fugē. alij saltu de mu
ro ꝑcipitant. q̄ba pauentiū. magna pars
tamē igīa tanti mali erat. ut grauatis oīb⁹
sōno uinoq; ꝯtuaste magnitudine urbis ꝑ
tū sensu in satis p̄mente moia. subitoq;
exapulo effuso. marcellus oībus copijs ur
lē migressus erat aut. cōtinuitq; si quā posset
ā capte ꝑte urbi ferendā. epiades ab insula
q̄ ipsi nason uocāt p̄fecto agmine. haud
dubius q̄n paucos p̄ neglegentiā custodū
tūis q̄ fossas murū expulsurus foret. occupādis
pauidis tumultū augere eos ducturē. et
maiora ac ūbiliora affere. p̄q; cōsp̄it ō
ma ēca epipolas armis cōplet. lacessito ma
tū hostes pauos mussitabo. rē in agmē
agm̄ cōmittūt. in rē nī mutuo micq; hostiū
metuēs. q̄m ne q̄ intestina fraus p̄cauī
one omet. clausaq; mē tumultū agmine
atq; in stile uulerunt portas. exercitus ut
mens ingressus. ex supioribus locis ne ē fer
me oīū illa tēpestate pulcherima subiec
tā oculis urbē. in la arma esse dr. p̄ gaudi
o p̄tio tante rei. parū uenusta gla urb. a
thenuentiū classis dimissa. q̄ duo ingentes
exercitus cū duobus clarissimis ducibus de ea
carrebāt. q tot bella cū carthaginensibus tā
to cū discrimine gesta. tot tam opulentis
simis regesq; p̄ceps hiero tū reverentissi
me memorie rex. tū añ oīa q̄ ūte ea fortuna
q̄ sua dedit. bñ situs in. pp. p̄ insignis. Ea
cū unusa occurrēt ānio. subitoq; cogitatio.
nā illa nocētio hme arsima oīa q ad cines
reditum. p̄q; signa agmē admouet. p
mittit suū cursores q̄ mē p̄sidia romana
aut. ñ ductū ē fuerit. ut alio ꝯ tēpe pellēt
hostes ad tuendā urbē. Tenebāt ad maxime

Capiunt a
geracello si
racuse.

portas mundi sp̄ magnume tñ fuge. q̄b⁹ nulla erunt p̄ condicōes uenie spes. ca nec admittunt. nec alloquiū quesq̄ passi. ita marcellus p̄ceptū in risū fuit. ad curialiū sig̃ referri ussit. Tumultus ē in extrema pte urb̄ q̄ sus amari. magq̄ timues ferenti magis in deteriora ea q̄ insule p̄ cōmodestus ad cōmeatē expiendos. p̄ueniebant. Venit huic architylocenī argius ab epyacide ūpsit. ad quē missus amarcello sis ut ex ueteribus hostibus tuum in. cū longo sermone habito dilatā p̄ simulatione ēet. retulit marcellus tps eū ad deliberandū sūpsisse. Cū his die de die differret. dū hypocrates atq; humillimo admouēt ad castra legiōes. haud dubiū sim ācē acceptisset eos. dele romanū exercitū inclusū munitis posse. existimabat ut curialiū nr̄i tēporis capi uidit posse. unde neapolī q̄ thyrica nōiap tūl urb̄. q̄ instar urbiū sūt. possunt castra. timēs ne si frequentia in tāt loca. etiāne ab discursu mules auxiū p̄de. legati eo ab thyrica q̄ neapoli cū infulis q̄ uelamentis uenerē. p̄cātes ut a cedibus q̄ ab incendiis parcēt. De q̄b⁹ p̄bus q̄ p̄mulatis magnifico habito. exercitū ex omniū sententia edixit militibus ne quis libū corp⁹ uiolaret. ceteru p̄ re iuxta. Castra q̄ p̄mum tectis parietū septa. postis religione plateaq; patentibus stationes p̄sidiaq; disp̄sunt. ne q̄s in discursu militū impetus in castra fieri posset. Inde signo dato militum discurrere. reditusq; fortib⁹ cū oīa ferro ac igne multa strepere. a cedibus cū tēperāt ē. Ea primo nullus ānimodus fuit. q̄ oīa diuina felicitate cumulata bona egressi ere. Interhec q̄ philodemū cū spes auxiliū nulla ēet. fide accepta ut immolat⁹ ad epiadē rediret. reducto p̄sidio. tēdit tumulū. ubi. ad ūsi oīb⁹ ad tumulū ex pte capte urb̄. bonum aut nocte ēet. nactus q̄ appē mum tēpestatis statte ad anchorā in solo. nūa classis ne possit ali .xxxv. naues ex portu simul sano p̄fect. libo mari uela ventū dedit. q̄nq; et .l. naues epyacide q̄ simul sis relictis. Edoctiq; carthaginenses ut quāto discrimine ēet. cū .c. nauib⁹ p̄ paucos dies uicit. multos ut fama ē domos exercitus guxi ab epyacide do nec. exarchellus curialo recepto. p̄sidio ac duto. una cum ceteris libi. neq; ab hoste uis hostili in arce acceptu. inclusos p̄ditosq; omnib⁹ suos habuit. Siracusane in tuus castris p̄ tonei dispositus loca. sp̄ ad ui opiā ēet tenū inclusos. Cū paucis dies q̄ete stationes utrinq; fuissēt. repente adueniēt hyppitus q̄ hybla comes ū ule unde q; oppugnaturi ēet. fec. Hā q̄ hypocrates castris ad maḡ portum cōmunitis. signaq; his data q̄ acriꝰ ūne tenebant. castra uetā nōaq; ad orē ē. q̄b⁹ exercitus pent. Et epyacides eruptiōes i stentiones marcelli fec. q̄ classis prima littore q̄ urbē q̄ castra nāuia erat appulsa ē. ne q̄ p̄ sidiū exercitus sumiti a marcello posset. Timuit tū tñ maiorē hostes p̄uer q̄ etatē. Hā q̄ exercitus hypocratem ñ repulit tñ munitus. Ut in scaurē ē q̄ tpide fugientē. q̄ epiadē marcellus cōpulit in urbē. satisq; hā q̄ ī posterū inde bat p̄uisū. ne q̄s ab reparatis eque exercitib⁹ pcli foret. Accessit q̄ ad pestilentiam cōmune malū. q̄ facile utriusq; aios adiceret. q̄ bello consilius. Hā tpe autūni in q̄ locis nata grauib⁹. multa tñ magis ex urbē q̄m in urbe tolerantia uis est. p uniuersi situ oīū ferme cōpta mouit. ac p̄mo tpis ac loci ratio q egritudines mouebant. Paucitatio ipa q̄ cōmunes egrou indigebat mortibus ut aut neglectu exercitiq; q̄ in aduersē mouerent. aut insistentis communisq; cibi⁹ morbi repletos secū traherent. corruptaq; putria q̄ mores ob ocios ēet. q̄ undiq; duos nactos plurimos audirent. p̄ terno uti affectui dine mali efferuerent animos. ut si uti lacrimas uisq; cōploratu p̄sequerent mortuos. si ne efferrēt q̄d aut sepelirēt. nacti uacuas structa ex animata corpa in conspectu simile mortē expectantiū. mortuiq; egris. egri ualidis. ad metu cū tabe a pestifero odore corpū conficerēt. Et ut ferme totus moueretur. q̄ta in ua debāt soli hostili stationes. a multo tamen ius maior pestis prior castris q̄ romana

Pestilentia insignis in exercitu ad in castris.

Comunis

dum cū sedendo sinacusas cede a q̄sq; affece
runt. magḡ q̄ hostiū ęstatu siculi p̄mū inde ex
gūtate loca mulgari moibs. in suas q̄sq; pro
pnq̄s urbes dilapsi sunt. Et carthaginēses
quibꝫ nūq̄ recepē erant. cū ipis ducibꝫ hyppē
te atq; humilcone ad mūtionē oīs pleq; cū
cellus ut tanta uis ingruebat mali adduce
rent in urbē suos. Infirmaq; corpa tecta cūbe
rent. multi tū ex. l. ęstatu eade peste ab
sūpti sūt. Deleao urbē pumicoq; ęstatu, siculi
q̄ hispēsis multos fuerūt. haud magna oppi
da cepū q̄ situ q munimēto tuta, tā multa al
tū ab sinacusis. altū .xx. ab hostio q cōme
atus e cauratibꝫ sins cōpit albā. q multa
arcebant. Interea lomilcar cū classe pro
fect carthaginē. uta exportā fortuna socio
ut spē faceret ī ipis in saluande opē ferre pl
se. B. rs. q̄ incepta q̄ā in urbe exp̄i. ppulit
ut oneum naues q̄ plumas oī copiā rerū
secū ceteā duxit classemq; sua augeret. Igit
. c. xxx. nauibꝫ longis. dcc. oneariis. p̄fectis
a carthagine. sinus p̄speros euentꝰ ad tū acen
dū in sicilia hūt. B ubi ē uenti supare cū pe
dimū phlirbant. Romilcaris aduentu fa
ma p̄mo. deinde p̄ spē nouā. cū gaudiū q
metū mouē. rs. sinacusanosq; p̄hibuit. eppa
res metuēs ne si pugnare nō q̄ tū tenebant
abortu solus flare pdies plēs uenti classis
punica affrica repetet. Illa ad madina mer
cenariorꝫ militū ducabꝫ ad lomilcarē nau
gant. classe in statione ūsam in affrica hīte
atq; tuīte nauale plū. q̄ tā q̄ ipar umbꝫ
aut numo nauiū erāt. q̄pp̄ q̄ plēs haleba
q̄m q̄ uenti a p̄dictes romane q̄ sue classi fla
ret. p̄ppulit tū ut fortunā nauāl' cōmuni
ęxpiri uellent. Et marcellus cū q siculi ex
citū ex tota insula cōuocauerat. ne simul
tā magnū undiq; urbe hostiū ungeret. quā
q̄ impar numo nauiū erat. phlbe aditu si
nacusanorꝫ lomilcare cōstituit. Due class
es unā ex ę pmunitoriū pachynū stabāt.
ut p̄mū tēpestas maris in altū eiecisset ē
aut sue. Itaq; ardente iā eurꝰ q̄ p̄ dies aliq̄t
seuerat. p̄ lomilcar mouit. Cui p̄ma cla
sis petere altū insa ē q̄ siculi supare p̄mīc
toriū. Ceteꝝ p̄ q̄ tendē ad se romanas res u
dit. mātū q̄ subita tpē re lomilcar uela au
altū dedit. missiq; nūtis hanuicl ei q̄ oneum
as naues re in affrica repetē ultro. q̄pp̄ sta
lia p̄ulcē tantū pdit. Epiades tanta repē
te destitue spe. ne obsidiōe magna ex pte aptā
tā urbis relinq̄t. aggrediū nauigat. expecta
tus mag euentū q̄m in q̄q; motus. Que in
asina siculoꝝ sūt nūciata. epiadē sinacusis
excessisse a carthaginēsibꝫ relictā in sicilā. et
ppe utiq; rs. fidutā. legatos de cōditionibꝫ tale
de urbe exploata p̄ius p̄cloquia uolūtate eo
rū q̄ obstrebant. ad marcellū mittit. Cū ha
ut discarpaē q̄q; uiq; regū fuissent, romanoꝝ
cēt. siculis cetā cū libtate ac legibꝫ suis se
uarent. euocatus ad cloquiū uis q̄bꝫ ab epiade
creditū res erat. missos se simul ad marcellū.
simul ab eo ad ciuitū siculoꝝ anunt. ut una
oūm q̄ obsidēt q̄q; cet obsidionē cēnt. Forta
na cēt. De re alū ppe sibi placerent q̄ quā.
Acepti deinde abnis ut necessarios hospitesq;
alloquerent. Exp̄sit q̄ picta iā cū marcello
erant oblata spe salutis ppule eos ut secum
p̄fectos epiades. pclusū q̄ philistionē. et
epiade cū sidon cognōie aggrediūt. Interfactis
ris q̄ multitudine ad cōtionē uocata. q̄ no
pia q̄m ipi me se subite occulte soluti erant
cōsiliū q̄m tot mala ingrueret. negaret for
tunā accusandi cē. q̄ in ipos cēt p̄testate
q̄m diu ei placuissent. rs. causā oppugnandi
sinacusas fuisse cauratē sinacusanoꝝ ñ eoꝝ
ū. p̄ iā ut occupatas res a satellitibꝫ hanni
bal. deinde hieronimi hyppēte atq; epiade in
dicarunt. tū hellū mouisse. q̄ obsidē urbe ex
pisse. ut crudeles tyrannos ei ñ ut ipam ur
bē expugnare. hyppēte ū intempto. epia
de mārcluso ab sinacusis. q̄ p̄fectus ei occas.
carthaginensibꝫ oī spē siculē diu manuq; pl
sus. q̄m supē causam. rs. cur ñ pīn ac si
hiero ipe uiuet unicā rātoꝝ amicitie cultoꝝ
si in columes sinacusas ee uelint. Itaq; ne
urbi ner hōib; aliud pdin q̄ ase mer ipis ē

si occasionē reconciliandi se. ĩs. p̄mittissent. cū autē q̄s ip̄e monito horresc. nullā dēm fore si simul libertas ab ĩpotentib⁹ tirannis appetiss. Omnū igit assensu auctoritate ō̄ē. p̄tores tū p̄ cām qm legates nōiari placuit. Ex ip̄o dēm p̄tor mittit ad marcellū. Quor̄ princeps. Deq; p̄mo mq̄t sua causam audiendā fecit. Et hiarum ne q̄q̄ tā multos ip̄i q̄ nos. nec p̄ca pace tuenda cede cōparta sua causa nos. q̄sq; & satellites regis hyppotes atq; epiates oppressis nob⁹ hinc meu hinc fraude tbauer. nec q̄sq; dicere pōt aliqū nob⁹ libertatis ip̄s fuisse. q̄ paras uob⁹ cū ñ fuit. Nūc arte cede cor̄ q̄ oppressas tuebant sua causas. cū p̄mū ñ arbitr̄ ee cepim. ex templo uenissem ad ferenda arma. dedentes nos. ut te. mea. nulla tranquillā fortunā q̄ impetrata a nob⁹ fuit. Etiam capte nobilissime pulcherrimeq; urbis gratiā dei & dedec. marcelle. Quicq̄d ūq̄ tibi magnificq; memorandū gessim. ad tuū tuiq; tituli accedit. fame ne cōtuelis q̄nta urbs a te capta sit. q̄m potens q̄ ea spreta culo ee. q̄ q̄sq; ita. q̄sq; manu ceciderit. nē mīa atheniensib⁹ carthaginiensib⁹q; ꝓpter. nē tua te nob⁹ ostendat. ī columesq; sua causas familie uē sub clientela nōis marcellor̄ tutelasq; hīas tuas. ne pl' apd uos hiarum q̄ hiarus memoria moīti futuat. Quid ille multo amice fuit. q̄ hic hostis. q illi būfacta q̄ p̄sensistis. huic mīa ad primū tū ipius malunt. Omia q̄ ipe bella q̄ tuta erant apd. ĩs. mē ipse pl' belli ac pacis erant. Nam q̄ tuffuge tēdi se romanis uti. mercenarior̄ q̄ auxilia militū in eam copulē metū. arreptisq; armis p̄tores p̄mū obtruncāt. Inde ad cedē sua causa mor̄ diffaurit. Deisq; fores obruit iuti intrec. atq; oīa q̄ in promptu erāt diripuere. Cū ne sine duab⁹ cēnt. sex p̄fectos cāue ut tū ac tuone angu p̄cent. Sedato tū tumultu exeq̄nib⁹ sustatā do q̄ acta cū. ĩs. essent. dilucē id q̄ erant cepit. alia sua ac fugarū causa cē. In tpe legati a marcello redier. falsa eos suspitē metuentes memorantes. nec causā exprende prne cōi nullā. ĩs. cē. Erat ex ibo achaudine p̄fectus. hyspanū mercē noīe. Ad cū mr̄ comites legator̄ te ad sua mī ex his pnor̄ auxiliarib⁹ ē missā. q̄ sine arbitr̄ mercatū nacē. p̄mū q̄ in statu re liq̄ hyspaniā. q mīp ñ ueiat exponit. oīa. ĩs. s. obtinū armis. posse cū si opē p̄tū fatear. p̄ncipē pl'anū ee seu militare cū. ĩs. seu in patrā reiñ ulcīt. Cont̄ simale obsidi pgrat. q̄ spē ee tū marq; clauso. ad hos mercē. cū legatos ad marcellū mitti placuisset. fiem mr̄ eos mittit. Quā p eūd ullū hyspanū secū ab alīs ad marcellū deduce. cū fide acceptiss cōp sius secq; agende rei ordinē. ad hiudinē redit. Tū mercē ut ab suspitōe pdutis aut̄ oīū cōos. negat sibi placere legatos cōmeare ulr̄ atq; ut recipiendū quēq; mittendū. Et q̄ intentius custodie seruent. opportuna duudecim p̄fectis ee. ut sue q̄sq; partis tuende reus sit. Omīs ad sensi sūt paribus duntenus. Jpī regio cuent ab arethusa fonte. usq; ad lotū magnū port. Jo ut sarēt. ĩ. fecat. Jtaq; marcellus nocte nauē oneraria cū armatis remulco q̄druremis ibi ad achaudinē ut sit. exponiq; milites regiōe porte fontē arethusā ē. Hoc cū q̄rta vigilia fac tū eet. exp̄ositosq; milites porta ñ cūcta recepisse mercē. luce p̄ma marcellus oīb⁹ copiis menia achādine aggred. ita ut ñ eos solū q̄ achaudinā tenebāt in se cōuert. sed ab nassō q̄ agmina armator̄ cūcurrerēt relictis statiōnib⁹ suis ad unū q impetū romanor̄ susteniū. In hac tumultu actuarie naues instructe nā cū cōuectis ad nasū armatos exponunt. Qui in pnso aditu semplenas statiōes. q ad aptas fores porte q̄ paulo ab excurrerāt arma ti. haud magno cōtamine nassū cepe. desertā fpidentē fuga custodū. ut ullis muī p̄sidij aut pugnatie ad manendū q̄ in tuffugis fuit. qui ne suis q̄dē satis cōsulentes se. medio cōtamine effugere. Et marcellus ut capta ee nassū. ac achaudine regionē una teñ. menia q̄ p̄sidio sē adiunctū. receptū cernit. regie opes q̄rū fama maior q̄m res erant diripiuntur. suppōso impetu militū. ut ns q̄ in achaudina erāt tuffugis spatiū locq; fuge datus eet. Sua causam tandē libi metu. portis achaudi

dunc aptus · oratores ad marcellū mittūt · nichil
pterēt alind q̄ mollimitate sibi labisq; suis.
ea marcellus ēcilio aduocato · et adhibitis et sim
causams q̄ p seditiões pulsi ab domo unt̄ psi
dia romana erūt · respondit · ū plura p annos .l.
bñ facta hieronis · q̄ paucas his annis male
facta eor q̄ sua causas teneāt ea ra rē · p · ee ·
Sz plerūq; eor q̄ debuer̄ recidisse · fecisse mq; m
ptor nros ad se gñores multo q̄m · pr̄a · uolūt
pmas egrigisse · Si q̄ē ciuū annū ēcūsed de sua
sas · ū ipse refugatā ciuitatē h̄et · & ne ūfuga
rū duces captā et oppidanā teneāt · Quod potuit
sua causam facē ex tiplo ul' eos sua causanor ee ·
q̄ unt̄ psidia rōana fūnt · ul' hispanū ducē me
rcū q̄ p sidū fūdit · ul' nror sua causanor p
timo seruū q̄ē · si forte oūm sibi cēsū labornm
pcloq; ea mea sua causa tm manq; ti
dū ex hanc nor · neq; p tm sua cū ee q̄ capere si
ua causas potuiss · Inde q̄ stor cū p sidio ad nas
siū · et ad accipienda pecuniā regiā custodiā
dāq; missus · Ornamenta multa data ē · et cu
stodib dunsis p domos eor q̄ unt̄ psidia rōa
na fuer̄ · cū multa ure multa auarine facta e
rempla ed̄ent · archimedē memorie pditū ē in
tanto tumultu q̄m cap te urb inchsa ut lu di
ripiendū multū aere p̄stat · intent formis
q̄s in pulu ē descripserat ab ignaro militē dis
cēt interfectū · Egre to marcellū tulisse sepul
tū q; anū habitū · et primus et maximus honō
ri p sidioq; nom ac memoria ei fuisse · Hoc
maxime in siracusse capte · In p̄de q̄b; p̄ter ea
cū fuit · q̄ ur capta carthagine cū fuisset
cū q̄ urbs eq̄s ēquabat · Paucas an dies q̄m
siracusse caperē · t · otacilius cū q̄nq; remibus
· lxx · uticā ab lilybeo cursum fecit · Et cū ad
lucē portū intrass · onerarias frumēto omnes
cep̄ · eg̃ illuscp in tm · deprehēdē aliq̄ntū ag̃
ēcta uticā · p̄daq; oīs generis ref̄ad naues egit ·
lilybeū tcio die q̄ profect cū erat · cū · c · xxx · o
nerarijs nauib frumēto p̄daq; onustis re
dit · ita q; frumēti ex tiplo siracusas missit ·
q̄ m ea in ūrē subuenisset · uictoribus uicisq;
parē pmtior fames instabat · Eadē estate
in hispania cū ferme biennio nichil admodū
memorabile factū eēt · r · imperatores egressi hy
bernis copias cōiunxerūt · Ibi cēlius aduocatū ·
oīūq; munū egregie sentētie · qui ad id tem
pus id m actū eēt · ut hasdrubalē teneāt ne ea
hāc retinēt · tps ee id agi ut bellū in hispa
nia finiret · et satis ad id unū ēdeb · at ante
fisse · xxx · milia celtiberor · Eo hyeme ad arma
exercitū tres exercitus erant · hasdrubal gis
mundi filī · et magō cūmctis castis q̄nq; ferme
ducū ex ab · rs · abierant · p̄ p̄ior erat hamil
caris filī · hasdrubal · uel' in hispania imp
ator · ad urbē nōie antiquum exercitū habebat ·
Cū uolebant p̄ oppidum duces · r · et spes erat
satis supq; ad id unum ee · illa restabat ca
sa · ne fusis ac pulsis ab hasdrubale et magone
in abies salubq; locum se recipientes se bellū
cerēt · Optimū genus dunsis hispania co
pis toti simul hispanie apletu bellū trahū
re se dimiser̄ · ut · p · comelius duas ptes exer
citus rōanor socionq; adūsus magonē ducē
atq; hasdrubalē · cū · comeli cū tria pte uete
ris exercitus celtiberis admixt cū hasdrubale bel
lum gerebat · Vna p fecti ambo duces
exercitusq; celtiberis p̄gredientibus annotinē in
spectū hostiū dumūte amne ponūt castra ·
ibi · c · cū · comeli sapio cū quib ante dictis ē
copiis substitit · et p · sapio p fecit ad destina
tā belli partē · hasdrubal p̄ q̄ audiebat e
iusdē ciuitatis in castris · et spem omnē
in celtiberis auxilius ee · pter oīs barbaros
et p̄ p̄ue oīū gentiū cauū in q̄b; p tot an
nos militabat p fidē fuali lingua cum
uitq; castra plena hispanor erant · procul
ta colloq̄a pasa fuit magna in media cū ce
tiberor p̄ncipib ut copias tū ab duceret ·
nec aper ui suam fidem · ū eū in · rs · intent
arma agebat · et nichil q̄ntū ul' prelio sanis
ēt dabat ne bellū gereret · et cū q̄es ipi ·
tū redit domū fruiq; uitandi suos suaq;
grata uulgo erant · Itaq; cū duabus fidelis
q̄m multitudine p suasū ē · simul ne mal
ab · rs · duabus erat · exemplaq; hec ne p̄ d
cautus bīnd · ne ita crimis cēdant auxilia
ris · ut ū plus fidei uobis suaq; utrum

Resp̄sio marcelli ad siracusanos.

Q. de archymede pho mirifico

Octacilius romā p̄ter rūsit in affricā et deprehēsis carthaginēsiū agris cū ingēti p̄da ad columnas dextro regreditur.

ad hispaniā redit scipio.

studuit cel
laberr. ꝯa
nos carthā
gīnē stipēd.

ꝯ. Scipio cōuentus
inopinata multitudīe
hostiū. dū in cē belli dī
crimen sp̄ imputātissimū
offert. lancea cū sue
beratus occubuit. mgē
q̄ eis ei q̄cat̄ duce p̄di
to i fugā effusis. p ma
gna parte dletus est.

ut Mellan

Spulcrime dem

ut quia dd illa.

nūc

ꝯ magnū
ut mul

dum
ꝯ

hīe maximus habebant. Signis reprime su
blatis. celabi. altiꝰ. nichil aliud q̄rentib⁹
cam̄ obtestantibꝰq; ut manerēt. ī. ꝑ
tentes q̄m domestico se auocari bello. Sapio
p̄ socij nec p̄ab⁹ nec in rem̄ putant. nec
se aut pene sine illis hosti cē. aut fr̄i rursꝰ
cōiungi indut posse. nec ullū aliud salutare
cōsiliū in p̄mptu cē. nec q̄nq̄ posse cede statu
it. inde oī cam̄ interc̄. nec ꝺ hosti eq̄ se cōmit
tere loco. Cū tm̄ egressus stum̄. ꝑpe uestigi
is abeuntiū insistebat. Per eosdem dies
p̄. Sapionē pr̄ ingēs. p̄cim̄ mali. ab no
uo hoste urgebat. Hasdrubal ille erat iuuenis.
q̄ hīe erat socius carthaginēsiū. quē
rem̄ clarū potentēq; romana fec̄ amicitia.
Is tū ad eq̄tatu numidarū aduenīcū. p̄. Sa
pionī occurrit. q̄ dē assidue dies noctesq;
infestus adorat. ut ī magē tm̄ paul a ca
stris lignatū p̄bulatūq; p egressis erapt. ꝫ
ipis ob eq̄tatē castris. inuectu sp̄ in medi
as sepe stationes. oīa ingenti tumultu tur
bauit. Nocturnꝰq; sepe in cursu repentino in
patis nallocq; hostiū cē. Nec aut locꝰ aut
hīe ullī uacuū ameu ac solliciti⁹ esse erat
is. cōpulsiq; nr̄ uallū adepto rem̄ ōium
usu. cū ipe uetera obstrio cēt. fac̄ q̄nq; aut
oē ed apparere. si se indebīt q̄ cū repē mu
nibꝰ. q̄ ingentis fuellanoꝝ conuentare fa
ma erat penus cōsumēt. dux aut⁹ q̄ po
nides sapio uict⁹ temerarium caput cēsium
ut nocte insidiis obrūā uret. q̄ cū q̄ oc
cupāt loco ꝑtū cēserent. Relicto g̣ modi
co p̄sidio in castris ipsoq; t. frontio lo
gius. medio nocte p fect⁹ cū omnis hostiū
manus cēsit. agmina mag̃ q̄ acies pu
gnabant. Supios tū ut in tumultuaria
pugna romanus erat. Cū q̄ eq̄tes numi
de repente q̄s refelliss̄ se dux rat⁹ erat. ala
tibꝰ circūfusi magnū troiē intulē. Confuso
ad cursus nūmidas. tamine nouo. tū in su
p aduent hostis. duces rem assaqui ab ī
go nā pugnantis. ancepsq; ꝑtū cōsisterent
re. inclos in quē potissimū hostē q̄m ue in
ptē conferti eruptionē facerent. pugnanti

hortantiq; imperator q offerenti se ū plīs la
ce erat. lac̄ exim̄ lancea trinat̄. Cumq; his
hostiū q̄ in conferus cta duce impetū fecerunt.
ut q̄ammīmē labenti eq̄ sapionē mouit. ala
ces gaudio cū clamore p totā acē nūciātes
dis carriūt. imperatorē romanū occidisse. ac p
magnā partē pditis nor. ut q hostes haud dubie
punctoribꝰ q ī. p uictis cēnt fec̄. fuga confe
stim̄ est. atie duce amisso fieri cepta ē. Cēm
ad eruimpendū mē numidas aliāq; leuium
armatorū aptā haud difficilis erat. ita ef
fugē tm̄ eq̄tū eq̄tum eq̄s ueloc̄tate peditū
uix potuit. ecclq; ꝑpe plēs in fuga q̄ in pu
gna fuit. Per supstitiē q̄sq̄. in pcipiti iā ad
uesperū die nor inuenīt. Haud segnit in
duces pem fortuna usi. cōfestim e plō uix ne
cessaria q̄ete data militib⁹ ad hasdrubalē
hamilcaris arripiū. agmīa in pnit. ī dubia spe
cū comminus essent. rebellare posse. Quod ī est
uentū. inc̄ exc̄ duce q̄ uictoria recenti letos.
gīulatio ingēs facta imperatore tanto cū oī ex
ercitu celeb. q altiꝰ plenū dubio parē inc
tionē expectantes. Ad. ī. ī uū quinē fama
tante cladis pueniat. ꝫ mestū q dā silenti
um erat. q tacita dāmatio. q̄bus iā p̄sugi
entibꝰ. ais imminentis mali cē solet. Impi
tor ipe p̄ q̄m q ab socis se desertū. hostiū
tm̄ auctis copias sentiebat. cōecta q̄ q oīce
ac suspitio ne accepte cladis q̄ ad ullā bo
nā spē p̄uia erat. Qe nā ī cm̄ hasdrubalē
ac magonē ī cēsimato suo fr̄ bello examine
aduc̄ exercitū potuisse. Quoīm cām ī ob
stitisse. aut a tergo securū frem. ut si p̄bebīt
q̄ mīm̄ numū cogēt. ducesq; exercitus hostiū
ī posse ipe exc̄ cū fr̄ cōiungēt copias. His an
xi animis. ut ī cē salutare cē in p̄sēs arcebat.
cedē in q̄ntū poss. Et ī una nate ignaris
hostibꝰ q obid q̄tus aliq̄ntū cōsus ē it. Lu
ce ut sensēr p fectos hostes. p̄missis numi
dis q̄m potuit maxime citato agmīe se
q̄ cepit. Sīl nocte assecuti numidē. ī ea b
tergo inde in lata incursantes. cōsistē cepit
ac tutari. agīl q̄ntū possent. Tam tuto ut
simul pugnarēt. p̄cedentq; sapio hortabat.

pusq̄ predestres copie assequent. Cetim nec agē
to nec sustinendo agmē. cū aliquādiu haud mul
tū pred'et q nox iā instaret. reuocat plio suos
sapio. q collectos in tumulū quendā nō quidē
satis tutū p̄sertim agmini pauso. edmodē tū
q̄m certa. cū erant subducat. ibi p̄mo ip̄editus
q repentu immeditū receptis carnū dapibus lx
uo difficulē impetū maursantiū mundanū ar
cebant. Deni p̄q̄ toto agmine hostes ip̄atores cū th
ustis exanimis adeunt. apparebat pauū armis
ad tuendū loci sine munimēto nalitos ee. Cir
cūspectare atq agitare dux cepit. si q̄m posset
nallū cū inuenit. Sz erat adeo nudus tumu
lus q aspi soli. ut nec unguleta nallo cedēn
do. nec tūu cespitu facundo aut ducendo fos
se alij ue ulli op aptā inuenīt posset. nec fūtā
q̄q̄ satis arduū aut abstisū erat. q hostia
dirū ascensū ue difficalē p̄bet. oīa fastigio le
ui subucta. Vt tū aliq̄ imaginē nallo obice
rēt. clerellas miligatas oneribus uelud stru
entes ad altitudinē solitā cūdabāt. cumu
lo sarcinarū oīs gen̄is obiecto. ū ad molli
endū clerelle resilirent. puma exanimo p̄q̄ ad
uene. in tumulū q̄d p̄facile agm̄ erat. mu
nitōis ū facies nouā p̄mo eos uelud muri
clo q̄dam tenuit. q cū duces undiq̄ nouasse
runt q̄d starent. a nō ludibriū illud uix se
minus pueris ne mozandis satis ualidum.
distrahent, durriperūtq̄ captū hostē teneri
latentē p̄ sarcinas. Hec cōperti duces mar
pabant. Cetim nz tūsilire nec molim oīa ob
iecta. nec cede stipitas clerellas ipsisq̄ ob
rutis saramis facile erat. Quibus dum cā
molitū obiecta oīa armatis cedisset uiā
plibusq̄ idē ptib̄ fieret. capta iā undiq̄ ci
stua erant. pauci a multis pulsiq̄ a uicto
ribus passim cedebant. magna pars tū mu
litū cū in ppinq̄s refugisset siluas. in castra
p̄. sapionis q̄b. ū. fontei legat' petit p̄
fugere. Cū. sapionē alij in tumulo p̄mo ip̄
tu hostiū cēsū truduāt. alij cū paucis in
primā castē tūr pfugisse. Hanc igit cōtendit
atq̄ ita celsis fontib̄ q̄m nulla molim pos
sūt in captū. omisq̄ mor cū ipo imperatore oc
cisos. Anno octauo p̄q̄ mihi spanā uenīt.
cū. sapio inter tēsimo duce p̄ fris mortē e
mer fectus. Lucr ex morte eoz ñ rome maior.
q̄m q̄ p tota hispanā fuit. q̄n apud anes p
tē tolonis ex̄citus amissi. q alienata pum
tia q publica tūebat clades. hispanie tūes
lugebant. desidabantq̄ duces. cū. cū magr
q diutī p̄fuerit us. pūq̄ q fauorē occupa
uat. q spanā ustitie tēpantieq̄ romane
p̄ma declat. cū delcr exanimis amissaq̄ hispa
nie uidēt. uir nū gyndit has restituī. e
rat me exanimo. l. martij septimo. f. e. q. r.
impiger inuenis. aūq̄ q ingenij aliq̄nto
q̄ p fortuna inq̄ erat nat maior. Is ad spa
nā indolē accessent. cū. sapionis disapli
na. sub q̄ p tot annos oīs militie artis e
docr fuat. q ex fuga collectis militib. q̄bus
dā de p̄fidus reductis. haud cōtēnendūe
xercitū fecat. cūmq̄ntq̄ cū. ti. sempronio. p. sa
pionis legato. Sz tantū p̄stitit eques. v.
auctoritate mr milites atq̄ honore. ut ca
stra cet hybum cōmunitis. cū duce exanimi
comitis militaribus cari placuisse. subeun
ti alij alius in custodiā uallū stationesq̄
tonec p oīs suffragiū iret. ad lucrū mar
tiū cūcti sūmā imperij detulēr. omne in q̄s
exiguū id fuit munendis castris connexen
disq̄ comeatib̄ consūptū. a oīa impia mi
litis tum haud q̄q̄ abiecto ānō exanimo.
Cetim p̄q̄ hasdrubalē gisgonis uenientē
ad reliquias belli celendas tūsisse hybus.
q appropinq̄re allatū e. signisq̄ pugnaq̄
p̄stitū a nouo duce milites uidērūt. recogni
ti quos paulo ante imperatores hūissent. q
busq̄ q ducib̄ q copus fieri p̄dure ad pugnā
soliti erant. fleri oīs repente q offensare cap
ta. q alij manū ad celū tendē. dīs manifestā
alij strui humo suū q̄sq̄ nōiatī. duce im
plorare. Deq̄ sedari lamentatio potat exani
tib̄ ceruicombus manipulares. q ipo mulcā
te q marcante marcio q in multebres q in
utiles se precipisse. fleti. pti q̄ ad tutandā
se met ipos q rē. p. secū adueret. ānos. q nec
multos imperatores suos uacē sinent. cum

cetem

mimi

Occidit quoq̄ cn. scipio
fr. pcij. p. scipionis a pe
nis castrisq̄ direptis ma
gna parte sui exercitus
cecidit.

subito clamor tubarūq; sonꝰ. ita enī ꝑr uallū hostes erant ꝯcurrē. ñ uso repente mīt luctu discurrit ad arma. ac uelud accensa urbe discurrūt ad portas. q̄ hostē neglegēter atq; in cōpositc uemēntē occurrūt. Et tī plo impulsa res pauorē maiorē mentes mirabundiq; ñ tot hostes tā subito ex tot ꝑdicto ꝯcursu foreut. ñ tanta audacia. tanta fiducia suos uictos ac fugatos. q̄s imperator duobꝰ sapiombꝰ cesis ceciderāt. q̄s castris pōēt. quos signis deiecerāt pugnare. sed hec tot ita nec opinata. primo oīū incursu sustinere atq; referre pedē. deinde alacri animo ꝑsilire. pulsi fugā ūtuntur. q̄ aut fugientiū cedes facta fuisse. aut tremebundis pcaloq; suisq; seq̄tibus imperare. ni maturius ꝑr receptui dedisse signa. obstitissentq; ad p̄ma signa quosdā ipse retinēs. ciuitatē repsit acie. ñ mansura audes. adhuc cedis sanguine suq; reduxe. Carthaginenses tpīe primo ab hostiū uallo actos. pōq; neminē in seq̄ntē metu sub signis esse uisi. cōtēpti rursus q̄ fusos deuictosq; in castra abiuisse. pari negligentia in castris custodiendis fuisse. Nec q̄ sup̄ inquit hostis erat. tamē reliquas cū ē duos exercituū ñ paucos dies delectos fuisse. Ob hoc cū oīa neglecta apud hostes essent. exploratis uiis mari. ad cōsiliū p̄ma spē tementuū magis q̄ audax ānū adiecit. ut ultro castris hostiū oppugnarent. facili ē rē. nā diurnis laboribus oppugnari castra. q̄m si se rursus tres exercitus ac tres duces uniuersi sua defensione simul haud facile fuisset. ceptis receptui se affligeret. aut si pulsus esset. tamē ultro inferendo arma. cōceptū sui decoris. Nec tū dubitare q̄ nocturnū terrorē q̄ ñ sue fortune cōsiliū p̄ haberet. alloquitur adhortandoq; suos milites ne ꝓpter oblectationē aduocata rei dissentiret. Vel mei q̄ imperatoris mīte unius mortuosq; pietas. uel p̄sens oīū nrm milites fortuna. fidē cuius sue p̄ter hanc impiū ut amplius audeo uno uerbo tuere tpa. q̄ue ac sollicitū ee. Quo enī tē pore ñ metus in errorē obstupefacere uix ita cōpos mei eem ut aliq̄ solatia mecum ego animo possem. Cogor unum oīū nice q̄ difficilimū in luctu ē uincere. Et ne tū quidē ñ q̄ ñ his reliquias duoꝝ exercituū potē seruare possem cogitando ē autē ānū ab assiduo meo uulnere labet. p̄sto enī acerba memoria q̄ sapiēs me amboꝝ dies noctesq; curis insomnesq; agitant q̄ exercitant semp somno. neu se neu uulnera p octo annos in his locis militis suos cōmilitones uestros neu rē. p. patiar multā. q̄ sua diuisa pli nā suaq; institutā seq̄ uolent. q̄ ut imperus uoꝝ nemo obtrectatoꝝ me uno fuit. tua post mortē suā q̄ in q̄q; re fructuose illos fuisse maxime censeam ro optimū ducē uos q̄ uelim mulcere. p̄ lamentis lacrimisq; tāquā certatim ꝑsequi. Vnuit ingentq; fama rerū gestarū. q̄ facē cūq; occurrere memoria illoꝝ uelud si adhortantis signiferq; dantis uocatis eos uta p̄lia uire. Nec alia profecto spes. hesterno die odiē ānisq; uris oblata memorabile illud edurē p lui. q̄ decumanū deiectis hostibꝰ. ñ cū sapiombꝰ ceruicū ee nomē romanū. Et cui ꝑpli uis atq; ūtus ñ obruptā sint cunnensi clade. q̄ omnī profecto sentia fortune cāsum ee. Nec q̄ tm a usi estis spōte nra. expti labet q̄ duce uno auctore. nō enī hesterno die cū signū receptui dedi seq̄tibꝰ effuse uob tamē hostē. frangē audentiā uiam. q̄ differre ima ioꝝ gliam atq; opportunitatē uolui. ut primo dū ꝑpta in castris. armati inermes atq; q̄ sopites p occasiones aggredi possetis. Nec huic occasionis spē milites fore teneo. q̄ ex re tpa ceptā habeo. Quob q̄ profecto si quis q̄nt q̄ nā ñ pauca a multis. mea a auctoribꝰ castra tuta ti sunt. nichil aliud ꝯtendatis. q̄m ro ipm ti mētes uos oīa q̄ optimis formata hūisse. ipse peritus instructosq; fuisse. Et tui spes hēt. Sed ro q̄ ne timeat fortuna facit minime uti sūt hostes. q̄ q̄ negligēs incautū atq; aptum hēas. nichil oīū nē metuunt. nisi hostes. q̄ ne obsessi ñ ipi atq; oppugnati. castra sua ul oppugnent. auteū q̄ cui ꝑt auferre nos eo ipo q̄ difficilimū erit. tertia uigilia noctis silentū agmine ducā uos. Exploratū habeo ñ uigiliarū ordine. ñ stationes iustas ee. clamor in portis audit. q̄ primū imperē castra ce-

pur. tū inē tot trepidos sōno pauentesq; ad
ner oppugnatū tumultū q̄ inermes in cubilib⁹
suis oppſſos. alia cede sedat aqua uos eter
no die reuocatos egre ferebatis. Sed audite
mihi consilia. ⁊ unde asp̄is q̄ tenuis p̄fecti
sima q̄q; ētilia tutissima sūt. q̄si in occasione
morātes cui p̄tiolat oportunitas emendat pu
lui fūs. ne q̄q̄ uigor omittam q̄rens. Inte
rea nr̄i pugnā. duo haud quāq; absūt. ꝺ ag
gressuros paucis est q̄ resistamus unus atq;
alter uincet. Si diē, p̄ferimus q̄ hesterne aup
ne mis fama auctem resternit. pclin ē ne
mīs duces ōsq; copie commeat. Tres dem
duces. tres ēcatus sustinebūt hostiū. q̄s.
ēn. saepius in columnā ēcatu ñ sustinuit. ut
dimicent copias pter duces mīt. tua sequi
ac dum⁹ oppim⁹ possūt hostes. Alia belli ge
rendi ratio nulla ē. P ñ michi pr̄ noctis p
nime opportunitate expectem. Ite. deis unā
rebꝰ corpa canute. ut inter ingentes ede
ām in castra hostiū irrūpam⁹. q̄ nim tutam
estis. Ieu q̄ audē anonis duce nouū consili
um. q̄ q̄ aurem erat magis placebat. Pelu
quā dia expediendis armis q̄ cuncte cor
pūs cōsūptū. q̄ maior pars noctis q̄si de
ta ē. q̄rta uigilia mouē. Erāt ultr̄ p̄ruma
castr. sex mīlīū mīuallo distantes alie copi
e prior. Valles cuia interūt. condensa ar
bꝰibꝰ. In h⁹ fere medio ferme stadio. co
hors romana arte pumea abdit. q̄ castris
uti medio uinē interepto. cete copie silem
agmine ad primos hostes ducte. Et ad sta
tio milla p̄ptis neq; minallo custodie erāt.
uelut si sua castra nullo usq; obsistēte pe
netrāe. Inde signa cumūt. q̄ tollit clamor.
pars semisōnes hostes cedūt. pars ignis
escas struūtes ante rectis mutuāt. pars
portas occupant. ut fugam interludant.
hostes furuūl igne. clamor. cedes. uelut
alienatos sensib⁹ nec audere nec pudere
q̄q̄ fuit. Inde mīes inē armas
armatos. alij ruūt ad portas. alij op
tis ruinis sup nullū saluūt. q̄ ut q̄sq; eua
serat p̄cul ad castra altā fugit. ū a cohr

Capuā Romani peno
rū castra ibidē q; acie
cesis hostib⁹ ad
alia castra p̄gressi. i
quib⁹ simile stragē
edūt. Ad xxx. milli
a hostiū cesa sunt.

te q̄ equis ex occulto p̄uentib⁹ dū uerti
cesq; ad unū ōs sunt. Omnis q̄ sinus ex ea ac
de effugiūt. adeo raptim captis p̄ximis
castris malūt tūs cursū castra ab. ir. ē. ut p̄ue
nire nūtius cladis ñ possīt. Ibi ū q̄ longē ab hr
ste abeunt. q̄ q̄ sub luce publica pabulatū.
lignatū. q̄ p̄dam quāq; dilapsi fuāt. neglec
ta magis ōia ac soluta inuenerit. Arma tūm p
sita in stationib⁹ milites inermes aut hu
nu sedentes accubentesq; aut obambulā
tes aīs uallū p̄tasq;. Cum his tū sanus so
lutusq; romam calentes adhuc ab recenti pu
gna feroces q̄ uictoria plūs meunt. Intrāq; ne
q̄q̄ in portis pauit resistū. Inē portas comā
sū ex totis castris ad p̄mū clamorē. q̄ tumul
tu facto. atq; plūs ouē. Denq; tenuissent. nu
cruenta scuta romanor⁹ usa in dimicā alie
nis pēnis. atq; ūm pauore uincē cessent. h
tior in fugā uertit ōs. effusiq; qua inē ni
q̄s cedes oppſſit. Exeunt castris. atq; ita na
te ac die bina castra hostiū oppugnata duce
tu. l. manij, Sld. xxx. vij. milia hoīm ce
sa. Fluctor ē clamor. q̄ annales acūatus
ex gr̄co in latinū simonē iuuat. captos ad mil
le. dccc. xxx. pdiā ingentē putā. ne absu
isse clupeū argenteū pondo. cxxx. viij. cū
imagine briachyni hasdrubal. Valius an
tias. una castra magonis capta tradit.
Septē milia cesa hostiū. alto plo. erupta
pugnatū cū hasdrubale decē milia occisa.
iiij. milia. cec. xxx. captos. Piso. v. mi
lia hoīm cū magone cedentis uīos effu
se segnē. cesa ex uisdūs scribit. Sipuo
os magnū nomen marcij uocas ē. q̄de gle
ri in miracla adduit. flāmā ei ctionanti
fusam e capite sine eius sensu cū magno
pauore circūstantiū uisuū. monuit ciq̄n
ctione ei de penis usq; ad uicesū caput
fuisse. in templo clupeū marciū appellati.
cū imagine hasdrubal. Quare de in alioq;
diu in hyspania res fuere. utrisq; p̄ tantis
nunce acceptas inlatasq; clades. cū tam
tib⁹ pcūm sume rerū fuce. Diu hec in
spania gerunt. Marcellus captis Syracusis.

ad sacrā ꝓ ꝓsperia reddit.

cū ceā in sicilia. tanta fides atq; integritate cō
ꝑstitisse. ut ūn̄ suā gl'am ꝙ q̄ maiestatem
ꝑpli. r. augerent. ornamēta. signa urb. tabu
las q̄ quib⁹ hūnabant sunuasse. r. ꝺcuerent.
C cēm in ꝓmū mutuī mundi gl'aī artiū
opa. lucrū q̄. hunc sacru ꝓfanaq; oīa uul
go ꝛpiandi facūt. q̄ ꝓtremo in romanos
ꝺos tēplū. ad ipm ꝓmū q̄ a marcello ereme
ornatū. ut. Insecbant. em̄ ab eq̄tibus ad pe
dē capnā deducta a marcello tēpla ꝑ ex
cellentia ci⁹ gen⁹ ornamēta quoꝝ ꝓ exigua
pars cōparet. legatiōes oīū ferme ciuitatū
sicule ad eū cōuenebant. dispar ut causa ac
tū. ita cūctis erat. Cūm aūt captas sunuasse re
ducī. ut mos a maiore⁹ leges accepunt. E
rāt tū haud pue reliquae belli. cca aggen
tū. rs. Ꝑpades q̄ hanno duces reliq; ꝓnis
belli. q̄ tōus nouus ab hannibale in locū ꝑpo
cūis missus ubi pm̄ cū gen⁹ hippacaenis oꝝ
tionē ꝑpares uocabant. ut impiger. q̄ sub
hannibale magistro oī belli arte edoct. hu
ic ab ꝑpadi q̄ hannone nunqd ꝺem̄ auxi
liares. cū quib⁹ ita ꝓpagatus hostiū ags.
ita socios ad retinendū in fide aīos coꝝ fere
dosq; in tpe cuiq; amissū adꝛit. ut brem tpe
tota sicilia impleret nōis sui. nec spes alia ma
lor apd̄ stantes reb⁹ carthaginensiū eēt.
Itaq; inclusi ad tps mentib⁹ aggenti duc ꝑ
il sua ausiliaq; ꝑ ciuitates mutuis q̄ q̄ fidutia
a mag⁹ ausi egēdi. eēt motus animorum
ānē ꝓfuer⁹ castra. q̄ d ꝑlatū ad marcellū
ē. ex tumplo copias mouit. et ab hoste q̄tuor
ferme miliū mōuallo cōsedit. qd agent pa
rent ue expectatum? Sz nullū ne loci ne tps
ametationi consilio ue dedit mutuus. Tū
sg̃stus amnē ac stationib⁹ hostiū cū mgē
ti tropis ac tumultu mouet. p̄ro die ꝑpe in
sto ꝓlio cōpulit hostē ut munimēta. Inde
reuocatus sedulitē numerū in castris fac
ti. cū. ccc. ferme eoꝝ hercleū nūmorē cēsi
sissent. ad mitigandos reuocantosq; eos ꝓ
fect⁹ magnopē monuisse duces dr. ne ab
sente se cū hoste manū cōsereret. Id ambo eḡ
passi duces. magꝝ hanno iā aīs anxi gl'e ci.

mutuē sibi modū facē degenerē affitū. in
patrū carthaginēsi missō ab senatu ꝓpō
q̄. Is ꝓpulit cūctantē epiratē. ut tūs g̃stī
flumī maceē exirent. Nā si mutuē oppiēnt.
q̄ sedē pugne fortuna cuiusq; haud dubie
mutuus gl'am foret. Cui ꝝ urbigenū mar
cellus seq̄ hannibalē subuenī victoria cauē
si ab nola repulisset. is tūc mariq; uictus ab se
hostib⁹ cedē. arma ꝑpē atq; multos q̄ effert si
gna uiderē. Instruente ēquitū. decē effusis eq̄s
aduolant. ex hostiū acie nunqd mūtuantes
ꝑpares suos ꝓmū ea seditiōe motos q̄. ccc. q
nuīo suo cēsserunt hercleū. deinq; ꝑfectū
suū ab obtrectatorib⁹ ducib⁹ gr̄ē ci⁹ sub ipōz
ēcaminis duē ablegatū uideant. q̄untus in
pugnā gen⁹ fallax ꝓmissi fidē ꝓstituit. Ita
q; q. rs. cecū āīus nūo celi ꝓcordiē mutuo de
stituūt ab eq̄te hostē. q̄ maxime timue
rant. et tūc hostes ꝓ q̄ q; maxima ꝑte u
rū suaꝝ ñ uidebant. timore q̄ marcello ne
ab suo et ipōz eq̄te oppugnarent. Itaq; haud
magna ius ēcaminis fuit. ꝓm̄ clamor atq;
impet⁹ hē dedit. Numide cū in conspectu fu
gā fecissent. in comunib⁹ ut ꝺga dantes fuge in
dūt. fuga tūm̄ ꝓmiscue comites facti. p⁹ qua
oīs aggentū trepido agmine petentes in
dūt. ipi metu obsidiōis passim in aduersas
ꝑtes dilapsi. equita milia hoīū cesa. ca
pta octo elephanti. hoc ultimū in sicilia
marcelli pugna fuit. Victor ūn̄ in ciuitatē
redit. Iam ferme in estatu anī erat. Itaq;
senat⁹ decreuit rome ut p consulē. ꝓpōs. is.
uictas capuā ad cōsules mitter⁹ dū hannibal
ꝑsul abesset. nec ulla magna discrimina ne
ad capuā gerer⁹. Alt⁹ cos sicula inde ad
magistratus subrogandos. r. uenit. Lu
cio acceptis ut se cōsules cōpararent. ut clau
di comitia ꝓsit. filiū ad capuā uenire
ubiq; maneret. Consules claudi iussit. cij.
filiū centumalū. et p. sulpitiū seruilium
. g. f. galbā. qm̄ nullū ānal aurulē magi
stratū gessissē. Prętores deinde facti. corne
lius cethegus. c. sulpitius. pīso. prisoq; uulso
dictio urbana. sulpitio urbana sicula. cethe

pugnat cū pen⁹ marcel
lus. et uincit multis ac
ciss⁹ millib⁹ hostiū ac
octo elephantis.

elephanti

go apulia. lentulo sanctima cuerunt. Consulib⁹ prouincia in annū impium ē. Explicit liber quintus. Incipit sextus.

ORPHitus fuluī centumalus. p̄. supplicū galba cons. cū uiris marcij magistratū misset. senatu in capitolio uocato de re. p̄. de admissis bellī. de punitus exercitib⁹ q̄ parū ciuiliter fuluio appio claudio p̄tore anni ciuilib⁹ prouincia impiū ē. atq; exercitus q̄s hēbant tecti. ad iectisq; ne a capua q̄m obsidebant abscenderēt. p̄q; oppugnassent eā. Cū anni maxime inter tos haberet romanos. ñ ab urbe tñ q̄ in ulla ūq; ciuitate ruptio fuit. q̄ q urbs tā nobil ac potēs sicut defectōe sua tūc aut aūt pditos. ita recepta inclinata rursū aios undiq; ad uetus imperij respectū. Et p̄tor anni p̄tribus .cc. anno extrema. p̄. sempronio gallia cum binis legionib⁹ q̄s hūerāt prouincia ē imperium. Prouincia. q. cc. marcello. ut p consul in sicilia reliquas belli pficet. Exercitu quē habuit si supplemēto opꝰ eēt. supplet de legionib⁹ q̄b⁹. p̄. corneli. p̄. p̄. r̄. in sicilia pēct. dum ne quē milite legeret exercitu anno q̄b⁹ senat⁹ missionem retulitq; in patrē negauit ciuibel li finē. C. pūpio cui sicilia euenerat. due legiōes q̄s. p̄. cornelius habuit decrē. q supplemētū de exercitu. cū. fuluio. q p̄ anno ma pulia fede cepꝰ fugatiq; erat. hanc generi militū senat⁹ cūcte quē cumenib⁹ finē sta tuerat militie. addidit q utrūq; ignominie ē. ne in oppidis hybernaret. ne ue ppe ullam urbē decē milib⁹ passuū edificaret. l. cornelio in sardinia due legiones date. q̄b⁹q; mu ti p̄fuerat supplemētū si opꝰ eēt cōs. scribere uolle. exercitu q cū. ualerio sicilie gerēp orna cū legionib⁹ classib⁹q; q̄b⁹ p̄erat decrete. Quinquaginta q̄a cū legione una. centū siculi cū duabus legionib⁹ hēbant naues. Tri bus q. xxx. legionib⁹ rō. eo bellū anno tū mariq; gestum. p̄nacpio cū anni cū de lut tio. l. marcij referret. res gestę magnifice senatui uise. Titulus honoris q impio ñ pli

uisū. ñ ex auctoritate patrū dato. p. p̄. r̄. senatus scripserunt. magnā ptē hoīū offende bat. exemplū ē. imperatores legiob⁹ exercitib⁹q; sollēpne auspitiato⁹ comitioꝝ in castris. et punitas prius ablegib⁹ magi stratib⁹q; ad militarē temptatē trāsferri. Et cū quidā referendū ad senatū censeret. nec̄ uisū differri cū ciuitatēq; tonc pfla scerent. cōtes q̄ ab martio luctus rescribi tur frumēto q̄estionib⁹ exercitib⁹ placuit. cū utriusq; rē cum fore senatui. adscribi aūt. p. p̄. r̄. l. martio ñ placuit. Ne id ipm q consulta tionū relinquunt p̄iudicato ferret. dumta xis equitib⁹ de nulla re p̄us consules rem pub. rūt. Omnēq; in unū sententie cōgruebant. agendū tribunus pleb ē. primo q̄q; tēpe ad ple bē ferret. q cū imperio mutū placet in hostium am ad cū exercitū cū. cū. scipio imperator p̄sul esset. Ea res cū tribunis acta. p̄mulgatusq; ē. Aliud dum occupaūt. cū sempn̄ bie sus die dicta. cū. fuluiū ob exercitū in apu lia amissū in ciuib⁹ uexabat. multa ip tonis temptate atq; insacentia. exercitū in lo cū papirē p̄duxisse dictatōis. Nemine p̄ē cū. fuluiū cū corrupisse oīb⁹ untis legio nes suas. qua p̄cent. Itaq; ne dia posse. p̄us eos pisse q̄m uident hostem. Nec ab hannibale. q̄ ab imperatore suo uictos ee. Nemine cū sustinguī meat satis cheer cui imperū cui exercitū p̄mittat. Quod inter fuisse mē. ti. sempronii cū a p̄uo exercitus datū eēt. hūc effecisse disciplina atq; impio. ut nemo ex gentis aut sanguinis sui memo ria eēt. p̄sidio socios. hostib⁹ tion eēt. cū ad bīnentū aliasq; urbes eos uidit e fau cib⁹ hannibalis eruptos. pplo. r̄. restituisse. cū. fuluiū. q̄ritū romanoꝝ exercitū honeste genitos. liberaliter educatos. p̄uilib⁹ untis imbuisse. Ergo effecisse q feroces q miles mē socios. ignauos q militēs mē hostes ēent. nec impetū ñ p̄uos. q̄ nec clamorē quē sustinere possent. nec hereri murū ee militē macie. cū p̄mus oīū imperi fugeret. magnum se aliquos stantes occidisse. q ñ omis

comites · cū · fuisse fului puocis ac fugę · ē · fla
mmiū · l · paulū · l · p'umū · cū · appiū · sapiēs
cade macae maluisse q̄ deserere cōiuncti s hy
stib⁹ suos ex'at⁹, cū · fulmū, ppe unū ñtiū telen
ex'at⁹. 4 ī. reduisse · faciē indignū ē. canneusē
ex'citū q̄ ex acae fugit insidiā reparatū. Ne
pus iñ dimittat q̄ hostis ex italia discessisset.
q hr uē m. cū · fuliuſ legionib⁹ nup dctū · cū ·
fuliuſ fugā ex pho ipi' temitate cōmisso ipu
nitā ē. q cū ingenia lustr⁹q; ñ innocentā egit,
senectutē te actiū · multes q̄ nichil aliud pr
cauūt q̄m q̄ impis similes fuīnt relegatos
ppe in exiliū · ignominiosā pati multā; adeo
impune lubitatē · ī. diu ac peupi · honorato ar
q; inhonorato ē. Veius abſe culpā in multos
differebant. eos fevat pugnā poscentis pro
ductos in acie. ñ eo q̄ uolūnt q̄ sep dia fuit.
& p'o dia q̄ tpe q̄ loco eque instructo · seu fa
mā semiū hostiū ñ sustinuisse · cū effusse ō
nes fugęr · se q; tha ablatū ut narronē can
nensi pugna · aut multos alios impatores.
Quod aūt solū se restante pdē · ī. p. p · ñ ·
simos sua remedio pplicas cladib⁹ futum
ē potuiss · ñ se inopia cōmē · ñ in loca muḡ ī
cauta, in caute deductū · ñ agmine in explo
rato cautē insidiis circūuentū · in aperta · armis.
acie uictū. nec suoꝝ ānos · nec hostiū impetu
te hūisse. suū anq; ingeniū audentiā aut pu
dorē facē. His ē accusat⁹ pcrastinaq; adq̄situs.
tuo telib⁹ datis cū pē q̄ q̄ ōib⁹ pbus onem
bat. unusti p multi dicēt fuge pauoriq; i
nitiū a p'tore exitū. ab eo desertos milites · cū
haud uanū timorē uocis edent tēpa dedisse.
tanta ira accensa ē ut capite anq̄rendū cūo
fuclamarēt. de eo q; nouū ānū exitū · pā cū
ß prima anq̄sitū · cuo capitis se anq̄rere di
cēr · tbum pl · apellat⁹, cū lege negaū se in mo
ra ē q̄ minū q; ei more maior⁹ pmissū cēr seu le
gib⁹ seu morib⁹ mallet anq̄rere · q̄ ad uel ca
pitis ul' pecunie iudicatū pmitto · tū sempniū
p dictatorius se iudicare · cū · fulmio dix · dicēp
comitus ab · ē · cāl pl' urmio · p'r · un⁹ · pcul ñ alu
asses ab eo tēptatū ē · si ad cē iudicio q̄ fului
fē · p · posse florens tū fama regū gestarū · q̄ p

qua sue p'nunde capue. Jo cū plimis miseri
bilit p'fis capue sēptas pmisset fului negaū
sentiē patres · c · ī · p · cē · abscedi a capua p'q̄
dies comitiū ad eūt · cū · fului exulatū tur
q̄nos abiit. Jo ei iustū exiliū cē sciūt plebs.
Jnt hec uis ōis belli usa in capuā ē · Obstrepe
tur tū cūi q̄m oppugnabat · nec aut famē to
lerare summa ac plebs p'ant · aut mitt nūtia
os ad hannibalē p custodias armatas · Jnuen
tus ē aūt nuntius q̄d q̄ acceptis literis euasu
rū se p'fessus p'missum p'aret · p media rōmana ca
stra nocte egressus · sprem accendit campanos dū
ad unū supēt · ab oī parte circūuenīr tēptādi.
Cū in multis cāmunib⁹ cōstricta p'ha ferme
p'spa faciebant · pedites supabant · & neq; p
tū locū unde q̄ triste unus ullus p'ceut ab
obsessō q̄ p'r q̄ pugnato hoste · Jnita tandem
natē · ut q̄ unib⁹ deerat arte cōpet · Ex oīb⁹
legionib⁹ electi sūt iuuenes, maxime ingeno
re ac lenitate corp̄ū ueloces · His p'me binos
q̄ equites · q̄ septena iacula q̄tho longa p'de
dant, p'ſum ferro q̄ hastis uelitaribus ī est.
Et eos singlos in eq̄s suis accipietes eq̄tes
ad fluctū · q̄ uelin p'sese · desilire p'cep̄t · ubi
datū signū cēr · p̄q; ad consuetudinē cotidi
ana facta in ep'te ursū ē fieri · in cāpū q̄me
di unē castra munitq; cāt ad'sus · instructa cā
panor eq̄tes p'sēr · Et ū ad cāecū tēli uentū
ē · signo dato uelites desiluīt · p̄ dense inter
acies ex equitatu repente in hostiū eq̄tes irrum
pūt · iaculaq; cū impetu alia sup alia emit
tūt · quib⁹ plimis in equos uno ictu q̄ passi
cāecis, p multos milit̄ aner · panoris tam
plus cepit noua q̄ in opinata · Nec ē · cun
pulsū hostē eq̄tes insecti · fugā strugēp
eor usq; ad pontis fecer · Jnde eq̄tatu q̄ sup
ior romana acies fuit · Jnstituū · ut uelites
in legiomb⁹ cēnt · fluctuq; pditū eq̄ta
ūm scentū · centurionē q̄ cū ingenuū ciuē.
honoraq; id ei apud imp̄atorē fuisse · Cū in
stitu ad capuā res cēnt · hannibalē dub̄ fū
turentine arus portunde, capueq; retinē
de trebent cure · Vnde tū respub capue, in
q̄ ōnū socior hostiūq; cū sos uidebat ānos, dum

qui sine arte rebant. quos nō poterāt equare uirtute.

ul' ignorēs

mito fuit q̃ lectiq; euentũ defectu ab · ris · hannibalis. Igit magna parte impedimẽtor relicta mane bruttius et ōi gẽtis armatu · cũ electis equitib; peditũ eq̃q; p̃tat aptissim ad mutandum in cãpania ꝯendit · sequuti tamẽ tã rapti eorũ tres et · xxx · elephanti · In uallem occulta p̃ tufata montẽ ĩmunẽtẽ capue consedit. Aduenies cũ castellũ galatiam p̃sidio impulso cepisset · in cãũ sedentis capuam se ũrbem · p̃missis nãq; nũtijs capuã q̃ tũc castra romana agĩssim erãt, aut eorũ alii ad eruptiõ parati portis õib; sese effundẽt ingẽte p̃bunt tumultũ · nã alia pte ipe ad ortus ẽ · alia campam oĩs pedites equitesq; atq; hispanũ cũ p̃fidũ cui hostar q̃ hanno p̃erat erupturũ · ut re ĩpedita nec ad unã cõcurrendo partẽ ad uim defensi relinq̃rẽt · ita inẽ se copias partiti sũt. Ap̃ · claudi cãpanus · fuluiũ hannibalẽ oppositus · c · nero · q · p · ẽ · cũ eq̃tib; sex legionũ una q̃ fuctilã fert · c · fuluiũ flaccus legat cũ sociis equitatu constitut e regione multũ amnis · Pluuius ĩ solito ĩ clamore ac tumultu cẽptũ · et ad alium mouẽ quoq; animoz; q̃ sonũ, disposita in munitã cãpanoz ĩ telligis multitudo · tũc cũ eris d̃ primo q̃ ĩ defectu lunẽ silam nocte fieri solet · edit clamorẽ · ut aũtes q̃ pugnantiũ cãos. Campanos facile in uallo appl arcebat · quos ab alta pte fuluiũ hannibal q̃ prius urgebant · legio ibi sexta loco stetisset. Ita pulsa · cohors hispanoz cum tribꝰ elephantis usq; ad uallũ pulsit, rupq; atq; mediã aciẽ romanoz · q̃m ampetu ipe ac pcliõ erat utrũq; castrũ in p̃cipe ãni clauẽt · assus · Itaq; pauore legionis pcliq; castroz fuluiũ à uidit. ẽ · nauũ p̃morẽs q̃ alios centurionũ horatẽ ut cohortẽ hostiũ in uallo pugnantẽ inuadẽt · In summo discrimine rẽ erãt · aut uã tandẽ his ẽ, q̃ minore conatu q̃m edensa acie irrupissẽt uicastra in ruptos aut confligentes sb uallo ẽ · Nec magnũ examinis rẽ fore · paucos ẽ q̃ ab suis intẽclusos · q̃ q̃ dũ pauent · re. nitrupta acies uincet · q̃ si se utriq; ĩ hostẽ uiam aperiant, ancipiti pugna medios ẽmentẽs. Ita uũ ũ h̃ impetus dicta accepit · sed hastam signũ adeptũ signifero in hostes infert · ac tum ĩ medios ees mittit · ũ ipe sequẽtes milites et pariẽ aspectant pugne · pugnẽ coep̃ erat · et arma horrebant · et subiatũ alte signũ conũlit, ad speculũ aciei hostiũ q̃. Ceteri p̃ q̃ ea ad ip̃a signa pueniat hispano rũ tũ undiq; in eũ tegule ac missile · et ipe mu nũ tota acies usa · Et ĩ hostiũ multitudo ĩ telorũ ictus antẽ impetũ ei ĩ ferri potuit · et · ep · a tuli legatẽ p̃mi p̃cipis ex aciẽ legionẽ si gnũ inferri in cohortẽ hispanoz cepit, et q̃ castris pellunt · l · pmũ haud · et ti · p̃pulus legatus q̃ uallo acẽ pugnabãt · elephantos q̃ tũ ducentes ĩ ip̃ uallo cõstituunt. Quoq; ar mis cũ oppleta eẽt fossa · uelut aggẽ ante pedes muro tũ situũ hostibꝰ dedit · Ibi p̃stan gẽ iacentiũ elephantoz atq; edita cedes · Alia ĩ pte castroz iã pulsi erãt cãpani pumacũq; p̃fidũ · et sub ipa porta capue q̃ uultinũ fert pugnabãt · Nec iã armati ĩ rũpentibꝰ mũis resistebant · q̃ q̃ balistis scorpionibusq; ĩstructa missilibꝰ penẽ ho stes arcebat · Et suppetiit impetẽ hannibalis nũ imputoris · app · claudius · cui suos ad̃ prima signa adhortanti · sb leuo humero summi pectoris ictũ ẽ · magna tũ uis hostiũ ad portã ẽ cursa · ceteri ẽpti ui in hostẽ cõpulsi · Et hannibal ipe cohortis hispanoz strage uidit · summaq; ui castra hostiũ desertoꝝ · o mussa oppugnatõe neque signa q̃ cõtinere agmẽ pditũ obiecto ab ẽgo cãpanis, nec ui stis instant cepẽ · legionũ aciebꝰ ingẽs ad hostẽ misẽdũ fuit · Et flacc̃ receptui cani uit fecit · satis ad utriusq; p̃fectũ rattus · ut cãpani q̃m haud multũ in hannibal̃ p̃sidij ẽt · ac se hannibal sentiret · Cesa eẽ die q̃ huius pugne auctores fuit octo milia hostiũ te hannibal̃ ictu · ita ex cãpanis tri duũ · signaq; carthaginensibus, xv · adep ta · duode · xx · cãpanis · Sp̃ alios neq; tanta mole pugne inuenit · plusq; pauo ris q̃ ĩmmissus fuisse · cui mopinato ĩ castr

Aggredi hannibal oppugnare castra romana neq; ser repulsus ẽ · gui iacentia suoz militũ re liquiaq; suscepta.

ipsoz · uel ipsoz

sub

palore hostiũ.

ab oppugñada capua duces atq; exercitus romanos.

romana nunqd hispanisq; cū elephantis in
ruptissent. elephanti p media castra uarronis
strage tulbuacloq; ingenti somitu, ac fugam
abrumpentiū unicla uulnitoq; faciēt. sternitē
& sup tumultū adiectū mursis ab hannibale
d hūnt aliquē gnarū latine lingue cēsu
lū ūb. qm amissa castra eēnt. p se quisq; mi
tuū in proximos montes. Sz ea celit cognita
fraus. oppressisq; magna cede hostiū ē. elephā
tos igni e castris. eq; actos. Hoc ultimū ut cāpe
mittū simitūq; ē ān reditionem capue plūi.
exercitus tunc q̄ simul magistratus apd cāpu
nos ē. eo anno sepi lesius erat. loco obscuro
temnisq; fortuna ortē. exercitē ci q̄ndā p pupil
lo eo panunte familiare ostentū. cū ymdi
ser aruspex sūmū q ēet impiū capue pueri
turū ad eū pueri. mch ad eū spē ad agno
scentē duxisse ferūt. natu pcerus res cāpano
rū. ut sūmi honos ad filiū meū puenret. ea
ludificatio ueri eripū muerū erat. Nā cū fa
me ferroq; ungerent. nec spes ulla supēet si
fin sperē honor erit honores detractantib⁹
lesius q̄rendo deserta ac pdita a primoribus
capuā. sūmū magistratū ultimū oūi cāpa
noq; cepi. Cum hannibal ut nec hostes eius
amplī ad pugnā uiuit. nec p castra eoq; p
mipi ad capuā posse. ne suos q̄ cōmeatus
intcludent noui cōsules. absedē urbe in
cepto. q moue a capua statuit castē. exercitu
secū q̄ nā ut pgrer in uoluēti. subit animū
pre cap ipm urbi romā petendi. Cui rei sem
p caupite primissam occasionē p cunctensem
pugnā q alij uulgo timebant. ipse ñ dis
simulabat. nec oppato pauoie ac tumul
tu fi ē despendū aliq̄ pte urb occupari p
se ci. Si roma in discrimine ēet. capuā ex
templo omissuros. aut ambos imperatores
romanos. aut alterū ex his. Et si dum sisset
copias utriusq; infirmioē factū aut sibi
aut cāpanis bū gerente rei fortunā dictos
ē. Vna ea cura angebat. ne ū absedissēt
ex tiplo decēnt cāpem. Humanā ppiū ad
oia audienda omnis pleat. ut luctis accep
tis specie fugiēt castra romana ingressus.

alta pte capuā clā pnadat. Lute ānt erūt
adhuc plene. pfectiq; fuā q̄ salutaris il
lis foret ab structuris ad defendendā. ſ. ne de
spond'ent aīos tolendo paucos dies totū so
lutos obsidiōem. Inde naues in flumē uul
tino complensas duab gladio. q ita aīi pūdij
causa fecerat castellū unsit. dū ñ tanta co
pia ē ut una nare exercitus tota posset allatū
ē. abarus decē dieū ppanos. deductus noc
te ad fluuiū legiones ān luce traiecit. Jd p
q̄ ficret. ita fuerūt cōpti ex tūsfugis fuluiū
flacc senatui romā cū septib⁹ uarie hōium
aī, p cuiusq; ingēio affecti sūt. Vt in re tā sp
da senatu ex tiplo uocato. p. cornelī cui asi
ne cognom erat exact osq; duces ex tota ita
lia, ut capue ut ulli alterius rei memor ad ur
b pūdiū reuocabat. fabī magnū abstrecti
a capua. tirenq; q̄dūagi ad uiē cōminan
oneq; hannibal flagitiosū ducebat. dum
ad carnas uictor. ure tū ad urbē ausus nō
ēet. cū a capua repulsū, spē potiundē urbis
. ſ. cepisse. Hō ad. ſ. obstructā. b ab capue
lubandā obsidionē ut, ſ. Cū eo exercitu q̄ ad
urbē ēet iouē secūm ruptoq; ab hannība
le testē. dēq; alios defensuros ēē. duas
sas suas media sua. p. ualiq; flacci unat.
q̄q; utriusq; rei memor patrūb quid ad ca
pua ēent sarbendū ceusuit. q̄d ad urbem
pūdij ēet. Quintus hannibal copias ducēt
aut quo exercitu ad capuā obsidendā op ēet
ipos sciat. Si q. ſ. e duab alt q exercitu pars
mitti posset. ut ab reliq̄ q duce q exercitu capua
recte obsideret. ut se cōpugnāret clausos fui
uiq; utri obsidenda capua. ut ad prohibendā
obsidione patrā romanā uemendū ēet.
Hec sūt. ē. capua plato. q̄nē fuluiū pro cōsul.
cū collega ex uniuersis exercituū. ſ. erat. e
lectis exercitib⁹ milite electo. ad quindecī milia pe
ditū. mill' equites. multūq; impuē. Inde cum
hannibale latina una uetus sat cōpta. ipse
pepie mumapia q̄ apte ea mā sūt. sedulā
coniam laumuū pmisit. ut cōuenit pontes q
in urbibus hent. q ex agris frumā asferē
rēt. pūdiaq; in urbes ferent. ut sua cuiq;

res. p. in manu cet. Hannibal q de multo
e tñ sg̃ssus. haut a flumine castra posuit. p
eo die pe alios magn̄ fiduciam pcepit.
Jbi die nūi ip'lando morat' p stipulā illius
nūq; a cassinate agn̄ una latina duc. sub
cassinū biduo statiua habuit. q passim plā
tões fecit. Inde pe mt'ānā aquilōq; in fre
gellanū agn̄ ad hymū flumū uentū. ū in
tasū ponte a fregellanis moliendi uiā
causa munit. Et fulunū nullū tenuit ā
ms. Hannib; ab hannibale uenisse retr'
ad tuendū q'atū in magna inopia mat'ie
q̄ opponte. Timato mutib; q'atu. reliquū
fulunū expeditū ut. ñ p partes in q̄ ānā
expositis hostigne cōmeantib; erat. alacesq;
milites alī aliū ut adder gdū. manuq ad
defendā ire putām hortabant. Romā fre
gellani nūi die noctiq; irrūpe timato in
gentē attulit. troē. tumultuosiq; allatū
erat cursu hoīū ad stagentinū uana audita
tota urbe cōplat. ploratq; mulierū ñ ex pu
uatis solū domib; equiuocabant. q undiq;
matrone in publicū effuse ad dñm deludā
dis cant. ad templa spursis ad uerentes. nu
ll gentib; supinis manib; ad celū ac dōs ten
dentes. orantesq; ut urbē romanā in manib;
hostiū erip̄ent. matresq; romanas q̄ libe
pueros in nolatos suarent. Senat' magis
tratib; in foro p̄sto e. siq̄d cōsu edunt. alii
adiuuit impia. Discedēsq; ad suas quisq;
offitiū partes. alii offert se siq̄d usus op
sit. p̄sidia in arce. in capitolio. in muris.
ad urbē. in monte q̄ albano atq; arce ef
fusa pauore. nec hē tumultū. a fulunū
pono. p̄fectū a capua affert. qui nec mi
nuere impiū si in urbē uenisset. dicūt sena
tū. ut. q. fulunū pr ad cōsulib; in pugn̄ ret.
Hannibal in festū p̄ p'lato ag̃ fregellano
p̄ incassos pontes. p strusinate ferentinū
q̄q; q̄ magnagninū ag̃ri ul anicanū ue
nit. inde algido tusculū petit. nec recep
incubo in situ tusculū. deinde gabios de
scendit. Jā pupinū q̄atu retro. octo
milia passuū ab. ē. posuit castra. Qo appi

hostis accedebat. eo maior cedes fiebat fu
gientiū. prementib; inermibus plesq; om̄
gen̄ atq; etatū capiebant. In hac tumul
tu fului flatus porta aperta cū q̄atu. ē. in
gressus media urbe p carinas esquilias contē
dit. Inde egressus int' equilinā collinā q;
tā posuit castra. Ediles pleb cōmeatū eo
cōportare. cōs. senatq; in castra uenire. Jbi
de sūma re. p. consultatiū. placuit ēsules ad
portas collinā esquilinaq; ponte castra. e. al
purnū. pr. urbanū capitolio atq; arce pa.
et senatū frequentē in foro ad m. si quid in
tā subitis reb; consulto op̄ eet. Interea
hannibal ad anienē flumū tā multa pau
um ab urbe castra admouit. Jbi statuis p
situs. Jsq; cū duob; milib; equitū a porta col
lina usq; ad herculē tēplū e pgressus. atq; in
p̄rupe positū menia situsq; urb; ob eq̄tans cō
tēplabant. Jd cū tā licent atq; otiose face.
facto indignū ultum e. pauq; inuasit ad
tos. sūmo unq; atq; in castra redigi potuit
equitatū ullus. Cum cōmissi pluī eet. cōs.
infugas nunciatū q̄ tū in aueruno ad
mille. q cc. erant. media urbe in sure esq̄
uisse. Nullos aptiores int' suos locos tēpq;
ad sepulc. q uacuas undiq; uias ad pu
gnandū fuisse uti. Quos ubi exante capitolio
q; de publico in aquas desilientes quidā in
dissent. captū auentinū conclamauer. Eun
dē tumultū de fuga p̄bent. ū in castra pau
ci ex urbe fuissent. effusa se omnis multi
tudo pauida fert. Tunc in domos atq; in ar
ces refugiebant. uagosq; muris suos hostib;
lapidib; telisq; inclusebant. Hoc pauo tumul
tus apinq; error potuit urbis uiros ad
hoc perducq; que reperiūt pauor in urbe cō
pulat. Fuisse plures sedim fuit. sūmoq; hos
sunt. Et q multis locis cōpiarum erat
multo q̄ tunc occupant. placuit omnis q̄ dicta
tores. cōs. censores ue fuissent cū imperio ē.
donec recessisset a muris hostis. Et dies q̄re
liquū fuit q noctem inseqūns multi tunc ex
tati tumultus sunt cōpressiq; p eo die tñ gressus
amenē hannibal. in eadem ōs copias aduxit.

Hec flacus consq

Per flaccus cōs q; ctaūm deuectauīc. Instructi
utrīq; cx̄ cathb; in cl̄ pugne casum uuq urbs ſ.
p̄muū uictori cēt. Miler ingens grādine mixtus
traq; utrumq; aciem turbauit. ut uix armis re
tentis in castra sese receperint. nulli rei minore
q̄m hostiū metu. Et p̄ter die corē loco acies in
structas eadē tempestas durauit. Vbi recepis
sent se in castra. mira serenitas cū tranq̄lita
te oriebat. Interea cares apd̄ penos ūsa ē.
auditaq; uox hannibal̄ fert. potuisse ē urb
ſ. in ītē ī dam. in fortunā munire. q̄ p me
li q̄libet p̄ magnēq; res. q̄ magna illa. q̄ cā
ipe ad menia urb ſ. armat̄ sedet. milites sb
uexillis in suppleūtū hispanie aiūdut. pau
ca aūt q̄ eos dies eū forte agrū in q̄ ipe habe
bat castra uenisse. Nichil obuio demissio p
tio cognitū ex q̄dam captiuo ē. Jd ū adeo su
pbū atq; indignū ursū el̄ solū q ipe bello cap
tum possideret. hūtq; inuentū ſ. ēptore ut ex
templo uocato ptore tabulas argentarias
q̄ etā forū romanū ī ēnt uisserit uenire. hi
mor. ad tutā fluuiū castra retulit. sex mi
lia passuū ab urbe. Inde ad lucā fermē pgre
ūt. tēplū ea tēpestate inclitū diuitiis. Ca
penates aliquē accole el̄ erant. primitias
frugū eo donaq; alia p̄ copia portantes. mul
to auro argentoq; ornatū habebant. His
oīb; domus tā sp̄hatū tēplū erat. ac in cū rude
mi milites religiōe inducti. nō aūt p̄ p̄fectōz
hannibal̄ magno inuento. huic ppl̄ato tem
plo haud dubia mō sp̄eroes ē. Celsus romā
cunctēq; ac freto diuisse hannibalē audit. ut
q; el̄ ab urbe capiendisq; ab amicis odit̄ ex
capenna in sannuū. ītq; in periculos puenisse.
ptēq; oppidū sulmonē misit. qui martio
tinxisse. ītq; albenses. agnīq; marsos. hinc ami
tinū forumq; sp̄q; iuuenes. Neq; ibi erroz em
q tanti ciuit̄ uestigio mō tā breui cui memo
rā potuīt confimdi. esse eū ea constat. La
tū ad mēte uenit. ne eo ruīne ad urbē. an ab ur
be in capenā redirent. Cetim nā q̄dā. ex pri
natis ad p̄dā obsidiōe capuā. ex. fuit. tūc
ad defendendā hannibali. hāq; q lucanos in
bruttiū agrū ad fretū ac regiū se occurrisse ē
dit. ut ipe repentino aduentu in cautos oppl̄
sent. Capua q̄ simulacho segnius oppl̄ta pecs
dies fuat. tū aduentū flacci sensit. Et admira
tio orta ē. ī simul regiū hannibalē. Inde
p colloq̄a inter se iunctis. reiectos se ceptosq; a ipe
capue retinēde deploratā ēe apd̄ penos. Accessit
eiectū p cōs ex. ſ. ēpsiū. uulgatūq; apd̄ hos
tes. ut q̄ eius capuā ante diē tūsisse. sine
fraude cēt. Per ulla facta ē tūsitio. meti ma
gis eos quā fidē continēte. q̄ maiora in de
fectōe delinquant. q̄m quib; ignosci possit. Le
tū q̄ad motū nemo p̄uato ē. sibi ad hostē
tūsibat. ita nichil salutare in malis cōsilia tur. Nobilitas. ē. p. deseruerat. ut in senatū
cogi p̄tant. In magistratum hēre erat. q̄ ī s honoz
rem adiecisset. et indignante sua uim aut
us magistratuū quē gerebat. cepisse. Jam
ne in foro quidē aut publico loco p̄ capuam
q̄sq̄ appareret. domib; inclusi. pene occasū
cū suo exitio in dies exp̄tabāt. Summa cū reōis
inopia stare hannonēq; p̄fectus. p̄sidij. puniq
usa erat. suo ī socios pidio sollicitos. His cap
tis ad hannibalē litis. ī litē ūt. si q̄ a se. q̄b
ī capuā solam tūrā inimicā hostib; et ne
p̄sidiū in oīs ciuitat̄ petitos macerabant. si
bi esse cū in hostes uelut cadentē se ne ca
pua in oculis el̄ capi. Herculē romanos ne
oppugnatione q̄d urb ſ. absumpsi. capua
obsidendi potuisse. tanto constantiore animi
cū romanī q̄ amicū penū ēe. si redeat capuam.
Hellūq; omīe eo ūtat. q̄ se q̄ capanos puros erup
tionu fore. ī cū regimus ītq; tarentinos. Hellī ge
stum. tūsisse alpes. ū. ſ. legiones sunt. ibi et
carthaginensiū ejecit̄ urbe ēe. sic ad cannas.
sic ad tūsimenū rē bū gestā. cogitando cferendo
q cū hoste castra. fortunā rēpsando. In hanc
sequentē lucē ēcepte. nūmodis ad̄posita mēte
nā. p̄fectis opum demīt. Hi sp̄tim tūfugarum
cū ad flaccū in castra uenissent. ut ide tēpe ca
pua aburent. fameq; que tā din capue erat
nullu ī p̄babilē causā tūsitionis faceret. mu
lier repente capena in castru uenit. sortū tūfu
garū unū indicatq; in puteos. ſ. numida. sinu
te cōposita tūsisse. luteāq; ad hannibalē ferre.

Jo unū ex his qui sibi nē capuisse. arguer se
se pmtā ee. Provocat primo sac constanter se
mulierē ignorare simulabat. paulati deni
cūcta ueris cū tomēta posa q pan under fuisse
ita ee. lucēq; plate. q; cōdituī q; medius qđ
celabat. q; alios spretis tūffugiis nunc eos
uagari in castris. ee. Hi sup. lxx. cōprensi. q; cū
tūffugis nouis multati urgis nauibusq; p
cīsis capuā reduguntē. Conspectū tā tēte sup
plitiū. fregit cūctos cāpanor. Concursus ad
curiā pplī facē. coegit loesuī senatuī uocare.
q; primoribus q; iā diu publicis cīlibus abeunt.
p palam minabant n̄ ueniret in senatum
cta tomos corruturos se in publicū ōs uī ex
tincturos ee. Js timor frequentē senatuī magi
stratuī pbuit. Jbi cū ceti de legatis mitte
dis ad impatores romanos agent. unus
uirī q; defectionis auctor ab. is. fuat mi
rogat sīam. Negauit eos q; de legatis q; de
pace ac dedītione locūtē meminisse ne qđ
facti fiunt. si. is. in potestate hūisset. ne
quid ipis patereūtur fit. Quid uos inquit
ei dedītionē fore censetis. q; q; ndē aduīsus
sanuites auxiliū impetrem. nos uicinosq; oī
a. is. dedim. iā e memoria excessit q; tpe q;
in q; fortuna a. p. r. defecim. iā quēadmo
dū in defectiē psiduī q; potāt emitti. per
cruciatū q; ad ēumeliā necarem. q; tiēs in
obsidentis q; im unica erupim. castra op
pugnantem. hannibalē uocatum ad opp
mentes eos. hr q; recentissimū ē ad oppu
gnādā. r. hinc ei miserim. Age cōtē q; illu
m feste in nos frēnt repetite. ut ex eo qđ
speres lētus. Cū hostis alienigena italia cēt
et hannibal hostis. et cuncta bello arderent. o
missis oīb; omissō ipō hannibale cāmis cīu
les. et duos cōsulares exer ad capuā oppugnā
dā miser. Jtem annū cētū allatos inclusos
q; nos fame macām. et ipi nobīs ultima pi
cula gīuissimos. labores pressi cta uallū ac
fossas sepe trucidari q; ad extremū castris
erui. Sz omitto hec. Vet atq; usitata res ē.
ī oppugnandis hostiū urbe labores ac picla
pati. illud ne atq; hodiē excedibile memoriā
ē. Hannibal ingentibus copis pedituī eqtūq;
castra oppugnauit. et ex pte cap. Tanto pcli
culo nihil moti fuit ab obsidiōe. Profecto tūs
ultimū. potuisse calamitatē agrī. nichil tanta so
ciorū clade auocati fuit. Ad ipam urbē. r. mste
sta signa ferri uisit. cui q; tēpestate ūmine
tē spuerūt. Transgressus amnē amnē tra
nulla puisse ab urbe castra potuit. primo
ad menapiā et ad pyras accessit. nonā se ad
ēpimū eius n̄ omittēt capuā ostendit. et nō
omisit. ferus bestias ceco ipetu ac nubie cū
tatis. si ad cubilia et catulos earū ire pgnis.
ad ope sue ferendā aduētas. r. cōsulēs. ites.
cūgres. ubi. quoq; plorat hinc ppe exaudi
cbant. aut. foci. dōq; delubra. sepulē ma
ioq; trepidatio atq; molatio. a capua n̄ aduer
sus fit. tanta auiditas supplicii expetendi.
tanta sanguinis nīi hauriendi ē sitis. Nō
minus fortasse nos q; nē fecisse. si cui
fortuna ēet. Itaq; qm alit dns immorta
lib; insum ē. cū morte nec recusare quē
quam. animat contumeliaq; qs sput
hostis. dū. lib. dū mei potēs sum. effugē
morte pt̄ q; honesta q; leui possū. Nō mi
hoc ap claudiū et ā. fulviū uictoria mi so
lenti sub nutus. uz uictus p urbē nōiā
tūplis spectaclis ferar. ut dem me cruciā
dū pulū deligat. lacerato ungis ego
cūcte secuī rēte subiectam. nec dum in
cendi q; patiam undiq;. nec mi ad stu
prū matres cāpanas uirgines q; ingē
nuos pueros. Alia cū ipi orbi ruīt.
a fundamētis pruer. Ne stupis. ne meu
ora originū suaq; extaret. Ne dū eos ca
pue passum ēdam. cui infestiores q; ar
dagini fuit. Itaq; quibus uīm aī facto ac
de q; hec tā acta uideant in aio ē. his ap
me hodie epule instructe parateq; sūt. ga
mis uino elixoq; pclim ire q; in domū fert
cū ferēt. Ea ptio corp acruciatu. animi
a ēumelus. oculos. aures. auertendis au
diendisq; oīb; acbis indignisq; q; mane
uictos undiq; abit. Pauci erūt. q; magno co
go in ppulo cui accenso. corpi cruenta

tu illiciant. Hec una via honesta a libidi ad
mortē. a ipi utrīq; munibunt hostes. a ham
nibal fortes socios facet ab se desertos ac pdi
tos ee. Hanc oationē ūn plēs audier cū assen
su. qm forti āio, to q; pbabant eraq; pteuerūt.
apud oēs pres senat, multis sepi bellis exptam.
pp. r. clemtiā. haud diffidentes sibi q; placa
bilē fore. legatos ad declendā. is. capuā de
cūunt miserūt. Vnūq; unūq; septē q. xx. se
natores domū secuti sūt, epulatiq; cū eo. et
q; tū facē pteuerūt alienatis mentibus omo
ab ūmmentis sensu mali. uenenū os sūp
serē. Inde mutato cultu in sordes mē se dants.
ultimoq; cōplexu clamantes suū pdeq; ca
su. alij ut erāt rogo emanerūt manserūt. alij
domos dilapsi sūt. ūpiete uno ab isq; ueue.
nū effice ūmanitā morte uim uene
no fecerē. Itaq; nocte tota plenaq; eoz q die
insequntis parte. is cū āia egissent. os tū pū
qm aperiūt hostib; porte expunxērt. Postō
die porta roma q adusus ciuitu romana erat.
iussu pcōsul apta ē. Ea uti missa legio una,
q duce ale cū. c. flammio fulmio legato. Is cū
ōnū pmū arma telaq; que capua erāt ad se
conferenda cmuisset. custodias ad os portas
dispositis neq; egre aut emitti posse. psi
dū punicā cōprehendit. senatū cū pemū re
in castra ad impes rōnes iussit. Quo cū
uenissent. ex triplo his oib; cathene ī ec
te. iussiq; ad q̄stores deferre q aum argen
ti h'ant. Erant pondo. lxx. fere. Argenti tū
milia pond. q cc. senatores. v. q xx. cales.
in custodiā duo de. xxx. teamū missi. quo
rū de sua max declata ab. rē. ēstabat. De
supplitio cāpam senat haud q̄q; mt sūl
mū claudiū conuincebat. final' impetū
de uerme claudi. fului dumor sententia erat.
Itaq; app. r. ad senatū arbitriū el rei totū re
ferebat. Permittendi q equū ē. potestatē fie
ri patrb. Non cōmuni cessent cōsilia cū alijs
socijs latini nōis mumq; pio q ū ope eoz in
bello forent. q ad mumcipia adiuti. Iu uo
mumme cōmittendū ē fului duce. ut solli
citarent animis dubijs socioz fidelitū cā.
a subicerē mdiatb; q̄s iis q̄d faceret. q̄q; um
q̄ prusi fuissē. Itaq; se q q̄one oppugnū eratur
q; ab hr sermone cū dignitate cēnt. a appl q̄ius fe
rocē loquē collegā, ñ dubitaret tm hostias si
tanta re ab. r. expiaturū. Fului ne id pm
impediūtur incepto foret, dimittēs pcōnū.
tribunos militū ac pfectis sociū impauit. un
duob; eq̄tū ac delectis dena milia. ut ad tu
eam bucinā pstō cēnt. Cū hr eq̄tatu nocte
teamū pfecē, prima luce portā irruunt. atq;
in foru pruent. Conatusq; ad pmū eq̄tū mg
sū facto. magistratū sedicionē citari iussit.
impeuntq; ut pduceret cāpanos q̄s in custodi
a hēt. Producti oēs. uinctisq; ceti. ac secum
parisi. Inde citato eq̄ calcis pouert. Vbi cū i
tribunali cēsedissē, pduciq; cāpanū deliguen
t ad palū. eques ac ab. r. uenit. luctāsq; a
. c. cal purmo pploq. r. fuluio cēdidit. mur
mū ab tribunali tota ctione pfugit. differti
rē integrū ad patres de cāpanis. Et fului ro
ta ee mē, acceptas litūs ut resolutus cū
magremio re pfugisset fuom impauit. ut luce
rē lege agē uellet. Ita q; de his qui calidi e
runt sūptū supplitū. Cū litē lecta, senatusq;
cōsultū serū ad impediendā rē actā q̄ suma o
pe ad ppatu erat. ne impedīri posset. Consur
gentē ita fului. taurea uitelli cāpanū per
mediā uadēs mtē thalq; nōie inclamauit.
Et cū minabundo q̄nā sese uellet mouerent
resistēs flacc. me q; mātr uitr occidi. ut gla
dii possis multo fortiore q̄m ipse es uirū ab
ste oculū ee. Cū flacc negaret, profecto satis
cōptē ee mitis. ni phibi q̄ se si id uellet. se
ducer. tū uitelli. a ñ q̄d mātr capta patr.
ppinq̄s amicisq; amissis. cū ipe manu mea
coniuge liberisq; me fecerim. ne q̄s indigni
patent. in ue mortis q̄ē copia erat ē q̄ hos
cruciatb; mis. Perat a iuuite manuse lyci uite
munditia. Stup ita gladio quē ueste tegebat
p adulsum pectē trāffixit. ante pedes impis mo
ribundo palpant. Ruina q; ad supplicū at
tinet. q cāpanos q plenaq; alia de flacci rum
sūia acta erant. mortuū ap. claudiū sūb
tectionē capue, sepulturā tradūt. hic q; ipm

taurea nz sua sponte uenisse cales. nz sua ma
nu uinctam. ꝫ cū mr ceres ad pulū deligatꝫ q
puā mr stupe exurdū posset q uocaret
ē. silentiū fieri flactū uisse. tū taurea illa
q ām memorata sūt dixisse. urū fortissimū ab
neqqꝫ pauī ad unutē occidi. Sub hec ducta mis
sa p cēs. ponē tui pnūtiasse. luctū uiro forti
ad de urgas. q ñ cū pmū lege agr. lectū qꝫ
sē. p qꝫ secum ferret qđā auctores suūt. Sz q
ad pceptū uisē. fūt. si ea undē integrū rem
ad senatū referr. mtptatū ē qđ magē ere. p.
duceī estimatiēz sibi pmissam. capuā atq
libꝫ redditū ē. atelaqꝫ calatia in dedicōem
accepte. Jbi qꝫ meos q cap rei erunt ānadū sū
ē. Jta ad. lxx. pnaptes senat interfect. ccc. fer
me nobiles cāpam in carcere cēsti. alios p
socios latini nōis urbes in custodias dati. na
uis captos interfec. ad ultimū ad hannibalē
cāpanoz uenum data. de urbe agroꝫ reliq cōsul
tatio fuit. qbꝰ dā delendā censentibꝰ urbem
pualidā. ppinquā mimicā. Cetin psens utili
tas unē. nā pp agrū quē oi fertilitate tre fa
tis constabat pmū in italia ee urbes fluata
ē. ut eet alioq antiquoz sedes urbē firēntinaz.
multitudo incolaz habitatoꝝq q instituoz opi
ficūqꝫ retenta. ager dis q tecta pū. p. ē. fac
ta. Cetin habitari tñ talēq urbē capuā firēn
tinoqꝫ placuit. corp nullū animatis. Nec se
nat fi ples cāluī nec senat ee. fili cōsilio pū.
fine impio. multitudinē nulli rei utē se so
cīā. ad cōsensū inhabilē fore. pfectū ad oīa
unū redditu ab. r. quot annis mittuos.
Jta ad capuam res cōpsūt. cōsilio ab oī pte
laudabili. fuit. Ceterū magnaīe noxios a
nimadūsū. multitudo animi. dissipata. in
nullā fidē redibit. Sī sentiā incendia ruinaq
patrie tue. ā muroq. q cū emolumē
to q sibi. q apud socios dignitatis spes. in
humanitate urbē nobilissime opulentissimeqꝫ
cū ruinis oīs cāpanā. omnis q cāpanā cū
acolunt pla rigentissent. Confessio ex
pīa hostī. quia uīa. ad expetendas pe
nas ab infidelibꝰ socios. q nichil inhanni
bal amplius ee ad raptus in fidē tuendos.

Romani pēs pfimeti q ad capuā attinebat
anim. ē. neqm ex his duabꝰ legionibꝰ qs ad
capuā hūerat. ser multa pditū. q cer. eq̄tes
qs ipe legiōb q socū latini nōis pditū numū
pere. q d. ccc. eq̄tes deīmūt. Cū ex atū puteol
imanes ipositū neqm in hispaniā trāsportauit.
Cū tarrone naubꝰ uenissē expositaq ibi
copis q naubꝰ subductis socios q̄ naual
multitudinis augente causa armasse. p fer
t ad hybū flumē. ex atū ab. ē. fonteio q mar
cio accep. Inde pgit ad hostes ut. hasdrubal
humi cariis ad lapides atros castra hēbat in
ascensu. Se locū ē mt opida ultīgum q mūs
sam. hui sale fauces uerone in arto res eet.
ꝫ caduceatorē misit q pmitet si in mussius fo
ret. se omnē exatū ex hispaniā deportaturū.
Quā re cū lego ad. rs. accepisse diē perum
hasdrubal colloquio primū. ut roma legios ee
bent deīdentois earūb urbiū. diaq statuen
da ad qm plōia deducent. suaq oīa sine
fraude pm deportaret. Quod ubi impetrauit
ex timplo pmus tenebris atq ante tota noc
te q grauissimū exat erat. hasdrubal qđq
eet posse euade e saltu migrat. Data sedulo o
pa ē ne multi ea nocte exirent. ut ipa pau
citas tū ad hostē silentio fallendū aptior.
tū ad euadendū p artas semitas ac difficia
les eet. Ventū in seq nti die ad colloq ē. filo
qndi pla sanciendoq dedita opa q unē ñ ant
die cōsūpto. in pcū dilatū ē. Addita in seqns
noc spacii datū q noc alios emittendi. Nec
pcio die res sine tumult. Jta aliq dies di
scriptando pacē de legibꝰ nocteq emittendi
clam e castris carthaginēsibꝰ affluīte. Et pp
maior pars exat erat. tā ne his qdē q ultro
dicta erant stabat. mutaq ac mutī cū animo
re simul fide decrescente cruciebat. Jam fer
me pdestres cōs copie euaserūt e saltu. ad
pma luce densa nebula saltū omnē cāpestrē
tra intexit. Quod ubi sensit hasdrubal. mitti
ad neronē q ipsteri diē colloquiū differret
ullū dat religiosū carthaginensibꝰ ad agē
dū q̄qꝫ rei senatui ee. Ne tū quidē sustine
tu fraus. Cū eet data uenia ex die. extiplaq

Ad hispaniā
redit Hanib

hasdrubal cū ẽqtatu elefantiq̃ castis egſſ
ſuis ſine mꝛo tumultu in tutū euasit. Ho
ra fame q̃rta tepulsa sole nebula aput
die. uacuaq; hostiū castra ẽſpꝛeſſ. ꝛ. Cū de
mū claudi pumicā ſtrauꝛe agnoſcẽs. ut ſe
dolo captū ſensit. ꝓfiasceⁿte imſtruit eqꝫa
q̃ cū fugę ade. ꝫ hostis detꝛectabat pugnā. le
uia tū plā mꝫ extremū pumicū agmē pcurſo
reſq; rōanoꝝ ficiant. Jnt hec hiſpame pꝑ. ſi
q̃ pꝛclatē acceptā defecāt redubāt ad. vs. ſi
ullū noui defiacebant. Et. ſ. senatu pꝛloq;
ſ pceptū capuā ñ utilie nā maioꝝ q̃m hiſpa
me curę erat. q̃ exercitū augeri. q̃ imperatoꝛem
mitti placebat. Nec tū quę mutẽt. ſatis
constabat. q̃m illuꝺ ū duo ſſimi imperatoꝛe
mē dies. xxx. cecidiſſent. q̃ in locū duoꝝ
ſuccederet. erē ordinaria cura deligendū eē.
Cū alij aliū nōiarent. pꝛemū eo decurſū
ē ut. ꝑ. p cōſ. creando in hiſpaniā cōmuni
abāt. dieq; comitiis cōſ. edixerē. primo q
pꝛemulante ut q̃ se tanto imperio dignos
dꝛent. nōia pferẽt. Que ut deſiluta exami
nio ē. redintegꝛat luce. accepte clavis. deſide
rioq; imperatoꝛ amiſſoꝝ. a pesta utiq; ciui
tas q̃ inopꝭ cōſiliꝭ comitioꝝ die tamē in ca
pū deſcendit. atq; in magiſtꝛatꝰ ūsi cū ſpe
tant ora pnapū alioꝝ alios intuentiū. fre
mituq; adeo pditas res deſperātiq; de re. ſp.
ẽre. nemo audeat in hiſpaniā. accipꝫ ipe
ū. cū ſubito. p. cornelij filiꝰ q̃ in hiſpaniā
ceciderat filij. xxj. a. xx. ferme annos nat.
pfeſſꝰ se pdē in ſupioꝛe ū conſpicā poſſe
loco ẽſtare. Jnq; ꝑ ꝑ oīū ora cōſa simꝫ
clamore ac fauoꝛe nōiaꝝ ꝛe. ūplo ſuo. felix
fauſtūq; imperū. Juſſi deīn imire cōſiliū ſuf
fragiū. ad unū oēs ñ cunctare nec ꝑ ſpices
p. ſcipiōi imperū ẽ in hiſpaniā uſſiſſe. Ce
tū pꝛe actū ut iā reſolut. impat. imperā
tioꝝ cardoꝝq; ſilentiū ſubito q̃tū. q̃ tractu
ogitatio q̃dā ẽgeſſerat. Spem ſuoꝝ plus
alutuſſe q̃m uulgo etatis magnitudo pturbat
q̃a fortuna q̃ cōſ. ꝑcerant. Sonoꝝq; ꝛe
funeſtis duabꝰ familiis in eas pmittẽs
ut unꝰ ſepulē patꝛiq; patꝛiūq; ꝛes gerende cū

pficiſcentis. Quod ū abꝛe tanto ſpectu actu sol
liatudine cunctiq; hoīū animadꝛtat. aduocatu cō
one tū de crate ſua impioꝝ mandato. q̃ bella
q̃ gꝛauiꝰ cēt magno elatoꝝ animo diſſeꝛuit.
ut ardoꝛē eū q̃ reſidēt exꝛtaret. ꝛurſus. imo
uaꝛetq; q̃ ꝑplaꝛet hoīes tuoꝝ ſpu. q̃m q̃ntā
fiducę. pmiſſi huīanū aut rectio ex fiducia rerum
ſubiuꝛe ſolet. ſiut eū ſapiō ñ uaris tū ututi
bꝰ mutabil ꝗ arte q̃dā ac uniuēſa cōſentiētiq;
animoꝝ cōpſcē. pleuꝝq; apꝰ multa tū dimē aut
p noctīas uisa ſpōs. aut uelut diuinitꝰ mī
tē monita agens. ſiue q̃ ſpi capti q̃dā ſuperſtiti
one eū. ſiue ut impia cōſiliaq; uelut ſolute qua
cū missa ſunt. nec amicitie cē aſſequꝛent. Ad
hoc tā ūi abiuratio ſpuꝰ ānos. q̃ q̃ regū mi
rile ſuꝑſit. nullo die ꝑius ulla publicā pua
tāq; rē egit. q̃m in capitoliū ꝛect. ꝓgſſuſq;
edē cū ſedēt. q̃ plenāq; tpꝰ ſolus in ſecꝛetū ibi ꝛe
ꝛet. hic mos ꝑmanē uſtā ſuadabat. ꝗ eu cōſul
to ſeruāre. uulgate opīonī fidē apꝰ q̃ ſo
dā fec. ut ſurꝑis eū diuine uirtuī cē. reuulgatq;
famā in alexandꝛo magno ꝑius uulgatā et
uanitate et fabula parē. anguis imanis
ē cubitu concepti. q̃ in cubiculo matꝝ eū ꝑſe
pe uiſā pdigioſ. et ſpaciem mitigatuq; hoīs
euoluti ꝛepente atq; ex oculis elapſā. hīs
miraculis nūq; ab ipſo eluſa ē fides. q̃m pos
acta ante q̃dā. Nec dubitauit tale q̃dā nec
palam affirmare. aputat alia ēe ge. d.
alia uera. alia adſimulata. q̃ immutabilis hu
mane in eo iuuene gꝛeſſaꝰ modū. q̃bus
ſtrenui ñe animus. etatī haud q̃q; mate. tā
tā uolē reuī tūq; impiū pmiſiſſe. Ad eas
copias q̃s ex uetꝛe q̃rtu hiſpaniā hēbat. q̃
q̃ a puteolis cū. ē. nerone ītꝛa etiā. ꝛ. mu
bā paduū q̃ multitudo addunat. q̃ ēp. mī ſi
tari. ꝑ. ꝑ. ꝛ. admotꝛa ad rē gerendā duc
ē. ꝛra cū. ꝛxx. nauiū classe. Oēs aūt q̃ in pe
remos erant. Hostiis tybimis ꝓfect. ꝑ q̃ā
ualā mare. Alpes uꝫ gallicū dimī q̃ deinde
pirenei cōtinentis ꝓmūtoꝛiū. cum pꝛius ut
de ſua ozumꝛ. q̃ſq; apꝑcat ea hīs copias q̃
poſſunt. Jnde ſeſq; nandꝫ uastis cursuq; ē pe
dibꝫ ꝓfect. comitem dū ſuoꝝ. q̃ eū legi

Laudes ex inutili ſapionis.

Prodigium.

Scipio ab hiſpania reuocat.

tionas ad rē ē ex ōi puincia effudant, habu
it. naues ibi subdita uisit remis. uj. riem
bo trahentiū q offitij causa ab domo pfec
te fuant. parsa rē legationib⁹ suspensis ua
rietate tot casuū dare cep̄t rei elato ab mgē
ti ūtutē suaq; fidutia āio ut nullū ferox ūbum
euadet. mgēsq; ōib⁹ q dicēt tū maiestas meē
tū ficet. profectus a tarracone ad cantabros sed
ōtū ē tribuna ex̄citus adit. laudantq; mul
tos q diab⁹ tantis laudib⁹ dem̄ceps ieti.
puincia obmutuissent. nec fructū sed ānū re
rū sentire hostes passi ōis as tribum ag̃ col
artissent. socios q̄ fide tutati ēent. ex mar
tiū scā habebat. ei tanto honore ut facile
appareret. Pichil mutī q̄ uen ne q̄s obsta
ret gle fuit. Successit rē silanū uetom. eam
hibēna nouū milites reducti. Sapio ōib⁹ q̄
ad cuncta agendaq; erant mate aduis, puc
tusq; tranacone ē ereuit. Pichilo minor fama
apd hostes sapiones erat q̄ ap̄ aues socios q.
et dimicando q̄l fuā q̄ mutuo timoris red
di ptār. et puret teme maiore inferēs me
tū. In hibna duūsi ārestant hasdrubal gi
gomis usq; ad occeanū q gades. mago in
mediterranea maxume sup̄ castulonensē
saltū. hasdrubal hamilcaris filī primū hi
spo dra sagunti hibnauit. Et situs ei erat
mos q̄ capte capua et sapio in hispaniā ue
nit. puincia classis ex sicilia tarentū accur.
arentes cōmeat̄ pstrui. r. q̄ in arce tarēti
una erat. Clausert q̄ē ēes ad arcē amam
adit. et assidendo diuti arctiorē annonā fo
ctis q̄ hosti fuebat. Ph enī tū subuehi
cppiorum p pacatū littora aptosq; portus
pticio nauiū puinciay potāt q̄ tū firmū
classis ipa ūra nauali uigebat ex ōi genē hoī
ū abstinebat. ut anis pticuū ā sine uer
to q̄ ui pana erāt ex ēn ip̄io sustentam p̄
b. Classiq; tarentinis nec mutū quic fuf
ficēt. tantū maiore gñ q̄ uectat classis
dimissa ē hēmona hanno multū laqueat.
qui remoto maritimo pstrio subuehi firmū
tū ñ potāt. Eius dē ēstus q̄tū. ēh. marel
lus ex sicilia puincia ēi ad urbē uenit a. c.

cal puinno. p̄r. senat⁹ ei ad eden bellone ar
tus ē. Ibi ēi de reb⁹ a se gestis disserut. q̄s
lemē nō suā mag̃ q̄ multū uicē q̄ puincia
confecta ex̄citū depūtare ñ uanū paulant
ut tūphantū urbē ul' unde uter. Jo ñ impetrat.
Cū multis ūbis acūi ēet utrū unus ēuenter
cui nōie absentis obies p̄ce ducta ei gestas
supplicatō decta foret a duūs ūmortalib⁹ hibi
tus honos ei p̄senti negare tūphū. an quē tri
de ex̄citū sua cessor uisi essent. q̄ ñ manente i
puincia bello decneret eum q̄si e bello tūphū
re. ēi ex̄at testis muti tūphi ab ēet. ex edui
usū ut ouans urbē uiret. t̄r. pl. cr anno
rutate senat⁹ ad pphin tuler. ut. ēh. marcello
quo die urbē ouās uiret unpū ēet. Prior
e q̄ urbē uiret. in monte albano tūphauit.
Inde ouās multā p̄se p̄dā urbē intulit. Ei
simulac captaī sunuisaī. carthaginē pulre ba
bitusq; et alia ōia mstrumēta belli lata. et pau
as diuine regieq; opulentie ornamēta. ar
gentū eratq; fabrefacta uasa. alia supellex
p̄tiosaq; uestis. et multa nobilia signa. q̄bus
ante p̄mas grēce urbes sunuisse ornate fue
runt. Punice q̄ uictorie signū, octo elec
ti elephanti. Et ñ minimū fuit spectaculi
ei coronis aureis p̄cedentes sonis sunuisa
ū, et meridē hispanis. Et noct alto duces
te noctinos sunuisas mittit erat. ale nau
fū q̄q ibi p̄sidij erat p̄ducat. Ipse ambo
bi cuitas tanta et ingens ag̃ solidi in ag̃
sunuisano, q̄ haud regi aut hostiū pp̄. r.
fuisse. et edes sunuisis cui uellet eop in q̄s
bellū unde ei adūsū ēet. emendo hispanisq;
q̄ ei eo tūsterāt urbes agerep in sicilia q̄ bi
qui a pplo. r. defecissent uisa dare. Jo. ēh.
cornelio mandatū. ut ei ū uadet urbē agrū
q̄ eis adsignaret in eorē ag̃ sunuisano.
q̄ aut regi aut hostiū pp̄. r. fuisse. et edes il
uisis cui uellet eorum q̄e bellū unde ēūd
ūsum ēet. In eorē ag̃ belligem p̄ q̄e illoc
ad tūsitēz mercē erat. ceter. ingens ag̃ de
ēa p̄ p̄fectionē ex sicilia marcelli. prim
ei classis et octo milia pedituī. tū milia
numidarū eq̄tū ex̄posuit. ad eos mitte

In malia res agunture

na

arge ur mēta

me ire. secute relationē eor hybla et mar
cella fuit ignobilior. quā alie. et mutuo p̄
forū mutuo uagi p totā sicilia sodor. pp.
i. agros urebāt. Sup hī exactus. is. mar. par
tē q̄ cū imp̄e ñ ren et. er pumica ēet. partē
q̄ in op̄ris habuare uetuerant. legē fun
gebant. multa. magis eis amator ad sedi
one q̄ ānus tenent. Int̄ has difficultates.
ḡ. cornelī p̄tor et mulaī. ānos nē ēlolanto nē
exsulando sedant. et tantes oīs q̄ dese
cerunt in debitores redeḡ. atq; ex his mur
gantia. hīs penis quib; urbs agenq; debi
tur ex. s. ē. attribuit. Consules ā anlo apu
liā. pumicā hīerut. mulq; ā troia et hanni
bal ēet. sotuit ursi. apuliā macedoniam
q̄ pumicā. sulpitio macedonia euenit. is
q̄ leuino successit. fuluī. i. comitiov cau
sa accīsus cū comitia ēsulib; rogando ha
bet. p̄rogatiua ueturia uniov. i. malliū
vocāt. et. otaciliū q̄ p̄sens erat gtulādi
causa tba cōuet. Per dubī ēet ēlensus pp.
magna ēuī fusus turrīa ad tbimal ēsul'ue
rit. petitq; ī pauca sua ūba audiret. cen
turiāq; q̄ tullī fuffragiū reuocari uelīt. e
rectus ōib; exspectatiōe q̄ nā postulatus ēt.
oclov ualitudinē excusant ī putente. si
patrē et gubnatorē ē. q̄ cū alienis oclis
et ōia agenda sint. postuler. p̄ alios ca
pita. ac fortunas cōmitti. p̄ui ñ sinud ēt
erudire ut suffragiū ueturiā unios uiter.
et mentuisse in ēsulib; cādis belli q̄ in ita
lia sit. tp̄q; rei. p. nup dū regi ēsē manus
ac sine pitu et tumultu hostiū. q̄ puncas ān
nis ses possēdunt. ire menia romana. Post
hec cū centuriā frequs sub clamasset. mich'
se mittere sine eo tēp; ēt. dictus ē. tū ro
gius. Deq; ego uros mēt mores ēsul ferē
potuo. ut uas unq̄ mei. recute in suffra
giū. et cognitate belli pumici in italiā. et
hostiū duce hannibale ē. Cū centuria et
auctoritate mota uti. et animmutuli mo
ti frequētū. p̄uit a ēsule ut ueturiā sen
tu. et. otaret. uelle se cū maioribus natu cloq.
et ex auctoritate eop; cōsulē. dicē. Cuctus ue
tuie semonib; datū secto mouli cū his locu
ti ps. Semiores de tbo ēsul cum duxē. ēē. duo
bus iā plenis lyuiov. s. fabio. et ñ. marcello
et siutiq; nouī aliquē adūsus penas ēsulē
cam uellent. ā. ualiū leuinū egregie adūsus
philippū regē res gessisse. Ita de tbo ēsul tande
datu. senib; dimissis. iuniores suffragiū ie
ūt. ā. marcellus claudii fulgentē rū sic
tua uoluta. q. ñ. ualiū absentes cons. diuit
sluctoritate p̄rogatiue oīs centuriae sente
sinit. eludat. nē animq; mutantes. ñ eq̄ē si q̄
sit sapientiū animus. q̄ deum fingūt magis q̄
nosse. ut genus et tēpa rerū atq; aptitudines
imp̄ij aut multitudinē meū mouatā cen
sent fieri posse. Centuriā ū unios sena
res ēsule uoluisse. quib; imp̄ij suffragiū
mandare. nec ut nam simile sit. pueritiū q̄
hec sec'o uibo leuisq; apō liuiū. auctoritas si
cat p̄toria ñ comitia habita. p. manū na
lens. q. l. manū actorū. q. ē. leuū. q. i. cum
haluīt. dum sūt. forte ita uocant ut comitia
us p̄fectus siuant. i. otaciliū quē. i. man
lī. q. ois mirabitur. q̄ uo comitiov. ēet. collegā
absentē. tertiū. fuisse mecum. p̄. mortuū
sicilia. ēē. tum apollinares. et pace. anno fu
erant. eo. anno ut sient repente scalpitu
o p̄tri senatū. tenuit ut ī pretiū uoluerē.
Eode anno prodigia abūt ut sta ñnata q̄ i.
ne ede concordie mutuā. q̄ maculinus erat
filiamue ictu tenuisse. q̄ uictorias. q̄ ali
fore erunt. hesit. deq; ñ. p̄uit. et magnā
et flagellio. ñ tuam. ē mutuū. portasse. de re
lo igne tactus. et in foro sublicano sanguī
nuos p dies tres. fluuisse. et frem lapidibus
pluuisse. et recte nullā p̄pisse. Ea. prodigia
a hostiis maioribus sūt. gruntia. et ob sectio
nuū. dies p̄ lib. uiciā. et nouēdiale fac.
Sacerdotes publica aliqua eo anno mortui
sūt. nouiq; suffecti. in locū. ā. emili. mu
nide. tecē. um sacrov. ā. emili lepidi. in lo
cū. ā. p̄pm. maximus pontifex. i. huī
in locū. s. p. camilli. nāsicā augures. ā.
seruili. i. otacili. ēius pontifex. q. eodē
anno mortuus erat. ide nominatio in locū ei

gium

prodigia.

ñ ẽ facta. ẽ. claudi flamĩ dialis. qđ ẽxta ꝓ-
uĩ dicant. flãmomo abiit. ꝑ uicẽ tps. ẽp. ua
lius leuinꝰ tẽptatis ꝓ ꝑ scẽtã ẽloquia ꝓcapĩ
cãis. ad indictũ añ ad id ipm cãlũ. actolo
rũ classe exꝑdita uenit. Vbi cũ sinuosas ca
puãq; captã in fidẽ in italiq; rerũ sed'ay o
stentassent. adiecissetq; cũ in amanorũbus
ꝛũtũ more. ix. colendi socios. ex qbꝫ alios
in cautatẽ atq; equũ scũ ius accepissent.
alios in ea fortuna hãt ut socij ẽ qm cauos
malent. etolos co mmanore fidẽ hnore.
qđ gentũ cis marinay in amicitiã ꝓmi ue
nissent philippũ eis q macedonas gẽ ẽ acar
las ẽ. qꝫ se uim ac spẽ fregisse uicinoꝝ co
redactũ ẽ ut ñ his mõ urbibꝫ qs puim ad
emissi actolis exꝓdant. Vbiam macedo
am infestã hãt. q acarnanas qs eꝫ frenẽ
etholi a corpe suo dirẽptos. restituturũ se in
antiq; formulã, unusq; ac diuoꝝ coꝝ hꝫ
ducta ꝓmissaq; a. s. ipetrare; scopas q tũ ꝓ.
r. gentis ẽt, q dyma ẽ ꝓceps etholoꝝ. affir
mauit ẽ allocutꝰ ẽ suã in ore cũ uecũdia. q
maiorẽ cũ fide uim macestatẽq; ꝓ. r. etol
lentes. ꝙ parum ẽ sꝑes potuisse moueri
acarnie. Igit ẽ sẽptẽ cõditiones, qbꝫ in amici
tiam societẽq; ꝓ. r. uenirẽt. adiectũq; ut si
placẽt uellentq eoꝫ unꝰ amicꝰ etolis eẽ ac
demoniq; q athalus q pleuratꝰ, q scerdila
d ẽnt. asie athalus. hyrtãi q illyrioꝝ reges.
Bellũ ut ex templo cũ philipp ꝫ gererent.
nauibꝫ ne mil. xx. v. remibꝫ adiuuarent ro
manꝰ. urbiũ coloniarũ ab etholia uacuũ
solũ. tectaq; q muri cũ ag̃s etholoꝝ. aliã ol
pda. ꝓ. r. ẽnt. darentq; opã. r. ut acarnã
etolis fiãt. Si etoli pacẽ cũ philipp facerẽt.
fidi adscribent itaq; utrãq; coꝝ pacẽ. si ph
lipp arma ab. is. sociisq; qq; eoꝝ ditionis es
sent absti nuissent. Ite si ipis romanus fe
dẽ ingrẽ regi. ut adiuuarent ne ius ei bellũ in
ferendi etolis sociisq; eoꝝ ẽt. Hec cõuene
rẽt. ẽ ẽptaq; biennio ꝓ olimpie ab etolis. r
capitolio ab. is. ut ratũ factis monumẽ
tis ẽnt sunt ꝓsima. ẽp orꝫ causa fuiãt re
tenti. r. duũ legatꝰ etoloꝝ. ñ tam ipedimẽto

in rebꝫ gerendis fuit. Et etoli ex templo mo
nẽ ad bellũ philippi bellã. q leuinꝰ zacynthũ
ꝓa insula ẽ ꝓmã etolie urbẽ una cod' q
ipi ẽ nõie hꝫ. ea ꝑ arẽ acceꝑ. q olomadi.
Naupactumq; acarnanũ captas etolis ẽdunt.
philippũ q; sat' implicatũ bello finitimo.
nec ne italiã penosq; q pacta cũ hannibale
posse respicẽ. coacanꝰ ipe se recep. ꝑ philippo
etoloꝝ defectio pelle hybernanti allata ẽ. Ita
q; q primo uere motum ẽrattũ in gtiã ẽnt. illi
nos finitimasq; ẽ urbes altino metu q̃etas
ut macedonia hꝫ. expeditasq; subitã in on
gnoꝝ atq; apolloniatũ fines fec. eq̃bꝰq;
apolloniates cũ magno timore ac pauore cõ
pulit ut ẽ muros. Instantis primus illirias
in pelagoniã cad' celiẽ ẽnt ut. in dardanoꝝ
urbẽ sita in macedoniã, cũ situ dardanis
factum cep. his rẽptis actis. memor etholi
ci uicinaq; cũ eo. r. bellũ. ꝑ pellagoniã q limi
tẽ in thessaliã descendit. Ad bellũ se
ad'sus etholes capensseniũ incolam posse
hoies credebat. Et relicto ad fauces thessali
e ꝓsto cũ q̃tuoꝝ milibꝫ armatoꝝ, ad arcen
dos ad'tu etholoꝝ. ipe ꝑ q̃ manoribꝫ occupa
ret rebꝫ in macedoniã atq; in ea q̃ eam
ac medos sedux. Vbi rege occupatũ extrio
bello ac suũ ꝓsidio ẽ regnũ sensisse ad frugi
das ẽ uastare ags q urbẽ ea summã capit.
atq; medice oppugnare cep. Scopas ut ꝑ
senit in ea rege occupatũq; ibi bello aum
ẽt. armatu in uniuersa etoloꝝ bella in
ferre acarnane put. Ad'sus q se acarna
nũ gens q uiribꝫ impar. q nil mensa. cla sua
suisq; amissa cernẽs. nauisq; ẽ ship arma migra
re. una magis instruere q̃ ẽ silio bellũ. augiby
lubisq; a semoribꝫ sup. lx. annos in ꝓximũ ẽ
rũ missis. ab q̃nden ad. lx. annos cõmmi
ti uictores ẽ reditumus. Quo nichil acre ẽt
sisse. eũ ne q̃s urbe. tecto. ẽ sa. lare. recipi.
Omni precatione supplices obtestatioꝝ q̃ sanc
tissima potuẽ ad'sus hospites coꝝ pfugerit.
Postq; simul simul eoꝝ omnis sitis. ut q̃ suo
rũ in acie ceciderant. eos uno tumulo cõge
rẽt. adibentq; humatis tumulũ. Hoc sin sũt

al. italia

X. minore

acarnes. q̄ adūſus unū atq; unū cū ſuis
rū ꝓpatū pugnantes mortē oppetier. ꝙ hīa
tis aīs. cū ſtra q̄tuor ſimul ſuis obuia
hoſti poſuer. ītus ad philippū miſſis. q̄n
tores in diſcūnce ēēt. omnē philippū uq;
inmanib; eius coegr bellū. Jam fortūa p̄di
tionē recepta q̄ ꝑſp̄ cito ſuccedū rex cth
lorū impetū tardaūat. ꝓmo cōmutatōis ſpēs
acarnanice. deinde audiūt philippi aduent.
regēq; q̄ finitimos coḡ fines. Per philippus
q̄ ne oppīnēt acarnanes. ſimul; magnū
uenit ulē dūnem pḡſſus. Inde cū audiſſet
relictū cthlon ex acarnania. q̄ſe pellam re
dire. leuiū ueris ꝓncipio aduenit. ꝓſecū na
uib; ſuppto leuiter armato. cū uenīſſet
naupactū. arcanū in ſe ꝓmptū cthlis
ut ꝑſto ſibi ſcopus cthlicis ēēnt. Sita anti
cyra ē in loco delena parte ſinū corinthia cū
inſulis bus ire ithee bus naugratio ama
ltho ē. Tertio ferme die. uēnq; oppugnare
cepta ē. Ommoq; amari oppugnatio erat. q
q̄ rōnia machinaq; oīis geīs in ea ſ
erant. q̄ ferme oppugnabant. paucis inē pa
ucos dies recepta urbe ꝓditionē cthlis
tūlē. ꝑdit q̄ naupacto. is. ceſſit. leuino
lente relictē. tūlē eū absentē declarāt. q̄
ſuccessōrē uenire. ꝑ. ſulpitiū. Cūm dubio
ibi implicat. ſeruilē ſpē ōīū. ſtuentē. ēē. mer
cellus eū rōlis marcij cōſulatū multa tenta
tū eo die magis in causa hūit. ꝓfectus mḡ
ſe absente collegā in urbe. ꝑ. q̄ de primis
actū. Scire ſe frequentes ſicilios q̄ urbē i
ullis obtrectatōnē ſuā ēēt. q̄b; ūm abēē. ut
ꝑſe ſi licuit palā. ſi cōmā edicta. ſi cōtio
nibus ſimulare aliquē
ſ timorē absentē collegā dicendo de cōſule
ēē. ipe eis q̄ templo dearū ſenatū habē. ꝑ
q̄dē collega uenīſſē ꝑſſimū. q̄q; ꝑ ag
ꝑ ut ſicilū in ſenatū introducēt. Dilectū
ipe a. ēē. equitū q̄ntū ſufficiā habēnū
ut q̄ ꝑma q̄ſtū de ſe rōnē uenīēt. eminē
bris falſis urbē implēſſe. bellū in ſicilia
ēē. ut ſuā lantē minuat. ē poſſet. ūm q̄ eo
die adep̄ cōſl. ſenatū dimiſit. ac ipe in

ſtum urbanū oīū rez ſitū um utebat. dōm alt
ēſul ad urbē uenīſſet. Dein ut ſolet ex tumi
pleb rumores belli duīnitate. ut uaſtatos
agros ārā urbē. q̄n feſto agmine uſſet hānī
bal. ex hausta delectib; italiā. q̄ pre q̄mne
ſis ārā ceſus q̄rebant. q̄ cōſ. bellicoſos ā
tos inos acres animis q̄ ferocēs ārās. q̄ul in
pace tīq̄lla bellū q̄atare poſſent. ne dū in
bello reſpuere cautē ſolent paſſim. Inter
pr hoſe ſinones nocte q̄ p̄die q̄q̄ uis ſint
ylib; ſimul locis ārā forū uicatim. ētū
dē tīr ſeptē tabne q̄ p̄ea quinq; argentarii
e q̄ nē noue appellant. arſer. cōplenſa p̄ea
ꝓtata ūfitia. q̄q; cū tū basilice ārā cōſ
lense. lautumie. forūq; piſcatorū. q̄ atum
regū. Edes ueſte uir defensa ē. Medicī ma
xime ſuor opa qui in publicū redēpti arma
mumſſi ſunt. Nocte ac die ꝓmuniū uicen
dū ſunt. ſler ullū dubiū erat humana ope
urbē fatū ēē. q̄ plib; ſimul locis ignes
ignes coloni ēēnt. Inde ēſul q̄ ad uniuersā
ſenat ꝓtulē. q̄ ad q̄ opera ſuā
dū. ꝓficiscūr ꝓmū ſoles. ſi
lū ārā. Eo induct ad nouē. ſi
mat ad nouē enes. indicatū ē. q̄
ꝑea uniuersos nobiles ēſ. q̄ ſimul
tes a ſulpitio ſecuri ꝓſſi enim
ū ſtaſſe. uulgoq; fuēbe. dūs. q̄ ſpēm
Cōplenſi familiaq; cū. q̄ ꝓmo ꝓcipiebat
uitez. uidūq; q̄. p̄die ārā ſibi ſ cōſiliū
ab dūo. diſſeſſit. ſe ꝓpter ac leuinū. ꝙ
re fortuna. in cōſiliū. ſ. cū uocārā cū
gubebant. q̄ſtio q̄ nam ſibi ſuaq; ſo
uendo habi cepta ē. ſaſſi ōīs. cōſ. ſi
dūos ſpes ſ. ārā. ſumē. ſ. ſibi
tus dictā. q̄ xx. milia eos. Cōſule leuino
capitā ꝓcuntū. cū ſua multitudo cū pa
nor ē. ob ſcīnū. ārā ſibi. ſ. ad
ſenatū ne liceat. q̄ atū ſuā mīa tandē face
ſi poſſent. ne ſe ad ultimū ꝓbati uenī
nomiq; cū pauor. a. c. ſtatū celere ſiñ.
ſ. nens ſibi. ꝓcū diſſimulatē. cū cū
pamis negare illā ē. publicas immu
tias ſpſtalis ēē. q̄ ſacras. q̄ ad eo dō ē ſpls.

Quīquatā. hoc q̄ q̄ dieū ſollēnitates q̄s facietāt. i. q̄ q̄ diebz q̄bz cladēs ꝓlior ingruerāt eis. ū ap̄ canos ēbi. in q̄ quatā. i. q̄q; alti dies

Incēdiū i urbe nocte ac die ꝓmuniū ī casu ſi ſuaq; q̄da dolo.

ignes

ſacer

ne

n ꝓdita mer

ſęs. ſcaret. Nullā eiꝰ mꝰis gentē ēē. nullū m
feſtiorē ꝓpīm nōi. ī. Jōō ſe menbꝰ meluſos
tenī ees. q; ſiq; euaſiſſent aliq; uelut feris lr
ſtras ꝓ agꝝs uagam. clamare q; trucidare qđ
q; obuiū tęt. alios ad hannibalē fugiſſe. alios ad ī. mcentendā ꝓfectos inuentuꝝ
in ſe inuſto foro ciuilē ueſtigia ſęlis cāpano
rū ueſte edē pertā. q; ethnos ignes. q; cādū in
penetrabili fatale pigꝝ impij. ī. Se minime
cenſere tutū ēē cāpanis poteſtatē mīnoꝝ. ro
mana mena fieri. leuiꝰ cāpanos uirtutem
to a flacco ad actos. ſp. dic ꝙ ab ſenatu zyn
ſū acceꝑiſſent capuā redditos. ſeq; ſe ro mā
miſit. Hac cū fuſius multitudine. ſimul ſi
aiꝰ obuiā eḡſſis. ſiculiſq; ī. pbuit clariſſi
marū urbiū exadio ac celebimus uirtutis uic
toꝝ bello acuſatores in urbē adducentes. De
re. ꝑ. tū ꝓmū ac de ꝓuincijs anlv cons ad
ſenatū retulē. Jbi leuiꝰ q; ſtatu macedonia
q; gręa. ethnli. a carnanes. locaq; ēent. q; ſiq;
ibi res ipe egiſſet tūc manifeſtę exponit. pbi
luppū inficiente bellū ethnis. in macedoniā
ret ab ſe cōpulſū ad minima penē regni ab
ſſe. legionēq; in tectua poſſe. claſſem ſatis
ēē ad arcendū italū regē. Hęc ſe treq; ꝓuin
a cui ꝓfiat conſul tū. De ꝓuinciis cōmu
nis relatio fuit. Decreuē patꝝ ut alū cōſu
lū italia bellūq; cū hannibale ꝓuincia eſ
ſet. alē claſſem au. ī. otaciliꝰ ꝓfuiſſē. ſicili
amq; ꝓuinciā cū. l. cantio. ꝓp. ꝝ. obtineret.
Et ꝙ eas duo ecen. q; in etruria galliaq; eſ
ſent. Et q; ꝙuor erāt legiōes urbane. Due ſu
piꝰ anni in etruriā. due qbꝰ ſuplū cōſul
ꝓfuiſſet in galliā mittent. gallie a legiō
bꝰ ꝑēt. quē cōſul cui italia ꝓuincia ēet ꝓ
fecißet. in etruriā. ē. cal ꝓmū ꝑ ꝓtorē ro
gato ī. comiſ inꝑio miſſus. ea. q; fulno
calpurnia ꝓuincia tecta. ꝓuog[illegible] in annū
ꝓcōſ. erāt comiſ ſortiq; mutari ui ſſus. ut
et duobꝰ legionibꝰ una legio q; milia
peditū. et. ccc. eq̄tes ēent. dimiſſis q; plima
ſtipendia habent. et ſociꝝ. ini. milia peditū
et. ccc. eq̄tes reinquent. Eadē mutione ſti
pendiꝝ labuta in ueteꝝ militū dimittē

vis. cons. fulno cōſuli ſuꝝionis anni nec te
ꝓuincia apulia. nec de exercitu quē habuerat
q; ſcip mutatū. tm in annū ꝓrogatū ꝓpīm ē. ꝓ.
ſulpitī collegā ei omnē exercitū ꝑ ſcias naua
les uiſſe dimittē ē. Jtē et ſicilia exercitus an. ā.
conſuli ꝑ cēt ut cōſul in ꝓuinciā ueniſſē dimitti
uiſſius. l. q̄ntio ad obtinendā ſiciliā. cen
ſenſes militēs dati. duas in ſtatu legionū.
Totidē legiones in ſardiniā. ꝑ. manlio nul
loni. ꝑ. ſꝫ. date. q̄bꝰ. l. cornelī in eaꝰ ꝓuin
cia ꝓxie anno ꝓfiat. Virtenas legiōes tuta ſcī
ri cōſul miſſi. De quē militēs facerent q; ī ea
citu. m. claudiꝰ. m. ualeriꝰ fului q; fuiſ
ſent. De ue eo anno plēs q̄m una et. xx. in
mane legiōes ēent. his. ſcī. ꝓfectis. ſorti
ri ꝓuincias cōſules. Sicilia et claſſis mar
cello. italia cū bello aduſus hannibalē le
uno euenit. Que ſors uelut rem capitis ſi
ciliſis ita exammauit ſiculos. exꝑectatio
ne ſortis in cōſulū conſpectu ſtantis. ut com
ploratio eoꝝ flebileſq; uoces. et templo
clos hoīū cōtinent. q; ꝓmodū ſmones ꝓhi
bent. Circumbant eni ſenatoꝝ cū ueſte ſor
dida affirmantes ſe in in ſua q; ſq; patria
q; tota ſicilia reluctantes. ſi comanellus i
tin cū inꝑio rediſſet. Nullo ſuo mito eum
aīi implacabilē in ſe fuiſſe. qđ mutū q; ſe
ſe q; ſtū ueniſſe ſiculos ſciat factuꝝ. obtu
etine igniꝰ aut mꝰi ferro ſatis illi miſſu
le ēē. q; uelut tecti noxe inimico. Hęc ſicu
loꝝ q; rele tomos ꝓmū nobiliū ciuitate. ac
lebrateq; ſmonibꝰ qs ꝓtim una ſiculoꝝ.
parti mutua manelli exorabat. in ſena
tū q; ꝓueniē. Postulatū a cōſulibꝰ ē. ut ꝓ
inutatoꝝ ꝓuinciis ſenatū cōſulerent. exor
cellus si ui inuitu ab ſenatu ſiculi ēent. a
liꝰ forſitā furtum fuiſſe ſimꝰ ſuā dicen
tū ne qs timore firmari eos dicē poſſet.
q; inū de eo lr q̄uis manū poteſtatē mor
fute ſunt. ſi collegę michil mutaſſet. mutare ſe
ꝓuinciā patū ēet. ꝛcpcan ſenatꝰ ꝓuinciaꝝ.
tā cui eet ſorte collegę optionē dare. ꝓuin
e nuquā fuit. q̄to maiorē inuidā inꝰ cū
melia ēē ſorte ſua. ad cū inſſem. uti ſenatꝰ

cū q̄d placet mag⁹ ostendisset q̄m deāsset. dimittē. Jn⁹ ipse cōs. p̄mutatio p̄mia nū. sapiente fato marcellū ad hannibalem facta ē. ut ex q̄ p̄mū p̄ annise gl̄am pugne ac p̄r. in el laudē p̄strem⁹ nr̄amor⁹ ip̄ator⁹ q̄sp̄ rus tū maxime bellias reb⁹ cadet. p̄mutati p̄mittis. ficulū senatū inducat. multa de hieronis regis fide p̄tua erga. p. r. ubi fecer⁹ in gr̄iam publicā attentes hieronimū. ac pecu ꝓpētē a epiadē tm̄mos. tū ob alia tū p̄ defectōz ab. ris. ab hannibale munsō fuisse sibi. Ob eā causā q hieronimū a p̄n cipib⁹ inuentutis p publico int̄fectū ēsse uō. q m epiadis hyp̄cusq cedē. lxx. nobilissimor⁹ iuuenū cōuentiōz factā. q̄s mo m destitutos q ad p̄diatū tp̄s ex̄citū ad si mulasis ñ admouisset. indicio facto oēs ab tm̄mis int̄fectos. Sā q̄ hyp̄cis atq epiadis tm̄mitē marcellū excita sse. leon tinis crudelit̄ direptis. Nūq deūm p̄cipes siracusanor⁹ tesisse ad marcellū cōsule. pl lacrimq se urbē cū uellet eis tēlitos. Sz eū p̄mo ut capt̄ maluisse. deūm cū io ut tū ut man oīa cepē p̄tulisse auctores tēlitarū siracusanū. fabiū enim sostim q mercatū hispanū. q̄ p̄cipes siracusanor⁹ hr̄ to tiēs id ne q̄q̄ ulē offerentes p̄ obtasse. q̄ filiget ursuoze ex causa uetustissimos socios p. r. trucidaret ac diripet. Si ñ iteron m⁹ ad hannibalē defecisset si pp̄le siracu sanū a senat⁹. si p̄tas marcello siracusani publice q̄ñ oppōsis siracusanis. tm̄mum ac rū ꝓpētes a epiates clausissent. si carthu ginēsiū ais bellū cū. pp. r. gessisset. q̄d ulē qua q̄ fecit ñ ut delet siracusas facē hostilit̄ marcellū p̄tulisse. Certe pē mem a q̄ tetra ex hausta urbi. sac̄ fruges ac sp hata deūm delubra. dus ipis ornamēta sq̄ eor⁹ ablatō nichil relictū siracusis ē. Bona q̄ multis ad ēpta. ita ut ne nudo q̄d solo relict⁹ dirept̄ ne alere sese ac suos posset. Denīq se pacē ēsēptos. ut fineq̄ant oīa. Postrem q̄ cōparī cognoscaq̄ possint restitui dīus iubent. Talia cōq̄stos cū ex̄crucie ex̄ti

plo ut de p̄tulatis eor⁹ patres cōsulū possent. leuiꝰ iussisset. manent mq̄t marcellus. ut coīa nis ꝓficeā. Q ñ ea cōditiōe p nob. p. c. bella gerim⁹ ut uictos armis accusatores hr̄ tram. duc capte hr̄ animo ur̄bes. capua siracusę uū reū. marcellū sinat se lēnt. Eductis ī curiā legatis. tū cōsul. ꝰ ad eo magistratusq̄t. p. r. impunq̄ huī oblit⁹ sum. p. c. ut si de meo cōmune ambigēt cōsul de mea⁹ causa accusantib⁹ gr̄as sim. ꝑ ñ q̄d ego fecim in discussiōe uent. Nā q̄d ipsi pati debeant. q̄ sui fuer⁹ hostes. nichil ur̄bē nūc a uno hieronē siracusas uiolatum. Sin aūt dissentiunt patres legatos nōs ferro ar q̄ armis p̄tegēt. ur̄bē ac mea clausēt. q̄ cartilagineusiū adusus nos tutati sūt. q̄s pacis de hostilia cum fecim⁹ indigē t. tēlentes ur̄bē ꝓcipes siracusanor⁹ ad u sat⁹ sim sōsim q merear hispanū. Q ubi⁹ tā tā dē p̄tores hūc. ñ ecus ex̄trem⁹ siracu sanor⁹ q̄pe qui alios humiliter obtestat⁹. Q ans ē urim qui se in patras aperiri. q̄ arma tos milites meos in urbē acceptur⁹ p̄misit. odisse. q ex̄crim⁹ eos q̄ fecer⁹. q ne his q̄d contumelios in eos dicendis patis. Tanti abē ut q ipse tale q̄q̄ facti fuisse. Ipse hu militas eor⁹. p. c. q̄ ista obtuit maxime arguito ē me nemine q̄ nauatā op̄ā. r. p. nō uelit ausatū ēe. q an q̄ obsidem siracu sas. nē legatis mittendis. nē ad colloquium eundo tēptam pacē. Et pea q̄ nr̄ legatos uiolandi ut recentia erant. nec in ipsi ēgisse ad patres cū principib⁹ q̄situm dubat̄. mul tis tū manq ex hausti labrib⁹ tandem ui atq armis siracusas cepi. Q captis ac deletis apd hannibal q carthaginēses uic tos se ulsi q̄ apd uictos. pp. senatū q̄re rent. Ego. p. c. siracusas spoliatas nega tius ēem. nūq spolios eor⁹ urbē. t. ex̄ornā rē. Q aūt singlis metā aut ademt aut dedi tū belli ure tū ex ancīq̄ iniuto. sciō me fecisse. ea uos uera habetis. p. c. ne ma gr̄ rea. p. ure ē q̄ mea. q̄ fides ex̄soluta ē. Ad rē. p. primū ne acta mea

Oratio marcelli Consul., ꝙ Siculos.

maiestatis

reſpondendo. alios in pœnã ſegniores duces fatu
atis. Et cũ cõã q ſiculoꝝ q mea ũba audiſſis
.p. c. ſimul tẽplo egredẽm. nec me abſente
labẽs cſilii ſenatꝰ poſſit. Jta dimiſſis ſiculis
et ipe in capitoliũ ad dilectũ diſceſſit. Cſul
alẽ de p̃tulatis ſiculoꝝ ad patres retulit. Jbi
cũ diu de ſententiis ẽtũ eẽt. q magna pars
ſenatus p̃nape eius ſententia q malho rõ
to cũ tumultꝰ bellũ gerendũ fuiſſe cenſeret
hoſtib⁹ q ſuã ſalutẽ noꝝ q. pp. r. q urbẽ recipi,
ẽ capi. q recepta legib⁹ ẽtuiq; cõſulatꝰ ſui
bulire. ñ feſſã miſeranda ſtrunte bello af
fligi. Jmõ tirannoꝝ ẽ ducẽ. r. ẽtumina. pre
muũ mctoꝝ in medio poſitũ urbẽ pulch
rimã ac nobiliſſimã. puſſe honeũ atq
ẽnarũ q̃ndã. p. c. aũ munificentiã ac
domꝰ multis tẽpeſtatib⁹ hoc demũq; ipꝰ pu
nico adiutꝰ ornatuq; res. p. eẽt. Si ab infe
lis exſtatꝰ rex hiero fidiſſimꝰ imp̃j. r. cul
toꝝ. q̃ oẽ aut ſuã cauſas aut. r. a offendo p̃
ſe. cũ ẽ ſenatũ ac ſpoliatã patrim reſpe
xit. ingẽtes. r. in uestibulo urb̃ ape in por
ta. ſpolia patẽ ſue uſur. ſit. Hec tũ q; aũ
ad mutuã cſilio, miſeratiõẽq; ſiculoꝝ du
cũt. mutꝰ ñ deẽt patꝰ, cũ marcellꝰ q̃ſ
gerẽs bellũ metoꝝ egiſſe nulla habenda ei
ſe in uel iquũ aure ſenatum foꝛe, re ſua cauſa
nã. mandatoꝝ q; cſulũ tempo q ſine iactura
rei. p. fieri poſſꝫ foꝛtunis ei ciuitatis cſule
ret. ex his duob⁹ ſenatoꝛib⁹ in capitoliũ
ad cſules uti redirent. camꝰ. q. in educatis ſicu
lis. ſ. c. reuertit ẽ. legatiq; benigne appel
lati ac dimiſſi. ad gemina ſe marcelli ẽtu
y. placẽ. obſeſſas ut q̃ deplorãte ac leuã
te calamitates cauſa dixiſſent. uenia eis da
ret. q in fidẽ ſe clientelam q̃ ſe urbẽq; ſuã
cauſas accipẽt. pũtes. ſ. hoc cſul cleme ãplec
eos dimiſit. Capuanis de ũ ſenatꝰ ẽ. quoꝝ
oratio miſeribilior cauſa durioꝝ erat. Neq;
eis ſtatas penas negare poſſunt. nec tirum
erunt in q̃s culpã deſcendat. ꝑ ſenis pen ſũ pe
naq; ꝓ uenerio abſupue. tot ſenũ paſ
ſis ſenatoꝛib⁹ debebant. [illegible] nobiliſſ ſup
plices ẽ. q̃s nec ſua cſolatia ut q̃q; de ſe gñ

ẽſulẽt impũlit. nec metoꝰ in capitis
dãpnauit. Eos ũbitate ſibi ſumſq; honoꝝ
aliq; parte ꝙare cures. ꝛs. affinitatib⁹ ple
roſq; q ꝓpinq; iã cognatiõib⁹ ex cõubio
neciſto iunctas. ꝗ ũmoꝛis deũ e templo. pu
bliſq; dubitatũ. an arceſſend⁹ a capua. ã. ful
uius eẽt. moꝛtuus eſt claudi cſul erat. cũ
impatoꝛe q̃ res geſſiſſ. ſic me marcellũ ſicꝫ
q diſceptatũ ſuat. diſceptaret. Dein cũ. ꝛ.
atilũ. c. fulũ frẽs flacu legatos ei. atq;
mutuũ q. l. notuũ. philone. ut claudi
legatos. q̃ ẽb⁹ gerendis reb⁹ anſtituti ſe
natu uidẽt. Hec fulũ auocari a capua.
nec differi campanos ſtrenue uellẽt. mtꝰ
gratꝰ ſuam. m. atili regis. cui ex his q̃d
capuã ſuam maxima auctoꝛitas erat. m
cſilio mq; arbitꝛoꝝ me fuiſſe cſulib⁹. Ca
pua capta cũ q̃reret qui cãpanoꝝ bñ mꝛ
de re. p. mã eẽt, duas mulieres cõptũ. le
ſtã oppiã atellanã capue habitantẽ. q fau
culã dimã. q̃ q̃ndã cſtũ coꝛpoꝛe feciſſ. Jl
lã cotidiẽ ſacrificaſſe p ſalute q uictoꝛia p.
ẽ. hãc captiuis egentib⁹ dimiſſa clam ſup
pdixiſſe. Cetꝝ cũ cãpanoꝝ eam rẽ ergã
nos ẽtũ que carthaginẽſi fuiſſe. ſtanꝫ
q; paſſos a. ã. fulũ. maſſe magꝰ quoꝝ
dignitas ñ alios q̃ quoꝝ culpa emmebat.
p ſenatũ agi de cãpanis q̃ aues. r. ſumum
uiſſu pp ñ uideo poſſe. Jcq; q apd maiores
nros in ſatiamis factũ ee ut defecciſſent. ut
eis. antiſt. tr. pl. p rogationẽ ferret. ſi
retq; plebs uti ſenatus de ſatiamis ſententia
e dicende ius eẽt. Jtaq; cenſeo cũ tr. pl. a
gendum ee. ut eoꝝ uꝛ plẽſue rogationẽ fe
rant. ad plebẽ q nob⁹ ſtatuendi de cãpanis
ius fiat. V. atili. tr. pl. ex auctoꝛitate ſe
natꝰ plebẽ in hec ũba rogauit. Oẽs cãpani.
atellanã. calatinũ. ſabatinũ. qui ſe dedi
dẽrunt in arbitꝛiũ dicionẽq; pp. r. fulũ q̃
eos. q̃ſq; ſecum una p̃didẽrunt agrũ urbẽq;
diuina humanaq; utenſilia q; ſiue quid
aliud dedidẽrunt. de his reb⁹ quid ſi uelint
uos rogo q̃rites. ꝓ plebs ſic uſſit. q ſenatꝰ
uniuſ maxima pars cenſeat. q adſtãs. id

uolum̃ ultrem̃q; Ex hr plebi sato senat⁹ ciuil
mis. capue dumtaxat p̃mũ lona ad lubitatẽ re
stituit. Si q̃ alia p̃ma ꝓtẽ a senatu uellent.
uenire bas. ī. Capuas in familias singlas
recta factaq; ñ oꝛ p̃tũ ẽ oĩa emm̃ari. Alii
oꝛ lona publicanda. ipis lubisq; coꝛ q̃ cũge
uenientes, certa filias que emp̃ fuissent.
p̃q; in. H. ī. prestatẽ uenirẽt. alios inui
cla ẽdentes. ac de his postmodũ ciuiliendum.
Alioꝛ capuanoꝛ sum̃a q̃ censu⁹ dufturꝛ est
publicanda necne lona cẽnt. prauia capti
na p̃t eq̃s. q manapia p̃t plebes utrũ sel.
q̃ oĩa q̃ solo ñ cũm̃ent restituenda censuerunt
dñs. Campanos os. atellanos. calatinos.
sabatinos. exẽt q̃ qui coꝛ aut ipi aut paren
tes coꝛ apd hostes cẽnt. lubis cẽ misceri. Si ue
ne quis coꝛ ciuis. ro. aut latinus nois, si ne
ue quis coꝛ capue fuissent dũ p̃ore ciuise
cẽnt. mutue ag̃ue campano int̃ ciuẽ die ma
neret. loc̃ ut habitaret tũc tibim q̃ ñ cũge
ret tiberim duret. Qui nec capte nec iur te
campanã q̃ app. ī. p̃ hellũ fuissent. eos cis ti
brim ante roma ritus. qui ad. is. tũ fuissent p̃
q̃ hannibal capuã uenisset. cis multãm emo
uendos censuer. De q̃s coꝛ q̃ p̃ mare. xx. mi
lib⁹ passuũ agrũ edificatũ ne hũt. q̃ coꝛ tũc
tibim emoti cẽnt. De ipis p̃terq; coꝛ uspiam
fuer hũt ue. ñ muniente ag̃. fucino. nep
sinaq; ag̃. dũ ne q̃ maioꝛ q̃ quinquaginta
iugerũ ag̃ modus ẽct. senatoꝛ oĩũ q̃q; ma
gistratꝰ capue. atelle. calatie gessissent
lona uenire capue iussert. lubq; corpa que
nemdam placuerut. ī. mitti. ac rome ne
mine. Signa. statuas eneas. q̃ capte. de ho
stibꝰ ducẽt. q̃ coꝛ sac ac pfana cẽnt. ad põ
tificũ collegiũ reciperẽ. Oblec rebus mestio
res aliq̃nto ꝓ. ī. uehant capuanos dimiser.
Hec uã. a. fuluio sententiã in se se. B uasta
te dñi atq; execrabile fortunã suã uocabãt.
Dimissis sicaliis capuanisq; dilectus habit.
Scripto tenũ ꝓcessu. de remigũ supplemẽto agi
tatũ. Iuq; re cũ nr hoĩũ sanos. nec ex q̃ pu
rent suspendiũq; accipẽt. prauis q̃ ꝓ ea te
statẽ in publico cẽt. edixer cõsules ut pu

natum ex censu oꝛdinibusq; sicut antea remigẽ
darent. cũ stipendio dari. hisq; diebus. xxx. sta
tũ edictũ tantã fremitũ hoĩũ. tanta indigna
tio fuit. ut magꝰ dux q̃ matia seditioni de
esset. Secũm sicelos campanosq; plebẽ roma
nã pdendi lacerandiq; ẽ cõsules sup̃fisse. Ser
uos ag̃ cultores. ī. p̃. adduxisse. nec admodũ
iam pauo ere emto. Hẽ remiges impando. si
q̃ eis argenti ex censu fuit stipendio remigum.
q̃ tributis annuis ablatũ. Scribent q; ñ habuit.
nulla ui nullo imperio cogi posse. lona sua uen
derent. in corpoꝛa q̃ reliq; cẽnt semẽt. Ne iñ
redimant q̃ dẽ q̃q; supi cẽ. Hec ñ in occulto sed
ꝓpalam in foro atq; oculis ipoꝛ ciuiũ ingens ẽ
ba fremebant. Nec eos sedare cons. nec asti
gando. nec cõsolando poterant. Spatiũ de me
dio tributũ dareq; ad cogitandũ dubitãt. q̃
ipi ad rẽ inspiciendã expediendã usi sunt.
Senatũ p̃ero duc habuer̃ de remigũ supple
mẽto. Vbi cũ multa dicerentur. cũ eq̃ ple
bi recusatio esset. utrãq; oratiõnẽ eo ut dicẽnt p̃
uatis in seu equũ seu minuendũ oĩ minuendũ
ce. Ita iñ cũ prauã in eremo ñ esse. p̃ites
nasales socios. q̃m aut sine classibꝰ aut si
cilia obtin̄. aut italia philippũ arceri pos
se. aut tota italia littoꝛa ee. Cũ in hac dif
ficultate rerũ cõsiliũ hãt. ac ne toꝛpoꝛ q̃dam
occupasse hoĩũ mites. tũ leuinꝰ cons. magistra
tus senatum q̃ senatũ ipse honoꝛe ꝓtulit. ita
ad oĩa q̃ dum atq; aspera cẽnt fulcienda duce
dele ee. si q̃d minꝰ inferioꝛ uelis. id p̃
aĩ a cuosis ipe iuris statueris. facili oĩs
obtemperantes habeas. Hec impensa grãis ẽ. cũ
ea plusq; p̃ mutili pte sibi quisq; capere p̃na
p̃ũ mutẽt. Iuniq; classes hãt q̃ ornare uolu
ni pp. is. puatos sine recusatiõe remiges
dare. Nobilem ipis p̃mũ impenꝫ aurũ. angẽ
tũ signatũ. os senatoꝛes consuma die pu
blicã cẽnam̃. ita ut amulas ꝰ q̃sq; q̃ cũgi.
q̃ lubis. q̃ filio bullam. Et quib⁹ uxoꝛ filie
ue sit. singlas uncias ponto aurũ relinquãt.
argenti q̃ cumuli sella sedunt. eq̃ ornamẽta.
q̃ libras ponto. ut lignũ patellam q̃ clipeũ
cauta hr̃ possint. Cetꝝ senatoꝛes libram argẽti

hereret. l. hyberet

Oratio a patrũ consilio ad
Leuinũ Consulẽ.

ufpiam

Fo.

l. pñ

ufp̃ [illegible]

tantū · ens signati q̄na milia in singlos pfs
familie relinq̄ri. Cū ex omne aurū · argentū ·
es signatū · ad tūultus m̄sarios ex tīplo defen
mus. Nullo ām. tē. facto ut uoluntaria cōla
tiōe ciuitatē adiuuante rei · p̄ · exercer adem u
landū cāos p̄mū eq̄stris ordinis · tum reliq̄
plebis · Hinc una mā multa mīe nos eloqu
ti cons. tū enim · ingēdimus dus bñ utuan
ubꝰ res · p̄ · in columis · ci p̄uatis res facte
saluas · p̄stat publica p̄tento tua · ne q̄q̄ p
ues. In hac tanto āo cōsentū ē · ut gre ul ē cīu
lubꝰ agent. Senatu ñ misso · p se q̄sq̄ aurū ·
argentū · ales in publicū cōferr tanto clamme
iuento · ut p̄ua mīe p̄mos nōia sua uellent i
publicas tabulas cē. nec tūtum accipiendo. fi
sarīe referendo sufficiunt. Hūc cōsentū senat⁹ eq
ster ordo ē secut. eq̄stis ordinis plebs · Ita sine
edicto · sūi cogitatione magistrat⁹ · nec rem
ges in suppleūtū · nec stipendia ices · p̄ · egunt.
Patisq̄ oīb⁹ ad bellū · cīues in punctias pro
fecti sunt. Neq̄ aliud magis tpe belli fuit · q̄
carthaginenses · ūq̄ pene nauis ex sibi ūme
tis magis in ancipiti spe ac metu fuit. Nā
ēs · cui punctus · hinc ci in hispaniā ad ūtē
res · hinc y sic in sicilia · lucrū · ci lentū ūmisi
erant. Et in italia cū tarentū amissū delpho
q̄ dolose · tū arte cū p̄sidio retempta spē spem
gaudio fuit. Et urbē subitū pauoq̄ urb. ē ·
obsessa capua · p̄ dies pauce ca
pta ui lentū ūnt. Cūctis manifestū q̄ res · q̄d ui
ce pensare · philipp⁹ hostis spe haud sanis opi
tuno fact⁹ · edolui nouū ad sanū socij · ad alius
q̄ alie regē rā ul' despondente animā · ēs · im
pūi orientis. Carthaginenses q̄ capua amis
sa · q̄ tarentū captū ēq̄bant. Et ut ad menia
urb⁹ nīe nullo p̄hibente se ptemisse mgla p
nebant. ita pigebat arma tenere. pudebatq̄
adeo se spōtes · ut sedentib⁹ ipis ad mēnia
manu · alia porta ēdit⁹ rōanus in hispaniā du
cēt. Ipse q̄ hispanie q̄ gre sic uehant · tumis
duobꝰ ducib⁹ q̄ exercib⁹q̄ celiō debellatū ubi.
ac pulsos ūi · ēs · ēē · eo · p̄ · ab · amarco tumul'
tuario duce ad uamū q̄ urbitū uictoriā relac
tā ēē indignantes plebant · Ita eq̄nū fortu
na sustensa oīa utilisq̄ ciuis. integē sic. in
tegro metu · uelut illo tpe p̄ma bella gerent.
hannibalē ām oīa angebat. q̄ capua p̄mata
oppugnata ēs. q̄ defensa a se multoꝝ italie
pl'oꝝ āos auxīat. qs ne oīus teūe p̄sidus
Nisi uellet ni multus parua sp̄ ptes cāpre
exercitū · q̄ minime tū expediebat. potat · nec re
ductis p̄sidus spei libam ul' obnoxia timeu
socioꝝ relinq̄re fidē. Neq̄ in quarta · iam
celebrate cīnus ad spoliandū q̄ tuendū neq̄bat.
ut uastata hosti relinq̄rent' inclinauit · so
fedū cīliū tū incepto tū exitu q̄ fuit. Neq̄
eni indigna patientia in ab alienabant' ani.
ūs ceteꝝ q̄ q̄pe ad plēs exēplū q̄ pinebat. Nā
cīli romani reparandis urbibꝰ sic ūi spes ali
q̄ se offerentib⁹ decerut. Salapie p̄nceps e
runt datius et blasī. Datius hannibali ami
cus. Blasī q̄ntū ex tuto potat rē romanā
fouebat. ci p occultos nūtios spē pditionis
faciat marcello · ūs sine aduntore datio rem
tīnigi ñ potat. aptū tē ac diu cunctatus.
ci tū q̄ magis inopia cīliū potiōs q̄ spe
effect. dubiū appellabat. Sic ille ab re anxi⁹
tū animo potentat⁹ nimis. rē hannibali
aperit. Arcessito utq̄ hannibal · cū p̄ tribuna
li q̄d ageret mor de blasio cognitus. stare
q̄ sumoto ipso accusatore reus · blasī re
pdamē clarissū appellabat. cui ū ille uelut
in manus stare exclamabat sub oculis hi
uibal' socii tē pdamōe agi. Hannibal ar
q̄ eis q̄ ademit q̄ audacior resecat · mul
ueri similis ursa ē. Simulatēm pferro ar
q̄ oculi ēē. q̄ ad cām affert. Qui q̄ reste lī
ñ possit ubus figentis · Ita tū dimissi sūt.
Nec blasī cām absoluit tā audax incepto · q̄
ute obtundendo tocentoq̄ q̄ artes ipse pa
trīq̄ salutaris ēēt · pinc ut p̄fectū primū
aūr mumute erant · scalpia q̄q̄ tradēt mar
cello. Nec sine cede multa tūlta potuit ·
longe fortissimi eq̄tū toto punico q̄tu
erant · Itaq̄ q̄ q̄ ut pulsa res fuit · ñ ut sis
cōq̄ ut urbe erat · tū armis mīe tumultū
capus · q̄ eruptiōe tēptauerat · q̄ cū euade
ne q̄rēt pugnātes ad ultimū occubuerunt.

nec plus .l. ex his in potestate hostiū uenerūt. plusq aliquanto diupni hec ala eius amissa hannibali. cum salapia fuit. Hec deinde ūq; pene q longe plimū ualuerunt. supiores eius rei fuit. Q nec ipse cū in ante tarentina uire m opia tolerabile cet. spē omnē psidiū q ibi erat romanū, pfectq; pfidij atq; annis .iii. leui ī cōmeatibo ab sicilia missis habebāt. Q ui ut tuto pruckent oia italie. classis xx. ferme nauiū regij stabat. Q erat classi commeatibusq; quā obscuro gene ort. cum milites fortibo fuctis multarū gla illustris. primo. v. naues q; maxime duc tremes amācello ei tradite erāt hūt. pea rē impigre sepe gerentes. iii. addite quinq; remes. Quemo ipse a sotis regnisq; q auellia da pretio debitis ex fede exigendo classes. xxx. classes nauiū sicut ant dictū ē effect. huic abrigio, pfecte classi. cenoctes ad puri classi nauiū tarentinarū numo. quadā multa ferme ab urbe ad sacpotā obuiā fuit. Velis tū forte impuno fuiti animis romanū uenebat. si cta cautone sibarumq; supplenerat remigio nauis. instructāq; arma tā egregie p magnitudine nauiū classē habebat. Et tū forte subuste fere tpis, q uentus os ceciderat. et hostes in conspectu fuerat. ut cōponenda armamēta expediendūq; remige ac militē, ad imminēs dimicā satis tēpois cēt. Q uo alias tantus cāte iuste ē currēt classes. qpe cū immanes duscām in q ipse erant pugnarent. Tarentum ut recapta urbe ab romanis p centesimū ppe annū, arcē ei habarēt. spē cōmeat q hostib; finandi pho possessionē maris adeamisset infelicissimus, ir. ut retenta possessione arcis ostenderent ciuit hanc utute, si pditione ac furto tarentū amissū. Itaq; ex tēpe signo dato. cū rostris cōcrepuissent. nec ut naue inhibent nec durum. ab se hostem puterent. cū is nidepe naue erat. ferea nectra metu ita cēterebant ex ppinq; pugnam. ut ī missilib; tū gladiis q ppe collato pde q reuēt. Prope inte se iūcte rebant pre. alieno remigio cōtagebant. Ita in arto stipate erant naues. ut nix ullis telis in manu amū mitteret. fientib; uelut pdelectis aces ingrebant. pinq; naues pugnantib; erāt. Infignis tū inte ceas pugna fuit diuq. q pme agimus cōuertit inte se. Romana naue ipse quin erat. ī tarentina nico on pcom fuit cognom. ū publico in si priato ē odio inusus atq; infestus rōis. q el factionis erat q tarentū hannibali pdidat. Hinc inde tū simul pugnante hortantēq; suos ī cautū hasta tinsigē. Ille atq; pceps ell arma pdit. ante pū. Victor tarentū inflata duce amisso nauē impingit tinsigē illius cū simoul sec hostes. q prima tarentinoz erat. pupim male conglobati tuerāt. ir repente q alia a pupe tremmis hostiū apparuit. Ita in medio cōuenta rōana nauis capit. Hinc ceas ē tot mice. ut pronam nauē capta ui dare. fugientesq; passim. Alie in alto inse. alie in tram remis abiecte, moy pde fuit. hinc mis meta pontumsq; et honeam usq; cōmeauerāt. p pauce in potestate hostiū uenie. Alie ad inctos uentes hinc atq; illinc obliq; tinstentes uela, in alui euecte sūt. Neq; qua pari fortuna p eos dies tarenti res gesta. ita ad q tuoz multa hoiū frumenti egestate. Cū in ags passim uagarent. luni aui ar a psidio p romano pcuit. unde in eo occasione gerende rei. c. primū ī pugnā missi cū duob; milib; armatoz ex arce emisit. Q uagie effuse p ags palatosq; ad oct. cōmuniū passim crediti. pmas ex multis ipsi fuga incedentes semiapus pretumū fuerāt immurbe cōpulit. ne urbe eode impetu capē. Ita cēte res ad tarentū. ris. uictoribo mari, frumēto ipso q in oclis fuerat unoshi frustrata penē. p ide tpe leuni cēsul ra mania gna pte anni dūlacta. in sabiā uersib; no ursq; socios expectat. cū uenisset primū ac potissimū oīū mē sua cura mira pace inte duas cōponē res. a gentū in q bellū reliquū erat. tenebatq; a carthaginensiū ualido psidio. duē legiones. ea sunt fortuna incepto.

Ad sabinā regionē historia.

Lib. xxvi
c. 41.

Agrigentū p̄ditorē Romanis traditur.

hannō erat imp̄i carthaginensium nomē
inuictiq̄ numquā sp̄e repositā hēbat.
p totā sicliā magnis p̄cis agebat. ex sociis
romanoꝝ multos ab agrigento ui aut ar
te nulla nec q̄ncunq̄ ubi uellet. phibi potuit.
spes cl̄ gl̄a q̄ā imp̄us q̄z fames offuebat. p̄
tremo i mutuā ūtut ne ne bñ geste quidē res
ad hannonē. p̄ q̄ ancorē famis lare cōpo. pp̄ p̄re
mo p̄fectū filiū suo tabernaculo cū impio ami
citiē q̄z ⁊ cōuiuē numquā cōtinuit. Quod lō
ge aliter euenit. Hā uelut femineē cl̄ sua in sup
uenia ani. mundi grauitatē mutare tulit. cō
festimq̄ ad leuiū ordines nūtios misit. de ē
tando aggresso. per quos urbē fucata fides. cō
positusq̄ rei gerende modo. p̄tim ad mare ferē
tē numidē cū occupassent. pulsis inde custo
dib⁹ aut cesis. q̄z ad p̄m missos in urbē acce
pere. ⁊ cl̄ agmine ita immedia urbi ac fo
ro magno tumultu ruēt. nec hanno ñ aliud
q̄z tumultū ac seditionē in q̄q̄ actidat
numidarū ē. ad cōmenda seductiq̄ possit.
Atq̄ ille cū ei multitudo maior. q̄z numida
rū. pauorē. ⁊ clamoꝝ romanū aut q̄z ignoto
rū ad aures accidiss. p̄z. ad ianū rebellionē
et capessit fugā. p̄ualidam p̄tā emittit.
assūpto comite. q̄z. eq̄tate cū pauco ad ma
re pcurrit. nactoq̄ oportune parui nauigii
relictis ipsis sibi sicliā repetit. Romani
autē in castris ianuā. Illic multitudo pro
rū siculoꝝq̄ ne tēpto q̄dē clamore cū ea
in fugā ruere. clausisq̄ exitib⁹ castroꝝ porta
rū. oppido recepto leuiū. ⁊ capitū uerū ag
genti erant ingēs celer scam pauit. cetēq̄
pauq̄ uendidit. omnē pecuniā. ⁊. multit. fa
ma aggentinoꝝ clarior sicliā cū quasi fidē
lia regnū ad romanos mutauerē. p̄dam
bellī fuit. ⁊. oppida. sex mediterranea. nobilem
q̄ urbē in finē uenā ad. xl. q̄z annis
p̄cepib⁹ cū pacis ānto cōsul primā pensi
ex sicilia. coegit. q̄z siculos posthac tanto ar
mis ad dignā ac ipsi. illos contēt. ut ex ti
mendi nō alienos fugā sua in insula turb.
⁊ aut inde. ad q̄ multos sep̄ repebuit. ter
tio anno nō leuauit. ab agathirna medii

multitudinē scaī in italiā trāsuect. Quatu
or milia hoīū cum myca ex omī clunē ca
les obcuti. capitalia ausi. plerisq̄ ciū ma
nibus fines ac sub legib⁹ nūpserunt. ⁊ p̄p̄e
es ex iuuenis causis fortuna similī cōgloba
uit. agathirnā platania ac nupiā tole
rantes uitā. has nec relinq̄re leuiū insu
la tū p̄mū noua pace coalescentē. ueluti
mariā nouā diripiens. sacris tutū nec ē. Et
regnis usu fitā cum ad p̄landū buccu
ū agrū. ad suetā lacrimis q̄rentib⁹ manū.
Et q̄ ad sicliā attinet. eo anno bellū relatū
ē. Inde fama p̄cipio ueris. p̄. sapio nau
bꝫ deductis. euocatoq̄ adacto tumone soda
tū auxilio onerariasq̄ hostiū inter hibi fu
minis pte uiolat. Eod̄ legiones q̄ pubis
cuerat cū in finib⁹ tpe cū. ⁊. multib⁹ sociorum
ab tarracone p̄fect ad exercitū ē. Quo cum
uenisset alloq̄tus maxe ueteres militēs qui
tantis supfuit clarib⁹ mecū euocatis cētē
ita differunt. Nemo ain me nouus imp̄r
militib⁹ ⁊ p̄p̄ opa cop̄ usus ect. gnūe age
re ac tuto pugnā. me uob p̄p̄. pugnam
aut cum inde obligauit fortuna. p̄mūq̄
ea pietate erga patrē patruūq̄ meū uno
mortuosq̄ fratres. deūq̄ panū flā tutela
te pugnā posse flectam intuēdā. q. p. ē. et
successor in future uitā obtrunc. ⁊ cū
id benigne dīs ac patrē atq̄ agnū. ipō
ne ip̄i maneam in hispania. ⁊ ne peni mane
am. per ut p̄ripa hibi stantes animus
inimicū hostis. ⁊ uulnus insecam insequiq̄
bellū. Verecor ne aut nimia audacia ē
silui. ⁊ ante p memoria clarū nup̄ acqp
tarū aut p ante meā uirtutē. deinde pug
nā hispaniā nullā maio ⁊ ne meo mō obtī
tum possunt. Denique ei pat⁹ q̄ patruus uic
tor. dicerū ⁊ patū ut aliud sup aliud ac
mulares. familie mee sum nec fam sūt. ⁊
ut famulatis pene ostrine ac solutus fū
gis. ciuil. tū publica ui fortuna. ut uno desp
ate cessima rerū ꝑlabat. eo fuco q̄ despna
ta nob sors ē ut magno ōib⁹ bellis. maiam
armis. Veteres omitto. pulchrā. Gallos. sām

Lib. xxvi

c. 41.

tes. Ad pumicas bellus maptiam. Quot classes. qt duces. qt cepit ppie bello amissa sūt. Jam qd hic bello memoꝛē. aut ipē oīb⁹ adfin cladi b⁹. aut qb⁹ abfin. maxime uī oīū eas sensi. Verbia. tūsumeū. animē. qd aliud sūt q̄ mo nimenta occisoꝝ exercituū ciuiliq; inmanoꝝ. ad de defectōem. italiē. sicilie. maioꝝ pris fur dume. ad de ultimū tiꝛē ac pauoꝛē. castra pu nica uīr amicē ac menia. īt. posita. quisq; in portis uictoꝛē hannibalē. Jn hac nu na rerū stetit. una intēq; atq; īmobil⁹ uīr. p. x. Hec oīa struta humi cꝛexit ac sustu lit. uos ꝓmu oīū milites p̄ amicensē clade uacetis hasdrubali ad alpes italiāq; q̄ si se cum fiē cōmpss nā nullū nomē cēt. p. x. ductu auspiīōq; patꝛis ei ob structus. Et ne sedē tes. illas adūsas sestinūt. Hē tempestate dīm oīa sedā ꝑsiꝛ. in dies letioꝛa ac meliōꝛa italia sicilieq; gerunt. Jn sicilia simanse. aggentū captū. pulsi tota insula hostes. receptaq; pe uincia ī ditione pp. r. ē. Jn italia arpi recepta. capua capta. rē omne ab urbe. r. ꝑdu fuga ac tūsus hannibal in extremū angulū agꝛoꝝ pulsus. nichil nā magꝝ pauit dōs q̄m uti columi cede atq; abuse ex hostū tutelicaut. Qd & muī conuenit milites q̄ cū alie sup alias clades cumularent. ac dū ipe ipi cū hannibale starent. nos hic cū patꝛib⁹ mīe eq̄ne cū ipi ēl honoꝛe nominis sustinuisse latente fortu nā pp. x. Hē eo ē q̄ illic oīa secūa letaq; sē cūs defuēt. Jup q̄ accidūt minꝝ nā siue mō luctu q̄ armabat. cū tū manicq; instrui oppugnatiōē uidet. et ipe copias ita disp̄tit. oppidanoꝝ duo milia ab ea parte q̄ castra ē uia erāt oppugnt. q̄ngentis militib⁹ antē ipse dāt. quingentos tumulo urb⁹ in oneste ipse ipugnt. multitudine alia q̄ clamoꝝ q̄s ū ad uocatis resistentē ad oīa occurrere uidet. Pe tefacta de tū porta. ecce q̄ tū ea furens ad ca stra hostiū irruēbat mittit. q̄ duce ipo pa ciente parte exercitus. ne oppidoꝝ subsidiis in damne ipo submittendis esset. Et primo aut impar stetere acie subsidia. deīq; itantū de⁹ misse cēstis ī auxiliū solū in fugā hostes. Q̄ adeo effusis institēre. ut ū murum ceruicib⁹ pmixti fugientiū inruptū fuisse urbē uiderēt. Et pauoꝛ ho ꝛo maioꝝ q̄m totū urbe fuit. Oppugnat sapio Carthaginē nouā fortissime.

Capulte stationes pauoꝛe atq; fuga referta sē relictaq; mun. cū q̄ antq; ꝓmū erat, diffidu isset, q̄ obsessus scipio in tumultū quē nec ciū cautū, adiuuit multis partib⁹ nudata defensoꝝ mēta ēt. Ōs ecastris equitis ire ad oppugnandā urbē afferre scalas iubet. Jpe ipse tū uacuā uallidoꝝ saltus oppletis m gens eā tā uis oīs generis telꝝ uolabat. ad urbē succedit. Hortat. impat. q̄ mīe sūt q̄ ꝓmū ad accendendas militū aias. intent. testis spectatoꝝq; ūnusq; atq; ignauē cuiq; adē. Itaq; in tela ac multa ruunt. neq; illos muri ꝛ sistentes armati arcere q̄unt. q̄n ēti ascendant, q̄ ab nauib⁹ eod. tpe aq̄ mari ablūt pars urb⁹ oppugnari cepta ē. Ceā eunt tus ī maioꝝ q̄m ante uis pāt. dū applicāt dū parti expugnāt scalas. milites q̄ dū q̄ ꝓmū ē murū euadē ꝑant, ipa festinan one q̄ cōmune alia alios ꝛpediūt. Jn hoc iā iā repleā ant. pēs armatis muris. q̄ uis magna q̄ ingenti copia cꝛepta telꝝ suppe diebat. Ex ꝛ uni nec tela nec q̄q aliud q̄ eque q̄ā mēta ipi se defendebant. Pa ceā scalē alteri dīm ēpti ꝓtinut. q̄q q̄q alti ores eo ui fermiores erant. Itaq; cū sūm q̄ q̄ q̄ euadē ī ꝓtis subitē tam. alie onere ipo fumgebant. Quidā frantib⁹ scal' cū altitu do caligine oculis offudēb⁹. ad ima delap̄ sūt. Et cū passim hostes scalaꝝ rucēt. et ipi succes su ascendā atq; alacꝛes hostiū crescēt. signū receptui datū ē. Quod sine ī pstentis in ab cū to damne ac labore q̄ eas obsessis q̄ ī posse ri redit. scal' q̄ corona capi urbe ī posse. opi ꝛ desiliā. ē. et ipe datum ad ferendā opē im paratis suis. Vbi ꝓ murum hostes aduenē. cū scipio ab obsessis nā multi atq; ipi recentes inte gros atq; alacꝛes a recipe scalas iubet. ui maiore ag gredi urbē. Ipe ut ē mūitū ē. et ipi decedē q⁹ p ꝓfugatores tarracone se nec leuib⁹ ī. b. nec ī ea fidēte ui ea ꝓ ꝓuagatos stagnū occupē habebat facilē ad omnī tūtā dari eo arma

tos duxit. ac ecdui ferme duci cnit. q ad id q
sua sponte cedente in mare ē ut ibat aqua.
acer q septēno oīt inclinatū stagnū cod q
est ferebat. q ad eo mutabat uadu. ut alibi
umbilicoten aq eet. alibi genua nr superet.
Hoc cum ac nauone cōptū in pdigiū ac dōs u
tens sapio. q ad tūsitū. ies. mare arent. a sta
gnū auferet. uasq; antea nūq; inuisus hūa
no uestigio aperet. Neptunū uebebat duce
undus seq. ac medio stagno euade ad me
nia. Ab ūa ingēs labor succedentib; erat.
Nec altitudine ūa menū impediebant.
q q equus ad anapus utinq; ut subiectus
habebant. ies. ut lata in sestiora sbeuntib;
qm corpa adusa essent. Ac parte in alia de
ē q p stagnū facilis tūsit. q immuri ascen
sus inde fuit. Nā ny opa eminne erat. ut u
ppius loci ac stagni pfidio sat ātui foret.
nec ulla arma cop statuo aut custodia opp
sita intentus ōib; ad opē ferendā ūa pedin
ostendebat. Vbi urbē fine dimine mittie p
gunt in qnto maximo cursu ad eā pte ad
qm eques cōmetū ātum erat. In q ad eo in
tenti oīa n ai solūtuere. q q ach aut esp pu
gnantū fortantūq; ad fortunā pugnan
tes. ut nemo seruaret ab ingo capta urbe. q
tecta in edifiss macdet. Vinq; ana pute lo
cē habebant. Tuc ūbatus defensoib; me
nu. q menia capta q pars intō fouisq; pars
ē restingi capta. Et mox retento. effectis
ad destructis ne ē impedirēt fossb; arma
to impetū fecer. expugna multitudo q mu
ro tūsa debet. Vbi pasim ad cedē oppi
dano; ūsi. pue q pcul ingēs fla erat in stra
gulos. ēi dnoq; ēi ordinib; in ata urbe ī
fouī pstit. Inde ēi duob; ruinb; fugien
tes undet hostes. alius ad tumulū in qē
ē ifm ipetrebat. q ingentes multitū pfidio
alius in q ripē imago ēi ēbo ferme ar
matus q immis pulsi fuant refugerat. par
tim copiay ad tumulū expugnandū mit
tit. parte ipe ad arcē duc. Et tumulus p
mo impetu ē capt. q imago arcē defendere
ē conat. ēi oīa hostiū plena undet. ut se im
ti ē arcēq; pfidiū dedit. Quo ad tota
arx ē. edes tota urbe passim facte. nec ulli
pubum q obuī fuit parcebat. Tū signo da
to. cedib; finis fuit. ad pdā uertores ūsi.
q ingēs oīs gens fuit. libor capti. ut plus
sex ad decē milia capta. Inde q causes nouē
carthaginis erunt dimisit. urbēq; et sua oī
a q rehq eis belli fact restituit. Opidas
ad duo milia hoīū erant. eos publico foue.
pte. edifi. ēi spe ppinq libtatis. si ad mu
tia belli cuiue opam nauassent. Ceūm mi
titudine incolaū inermū ac ualidor ser
uor inclassem ad supplemtū remigū de
dit. q auxat nauib; octo captis classē
Extra hanc multitudine hispanor obsi
des erant. quor pīn ac socior si libi erat
cauibita. Capt q appte ingens belli ap
tapulte maxime ferme. c. xx. minores.
ccl xxxj. balistę maiores. xx. iii. minores
. l. ii. scorpiones minores q armor telor
q ingens numer. signa militaria. lxx.
mj. q aur argenteq relata ad impatore
magna ms. patere auree fuit. cc. lxvj.
libre ferme oīes ponto; argenti facte sup
tex decē q octo milia q ccc. pondo ualor
argenteor magū numer. Hec oīa. c. ala
mino q sion ad pensa ad mīam data fuit. tri
tici. xl. milia modia. orei. cc. lxx. Ac
naues onerarie. lxxvij. ī portu expugnate
q qui cū suis oīb; frumto. armis. etc.
ptea ferroq q linteis q sparto. q naual
alia matia ad classem edificandā. ut mi
nimū oīū mr tantas opes bellicas carthā
go ipa habuit. Eo die sapio. c. lelio cū sociis
naualib; urbē custodire iussō. ipe ma
stra legiones reduxit. fessosq milites oīb;
uno die belli opib; q q q acie dimisit
sent. q capiendā urbe tantū laboris p
cubiq adissent. cumire corpa iussit. Po
stero die mulib; naualib; q socios cū
actis. primū duos ī monitū libs laudesq;
q gratos egit. q se ī urbē solū oppulen
tissimā oīū in hispania uno die cōpotē fe
cisse. Bonis cū gessissent omissa affluā

atq; hispanie opes. ut ne hostib⁹ q̄q; relinq̄
rē. q fibi ac suis oīa superēssent. apulū de
inde utute ꝯlaudeant. q eos ñ emptio hosti
um. ñ altitudo montiū. ñ explorata stagnua
ta. ñ castellū ut alto tumulo situ. ñ munu
tissima arx detinuiss. q̄ muñ tñ sendent oīa
pñs pentiq;. Itaq; q̄q; oīb⁹ oīa defit. papu
um munul' corone dec' el' cē qui p̄m muru
ascendiss. p fitēt quise dignū eo ducēt
dono. Duo pfelli sunt. q. ubilius centuri
o legionis quarte. q sex. digit' soc' naual'
Hec ipi tā ut' se act' ītuebant. q̄ stu
dia exercitāant utiq; sin corpus hominū
socios. ē. leluisq; classis legionariq; ēq;.
semp̄ municipiū adeunt. Ea ītentio cum
ipe secūdāq; uenisset. sapio tres reuerentq;
cū se decurū p̄mittiass. q cognita causa
testib⁹ auditis iudicauit ut p̄ter mo ppi
dū tñscendiss. ē. leho. et q̄. sempronio ad
uocatis partis utriusq; comelū caudinū
de medio adiecit. Eosq; tres reuerentes
clide. et causam cognoscēre iussit. Cumq;
eo maiore agēt ītentione q̄d nū tantae
dignitatis ñ tā aduocati q̄ moderatores
studior fiant. ē. leli relicto cōsilio ad tri
bunal ad scipionē accedit. eiq; docet rē
sine m̄ ac modestia agi ac ꝑpe cē. ut ma
nus utrē se conferunt. Cum q̄ simus ab
fit. nichil omnū de re stabili exemplo re
agi. q; ipe ū fraude ac furto cec' petat
urbanus. Stare hinc legionarios milites.
hinc classicos. pomis duos appetos unum
magq; q̄ uelint. q̄m q̄ sciant ūa cē. q obsti
ge primo. ñ se solū suiq; caput. ꝺ figē
militaria. q aq̄las. sacramētiq; religiēz.
Hec adeū de sententia. p. cornelij. q̄m.
sempniq; referr. Sapio cū laudato leho
ad ctionē aduocauit. pmittiaq; se sa
tis cōptū h̄. q. tribuū. q sex. digitum
parē murū ascendisse. seq; eos ututi
causa coronis muralib⁹ donare. Cum
reliq; p ut aliq; ñ ututi utuntiq; erat do
nauit. Tū os. ē. leli pfectū classis et
oī gēte laudis sibimet ipi eq̄uit. q coro

nā aurea ac. xxx. bub' donauit. Ea ī obsi
des ciuitatū hispanie nocēs missit. q̄q
q̄ne' numius fuerit piget scribe. q̄ppe ubi
alibi. ccc. ferme alibi. dcc. xxv. fuisse tue
mā. Eq̄ q alia rē auctores disc̄pant. p̄ si
dū pumaī. alī. x. alī. vij. alī. ñ plusq; a
duū miliū fuisse scribit. capti alibi supra
. v. q xx. inuenias. scorpiones maiores quā
nouies q̄ ad. lx. captos sēpserī. si auctor
grū seq̄re libuerī. si uelim ītuēte. maiores
scorpionū sex milia. minores. x. tūmilia.
Adeo nulli ñtiendi mos ē. Hec quide con
uenit. p̄ter leli. p̄fuisse classi sūq;. uī.
uiri filiū ducāt; armē p̄fuisse parico
p̄sidio dedituq;. rs. antias uolsinios mago
rē. alij sēptores tradūt. Ip̄ de multo cap
turū nauiū. ñ de ponde auri argenti.
q redacte pecunie dicunt. si aliq̄s adsentan
tur esse ē media similima ueris sūt. Dein
nocatis obsidib⁹ p̄mū minutis bonis ānu
lū misit. uetuisse eos in pp̄. v. potestatem.
q̄ bñficio q̄m metu obligare bonos malit.
eternusq; ēs fide ac societates unitas
h̄. q̄m tēsu subiectas sentio. Deinde accep
tis nobis ciuitatū. recensitq; captiuos q
aliq; pp̄. cent. q ñtias domū mittit. ut ad
suos d̄siq; recipiendos ueniret. si q̄q for
te ciuitatū legati aderunt. eis p̄sentis
suos restituit. Leto⁹ curā tuendo. ē. fla
mīo q̄ stro⁹ attribuit. Inter hec e media ē
ba obsidū. mulier magno natu mandoni
uxor. q̄ frat' lecerge tū regis erat. Hos ad pe
des impīs pedit. obsetaniq; cep. ut ani
altiusq; femmarū impensius eo diebus cōmi
daret. Cū sapio nichil ceteruntū. pfecto di
cet. tū rursus mulier. Habet magnū sta sa
am' mat. Quid enī hinc fortune ñ satis
ē aliā cum etate harū mutuente. Nam ex
tra pudīn mutue mulieris eā stimulat.
etate et forma floretes ceteri eā in debilis fi
lij eque nobilitati. paniq; os. p̄ parente co
lebant. Tū sapio. mee pp̄e ī. disciplīe
causa facem inquit. Hec q̄d q̄ scīm usquā
cet. apud nos uiolaret. Nunc ut id curē mi

prisius uita q̄ mre dignitas fuit. q̄ nec ī ma
lis quidē oblite decoris materna estis. Spectatime
demde magistratus mīo tūlerit eos. tuerit q̄ haud
sec⁹ ac modeste q̄ hostū cūiuges ac ma
tres unsit. Captiua deīn amulierib⁹ adducē
ad eū adulta ūgo. adeo egrīa forma. ut q̄ī
q̄ se ūtēret. oūm cālēret oculos. Scipio pamphilū
patrum parentesq; meū certū accepit dispōsa
tū eā pncipi celtiberū adolescenti. cui lucrio
nomē erat. Ex tūplo q̄ parentib⁹ sponsoq;
ab domo a cuius. cū interim audiret teneri
cū sponse amore. ū pmū uenit. accumbēte e
um sponse q̄ parentes alloquit. Iuuenis ī
quit. Iuuenē appello. minor sit meā nos huī
sponsus ūcantoria. Ego cū sponsa uocatū a
militib⁹ mīis ad me deducta eēt. audiuē
q; eā t̄ corpi ee q; forma facēt fidē. q; se
si finu lucēt. luxu etatis pīertim mlecto. q; le
to legitimoq; amore. q; ū res. p. oūi mīm oc
cupass. uemā m deinsponsā unpriuss amā
ti uellē tuo cui sponsē amori fauco. sint spō
sa tua apd me. eatē q̄ apd socerus tuos pa
rentesq; suos ūcedia. quata ē t. ut immola
tū q; dignū me teq; dem t̄ domū possit. hanc
ūcedem unā pco munie paiscor. amue. pp.
t. fils. Et si me mrū bonū ēdis ee. q̄ patrem
patruūq; meū rā an he gīs norint. scias
multos mīi similes in ciuitate. r. ee. nullū
in tpūs pīm hodie dia posse que mul
t̄ hostē timēq; ee uelis. aut amicā malis.
Adolescens simul pudore gaudioq; pauffus.
ceptū sapionis teneē. dos oīs inuocare
ad gīum illi p se referendā. quaq; rā sibi
neq; satis facultatis p suo ānio atq;
illi erga se eēt. parentes inde cognatiq; ū
gīus appellati. Dr q̄m gīs sibi redderē ur
go. ad q̄m redimēdā satis magnū attulisset
auri pond. orare sapionē ut id ab se domū
accipe ceperunt. haud minore ei rei apd se
gīum futurū ee affirmantes. q̄m reddite
immolare soret ūgines. Sapio q̄n tanto
opi pterēt. acceptuīū se pollicē. pmi ānī pe
tes unsit. uocatoq; ad se lucrio. sup dotem
inquit q̄m acceptuīus a socero es. Hec tibi
ame totalia dona accedent. simulq; tollē
ac sibi hī unsit. His lect domo. honoribq; do
mū implent pclaris laudib⁹ mītis sapio
nis. uemisse dissimillimū immene municipē
ōia. tū armis. tū benignitate ac būfitiis.
Itaq; dilectu clientū habitū. cū mille. et
. cccl. equitib⁹ mē pauciq; dies ad scipio
nē redit. Scipio retentū secū leuī dū cap
tiuos obsidesq; a pdam q; filio ei dispōsa
tis ōiq; cōpositis data. q̄nq; reme. capti
uis magone q; quīta fere senatoribq; qui si
mul cū eo capti erant in naue īpositis. mit
tit mandē. Ipe paucos dies quib⁹
morari carthagine statuerat. exercitis na
ualib⁹ pdescriptis copiis absūpsit. primo
die legiones in armis. uit. miluū spatio dē
rexit. Secūdo die arma cumre. q tēpe dē
ria unsit. Tertio die nudis mē se in modū
dū unste pugne cōmisc. pilatisq; missilī
bus iaculati sunt. Quarto die equites datū.
Quinto iterū in armis recursū ē. hē odi
nē lauois quieti sq; q̄ ad carthaginē mora
ti sūt spuā. Remigū clausi cancliq; milite
tīnquillo in altū euecti. agilitatē nauium
simulatis naualib⁹ pugnis expediebant. Hec
ita urbē ītra manicq; corpora simul ānosq;
ad lethū actuebant. Ip. ipa surgebat atq;
tu belli. fabris oūm genūm in publica officina
inclusis. tuta cuiusq; pris cura sibiluit. Nē
opib⁹ aspiciendis tps dabat. q̄q; in arma
mētario q̄ ac nauali⁹ socios fabros mul
titudo plima in singla dies dimine ingē
ti faciebat. His ita incautis refectis q̄ q̄ffa
uare muris. dispositisq; p fidus. accinctio
rā urb⁹ tarracone ē. pfect. Amlius legatio
nib⁹ ptul in nā adit. quas prim dato re
sponso q; tute dimisit. paru distulit tar
racone q̄ oīb⁹ in finis uectib⁹q; socios edi
cuentū. q oīcti fere q̄ as hib̄im incolūt
pp. multū ē ultōnis. primūe cūenēt. Car
thaginēsiū duces. primo ex industria sa
mā capte carthaginis cōpleē. Deinde ut
clariora res erāt q̄ ut tegi ac dissimulari p
sent. eleuabant ūb. Per oppinato aduentu

ac pre fuito uni?

ac ꝑre furto unꝰ duci urbẽ unã hispanie m
ceptã. Cui rei tã parue q̃ primo datũ in so
lentem inuenẽ. in modico gaudio spectem
magne victorie impsum fuisse. Ar ũ appropi
quare tres duces. tres victores hostiũ ẽa
tus audiss occurrunt ei ex templo dome
stico⁹ fimerũ memoriam. Hec inuulgus
iactabant. haud q̃q̃ ipi ignari quãtũ sibi
ad oĩa uirtũ carthagine amissa accessis
set.

Ie stat⁹ rerũ hispanie e
rat. In italia autẽ cõsul
marcellus salapia ꝑditi
onẽ receptã. marmore
as q̃ medos de samnitib⁹
recep. Ad tumilũ nu
mitũ ibi hannibal q̃ ꝑsi
dij ceteꝝ reliqua erant oppssa. ꝑte aliq̃tũ ei
fuit multitudo cessa. Erant q̃ ducenta. xl. mil
a modia. et cc. decẽ milia ouium inuenta. Cetũ
neq̃q̃ ñ tñ gaudiũ fuit. q̃nta clades uir pu
blicos duces accepta e haud procul abinde hirdo
nea. Castra ibi. cõ. fuluiũ pconsul hebat. spes
quidem hirdonee. q̃ p̃ cannensem cladẽ ab. hãl
defecãt. nec loco satis tuto ꝓsita. nec ꝑsidi
is firmata. Neglegentiã insitã ingenio du
as augebat spes ea q̃ labaretis aduersus primi
ficẽ sensissent p̃q̃ salapia amissa q̃ essillo
bis locis in hostes hannibalẽ audituũ e. Ea
oĩa ab hirdonea occultos nũtios delatu ha
mibah. simul curã socie retinende urbi. q̃ ffẽ
fece in cautũ hostẽ aggdiendi. Exercitu exper
dito. tta ut famã ꝑ ꝑcuneret. magnis itine
ribꝰ ad hirdoneã contendit. Et q̃ plus timui
hosti obiceret. acies instructa accessit. Pri
udentia romani consilio q̃ urbi⁹ impar. copi
rapti eductis cẽtũ. Quinta legio a sinistra a
lacẽ pugnã iuenit. Cetũ hannibal signo e
q̃tib⁹ dato. ut ãi pedestres equesq̃ occurrissent
ꝑsenti animo oculos aiosq̃ cunctis pars cast
hostiũ. pars tpa oppugnantium muadent. ꝑ
in fuluiũ simultatemẽ nõis q̃ cñ. fuluiũ p
tore biennio ãi in hispãe deuicẽt locis mẽpis.
simulẽ cuentiũ pugne fore affirmabat. Nap
ea spes uana fuit. ꝑã ãi comuni acie q̃ pcul
dimisse multi creduissent uenerꝰ. stanet tñ
ordines signaq̃. eq̃stis atro tumultu simulat⁹
q̃ clamor hostilis audit⁹. sexta legione ãñ q̃ i
secta acie ꝓsita ꝓ ab numidis ẽ batta ẽ. q̃nta
ceñ. atq̃ eos q̃ ad ꝓma signa erant auert. pars
in fugã effusa. pars in medio cesa. ũ q̃ ꝑe ãi.
fuluiũ ãi. xij. tbunus militũ occidit. Roma
nor socior q̃ ãt cesa in eo ꝓlio milia sunt
quis pdo affirmet. ãi tredecim milia alibi.
alibi haud pl⁹ q̃ septẽ inuenã. casts pdaq̃
victor potit. hirdonea q̃ q defectam fuisse ad
romanos cõpit. nec mansuri in fide absces
siss. multitudine oĩũ q̃ a primo ac tbunes ẽ
ducta incendit. Occidit ꝓcipes q̃ ãi fuluio
eloquia occulta hñisse compti sunt. Roma
ni qui ex tanta clade euaserant. duũ sis mil
ib⁹ ciuis. ad marcellũ cõsulẽ in samniũ ꝓfugi
runt. Marcellus nichil admodũ tantam cla
de tũt⁹. litis. s. ad senatũ de duce q̃ exercitu ad
hirdoneam amiss scribit. Cetũ eundẽ se q̃
ꝓ cannensem pugnã ferocẽ victoria hannib
alẽ cupidiss. ne aduersus eũ. huc illi letitiã
q̃ cultet facturũ. Et rome q̃dẽ luct⁹ ãi in
gẽs ex pato tũ timor in fiducia erat. Consul
ex samnio lucanos tiñ g̃ssus. ad manutenti
onẽ in conspectu hannibal⁹ loco plano. ãi pr
mus collẽ tenet posuit castra. Addidit ea
liã ficentis spẽ. q̃ ꝓ in acie eduxẽ. Per
terrebant hannibal ut signa ponis esserri
iuuit. Ita tamen acies instruxerunt. ut pedi
tũ comu in colle erigeret. romani finistrũ
ad oppidũ applicaret. Alb hora tria ãi ad na
tẽ pugnã extendissent. fessaq̃ pugnando
ꝓme acies erant. ab. hs. ꝓma legio q̃ dextrum a
la. ab hannibale hispani militis effringit
balearis. Elephanti & cõmisti ãi ꝓmine ẽ
ꝓlii actu. Diu pugna neutr inclinata steti.
ꝓme legionem tria dextre ale sinistru subiit.
Et apti hostes integr a defessis pugnã accep.
pouit atq̃ actr ꝓlii q̃ ãi segnis repente quã
sit. recentib⁹ ãi corporis. q̃ nouo inuictã victo
riã ducerent. pugnantes ꝓcul die. romani
ab sole orto in multũ diei stetere in acie. q̃

Pugnat acerime cũ han
bale q̃ marcellus. set ictũ
nox victoriã diremit.

Capp. 2

nemo hostiū aduīsus pdiit. sipha potiūs le
gē. q congestos munū locū armatīe suos.
Nocte insequti annibal silentio mouit castr.
Marcellus ù luce fugam hostiū aprit. sau
tis cū pūidio modico ministro relictis. ipe
fitq; his. l. furio purpurionū. trē. militū
uestigijs institit. sed. Sto uenusiā adepte
ū ē. Ibi p dies aliq; cū ab stationib; parsa
ret. mixta equū pedituq; tumultuosa mag
pha q; id maluerūt. atellanis gallatiā mi
gre iussit. Traducti mr multas magnas
q; res. q nē sede nē aduīse occultabāt cogi
tationes hoīū. ne tarentine q̄dē artis exci
dij memoīā ogulnū q p. aq̄lius m etrus
cam legati ad frumētū coēmdū. q tarentū
portarēt pfecti. q mille equites de exercitu
urbano par numerus iuuenū. ut eode impūdi
um cū frumēto missi sūt. Jam estas in exi
tu erat. comitiaq; cōsularia instabāt tps.
Si lucē marcellū negantis de re. p. ee. uesti
gijs abscedendi ab hannibale. cui cedenti
diuq; abeunti grauis ipe instaret. cum
timerēt. ne aut cōsule marcellū tū maxi
me res agente a bello aduocaret. aut in
annū cōsules decerent. Obtinuū unū e qui
certa italiā cēt ualidū cōsule ex sicilia reuo
care. Ad eū litē missu senat' ab. l. manli
o ptore urb' misse cū litis cōsul'. m. mar
cellū. ut ex his nosc̄et q causa patib; cum
potē q collegā revocandi ex pūncia cēt.
Eo fere tpe legati a rege siphace. f. uenerē.
qq; pūa p spa cū carthaginensib; fecisset
memorantes. regē nec inimicitiā ullā
pplo q̄ carthaginensi. nec amicitiā q̄ f.
affirmabant ee. amisisse cū an legatos his
pamā ad eū. q publiū corneliū unpatores
.is. Hūc abisse uelut fonte petē romanā
amicitiā uoluisse. Senat' ñ legatis m re
gine respondit. Si ipe legatos cū donis ad re
gē misit. l. genutiū petelliū. p. popilliū.
dona tulē. togā q tunicā purpureā. sellā
eburneā. patera ex q̄q; pondo auri factam.
Ptim' q alios affines reges missi adire. his
q; q darent potestatē. toge ptextate. q cui p

Siphax rex numidaz
cū pplo Romano iungit
amicitiam.

Dona Romani diuersis
Regibus transmittūt

do patē auree. Et alexandriā ad ptholome
um q cleopatrum reges. nū. attuli q ay. aali
legati. ad cōmemorandā renouandāq; ami
ciā missi. dona tulē regi. Togā q tunicā pur
pureā cū sella eburnea. Regime pulā pictam
cū amiculo purpureo. Aqulta ea estate q̄d
facta sunt ex ppinquis urbib; agrisq; nūtia
ta sunt pdigia. Tuscū agrū cū ulē lactanti
nat'. Joūis edes culmē fulmine ictū. accē
dī tecto mirabile. Hispalē ferme diebus agnam
e timā aīm porta hostiam die ac nocte sine
ullo igne aluīto arsisse. q aues ad cōpe
tū agnaīū in luco diane modos in artuū
rephisse. tarracine in mare haud procul por
tu angues magnitudine mire lasciuien
tiū prisciū more exultasse. tanq̄ nūs proceā
cū ore humano genitū. q in agro capenate
ad lucū feronie. ccc. signa sanguine mul
to die ac nocte sudasse. Haec pdigia hosti
is maioribus pcurata. decto pontificū ex
supplicatōe diem. f. ad ōia pulmonariā. al
tīm in capenati agro ad feronie lucū indic
ti. cc. uali' cons. litibus exactis pmissa ex
actaq; mandato auctio ptoris inde nauīs
messala pfecto classis cū parte nauīū
affricā pdatū. simul speculatū q̄ hasdrubal car
thaginensis paret agereq; missū. xxx.
nauib; f. pfecit. cū pspe pugnasse senatui
ex templo nūtiat. Vbi de suis rebus gestis cō
memorant. cū annos xxx. in sicilia
tū maxīe magnis sepe cladib; bellatū
cēt. Ibi eam pūnciā confecisse. Nemine
carthaginiensē sicilia cē. nemīne sici
lū qui metu inde fugati afflixerunt. Si cē.
cōs uictores in agros suos reductos. Arbitre
testimi recolit̄q; tū tamē fingiferā ipis
cultoribus pplōq; r. pace ac bello fidissimā
annone subsidiū. Sed mutuine an aliquo
alio iusto erga pp. r. essent. in senatū in
troductis. Ignoces cōsulib; ad ea soluendi fuit
a cōsule habita. Mutuum q̄ eos populus
fecit. Rogatione ab illē. pl. ex auctoritate
patrū ad plebē lata. Sū hec f. gerunt.
m. uali'. l. manlio cū an lucē ad affricam

accessisse. in pulso magnū uti censem ascen
sionē fecē. Cumq; deplāti late multis mor
talibꝫ cū alia oīs generis p̄da capis. multis
ad naues redit. q ad siciliā cū simisit ter
tio decimo die q̄ profect. Inde lilybeū reuect.
ex captiuis q̄stione habita hec cōperta ē
filiusq; Ieumo oīa ordine p̄scripta. ut sciret
q ordine uel q̄ in statu affrice res essent. Du
as nihil numidas cū massiuissa gule fi
lio acerrimo iuuene carthaginē ee. ab
eo p totā affricā milites accede deduca q
in hispaniā ad hasdrubalē trāsirent. ut
his q̄ maximo exercitu p̄mo q̄q; die mutali
am tiberius gracchus. unus de hannibali. mo
positā victoriā de carthaginēsibꝰ. cui
se p̄cipua ingentē apparā ad sicilia repetē
dam. eiusq; se cōsulē in bellū transeturū. Hec re
gratus a cōsule, tum motus senatus. ut nō ex
pectandi comitia cōsul censeret. Q dictatore
comitiorū causa habendoꝝ dicta. q ex tem
plo in punica rebellū. Illa disceptatio tenebat q cōsul in sicilia se. nō. ualiturn
messalā q tū classi p̄erat. dictatorē dictu
rū ee agebat. patres autē romanū ag.
cū aiēt in italia transmari negabant dic
p̄sse. q̄ p. lucā. tē. pl. cū de eare cōsulet.
ita decreuit senat⁹. ut cōsul p̄q; ab urbe de
scederet. pp. rogarent. quē. pp. iussissꝫ dicer
dictatorē. Si cōsul nolusꝫ p̄tor p plūs ro
garet. Si ne is q̄ de uellet. tū tribuni ad ple
bē ferrent. cū cōsul se. pp. rogaturū negas
set q fuit p̄testatis esset. p̄torq; uetuissꝫ
rogare. tē. pl. rogar. plebesq; iussit. ut
fuluiꝰ q tū ad capuā erat dictatorꝫ diceret.
Si q die ad plebē scitū futurū erat. consul
dā nocte in sicilia abiit. Destituitq; patres
inuitus ad. q. claudiū mittendus censuerē.
ut deesse ab collega rei. p. subueniret. dic
tatorq; quē. pp. iussissꝫ dictatorē. p̄ter a claū
dio cons. fuluiꝰ dictatorꝫ dicer. q ex cod ple
bi scito q absq; fuluio dictatore. p. hanni
calis pontifex maximꝰ magist⁹ equitū dic
tus. Dictator p̄q; ē. uenit. ē. sempronio ple
bem legatū. quē ad capuā habuerat. in e

aruria punica exercitū misit in locā calpur
nij p̄tonis. quē ut capite exercituq; suo p̄cer.
luties exeunt. Ipse comitia in quē die primū
putat dixē. q examine in tribunos dictatorēq;
iniecto pfica ñ potuerunt. galena uimoq;
sorte p̄rogatiua erat fuluiꝰ q flauiꝰ cōsul.
dixerant. eodēq; uinc uocate inclinassent ñ.
tē. pl. q. l. arriam in p̄sorsissent. q in ma
gistratū continuari satis auil ee arbitrat.
q multo factiosus exemplū eius rei in ciuī q co
mitia habet. Itaq; si suū nomē dictator acci
pet. se comitiis in p̄cessurū. Si alior p̄t
q̄ ipse nullo habet. comitiis se moturū ñ face.
Dictator causam comitior auctoritate se
natus. plebis scito exemplū tutabat. Itaq; cū.
seruilio cons. cui eo flaminū alter cōsul ad tē
pus creatus fuisset. ex auctoritate patrū ad
plebē latū. plebēq; scuisse. ut q ad bellū in
italia cēt ex his q cōsul fuissent. quos q quos
uellet reficiendi cōs. p̄p. ius cēt. exemplū
q eā re ne uet. l. punica megellus qui in tres hi
comitiis q ipse hannibal cōs. cū. e. ammo baby
lo dat⁹ cēt. recens. q. fabij q sibi continuari cō
latū ñ id bono publico faceret. p̄fecto nullā
sanasse. His orationibꝰ cū diu certatū cēt. p̄ter
mo ita inter dictatorē ac tribunos conuenit. ut
ea q censuisset senat⁹ staret. patres id tris
rei. p. ius esse ut p uicies q exactus bellaq; p
tos imperatores res. p. gereret. Itaq; magā
fieri comitia ñ placē. decedentibꝰ tribunis
comitia habita. Declarauit cons. q. fabius
maximꝰ. iii. q. flaccꝰ fuluiꝰ. p̄tores creati. L.
ueturius philo. t. quintius crispinus. c. hostilius tubu
lus. c. aurunculeius. Aedes struct⁹ in anno cautis.
q. fuluius dictatura se abdicauit. Extremo esta
tis ea classis punica nauium. xxx. cū p̄fecto
hannibale in sardiniā trāacta. olbiensem
primo. deinde p̄q; ibi. p. manlius consul p̄tor cū
exercitu apparuit. Ceterisq; in ad altum unsti
le lat⁹. camulatumi agri uastauit. q cū p
da oīs generis in affricā rediit. Sacerdotes. ii.
eo anno mortui aliq; suffectiq; ē. publius
pontifex furius in locū. t. sempronii. ti. f. lon
gi. ti. sempronius. c. f. longus suffectus. m. marcius.

p. Occisis ex classi decē iuuenibus. ire sacrificandis in locū

rer sacror mortuus ē. a m. emili papus maximus anno. xx m eor locū sacdotes eo anno suffecti. a censores hic annī hūt. l. ueturiū plilonē a. p. luanū ellū maximū pontificē. Cuius luani nec ellii nec ptor ān fuerut q̄ censor ē fact. Ex edulitate gdū ad censimā feāss hi censores neq senatū legerē. nz q̄q publice negerē. agros dederunt. l. ueturiūs. ñ q luanī censura se abdicauit. Ediles curules. uetuī. a. p. luanī. uarr. ludos fs. die unū instauraūt. Ediles pleb. q. aurī. a l. ptī luanī ex multatitio argento signa enea ad certos dier. q ludos p tpus huī copiā magnifica apparē fecer. Eni tu anno huī die. q̄rta a. xxx. q̄ a tauriōe p fect erat leli. ī. uenit. usq cū agmine capti uor migrauit urbē. magnū ēoꝝ fluū hoīū fecit. postero die in senatū introduct. captā carthagine caput hispanie uno die. receptaq; aliquot urbes q̄ defecerant. nouasq; in societatē adscitas exposuit. ex captiuis q̄ta his fere ē gruentia q̄ in urbis fuāt. ag. ualij mes sale. ag. anne mouit penes hasdrubalis tinsit in talia. uix hannibal atq; ei arms subsistente. p duct a mōtione leli. ea demū dissentiē senat ob res feliat ab scipiōe gestas. in unū die decurr. ē. lelius. primo tpe q̄ ei q̄b uenerat naub redire in hispaniā iussit. Carthaginis expugnationē in hūc annum contuli multis auctoritatib. haud segnis q̄s dī cē q̄ anno in sequēta captā tradidit. Qd in unū simile neri nisi ē annū integrū sapionē michi gerendo in hispania cōsūpsisse. Q. fabio maximo. iii. ā. fuluio flacco. ii. cōs. urbē martius q̄ die magistratū iniert. in italia am lob. punica decta. regiomb tam p̄ū imp̄ū. fabius ad tarentū. fului in lucanis ac buttius rē gerēt. ag. claudio progatū in annū imp̄ū. ptores sortiti p̄ū tias. ē. hostili tubulus urbē. l. uetuī philo pgrinā ei gallia. ē. q̄nct ēs p̄ū capuā. ē. aurūculeus sardiniā. ēq erat uti p punicas duas fulnio ... legiones. q̄s in sicilia ma lius leuīn hēt. q. fabio q̄b in ceruia. ē. cal p̄ūis idē p̄ēt. eq̄ erat ut in ceruiā succederet. ē. cal purū item p̄ēt. punicē. eq̄tū q̄ē q. fului hōiū ffb q̄nct obtūnet. ē. hostili. ab ē. letorio p ptore. punicā eq̄tūq; q tū in armini erat accipet. ag. marcello q̄b consul rē gerebat legiones decre. m. ualio cū. l. uanio. his q̄ē progatū in sicilia ī pentū. cannensis exercit dat. eūq; supple ex militib q̄ ex legionib cū. fului supērāt si. Conq̄sitos eos cōs. in sicilia misser. additaq; ea q̄ sub cannensi mlitabant. q̄ ex ptore. cū. fului exercitu obsimul in fugā missi abeo senatu fuerunt. c. aurūculeio e edē in sardinia legiones quib. p. manli uolso eā. punicā obtinuerat decre. p. sulpitio eād legione eadēq classe macedoniam obtinī ut illius. progatū in annū imp̄ū. xxx. s. item ex sicilia tarentū ad fabiū cōs. mitti iussē. Cui classe pdatū maffricā. aut ipm. ag. ualiū messalā. hec de hispania q̄q̄ mutatū. n q̄ n i ammis sapiom silanoq; t donec reuocarēt ab senatu fuerant progatū imp̄ū ē. Ita punicis eq̄tūq; in eū locū partis impia. me maiorū rū annis cū comitia maxime carnis cū in locū. ag. emili sacdos cāret. nec exercitū cū patritus negantib. c. manli atelli q̄ uni fuit ex plebe. prēs habendā rationē ē. q̄ nemo eū ei ex patrib id sacdotium hūisset. Tribum appellau ad senatū recepit. Senat. ppli potestatē fec. Ita p̄mū ex plebe cat maxime anno. c. manli atelli. Et flamē dialē munitū angustū coegit. p. hanus pontifex maxime. c. ualiū flaccū. decē mūs sacris faciendis cāt. in locūq; muliebris seruole mortui. ē. letori. Causā mangunt cur acti flaminis libens reticuisset. m ex mala fama in longā ūtilitē ob adolescentiā neglegente luxurioseq. ē. flacc flamē aptus ag. hanno pontifice maximo erat. l. flacco frī germano cognatiseq; alius ob ei dē unica munus. Is ut annū ei cum sacroꝝ ceremoniaꝝ cepit. uti repente exuit anti q̄s mores, ut nemo totū iuuentute ualēt pr̄a ī pbatior p̄monib. patrū suos punt.

alicuius qꝫ cẽt. Huiꝰ fame consensu clarus ad
ultam fiduciã sin-rem mũmissam ꝓ multos
annos ob nouitatẽ flammiũ ꝓuũ repe
rum ut in senatũ inferret. Ingressum cũ curiam
cũ. l. lucaniꝰ ꝓtor inde eduxisset. tẽ. pl. appellauit.
flamĩ[nicam] uis sacdotij reprebat. datũ id
cũ toga ꝓtexta q sella curuli q flammeo cẽ.
Ꝓtor ũ exoletis uetustate annalibꝰ exẽplis stare
ius. ꝙ recentissime cuiꝙ consuetudinis usus
ualebat. nec patrũ nec auoꝝ memoria
lem quẽꝙ id uis usurpasse. Tribunumq; mer
tia flammiũ oblitãtã ipis ñ sacdotio dẽp
no fuisse cũ equũ censuissent. Ne ipꝰ qd'cõ
tra tenente ꝓtore magno assensu patrũ ple
bꝭue flam in senatũ reduxerit. Quibꝰ ita e
xistimantibꝰ magꝭ sanitate mite ꝙ sacdoti
iure eũ rẽ flammiũ obtinuisse. Cons. ꝑ
mꝓpumptas uenit duas urbanas legiones
in supplemẽtũ ꝙtũ opꝰ erat cẽtis exãtibꝰ mi
litũ sꝑsert. Urbanũ uetẽm exãtũ fuluiũ cõs.
c. fulmo flacco legato. frẽ h̄ exul erat in etru
ria dedit ducendũ. Et legiones q in etruria
erant. ꝛ. deducendas. q fabi. cons. reliqas
exãt flumam cõsitas. fuere aũt ad. ccc.
xxx. vj. q marimũ fuluiũ duce in italiam
ad. m. ualiũ pcul' misit. atq ab eo duas
legiones. q xxx. v. remes accꝑe. Nichil ce
ducte ex insula legiones minuer. Nec urbꝭ
nec spacie ci' pumtie ꝑsidiũ. Ꝺ. a. cũ pt' egꝭ
gie supplctas duas uetes legiones. tũ fuga
tũ q mumideꝝ exercitũ prelioq; magna uĩ ꝛa
ber. siclos q q in exercitu epiadis aut prenoꝝ
belli pitos unde milites scꝑ sit. Ea exẽpla a
nyiba cũ singlis. ꝛs. legionibꝰ adumbrasset
duoꝝ spacẽ exercituũ fuauit. Illo. l. cũ tũ
parte insule regiõ q hucusq; fuat tueri
uisit. alio ipꝰ certam insulã tuebat' dum
ꝙ q̃dã. ꝛ. impij pumaq; finibꝰ. Classes
q. lxx. pũr. ut oi ambitu litoꝝ ꝑsidia exe
rarime cẽnt. Ipe cũ mutuis exercitu puꝫ
tã pagbat. ut inferret agꝭ. aut aq; ab in
imis notaret. q pinde duos laudaret casti
garetq; Ita tñ ea cura fructu pcuit. ut ꝛ.
mitter q cathaginẽ duceret. uñ exercitu q ad tute

tũ estiua actum. illi posse pleriq; Cetẽ tñ spꝛ
tati milites in sicilia. q erat maior pars la
tini nois socioũq; qꝛe magni mo causa
fuere. Adeo ex parius sepe magnay momẽta
rey pendẽt. sicuti cũ inter latinos socios q
ciuis ortus. decimũ annũ dulcibꝰ stipendi
is exhaustos cẽ. Quot annis ferme clade
magna pugnare. alios in acie occidi. alios
morbo absumi. magꝭ pre sibi cauẽ qui ab
ꝛ. miles lect' sit. ꝙ q a peno capt. Quippe
ablosse gẽs remoti in patrum. ab. ꝛs. exꝛ i
talia in exiliũ uel ꝙ in multitã ablegari.
Octauũ iã ibi annũ scenesce cameꝛ mu
lte. montanũ cũ ꝙ italia hostis exederat.
Quippe q maxime flozẽs urbꝭ exceder.
si uetes milites ñ redeant in patrum. non
legant. Diu nemine suffragantũ. Itaq; qd
qꝛe die res ipa negatum sit. ꝑ ꝙ ad ultimã
solitudinẽ atq egestate puenat negandum
pꝛ. cẽ. Si ꝛsentientes in ꝛ locos redeant. ꝛ.
pfecto de pace cũ carthaginensibꝰ iungenda
cogitarunt. Aliẽ nũq; illo hannibal' soie
bello italia fore. Hec acta in cãlus. xxx. tũ
colonie. ꝑ. x. erant. Ex his. iij. cũ oĩũ lega
tiõe. ꝛ. cẽt. negauer cons. cẽ uñ milites
pramiaq; darent. Ee sunt. ardea. nepetes.
utulmalta. carseoli. sueſſa. cerets. q nauã
tes. Narnia. interamna. Nouare cons. ictu.
cũ abstinere eos a cꝛu cerestabili cãsilio uel
lent. castigando mẽpandoq; plusq; lem
tr agendo. pfecturos nũ eos causos cẽ cãsi
libꝰ duce agẽbant. q cons. in senatu pnũ
tiarent in cũiũ undue ñ pssent. Ꝟ cũ de
trectatiõez eã munũ militie. ꝙ aptã defec
tiõez a ꝑ. cẽt. q edurent inq; qꝛe in colo
nias. q tãq; integra re/locuti magꝭ q̃ ausi
tantũ nefas cũ suis cõsulent admoẽnt. ñ
ea pauos nz tarentinos eos cẽ ꝙ. ꝛs. Jñ q
undes. in colonios. atq; in magꝭ belli cap
tũ urbꝭ augende causa missos. Que ubi
parentibꝰ dẽnt ea illos ꝛs. debere. si ulla
pietas sue memoria antique patrie cẽt.
Consulent ꝙ de integꝝ. Ea q̃d tũ q tenue
agrta sent. ea pendi impij ꝛ. trudendi

hannibalu uacoue cē. Cū altius hec cons di
mastassent. michil mou legatu. neq se q do
mū remittarent hz dicēt. nz senatū fuū q̄d
nouū cīuiles. q̄ nec miles q̄ legēt. nec pecunia
q̄ daret uī ipsi prudū eēt. Cum obstinatos eos
uidēt cons. rē ad senatū detulē. Vbi tantus
pauor ptīū cūctis ē uīcēt. ut magna pars ac
tū de impio ducēt. rē alias colonias fac
turas rē soc̄os consensisse omēs adiden
tē hannibali urbē romanā. Consules hz
tari rē celebrari senatū. q̄ dicē alias colonias
in fine belli offitio p̄fimo foze. cīues q̄ ipos
q̄ offitio cessisse nt. si legiti ēta eis colo
nias mittant q̄ ei fugient ñ q̄ pcent. uecti
dia impij hostas eē. p nullū ab senatu his
dī cēt agerent q̄ ut e re. p. ducēt. cepti
us p̄ius alias coloniaꝝ dīs atq; legatos. q̄ fluerēt ab his q̄d milites ex formu
la petos h̄ent. p duo de uiginti colonis. oī.
sęculi fregellani respondit. q̄ milites pe
tos formula eē. q̄ si plīb op̄ eēt plures de
turos. q̄ q̄q; aliud uīpater uellet pp.
ñis. emere facturos. Ad id s̄ nz opes deēnt.
q̄ sup eē dicī. Cons sibi iudi p̄futi p̄ uīto
cor fua uoce flantem eos. Tu si uīuis mi
nima grās egissent. sequi in senatu eos ui
sent. Senat q̄ p̄tat honorat̄ssimo decto
allocutus ē eos. mandat cīuib; ut ad pp.
cos p̄ducēt. q̄ mē multa alia pclam q̄ ip
sis maiorib; q̄ suis p̄stitussent. recēs q̄ mu
tū eor mīrē. p. cōmendarēt. Ne nē q̄dē p
tot secla fileant. fraudeut ue laude sua.
... gregium fuere. q̄ uolani. sarculaniq; et
.... fregellani q̄ nucerini q̄ headriani q̄ firma
... ni. q̄ arīminenses. q̄ ab alīb mari pontia
... ni. q̄ p̄stani. q̄ cōsani. q̄ mediterranei. bene
.... uentani. q̄ seruini. q̄ spoletini q̄ placen
tini q̄ ānonenses. hanc colonia subsidio.
tū impū. p. r. stetut. huiusq; gre q̄ in sena
tu q̄ ad pplm acte. duodecim aliaꝝ colon
arū q̄ de tractauerūt ipm mītioēz patres
fieri uetuerēt. nz illos dimitti neq; retiñ
nz appellari a cīuib;. Ea tacita cogitatio se
u castigatio. maꝝ ex dignitate rei. p. nsa
ē. Cetā expedientib; q̄ ad bellū op̄ erant cīui
lib;. aurū maxīmarū q̄ in sanctiē erario
ad ultimos casus seruabat. p̄m placuit. p̄m
pti ad pondo auri mde. quinq̄genta pondo au
ta cīuib; q. m. marcello. q. p. sulpitio. p cōs.
q. l. uetuio p̄tor. q̄ gallia. prouīcia sortitus
erat. sed dutiusq; fabio p cons. c. pondo auri
papiū q̄ marcē tarentinā portarēt. Cetō
nsi sunt ad uectigalia p̄senti pecunia. locā
di q̄ctū q̄ in his spacia bellū secta sua fa
ma ducisq; gerebat. pdigia q̄ p̄ q̄ cons.
p fiascēt. pecuniā placuit. In albano mō
te tacta de cēlo erant. signū iouis. arboq;
cēplo. ppinq̄ q̄ hostiū lac. q̄ capue murꝰ for
tunaq; eius. q̄ similē murꝰ portaq; lac de cēlo
tacta. Cincta q̄ aq̄ albanā quondā ante erant. Et rome mēe cellā eius fortis fortu
ne. de capite signū q̄ matrona erat in ma
nu sponte sua plausū. q̄ p̄ūm satis cōsta
bat romē ee locutū. uolturiū q̄ fregellis fo
ro in tabernā deuolasse. q̄ similē natū am
biguo mīe marē ac feminā seru infantē.
q̄s androginos mulgo ut plenaq; facilioꝝ
ad duplicandū uba gręco sermone appellat.
q̄ lacte pluuisse. q̄ ei elephanti capite pue
rili natū. Ea pdigia hostiū maioribus pa
rata. q̄ supplicatio ēta oia pulunaria. ob
sectio in unū diē indicta. q̄ decīi ut cons.
hostili p̄tor ludos appollinis sic his anni
uersarios factiq; erant uouēret faceretq; p eos
dies q̄ censoribus cādidis. q. fuluī. cons. co
mitia habuit. Creati censores ambo q̄ ñ dū
cos fuīant. ap. corneli ceteg. publi sempro
nū tuditanū. Censores ū agrū cāpanū fru
endū locarent ex auctoritate patrū lati
in plebē ē. plebisq; scīuit. Senat lectionē
ētio mē censores de p̄incipe legendo tenu
ere. Semp̄ lectio erat. Cū corneli mortē
fului patres secundū agebat. ut p̄mi cen
sor eligis q̄ uiuerent fuissē cū p̄incipe legē
rent. q̄ ibi manli torq̄ti erat. semp̄ ad
diq; sorte legendi cessissent. q̄ uis libū cen
sē dedisse dos. si id suo arbitrio lecturū fac
turūq;. C. fabiū maximū quē tū p̄incipē

romane ciuitatis cē. Hannibal ultor ce dic
tus cēt. Cū diu ciuilī cēt ūb. concedente
collegā lecē a senatu primo princeps, in senatu
q. fuit. maximū cōis. inde alī lect senat
octo ptūs. mt qs. ēp. eculi marcellus ī fami
am auctor deferente ut alie p̄ commensem. Ine
q̄stribꝫ q̄z notis eadē p̄ciuia causa. q̄ euit
p̄ paucꝫ qs ea infamia attingēt. illis oīb
q multa erāt ad ēptu eq̄ q̄ annexui legio
nū eq̄tes in sicilia erant. addidūt ac bri
tani q̄ tpe. ne p̄ta stipendia pderent. hoc
q̄ eq̄ publico emeruerant. q̄ de nascendo
quos p̄natis facerēt. magnū p̄terea numī
cop cōflauēr q̄ eq̄ merori determinatꝫ, cū his
q̄ p̄ma pōe belli septē decē annos nati fue
rant, neq; militauerant cē annos facerēt.
Locauerūt ī refidenda q̄ cita forū incendio
corrupta erant. vij. tabernas. macellū. at
rium. regiā. Transactis oīb q̄. hannibale
rant. cōis. ad bellū pfecti. p̄ fuluiū p̄sulē
capuā. p̄ pauca dies cōsecut fuluiū. q̄ collē
gā cōsulē obtrectat. et p̄ plurimū marcellū q̄ a
certamine bello detinuer hannibalē. cū ipe ta
rentū oppugnaret. Ea urbe adepta hostiū
duce pulso. ne urbi ē fisteret. ne q̄d fide rep
cer habenti. ne reuocandi q̄d causa in ea
ha foret. q̄ regiū q̄ ciuitū mittit, ad pfectū
p̄dōi q̄ alcimo cōsule aduersus bruttios ubi
locatū erat. octo milia hoīū pars magna
ab agathyrna fic an dictū ē ex sicilia tra
iecta, rapto uue hoīū ad fluctor. Additi
erant bruttior. monitē pfuge. q̄ audi
re q̄ audendi oīa necessitatibꝫ pares. hāc
manū ad bruttiū agrū p̄mū deppl'auit
duo urbes. Inde ad cantonecā urbē oppu
gnanda impetu. cū impigre ē solitū q̄ aude
rent aduersi dissipatis fugatisq; cultoribꝫ ag. sū
ma ui urbē oppugnabant. marcellus q̄ cās.
litis erat. q̄ q̄ in cāpis induxer nemine in
duce romanū cū pone hannibale q̄m se ce.
ut p̄mū in agris pabuli copia fuit. q̄ hab
mis p̄fect ad cannusiū hannibali occur
rit. sollicitabat ad defectionē cannusinos pe
ri. Ceteri ut appropinq̄re marcellū audiūt.
castra inter monte. Aptū erat regio siue ul
tis ad insidias latebris. Itaq; in loca salu
osa cedē inde cepit. Aparrellus ne fugus illa
beat. castraq; castris cōferebat. Et q̄ p̄ficto.
er in plo in acie legiones educebat. Hanni
bal ī mari pectus patriq; iaculatores leuia
q̄mina serens. cursum uni se pugne in ne
cessarii ducebat. ut ē tamen ad id q̄ utrobiq;
erāt. Pacte p̄ gressum eū assec̄t' locus plani
ac patentibꝫ marcellus. Cast inde pōnēt
pugnando utriq; immunitores opibꝫ p̄hibꝫ.
Ita signa cōlata, pugnatūq; totis copiis. et
iā cū nox instaret. marte eq̄ discessum est.
Castra exiguo distantia spatio. rapti ante
noctē p̄munita. p̄to die luce p̄ma mar
cellus in acie copias eduxit. Per hanni
bal detrectauit certā, multis ubis ad hor
tat' milites ut memores ī simen, cū
narisq; cōdēnt ferociā hostis. urgē atq; in
stare eū. ū castra prie pati. p̄ resp̄mere aut
cōcipere. cotidie simul euntē solē erumpā
nā acie in cāpis uicendā ē. Primo pho ha
ut inerment' abeat. q̄ti dem cū utriq; bel
latum. His imitati adhortationibꝫ simulq;
tudo feruide hostiū cotidie instantiū lacef
sitūq; acie p̄ui uicit. pugnatū ampli
diuabꝫ horas ē. Cede ī ab is. dext ala. et
cet ordinati cepe. Qđ ubi marcellus uidit.
duo tertingesimā legionē in p̄mā acie in
duc. Dū alij trepidi cedt. alij segnit fulc
unt. Tota tota tota acies ē. Deinc pressus fusa.
q̄ uicente pauore metu tēpa trahāt. Cede
q̄ in pugna ad duo milia q̄ septingenti ci
uiū sotioq; in his q̄tuor. vi. centurriones.
Duo tribuni militū. cū. hinū. q. cū. equus.
Signa militaria. xxij. tres ala p̄ma q̄ fugit.
duo de legioē q̄ cedentibꝫ sociis fuisse ferunt
omissa. Marcellus p̄ cū in castra reductū est.
ctionē ad eo senā atq; adeam apud milites
habuit. ut p̄ho p̄ tē totū infeliciter tolera.
tū ei mali duas omnis esset. Dis mortali
bꝫ ut in tali re laudes gratesq; mer ago. q̄ nec
tot hostis cū tanto pauore maiestatibꝫ uob
mualli portasq; ī ipa castra ē adgressus.

Compellit marcellus hannibalē ad pugnam
set nocte diuīsere certamen. equo marte
discessum est.

Pugnat iterū cū marcello hannibal. ubi tandē terga dātibus Romanis cesi sūt ad duo milia septingenti.

Quarto marcelli

deseruisſetis ꝓfecto ꝯtore castru. q̄ omnisſtis
pugnā. Qz pauor h̄. q̄ tor. q̄ repente q̄ q̄ā q̄bꝫ
pugnaretis obliuio ānos cepit. Nempe ītē siit
hi hostes, q̄s incendo q uictos sequto ꝓre esta
te assuꝑsistis. quib⁹ dies noctesq; fugientib⁹ p
hos dies insististis. q̄s leuib⁹ ꝓlus fugastis.
q̄s ēstio duc nec rē fuc, nec castru ꝓne pessi e
stis. Omnio ea q̄bꝫ gl'ari ꝓtestis auꝫ q ipius
pudc ac pentē uos oꝑtet ꝛsentī. Nāq; eēs
manib⁹ hestio die dirimistis pugnā. Quod
hec nox. q̄b⁹ hec dies attulit. Vtē his co pie im
mutate siīt. an illoz auctc. Ꝺ eq̄tē in cū cer
tatu eloq̄ uictoz. nec cū ītis. multib⁹ copa tan
tū atq; arma, ut cuiste ānis cos dē ānos hūn
sctis. tga mā induss hostis. signa alicui mam
pulo aut colozi abstulisset. adhuc cesis legio
nib⁹ ītis. gl'abat. uos illa hodierno die ꝓmū fu
gati ci'atus dedistis dec, clamoz inte oēs, ut
q̄uenā ci' duci darēt. ū uellet deū expiare mul
tū suoz ānos. Ego ū expiar mḡt milites. et
uos custina duc in atiē educā, ut uictores p
tius q̄ uicti inpetretis q̄ patis. Colozib⁹q;
signa amiserūt ozdī cum uissit. centuriones
q; mampl'oz quoz signa amissa fuāt destr
tis gladiis diuinctos ꝛstitui uissit. q ut pe
dio duc ōs eq̄tes pdutesq; armati ad ēnt edi
xit. Jta cito dimissa. fatendo iure ac mto
se se mcpatos. Neq; illo die unū quēq; in a
tie rōna fuisse pt unū duce. cui aut morte
satisfatiendū aut egꝛgia uictoria eēt. Postō
die ornati armatiq; ad eductū adenīt ipius.
Et laudat ꝓmūtiatq; aq̄bꝫ orta ꝓdie fuga ēt
cohortes. q̄q; signa amisissent. se in ꝓma a
tie inductuꝝ. educe ita se se ōib⁹ pugnan
dū ac uincendū ee. q ad intendū singlis u
nūsisq; ne ꝓpter hestene fuge q̄ hodierne uic
torie fama. ii. puenīat. Inde alb corpa fir
mare uissi. ut longioz pugna eēt, unibusq;
sufficēnt. Vbi oīa dicta sunt q̄bꝫ exultarent
ānī militū. in atiē procedunt. Quod ū hanni
bal nūciatū ē. cū co nuncrū in q̄t hoste ee q̄
nec bona nec mala ferre fortuna ꝑssit. Seu
uincat seruare instat. uictus ē. instauret cū
uictoribꝫ ctarū. Signa in aiē uissit. copiā
educ. pugnatū utinq; aliquto q̄ ꝓdie ac
us ē. prens adoptinendū hestinū dec adnite
tib⁹. ītis. addendāq; ignominiā. Sinistra ala
ab. ītis. et cohortes q̄ amiserūt signa in ꝓma
acie pugnabīt. et legio uicesima ab dext
cornu instructa. l. cornelī lentulus. et ē. cla
udī nerō legati cornu ꝓtēit. marcellus me
diā aciē ornatoz. testisq; ꝑsens firmabat. ab
hannibale hispanā ꝓmā obtinebant fron
tē. et id rob⁹ in oī ecatu erat, cū anceps
pugna diu cēt. hannibal elephantos in ꝓ
mā aciē induci iussit. siquē inde tumul
tū caures ac pauoꝛē pssēt. Et ꝓmo ttear sig
ordinesq; et ꝓtim occultatis. et parti dispuna
tis erroꝛe q̄ acti erāt mutauerūt una parte aa
cem. latiq; fuga manass. nu. ē. dcam flauī
tē. mil'. signo arrepto ꝓmulgatis manipu
lis et signis sequi se iussisse, duxē ū maxime tumul
tū ēglobare telue fatiebant. pilaq; in eos
conica iussit. Hesterna tela haud difficia
le exꝑimēq; in tanta corpa ictu q tā conf
ta tela. Sz ut nō omīs mulnati siīt. ita mq
rū tgis fixa stetē pila ut ē genū anceps in
fugā ūsi. et integis auītē. Tū nā ut uni ma
nipul' ꝑ se q̄sq; miles q̄ in assequ agmā fu
gientū elephantoz ꝓtāt pila conicē. Eo
magꝛ ruere in suos telue. tantoq; maioꝛē
strage edē q̄ me hostes edid'ant. q̄nto ac
us pauoꝛ constrnatā agit q̄ insitentis ma
gistri impio regit. In ꝓbatā tinsauriā te
luanī aciē. signa iferūt. i. pedites. q ha
ut magno ctamine dissipatas ꝓtinusq;
q; aiunt. Tū in fugientes eq̄tatū immit
tit marcellus. Hec ānī finis secundi ē fact.
q̄ in castru puentes cōpulsi siīt. Nā sup
alia q̄ tore trepidationeq; facēnt. elephā
tiq; duo in ꝑta porta corruerunt. coactiq;
erāt milites ꝑ fossam uallūq; ruere in ca
strā. Jbi maxima hostiū cedes facta. Ce
sa ad octo milia hoīm. q̄nq; elefanti. Ne
ītis. in aruenta uictoria fuit. mille ferme
et. dcc. de duab⁹ legionib⁹. q sortiōe supna
. ccc. occasi. uulnati ꝑ multi cumī sortiōq;
hannibal nocte ꝓxima castra mouit. Lupi

Pugnatum utinq; aliquto q̄ ꝓdie acrius ē. ꝓmis adoptinendū hestinū dec adnitentib⁹. ītis. addendāq; ignominiā. Sinistra ala ab. ītis. et cohortes q̄ amiserūt signa in ꝓma acie pugnabīt. et legio uicesima ab dext cornu instructa. l. cornelī lentulus. et ē. cla

Reddit̃ p̃ pd̃ōēm Romanis tarētum.

ent̃ mſq; marcellū ꝓhibuit multitudo ſan
tiop. Speculatores q̃ pſeq̃rent agm̃ miſſi p̃
eop duos retulerūt bruttios hannibalē pret̃ hiſ
dē ferme diebꝫ q ad q̃. fuluiū coſſ. ꝛpim. q
lucam q multi entes. tēptus pſidus hanniba
lis q̃ in urbibꝫ habebant. decidē ſeſe. Cleñ
tq; a cſule cū ūlor tñ caſtigatione ab eo
re ꝑhibito acceptu fuit. Et bruttius ſimilis ꝛs
ueme facta ē. Cū ab his q̃ uniuſ q̃ pacti fierēt lō
ge nobiliſſime gentis el. eant̃ q̃ datu luca
nis erut cōditiōes deditiōis preſentes ueniſſēt.
q̃. fabius cſul oppidū ſallentinos mandum
am uicep. Ibi ad hōiū capta. q ceteꝝ ꝓe aliq̃n
tū. Inde tarentū ꝓfect̃. in quis ſunt ab; portus
poſunt caſtra. Naues q̃s luui tutandis cōmea
tibꝫ hūerut. parti machinatiōibꝫ onerut. ap
paratu q̃ meniū oppugnandop. pti tormē
tis q ſaxis oīq; miſſilū telop genē inſtru
it. onerarias ſolū q̃ remis agent̃. ut alij
machinas ſcalaſq; ad muros ferret. alij
pul q̃ nauibꝫ mulctaret meniū ꝓpugna
tores. Hc naues ab apto mari ut urbē ag
gderent̃. inſtructe pateq; ſūt. q erut hōm ma
re claſſe punica. cū philipp̃ oppugnare e
tholos puert. coactū tñ ſimulla. Ibi bruttius
interim cautones obpugnatores ſub ad
uentu hannibalis ne oppimerent̃ in tumultū
a pſenti impetu tutū ſe recep. fabiū ta
rentū obſidentē leue dictu ad rē ingentē
potumdā adiuuit. pſidiū bruttiop da
tū ab hannibale tarentinis habebant. Et
pſidij pfect̃ capiebat amore mulierule.
q̃ frē in exercitu fabij coſſ. erut. Is ētior lit
teis ſororis facte. de noua cſuetudine aduc
ne locupletis. atq; inter pplares tā honora
ti ſpē nact̃ p ſororē q̃libet impelli poſſe amā
tē. qd ſperet ad cſulē detulit. Quo cū haud
uana cogitatio uiſa eſſet. p̃ tñ fuga ei uiſ
ſus tūſire. ac p ſororē pfecto cōſiliat̃. primo oc
culte ānū ei tēptando. dein ſatis explorata le
uitate. blanditiis mulicbꝫ ꝓpulit eum
ad pditiōēꝫ cuſtodie loca cui ꝓpoſit̃ erut. ꝑ
q̃ ratiō agende rei et tps conuenit. milites
nocte p uigilia ſtationū clā ex urbe miſſi.
ea q̃ acta erunt q̃q; ut agent̃ cōmeāt. ad
cſules refert. fabi ingilia prima dato ſigno his
q̃ marte erāt. q̃q; cuſtodia ꝓt̃ habebāt. ipe
cauto portu ab regione urbis mouente ūſa oc
culte ēſcdit. Eadē tū tube ſimul ab arce ſimil
a portu. q nauibꝫ q̃ apto mari appulſe erunt.
Clamoꝝ undiq; cū ingenti tumultu. ūn
munmū pcliū erat de induſtria q̃t̃. Conſul
interi ſil cautio contineb̃at ſuos. Igit̃ demoē
tes q̃ ꝓxime claſſis ſuāt forte illo loco ꝓpoſit̃.
p̃q; q̃cta oīa tāq; ſe uidit. alios ꝓes eo tu
multu pſonare ut capte urbis mētē q̃cta
ret̃ clamoꝝ ueriē ne int̃ cāuatiōem ſuā eſſ
aliq̃ um faceret ſignaq; inferet. pſidiū ad
arcē ūn maxime tribil accedebat ſoui ictu
s. fabi cū q̃ ex tpis ſpatio q̃ ex ſilentio ipo q̃
ui paulo cū ſtrepebant ꝙrentesq; ad arma.
ūn nulla arcebat uox deductus cuſtodias
ſcalibꝫ. ferri ſcalas ad eā partē muri q̃ brut
tioꝝ cohorte pſidiū agitare pditiōis cōſcia
toꝝ mūtiebat inlet. Ea ꝓmū capte ē mur.
admantibꝫ recipientibꝫq; bruttiis q̃ tum
ſacuſū murie ē. Inde q̃ prima refracta por
ta. ut freq̃nti agmine ſigna inferrent̃. tū
clamoꝝ ſublato ſub ortū ferme lucis. nullo
obuio armato in foui puenit̃. oīſq; undi
q; q̃ ad arcē portūq; pugnabant in ſe cōuer.
ſi. tarentini erut. Igit̃ pilis tū iactis. pu
ne eſq; cōſererent̃ manꝰ. tigna rediut. dilap
ſiq; p̃ ꝓxima nota urbis tūna. in ſuas amico
rūq; domos. Duo ex duabꝫ mōp q̃ dimoc
tes fortiē pugnantes occidē. Philemenas
q̃ pditionis ad hannibalē auctor fuāt. cū
ciuitate eq̃ ex pho auct̃ erat. uag̃ paulop e
quus errans p urbē cognit̃. corp̃ mulſq; in
uentū ē. Creditū uulgo ē in puteū aptū
ex eq̃ ꝓpinquitatū erat. Carthalone aūt pſidij
punica. cū cōmeatoꝝ tēptū hoſpitij
ꝓſitus armis uenientē ad cſulē. miles ob
uiū obtruncat. Alij alios paſſim ſine du ſar
mine armatos in armos eduut. carthagi

menses tarentinos ꝙ pure. Bruttij ꝙ multi mꝰ fecti. seu ad ꝓditiois fimã. ut in pace atq; armis captũ tarentũ uidẽt extinguẽdã. Tũ accẽdẽ ad diripiendã urbẽ dusarsũ. epiliã. xxx. simulacra capita mediantẽ capti. argenti uas ingẽs. facti signatiq; auri. l xxxiij. miliã ꝓndo signata. tabule eq; ꝓpe ut finitimarũ omniũ ita eq̃ret. Sz ꝙ maiore ãto/gentis ei ꝓxima abstinuit fabiꝰ ꝙ marcell. qui intrigatus scribe quid fi uellet signus. ingentis magnitudinis diu fuit. situ q; habitu in tomũ pugnantiũ formam. de eo multos tarentinos relinq; iussit. capturus q; inde urbẽ ab ante diminebat. durusq; est edificãe. dũ hec agunt. hannibal his q; ei illorũ obsidebant in sedituq; accepto. audita oppugnatione tarenti. dies noctes q; cursim agmine facto cũ festinãs ad ꝓ ferendã captã urbẽ candusq; q; ꝑ. indi fuit hannibalẽ hũt. Cade q; eqrum arte tarentũ amisit. Ne tam fugientis ñ eo duxisse a gñi uidẽt. q; constituerat loco qn q; miliã ferme ab urbe ꝓfuit castris. ibi paucos inde dies. metapontũ sese ꝑ cepit. Quo de metapontinos cũ hostis principũ ei animos ad fabiũ tarentũ mittit. fidẽ ab eos. accepturus. Tyranna his ꝓa fere. ñ a metapontũ hns ei ꝓditio pa uio ꝓdidissent. fabiꝰ uo q; afferret ce rat. dicẽ q; accessuꝰ eet metapontũ consulunt. urbẽ sp ad principes mittit que ad hannibalẽ delate fidẽ. Cui uo lee⁹ successu fraudis. sui fabiꝰ dicẽ dolo minuꝰ fuisse. haud ꝑ cul metapontes insidias ponit. fabio au spicanti ꝑ q; egdẽ ab tarento. duces se uel arcẽ in addiper. hostia q; cesa ẽ sul eum deos auspicer cauendũ. fraude lo stibi q; ab infidus ꝓdi. Metapontini ꝑ ꝑ. ad consultandũ ñ ueniat dicẽ remisit ut anctatẽ hec tarentẽ. ac cepte cõ pleni. mens gñoris q̃stionis de regẽ ẽ insin ac. Ethnus ei principio q; hagebatẽ. p. sapio in hispania. ill hyemẽ totã tarenti

remissione obsidũ captiuoq; absiñ pisti. edesso ad eũ clarus mt duces hispanos uenit. Erant cũ his q; ei apud romanos. Sz ꝑ ea causam q; uelut fortuna inclina tio animoꝝ q; hispaniã omnẽ agitat. ad rẽ nũ appeti. ẽ. impio fiunt eũ. eade causa mtebili mandatoq; sunt. hanno dubie ois hispanie ꝓcipibꝰ cũ oi. ꝓpiore manu relicto hasdrubale sacrdoti ẽ immensus cast⁹ ei tumulos uiñ p contumacia uiga tur⁹ recepꝰ ad rõanos ect. Hasdrubal ei hostiũ ros tantus angescẽ mẽtis cure. suas immun. ac fore ñ ñ autumdo ab q; moueant. q; cepissent finitet. dimica re ꝙ ꝓnũ statuit. Scipio audus ẽ comu nis erat. cũ ea spe q; successus nerũ auge bat. cũ q; ꝓꝓ ingẽs hostiũ exer⁹ esset. cum uno dimicare duce ẽcunq; q; simul cũ omniũ sic malebat. Certiã q; si cũ plibꝰ par ẽ dimicandũ foret. arte q; dẽ copias au xerat. Nã ei indet nullũ ee nauiũ usũ. q; nacta ois hispanie ora classibꝰ sub ductis nauibꝰ tarracone. Nauales so tios fidelibꝰ copus addidit. Et armoꝝ ad fenũ aut. eq; ꝓ capitã eã fecit tanta opificũ. Cũ his copus sapio uetus ꝓua pio atq; ratione egressus. nã eni celeꝝ rati cant ab. ñ. sine q; nichil mandato rẽ mo tũ uoleb⁹ duce ad hostẽ pgit. ꝓ cta pu cam cuncti ut aliq; ꝓ fides tibi fer. ꝓle quentibꝰ cacuminibꝰ sacris. nichilis ꝓ uigilãte haud q; barbarus solite ne arte ue. ꝑ potit cũ decidia gñante. ꝓpio ꝙ exercitanti tiñ fiducie ut necessa riã ꝙ gliantiũ cupiebat. ꝓmã occasionẽ rata. sane cũ se tiñ fuge nomẽ execbri le uerbis sortis. nomẽ sufragatis ẽ. Ne q; eni se reprendẽ nomẽ hostiũ. si tũ aliq; odiũ causa ñ nomẽ sumat. exercitus ire stra inducis carthaginense cõmemorant. auaritiã cont eoꝝ. superbiã q; eis gene ris innata mstatq; ꝓbant. simulq; cog dũ tueat suũ ad id tps caput ecce fuisse. ciuitatẽ ita ꝓpe ibi ẽ ubi nus ac sus celebrat coli.

Res agitur in hispania.

Ad eos q̄ fugēt supplices · q̄ neq̄ant hōiū
uī atq̄ munias puti · Se id sapiōe q̄uare
ut stimo sibi nec stimuli apud eū nec ho
nori sit · Q̄lis ex hac die ꝯpimū cognoue
rit · pīm opi eor pīnū faciet · p ſſ ita ꝯmat
facturū · ſs · nec p tūfugio habiturū · q̄ ū
duxerit sotietatē mutā · ū nec diuini q̄q̄
nec humani scīi cēt · Deinde dein mēſpe
tū hīs cūgēs ubiq̄ la⁹manibo grauio
redoluit · atq̄ eo die in hospitiū abduxit ·
Postero die fede accepta stres dimissq̄
ad copias adducendas · Ipse dē dein castra
munichant · donec duabo hīs ad hostem
uenturū ē · prorsum cartaginensiū ēxa
tus haſdrubalis · ꝑpe uīte desiuabat · p
castra eq̄tū stationes habebant · Eius uehi
tes aīfiguamq̄ a q̄ pīma agminis erant
aduentus ēxtulē pīs q̄ ēxtulē pp̄ ca
stra locū accipiunt · adeo contēpīm inimi
cū fecer · ut facile appareret · q̄d utiq̄ parti
ōnoz ēet · In castra trepidi fuga cōpulse
stres siūt · signaq̄ in portis ꝑpe illam · Ar
bilo q̄d die irritatis tm ad tamī aīs ca
stra · ſs · posuer · Nocte haſdrubal in tumu
lū copias recep · plano cāpo in stimo pauit
Et stimul ab tergo · aīe ēq̄ uelut rupta pue
ceps ora el omnē angebat · Subeunt · q̄ al
tero infirmo sūmissa fulcigio plantas · e
ami q̄ altum crepido haud facilior in asce
sū ambibat · Inde in feriorē cāpū pero
die haſdrubal ꝑq̄ stantē q̄ castra hostiū
aīe audit · eq̄tes numidas leuiūq̄ ar
maturā bubaris q affixos dimisit · Sapio
tūm ecē ordines signaq̄ ostendebat ho
stē ꝑdāpnata fide dimicandi aq̄ cāpo · cap
tantē tumulos · loca stomia ī inutis ar
moz q̄ stare in cōſpectu · Et altiora mēna
inīsse cartaginē · q̄ tūscendiſſe mules
ſs · Nec tumulos nec arcē · nec mare q̄
el armis obstitisse sues · sed id fuisse alti
tudinis q̄s cepissent hostes · ut p̄ pauo
ra q̄ ꝑrupta saluentes fugerent · Eam q̄
se alio fugā clausurū · Coortesq̄ duas ·
altiz tale fraudes nullis p̄q̄ deferretur

animis uideret · alitam mā insidē q̄ aburbe
p tumulū obliq̄ in agos ferret · Ipse exercitū
tos q̄ pdie stationes hostiū pepulant ad
leuē armatūm in stimo stantē supeliō du
cat · p aſpu pīma michil aliud q̄ uia ipedi
tiuere · Deīn ut subiacētū uenere · telor · pīmo
ōe grāuis nus ingens effusa ē in eos · Ipi q̄
saxa q̄ loc⁹ strata passim oīa ferme missili
a pīmet ingerē · ip milites solui · q̄ thuca
lonū īmixta āmatis · Tenū q̄q̄ ascensus
difficil' erat · q̄ pe obuebant telis saxisq̄
ad suetudine tam facilē deiciendi munos · et
ptinacia cū subiret pīmi · q̄ simul ceps ali
q̄d eq̄ loci ū stimo consistēt grauiu · leuē q
cursatorē hostē atq̄ mutuā ope tutū · cū p
cul missilibo pugna eludit · instabilē cū
dē ad commū cōserendas manū cepulet · lae.
a cū cede magna in aciē altiore sup stante
tumulo impge · Inde scipio missis ad sui
medā euadē aciē uectoribo · ceteas copias
cū lelio duxit · atq̄ cū parte aceā tumu
li cōtine · donec mollione ascensus uiam
inueniret uiret · Ipse ablena cōmitu haud
magno in sūsuos hostes incurrit · Inde
pīmo fracta acies ē · dū ad cāū sonantē un
diq̄ clamoꝛē flectit · comma · q obuīe occurrē
uolunt · Hoc tumultu el letū stibat · et dū
pdē refert ne ab tergo multarent · Lata p
ma acies locīp ad euadendū · q̄ medius ac
tus ē · q̄ ꝑtā inquū locū stantibo in tergo
oz dumbo · elephantiq̄ aīe figna loricatis tūl
quā euasissent · cū ab oīm parte celer fi
eret · scipio q̄ lelio comu ut deorsū incrent ·
maxime in mutu hostiū latā pugnabat ·
cui ne fuge q̄dē parebat · loc⁹ q stantes
utiq̄ romane tenē · leuiq̄ inhibant ui
as · q ꝑtā castroz ducis pīmapiq̄ fuga
clausere · ac dein trepidantē elephantoz
q̄s ictus eq̄ hostes pmebant · Cesa q̄ ad o
to milia hoīū · Haſdrubal ita aīi q̄ dimi
caret pauma mptu elephantiq̄ pmissis
q̄ plimos pterat · ce fuga exanimēs · pe tagū
flumē ad puerneū tendit · Scipio castris hosti
um ptit · cū pe liba capta omnē pdam

al' mihi

Vacuatur

militib⁹ cẽsissẽ in rectiseruis captus. x.
milia ꝓhitũ duo milia eq̃ũ inuent. q hispa
nos sine ꝓuio oĩs domũ misit. affixo uendar
q̃stoꝛe missit. Circũfusa ũ multitudo hispano
rũ q aũ tcditoꝛ q ꝑdie captoꝛ regẽ cũ appella
uit. Cũ sapio saluto p ꝓnonẽ facto. sibi ma
ximũ nomẽ imperatoꝛis cẽ diẽ. q̃ se milites sin
appellassent. regũ nomẽ alibi magnifico
leuabile cẽ. regale aũũ meẽ. si id in hõis inge
nio amplissimũ ducẽt. tacite meditaret. uo
cas usurpatiõe abstinẽt. Censeꝛe q barbam
magnitudinẽ ai. cui minuclo nõis alii moꝛ
tales struxerint. id ex tã magno fastigio aspnã
tis Dona in regis ꝓuincijs hispanoꝝ dimi
sa. Et ex magna copia captoꝝ equoꝝ. ccc. q̃s
uellet eligẽt in debilẽ misit. Cũ affixo uenda
ret uilissimos q̃stoꝛ. puerũ adultũ mi
cos forma insigni cũ audisset regij geniꝰ cẽ. ad
sapionẽ misit. Quẽ cũ paucaret sapio. q̃s
q annas. q aut id etatis in castris fuisset. numidã
cẽ aut. masiliũ ꝓpinquos uocare. oꝛbũ a pẽe rede
tũ apd matinũ aurum gallã regẽ numidarũ.
eductũ cũ auũculo masinissa. q̃ nup cũ eq̃tatu
subsidio carthaginensib⁹ uenisset in hispaniã
tiberisse. ꝓhibitũ a masinissa. nũq̃ aĩ ꝓlium
misse. eo die q pugnatũ ai. ꝛs. cẽt in sacro a
uũculo clã armis eq̃q; supto in acie exisse. ibi
ꝙ lapso eq̃ effusũ in ꝓceps. captũ arbitrantis
cẽ. Sapio cũ adseruari iumenta iussisset. q̃ ꝓ
tribunali agentiũ erant pug. Inde cũ se in ꝓ
ximũ receptisset. uocatũ cũ nitiꝛgat uelle ad ma
ssiliã reꝛti. Cũ effusis gaudio lacrimis cuꝛ
sue dicẽt. tũ puero anulũ aureũ. tunicã la
to clauo cũ hispano sagulo. et aurea fibula
equũq; ornatũ donat. militiseq; ꝓsequi q̃ ad uel
let eq̃tib⁹ dimisit. De bello in cassiliõ habitũ
q auctoꝛib⁹ q̃ꝛtã ut confestim hasdrubal
lẽ conseqꝛet anceps. ro mẽ ne mago atq;
hasdrubal cũ eo iungẽt copias. ꝓuidio tã
tũ ad infitiandũ pyrenco mussũ. ipse reliquũ
estatis recipiendis in fidẽ hispanie ꝓuin
cijs affluxit. paucas ꝓ ꝓuĩ factũ ad tritulã di
ebs. Cũ sapio rediẽs iã tarraconẽ saltu ca
stulonensi exercitũ hasdrubal gisgonis fi
li et magonis imperatoꝛis. ex ulteꝛioꝛe hispania ad
hasdrubalẽ uenie. seruĩ ꝓ male gestã rẽ amp
lius. cõsilio i certa exequnda belli anno puer
tum ibi conferentib⁹ q̃ maxime ꝓuincie re
giõe caꝛthaginis hispanis eẽt. uñ hasdrubal gis
gonis ultimã hispaniã coꝛ q̃ ad oceanum
q gades uergit. ignauũ adhuc ingenio
carthaginensib⁹ satis fidũ censebat. Inde hus
drubalẽ altum q magonẽ constabat binis fratꝛis
sapionis occupatos octauũ annos publice ꝓuinci
q; cẽ. Nec tñ sitionib⁹ foꝛe aĩ finẽ. cũ oĩs
hispania milites aut multima hispanie
amoti aut educti in galliã forent. Itaq;
q̃ si senatꝰ carthaginensiũ in censissẽ. cui
dũ tñ hasdrubali fuisse in italiã ad belli ge
ꝑt. rerũ summa cẽt. Simul q hispanos omnes
paul ab nõie sapionis ex hispania abduce
ret. exercitũ ei tñ sitionib⁹ tũ adusto ꝑ tho
mimetũ hispanis repleri militib⁹. q mago
nẽ hasdrubali gisgonis filio tuto exercitũ ꝓ
sum cũ gñdi pecunia ad educendi in aede au
xilia. i baliaris ire. hasdrubalẽ gisgonis
cũ exercitu penis in lusitaniã abire. Nec cũ rõ
nis decreuerit. masinissẽ ex oĩ exercitu q robore
cẽt. tã multa eq̃tũ explere. cui q; uacuũ pa
triorẽ hispaniã sortis opẽ fiet. hostiũ oppi
da atq; agros ꝓdari. his decretis. ad exequn
du q̃ statuerunt digressi. Hec eo anno in hi
spania acta. Rome fama sapionis i
dies crescẽ. fabio tarentũ captũ ingenio
magis q̃ ꝓuince gle tam cẽ. fului senescẽte
fama. q marcellus q̃ adusto rumore cẽ sup
q̃ q ꝓmo male pugnauerat. q. nagante p
uitalia hãnibal. media estate uenusta in
tecta milites abduxisse. minime erat. q. c.
publi bibul. tertio. pl. his iã a ꝓma pu
gna q̃ adusa fuat assidius etiom⁹ in fa
ciẽ inimiciq; plebi claudii fecerat. q de im
pio abrogando ei agebat. cui tñ necessa
rij claudij obtinuer. rebato uenusie legati
to marcell. ꝛ. reduxit ad pugnandi ea q̃
minima decreuer. nec de impio ei abrogan
do absente ipe egerit. forte sub rẽ ipse et
marcellus ad deprimendi ignominiã. q filiũ

Pudes affrigido sapionis ad hispaꝝ.

ꝓn

Pulcerrime ꝓsci pionẽ factum.

Advertendum reddit quia tũ quidam hispanos ad se confugientes seruauit ꝓsilio quidem pugnare et consulere.

cōs. comitior causa romam uenit. Actum
de impio martello mco tlammino cē, mgenti
cum su plebe q oī ūi oraīū. Acerbissimeq ti:
pl. ñ martellū ñ ī omnē nobilitatē. Irritu
de coy q cūctatiē fieri, ut hannibal ceamū
annū italiā puīntiā hāt. diuīq ibi q̄ carthā
gine uen. halr fructū impij progati martel
lo. ffp. m. r. b cesum. estiua ḡcatū ei uenusta sb
tertis agē. Hanc tbunī oratione tra obtrit
martellus cōmemoratiē rerū suaq. ut ñ
rogatio solū de impio ei abrogando antī
qret. ī ptio die cōsulē eū mgenti consensu
centuriē os crearent. Addit collega. t. q̄n
ti espūī. q tū ptoy erat. p̄ceps die ptores c
ati. p. licinī amisus effus. duiso pontifex
maxīmo. p. licinī uarī? sere ulli cesar cla
udī. Comitior ipor diebs sollicita cuius
de etrusce defectione sunt. p̄ncipū ei rei ab
aretinis fieri. c. calpurniū sēpserunt, q ei p
uintiam p. p. r. obtinebat. atq confestim
o missus martellus cōsul designatē q rē m
spiēt. ac si dignā uidēt ex atu acto trllū
ex apulia metuīnā trāsferret. eo metu cō
silii etrusci q̄nec. Tarentinoy legatis pa
cē petentibs. cū lab'tate ac legibs suis ym
sū ab senatu ē ut redirent, cū fabi cōsul
r. uenisset. Iuni q r. q plebi eo anno ī fin
dos dies mestimati. ediles curules fue
re cornelī gauduī. q sex. sulpitius galbi.
plebio scīsulī. Scīsului negabāt iure aut
tē. pl. fuisse. aut edilē cē. q patrē eius
quē tū urū agrarū actū abolus cā mu
tīnā cē. oppimo p decē annos fuat. uicer
atq in hostū statu prestare cē satis con
stabat. Centesimo anno puica trlli cōsula
tū mer. m. marcellus q̄ntū ut numanē
tur cōsulat quē unue cur ñ cessit. q quintus
espūī. Vtiq cōsulibs italia tecta puīntia
ē. q duo cōsules p̄ns anni erat. Certe tū
erat uenusie cui marcellus p fuat. ita ut
ex his eligēt duos q̄s uellent. tū ei tulēt au
tarentū q sal centina puīntia ereptis. Cet
puīntie ita dimse ptoribs. p. licinio cōsule p
tifica maxīmo pegna. q q senat censuisset.
sexto iulio cesari sicilia. Q. claudio flami
nio tarentū. Prorogatū impiū in annū ē. q.
fuluio flacco. ut puīntiā capuā q q quin
p̄. fuat cū una legione obtinet. Prorogā
tū q.c. hostilio tubulo cē ut p. p̄. in etrur
ā ad duas legiones. sc. ordet. ē. calpurnī
prorogatū. q licinio uetuno phlonu cē ut p. p̄.
gallia tunc puīntiā cū his dē duabs legi
onibs obtinet q̄bs ptor obtinuisset. q in. l.
uetuno ite in cons. anicleio datū ab senatu.
latūq de prorogando ad. iiii. ē. q ptor sardi
niā puīntiā cū duabs legionibs obtinuerat.
Additū q ad psidiū puīntie. l. naues q̄s
. p. scipio ex hispania misit. q p. scipioni
q eq. silano suc hispanie. sui exat in annū
decī. Scipio ex octoginta naubs q̄s aut
secū ex italia adduxerat. aut ex ptis car
thagine halrat. l. in sardiniā ī simutē mi
sus. q fama erat magnū nauale eo anno
carthagine cē. cc. naubs. omnē ora italie.
sicilie. sardiniaq impleturos, q in italiā tra
ducta res. Sexto cesari exat cognomen da
tus ē. eq. ualerius leuinus eo q progatū impi
um ē. classē q ad sicilia erat nauiū. lxx. ob
tinet. addit eo. xxx. naues q ad tarentū p
oue anno fuant. cū ea centū nauiū classe si
uidet ei ptatū in affrica fidet. Et. p. sulpi
tio ut eidē classe macedonia gtia aq puīn
tiā hat. progatū in annū impiū ē. De duab
q ad urbē. r. fuant legionibs nichil mutatū.
Supplemtū q op erat sarsint cons pmisit. m.
Vna q. xx. legionibs eo anno defensū impi
ū romanū ē. Et p. licinio uarro. p̄. urb
negotiū datū ut naues longas. xxx. ue
tes reficerent q hostia erant. q xx. nouas na
ues sotias naualibs implet ut. l. naiū
classē oīa magis uicina urbi romane tue
ri posset. C. calpurniū uetuo ab aretio moie
exatū. ñ ei successor uenisset. Idē q tubulo
imperatū ut ñ q̄a pue capet. ne qua noua
consilia capere. ptores in puīntias profecti.
Consules religio tenebat. q p digitis alii
q̄ nūciatis ñ facile utebant. Et ex eo tpe
a nūciata erāt capue duas edes forte.

Ad dies redeuntes tarquinios ludos pomp. ... fuisse ... pugnat ex consul ...

Sp. Virginia ...

q̄ martis. q̄ sepulc̄ alq̄t de cælo tactū. cū ad eo munimēt̄ rebꝫ pua religio inserit. dōs mu res in ede iouis aurū nō fuisse. affirm̄ eqm̄ apū mḡes in foro cīcecidisse. q̄ hostis murum pyrāq; de cælo tactā. cere multumq; uastasse m ede iouis. uulsinis sanguinē lacū mand se. hoc pdigio causa dē uni supplicatu o fuit. p dies aliq̄t hostie maiores fine ludi tatione rese diuino ipetta pace dñm. Incepta ōsulū. xc. p. malorum expiabilis pdi gioꝝ euent⁹ fuit. ludi apollinares. ā. ful uio. ap̄. cornelio. sulla. pretore urb̄ pmū fac ti erunt. Ante oīa deū pretores urbem fac runt. q̄ minus annū uouebant. diebꝫ in do faciebant. Eo anno pestilentia ḡnis incidit in urbē aḡsq; q̄ tam̄ mag̃ in len gos mortes q̄ in pruriale euasit. Cuius pe stilentie causa q̄ supplicatū p cōspectu tota in urbe ē. q̄ p. hanc uar⁹ pē. urb legē ferre ad ppm iussus. uti ludi in perpetuū instituti die uoluent. Ipse pmus uouit. sextusq; ante die ciuē nonas q̄rtilis. In dies deū solen nis seruat⁹. De cetero q̄ fame medios gra uior. q̄ ama cessare putab. pinq; ē. hostili o sēptū ē ne differret obsides. ab cetonis ac cep. q̄ cū tulit. ē. reducentes. ē. trentū nar ro cū regio missus. Cū q̄ ut uenit exem plo hostili legionē unā q̄ cū urbe astim ha bebat. signa in urbē ferre iussit. q̄ fidiq; locis uoneis dispositis. Cū in foro etrusc̄ senatoribꝫ obsides imp̄unt. Cū senat⁹ bi duū ad cōsidendū ipse petet. aut ipos q̄ tum plo dare. aut se p̄ero die senatoꝝ omnis libe ros suptū edixē. Inde pontas custodire iussit cum militū p̄fectisq; sotiū. q̄ centurionē bꝫ ne q̄s nocte urbe exiret. so segni negle gentiq; facti. Septē p̄cipes senat⁹ p̄ q̄ cu stodie in portis locarent. cū nocte cū hostis cua serit. Postero die luce p̄ma cū senat⁹ in foro ataui aptꝫ eēt. desidat ubi nāq; equm uenier⁹ ceteris senatoribꝫ. cxx. obsides ubis ip soꝝ acceptis. silitiq; ē. terentio. r. deducen di. his oīa suspitiora q̄ cū filant in senatū fec̄. Itaq; tāquā imminente etrusco tu multu legione ima alt̄am ex urbanis ar retū duc̄ iussus. ipe. ē. terentū cū q̄ hi in p̄sidio urb̄. ē. hostilium cū ceto exercitu pla cet totā pmuniā pagire. q̄ cauē ne q̄ occa sio nouare cupientib⁹ res dar̄. ē. teren ti ut arretū cū legione ueniat. claues por tarū cū magistratu⁹ porrexissent negantibꝫ his cōpere a fronte amotas magistratu⁹ q̄ neglectentia uitio dissē. ipse alias claues ēbꝫ portis iposuit. caueteq; cū cura ut oī a imperitante ceret. hostilii mentē mo uit ut eos spē ī motuꝫ q̄q; erexisse putet. ne q̄d motū posset cauisset. De ta rentinis inde magna ctentiōe in senatu actū. ap̄ fabio. referente ipo q̄s arma arripuissent. alios in custodia q̄ plerosq; cōpertos. nec e penatib⁹ nec e penatib⁹ ē. in sinū. cō. adu factū ē ut oppidū p̄sidio custodiret. ta rentinisq; os int̄ mœnia duc̄ent̄. res in tegr̄ p̄ferret. cū tinq; hoc stare italice es set. Et de. ī. bimo p̄fecto arcis tarenti ne haud minore clamore actū ē. Alius .sē. notantib⁹ p̄fectū q; ei sacerdotia tare tī p̄tuli hostī erat. Alias prima tenebrib⁹ q̄ p quinquenni ante urbē cōditā eēt. magistratu⁹ q̄ unū ei qui inceptū tarentū fecer. medius ad rostra. ī. ad senatū nocturnū ē. ap tuleruntq; Cui sententie e fabi fuit. Silicet tam̄ sinten se opa hum̄ tarentī receptū. q̄ omia ei milgo in senatu ac tasset. Itaq; eni recipiendi fuisse. ita m̄ssi fecit. Consulū alt̄ quinti ē spi nus ad exercitū que. ā. fului. Ita ac habu erat. cū suppleūto in lucanos ē p̄fect. apparitū. alie atq; alie obiecte. ab re ligiones tenebant. Itaq; q̄ cū bello gal lico ad claustridium. ede lapidea a titurio so sabinio. ad ancilia. et aprilibꝫ ipediebat. q̄ negabant una cella duobꝫ recte dedi cari. q̄ si de cælo tacta. aut pdigii aliq̄d in ea factū eēt. difficile pontifici fore q̄ ut dōs res diuina fieret. seue ī posset. neq; eni duobꝫ in eadē die rite una hosti a fieri. Ita aditu in utrisq; edes ad ptato ap.

neq; tam ab ip̄o eccles ce dedicate sūt. Tum demū ad exactū quē ꝓxime anno uenturū erat. cū supplemēto ꝓficiscit. locos inexpugnabiles ꝓpe oppugnare conat. q magnā famā attulisse fulvio tarentū ferebat omne genus tormētorū machinarūq; ex sicilia arcessiri. et naues multas accite erant. q̄ vrgentē ad mare parte urbis oppugnarēt. Ea omnis ꝑ oppugnatio ē. q̄ Iacanū hannibal admouerat copias. et collegā adduxisse id ad uenturū exactū fama erat. cui conungi uolebat. Itaq; in apuliā ex bruttijs reditū ē. et me uenusiā bantiaq; multū tū multum pabuli circa stātē. In eade regiōe q hannibal rediit adusq; ab loco bello. Vbi ambo cōsules ingenio ferocis ipe cotidie in acie hostē haud dubie ꝓuocabāt. si duobus cōsulibus unctis cōmunib⁹ sese hostis debellari posse. Hannibal q cū marcello bis ꝓxime anno cōsule uicerat. uicatq; erat. ut cū eodē si dimicandū foret. nec spē nec metū ex uano haberet. uti duobus cōsulibus habuit q̄q; sese parē futurū existimabat. Itaq; tot⁹ in suas ātes usus, insidias loci q̄rebat. Iuga tam ꝓxima inter se. una castra uario cuiq; tu fiebant. Quibus cū erat in castris esse cōsules. credebant. nichilomin⁹ oppugnari locos posse nisi. I. auctio ut ex singulis loculis cum classe iuberent scribit. Et ut a tergo q̄ oppugnari. mœnia posset. a tarento parte ex qua in p̄sidio erat duas coniunxerūt. Et uti fortuna ꝓ quā thurino cōpta hannibali cū erat. mittit admittendū ab tarento. Vbi sub tumulo petelle equitū duo. pedituū tria milia in occulto locata. inq; inexplorato essent. i. cū madussent adarmatos cesa. et ferme omnes capti alij dissipati fuga pagos saltusq; tarentinū repetiere. Tumulus erat siluestris inter pumicas q. i. castra anceps ꝓmo occupat. qua. i. q̄ his pars est q̄ urgeret ad hostilē castra cōtinuabat. Hannibal insidias q̄ castris apte exē dūdat. Itaq; nocte ad id missas aliq̄ numidarū trīmas. medio in saltu ꝑdiderunt. q̄q; inter dū nemo ab statione mouebat. ne aut arma aut pabuli onera ꝑficerent. fremebant uulgo in castris. is occupandi loci cū eē. et castello firmandi. ne si occupet ab hannibale foret. uelut in aciem hostē. exornant cetes marcellū. et collegē. qn inter se magistratus cū equitibus paucis exploratū. subiecta res oculis minus certū dabit consilium. Consentiente ꝯspino cū equitib⁹ cc. xx. et q̄b⁹ xl. fregellani ceti etrusci erant ꝓficiscūt. Secuti. cn. marcellū tertium. filium et manlium simul. et duo ꝓfecti sociū. l. antenni. et sp. aulli. Immolasse eo die q̄dā ꝓdicē memoriē. cōs. marcellū. et pumam hostia cesa. et cur sinū capite uinienti. in sacra oīa cōparuisse q̄ assolet. Actū q̄ uisum in capite. nec id sane aruspices placuisse. q̄ sedim trunca et ꝓpia extantium sedia apparuissent. Cetim cōsul marcellū tanta cupiditas tenebat dimicandi cū hannibale. ut nullo satis castris castra ꝯlata crederet. Tū q̄q; uallo egrediens signū dedit. ut adequitarent milites cetr pedē. ut si collis in quē ꝓspectatū uenit placuisset. uasa colligerent. et sequerent. Erigunt cōpi ad ea castra erant. unde nichilus apta undiq; et ꝯspectui ferebat una. Numidas ꝓspectatores neq; q̄q; in spē tante rei positos. et si quos uagos pabuli aut lignoꝝ causa longe a castris. ꝓgressos posse extemplo signum dat ut pariter ab utroq; latere exorirentur. Vbi ad conspectum uenere q̄b⁹ obuios ab uigore ipo cōpungendū erant. q̄ celerrime q̄ ab tergo inclu derent. Tum undiq; oīs exorti, et clamore sublato impetū fecere. Cū mea nalle cōsules ut neq; euadere possent. in uigil occupatū ab hoste. nec receptui ab tergo cōmunitū habent. et hi tam diuti etiam ꝓtulisset, ni cepta abertusas fuga pauore cetes inicisset. Vbi tamen omisere pugnā aserti abertusas fugelliam. tunc integre cohortes do ipiq; ex parte pugnando rē sustinebāt. et ꝓpe uulnerato omnibus cōsule marcellū. et in sinistrū lancea platerē ex eq̄ moribundū inde. tū et ipi ꝓ parte aut stupe erant.

Marcellus cū collegā ī cautē ꝓspectatū ex eius occisū. ēspū nullum ꝓ ex euadit.

.l. adeuntē

cū ēspino cons. duob⁹ lachis icto. q mantello adolescente sauio. q⁹ effugerūt. Interfecti a ul' manli tribuī mil. q q duob⁹ pfectis sotiī. manli auxiliī occisis. armens capt⁹. Aliadores cōsulū q̄q; unū in hostiū potestatē uenīre. cū aut mēfecti. aut cū cōsule effugere. Equi tres q. xl. aut in fugā aut ī fuga cadūt. duo de .xx. capti unū. Tumultuatū in castris fuit ut cōsulib⁹ mens subsidio. cū cōsule q filiī alti cē sul' senatos. q; ingualq; infelicis expeditiōis infelicis reliq̄as ad castra uenientes ēmunt. eoꝝ mantelli cū alio q̄ mutandū sunt. nec q; nec p etate manū. nā erāt. lx. anis erant. Nec q; p nedis prudentia ducis tā impune issent. collegāq; eq̄te totā rē. p. in pacē redemt. exultos ētra imā rē. p. abiit. Etiā siq̄ de mantelli morte uariant auctores ōia eq̄m uelim. Vt omittā alios. c. Celi' ēplicē geste. rū ordinē edit. q nā tradidit fama. aliam sequī laudatiōe filij q̄ rei geste mēfuit. tūa q; rēp. p̄mōstra ac sibi cōpta affert. Cū enī tua fama uariat. aut tamē pleriq; loca fingendi causa castris egressum. oīs insidiis circūuentū tradunt. Hannibal magnū nōe hostib⁹ mo te cōsulis unī. nullāe alī mitigatū cē nec. ne cui deēet occasionē. castra in tumultū in q̄ pugnatū erat q; templo īmittere. Ibi inuentum marcelli corp⁹ sepelit. Crispū a monte colle ge a suo nullāe ērat. silentio insequentis noctis p̄fect⁹ q̄s q; primos [illegible] montes. in his lo co alto a tuto undiq; castra posuit. Ibi duo duces sagacē moti sunt. alt⁹ ad inferendā fraudē. similis marcelli simul cū corpe. Hannibal potuit erant. cū figni erroꝝ ne cui dolus nocēret a primo mentis ēspm. cū cautiores primas miserunt nūtios. occasū collegā cē. annuisse cū hostē potuisse. ne q̄b⁹ lucis cōdentē nōie marcelli cōpositis. paucō ante hinc nūtiī cōs. salapiā uehunt. cui lucē ab hannibale al late fuit marcelli nōie cōpositē. se noctē que die illū secutū cēt salapiā uenturū. multē cēnt q̄ in p̄sidio erāt si q̄ opa coꝝ op' cēt. Se cū fere salapitanā fraudē. q ab ira defectionis modo ē cētū interfectoꝝ ruti cautionē supplī

tij prē. missō irē mittō p fugā cū romānos sine arbitō multos q̄ uellent agent. oppi dumq; p munds urbēq; opportuna locā in flu omib⁹ dispōit. custodias nigh⁹q; in arm noctē ī tēpus instruunt. cū primū q̄ uenturū hostē q̄rebant. q robors in p̄sidio erant op ponūt. Hannibal q̄rta nigilia ferme ad mē acessit. primū agminis erant p fugere ro manoꝝ. q arma romana habebant. hij ubi ad portā ēuentū lumine cōis loquentes q̄a tant nigiles. a p̄q; portā subeunt. cōsulē ad cē. Nigiles uelut ad noctē coꝝ q̄ritant. tu multuari. ēpidere. molim. porta carthame ta detecta. clausa erat. Cum parū uerb⁹ leuant. parū sumb⁹ subducāt. in tūi alti tudinis ut subire trare possent. Vix dū sa tis patebat iē cū p fugē. q̄ā mūt. p porta. q cū referme mitterent remisso fune q̄ suspen sa erat carthama cū magno sonitu cecidit. Galapini alij p fugas negligentē ex multe sustensa humeris ut mē pauatos grecos arma induūt. alij q turris ad porte munī q̄ saxis sudib⁹ pilis absterrent hostē. ta mē hannibal sua q̄ipā fraude capē abut. profectaq; ad locoꝝ soluendā obsidionē. q manari sūma in opib⁹ trimēq; oī gentē q̄ sicilia aduecta oppugnatū q̄ agrom nā haud ferme fidenti reditum defensuriq; se urbē. prima lux morte nūtiata marcelli ad fulsit. sequē nī nūtiī hannibalē numi darū cētum. primo. ipm quātū acie lare posse cū pditū agminē sci. Itaq; urbi primū numidas edito spectis signo aduentare se sit. q ipē paterfacta regnite ferox in hostes e rūpit. Et primo magē q in puiso id fecerūt q̄ q paruis reb⁹ cēt. accepe ētam erant. Deīn ut supuenē numide. tumē pauor. ro. ē uniuer sus. ut passim ad mare ac naues fugerent. it lucis opib⁹ machinisq; q̄b⁹ muros q̄tiebāt. Ita aduentu hannibal' soluta locoꝝ obsidio ē. Crispū p̄p in hostis p̄fectū hannibalē sensit. q̄ cētū cū collega p̄fligat. ēq. manli lus. cē. mil. uenisse aduēe nuntiat. Ipē ad legionib⁹ suis cū p̄ā p̄fect. uxe letiē agi

nacius

Propria acies q; multū ducū sollicitudo. alterū ad iferēdā fraudē. alterius ad arcendam.

tationē p̄ guntate milit̄ pauc̄. roma lu
ctus de morte collegę sc̄pſit. q̄ntoq; ipſe mo
ſamne cēt. Se comitioꝝ causa ī poſſe. ſ. ue
nire q; nec ne labiē paſſim? uideē. q de tare
to ſollicit̄ cēt. ne cr̄ hannibal eo cū
tēt agm̄. legatos oſ̄ cē ad ſe mitt. uros pu
dentes. cū q̄b; q̄ uellet de re. pul. loq̄ret. hoc
litē recitate. magnū q lucū monte alti cſul.
q metū de alto fecer̄. ſtraq; q̄. fabiū filiū ad
cr̄atū uenuſta miſcer̄. q ad cſulē tres legati
miſſi. ſcr̄ē mili cēſar. l. lucani pollio. l. anti
halimed. cū pauas aīs diebꝫ cr̄ ſicilia redi
ſet. hī mittare cſuli miſſi. ut ſi ad comitia
uenire. ſ. ī poſſ dictatorē in ag̃. ſ. diceē.
comitioꝝ causa. ſi cſul tarentū pfect̄ cēt.
q̄. claudiū p̄r. placē in eam regionē inde
abducēt legiones. in q̄ plimas ſortiꝝ urbē
mieri poſſ. Eadē eſtate nalius cū claſſe cen
tū nauiū cr̄ ſicilia in affrica trāſmiſit. q ad
clupeā urbē aſſentioē facta. agrū multo late
ferme obuio uaſtauit. Inde ad naues reꝑti
pdatores recepti. qr repente fama acridit
claſſem pmicā aduentare. lxx. eaꝝ q
tres naues. Cū his haud pmil clupea pro
ſpe pugnat romanus. x. q viij. nauiū
captis. fugatis alijs. cū magna treſti
nauali q̄ pdā hostiū redit. Eadē eſtate
q philipp̄ implorantib; achęis auxiliū
tulit. q̄s q machinantes tirannī lacede
monioꝝ finitimo bello urebat. Et etoli
nauib; p freū q nauplicū q pitē uastau
it non uicoꝝ uocantes ciuitatū ſtructo de
ſplati erant. Attalū q; regē aſie. q. etoli
ſimū genus fuc magiſtratuī ad eū primo
anno cōſio detulēr. fama erat in aurorum
ciuitatū. Ob hec philipp̄ ingētā deſtendens
ad lamiā iā urbē etoli duce phirna q pre
tor in eā amnē cū abſente attalo cr̄ erat
occurrēt. Habebant q attalo auxilia ſe
cū q ferme q ex romana claſſe. a. p. fulphi
tio miſſos. aduſtus hinc duce atq; his copi
as. philipp̄ bis pſp eventu pugnauit.
ad modū hoſtiū utriq; pugna occidit. Inde
cū etholi metu cōpulſi lamie urb menib;
tenēt ſeſe. philipp̄ ad phalera exercitū duc
ī maliacū ſinū. Is locꝰ ē quidē frequēt hūan
p̄. eq̄rū pauū tutaſq; cū ſtationes. q alia
oportunitate maritima tres q̄q. Ego le
gati ab rege egipti ptolomei hyduſq; et
athenienſib; hyduſq; q chius uenēr. ad dimi
dium mē philippū atq; etholos bellū. ſ. dohibi
tus ab etholis q cr̄ finitimus pacificatoꝝ am
nanter rex athamanū. Omnū cāꝝ ī tanta
p etholos cum etur fendtionis q̄ p ingentis
gtoꝝ gentis. q̄ ne philipp̄ regnūq; q̄ reb
grē gnī libuit. fretum ītermiſcēt. De pace
dilata cſulatio ē in italia macerū. Etholo
q loc̄ q dies certi indicti. Interī. p̄r. dieꝝ
indutie ſpatate. p̄ fecē ī rex p theſaliam
hostilq; calare eubee uenit. ut attalū quē
claſſi euboeā petentē audiente pueris et
ultiꝰ appulſu anteret. Inde p̄ſidio rebe
to achęis attalū ſi forte interī occiſſ. p
fecē ipſe cū pauis eq̄tū lemſq; armatore
argos uenit. Sbi comitioē heroon nemoraq;
ſuffragijs. pp̄. ad cōi celam, q ſe macedo
nū regē q̄ ea ciuitate q̄mittere ſeruīt.
Ireus cecus ab ipō ludiē q templo regū
p̄facē ad inducīū multo aīi ſortioꝝ cōiuī.
Sbi de etholis ſumendo bello actū. ne cauſa
caut. ſ. attalo mitteret. gnā cēt. q ea oīa
mr̄ dū tus latuatū tpe cōiacto etholi tha
ne. p̄ſq; attali eg̃ia uenīſſe romanam
claſſem ſtare ad naupactū nunc. reuocatū ē
in conciliū adeoꝝ in q̄ cū legiones eaꝝ
q ad phaleam egrediant de pace. primi q̄ſti.
quā penna comm̄ fore conuentionis tpe mu
tuaq; fide. q̄ terno nouē dierū bellū poſ
ſe. ſi meſſenis adeat philū redderent. is. re
ſtituere. ac in tantis cordi leo q̄ pleuntq
cultride. Eaꝝ ū indigne rat philipp̄ uarios
motus ſibi ulē condictioꝝ ferre. q̄ ſe aut
q̄dē ſe aut de pace audiſſe aut indictas ſepi
ſſe dies. ſpē ullā habentē q̄etus etholoꝝ.
q ut oīs ſocios tectos hēt ſe pacis. ullae bel
li cauſam q̄ſſe. Ita mr̄ferri pace cōiuī
dimiſit. q̄tuor mille armatoꝝ rebeis ad
p̄ſidiū adeoꝝ. q q̄nq; longis nauib; acroꝝ

tis q̄si accepisset mussenū p̄ad se classi ar-
thuguenisiū ex barbaria ab rege prussie ne
mentib⁹ naub⁹ statuerat nauali p̄elo la
cessere. ꝛs. tā diu in regiē ea potestis ma
ris. ꝛpe habito cōsilio angtos regressus. tā em̄
eor⁹ appetebat tps q̄ celebrare uolebat p̄sen
tia sua. occupato rege appetu ludor⁹ q̄ p̄ dies
festos licentiā q̄ uīt bellī tpa remittēre cūm.
suis p̄tib⁹ naupacto p̄fect⁹ classē abstulit.
in p̄silię tuōem q̄ hominū fertilitatis effu
se uastant. fama eūrei philippi abiu
dicē aut. naptiq̄ cū equitatu p̄fect⁹ se ib
sed̄ p̄dis⁹ palatos passim pagos gūesq̄
p̄da aut q̄ mobil tale metuentē adorti ꝛs.
cōpulit inmanes. Classis ⁊ hand q̄q̄ le
ta p̄da naupactū redit. philippū ludor
q̄ q̄ relīquunt celebritatē q̄ttecūq̄ de ꝛ.
tam̄ maiorie parte fama̅ auxerat. letiti
aq̄ ingenī celebrari festi dies q̄ magē q̄
q̄ p̄lariē dēpto capitis insigni purpura
q̄ atq̄ abo regio habitu eq̄uat cetis se in
spectē q̄ mobil gīl ē amicitijs libis. pe
bruss̄q̄ haud dubiū eo facto fre lubrat.
n̄ oia intolerāda libidine foeda ac defor
mi efficiss̄. Rugibat em̄ cū cū imo haud al
to comite p̄ maritis domos dies noctesq̄
q̄ submittendo se in p̄uatā fastigiū q̄ mi
ni⁹ suspitū. eo solutior erat. q̄ libertate am
alius uanā ostendiss̄ totā in suā licenti
am utebat. Nap em̄ oia emebat aut ebla
diebat. ⁊ cum flagitijs adhibebat. pelo
sūq̄ q̄ cum q̄ parentib⁹ erat. mox nō modo
dā seruitute ludibriū regie fecisse. Vnū ⁊ p̄n
cipi achaor⁹ cuius adepta uxor nōie pol
charta. ac spe regiar⁹ nuptiar⁹ in mace
doniā asportata fuat. p̄ hec flagitia sollēp
nia emar⁹ pacto paucaq̄ additis diebꝫ
climas ē. p̄fect⁹ ad p̄fidiū etholor⁹ q̄ abe
leis acatiū acceptūq̄ in urbē eūt eade
dū. Cū eadem p̄nes eū summa imp̄ij erat.
ad eius ad climas regi occurrere. q̄ etholor⁹ ac
censi odio q̄ acetis achris dissentiens et
in sensi etholis q̄s ꝛ. q̄ adūctus se manū
se bellū credebant. p̄fecti ad imis comuni

to exactu tūsserant laurium. q̄ annis ele
tā agrīs ab orna ex dirimit. p̄mū die q̄ fi
nes hostiū mgīi tūt p̄planxe absūpserē. p̄
eo die atq̄ in stantia ad urbē accessūt. pe
mussis eq̄tib⁹ q̄ eb equando p̄ptū ad eq̄rsi
ones. gen̄ lacessēt etholor⁹ p̄gnoscent
sulpitiū cū q̄ntes naub⁹ a naupacto ad
lenē tēca sse. q̄ ex p̄tus in tā q̄tor mu
lib⁹ armator⁹ silentio noctis ne conspica
agīi potiss̄ mitis limitā. q̄ in pinsa re ingē
tē mitat troiē. p̄ter mē tholocos q̄ roma
na signa atq̄ arma cognoīe. q̄ primo re
cipē suos uolucrint ire. deūi comitatos tā
itutē etholos q̄ filius illirior⁹ utē gen̄ cer
tamine cū urbe gerī uidet suos. q̄ ipe rex
cū eq̄tatu in colpitē romanā. ibi aquis pi
lo tiect⁹. cū p̄lapsū q̄ capit rege effudiss̄
afx pugna utinq̄ accensa ē. Et. a mūi
nitio mi regē facto. eq̄ regentib⁹ regū.
insignis q̄ pius pugna fiunt. cū pedes si
ē eq̄tes uacē eēt. cadentq̄ ēta cū multu
q̄ multi nequirent. nupt⁹ casse q̄ quemlibet p
suū ab urbe eborū p̄sunt. p̄ eo die ad ca
stellū q̄ phyrū uenit oīs copias eor⁹.
quo ag̃ stū multitudine cū pecoribus
metu p̄plationū cōpulsa audiunt. ea
medītā merīq̄ multitudine. primo sta
tim tirore aduentēs cep̄. cōpensabarq̄ ea
p̄da q̄ ignominie ad eius acceptū fiūt.
Q̄ intenti p̄da captiuosq̄ fuert aut lpi
nū. preconū oīs gens ad mūia. xx. nū
tius ex macedonia uenit ereptū q̄dā ex
rupto arcis p̄fidiis q̄ p̄fecto luchnidum
cepisse tese. q̄ dar sectionē q̄sdā mace
dones q̄ acire. omisso & adhuc bello. rele
tis tam̄. xx. q̄ q̄ngentis os cū seruis ar
mor⁹. cū mentipe q̄ pelopharna duab⁹
ad p̄fidiū soc⁹ p̄fect⁹ ab hinis p̄du
ta loetiaq̄ q̄ euocati ex cunis castē te
metide in thessaliā p̄uenit. ibi alij ma
iore affert rumor tumultū. Huius occur
rit. dardanos in macedoniā effudisse. o
relictē ea tese. ac descendisse in argeste
n cāpū. famaq̄ uno barbaros celebrem

cē. philippū actū ex pditiōe ea q̄ cū ppla
tonib⁹ agᵉ ad fitionē pugnauit. in arbe
m lat⁹ impetu eq̄ ad eminentē ramū comu
altiꝰ gallor ffregit. Jo inuentū abethalo
q̄dā. platiq̄ in ethalia ad scenā ei⁹ anno
tū erat insigne gallor. fama m'fecti re
gis mulgauit. p̄ q̄ factionē ex achaia re
gis. philippi egina classe p̄fect⁹. cū attalo se
se cōiunxit. Actu/cū etholis eleuseq̄ hanib⁹
cū messene p̄ſpū pugnā fecit. Attalus
rex q. p̄. philippū egine hibernat. Eodē hui⁹
anni. k. q̄ntil⁹ cōs. dictatore comitior
ludor⁹q̄ faciendor⁹ causa dicto. l. manli
o torq̄to. ex multe mort⁹. Alij in cāpani
a mortuū tradunt. Jo q̄ nullo añ bello ac
cidat. duo cōsules sine memorando pho
m'fecti uelut orbā rē. pu. relinquunt. Dic
tator manli magistrū eq̄tū sibi dicit.
curul. erat dixit. Senat⁹ q̄ dies p̄mū est
habit⁹. ludos magnos facē dictatorē uis
sit. q̄s memini. p̄r. urb. c. flamminio. cū.
sempronio cōs. fecerat. q m q̄nquēnū uouerat.
Tū dictator ex ludos fec. q m̄ sequēs lustrū
uouit. Cetū cū duo cōsulares exercit⁹ tā pp
hostē sine ducibꝫ eēnt. omnib⁹ alios omi
sis. una pestilentia cum patres pplinq̄ icēs
sit cōs. primo q̄ tpr̄ comitia ut eo potissimū
fierēt. q̄r. ut satis tuta a finitimis pacis
cēt. cū toto collegio dāpnosa. p̄ app ac fer
uida ingenia imperator⁹ fuissent. tū eo
ipso cōs nimia cupiditate cōserendi cū ho
ste manū sine copia nata finitimi lapsos
ee. Cetū deos immortales miseretos nōis
r. prepasse inopine exercitib⁹ temeritate ipso
rū ducū capitib⁹ dāpnasse. Cū circūspicent
patres q̄sna cōs. faciēt. longe añ alios
eminebat. c. claudi nero. Et collega q̄re
hab⁹. Et unū q̄rē cū egregia educebat. set
promptiorē ad omne q̄ tpia belli postula
rent. sicut hostis hannibal. rependū ac
ingeniū ei. modesto a prudenti uiro cauū
cto collega censebant. cōs. huic erat. multi
annis ante ex ducatu ppli uictrio dāpna
tus. Duā ignominiā adeo egre tulerat.

ut rus migraret. q p multos annos q ur
be q̄ cetu careret hoīū. Datano ferme post
dāpnatiōez anno. cōs. claudi marcellus et
cōs. ualer⁹ leuinꝰ cōs. reduxer⁹ eū in urbē. se
dar uestē obsoleta. capilloq⁹ et barba p̄missa. p̄se referēs in multū habitu⁹q̄ insignē
memoriā ignominie accepte. l. metiliꝰ q. p.
luciꝰ censores. eū uocati. et sq̄lore deponere
et in senatū uenire. fungiq⁹ aliis publicis
muniib⁹ coegerūt. ex uno q̄ aut ulro absenta
ebat. aut pedib⁹ in sententia ibat. donec cogna
ti hoīes eius causa marci luinii macati cū in
imica ei ageret. stantē cogit in senatu. ut sua
causa dicē. Tū ex tanto intervallo admirātis.
omnium ora hoīum in se. causamq⁹ simoribus
indigno miserā a pplo facta. magnoq⁹ id
dāpno fuisse q tā egregii bello nec opa nec cō
silio talis uiri usa rep. p̄. est. c. neuius ex. a.
fabius. ex. ñ. ualer⁹ leuinꝰ dari collegas
posse. q duos patricios cum ñ liceat. eandem
causam in. k. manlio ee p̄ q̄ p recusatis
delatū cōsulatū recusantibꝫ esse. ex quib⁹ par
cōsulē fore. si. cōs. luinꝰ cū claudio collegā
adiunxissent. nec. pp. nitione ei rei orta
a patrib⁹ ē aspernat⁹. Vni cū rē mandare is
cui deferebat⁹ honos abnuebat. leuitate
ciuitatis accusans. sororem rei ñ miseritos.
candidā togā munito offerre. eos de honore
prensatū congeri. si honū ducerent. q̄d ita
non optio cōpissent. q̄d ita male cōdito p̄ne ē
sulam altiꝰ cōderent. Hec talibq⁹ arguentē
et q̄rentē castigabant patres. et cōs. farium
memorantes reuocatū de exilio. patria pul
sum. sede sua restituisse. ut parentū sentē
am. sic patē patiendo ac ferendo leniendā
ee. annisi omnis cū claudio cōs. ñ. luinius
fecerē. p̄ die tuū et diei. p̄ro comitia ha
bita. p̄mos cōs. l. portiꝰ licinꝰ. manliꝰ.
et hostilius cato. Comitiis p̄fectis ludis
q̄ factis. dictator et magr̄ eq̄tū magistra
tu habiert. e. trentiꝰ narro in ciriniā gē. pl.
missus. ut ex ea pinnia hostili tumentū
ad eū exercitū iret quē. e. manliꝰ tūs mar
legat⁹ iret. uiseretq⁹ q ibi gererent. simul

qđ olimpie ludicrū ea estate finitum erit. q̄ maximo actu celebrarēt. ut si nuto hostē ꝑsset. adiret id consiliū. ut q̄ sicli bello ibi ꝑfugi. ut tarentum caues relegati ab hannibale cēnt. domos redirēt. sarctaq; sua oia hus q̄ an bellū hūissent redderē. ꝑ. r. q̄a pdosissimus annꝰ imminere videbat. neq; cōsules i re. p. erant. in cōsules designatos omēs ūsi. qm ꝓmū eos sortiri puncias. q ꝓsacere q̄q; qs eoꝝ puncta quę hosti hēret uolebant. De reconciliatiōe q̄ gesta rū in senatu actū ē. ꝓnapio facto aq. fabio maximo. Immanie aūt nobiles mīt esse runt. q accusatores eas indignioresq; huius sua calamitas fecerat. q ꝑtū se mea fortuna edidit. Itaq; his magē ꝓplacabil erat. q mdl op̄ē reconciliatiōe agebat. actus q mitem oia gesturus. timētes ne ēscendi ex se minime collegę potestas fieret. Nec tam auctoritas senat⁹. ut ꝑsitus simultatibꝫ cōmuni cōsilio. q. administraret. re. p. Provincie hus ū p multe regionibꝫ sic supioribꝫ annis. ꝑ duisse extremis italie finibꝫ alti aduersus hannibalē. bruttiꝫ lucam. alti gallia aduersus hasdrubalē. quē in alpibꝫ appropinquare fama erat dicta. Et atū e duobꝫ qui in gallia q̄q; mitu nia erāt. adducto urbano eligēt. quē mallet qui gallia ēēt sortirē. cui buttū puncta cue nisset. nouis legionibꝫ urbanis sc̄ptis. utrū mallet cōsulū ꝓnos anni exitū finiret. relic tū aūt a cos. exitū. q. fuluiꝰ pcōsul acciperet. eiq; in annū imperū ēēt. q cos. hostilio cui p cetera tarentū mutauerant puncta. ꝓuince to apuam. legio una data ē. cui fuluiꝰ pri mo anno ꝓficiat. de hasdrubal aduentu i italiā annu in dies ēscebat. a massiliensium ꝓmū legati nūtiauerē eū in gallia tm̄ sestiū. erratoq; aduentu ei. q magnū ꝓnō auxi tulisse dicēt. ad in cedē annulia conducendi gallos aios. ea missi cum eis legati ab. i. sex tus antistiꝰ q. ab. rem ad re inspiciendā. q re tulerē mississe se eū nauibꝰ silentibꝰ ducibꝰ q̄ per hostium eos ꝓuincias gallos oia explorata referent. p quos hasdrubalē magnis iam coactis exercitibꝰ primo ue alpis ticturū. nec tū eū q̄q; aliud morari. nisi qđ clause hieme alpes cēnt. In locū. ab. marcelli. l. aq̄lius ꝓ augur cat⁹. augurumq; q. cū. cornelio dolabella. rex sacrorū in augurū ē i locū. ab. martij. q̄ biennio an mortuus erat. hoc eod⁹ anno q lustrū cēsuū ē a censoribꝰ. p. sē pronio tuditano. q m. cornelio cethego. Cen sa ciuiū capita. c. xxxvij. milia. cc. viij. mi nor aliquanto numerus qm q̄ an bellū fuerat. eo anno ꝓmū ex hannibal mitalia uenisset. comitiū tecti cē memorie pditū ē. q ludos .ss. semel instauratos ab edilibꝰ curulibꝰ .c. metello et c. seruilio. q plebeis ludis bi duū instauratū amanlio. q. ab. cecilio me tello. ed⁹ pl. q tū signa ad cēsus fieri dederē. q nouus epulū ludorū causa. Cēsulatū iniue unt. c. claudio nero. q m. luio uim. Qui q re signati puncias sortiti erāt. ꝓuinces sorti ti iussēr. c. hostilio urbana euenit. Additū q pegna. ut res in puncias exire possent. q stilio sardiniā. c. manlio sicilia. l. portio galliā euenit. Summa legionū tū q. xx. Ita puncie dimisse. ut une cōsulū cēnt. iiij. hispaniā hēt. tres ꝓuinces. binas in sicilia. in sardiniā q galliā duas. c. terentio me truniā duas. q. fuluiꝰ cū tarentū q salen tinos unā. c. hostilius tubulus capue. ou e urbane ut sarirent. primus quinq; legio nibus. qq. tribunos ēuunt. ut in cetas cōse miser. ꝑpus q̄ cōsules ꝓficiscēnt. nouendi ale sacrū fuit. q ue is de celo lapidauerat. Sub uni pdigij ut fit mentione. alia q̄ nūti ata. ad mūm sedē iouis. et luci maniae te matelle murū q portā de celo tacta. ad m tinenses tribuli q̄ erat admouebant. sanguinis ruū in porta fluxisse. q capue i uꝰ nocte pe tū mḡtratus ingilē lamiaūat. hec pauita hi stus maioribꝰ pdigia. q supplicatio diem unū fuit. ut ex decreto pontificū. Inde rem nouendiale instauratū. q in anni lustro lapidibꝰ imbꝰ pluere. libatas religiōe imbe rauit. Rursus nūciatū in fante ce q̄drupe pare. Nec magnitudine tā mirum⁹. qm q̄drupe
qis q̄ ut simi ē biennio an ictus masculꝰ

Hasdrubal fr̄ hannibal in italiam mittit.

Lustrū cēsuū uicesimum.

an femina.

am femina cēt natus erat. Jo ũ aruſpices
ex etruria adacti, fedũ ac tpe pdiguũ dicere
extõẽ ag nõio. paul tũr cõtactu alto ingen
diũ mutũ in archã cēdidẽ. puectũq in mare
piceer. dehĩc rẽ pontifices ut ũgines ter
nouene p urbẽ eũtes. carmĩ canent. Jo cũ i
tonus statorus ede diſcederent. cēdutũ ab imo
peta carmĩ. tacti de celo edis manentino
nomis regine. pdiguũq id ad matuas p
tũle aruſpices cũ rendiſſent. tonoq duã
placandam cẽ. eduluũ. aur. edicto in capito
lui cõuocate, qbo inurbe roma mtq decimũ
lapidẽ ab urbe tom alia cēnt. iſte mt se. v.
q. xx. delegent. ad qs ex doubo ſtipẽ cferret.
Inde domũ pelicaurea facta. lataq manẽ
tinũ. pure caſteq amatuus ſacficatũ. Con
feſtim ad aliud ſacfitũ citẽ duce ab decem
uiris educta dies. canus octo tal' fuit. Ab e
de apollinis boues femine duc alle, portã
carmĩ tale in urbẽ ducte. p eas duo ſigna
cupſſã, ea unonis regine portabant. Cũ
septẽ et xx. uirgines longã induſte ueſtẽ.
carmĩ in unonẽ regina canẽtes ibãt. Illa
tẽpeſtate forſitũ laudabile nrobo ingẽ
nius. nẽ ab homẽ et in cēdutũ ſit refemẽ. Vir
ginũ ordinẽ ſeqbant. x. uiri. coronati lau
rea. ptertatiq a porta ingamo uico i foriũ
uenẽ. In foro pũpa cẽſtẽs p manũ rete data.
ũgines ſonũ uocis pulſu pedũ modulã
tes incedẽr. ũ uico tuſco uelabroq pto
uarũ foriũ inclutũ publicũ atq edẽ in
nonis regine pcedũ. Jbi due hoſtie a. x. u
ris imolate. et ſimulacru cupſſei in edem
inlata. Deas rite placatus, dilectũ cſules
habebant. acius intentiq q̃ probo amus
qsq meminãt habitũ. Nã et belli tpe du
plicatus nouu hoſtis in italiã aduentu. et
nouũ inuentus erat ũ ſcient in ludes.
Itaq colonos et maritimos q̃ ſabellam uo
cabãt dicebant hz. dare milites cogebãt.
Quibo recuſantibo edicẽ indicẽ et ui q̃ qs
q̃ nre uocatõi hãt. ad senatũ deferret. Tu
die hi pp. ad senatũ uenerẽ hoſtienſis. alſi
cenſis. ſamnas. aurunus. ñtinenſis. ſimueſ
ſanus. et absupp mani ſenenſis. Cũ uocati
ones ſuas q̃sq pp. recitaret. nulli cũ mita
ha hoſtis cēt. pẽ antiatẽ hoſtienſeq uacati
o obſtuata ẽ. Earũq colonarũ uumores
uire iurando ad acti ſup dies. xxx. ñ p noc
tatinos ſe xẽ mena colonie ſue donec hoſtẽ
mitalia cēnt. Cũ oĩs censerẽ primo q̃q tpe
cſulibo eundũ ad bellũ. Nã et hasdrubalẽ
occurendũ ẽ rescandentẽ ab alpibo ne gallos
as alpinos, ne ne etruriã ereptã in ſpẽ rerũ
nouarũ ſolicitaret. et hannibalẽ ſuo pp
occupandũ bello. Ne emgeret ex bruttiis atq
obiuã fiũ ire poſſ. Iuũ animadebãt, pax fides
ſua, punitiani ex atibo. Collegia ex duobo e
ſularibo egnis exatibo et tio anq clauoibo
tarenti pẽ cēt electionẽ hãt. in ciuitatq mitioẽ
de uolentibo reuocandis ad ſigna. senat' ute
ram potestatẽ consulibo fẽ. et ſupplendi un
nellẽ. et eligendi de oĩbo exatibo qs uellent.
pmittendiq ex pmittis qs ere. p. censerẽ
ẽ reducendi. Dia cũ ſumma concordia cſulum
actũ uolẽs. in mia deuigeſima et xx. legio
nẽ ſepti magni uolones auxilia ex hiſpania
q a. p. ſapione luno miſſa, et cũ ad id bellũ a
uctores fuit, octo milia hiſpanoo galloq et
duo milia de legionibo militũ. eq̃tũ decem
mixtos numidis, hiſpanoſq m luctũ
has copias nauibo adduxiſſe, et sagittari
orũ fundito q ad. xxx. ex ſicilia. c. mani
luũ miſiſſe, ſuaderẽ. tumultũ utile ex gal
lia allate. a. l. primo. pr. hasdrubalẽ monſ
ſe ex hibnis, q̃ altis ũſtite. Octo milia ligu
cẽ ſcpta armataq cũ ũcta ſe ũſtitũſſe in italiã
cẽ. Nihil mutẽ in ligures q̃ eos bello occupa
ret. ſecũ in dubio exitu q ad tutũ putaret
q̃ ſtitũ. Ibe utile cons. inpa cẽſecto dilectu
maturi q̃ constituendo quo coegerẽ. eaq mu
nitaq cons. hoſtẽ in ſua q̃nta cũmuẽr. ne
q̃ cũngi in cẽferre in unũ uires patẽt
plimũ in ea re communi oppimo hannibal.
qd ſi ea ciuitate ũ ſtitũ in italiã ſrem cẽdide
rit. recordando que ipſe in ũſtitu nẽ quam
nẽ alpũ cũ loĩbo locaq pugnando, p quẽq ũ
ſes ex hanſiſſe. Illud q̃q tã ſtuale arituq tũ

situm expectabant. ea tardi mouendi ex hi
bus causa fuit. Cum hasdrubali a sua ytalio
nis fine ona celiora atq; expeditiora facere. Ip eni
recepit in animum eu. cum atq; alie gallice
atq; alpine gs. q ei secute fuit ad bella. Et
tu pmunita plenaq; in situ fris q antea im
ma fiant ducebant. tu ei duodecim annoz as
suetudine puis alpib; factis. mr mutioza
ia hoiu in sibi ingenia. nudstanti naq; an
tea alienigenis. nec ulle ipi aduena in
sua tra adsueti. oi gen humano insociales
erant. Et pmo ignari q pti pget. suas ru
pes suaq; castella a proxy hoiuq; poa peti ar
diant. fama dein puma belli q. ry. annu
merabat satis edocuerat. uia tantu alpis ee.
Duas tin puincias urbis magno int se ma
ris tractu spatio diuisas. de imperio q opib;
agitare. hec causa apuerit alpes hasdrubali.
Cum q celitate urbis pfecti erat. id mora
ad placentia dies frustra obsider magis q op
pugnat corupit. Crediderut ceteri op
pti facile expugnatoem ee. a nobilitas
colonie inducat eu. magnu se exercitio eius
urbis fore. ceteis rebus imeturi. Ip ipm solu
ea oppugnatio impedit. q hannibale pma
tinuit el tanto spe sua celiore ia mouente
ex hibris animat. Quippe reputante in solis
q lenta urbiu oppugnatio eet. q ei q ipe fru
stra eandem illa colonia ab recenti victoz regis
sus teptasset. Consule duabus exercitib; pfecto ab
urbe. uelut in duo parte distendant curas
hoiu simul recordantiu qs primus aduent
hannibal intulisset italie clades. simul ei il
la augeret cura. qs tot principios in bi atq; ipio
re dos. eode tpe urbiq; res. p. pspe regeret.
adhuc auisa sedis prioz adid tps exercita
ee. eu in italia ad finimentu q ad carthaginis p
capitalis romanas res. pspa bella in italia po
lapsa ea exisse. postea cu nil hispania alia
sup alia clades duobz egregius ducib; amis
sis. duo exacto exercitu selecto multa secda in
talia sicilia q gesta. q sclata re. p. excepis
se. q pm in tot alia loca q multimis earu ori
altin geret belli. sputui deduisse ad respuu
dii. ne duo bella in italia in italia accepta.
duo celebrimi nois duces ecclis stare in re ro
na. q unu in loco tota pcli mole omne onu
incubuisse. q eoz pox uicisset int cu altero
uictum. credebat q pauci annus lugubres
duoz exitiu fuinib; his anxij animis hoies
regdientes in pmunita ciuitates pfecti sut.
memorie pditi. q plenu adhuc uulnerib;
ues. eoz. unu ad bellu pficiscente, monue
ti. q. fabio ne pcipiti gen hostiu nostr teme
manu ceteret. pmouisse. ut pmu hostiu ag
in conspexisset pugnaturu. cu qreret cau
sa q eet festinandi. aut ex hoste eggiam
gl'am inqt. aut ex ambo uictis gaudiu
mutu de re finis honestu capia. pius qua
claudi cful in puincia uenisset. p extre
mu fine agri tarentini ducente in salen
tinos exercitu hannibale. cu expeditis co
hortib; adolet. e. hostili tubulus. ipsito
agmine terribile tumultu intulit. sed tri
ginti milia hoiu occidit. nouem signa mili
taria cep. adonat ex hibris ad famam ho
stis. a. claudi qui p urbes agri salentini
castra disposita habebat. itaq; ne cu duo
bz exercitib; simul cofligeret hannibal. nac
te castru ex agro tarentino mouit atq; in
bruttios contulit. Claudi in salentinos ag
ru commisit. hostili capua petens. obuiam
aduentui fiat. cos. claudio. ibi ex trib;
exercitu electi pditu. xl. milia. et eques q
bus cons. aduersus hannibale gereret.
reliqs copias hostilius capua duce ius
sus. ut. q. fulvio p cos. tulet. hannibal
medio certo exercitu. que hibris aut in p
sidus agri bruttij habuerat. in lucanos ad
grumentu uenit. spe recipiendi oppidi q per
metu ad. rs. defecisset. eode aduentu ei. ag
rorum exploratores ruinib; demouit. q. x. fere et
quingentos passus castra locat ab hoste. stu
nti membra ipe inuictu uidebat. prenoual
lu. Quingentos passus interat castra pu
nica ac romana. int'iacebat campus. colli
nunebat. Nudi finistro lati. carthagi
nensiu rex romanoz nemine sustinenti qo n

Claudi cos
ciuil ei bum
bale omnib;
magnifica
ciuitatu
opibu
ac.

Grumentu
antiqz.

silue ns ad insidias latebrarū lr̄bant. Jn
medio cāpo ab stationib⁹ pcursantes. ⁊ tumu
lta haud satis digna dictu serebant. Jo mō
.r. qrere apprebat. ne hostē paterēt.
hannibal lē, mte auspicēs totis uiribꝰ in acie
descendebat. Tū cōs. ingenio hostis usus. q
minꝰ in tā aptis collib⁹ tm̄u insidie pt̄arent.
quinq; colortib⁹ ad dnas q; manipl̄is. nec
te ingū supare. q m cuīsis collib⁹ cōsidē uider.
Exungendi tps ex insidijs q aggr̄di hostē. t.
claudiū asellū tr. mil. q p. claudiū pf. soci
ū educet, quos cū mittebat. Jr̄ luce p̄ma co
pias oīs pdrū equitūq; m acie educ. pa
ulop⁹ q ab hannibale signū pugne ppositū ē.
clamorq; in castr̄ ad arma discurrentiū ē
sublat⁹. Jnde equites pdesq; ⁊ tm̄ portis ru
pit. ac pilatis p campū ppere ad hostes. q̄s
ū effusos cons. uidit. tr. mil. duc legiones. c.
anūcaleo impet impat ut eq̄tes legiones q̄
to maximo impetu possit in hostē emittat.
ta pcto⁹ in cōpositos toto passim se cāpo fud
se. ut sētu obuiq; p̄q; instruant̄ possint. Nō dū
hannibal castr̄ egerat. cū pugnantū clamo
rē audiunt. Itaq; exact⁹ tumultu ad hostē co
pias agit. Jam p̄mos occupauerat eq̄tes tiro
pdrū. q̄ā p̄ma legio cedere ala pluī uibat.
Jn cōpsin hostes ut quēq; aut pdrū aut e
quū casus obtulit. tra cēdē mact. Cresat pu
gna subsidijs. q pauentū ad ⁊ām uimo
augeb⁹. pugnantesq; q n̄ in uetē ⁊atu q du
ci uet̄i haud fuale int̄ tumultū ē. ac ⁊ore
instruxiss⁹ hannibal. in cohortib⁹ ac manipu
los decursū p colles clamor ab tergo auditus
metū ne int̄ cludent̄ castr̄ iniecit. Jnde
pauor mentes. q fuga passim fieri cepta
ē. minorq; cedes fuit. q ppinq̄tas castro
rū breuior fugā paulsis fec. Equites enī
tergo imꝑebant. in tm̄ fusa lata euasert̄
cohortes. sedis collib⁹ nuda ac fuali
decurrentes. tam̄ supā octo milia hoīū occi
sa. supā septingentos capti. signa militar
a. ix. adepta. elephanti in quoꝝ nullōs u
sus in repentina ac tumultuaria pugna
fuat. m̄j. equi. duo capti. ⁊a rōanoꝝ sōno
rūq; in cornua cedidunt. Postero die pri q̄ cant.
Romanus in aiē copias ductis. p̄q; nemīē
signa cont̄ efferre uidit. sponsa legi cesoꝝ ip
sius. ⁊ suoꝝ corpi collata tumū sepelirī iussit.
Jnde in sequentib⁹ continuis diebꝰ aliq̄t ita in
stitit portis. ut q̄ primū signa uidere. tonar
hannibal ⁊ia ingilia crebris ignib⁹ tabna au
sus q̄ pars castroꝝ ad hostes ūgebat. q nunq̄
dis pugnas q̄ in uallo portisq; se ostendēt relic
tis. p̄ferē apulia intendit. Vbi illuxit. si cert⁹
sit uallo romana acies. a numide ex cōposito pa
ulisp̄ in portis se uallocq; ostentāte. finistra
tisq; aliq̄diu hostes. cassatis equis agmē su
oꝝ assequunt̄. Consul sil entū in castris
et ne paucos quidē q̄ prima luce obambula
uerunt parte ulla audent. duobꝰ eq̄tib⁹ spe
culatū in castra primissis. p̄q; satis tuta oīa
ee exploratū ē. inferri signa uisit. Tantū
q; ibi moratꝰ. dū milites ad pdā dispergūt.
Receptui canī iussit. multaq; ān nocte co
pias reduxē. Postero die prima luce. p̄ter ma
gnis tumb⁹ fama ⁊ uestigia agminis se
quēs. haud procul uenisse hostē assequit. J
bi ex tumultuaria pugna fuit. supā .xx.
milia p̄sidiū pene oīa. Inde noctis mo
tamisq; tumulib⁹q; p̄ne locū pugnandi da
ret. metapontū petit. Hanno tū his ēm
p̄sidio ei loca p̄fidat. in bruttios cū pau
ad exercitū nouū cōparandū missus. Han
bal copijs ei ad suas additis. uenusiam
retro q̄b⁹ uenerat tumulib⁹ repetit. atq; inde
castrisiū p̄cedit. Nūq; nec uestigijs hosti
abstitit. q̄q. fulmū cū metapontū ipse pro
fiasceret̄. in lucanos nec regio ei sine p̄si
dio eet arcessiebat. Jnt̄ hāc hasdrubale
p̄q; a placentie obsidioē absceſſit. m̄j. gal
li equites. duo numidē. cū litis missi ad han
nibalē cū p medium hostē totā ferme longi
tudinē italie emīsi ēnt. dū metapontū ac
centē hannibalē seant̄. inētis tumulib⁹ tri
rentū delati. a uagis page pabulatoribus
ris. ad. ā. claudiū p. ſ. ꝛ. deducunt̄. eū pri
mo mētis implicantes ꝛsis. ut mel⁹ ex
itoꝝ ad mor⁹ fateri nem cogit. edocuer̄

Romani?

rōdie

romana

Consul castroꝝ portus hannibalē subsequ
tur. utriq; pu
gnā cōmissi
ugiti mi
lia cesi
sunt.

Litē hasdrubal'
ad fratrem
misse ea-
runt.

Pugnē

luttius se ab hasdrubale ad hannibalē ferre. cui his luttis fidē erant signatis. Ī. nergimo. trē. mil'. ducendi ad claudiū cōs. ītumē. duce simul time summittī pfidiq causa misse. Qui ū ad cīlu lē pueneī, luttēq lecte p mītē suīt. q exercitus pamentatio facta. cū claudī ñ id ips ēe ne -p. mēq cīlius ordinarius pumtē siue qlēq finibp p exēat' suos cū hoste destinato a senatu bellū gereret. audendū aliquid in pnsū mo pinatūq; ceptū nō minorē ap animos qp hostē tiorē facēt. ppetuū in magnā letitiā ex magno metu utēt. luttius hasdrubalis i. ad senatum missis. simul q ipe patres cōsceptos qd pnet edo cet. ut cū in ūbria se occursurū hasdrubal fri scribit. legionē a capua. i. arcessant. dilectū. f. lēant. exercitū urbanū ad nanna hosti oppnāt. hec senatu septa. pmissi ītē p agrū lannatē. marrucinū. ferentanū. pmtuianū. q exercitu ductuq; erant. ut oīs exagis urbibq comea ē patres multū ad uescendū minā deficīt. eqs unūtuq; alia pducēt. uehiculoz fessis copia cēt. sīē de toto exercitu cuiū sotionq; q robo ris erat delegit. sex milia peditū. f. equites. pnūnat occupare se montes pximā urbē pumcūq; in ea pfidiū. uelle ut ad iter pati oīs cēnt. pfectō nocte. flexit in picenū. Et cīlius qd qītus maximus itumb; pōat ad collegam ducebat. relicto. q. catio legato q castis pēat. Rome ñ minus ītionis ac tumultē erat. qp fue rat biennio añ cū castra punica obiecta. is. membo portisq; fuant. Neq; satis cōstabat cīs tā ante audacter cōs. laudarēt. ut tuperarent ne. Appendebat q nichil inquiē ex euen tu famā habiturū. Castra ipe hannibalē ho stē relicta. sine duce. cū exercitu an detectū foret oīe q robois q flois fuerat. et cōs. in lucā nos ostendisse it. cū picenū et gallia peteret. castra relinquitē. Nulla alia re tutioza qp erro re hostis q ducē inde atq exercitū parte abēe i gnoaret. Quod futurū si id palam fiat. et ut aut intersecti neronē cū sex milibo armatoz pfectū. hannibal toto exercitu uelit aut castra inuadē pte relicta. sine urbo suū impio. si ne auspitio. Arces et belli clades locos pīos

anno intersecti dicebant. q ea oīa accidisse. cū uni impī. uni exercitui hostiū in italia cēt. Hūc duo primū bella facta. duos ingentes exercitus. duos ipe hannibales in italia ee. Quip ipe hasdrubalē patre eoz amulare gentū. eque impigrū ducē. ptot in hispania roma no exercitatū bello. gemma victoria insignē. duobo ducibo cū clarissimis exercitibo delectis. sla ritus q̄dē celitate ex hispania ītantis ad arma gallicas gentibo multo magis qp han nibalē ipm gliari posse. Quippe in his locis hūc coegisse exercitū. qbo ille maiorē ptē mi litū fame ac frigore q̄ miserima mortis ge na sustamsisse. Sidonius dicebant. q̄ piti rerū in spame haud cū ignoto duce. c. nerone cōgressurū. sq̄ que in alio imprudito deprensus forte haud sec qp pueris cōscribendis fallacibus admonibo pacis frustrate eluisse. oīa. ma iora ei uero pfidiali hostiū in loca sua me tu mītē semp in deteriora inclinato ducebāt. Neq; p̄p tm mentalli ab hoste fecāt. ut de tegi cīlium satis tutū cēt. puncos milites alloquīt. Negant illi cīlium impis in spem audentiore ipsu turi fuisse qp sui. ad eā cos se victoria ducē. Quippe ad q bellū collega ū añ qp ad satietatē ipi predā atq exitū da te ab senatu copie fuissent. maiores instruc tioresq; qp si adusus ipm hannibalē iret pfectus sit. eos ipos q̄tūcūq; unius mom tū adduxerint. ne oīes inclinatos. audituū m macie. Nā ne añ audiret datum opam. alīm cīlio. et alīm exercitū aduenisse. haud dubiā uictoria futurū. fama belli cōficē. et prima mōtu in spē metuq; in pelle años. Gle q̄dē ex re bñ gestē patres fiducia ipe oīes ipos latos. Semp q̄ premū adiectū sit. id ne totā indi tā fisse. Cerne ipos q̄ cursu. q̄ adnunciē. q̄ famore hostiū ut suū celebret. et hercule pm structa oīa ordinibo uiroz multi crinq; undi q ex agis effusor ut uota et pces et lauteș ibant. illos pfidia rei. p. uindices. urbē ro mane ipsaq; appellabant. in illoz armis dextrisq; sua et liberum suoz salute. ac libertatē repositā ee. Deos deasq; precabant. ut illis fa

Claudius cum exercitu ad ol legium ad urbē ītat.

ustū rē. felyreq; pugna. matū ex hostib⁹ nc
tona cēt. et dāpnarent ipi uotoz q̄ p his fu
scepissent. ut quē admodū nē sollicati p̄sēq
rent cos. ita paucos p̄ dies leu inctonā obu
am uent. Jmmittere in p se quisq; et offerre q
fatigare p̄ab⁹. ut q ipis inmittisq; usui cēnt.
ab se putissimū sumēnt. benigne oīa cōmu
lata dare. modestia cētare milites. nequid
ultra usū necessariū sumēnt. nichil moza
ri nec ab signis nec subsistē abū capiētes.
die ac nocte rē. unx q satis ad natale desi
derū corpū cēt quieti daret. Et collegam
p̄missi erant q nūtiarent aduentū. nec anc
tarent q clam an palam. in diu an noctu ue
nire an cē uellet. hisdē an alius q fidē cast⁹.
Nocte clam ingredi melius ursi ē. Tessera
p castra alimo. cos. data erat. ut tribuni tri
būi. centurio centurionē. eqs equitē. pedes
pedite acciret. Neq; dilatari castra op⁹ cē. ne
hostis aduentū alti⁹ cognē. sentiret. Et cōtra
rio plurū in augusto tendentiū facilior fu
turu erat. q claudi⁹ cū at nichil ferre p̄ter
arma secū expeditionē tul'at. Cū in ip⁹
tūc aut cū uolūtarijs agim erat offerenti
b⁹ sese ultr ex uetāb⁹ eqs erāt nōia dantes si q
rū corpora spacio roburq; uirtū aptū multi
e uidebat cēq; sentiret. Sīd sena castra alti cos.
erant. q̄ quingentos ferme ī passus hisdru
bal abesse. Jtaq; cū ea appropinquaret. ter
tijs montib⁹ substitit nero. ne cū nocte ca
stra ingred'et. Silentio ingressi. a finis q̄ q; q
dmis hostib⁹ intentos adducti. cū suma
ōnū letitia hospitalit' exaptum p̄ter duo
cēlium habitū. an q. Ī. portā uicinā. p̄ea. cō fu
it. Castra uicta cēlium castris habebat. q cū
aduentū eoz. p̄ loca alta ducendo exactum
ut insidet. angustos sal⁹ ut in sitū claudet.
in ablatē aut ligo carpet. agim ludi
ficatē hostē oīb⁹ armis belli fiat. Js ubi in
cēlio adesse. exultoz eo inclinat sentē
tie. ut dū fessū uia ac uigilijs reficēt
militē. nero simul q ad noscendū hostē
paruos filios sumēt. dies. tpe pugne dubiū
ret. nero ñ suadē in q̄ suma opa rēmittent.
ne cēlium simū q tutū celitus ferrū armorum
mozando faciant. Errore qui ñ diutū futius cēt.
uelut torpente hannibale ne castra sua sine
duce relicta aggred'et. nec ad sēq̄m se rē mitē
dasse cū. q̄ se moueat celeriq; in apuliā. q̄
p latendo spatiū hosti cet. cū illa castra pro
de hannibali q capere in gallia rē. ut p otiū
ū uelit hasdrubali coniungat. ex tēplo sig⁹
tumultū et cursū in agē. abutendoq; errore ho
stiū absentiaq; ni illi sacant cū paucis nec
hi cū plib⁹ et aliorsū rē cē. Consilio damus
so. signū pugne p̄ponit. consestimq; in aciem
p̄cedunt. Jam hostes cū castra instructi stabāt.
et spē pugne attulit. q hasdrubal p̄uect cū
signa cū paucis eq̄tib⁹ scuta uetā hostiū nota
uit. q cū ñ intelligebat. et strigosiores eq̄os. mi
titudo eq̄ maior solita insa ē. Sa satis ē
to q erat. receptui p̄ canunt. ac mouit ad flu
mē ūm eq̄lem ū et capi aliq̄ possent q nota
ri oculis fiq̄ forte adustionis colorē ut exercē
tui mā cēnt. simul cū hostē castra uiderē. spes
laq; ñ cuctū aliq̄ pre sit uallū. et ut crebē
dāt semel bis ne signū canat in castris. Ea cū
ordine oīa cēnt. castris nichil auctū erroris fa
ciebant. Bina erāt sic cū aduentū cos. alti
fuant. Una luny. altā. l. portā. Pater q̄q; q
lati tendēt ad mumīta aduersū. Jllis uetus
duce adsuetūq; ē. hosti mouit. q semel in p̄
tonis castris signū bis in cēlijs referebant
cecinisse. q q̄ū ū alt⁹ ab hannibale absessi
set, aura āgebat. minume ideq; erat suspicari
potāt, tante rei frustratiōe hannibalē elusū.
ut ū duxi ū exact' cēt. cū q castra clausa habue
rit. ingnoraret. p̄fecto haud mediocē clade ab
stenturū. insequ ñ ausū. magnop uereri ne
p̄ceps reb⁹ serū rpe animū uenisset. ro. q ea
rē nā fortuna in italia q in hispania cēt. In
itiū huius suas ad eū ñ puenisse cēse. mitto
tisq; bis cēlium ad se se oppimendū accelerā
se. Jbis annū anis. extinctis igitb⁹ uigilijs
p̄ma dato signo ut tacitū uasa colligerēt.
signa fieri iussit. In trepidatiōe q nocturno
tumultu duces parū rē adserūt. Sālē in
estimatis ira duo latebrās subsecūt. alē per

Q. cum hasdrubale plio cōmisso - leuissima uetera t umphariūt.

uada nota meta nnū fluū trānatauit. Ita de sertū adūlis agīt. ꝓmo ꝑ agros palat. fessiq; aliq̄t sōpno ac ingluuie sternūt corpa passim. atq; ut frequētia rei inq̄t signa. Hasdrubal dū luxuriā ostendentis signa ferre uiret. q per tortuosi amnis sinū flexiq; cū cursu noluēs hau mult̄ ꝓcessit ū ꝓma lux tūsitū opportunū ostendiss trānsitur? ꝑ cā quātū mare absedebat, tanto altioribus cohercentibus ānē ripis ī mutauerat uada. Die spatiū ferendo cedit. ad secundū sese hosti. Nec ꝓmū cū ō eq̄tatu aduenit. portū trāsm adsecut cū leui armatura. q cū fessum agīt carpent ab ō pte incaut q q nā omisso itin q fuge simile erat castra metori. pēs in tumulo sup flumina ripā uel let. aduenit luū ōib copis pditū ī itinere ñ. ꝑ celeriū ex tmplo ꝑlio instructis armatis q. Sz ū oēs copiās cōiunxit. directaq; ē acies. claudī dextro in cornu. luū ab sinistro pugnā instruit. media acies ꝓtegendi dat. Hasdrubal omissa munitōe castroū ꝑ pugnandū uenit. in ꝓma acie añ signa elephantos collocat. cui eos leuo in cornu aduersus claudiū gallos opponit. Haud ia tum fide ne q̄tū ab hoste timui eos celebat. sinistrū cornu aduersus. ip. luuiū fibi atq; hi spanis. q ubi maxime mouēt multe spē ha bebat. supsit. Ingures īmedio p elephantos positi. q longior q̄ latior acies erat. Gallos ꝑ munitēs collis tegebat. Ita frons q̄ hispani tenebant. cui sinistro nāor cornu cōcurrit. Dext oīs acies erat pcliū eminēs cessabat. collis oppsitū arcebat. De aut fronte aut a late aggr̄diēt. Int luuiū hasdrubalēq; ingēs cōtētū ētum erat. atq; cedes utrīq; edebat. Ibi duces ambo. Ibi pars maior pditus eq̄tumq; romane pugne. q ligures durū in armis genus eod usi. elephanti q ꝑ ipetū tbauerāt añ signa. ꝛs. q signa mouerunt loco. Dein crescente ētumine q clamore ipotentes ia regi inter duas acies usam. ne luit inēti quor erant. haud dissimiliter nauib sine gubnaclo uagis. claudī. qdo g̃ papu cursu tā longū iter ñsi suū clamatis militibus cū maduīsū collē sinistru signa erigē co nant erat. ꝑ q̄ ea regiōe penetrum ad hostē nō uidebat posse. cohortes aliq̄t subducis e acie comu ū stationes magē segnē q̄ pugnā futurā ebat. p acie cōducat. q ū hostibs ñ ꝑ ī is opnātibs in sinistrū hostiū latꝰ marit. Tantaq; celeritas fuit. ut cū ostenderet se ab late. mox in tergā pugnarent. Ita q̄ōi bs partibs ab fronte. ab late. ab tergo. trina tant hispani ligures q. q ad gallos ia ce des puenerat. Ibi minimū etiam fuit. nā q pars magna ab signis abierat. nacte dilapsi strataq; sōno passim ꝑ agros. q qui aderāt unde ac ingluuie fessi. in tolerantissima latoris corpa uix arma humeris gesta bant. Et ia diei medii erat. fitisq; q calor hiantes cedendo capiendoq; affatim ꝓbebat. Elephanti pnes ab ipis rectoribs q̄ ab hoste mitigati. fabule scalpri cū malleo habebāt. Io ū semit belue ac ruere in suos cepit. ma gister mit anxes positū ipi in articlo q̄ iungi e capiti erunt. q̄nto maximo pōt ictu ad igebat. Ita celerima ira ē mortis mitigate mobis belua imota erat. ū regendis pui essent. p̄mus q̄ro hasdrubal instituerat. q cū sepe alias memorabil. tū illa ꝑpue pugna. ille pugnātes hortando pariq; ore unoq; pcla sustinuit. Ille effusos abiuē tisq; tecto q labore nē ꝓcando nē castigan do accendit. Ille fugientes reuocauit. omis saq; pugnā aliq̄t locis restituit. p̄ extremo cū haud dubie fortuna hostiū cēret. ne sup cēret tanto ētatu suū nomē secuto. cōtato eq̄ se in cohortē romanā īmisit. Ibi ut patre hamilcare q hannibal fuit dignū erat pu gnās cecidit. Ip ūq̄ eo bello una acie tantū hostiū interfectū ē. redditaq; ē eq̄ carmen fi clade ul ducis ul exercitus unius uidebat. Quinq̄genta ser milia hostiū occisa. capta .v. milia. q cccc. ꝑda magna alia, tū oīs generis. tū auri q̄ argenti q̄. Unū q̄ roma nor q̄ capti apd hostes erāt. sup. xxx. ca pitū recepta. Io solatij fuit ꝓ amissis eo ꝓ lio militibs. Hā haud q̄ manentia uiro

Quid simile elephan in acie fecit.

Hasdrubal p gnās cecidit de ētatu q uiq. l. q milia ho fu. cap q. ui lia.

Liber septimus

ria fuit. octo ferme milia hoīū rōāor sotior
q̄ occisa. Adeoq; q̄ victores sanguinis cedis
q̄ cepar satietas. ut p̄ceps die cū cēt mūtiatū
huuo. cōs. gallos cis alpinos ligures q̄ qui
aut phō ñ affinxissent. aut mē cedē effugis
sent. uno agmine abire sine duce. sine
signis. sine ordine ullo aut ipio posse si u
na eq̄tū alia mutatē. cōs reli qui supstant.
alij qui nūtij clādis q̄ mīt ūtutis. Ne
ro ea nocte q̄ secuta ē pugnā. citatione q̄ in
uenīat agmine die sexto ad statiua sua at
q̄ ad hostē pueniūt. Jtē ei frequētia minore q̄
nemo p̄sumpsit mūtus. Leuitie ū tanta uir
ut q̄ores mūtuū p̄gaudio cēnt celebratum ē.
Nā. f. neq; cū habuīt. satis dia enarrauiq; p.
nec q̄ meta expectatiōe euentū cuitas fuerit.
nec q̄ victorie famā acceperit. Nūq; p̄ oīs
dies ex q̄ claudiū. cōs. p̄fectū fama attulit.
ab orto sole ad occidentē. aut senator q̄sq;
curia atq; ab magistratibo abscessit. aut
pples e foro. exactine q̄ mēsis in pis opis erat.
ut pax obtestatione q̄sq; ūse. p oīa celebrata
ut supplices uotisq; fatigare dōs. Tam solli
cite ac suspense ciuitati. fama metū primo
accidit duos narniensis eq̄tes in castē q̄ in
familiaq; ñbue oppsita erant uenisse ex pho.
mūtiantes celso hostes. Et primo magī animo
q̄ aīs id acceptū erat. ut mī leuiq; q̄ qđ
mīte capt. aut satis ēde posset. ei ipi ce
leritas idē impediebat q̄ biduo añ pugna
tū ducebat. Iuuē deinde al. manlio acadino
misse ex castis afferunt. de narniensiū eq̄
tū aduentu. Hec p foruī ad tribunal plate.
senatū curia excitē. tantoq; agmine ac
tumultu ppli ad fores curie cursū ē. ut
adire mūtī ñ posset. Thetoq; a ceteris tribo
a feminis atq; ut in re sta p̄ in senatu lit
te recitarent. Tandē sūmoti q̄ coercuti a ma
gistratibo dispensariq; letitia in ponētis a
ānos potuit. in senatū primū deūm in cōtione
lituē recitate sūt. Et p ciuitatē ingemo alius ul
tū gaudiū. Alius nulla añ fiducia fides erat.
q̄ legatos cōsulū ul' litias audissent. sic dēm
appropinq̄re legatos allatū ē. Tūc ē
ū oīs etas ad rem obuiā. p̄ma q̄sq; occisis aui
bus hauire tm gaudiū capientes. ad mōli
mū usq; p̄ncē cūnes agm̄ pueniūt. legati e
rant. L. uetuī philus. p. hatiī. narrusq; me
tellus. Cum cū fusi oīs gens hoīū frequētia. i fo
rū pueneī. Cū alij rpōs. alij comites eor q̄ue
acta cēnt patrauerūt. aut q̄sq; audierunt eq̄
tū hostiū impatiēq; ocasū. legiones rōānas i
columes. saluos cōsules cē. ex triplo alius pro
uo iptieūt gaudiū suū. Cū egre i arcā pru
entū cēt. multo egre sūmota tbu ne pub
misceē. lutē in senatu recitate sūt. Jnducē
ti in contiōē legati. L. uetuī lutis recitatis.
ipē plaī oīa q̄ acta erāt exposuīt. cū ingēti
assensu. p̄tremo q̄ clamore unūsē cūctis
cū uir gaudiū añs capiūt. dulcurſū in cūcta
tēpla dūm ut gtes agēnt. ab aliis domos ur
bāugib; ubiq; tā letū mūtuū umquē. Sena
tū q̄ añ. huuī. q cē. claudī. cōs. in columi ex
actu ducē hostiū legionesq; occidissent. sup
plicatiōes in triduū decēnt. Eam supplicatiōē
. ā. hostiliī. pē. eduē. celebrata a uiris femi
nisq;. Dia tēpla p totū triduū eqlē turbā ha
buere. Cū mane ampliissima uestē cū ubis
pūm ac si debellatū foret oī solute metu deis
immortalib; gtes agēnt. statuī q̄ ciuitatis ea
uictoria inde hanib sēc q̄ in pace res mē se cō
tle uendendo argentū cūtuī soluendo ande
rēt. C. claudī cōs. cū in castra redisset. ca
pō hasdrubal q̄ secūdū cū cum attulīat. pia
añ hostiū statiōnis. captiuosq; affixos uictis
ut erāt ostendi. duos ē ex his solutos re
ad hannibalē. q ex p̄me q̄ acta cēnt audīt.
Hannibal tanto simul publico familiari
q̄ ictu luctu. agnoscē se fortunā carthaginī
ferē diuisse. Castriscq; in montis ut oīa au
xilia q̄ diffusa lati ueri ñ potūt. in extremū
italie angulū bruttios cogīt. et metapōti
nos ciuitatē unūsa ereptos sedibo ss. q lu
canor q̄ fuere dictionis erant. in bruttium
agrum traduxit.

Capud hasdrubalis fratri referri.

li Cay.

Elm transitu hasdrubal' quantum in italia recli naũat belli. tñ leuate hi spanie uic'ent. renatum ibi subito par poe bellũ ẽ. hispaniã ea tẽpestate signa halebant. ī. pen̄q. hasdrubal gisgonis filiꝰ ad occeanũ penit' gadisp

cẽsserant. ꝓpi maris ora. oĩsp ferme hispaniã q̄ oriẽtẽ ĩgit. sapionis ac rõane ductiõis erat. Hanno ũ pr̄ hanno in latũ brachiũ hasdrubalis uno cũ elatu ex affrica tñ sḡssus. magonq; uĩc'. cũ in celtibia ꝯ medhiã uẽ duo maria ẽ. bicu magnũ mũnũ armaſſ. scipio aduſus eũ. cõ. silanũ cũ. x. mil' seu plus militũ eq̄tũ q̄ngentis mittit. Silanꝰ q̄ntis maximis ꝓuntiatis. celtib. ꝓcedebant autẽ q̄ aspectantes uiam q̄ angustie saltibꝰ crebris ut pleriq; hispanie sũt

Hanno cũ exercitu in hispaniã magonẽ sortiatur. Scipio aduſus eos cos. filanũm mittit.

.ccũ fugis

indurse. tñ ñ solũ nũtios ꝙ q̄ famã aduentꝰ sui pḡssus. duabꝰ indutẽ ex celtibia tñ fugã ad hostẽ ꝓcurrit. Eiusdẽ auctoritatꝫ cõptũ ẽ. cũ. x. carẽ milia ab hoste abẽrit. bina castra cũ uiam q̄ ueret ẽ. lena celtiberos, nouũ exercitũ stipẽ nonẽ milia hñt. deyẽ puncta teñe cultu. Ea statiuis ungulis. oĩ munita militari custodia tuta et firma ẽ. illa alta soluta neglecta. q̄ ut barbaros. et nouũ q̄ mil' tumultuũ q̄ ui sua ꝓpria ẽnt. ea ꝓpe aggredienda mꝰ silani. signa q̄ maxĩe ad leuã ubebat ferri. Decliuiũ ab statiuis ubi primũ cis conspicẽt. ꝓpe ꝓmuſſis scutulatorũbꝰ cuneo agmine ad hostẽ ꝓgit. Cui multa ferme ab erant. cũ haud dubiũ q̄sq; hostiũ sentiret. cũ fugo sa loca et obsita ungulis reperiebat colles. ubi ĩ caua ualle atq; ob id occulta. ẽ side multum et albũ capit ulter. Et relatorẽ tñ fugarum dicta affirmãtes ueniẽt. Tñ sarcinis in mediũ ẽiectis. arma. i. capiũt. ac ex usta impugnã uadunt. nulleq; passuũ aberrãt cũ ab hoste cõspecti fũt. Et ibi atq; repente ceptũ. et mago et castra cuneo eq̄ ad primũ clamorẽ et tumultũ adducũt. Erãt autẽ ĩ celtibẽ circiter. xl. sagata et. cc. eq̄tes. Hãc usta legionẽ q̄ ad ferme q̄ rõanis erat in prima acie locat. cetin

Bulamus ꝙ ꝓpe tis duabꝰ me tonicam caput.

leuẽ armatũm in insidias ꝓsiut. Cũ ita instructos educẽt e castris, nec dũ impẽsus uallo cos. i. pila ciecerãt. subsidunt. hispani aduersũ emissa tela ab hoste. tñ admittenda ipi confurgũt. Que cũ cẽserãt. i. ut solent densatis ꝯpulissent sarcis. tñ ps cũ pile clauẽ. gladiis geri res cepit ẽ. Cetrã aspritas locoꝝ celtibis qbꝰ in pho cursare mos ẽ. uelocitatẽ multi lẽ faciebat. et haud mĩq; ademinit. ita. stabili pugne ad fuerãt. Visi q̄ angustie et inter rupta uirgulta ordines diremebãt. et singuli binique uelut cũ puribꝰ eserere pugnã cogebant. q̄ ad fugã impediũto hostibꝰ erant. ita ad cedẽ eos ul' uictos plebat. et iã ferme omnibꝰ saltibus celtiberi inẽ fecti. leuis armatũ et carthaginenses q̄ ex altis castris subsidio ne nemini pauisi cedebant. duo aut aplissima pedituũ. et eq̄tatꝰ eis uno inuito pho cũ magone effugiẽt. hanno alẽ impi cũ eis q̄ primũ ĩ fligato pho aduenerãt. Dimisso imagone eq̄ fugiente eq̄tatꝰ ferme omnis aq̄ ueteriũ pedituũ erat. secuti. x. die in gaditanã ꝓuinciã ad hasdrubalẽ puenerãt. celtiberi nouus miles impremas dilapsi filuas. ita de domos diffugerẽt. ꝓ opportuna uictoria me q̄q; tñ iã ẽlatũ belli q̄ tũ fuit memoria. tel la. siluanꝰ is celtiberi gentis erat. et alias ad arma sollicitare ꝓlos opportũ erat. ita q̄ clam dato hospitio silano scipio. spẽ celtiberi landi. strabo. cũ ipẽ cultum de moratꝰ est. ꝓpacatoq; ita q̄ relicũ belli erat multumã hispaniã ad silius hasdrubalẽ pgẽt. p̄ cũ cultu tũ forte ad solitos eos in tẽpica tumẽ tus in fide hãc signis repente sublatis fugemagꝰ q̄ tumultũ in pẽne ad occasũ q̄ gaudi ducat. Cũm q̄ ad tumultũ celtiberi ꝓperatum bello se fore rati. cũ q̄ fesso gaudio tũc. et ad omnẽ passum in curuitates dum fit. ut et muris se ipe et armis muros tuerent. Scipio ũ ad hãc aduersus distipatũ passim bellũ. cũ fere ad singulas uias arma. et utrinq; magnũ cedis opus. ret ut tuto ipse hostibꝰ tam cũ relinq̄ret regiõe. Et. scipione frem cũ. x. milibꝰ peditũ eq̄tũq; ad oppugnãdũ

Scipio frem si ũ ad oppugnãdũ urbem exercitum mittit.

oppulentissimā mhis locis urbē quā origo barbari appellabant mittit. ī macessessū fi mbr ē sita. hispanie gentis ager fiuca fer. argentū q̄ mcole fodiūt ī eō. arq; fluat has drubal ad excursiones cū mediterraneos populos faciendas. Sapio cuius ope urbē posi tis. p̄q; uallaret urbē misit ad portas q̄ q; p̄ma q̄q; allocio aios tēptaret, suadentq; ut ami citiā potiū q̄ unā expirent hostē. Vbi pacati rndebāt. fossa duplicaq; uallo cōiūcta urbē. mbr portis exitū clausit. ut una sēp pars q̄etis interī duabr oppugnaret. p̄ma pars cū adorti oppugnare ē. afx sanc q̄ anceps p̄ lū fuit. ipō subire. ñ scalas ferre ad muros p̄ macentibr telis facile erat. q̄ q̄ exēant ad munū scalas. alij fustis ad id ipm factis dei debant. ī alios lupis supne ferri iacti. ut m pielo cēnt. ne sustinere munū ptinerē. Id ubi cōperit sapio. nūa paucitate suo rū exercitū cōtā ēe. q̄ cū eos superare hostē q̄ ex muro pugnaret. duabr simul partibr p̄ma recepta urbē ē aggressus. q̄ res tm pauore iniecit, fessis id cū p̄mis pugnando. ut oppidani mente repentina fuga deserere. q̄ pinnaī p̄si dū metu ne pdita ūbs cēt. relictis statiombr in unū se colligēr. Timor ñ oppidanos cessit. Nec si hostis urbē intuisset siue prē ambi spatī cēt obuij passim cedēt. certis indicis ostentantes, ut gladios abiecisse appareret. Jo utrū parū ex inita allo sit cōspectū. an dolū aliq̄s suspectē fuit. incōptū ē. Jmpetē hostili in fugas fuit. nec sec̄ q̄ adusa arces cessa. eaq; porta signa infesta urbe inlata. q̄ alijs partibr seanibr dolabrisq; cedebant porte. q̄ ut q̄sq; unū uat equus. ad forū occu pandū ita cū p̄ceptū erat, citato eq̄ pgebat. Additū erat q̄ tanor eq̄ti p̄sidiū legionarij. cetā ptis puadit. dereptiq; q̄ cede obnoxiū n q̄ armis se tuebant abstinuer. Carthagi nenses os in custodia dati sūt. oppidanor ferme q̄ clausert portas. cetis tēptū oppi dū siue redire ree. Cecidē urbi oppugn tiē hostiū duo milia. ferme. romanor haud ampli. lxxxx. Letā q̄ ipis q̄ rē gessere urbi expugnatio fuit. a mpio cetoq; exercitu. q̄ spe adsiū aduentū suū ingentē famā p̄ se agēs fecit. Sapio collaudat fremē. cū quātū potuit ulor honore. Carthaginē a se capte copiā. ab eo ornamēa. eq̄ssū. q̄ q̄ hyemps mstabat. ut nec tēptare gradis. nec dissectū passim p̄ pontū exercitū hasdrubal' exercere posset. in cti orē hispaniā oēs suas copias reduxē. dimissisq; in hibna legiombr. L. sapione fiē. romā misso q̄ hannone hostiū impio. cetisq; nobilib' captus. ipe tamen cōē cessit. Eod' an no classis romana. m. ualio leuino p cōs. ex sicilia in affricā trānsmissa. mutinensi carthaginiensiq; ag' late pplationes fec. Extremis fi nibr carthaginiensiū cetra ipa mena urbe. pte acte sunt. Reperti nbr sicilia. classis pnica .lxx. erant longe naues octo. x. q̄ q̄ vij. ex his capte sūt. iij. in alto mise. cetā fusa ac fu gata classis. tm marīq; victor romanus cū oīs gen p̄da illibatū reperit. Tito ñ man. pulsis hostiū nauib' magna cōmeat' frumēti. i. sub uecti. Sapio ctatis el' q̄ hec sūt gesta. p. sulpitius p cōs. a attalus rex cū regie siar aūdictū ē hibernasset lemū. m classe victa romana q̄nq; q̄ xxx. trānsmisit. q̄ philippus seu ira seu mar obuiā eundū hosti forent. pi rat' ad os conat' ē. ipe demet' ad mare de scendit lanisam. die ad uenientiū exercitu exit. Undiq; a sotis legatiōes demet' ad famā cuener. Sustulant em aios etoli. tū ab romana societate tū p attali aduentū. fi nitimos q̄ppl'abant. Ne carnes solū leoni q̄ q̄ cultrea molūt in magno metu erant. si adsit q̄ os sit etoli cū bellū macedonicis q̄ lacedemonijs trimul haud prul arguno. fi ne positis castris trahebat. Hi oīs finis q̄sq; ur bibr q̄ pcla tra manq; porrigebant, memora tes auxilia regē oratant. ne ex regno q̄dē ipi ut tūc ille mūtabant res. q̄ scrdulitatē pleam tūc motos ēe. q̄ tuta maxime medios. siq̄ longinquū bellū regū occupasset pxima mace one metuerent. boeotij quidē q̄ mitiores gra ci pp. thermopilarū saltus ut anguste fauces coartant. ter fossa uallo q̄ intēdi ab eipli

Classis romana e conspectu carthaginis pdam agit. et classem punicam ī nadit.

In macedonia res agit.

a. xxv. remes regie. v.

arq; pterfacta repente porta frequentes ex oppido se se eruit. scuta p se tenentes. ne tela frul cōicent.

Legationes

nũtiabant. ne tñ sitiũ ad sotioz urbes tuendã philippo darent. ul' segnẽ ducẽ tot ẽrarie tumultũ ẽtũsus potãt legiones dimittit. pollicẽ p̃ut tps ac res se daret. ois latiũ se aperiũ. m̃ pñtia q̃ maxime ingebat respirare. Imnũ p̃sidiũ urbi mittit. Vñ allatum erat attalũ ab lemno classe tñ simulã omnẽ ẽrã urbẽ agrũ depl'atũ. polyphantẽ cũ modica manu m̃ boetiã menippũ. Jtẽ quẽdã ex regiis ducibz cũ mill' peltatis. pelta cethre, haud dissimil' ẽ mittit. additi aenenũ ut oms insule partẽ tueri possẽt. ipe copiosam ẽ pfectã. eodẽq; ab larisa macedonũ copiã tulit. ei iussit. Eo nũnatiũ ẽ ẽtholũ etholis heracleã inductũ. regẽq; attalũ de ẽsultandũ de summa belli neptunũ. magnis utrũq; cruciatã dijẽ. Et consilio q̃dẽ dimissũ iã uenit. segetibz tñ q̃ppe maturitatẽ erãt maxime insinu aemanũ euastatis. scotissam copias reducit. Jbi ẽratu oĩ relicto. cũ cohorte regiã demetriẽ sese recep. ñ ut ad ois hostiũ motus occurrere. alta eligent. nñ editi ignes apparerent. Jpe in tussedo mons ẽ in altitudinẽ ingentẽ cacuminis editi speciam posiunt. ut ignibz q̃ul sublatis signũ ũ q̃do molirent hostes. moñito tpis accipt. Romanus imp̃r q̃ attal' rex ape parhetomiçe eã tenere. Jn classem ĩ euboeam ad urbẽ oreũ trãsmittit. q̃ ab demetrio sinu chalatrẽ q̃ eumpũ p̃teti ad leuã p̃ma urbiũ euboie posita ẽ. Jta mẽ attalũ ac sulpitiũ ãuent. ut. i. a mari regiam tirã oppugnarẽt. Vna tñuo p̃p̃ appulsa classis ẽ. urbẽ aggressi sũt. Jo tps occultis cũ platore q̃ a philippo p̃sidẽ urbi erat, colloquiis absumptũ ẽ. Duas arces urbs habet. umã imminentẽ mari. altã urb medio ẽ cacumine. inter mã ad mare ducit. q̃ a mare tris q̃nq; tabulatoz egregiũ ppugnaclin claudebat. Jbi p̃mo altissimũ constructũ ẽ ãtã. q̃ tre instructa oĩ genie telorũ q̃ tormentis machinisq; ad oppugnandũ eã ex nauibz expositis. cũ oĩũ ãos ocl'osq; ad ẽrã ascendit porta maritime arcis platoz. ps. accep. moxq; arx occupata ẽ. Oppidani pulsi. inde mediã urbẽ ad altã tendẽ arcẽ. ei ibi positi erant q̃ fores portas obsidẽt. Jta exclusi. in medio cedunt capiuntq;. a macedonũ p̃sidiũ cẽglobatũ sub arcis muro stetit. ñ fuga effuse petita. nec pinacã pñs imitũ. eo platoz uenia a sulpitio impetrata. in naues ĩpositos ad demetriacũ theotidis expositi. ipe ad attalũ sese recep. Sulpitiũ tñ facili ad horam successu elab'. calatẽ ñ ptin̄ iuncta classe petit. Vbi haud q̃q̃ ad spem euenẽ gnauiter ex patenti utinq; coactũ in angustã mare spectẽ intuenti p̃mo gemini portẽ in ora duo ostiũ buere. ñ haud facile alia infestior classi statio ẽ. nã q uenti ab utroq; tre p̃altis montibz subita ac procellosi deiciunt. q̃ freti ipius euripi, septiens die sic fama fert, ẽpibus statutis recipiunt. ñ certe in modũ uenti. nẽ huc nẽ illuc uso mari uelut monti patiti reuoluẽ tonẽs rupiẽ. ita nec nocte nec die q̃es nauibz dat. cũ classem tã infesta statio accepit. tũ q oppidi alia pte clausũ mari. alia atiu egregie munitũ p̃sidioq; tuto firmatũ sunt. q̃ paruę fiue p̃fectoz pueri q̃ fluuia q uana apẽ oreũ fiant. stabile atq; inexpugnabile sunt. Jo principes ut ĩ tenue suspectum. ps. fec. q̃ cũ spectis difficultatibz ne frustra tps tereret celit abstinuit incepto. classemq; in ad ẽmũ loci dies empturũ ire ob q̃ portus mille passuũ a mari sitos iecit. philippũ q ignes ab ora editi mouerit. ñ seu platonis fraude spectati. q ĩ paratũ urbis haud facil' erat ĩ insulã classi accessus. Jta p cũctatione omissa. ad calcadis auxiliũ ũ signũ accepit ipse ẽ mor. Nã q ipa calcis q̃q̃ cum tenuẽ insule urbs ẽ. tam adeo arto intersaltẽ freto. ut ponto etiã ponti iungat. truncq; aditũ facilioremq; mari habeat. Jcit philippo electo p̃sidio fusisq; etholis qui saltũ timopilarum insidebant. cũ ademetrio de scutulã inde ad tria iugula p̃fect', ipsos hostes hercleã copiosiss'. ipe uno die phocidis eleriã multa ampli. lx. ctendit. Eode ferme die abatalo rege opimiox urbs capta diripitur.

... in focide atq; eubeã ci pepharetũ mittit q loca

Concessat eam pdā regi sulpitiō. q̄ oīa pu
ncos añ dies ab. ſ. multe ceptū regis dirup
tū fuat. cū rōana classis eo se cepiſſ. Attalus
& iguar' aduent' philippi. præmiſ a p̄napi
bꝰ cognitis tebat ipſe. adeoq; impunsa res
fuit. ut ñ ſtenuſiū q̄dā forte pabulatū abur
bē longi pgēſſi agmē hostiū ꝓuī conſpexiſſet.
oppm̄ petūr attalus. Inermis añ atq; inꝑ
pſit' cursu effusus mare ac naues petit. q
molientibꝰ ab ūtu naues. philipp' ſuspuent.
tumultuq; q̄ ex tūa nauticas pbuit. ñ pu
tū rēant. dōs hōies q; accusans q̄ timuī regē
fortunā q̄ oclis. q̄ inꝑtā amiſiſſet. Q pu
ſq; ab eō ira mēpiti. q̄ contēte obſidionē
in aduentū ſuū potuiſſent. uiſo ſtatī hoste
q̄ in uolūtariā deditiōē cēſſiſſent. Cōp
ſitis ēca opīnē rebꝰ tyrannē ē pfect'. q attā
lus ꝓmo oratū ē pfect'. Inde cū fama acci
diſſet pſiā bithinē regē in fines regnū
ſuū ēſſe. omiſſis rebꝰ atq; etholico bel
lo in afiā tēdit. q sulpitiū egyptā q̄ē claſ
sem recep. añ nūtiō ueris pfect' erat. haud
maiore ānimine q̄ opīnē athal' redūs.
philipp' tyrannē cep. Incolebāt eā urbē pro
fugi ab trebis ptinotis urbe ſua capta
a philippo. cū in fidē etholoꝝ pfugiſſēt. ſedē
eis etholi eā dedant. Virbes uastate ac deſ
te p̄ore ciuē philippi bello. tū ab tyranne ſic
añ dictū ē recepta pfect'. ut hyronon q dru
ma ſdon penna atq; ignobilia oppida re
pit. ñ elatīā iuſſis ibi ſe opīre ptholomī
dionꝝq; legatis uenit. Vbi cū de ſimendo e
tholico bello ageret. affuerūt eī legati mup
tinēdē cīliō rōanoꝝ etholoꝝq; nūtī affuit ma
chimadē olīpior ſolenne ludoꝝ paratus
eleos agendi ſtatuiſſe. p̄tendēbāt ad nutū le
gatis cū benigne ꝓnſo dimiſſis. ñ causā
ei bellī — ſe nec moīā. ſi ñ eīs q honeſta
cēdicē liceat pacē factuīs. cū expedito ag
mine pfectus p bithiā megara atq; in coīn
thū deſcendit. Vbi cōmeatibꝰ ſūptis. ple
leū trapheneiq; petit. Et iā cū lērneū ne
miſſē. audit machimadā fama aduent'
ſuū ētrū refugiſſe lacedemonē. a egriūq;
ſe ad cīliū etholoꝝ recep. ſimul classē pu
nicā ut mari & aliq̄ poſſit accitā. ubi nul
ſe muenturū. pauīs añ diebꝰ mēna eas e
iecerunt prīm. inde post carinaſ petierunt.
cū ab oriente pfectū attalū. ēsq; audiſſet. ne
riti ne ad se net. q̄ inī nū fauces hē ſūt do
minū ſuū oppīnent. philipp' meretur q̄dē et
agebat' cū ad oīa ipe inꝑtū eſſet. nulli tñ se tā in
tē occurriſſe. q inpientē oīa ex oclis eluſiſſe
celitatē ſuā fortunā. In concilio añt diſſi
mulās egtudinē elato añ diſſerunt. testat'
cōs hōies q̄ se nullo loco nec tpe defuiſſe. q̄n
ū hostiū arma cēpuiſſent. eo q̄ntā maxima
poſſet celitate tenderet. ſi inꝑ mutuōē unū poſſet.
utrū a se audaī an fugātis ab hostibꝰ gerāt
bellū. sic ab opīnte attalū. sic sulpitiū ab ēal
cāte. sic eās tēs diebꝰ machimadā e manibꝰ
suis elapſū. q̄z ñ semp felicē ee fugā. nec
p difficili ro bellū hūdū. in q̄ finem opīlū
cū hostibꝰ finis ſiscent. q̄ p̄mū eet cēſſiōē
se hostiū habē. Ne q̄q̄ par ee sibi. bū q̄nqua
gīā haud dubiā habiturū. nec melioꝝ euen
tu cos secū. q̄ ore pugnatōe. Ieu regē sortis au
dier. redūt in acheis hereū a tpulla. aliphera
añt megalo polītis q̄ suoꝝ ius ee finū sati
ee p̄hibant. restituunt. Inde nauibꝰ acceptis ab
acheis. erāt añt tres q̄driremes q̄ biremes
totidē antiquā timeat. In remibꝰ septē et
leb. xx. ampli q̄s ut animgent carthaginē
ensiū classi inſerunt in coīmunū finū pfect'
ad eruteus etholoꝝ q̄ ꝓre euphaliū fūt. descē
ſionē fec'. haud felicitate hyoſinā hēnū q̄dē
magī aut in ꝓpinq̄s castellis potiuarias ar
q; apollonie sint. in siluas montesq; refugit.
ꝓcera q̄ inī festinatiōē ab igne q̄ erāt sunt
durepta. cēt naues cōpulsa. cū ius certiq; p
tamria ꝓre achaoꝝ egiū inſtō. cū coīn
thū peruēt pedestres. in copiā p boetiā tū
duci uisit. ipe abscessu ēis p tū attica ſi
ſimū naugās inī medias ꝓre hostiū clas
ſes calatē puenit. Inde cōlaudata fide ac
iuuite. q̄ ni timoꝝ ni ſpes fleriſſet eoꝝ cāos. hy
tatiq; oppugnatioꝝ fortunā mallet. a cala
te oreū nauigat. ꝓnapiūq; his q̄ fugē captu

Oratio philippi regis.

Sinū

Silvas

Ad italiam redit historia.

quā urbe se. ire. tōle maluerunt. Summa rei q custodia urb' pmissa. ipe armatōe ab eulue ia uīn pmū adoꝑ fercitaī scopis pfect' erat ñecit. Cassamdice deīn centū namū longarū carinis ꝓsitis. contēnq; ad effectū ei opis multitudine fabroꝝ nauali; quos mgnā tī q̄lla cēt pfectio attali fecerut. q̄ī tpe latinā tib' sotis latū ab se amiciū. reꝯ in regnū cessit. ut dictonis bellū ferret. Extremo estatis ei q̄ h; mgna gesta sunt. c̄. q. fabi maxim'. p. legat' ab. m. liuio cos. romā ad senatū mīt tuasse. tsulē satis ꝑsidij gallie ꝓuincie edē. l. portū cū suis legionib' cē decrēde se in ac cedua estatis tsulare ꝓsse. patres ñ. m. liuiū tīn redire ad urbē. h; collegā q; ei. c. claudiū uisset. Jo m mdccto mīt sunt. qd'. m. liuius estatis reduci. neuios legiones hannibalis oppositas. manē in pumicis uisse. Jnt' q̄s ita plurīs conuenit. ut quē admodum uno aīo rē. p. gessissent. ita q̄q; ex duūsis regionib' cucurrēt. uno q; tpe ad urbē accid'ēt. ꝓnestē quī ꝓr uenisse. collegā ubi opue uissus. Forte ita cecidit ut eo die amb' ꝓnestē uenirēt. Jnde ꝓmulso edicto. ut triduo post. frequens senat' ad edē bellone ad cēt. oī multitudīm obuiā effusa ad urbē accessere. q̄ salutabāt m unūsi cāususi. h; p spicē q̄sq; uictē rem. tsulū cupientes. alius gratulabantur. alius gratias agebant. q eoꝝ opa in columnis rē. p. cēt. Jn senatu cū more oīū imperatoꝝ expositis rebꝫ ab se gestis. ꝓtulassent ut ꝓuinc. p. forte feliciq; administrata. q deus immortalibꝫ haberet honos. q ipse triumphantib' urbē inire licēt. se ꝙ ei q̄ postulauerit decē. pedes muto dōꝝ primū. deīn sedīn dōs tsulū ꝙnde rūt. q supplicatiōes amborꝝ noīe q triumpho ut q; decreto; int' ipse. Hec cū bellū coī aīo gessissent triumphū sequēt. ita cuenit. ut qm q; imperiū huius res gesta cēt. q eo die q; pugnatum foret ei forte auspiciū fuisse. q ecar' liuianus deduct'. ir. uenisset. neuius dedicauit ñ ꝓtinus ire. pmittā. ut. cn. liuiū q̄drigis urbē inuehī tē milites sequerē. c. claudi eq; suū multi bꝫ inuehēt. Ita tsoriat' triumphus. cū utiq; tū magr eq. q̄ntū nuto ambiret. tū honore cū lege cessent gl'am. auxiliū eq̄tū agitarent sex dieī spatio ītersuisse longitudinem italie. q eo die cū hasdrubale i gallia signa clatis pugnasse. q̄ eū castra aduīsū sese ma pula posita hānibal credidisse. Ita unū cēdidisse. ita unū tsulē ꝓ utriq; pte italie aduīsus duos duces. duos imperatoꝝ. hinc consiliū suū. hinc corꝑ oppositisse. Nom ne roms satis fuisse ad tuendū eius hannibalē. hasdrubalē ū q̄ alia re q̄ aduentu ei obrutū atq; extinctū cē. ut uret alt' tsul sublimis curru multa rugis si uellet equi. um eq; ꝓ urbē uerū triumphū uehi. Neuiꝰ ꝙ q̄ si pedes incedat ut peruo eo bello ul' spō triumphū. gl'am memorabilē fore. Hi sermones spectantiū neuiꝰ usq; in capitolium ꝓsecuti sunt. Peanā in senatu tulere. sestertiū trecies octoginta milia eris. militib'. cc. luui q̄dringenos senos asses dum sit. tantū dē. c. claudiis absentib' militib' suis ē pecuniā cū ad erarium rediss. Notatū eo die plā carmina militantiū iocis in cos. claudiū q̄ i cos suū iactata; eq̄tes. i. ueteranū. q. a. au luū legatus magnis tulisse laudib'. Ipsaq; ꝙ ē plebē ut eos cos. in ꝓximū annū crea ret. adiecisse eius ꝓdigiue auctoritatem. Tsules ꝑro die i cōtione q̄ forti fideliq; du ce ꝓpue legatoꝝ opa usi essent cōmemorā tes. cū comitia hīe placuisse. c. claudio cos. m. liuiū collegā dictatorē dixe. Creati. cos. i. ue turiū q cecilī. is ipse q̄ tū erat magr eq̄tū. Inde ꝓtoꝝ comitia habita. Creati. c. liuiī. m. cecilī metellus. c. claudī asellus. q. manilī tirū q̄ tū edil'. pl'. erat. Comitiis p fectis. dictator magistratu abdicato dimis soq; exercitu. in etruriā ꝓuincia ꝙ senat' cō sultu ē ꝓfect' ad q̄stiones habendas. q̄ę trusco; umbroꝝ ue ppli. defectiōis ab. rs. ad hasdrubalē sub aduentu ei tsilia agi tassent. q̄q; eī auxilius aut comeatu aut opa aliq̄ iuuissent. Hec eo anno domi mili tieq; gesta. q ludi. r. t tot instaurati ab aliis

.V. colleg

Cōsulū dūi tusci. rem pe egregie strenue ꝙ pugnā at.

ut q̄n

.V. nisi ut.

anul· cñ· scrulio cepione· scr· cornelio lentu
lo· Jte ludi plebei semel totu instauratu ab e
dile plēb· m· pōpmo mathone· et ā· mami
lio trio· Tertiodecimo anno punica bellū·l·
uetuio philone· et ā· ccalio metello· cōs· hanni
bal victo pulsi· ut cū hannibale bellū geret·
q̄untia decta· pōtifices ex ñ sortiti sūt· m· ce
cilī metellus urb· ā· m· emilī pr̄ḡm cōs· paulī
siciliā· t· claudī sardiniā· ex q̄at ita dum si· t·
sulpī· galbā q̄ue· t· claudī· pons annu cōs· alti
q̄ue cēsor claudī p· p· r· cū hinc legiones erāt ha
bussent exatū· in earuṁ duas uolonū legi
ones· ac terentio p· p· r· luci p cōs· cui prouin
cia in annū impta erat acti pr̄t· a· q· mami
lio ut collega urbis dictiōe tuta· gallia cū
exatu cui· l· porci p· p· r· pfūat obtinēret· dec
tū e· ut siluiusq̄ pl'an ags gallor· q̄ ad penos
sub aduentu hasdrubal' defecissent· t· scrui
lio cū cannensibꝫ duabꝫ legionibꝫ sic· p· ma
milī tenūat sicilia tuendi datu· Ex sardini
a uet exatus annā hostilī pfūat deportar·
nouā legionē q̄m· t· claudī tiberī secū· cōs·
cōscripsit· ā· claudio ut tarentū· t· hostilio tu
bulo ut capuā puincia hēt· prouinciā in an
nū ipsū e· ōr· uallī p cōs· q̄ tuende cū sicilia
maritime ore pfūat· xx· nauibꝫ t· scrulio
portus cū ceta oī classe reduce ad urbē mittit.
In cuitate tanto discrimine bellī sollicita· ci
uiū sedor· aduersoꝝq̄ causas in deos iterent·
multa pdigia nūtiabant· Taurine ioui
edē fulsit matutinos· Haud mult̄ terrent ui
edē iouis fouibꝫ ipis duo draconi anguices·
Albanis nūtiatū e· cruentas spicas me
tentibꝫ mansas ee· Cere· priuerno natꝰ· et agri
masculus uterꝫ femina natꝰ erat· et gallꝰ du
os soles ortos ferebant· et nocte pregrellis lu
ce aptā· et bos in ags· r· locutꝰ· et ara neptu
ni multo manasse sudore· et ab eo flammo
ducebat· et edes ceteri salutis q̄nti de celo ta
cte· Pdigia cōs hostius maioribꝫ q̄untur mis
si· et supplicationes unū die hi· ea ex s· c· fac
ta· plus oribꝫ aut nūtiatis pegꝰ aut mis
soris pdigius· Erant alios hōnū· Jgnis in ede
uestre extitit· cesaq̄ fulgur e uestalibus mis-

Custodia ei noctis fuerat ursus pontificis· p·
hiemo· Jo q̄q̄ nichil portendentibꝫ deis· ac
tñ neglegentia humana accidat· tamē et hosti
es maioribꝫ putant· et supplicationes ad uestē
halteri placuit· pri q̄· pfiscerent cōs· ad bel
lū· momti ab senatu s· ut magꝰ reducende
pleb animū hēret· dñm bengnitate sūmotū bel
lū· ad urbē romanā et latio cē· possessiōe cue
nire· sicilie q̄· italie colende maiorē auctū ee·
Res haud q̄q̄ erat pl̄o facilis· libris cultori
bꝫ bello absūptis· et inopia pductiois· et pcore
direpto· nullisq̄ durantis aut mercis· magꝰ
tamē pnis auctoritate cōpulsa in agꝰ remigra
uit· exoriant aūt huiꝰce rei mōtionē placenti
noꝝ et carmonensiū legati· q̄rētes agrū suū
ab incolis gallis occupari ac uastari· ma
gnāq̄ pte colonoꝝ suoꝝ dilapsam ee· et ifir
q̄ntes se urbes agrū uastatū ac depstū hab'.
exemplo pr̄tor mandatū ut colonias ab hos
te tuerēt· cōs· ex· s· c· direxit· q̄ cum eis mone
res atq̄ placentini erant· cū eā die incolu
as retinent· Pna pl̄o decē ueris et ipi ad bellū
pfecti sūt· ā· ccalio cōs· exatū abe· nec ne· l·
uctuio ab· ā· claudio· p· p· r· acceptū· nouis q̄
militibꝫ qs ipse cōscripsit sicut sub pleuit· In con
sentinū agrū cōs· exatū duxit· passim depo
pulat· cū agmē ita gīue pcessit in saltu angu
sto· a bruttiis iugulatoribꝫ q̄ numidis tur
batus fuit· ita ut ñ pdus armati q̄ in pcinctu fu
erint· maior tñ tumult̄ q̄ pugna fuit· Et p
missa pdus incolumes et legiones in loca tuta
tu euasere· Hannibal nos· fecit· ea fine cladis
totā gens in deditionē pli· r· redit· Cum
hannibale nichil eo anno rei gestū e· Ita
nq ipse se optulit in tā recenti uolumtate pu
gnandi· nq lacessere q̄tus· r· tñ in ee ui· et
si oia alia ea cū reuerent· tumultuo illo duce ce
debāt· ac ne sāo an mutabilior aduersis q̄· secū
rebꝫ tulit· q̄ppe et hostiū tm pauores· mi
tā pauł ab domo uana fortuna bellū gerent·
q̄ratu ñ suo cuiq· et mixto q̄ eliminē oīū ge
tiū q̄bꝫ ñ loq· ñ mos· ñ lingua cōmunis· alī
habit· alia uestis· alia arma· alij nat· alia
sac· alij atq̄ dij erant· Jta q̄ uno mundo co-

pulauit cos. ut nulla nec inē ipōs nec aduſꝰ
ducē ſeditio exiuit. cū q̄ prima ſeqr q̄ ī ſtipē
diū q cōmeat inhoſtiū agḡ dꝛ cēt. quoꝝ inopi
a ꝑore primō bello multa infanda inē ducēs
militeſq; āmiſſa fuāt. ꝑ haſdrubal' ū exer-
citū ducas. in quibꝰ ſpes oīs repoſita victorie
fuāt deletū. cedendoq; in angulū bruttiū et
tā italia conceſſū. qui ñ uideāt inuincibile nul
lū motū in caſtꝝ factū. hā ad certā id q̄ acteſ
ſerunt. ut ne alendi q̄dē exēt ū ex bruttio agḡ
ſpes ēēt. q̄ ut oīs colēt. exiguus tū tanto ale-
do exercitu erat. Tunc magnā partē iuuen
tutis abſtinctā a cultu agroꝝ bellū occupa
uāt. q mos erat ī inſtē genti. pār laborē
a militiā exercendi. nec ab domo q̄q̄ mittebā
tur. De hiſpania res q̄dā exitē eandē fortu
nā. q̄dā longe diſpurē habebant. Eandēq;
ꝑlio inclī carthaginenſes duce amiſſo. in
ultimā hiſpanie oram uſq; ad occeanū cōpul
ſi erant. diſpurē aūt. q hiſpania ñūq; italie
aīſtā q̄ ulla pars tūc bello reperiꝛ aptior
erat locoꝝ hoīūq; ingenijs. Ita gḡ. ꝛis. ꝓ in
tia puntiarū q̄ q̄e cūctis sint. ꝓtrema oīū
nūt. demū etate ductu auſpitioq; auguſti
ceſaris ꝑ domitā ē. ſibi tū haſdrubal giſco
nis filī maximiq; eo bello ſedīm brachmos
duxr. regiſſus ab gadibꝰ rebellandi ſpe adu
uante magone hamilcaris filio. diuectus
ꝑ ulteriorē hiſpamā. habitis ad. l. milia pedi
tū. xl. q d. eq̄tes armauit. De ceſſtribꝰ copi
is ferme inē auctoꝛes cūenit. peditū. lxx. mi
lia quidā adducta ad ſilpiā urbē ſcribunt.
Ibi ſuꝑ cāpos patētes duos duces primū. cū
te ut detrectarēt etiā ēſcendit. Sapio cū ad
eū fama tanti cōpatis exercitꝰ platā cēt. nꝛ ꝛis. le
gionibꝰ tante ſe foꝛe parē multitudini nūt.
ut ñ in ſſēm ſaltē oppōnēt barbarꝰ auxilii
a. nꝛ inbis tamē tm̄ murū ponēdū. ut mutan
do ſitē q̄ cladis cauſa fuiſſ̄ put patruoꝝ ma
gnū ul' monumēta faceret. ꝑmuſſo ſilano ad
ſcaldā duo de. xxx. oppidis regnantē, ut eq̄
tes peditesq; adeo q ſe ꝑ hiemē ēſcipiunt pol
liat erant acceꝑt. ipſe a tarracone pfectus. ꝑ
tim ab ſocijs q̄ accolūt uiā modicā cōtinuo
aurilia caſtulonē ꝑuenit. Eo adducta a ſi
lano aurilia. tū multa peditū et eq̄tes. ñ ad
urbē ꝑgreſſus cū oī exercitu omnī ſoꝛtiꝰ
eq̄tūq; q̄nq; et. xl. milibꝰ. Caſtra ponētes ex-
tra magonis maſimiſſa cū oī eq̄ratu aggreſſi ſūt. tur-
baſſentq; inimicos. ni abducti ꝑ tumultū o-
portune ad id poſitū a ſapione eq̄tes ī puſſo
ī effuſos incurriſſent. Et primiſſimū quēq;
et ꝓxime uallū atq; ipſos munitoꝛes ꝑmū
iuectū, iuꝛ dū ꝑlio inito fuerē. cū ceteris qui
ſub ſignis atq; ordine agminis inceſſerant.
longior et dū ambigua pugna fuit. Et cū
ab ſtationibꝰ ꝑmū exprudite coloꝛes. demū
ex oꝛe deducti milites atq; arma cepe inſti-
plures et inter ſeſſis. magnū iā agmīs arma
toꝝ a caſtris in ꝑlū iuerat. tga haud dubie ī
tūt premi numdeq; et ꝑmā ūnati abibant.
nichil ꝑē pauoꝛe feſtinatiōꝝ ne cōfuſis et
dimbꝰ dem ꝑcipī acie ultimis inedebant.
romanus nꝛ ſiſtentiū impetū ꝓtat. nichil iā oꝛ
dinū memoꝛes. paſſim q̄cūq; ꝓximū fuit
in fugā effundunt. Et q̄q̄ eo ꝑlio aliq̄ntū
ꝛis. aucti et deminuti hoſtibꝰ cū erant. tam
aliq̄tiēs ſequntes dies ab excurſionibꝰ inē
q̄tū leuiſq; armatē ceſſatū ē. Vbi ſatis tp̄
tate phre leuia examina iuuenes ſūt. ꝑ haſ
drubal in aciē copias eduxē. demū et ī. pro
ceſſere. ſ utiq; acies ꝑ uallo ſtetit inſtruc
ta. Et cū ab neutꝛs pugna cepta ēēt. iā die
ad occaſū inclinante. a primo ꝑ. dem ab. ī.
in caſtra copie reducte. hoc itē ꝑ dies alt
q̄t factū. ꝑ ſemp primā copias caſtꝛis edu
cebat. ꝑ feſſis inſtando ſignū receptui da
bat. Et neutꝛ parte pauſū telū ue miſſum.
aut uoꝛ ulla oriri; media acie. hinc. ī. ul
linc carthaginenſes nūqm̄ a ſtris. commu
a ſoꝛtiꝰ tenebant. Erant aūt utiſq; hiſpa
nī. ꝑ comibꝰ añ primū cū acie elephantis
ſtellor ꝓcul ſpem uſus ꝓbuit. tam hꝛī
utiſq; caſtꝛis ſermonis ita erat. ut inſtruc
ti ſtetiſſent pugnaturos. medias acies rēa
nū penūq; quos inē belli cauſa ēēt. partim
hoſte aīoꝝ ambōrumq; cōcurſuros. Sapio ub
obſtinate cōtra aīo aduertit. oīa de ī duſta

Agunt res in hiſpania

Datum Iunū reſpubꝰ auguſtus eſſe.

Hago et alius haſdrubal ſcipionī bellū pa. nit.

ul' duo

ul' tres

ul' ſpem

ul' Vbi

ul' modica

in cū die q̄ pugnatur⁹ erat mutant. tesse
rā uetā p castra dedit. ut cū luce um eq̄q; ar
mate pīnsi essent. armat⁹ eqs, frenatos stantes
q; tenēt eqs. Vbi dū satis cta luce eq̄tatū om
nē cū leuī armatā instationes pumicas im
mīsit. Inde ofestī ipe cū gemū agmine legi
onū gredit, pt opinionē destinatā suor ho
stiūq; r. milite cornibo firmatis. socis īme
dīā acē acceptis. Hasdrubal clamore eq̄tū
exaudīt, ut ex tabnaculo psiluit. tumultūq;
cū uallū q; tpestatione suor. q; paul signale
gionū fulgentia. plenosq; hostiū cāpos u
dit. eq̄tatū omnē ex tīplo ī eq̄tes emittit. ip
se cū pedītū agmine castīs egredīt. nec exordi
ne solito q̄q; acie instructa mutat. Eq̄tū
iā diu anceps pugna erat. nec ipa p se dec
ī potrat. qi pulsis q; ape ūnctē fiebat, ina
cē pedītū tut⁹ recepē erat. q; ū iā haud plū
q̄ngentos passus acies inē sese dum se abe
rāt. signo receptui dato scipio, patefactis
ordinibo eq̄tatū omnē leuēq; armatūram
in medū acceptā, dum samq; inpetes dua.
in subsidiis p̄ cornua locat. Inde ū mapi
ere iā pugne tps erat. Hispanos ea media
acē fiunt. pīsso gdu incede nitet. tpe ex deex
cornu ibi nāq; pugnat. nūtiū ad silanū q; mā
tū mittit. ut cornu extendēt in sinistrū
partē. quē admodū se tendentē ad dextrā
uidissent. q; cū expeditis pedītū eq̄tūq; p
pugnā cōsererēt cū hoste. q; cone nīt se me
die acies posset. Ita deductis cornib. cum
tīnis pedītū colortibo tūmq; eq̄tū tīnis ad
hoc uelitib. atq; gdu in hostē ducebāt
seq̄ntibo alios in obliquū. s; ū in medio e
rat, q; segnū Hispanor signa incedebant.
q; nā confluxant cornua. cū q; uolones ī acie
hostiū erat. peni uictīm a fugā ñ dū ad te
la cōiectū uenissent. ī in cornua ut adnua
rēt pugnantes discerne audent mediam
aciem. Veneti ex adūso hostī cornu. ana
piti phō urgebant. eques leuisq; armatū
uelites cū ductis alis in latā incurrebāt.
colortes a fronte urgebant ut abrūpt cor
nua certā acie. Et cū ab oī parte haud q̄quā
par pugna erat. tū q; pugna balearīū tūm
nūq; hispanor romano q̄ militi obiecta erat
pcedente. iā deficē hasdrubal exercitū cepīt.
oppressos matutino tumultu. coactosq; p̄ p̄
to corpa firmarēt rapīt macē erat. Sed id
sedulo dū cauēt scipio. ut seu pugna cēt.
nā ab septima demū hora pedītū signa cor
nib. incurrerēt. Ad medias acies aliq̄nto
seruus pducit. pugnant pius estus a me
ridiano. sol labor q; standi sub armis. q; simil
fames sitisq; corpa affecerāt. q̄m manī cū ho
ste consererēt. ita steterē scutis īnixi. Hā su
p̄ ceā elephanti q̄ tumultuosū genē pugne
eq̄tū uelitūq; q; leuis armatē cīētiati. e cornu
bo in medā acē se se intulerant. fessi g̃ cor
pobo cāisq; recule pdē ordines tū seruan
tes, haud sec̄ q̄ si impio ducas cederent integ̃
acies. Sz cū eo ipo acē ū inclinatā sensere,
victores se undiq; inuelerent. nec facile ipe
r sustinī poss. q̄mq; retinebat obsistebatq;
cedentib. hasdrubal. ab tergo cē colles turtūq;
receptū si modice se recipē clamitās. tam
uncente metu ū ea amdiā. cū primo cōsistere
sic una in medios colluī ac reuocare in or
dines nitutē cepant. Cuctantib. in aduersū
collē erigē aciem ir. ūm ubi ūm pigre sig
nidīt. integra fuga in castra pauidi cōpel
lunt. nec paul uallo rōanus abfuit. Cepisq;
q; tanto ītpetu castē. ut se ex uehemēti sole q̄
mē gues imbres nubes effulget. tantus ui
aque deiecit ut uix in castra sua receperint
se uictores. q̄sdā ē religio cepit. ulteri q̄q;
eo die conandi. Carthaginenses q̄q; fessos
labore ac uulnib. nox umbraq; ad necessar
ia quiete uocabat. tam q; nec q̄ quidē cess
sandi ñ dabat ipe p̄ma luce oppugnaturis
hostib. castra. saxis undiq; ex p̄cipitib.
uallib. congestis augent uallū. munim
to se se q̄ ī armis parū p̄sidij foret de
fensuri. Et tīm situ sonor fuga ut tutior
mora uideret fec. p̄ncipū defectionis ab
attene regio tolletanor fact ē. Is cū ma
gna pl'arū manu tīm fugit. ūm duo mu
nita oppida cū p̄sidiis tradita a p̄fectis. f.

facile

Hic phō r. victores fiunt.

Romani pene ppe q̄.

Et ne lati inclinatis semel ad defectionē ais
sept res. silentio pr noctis hasdrubal castra
mouet. Sapio ut prima luce q in stationibus
erant retul ut pfectos hostes. primi sld eq tatu
signa fri iubet. sldeoq atato agmine duci
sut. ut si ma recta uestigia sequntes issent. ha
ud dubie assequti fuisent. p ducab e ciuitum
bui aliud ce it ad loci fluuiu. ut tiseuites
aggderent. Hasdrubal clauso tinsitu flumi
nis, ad occanu flexit. q ia in fugientium
ni effusi abibant. Jtaq ab legionib. is. a
lqntu in ma alli fec eqs leuisq armatu. Nec
ab tgo nec ab latib occurrendo fatigabat
morabatq. Sz ci ad crebros tumult signa
cisistent. q nec eqsta nec ci uelutib auxiliis q
pdutu phia cleret. sup uener legiones. Jnde
n ia pugna si trucidatio uelut pecor fieri.
donec ipe dux ac fuge auctor in pximos col
les cu sex milib ferme semiermiu cua sit.
Ceti ceti captiq castra multitudia rapti pe
ni tumulo edutissimo cōmunt. Jtaq inde
cu hostis ne q q subire in q ascensu conatus
cet haud difficult sese tutati sut. p obsidio
ni loco nudo atq inopi uix in paucos dies to
lerabil erat. Jtaq tinstitiones ad hostē fiebāt.
p tremo dux ipe naues acceptis. nec pau
in abeant mare. nocte relicto eq tatu gradis
p fugit. Sapio fuga ducis hostiu indita. de
cem milia pedutu mille eqtes reliqt silano
ad castroz obsidionē. ipe cu cetis copis sep
tuagesimis castis p caussis regioz cauta
tiq cognoscendis. ut prima ad ueri mutoz
estimatioēz tbu posit. tarraconē redit. post
p fectionē ei. masinissa cu silano clam egit.
ut ad noua consilia gentē q suā obedientē
haberet. cu paucis pl'anis in affricā tiecat. No
ti audenti ipi subite mutatiois causa qm
dixim. p id ips constantissime ad ultimā
senectā fidei. ne tu q de cu fine p habili cau
sa fecisse. exigo in remissis ab hasdrubale
nauib gradis prut. ceti deserti ab ducib.
pars transitioē. fuga. dissipati p pximas
ciuitates sut. nulla manu minio aut uri
bz insignes. Hoc mag in ductu atq auspi
cio sapionis. pulsi hispania carthaginen
ses sut. Quarto decimo anno p bellu initu. v. p
qua reapi pruinia q eq tatu accepit. Haud mi
to p silani tebellatu referēs tarraconē ad sci
pionē redit. L. sapio cu multis nobilib cap
tiuis nitu receptis hispanie. is. e missus. Et
cu ceti letitia gl'aq mgenti ei re mulgo fierēt.
mi q gessisset in explebil' initiis uiq laudis
primu. instar eoz q spe ac magnitudine ai
concepisse. receptas hispanias dicebat. iam
affricā magnāq carthaginē q in suu ce no
miq uelut consūmata ei belli gl'a spectabit.
Jtaq pmohentu sibi nuc ia reconciliandas re
gu gentiu q aios. siphacē primu regē statuit
tēptare. ea assessitioz is rex erat. Oui sse sili
gens affinis mauris. in regioē hispanie ma
xime q sita noua carthago e. spectat. fedus
ea tēpestate res cu carthaginensib erat. q
haud gnu ei sanctiq q mulgo barbaris q
q fortuna prendet fides. nec fore oīonē ad cu
. e. lelu cu domus mittit. Quib barbar let
q q res tu p sse uq. is. penus aut in italia ad
use. in hispania mille ia erant. amicitiam
se roāoz accipe annuit firmandā. ei fidē
nec dare nec accipe. n cu ipo coa duce. n sta
li mo m fide ab rege accepta. tutu adue
tu fore. ad sapionē redit. exignu moīa mo
nitu suphax affectandi res erat affinis. op
pulentissimi ei tre. bello ia exper ipos carthu
gmenses. finib q regni apte ad hispani
a q freto exiguo diremunt positis. Digna
ita q re sapio uid. q qm n alit posse mag
pcto pter. l. martio tarraconē. silano car
thagine noua q pdito ab tarraconē utiq
b magnis iret. ad psidiu hispanie relic
tis. ipe cu. c. lelio duab q q remis ab
carthagine p fect. tn q llo mari plinu re
mis. mdiu q leui aduniante uento i affri
ca trauect. Forte ita uenit ut eo ipo tpe ha
drubal pulsis hispania. septē tremibus
portu uniuers. anchoris positis tre applica
re naues. Cu esequte duo q q remes he
qm dubio q in hostiu essent. oppugnq a plibus
pus q portu munire possent. Nichil aliud q

Q. fasinissa cū silano sapiōe legato loquitur.

xiiij. anno aduentus hannibal' carthagine sex hispania pellunt.

tumultū ac trepidatiōe simul multitū ac na
uitarū. nec q̄q̄ armaq; q naues expedientū fe
cerī. passa cū exalto uela actu uento. p̄ mpa
tū mtulerī quinq; remes q̄m penu anchoras mo
lirent. nec ulī tumultū edere q̄sq; in regio pa
tu audebant. Ita ip̄e in tū hasdrubal mor sa
pio. sapio q lelius egressi ad regē pgūt. magni
ficaq; to siphaa nec erut alī usū duoy oppu
lentissimoy ea tēpestate duces ppl'oy. imo di
e suā pacē amiciā petentes uenisse. Vtrūq;
in hospitū unuitat. Et q̄m foris eos sub uno
tecto ee. atq; ad eosdē penates uoluisset. cōuiuī
ad colloq̄ū diruendarū simultatū causa eo
nat. Sapione abnuēte haud p̄uatū sibi ul
lū cū peno oduī ee q̄ colloquiū faceret. aut de ar
p. se cū hoste agere q̄q̄ mandatū senat' posse.
illud magnopē tendente rege. Nec alī hospi
tū exclusus in sa uderī. ut in āiū induceret
ad edē uenire. epulas haud abnuit. cenatū
q; simul apd regē ē. q eodē q lecto sapio ar
q; hasdrubal quita cordi erut regi accubuerī.
Tanta aūt uerat comitas sapionis. atq; ad
ōia natalis ingenij exitias. ut n siphacē in
barbarū insuetūq; moribus. is. q hostē q in fe
stissimū facinde alloq̄nd sibi cōciaret. mun
dilioreq; sibi cū uirū egressio coā ursū p se fe
rebat q̄ bello rebus gestis. nec dubitare q̄n si
phax regnūq; ei iā in māioy ee potestate. ea
arte illi uiro ad cōciandos āios ee. Itaq; n q
in hispanie amisse sint, q̄rendū magis car
thaginensibus ee. q̄ quo affrica retineat co
gitandū. n regna bina duū, nz cta amenas o
mus uacante tūn ducē romanū. relicta pui
tia nouē dictionis. relictis exercitibus duobus. i
affricā trajecisse se se in hostile tūn. regiā in
sidē in expta. q primūe affrice spē affectam
tē. Hoc cū ia pte uoluitare i āio. hr pila fre
me. qd n quēadmodū hannibal mutina. sic
sapio in affricā bellū gerēt. Sapio fedē iam
cū siphace. p̄sidē ex affrica. dubiusq; q plenū
q; sectans in alto iactatū uento. Die q̄rto no
ue carthaginis portū tenuit. hispanie sic a
bello primo q̄ete erat. ita q̄sdam auitates
ppē consecutā cultē metu magis quā fidē q
tas ee apparebat. quarū maxime insignes q
magnitudine q nouā ilitgi q castulo erut. Ca
stulo cū p̄sidiis rebus sotij fuissent. p̄ cesos ē
exercitus sapionis defecerut ad penos. Ilitgi
tam p̄tendis q̄ ex illa clade ad eos p̄fugerut
mētituendisq; sceleris q defectionis addiderut.
In eos ppl'os primo aduentu cū dubie hispanie
essent, multo magis q̄ utile seruitū foret. tē iam
in quibus rebus qui tūc expectende pene uidebat
uenisse. acritū abtamen cone. I. martiū cū tota
parte copiaū ad castulonē oppugnandū mit
tit. ipse cū ceteo exercitu q̄ntis ferme ad ilitgin
castra ducit. Clause erunt portē, oīaq; insti
ta q̄ apta puta ad oppugnatiōes arcendā. adeo
constantia. q̄d se multos sanet, p̄ indicto ee bel
lo fiat. hinc q hortari milites sapio orsus ē.
tūc claudendis portis indicasse hispanos.
q̄ ut timent uinci essent. Itaq; multo infestio
ribus animis cū eis q̄ cū carthaginensibus bellum
gerendū ee. q̄ppe cū illi p̄ pe sine uno desidio et
gla etate. ab his pfidie q̄ crudelitatis q sceleris
penas expectādas. eruisse tūc q̄ q nefandam
cōmilitonū necē. q i semet q i ipsos si eodē fu
ga delati forent. instructa strage ulasse. q i omne tūc cū eodē uento sanctarī ne q̄s unq̄
romanū euē. militē. ul in nulla fortuna oppi
tunū inuite ducēt. Ab hac cohortatiōe du
ces in cetati. scalas electis p̄ manipulos uiris
duxerūt. partito exercitu. ita ut parti alti lelius
p̄esset legat'. duobus simul locis anceps uti
re urbē aggressurus. Nō dux unus aut plures p̄n
cipes oppidanos. q̄ sua ipsoy cōscientia culpe
met ad defendendā impiger urbē hortat'. et
memināt q monebat alios supplitū ex se
ipsis uictoria petī. ut q̄q; mortē oppetere. id referre
utrū in pugna q in acie ū mars ēmunis
q uictū sepe erigeret q affligeret uictore. an p̄
modū gnata q diuuta urbe cū ora captarū
conjugū liberoq; unā ūba q uincla. oīa feda
atq; indigna passi expauerēt. Sicut ī militā
ris ī etas aut uiri tūn q femine pueriq; si
cū corpora q uires adsint. pugnantibus tela
ministrāt. saxa in muros munientibus gerūt.
Nō libras solū agebat, q uiroy fortiū tumū

pectoria acuit. ſ ultima oū ſuppluia q̄ feda mors ob oc'los erat. Ac cēdebant ān. q̄ ēta mine labores ac pcli atq; ipſe mr̄ ſe cōſpe tu. Itaq; tanto ardore ētam mitū ē. ut ab urb' oppugnatione ſepe repulſi' armis. haud ſatis decoro ꝓlio trepidaret. Jd ū mr̄ ſapio. uere' ne uanis conatib' ſuor' hoſtiū ēcēt ānus a ſegnior miles fiēt. ſibi met co nandū ad ptē pcli capeſſendā cē mr̄. mare pita ignauia militū ferri ſcalas uiter. q̄ ſe ipſm ſi cessi cūctent' aſcenſuꝝ minat'. Jam ſubeunt haud mediocr' pcło mema. cū clamo undiq; ab ſollicitis ducē impatoris militib' ſublat'. ſcalesq; multis ptib' ſimul erigi cpt re. q̄ ex alta parte leui' inſtat. Cum uicta oppidanor' uis. deiectiſq; ꝓpugnatorib' occu pant' mur'. Jrr' q̄ ab ea parte q̄ in expug bil' uidebat. unā tumultū capta ē. Cum ſ fuge affiri q̄ tū mr̄ auxilia romana eſſent. q̄ oppidanis in ea tuenda uīs pcl'm uidebatur ūſis. q̄ ris. ſuſtinentib' ſ. ē. tēp. q̄ adue ptant. conſpexer' editiſſimā urb' partē q̄ ru pe alta tegebat. nr̄ opē illo munitū q̄a defen ſorib' uacuā. leuiū corpoū hoīes. q̄ multi ex ētatione pmtiū clauos ſecū ferreos portan tes. q̄ p uiq; eminentia rupis ptant ſcandūt. ſicubi mmis arduū q̄ leue ſaxū occurrebant. clauos p modica intualla fin gientes, cū uelut gradus feciſſent. pmū ſe q̄ntes exſtientes manu. p̄trem ſubleuant' eos q̄ p̄erent in ſūmū euadūt. ūi decurrunt cū clamore in urbē iā captā ab ris. Cū ū ap paruit ab uno q̄ ob odio urbē obpugnatā ēē. nemo capiendi uacuos. nemo patentib' ad dreptiōe, oīb' ꝑte memore ē. trucidāti ferme. urta atq; armatos femmas parē ac uires uſq; ad infantiū cedē ira crudelis pcurit. Jgne deū templis intulit. ac diruit q̄ incendi o abſumi nequit. adeo uestigia q̄ urb' erum guere ac delē memoriā hoſtiū ſedis cupi ē. Caſtulonē ūi ſapio exulatū ducat. q̄m urbē ñ hoſtium in cuſtodiant. ſ prima ā exat' q̄ diſ ſipata paſſim fuga reliq̄e tutabant'. ſ ad uentū ſapionis pueſſat fama cladis ubi

gitanor' tiroq; deū ac deſpitio inuaſerit. q̄ in duſis cauſis cū ſibi q̄ſq; conſulēt ne alter' re ſpe tu uellet. p̄mo tacita ſuſpitio. deū apta di ſcordia ſecceſſionē mr̄ carthaginēſes atq; hi ſpanos fec'. His credulelus ꝓpala deductiōis auctor. humilco primas auxiliarib' p̄ent. q̄ſ urbeq; clam fide accepta credulelus. ſ. p dit. ex his ea uictoria fuit. nec tamen tē no re adhuſſum erat. q̄ alioquī ne lem erat uo luntaria dedtio. Inde in barbaros ſiq; ñ oīno p domiti erāt ſub ius dicionēq; redigendos mi ſos. ſapio carthaginē ad uota ſoluendi uis mumuſq; cōpulat edendi redit. Gladiato rū ſpectaculū fuit ñ exeo genere hoīū ex q̄ lam ſtis cōparē moſ ē ſeruor' q̄ uenale ſangui nē hēt. q̄ uoluntaria oīs q̄ gtuita opa pugnā tiū fuit. Nā alij miſſi ab regib' ſut ad ſpem ūrſitē genti ūtutis oſtendendū. alij ipi pro feſſi ſe pugturos in gīum ducas. alios emu latio q̄ etiā ut pugnarēt. pugnatiue haud abnuer'. erat quidē. qs diſceptando ꝗ ſua fuisse nequiant. ea ut noluerit pacto mr̄ ſe ut uictorē res ſeq̄r' ferro decuer'. nr̄ obſtan gens hoīes ſ clam illuſtreſq; coībus. q̄ ex ſua putrucles frēs de p̄cipatu ciuitatis quē ad uocabāt ambigentes. ferro ſe certaturos p̄ feſſi ſūt. Coībus maior erat etate. ꝝ ſue pat' p̄ceps p̄time fuat. a frē maiore p̄ morte ei p̄cipuu accepto. Cū ub' diſceptare ſapio uel let ac ſedare uis. negatū ab amb' ducer' ad mumb' cognatis. nec aliū deor' hoīum ue qm martē ſe iudicē hītuos ēē. Volore maior. minor flore etatis ferox morte in cer tamine. q̄ ut alt' alti' impio ſubigeretur pbantes. Cum durum ab tanta rabie re quiret. inſigne ſpectaclm exat' p bucre. to cumtūq; q̄tū capidias ipſi malū unā mor tales cēt. exanor' uſu armor' q̄ actu. facile ſtolidus uires minoris ſuperant. hunc gla diator' ſpectaclo ludi funebres additi p o pia q̄ puntiali q̄ caſtrensi apparatu. Quos ī teri multo mn' ab legatis gerebant. opar tiue ſupato bene anno q̄ incole appellat certi. duas oppulentas ciuitates ſine ētu

Scipio urbē capit et caſtu lat.

Gladiatorū mores ex uſu pri or̄ ſup. q.

Funus alterius ſumptuo ſum.

Cap. 22 92.

Cap. 22

§2 · mine in dedicionē accepit. Astapa urbs carthaginensiū semp partis. nec ad tā dignū ira erat. q̄ q̄ exēt necessitates belli. papuū i. ris. gerebant odiū. nec urbē aut situ aut munitio tuta habebant. q̄ feruciores his añis facēt. & ingenia incolaꝝ fama celebrata. ut excursiones in finitimū agrū sortioꝝ. p̄. ī. facerent ī pulsant. & magos milites nāos hunsq; & mīcatores excipient. magnū & commutatū q̄ paucis paruū turū fiat, finitimi ēnt fines p̄ fidis in fidis ēū uentū in q̄ loco mīt fecerit. Ad hanc urbē oppugnandā cū admod̄ ēcit. ēt. oppidani consentiaꝝ scelū q̄ nec dedicio tuta ad tā infestos uidebat. nec spes membꝝ aut animis tuende salutis erat. ferāt in se ac suos fedū ac ferū conscisc̄it. locū in foro destinat. q̄ p̄tiosissima rerū suaꝝ ēgerēt. sup eū tumulū conges ac hīs ē fide cū ussissent. ligna circa extrema facesq; ardentes contulit. q̄q̄ginta ceū armatis undemb̄ papuit. ut donec medius cuiq; tus pugne ēet. p̄sidiū eo loco fortunas suas cōrpūq; q̄ carissima fortunis ēnt tuarent. Si re inclinata uident. atq; in eo ēe tā ut urbs capet. sarēt omēs q̄s cūtes in pluū ēnerēt. morte in pā pugna obitos. ullos sepdos supplices inferosq; orare. ut memores hīs tatis q̄ illo die aut morte honesta aut fortune fūnenda ēet. nichil relinq̄rēt ho q̄ seuire mos hostis possit. ferrū ignesq; inmanib̄ ēe carnifice ac fideles pti ei q̄ pitura ēnt abstinet manū. q̄ insultarēt supplicio hostes. his adhortationib̄ ēcerationē dira adiecta. si quē a posito fides molliā ue ei fleuisset. in ēntio agmine patēt tib̄ portis ingenti tumultu erumpūt. nec q̄ erat ulla satis firma statio oppsita. q̄ nichil inuū q̄ ut egredi possēt membꝝ audēt tum pūant. p̄ pauce ēgtū time, leuis q̄ armatē repente e castē ad id ipm emisse occurrēt. Acer impetu atq; ais. q̄ cōpositi ordine pugna fuit. pulsiq; equites qui p̄mi se hosti obtulerant. tiore m tulit leui armatē. pugnatūq; sub ipm ual lo foret. in robur legionū p̄ exiguo ad īstruendū dato tpe acie dirigit. Ibi q̄ trepidatū pariēs ēnt signa ē, cū ecce fluuie in milia ac ferū recordi an dutia moueret. ter milēs mi les adūsus temerarios ī pedes primos. Conat paulop ulc inferre pedē. ut nemine ēcede atq; obstinatos moti uestigio quēq; suo uidit. patefacta acie q̄ ut facē possēt multitudo armatoꝝ facile sub pedibus cadebat. comminus hostiū amplexi in ordē pugnātes ad unū oēs occidit. Atq; hac tam hostiū uirtutē ac tū maxime dimicantiū. pugnantesq; ecdebant. sedecim alia in urbe trucidatio erat. cū tam feminaꝝ puerorūq; ī bellē in ermēq; aues sui cedent. q̄ in succensū rogū se mittunt animā plerūq; in ēnt corpi. ruinq; sanguinis flamā orientē restinguēt. Postremo ipi cedē miserandā suoꝝ fatigati. cū armis medio incendio se inicēt. Iam cedis pudet uictores. i. supueniē. ac p̄mo cōspectu tā fede immanitatis. paruū obstupuēt. Deinde cū auri argentiq; cumulo rerū alia rū influes cupiditate ingeniꝝ humanum uix exigue uellet. correpti alij flama sunt. alij ambusti afflatu uapoꝝ. cū recepti p̄mis urgēte ira ñ ēent. Ita astapa sui p̄da multitudo ferroq; igni absumpta ē. expugnatis ceteris eius regionis metu in dedicionē acceptis. nec toꝝ exercitū carthaginē ad scipionē reduxē. cede consceptis missi sq; carthaginē ad hib̄ nandū naues subducer. Post magonis ad oceanū ora discessū. gaditanū. i. ris. dedunt. Haec in hispania. p̄. scipiōis ductu auspitioq; gesta. Ipse. l. lentulo. & l. manlio accepto triumphū de hispanis carthaginē reduxit. & senatu ēt urbē dato ī edebellone q̄s res in hispania gessisset disserunt. q̄ tres sigmes clarissimi dimicauēt. q̄ oppidū ex hostib̄ ui ceperūt. q̄s gentes in dicionē. pp̄. r. redegerūt. Additus q̄tuor se imperatores. nouē. uictores exercitū in hispania esse. neminē carthaginensē nuntios tiorib̄ reliq̄sse. Ob has res gestas mag̃ receptus ē tū phi fres q̄ petita pernacit. q̄ neminē ad

§ 14

§ 15

Capr. 23

restinguerēt

.l. combusti

Hic desunt quaedam, quae invenies post quatuor paginas

* "cede" vide supra vide † Capr. 37. § 9 f. 210

x Capr. 38

cā duē tūphasse q̄ sine magistratu res gessis
set. constabat. Senatu misso urbē ē mgssiū.
argentiq̄. p̄. se tulit in cerrū cccē q̄tuor mi
lia. ccc. xl. duo. q signati argenti magnum
numm̄. Comitia uī eandis cōsulibꝫ hūt. l.
uetuī philo centaurea. eque omēs ingenti
fauore. p̄. sapionē cōsulē dixēr. Collega addi
t ei. p̄. hanī cunctus pontifex maxim̄. Celeb
comitia maiorē q̄m ulla p id bellū celebra
ta frequentia. pdutū memorie ē. cuctabant un
duq̄ ñ suffragandi m̄ gd q̄ expectandi causa
. p̄. sapionis. Currebatq̄ domo frequēs. et i
capitoliū ad īmolantē eū cū centū bobꝫ uo
tis iouī sacrificaret in hispania. spondebāt
q̄ ai sic. ē. lutatī supi bellū punicū finitū
ita ut q̄ instaret. p̄. cornelīū finitumī. atq̄
ut in hispania oī pnos expulisset. sic italia
pulsurū ee. affirmabāt ei prīde hac celebratū
in italia forent. punica destituebant. p̄tq̄
a īm comitia habita. Creati duo q̄ tū edil. pl.
erant. s. ē. lucīī. cū. seruilī cepio. q l. emilī
pap̄ Quarto decimo anno punici belli. p̄.
cornelī sapio. q l. hanī cunctus ut cōsulatū
inirēt. nūciate cōsulibꝫ punice fuit. Gaudia
sapioni erāt sdte cedente collega. qr sac
rū cum pontifice maximū in italia reme
bat. bonū cunctū; tū p̄tone punice in sonte
cecte. urbana. cū. seruilio obtigit. ammmū
ita gallia appellabāt. Sp̄. lucretio. sicinia.
l. emilio. cū. octauo sordina. Senat̄ i ca
pitolio habit. Ibi referente. p̄. sipion. f. ē. fac
tū ē. ut qs iudex aut seditionē militare in
hispania uouisset. ex ea præda q̄ ipe ie
rarū tetulisset face. Et ū sagunt̄inoꝝ lega
tos in senatū introduxit. ex eis maxim̄ na
ti q sinu chil ulē malorē ē. p̄. c. q̄ q pissi
sum̄. ut ad ultimū face uob pstarem̄. tam
ea uīa ruta un patorq̄ uīoꝝ erga nos fue
rit ut nos gladiū uīoꝝ ñ penitear; bellū
ipe nos suscepistis. susceptūq̄ q̄rtū decī
mū annū tā pinaciter gerītis. ut sepe ad
ultimū desperāt q ipi uenītis. q ipm car
thaginensem adduxītis. cū in italia tā atē
bellū q hannibale hoste habētis. cōsule cū

Capt. 39

Oratio legatoꝝ sagūtinoꝝ

l. cladū nīay

exercitu in hispania uelut colligendas reliq̄
as naufragij nīi mīstis. p̄. q cū. corne
lio ex q̄ in punica uenerē. nullo tpe destiterē.
q̄ nob sedā. q̄q̄ adūsa hostib nīis cessit fa
ce. Jam oīū p̄mū oppidū nob restituer. pr
omne hispaniā ciues nīos nemīdatos. di
missis q̄ cōprenē. ex futuite in libtate resti
tuer. Cū nā ipe cert ut optabile cā ex mise
rima fortuna habeā. p̄. q cū. cornelī tpa
tores uīi luctuosius nobq̄ q̄m uob pierē.
Cū ū adhuc recta ex distantib locis i sede
antiq̄m uidebāt ut utrūm puremī. q altūm ex
aduū patē uidem̄. nec ad pmtē mīam ā
thaginensi utiq̄ aut duce aut exercitu op
ce. ab tuīlis nos uetimus hostib q̄ ipā
q̄ excidij causa nob fuer expugnari posse.
cū ex inspito repente mīstis nob hunc.
p̄. sapionē. que fortuna tuīlimi oīū sagū
tinoꝝ undem̄. q cōsulē declaratū uidemus.
ac uidisse nos cumb nīis renūciati sum̄.
spe omne salutēq̄ nīam. q ai primas ho
stui uīoꝝ cepisse in hispania uīctas. ūq̄ ex
captoꝝ numero exactos saguntinos i patriam
remisit. p̄tremo tot etatiā adeo infestī
nob ut illa gente uacuam stare sagun
tū ñ posse. ita bello afflixē. ut ñ in nob ab
sit ūlo mundia. ne pene q̄de tuīdau nīis
cert. Deletā urbē dum̄ eoꝝ in gtā; sagunti
Deleuīat hannibal; uectigal ex ag̃ eoꝝ cū
pisq̄ q nob ñ tā fructu iocundi ē q̄ ultio
ñ ob hec quib maiora nec spare nec ob
tare ab dīis īmortalib ptām̄. Gnīs ac
tū nos. x. legates sagunt̄inos senat̄ ht
ex ad nos misit. simul gratulatū. q ita
res hre annos in hispania atq̄ in italia ge
stis. ut in hispania ñ hilo amne trī p
q̄ tuīū duxīū ultimas; finit; occeanī domi
tā armis haberis. Italie ñ q̄tī uallū ai
stuoꝝ cingit uchil reliq̄rtis pheno. Jou
optimo maximo p̄sidi capitoline arcis.
ñ gtes tūm ob hec agē uisi sum̄. Et omū
hre ā filios p̄mittēs corona aurea in capi
tolio munere; ego ferre. Jd ut pmittā
tis qs; utiq̄ si nob iuder ita q̄ nobis ī

putores uīi

patres uñi cõmodi tbuer. ea ꝑpetua iuta
atq; ꝑpetua auctoritate uñi fortis. Sena
legatis saguntinis ꝛndit. q durutũ q
restituturũ saguntũ. fieri sonat uũq; sua
te documẽtũ oĩb; gentib; foꝛe. suos ĩperatores
iure q; ordine ex uoluntate senat fecisse q sa
guntũ restituerint. auctosq; sagumtinos surtio
creauerint. q; alia eis benigne fecerint. ea sena
tũ ita uoluisse fieri. comũ pmittẽ ut ĩ capitoli
o pnẽt. loc uñi lautiaq; legatis ꝑberi iussa. q
mumus ne mnĩ dena milia eris. legationes
de uñi certe audiret. q q presentib; sagumtinis ut
q; ten tuto possent utalia ꝑparatũ uenit. ducas
dam. lutatiq; poplida misse. ut hispanos eã
ĩ accipiret. tũ referre exatib; de scribendis
de pumtus relatũ. Cũ affrica nouã pumti
am ex sorte. p. scipiom destinari hoĩes fama
ferebat. q ipe milla ia modica gla ctent. ñ
adgerendũ uñ bellũ q; ad finiendũ dicer se
cos. declamtũ ee. neq; aliũ id fieri posse quã
si ipe in affricã exatũ ĩmsportaret. actumq; se
id p pplm a te ferret si senat adiuuaret. Jo
consiliũ haud q; pnoꝛib; patrũ cõplacet.
cetiq; pmetũ aut ambitione mutauerunt.
Q. fabi maxumꝰ rogat simam; scio multis
uiꝝ mdi. p. c. re actã hodierno die agi. et
frustra hiturũ oratione q tamq; te integ re
de affrica pumtia sententiã dixit. Ego aũt
illo pmũ ignoro quẽadmodũ eta ia pumti
a affrica cõsulis uiri fortis ac strenui sit. q;
nec senat censuit mihũc annũ pumtiã ee
nec pplus iussit; deiñ si e. cõsule portare arbi
troꝛ. q de re tñ facta simulando se referre.
senatũ ludibrio hr. ñ senatoẽ uñ q de q cõsu
lis suo loco dicat sententiã. Itaq; ego cũ hu
ic dissentiente ĩ abista festinatione mat
fricã faciendi. duaꝝ rerũ subeundi oppiu
one ee. Vnã in site ingenio mõ aũctationis.
q; meũ pignã q; hoĩes appellãt. dũ me pen
teat adhuc aliorꝝ strenuosiorꝝ pmo aspectu
consilia semp insa. mea usu melioꝛa. alti
obtrectatiõis atq; inuidie adimus crescente
in dies gliam. fortissimi cõsulis. Si qua suspi
tiõe si me iꝝ iuncta acta. q moꝛes mũ. iꝝ duc
tata. cũ q; cõsulatib; tũq; gle belli commq
ꝑrũ immdicat. ut ꝑpius istãstudi ei finẽ quã
delidiũ. eras saltẽ libr. Quẽ eñ ĩ q meaũ cãi eo
ee potest. q ne filio quitẽ mõ eq̃lis sit. ne dic
toꝛẽ cũ ingere adhuc urib; q in cursu maxi
marũ rerum eem. recusantẽ nemo aut audiũ
in senatũ aud ap ꝑplm. q mnĩ in strenuante me
magiste eq̃tũ. q tanto nũq; aũ auditũ erat ĩ
puũ. mecũ eq̃rer. rebꝰ q; ubi ssequi maluit.
ut q alioꝝ uoluntio ĩ cõpar erat. sua moꝛ e
fellioẽ me sibi ꝑferret. ne dũ ego ꝑfunct ho
noꝝb; ꝯamina ĩ atq; emulatiõ cãi adole
scente florentissimo ꝑpna. indecet ut ĩ nã
uiendo ñ solũ rebꝰ gerendis fessꝰ. si hinc ne
gotia fiunt. affrica ꝑuincia decernat cãi ea gla
q parta e uiendũ atq; moliendũ e. Vnde
g. pbibui hannibalẽ. ut anob q; ingent
ñe uires ĩ urbi possit. Illud te ĩ ignoscere.
p. corneli equũ erit. si cãi unie ipꝰ nũq; pluis
famã hoñ q; re ꝑ fecim. De uana quite gla;
q; q; si aut bellũ nullũ in italia. aut is hostis
eet. er q; uicato melioꝛ gle q̃reret q te in italia
retineꝛ. q si id bono publico faceꝛ. simul cum
bello matiã gle tue esse erptũ indi posset. Cũ
ũ hannibal hostis in colum exatũ q̃rit dece
mũ annũ italiã obstarat. penitebit te. p.
cornel gle tue. si hoste cũ qui tot funerum
tot clauduiũ nob causa fuit. Tu cõsul italie
expsiens. q sic pene. c. lustratũ ꝑpus pum
ca ꝑpetũ belli tutus fuit. uta pene te hostis
fuit. ñ aut hamilcar hannibali duce ẽ ꝑfe
rentius e. aut illud bellũ hinc. aut uictoꝛia
illa maioꝛ clariꝝq; q; h mõ ꝯingat. Vt te
cos. iuncam. fuit affundit pamis aut erit te
terisse hamilcarẽ q; italia expulisse penos.
atq; hannibalẽ malis. ne tu q dẽ q si mag
ꝑata q; sperata gliam amplectaris. hispam
a potiꝰ q; italiã bello labata glat finis. Non
dũ is e hannibal quẽ ñ magis timuisse u
deat q; contẽpsisse. q aliud bellũ malunt.
Quam g adhuc acangis. nec pistos cautius
ut cũ in affricã ficeꝝ. secuturũ te illuc han
nibalẽ spes. potiꝰ quã recto hinc itinere ĩ han
nibal e eo bellũ intentus. eg gliã uictã palmã

ulr scipio z Scipio — ulr gle — ulr gre — uerbis — ulr pace — ulr nec — Capa. 41 — ulr q

bellū puma parum pcis. hoc q nata ꝑ⁹ ē. tu
ta cū defendis. aliena ur oppugnatū. par
am in talia. bellū in affrica sit. q nob ꝑ⁹ dece
dat timor. q̄ ultro alios infestē. Si utrūq; tu
o ductu auspitioq; fl̄ pōt. hannibale hic me
to. illic carthaginē expugna. Si altā ultro
uictoria nob⁹ cōsuli relinq̄da ē ꝑ⁹. cū maior
clamorq; tūl causa q̄ inscitiis fuit. Nā ñ q̄dē
pt̄ q̄ q̄ in talia q̄ in affrica duos duōs e
xcit⁹ alē exercituū ñ potest. pt̄ q̄ q̄ cū classes
tuearū. cū cōmeatib⁹ sufficiam⁹ pendis.
nihil reliq ē q̄o pcli tande q̄nctū audeat.
quē fallit. ꝑ. hanā in talia. ꝑ. scipio bellū i
affrica gerat. Quod si oīa dij oīa aūtant.
q dicē q̄ reformidat ānus. ꝑ q̄ accidūt acci
de possūt. q uictor hannibal ure ad urbem
pget. tū demū te cōsulē ex affrica sic. q. fului
um a capua arcessem⁹. Quod q̄ in affrica q̄
mars cōmunis belli erit. Dom⁹ t⁹ tua. pat⁹ pa
truusq; int⁹. xxx. dies cū exercitib⁹ cesi deam⁹
to sint. ū ꝑ q̄o aliq̄t annos maximus reb⁹
tu mariq; gerendis. ampliss̄imū nom⁹ ap
ertas gs. pp. r. uiriq; familie fecint. Dies
me defuer. si reges ipatoresq; teme in ho
stiū tra tinsg̃sos cū maximis cladib⁹ fines
exercituū q; suoꝝ cummiare uelī. Athenēsis
prudentissima ciuitas bello domi relicto. a
uctore eq; impig⁹ ac nobili iuuene magna
classe in sicilia tinsmissa. ima naualī pug.
florente re. ꝑ. suā in ꝑpetuū afflixer⁹. Extima
q nimis antiq̄ repeto. Antiq̄ africa eadē q̄ isti
q cā. attili⁹ insigne utiusq; fortune exemplū
nob⁹ deamato sint. Nec t⁹. ꝑ. cornelii cū exer
to affricā cōsulis. Iudus q̄ locus fuisse hi
spanie tue undebum⁹. Quid enī simile spa
cato mari. ꝑ hoīa italie gallieq; uecti⁹ em
poriis in urbem sotioꝝ classem appulisti. ex
positos milites ꝑ turritissima ad sotios q̄ am
cos. ꝑ. r. tarraconē duxisti. Ab tarraco
ne deīn re ꝑ ꝑsidia romana cū hibum ex
ar⁹ pat⁹ patruiq; tui ꝑ amissos ipatores.
feroriores. q calamitate ipa dux tumultua
rī q̄tē ille. l. marū q militum suffragio ad
ipm lect⁹. cerim si nobilitas ac iusti honores ad
ornarēt claros impib⁹ q̄libz arte belli pu:
oppugnata ꝑ summū otiū carthago. nullo
tū pumicoꝝ exercituū sotio defendere. Ceterū
neq; ee leuo nullo tamē modo affricō bello
cōparanda. ū ñ pare⁹ ullus classi nre aptus
ñ ager pacat⁹. ñ ciuitas sotia. ñ rex ami
cus. ñ prędendi q̄q; cū sperēs. Hostilia
oīa atq; infesta. Am siphacem nunc dispē
dis. Status sit semel cōtinū. ñ semp re
mittis ē fehr. q finis sitē in pius sibi pre
stitut. ut cū optū sit cū incede magē
fallat. ñ hostes patrē patruūq; tuū armi
p⁹ q̄ celtibi sotij finitimi cōuenēt. nec ē ipi
amagone q hasdrubale hostiū duab⁹. q̄
tū ab indibile q mandonio q in fide acce
ptis pcli sunt. Numidis tu cāle potes. defec
tionē multitudinē tuoꝝ exp⁹. Et si phax q ma
simissa se q̄ carthaginenses q̄mq; aliū ma
luit potētes in affrica ee. Carthaginenses
q̄q; aliū. nec illos emulatio mē se q os
cause cōtinuū acuunt. q. paul exercitū me
tus ē hostē de romana arma. exercitū alie
nigenā. uelut ad cōe restringendū incen
dū cōcurret. Aliē eade illa carthaginen
ses hispaniā defender. aliē menia patrie.
templū. deū aras q focos defendent. cū ei
tes in plurū pauida psequit̄ communy. q pu
ui libi occurs abūt. Quod puto si satis cō
fisi carthaginenses consensu affrice. fi
de sotioꝝ regū. membꝝ sins. cū tuo exerc⁹
q; tui ꝑsidio nudatā italiā inciderint. Vel
ipi nouū exercitū in italiā aut ex affrica
miserint. aut magonē quē abalearib⁹
classe tinsmissa iā pē oīa ligurū altrinsq;
uectari cōstat. hannibali se cūngēt urs
serint. Nempe in eodē tractu erim⁹, in quo
nup fuim⁹. cū hasdrubal in italiā tran
scendit. q ñ solū carthaginē ꝑ oīem
affricā exercitu tuo exclausur⁹ e manib⁹
tuis in italiā emisisti. uictū ate dices eo
quidē mīm uelle. q id tuaū. rei. ꝑ. solū
causa uiē denū uicto in italiā cē. pate
nos oīa q̄ ꝑspera ē q. ꝑ. r. impio exercere
tuo cōsilio adsignare. adusa casib⁹ inclis

cap. 42

cap. 43

bellū q̄ fortune legare. Quo melior fortiorq̄ es. eo magis tale p̄lium sibi patriū ac uirtutis tua retinet. Non potes ne ipse quidē dissimulare. ū hannibal sit ibi capd atq; auctor belli cē. q̄ppe p̄ter fratrus cā & causā cē ut hannibalē thas. Siue g̃ hic siue illic. cū hannibale ē & futa res. Verū tamē g̃ firmior eius in affrica solus. an ut nunc tuo degeneq; tu te exercitu coumaco. ne claudi quidē q̄ luuni cons. tā recenti exēplo q̄tuī id mīs sit dcam to fuit. Quid hannibalē utrū tamē exter mī angulus bruttij ag̃ finisterrā tā diu p̄stē tē ab domo auulsa. an ppinq̄ carthago q̄ tota socia potentiore armis uirisq; fuit. q̄ istud consiliū ē ibi malle decre. ū tu e diuidie ōino res copie sint hostiū multo maiores q̄ ū duobus exercitibus adūsus unū tot plus q̄ duplicia q̄ gñi militia fessum pugnandi sit. q̄ cōpar cōsiliū tū parentis uti cōsilio sit. reputa. Ille consul p̄fectus urbi spūā ut hannibali ab alpibus descendēti occurreret. in italiā expunctia redijt. tu hannibal cū in italiā sit. relinq̄re italiā parat. Hō q̄ rei. p̄. id utile. & q̄ & amplius q̄ gloriosū cōsulē. sic cū punctia q exercitu relicto sine lege. s. c. duobus. prē. impī fortunā publicā q maiestatē impij q̄ tū in tuo capite pclitabant cōmisisti. Ergo. p̄. comelius rei. p̄. nobisq; ñ sibi ipi priuati cārū cōsule exstimo. exercitusq; ad custodiā nob atq; ita lie sceptos cē. ñ qs regio more p superbiā crudeles q̄ tiranū uelint tūcaant. Cū oratione ad tps patu. sibi cū auctoritate q iuuētute prudētie fama. magnā ptē senat q sēm ores maxime mouisti. pluresq; cōsulū semis q̄ aūi ad olescentē fervēte laudarent. scipio ita locutē fert. q ipe. Q. fabi principio orationis patres cōscripti commemorauit in sententia sua posse obtrectationē suspectā cē. cui ergo rei ñ tā ipe animum tūn unū insimulare. q̄ ea suspitio uitio oīoms animi haud sana purgata ē. sic enī honores suos q famā rerū gestarū exercitus uēb. adoretinguendū mundie cūi. tāq; in ab infimo q̄ priclin sit. ne mecū emulet. q ñ ab eo, q̄ q̄ supra ceteros excellat q̄ uirtutibus dissimulo me sibi cōpari nolit. sic sene sē pfectūq; q me infra etatē filij sui psimit. tāq; ñ longe q̄ quātū uite humane spatiū ē cupiditatis gle extendat. maximaq; pars eius immemoria ac p̄teritate p̄mineat. Maximo cuiq; id accidit dū ago habeo. ut se ñ cū p̄sentibus mī. & cū oīs eui claris uiris cōparet. Equidē haud dissimulo me tuas ante oculos laudes ñ assequi solui uelle. & bona tua dirimere si possim q̄ me eripere. Illud nec ē ime neq; ñ in minoribus natu cū sit. ut nolim quēq; mī similē euadere cuiē. Id cū ñ eo mō quibus inuidiā. & rei. p̄. q pene oīs gēns humanū detrimētū sit. Cōmemorauit q̄tuī cē pricli auditus. si in affrica trahē uelim. me a q̄ ñ solui q rei. p̄. & exercitū meū indecē solli cat. Vñ hec repente cura te me exorta. cū p̄ patruusq; meus interfecti. cū duo exercitē eo ppe occidione occisi essent. cū amissē hispa me. cū q̄tuor exercitū p̄nos q̄tuorq; duces oī a metu armisq; tenēt. cū q̄sq; ad id belli imp̄i. nemo se ostenderet p̄ me. nemo p̄si ti ausus cēt. cū. uij. & xx. annos nato dcm iussi imperiū. p̄. q. Quid utri. Tum nemo e tate mea. unus hostiū difficultatē belli patres patruiq; recentē cladē cōmemorabat. Verū maior aliq̄ nē in affrica calamitas accepta ē q̄ te in hispania erat. an maiores nē fuit exercitū in affrica q duces plēs melioresq; q̄ te in hispania fuit. An eā mea te maturior bello gerendo fuit q̄ nē e. an cū carthaginensi hoste i hispania q̄ in affrica bellū gerī aptū ē. Scale ē fusos fugatosq;. uij. exercitū primores p̄ q urbes ui captas aut metu subactas i dicti onē. p̄ p comita oīa usq; ad octauū. tot re gios. tot seuas gentes. p̄ receptā totam hispaniā uti uestigiū belli nullū reliquū sit elauare meas res gestas tā hercule q̄ si uictor ex affrica redierim ea ipe elauare. q̄ nē retinendi mī causa ut tribilia eadem uid aute ūb extollunt. Negat aditū ee in

Cap. 43

affrica· negat ullos patẽ portꝰ. cõ. attulũ captũ in affrica cõmemorat. tãq; cõ. ad ꝓmo accessu ad affricã offendit. Neq; recordaꝛ ulli ipi tã infelia umꝓ putuisse tũ portꝰ affrice· q res gestas abeo eggias ꝓmo anno· q quitũ ad carthaginenses duces attinet, nunciũ ad ultimũ ꝓmanfisse· Nichil' g̃ me ullo exemplo finieris· si ue bello ñ ꝓfe· si nup q ñ annis añ. xxx· ista clades accepta foꝛet· qñ ego munꝰ in affrica regio capio q̃ sapionibꝰ occisis in hispania ñcem. Nec xantippũ lacedemonñ carthaginẽ· q̃ me patẽ mee finere natũ ee· crescereq; in ea ipa fiducia· q posset in hõis uñ utute tm momẽti ee· Sic q athenienses audiendi sꝰ teñe in sicilia omisso domi bello tiꝰ g̃fli. Cur g̃ q̃m g̃cas fabulas enarrare uacat· ñ agathocle potꝰ siculũ siculi regẽ· cũ dui sicilia pumeo meret· tiꝰ g̃fli in hãc eande affricã auꝛtisse eo bello uñ necat referis· Et quid ulle metũ inferre hosti· q ab se remoto piclo, aliũ in discrimẽ adducẽ qle sit, uetibꝰ exemplis admonie opꝰ e· multũ mẽ alienos ꝓlare fines· cantos uri exandi q̃ uideas· plus añ e infenti piclin, q̃ ꝓpil santi· Adhuc maioꝛ ignotiq; reꝛ e tiꝛ· bona mala q hostiũ q̃ ꝓpinq̃s fines aspitas· ñ sꝑuat hannibal foꝛe, ut tot mitilia ase deficerent, p' carmense clade· q̃nto mi ꝰ q̃q; in affrica carthaginensibꝰ firmũ a ut stabile sit in fidie sotiis g̃inꝫ ac sup bis· dñm adhuc nos q̃ defensi ab sotiis uiribꝰ nris milite· i. fretum· carthaginensi mdul auxilis uꝛoꝛis e· nec de pacis milite hõt affixos mumdusq; leuissima fidei mutatie ingenia· Hic mõ nichil moꝛe sit· una q̃ecassit ne me audietis q ardere bello affricã· q moliente hunc hannibalẽ q obsidi carthaginẽ, letiozes q freq̃entiozes ex affrica expectate nũtios q̃ ex hispania accipietis· Has in spes subiciat fortuna· p· e· mi felis ab hoste molati· testes siphax q masi nissa regeꝫ· quoꝝ ego fidei ita p fidi ita imitatur ut bñ tue a pfidis· im multa q̃ ne ex mtuallo· ñ apparuit bellũ apperuret· nec uiri aduces ñ dee fortune plenti se· q ablata assuefacte ad ẽsiliũ· habebaq; fabi pure q̃ndã hannibalẽ· si illũ poti ego thebam q̃ ille me retineat· in sua tiu cogũ pugnare eũ· q carthago pmuñ uictoꝛie erit· q̃ seruituti buttioꝝ castella· Nec quod intim diu titio· diu expno tito· diu expno exactũ in affricã· diu castra ad carthaginẽ pmoue· p· e· hic detiñti capiat· q tu· q· fabi cũ uictoꝛ tota italia uolitaret hannibal potuisti pstare· Ive nec ne contumelioseꝫ sit· Ecquid ea q pigine fructo hannibale negare posse· p· hamũ ẽulẽ murũ fortissimũ pstare· q ne sacꝝ absit pontifex maximꝰ· ideo in soꝛtẽ tã longinq; puntie ñ uenit· Si hercule michi lo matuꝝ hoc q ego censeo mi pficet bellũ· tũ ad dignitatẽ ꝓpi· i· fimã q; apud regis gentesq; certus ptinebit· Ad defendendã in italiã q ad infendã q̃ affrice arma uidi nob añ ee· Ad hoc e di uulgataq; q hannibal auctus sit ne mmẽ ducẽ romanoꝝ audẽ· q ꝓpe pumeo bello tũ eũ de italia cteret· totiens affricã amnis eratibꝰ q classibꝰ oppugnatã. hꝰ nec de italia cteret· affricã ptã ee· Ne q̃escat aliq̃n uexatꝰ tũ diu italia· eua stetiq; munce affrica· Castra romana pti carthaginis portis imunit· q̃m nos itin uallũ hostiũ ex membꝰ nris untum· Affrica sit reliq; belli sedes· Illuc tuoꝝ fugaq; pplatio agioꝝ· defectio sotioꝝ· cete belli clades q̃ annos p q̃uoꝛdecim annos i gruer uisent· Que adhe· p· ptinet· q tellũ q̃ mstat q̃ puntias de q̃bꝰ ag̃ dixisse satis e· Illa longa oratio ñ ad uos ptines sit· si quis eadmodũ· e· fabi' meas res gestas in hispania eleuauit· sic ego contẽgl'am ei eludẽ· q mea uicꝰ extolle uelim· Ne utrũ fucã pces despti· q si nulla alia re modestia cte q tẽpando lingue adolescẽs senẽ uicerꝫ· ita eueni q res gessi ut tu eaꝫ ea opinione q̃m uiri sponte creptam

Cap. 44

Cap. 45

Capr. 45

audit? ē sapio, qi mlgatū erat, si apud se
natū ñ obtinuiss. q ut puincia affrica sibi
decerner. ad .xx. ex templo latum. Itaq; ful
uū q cōsul q̄r fuat postulauit a cōsule. ut pula
in senatū duc̄et. permitter. De patrib? ut de p
uinciis decernent. statuitq; eo eet q censuis
sent an ad .xx. latus. Cū sapio rndisset se
q̄ de re. p. eet factū. tū fuluū. Ego mag
rus q̄d rnsur? factur? ue eet q̄sum. q̄ppe ei
p̄te fenis tēptare mag q̄ consule senatū.
q m puincia t q̄ uolūs ex tēplo decnam.
puta rogatiōe hēas. Itaq; a uob tē. plus
postulo mag ut sententia in deo ñ ducamo
q ē in mea sententia discedat. Ne sit mtū
habitū cōsules auilio sius. Inde altcatio or
ta. Cū cōsules negarent equū ee tribunos i
tercle. q̄ mun? suo q̄sq; loco rogar? sentiam di
cet. tbunitia decuer. Si cōsulatui de puincis
pmittit stan. eo q senat? censuit ferri
placeat. Nec de eare ferri ad pplm patiem.
Si ñ pmittat. q de ea re sententia recusant
duce. auilio erim. Cōsule duc ad cloquiū
ei collega prett. Per? pmissu duc senatui
e. puincie ut edite. Alii cōsuli fatia. Et
xxx. rstitute naues qs. e. fuli supioe an
no habuiss. pmissuq; ut affinea fidē p. ce
censeret. ducet. alii buttij q brlli ei hanni
bale. ei eo exercitu que. l. uerur? q e. ceteris
soluerent? unē se coparet. ut ut i buttius du
ab legionib? qs cos. rebq; gss re gerret. ipi
usq; in anu? progaret? cui ea puincia eue
niss. q ceteis pt cos ptoresq; q exercitib? pri
tus q futuri erit. prospera impia. e. re
alio forte cuenit. ut ei cōsul in buttius ad
usus hannibalē brllū gereret. Iuui deū sa
pionis magna fiducia q fauore experta
tū celebrati. legati delphos ad donū ex re
da hasdrubal? pretaū missi. m. popilū ma
tho atq; catus. tulēr coronā auream. cc. po
do. q simulac? spolauit. et. x. pondo argenti
facti. Scipio ei ut dec̄ret hortat? ē ipe? q̄q;
magnop? terendi? ut uolūtarios duc̄e
sibi milites liceret. tenuit. Et impense nego
uerunt rei. p. futum classē ut que ab sotis ad

reuit ad nouas fabricandas naues acciperet.
Extrue pmū pplī p suos quisq; fabrib? ē
sulē adiuuēs pliciat. ceteres frumtū sotius
nauabq; cōmeoratūq; ois gens. poplonen
ses ferrū. Tarq̄nienses linteam uela. uolatam
ī teruūta nauū. q frumtū arretum. xxx. sal
tor galeas totid̄. pilagesa hastas longas
multū q̄q̄gunta. Summā puri cuiq; gentis nu
mo explebunt. Sentis. rubra. falces. alueolos. alue
molas. q̄ntū in .xl. longas naues op? eet. tri
ci centū q xx. milia modiū. q munitiū de ci
uibus remigib? xp clasos. peritissimi. clusinet?
sellam. abietes in fabricandas naues q fru
mti magnū numerū. abiete ex publicis siluis
e ursus. Imbue pp. q pe hos murus. q rea
tum. q amnem. Sabinq; ager ois multes pol
licati. eparsi. peligni. marsiq; multi no
bilitatis noia in classē dedim. Cameres ei
eq̄ ano ul' fede ei romanis cent. cohortē arma
tā sexcentor hominū miser. xxx. nauū can
ne. xx. q̄nq; remes. x. q̄drremes ei cent pa
site. Ipe tū instituit opus. ut die q̄dragesimo
quinto ei ex siluis decta matia erat. Naues
instructe armateq; in aqm deducer. p fectus
in sicilia e. tgressa naubus longis uolupti
orū septē ferme milibus in naues ipositis.
q p. hanni in buttios adduces exercit? cōsulares
uenit. ex eis cū sibi supfit que. l. uerur? cōsul
hūerat in etello, ut q̄bus p finisse fuali ei affi
ctus impio re gestur? mor? pmisit. Et ptores
duos in pmitis pfecti. Et qui praemia ad
bellū decrer. ag? campani regione fossa g̃ta
ad mare usq; uende q̄ptores uisi. Iudicio q̄
pmisso qui ager eatus campani fuiss ut bis
publicus. p. r. eet. Media pmū consultū
q̄nte praesse ager indict? eet. pars decima.
q. cū. seruilio. p. e. urb negotū. ut campani
anues ui unq; ex. f. c. haer habitare ibi habi
taret. alia diuisetq; in eos qui alibi habitaret. diuū

Exae estate magonis hamilcaris filius ex mino Magonis hamilcaris.
re baliarū insula ui hibernauit iuuentute lec
ta in classem ipsita. ui utilia. xxx. ferme ro
stratis naubus q multis onerarijs. duodecim
milia peditū. duo ferme equitū transiit. genu Genua capit.

Capr. 46

aq; nullis pfidis maritimā oā tutamib; repentino aduentu cepit. Inde ad uiā ligu rū alpinoz fiqs ubi motus facē poss classē appulit, in gaunis ligurū ea gens ē. Bellū ea tēpestate gerebant cū epunteris montanis. Igit primus auone oppido alpino pdā positā. ax. longis naubz ī stationē ad pfidi ū relictis. ceteis carthaginē missis ad tuendā maritimā oā, quā fama erat scipionē tiecturū. ipe sotietate cū ingaunis q; grā malebat cōpsita. montanos instituit oppugnare. q crescebat in dies exercitꝰ ad famā nois el gallis undiq; confluentib; Ea luctis cognita. sp. lucānie. firustru hasdrubalē cū exercitu deleto biennio añ fuerat legatus si par aliud in bellū ducē cū mutato oriret. cuncta ingentē accendit pathy. Itaq; q m. liuio p cōsule, ex curia nolonū exercitū admouē ar minū iussert. q cū. sempronio. p. c. negotium datū. ut siqre. p. c. censeret ee urbanas legiones. cui impio indict dato. exurte duca ret. cū. uali leuū arretuū eas legiones duxī. frisidē dueby naues onerarie penoz ad octoginta rta sardiniā ab. ē. octauno q; p uincie pene captas. eas cetū frumto miss so ad hannibalē cōmeatuq; omnibus. ua liūs pdā etrusca ligurūq; montanoz captiuos carthaginē ppositos tenuit. In bruttiis nichil ferme eo anno memorabi le gestū. pestilentia incesserat pari dare ī. is. penosq; n q; pumicū exercitū sup morbū q; fames adfecat. pro unoms lacinie te plū estate hannibal egit. ubiq; arā condit dedicauitq; cū ingenti rerū gestarū titulo. pumas gallosq; luctis ī scalto.

Scipio uadit fretū in Siciliā.

Liber secundus nonus.

CIPIO pq; in sicilia uenit. uoluntarios mi lites ordinauit centu riauitq;. Ex his. ccc. iuuenes florentes etate q; uirtū robore inermes cū se habebat. ignoran tes quē ad usum neq; centuriati neq; arma ti seruarent. Cū ex toti sicilie unoz animo principes gentis et fortuna. ccc. equites. q; secū in affricā traicerent legit. dieq; his q; eqs ar misq; instructi atq; ornati ad cēnt ederent. Grauis ea militia paul domo. tū mariq; multos labores. magna pcla allata inde bat. neq; ipos in q parentes cognatosq; eoz rū ea cura angebat. Vbi dies q; dicta erat ad uenit. arma equosq; ostenduntur. Cū scipio renūtiari sibi dix quosdā equites sicilo rū tāq; graues q; dum horrere ea militia. Sic aūati erant. malle eos se ia tū fatī. q; p pū qrentes. segnes atq; inutiles milites rei. p. ee. Experiment qd sentiret cū luna ue nia se auditurū. Vbi eos uti audisse dixe. sp. pius si sibi utilū uidet libū cēt nolle mi litare. Tum scipio. Et quā ig adolescēs qd sentires ñ dissimulasti. uicarū t exp dit. ia an tu arma equosq; q ceteā ī strumē ta militie tēdas. q tecum hinc ex templo do mū ducas. exercitas docendi. aires eq; ar misq; leto. Conditionē accipientis. unū ex. ccc. qs inermes habebat tūdit. Vbi in ex auctoratū eqtē cū gra impis ceti uid unt. se q; sq; excusare q uicarū accipr. Ita .ccc. sicli. i. eqtes substituti, sine publica impensa. docendoq; cum sicli habūnt. q; edic tū imperis erat ipm militaturū q; uta ī se assi. Et gna hanc alā eqtū cuasisse ferūt. Sed unumsse legiōes in cū inspicer plinoz stipendioz. ex his milites deleg, maxe qui sub duce marcello militauant. qs cū op tima disciplina institutos cēbat. tū q; ab longa simulatoz obsidione, pessimos ee urbiū oppugnandaz. Nichil enī rex q; car thaginis ia exordia agitabat añ. Inde ex ercitū p oppida disposuit. frumtū siculoz cui tatibz ipms ex italia aduecta parat. uetes naues reficiat, et cū his. c. leuū in affricā p detū mittit. nouas pauloz mi subduat. q; ex uirdi materia inpti facte erāt. ut in sicco hibernaret. p patris oīb ad bellū. stim cusas ñ dū ex magnis belli motib; satis tūq; allas uenit. Greca res a q; bxdā italia ge nus eadē q; p bellū ceperat retinentibus

Liber nonus

Lib. XXVIII. c. 24 §c.

concessas sibi ab senatu repetebant. omnium
primum ut ipse tueri publicam fidem. parum ea dicto
prum iuditis q̄ in pugnaces ad optinendam
iuuentam redditis. suas res sinu alieno resti
tuit. ipse tum ex
tu fuit. coq; enim ad bellum aduocari haud' esta
te in hispania colortum ingens bellum audiente
dubiis nulla alia de causa q̄ p̄ administratione
sapionis ceptum imperator. eius superbe
unum ducem. res. cetis ab hannibale in fugam
tur. eo nec in hispania cessis sapionibus alium
que mittent hunc esse. q̄ pax in italia gnum bellum
urget. adhuc hannibale cum accessitum. p
te q̄ q̄ noua tum ducta in hispania. r. habebat.
exactum q̄ in uetem reductum. trepidatione aut
cultura tham tarentum ee. nunq̄ tale occasio
libande hispaniae fore. seruitum ad ea diem
aut carthaginensibus aut res. cum iunctae his
aut illis. set mediam utrisq; simul. pulsos ab
res. carthaginenses ab hispania; si consen
tiret pelli. res. posse. ut ab eo impio primum
insequentis suppeditet. per eos ipse dies. pfu
ge ad eos uenerit. pollicetes urbem patriam
q̄ p̄sidium q̄ in ea urbe est. q̄ imperatorem p̄si
dij cum classe pditos ee. eo ago ibi ex fuga
substituat. nauibus in oceano collectis a
liquantum amnibus q̄ tum effecta ea q
ex primis hispaniae locis. p hannonem pre
fectum coegit. fide accepta datisq; pfugis.
q̄ mandata eo cum septem utrumlibus quibus remi u
na e missus. ut ita maritis communi cum libe
ris gererent. sapio ipse gnum mobilium placat.
gnore tamen cum ad id q̄sq; q̄ erat in fuga ho
minum libidine alendi deductum rumo
res adiciet ad. punica omne ac maxima
longinquis eis thaut. apparuitq; quanta ex
ctatia mole uenti fuisse clades. cum uani
rumor tantas procellas excuisset. in sotijs in
fide. in exercitu in officio mansit. exandam
q̄ nihil ab eo q̄ regnum sibi hispaniae expul
sus in carthaginensibus destinaret cis.
nihil p̄ter ctingeret. ciuitatis principalibus
lacrimantibus erat erant. q̄ iuuentute celtiberum
exacta. agrum fuesitanum setetanumq;

sotiorum. p. e. hostiliter depopulati sunt. Simil
alius furor in castris ad seditionem orte. Octo
ibi milia militum erant. p̄sidium gentibus
q̄ eas hibum incolunt ipsorum. oppidi corum
auit nites sunt. in tum primum cum de uita imperio
dubio allata sunt. ita ann licentia ex di
utino ut fit otio collecta. q̄ in militari q̄ in
hostico lapsi in pacto suetis mitiores in
pace res erant. ac primo res tum occulte sere
bant si bellum in punica cet. quod sese mi
pacatos face. si debellatum iam q̄ effecta pu
nica cet. cur in italia remanent. flagitatum
q̄ stipendium patri q̄ ex more q̄ modestia
militum erat. q̄ ab custodibus porta in circu
mitantes uigilias tribunos iacta. q̄ noctu q̄di
portam in agrum ita pacatum ierant. postremo
me diu ac p palam sine commeatu ab signis
abibant. ita licentia multum.
nihil instituto aut disciplina militari.
aut imperio eorum q̄ petunt gerebant. factu
na tum romanorum castrorum consentabat. una
ea spe q̄ tribunos ex contagione furoris in
ud exper seditionis defectionisq; mutuo fore.
ut una redderent in pristina pios finebant. q̄ signum
ab eis petebant. q̄ in stationes ac vigilias in
ordine ibant. q̄ ut unum imperium abstulerant.
ita spem dicto parentium ulli si imperantes p
uabant. Erupit deinde seditio postquam repleuere
atq; impetrare tribunos ea q̄ fierent q̄ conari
obuiam ire q̄ palam abnuere. furoresque
ore se fluctos sentiebant. fugatis itaq; pri
apis ac postremo e castris tribunis. ad pri
pes seditionis gregarios milites. c. alium
adenon. q̄ c. ad tum omnibus delatum eius
sensu imperii est. q̄ in neq; tribunitius cep
ti omittis. in signa q̄ sumi imperium. fasces
secuteq; attolare ausi. neq; — uenit in mite
sinus signis suisq; tribunis vigilis illas secu
reliq; immune. qs ad metum alios perferret. opes
sapionis falso ficta obcecabat caecos. silbanus
nus inulgata mox fama in dubitabant to
ta hispania arsurum bello. in eo tumultu
q̄ sotios peculiaris imperii q̄ adiri principales
urbes posse. q̄ tribunis rebus cui ita omnes audirent.

9.24

Lib. XXVIII cap. 23 §6

Lib. XXVIII cap. 24

NB. * primorum inseq. supper. l. 28 c. 22 §14 Vid. fol. 206
† per eos ipsos dies etc. " " c. 23 §6

Lib. XXVIII
Cap. 25

nunus insigna fore q ipi fecissent. Cum alio
subinde recentes nũtios ñ mortis sñ b q fame
ris exspectarẽt. neq; suspiciret quisq; cua
nescireq; temẽ ore rumor. tũ pmi auctore
regni cepti. q subtrahentes se q ut credidisse
q finxisse potẽ temẽ rẽ tale audi possẽ. desti
tuti duces iã ira sua ipi insignia q pua ma
imagine umpi q gererent. uerũ instamq;
mox in se ñ summ potestatẽ trouerbant. Stu
pente ita seditiõe. cũ unus pmo. mox q ma
le sapionẽ ẽt auctores afferent. tbunis mi
litũ. vñ. q ab ipo sapiõe sunt missi. ad qz
pmũ aduentũ exasperati ão mox ipis pla
cato sermone p multgentibz notos cũ q bus
egressi erãt leuiti sunt. ccũ euntes cũ tentoria
pmo dein pncipis pono. ũ sermones int se
rentiũ ẽculos undissent adloq bant. paue
tantes magẽ q causa ire ẽstuationisq subi
te foret. q factũ accusantes. uulgo stipen
diũ ñ datũ ad diẽ iactabat. Et cũ eode tpe
q scelus illegitanoz exercitus p duoz ipito
rũ duoz q exercitũ strugẽ. sua utute defen
sum nomẽ romanũ. ac retenta puincia eet
illegitanos pnã noxe mittũ hz suis recte
factis grãm q exsoluat ñ eẽ. Talia q renti se
q oia res equẽ ea relatos ad impatorẽ exi
stimabant leturi q michil titubus nec insanabi
lius eet. q. p. sapionẽ rerũ benignitate erat
. p. eẽ grẽ referende. Sapio ñ bellis ad sedi
tiões q pellas rudẽ solliciatũ hũt. ne a
ut exercẽ pugnando aut ipẽ pmendo modũ
excedet in psenti aut cepisse leniẽ agi pla
cuit. q missis ccta stipendiarias ciuitates ex
auctoribz stipendiũ sperni appingi q facit. Educti
subinde positũ. ad stipendiũ petendũ ciuemet
carthaginẽ. seu carpti partes. seu uniũsse
mallẽt. tũ quilia seditiõe p se languescẽ
tẽ. repentina q ces rebellantiũ. hispanoz
fecẽ. exercitũ cũ in fines omisso incepto
mantonũ q indubitatis. pgi unde sapionẽ ca
latũ ẽ. nec ita ciuit aut ciues aut exercitũ cũ q
fuisse fuit consociarent. omnia ccti spectan
tes ẽstimabant. michil reliq habebant pẽ ñ tuti
simũ a malis ẽstimus receptũ. ut impis ut

uiste ire ut ñ desperande clemẽtiã sese cõmit
tẽnt. q hostibz eos ignouisse. cũ quibz dimi
casset. suã seditionẽ sine multe. sine sangui
ne eẽ. nec ipsum actẽ. nec actu penã dignam.
ut ingenia humana sũt. ad suã cuiq; le
uandã culpam. immo plus facturã illa du
bitatio erat singlẽ nec cohortes an unusq;
ad stipendiũ petendũ inẽt inclinarent sua. Cap. 26
q tuti censebant unusquisq; ire. p eos dẽ dies
q bz hec illi consultabant. esiliũ de his car
thaginẽ erat. ẽtabatq; sententiis utriũ ia
uctores tũ seditionis. erãt autẽ hi numo hu
ud pl q. v. q. xxx. aiadũtẽ. an plurimum
supplitio iudicandũ tã recti exempli defectio
magis q seditio eet. Viat sua lenior. ut uñ
culpa eet ortũ ibi pena esisteret. ad multitu
dinẽ satis ee castigatiõez. Consiliũ dimis
sum ut ad id actũ uideret. expeditio adiunctus ma
gistratuũ indubitatq; ediat. exercituũ qui carthagi
nẽ erat. q cohortes eoz alioq; pariter uiste
tur. Tribunus. vñ. q q antea fuerẽ ad le
uiendũ seditionẽ iussi. obuiã exercitui mis
sus. qui noua principiũ seditionis edita sunt.
ut eos p idoneos hoies benigno multu ac ser
mone in hospitiũ unusq; uocarent. Habue
rũ pcul ab carthagine abierunt. cũ ex omnibus au
ditũ per biduũ omnẽ exercitui cũ. cã. silanoq; in
lacetanos psiasa. ñ metu oi q tacta insidiabat
dies liberant eos. Et leuitia ingentẽ fecẽ.
q magis habitum solũ imperatorẽ q ipi futu
ri in potestate ei eent. sub occasiõ sol'ur
bẽ magni sunt. exercituq; altiũ pariẽ oia ad
ẽ mouent. exceptis primoribz de moderatis
cõpositis. letiũ oportunusq; aduentiũ eoz
imperiũ eet. q sub ipsam profectionẽ alti exer
citus euenissent. corpa current. Tribunus si
ne ullo tumultu auctores seditionis p
ioneos hoies peducti in hospitia conphẽ
si ac uincti sunt. ingiliã qrta. impedimẽ
ta exercitui cui simul abeat ẽ psiasa cepe. Et
luce signa mota. q ad portã retentui agmẽ.
ciuitatesq; ecta eis portas missi. ne qs ur
bẽ egrederẽ. Vocatis deinde ad cionẽ q pdue
uellant. ferocẽ in foriũ ad tribunal impis

Lib. xxxviii

ut ultro ferūt succlamatiōib⁹ conauriūt. simul q̄ imp̄r in tribunal ascendit q̄ reducti armati a pretis. mercm se contionē ab ēgo cāi fuderunt. Cū oīs fervida ēdidit. nec q̄ pea fate lantur mihil eque eos timuit q̄m p̄t sine rubore colore impius quē adsuetū insontes credidāt. nullūq; q̄lē ne aduc q̄dē agebant meminisse. Sedit tacit⁹ paulis⁹q; donec mutuatū ē deductos in forū auctores seditionis q̄ pata oīa cē. Cū silentio p̄ frontē facto ita cepit. Nūq; in dubiam orationē q̄ exercitū mei ad id q̄rere debuerūt q̄ ut ipi q̄ res exequer. sed q̄ pr apud cives in castris habitā assuetudinem militandi ē germis. ast ad nos quēadmodū loq̄r ne cōsilium ne oīo suppeditet. q̄s in nōie quidē appellare debeam Scio. cui q̄ puta uni de castris an milites q̄ imp̄ri auspitiūq; abnuistis. sacramēta religionē rupistis. hostis corpori, nestitui habitū animi agnosco. facta dicta ē silia aīos hostili uideo. Quid cū uos ne qd dingites aut lacetam. aut optatis aliud a ut spuistis. cū illi tam mandatis atq; indubi le regie nobilitatis unus. duces furoris sceleris sunt. nos auspitiū q̄ imp̄ri adiūdicati arcē q̄ alcemi albi detulistis. Negate nos oīa id fecisse aut factū uoluisse milites. pauci ni cū furore atq; amentia cē. ultime credula ne gantibus. nec cui ea fuit cōmissa. q̄ mulcta in omem exercitū sine piaculis ingentibus expiari possint. Nunc ea tāq; nulla attingo. sed ne tecta atq; tectata famam ne possint. Eodem pulsis hispania carthaginensibus nullos hostes celebrem ce. uita cet fiant mea. sic me ne solū adiūsus sortes gesserit. sed q̄ adiūsus hostes. in castris cui mis. q̄ntū optimo fefellit. fama sortis mee ne accepta solū. sed q̄ expectata ē. ne. q̄d ego nulgam fatear p omnes uelim. Ecq̄ de si totū exercitū morte in optasse credem. sed stultissimo animos mouerer. Nec me mita mutauerit mutua cuiusq; mutuis mis. sed mutuo oīs sic nata mens pse imobilis ē. si q̄ uenti q̄ aure cient. ita aut inq̄lla q̄ aut p celle in uob sunt. q̄ causa atq; origo omnis furoris penes auctores ē. nec ētagione misam

sti q̄ in nec hodie q̄dē scire uidemur q̄ amisse spēsti sitis. Quid patrimonia mea. q̄d i patrū parentesq; ac libros uros. q̄d in dos sacramenti testes. q̄d adiūsus auspitia sub quib⁹ multatis. quid adiūsus more militie. disciplinā q̄ maiorū. q̄d adiūsus sum ipius magestatē ausi sitis. de me ipo taceo. tene pti q̄ quidē edidistis. Denique ego sim animus impitia edē e xitū minime minimū sit. puta q̄d de uobis meruerat. q̄m ei mandatis q̄ indubii consciendo cēsilia probatis. Qd. p. Ē. ei imp̄ri ablatū ab tribunis suffragio pl̄s creatis. ad hōices puatos detulistis. Cui eo ipo ne cepti sit tribunos ullos habitis. fasces imp̄rios uris ad eos quib⁹ suus cui imp̄rii mūq; filiat. romani exercit⁹ detulistis. Ingrono tetendunt albus q̄ attus classici apud eos canit. signū ab his petitū ē. Sederūt in tribunali. p. sapiōis. lictor apparuit. simoto uicessere fasces. ei scutis plani sūt. lapides pluere. q̄ fulmina iaci de celo. q̄ insueta fieri aial. edē nos portenta ee putatis. hec ē portentū. q̄ nulli hostis. nullis supplicationib⁹ sine sanguine eor q̄ tm facti ausi sint. expiari possit. Atq; ego q̄p nullā scelus ratione hēt. tam ut mire nefaria que mens. q̄ ēsilij uim fuit scire uelim. Regni q̄dā in p̄fidi missa legio. infectis p scelus pnapib⁹ ciuitatis. urbē opulentā p. x. annos tenuit. ppe q̄d fuerit tota legio milia hōiū. iiij. in foro. f. secum pauci sūt. Sz illi primū ne atū umbrum se se mulcta nōis q̄ abhorrenti duce. et uelluī. tz. militie secum fert. nec cū pirro nec cū samnitib⁹ aut lucanis hostib⁹. p. Ē. se comisuerūt. Vos ei mandatis q̄ indubii cēsilia cōmunicatis. q̄ arma ēsoluti fustis. Illi sic cāpam capuā tusas uetib⁹ cultoribus adeptā. mamertum insidiā cē. hi sic regiā hitum petuā se dementē. nec pplinec socios. p. Ē. ulc lacessitum bello. sucine nec uos comanlū habitum animis. ne si uos distrahens effecta pruntia imp̄r relinq̄re. dum hōiū q̄ fidē implorare celebratis. q̄ ne redientis ad coniuges liberosq; uros. et hoc q̄ memoriā

Cap. 26

lib. XXVIII

sic patr nūq; exercitus ex aīs uīris. mā cīlij sic
l'ant. ꝑ ñ ad ultimū deūtus exq; uolo. me ne
uno acerto mcolumi exercitu. cū q; ego uno die
carthagīnē cepi. cū q; nīj. exercitū carthaginen
siū fugauī. expuli. uos octo milia hoīū ma
ioris certe oīs ꝓtij q; albi cumbrū sūt. q; b;
uos subiecistis hyspaniā puntiā. ꝑ. ꝛ. erep
turi eratis a melioꝛe tamē mouco noīa meam.
nichil ulr facie cīuitā mortē meā uob uola
tus sum. Quod si ego moꝛerer. mecū expira
turā. ꝑ. ꝛ. mecū catsiruū impiū. ꝑ. ꝛ. erat.
Hec ustio uꝑr optimꝰ maximꝰ fimat ur
bem aut pricato duis ductoꝝb; in etnū cīuitā.
hunc fragili q; mortali coꝛpi eqlē ee. ꝑumo
albino. mi. opparello. ꝑ. quito cspino. cīn.
fuluio. sapionib; meis. tot tā pclaris imꝑ
ib; uno bello absūptis. supstes ē. eritq; ipls
tā. mull' alius. nē ferro moꝛientib; meo uni
funē elatarus. ꝑ. ecī. uos ipi hīc in hyspa
nia ꝑre q; patruo meo duob; imꝑatoꝝb; mē
fectis. septimū martiū ducē uob adūsus e
xultantis recenti uictoꝛia penos delegistis.
q; sic locoꝝ tanq; sine duce hyspanie future
fuīt. ēq. silanꝰ eod' ture. eodē impio mecū
mpuntia missus. l. sapio fr mis. q; ē. leli
legati undices manifestatis impij deceīt.
uerū q; at tā duces ducib; an dignitas an
causa cōpem potuit. q; b; si oīb; superioꝝ ēet
arma ꝯpnx. patā conf aues uīos ferreis.
affricā italie carthaginē urb romane ip
are uelletis. cm obnoxā patr coriolanum
q; dā dēpnatio inuista miserū q; indignū
exiluī ut ad oppugnandā patriam impulit.
reuocauit tū a publico parricidio puata pi
etas. Dū uoloꝛe unte ira micauit. stipen
duū ne dieb; paucis impie eg; seriā nuīatū.
satis digna causa fuit. cur patr indicetis
bellū. cur ad ilergetes descisc̄tis a. ꝑ. ꝛ. cū
nichil diuinar humanar ne rerū immolatū
uob eet. In samnitis pfecto militer. nec maior
in coꝛp meū uis morbi. q; in uīis uītes una
sit. Hourt animū referre q; d credidint hoīes.
quid sperauint. q; d optauint. fluxerat oīa ir
rita obliuio ē. prest si ū ut aīq; silentiū tegat.
ñ negauim tr̄e accēp uob ursā oīonē me
am. Quanta cīuis facta mīa actiora ee q;
dicta mea. q; ea oīa quidē q; feci stis. uos
ne dica cū fertis. si ne ea quidē ipa ultra ge
ꝓbrabimr. Vtinā tā facile nos obliuiscā
mini coꝛ q; ego oblīiscar. Itaq; q; ad uos
unūsos attinet. si erroꝛis pniteat. satis sup
q; pnaruī habeo. albi calen q; atius unīter.
q; ceī ne fare seditionis auctoꝛes sanguine
luent q; admiserīt. nob supplicij coꝛ spectā
dū nīh ñ acerbū. si leue q; si sana mens re
dūt delet ee. De nullis enī q; de nob infe
sti aut inīqus cīuīer. Vꝛ finē dicendi fe
cerat. Cum ex ipato simul oīū rerū oꝛ
bis auribq; ē offusus exat qui coꝛona ci
onē cīuīcclat gladius ac scuta conacrepuit.
ionis audita uoꝛ citantis noīa dēpnato
rū. In consiliū mudi in medū p thebanē.
q; simul oīs appar supplicij exmebat. De
ligati ad pilū uirgisq; cesi q; securi peūssi.
adeo torpentib; metu q; aderant ut ñ ñ fe
roꝛis uoꝛ adūsus acritatē prie. si ne ge
mit q; dē exaudīet. Ducti in de medio oīs
purgatoq; loco citati milites. nōiati apud
tbunos militū in ūbra. ꝑ. scipionis unumq;
stipendiūq; ad nom singlis psolutū ē. hīc
finē exitū q; seditio militū cepta apd suē
nē hīt. Ip ire ipse ad letum fluuiū hanno
pfect magonis missus a gaditib; cū pīna
manu affixor mcede hyspanos sollicitan
tes. ad. xl. iuuenū armant. Castr deīn
exut ab. l. martio maxima pte militum
int tumultū captoꝝ castroꝝ q; b;da q; in
fugā amissis. palatis pcīntes eqtes cū
paucis ipe effugit. Ibi hec ad letum fluui
um gerunt. leli intim secto in occanū cur
sus. ad carteiā classe accessit. Vrbs ea in
ora occani sita ē. ut pmū e faucib; angu
stis pandit mare gadis. sine ctamine per
tentiōs recipienti. ulr qui eā rē pollicent
in castra romana uenientib; spes siē an
dicenū ē fiat. Pateficta in maturo. pditio
ē. comphensosq; oīs mago ad herbali p
toꝝ carthaginē tendentes tidit. Ad herbal

c. 30

c. 31.

cap. 29

ꝑparo

lib XXVIII

c. 31.

cūnctis mq̄ reīb⁹ īpositis. p̄missaq̄
ei q̄ tarchon q̄ tremis erat. ipe cū octo trem
b⁹ modico mītuallo seqūt. Jam fretū mīt
bat q̄q; remis. cū leli et ipe in q̄q; rem
portu carteie seqūtib⁹ septē tremb⁹ euect
m adhērbalē mucet. q̄q; remēs satis cr
dens dēp̄nsā rupido in freto maduīsū estū
reappaī ñ posse. peū in re subitu puīp̄
mēo ēpidaūt. utrū q̄q; reīn seqrent an
hostis rostra comūet. J p̄a cūctatio facultā
tē dēctandē pugne adiecat. tā essī subictu
teli erant. et undiq; instabant hostes. estus
q; arbitū moliendi naues adeīnat. neq; e
rat nauali pugne simil. q̄ppe ū mchil no
luntariū. mchil artis aut cīlij cēt. ut na
ta fera estusq; rotū ētamīnis prēs. suis a
lienis nauīb⁹ neq; q̄ remigio in ḡrū tendē
tis muebebat. et fugiente nauē undes rec
utice ī̄positū uictorib⁹ imlatā. et seqntē si
mḡiū tctū madiss. maris fugientis in se
se aduītentē. Jam in ipa pugna hec cū īfesta
rostro prēt hostiū nauē. obliq; ipa ictum
alti rostr acupiebat. ulla cū tūsissa obicēt
hosti. repetenti in torta in pdā. ccū it tre
mes fortuna regente anceps phū mus cē
t q̄q; remis rōma seu pnde renatio⁹ se
u plib⁹ remor⁹ ordinib⁹ sententib⁹ ūtitas.
cū fuali regē. duas tremes sup̄fūit. u
nā plata impetu latis alti remos detsit.
cetā sq; qs mītepta cēt mulcasset. in cū re
hās q̄q; nauīb⁹ adherbal uelis in affin
cā tūsim fiss. leli iactor carteiā reuectū.
auditis q̄ actū gudīb⁹ erant. patefactā
pditā cūratosq; missos carthaginem
sp̄ ad uritū redactā q̄ uemssent. ī tuis ad
l. uiriū missis. ñ si terere fruistra tp̄s
sedendo ad gravis uellent. redeundū ad
impiam cē. Adolescente martio. paucos
p̄ dies annū carthaginē rediere. sed q̄
ñ dissessum ū respirant. ū magone tū
uiriq; anxiti metu urgēt. p̄q; audita
rebellione ilargetū. spē recup̄nde hispum
e nacti. nūtios carthaginē ad senatum
mittut. q̄ simul seditionē cuīlē ni cassē

.rs. simul defectiōē sotior ī mauīs ubeīol
lēres. horent ut auxilia mittent. q̄b⁹ itū
a patb⁹ impiū hispanie repti possit. exandri
crudelis in finēs regressi. paulisp̄ dū q̄d nā de
seditiōe statuīet. suspensi q̄ueī. si cuīum
errou ignoscēt. ne diffidētes sibi q̄ ignosci
posse. p̄q; uulgato ē atatas supplitij. sua
q̄ noxā pari pena estimatā rati. nocatis mu
sus ad arma pplanb⁹ conūtisq; q̄ añ hūiant
auxiliis in setanū agrū ū pncipio defectio
nis statuia habūant. cū xx. milib⁹ eq̄tū et
q̄ngentis tūscendūnt. Scipio cū fera sol
uende punt oīb⁹ noxiis in quisq; stipendi
ū multu ac simone mōis placato. facile re
ualians militū aīs. p̄q; ab estu ab carthagi
ne monet ctiōe aduocata. multis ūb in pfi
dia rebellanū regiōr iuīcē. neq; q̄ cedē cāo
se ure. pfessus ē ad uindicandū id scelus. q̄
auīlē errorē nup sanauīt. Tū se hand sec⁹
q̄ unusquisq; secante sua cū gemitu et lacīmis.
xxx. hōū capitib⁹ expiasse octo milib⁹ seu
ī prudentia seu noxā. nec leto et erecto cāo ad
cedē ulergetū ire. Ip̄ cū eos ex natos ī eade
fera nec ulla secū societate iunctos ee. cū q
sola fuat fidei atq; amicitie tp̄s p̄ scelus
rupisse. in ēcatu suo se pt̄ q̄ q; os caues aut
sotios latumq; nōis indar. q̄a eo mouī. q; ne
mo fere sit miles. q̄ ñ ex uitalia aut patrio
suo. cū. sapiom q̄ p̄mū. r. nōis ī ea p̄uintiam
uenīnt. aut a pat exule. aut a se sit exulta
aduect. scipiōn nōi. ausp̄itatisq; oīs affluens
qs secū in patrium ad uritū tū phū duduce ne
lit. qs exulatū p̄senti uelud si oīū communi
agat honos ad suos fert. Quod ad expedi
tiōē attinet. atq; in statū memorē ee rep
suaq; gestaq; q̄ id bellū ducat magonis.
hercule sibi qui erat ozle tuq; in ccū fusum
occeano insulā cū paucis p fugē nauib⁹
manorē animū ee q̄ ilergetū. q̄ppe ubi ec
duce carthaginense. q̄ntū cuīq; punicū
p̄sidū ee. hinc latines latinūq; duces ee q̄b⁹
ad tplandos finitimor agros tectaq; urenda
et rapienda pecora aliq̄s sit. J ta in mare ac si
gnis clatis nullā ee mag uelocitatē ad fu-

gram. q̄ armis fretos pugnaturos cē. Itaq; ñ q̄ ullū in pclin aut seīm manoris bellum deat. ideo se p̄us q̄ pumtia decedat oppīdos ilergetes duxisse. Sz p̄mū ne ī pumtā scelatā defectio cēt. deīn ne q̄s m̄ pumtiam simul ūtute tanta q̄ felicitate pdomita. relictus hosti dia pfīt. p̄ñ deis bñuuanti b̄ seqrent ñ nā ad bellū gerendū. m̄z eīm cum pari hoste ārām cē. q̄m ad exprendas ablo mnib̄ scelestib̄ penas. sīb hac oīone dimissis. ad it se cōpare in die p̄ceū uiolet. p fectaq; de armis castr̄ puenit ad hibū flūm. ñ supato amne die q̄rto in cōspectu hostū p sunt castra. Cam p̄ eīm montib̄ ārta sepe erat. in eā ualle sapio cū proxa rapta pleraq; ex hostū agr̄is ad utendā fenestratem barbaroꝝ missis. uelites subsidio misit. a quib̄ ut p̄ pausationē cōmissa pugna cēt. letū eī ei⁹ statu ī pceū ex occulto facē uidet. ocōs opportune p̄mittēs eq̄tū insidias texē. nec ulla mora pugne facta ē. hispanū in conspectu p̄cul proxa. uelites in hispanos p̄rā occupatos mouere. p̄mo missilib̄ irritauē. deīn emissis legionib̄ uelisq; irritare magis q̄ certe pugnā poterāt. gladios nudāt. q̄ conlato pedestre ārām certe. ñ eq̄tes supuenisset. m̄z ex adūso tanto ī latā obuios obtūle. ⁊ cum uecti q̄ q̄dā p̄ infima q̄ leuia ab tergo se ut pleriq; intercludent obiecer̄. maiorq; cedes fiunt. q̄ q̄ntā ecē leuia p excursiones p̄lia solent. Ira magis accensa aduīso p̄lio barbarus ē. quā īmmuti dī. Itaq; ne pulsi m̄dent. p̄ma luce pceo die in aciē p̄cedere. Non capiebat omnis copias. angusta ficut dictū ē uallis. Duce ferme pedituū p̄tes. omnis eq̄tat⁹ in aciē descendit. q̄ reliquū peditū erat, obliq; cōstitui ei⁹ colle. Scipio q̄ se ē loci angustias natus. q̄ q̄ in arto pugna. f. aptior q̄ hispano militi fiducia uertebat. q̄ q̄ in eū locū detecta hostiū acies ēet. q̄ ñ omnē multitudinē eor⁹ capet. nouo q̄ cōsilio adiecta dīū. eq̄tē ē posse. ccū dare comib̄ in tā angusto spatio. q̄ hosti q̄ cū pedite eduxisset inutilē fore. Itaq; imperat lelio ut p collis q̄ occultissimo itinere circuat eq̄tes segregetq; quātū possit eq̄stre a pedestri pugna. ipse oīa signa peditū in hostes ducat. Quatuor cohortes in fronte statuit. q̄ latis pande atē ñ poterāt. ex quo pugnandi nulla fec̄. ut ipse ārmine adiuuet ad conspectū tui scientiū p colles eq̄tū. m̄z ann ārā ducentas die. q̄ tumultū eq̄str̄ ab tergo accepit. ita duo p̄lia erant. Duce peditū acies. duo eq̄tat⁹ plō gitudine cāpi. q̄ miscerī ex genere utaq; plum angustie ñ poterant pugnabant. hi spanoꝝ cū neq; pedites eq̄tū. neq; ālies peditū auxilio cēt. pdes fiducia eq̄tis temere commissus cāp cederet. eques ārāuent⁹ nec pedite a fronte. nā eīm struite pdestres copie erant. nec ab tergo eq̄te sustinet. q̄ ipi cā diu in orbē sese stantib̄ eq̄s defendissent. ad unū oīes cesi sūt. nec q̄sq; peditū equitū ue supfuit qui ī ualle pugnauer̄. Tertia pars q̄ in colle ad spectaculū magis tutū q̄ ad partē pugne expressendā stetāt. et locū q̄ tps ad fugiendū hūt. sūt eos q̄ re gis ipi fuger̄. p̄us q̄ tota ārmenture ālies int tumultū elapsi. Castra eode die hispanoꝝ p̄ter reliq; p̄dam cū tb̄ ferme mulib̄ hoīū capiunt. Ll. sotiq; ad mille. cc. eo p̄lio cecidunt. mulñata amplī. xxx. hoīū. ex q̄ cruenta uictoria cēt finisse si pertinacior cāp q̄ ad fugā capessendā fuale foret. Purgatū mdibus abiectis belli ēsilius. nichil tuti ī afflictis reb̄ expta fide et clemētia sapionis ruit. mando mū frem mittit ad eū. Q. ui aduolut⁹ genib̄ fatale rabiē typus ei⁹ accusat. cū uelut ārāgione q̄dā pestifera. ñ ulgertes m̄ q̄ lacetam. ⁊ castra q̄ romana misamer̄. Suā quide q̄ fris q̄ reliq; ipl'anū cā ālitiōz cē. ut aut si ita uidār redeant spīm. p. sapiom ab illo acceptū. aut suam debitā uitā. p eo ipetuum deuouerunt. antea m causa sua fiducia sibi fuisse ñ dū expta clemētia ei. nē cōtēt nulla in causa omnez m mia uictoriae spē p̄stitā h̄. eos uelle aut. rs. ai q̄ necato ede. ne q̄s legib̄ umgeret amicitia. ñ p̄us ipio in eū tumq; peccatū ut q̄ oīa dumna huma

Capr. 33

c. 34

c. 35

naq; tedisß obsides accepti. arma adẽpta. ꝑsidia urbib; umpsita fouent. Sapio miltis mucet in ꝑsentẽ mandonuũ absentẽq; mdibi lẽ ůb. illos q̃ẽ núto pisse ipos malefitio ant. manus suosq; ꝑ. ꝛ. bũfitio. cẽm quitr ea pi gnora tuitui rebellionẽ cẽ. tibim arma re linq̃re. solutos cũ hos nr̃m obsides se mnor os. ſ̃ in ipos si defecerint sciturũ. nec iam ſ̃ ab armato hoste prias experti. pmittẽ sese utrũ ꝓpitos an mitos h̃. ir̃. mallent. Jtaq; missus mandoniꝰ. prima tm̃ nũ ĩpata erq̃ ꝑ sidiũ militi ꝑstam posset. ipe martio ĩultoẽ hispamã ꝑmisso. paucos morat dies dum ĩ puta prama in lergetes pmuniret. cũ expedi tis martiũ uã appropinq̃utẽ occeano assequit.

Jam inchoata res añ de masinissa alijs atq; alijs decausis dilata erat. q̃ mmda cũ ip utriq; ẽgẽũ sapione nolebat. atq; eide dẽ fi dẽ sanare. Ea tũ utilis tã longi ac tm̃ deuj causa fuit sapiom. exasinissa cũ gadib; eet. etiox aduentant cũ amartio facẽ. cauendo co rũpi eos ĩ insula inclusos. premuiq; oũ rey q facẽ q eis q ipos sentiũ. adhec eq̃tẽ mattes scere desidia. ꝓpulit ut se ticẽ in continẽte ad explandos ꝑmos hispanie agos pateꝰ. Transgressus ꝑ. ꝛ. is ꝑceps mmdaq;. pe mittit ad tps locũq; cloq̃o statuendũ. duos q̃ obsidib; retinũ a sapiõe milet. remisso tuo q̃ cũ ussu erat adducẽt masinissã cũ pmas in cloq̃ũ uenieꝰ. Caput uã añ mmdi ex fama rerũ gestarũ admiratio unũ. substituentq; años sptem q̃ corpis amplã ac magnũ figm. cẽm maior ꝑsentis uenerationẽ cep̃. q ꝑt q̃ qđ suapte natã multa maiestas ĩerat. adorna bat ꝑmissã cesaries habituq; corpis. ñ cultus mundicijs. ſ̃ armis ac ůe militaris rei. etiã in medio iuuenũ robore. q̃ plenũ uirtutibusq; ex motu uelut renouatꝰ flos iuuente fatiebat. Prope attonitꝰ ipe congressu mmdi. grãs de filijs filio remissis agit. Ex eo tpe affirmat eũ se q̃sisse occasionẽ q̃ tm̃dẽ oblatã dim immor talium bñfitio ñ omisserit. cuꝑ se illu ꝓpiorꝰ. ſ. opũ nauare. ita ut nemo uiꝝ ẽtũ magẽ eum re admirent rẽ romanã. Jo se q̃ sua ꝑẽ nellet ꝑstare in hispania aliena atq; ignota tirp sinisse. mq̃ añ gentẽ educatq; in spe regni ẽet facile ꝑstaturũ. siq̃dẽ eumdẽ sapionẽ ducẽ in affricam mittat romanꝰ. satis spare pbiens cum carthagine cẽ. Let cũ sapio utor. audiuitq; cũ capt reyq; moꝝ hostiũ eq̃tatu masi nissam finisse sciret. q ipe nouiens spram ai ꝑ se ferret. fide data acceptaq; pfect rẽ tamco nẽ ẽ. exasinissã pmissu romanoꝝ ne sine tm ecisse mcontionantẽ uidẽt. ꝓpiat ꝑmos a gos gadus redintegrat. Sagom desputis un hispa nia reby m q̃ spe sedulo ꝑmũ militans. dem defectio mdibil' aios ei sustinent pauci ticẽ in affricã. nũciatũ ab carthagine ẽ milẽ sena tũ ut classem q̃ gadib; hẽt in ualiã ticẽt. educ tu ibi gallos ac ligurũ q̃ta maxima posset iuuentute cũgẽt hannibali. ne senescere bellũ magno ĩpetu maioꝝ fortuna ceptum si ñet. Sid añ rẽ q̃ a carthagine prama magom aduecta ẽ. q ipe q̃ntã potuit agilitatis exe git. ñ enim ñ coꝝ. ſ̃ q̃ tẽplis spoliatis q̃ pi uatis ob; coactis auriũ argentiq; ĩ plubliã conferre. Cum ꝑuideret hispanie ora. haud paul carthagine noua expositis in tiũ militi bꝰ q̃ ños deplãtat agos. Jnde ad urbẽ classem appulit. Jbi cũ duũ milites unanimb; remisſ. nocte in lucẽ exposites ad portẽ cũ muri qua capta carthago a. ir̃s. fuat ducat. ñ ꝑsidio sa tis ualido urbẽ tenũ nut. q aliqs opprimoniũ ad spẽ nouandi res aliq̃t motures. ceti nũ tij ex agis ẽpidi simul pplationẽ agilitatiq; fugã q hostiũ aduentu attulerant. q ipsa mẽ dia clas sis erat. nec sine causa electa añ urbẽ statioẽ appetebat. Jtaq; ĩstructi armatiq; milẽ portã ad stagnũ ac mare ůsam continebant. ñ effu si hostes mixta mẽ milites nauales tha ad mu ros tumultu maiore q̃ ui subiecẽ. patefacta repente porta. ſ. cũ clamore erumpũt. ĩtutosq; hostes et ad ꝑmũ marsiũ comectũq; teloꝝ adꝰsos ussq; ad lucẽ cũ multa cede psecant. ñ ñ naues luttoꝝ appulse ẽpidẽs accepisset. su ꝑfunsent fugere aut pugne q̃sq̃. Jn ipis q̃ tre pidantiũ naibꝰ ẽ. duũ ne hostes cũ suis simul m ñiprent ĩhunt scalas oraq; q ancoras. dem ne-

minus

Scipio aduentu masinisse le titiꝰ fi de aut 4 aga pyr.

Scipio masinissa

Capi. 36

primos

al' loca

molientq; moza eēt ꝑadunt. multiq; ad na
tantes naubꝫ mōtos ꝑ tenebꝫ quid aut pr
tent aut muntarent. fede mītiēt. ꝑtiq; di
e cū classis mīt rēt ad occeanū ūn ueīat fu
gitiū. ad octingenti hōies ecti. unt murū ut
q; ad duo milia armatoꝝ muenta. exago
cū gadis recēpitiū. exclusus mī. classē ad am
bros. haud ꝓail a gadibꝫ is loc abē. classē
appulsa mittendis legatis. qrendoq; q forte
sibi sotio atq; amico clause foret. purgan
tibꝫ his multitudinis cursu factū infeste.
obdurepta q̄q; ab scontentibꝫ naues multi
bꝫ ad cloq̄ū supstes coꝝ q̄ sūmus pen est
magistrat cū q̄stoꝛe eiciunt. lacatoscp; ubi
bꝫ crux affigi iussit. mī naubꝫ ad puttsanā
insulā centū milia ferme ad conteritū. pen
tū ea incolebant. ꝓpitate classis bona cū
pace accepta ē. ñ cōmeat mī benigne ꝓbui
tiū in supplemtū classis nuient armata data.
q̄ꝫ fiducia pen uī balearis insulas. q̄nqua
ginta uī milia ab sunt. tūsmus sit. Due st ba
leares insule. maoꝛ altā atq; opulentioꝛ
armis uirisq; q portū hī. ū cōmode hibna
tū. tiū q̄ ea cētimū auxiliū erat credebat. Se
tm haud sec q̄ si ꝛ. eā insulā incol'ent. ho
stilit classi q occurrtū ē fundis. ut nē pli
mū. ita tū sōleo eo telo utebant. nec q̄q̄ al
ius gentis uī tm ea arte q̄tū inter alios
oīs baleares excellūt. Itaq; tanta mis la
ptoꝝ celeritme gīdunt mī ippiāntē ea
classem tre effusa ē. ut mitte portū ñ ausi.
auferet in altū naues. Jn minoꝛe uī bali
arū insulā truncer, ferulē ag. uiris ar
mis haud eq̄ ualidam. Itaq; eēsti nauib
sup portū loco munito castra ac sine ēta
mine urbe agēq; potiti. duobꝫ milibꝫ auxi
liariū. in cetro soluta impetuū hispania
in patos rectire moꝛes. nīq; hoc aliaq; dice
to. ñ ꝓplares mī. tiū ausitanos q̄q; uicinā gen
tē concitat. q alios finitimos ꝛ atq; illis ꝓpos.
Jnt pauces itaq; dies. xxx. milia pditum
uiꝝ. ferme eq̄tū in sedetanū agrū q̄ edic
tū erat conuenīt. Romani q; impios. L.
lentul. et L. manli acidini. ne glisceret ꝓ

negligento bellū. mīctis ipis eq̄tū p agrū
auxetanū hostico tāq; pacato clemēter duc
tis militibꝫ ad sedē hostiū puenīt. tum
miliū spatio ꝓail a castris coꝝ posuer castra.
Primo plātos ne q̄q; tēptanū ut discederēt ab
armis. dein cū in pabulatoꝛes. ita. imprus
repente ab equitibꝫ hispanis fuer cēt. summisso
ab statione. ꝛ. equitatu. eqstre pliū fuit. haud
sine memoꝛando in partē ulla euentu. Sole
oriente ꝑ triū die armati instructiq; ēs. mil
le ferme passus, ꝓ sua castris. ita. atq; ostēn
dē. medii ausetam erant. cornu dextrū ilar
getes. leuū ignobiles tenebant hispani po
puli. Jnt cornua q mediā aciē. inualla
patentia satis late fecer. q equitatū ut ipse
cēt emittent. q ꝛ. more suo equitū cū instru
xissent. id mī hostiū mutatū fuit. ut uti le
giones q ipi patentes equitū reinqrent uacuas.
Cetim lentulus ei parti u sui equitis fore utē
q̄ ꝓpe in deinscientē inuiualli hostiū aciē equi
tes emisiss fer. cornelio tī militū imꝑat.
equites ꝓ patentes in hostiū acies uacuas pti
tē eqs inuehat. ipe cepta parū ꝓsper ꝓdess
pugna tūm moꝛat. duū cedenti duodecime
legionis q̄ mileuo cornu adiūctus ilergetes
pna erat. tua decima legione ex subsidio
in pma aciē firmatiūtū ducat. ꝑq; eq̄ ibi
pugna ē. ad. l. manliū mīt pma signa ac
tantē ac subsidia q̄bꝫ res ꝓtulabat. loc in
ducentē uenit. indicat tuta ab leuo cornu
ee, ase. cornelii seruū pcella eqstis hostis
cū fusum. uxꝫ h dicta declat. cū ꝛ. equites ī
medios inuecti hostes simul pedestres ac
es tbauer. simul equitibꝫ hispanoꝝ tua im
mittendi eqs clauser. Itaq; omissa pug
eqstri. ad pedestrē hispam descendunt, ꝑ.
ipatoꝛes ut tbatos hostiū ordines. et tre
pidatiōes, panoꝛēq; et fluctuantia uidēt
signa. hortant. quant milites. ut pulsos
ne res ut in acie patiant. Non sustinu
isset tū in festū impetū barbari. nu regio
mtebil ite cū equitibꝫ ad pedes dignis. aīp
ma signa pditū se obiecasset. Jbi aliq̄di
u aꝛ pugna stetit. Tandē ꝑq; hinc q̄ata

Cap. 37

Cap. 2

Cap. 3

Lib. xxix

regē semnucerē restantē. ceū plo ire ad fi
xū pugnabant obruti telis occubuerē. Tū
fuga passim cepta. plesq; cesi. q; eqs conse
cendi eq̄tib; spatiū ñ fuit. q; q; paulis act̄
insistere. t. nec aū absq; ssum ē. q; castis q;
eruer hostē. Decem tū milia hispanor cesa
co die. d. ccc. ferme capti. Romanor. sotio
rū paulo ampli. cc. magime in leuo cornu
ceciderūt. pulsi castis hispani. at q; ex plo
effugant spursi pmo pagos. deinde in suas
q̄sq; ciuitates reduer. Tum amandonio
uocati in consiliū. cū sq; ibi clades suas
ñcipitis auctoribs belli. legatos mittendos
ad arma tuenda deditionēq; faciendā
censuer. Quib; culpa in auctore belli in
dubitē cet̄osq; pnaps q; plerisq; in acie
ceciderāt. cū ferentib; ēt̄ib;q; arma et
cedentib; se se ignosū ē. In deditiōz ita
accepti eos. si mandonū cet̄osq; belli cōna
tores ēt̄idissent unos. Si muī. exer
se in agrū ilergetū ausetanor. q; ceteros
alior pplor ducturos. Hec dicta legatis
renūtiatuq; ū cēlū. Ibi mandoni cet̄isq;
pnaps cōprehensi. et ēt̄i ad supplitiū. Hi
spanie pplis pax redd̄ita. stipendiū eis
anni dupleq;. et frumētū sex mī siū impa
tū. sagtaq; et togę exercitui. et obsides ab.
xxx. ferme pplī accepta. Ita hispanie re
bellantis tumultu haud magno motu in
ē paucos dies cōpsso. in affricam
ois ire ulus. Eē. leui nocte ad hypponē re
gū cū accessisset luce pma ad pplandum
agrū sub signis milites socios; nauales
duxē. Oīb; pcis in marina se agentib;
magna clades ilata. nūtiaq; trepidi car
thaginē ire ingenti compleue. classē
romanā scipionēq; imperatorē. et fama iā
filiat in siciliā tūsgressā advenisse. ne quot
naues mouissent. nec q̄nta man agos pla
ne satisgnari. oia in manus metu augē
te accipiebāt. Itaq; pmo ire pauorq; re
in mestitia anos incessit. tū fortunā mu
tasse. ut q̄ in ripi exercitū ann memia romana
hīssent victores. totaq; stratis hostium

exercitib; os italie pplos aut ui aut uolunta
te in deditiōz accepissent. Hi ubi so morte af
fricē pplationes. et obsidionē carthaginis in
sui forent. ne q̄sq; pari ad parienda ex uolū
re ac romani fuissent. illis romana pietē
ill' latiū inuenturē pbuisse. maiorē semp
frequentiorēq; p tot cesis exercitib; solues. cum
sua pietē intellū in urbe in bellē cē. mercede
pari auxilia exagis. gente ad oīa aurī sp
mobili atq; infida. Iam regē siphacē p' clos
ū cā sapione alienatū. masinissā apta defec
tione infestissimū hostē. nichil usq; spei. ni
chil auxilij cē. nec magonē ex gallia mouē
tumultē q̄sq; nec conuigē sese hannibali. et
hannibalē ipm iā et fama senescē et uiribs
Inhec reflenda plapsos ab recenti nūtio aīos.
rursus ire ui stās reuocauit ad cūltandū
q̄nā in obuiā psentib; pcis uret. delectus
rapti in urbe agi sq; habi placet. mittē ad
conducenda affines auxilia. munire urbē.
frumētū conuehe. tela. arma parī. instruē
naues. et mittē ad hypponē ad ūsus romā
classem. Iam hec agentib; nūtī tandē uenit.
leuī in sapionē. copiasq; q̄ntē ad mansio
nes agroz satis sint insuetas. summā belli mo
lē adhuc in sicilia cē. Ita respirari mittiq; ad
siphacē legatiōes. aliosq; regulos firmande
societatis causa cepta. Ad philippū q; mis
si q̄ ducenta argenti talenta pollicent. ut
in sicilia aut in italiā trahē. missi et ad du
os imperatores in italiā ut oī ire scipionē
retinent. Ad magonē in legati in. xxv.
naues longe. sex milia peditū. octingenti
eq̄tes. et xij. elephanti. Ad hec magna pe
cunia ad conducenda auxilia. q̄b; fretus
ppl urbē romanā exercitū admouet. comiun
getq; se hannibali. Hec carthagine pa
bant agitabantq;. Ubi leuī pdas ingen
tes exagit. mermi ac nuto psidis agentē.
maxime fama romane classis exacuit. cū
eq̄tib; paucis uenit. His segnē rē agi a
scipione q̄ste. q; iā ñ exercitū iā in affrica tra
iecisse. peditib; carthaginensib; siphacē
ī pedito fumantis bellis. quē in citū habē

Masinissa le
tum al
loqui
tur.

Cap. 3

Cap. 4

si spatiū ad sua ut uelut cōponenda dēt. n
chil sincerū fide cū rēs. acturū. hortaretē ac
stimulare scipionē ñ cessaret. se q̄q̄ regno
pulsus eēt. cū haud contēnendis copiis
ad fluuium. pōtū eq̄tūq̄. nec ipi lchō mo
mundū in affrica eē. classem ēdē p̄fectā aart
thagine. cū q̄ absente scipione ñ satis tutū
eē ḡn ctam. ḡlibet p̄mone dimissō maximi
sa lelī. p̄ eu die naues p̄da omnes ab hyp
pone solui. reuectq̄ in sicilia. masinisse ubi
scipioni exp̄sūt. Et isdē ferme diebꝰ naue
q̄ a carthagine ad magonē misse erāt. uir
albinō cannos ligures genuāq̄ accesserūt.
Jn his locis tū forte magō tenebat classē.
Q̄m legatoꝝ auditis ūb ultrutū ēcat cōp
are q̄m maximos. ex tēplo gallos nāq̄ utiq̄
gentis ingēs ibi multitudo erat. cōcitat
hūt. et missū se ad eos uindicandos in libta
tē aīt. et ut ipi ēnat mutti sibi ab domo p̄si
dia. ꝑ q̄ntus uiribꝰ q̄nto ēcatu sō bellū gen
ti in coꝝ p̄testate eē. duos ēcat. rēs. unū in
gallia alēm in etruria eē satis scire. p̄ hoc
tū se cū. m. uno uicturū. multa milia eē
armandi ut duobꝰ ducibꝰ ēcatibq̄. rēs. re
stituē. Galli sūma ad uo sua uolonū eē di
cē. ꝑ cū una castra in finibus. alia in finitima
tin etruria q̄re in conspectu haberent. si pla
stat auxilia ad urbē ab sese penū ex tēplo
in festos utinq̄ ēcat magnū suū uacuos.
ea ab gallis tenerent. q̄bꝰ occulte ad una
ri posse. ligumbꝰ ex pau. ag. ur. bibaq̄ coꝝ ca
stra romana sint. hūc ēdē eē. illos arma
tos mentite q̄ capesserē p̄ bellū. Et q̄n eē. h
grues haud abnuere. tē in duoꝝ uicē pe
dē. ad telaꝰ hostes. Interē mago mittere gal
los dimissis. dā pcēs coꝝ uicede conducē.
cōmeatū q̄ ānus grēs occulte ad cū a gallis
ḡmitteret. eē. hui ḡtis uolonū ēcatu
ala in gallia cōmutat. uictq̄ in cōtio si se ma
go ex hostibꝰ ḡpiaret monear obuiā ire pu
nicis. si penus sub angulo alpū q̄ se conti
nent. q̄re in eāe regiōe ēcat arminū italic
sibi. ex. ḡ. reditū ex affrica. t. lelī. sa
pione simulato ma. fuisse adhortationib.
a militibꝰ p̄da ex hostiū finibus agentibꝰ tota
classe efferi accensus ad tūcandū q̄ p̄mū
mūuent maiori minori cogitatio locꝰ urbem
recipiendi q̄ sub defectione italie delauat.
et ipa ad p̄nos. Spes aūt affectande el rei ex
minima re adfulsit. Lucanus mag q̄m
iusto bello in bruttiū gebant res. p̄cipio a
nimodis facto. et bruttius ñ sociatate mag
punica q̄ suapte ingenio congruentibus
mei motē. p̄terno. r. q̄ id contagione q̄d
rapto gaudentes. q̄tū p duces licebat ex
cursiones in hostiū face. Sub his regibꝰ qui
dam urbē locrenses. cōuenti reguq̄ abstē
ti fuant. in eo captiuoꝝ numo fabri qui
dā fuere adsueti apd p̄nos mercede op
in arce locroꝝ face. hi cogniti ab locrensi
um p̄cipibꝰ pulsis ab aduersa factione q̄
hannibali locꝰ tūdat. regiū se cūlant.
Cū certa p̄uectantibꝰ ut mos ē q̄ diu absūt
q̄ domi agent exp̄sumssent. sp̄ē fecerē. si
redepti ac remissi forent. arcē se his mu
dituros. ibi se hītare. fideq̄ sibi rerū oīū
mē carthaginenses eē. Jtaq̄ ut q̄ simul
tesidio pute angent. simul cupiditate
immunes ulascendi ardent. redeptis ex ti
plo his remissisq̄ cū ordine agente rei cop
sumssent. signaq̄ p̄uul edita obseruarent. ipi
ad scipionē simulatas p̄fecti. apd quē pus
culū erāt referentes ibi p̄missa captiuo
rū. Cum spem ab affectu haud abhorren
tē ḡsulī fecissent. tē. militū cū his. m.
sergī. q̄ p̄. matieū missi. missiq̄ ab regio
tranquilla multarum locos ducere
atq̄ polemmo. p. p. ē. sēptū ut rei agē
te adēt. p̄fecti ab regio scalis ad debi
tam altitudinē arcis fabricatas portan
tes media ferme nocte ex eo loco uim cue
nere signū tede p̄ulonibꝰ arcis q̄ patu
tentiq̄ et ipi scalas ad id ipm factas
cū demisissent. plibusq̄ simul locis scan
dentes accepissent. p̄us q̄ clamoꝝ oriret
uigiles p̄noꝝ ut in nullo tali metu sopi
tos impetus ē fact. duoꝝ gemitus primo
monentiū exauditū. dein subita cōsternatio

ex sõno q tumultꝰ. cũ causa ignoraret. ꝓtremo
ctiores alios exeuntibꝫ alios iãq; p se quisq;
ad arma uocabat. hostes in arce ee. q asi ingi
les oꝑsiq; forent. Romani nc̃q; nullo punc̃
ti clamoꝛ abhis q̃ ar̃ urbẽ erant sublatꝰ mẽ
tũ uñ accidiss̃ oĩa uana augente nocte tu
multu fecit. Itaq; uelut plena hostiũ arce
tuti primi. omisso ẽtamine in altã̃ arẽ due
sũt haud multũ inter se distantes confugi
unt. Oppidani urbẽ haberant. incolis pre
muũ in medio ꝓsitã ex aruis duabꝫ. Plus
cotidie leuis ẽrabat. q. plenim. i. hoĩm
aut punico ꝓsidio ꝑerat. accessentes ex pro
pinquis locis subsidia copias augebãt. Ipe
ꝓtremo ueuebat hannibal. nec sustinuisset
. i. ñ locorũ multitudo ex acbatu superbia at
q; auaritia prnoꝛ ad. is. inclinass̃. Sapioni
ut mutuatũ ẽ in maiore discrimine locis rẽ ũti.
ipmq; hannibalẽ aduentare. ne ꝓsidio q̃ pi
clitaret haud facili uñ receptu q ipe amessana
sapione fiẽ in ꝓsidio ibi relicto. cũ primũ ęstu
fretũ inclinatũ ẽ. naues mari scalo misit.
Hannibal abuluto amni haud gaul is ab
urbe locis abẽ. nutio ꝑmisso ut sin luce p
ma summa in plures cũ. is. ac locorũsibꝫ conser
rent. dũ ipe aduersis oĩbꝫ meũ tumultũ abẽ
go urbẽ in cautã aggẽdet. ũ luce cepta mu
nit pugnã. ipe nec in arcẽ se includẽ ẽtu
locũ artũ ipetumꝰ uoluit. neq; scalas quibꝫ
scandet muros attulat. sarcinis in aduẽ ẽcc
tis. cũ haud gaul muros ad tuẽdẽ hostiũ acẽ
ostenduss̃. cũ eq̃tibꝫ numidis ẽcũ eq̃tat urbẽ.
Dũ scale q̃q; alia ad oppugnandũ opꝰ erant
parant. ad insendũ q̃ maxime ꝓ adgẽdetur
ꝓgressus ad murũ. scorpione ictꝰ q̃dam cum
forte stetat. tũcꝰ in tã periculoso casu. receptu
i cãpe cũ inssiss̃ castra gaul abiectu teli cõ
munit. Classis. i. amessana locis aliq̃t ho
ris dies supuenit accessit. Expositis oĩbꝫ e nau
bꝫ q̃ cũ occasũ solis urbẽ mgressi sũt. Pcro
die cepta ex arce a primis pugna. q hannibal
tã scalis aliis q; oĩbꝫ ad oppugnationibus
imꝑatis subibat muros. cũ repente i ei in
dul mun q; tale q̃q; timẽ patefacta ꝓtale
rum puer. i. sld. cc. in pinnas cũ minasissent.
occidũt. ceteros. Hannibal ut ẽsulẽ adẽ sensit.
in castra recepit. nũtiaq; missũ ad eos q̃ mar
ce erant ut sibi met ipis consul'ent. nocte mo
tis castris abiit. q q̃ in arce erant ignẽ in certo
tectis q̃ tenebant. ut is tumultꝰ hostẽ morarẽt.
agmẽ suoꝛ fugę simili carinante nocte adsecu
ti sunt. Sapio ut q arcẽ relictã ab hostibꝫ q ua
cua audit castra. uocatos ad ẽtionẽ locrenses.
grauẽ ob defectionẽ incusauit. de auctoribꝫ sup
plicii sũpsit. bonaq; eoꝛ alii ꝓnapibꝫ fuc
tionis ob egregiã fidẽ adiusus romanos ẽtessit.
publice nec dare nec eripe se q̃q; locãsibꝫ diu.
romã mittẽt legatos. q̃m senatꝰ equũ censu
isset. eã formã hĩtuus. Illud satis sare. q si
male de. p. R. mũti cẽnt in meliore statu sb
ditis. is. fidos. q̃ sub armis carthagine
sibꝫ fuerit. Ipe plenimo legato ꝓsidiaq; qd
ad arcẽ cepat. ad tuendã urbẽ relicto cũ q̃bꝫ
ueñat copis messanã ducit. Ita supbe q cru
delẽ habiti locrenses ab carthaginensibꝫ
ꝑ defectionẽ ab. is. fuant. ut modicas in
iurias ñ eq̃ in q̃o puti. si ipe intenti posset.
Verũ cũ ũ tũ plenimi hamilcare ꝓsidij
ꝑfectũ. tantũ ꝓsidiari milites. i. penos ste
le atq; auaritia supauer. ut ñ armis sb iti
is uidẽt etiam. Nichil oĩũ quę mopi mutas
opes potentiores fecerũ. ꝑmissum in oppida
nos ẽ. Ab duce aut a militibꝫ. in corpa nr̃oꝝ.
in liberos. i coniuges in fande ẽtumelie edite. Nã
auaritia ne sacroꝝ quidẽ spoliatione abstinu
it. si alia ñ templa uiolata. sꝫ ꝑ serpine q̃ intac
ti oi etate thesaur. ꝑẽ q̃m q a puero quisq;
magno piaculo sacrilegij sui manubias reuul
to syluani dicebant. G. sic ameregie naues
lacerate naufragus nichil in tra integr ꝑ
e sacra ꝓmanã dee q̃m asportabat extule
runt. tũ q; alio genre cladis eade illa ꝓmissa
oĩbꝫ ẽctis adulatiõq; templi furẽ obiecit.
atq; inter se duce in duce. militẽ in militem
rubie hoste utut. Summe rei plenimis ꝑerat
militũ pars sub eo q̃ ipe ab regio abduxat.
pars sub tbunis erat. Rapto poculo argen
to ex oppidani domo plenimi miles fugies

seq̃ntib⁹ quor erat obuĩ forte sergio q̃ mene
no. tr̃. militũ fuit. Cui cũ iussu ꝑbunor ad
ẽptũ eẽt ꝓcultũ. iurgiũ ĩ clamorq; pugna
ꝑtremo orta. unĕ plenimq; milites ꝑbunor
q; ut finis q̃sq; oportuĩ aduenĕat. exsultatiõi
ne simul ac tumultu crescente inĉi plenimq;
milites. cũ ad plenimũ cruorẽ q̃ uulnera
ostentantes. ñ sine uocif̃atione atq; in
dignatiõe ĉurrissent. ꝓbra in eũ iactatu
in iurgiis referentes. accensus ira domo
sese ꝓripuit. uocatosq; ꝑbunos minari ac ũgl
expediri iubet. Dum sꝑbi andis his repugñ
bant cũ. militũq; ꝑplorabant auxilium
tps tũr. repente milites feroces recenti uic
toria. ex oĩb⁹ locis uelut adũsus hostes
ad arma ĉclamatũ eẽt ĉurrerũt. q cũ iam
uiolata iurgis copa ꝑbunor uidissent. tũ
ũ in multo ĩpetuosiorẽ subito rubiẽ acce
si. sine respectu ñ maiestatis m̃. ñ q̃ hu
manitatis. in legatũ impatũ. lictoribus
pus indignũ in modũ mulgatis fertunt.
Tũc ipm ab finis mceptũ q̃ secclusũ hosti
lĕ lacerant. q ꝓpe exanguẽ naso auribusq;
mutilatis relinquunt. his messana mitu
atis. sapiõ ꝑ paucos dies locis exĉe aduec
tus. cũ causam plenimq; ꝑbunor audis
set plenimo noxa libato. relictoq; i eisdẽ
loca ꝓsidio. ꝑbunis sontib⁹ iudicatis. et
iuncta ciectis ut. ī. ad senatũ mittĕnt.
messanã atq; in sua causas redit. plenu
ni ĩpetes ire. neglectã ab sapiõe. q nimi
leuit lata sua iniuria rat. nec quicq; estu
mare aliũ ea lite ei patiendos sensisse. ꝑ
bunos arcẽri ad se iussit. lacato sq; oĩb⁹
q̃ pati corp⁹ ullũ pot nr̃ecat. Nec satiat
uuor pena in sepultos ꝓiec̃. Similis cru
delitate q in locũ suũ ꝓnapes ẽ usus. q̃s
ad cõprendas iniurias ad. p. scipionẽ ꝓ
fecto⁹ audiunt. q q̃ antea ꝓhibitore atq;
auaritiã feda exempla in sotios ediderat.
Tũc ab illa multiplicia ĉdẽ infamie atq;
inuidie ñ sibi m̃. ñ q̃ imperio eẽt. Jam comi
tio⁹ appetebat tps. cũ. p. licinio. cos. litte
ꝛ. allate sunt. se exercitũq; suũ gñi morbo
affectari. nec sisti potuisse. ñ ad eã ins ma
li aut gñor q̃ in hostes ingruisse. Jtaq; q
mã rẽpe uenire ad comitia ñ potuisse. sitis
patrib⁹ indĉt se. ī. ccclibũ metellũ dictato
rẽ comitior causa dicturũ. eq̃atũq; sibi
ñ dimitti. e re. p. cẽ. Nã ĩ usum ei ullum
in ꝓsentia eẽ. cũ hannibal iã in hybla fuos
recepit. q tanta incesserit in ea castra mis
morbi ut ñ matẽ dimittant. nemo oĩũ su
pfuturus uidĉt. Ea cõs. a patrib⁹ fattenda ut
re e. p. fidemq; sua daret ꝓmissa. Cuntatẽ
eo tpe ingens religio mua serat. inuento
carmine sibillinis. ꝓpe crebrios co
mmo te celo lapidatũ insectis q̃q; ho
stis alienigena tĩr italiã bellũ intulisse.
cũ pelli italiã. unaq; posse simul⁹ pelli
nunte nunc romã aduectũ foret. Jd carmẽ
ab ducentis annis iuuentũ. eo magẽ patẽ
moui q̃ q legati q̃ domũ delphos portare
runt referebant. q sacrificantib⁹ ipis phi
thio apollinis leta fuisse q̃ responsũ oraculo ẽ
dictũ. maiorẽ multo uictoriã q̃ cũ ex spo
liis dona portarent adẽe. p. v. In eide spi
simã ĉferebant. p. scipionis uelut ꝑ sagi
cate ãiũ de fine belli q depopposcisset. pũ
tia affrica. Jtaq; q maturi fatis oĩbus
oraclis q̃ portendenti sese uictorie cõpotes
fieret. ꝛ cogitare q nimo tũ sportande. ī. dee
ĉt. nulla diu in asia ciuitates socias habu
bat. ꝛ. p. tam memores esculapii q̃ erga
tia q̃dem haud diu ullo fedĕ sotiatã nali
tudinis ꝓpi causa arcessitũ. te ia cũ arta
lo rege ꝓpe comune aduersus philippum
belli ceptũ amicitia cẽ facturos eũ q̃ posse
ꝓpi. ī. causa. legatos ad eũ decĕnit. m.
aliũ leuium q̃ bis cõsul fuĕrat ac res mgi
tia gessĕrat. ccclibũ galbã. duos q̃store.
cũ. tremelũ flaccũ. cm. naliũ fulconẽ.
his q̃nq; naues q̃nq; remes ut ex dignita
te. p. r. aduĕt eis tius. ad q̃s cũ hanc mu
nestas noi. ī. ĉt decernt. legati asia pre
tes ꝓtũ delphos cũ descendissẽt. oraclũ
adiert. Cõsulente ad q negotiũ missi deus
ĉent. ꝓfitendi ei q̃ sibi cpe ꝓpq. r. procedĕt.

responsum ee fer. p attalū regē cōpotes eui
fore q̄ prēnt. cū. ſ. eam deuenissent tū ami
cē ut eā q̄ uir optimus. ſ. eet hospitio rei
pr. Pgamū ad regē uenerē. Js legatos co
mit acceptos. pssimunte in phrygiā dedu
xit. sacriq; his lapidē quē matre dm ee in
cole dicebant tdidit, ac deportare. ſ. nissit.
P mssus ablegatus. ap. uali falco nūtiauit
dē a portari. q̄rendū uirū optimū in cui
tate ee. q̄ eā rite hospitio acciper. Q. cecili
metellus dictator ab cule in bruttis comi
tior causa dict. cebrit. et dimissus. mage
quitū. l. uetur philo. Comitia habita p
dictatorē. Cules facti. m. corneli cethegus.
p. sempni tuditani absens. cū pximā ga
am hēt. p tores m cāti. claudi nero. m.
martius rella. l. scribonī libo. m. pōpmi
matho. Comitiis pactis, dictator sese ma
gistratu abdicauit. Iuxi romam ter-ple
bei septies instaurati. Curules erant edi
les. cū. q. l. cornelij lentuli. l. hispaniā
habebat absens ett. absens tū honorem
gessit. t. claudi asilus. q m. unā pēi ple
bei edules fuit. Edē ūtutis eo anno ad por
tā capenā marcellus dedicauit, septimo
decimo anno p̄q a patre el primo culatu o
tei in calli ad classiduū filant. q flam mar
tial. Eo anno e mortuus. m. emili regill.
Neglecte eo biennio res in gria erāt. Jta
q philipp ethol os teserios ab. ſ. an umfi
debant auxilio. quib uoluit cōtionibus
ad petendā q paascendā subegit pacem.
Quod n omī ui p fide maturauit: bellante
eū cū ethol. p. sempni p cos. succesor
impij mussius fulpitio cū. x. milib q. pxe.
v. rostratis nauib haud parui momti
ad opē ferendā sotios oppssit. Vix dū pa
ce facta. mūi regi uenit rōcas dū natiū
uemsse. parthinosq; cppinqs alias gen
tes motas ee ad spem nouandi res, dimal
lūq; oppugnare eos utant auxilio imti. q
sine auctoritate sua adūsus fedus cū rege
pace fecissēt. Ea cū audiss philipp ne qui
mot maior in finitimas gentib ēet. a pol
lonia contendit. q sempronī se recepit. mis
so lectonio legato cū parte copiarū. q̄nde
cim nauib in etholiā ad uisendas res pu
emq; si pss turbandā. philipp ages apol
liniatū uastauit. q ad urbē admotis co
pijs. ptestatē pugnandi. ſ. fec. Quem
pea q̄m quietū muros tūm tueri audit. ñ
satis fidens uiribs ut urbē oppugnaret.
cū. rs. q̄ sic cū ethol os cupies pacē si pss
simū indutias face. nichil ulē ūtatis
nouo examine odis. in regnū se recepit. p
utē tps tedio diuturni belli epicide tēptata pri
ſ. uolūtate legatos de pace communi ad phi
lippū misere. satis confidē cōuentūrū eā affir
mantes si ad colloq̄ū cū sempronio ipato
re. ſ. uenissēt facile impetrū. Neq; enī ne
ipius q̄dē regis abhorrebat animus. ut un epi
rū tū sineret, premere urbs epir. ubi pius colloqu
ē rex cū afro. pr. q dūcta q philippo epirotā
rū ptore. pea cū. p. sempronio cēdūt. Stitūt
eloquo amunander athemanū rex. q magis
tus alij epirotarū q acarnanū. p̄mi philip
pus ptor ūba fec q prius simul ab rege q ab
ipatore. ſ. ut finē belli faciēt. dantq; ea
epirotis uectigā. p. sempni cōditiones pacis
dux. ut parthinī q dimallū q bargullum
q eugenū rōcor ēent, Atintaniasi missi
ſ. legatis ad senatū purēb ut macedoni
e cedet. Jn eas cōditiones cū pax ēueniret. ab
rege fedi ad sept. Prusia bithūne achā
eli rō. epirote ab. rs. ilienses attalus rex.
pleiq; nabis lacedemoniorū tiranni ele
im ee athenienses. Hoc cōsptū in consig
taq; sūt. q uiduos mēses indutie facte. do
nec rome mittent legati. Vt. pp. in has
cōditiones pace inserēt, q omes ēb q auso in
affrica bello, oib alijs in psentia leuari no
lebant bellis. sempni pace facta ad cula
tū. ſ. cecessit. p. sempnio. ap. cornelio. in
tēdcani is annus punica belli erat. primi
e. cornelio etruria cū uete exitu. sempnio
bruttij. ut nouas scriberet legiones decrete.
ptoribs. m. marcio urb. l. scribonio libo
nū tribūis. q̄ de gallia. pomponio matho

sicilia. ē. claudio nerone sardiniā euenit. p. scipione cum eo exercitu cui ea classe cōmissa erbat. prorogatū in annū imperiū ē. item. p. liuio ut bruttios duabus legionibus obtineret. q. ad eū imperatoria cū impio mozari cōsueuerat. p. ursū ēet. q. m. liuio. q. sp. lucretio caninis legionibus quibus adhuc sub magone galle pōsidio fuissent. prorogatū imperiū ē. q. cū. octauio ut cū sardiniā legionēq. t. claudio tradidisset. ire nauibus longis. xl. maritimā oram quibus finibus senatus censuisset tutaret. ni. pōponio. p. ē. in sicilia camenisis exercitus duas legiones decreuere. q. quot tarentinū. ē. hostilius catinā. p. p. ē. sic iussere anno tū uicē pōsidio opponerent. De hispania ipsis q. in eā prouinciā duos prōmotū placeret. latū ad populū ē. omnibus tribus cōsedē. l. cornelium lentulū. q. l. manlium acidinū. p. quos sic iussere anno tenuissent oppida eas prouincias ursserē. ē. sul. dilectū habere instituerē. q. ad nouas sententias in bruttios legiones. q. in ceteris ita erat ursum ab senatu erant exercitū supplementū quā ni dū apte affrica prouincia decreta erat. occultantibus id dolore patribus ne pōsarbent carthaginenses. tamen eā spē erecta animis erat. in affrica eo anno bellatū ire. finemq. bello punico adesse. implerent ea res superstitionibus animos. primoq. q. animaduertenda q. ad crescendā prodigia erant. Ea plura uulgabant. duos soles uisos. q. nocte interluxisse. q. facē stellā ab ortu sol. ad occidentē porrigi uisam. tarracine portā. anagnine portā q. multis locis murū de cælo tactum. medeminonis solstitio. tanumq. cū horrendo fragore strepitū. q. dictū coepto procurrandoq. causa. die unū supplicatio fuit. q. nouendiale sacrū q. de cælo lapidatū erat factū. eo accessit cōsultatio de matre deum accipienda. q. pt. q. q. m. uali. ui. ex legatis pōpilius. ac tutū in italia fore uti ad hoc regem. uti adesset tarracine ita ēe haud parue rei uidebatur. senatū tenebat. q. uir optimus in ciuitate ēet. uerū de uacuo rā ei rei sibi quisq. mallet. q. ulla impia honore fuisse. suffimigios q. patrū seu pleb. de la

tos ire. p. scipionē filiū ei. q. in hispania erat. adolescentē ni dū q. stolidū iudicat uerē in tota ciuitate ursū bonū optimū ēe; id q. utilitatibus inducti ita iudicauerē. sic tātū apud mentes omnium tpibus illo sēp toribus libens pens tālem. ita mens omnium ōnes ēestimando rē uetustate obrutā. ni impiā. p. cornelii cū ōib. matres hostiam ire ursus obuiā dee. usq. ei de nauecula. q. in tiū elatā undē ferendā cū matronis. sēq. nauis ad hostiū amnis tiberim accessit. sic erat ursum in sullā nauem electus ab sacerdotibus deam acceptā extulitq. in terram. exinde primores ciuitatis inter quas unā claudie quite insigne ē nomen accepit. an dubia ut tādiu antea fama clamore ad pens tā religioso ministerio pudicitiam fec. Ex q. manū fluctuantes. deinde alius omnium effusa ciuitate obuiā turibulis ante uestibulā positis q. p. ferebantur. atq. accenso ture pantibus ut uolēs spiritusq. urbē. f. uiret. in edē uictoriae q. e. palatio ptulē. dein. p. ē. id apl. usq. duos festus fuit. pplus frequens dona dee tulit. lectisterniaq. q. ludi fuere megalē. si nā appellata. cui de supplemento legionū ageret. q. in promptus erat. tps cē a quibusdā senatoribus subiectū ē. q. dubiis in rebus ut aliquā coleretur cēnt. ea dēpto iā tandē diuturnitate metus ni ulli patiere. Ut his exspectatiōe dim patribus subiecerit. colonias latinas. xiij. q. ā. fabio. q. ē. fuluio cōsibus abnuissent milites dare. eas annū iā ferme sextū uacatiōe militiae quibus honoris q. bñ fidei causa hēbant. cui interim bonum obedientesq. sotiis fide atq. obsequio nisi continuis ōiū animos dilectibus exhausti ēent. sub hanc uocē in memoriam magistratibus renouata rei pte iā oblitterati ē. itaq. nichil p. refre cōsules passi dēe. ut cōsules magistratu deponerēq. priusquā prouinciā pergerent. fiuio. carlea. calibus albu. carseolis. fuesse. si iacere in arma int anna. De nauibus colonis in ea causa erat. ii. exarent. his in

puret quintum

parent q̃ntũ quecp̃ eay colomanũ militũ
plũ reduſſ. p. ꝛ. ex q̃ hostes mtalia cẽt.
duplicatũ eis ſũme numerũ pdtũ daret.
et equites centenos nicenos. Siq̃ eay nume
rũ eẽtũ exple ñ poſſ. p eẽte uno nis pdtũ
licẽt dare. Pedites equitesq̃ q̃m locupleti
ſimi legentur: mittentq̃ i eaq̃ cerna talũ
ſuppleñto op̃ eẽt. Siq̃ ex his recuſarẽt. reu
nient et colonie magſtratꝰ legatoſq̃ placẽ.
uz ſi ꝑtularẽt ſenatũ dare ꝑ q̃ impta feciſ
ſent. Stipendiũ ꝑtea his colonis i miliare
nis aſſe ſinglos impan. exẽgiq̃ qt annis
cenſũq̃ in his colonis agi ex forma ab ñ̃
nis cenſoꝝ tuta. dare aũt placẽ eandẽ q̃
p. ꝛ. referriq̃. ſi abunatis cenſoꝝ colo
narũ p q̃ magſtratu aburẽt. Ex h sc̃. acu
tis. i. magſtratꝰ ꝑmouꝰ eay colonay.
conſ. tũ milites ſtipendiũ q̃ iuriſſent alij
alis magr recuſare. ac reclamare. negare
tñ militũ effia poſſe. uz ſi pluũ ex formu
la iurẽ cenſuros. Orare atq̃ obſecrare ut s
ſenatũ adiuuare ac deſẽdere licẽt. Nichil se
q̃re pue muto delent admiſſe. q̃ ſi prin
dũ q̃ foret. uz ſuũ debitũ uz nũ. p. ꝛ. ut
plus militũ darent q̃ habent poſſe effi
cẽ. Cons obſtupati manſe legatꝰ. i. ultiõ.
magſtratꝰ ne comũ ad delectꝰ habendos. i
ſiũma militũ q̃ impta cẽt. i. adducat. ne
mine his ſenatũ daturũ. Ita ꝑcſa ſꝑ se
natũ adeundi tẽpandiq̃ delectꝰ inhis. xij.
colonis p longũ uacationẽ numo unu
oz auctoꝝ haud difficulẽ ẽ pfectꝰ. Alteru
trẽ reꝰ. ꝛ. eq̃ longe neglectu ſilentio rela
ta a. m. Valio lentulo ẽ. qui ꝑuatis claꝝ
prcumas ſe a. m. claudio cos. reddi tan
dẽ ano equũ ẽe dix̃. nec minus q̃cq̃ de
lre i publica obligata fide ſua ꝑpua ca
rẽ ẽe. Ita ꝑ q̃ q aliq̃d ꝛ̃ ad conſule cl
anni q̃ collate ꝓmne cẽnt ꝓmẽnt. q̃ ſe a
uctoꝛe rta conferendi fuiſſe uopie cruẽ.
nec plẽe ad tbutũ ſufficient. Hec ꝛ̃ gtis a pu
tbꝰ admonitio fuit. ut ſibꝰ referre conſuli
bus decreuer. ut tbꝰ ꝓfeſſionibꝰ q̃ ꝓcuma
ſolũt. p. ma ꝑſentẽ. i. q̃ tũ cẽnt. duas te
ſta q̃ quinti. c. cos numarẽt. omẽs teñ. alias
annis una occupant. p̃q̃ locũſiũ clades q̃
ignote ad eã diẽ fiũt legatoꝝ aduentu
mulgate ſũt. nec tñ plenum ſcelus q̃ ſapio
nis in eo aut [illegible]io aut neglẽgentia uns
hoñ mutant. Dece legati locorũſiũ obſiti
caloze et ſordibꝰ in comitio ſedentibꝰ cſulibꝰ.
uelamẽta ſuppliũ ramos olee ut gẽs mos
ẽ porrigentes. añ tbunal eoꝝ flebili uoce fen
tione humi ꝓbuer. Quorũ tbꝰ cſulibꝰ lo
corenſes ſe dixer̃ ee. pulſos ea a. q̃. plemnio
legato. Itaq̃ mulieribꝰ q̃ puto ne carthagine
ſis q̃dẽ uelit. p. ꝛ. rogare uti ſibi ſtatues ad
eundi deplorandiq̃ cruẽtas ſuas ꝓtestatẽ
facẽt. Senatu dato. maxim̃ natu ex his. Sa
o ait q̃nti eſtimẽt ñre apd uos q̃rele. p. e. pli
miũ meo moñtu ee. ſi plr ſciatis. q̃ q̃nto. p
dita loc hannibali ſint. et q̃m pulſo hann
bal p̃ſidio. reſtituũ in ditiõez uim. Itaq̃
pr ſi culpa defectionis ꝓtul a publico cſilio
deſit. q̃ meritũ in nim dilionẽ appetant. ſi
uoluntate ſolũ. ſ q̃ opa ac ãtute uim. magn
dignemini. tonis ac fulmiñibꝰ ſontis tũ indi
gnas manas ablegato uio militibꝰq̃ fi
eri. Si ego causam utriuſq̃ defectionis ñre
in alium tpe differendã arbitror. ſ hay rerũ
gnam unã q̃q̃ cora. p. ſapiõe q̃ loco recep oiũ
noꝝ recte ptractq̃ facto ẽ refugas. alteꝝ
q̃ leſoq̃ ſumꝰ puniẽ debuim. Et poſſum
diſſimulare. p. e. nos eã p̃ſidiũ pumam
mente tñ hem. multa fecu q̃ indigna a
p̃fecto p̃ſidij hominẽ care. q̃ ab numidis a
friſq̃ paſſos ẽe. ſ q̃ illatã ſunt clam cum
his q̃ hodie puniẽ. eã homa uecta q̃ fo audi
ato uoq̃ tuꝰ dicã. in diſſimine ẽ ne humã
nũ geñ. utrũ nos an carthaginẽſes ꝓcipe
ſturũ uidear. Si q̃ his q̃ loñſes aut ab il
lis pulſi ſunt aut animo p̃ſidio. ñ eã may
ꝑuum eſtimandũ. reatũ ac pumeã impiũ
fuiſſe. nemo tñ illos ſibi q̃ uos dños ꝓpter.
Et tam uidere quẽadmodũ loñſes ñres eã
mare ſint. eã a carthaginenſibꝰ munias
multo munoꝛes acriꝰ. ad uim uniꝛez
confugim. eã animo p̃ſidio pl q̃ hoſtilia pa

Deplorato legatoꝝ locẽſiũ

tiam. nusq̄ alio q̄ ad uos q̄relas detulim.
ꝑhut uos recipietis pdictas res nr̄as. p. c.
aut ne ab dijs q̄dē immortalibꝫ q̄ primū
q̄q̄ supē. ā. plenissī legat⁹ nr̄ us ē cū
pfidio ad recipiendos a carthaginiensibꝫ
locꝰ. q cū eod ire relictū ē pfidio nr̄ hoc le
gato nīo. dant ei cū ad loq̄ndū libē. ul
time miserie. nec hois q̄q̄ ē. p. c. pt figu
rā q ſpēm. nr̄ r. cuius pt habitū uestitūq
q sonū latine lingue. pestis ac lena ī ma
nus q̄bus fierē q̄ndam q ab italia dudum
ad primū naungantū cū seduxisse fabule
fer. ac si scelus libidoq̄ q auaritia solū
ipe exacte in sonos nr̄os satis hēt una pfun
da q̄de uoragine tam patentia nr̄a explē
rem. nūc oēs centuriones militesq̄ uīos
adeo in primo aditu licentia atq̄ ipbunitatem
ē nolunt plenissimos fec. o nīs rapiunt.
spoliāt. urbant. occidunt. ēstirpāt mat
nas. fiunt ingines in cēsuros raptos ex
cōplexu parentū. cotidie capit urbs nra.
cotidie diripit. dies noctesq̄ oīa passim
mulierū puerorūq̄ q rapiunt atq̄ absp
tant plorātibꝫ sonāt. optarē q sciat q̄m
aut nos ad patientiā sufficiamꝰ. aut il
los q fatiāt. ñ diu romanā immanitatē sa
tietas cep. Neq̄ ego q̄q̄ possum nec uo
lo opa ē audire singuli q passi sumꝰ. cōmu
nē oīa amplectar. Neq̄ domū ullā loc⁹
in q̄ q̄ hōies exptē inuise ē. nego ullū
genꝰ scelis libidinis ac auaricie supē. q
multo patu patet primitus fuit. Vix nu
o unū pot. ut ei⁹ cuiusq̄ sit detestā
bilior. cū hostes bello uicte exp. an cū ex
cabil tamen in atq̄ armis oppēsit. oīa
q capte urbes patiunt passi sumꝰ. et cū
maxime patimꝰ. p. c. oīa q crudelissimi
atq̄ impunissimi hostiū tyranni scelerū. q in
oppēsos audent. plenissimū in nos libidoq̄ nīe
animositatis edidit. Vnū ē de q nōiatim q nos
q̄ religio in sepulcra ei⁹ cogit. q uos audire
et exsolue rē. p. Vīa religione si uti uobis
uidebit uelim. s. c. Vidimꝰ enim cū q̄nta ex
nimoma ñ solū uīos colanus dos. ꝺ q̄ etiā nos

accipiatis. famā ē apd nos p serpine. de
cui sanctitate templi credo aliq̄m famā ad
uos puenisse puto bello. q cū ex italia re
dūes locꝰ classem pt uehet. unē alia fedi
q ppt fidē erga uos in cunctatē nīm sua
nora edidit. thesauros q̄q̄ p serpine ītac
tos ad ea die spoliauit. atq̄ ita prima
ī naues īpositi. ipe tūc ē pfect. Quod ꝺ
euent. p. c. classis p eos die fedissimate
pestate lacerata. oīsq̄ naues q sacrā pr
amā habūt. in uictoria nīa ejecte sūt.
Qua tanta clade edoct. tantē dōs ex si
pbissimi agnouit rex. pecuniāq̄ omnē
cōfictā in thesauros p serpine referri uss
sit. Hec tamen illi unq̄ pea passi q̄q̄ auc
tor. pulsusq̄ italia ingrobiu atq̄ in ho
nesta morte teme nocte migrauit. agos ex
cubuit. Hec cū audisset legat⁹ ur. tribuni
q multiq̄ q mille alia q̄ ñ augende reli
gionis causa. q̄ presenti dee numini sec⁹
ferta nobq̄ nīis referebant. ausi sunt
nichilominꝰ sacrilegas admouere manus
intactis illis thesauris. et nefanda se ipis
pdere ac domos exanimare suas q multos
uīos. q̄bꝰ puos fidesq̄ unum. p. c. pq̄ eo
go gesserim. ne q placidi cōmisceā ñ si
o solū sanguine q̄ publica clade luat.
q̄nq̄ ne nūc q̄dē. p. c. aut in audijtabus
aut ī multis uīs cessetur in dee; aliq̄
ens id ut se figmē clarus tonet. Duxal
tius partus plenissimꝰ. alii duo. xx. mil
ia erunt. ñ acri a carthaginiensibꝫ q̄ ut
se ipi ferro dimicauer. pburrientq̄ oc
casione furore suo lucꝰ recipiendi hom
nibus. maiꝰ ab nob sapio mituemisset.
Ast hercule milites armatos sacrilegio fu
rens agitat. indubitꝫ ipis puniendi.
nullū dee numē apparuit. imo ubi pe
nus maxime fuit. Virgis cesi tribuni
ab legato sūt. legat⁹ deīm infidus tribu
nos intreptus. pt q̄ q toto corpore lace
rat. nasoq̄ auribusq̄ decisis ex sanguis
ē relict. Exercitus deīm legatū ex uulne
rib⁹. xx. mil. in unicla dicecis. deam libib

affectos. seruilib⁹q; ōib⁹ supplicijs crucciatō
cruciando occidit. mortuos deūm p̄hibuit se
pelijri. hās dei penas a tēplis sijs spoliatos
b⁹ hōr. desinet ōib⁹ eos agitare furijs. q̄ re
p̄sita sacr̄ in pecunia si thesauris sūmt. ex
uoles q̄dā nīi gīj cū otonensiū bello q; erāt
urbē tēplū ē trāsferre in urbē cū pecuniam
uolūnt. nocte audita ex delubro uox. ab
ijcient manū. deā sua tēpla defensurum.
Quia mouendi in thesauros causa erat
religio. mutuū cūctāri tēplū uolūnt. Illi
q̄tū id altitudinis ciuitatis erat mensu
ra. cū subito ēlata ruina sūt. Et q; nē q̄s
pe alias dea sua sede suoq; tēplo aut tu
tata ē. aut a uiolatoribus gīna piacula
exegit. Nūs iurias ñ p̄t. nec possita
li ulcīa q̄m uos. p. c. Ad uos uīmq; fi
dē supplices cōfugiū. nichil nē inter utrū
sub illo legato. sub illo p̄sidio locōs cē fi
natis. an iniuto hannibali q; pmis ad sup
plicū dedatis. ñ p̄tulam ut ex tēplo no
b⁹ ut de absente uindicte causa credatis.
uenīat coram. ipe audiat. ipe diluat si q̄c
q̄ sceleris q; hō in hoīes edē p̄t in uos p̄t
misit. ñ recusam q̄m q; nos oīa eadē tām
si puti possum patiam. q; ille oī dūmo hu
mano q; libet sceleris. Hec cū ablegatis duc
ta sūt. q̄ssetq; ab his. c. fabi retulis
sent ne eas q̄relas ad. p. sapionē. Interea
missos legatos cē. ꝑ cū belli apparatu occu
patū cē, in affricā aut in ea trāsisse. aut i
tra paucos dies trāsiturū. q; legati gīnam
q̄nta cēt apd ipatorē ceptos cē. cū mīt cū
q; thūmos in uincla cōiecūt. legatū q;
sontē aut mag⁹ q; in ea potestate reliq̄rit.
Iussis excedē ex tēplo legatis. ñ plenniū
in. ꝑ q; sapio pma pū oratonib⁹ lacera
ri. an oēs. c. fabi natū eū ad coarguēn
dā dissaplinā militarē q̄m arguere. Sic
q; in hispania plus pp seditionē militū
q; bello amissū. certo q; regio more. q; idul
gere licentie militū. q; seuire i eos. Senten
tia dein q; truce olim adiec. plenniuum
legatū uictū. ī. deportari placē. q; ex uin
clis causa ducē. ac siuem forent. q; locren
ses q̄rerent. in carcere necari. tonaq; eī pu
blicare. p. sapionē q; de pecunia deceptus in
ussu senat⁹ reuocari. agiq; cū. tr̄. pl. ut
de impio eī abrogando ferrent ad plīm. lo
crensib⁹ cōra senatū iudicē. q̄s sibi muni
as factas q̄rerent. eas neq; senatū neq; po
pulū uelle factas. uiros bonos strenuosq;
amicos eos appellari. cūctos q; alia cepta
cēnt restitui. pecuniā q̄tā ex thesau
ris p̄ scelus sublata cēt equm. duplaq;
pecuniā in thesauris repīri. q; sacrū piacla
re fieri. ita ut utrūq; ad collegiū pontificū
referret. q; sac thesauri moti uiolati cēnt.
q; piacla. q̄b⁹ dīs q̄b⁹ hostijs fieri pla
ceret. milites q; locē cēnt oēs in sacrā ītā
pentiam. q̄tuor cohortes sotior latini no
minis in p̄sidiū locōs adduca. Prorogan
eo die sententie accensis studijs p̄ sapi
one. q; aduersus sapionē ñ prouere. pē plē
nius facti. locrēsiq; clade clade. Ipius
impius q; ñ romanū in ꝑne militaris q̄dē
cultē iactabāt. cū pallio epidauriq; in ābu
lare i gimnasio. libellis cū pellestrāq; o
pam dare. eq; segnē mollē colonē to
tā syracusarū amentate fuit. carthagi
nē atq; hannibalē excidisse de memoria.
exercitū omnē licentia corruptū. q̄lis fu
erit in hispania fuit. q̄lis nē locōs sol
dis magis q̄ hosti metuendus. Hec q̄m q;
pū uetus ptum mixta coq; simulia ueris
iactabant. nec tam. c. metelli sententi
tia. q; de certis maximo adsensu de sapio
nis causa dissensit. Vbi eī cūctare que
nō cunctas uincere admodū recusante hi
spania delegarit duce. que recepta ab ho
stib⁹ hispania ad ipugnandū punico fine
cauit cōsule. spe destinauit affricā subac
turū. hannibalē ex italia detecturū. repe
te trāsp. c. plenniū in dicta causa spe
dispicturū. ex pūntiaq; reuocari. cū ea
q; in se nefarie facta locrenses q̄rerent.
ne p̄sente q̄dē sapione facta dicent. neq;
aliud q̄ patientia aut pudor q; legato pe-

passet unsimulari posset. sibi placere pompeium. p. r. cui sicilia primitias sorte uenisset. duo primo impetrauit. pfiasci. cilles. x. legatos qs his uerbis ex senatu legere qs ad eum mittent. q duos tres plebei atq edile. cum eo consilio cognoscerent. si ea q locorum ses facta querentur iussu ac uoluntate. p. sapionis facta essent. ut cum de primitiis decederet uiderent. Si p. sapio ea maiestatis teneri tr. pl. atq edilem cum duobus legatis qs maxime pares idoneos censuisset in affricam pfiscerent. tribuni atq edilis q reducerent in sapionem. legatum q exercitui preesset donec nomine imperatore eum exercitum uenisset. Si in potestate q. x. legati consulerent. ne iussu ne uoluntate. p. sapionis ea facta esse ut de exercitu sapio maneret. uel iussu eius ut prouinciam gereret. Hoc facto. s. c. cum tr. pl. factum esset. ut cum pares q duo cum patre ac legatis irent. ad eam rem pontificum relatum. q de expiandis locis in templo per seruitia tacta uiolataque in essent. tr. pl. cum pr. q x. legatis pfecti. m. claudius marcellus. q m. ac ti alius. ed. pl. datique si aut in sicilia portus dicto audiens non esset sapio. aut ea in affricam transeisset finde tribunum militum uiderent ac iure sacrosancte potestatis reducerent. plocris ire quum messanam classium erant. Certum duplex fama est q ad plerumque attinet. alius auditis q. k. acta essent in capitolium neapolim euntem forte in quem metellum unum ex legatis inuasisse. q abeo regio iure tractum traduxit. alius ab ipso sapione legatum cum .xxx. nobilissimis equitum missum q plerumque in athenas q cum eo seditionis principes conuocarent. hi omnes secutante sapionis. seu tum pretoris iussu in custodia. Regiones prouinciae legatique loco pfecti. p. r. prima statim mandatum erant religionis cum habuere. omnem cum sacra pecuniam quaque apud milites erant conquisitam secum ipsi attulerant in thesauros reposuerunt. ac priuatae sacrum fecerunt. Tum uocatos ad contionem milites pretor signa extra urbem efferre iubet. castraque in campo locat. cum quo edicto. si quis miles aut in urbe reperiretur aut secum extulisset. locum sibi se permittere ut quae sua quisque cognosceret pignoret. si quid in contione maneret. nihil ea res fere mora locorum sibi restitutum. ne cui defectum ea poena quae in restituisset. locorum tum eorumque hominum. atque his libertate legesque suas. p. r. senatumque restituere dixit. Si quis primum in aliumque alium ue accusare uellet regium se sequeretur. si de. p. sapione publice quid uellet. ea quae loco ne fame in deos hominesque facta essent. legatos mittent messanam. ubi se cum consilio cognaturum. locorumque pretor legatusque senatum ac. p. r. gratias egere. se ad plenum accusandum uenturos. Sapionem quoquo modo parum munitus ciuitatis fuisse dolunt. cum ea urbs quae amicum sibi quam inimicum mallet esse propterea se habere. ne iussu ne uoluntate. p. sapionis tot tam nefandum commissa. Et habuit plenumque munus aut sibi parum cauti. aut nata iustitia quibus data esse. ut magistratum nolunt quoquo satis ad uindicandum peccatum liberant. q p. r. cum filio hand medioc ornatum deputum erant de sapione cognoscendi. plenumque quadruos quinquaginta hominem cum eo depugnauerunt. atque in athenis. f. mi serunt. Ipsi ad sapionem profecti. ea quae quisque gesta pinnibus erant de cultu ac desidia impias soluta disciplinaque militiae corpora oculis referret. f. Vehementibus his in causas. sapio res in ira ad purgandum se paratus. exercitum omnem conuenire eo. classem exercitum iussit. tamque dum eam diem eo die tum manque esset cum carthagine fuisse. Eo die quo uenere hospitio comiter acceptus. postero die. triremi naual equestri instructo domo et hos decurrentis. classem in portu simulacrum quoquo pugnae ostendi tum. ea arma militaria quorum. Tum ascendum pretor legatique duo. tantaque admiratio singularum rerum inuasit. ut satis credent aut illo duce atque exercitu unum carthaginensem populum. aut alio nullo posse. uellent quod diu bene tulerant. tuque. q strenue concepte quae die

illū oīs ceniunt. pozē qs duxissent primo
qz tpz cōpte. p. x. facet. Adeoqz letus ūi a
nimis pfecti sūt. tāquā victoriā. ñ belli ma
gnifici apparatū nūtiati. ir. ceūt. plemnī
qz in eade causa erāt. pqz ir. ē uentū ex te
plo in cartere ātui. ac primo pduci ad po
plm ab tbunis. ap pcatpatos locatsiim
clade ānos nullū mūe locū hūt. Pea cū
sepi pducerēt iā senescente inuidia mol
lesc re. q ipa deformitas plemnu memo
riaq; absentis sapionis. facallionis ad mil
gū cūliabat. exortus ē tamē p in uinclis.
q uoluntū de eo pp pficēt. hūc plemnū
clodius. hanī in libro tuo rerū nom. refert.
ludis uotiuis qd ir. affricani. rūm cōs fatte
bant. Conatū p qsda ptio corrupat aliqt
locas urbē incendē. ut frangendi carceris
fugiendiq; hāber occasionē. Patefacto de
in scelc. delegatū in tullianū ex. s. c. De sa
pione ñq; ñ in senatu actū. ñ oīs legatiq;
q tbunu classem cā creatū. ducēq; urb gerol
lentes. fecer ut senat censeret primo qz tpe
in affricā trucidendū. sapionuq; tūcēt pūi
cēt ut ex his exulib q in sicilia ceūt. ipi li
cēt qs in affricā secū trucēt. qs punice re
linquer. qs psidio dū h apō. is. gereret
r. carthaginenses qz cū speciis p pmunto
ria oīa positis. pauentes qz ad
singlos nūtios sollicitā hiemem egissent.
haud puū q ipi tuente affrice moūtū ad
iecer. societatē siphacē regis. cui maxime
fiducia tūcturū in affricā romanū cēdicēt.
Erat hasdrubali gisgonis filio ñ hospiti
um in cū rege de q iudicatū ē. cū ex hostium
a forte in cē tps sapio atq; hasdrubal ūe
nerē. ibi nūtio q; incohata affinitatis ut rex
duceret filiā hasdrubal. Ad eā rē cōsimā
dā tpsq; nuptiis statuendū. iam enī q nu
bil erat intrgo. pfect hasdrubal ut accen
sū cupiditate adsūt an oīs inunde bar
baros effusi in uicem sensit. uirginē a car
thagine accersit. maturitatq; nuptias. q; in
alia gītulatione ut publicā q; fedus pua
to adicēt. societas int tpm carthaginēsiū
regēq; auta ult atq; fide ostē amicos in
micosq; habitos unc numido affirmat. Ce
tum hasdrubal q cū sapiē memor mitte
regi societatis. q ip nana q mutabilia bar
barorz ingenia cēt. ut ne si tūcēt in affricā
sapio parū munim ee uiriute ceūt. dū ac
censū recenti amore numidā hūt pellit. bla
ditus q puelle adhibitis ut legatos in sicili
am ad sapionē mittat p qs moneat eū ne
pōbs sius pmissis fret in affricā tūcat. se
q nuptiis cuius carthaginiensis filie hās
drubal quē uicāt ap se in hospitio. q publi
co cū fedē cū pplo carthaginensi iuncatū. op
tare primū ut paul ab affrica sic adhuc fecat.
bellū. ir. cū carthaginiensibs gerunt. si sibi
intcē cramunbs eoz armaq; aut hec aut
illa abnuentē. aliam societatē seq necss
se sit. Si ñ abstineat affrica sapio q carthā
ginē exitū admoneat. sibi necessariū fore
q ip tm affrica in q q ipe sit gerit. q p puta
comugis sue. p q; parēte ac penatibs di
micare. Cum his mandatis ab rege legā
ti ad sapionē missi. simulatis eū uenerit.
Sapio tāquā magno mōito rerū in af
frica gerendarū. magnaq; spe destitutus
erat. legatis ppe pius q; res uulgaret re
missis in affricā. luteas dat ad regē. qbs
q atq; q monet eū. ne una hospitij secum.
neu cū. p. x. unc societatis. ne fas. fidē.
deztras. deos testes atq; arbitros cūentorum
fallat. Cum q; celari aduent nūmi
darū potuerit. uocati enī in unde obsuati
q ptio erant. q si sisset quid petentes ue
nissent pclm erat. ne uetu eo ipo q cela
rent sua spōte mag emanaret. timorq;
in exercitu accedet. ne simul cū rege q car
thaginensibs foret bellandū. aduit a ue
ro falsis spōcipando mites hoīū. q uocati
ad actionē multitb ñ ulte ee cūctandū. ad
instare ut in affricā q primū tūciat. sotio
reges masinissam ipm pius ad leuū ue
nisse. q rentē q cunctando tps teret. Ne
si placē mitte legatos ide admunerecq;
ut aut tūcat tande in affricā exercitus.

Sipha nūcios sapionem mittit.

Sapio in affricam trans fire festinat.

aut si mutata consilia sint ꝯtioꝝ fiat. ut
q sibi ac regno suo posse consulere. Itaq; sa
tis rā oīb⁹ instructis q̄ rei rā ñ ulle recipie
te cunctationē. in ārio sibi ee lybiā classe
reducta. eodēq; oīb⁹ pditū eq̄tūq; copis cō
tectis. q̄ prima dies cursū nauib⁹ daret. deis
bñ iuuantib⁹ i affricā trāsee. luttas ad op.
pōpeiū mittit. ut si ei undē libiā nem
ret. ut cōmunit esulet. qs potissimū le
giones q q̄ntū nūmū multū in affricam
ferret. Ite ccū ora maritima nusit. ut na
ues onerarie cōpsse libiā os contineren
tur. q̄q multū in sicilia erat cū libiā
cuemss. q nec ūbis multitudine hoīū nec
portꝰ naues caperet. tamē oīb⁹ ardoꝝ erat naf
fricā trāsiendi ut ñ ad bellū dubia underetur.
Et ad cta inctone prima papie q̄ superabāt
ccatu milites illo ñ alio duce ebebant nauā
ta rei. p. opa fingere se multa ignominio
sā posse. Et scipio nimie id genꝰ militū
aspnabat. ut q̄ in ad carinas ignauē cop
dare accepta ferret. in ullos milites eq̄ neie
in ccatu. si. ee in exercitu q̄ uarias phis in.
si in urbib⁹ q̄ oppugnandis. q̄nta q̄ sexta ca
nenses erāt legiones. eas se traiecturū in
affricā cū duab⁹ singlis milibus instruxit.
relictisq; qs ñ ationes ebebat. in locū eoꝝ
subiecit qs secū ex italia adducebat. simpleuit
ita eas legiones. ut single sena milia q du
centos pditos. trecentos hīnt eq̄tes. Sotioꝝ
ut latinū nōis pditos eq̄tesq; de exercitu can
nensi legit. q̄ntū militū in affricā trāsporta
tū sit. ip paruā numo mīe auctores discrepat.
alibi. x. milia pditū. duo milia q ducen
tos eq̄tes. alibi. xv. milia pditū. mille
q v. eq̄tes. alibi par plus dimidiā rē auctā.
v. q xxx. milia pditū eq̄tūq; in naues ipo
sita. Quāda ñ adiecte nimiū. sīt qs me ipe
in re dubia pnī malui. Celi ut abstinet
numo. ita ad immissū multitudinis spem
auget. uolucs ad tirā delapsas clamore mi
litū. atq; tanta multitudine escendisse
naues. ut nemo mortaliū aut in italia a
ut in sicilia relinq̄ uidet. ceteros ut na
ues ordine ac sine tumultu escenderent. ip
se ea sibi curā suscepit. nauticas. e. celi q̄ clas
sis pfect erat. in naub⁹ cū escende q̄tos co
actos. ctumut. cōmeatū ipōnendi. m. pōpei
o. p. xl. annū dut. v. q xl. dieꝝ alimēta. eq̄ti
b⁹. xx. dieꝝ cocta ipōsita. Ut oīs rā in na
uib⁹ essent. satis ctūmsit. ut ea nauibus
gubnatoꝝ esq; a magistri nauiū q bnā mi
lites in forū cucurrē ad imperia accipienda.
pq̄ cūeniēt. primū ablis q̄ sunt si aq̄m hoī
b⁹ immissq; necessariā in totidē dies q⁹
frumtū ipositū essent. Ubi plurimū e aq̄m di
erū. v. q xl. in naub⁹ ee. tū edicē militib⁹
ut silentij q̄ete nauis sui ctamine ad mi
nisteria exercitādi bñ obtemperantes pstarēt. Cū
xx. rostratis se ab. l. sapione ab tergo ca
nū. leuū totidē rostratas. q e. celiū pfec
tū classis cū. m. portio catone q̄storis tū
erat onerarias futurū psidio. Iumenta
i naub⁹ singla rostrate bina onerarie
sint in pcinctu insigne naues noctū tum
luminū forē. Imperat ut pcent gubna
toꝝ edicē. fertilissimā agri. coq; habun
dans oī copia rerū e regio. cū belles qō
plerūq; euenit nubi ag⁹ barbari sūt. pu
q q̄ carthagine conuenirē oppm inde
ant posse. His edictis editis impis re
dire ad naues iussit. q pmo die deis bīnu
uantib⁹ signo dato solue naues. multe
classes rome e sicilia atq; illo ipo portu
pfecte erant. Celim ñ eo bello solū nec to
tius. pditū cū timū plereq; classes re
tulerunt. sed ne pore q̄dē ulla pfectio tanti spec
taculi fuit. q̄quā si magnitudine classis
estimaret. si si binis cōs cū binis ccatibus
an ducant. eppe totidē rostrate millis cla
sibus fuant. q̄t onerariis sapio tū ducebat.
Nā pe. xl. longas naues q̄dringentis
ferme onerariis ccatū ducent. Sz q bellū
bello. sed pot ut artius ris. uidet cū q̄ bel
labat in italia. tū mgentes strages tot
ccatuū simul cesis ducib⁹ effecerūt. Et
sapio duce partē facti fortib⁹ partē suap
te fortuna q̄dē mgentū ad mēmta gle

Ccatum na
uium f
uant.

Quadringen
tis q. xl. na
uibus f
uant.

celebrat comitat aūos. stimul q mens ipa
tiacentiū nullū aīi co bello diu tendū erfia
ha tuffarentoūq q fimentoū in affrica bellū.
se tinsure unlgatū erat. Concurrebat ad ſſp
tacla in portū oīs tba ū habitantiū in h
libri ſ latinoz oūm. er ſicilhaq ad pſequendū
ſcipionē offitij causa cū eūant. q. p. ſ. gnū
tle. m. pōpeiū ſecute fuāt ad hoc legiōis
q i h legationes q in ſicilia relinq bant ad
pſequendos cōmilitones pcesserūt. nec dasſ
ſes mō pſpectantibz e tiu. ſ tiu q oīs iuuen
ta tba. ſpectaclo y pconē facto. diu deeq
mq maria tiuſq q colitus uas pro qſoq
uti q i meo ipio gesta ſ q gerunt. ea in pplo
qi q plebi. f. ſotus nōiq latino. q pp. ſ.
q mea ſecta. in pū auſpitiūq. tiu. ma
ri. amnibzq ſecunt. bñ utant q uos oīa
bñ uibetis. bonis auctoribz aūritis. ſal
uos incolume ſq uris y duellibz uictos
res ſpolis decoratos. pda omnibus. tiūph
teſq mea domos reducet ſiſtatis. inim
coz hoſtiūq ulciſcendoz copia ſtyrtis. q
q pplis carthaginensis in cuitate inuz
face molit e. ut in pploq. f. in cuitate
carthaginenſiū ex tēplo edendi facultā
tē detis. Sedm his pces crudā ex tā uc
tima uti moſ e in mare pcat. tubaq ſi
gnū dedit pficiscendi. Vento ſecūdo ſatis
uehemēti pfecti. celiſ e conſpectu tre abla
ti ſūt. q ameridie nebule cep ita uxe ut e
curſus nauiū int ſe uitaret. lemoz uent
in alto fact. nocte inſequente eade caligo
obtinuit. ſole ort e. dies uſſa q adductu nu
uentoz. ita tiū cēnebant haud ita multū.
Erat p. gubnatoz ſcipiōi aut. ū pl. v. mili
a paſſuū affrica abee. mauriq p mum tonū
ſe cne. fi uitat eo dirigi ita in portu foze om
nē classē. Sapio ut in conſpectu tra fuit.
pcat uti bono rei. p. ſuoq affrica audit. da
re uela q aliū in ſtu nauibz a cceſſiū uitet
pet. q eode ferebant. Cetim nebula ſubi
de ferme tpe q pdie exorta conſpectū terre
ademit. q uento pnite nebula cecidit. Nor
te in mtiora oīa fecit. Jtaq ancoras ne
haud mitiu hoc in frem recē. Vbi illuc. ue
tus tre cohoꝛt. nebula diſiecta aput oīa
litora affrice. Sapio q ect. pxmū pmū
toriū pcurcat. cū pmūctoriū pulchri ad
uocari audiſſet. placet omen inq hoc. di
rigite naues. Eo claſſis decurrit. copieq
oīs in tra expoſite ſūt. pſpā naugatio
nē ſine tiure ac tumultu fin ſſe. p multis
gnis latinisq auctoribz edidi. ceali pt q
q mſas fluctibz naues. ceteꝛ oīs celeſtis
maritimoſq tiuies. p timo ab repta te
peſtate ab affrica claſſe. ad inſula egimu
nū in eg correptū curſū exponit. q ppe obru
tis nauibz imiſſu impūs. ſcaphis haud
ſecꝰ q naufragos multos ſine armis cū i
grauī tumultu i tra euaſiſſe. Sepbitis co
pis f. co ſtra in primis tumultus metant.
pta ñ in maritimos in agꝰ ex pacto p mū
claſſis/ dein tumultu in tra uagoz tiuiq
puerſat. ſ i ipis urbes an eni hoīe in tba
mulieriū puerozq agminibz i mixta oīs
paſſim cōpleat uias. ſ pcoz q ipſe ag
ſtes agebant. reliq ſubito affrica diſcale.
Verbis ipis maioze q que ſecū atulant
tiuie inferebant. pcipue carthaginis ppe
ut capte tumultꝰ fuit. Nā p. ñ. annium
ciuile annis ppe. l. nullū romanū exercitū
uidant. pt pdationas claſſes. q bz deſcen
ſiones in agꝰ facte erāt inpis q q obuia ſors
fecat. p recurſū ad naues. q clamoz agꝰ
ſtis cūret fuerat. Eo maioꝛ tū fuga pauo
q murte fuit. q hercule nq exercitꝰ domi ua
lidus neq dux que oppñet erat. Hasdru
bal giſgonis filī genie. fama. diuitiis. re
gia tū q affinitate longe p mū cunctis erat.
ſ ea ab illo ſapie aliq plus fuſū pulſūq
in hiſpania memñat. nec mag duce pari
q tumultuariū exercitū ſuū romano exercitu
ee. Jtaq uelut ſturte ex tēplo ad gſſim ſa
pio foret. ita ad arma e exclamatū. por
teq purū clauſe. q armati muris. uigili
eq in ſtationes diſpoſite. ac nocte i ſequti
uigilatū e. p ceto die eqtes ſpectatū ad ma
re. ſtandoſq eqdietes ex nauibz miſſi in

Aduentu ſapionis magno timore repleuit carthaginenſes.

stationes rōanoꝝ macdūt. Tam sapio dd se utica missa haud uta multū ꝓgressus ad pa tumulos ꝙrimos cepat. eqtes q in sta tionibꝫ locis idoneis ꝓsuerat. q pagos mi serat ꝑ dauū. hꝭ cū carthaginensi eqtatu pluꝝ cū cōmiscissent. paucos ī ipo cōmine plerosq fugientes ꝓsecuti. mqbꝫ ꝑfectum q amonē nobilē iuuenē occidūt. Sapio ñ agꝭ m cta ua stauit. ꝫ urlē q ꝙmā af froꝝ satis opulentā cep. ū ꝑt ceā q ex tē plo ī naues onerarias īpsita mussaq in si cilia erant. octo milia librꝝ suoꝝq captiū sūt capta. letissimi tñ ois in ꝓnapio rex ge rendaꝝ aduentꝰ fuit masinisse. quē quidā cū cc. haud ampli eqtibꝫ. plerisq cū duū mi liū eqtatu ducū uenisse. Cetm cū longe maximus oīū ciuitatis siue regū fuit hic. plimūq rē romanā iuuerit. oꝙ ꝑtuū u dē ꝙcedē paulū ad enarrandū qm uaria fortuna usus sit. in admittendo recipiendo patīo regno. militandi q carthaginensib' in hispania pat ei mont. galle nom erat. re gnū ad ftem regis de zalce ꝓgnate natu ta mos apd numidas ē puerit. haud ml to ꝑ dezalce q mortuo maior ex duobꝫ fi liis d capusa. puer admodū altō. patīū imperiū accep. Cetm cū magꝫ iure gentis q auctoritatis mt suos aut uribꝫ opti neret regnū. exortus q dā mazetullus no mine ñ alieni sanguine regibꝫ familie sē p inimice ac de ipio uaria fortuna. cum his q tū obtinebant ciuitatis. Is cōcitatis ꝓlaribꝫ apd qs inuidia regū magnea uctoritatis erat. castis pala ꝓfligis desce de in atie. ac dimicare de regno cep. In eo ꝓlio acpussa cū multis ꝓnapū cecidit. Gens mesulloꝝ ois indictionē impuiq mazetulli ceffit. regio tum nōie absq ꝓno ceꝓtiq nōie modico. tutoris pueri ita de mazen q sturpis regie supent. rege appel lat. Carthaginiensē nobilē femina sozo rē filiā hannibalis q ꝙmo exan regi nup ta fuat. matimonio sibi iungit. sꝫe carthā giniensiū sotietatis. a cū siphace hospitiū uetustū. legatis missis renouat. oīa ea auxilia ꝓpīis adiusus masinissam. Et masinissa audita morte patruī dem ne cesse fīs patruelis. ex hispania in mau retaniā ugi ea tepestate rex mauroꝝ erat ticat. Ab eo supplex in finis ꝑab auxiliū utiū q bello ñ potuit. quoꝝ milia mauroꝝ ꝓperūt. Cū his ꝓmisso nūio ad patīos suosq amicos. cū ad fines regni pueniss. q̄ingenti ferme numide ad eum cōuener. q mauris in fide cōciat ref ad re gē remissis. q̄nq aliquo minoꝝ spe mul titudo. nec ūq tantā rē aggdi satis au det. cōuenire nūc agendo ac moliendo ut res q ad agendū aliqd cōcepturū. ꝓficisce tī ad siphacē leuiū aze regio ad thapsū occurrit. Trepidū agm cū urlē refugi set. urlē masinissa ꝓmo ictu capt. Ex regnis alios timentes se recipit. alios unm ꝓmptos occidit. pars maxima cū ipo pue ro ut tumultū ad siphacē q ꝓnū uenē dāt et ꝓuener. Fama huīc modi rei in ꝓn apio rerū ꝓꝑsere agm ad masinissā nu midaꝝ. affluebantq undiq ex agꝭ un asq uetes milites galle. cōuenibantq iuuenē ad recipiendū patīū regnū. Nu mo multū aliquātū mazetullus supabat. tñ cū ipe cū ꝯcutū q capusam uenerit. q ex receptis ꝑ cedē regis aliqt habebant. q puer leuchimazes ad siphacē auxilia ingentia adduxerat. q̄ntū milia peditū mazetullo. cc. milia eqtū erant. Cū his cū masinissa neq q̄ tūi peditū eqtūq ue hi bente. atie conflix. Nec tam q uetū ut q prudentia mīt romana q punica arma exercitati duce. Regulꝰ cū tutore q ex gua mezetulloꝝ manu i carthaginensē agrū ꝓfugit. Ita recipato regno patīo masinissa. q sibi adiusus siphacē haud paulo maiore restare dimicatiōez cerne bat. optimū rat cū frē patruele gram reciliare. missis q q ꝓno puero fidem faceret. si in fide masinisse se se ꝓmisisset. futurū eū meore honore q apd gulā oeza

cles q̄ tam fuisse. q̄ q̄ mazetullo p̄t impune
tate sua oia cū fide restitui spōdet. amito pe
obtantis exilio modica dom̄ fortuna. oia ne
to fiet carthaginensibꝫ de insidiis ista agen
tibꝫ ad se se pduc̄. hasdrubal tū forte cū h̄
gerebant apd siphacē erat. q̄ nunde haud
sane multū ad pace edocta, unū p̄nes au
dh̄ mazena masinissam regnū meditu houm
eē fatis cū magnop̄ ait. si masinissam eis
de ēceptū fore q̄bꝫ patre gala aut patruū ei
occasione credat. multo maiore molē in eo a
nimū ingenij eē. q̄m in nullo gentis ei usq̄
fuisse. Sepe eū in hispania. nunc mīe hoīes u
tutū spem deduxisse sotius parte hostibꝫq̄. et
siphacē q̄ carthaginenses n̄ oculte illū igne
oppugnassent. Ingenta mox in senio cū ia nul
la mora ferre arsuros. adhuc teneros q̄ fin
giles unos ei ce. nec dū coalescent fouentis
regni. instando stimulandoq̄ putat. ut
exercitū ad fines messulioꝝ admoueat. atq̄
in ag̃ de q̄ sepe cū gala nūb̄ dissceptatū
si ēi armis certatū fuat. tanq̄ haud dubiis
siu castra locat. Siqs arceat ut q̄ maxime
opꝰ sit. acie dimicaturū. Si impar metu a
gro cedat. in medii regni eundū. aut sine
certamine cessuros in ditionē eius messulio.
aut neq̄q̄ pares futos armis. his uocabꝫ
in actaꝰ siphax. masinisse bellū infert. q̄ pri
mo certamine messulios fundit fugatq̄. ex
simissa cū paucis equitibꝫ ex acie in montē hel
lū incole uocant profugit. familie aliq̄t cū
mapalibꝫ pecoribꝫq̄ uicinis pecunia ullis
ē. p̄secuti sūt regē. Certū messulioꝝ multi
tudo in dictionē siphacis cessit. Quē equit
eculeꝰ montē herbis aq̄ fusq̄ ē. q̄ q̄ precon
volū alendo erat. hoīū q̄ carne ac lacte uesci
tū habuit de. sufficiebat. alimentis. Inde noc
tes primo ac furtiuis incursionibꝫ. deinde ap
to latrocinio infesta oia cede. maxime uici
carthaginiensis ager. q̄ q̄ plus de q̄ inde mu
nitis q̄ latrocinū tuti erant. eaq̄ adeo licenter
exercebant. ut ad mare delectū p̄da uendent
mercatoribꝫ appellantibꝫ naubꝫ ad id p̄mi
plerisq̄ q̄ in ursto plio carthaginenses cadet

ceperentq̄. Deplorant ea apd siphacē carthagi
nienses. intentiusq̄ q̄ ipm ad rebellandas bellis p
secundas instigabāt. Sed nec regni interiora
fine nagis in montibꝫ exercitus. bucchar ex p̄fec
tis regis nec acer q̄ impiger ad id dilecte ei da
ta. xl. milia peditū duo equitū. primoꝝq̄ igen
ti spe honoratꝰ si capto masinisse retulisset.
aut unū. id ū in extimabile gaudiū fore ce
pisse. palatos in curiose se agentes in puncto
adorti. procul hoīū q̄ ingenti multitudine
equis armatoꝝ exclusa. masinissam ipm
cū paucis mūticē montis cōclusit. Inde q̄ re
cipere deiectato nec p̄ceps ū. procul hoīū q̄ captoꝝ
missa ad regē. q̄ copus aliq̄nto maiorib. q̄
p reliq̄s belli remissis. cū haud amplius pedi
bꝫ mille ducentisq̄ equitibꝫ degressum magis ma
simissā p̄secuti in valle arta faucibꝫ utrimq̄ op
positis inclusit. Vbi ingēs cedes messulioꝝ
facta. masinissa cū quīq̄ginta haud amplius equi
bꝫ per anfractos montis ignotos sequentibꝫ se
ripuit. Tenuit tamen uestigia bucchar adeptiq̄
cū patentibꝫ campis q̄ proxime urbē tria cū
uenit. ut pte q̄tuoꝝ equites omīs admirationē
fecit. Cum his ipm q̄ masinissā famā tunc
temere amisit. In conspectu enim fugientes
ale equitū dispersato cāpo. q̄bꝫdā ut occurrentes
pobliq̄ tenentibꝫ. Quumq̄ hostes sequantur
armis ingēs fugientes accepit. ut cū cuncta
ē ut q̄s maior metu ingereret imuserūt equis in
pectoraq̄ gurgites cū obliquū plani. duobꝫ im
pigrioꝝ gurgite in conspectu hostiū hausti.
ripe prosse edit. ac duo equites reliq̄ cū eo inter ingē
gulfa ultionis nec exhorrescere. Se finis bucchar
finit sequi. nec ingressi fluuiū ausi nec hi ac
cessum seram quē sequer. Inde uana auctoꝝ ab
sūpti masinissē ad regē rediere. missiq̄ q̄ car
thaginē gaudiū ingēs nūciaret. totaq̄ affri
ca fama montis masinissē repleta. uarie ei
mos affecit. Exsimissa in speluncā occulta cū
herbā amaret nullū. duoꝝ equitū latrocinio p di
es aliq̄t uixit. Vbi primū ducta cicatrix puti q̄ posse
set usu iactationē. audacia ingenti petit re
ad regnū repetendū. atq̄ in spē inde haud pl
xl. equitibꝫ collectis. cū in messulios pala ia

Exsimissa mine
mitur. cum q̄
tuoꝝ equi
tibus
ua
ret.

Psidio

Masinissa cum siphace congressus uicit cum .xl. equitibus elapsus est.

q̄s eēt feres uenisse. tūm motū tū fauore pu stino. tū gaudio īsputo. q̄ quē prisse ēdē rent incolumē ānebant. frē. ut uix pauces dies sex milia peditū armatoꝝ. q̄tuor eq̄tū conuenirēt. ādq; ñ in pfectōe ūm patrium regni eēt. ꝑ q̄ sotios carthaginiensiū pplos messi hoyq; fines his id siphacis regnū erat na staret. Inte irritato ad bellū siphace. mīt carthaginē hippone q̄ ī ingis oportunoꝝ ad ōia montiū ēsedit. ādgaioꝝ ḡ rā rex siphax mīt q̄ ut p pfectum ageret. cū filio iuuene nom ūmine erat. parte missa exercit. impe rat ut clām ducto agmine īse intentū ho stē ab tergo inuadat. Noctē pfect ūmina. q̄ ex occulto adgressuꝝ eū erat. siphax aut mīt dūm apto tēpe. ut q̄ signis collatis a cie dimicatuꝝ eēt, mouit castra. Vbi primo tps unsum ē q̄ puenisse rā ēmissi indi pōtant. q̄ ipe lem cluo ferente ad hostē cū multitudine freq. tū ꝑpatis ab tergo insidi is. p aduīsū montē erectū acie duc. ādra simissa maxime loca q̄ multo eqoze pug tinꝝ erat. q̄ ipe durīg suos. sīl ꝑ plus q̄ diu anceps fuit. loco q̄ utilitate militū masinis sam. multitudine q̄ nūmo maioꝝ erat si phacē iuuante. Ea multitudo diuisa cū pars a fronte ingeret. pars ab tergo se cōfu disset. inclamq; haud dubiā siphacis dedit. q̄ nec effugiū q̄dē patebat. hinc a fronte hinc ab tergo inclusis. Itaq; ceti pedites eq̄tesq; cesi aut capti. ducentos ferme e q̄tes masinissa rā se conglobantes diu sosq; tinuit. in tris ptis erupit nullo loco pōdcto in quē ex dissipata conuenirēt fu ga. ipe q̄ intendat īt mechā tela hosti um euasit. Due ine hesere. Alta metu de dita hosti. ptinatiōr in repugnando. telis obruta q̄ cōfixa ē. Vernimā ipe uestigiis insistentē. Taliena atq; alia flectendo tūme lutēs tedio q̄ despatiōe tande fessū absistē segnio coegit. Ipē cū segregata eq̄tib; ad mi noꝝ flumē puenit. Ibi cū ēsciendā eggia sepe repetiti regni patrū mīt primū empta a gentēq; ad ē. leui classisq; romane aduē

turme

ul ūnā

tum in affrica consūpsit. Hec cāū inclinat ut cū modico potiꝰ q̄ cū magno pficiō eēt tū ad scipionē q̄ pea uenisse masinissam cer tū. Quippe illa regnantis multitudo. hec paucitas exulis fortune cuentes ē. Carthu ginenses ala eq̄tū cū pfecto amissa. alio e quitatu p nouū dilecto cōparato. hamonē hamilcaris filiū pficiunt. Hasdrubalē sub mo ac siphacē p hiemē nūtios q̄ parmo q̄ p legatos arcessiūt. hasdrubalē opē ferre. ipe cū esse patē iubēt. siphacē orant ut carthu ginē. ut unū se affricē subuenīat. Ad utica tū castra scipio ferme mille passus ab urbe habebat tūs lata amare. ī puncos duos sta tiua communita classi fuant. Hanno neq; satis ualido ñ ūm ad lacessendos hostes. q̄ ne ad tuendos q̄dē applationib; agros eq̄ta tu accepto. id ōiū primū eq̄tū nūmū auger. nec aliaꝝ gentiū aspnat. maxime tū num dus ad longe primū eq̄tū in affrica ē gens ē duc. Jam ad .mīj. milia eq̄tū habebat. cū sa lecta noīe in te occupauit. xv. ferme milia ab .is. castris. Quod ubi scipioni relatū ē. estu ua sub tectis eq̄tat inq̄t sit ul pleos ducta le ducē habeant. ad munī sibi cessantiū mul. qd illi segnē rem agerent. masinissam cum eq̄tatu primissū. portis ob eq̄tare atq; hostē elicē iubet. Int omīs multitudo se effudisse. gnioraq; rā mētiūne eēt q̄m ut facile su stinī posset. cedet paulati se in ipe pugne obuenturū tūm moꝝ q̄neū sat tpis possīd ussum ad eliciendos hostes cū. i. eq̄tatu secur tegentib; tumulis q̄ p opportune ēta nie fier suppositi erant occulte pressit. ādra simissa ex cōposito nec frenatis nec tūnicis ūm aut ipis obeq̄tabat portis haud cedendo cū timoris simulatio audentiā hosti faceret. ad insequendū temne elicebat. ñ dū omes egressi erant. uarieq; dux fugabat. aut alios uno et sono gues arma capere. et fre nare eos cogendo. alios ne sparsi q̄ incō diti sine ordine. sine signis ōib; portis ecurreret. obstitendo primo incaute seu entes masinissa exaspiebat. odor pleos simi

Masinissa cum parte exercitus magna cede hannonis fugat.

cferri porta effusi eq̃uant ctam. primo ia oĩs eqtat plio aĩ adeer. fustuñe ulr ñ q̃uc. ũ tam effusa fuga masinissa. ⁊ cedendo sensim ipr cor accipiebat. donec ad tumulos regentes romanũ eqtatũ ptũit. Inde exerti eqtes q ipi integr utrib ac recentib eq̃s hannom affli ⁊ pugnando ac sq̃ndo fessis se aũ fude. q masinissa fugies subito eq̃s in pugnã reduit. ex ille fere q̃ prm agminis fuant q̃bs haud facilis dereptꝰ fuit. cũ ipo duce hannone in cluſi interfectiq; sũt. Cetꝝ duces pcipue tritos cede effuse fugientes p. xxx. milia passuũ uictores secuti duo milia pcea eqtũ aut ceptũ aut occidunt. Int eos satis cstabat. ñ mñ. cc. carthaginensiũ eqtes fuisse. q duntaxat q̃sdã q genere illustres. Eo de forte q̃ h gesta sũt die. naues q pdã in sicilã ueiant e cõtextu retinere. uelut omnate ad pdã altam se se uemisse. Duos e nõie carthaginensiũ duces. duobs eq̃ stribs pilis interfectos. ñ os auctores s. ne ut credo ne falleret bis relata eade res. Celi q̃de q uali captũ q hannone tdunt. Scipio pfectos eqtesq; put cuiq; opa fuat. aĩ os masinissam insignibs donis donat. q furmo psidio salace ipfito. ipe aĩ certo exercitu pfect. ñ agis in q̃ cuiq; meedebat pulat. ⁊ urbib q̃ q̃bdã uicisq; expugnãs. late fuso tmore belli. septimo die qm pfect erat magnũ hoũ q precoñs q oĩs gentis pde thens. q utiñ hostilibs spoliis naues dimittit. Inde omissis expeditionib q̃ ad oppugnandã utica oĩs belli uires cãbat. ea dem ñ ceperat. sede ad certa exeq̃nda habitũ. simul q a classe nauales sotios q̃ ex parte urbs mari abluit. simul q fresis exercit ad imminentẽ ppe ipis membs tumulũ admot; tormenta machinasq;. Et aduectat secũ q ex sicilia missa aĩ cõtextu erãt. q noua i armamẽtario multis talibs opũ artificib de industria inclusis fiebãt. Vtiẽ sibs tanta undiq; mole cũ sessis i carthagine sis pp. carthaginensibs i hasdrubale tra sis mouisse i siphacẽ spes oĩs erat. ⁊ desidio indigentiũ animis, tarditq; cuncta mouebant. Hasdrubal intentissima cõsiliõe. cũ ad. xxx. milia peditũ. ita eqtũ cõfect esset. ñ tñ añ aduentũ siphacis castra xpi hostẽ mouẽ e aussus. Siphax cũ q̃q̃ginta milib fec. Vbi cũ eqtatu multo aduenit. cõfestimq; motis ab carthagine castris. haud procul utica munitionibq; ins. cedit. Duo rũ aduentꝰ hoc tam momẽti fec. ut scipio cũ .vl. ferme dies ne q̃sq; oĩa expiẽs obsedisset utica absceder. ñ irrito incepto q eũ hẽps infestabat. castra hibna i promũcto rio q̃ tenui iugo continenti ad hercẽ i aliq̃ntũ maris spatiũ extendit. cõmuni uno uallo. q nauali castra amplectit. iugo medio legionũ impositis castris, latꝰ ad septẽtionẽ ũsum. subducte naues nauales q̃ sub tis tenebant. meridianã uallẽ ad altũ latus. Hec i affrica usq; ad extremũ autumnum gesta. ppe cũctis undiq; ex pplatis cta ag̃s frumẽtum. cõmeatusq; ex sicilia atq; italia aductos. cũ. octauiũ. p. p. ẽ. ex sanctissima ab. ti. claudio. pre. cui ea puincia erat ingentẽ uim frumẽti aduexe. horreaq; ñ solũ q̃ ea facta erãt repleta. ⁊ noua hedificata. uestimẽta exercitui dereranr. Id mandatũ de tauio ut cũ pre pretore ageret. sicio ex ea puincia cõpari aut mitti posse. Ea q̃ haud segniter cuncta res. mille ducente togę breui spatio. q xvj. milia tunicarũ missa. Eodẽ fere ea q̃ hec in affrica gesta sũt. p. sempro. cõs. an bruttij pincia erat. i ag̃ etoliens si cũ hannibale. i ipo tunc tumultuario pelio e fluxe. ⁊ grauiorib mag q̃ acie pugnatum e. i. pulsi tumultu ueri q̃ pugna. ad. xviij. q. cc. de exercitu cius interfecti. Castra tripide reducti. ñ oppugnare tam ea hostes ausi. Cetũ silentio proxime noctis pfect in cõtis. pmisso nũtio ad. p. hamiñ p cos. ut suas legiões admoueret. copiasq; cũiungeret. Ita duo duces. duo exercit. ad hannibalẽ redierũt. Hec mora dimicandi facta cõsulibs. q duplicate uires. pelio rectis uictoria aio erat. In pmã acie suas legiones semp in duxe.

Romani cũ hannibale pugnantes primo uicti. milia. cc. amittunt. deinde uictores .xl. milia .ccc. ca piunt.

m subsidiis locutē. p. uiamq; legiones. Cons. pncipio pugne edē fortune pmi gentis uou. si eo die hostes fudissē. cōpsq; ei uicti fuit. fusi ac fugati pmū supē. xl. mil. armatoꝝ cesa. paulo mīa. ccc. uiu capti. q eq. xl. q xx. militaria signa. Pailsus adūso phō hannibal. ētonē ętatis reduxē. Sod tpi cornelii. cōs. in altā pte italie ñ tā armis q̄ uidituꝝ tiberi etruriā ētinet. totā ferme ad magonem. ac pcm ad spē nouandi res ūsam. Eas q̄stiones ex. s. c. minime ambitiose habuit. mlti; nobiles etrusci q̄ aut ipi uenit aut miserūt ad magonē de pplor suor defectiōe pmo psentes erant ēdēpnati. pea consaē tā, sibi met ipi q̄ ciuiū ēsascentes. cū absentes dāpnati ēent coꝝpibꝫ subitis. bona eoꝝ q̄ publicari pdiant pignandi pne pbebant. Dū hec oīa duūtis regionibꝫ agūt. censores mtm. s. m. liuiū. q ē. claudi senatū recitauer. pnceps ei delect. ē. fabius maxim. Postea septē. nemo tī q̄ sella curuli sediss. Sarta tecta dē q cū summa fide exercuā. Foro bouario q aduectus cū foꝝ publicus q edē mat magne i pallo fuit dē locauer. uectigal q foūi nouū exsalari. a annona statuer. sextante sal q s. q p totā italiā erat, s. pūo cod pluris in fous q̄tuabulis q alio alibi pūo pcendū locauer. uectigal. Cōtra altū q̄ censoribꝫ suis credebant pplo mutū. q̄ nuq; uidituꝫ quo dāpnat ēet. in pūo / salis maxime oneratus q̄ tb opa dāpnat erat credebāt. Inde salinatoꝝ limo indutū cognom, lustrū ēdituꝫ seruā. q̄ p puntias dimisser censoꝝ. ut ciuiū romanoꝝ in q̄tib q̄ uq; ēet, referet numer? censu. cū his. cū decē. ū. milia hoūi. ēdixit lustrū. d. auo nouo. duo deū deūm colonioꝝ q̄ nūq; an factū erat deferentibꝫ ita q̄ colonias censoribꝫ accepit. ut q̄tū ruris habēt. q̄tū pecuniā valēt in publicis tabulis monumēta exaret. Eq̄tū deūm census agi cepit ē. q amb soror censores equū publicū habebant. Cū ad tū pollā uenit ē uq̄. m. liuiꝰ nom erat. q pro cū cātaret ātare ipm censorē. ata mā nero. m. liuiū. q sine exercitua iactatione securitatis inflat. m. liuiū. q pp inditio ēet dāpnat, equū uendē iussit. Item. m. liuiꝰ cū ad tribū narm ensē q nom college uentū ē. ue de equū. ē. claudiū iussit, duas rerū causa. Vnū q falsū adūsus se testimoniū dixiss. alt q ñ sincera fide in gtiū rediss. neq; fedū ētum mq̄nandi fama alti cū sue fame dāpno factū ē exitu censure. Cū in leges iuniss. ē. claudi q in erraruꝫ exēplis int nōia eoꝝ q̄s errios relinq̄bat ordo collega nom. Dein. m. liuiꝰ in errariū uenit. pte media tbu q̄ se neq; ēdēpniass nec ēdēpnatum aut ēsulē aut censorē fecisse. pp. r. omne. q̄tus q xl. tbꝰ eratis deprehēd. q q inocē tē se ēdēpnassent. q ēdēpnatū ēsulē q censorē fecissent. nec infitiari possent aut inditio simi aut comitiis. bis ab se peccatū ee. mij. q xxx. tribꝰ q ē. claudiū errariū fore. q̄ quod si exēplū fuit bis errare errariū relinq̄ndi. ē. claudium nōiatū se nō errios fuisse relictuꝝ prauū ētam notaꝝ int censores castigatio int cēstantie pp censura q̄ gultate tpiū illoꝝ ingnā indicā censores cū ēent escendi ex his ratus occasione. cōi. trib. tr. pl. die ad pp. utsq; die. Eam res ēsensu patrū discussa ē. ne pea obnoxia pplaria censura ēet. Eade estatis ... in brittius clam petita cosa denota. ēsentia q nandosia q ignobiles alie ciuitates uolutate in deditionē uenit. Et cū comitioꝝ ia appetēret tps. cornelii potī exercituꝫ ūnichil trib erat. ut acin placuit. Is consule. c. emiliū gemusiū cāuit. Inde pcoria comitia habita. cāti. p. cornelii lentulus. l. q̄rtii uarr. p. clius patl. p. mili. t. appul. pi duo cū ediles. pl. ēent plati sūt. Consul comitiis pfectis ad q̄tū ad etruriā redit. Sacdotes eo anno mortui, atq; in locū eoꝝ suffecti. ti. uetuli philo. flam martialis, q in locū emilij regilli. q̄ pope anno mortuus erat cātō manguntiaq; in. m. pōpom marcios q x. uiri locū. Creati decem uiri. m. aurelius.

Narmen sic emendo.

Quartus huius sillimatoꝝ fit dictus.

cottha. augur. ti. sempni gch' admodum adolescens. qm tñ p ernutñ mmandatis sacdotis erat. Quadrige auree eo anno in capitolio posite ab edilib curr. e. luno. q m. seruilio gemino. q ludi. i. biduñ mstauratí. itē p biduñ plebei ab edilib p. eho. p. nulli. q nouis epulis fuit indoy causa.

Duo milia. Alq. ab vi. q. leg.

L. x.

DRDEVS seruili cñsul. sexto deam is anni belli punici erat. cui de re. p. belloq q punicñ ad senatñ retulisse. cum fuisse patres ut cñsules in se comparet sorterent. uter utri bruttios adiret hannibale. ut ceruna acligurñ punicñ haberet. Cui bruttij euenisset. cui tñ ap. sempronio accipere. p. sempni ei q enim p cñsuli imperiñ in annñ prorogabat. p. licinio succedere. is. f. retinet. Bello q bene habite ad cetera q bus nemo ea tempestate instructior cum habebat. comestis oib humanis anatis fortunaq tonis. nobile ide ac duces erat. forma uiribq corpis excellebat. facundissim habebat. seu causa orandi. seu in senatu ad plin suadendi ac dissuadendi locus eet uiris potentissimi. sup hec bellice q laudis cñsulat cop ee fecit. Ro in bruttios punicñ in ceruna acligurib decretñ. m. cornelio nouo cñsuli tradere exercitñ uersus. ipe prorogato ipio galliam punicñ obtinere cñ legionib his qs. p. scipioni poste anno habuisse. Sortiti de in prouincias. scipio bruttij. seruilio geminio ceruna euenit. Cui p prouincie in sorte iecte. iurisdictione urbanā. p. licinio. sardinia. p. ullio arminñ cñ duab legionib sub lucretio spurio ee iuuant. q nullo uarie sortiti. q lucretio prorogatñ imperiñ. ut gentiñ oppidñ a magone pene diruti exedificaret. p. scipioni in tpus si res gerende finem donec debellatñ in affrica foret. prorogatñ imperiñ e. decretoq ut supplicatio fiet. q si is in affrica punicñ prospere gessisse. ut eius res salutaris. p. e. sicq dua atq exercitu eet. In singula tñ milia militñ sint scripta. q q rolonis ea primitia habuerunt m affricam trñsuectñ siuit. q q an q classis exercitus eet. xl. nauibus custodiri placuerunt sicilie maritimā ora. xiij. nouas naues nulli secñ in sicilia duxe. ceteq q in sicilia uetes refecte. Hinc classi pponuis pons anni prior prorogatio imperio pposite. nouos milites ex uicinia aduectos in naues iposuit. parē nauiñ numñ. cñ. octauo prior pons anni coperi uere ipse ad tuendā sardiniā coram patres decuere. Centuriē prior duo milia militñ edere in naues iussus. q utile ora q tñ erat q missum classem carthaginenses forent. Vrebant aut q adhuc nudatñ presidiis eet petitñ ee. Mario prior pons anni cū totide naubq tuendi data e. xxx. milia in ea classe ex decreto patrñ cos. scripsit. q duas legiones urbanas ad meta belli hispanie ex exercitib imperioq uetib imperatoribus. l. lentulo. q l. mānilio acidino decte. Viginti duo legionib q c. lx. naubq longis res romana eo anno gesta. prores mpunctias ire iussi. cñsulib imperatñ p q q ab urbe profiscent ludos magnos facient. qs t. manli torquati dictatoris in q ntñ annñ nouiss si eod statu res. p. starent. Et nouas legiones exercitabant. i eis hostiñ. prodigia explib locis nuntiata. siluñ in capitolio cornu ñ lacenisse tantñ roste edituis. sed q edisse. mures auri corona aurea adroserat. Circa caput omne agrñ locustarñ uis ingens. ita ut ñ aduenissent parñ cernere coperent. Et culeus reates cū q nq pedibus nat. Sanguine fluxisse primñ ignes in celo. de in fax ingēs arsit. Firmissimone arce solē tenui linea amplexe e. circulñ de in rpm. maior solis orb e tunc nec inclusit. Simpronius tiberi cū prestiti magno in ingete finñ cñsedit. Consulñ alter primā hostiā ñmolanti. cap iocineris defuit. Et prodigia maioribus hostiis pacuta. edicta a collegio pontificñ dei q b sacrificaret. his ñ factis. cos. prores q in prouincias profecti. oib tam ñ uelut ea sortitis affrice contigerat. seu q ibi summa rerñ belliq uti erebat. sensit

ut Sabiq

ut Aq

ut Equilup

ut Ceruip

sapiom ꝯficarent in quē tū ois ūsa animꝰ
erat. Itaq; ñ er sanctiā tantū sic ãdicaū
ē. ꝑ ex sicilia q̄ q hispania nr̃a nr̃a q̄ar
ma q̄ dē greꝯ cōmeat eo portabant. Dec sa
pio ille tp̃e hiems belli opa remiserat. q̄
multa simul undiq; eū ãcūstrabāt. Vticā
obsidebat. castra in cōspectu hasdrubal e
rant. carthaginenses deducebant naues.
classem parabāt instruebāq; ad cōmeat̃ mita
plandos habebant. Int hec ne siphacis q̄
dē recreandi animꝰ ex eo in senat. si forte
iā satis animos in vrbe ex multa copia
cepisset. ab siphace mag̃ pacis carthagi
nenses ēbassiones ut. i. africa peni italia
excederent. qm si bellaret̃ spes ulla desiderū
afferebat. Hec p nūtios mag ex cre acta ar
didim. q̄ ita pars maior auctores sunt q̄
rpim siphacē ut antias uali pdit. in castr̃
romana ad colloq̄ uenisse. Primo ais ē
diuonis impi romani uix equibus admisit
pea haud causa pbabil fuit cōmeandi fo
ret. si castra hostiū molli eade illa abmue
re ac spē facē sepi ulē atq; agitantibꝰ
rē comentum. Hibnacla carthaginen
siū cgesta teme ex agr̃s matia ex hedificata
lignea ferme tota erant. Numide papue
harumdme tectis stramenta q̄ pars maxima
tectis passim nullo ordine. q̄d ut sine im
pio occupatis locis ext̃ fossam in ualluq;
habitabāt. Hec relata scipiom. spē fecerūt
castra hostiū p occasionē incendi. Cū le
gatis q̄s mittet ad siphacē calonū loco
primos ordines spectate iuuentis atq; pulc̃
tie, seruili habitu mittebat. q̄ dū in collo
q̄o legati eent. uagi p castra ali alia adhi
bent̃ cert̃q; oīes. situ formāq; munitionū castr̃
q̄ partiū. q̄ prem q̄ numide habent. q̄nti in
singuli inter hasdrubalis ac regia castr̃ eent
sperlarent. moremq; simul nosc̃ent statio
nū ingiliarū q̄ nocte an interdiu opportuno
res insidiandi eent. q̄ int̃ crebra colloq̄a
alij atq; alij de industria q̄ plibꝰ oīa no
ta eent mittebant. Cū sepi agitata res
artiorē spem pacis in chos et siphacem car

thaginensibꝰ pacē facet. legati ir: uenitq;
se relicturū ad impiem animꝰ. ni ctū rpublicā ret.
pim seu rpublicam staret ea sententia. seu ctulen
tus hasdrubal et carthaginenses eent.
ctulet tps ee. aut pacē cōpōm aut belli
nauē geri. Diu ctulit hasdrubal et car
thaginenses. et spectatores oīa in secundi
et scipio ad cōpanda ea q̄ mre erant tps ha
buit. et mitione ac spe pacis negligentia
ut fit apd̃ penos numidasq; orta certandi
necd̃ hostile animi paterent̃. tande relatū
nūtiū q̄ bocar q̄ ais cupe romanꝰ pacē in
debat inqs. p occasionē adiectis p̃pi
tune cupienti tolle inducias scipiom can
sa pbuere. ac nūtij regis cū relatū se ad cō
filiū diuisse. p̃ceps die expedit. uno fru stra
tendere nulli alia pace placuisse. reniti
aret g̃ nulla alia spe relictas carthagi
nensibꝰ si pax cū is. ceent. Ita tollit indu
tias. ut hiberna fide incepta exequer. deduc
tisq; nauibꝰ et ueris principibꝰ erat. machi
nas tormentaq; uelut a mari aggressurus
urbi admouit. et xx. mil. militū ad capi
endū quē ãn temerent tumultū supra urbi
imponit mittit. simul abeo q̄ parabat.
in alia rei curā committ hostiū animos. simul
ne q̄ cū ipe ad siphacē hasdrubalēq; pro
fect̃ eet. eruptiō ex urbe et impet̃ in castra
sua relicta cū leui p̃sidio fieret. His ipsis
tis. aduocatoq; filio et duce explorator̃ab
usis q̄ cōpta afferret. masinissaq; cui oīa
hostiū nota erant. primo ipe q̄d paret in
prima nocte ppnit tbunis. et educit ut i
ptonio dimisso signa etiam missi. ex templo
educent castr̃is legiones. Ita ut imperat
rat signa sub occasū solis efferri iuss cep
ta. sd prima ferme uigilia agmē explica
ret. media nocte sqrē emi milia ruinisse
rūt modico gradu ad castra hostiū pueniū
t. Ibi scipio partē copiarū leuio. masinissā
q̄ ac numidas attribuit. et castra siphacis
undiq; igneq; colligere iubet singulos. deiū
sepatū leuiū ac masinissam deductos obsi
dere. ut q̄tū nox patientie adimat. tantū

Siphax de actione pacis agit.

diligenti explant cura. ci se hasdrubalē pu
nicaq; castra adgressurū. Cetīm ñ cāi capturū.
qm ignē in regnis castrō consperxissent. neq;
ea res mouata diu ē. Nam q̄ proximis castris
ict⁹ ignis helit. ex tēplo prima q̄q; q̄dem
ceps amplex⁹ totis se passim dissipauit ca
stris. q trepidatio q̄tē q̄nta necesse eēt in
nocturno effuso tam late incendio ortu ē. Ce
tīm fortuitū ñ hostilē ac bellicū ignē ruti
ē. sine armis ad restringendū incendium
effusi. in armatos undiq; hostes. maxime
numidas ab maxima nocturna regionē ca
strorū ad eruēdū itinerū idoneis locis dispo
tos. in pīs aubicul' semisomnos hausit flā
ma. exulti in papria fuga ruentes. stipa
tis alios in angustiis portarū obtūa sunt.
Reluctantē flāmā primo vigiles carthagi
nensiū. deīm q̄atati alij nocturno tumul
tu cū cōspexissent. ab eodē timore credē ipi
sua sponte incendiū ortū. q clamor unā cē
dē q̄ multa sublat⁹. ac ex trepidatione noc
turna eēt. effusus sensus. ñ uera adimebat.
Q̄p se q̄sq; mermes ut q̄bo hostilis fusior
tūl eēt. oībo portis q̄ cuiq; proximū erat. ea
ñ q restringendo igni foret portantes.
in agmē romanū ruebant. Quibo cēsis oī
bo pt⁹ q̄ hostili odio q̄ ne q̄s nūti⁹ effuge
ret ex tēplo sapione electa ut in tali tumul
tu potestas inuadit. ignibusq; in proxima
tecta iectis. effusa flāma primo uelud spū
so plibo locis reluxē. deīm p̄ etiam serpens.
uno repente oīa incendio hausit. Flmbu
sti hoīes unāq; feda primū fuga. deīm stra
ge obruebant ruīna portarū. Quos ñ op
pressurat ignis ferro absūpti. bināq; cast⁹
die una deleta. ducēs tamē amb⁹ ex tot
milibo armatorū. xx. peditū q equites
semermes magna pars saucij afflatiq;
incendio effugere. Cesa aut hausta flā
mis. xl. milia hoīū fuit. capta fuēr. v. mi
lia. multi carthaginensiū nobiles. xx.
senatores signa militaria. clxx. im. eq
numidica fuēr. cc. elephanti xx capti
ti. octo ferro flāmaq; absūpti. magnaq;
uis armatorū capta. Ea nocta imp̄ uulca
no sacra mandat. Hasdrubal ex fuga cī
paucis admodū urbē primā petierat. eoq;
os q̄ superant uestigia ducis sequentes se
stipabant. cuius deīm ne deditōi sapionī ur
bs excessit. eo nox eod' patentibo portis. h. ac
cepti. ne q̄q; hostile q uolūtate cessēt
rant in dedītionē factū. Duc subinde ur
bes captę direptaq;. Ea pda q q̄ castris ex
censis q ex igne rapta erat. multū cessa
ē. Siphax octo miluū ferme inde spatio lo
co cōmunito cōsedit. Hasdrubal carthagi
nē tendit. ne q̄d p metū ex recenti cla
de molli' cōsuleret. q tamē primo timore stat
ut omissa utica carthaginē colerent ex tē
plo sapionē oppsurū. Senatui utiq; ut
suffect⁹ q uelut cōsulare ipīū apd eos erat
uocauer. Ibi tbo una de pace legatos ad
sapionē decernebat. Illa hannibalē ad tu
endā ab exitiabili bello patriā puocabat.
Tua ratione in adūsis rēbo constantie e
rat. repandū creatū. Siphacēq; orandum
ne bello absisteret censebat. Hec sententi
a q hasdrubal pīsens brachiaq; omīs fa
tiones belli malebant uicit. Inde dilect⁹
in urbe agīq; habi cepit. q ad Siphacē le
gati missi. Suma opis q ipīm repente bel
li. cui uxor ad ñ mutante blanditiis fa
tis potentibo ad amī amantis. Ipabus
q mīa nuptiis. plena lacrimay obtestās
ne patrē suū patriāq; pderet. hisdēq; flā
mis carthaginē ne q̄bo castra conflagr
rent absum sineret. Spem q̄q; opportune
oblatā afferebant legati. Quor multa
celtiboy cū urbe nōie obdam ab eis siti
orbo ss adducta. in hispanie eggie nunc
tutis sibi occurrisse. q hasdrubale ex
die ad foedē cū manu haud q̄q; crepēda.
Q ñ tempne m legatis reuoc. Ipse ostend
q multitudine agrestiū numidaq;. q̄bo
preoste duces arma cōgesq; dedisse. q omnes
iuuentute affirmat exacturū ex regno.
exire incendio ñ pho clare acceptā. cum
bello inferiore eē. q armis uincat. Hec

Syphax a hasdrubal rerum ap pias cum gue.

Sapio hys plio uicie urbes oco circa carthagine eqtr.

legatis responsa. Et p dies paucos relisus hasdrubal q siphax copias unxer. Js ois exactus fuit. xxx. ferme milia armatorū. Sapionē eū uelut iā debellato q ad siphā cē carthaginienses q attulet. utice oppugnante intentū. nāq machinas admouē tē muris. admisit fama redintegratū belli. modicaq pfidis ad spem in obsidionis tra mariq relictis. ipē cū rolvre exact me ad hostes pgit. Primo in tumulo q̄tuor ferme milia distante ab castris regiis cēsdit. p eo die cū exercitu in magnos ita uocant cāpos. subiectos ei tumulos. de gressu succedendo ad stationes hostiū. lacessendoq leui by plus die ab supsit. et p insequēs biduū tumultuosis hinc atq illinc excursionib nunce nichil dictu satis digni fecerē. ā to die in acie utinq descensu ē. Romani p principes hastarū prima signa in subsidiis tantos gessitant. exercitū italicū ab exer. ab leuo cornu numidas masinissaq ostendit. Syphax hasdrubalq numidicas ad usus italici exercitū. carthaginiensiū cōtra masinissam locatis. celtiberos media ac in ordinibus signa legionū accipe. Ita instructi occurrit. primū impetu simul utriq cornua et numide et carthaginienses pulsi. nāq numide maxima pars agrestes romanū exercitū ex carthaginiense et ipē nouus miles masinissa recenti sup certa victoria terribile fuistis. Undiq utinq cornibus celtiberorū acies stabat. q nec in fuga salus ulla ostendebat locas ignotis. neq spes uenie ab sapione erat. quē bñ mutū de se et gente sua mercenarius armis in africa oppugnatū uenissent. Et cū fusis undiq hostib aliis sup alios cadentes morerent. ōibusq in eos usis aliquātū ad fugam tegis siphax et hasdrubal pceperē. fatigatos cede diuti q̄ pugna victores nox oppressit. Postero die sapio leuiū masinissaq cū ōi. re. et numidico exercitu expeditiorib mutū ad psequendos siphacē atq hasdrubalē mittit. ipē cū rolvre exact urbes circa q omīs carthaginiensiū ditionis erant. partī fugiente metu. partī in fidem. Carthaginē q̄d erat ingens timor. et cōferente arma sapionē oib functionibus raptū p omnis. ipsam carthaginē repente ad gressum cedebat. Itaq et muri refugiebant. ppugnaclisq armabant. et ipse q̄sq q diutine obsidionis tolendi fuit exactis necessaria cūebat. Ea ratio ē pacis. frequentior legatoz ad hannibalē arcessendū mittendoz. pars maxima classem q ad cōmeatū exapiendos parata erat. inte uolent ad oppugnandā stationē nauiū ad uticā incaute agentem. forsitan et naualia castra relicta cū leui pfidio oppugnaturos. In hoc et salutē maxime inclinat. legatos tam ad hannibalē mittendos censent. q̄ppe classi ut felicissime gerunt res. par aliq leuare uticē obsidionē carthaginē ipam q tueat. Neq mi prem aliū q̄ hannibalē. nec exercitū aliū q̄m hannibal supe. Deducte et prouide naues simul et legati in italiā p fecti. nuptiq oia stimulantes fortuna agebā tur. et nequaq desq cessatū pdi ab se salutē ōiū rebat. Sapio gue iā spolus multarū urbiū exercitū thems. captiuus ahacq pda in nectā castra ad uticā missus. ā in carthaginē intentē occupat relictū fuga custodū tuetā. abē ab carthagine. xij. milia ferme passuū. loc cū opib tū sua pte natā tutus. Et q ab carthagine espi a et ple ipse ēspectū cū fusū mare urbi pse sit. in cū maxime nallū. ir. iacent. con specta classis hostiū ē. uticā a carthagine petes. et omisso oppugnatiōe. et signaq nupti ferrum stagna sūt. cepti ne naues mitti ad obsidionē use. ac nauali plio minime apte oppugnent. Quū enī re stituissent agili et nautico instrumēto apte et armate classis naues toriēta machinasq portantes. et aut moenium usum use. aut ita pulse ad muros. ut p aggerē ac pontibs ple ascensum pbent. Itaq sapio p̄ q̄ ut in nauali certamine solet rostris

q̄ p̄sidio alius cē potāt m p̄tremā acē recp
tis ꝑre tīū. onerariū q̄drīplicē ordinē p̄ nau
ū aduſus hoſtē oppoſuit. eaſq; ipās ne in tu
multu pugne turbarī ordines poſſent. ma
lis antemiſq; de naue i nauē trauectis. ac
ualidis fumib⁹ uelut uno mīſe uinclo mi
gatis cōpſſit. tabulaſq; ſup iniēcit. ut p
unū ordinē fca eſſent. q ſub ipis pontib⁹ mī
ualla fec̄ q̄ p aurtre ſpiculatorie naues i ho
ſtē ac tuto recapi poſſent. his rapti p tpē
inſtructis. malle ferme delecti ꝑpugnatorē
onerarīs ip̄m̄ telor miſſilū. ut q̄ſq; lo
go ꝯmine ſufficēt. uis ingēs cgerit. Ita
puti inſtructiq; hoſtū aduentū op̄riebant.
Carthaginenſes q̄s īmutata ēent. ſoia p
mixta rbata tpa dimittū p̄mo impetu oppreſſ
ſent. paulſi treſtrib⁹ cladib⁹ atq; inde i ma
ri q̄dē ꝯſi pl' potāt ſatis facientes die
ſegna naungatione abſūpto. ſub ortū ſolis in portū rurſus ꝯuocāt claſ
ſem appule. p̄ceu die ſub ortū ſol' iſtruxē
ab alto naues uelud aduerſū p̄liū nauale.
q tāq; ex̄tum cōſt. ſs. cū diu ſteriſſent. pḡ
modū motū ab hoſtib⁹ inde. tū demū one
rarias aggḡdiunt. Erat mmne ītamen
nauali ſimilis pxime ſpes muros oppugnā
tū nauiū altitudinē. aliq̄tū onerarie ex
ceſſerat. pen nana plenaq; ſic̄ ponte ſupi
no ac tutela in locū ſuperiorē mittebant. ḡui
or ac pondē ipō libratior ſuperne exonerat
ictū erat. Spectame naues ac leuia ipa na
uigia q̄ ſub ēſtructis pontiū p̄ murualla ex
curtebant. p̄mo ipa q̄ alto ītu q̄ magni
tudine roſtratarū obruebant. deīm q ꝑpu
gnatorib⁹ q̄ in cōmode erāt. qđ p̄mutte
cū hoſtiū nauib⁹ inhibile ſepe tela cogebāt.
metu ne ambiguo ictu ſuis macerent. p̄tre
mo aſſeres ferreo unco p̄fixi. harpagones
uocant. miſſi ex pximis nauib⁹ inica i roma
nas cepti. Quos cū neq; ipōs in catheuas
q̄b⁹ ſuſpenſi inuehebant̄ inde poſſent. ut q̄
q̄ ref inhibita roſtrata onerariā halitem un
co traherent. ſcandi indes inuicta q̄b⁹ alia alias
iniqua erant. ſerie alia ſimul pliū nauium
ſtra. hoc maxime mī lacerata q̄dē os pontes.
q unx tīs ſiluendi inſedin ordinē nauiū ſpa
tiū ꝑpugnatorib⁹ datū ē. Ser ferme one
rarie puppib⁹ abſtincte carthaginē ſūt. ea
ior q̄ pleriq; ſi eo ḡuior q̄ int aſſiduas cla
des ac lacīnas ī q̄ntūcūq; ex inſpato grauiū
adfulſerunt. cā eo ut appareret haud pau exitio
fuiſſe romanā claſſem. in ceſſatū a p̄fectis ſu
arū nauiū force. q ſapio in tēpe ſubuenſſ p
coſcē force dies. cū leli q maſinīſſa q̄ntodecī
mo ferme die in numidā puenſſet. maſa
eſulī regnū patriū maſinuſſe leti ut ad regē
diu deſideratū ceſſere. Siphax pulſis inde
p̄fectis p̄ſidiis ſuis uetēs continebat regno.
ne utica q̄dem ſtimulabat agrū amore u
xor ſocerq; q ita uiris eſſe habūdabat. ut
ſubiecte oclis regni p multos floēs annos.
uires q̄ mīme barbaro atq; impetui ad ſpē
poſſent face. Igit oīb⁹ q̄ bello apti erāt in
unū coactis. equos arma. tela. diuidit. eq̄
tes in turmas. pedites. cohortes. ſic q̄dq; ab
is. centurionib⁹ dedicat diſtribuit. erat u
haud minore ſp̄ quē p̄ habuerant. cetīm oī
ꝑre nouo atq; in mēdito ire ad hoſtes pgit. Et
caſtris in ꝑpinq̄ poſitis. p̄mo pauca eq̄tes ex ca
to ſpectantes ab ſtationib⁹ p̄gedi. in aciē
ſuimoti recurrē ad ſuos. inde excurſiones in
icē fieri. q cū pulſos indignatio accenderet.
plures ſubire. q̄ rurſus cū ītamnū eq̄ſtr
um ē. Cum aut in aciem ſpes aut pulſis
ma aggregat ſuos. ita tū paucas p̄lio acce
ſo omnē utiq; p̄tremo eq̄tatū ītamnus ſtu
dū effundit. ac dū ſincere eq̄ſtre p̄liū erat.
multitudo maſeſulior ingentiq; agmine
ſiplacē emittēte ſuſtinū nr potuit. Deīm
ut pedes romanū repentinū p̄cipitas uiā ſua
dantis in cursu ſtabilē acē fec̄. abſterru
itq; effuſe inuehentē ſe hoſtē. p̄mo barba
ri ſegnū p̄mittē eq̄s. de in ſtare. ac ꝑre tra
ti nouo genere pugne. p̄tremo in pedi
ſolū cedē. q ne eq̄tē q̄dē ſuſtinere pedibus p̄ſi
dio arcentē. Jam ſigna q̄ legionū appropī
q̄bant. tū ū maſeſuli in m̄ p̄mū impetū. q ne
cōſpectū q̄dē ſignor atq; armor tuleri. tantū

Maſinīſſa cū ſc. ad
regnum repe
tendum
uenit.

Leli q maſinīſſa ſi
phacem p̄lio me
tum capiūt
ceſſit. v.
mil.
paſſ.

tē memoria ꝓꝛꝛ cladiū seu ꝓsens error ua
lunt. Jbi siphax cū obcęcat hostiū timis si
pudoꝛe si piculoſue fugam fiſtē posſ. eę g
nē icto effusus oppꝛimat capitęq; ut ursus.
letū añ oīs maſinisse ꝓbitus spectaclīm. ad
letū ꝓtinꝫ. Circa capt regm siphacis erut.
eoq; ingens hoīū ims ādubit. Cedes in eo plo
minoꝛ q; victoꝛia fuit. qꝛ eqstri timiꝺ ꝓlio ē
tatiū fiat. Nō plus q̄nq; milia occisa. minꝰ
diminuiū ei hoīū captiū ē. Jmpetu in castra
facto; q̄ paulsa rege amisso multitudo se
ādubat; masinissa sibi q̄dē duce michil ee
in ꝓsentia pulcꝛi q̄m victoꝛē recuperatum.
tanto ꝓ mutuallo patiū munisse regniū. si
tā sedis q̄m adulsis ñ au spitiū ad cessan
dū. sisse leli cū equitatu victoꝛq; siphacē car
tā pꝛecipe. sē sunto ꝓpiā oīa metu se oppꝛssu
rū. letū cū pedubꝰ sub modicis ruinibus
posse. sdsentiente leliō ꝓgressus cirtā. eo no
cari ad colloqiū ꝓncipes cirtensiū iubet. Si
apō ignaros regis cursus. nec q̄ actu eent p
mento. nec minis nec suadendo añ nalut.
q̄ rege victoꝛ in conspectū duc eēt. Cū ad spec
taclm tā fedū cōploꝛatio oꝛta. q̄ parti pa
uoꝛe mens fuit deserta. parti repentino ē
sensu grām apō victoꝛē q̄rentiū. patefie
te porte. q̄ masinissa ꝓsidio ēta poꝛtas opꝛ
timaq; menū diminsso ne cui fuge patet
eat. ad regiā occupandā acto uadit. Equo
mitti uestibulo. q̄ tpō uestibuli liminē
sophoniba uxoꝛ syphacis filia hasdrubalis
pen recurrit. Et cū in medio agmine ar
matoꝛ masinissā insignē tū armis tū
cetō habitu cōspexiſſ; q̄ regē ee. id q̄ erut
ruta genibꝰ aduoluta ei. omia q̄dē ut pō
tes in nobꝭ dn cedunt. utq; q̄ felicitas tua.
ꝫ si captiue apō dīm utte necisq; siue uo
cē suppliceē mittē licet. si genua. si uictē
attingē pertin. stoꝛ q̄sq; p maiestatem
regiam in q̄ paulo añ nos q; sum. ꝓgen
tis numidaꝝ nom q̄ t cū siphace ēmune
fuit. p huisce regie deos q̄ te meliouꝭ fo
tunibꝰ accipiāt q̄ siphacē hinc miserī.
hanc uenā suppliā des ut ipe q̄cūq; fert.
cāus te captiua statuas. neq; me in cuiq;
ſ. superbū crudele arbitū uenire sinas. Si ñ
aliud q̄ siphacis uxoꝛ fuissem. tam mun
de atq; in eade mecū africa genuī. q̄ alie
nigene q̄ certin fidē expiri malle. Quod car
thaginensi ab. ſ. quid filie hasdrubalis
timēdū sit undes. si nulla re alia potes me
morte ut uindices ab rōmoꝛ arbitꝛo. oꝛo.
obtestoꝛq;. forma erut insignis. q̄ floꝛen
tissima etas. Jtaq; cū domo teritin amplec
tēs. q̄ id ne cui romano tā dēt fidē exposcēt.
ꝓpiusq; blandities q̄ oꝛo eēt q̄m pces. ñ in
mias in plapsus ē cāus victoris. ꝫ ut gen ē
numidaꝝ in uenem pceps. amoꝛe captiue
victoꝛ capt. data dextꝛa in id q̄ pꝛebat obli
gande fidei in regia cūbe. se cū ipe que ad
modū ꝓmisi fidē ꝓstaret. Quod cū expedi
re ñ posſ ob amoꝛē. temanū atq; ꝓpudens
mutuat cōsiliū. Nuptias in eū ipm diem
pari repente iubet. ne q̄d relinq̄ret in reg
aut leliō aut ipi scipioni cūsulendi. uelud
in captiuā; q̄ masinisse tā nupta foꝛet.
factis nuptiis supuenit leli. q̄ adeo ñ dis
simulauit impie a rege factū. ut ꝓmo
q̄ cū siphace q̄ cēus captiuus detēta eā ge
niali. mitte ad scipionē conat sit. Victus
deū ꝓcibꝰ masinisse q̄ntis ut arbitꝛum
regū duoꝝ foꝛtuna accessio eēt sopho
niā ad scipionē reicēt. missō siphace q̄
captiuus. cētus urbes numidie q̄ ꝓsidi
regiis tenebant adiuuante masinissa
recipit. Siphacē ad castra adduc. cū eēt
nuptiarū. ōis uelud ad spectaclm tū phi
multitudo effusa ē. ꝓcedebat ipe victus.
sequbat grex nobiliū numidaꝝ. Cū q̄ntū
q̄sq; plimū potat. magnitudinē siphā
cis. fame gentis. uictoriā suā augendo
addebat illū ee rege. aū tm manifestati
duo potentissimi in tris tbuer ꝓpli. Car
thaginensisq; ut sapiō ipi suos adamu
ciā el pretendā. relicta pmptia hispania
exactuq; duabꝰ q̄nq; rembꝰ in affricam
nauigarē. hasdrubal penoꝛ ipi ñ ipe
m ad eū in regniū uenit. ꝫ q̄ filiā ei nup

ale symphoniba.
Sophonibe supplicatio sopho
nie uxoꝛis syphacis re
gis ad capacissam
Regem numi
darum.

tū dedit. hīūsse eū uno tpe in potestate du
os im pres, prīsū romanūq; sic ab dis īmor
talib⁹ pars utq; hostiis mactandis placem
psse. ita ab eo utrūq; parē amicitiā petīt.
jam tantis habuisse opes. ut masimissā re
gno pulsū fere egerit ut unita ei fama mor
tis et latebris ferarū ih in silūs inpto unue
tis tegēt. his sīnombꝰ cāū stantū celebꝝ
rex. in ptoriū ad sapionē ēpduc⁹. ea ouit
et sapionē tū fortuna pstina uiri psenti for
tune ēlata. tū recordatio hospitij deq; teq;
dure. et fedis publice ac puatī iūcti. ea
te. et siphacā hec cāū dedit ī alloqndo uicto
rem. hā eū sapo qd sibi uolusse qreret.
q; ñ societate solū ab nusse romana. sz ulc
bellū intulisse. tū ille pcassē qte sese atq;
insanusse fatebat. sz ñ tū demū eū arma
adūsus. sī. ē. recepisse certū sui fonis fu
isse. ñ pnā puī. te se uiuasisse. te hospiti
a puati et publicata fedā oīa ce ato et eas
se. eū carthaginense matrona domū ac
cepit. illis nuptialib⁹ facib⁹ regia ēfla
gāsse sua. illā furtā pestēq; hostib⁹ oīb⁹
delumētis cāū suū auertisse atq; alienas
se. nec qesse donec ipa manib⁹ suis nefa
ria sibi arma adūsus hospite atq; amu
eū uiduet. pdito tasn atq; afflicto sibi
hoc unu serūs solatiis ee. q; in oīū hoīū
inmiassimis sibi, domui ac penates eū
te peste ac fuia fūstisse uideat. neq; pru
dentiore ne constantiore masinissam qz
siphacē ee. et uincta in cautiore, certe fi
tius illū atq; intepanti ea qz se duxisse.
hec ñ ostili ñ odio. sz amoris et stimulis
amata apd emulū cernes eū duxisse. nō
medioc⁹ cura sapionis cāū pepulit. et fide
ī animis rapte integrā. hā nuptie neq;
ēsulto ne expectato leto fiebant. tāq; pre
ceps festinatio. ut q; die captū hostē ui
duss. eode matrimonio uincta accipet. et ad
penates hostis sui nuptiale sacrū ēficc
rent. Eo fedioza hec uidebunt sapioni.
qd tpm in hispania uuenē. nulli forma
pepulat captiue. hec secū uolueta. leli
ac masinissa supuenet. Quos cū pariē a
lys lemgno uultu excepisse. et egīs lau
dib⁹ frequti pcono celebrasse. abducū in
secretū masimissam sic alloq̄t. Aliq; te ex
stimo masimissa intuentē in me lonia. q; pn
cipio uī hispaīa adungendā mecū arma
tia uenisse. et pea in affrica te rpm strasse os
tuas tu in fidē mea cōmisisse. atq; nulla
ea; ūtus ē ppē qs sim appetendus uisus.
in q; ego ea; ac tepantia et continentia libi
dinū gl'ae fuim. hanc te q; ad ceas tuas
exumas ūtutes masimissa adiecisse uel.
hā in ñ ē crede tīn ab hostib⁹ armatis eta
tis mire pclim. q̄tū ab eū fusis utriq; uo
luptatib⁹. Qui eas tepantia sua frenaī
ac domuit. multo maī dec maiorēq; me
tonā sibi pepit. q̄ nos siphacē uicto habe
mꝰ. Que me absente furentē ac fortē se
asti. lubent et cōmemoraui et frētem me
mum. Cetū te rpm reputare tecū. q̄ me di
cente erubescē malo. Siphax pp. r. auspi
tiis uice captēq; ē. stragq; npe. commix. regnū.
Jgit oppida. hoīes q; uolūt. q; q; demq;
siphacis fuit pdā pp. r. ē. et regē et coniuge
et q; fīn cūis carthaginensis eet. et sī nō
pcem et umpcem hostiū indicū. r. oportet
mitti. ac senat⁹ pplq; r. de ea uidituī atq;
arbitū ee. q; regē nob⁹ sotiū alienasse, atq;
in arma coegisse papitē dicat. Vincē cāū.
ne cause deformes multa lonia eq; iuuio imo. et
tot mutor. g; maiore culpa q̄m causa cul
pe ē corrūpas masinissa. hec audiens ñ
rubore solū ñ suffusꝰ. sz lacrime et abortē.
et cū se qde in potestate fut'm ī pūs dixis
se ouisseq; eū ut q̄tū res fuisset fidei fide
tenue obstricte ēsulet. q; nusse eum se in
nulli potestate ea traditurū. ex pcono
in tabnaclm suū ēfusus concessit. sbi ar
bitēs remotis. cū crebro suspiriō et gemitu
q; facile a cūstantib⁹ tabnaclm exaudi
ri posset aliq̄tū tpis ēlapsus. ingemu ad
pstrauit. edito gemitu. sīc e. suis uno ac
cito sīc cui regio fide more ad incta for
tune uenienū erat. mutū in poculo ferre

Sapio collaudat
tē materias
alloquitur
masinissā.
f

ad sine

ad sophonā mittit. ac simul mittiare masi
nissam latent pmā ei fidē pfidiā finisse
q̄ uix uxori debāt. q̄m arbitū ei q̄ possint
adimant. sedam fidē pstare, ne una i pte
state romanor uenat. memor patris im
pius pactor q duor regū q̄bꝫ nupta fuisset
sibi ipā cēsulet. hūc mitū ac simul uenenū
feres numidē cū ad sophonā uenisset. ac
capto mat nuptiale munꝰ. neq; migū. nu
dnl malū uxori pstare potuit. hoc tam
mitia melli me mouisse. si n in fu
de meo nupsissem. ꝑ locata ē fidē q̄ ac
cepū poculū nullo trepidationis signo du
to i pectore hausit. Quod ubi mitiatū ē sci
pioni. ne q̄d eger ai feroc animus gnm
cēsulet. ac cū. ij cū q̄ templo ne solat. nē q
tenuitatē tenuitate alia lucrent. ēstiq; ꝑ
rē q̄ necesse fuit facit. lent ca fugit. p̄
ciq; die ut a pscena motu auditū ānis.
in tribunal ascendit. q̄ cōione aduocam iussit.
ibi massinissā pmū regē appellatū. cum
isq; ornatū laudibꝫ aurea corona. aureo
pateru. sella eburnea. ac scipio
ne eburneꝫ toga picta. q palmata tuniq
donat. Addit ad honorē. neq; magnificen
tius q̄q; tū pho apd ros. neq; tū plectumb
amplioꝝ eo ornatu ee. q̄ uno ōnū gentiū
dignū massinissam. ꝑ ee. ducat. Lelium
deinde q ipm laudatū aurea corona donat
et alios militares uiros. prout q̄q; nauata o
pa erant donat. Hac honorib mollit regē
animus. erecto in spem omnia animo. Sub haec
ex eis nuntiat pfectum esse scipio. ad q̄bꝫ
ea nata fuisse. egressus castra. ipse ad ti
berim rursus equitatū refert. q̄ numidia
ni ecauat. Carthaginenses uo
luntas fuga. ꝑ uana quietis. ac scipio
spē in presens dimicandi deiecit. ꝑ simul.
ꝑ simā animi alacritas. maq; plus spei q̄m
in hasdrubale. atq; exercitu suo spei reposu
erant. pulsi. id nullo mō dubitabāt au
dito. quatuor ad pacē petendā mittunt
xxx. senior principes. ibi erant sancta apud

illos cōsiliū. maxumusq; ad ipm senatū re
gendi missi. Qui ubi in castra romana q̄m
pronū puenere. more adulantiū accepto ce
do ritu ex ea regione ex q̄ oriundi erāt, pa
bucre. Comiteres ordo tā humili adulati
one fuit. nō culpam purgantiū ꝑ tā sceleri
tiū mutuā culpe in hannibal' impatientiaq;
ei factores. uenia cunctati petebāt, canum
temitate bis iā ānis usi columi fuisse utiq;
hostiū benignio. impiū ex uictis hostib. p.
R. ni pmitie pte. patris obedient pene. q
uellet imperaret. Scipio q uenisse ea spe
in affrica se ait. et sperare sua ꝑpo belli euc
tu aucta. victoria se ni pace domū re
porturū ee. Tam cū victoria ꝑpe in manib
habebat pace ni abnuere. ut os ges sa
nant. p. R. et suscepe urbe bella et finire.
leges pacis se has dicē. captiuos et fu
gas et fugitiuos restituant. exeat ee ita
lia et gallia deducant. hispania absti
neāt. insulis oib q̄ int italia et affrica
sūt decedant. naues longas pt. xx. omn
tradant. ttia et cingenta. ocies. ccc. milia
modū. pramie sima q̄tū impant. pu
nici dent. Alibi q̄nq; milia talentū pon
do argenti. Alibi duplex stipendū mili
tib ipatū numero. His cōditionib iā
si placeant, pacem ituri ad cōsultandum
dabit. si placuit mecū indutiis facte.
R. ad senatū mittite legatos. Ita dimis
si carthaginenses. nullas recusandas
cōditiones pacis cū censuissent. quippe qui
mora ipius q̄rerent dū hannibal in af
fricam tidet. legatos alios ad scipionē
ut indutias fiderent. alios. R. ad pacem
petendā mittit. ducentes paucos in spe
tie captiuos et fuga sq; et fugitiuos, ut
tripudiū pace cēt. expultis aū duc
bello cū syphace et omnib q̄ numidaq; ap
tinuit. R. uenit. q̄q; in affrica gesta ee
nia ex pstant ordine patribꝫ ingenti
bonū et in presens letitia et in futurum spe
cōsulti. Inde patres regēs in custodiam al
bam mittendū censuere. belū retinendum.

Sophonā uene
no pit.

Scipio massissā
muneribus q
datum re
ꝑ appel
lat.

Carthaginenses
uolose pace
petunt.

Lelius et massi
ssa romam
cū captiuis
uenerunt.

Condiciones
pacis.

donec legatis

tonec legatu carthaginiẽses uenirẽt.
Supplicatio in q̃tduũ dcta ẽ, p. eli. pẽ. se
natu misso. q ctione in aduocata. cũ. l. cen
tio in vestra ascendit. Ibi ũ audientes fusos
carthaginensiũ q̃ratus. deinceñ q captũ i
gentis nõis regẽ. Hum̃ia omnẽ eg̃gia u
ctoria pagitã. ita catũ ctim̃e gaudiũ ñ pre
tulit. q̃n clamoribꝫ q̃bꝫq; alius multitudo
solet leuitã in modicã significarẽt. Itaq;
ptor ex tẽplo edite uti editus edes sacẽ totu
rbe aperirent. cũ eundi salutandiq; dõs a
gendiq; gẽtes p totũ die pp potestas fieret.
Postero die legatos masinisse in senatum
introduxit. Gratulatiõ primũ senatu fuit q
p. sapio p xpe ius in affrica gessisset. deñ
gnus egerẽ. q masinissã ñ appellasset in re
gẽ. si fas fuisset restituendo in patriũ regnum.
mq; p siphacẽ sublatũ sita patribꝫ ursũ
cet. sine metu et ctumine cet regnaturũ.
dem laudata tũ, pctione amplissimꝫ
decreuasset opibꝫ masinissam. q p reditum
ce. pte ut regũ nom̃ cetaq; sapionis bñ
fita q manda senat de cto confirmaret.
q ñ molestũ cet. illoq; pte masinissam
ut numidas captiuos q rome in custodi
a cent remitterent. his sibi amplius apd pla
res futurũ ce. Ad ea ptnsũ legatis. rerũ
gestarũ in affrica p xpe cõmunẽ sibi am
rege gratulationẽ ce. sapionẽ recte atq; or
dine undi fecisse q eũ regẽ appellauit. q
q̃cqd aliud fecerit q; cordi foret masinis
se. ea patres cp̃bare ac laudare. cõmeau
q legatu ferrẽt regi decreuer. sagula pur
purea duo cũ fibul' singlis. et lato clauo
tunicas. eqs duos phalaras. bina eq̃stria
arma cũ loricis. et tabernacla militarẽp sup
pellectilẽ q̃le p̃bi cuiq; mos e. Hec regi p
tor mittẽ nullius. legatis i singlos decem ne
mini q̃ minui comitibꝫ eoꝝ mille eris.
et nestumita bina, legatis singla, comitib
numidisq; q ex custodie missi redderent, re
gias adhoc edes libias, locu lautia legatis
cetu. Eade cfuere q̃ decreta. e. q in affrica
gesta fuit. p. q̃ntilli uari. p. e. et ñ. come

li p cliũ magonem subsidiũ gallor cũ mago
ne primo signis collatis pugnat. Ptores legio
nes in prima acie fuer. comeatus suas i subsidii
tenuit. ipse ad prima signa eq; aduect. pqz du
obꝫ comitibꝫ ptor ac p eos milites ad infirmã
ui hostes signa suma ui hortabant. pp̃ p
cliũ cõmouebant. tũ q̃ntilli cornelio. lenti
or ut fidentes fit pugna. q mduxit pte sine
retinendo hostiũ timor. ac ne utrat mandu
tã prelim̃e. eq̃stre p̃lia exercitem̃ oportet. si
nolum̃ turbare ac statu moũ. Itaq; ul'tu ad
prima signa pluũ sustine. ego mduca in pu
gnã eq̃tes. ul' ego hinc in primã acie re gerã.
tu q̃tuor legionũ eq̃tes in hostẽ emitte. Vim
uellet. pr. munis parte p eos accipiente.
q̃ntilli ptor cũ filio cui marco p̃nom̃ erat
i pugnã unene ad eq̃tes pgit. ut fusos q; ascen
dẽ in eqs reprime in hostẽ emittit. Tumul
tũ eq̃stre auxit clamor ab legionibꝫ addu
tus. nec steterũt hostiũ acies. ui mago ad
primũ eq̃tũ motũ putes elephantos ex tẽplo
in pluũ induxisset. Ad q̃z strepitũ odore q;
a spectũ tutu eq̃. uam eq̃stre auxiliũ fecer.
ut rem primũ uti cuspide. uti comuni gla
dio posset uolens maioris uenus eqs erat. Ita
ñ ablatũ pauentibꝫ pauli eqs melius ex nul
lo numide iaculabant. simul, et pediti
legio. xij. magna exorte pulueꝛe magẽ q̃
uiribꝫ tenebat locũ. Hec diuti tenuisset.
ni ex subsidiis tertiadecima legio i primã ac
ẽ inducta pluũ dubiũ exercuisset. magoq; ex
subsidiis gallos integre legionũ oppressit.
Quibꝫ haud magno clamine fusis. hasta
ti legionis undecime cõglobant sese. atq;
elephantos tã pediti acie horrore minuerũt.
Ii qs cũ pila cerritos conicerent. nullo
ferme fructu emissis. os ree in acie suoꝝ
auter. q̃tuor guati militibꝫ corruer. Tum
prima cõmota hostiũ acies. simul oibꝫ pe
ditibꝫ ut adusos odore elephantos ad augen
dũ pauoꝛe ac tumultũ effusi fugã. non stetit
cã signa mago. sensim referentes ordines
et tenore pugne fruabant. Ibiq; femine tus
sixe cadentẽ auferriq; ex pho q̃re ex sanguie

Romani cũ magone hannibalis fra tre fortes pugnãt.

resistedo

ul' primũ

ul' ãpedimẽta acie

ablatas

Carthaginenses ma
gonē & hannibalē
litteris euo
cant: ut pa
tre suc-
cant.

unde. ex tēplo in fugā omēs ūsi. ꝫ ld. v. mi
lia hostiū eo die cesa & signa militaria duo
& xx. capta. Nec. ĩs. uicauenta uictoria fu
it. xx. & ccc. de exercitu. p. R. pars multo ma
xima ex legiōe. xij. ꝫ missi inde & tē. mili
tū duo. cōs. cōsul. & cōs. meus. tūc de
ame q̄ legionis q̄ primo plō adfuat. cōs.
helui. tē. militū in restituenda pugna cecī
dit. & duo. & xx. ferme eq̄tes illustres obtru
ti ab elephantis. cū centurionib⁹ aliq̄t
prer. & longi ētam furst ni nulne. si dua
bꝰ victoria cōcessa eet. exago prime sile
tio noctis p fect. q̄ntū patime p milia po
tuit ruuib⁹ exeuntis ad mare in ligures in
gaunos puenit. Ibi eū legati ab carthā
gine paucis ante diebꝰ in signū gallham
ad pulsis nauib⁹ adier. uolentes primo q̄
tpe in affrica tiēet. id & frem & hannibale.
nā ad eū q̄ esse legatos eade uolentes fac
turū. ñ in eo eet carthaginensiū res. ut
gallia atq̄ italia armis obtineat. exago
ñ impio in senat⁹ pcloq̄ pate mot⁹ q̄ me
tuēs q̄ ne victor hostis moranti instaret.
ligures q̄ ipi relinq̄ italia a pmis ēnentes.
ad eos q̄ mox in prestate futi eent defi
cent. simul spēs lenioꝛe in nauigatiōe
q̄ minua iactatione uiliis fore. & curatu
oni oia cōmodioꝛa. ipositis copiis in na
ues pfect⁹. unde diu suputa sardinia ex uil
le mouit. Naues q̄ aliq̄t prioꝛ diuer
te in alto classe. k. q̄ ita sardinia enuit
capiunt. hec tm marisq̄ in pte italie
q̄ iacet ad alpes gesta. & cōsul. c. seruilius.
nulla memoꝛabili re in pumtia etruria
q̄ gallia. Jam eo q̄ pcesserut gesta pate
ē. seruilio. & ē. luctatio ex futurte p seꝛe
tū decimū annū receptis. q̄ ad macū tan
netū ab etholis capti fuant. hinc pa
hinc catulo lateri ītrocantes. puato ma
gē q̄m publico decoꝛe insignis. k. redit.
latū ad pplm ē. ne. c. seruilio ftaudi eet.
q̄ patre q̄ sella curuli sedisse uno cū id
ignoꝛaret. tē. pl. atq̄ edil. pl. funsse. cō
ē q̄ se ñ legib⁹ erat. hac rogatione pla
ta in pumtia redit ad. cū. seruilū. aē.
q̄ in bruttiis erat ēsaentia. an fugū berge.
besidie. hocticlm. si pheū. argentamū. aiꝑ
etia. multiq̄ alij ignobiles pp. scenescere
pumcū bellū ānētes. defece. de cōsul cū han
nibale magē cōmensi acie ēlix. Obstanu
el pugne fama est. ualer⁹ antias q̄q̄
multa hostiū cesaant. & tanta res ē ut a
ut ipudent ficta sic. aut neglegenter
pmissa. nichil ātē ulē re mirabilia ab ha
nibale gestū. Nā ad eū q̄ legati ab car
thagine uocantes in affricā. his forte die
bꝰ q̄bꝰ ad magonē uener. frentes gemes
q̄ ac uix lacrimis tēpis dī. legatoꝝ uba
audisse. p̄q̄ edita sūt mandata. ita ñ p
plere mq̄t. q̄ pilat reuocant. q̄ uocando
supplementū & pecuniā mitti ia pde thebā.
Vnde g. hannibalē ñ. p. R. totiēs arsus fu
gatusq̄. q̄ senat⁹ carthaginensis. obtē
tatiōe atq̄ unundia. neq̄ hac deformitate
redit⁹ mei. tā. p. scipio exultabit atq̄ efe
ret sese. q̄m hanno q̄ domū unum q̄ alie
nare ñ potuit. tamen carthaginis oppsit.
Jam hoc ipm plagiēs ano. stipulat an na
ues, ita inutili multitudā. plidiq̄ spem
in oppiti bruttii ag. q̄ pauci magis q̄m
metu fide timebant dimissa. q̄ robors
in exercitu erat in affrica tm fuerē. multi
italici genus q̄ in affricā secutos abuu
entes cessēnt, tunonis lacinie delubū
inolatū ad eā die in tēplo ipo fede int
fectis. pecuo q̄nq̄ aliū patrim exhi
usa relinquite mestū abisse fer. q̄m ha
nibal hostiū ira excedente. restetisse se
pe italie littora. & deos hoīesq̄ accusante.
se q̄ ac suum ipi caput exectū. q̄ no
cruentū ab cannensi victoria militē. k. du
xisse. sapionē ire ad carthaginē ausū.
q̄ cōsul hostē pene in italia ñ uidisse. se
centū milibꝰ armatoꝝ ad tm simenū aut
cannas cesis ita cassilinū cumasq̄ ese
misse. hec accusans frensq̄. ex diuti
na possessione italie ē deiect⁹. Roma pcos
de dies & magonē & hannibalē pfectus

hannibal victus; italia egre
dit.
Cap. 21

Cap. 21

allatū ē · cui duplicis gr̃ulatiōis mmnut
leuiuā · q̄ p̄ patrū ducē mretinēdis his aī
ad id mandatū ab senatu ēē aut aī aut
uirtū habuisse uidebant · q̄ p̄ solhcitu e
rāt oī belli mole in unū ex̄citū ducēq; m
clinatū q̄ euulsum ēēt res · p̄ eos dē dies
legati sagunthm uenier · cōp̄hendis cūp
anna · ad · cc · carthagmenses · q̄ ad cōu
cendā auxilia in hispaniā tiecassent · du
centū q̄ quīquagmta auri octingentos p̄
do argenti in uestibulo curie posuerūt ·
hoīb; acceptis q̄ in carcere cōiectis · au
ro argentoq; reddito · gr̃e legatis acte ·
atq; insup munera data ac naues q̄b;
in hispaniā reuirent · exercitū deīn ab se
natoribus facta ē segnī hoīes bona q̄ ma
la sentire · institu hannibal i italiā q̄nq;
tiennis patiuntq; ēē meminisse · q̄s dein
clades · q̄s luctu maduisse · unsa castra ho
stiū e muris · urbiq; uota singlor unusq;
rusq; fuisse · q̄uens i cēlus uoces mān ad
cēlū porrigentiū auditas · nēq; ille dies
finitus ēēt · q̄ uacuā hostib; italiā bona
pace floreutē insuri cēnt · deduisse io de
os tantē · sexto decimo demū anno ne
cesse fuit · q̄d eis factus agendus cense
ant · adeo ne aduenētē q̄d' gr̃ium hōē
lenigue accipr · nec dū ut p̄tite satis me
mores sint · Exclamatū deīn ex oī pte ca
ue ē · ut ne ferrent · p̄ · leli · p̄z · decīq;
ut · v · dies cēti ōia pulumaria supplica
rent · uictumq; maiores mmolarent · exr ·

Jam dimisso lelio legatiq; masimisse ·
cū carthagmiensiū legatos de pace ad
senatū uenientes puteolis uisos · in itu
uentutus al latū ēēt · reuocari · t · lelium
placuit · ut cōsā eo de pace ageret · Et · sul
pitius gallo legati scipionis carthagime
ses t. adduxē · Quibus uentis mgēti urbē
hospitiū in nulla publica · senatū ad edē
bellone datū ē · oīvem eandē ferme q̄
apd scipionē habūnt · cultū omnē bel
li a publico cōsilio in hannibalē ūtentes ·
cū in ustū senatus n alpes in ē habitū q̄ in

gressū · n ns · solitū ē aī q̄ sagunthm p̄uato ē
filio bellū intulisse · senatui ac pp̄o carthagi
mensi sic̄s nē estimet fed' ea ea dē immola
tū ēē aī ns · Itaq; nichil aliud sibi manda
tū ē uti petent · qm ut in ea pace q̄ p̄cemo
aī cōs · luctatio facta ēēt · manē licēt · Cum
more itū a patrib; potestatē introgandi
si q̄s uellet legatos p̄ror fecisse · semoresq;
q̄ fecīb; mtfuerūt aliā alij introgarent ·
n memmisse petitē · q̄ eū ferme uniuersis
erāt dicerent legati · Exclamatū ex oī parte
aule ē · punica fraude electos · q̄ uetēm pa
cē repetent · cui ipi n memmissent · Emo
tis deīn curia legatis · sententie introga
ri cepte · q̄p · luni · t · seruilii · cos · q̄ p̄ius ēēt
arcessendū ut cora eo de pace ageret censē
bat · aī de re maiore q̄ q̄nta ēēt · Exultatio
made n posse · n undi sibi absente exulem
alteo · ambob; eā rē agi satis ex dignita
te · p̄ · R · ēē · Q · metellus q̄ tennio aī ē
siul dictatorq; fuerat · aī · p · scipio cedendo
exerat agēs ppl'ando in ea necessitate cō pu
lisse hostes ut supplices pacē petent · q̄ ne
mo oīū ueri existimare posse · q̄ nūte ea pe
tere · q̄ eū q̄ an portas carthaginis bellū
gereret · nullī alti exilio q̄m scipioni accepi
enda abmuendaq; pacē ēē · Vallius lenni
q̄ bis · cos · fuat speculatores in legatos ue
nisse arguebat · iuuendosq; ex italia se ce
dere · et custodes eis his usq; ad naues mit
tentes · scipioniq; sēbedū ne bellū remit
tēr · leli fuluiq; adiecerūt · et scipionē in co
positā hūisse spē pacis si hannibal et ma
go ex italia reuocarent · oīa simulaturos
carthaginienses duces eos exercitusq; expec
tantes · Deīn q̄nus recentū fecit · et dōz oī
um oblitos belli gestarum eo magis in leni
ri sententiā discessū · legati pace infecta
accepe sine mora dimissi · p eos dies ·
aī · fulī · cos · haud dubiū q̄n pace italie
penes se glisse · uelut pulsū ab se hanni
balē p̄fectus in siciliā · in africā tū situ
rus ēēt · Quod ubi t. milgatū ē · primo exi
stuere patres ut · p̄z · serēt exilii · senatui equi

legan sine effectu dimit si.

omns

ul' prior

q̃ censere in italiã reuti ei. Deñ cũ p̃tor ſſ̃tũ
eũ luttãl ſuas duc̃et. dictator ad id ipm̃ cat̃.
-p̃. ſulpiũ ꝑ una manus ipi. cſule in italiã reuocant. ⁊ reliquũ anm. cũ. m̃. ſmilio ma
giſt̃ eq̃tũ c̃ẽtorũ italie uiribꝫ que bello a
lienate fluant. no cendiſq; ſingl'arũ cauſis cõ
ſũpſit. ⁊ p̃ inducias tꝑs. q; ex ſardinia ab
lentulo. p̃r̃. centũ onerarie naues cũ come
atu. xx. roſtratas p̃ſidio q; ab hac̃e q; ab tẽ
peſtatibꝫ mari tuto in affricã tñ ſimi ſerũt.
Cũ octauio. cc. onerarijs. xxx. longis nauibꝫ ex ſicilia tranſeunti ñ eadẽ fortuna fuit.
Jn cõſpectũ ferme affrice ꝑſꝫ curſu uectum
ꝓmo deſtituit uent⁹ diei. ñ uſus in affricã
ſtant. ac paſſim naues diſiecat. Jꝑ cũ ro
ſtratis p aduſos fluct⁹ ingenti remigũ labo
re euſus. apollinis ꝓmũcatoꝝ tenuit. One
rarie pars maxima ad egimurũ inſula ca ſi
nũ ab alto claudit i q̃ ſita carthago ẽ. xxx.
ferme milia ab urbe. alie ad uſus urbẽ ipſi
ad calidas aq̃s delate ſũt. Oñia in cõſpectu
carthaginis ſiũt erũt. Jtaq; ex tota urbe in
foꝝ cũrſũ ẽ. magiſtrat⁹ ſenatũ uocare. ſ̃p.
in curie ueſtibulo frem̃e. ne tanta ex oculis
manibꝫq; amitt̃et ꝓda. Cũ q̃dã ꝓtite alij
inducias. nec dũ eis dies exierit finẽ op
pugnant. ꝓmixto pene ſenat⁹ pp̃q; cõſilio con
ſenſũ ẽ ut claſſe q̃nq̃ginta nauiũ hasdru
bal egrimurũ trucid̃et. ñ pluuioſa ꝑtẽq; diſp
ſas rõis naues colligeret. Ꝟ dũ reuũtãt ab
ſẽ legati. nz ſciebat q̃ ſenat⁹ r̃. de bello aut
pace ſententia cẽt. nec dũ inducijs dies
exierat. eo indignior ẽ iniuriã rat⁹ ſcipio ab
hoſte q̃ periſſent pacẽ q; inducias. q; fides i
diuina violata cẽt. legatos carthaginem
. l. ſebũ. eꝫ. ſulpũ. l. ſabiũ ex tẽplo miſit.
Qui cũ multitudinis curſu ꝑ uiolati cẽnt.
nec redirũ tuitionẽ cern̄erent futurũ. petierẽt
a magiſtratibꝫ ꝙꝫ auxilio ne ꝓhibiti e
rar. ne naues mitt̃erent q̃ ſe ꝓſequerent. Date
treuges duc. Cũ hagandã fluũ puenirent
ñ caſtra. ſẽ ꝓtiebant. carthaginẽ re
dire. Claſſis prima ad unicã ſtationẽ ha
lebat. ex qua res q̃dam remos ſeu cla miſſa

carthagine iniũtio uti fiẽt. ſeu hasdrubale
q̃ claſſi ꝑerat ſine publica fraude anſo fa
cũ. q̃nq; rem̃e romana ſuperẽte ꝓmũcto
rũ ex alto repente agẽſſe ſunt. Sꝫ m̃ roſtro
rum celeritate ſuperabant. m̃ tñ ſilue ex humilioribꝫ in altioꝝ nauẽ. et
defendebãt eggie q̃ ad tela ſuppeditan̄. Qd.
defeſa curibꝫ iã nulla alia res eã q̃m ꝓpinq
tas t̃r̃ multitudoq; a caſtris lte effuſa tu
eri poterãt. Concitatũ eñ remis q̃nto ma
xime ire ꝓtant in tñ eã inmiſſet. ⁊ nauis
tñ iacta fluctu. i colones ipi euaſer. ⁊ tu
alio ſup alio ſcelẽ. cũ haud dubie mouti
e rupte cẽnt. leli. fului. ō. ab. r̃. eã legatis
carthaginienſibꝫ nenet. Quibꝫ ſcipio. Si ñ induciaꝝ fides m̃ a carthagine
ſibꝫ ſ̃ius ẽ gentiũ uiolatis ſi molatũ
cẽt. tñ ſe nichil nec m̃ſtratus. p̃. q̃. ñ ſi
is moribꝫ indignũ uiribus fracturũ cẽ eũ
dixiſſ̃. legatis dimiſſis bellũ ꝓbant. ⁊ ha
mibal iã tũ appropinq̃nte. miſſus e nau
tico ſinu deſcendẽ in malã uñ q̃ tenerẽt
regionẽ. cũ dixiſſ̃ ſepulcra diruta. ꝓhũ ſſ̃
tare. abhominat⁹ ꝑ tuchen. miſſo gubnato
re adeptũ capuit claſſem. atq; ibi copi
as exꝑſunt. Hec eo anno i affrica geſta.
in ſequenta exceduñ. Jn eũ annũ q̃. m̃. ſmili.
q̃ tũ magiſtr̃ eq̃tũ erat. q; tũ. claud⁹ nero.
cõs. facti ſũt. cetm exit ſupioris anni. cũ
legati ſortioꝝ urbiũ ex gr̃ia q̃ ſtiſſent ua
ſtatos ag̃s ab regibꝫ ꝑſidiis. ꝓfectoq; i
macedoniã legato ad res prendas. m̃ ad
miſſis ad philippũ regẽ. ſimul nũtiaſſẽ.
ex. cũ ſopatrocle tẽcta in affricã duc̃ut
cẽnt carthaginienſibꝫ ꝑſidio. q; pecunie
abhoñtũ una miſſũ. legatos ad regẽ q̃ hec
aduſus fedus factu iudi patꝫ mittaret
mittendos cenſuit ſenat⁹. ea miſſi. c̃. terẽtio
uarro. c̃. mamilio. m̃. aurelio. Ꝟ his q̃nq; re
mes date. ⁊ anno inſignis mercidio ingen
ti. q̃ clipeus publicꝰ ad ſolũ exuſt⁹ q; aquay
magnitudine. ſt q; annone uilitate fuit.
ꝑ q̃ ex pace ois italia erat apta. q; ita q̃
magnã uim frumti ex hiſpania miſſam,

m. uall' fals'. q̄ m. fabi' buttheo ed' an' q̄
tinus ens uatum pp' descripser. Sorte anno q̄n
t' fabi' maxim' mont' exactr etatis. si q̄d ue
ri ē augurē duos q. lx. annos fuisse. q' q̄d
auctores sūt. mir ēte sint digū tanto cogno
mine. ul' sinouū abeo ītpr. sūpsūt. pat̄
nos honores auctos eḡint. uictoriis q̄ mano
rib' plus annis insignis fuisse. ꝑ ōia eḡre
uū hostis hannibal ꝓt̄. Cautior tñ q̄m p
ꝓtior hic habit' fuit. q̄ sic dubites utrū in
grauo cunctantior fuerit. an q̄ tata bello ꝓpe
q̄ tū gerebat aptū erat. sic mihi nil certi ē p
uulgū hoīes nob' cūctando rē restituisse sic ei
ui' aut. augur in loco ei' inauguraūt q̄ne fa
bi' maxim' ei' filio in eāde locū pontifex. qđa
duo sacerdotia hūt. s. c. q. sulpitiū galbā
ludi. t. duē unū plebeū totū instaurauit ab
edilib' m. seruio sabino. q. cū. tremellio.
flaccō ambo. pr̄. facti. q̄ cū his. c. luci' sul
pitius. q. m. uall' cocta. Comitia ei' annu
utrū. c. seruilē cū habuit. an q̄ cū in cetu
ria tenuit. q̄nes ex sede cōpatronib' pu
ci pū habentē. dictator abeo duc'. p. sul
pitiū. in cētū ut duūi auctores fierēt. prin
cipio insequntis anni. m. pulli. q. tī. clandi
senatu in capitoliū uocato. de puniis re
tulēr. Italiā atq; affricā in sorte cōsulā.
fricā ambo cupientes uolebant. Cui m
. q. metello maxime adnitentes. nr data
ur negata ē affrica. Cōs uisi cū tr. pl.
agere. ut sibi is uidēr. pp. rogaret quē uel
let in affricā bellū gerr. omīs tib' p. sci
pionē nullēr. nichilominus q̄s puniā af
fricā ita cum senat' decīat in sorte ducerēt.
Ei claudio affrica euenit. ut q̄nq̄ginta
nauiū classē cōs q̄q; remes in affricā ti
ret. parq; ipio cū sapiōe ipi' eēt. cui. ser
uilī ceruiā sorti'. ꝓuincie punia. q. c. p
ulio prouinciā impiū. sic mane ad urbē
senatui placuisse. ptores. m. sexti grullū
ē sorti'. ac duas legiones puniāq; tue
de. p. q̄ntilio uarro. c. luci' bruttios cū du
ab' legionib' q̄b' p. sempi' pcōs ꝓsus an
ni ꝓficiat. cui. remeli' Italiā. ut a. p. nullo.
c. appullo. pr̄. ꝓnes annu punitam. q. du
as legiones accipit. nulli. p. pr̄. xx. nau
b' longis. militib' cx. eā Italiē tuturet.
m. pōpoi. xx. naub' reliq̄s. cx. milites. ī.
reportaret. c. aurelio cote urbana cura. ce
tis uti q̄sq; optandum putarit. ꝓuintias ei' q̄q; p
uocauit impia. Sedet ī amplī eo anno le
gionib' defensū imp'ū. c. aut ad placatis
dus ōia incepit. agentq; ludos. q̄s m. clau
udio marcello q. cōs. t. manli dictatore
q̄sq; hostias maiores uouit. si p. q̄quen
nū ullo. pr̄. eor' status fuisset. ut eos ludos
cōs. pus q̄ ad bellū. ꝓficiscent faceret. Q
m eo p. q̄tduū facti. hostie eq; q̄bꝰ uota
erant dus cesc. Int' h' simul spec. simul
cani in dies excrebat. nec senatus aut con
re apud ciuē potat. utrū gaudio dignum
cēt hannibalē p. sexcētēs denarios aureos
lia tescentē uacuā possessionē ei' relinq̄re
pp. r. an magē metuendū. q̄ in colonis. q̄
catu in affrica tñ stis. locis numinū ī pedim
nutatis. cui tante dimicationis. nate q̄
nup decessit. c. fabiū. haud frustra ante
solutū. gnatē in sua tū furiam hostē han
nibalē q̄ in athena fuisse. nec cū. scipione ia
ut si pluce medit barbarie rege. cui fauo
ri ei multa adduce erat solet. aut ei facere
ei hasdrubale fugacissimo duce futurū.
aut tumultuaris q̄ bis q̄ agitū ei
ui tbu subito eiecer. si cū hannibale ꝓpe
nato in ꝓuīa patris fortissimi ducis ali
to atq; educato ītē arma. pueru q̄ndam
milite. uix dū iuuene ītpr̄ q. senece un
cendo faci. hispanias. gallias. italiā ab al
pib' ad fretum. in manibus iungentiū reu
cōplesset. ducē ei' tū eḡle stipendus suis
dumtū ōiū rerū patientia q̄ fides fiat hoī
nes passos. pfusū milites crucē. f. exuui
as ñ multū in si q̄ imperiū portante. mul
tos occursuros sapiōi in acie. q. ꝓtores q. im
peratores. q. cōsules. ex. sua manu occidisset.
mirabilib' q̄ insignes ovationes p magistros.
captā asiā. captas urbes nouas. ñ ē hodi
e tot fasces magistratib' pp. r. q̄t captos

ex cede imperator pferre poss hannibal · hus formidines agitando ans · ipi animos q̃met augebant · ã q̃ cũ adfuiss̃et paliq̃d annos bellũ añ octos alns atq; alns mutuis ptibs leuia ssp in nullũ ꝓpinquũ decertandi finẽ gerere · ereãt oũi aũs sapio q̃hannibal · uelut ad simpmũ ctam cõpti ducem ei q̃ erat in sapiom fiducia q̃uictoriae spes q̃ magnã mpmq̃ ei ũnunẽt aũs eo animus intentiore · haud dispar habebãt animo carthaginensibs erat · q̃ nõ posse pacẽ inuentes ac rerũ gestarũ ei magnitudine pmtebat · nõ cũ respicerent hs se seade uictos · siphacẽ captũ · pulsos se hispania · pulsos italia · atq; ea oĩa annũ ãtute ei cõsilio sapionis facta uelut fatalẽ ducẽ in exitiũ suũ nãq; horrebant · Jam hasdrubalem metũ uenãt hannibal · nõ ad resistendũ ex iactatiõe maritima pugnas ducibs suptis · exat pauidus nũtius ctã carthaginẽ obtũ animis ad ferendũ magnis rumoribs · Zamã contendit · Zama q̃nq; dierũ iter ab carthagine abẽ · inde pmissi speculatores cũ excepti a custodibs · ris · deducti ad sapionẽ erant · fidutures eos tribunis militũ, uisosq; metu uersere oĩa · p q̃ cast̃ quaelebat ãtidua nassit · p cãtabrosq; statiũ p cõmodũ oĩa explorassent · uenit q̃ psequens ref ad hannibalẽ dimisit; hannibal medium q̃dẽ eorũ q̃ nũtiabant · nã q̃ maximis fam cũ sex milibs peditũ · equitũ ueniss̃e eo ipo forte die affirmabant · Leuo aũdit · maxime si hostis fiducia quẽ de bello — pfecto conceptã parsius ẽ · Jtaq; spẽ q̃ ipe causa belli erat · q̃ aduentu suo turbaret q̃ pactas indutias · a fide federũ · tam sim tegere q̃ si nec petit pacem eã ora ĩpetrari posse nãt · Nũtiũ ad sapionẽ misit · ut colloq̃ndi secũ potestatẽ faceret · Jo utrũ sua sponte fecit · an pubho cõsilio · neutrũ cur affirmẽ habeo · Natus annos ĩ primo pho uicesimũ ei a sapion · q̃ · xij · milia armatorũ ĩ acie fuit · cesa · x · q̃ cccc · capti · legatis cũ aliis · x · legatis

tulit in castra ad sapionẽ uenisse · Cetũm sapio cũ colloq̃ haud abnuisset · animo ex cõposito duces castra ptulerẽ · ut comode ex ꝓpinq̃ possent · Sapio haud paul nauig gauit · ubi ad certũ loco oportuno tũ q̃ aqua inter teli iactũ erat cõsedit · hannibal tumultũ aquor mihi tumultũ nõ tutũ cũmodũq; ahoq̃n̄ q̃ longinq̃ aquonis erat cepit · Jn medio loco cõspect̃ undiq; ne q̃d insidiar̃ eẽt · delect̃ · suũmotis pariter utrinq; armatis · cũ singlis interpretibs egressi sunt · ubi in etatis maximi duces · ꝑ oĩ animo memorie oĩũ gentiũ cuiusq; regũ imperatorũ ue parens · paulisp̃ alter alteri conspectu admirabõe mutua ꝓpe attonitis animis fuere · Tũ hannibal ꝓr · Si hoc ita fato datũ erat · ut q̃ primus bellũ intulit · ipe · ꝑ q̃q; totiens ꝓpe in manibs victoria huius · is ultro ad pacẽ petenda uenirẽ · Jo te in sorte potissimũ datũ aq; petem · Tibi q̃ inter multa egregia in ultimis laudi fuerit hoc · hannibalẽ cũ tot deris · duabs uictoriã dii dedissent · ẽ cessisse · teq; huic bello uiris pl̃q; mis clarũ insigni finẽ imposuisse · hoc q̃ his dibus cursus dedit an fortuna · ut cũ patre tuo cepim arma · cũ eod̃ primũ · r · iputo re signa tulim · ad finũ ei mentis ad pacẽ petenda uenã · optimũ q̃dẽ fuit cũ patribs nris mitẽ datã ab dis · ut q̃ uos italie · q̃ nos affrice ipio cõtenti esset · Neq; enim ne nob̃ q̃dẽ sicilia ac sardinia satis digna pia sunt · p tot classibs · tot exercitibs · tot tũ egregiis amissis ducibs · silicet ꝑua magis reprehendi possunt · q̃ corrigi · Jta aliena appetim · ut de nris dimicarem · Nec ita solũ uob in affrica cẽt · sed tuas ĩ portis nris ꝓpe ac membs signa cãmaq; hostiũ uidistis · q̃ nos ab carthagine fremitũ castroꝝ romanorũ exaudiremus · Quo q̃ nos maxime a nob mutem · uos aũt aĩ oĩa optaretis una mehora una fortuna de pace agit̃ · agim̃ ei q̃ maxime inter pacem

Sapio & hannibal ad colloq̃ conueniũt de summa rerum adquirenda.

Dimicabimus.

Roma aeterna.

omisso

cē. q̄ q̄cūq; egerimus rutū ciuitates nūc
hīture stūt. aūo tm nob op' ē ñ obcrēt,
ea q̄cue ofilis. q̄ ad me attinebat etas, se
ñe in patiam reūtente, ñm puer, pfect' sum.
ia sate nam adūse res ita frauduer. ut m
tionē seq̄ qm fortuna mali tua. q̄ adolesc̄
tā ei ꝑpetuā felicitatē ferociora utūq; q̄ de
tis op' a cōsilus metuo. ꝯ teme uicenta
casuī repugnet. quē fortuna nūq; dese
pit. q̄uod ego fui ad tūsumendū ad am
nas ro tu hodie uxe dū militari ctute i
pio accepto. oia andaciſſime in apiēte
nusq; fefellit. si fortuna pat's ei petitu
i ibi pleaū morte. ad calamitatē ure
dm̄ dee ñsigne ututis pietatisq; exi
mie cepistu. amissa hispania recupastu.
. nisi. inde punicis exercitib' pulsis. esul
dat', cū ceis ad tutandā italiā patū ai
cet. tūs gessus in affrica duob' hīc exercitib'
cesis. brīnis eadē q̄a captus sum olim icen
fisq; castr' sipiace potentissimo rege capto.
tot urbib' regni ei. tot ñri imp̄i erceptis.
me sceñ̄ deamū ia amū herente in posses
sionē italie detrusu. p' matrona m q̄ mal
le q̄ pace cīuis. nam spe mag' magnos
q̄ utiles. m̄ tal' aliq̄n uo fortuna abfulsit.
q̄ si ñ sedis rebs roīa q̄ mīte darent diu.
ñ ea solū q̄ euenisset. ꝑ ea q̄ euenire
possent. reputarem. ut oīū obliuiscar
aliox. satis ego tcausum i os casus fū.
qui m castr' mī amenē atq; urbē ūrim
poffitis. signa inferente ad menia roma
na. ꝯ cnas duob' fortissimis uiris fili'
clarissimus ipūb' ornatū añ memā ppe
obsesse pute. duob' tm ñrum urbē ea
p me depcante. eripuime cuiq; fortune.
minime cedendū e. oīb' tuis reb' ñris
dubiis ia aptu ac speciosa dantu e pax.
nob petentib' mag' necessaria q̄ hone
sta. expetior victoriaq; e clara res q̄ spera
victoria. hec tua. illa i dei manu e.
Ne tot annox felicitatē in uni' hore de
dis duxerim. cū tuas uires. tū ui fortu
ne. martēq; belli cōmune ppone cīo. uam
q̄ corpa humana cer. Nusq; mur. q̄ in bel
lo cuent' tenderent. ñ tm ad id q̄ dextra pa
ce h' ia h' potes si pho unice esse adiecis.
q̄tū siqd adūsi eueniat simul parta ac
spata decora uni' hore fortuna eripe pote.
ma in pace ungenda tue potestates sūt.
p. carnedi. te ea hīnda fortuna erit q̄ diu de
dit. intenta felicitatis ututisq; exēpla. q̄.
attuli q̄nda in hanc eadē tua fuisse ferum. q̄ si
uictor pace petentib' abnuit. ñ statuendo
tm felicitati modū. nec cohibendo, effere
te se fortuna. q̄nto altū elat' erat. eo fedius
corruit. Est q̄dē ei q̄ dat ñ q̄ petit cīliatoīs
dice pacis. sed' forsitan ñ in indignissimis
q̄ nob meritis multa ingrati. q̄ ñ recusa
ni' q̄n oīa ppē q̄ bellū inutū e ūra sūt. sicilia.
sardinia. hispania. q̄q̄ insulax toto int
affricā italiāq; etmeū mari. carthaginē
ses inclusi affrice littorib' uos q̄ ita
dus placuit. extīa q̄ tūa manuq; matrē
regentes impiā. haud negatūm ppē ñ m
mis sincere petita aut expectata tā nup pa
ce. suspecta ee nob punica fide. multos
p̄s petita sit ad fidē tuende pacis ponet.
Capio uri q̄ ut audio patres. ꝯ michi
q̄ ob hoc q̄ paru dignitatis in legatione
erit negauer pace. hannibal peto pace.
q̄ ne petem inutile clem. q̄ppe eade utili
tate tuebr. qa ppe q̄ petis. quā adhuc nā
q̄ame belli coepti e. ne quē el' penitet
q̄ ad id ipm ñ inde di pitu. nec admitta
ne que pacis pme paru penitent. Audis
hec imp̄i romani ultro fere sententiam
petit. ꝯ ne fallebat hannibal hē ad
uente tui spē carthaginienses. q̄ p̄sentem
indutiā fide q̄ spē pacis fecisse. Peq; tu
id sane dissimulas. q̄ de cōditionib' sup
eorib' pacis oīa subtilias. preter q̄ ita pce
ti mīi potestate sūt. Cerm fide e amice q̄ue
tuos q̄to pie one leuare. sic in laborā
dū e. ne si q̄ tū pepigeris. hodie subtrita ex
cditionib' pacis prima pfidie hesterā. in
dignū q̄b' eade patent cōditio. q̄ ut q̄ sit
nob fenus petitis. Peq; pat's ñri pces

(q̄ melior / macrop̄ e cōra. resp. q̄ spera victoria.

de sciaha. nz nos de hispania faciam bellū.
q tū mea mortuoz sortioz pcidū. q nē sagū
ti q̄ adūū nob̄ pia ac iusta induēt arma.
Voe lacessere. q turpē foris q̄ū testes. ut
q nullū belli q̄rtū sedm iustū mutū dedūt.
q iquū dant q dabūt. Quod ad me attinet
q humane infirmitatis memīni. q tū for
tune reputo. q bia q̄q agim̄. subiecta
malle cotib̄ suis. Tetā quē admodū sup
bē et violentē me fore sic̄ q̄ maffrica tua
se te tua uolūtate cedente tibi. q ipsito
mmanes q̄rtu ipm uenientē ad pacē pre
dam aſmarer. sic nē cū q̄ manu deserui si
rēsistentē ac resti tgi usante maffrici acc
xim. nulla sit ē uecundia obstit. q̄ unc
si q̄d ad ea q̄ tū pax conuentum uidebat.
que simulate nauū cū cōmeatu p̄ducti
das expugnatau legatoz̄q molatorū
cauat ē q̄ referā ad ē situl si nulla q̄ gra
uia mdūt bellū pare. q̄m pacē para ti potu
isse. Jta iniecta pace q̄ colleq̄o ad suos cū
se recepissent. frustra ibi patru remīa at
arnis deciendi ē hal endiq̄ ea fortuna
q̄ dū dedissent. Jn castris ut ē uentū. p̄nū
tiatū arma capere. milites. cōq̄ ad supplū cāpi ñ minui dice. q̄ p̄pu
nn. si sebatus ad ēet uicinos. ē. an car
thago una gentib̄ deuit. cū ciuitatum
nobilē. tribus. Aegestū affricā aut italiam.
si cabē tuā uicinā p̄mū fore. q̄dm pre
mio q̄bz ad se pugne fortuna fuisset. ñ ā
nz ts. effugiū ullū petebat. tabēta igno
ta aquilo effuso. ad ē uidebat pene q̄
actū. Ad hoc disarū. p̄dunc. p̄ter die du
q̄ oppulentissimaq̄ ppz. duo longe cla
rissimi duces. duo fortissimi q̄q. multa
ān p̄ra decora. aut simulati eo die aut e
usiti. simq̄ q̄ spes mec̄ misebant cōs.
cōtēplantibq̄ in sua in hostiū acie. cum
oculis magis q̄ animo pensarēt uires. simi
lem simul tristia obscurabant. q ipsi sua spē
te in fluctu rebant. ei duces amonendo
atq̄ hortando subiecit. Pcal. xvj. annoz
ure italiā res gestas. tot duces. tot

.l. resistentē

Jusserat pace
discedit.

pur

ul' vsq;

ul' pōtendo

.l. p̄sita

Priquino
pugne.

ul' q̄gnoq;

ul' dōmib;

q̄tē occasione occasos. q sua aliq̄ decora
ri ad insigne alicui pugne memoria
militē uenerit referebat. Scipio hispa
nie. q̄ recepta affrica p̄ua. q confessio
hostiū q̄ in pace pace ppe metū. nz mache
in ea p̄sit aie p̄sidia p̄tulisse. Ad hoc
colloquiū hannibal' insecto habitū ac
habitum fingentis q̄ multe sectate minat.
quib̄ q̄ndā auspicatis pater eoz pugna
uit ac legatis insulae eō ubis execun
tib̄ macē pater dic̄. deos ad ēe fidē bel
li ac labōis. in manib̄ ēe pdā carthagi
nis. rebutū omū imperū ad parentes. li
beos. coniuges. penatesq̄ dōs. celp̄ hoz
pore multaq̄ utilia. ut macē ita ēdes du
cebat. Instruit dein p̄mos hastatos. p̄ed
pricipes. tertios p̄tem aciem claudit. A
ēfertos ante cohortes ante sua q̄q signa i
seruebat. Et manipulos. ut aliq̄ tū int
se distantes. ēē spatiū q̄ elefantis hosti
um aut nichil ordines tenēt. belluum
aut ān legatos eo anno q̄stores exē sorte
q̄. s. ē. opponendant cū italico equitatu ab
sinistro cornu. massinissam numidas q̄ ab
dextro opposuit. Quas patentes int manu
plos ān signa q̄ uelutib̄. ea te belua ar
mata erant cōpleunt. dato p̄cepto. ut
ad impetū elephantoz ac p̄ximos refu
gient ordines. aut in tpe belua q̄ discur
su applicante signis uia q̄ inuerēt uia
capiā tela belue daret. Hannibal ad tri
ariū elephantos. lxxx. aut eiunt.
q̄ nulla ūq̄ in acie ān habuisse traq̄.
dein aquilā figuris gallozq̄ balearib̄
mauris q̄ admixtis. in sedā acie carthagi
nensē afros q̄ macedonū legionē.
mocheū dein uicinā ualio relicto. subsidia
ria ad ēe italicoz militū. Bruttij pleri
q̄ erāt. ui ac necessitate plēs. q̄ sua uo
luntate decedentē q̄ italia secuti unstrui
ēquitū ante cōsedit. Contra. dextrū cor
thaginienses. sinistrū numidas tenuerūt.
Quia adhortatio erat nichil aut tre
pidōes. q̄b̄ nl nisi in nos. nl q̄ nī arma.

ñ uelut hab̃ntes ñ causa mihi tandi eadē cēt. Auxiliarib⁹ q̄ ꝑsens q̄ multiplicata mōces q̄ ꝑda ostentat̃. Gallū ꝑo atq; misto ui ris. odio accendunt̃. Ligurib⁹ campi ulis ritu hē deductis ce aspimus is is mō tib⁹ in spē uictorie sustentat̃. Eq̄ uos numidas q̄ maxime ualere putos dūa tu tenūt. alius alia spēs ac mēs iactant̃. carthaginēnsib⁹ memorā patrū. duj primates. sepulcra maiorū. ubi cū parentib⁹ cōiuges pauide. aut ceo dant̃ spectūq; aut ipsū or b̄ tenēt. nichil aut̄ timetis aut i spē me dij ostentant̃. Cū maxime h̄ ipsi apd carthaginēnses duces suos gentiū ui t̄ pl'anes plenisq; p mit̄ptes uētum mutū abeuntis agēt. tube cornuaq; ab⁹s. ac cane. tantusq; clamor oꝛt̄. ut elephan ti in suos simul̄ maxime cornua uertēt. mauros ac numidas. Addidit facile ma simissa paulus fronte. uacuumq; ab aqꝫ te acie cōstiti auxilio. pauce tam bestia rū untrepide in hostē acte. int̄ nelitū or dines cū multos suos uulnerib⁹ ingentē strage ederent. Resilientes cū ad ma impulos uelites cū nec elephantis ne ob tenīt fecissent. ut anteactis adhuc uēm q; consuebant. cū signa mouere cessabant. do nec undiq; inadentib⁹ telis q̄ acta q̄ ue mana acie. hi q̄ in suo dext̄ cornu ꝑpe carthaginēnsiū equites in fugā uterī. Celi ut fluctus uicē hostes addidit pel sis tēnte. ꝛ uinq; eqte mutata erat pug na acies. tū pedes cōcurrit. nec spe nec ui ribꝰ ita par. ad hoc diuersa parua q̄ magna ead̄ in regendi mōtu congruēs clamor a re. acq; metus q̄ tribulor. diffone illuc ut gentiū multarū diuersa partib⁹ linguā uores. pugna romana stabil' q̄ suo q̄ ar mor pōde ictū bentiū in hostē. cōcussam o q̄ uelocitas ultro maior q̄ uis. ⁊ primo ictu q̄ tēplo motis loco hostiū acie rōa na ala. deinū ut uim hostiū pulsantes i sti motos, gradu ulato aliq̄tū spatio ue hud nullo resistente uicissem. urgentib⁹ q̄ nouissimis primos, ut semel mota acies seu sere. q̄ ipm̄ ui magnā ad pellendū hostem addebat. Apd hostis auxiliaris cedentis se cunda acies affri. q̄ carthaginēnses adeo ui sustinebant. ut cont̄ q̄ ue resistentes primaq; ꝑ primo cedendo ad se premeret hostis pdem referrent. Igit̄ auxiliares figa dant repente. q̄ in fugā uersi parti refugā in secūam aciem. parti ñ recipētes cedē. uti paulo ām ñ an dixi q̄ tē exclusi. q̄ ꝑpe duo id̄ pmixta phā lanx. cū carthaginēnses simul cū hostib⁹ simul cū suis cogerent̄ cedere manus. nō tam̄ ita pulsos uictosq; accepit. ꝑ dictis q̄ dumb⁹ in comunia nacūq; cā. cā pū erat phū cedē. ne paucos fuga multos q̄ milites ui certam intergnā acie misceāt. Cū tanta strage hoīū armoꝝq; locū in q̄ steterāt pau lo cū auxiliares cōpleuant. ut ꝑpe difficili oꝛ tū sit erat q̄ p confertissimos hostes fue rant. Itaq; q̄ primū fuant hastati q̄ cumulos corpū armoꝝq; et tales sanguinis q̄ q̄sq; ꝓtat sequēs hostē. q̄ signa q̄ ordines ce fudēt. principiū q̄ signa fluctuari cepant. uagā ām se cōnectes acie. Qđ sepius ū uidit. receptui ꝑpe cane hastatis missit. q̄ summi in postremā acie subductis, principes tanq; in cornua induc. q̄ tutiq; firmoq; me dia hastatoꝝ acies erat. Ita nouū de integr pugā oꝛtū est. Quippe ad uictos hostes pugnā erant. clamoꝝ grauis q̄ usu militie. q̄ fa ma rerū gestarū. q̄ magnitudine ul'q; ui pieli dispares. ꝑ numero. ꝛ. fuisse q̄ dō. q̄ ita eqtes, ita elephantos fudat. ita prima acie pulsa. in secūam pugnabant. In qua leui ac matim missa pulsus. q̄ aliq̄tū spatij secuti milites restitere. in aduersam hosti lē acie incurrere. Is rem eqtū impetū fu dit hostē. ad ultimū cōmuni uno ac uelut per patente acie cū cāpū fugā sparsim tenente cōia. cū eqtatu passim inīcit. Carthaginēnsiū sexcenti ferme numero capt̄ cū signis militaribus. c. xxx. vj. elephanti. xj. uictores. ad. x. cecid. Hannibal cū paucis eqtib⁹ nec tumultū

Nobilis sapiens de hannibale memoria.

Cesa hostiū sup. xx. milia totidem capta.

Bāiou. x. milia a Ri.

elapsus. hastrumentū pfugit. ōia q̄ mpho
ām actē p̄ q̄ accelet pugna exp̄t. q̄ cēsſi
one q̄ scipionis ōuiq̄ ptiorē militū. q̄ omēs
illā laudē adep̄t. singlari arte actē eo die
mstruxisse. elephantos in prima frōte. quos
fortiut ip̄e atq̄ mtolerabil' ims signa seq.
q̄ruare ordines. mq̄ plimū spa pōnt. ne q̄
hibent. Denī auxiliares ām carthaginensi
um actē ne hostes mixti q̄ dimone ōnī gen
tiū q̄s n̄ fides teñet. ⁊ in ces libum receptum
fuge hūt. simul p̄mū ardore atq̄ ip̄etum
hostiū accipientes. alij missilibo alij mul
tibo suis ferū hostiū helcetament. Cui ubi
ōis spe multes carthaginenses affosq̄
ut ōibo rebo alijs pares eo q̄ integri cum
fessis ac sauciis supiores eēnt. pugnaret.
malicos incertos sotia in hostes eēnt ī pere
mā actē sūnotos. hoc edito uelut ultimo
ūtutis opē hannibal. cū ad tumeti pfu
gisset. accitq̄ in carthaginē. sexto ac. xxx.
p̄ anno q̄ puer in p̄fect' erat rediit. fassus
in aria ē n̄ pho in se eē. ⁊ bello macti. n̄ spē
salutis alibi q̄ in pace eē impeñde. Scipio
cōfestim expugnatis a pho hostiū castris
direptis q̄ cū ingenti p̄da ad mare ac naue
redit. nūtio allato. p̄. lentulū. cū q̄nq̄gin
ta rostratis rostratis centū onerariis cū ōi
gen̄e cōmeat. ad uticā accessisse. Ad mo
mentū ḡ undiq̄ frōte pulsos carthaginē
ses. in ipso lebo. ⁊. cū magne nūtio. octau
um tiberī urbē duce legiones carthagine
uidet. ipse ad sua uelem nona lentuli clas
se adiuncta p̄fect' ab utica portū carthagi
nis petit. haud pauci aberant. cū uelatis
fulgis ūmisq̄ olee carthaginensiū occur
rit nauis. Decē legati erant p̄ncipes ciui
tatis. auctores hannibal' missi ad petendā
pacē. dum cū ad puppī p̄one nauis accef
sissent. uelamēta suppliciū p̄gentes. ora
tes implorantesq̄ fidē q̄ sua scipionis. ni
hil his aliud ad spm fuit dati q̄ ut tumeti ue
nirēt. eo se motū cast̄. Ipse ad cōtemplan
dū finē carthaginis n̄ tā noscendi in p̄sen
tia q̄ reprimendi hostis causa. utica eodem
a octauio reuocato redit. Inde p̄cedentibo
ad tumetā. nūt' allat' ūmina stiphacis fili
um cū equitib' plibo q̄ pedītibo uenire car
thaginē sibo auxilio. pars exact' cū ōi e
quitatu castrabis. p̄mis agm adgressa mum
dam̄. lem clamore fudit. Exercitū q̄ fuge
mcluso. par ei ciuitatis equitib. xv. milia
hoīū cesa. ⁊. cc. mum capti sūt. q̄q̄ mum
dia. x. ⁊ signa militaria duo. ⁊ lxx. regiū.
Ipse mit tumultū cū paucis effugit. Tum
ad tumetā eode q̄ ām loco castr̄ posuit legati
q̄ xxx. carthagine ad scipionē uenēt. cui
h̄ q̄dē multo miserabilī q̄ ām. q̄ magis ex
gebat fortuna gen̄is. ⁊ alq̄nto minore cū
ei⁹ mia ab recenti memoria pfidie andi
ti sunt in cōsilio. q̄mq̄ uisa uis ōis ad
delendā stimulabat carthaginē. tam
ei ⁊ q̄ūta res eēt. q̄m longe tp̄is obsidio
nī munire q̄ uallare uidebāt. ⁊ ip̄m
scipionē expectatio fiducie sociis uenturi ad
patrā alien̄ labore ac pcli finiti belli fama
sollicitaret. ad pacē ōnī ei⁹ usi sūt. p̄ced
dice renocatis. q̄ ei multa castigatione
pfidie monitis ut tot clādib' edocti. ta
cē. dōe q̄ ius imandū eē cēsent. cōditiones
pacis dicere ut ubi legibo suis uiuerent. q̄
urbē q̄ pārē agēs. q̄bo q̄ finibo ām bellū re
mouissent tenerēt. pplandiq̄ finē eo die re
mūus faceret. p̄ fugas fugitiuosq̄ et capti
uos ōis redderent. ⁊s. Et naues rostratas
p̄ triremes tōlerent. elephantosq̄ q̄s h̄ent
domitos. nī domarent alios. bellū ne ne ī
africa ne ne extra africā inussu p̄. r. ge
rerent. q̄ ita sum esse rei redderent. fadusq̄ ei
eo facerent. frumētū stipendiūq̄ auxilijs do
nec ⁊s. ab legatis nuntiat̄ esset p̄staret. x. mi
lia talenta argenti desc̄pta. pensionib
eq̄s in annos solueret. obsides. c. arbitriu
scipionis daret. ne minores q̄ uiginti ām.
nati. xxx. maiores. Indutias ita se dictum.
si p̄ pōces indutias naues onerarie capte
q̄q̄ fuissent in portib' restitueret. aliter
nec indutias. nec spem pacis ullā eē. His
actionibo legati cū domū referri iussi in

Carthaginenses ex
sententia hā
nibalis pa
cem po
stu
lat.

ctionē ederent. q gisgo ad diffidendū pa
cē pcessiss audiretq; a multitudine mq
eta q mi bellu. indignar hannibal dia eā
tellū temere audinq; arreptū gisgonē ma
nu sua ex supiore loco detr. qua re insueta li
be cuntati spes cū fremitu pl monuiss q pē
bar militaris uir urbana libtate; nouem
mq; annor quob pfect. p sertū ci tre simū
annū redij. militares artes qs me a puero
fortuna nīc puata docuit plē undor scire.
urbis ac foris ritu. leges. mores. uos me
oportet doceatis. exaudita ipudentia dis
serunt q; nec umq; q necessaria cēt. id nouū
maxime difficile cēt erat. q ex nauibo p
mdutias captis nichil pē ipis cōparā
naues fi mq; sitio erant facilis adu; sanū
bo paa. placant naues reddi q hoies
utriq; inquiri. cetā q; ab cent estiman
da scipiom pmutti. atq; ita precumā hu
ere carthaginenses. Et q hannibalē
ex acie ad mare puenisse. ñ spata nane
ad regē anthiocū ex tēplo pfectū tradit.
ptulantiq; eū oia scipiō ut hannibal
sibi tulet. ptsū ē hannibalē in affrica
ñ ee. p̄q̄m redier ad scipionē legati. q
publica i nauibo fuant ex publicis resci
ta rationibo q̄stores. q puata p fui dñi
ussi pecu sūma pcunie. xxv. milia pon
do argenti psentia ex acta. mdutieq; car
thaginensibo date in tres ñses. ad di
tū ne p mdutias ipos. alios usq; q̄ r. m
tent legatos. ci q̄cūq; legati carthagie
uenissent ne aīa dimittent eos q̄ ad ro
manū ipatorē q ita petentes uenisset
certiorē facerent. Cū legatus carthagi
nensibo. f. missi. l. uenturi philo. q̄.
marti nullem scipio impās fr. p eos di
ces cōmeat ex sicilia sardiniaq; tantam
multitudē annone fecer. ut p uetustū
tū nauis mercator relinqret. Romea
nūtiū pmū rebellionis carthaginensiū
ptulit fuerit. ñ susceptū erat. f. claudi
mate classē in sicilia duce atq; in affri
ca traice. q alt cos. aīa. seruili ad ur
bē mouari, donec q statu res affrica cēt.
sareť. segnit oia in cūctis deducendaq;
classe ab. ti. claudio cōs. facta erāt. q̄b
pacis de pace. scipionis pōt arbitū ee q̄b
legibo daret. cōs. censuerunt. Pdigia q̄
nūciata sub ipium rebellionis nouē actu
lant cū his solis orbi q plurī lapideo ym
bri. q in uelitino ag. tria ingentibo cōcūs
sedit. arboresq; in pfanoū austrocaritie
fore. q cetā turme. frustmone mur. aliquot
locis q porta de celo tacta. q in palatio la
pidibo pluit. Jo pdigiū more patrio nouē
diali sacr. cetā hostis manoibo expiatū.
mēt q q̄ā aq̄e insolita magnitudo in re
ligionē usa. nā ita habuisse aiunt. tibys
ut ludi apollinares eo mundato ex
portā collinā ad edē ceream ueh̄s pa
fiūt. Ceū ludor ipo die subita serenita
te orta pompa duo cepta ad portā colli
nā. reuocata ductaq; m̄ctū ē. cū certasse
ñ ag nūciatū cēt. letitiaq; pplīm q lu
dos celebritatē addidit. sedes suas solep
m spectaclo redditas. Claudiū p cōs. pro
fectū tande aburbe. mīt pore cōsanū lose
tanūq; ex uxe tepestatis adorta i metū
ingentē adduxē. populumo ñ cū puenis
set fleruisse q ubi dū reliquū tis ex se ur. q
siluā in sila. q ad siluā corsica. a corsica
in sardiniā tenuer. Jbi supāte in sanos
mōtes. multo seuioz q i festioribo locis
tempestas adorta dissecit classē. ex multe
q̄ssate. armamētis q spoliate naues. q
dā fracte. Jta uexata ac laceratā classis.
caralis tenuit. u dū subducte reficiunt
naues. hiemps oppssit. cūq actūq; anni tp̄s.
q nullo progrēnte ipiū puat. f. claudi cla
sse f. reduxē. ag. finis, ne comitior causa
ad urbē reuocaret. dictatore dicto. c. ser
uilio gemino m̄ magistia ē pfect. dictu
tor magneq; pelusi pelū dxē. sepe commīa
intecta pfia tēpestates pohibuer. Jtaq;
cū. pē. id marcias uetes magistratus a
bissent. nouū suffecti. ne eēt res. p. sine
curulibo magistratibo, erat. l. manlius

torq̃tus pontifex eo anno moritur. In locũ
eĩ suffect̃ Seruius Sulpiꝰ galba. ab. l. ba
bio lucullo. et C. filius. eĩd̃ cũ Ludo. r. t.
toti ĩtalie. Decimũ q̃ annũ scribe
matores q̃ adulteriũ clam egisse pudice
dãnati sũt. Ti sẽpe in fabula lucilli edi
les. p. eĩ albo. q. l. lectori. eod̃ pl. mio ẽi
ti magistratu. se abdicauer. cũ ludos ludo
q̃ causa epulum Ioui fecissent. q signaria
ex multaticio argento facta in capitolio
posuissent. cernaliaq̃ ludos dictatori q mag.
eq. fecer. Legati ex affrica. r. simul cartha
ginenses cũ uenissent. r. senat̃ ad eos
bellone habuit. Vbi cũ. l. uenuri philo pu
gnatũ cũ hannibale ee. supplma cũ carthag
inensibꝫ pugna fuitq̃ tande lugubri
bello. ꝓposito ingenti letitia puerũ exposu
isse. adiecit animaduertam sephacis filiũ que
parue geste rei accessio esset. deuicti. r. ci
one pdure uisus. gaudiusq̃ re pp̃ ĩcepture.
Tũ petiuere facta gratulatione ꝺia mittere le
gatos. supplicationesq̃ decree in triduũ. legatis
carthaginensiũ q philippi regis. nãq̃ hi
uenient. patentibꝫ ut senat̃ sibi daretur.
responsũ ut ea patrũ a dictatore ee. cõs. no
uos his senatũ dabos ee. Comitia ĩ habi
ta. Creati cõs. q̃. cornelius lentulus. p. eĩ.
p. licinius. q̃. uni pomponius matho. q̃. ualerius flaccus. Ix. fabius
buteo. tribunis plebis. p. claudius pulcher. p. clodius sicilia ee sortitus.

Tũ ĩ de pacis ẽ tribũ nichil cũ placeret
agi. q̃ legati philippi regis q carthagin
ensiũ auditi sunt. Bello finẽ principium
alteri fecerunt. Ea res ꝓ cõsulibꝫ. cũ. lentulũ.
cõs. flagitauit primũ affrica. Deu bellũ
fuisse facile. nam ad ea. se. senat̃ fuisse. Ita
ut tanta bella fecerãt. Quam prius negaue ita
prius q̃ q̃q̃ ageret patrũ q̃ sibi affrica decre
ta ẽt. concederent. collega mollato nimo ex
pectandum. q̃ gle ei dari cũ scipiõe. Ti. q̃ q̃
inquit ee. si in parte fortuna fuerit. Ceterũ
nunciũ ẽri. l. q̃ q̃. ad eũ gratũ. Ti num
pl. ne q̃q̃ rẽpublicã ab. ĩ. claudio cõs.
cũ. cornelio tẽpestate agebant. ex auctoritate patrum latũ ad pl̃m. ex qua nellent im
pũ in affrica ee. omnes. v. q xxx. tres. p.
scipioni ad impũ decreuisse. omnibus cen
turionibꝫ q in senatu fuerant. Pater q̃
cunctis. consules ut cõs prouincias inter se
cõparet sortirentur ne. ut italia. ut classem
nauiũ quinquaginta haberet. Cum classis
obuenisset in sicilia nauigaret. si pax cũ
carthaginensibꝫ cõponi necesse. in affri
cam iret. cõs. mari. Scipio eod̃ q̃ adhuc
iure impio ĩ gereret. Si conditiones
conuenirẽt pacis. Tribuni pleb. pp̃. roga
rent ut ea cõsulẽ. p. scipioni mitterent
pacẽ dare. q quẽ si deportand exercit̃ mitte
ex affrica ceet deportare. si pacẽ p. p. scipiõ
atq̃ ab eodẽ exercitũ deportari nollent. ne
cõs. ex sicilia in affricã iret. alẽ cons ad
italia euenisset duas legiones asscribere. pẽ.
acciperet. p. scipioni cũ exercitibꝫ qs hãt in pro
uincia affrica prorogatũ impũ. ꝓtoribꝫ. cõ. ma
lio falcone. duc legiones in bruttios q̃bꝫ
cõs. luit. Post anno p fũdat decreta. p. eius
pẽ. duas legiones in sicilia ab. cn. cornu
lio acciperet. legio una fabio in sardiniam
cum. p. lentulus. p. pr. hinc decreta. cn.
fuluius. pons anni cõsul cui sine duabꝫ ĩtẽ
legionibꝫ metuma pfect̃ ẽ. q ad hostium
as attinet. ab q̃. l. concilio lentulũ. q̃. l.
manlio cui tribunis ut si is uideret in hispa
nia ampiũ ee is in suã legionẽ conscriberet
ex militibus. q in quinq̃ cohortes sotios la
tini nois q̃bꝫ primitia obtingeret. Decẽ mi
lites. l. cornelio. q̃ l. manlio in italia de
portarent. consuli. l. nauiũ classis eo du
abus. Exploratoribꝫ. Annuo simul bonis
bona fortuna. bonaq̃ mitte dem. pr. eo in
uictũ ee q̃ i sacris rebꝫ sapere q consule me
minimus. q hercule minime fuisses. si aliter
facer ex solennia. q̃bꝫ noua bona fortuna
fit. ni potentis letitie insanare. pr. ut sit tua.
ac ppe ita ex spei letari ex uictoria gaudia ee
ac plus peue parendo ĩperio auxisse. Cete
rorũ mutationibꝫ ꝺo fuit. cõmemoratio ex
quibus opibꝫ q̃ recidisset carthaginensiũ res.

Hich his q̄ m̄ ꝑr orē tm̄ cōmūnit ar
mis. si cē. pt carthagins mema. his in
clusos. ñ tm̄. ñ mari, q̄q; suis cēne.
urē q̄ ipam ac priates utl habituros si
ñ mea mema q̄ nichil ulti sit seuire. p̄r.
uellet. Cū flecti mīa pūs appareret, sena
tor unū infestū pfidie carthaginensiū
succlamasse ferī. p q̄s dōs fed icturi cēnt
cū eos p q̄s añ ictū cēt fefellissent. p eos dē
magt hasdrubal. qm tā infesti fuē fedā u
olantibs. fuclmatis omnī ad pacē añs. c.
lentulus. c. an classis ꝑmuia erat. sē. u
ēcessit. Tū. cn. attili. c q̄. mutiū. tr̄. pl.
ad ꝑplm tulerē. uellet. ul'ent ne senatū de
ēre. ut cū carthaginensibs pax fier. q̄ que
eā pacē dare. quēq; ex affrica ex'atū depo
tare ul'ent. De pace uti rogas/ōs tribus
ulsse. pacē dare. p. scipionē. eundē. ex
atū deportare. In hac rogatiōe senat dēcūt.
ut. p. scipio ex. xx. legatoꝝ sententia pacē
cū ꝑplo carthaginensi q̄bs legibs eundē
fac. Grūs deinde patribs ege carthagine
ses. petierē ut sibi in urē intūre. q loqui
cū eis finis hēret/q capti in pūi custodia
cēnt. In his ptī ꝑplūq; amicos q̄ fines no
biles hōies. parti ad q̄s mandata appm
q̄s bant. Cuibs gratis. cū rurs̄ petēnt ut
sibi q̄s uellet reclāndi ex his potestas fier.
ulsi nōia edē. q cū. cc. ex captiuis q̄s car
thaginenses uelier. ad. p. cornelū m af
frica deportarēt. nūtiaretq; ei ut si pax q
ueniss̄ sua cos ꝑtio carthaginensibs red
dēt. fetiales eū m affricā ad fedus feri
endū ire ul'ent. ipis postulantibs. sē. mīb
ubi factū ē. ut pius lapides silices ꝑmas
q̄ ferreas secū ferrēt. ut uti. p. r. his ip
aret ut fedus ferirēt. illi ꝑtore sagmina p
scent. herbe inde gen ex arce sūptū dari fetu
alibs solet. Ita dimissi ab. r. carthagini
enses/eū m affricā uenissēt ad scipionē.
q̄bs añ dictū ē legibs pacē fecerē. naues
longas. elephantos. p fugas. fugitiuos.
captiuos. cc. mīa tēderē. mīt q̄s tren
tā culleo senatus sunt. Naues ꝑuectas ten

di maltū uasit. Quingentis fuisse omīs
gen q̄ remis agēt. quidā trudūt. q̄rum
ingētū repente incendiū. tā lugubre fuisse
remis. q̄ si tū ipa carthago arderet. refugi
giū q̄ de fugitiuis ingultū. Dōis latinū qm
cuīt/secuī pausti. i. mercede sublatā. Omnī
cān. xl. pax cū carthaginensibs ꝑtremo fac
ta erat. q̄. lutatio cū alio cōs/tertiū mutū an
nis p̄ tbs q. xx. p. cornelio. t. sempronio ingu
le finitū. vij. k. anno. cīp. cornelio. p. cl
o ingulis/sepe pea ferī sapionē dixisse. ti.
claudi/primū cupiditatē dem. cū. cornelij
fuisse immora q̄ minꝰ id bellū gerituī carthu
ginis finiret. Carthaginē/cui prima clatio
primē diutino bello ex hausti difficil u
dēt. restituaq; q flet incerta erat. recentem
hannibalē ferūt. Consperū cui cū hasdru
bal heduus risū inspiret. in publico fletu
cū tpe lacrimaꝝ causa erat. si quē dm modum
ois habit cernit oculis inqt. sic ei animus int
ani posset/facile uob appareret ī leti. fragra
mentis mālis corois. hunc que incarpatis
risum ē. Bed m. Cronica. Incipit. Tre
uerꝝ. Anglicoꝝ. ꝑ. Hic Annus ē libꝰ
decim. Cui Liuius de primo bello scribe.

(c.44 § 6)

ul' exino

con

nisi

desiat q̄d sperare
ul dignū
videat

Cest Livre
est des hystoires romaines
Et y parle de Dame helaine
Qui fust fille darchilaus

De numero librorum titi Livii

Refert frater Lucas ordinis predicatorum qui tempore
Clementis sexti ordinavit glo. super libros
Senece per alphabetum. Circa vocabulum utile
vel inutile. Consumpsere se quidam etc. Et
titus Livius scripsit de historiis romanorum
libros centum. Et idem scribit auctor libri
de vita et moribus antiquorum philosophorum. Et
titus Livius.

Sed sequendo Anneum florum qui scripsit
tempore Augusti atque fecit unum epito-
ma super titum Livium et libros eius appa-
ret quod fuerunt centum quadraginta libri
vel circiter sicque fuerunt quatuordecim decades

Pronomina
Aulus
Gayus
Lucius
Marcus
Gneus vel Cneus
Decius
Publius
Tiberius

